L. rel. 69 f 1588. 2
Richter

L. rel. 1588-2

Digitized by Google

Leyser Fridrik Károly Lajos.
1854.

<36636787850018

<36636787850018

Bayer. Staatsbibliothek

Digitized by Google

Digitized by Google

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS

Digitized by Google

NÉMET-MAGYAR

ÉS

MAGYAR-NÉMET

KÉZSZÓTÁR,

MELYET A' TÖBBEK KÖZÖTT:

MÁRTON, PÁRIZ-PÁPAI, A' MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG, HOLCZMANN, SCHELLER ÉS KRAFT

UTÁN KIDOLGOZVA,

'S A' LEGÚJABB MAGYAR HELYESÍRÁSMÓD SZERÉNT

MINDEN ÚJ MAGYAR SZÓKKAL ÉS KIFEJEZÉSEKKEL GYARAPÍTVA, MIND A' KÉT NEMZET HASZNÁRA KIADÁK

RICHTER Á. F. ÉS SCHUSTER T. J.

MÁSODIK

VAGY

NÉMET-MAGYAR RÉSZ.

Második eredeti és egy utánazattal Mártontol bővitet kiadás.

BÉCSBEN, 1847.

LECHNER EGYETEM-KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN.

POZSONYBAN.

WIGAND K. F.

Digitized by Google

Deutsch-Ungarisches

und

Ungarisch-Deutsches

Handwörterbuch,

nach v. Márton, Páriz-Pápai, der königl. Academie der Wissenschaften zu Pesth, Holzmann, Scheller und Kraft bearbeitet,

und sowohl

mit Anwendung der neuesten ungarischen Orthographie, als auch mit Ausnahme aller in der ungarischen Sprache

bereits eingeführten

neuen Wörter und Ausdrücke vermehrt,

zum Gebrauche beider Nationen

herausgegeben

von

A. F. Richter und J. T. Schuster.

Zweiter

oder

Deutsch-Ungarischer Theil.

Neue unveränderte wolfeile Ausgabe mit einem Nachtrage von Márton.

WIEN, 1847.

Verlag von Lechner's Universitäts-Buchhandlung.

PRESSBURG.

Bei C. F. Wigand.

Digitized by Google

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

Digitized by Google

A.

Aachen, das, Achen (város).
Aal, der, angolna.
Aalartig, adj., angolna nemű.
Aalbaum, der, (Heckenkirsche) kutya cseresnye, veres ükörke.
Aalbeere, die, fekete ribiszke, tengeri szőlő.
Aalbeerſtrauch, der, fekete ribiszke-cserje.
Aale, die, árr.
Aaleidechſe, die, angolnagyík.
Aalen, angolnát fogni, angolnászni.
Aalfang, der, angolnafogás, angolnafogó hely.
Aalfänger, der, angolnász.
Aalförmig, adj., angolnaformajú.
Aalgabel, Aalkricke, die, Aalſtecher, der, angolnaszigony, angolnadöfő.
Aalhälter, der, angolnatartó.
Aalhaut, die, angolnabőr.
Aalkirſche, ſiehe Vogelkirſche.
Aalege, die, ſiehe Aalwehr.
Aapuppe, die, angolnacsaló szigony.
Aalquappe, Aaltraupe, die, menyhal, menyhal gadócz.
Aalſchlange, die, bajszos angolna, fejér kígyó.
Aalſtein, der, angolnakő.
Aalſtreif, Aalſtrich, der, fekete csik az angolna' hátán, s' lovak'gerinczein.
Aalſuppe, die, angolnaleves.
Aalteich, der, angolnató.
Aalthierchen, das, eviczk (az eczetben).
Aalwehr, das, angolnarekesz.
Aar, der, keselyű; sas, turul.
Aaron, der, kontyvirág.
Aas, das, dög, döglött test, holttest.
Aaſen, horgászni (hússal); legelni.
Aasfliege, die, döglégy.
Aasfräßig, aasfreſſend, adj., dögevő, dögfaló.
Aasgeſtank, der, dögszag, dögbűz.
Aasgeier, der, dögkánya, dögevő, kánya, egyiptomi keselyű.
Aasgrube, Aaskuhle, ſiehe Schindgrube.
Aashaft, aaſig, adj., dögös, dögletes.
Aaskäfer, der, temetőbogár.
Aaskopf, der, dögfő.
Aaskrähe, die, fekete varjú.
Aaspflanze, die, dögfű.
Aasſeite, die, bőr' belsője, bőrnek húsos oldala.
Aaß, das, csalétek (p. o. halaknak a horgon.
Aaßen, äßen, étekkel csalogatni; legelni, lelegelni, lecnni.
Aaßung, Aßung, die, étekkel csalogatás; legelés.
Ab, praepos. le, el, távol, távozz; einen Thaler auf oder ab, egy tallérral több vagy kevesebb; ab und zugehen, jöni menni.
Abaaſen, bőr' belső oldalát levakarni.
Abackern, elszántani (a' más földjeből).
Abackerung, die, elszántás.
Abächzen, sopánkodással magát elemészteni v. elepeszteni.
Abänderlich, adj., változtatható, változékony.
Abändern, változtatni, meg-, el-, általváltoztatni; ejtegetni (a' szót).
Abänderung, die, változtatás, meg-, el-, általváltoztatás; ejtegetés.
Abängſten, abängſtigen, aggasztni, gyötröni, szorongattatásban tartani, ijesztgetni, ijesztgetve kicsikarni kifacsarni (vallomást 's a' t.); ſich abängſtigen, aggodni, gyötrődni, szorongattatásban lenni, elaggani v. elegyötreni magát.
Abängſtigung, die, gyötrés, ijesztgetés; aggódás.

Digitized by Google

Abärgern, ſich, elemészteni v. elepeszteni magát (bosszankodással).
Abärnten, learatni, aratást bevégezni.
Abäſchern, hamuval tisztítani valamit; einen Fiſch abäſchern, halat meleg hamuval dörzsölve megtisztítani; ſich abäſchern, fárasztani, lankasztani.
Abäßen, leenni; lelegelni.
Abäſten, lenyesni; megnyesni; legallyazni; lebotolni.
Abäſten, das, Abäſtung, die, nyesés; gallyazás; botolás.
Abäthmen, megtüzesíteni, tüznél megveresítni.
Abäthmung, die, megtüzesítés.
Abätzen, leétetni választó vízzel v. más maró nedvvel; ellegeltetni.
Abäußern, birtokból kivetni (örökös jobbágyot).
Abäußerung, die, birtokból kivetés.
Abarbeiten, ledolgozni, munkával leszolgálni; munkában, dologban elhasználni valamit; előre felvett bért dolgozni; das gröbſte abarbeiten, kinagyolni, nagyából kidolgozni; ein Schiff vom Strande abarbeiten, hajót a' partról eltolni; ſich abarbeiten, elerőtleníteni, lejárni, rongálni magát sok munkával; eine Schuld abarbeiten, adósságot ledolgozni.
Abarbeiten, das, Abarbeitung, die, ledolgozás.
Abart, die, korcs, elfajzat, korcsfaj, válfajta.
Abarten, elfajzani, elkorcsosodni, elfajúlni.
Abartig, adj., elfajzó, elfajzott.
Abartung, die, elfajzás, elfajúlás, elkorcsodás.
Abbacken, sütést végeszni, kisütni; abgebackenes Brod, elválthéju kenyér, megaszalni.
Abbaden, megfürészteni; lemosni.
Abbälgen, megnyúzni, bőrét lehúzni; ſich abbalgen, birkozni, küzdeni, kibirkozni magát.
Abbämſen, kiporozni (bört, vagy szőrös ruhát).
Abbangen, kicsikarni, kizsarolni.
Abbarbieren, leberetválni, leborotválni.
Abbauen, lebontani, lerontani, elhordani (épületet); le-, alá építni; építést végezni; bányajövedelemből kifizetni; die Zeche abbauen, a' bányát kiásni, v. kivágni.
Abbaumen, a' fáról leröpülni, leszállani.
Abbäumen, levenni, letekergetni (zugolyfáról).
Abbeeren, lebogyózni, bogyóit leszedni.
Abbeißen, elharapni; leharapni.
Abbeitzen, leétetni, lemaratni (választó vízzel, v. más maró nedvvel).
Abberſten, lepattogni, lepattogzani, lerepedezni, (méz, festék ée).
Abberufen, visszahívni, elhívni.
Abberufung, die, visszahivás.
Abberufungsſchreiben, das, visszahivó levél, irás.
Abbeſtellen, rendelést megmásolni, lemondani a' megrendelésről.
Abbeſtellung, die, rendeletmásolás.
Abbeten, el-, leimádkozni, imádsággal eltávoztatni; ſeine Sünden abbeten, bűneit leimádkozni, bűneiért imádsággal eleget tenni.
Abbetteln, elkoldúlni; einem etwas abbetteln, valakitől valamit elkoldúlni.
Abbetten, el-, félre feküdni.
Abbeuchen, ſiehe Beuchen.
Abbeugen, abbiegen, elhajtani, félre hajtani, el-, meggörbítni; elhajolni tőle, félrehajlani.
Abbieten, ſiehe Ueberbieten.
Abbild, das, képmás, képmásolat, lemásolt kép.
Abbilden, képmásolni, leformálni, leábrázolni, lerájzolni.
Abbildung, die, képmásolás, leformálás, ábrázolás, leábrázolás; képfestés, ábrázolat.
Abbinden, eloldani, megoldani; eine Warze abbinden, szömölcsöt elkötni; ein Kalb abbinden, borjút a' csecstől elválasztani, anyjától elkötni; ein Faß abbinden, hordót megabrancsolni; ein Zimmerwerk abbinden, ácsmunkát összeállítani.
Abbindung, die, eloldozás, megoldás.
Abbiß, der, elharapás; leharapás.
Abbitte, die, megkövetés, engedelemkérés, engesztelés, bocsánatkérés; öffentliche Abbitte, nyilvános megkövetés; Abbitte thun, engedelmet kérni valakitől, megkövetni valakit.
Abbitten, megkövetni, engesztelni, engedelmet v. bocsánatot kérni; öffentlich abbitten, nyilván megkövetni, bocsánatot kérni.
Abbitter, der, engedelemkérő.
Abbittlich, adj., megbocsátható.
Abbittweiſe, adv., követőleg.
Abblaſen, elfújni; lefújni.
Abblatten, abblättern, leleveleznì, leveleit lefosztani, leharasztolni (a'

Digitized by Google

káposztát, fákot); ſich abblättern, leveleit lehullatni.

Abblatten, Ablättern, das, Abblätterung die, lelevelezés, levélfosztás, levélhullatás.

Abblattern, a' himlőzést végezni, kiállani.

Abbläuen, megkékítni; jól megverni.

Abbleichen, elhalványodni.

Abblühen, elvirágozni, virágát elhullatni.

Abblühen, das, elvirágzás.

Abblüthen, virágát leszedni, lefosztani, virágától megfosztani (a' növényt).

Abbohren, fúrni, megfúrni.

Abborgen, kölcsönözni, kölzsön adni; kölcsön kérni.

Abborgung, die, kölzsönözés, kölcsön kérés.

Abbosseln, kiformálni (p. o. viaszból valamit).

Abbrand, der, leégés.

Abbrändler, der, tűz által elégett szegény keregető.

Abbrassen, vitorlát összehúzni, behúzni, bevonni.

Abbraten, eléggé v. egészen megsütni; nyárson sütni meg.

Abbrauchen, elnyöni.

Abbrauen, serfőzést bevégezni, meg-, v. kifőni.

Abbräunen, elbarnítni, elpirítni.

Abbrausen, kiforrani, forrással felhagyni.

Abbrechen, letörni; eine Brücke abbrechen, hidat bontani, fölszedni; einen Aſt abbrechen, letörni az ágat; eine Blume, Obſt, virágot v. gyümölcsöt leszakítani; ein Lager, bontani tábort; einen Zahn, fogat kicsorbítani; die Spitze von einem Meſſer abbrechen, kés' hegyét eltörni; den Hals, die Schnauze von einer Flaſche abbrechen, palaczk' nyakát elütni, eltörni; die Hufeiſen abbrechen, patkókat leszedni a' ló lábáról; ein Zelt abbrechen, sátort fölszedni; ein Schloß abbrechen, lakatot leütni, leverni; einem etwas vom Lohne abbrechen, valaki' béréből elhúzni, levonni; etwas vom Preiſe abbrechen, lealkudni valamit; eine Arbeit abbrechen, munkát félbe szakasztani, abban hagyni, félben hagyni; die Unterredung, das Geſpräch abbrechen, beszélgetést, beszédet félbe szakasztani; die Freundſchaft abbrechen, a' barátsággal felhagyni; die Unterhandlungen abbrechen, alkudozást félbe szakasztani; ſich etwas abbrechen, magától megvonni; ſich nichts abbrechen, jól élni, magától semmit meg nem vonni; es an ſeinem Munde abbrechen, szájától megvonni; ſich eine Stunde an oder vom Schlafe abbrechen, egy órával kevesebbet alunni; abgebrochene Seufzer, elfojtott, töredezett sohajtások; kurz abbrechen, hirtelen félbe szakasztani; wir wollen davon abbrechen, hagyjuk el, abban, félben, v. hagyjunk fel vele; die Spitze iſt abgebrochen, a' hegye letört.

Abbrechen, das, die Abbrechung, leszakasztás, letörés; lerontás, ledöntés.

Abbreiten, kiszélesíteni, kilapítni, kiegyengetni; egyenesre vékonyra verni.

Abbrennen, megégetni, elégetni, fölégetni, (várost ée.); elégni, megégni, leégni, összeégni; eine Kanone abbrennen, ágyút elsütni; ein Feuerwerk abbrennen, tűzmívet, tűzi játékot meggyújtani.

Abbrennen, das, die Abbrennung, megégetés, elégetés, fölégetés; elégés, megégés, leéges, összeégés.

Abbreviatur, die, (Abkürzung) kurtítás.

Abbreviiren, rövidítni; kurtítni.

Abbringen, elrontani, eltörleni, p. o. törvényt; elhagyni, p. o. szokást; einen von etwas abbringen, valakit valamiről lebeszélni, leszólni, leverni, leszoktatni; einen vom rechten Wege abbringen, elcsábítani, félre vinni, az igaz útról eltéríteni; einen von einer irrigen Meinung abbringen, valakit balvélekedéséből kivenni.

Abbringen, das, die Abbringung, elrontás, eltörlés; lebeszélés, leverés, leszoktatás.

Abbröckeln, lemorzsálni; ſich abbröckeln, elmorzsálódni, letördelözni.

Abbruch, der, lerontás, ledöntés, töredék; csonkulás, rövidség, kár; Abbruch vom Lohne, le-, v. elhúzás bérből; Abbruch an ſeinem Stande, ſeiner Würde, megkisebbülés, rágalmaztatás; einem, oder einer Sache Abbruch thun, valakinek rövidséget, kárt okozni, valamit megcsorbítani; einem an ſeinen Privilegien, ſeinen Rechten Abbruch thun, valaki szabadságait, igazait sérteni, csonkítani; ſich Abbruch thun, magától valamit elvonni, elhúzni, megtagadni.

Abbrüchig, adj. letörhető.

Abbrühen, leforrázn megforrázni megkappozni, forró vízzel leönteni.

Abbrühen, das, leforrázás, megforrázás.
Abbrunſten, üzekedést, folyatást végezni.
Abbrüten, kikölteni, a' költést végezni.
Abbügeln, kivasalni téglázóval.
Abbuhlen, elszerelmeskedni, szerelmeskedés által megnyerni (valakitől valamit); ſich abbuhlen, szerelmeskedés által elerőtlenedni.
Abbürden, terhet letenni, lerakni.
Abbürſten, meg-, le-, kikefélni.
Abbüßen, meglakolni, megszenvedni, (valamiért).
Abbüßung, die, meglakolás, megszenvedés.
Abc, das, ábécze, (a' nyelvben előforduló betük' összesége).
Abcbuch, das, Abctafel, die, ábéczés könyv, tábla.
Abconterfeyen, másolni arczot, képet, képirást lemásolni, ſiehe Abmalen.
Abcopiren, lemásolni, másról leírni; lerajzolni, lefesteni, ſ. Abſchreiben, Abzeichnen.
Abcſchüler, Abcſchütz, der, ábéczétanuló, ábéczés gyermek.
Abdach, das, eresz, ereszfödél, csepegő, ſ. Traufdach.
Abdachen, lefödelezni, levetni, elhordani valamelly épület' födelét; lapúlni, lejtősödni.
Abdachung, die, lejtősség; Abdachung der Bruſtwehr, bástya' lejtőssége.
Abdämmen, elgátolni, elrekeszteni; vizet gáttal más felé vezetni.
Abdampfen, elgőzölni, elgőzölögni; abdampfen laſſen, elgőzölögtetni.
Abdampfung, die, elgőzölges; elpárolgás.
Abdanken, elereszteni, elbocsátni, elküldeni (tisztéből, szolgálatjából valakit); ein Schiff (altershalber) abdanken, avült hajót elhagyni, szétszedni, szétbontani; ſein Amt abdanken, hivataláról lemondani, tisztét letenni; bei einer Leiche abdanken, bucsúztatni, rövid halotti beszédet tartani; der Nachtwächter dankt ab, a' virasztó' az éjjeli őr végsőt kiált, végsőt énekkel; der Schauſpieler dankt ab, a' szinjátszó bucsút mond.
Abdankung, die, leköszönés, lemondás, (hivatalról, szolgálatról); elereszés, elbocsátás, elküldés, (szolgálatból).
Abdankungsrede, die, lemondó, leköszönő beszéd; rövid halotti beszéd.
Abdankungsſchein, der, elbocsátó levél, bocsátvány.
Abdarben, ſich, oder ſeinem Munde etwas abdarben, magától, szájától megvonni megszugorgatni.
Abdecken, leszedni, lerontani a' házfödelet; elszedni az asztalt; állat' bőrét lehúzni, lenyúzni, megnyúzni az állatot.
Abdecker, der, nyúzó.
Abdeckerei, die, nyúzóhely.
Abdeckerleder, das, lenyúzott bőr.
Abdeichen, elgátolni, elzárni, eltölteni, töltéssel korlátolni, körülvenni, a' vizet elfogni.
Abdielen, eldeszkázni, elpallózni, kipallózni, deszkával elrekeszteni.
Abdienen, leszolgálni, ledolgozni.
Abdingen, lealkuszni, lealkudni.
Abdingung, die, lealkudozás.
Abdisputiren, elbeszélleni tőle, elvitatni.
Abdoppeln, kétrétű czérnával varrni p. o. csizmat.
Abdorren, elaszani elfonnyadni, elszáradni.
Abdorrung, die, elaszás, elfonnyadás, elszáradás.
Abdörren, aszalni, megaszalni, megfonnyasztani.
Abdörrung, die, aszalás, megaszalás; megfonnyasztás.
Abdraht, der, reszeltpor, hulladék.
Abdrechſeln, esztergázni, esztergározni, le-, kiesztergározni.
Abdrehen, lecsavarni, letekerni, elcsavarni, eltekerni; elfordítni, félre-fordítni. ſ. Abdrechſeln.
Abdrehung, die, letekerés, lecsavarás.
Abdreſchen, elcsépelni, kicsépelni; eine Schuld abdreſchen, csépléssel adósságot leszolgálni; einen abdreſchen, megcsépelni, valakit jól elverni (heimlich verabreden) titkon összeszólalkozni, összeszövetkezni, együtt koholni valamit.
Abdringen, kicsikarni, kizsarolni, (valamit valakitől); kényszeritni (valamire valakit).
Abdringung, die, kicsikarás, kizsarolás.
Abdrohen, fenyegetőzéssel kicsikarni.
Abdruck, der, lenyomat, nyomtatvány; képmás; elsütése, elcsattantása a' lőfegyvernek; puska' ravasza.
Abdrucken, elsütni, elcsattantani, (fegyvert); lenyomtatni (dalt éc.); auf friſchem Kalke abdrucken, mészbe, fejéritő mázba kinyomni.
Abdrucken, das, kinyomás.
Abdrücken, elnyomni, eltolani, elválasztni nyomás által; elsütni; elcsalni, elzsarolni; ein Gewehr abdrücken, fegy-

Digitized by Google

vort elsűtni, elcsattantani; einen Pfeil abdrücken, nyilat elllöni; ein Schloß abdrücken, zárt reá csattantani; einem etwas abdrücken, kicsikarni, kicsalni, valakitől valamit; am Lohne etwas abdrücken, bérből elvonni, elhúzni; das drückt mir das Herz ab, igen nyomja, terheli szivemet; vom Lande abdrücken, szárazról vizre bocsátani, parttól elszabadítni.

Abdunkeln, sötétebbre v. homályosb szinre festeni, (bagaziát, vásznat).

Abdunſten, elgözölegni, elgözölögni, elpárologni.

Abdünſten, elgözöltetni, elgözölögtetni, elpárologtatni; megpárolni.

Abdünſtung, die, elgözöltetés, elpárologtatás; elgözölgés, elpárolgás.

Abebenen, elegyenesítni, egyengetni, megegyengetni, egyenessé tenni. ſ. ebenen.

Abebenung, die, elegyenesítés, egyengetés.

Abeifern, buzgálkodni, egész ügyekezettel rajta lenni.

Abelmoſch, der, ſ. Biſamkörner.

Abend, der, est, estve, nyugad; es wird Abend, estelédik, alkonyodik, a' nap lenyugszik, lemegy; gegen Abend, este felé, alkonyodás előtt; es iſt noch nicht aller Tage Abend, holnap is nap lesz, nem ment utójára a' nap, nem vég nap még ez; der heilige Abend, innep szombatja.

Abendandacht, die, esti ajtatosság, elmélkedés, imádság.

Abendarbeit, die, esti munka, foglalatosság.

Abenddeſuch, der, esti látogatás.

Abendbrod, das, ozsonna, vacsora.

Abenddämmerung, die, alkonyodás, estveli szürkület, esthajnal.

Abendeſſen, das, vacsora; die Zeit nach dem Abendeſſen, vacsora utáni idö.

Abendfalter, Abendvogel, der, esti lepke

Abendgaſt, der, esti vendég.

Abendgebeth, das, Abendſegen, der, esti könyörgés, imádság, fohászkodás; estveli áldás.

Abendgegend, die, nyugati, napnyugati táj.

Abendgeläut, das, esti harangozás.

Abendgeſellſchaft, die, esti társaság.

Abendglocke, die, esti harang, esti harangszó.

Abendjagd, ſ. Fackeljagd.

Abendkoſt, rendszeréntivacsora, vacsorálás.

Abendland, das, nyugat, nyugati föld, ország, tartomány.

Abendländer, der, nyugati, nyugathoni lakos.

Abendländiſch, adj., nyugati.

Abendlich, adj., esti, nyugati.

Abendlicht, das, esthajnal.

Abendlied, das, esti, alkonyi dal.

Abendluft, die, esti szellö, esti levegö.

Abendluſt, die, esti mulatság.

Abendmahl, das, vacsora; das heilige Abendmahl, szent vacsora, úr' vacsorája, szentség, oltári szentség; zum Abendmahl geben, úr' vacsorájához járúlni, áldozni; das Abendmahl reichen, empfangen, áldoztatni, úr' vacsoráját osztani, szentséget feladni, áldozni.

Abendmahlzeit, die, vacsoraidö.

Abendmarkt, der, esti vásár.

Abendmuſik, die; Abendſtändchen, das, esti muzsika, esti zene.

Abendopfer, das, esti áldozat; esti imádság.

Abendpunkt, der, estpont, (mellyen a' nap lenyugodni látszik).

Abendregen, der, estveli esö.

Abendroth, das, Abendröthe, die, esthajnal, estpir.

Abends, adv., estve.

Abendſchein, der, estfény, estvilág.

Abendſchicht, die, esti munka (bányászoknál).

Abendſchmaus, der, esti lakoma, tor, vendégség; pompás vacsora.

Abendſeite, die, nyagati rész, táj, oldal.

Abendſonne, die, lenyugvó nap, napalkony.

Abendſtern, der, esthajnal csillag.

Abendſtunde, die, alkonyodás, alkony, estveli óra.

Abendthau, der, estharmat, estveli harmat.

Abendtiſch, der, vacsora; einen Abendtiſch geben, vacsorával tartani valakit.

Abenduhr, die, nyugati napóra.

Abendunterhaltung, die, estveli mulatság, foglalatosság.

Abendvogel, der, lepke, esti lepke.

Abendvolk, das, nyugati, napnyugati nép.

Abendvölker, die, pl., nyugati, napnyugati népek.

Abendwärts, adv., nyugatra, napnyugatra, nyugat felé, napnyugat felé.

Abendwind, der, esti szél; nyugati szél.

Abendwolf, der, hiéna.

Abendzeit, die, alkonyat, estidö.

Digitized by Google

Abendzeitvertreib, der, estveli időtöltés, múlatság.

Abenteuer, das, kaland, különös-csodás viszontagság; véletlenség, tüneményes eset, rémség, szörnyeteg, csoda eset; ein Abenteuer beſtehen, veszélybe, kalandba forogni, veszélyt, kalandot állani ki; auf Abenteuer ausgehen, kalandorkodni, kalandra menni, szerencsélkedni, rémséget, szörnyeteget vadászni.

Abenteuerlich, adj., kalandos, kalandori, rémséges, szörnyeteges, szörnyű, csodás.

Abenteuerlichkeit, die, kalandosság.

Abenteurer, der, kalandor, szerencsevadász, rémség vadászó, szörnyetegűző, szerencsevitész, csodafi, levente.

Aber, adv., (wieder) ismét, ujra; conj. de; nun aber, hát, pedig, úgy de; nun doch aber, dennoch aber, még is; oder aber, vagy pedig; es iſt ein Aber dabei, de is van hozzá, mellette; er hat immer ein Wenn und Aber, a' ha és de mindig készen van nála.

Aberacht, die, országos számüzés, számkivetés, megujított számkivetés.

Aberglaube, der, babona, babonás hit.

Abergläubig, **abergläubiſch**, adj., babonás, babonáshitü.

Abergläubig, adv., babonásan.

Aberkennen, elitélni, itélet által megtagadni, (valakitől valamit).

Abermal, **abermals**, adv., újolag, ismét.

Abermalig, adj., isméti, újolagi, újolagvaló, megújított.

Abernten, learatni, aratást bevégezni.

Abernten, das, learatás.

Aberraute, die, ſ. **Stabwurz**.

Aberwitz, der, esztelenség, eszelősség, döreség, eszeveszettség, ſ. **Wahnwitz**.

Aberwitzig, adj., esztelen, eszeveszett.

Aberwitzig, adv., esztelenül.

Abeſmern, fárasztani, lankasztani.

Abeſſen, leenni, lerágni; einen Knochen abeſſen, hust a' csontról leenni; ebédet, vacsorát végezni, evést végezni.

Abfahren, elindúlni, kocsin v. hajón elmenni; elkocsizni, elhajózni; fuvarozással, szekerezéssel elrontani p. o. útat; eine Ecke abfahren, házszégletet kocsival elhordatni; die Schienen von den Rädern abfahren, kerék' sinjét, keréktalpvasat elkoptatni; ein Pferd abfahren, lovat lejárni, agyon hajtani; vom Lande (Ufer) abfahren, vízre bocsátkozni, csónakkal, hajóval a' parttól viznek ereszkedni, parttól távozni; abfahren (ſterben), meghalni.

Abfahrt, die, indulás, elindulás, elmenetel, elmenés; eljövés kocsin v. hajón; elevezés; elköltözés az életből, meghalás.

Abfahrtsflagge, die, indulási zászló (hajón).

Abfahrtsſchuß, der, bucsúlövés, hajóinduláskóri lövés.

Abfall, der, leesés, eset, lejtősség; (Abgang) hulladék; (Stutt), omladék; (Spreu) polyva; (Abfall von geſchlachteten Thieren), aprolék; elpártolás, elszakadás; Abfall von der Religion, hithagyás, hittől szakadás; Abfall einer Farbe, színhagyás, színváltoztatás; Abfall des Weines, bór' megtörődése; in Abfall kommen, becsét, tekintetét veszteni; das iſt ein großer Abfall, nagy a' különbség.

Abfallen, leesni, lehullani, elpártolni, elszakadni; megsoványodni; von einem abfallen, valakitől elpártolni, elszakadni, valakit elhagyni; von der Religion abfallen, vallást változtatni, az anyaszentegyháztól elszakadni; abfallen der Beeren vom Weinſtock, szőlőszem' hullása.

Abfällig, adj., leeső, lehulló; elpártoló, elszakadó.

Abfallsröhre, die, háritó cső, (vizépitésben).

Abfalzen, összeereszteni, egymásba ereszteni, (asztalasok' munkája).

Abfangen, elfogni, elkapni; vizet elfogni, elrekeszteni.

Abfärben, megfesteni (szövetet éa.); szint ereszteni, fogni (a' szintől).

Abfaſſen, irásba foglalni, föltenni, kidolgozni, szerkeszteni, szerkesztetni.

Abfaſſung, die, irásbafoglalás, irásbavetés, össze szerkesztetés.

Abfaſten, leböjtölni, böjtölés által bünhödni; ſich abfaſten, eléhezni magát, böjtölés által elerőtlenitni magát, egészségét elrontani.

Abfaulen, elrothadni, lerothadni.

Abfäumen, a' tajtékát leszedni, letajtékozni, habját leszedni, lehabozni. ſ. **Abſchäumen**.

Abfechten, kiviní, viaskodással megnyerni; ſich abfechten, viaskodással kifárasztani magát.

Abfedern, megfosztani, megmellesztení, megkopasztani; vedleni, tollait hullatni, kükleni.

Digitized by Google

Abfegen, le-, meg-, kiseperni, megsepergetni, megtisztítni.
Abfegung, die, das Abfegen, le-, v. kiseprés, megtisztítas.
Abfeilen, lereszelni; el-, v. kireszelni.
Abfeilicht, s. Feilicht.
Abfertigen, eligazítani, elbocsátani, elereszteni, elküldeni; einen abfertigen, valakit elküldeni, eligazítani; man hat ihn mit einer Fracht Schläge abgefertigt, elverték öt, veréssel igazították, üzték el; jemanden kurz abfertigen, egy két szóval kifizetni.
Abfertigung, die, elbocsátás, elküldés, elutasítás, eligazítás, kiadás (valakin).
Abfeſſeln, s. Entfeſſeln.
Abfeuchten, nedvet ereszteni.
Abfeuern, elsütni, ellőni, (ággút etc.); tüzelést végezni.
Abfeuerung, die, elsütése, ellövése a' fegyvernek.
Abficken, dörzsölve elkoptatni, s. Abreiben.
Abfiedeln, el-, leczinczogni (valamit a' hegedűn), rosszúl hegedűlni.
Abfiedern, körülnyeseni, csorbítni; korlátolni; tollat hullatni.
Abfinden, kielégíteni, kifizetni; megalkudni, megegyezni; ſich mit einem abfinden, egyességre lépni valakivel; bei einer Erbſchaft abfinden, örökrészt kiadni; ich werde mich deßwegen bei Ihnen abfinden, megfogom hálálni, p. o. ajándékkal.
Abfindung, die, elégtétel, kifizetés; egyességre lépés, megalkudás; kielégítés, részkiadás.
Abfiſchen, elhalászni; das Beſte abfiſchen, javát elszedni, elvenni.
Abfitſcheln, dörzsöléssel elkoptatni.
Abfitzen, simítni (falat).
Abflachen, s. Abdreben.
Abflattern, elröpdösni, elröpösni, (mint a' lepkép); ellobogni, (mint a' tűz, a' zászlók).
Abflauen, kimosni (összetört érczet).
Abflauherd, der, érczmosó deszkázat, érczmosó válu.
Abfledern, leseperni; leporozni; s. Abſtäuben.
Abfleiſchen, húst leszedni, levagdalni, levakarni (börről, szalonnáról etc).
Abfleiſchmeſſer, das, konyhakés, húsvakarókés.
Abfliegen, elröpülni, elszállani, elgőzölögni, elpárologni.
Abfließen, ellőlyni; lefolyni.
Abflöhen, bolházni, kibolházni.
Abflößen, leúsztatni (p. o. fát a vízen).
Abflößung, die, faúsztatás.
Abflügeln, megszárnyalni.
Abfluß, der, lefolyás, lefeléfolyás; Ab- und Zufluß des Meeres, ár és apály, tengernek apadása és dagadása.
Abfolgen laſſen, kezébe szolgáltatni, elvitelre átadni, megengedni elvinni.
Abfolgung, die, átaladás, készbeszolgáltatás.
Abfordern, einem etwas abfordern, megkívánni, követelni valakitől valamit); einen abfordern, elhini, elszólítani, visszahíni valakit; Gott hat ihn von der Welt (aus dieſem Leben) abgefordert, kiszólította Isten o' világból.
Abforderer, der, beszedő, általadását kívánó valaminek.
Abforderung, die, elhívás, elszólítás, elkérés, v. szakivánása az adománynak, követelés.
Abformen, leképezni, alakját venni, lenyomni (viaszba, gipszbe ée.).
Abformen, das, **Abformung**, die, képnyomat; formanyomat. leképezés, formanyomás, leformálás.
Abfragen, kikérdezni, kitudakozni, kitanúlni, elkérdeni, (valakitől valamit.
Abfreſſen, leenni, lerágni, leharapdálni, lelegelni, megemészteni (mint a' rák fene).
Abfrieren, elfagyni, hidegvetten lehullani.
Abfröhnen, lerobotolni, úr' dolgát leszolgálni; robottal, v. szakmánynyal leüzetni.
Abfuhr, die, elvitel, elhordás.
Abfuhrarbeit, die, kibárdolás kinagyolás, nagyából kidolgozás.
Abfuhrdrahtſeil, das, drótnyujtó, sodrónyujtó.
Abführen, elvinni, elhordani; tisztítani, üritni (testet); meghajtani (valakit); einen vom rechten Wege abführen, valakit elcsábítani, jó útról eltéritni, elvonni; eine Schuld abführen, adósságot lefizetni; (abnutzen), elhasználni, elkoptatni; einen abführen, valakit lehordani; ſich abführen, magát elhordani, elébb állani, ellódúlni, eltakarodni.
Abführend, adj., hashajtó; ein abführendes Mittel, hashajtószer; s. Abführungsmittel.
Abführer, der, kinagyoló, nagyából kidolgozó; elvivő.

Digitized by Google

Abführung, die, elvitel, elhordás; kinagyolás; hashajtás.
Abführungsmittel, das, hashajtó.
Abführungswege, die, pl. ürítő utak, (a' testben).
Abfüllen, letöltögetni, kitöltögetni, lehúzni, (bort hordóból palaczkokba).
Abfüllung, die, kitöltögetés, lehúzás.
Abfüttern, megétetni, jól tartani (lovat, barmot ée.)
Abgabe, die, átaladás, odaadás; adó, adóbeli tartozás; von Abgaben frei seyn, az adó fizetés alól kivetetve lenni.
Abgähren, kiforrani, forrani megszűni (mint a' bor, ser ée.)
Abgang, der, elmenetel elindulás; kelendőség, kelet; fogyatkozás; hiány, szükség valamiben; veszteség; fogyaték; (vom Gewichte, an flüßigen Sachen), apadék, csepegő, csurgó; Abgang aus diesem Leben, ez életből kiköltözés, meghalás; nach Abgang der männlichen Linie, a' férfi ág' magvaszakadtával, magvaszakadta után; Abgang der Leibesfrucht, idétlen szülés; (bei Thieren), elvetelés; in Abgang kommen, elaljasodni, tekintetét v. becsét veszteni, semmivé lenni, hanyatlani.
Abgängig, adj., hibázó, nem lévő.
Abgänglich, adv., hiányosan, fogyatékosan.
Abgärben, s. gärben, jól elpáholni, jól elverni, meglasnakolni.
Abgeben, átaladni, kézhez szolgáltatni, részt adni, részt megadni; einen Boten abgeben, követnek lenni, követségi tisztet viselni; sich mit etw. abgeben, bánni, foglalatoskodni valamivel; sich mit einem abgeben, társalkodni, egyet érteni, vele tartani, szoros egyetértésben lenni, valakivel, gondoskodni valakiről; bajlódni valakivel; einen Wechsel auf einen abgeben, váltólevelet megadni; einem etwas abgeben, valakinek valamit átadni; magá' jogaiból elengedni.
Abgeben, das, átaladás, kézhezadás, kézhez szolgáltatás.
Abgebrannt, adj., leégett, elégett.
Abgebogen, partic. el-, v. félregörbített; elgörbült.
Abgebrochen, adj., letört; félbeszakasztott (p. o, beszéd).
Abgebrochen, adv., félbeszakasztva.
Abgedroschen, adj., elcsépelt; kopott, ütött-kopott, zsibvásári, mindennapi; jól elvert, megvert.
Abgefäumt, adj., letajtékolt, tajtékjától v. habjától megtisztúlt; ravasz, álnok.
Abgeformt, adj., leformált formába lenyomott.
Abgefunden, adj., kielégitett; abgefundene Kinder, megosztozott. v. osztoztatott, osztály által kielégitett gyermekek.
Abgehen, elmenni, elindúlni, eltavozni, elutazni (valamelly helyről); hibázni, híjával lenni; végződni, kimenetele lenni, kiütni; kelni, elkelni, kelete lenni; mit Tode abgehen, meghalni; von einem Amte abgehen, hivatalról lemondani; von seiner Forderung abgehen, követelésétől elállani, keresetéről lemondani; von seiner Meinung abgehen, vélekedésétől elállani; vélekedésével felhagyni, vélekedését megváltoztatni; hier geht die Straße ab, und führt ꝛc., itt eltér az út, és vezet ée.; die Farbe geht ab, szine változik, elváltozik, a' szin meghagyja magát; abgehen lassen, elküldeni (levelet ée.); elhagyni (valamelly szokást); etwas vom Preise abgehen, árából valamit engedni; es geht ihm nichts ab, semmi baja, semmije sem hibázik, fogyatkozást nem szenved; es geht ihm dadurch nichts ab; azzal semmit nem veszet, nem szenved csonkulást; es wird ohne Streit nicht abgehen, czivakodás, versengés nélkül el nem mulik; (abnutzen), elkoptatni, elnyűni sok járással; lépéssel megmérni, meglépni az útat; die Absätze, Sohlen abgehen, lábbeli sarkát, talpát elnyűni, elkoptatni; einen Platz abgehen, valamelly helyet, tért meglépni, lépéssel megmérni.
Abgehen, das, eltávozás, kicsapongás (p. o. beszédben).
Abgehend, adj., elmenő; fogyatkozó, hibazó; gut, schlecht abgehende Waaren, jól, rosszúl kelő árúk, portékák.
Abgeitzen, seinem Munde etwas abgeitzen, ön szájától sajnálni, megvonni, elhúzni, (fösvénységből valamit); sich abgeitzen, fösvénység miatt venni v. ölni magát.
Abgekratzte, das, levakart.
Abgekürzt, adj., megrövidített, kurtitott.
Abgekürzt, adv., megrövidítve, kurtítva.
Abgelebt, adj., agg, aggott, éltes, elvénült, elöregedett, koros, öreg, vén.

Abgelebtheit, die, aggottság, éltesség, elvénültség, korosság.
Abgelegen, adj., távol lévő, messze lévő; ó, avult, régi, állott; **abgelegener Wein**, ó bor, magát megetto bor; **abgelegener Ort**, félre lévő hely, zugoly.
Abgelegenheit, die, távolság, messzeség.
Abgemattet, adj., ellankadt kifáradt, elbádjatt.
Abgemattet, adv., ellankadva, bádjattan.
Abgemergelt, adj., elcsigázott, elsanyargatott (p. o. betegség által); elepedett (p. o. éhség, szomjúság miatt); **ein abgemergelter Körper**, eleröltlenített test, kiaszott test.
Abgemergelt, adv., elcsigázva.
Abgeneigt, adj., idegenkedő, idegen (tőle v. hozzá), idegenséggel, ellenséges indulattal viseltető (valaki iránt).
Abgeneigtheit, die, idegenség, idegenkedés.
Abgenützt, adj., elkoptatott, elkopott; elnyőtt, viseltes p. o. ruha.
Abgeordnete, der, követ, küldött.
Abgeordneten, die, pl. követek, küldöttek, követség, küldöttség, választmány.
Abgeredet, adj., összebeszélt, szóbeli értekezés után megállapitott, kicsinált; **abgeredeter Maaßen**, egyezés szerint, kicsinált, egyezéssel megállapított módon.
Abgerichtet, adj., kitanitott, megtanitott, jol utasitott, idomitott.
Abgesagt, adj., **ein abgesagter Feind**, halálos ellenség.
Abgesandte, der, követ, küldött (az uralkodástól).
Abgeschieden, adj., olvált, különvált; **abgeschiedene Seelen**, a' megholtak' lelkei; **die Abgeschiedenen**, az elhúnytak.
Abgeschiedenheit, die, magány, magányosság, magányos élet.
Abgeschliffen, adj., kisimitott, ki-, megköszörült; pallérozott, kipallerozott, csinosult.
Abgeschliffenheit, die, kisimitottság, kipalérozottság.
Abgeschmackt, adj., izetlen; illetlen, disztelen; képtelen; **abgeschmackte Reden, Possen**, illetlen, ostoba, képtelen, hebehurgya beszédek; disztelen tréfák.
Abgeschmackt, adv., illetlenül, képtelenül.
Abgeschmacktheit, die, izetlenség; disztelenség, illetlenség; képtelenség; ostobaság.
Abgestorben, adj., kiveszett, kiholt.
Abgestumpft, adj., eltompult.
Abgewinnen, einem etwas, elnyerni, valakitől valamit; **einem sein Geld abgewinnen**, valaki pénzét elnyerni; **dem Feinde eine Schlacht abgewinnen**, megnyerni az ütközetet, egy ütközetben győzni.
Abgewöhnen, einem etwas abgewöhnen, elszoktatni, (tól, től), leszoktatni (ról, röl), elkaptani valamiről; **sich abgewöhnen**, elszokni (tól, től), leszokni (ról, röl), el-, leszoktatni magát.
Abgewöhnung, die, elszokás, leszokás; elszoktatás, leszoktatás.
Abgezehrt, adj., kiaszott, megsoványodott, testében megfogyott.
Abgezogen, adj., elvont.
Abgezogen, adv., elvonva.
Abgezogenheit, die, magánosságba való félrevonultság.
Abgießen, letölteni; önteni; **in eine Form abgießen**, mintába önteni; **in Erz abgießen**, érczből, rézből önteni (képet éc.).
Abgießung, die, letöltés; öntés.
Abglanz, der, viszfény, viszsugárzat, visszaverődött fény; példány; **von Gott**, fénylő kép.
Abglätten, kisimitni; kicsiszolni, kisikárolni; kicsinositni, pallérozni.
Abglätter, der, sikárló.
Abglättung, die, kisikarlás kisimitás.
Abgleichen, egyenlitni, egyenlővé tenni, elegyenesitni, egyenitni.
Abgleichstange, die, egyenlitő, (órásoknál).
Abgleichung, die, egyenlités.
Abgleiten, lecsúszni; elcsúszni; megcsusszanni, megcsuszamlani, elsiklani, megsiklani, megsikamlani; **vom rechten Wege abgleiten**, a' jó útról eltévelgedni; eltérni.
Abgleiten, das, megcsuszamlás, megsiklás, megsikamlás.
Abglimmen, ellobbanni kialudni a' parázsból, lassanként megszünni égni.
Abglitschen, s. **Abgleiten**.
Abglühen, megtüzesitni; forralni (valamit); meghüni, megszünni tüzes lenni.
Abglühung, die, megtüzesités.
Abgott, der, bálvány, bálványisten, álisten, költött Isten.

Digitized by Google

Abgötter, die, bálványimádó, bálványozó.
Abgötterei, die, bálványimádás, bálványozás.
Abgöttisch, adj., bálványos, bálványozó, babonás; einen abgöttisch verehren, valakit bálványként, bálványúl imádni, tisztelni.
Abgottschlange, die, balvány-, v. fojtókigyó.
Abgraben, leásni; leásással elegyengetni; felásni és elhordani; elárkolni; das Wasser abgraben, a' vizet leárkolni, lecsapolni, másfelé venni; einen Teich abgraben, tót, v. tavat kiszárítni, lecsapolni.
Abgrämmen, sich, elepedni, elepeszteni magát búval.
Abgrasen, el-, föl-, lelegelni (mezőt éc.); föl-, leenni (füvet); lekaszálni, lesarlózni (rétet éc.).
Abgreifen, fogdosva elkoptatni, (kalapot, könyvlevelet éc.); sich abgreifen, elkopni elvásani (fogdosás által).
Abgreifen, das, elkoptatás (fogdosás által).
Abgrund, der, mélység, feneketlen mélység, örvény; (große Gefahr), veszedelem árja, örvénye, nyilvánvaló veszedelem; am Rande des Abgrundes sich befinden, nyilvánvaló veszedelemben forogni; jemanden in den Abgrund verwünschen, átkozni valakit; sich in den Abgrund stürzen, örvénybe rohanni v. bukni.
Abgunst, die, rosszakarat, irígység
Abgünstig, adj., rosszakaró.
Abgürten, leövezni leoldani, (kardot éc).
Abguß, der, letöltés, más edénybe töltés; öntvény; einen Abguß machen, mintába önteni.
Abhaaren, szőrét kitépni, leszedni, megkopasztani: sich abhaaren, megkopaszodni; vedleni; megvedleni; szőrét elhullatni.
Abhacken, levágni, elvágni (fejszével, baltával éc.); elmetszeni (valamit).
Abhadern, einem etwas, elpörölni, veszekedéssel valakitől valamit megnyerni, kicsikarni, kifacsarni.
Abhäften, ki-, lekapcsolni.
Abhägen, eltiltani, tilalmazni (erdőt, rétet éc.); sövénnyel elkerítni.
Abhäkeln, lekapcsolni, kikapcsolni.
Abhäkeln, das, lekapcsolat, kikapcsolat.
Abhakeln, s. Abhäkeln.
Abhalftern, lefékezni, kötőféket levenni (a' lóról).
Abhalten, eltartóztatni, visszatartóztatni, távol tartani (magától); einen von etwas abhalten, visszatartóztatni, elvonni valakit valamitől.
Abhaltung, die, feltartóztatás, visszatartoztatás, elvonás; elhárítása valamelly rossznak valakitől.
Abhandeln, megalkudni; mevenni; a' dolgot megrostálni, munkába venni; etwas (vom Preise) abhandeln, árából valamit lealkudni; etwas abhandeln, valamit irásban előadni, valamiről irásban értekezni; szó vagy irásbeli előadással valamelly dolgot kimerítni.
Abhanden, adj., abhanden seyn, elhányódva lenni, kéznél nem lenni; abhanden kommen, elveszni, elhányódni, eltévelyedni.
Abhandlung, die, szó- v. irásbeli előadás, értekezés; munka, könyv.
Abhang, der, függelék; lejtősség, hajlósság, hanyatlás; lejtő, ereszkedő.
Abhangen, függeni; lijteni, ereszkedni; von einem oder von etw. abhangen, valakitől v. valamitől függeni; es hängt davon ab, attól függ.
Abhängen, leakasztani, levenni (valamit, a' mi fel van akasztva, függesztve).
Abhängig, adj., függő; lejtős, menetéles, hajlós; abhängig machen, magához kapcsolni, hatalma alá keríteni magától függővé tenni.
Abhängigkeit, die, függés; lejtősség.
Abhären, s. Abhaaren.
Abhärmen, sich, elepeszteni magát; búval, gonddal epeszteni magát, epekedni.
Abhärten, megkeményítni, keménynyo tenni; megedezni; die Soldaten abhärten, a' katonákat elkeményítni, minden sanyarúság', viszontagság elviselésére, eltürésére szoktatni; sich abhärten, mindenhez hozzá törődni, magát, testét mindenhez szoktatni, megkeményitni.
Abhärtung, die, megkeményítés, hozzászoktatás; megedzés.
Abhaspeln, lemotólálni, logombolyítni (czérnát éc.).
Abhauben, valaki fejkötőjét v. kalapját, sapkáját levenni, leütni.
Abhauen, elmetszeni, elvágni; levágni; lekaszálni.
Abhauen, das, die Abhauung, levágás; lekaszálás.
Abhäuten, lenyúzni, megnyúzni, bő-

rét lehúzni; ſich abhäuten, megvedleni, elvetni a' bőrét.

Abheben, levenni, leemelni; megemelni; félre tenni; die Karten abheben, kártyát emelni, megemelni; eine Kanone von der Laffette abheben, ágyút a' talpáról leemelni.

Abheben, das, leemelés, levevés.

Abhecheln, ſ. Abhächeln.

Abhecken, szétfejteni, szétférczelni, elfejteni (össztűzöttet, v. férczeltet).

Abheilen, meggyógyítani, megorvosolni; meggyógyúlni, egészségét visszanyerni.

Abhelfen, lesegíteni; segíteni valakin v. valamin; einer Sache abhelfen, valami dolgon segíteni; der Schwierigkeit abhelfen; bajt, nehézséget elhárítani.

Abhelflich, adj., helyrehozható, megfondítható, megváltoztatható; einer Sache abhelfliche Maße geben, valami dolognak jó kimenetelét eszközleni.

Abhelfung, die, segítség; ſ. Abhülfe.

Abhellen, ſ. Abklären.

Abhenken, ſ. Abhängen.

Abherzen, összecsókolni, ölelgetni; nyájaskodni, enyelegni (valakivel).

Abhetzen, üzéssel fárasztani; fáradásig űzni; üzés által valamit elkapni; valakit megforgatni.

Abheucheln, elcsalni, elcsapodárkodni (valamit), képmutatással, szineskedéssel, tettetéssel kicsalni, megnyerni.

Abheuern, ſ. Abmiethen.

Abheulen, orditással, ordító sivasrivással előadni valamit, magát elfárasztani, ellankasztani orditással.

Abhobeln, le-, ki-, meggyalúlni; kimivelni, kipallérozni, csinositni (embert, erkölcsöt ée.).

Abhold, ſ. Abgeneigt.

Abholen, elhozni; elvezetni; abholen laſſen, elhozatni; elhivatni, elvitetni, elvezettetni.

Abholz, das, széltörte fa, gally.

Abholzen, den Wald, kivágni, levágni az erdőt; das Buſch- und Schlagholz abholzen, bokrot v. barasztot, és megjelelt erdőt kivagdalni, levágni.

Abholzung, die, kivágása, levágása az erdőnek.

Abhorchen, hallgatózni, halgatózás által kitanúlni valamit.

Abhören, kihallgatni; kikérdezni (tanút etc.), eltanúlni hallásból; eine Rechnung abhören, számadást meghallgatni megvizsgálni.

Abhörung, die, kihallgatás.

Abhub, der, emelt, emelvény.

Abhülfe, die, segítség, segedelem, segély, orvoslat.

Abhülfen, kihüvelgezni, hüvelgéből kifosztani, fejteni (babot, borsót ée.)

Abhungern, eleheztetni, megkoplaltatni; ſich abhungern, agyon éheztetni, éhséggel ölni meg magát.

Abhuren, ſich, elkurválkodni magát, bujaság, feslettség által egészségét veszteni.

Abhüten, ellegeltetni, meglegeltetni p. o. a' harmot.

Abirren, eltévedni, eltévelyedni.

Abirrung, die, eltévelyedés.

Abjagen, hajtás, kergetés által kifárasztani; elkergetni; véget vetni a' hajtásnak, vadászatnak; einem etw. abjagen, űzve nyerni, addig űzni, kergetni valakit, mig a' kivántat tőle elnyerle; ſich abjagen, magát elsigázni, magát vadászat v. futás által kifárasztani; einem einen Schrecken abjagen, ſ. Einjagen; végezni vadászatot, hajtást.

Abjammern, ſich, elepedni, tartós siránkozás által magát elemeszteni, elsorvasztani; siránkozással kinyerni.

Abjochen, kijármolni, járomból kifogni (ökröt ée.)

Abkalben, megborjazni.

Abkämmen, megfésülni (hajat ée.)

Abkämpfen, kivini, viaskodva valamit megnyerni.

Abkanten, szöglelétől, hegyeitől valamit megfosztani.

Abkanzeln, szónokszékből hirdetni, józan észre hozni, pirongatni valakit.

Abkappen, kalapját, sapkáját valakinek fejéről levenni, leütni; elvágni a' hajónak, horgonynek kötelét); lecsonkázni, lebotolni (a' fát); einen abkappen, valakinek oda felelni, oda vágni.

Abkargen, elfukarkodni, elzsobrálkodni töle; ſich etwas, magától kémélleni, fösvényűl magától megvonni valamit.

Abkarten, koholni, alattomban kicsinálni valamit; titkon egyesülni v. megegyezni.

Abkartung, die, allattomos koholás, titkos egyesség, titkos végzés.

Abkauen, lerágni, lerágcsalni.

Abkauf, der, Abkaufung, die, megvásárlás, megvétel.

Digitized by Google

Abkaufen, einem etwas, valakitől valamit megvásárolni, megvenni; einen Zins abkaufen, a' bért megvásárolni; eine Strafe abkaufen, büntetést pénzzel megváltani.

Abkäufer, der, vevő, megvevő vásároló.

Abkäuflich, adj., megvásárolható, megvehető, eladó; megvesztegethető.

Abkehlen, fojtogatni, torkát megmetszeni.

Abkehren, ki-, le-, megkefelni, elseperni, eltenni, elfordítni eltávozni, elhárítni, eltávoztatni, elfordítni; ſich abwenden, elfordúlni.

Abkehrung, Abkehr, die, elfordulás; (Abkehrung von der Sünde), megtérés, (bünnek elhagyása).

Abkeltern, kisajtolni, kisotulni, kipréselni; elsajtolni, elsotulni, elpréselni.

Abkimmen, ein Faß, a' donga' rovátkait levágni.

Abkippen, lehegyezni, hegyét levágni; tompítni; megcsuszamodva elesni, elbillenni.

Abklaffen, elákani, (az ajtót ée.), elállani, nem megfeküdni (mint a' ruha); kovogni (a' díót ée.)

Abklären, megszürni, tisztálni, megtisztálni; leülepitni; ſich, kitisztálni.

Abklärung, die, meghiggasztás; megszürés, megtisztitás.

Abklatſchen, eltapsolni.

Abklauben, leszedni, leszedegetni; einen Knochen abklauben, csontot lerágcsálni.

Abklauben, das, leszedegetés, leszemelgetés.

Abkleiden, levetkeztetni.

Abkleidung, die, levetkeztetés.

Abklemmen, ellapitani, laposſá verni, zúzni.

Abklettern, lemászni, kézzel fogódzkova lebocsátkozni.

Abklopfen, megverni; kiporozni, kiverni (port a' ruhából); einen Derb abklopfen, valakit jól elverni, megrakni, jól megütögetni.

Abknallen, elcsattanni, eldurranni, elpattanni, elpukkani.

Abknallen, das, elcsattanás, eldurranás, elpottanas, elpukkanás.

Abknappen, s. Abzwecken, Abkippen.

Abkneifen, Abkneipen, lecsipni, lecsipkedni, leszakitani; s. Abzwecken.

Abknicken, lereccsenteni, pattantva letörni; einen Haſen abknicken, nyulat torkón törni.

Abkniſtern, kisustorogni, kibugyborékolni.

Abknöpfen, kigombolni, legombolni.

Abknoten, lebötyközni a' szöllővesszöt.

Abknüpfen, megoldani, feloldani (csomót, göböt ée.)

Abkochen, főzni, megfőzni; felforralni, főzést végezni.

Abkommen, eltávozni, eltérni (utjából, szándékától), szokásból kimenni; abkommen können, eljöhetni, akadály, feltartóztatás nélkül jöhetni v. mehetni; nicht abkommen können, el nem jöhetni v. mehetni.

Abkommen, das, eltávozás, eltérés, zsokásból kimenetel; ein gütliches Abkommen, barátságos alkuegyesség, megegyezés; ein Abkommen mit einem treffen, egyességre lépni, megegyezni valakivel.

Abkömmling, der, magzat, maradék, ivadék, sarjadék, származék.

Abköpfen, lefejezni; lebugázni; lecsonkázni; letetözni; fejet v. kalászát leverni.

Abköpfung, die, lefejezés; lebugázás; lecsonkázás.

Abkoppeln, lecsatolni, vadász ebeket egymástól eloldani, vadászaton az ebeket elbocsátani.

Abkrämpen, letürni; leereszteni kalapkarimát.

Abkränken, s. Abhärmen.

Abkratzen, levakarni.

Abkrauten, leloveleznl, (leveleit leszedni, letördelni); gyomlálni.

Abkreiſchen, s. Abſchreien.

Abkriegen, harczczel nyerni (valamit); lekapni, levenni (fogasról ée.)

Abkritzeln, lefirkálni.

Abkrümmeln, elmorzsálni, lemorzsálni; elmorszálódni, lemorsálódni.

Abkrümmen, legörbedni, meggörbülni.

Abkruſten, das Brod, meghámozni, meghéjazni a' kenyeret.

Abkühlen, meghüteni, meghivesitni; ſich abkühlen, hütözni; meghülni.

Abkühlend, adj., hütő, hüssitő, hivesitő.

Abkühlfaß, das, hütőedény, dézsa.

Abkühlung, die, meghülés; meghivesités, meghütés.

Abkümmern, ſich, elaggódni, magát gonddal emészteni, elepedni.

Abkündigen, kihirdetni, közhirré tenni.

Abkündigung, die, kihirdetés.

Digitized by Google

Abkunft, die, eredet, származás; egyezés; Abkunft treffen, megegyezni.

Abküpfen, lehegyezni, hegyét levágni, letörni valaminek.

Abkürzen, megkurtítni, megrövidítni, rövidebbitni; einem etwas am Lohne oder einem den Lohn abkürzen, béréből elhúzni, elvonni, bért megkissebbítni.

Abkürzung, die, megkurtítés, megrövidítés, rövidebbítés, elhúzás, elvonás.

Abküssen, öszo meg öszo esókolni.

Ablachen, sich, kinevetni magát; halálra nevetni magát.

Abladen, lerakni a' terhet, lerakodni.

Abladung, die, lerakás, lerakodás.

Ablage, die, rakhely.

Ablager, der, hálószállás, éjjeli nyughely.

Abländen, parttol szabadkozni, távozni, b. ntakozni.

Ablang, s. länglich.

Ablangen, elérni (kezével), utólérni (valakit).

Ablängen, elnyújtani; kinyújtani, megnyújtani, meghosszabítni.

Ablaß, der, kieresztése, leeresztése, lecsapolása a' tónak, viznek; csatorna, kifolyásnak útja, árka; lehúzása a' bornak; bucsú, bünbocsánat, szünet; Ablaß bekommen, bucsút nyerni, bünbocsánatot nyerni; ohne Ablaß, szünet nélkül.

Ablaßbrief, der, bucsúhirdetvény, bünbocsánatot hirdető levél, bünbocsánat-hirdetvény.

Ablassen, elengedni; elereszteni; leereszteni, lebocsátani; lecsapolni; útnak ereszteni, elküldeni (levelet etc.); etwas vom Preise ablassen, árából valamit elengedni; einen Teichgang ablassen, a' tót kiszárítani; den Wein ablassen, a' bort lehúzni; megszüni; elállani tőle, felhagyni; von einer Sache ablassen, valamivel felhagyni.

Ablaßjahr, das, bucsúév.

Ablaßkram, der, bucsúvásár, bünbocsánati kereskedés.

Ablaßkrämer, der, bucsúáros, bünbocsánatot áruló, bünbocsánattal kereskedő.

Ablaßpredigt, die, egyházi beszéd a' bünbocsánatról.

Ablassung, die, leeresztés, lecsapolás (a' tónál); lehúzás (a' bornál); elküldés (a' levélnél); szünés, elhagyás, felhagyás valamivel.

Ablaßwoche, die, bucsúhet.

Ablativ, der, hatodik ejtés, v. eset a' szóejtegetésben.

Ablatten, beléczezni, léczekkel beverni, a' léczeket leverni.

Ablauben, legallyazni, leágazni, leleveleznì (fát, szőllőtőkét), lefosztani a' leveleket; lekaczozni (dohányt).

Ablaubung, die, levélfosztás; kaczozás, legallyazás, leágazás.

Ablauern, kikémlelni, kilesni.

Ablauf, der, lefolyás; eltelés; elmulás; nach Ablauf des Monaths, des Termins, a' hónak, a' határidőnek elmúlta, eltölte, elenyészte, lefolyta után; Ablauf des Meeres, visszafolyása a' tengernek, tengerapály.

Ablaufen, elfolyni, lefolyni; eltelni, elmúlani; lefutni, leszaladni; das Licht lauft ab, a' gyertya foly; die Spulen sind abgelaufen, a' csevés orsók, csévek, takácscsévek lejártak, lefutottak, lefogytak; die Uhr ist abgelaufen, az óra lejárt, az óra elállott; gut ablaufen, jól végződni, jól végbe menni; einen Brief ablaufen lassen, a' levelet elküldeni, útnak ereszteni; ein Schiff ablaufen lassen, új hajót vízre, tengerre ereszteni; seinen Gegner ablaufen lassen, ellenét megfutamtatni, bajtársa kardját félre csapni; einen ablaufen lassen, valakit elszöktetni, megszöktetni; (abnutzen), elkoptatni, elszaggatni, elnyüni (csizmatalpat), das Erz ablaufen, az ásványt, érczet megolvasztni, leolvasztni; einem den Preis ablaufen, futasdijt elnyerni; einem den Rang ablaufen, valakit tisztségben, hivatalban megelőzni; sich ablaufen, kiszaladgálni magát, kifutni magát; járással, futással, szaladgálással magát kifárasztni; sich die Hörner ablaufen, fejét falba ütni, önviseletével megjárni.

Ablaufrinne, die, folyáscsatorna.

Ablaufschleuse, die, zsilip.

Ablaugen, lugozni, kiszapulni (fonalat éc.)

Ablaugen, das, lugzás, szapulás.

Abläugnen, eltagadni tagadni.

Abläugnung, die, eltagadás; tagadás.

Ablauschen, ellesni, leskelődve v. rejtőzve kihallgatni, megtudni valamit.

Ablauschen, kitetvezni; einem etwas ablauschen, kicsalni, ravaszsággal megnyerni valakitől valamit.

Digitized by Google

Abläutern, megtisztítni, salakjától, meghiggasztani, megszűrni.
Abläuterung, die, meghiggasztás, megszűrés; megtisztítás.
Ableben, meghalni.
Ableben, das, meghalás, halál.
Ablecken, lenyalni, megnyalni.
Ableeren, leürítni; den Tisch ableeren, az asztalt leszedni, fölszedni.
Ablegen, letenni; homlítni, bujtani, seine Kleider, seinen Degen, die Trauer, levetkezni, ruháit levetni, kardját leoldani, a' gyászt letenni; ein Kleid ablegen, valamelly köntöst elvetni, többé nem viselni; der Bediente bekommt gemeiniglich die abgelegenen Kleider seines Herrn, az inas kapja közönségesen urának viseltes, megúnt ruháit, köntöseit; eine Form ablegen, nyomó betüket széthányni (a' könyvnyomtatásnál); Netzen ablegen, szegfüket homlítani, bujtani; einen Besuch ablegen, látogatást tenni; Rechnung ablegen, szamolni, számot adni; ein Zeugniß ablegen, bizonyságot, tanúságot tenni; einen Eid ablegen, megeskünni, hitet tenni; ein Gelübde ablegen, fogadalmat tenni; ein Glaubensbekenntniß ablegen, hitvallást tenni; die Huldigung ablegen, meghódolni, hódolást tenni; eine Schuld ablegen, adósságot lefizetni; die Kinderschuhe ablegen, kikelni a' gyermekkorból; etwas mit einem ablegen, értekezni valakivel, valakivel valamit megvitatni; ablegen, alattomban szülni, fattyut vetni; megborjazni; das Gesicht, Gedächtniß, die Kräfte legen ihm ab, látása, emlékezete, ereje tompúl, v. látása tompúl, szeme gyengül, emlékezete, ereje fogy; sie hat sehr abgelegt, igen megsoványult; mit dem Schiffe ablegen, a' hajót parttól eloldani, hajóval parttól távozni.
Ableger, der, porhajas, sarjúág, homlítható vessző, bujtóág.
Ablegung, die, letevés; levetés; elvégzés; számadás; hitletétel; homlítás, bújtás, döntés; Ablegung einer Schuld, lefizetése az adósságnak; Ablegung einer Form, széthányatása a' betüknek; Ablegung seines Glaubensbekenntnisses, nyilvános hitvallás; Ablegung der Gelübde, fogadástétel, (a' szerzeteseknél beesküvés).
Ablehnen, od. Ableihen, kölcsönözni, kikölcsönözni, kölcsön venni.
Ablehnen, eltámasztani; elhárítni; el nem fogadni; Einwürfe ablehnen, ellenvetéseket megczáfolni; etwas von sich ablehnen, valamit magától elhárítni; eine Gerichtsbarkeit von sich ablegen, valamelly törvényhatóságat magától távoztatni, elmellözni, elhárítni.
Ablehnung, die, kölcsönözés; elhárítás, elmellőzés; megczáfolás; el nem fogadás.
Ableiten, elfordítni, eltéritni, elarkolni, másfelé venni, (vizet); származtatni, (szót); eines Abkunft ableiten von ..., valakit leszármaztatni, valaki' származását kimutatni, előadni.
Ableitend, adj., elfolyató; elhárító; eltérítő.
Ableiter, s. Blitzableiter.
Ableitung, die, eltérítés; elhárítás; elárkolás, lecsapolás; csatorna; szoszármaztatás; származtatás; (das abgeleitete Wort), származékszó, származtatott szó.
Ableitungsgraben, der, vízárok, térítő csatorna, meder.
Ableitungsrinne, die, térítő válú, csatorna, ereszcsatorna.
Ablenken, eltérítni, kitérítni; elhárítni; einen von etwas ablenken, valakit valamiről leverni; lebeszélni, valaki' szándékát, gondolatját elfordítni, másra venni; von der Wahrheit ablenken, elvonni az igazságtól; einen Verdacht von sich ablenken, gyanúból magát kitisztítani, gyanút magától elhárítni.
Ablenkung, die, eltérítés, elfordítás, elhárítas, eltérés, eltávozás.
Ablernen, einem etwas, eltanúlni, (valamit valakitől).
Ablesen, elolvasni; felolvasni; die Raupen von den Bäumen ablesen, fákról a' hernyókat leszedni; die Weintrauben ablesen, szőllőt szedni; einen Acker ablesen, szántóföldet megtisztitani a' kövektől.
Ablesung, die, felolvasás; leszedés.
Abliefern, átaladni; jövedelmeket beadni; kézhez szolgáltatni.
Ablieferer, der, átaladó; jövedelembeadó; kézhez szolgáltató.
Ablieferung, die, átaladás; jövedelembeadás; kézhezszolgáltatás.
Abliegen, megérni állásban, megívni, megavasodni; távol esni (valakitől v. valahonnan); elfeküdni (valahonnan); sich abliegen, elavúlni, állásá-

Digitized by Google

ban, v. nem használat által megromlani.

Ablisten, elcsalni, kicsalni, elravaszkodni, ravaszsággal megnyerni (valamit).

Ablocken, elcsalni, elcsalogatni; elídesgetni, elhizelkedni, hizelkedés által megnyerni valamit; einem die Tauben ablocken, valaki' galambjait elcsalogatni, magához szoktatni; einem sein Geheimniß ablocken, valaki' titkát kicsalni, kivenni; einem Thränen ablocken, valakiből könnyeket csalniki, valakit könnyekre fakasztani, valakivel könnyeket hullatni.

Ablockung, die, szépszóvalvaló kicsalása, p. o. a' titóknak.

Ablohnen, einen, valakit bérfizetve, jutalmazva elereszteni.

Ablohnung, die, bérkifizetés; szolgálatból eleresztés.

Ablöſchen, megoltani (tüzes vasat), eloltani (tüzet, szomjat ée.); letörölni (irást).

Ablöſchung, die, megoltás; eloltás; letörlés.

Ablöſen, eloldani, leoldozni; felszabadítni; elválasztani; pénzben megváltani, felváltani; ein Pfand, ein Urtheil ablöſen, zálogot kiváltani, ítéletet megváltani; einen Zins ablöſen, valamelly bért, haszonbért megváltani, v. megvenni; einen ablöſen, valakit felváltani, valaki' helyét elfoglalni; eine Schildwache, einen Soldaten von der Wache ablöſen, őrt váltani, őrálló katonát helyéből felváltani; ſich ablöſen, magát felszabadítani, megszabadítani (p. o. bilincsektől); ſich einander ablöſen, egymást felváltani (p. v. a' munkában); den Schleim von der Bruſt ablöſen, nyálkát a' mellről feloldozni, eloszlatni; die Kanonen ablöſen, az ágyúkat elsütni.

Ablöſend, adj., feloldozó, felváltó, leáztató.

Ablöſlich, adj., feloldozható, felváltható, megváltható, elválasztható.

Ablöſung, die, megoldás, leoldozás; elvágás, elfürészelés, elmetszés (a' tagoknál); felváltás (az őröknél), őrváltás; elválasztás, megváltás, eloldás; Ablöſung der Kanonen, elsütés, ellövés.

Ablöthen, kifejteni, v. kiolvasztani forrasztást.

Ablügen, elhazudni; hazugsággal elcsalni, megnyerni valamit, elcsalfálkodni.

Ablugſen, elcsalni, elravaszkodni, ravaszsággal elnyerni.

Abmachen, el-, leoldani, levenni (szalagot ée.); elvégezni, elintézni, elcsinálni; el-, megkésziteni (egy végvásznat, ételt ée.).

Abmähen, learatni, lekaszálni.

Abmahlen, leőrölni, megörölni, őrlést végezni.

Abmahnen, elinteni, elkészteni; leverni valakit valami' cselekvéséről, óvni, óvni.

Abmahner, der, intő, nemjavasló.

Abmahnung, die, intés, óvás.

Abmähung, die, das Abmähen, lekaszálás.

Abmäher, der, kaszáló, kaszás.

Abmalen, lefesteni, lerajzolni, leábrázolni; leirni (valakit).

Abmalen, das, lefestés.

Abmärgeln, elcsigázni; nagyon megsanyargatni; ein Pferd abmärgeln, lovat elcsigázni, kicsigázni, lejárni; (entkräften), kiaszani, egészségében megfogyatkozni, felettébb elgyengülni, elerőtlenítni.

Abmarken, határt szabni, v. vonni, megállapítni, kijelelni.

Abmarkung, die, határzás; határszabás, megállapítás, kijelelés.

Abmarſch, der, elmenetel, elutazás.

Abmarſchiren, elmenni, elutazni, elmarsolni.

Abmartern, elgyötreni, elkínzani; ſich abmartern, veszödni, magát elgyötreni, elkínzani.

Abmatten, elbágyasztani; elfárasztani; ellankasztani; eltikkasztani.

Abmattung, die, elbágyadás; elfáradás, ellankadás; eltikkadás; elbágyasztás, elfárasztás, ellankasztás, eltikkasztás.

Abmeiern, birtikából, majórjából kihajtani, kitudni, kitiltani (p. o. jobbágyot az úr).

Abmeißeln, lemetszeni, levésni, lefaragni.

Abmergeln, ſ. abmärgeln.

Abmerken, eltanúlni; einem etwas abmerken, valamit valakitől reá figyelmezve eltanúlni; einem etwas aus den Augen abmerken, valaki' szeméből kiolvasni valamit.

Abmeſſen, fölmérni, megmérni, mérni; etwas nach etwas abmeſſen, egybehasonlítás után elitélni, elhatározni;

Digitized by Google

ſie können leicht abmeſſen, könnyen elitélheti, átláthatja kegyed.
Abmeſſung, die, fölmérés, megmérés.
Abmetzen, vámot venni (molnároknál mondatik).
Abmiethen, kibérlelni, kifogadni, bérbevenni (szállást ée.).
Abmiether, der, Abmietherin, die, kibérlő, bérbevevő.
Abmiethung, die, kibérlés.
Abmiſten, szemetet, v. trágyát, v. ganajt elhordani, eltisztítni, megtrágyázni, megganajozni.
Abmodeln, lepéldázni, leformázni, formát venni valamiről, lemintázni.
Abmooſen, lemohozni, mohot leszedni.
Abmüden, ſ. ermüden.
Abmüßigen, ſich, halogatni, elhalasztani magát; magának időt engedni; felhagyni valamivel.
Abmüßigung, die, halogatás, elhalasztás; időzés.
Abnagen, lerágni, elrágni, leharapdálni; marni, marczongolni.
Abnähen, levarrni; varrással leszolgálni, lefizetni; himezni, himet varrni.
Abnahme, die, fogyás, fogyatkozás, gyengülés; kelet (a' portékánál); in Abnahme gerathen (kommen), hanyatlani, alább szállani, elaljasodni, semmivé lenni, értékét, v. tekintetét veszteni; Abnahme einer Rechnung, számoltatás, számvétel.
Abnarben, szőrét leszedni a' bőrnek p. o. timár.
Abnarbung, die, szőrtől megtisztítás.
Abnarren, elbohóskodni, bohóskodással, tréfás mulatással nyerni valamit.
Abnaſchen, nyalakodni, nyalánykoskodni.
Abnehmen, levenni; leszakasztani; elvágni, elfürészelni; megvenni, elvenni erővel, fogyasztani; meghalgatni; den Hut vor jemanden abnehmen, kalapját valaki előtt levenni, valaki előtt kalapot omelni; Früchte abnehmen, gyümölcsöt leszakasztani, leszedni; eine Tapete abnehmen, szőnyeget levenni v. lebontani; einem die Larve abnehmen, valaki' álarczát levenni; den Rahm von der Milch abnehmen, tejet lefölözni, tejnek fölét leszedni; das Fett von der Brühe abnehmen, zsirt a' lévről leszedni; etwas von einer Mauer abnehmen, a' falból valamit lebontani; den Verband abnehmen, a' kötést leoldani; das Siegel abnehmen, pecsétet feltörni, leszakasztani; das Tiſchtuch abnehmen, abroszt levenni; ein Schloß abnehmen, zárt, lakatot levenni; den Tiſch, die Speiſen abnehmen, az asztalt leszedni, az ételeket elhordani; den Bart abnehmen, a' szakált leberetválni; ein Kalb abnehmen, borjút elválasztani (a' csecstől); eine Rechnung abnehmen, számot venni, számadást kivánni; den Eid abnehmen, esküvést, hitletételt elfogadni, megesketni, meghiteltetni; einem etwas abnehmen, valakitől valamit elvenni; megvenni, megvásárolni; (muthmaßen, ſchließen), gyanítani, következtetni; abnehmen, fogyni, elfogyni, soványodni, kevesebbedni, kissebbedni; die Tage nehmen ab, a' napok kissebbednek, rövidülnek; der Mond nimmt ab, a' hold fogy, fogytán van.
Abnehmen, das, Abnehmung, die, levétel; fogyaték; kissebbedés, kevesebbedés; fogyás; elvágás, elfürészelés (valemelly tagnál); das Fieber iſt im Abnehmen, a' hideglelés alább hagy, elmaradó, elmúló félben van; ihre Schönheit iſt im Abnehmen (nimmt ab), szépsége enyészik, fogy, múlik.
Abnehmer, der, Abnehmerin, die, vevő, vásárló.
Abneigen, ſich, elhajolni; elidegenedni.
Abneigung, die, elhajlás; elidegenedés, idegenség, irtózás.
Abnieten, felszögzöttet levenni, fel-, leszakasztani.
Abnöthigen, jemanden etwas, kicsikarni valakitől valamit.
Abnützen, elnyöni, elkoptatni.
Abonnement, das, részvétel, biléthelyváltás.
Abonniren, béjáró bilétet váltani t. i. a' játékszinbe, ée.
Abpachten, kiárendálni.
Abpachtung, die, kiárendálás.
Abpacken, lerakni, (p. o. a' terhet, portékát), lerakodni.
Abpaſſen, elvárni, p. o. az alkalmatosságot.
Abpfahlen, karókkal elkerítni.
Abpfänden, megzálogolni valakit.
Abpflücken, leszakasztani, leszedni p. o. virágot, gyümölcsöt.
Abpicken, levagdalni t. i. az oromokkal.
Abplagen, ſich, megfárasztani.
Abpolieren, lepallérozni.
Abprallen, visszapattanni.
Abprellen, visszarúgni.
Abprügeln, megverni.
Abpuffen, el-, megöklözni, el-, megdögönyözni, el-, megpufolni.

Digitized by Google

Abputzen, le-, megtisztítni; das Licht abputzen, a' gyergyát megkoppantani, gyertyának hamvát venni; eine Mauer, ein Haus abputzen, falat megvakolni, házat kivakolni; die Schuhe abputzen, a' czipőt, sarut letisztítni; die Bäume abputzen, a' fákat megtisztogatni, megnyesegetni; einen abputzen, valakit megpirongatni, megszidni, lehordani.

Abquerlen, felhabarni, felsodorni; eine Brühe mit Eyern abquerlen, tojással habarni a' levest.

Abquetschen, el-lezúzni; einen Finger abquetschen, odacsiptetni az ujjat.

Abrädeln, legombolyítni, letekergetni; elmetélni, elvágni, (tésztát czifravassal.

Abraffen, lekapni, levenni.

Abrahamsbaum, s. Keuschbaum.

Abrahmen, fölözni, lefölözni, tejet szedni.

Abrainen, s. Abmarken.

Abranden, kikarimázni.

Abraspeln, lereszelni.

Abrathen, ellenzeni, nem javàlni, nem tanácsolni.

Abrathung, die, ellenzés, nem javalás.

Abrauchen, elfüstölögni, elgőzölögni, elpárologni, elszállni; abrauchen lassen, elfüstölögtetni, elgőzölögtetni.

Abrauchung, die, elfüstölgés, elgőzolgés, elpárolgás; elfüstölögtetés, elgőzölögtetés, elpárologtatás.

Abraufen, kitépni; sich abraufen, veszekedni.

Abraum, der, ágbog; forgács, hulladék.

Abräumen, eltisztogatni, elszedni; elhordani láb alól; den Tisch abräumen, az asztalt leszedni.

Abräumung, die, eltisztogatás, elszedés, elhordás.

Abraupen, hernyászni, le-, meghernyászni, lehernyózni (fát).

Abrechnen, leszámolni, lehuzpi, levonni, kivenni (számból v. sommából); kiszámlálni; mit jemanden, számot vetni valakivel.

Abrechnung, die, leszámolás, lehúzás, levonás a' számból, számvetés.

Abrechner, der, számvető, számoló, leszámoló.

Abrechten, elperelni, eltörvenykezni.

Abrede, die, egyezés, végzés; tagadás; Abrede mit einem nehmen, értekezni, beszéd után megegyezni valakivel; der genommenen Abrede gemäß, értekezés, szóbeli megegyezés szerint; nicht in Abrede seyn, nem tagadni.

Abreden, etwas mit einem, értekezni (valakivel valamiről); megegyezni, végezni, lebeszélleni, leverni (valamiről valakit).

Abregnen, elállni, elmúlni (az esőtől); lemosni, leverni (virágot, himport éc. az eső).

Abreiben, ledörgölni, ledörzsölni; megdörgölni, megdörzsölni, dörzsölve megtisztogatni; eldörgölni, eldörzsölni; mit Bimsstein abreiben, tajtékkővel megdörzsölni, csiszolni; sich abreiben, eldörgölődni, eldörzsölődni.

Abreibung, die, el-, le-, megdörgöles; el-, le-, megdörzsölés; dörgölődés. dörzsölődés.

Abreichen, elérni (kézzel); leadni, lenyujtani.

Abreifen, karimát v. szélt levenni, leszakítni (valamiről); megérni.

Abreihen, lefűzni, leszedni, (gyöngyöt éc.).

Abreise, die, elutazás, elmenetel.

Abreisen, elutazni, elmenni, útra menni, v. indúlni.

Abreißen, leszakasztani, leszakitni; letépni; elnyűni, elszaggatni; eltépni; lerajzolni; ein Schloß abreißen, zárt, lakatat leverni; einem Pferde die Eisen abreißen, lóról a' patkókat leszedni, levenni; ein Gebäude abreißen, épületet elbontani, széthányni; ein abgerissener Mensch, rongyos ember, elszakadni, leszakadni.

Abreißung, die, leszakasztás, leszakítás, eltépés, lerajzolás, elszakadás.

Abreiten, ellovagolni, lovon elmenni; das Pferd abreiten, meglovagolni, rajta ülve tanítni a' lovat; lovat kifárasztani (lovaglással).

Abrennen, futva nyerni; einem den Weg abrennen, útjában megelőzni valakit; útját elvágni valakinek; elfutni, elszaladni.

Abrichten, kitanítni, kiidomítni, megszelidítni, megtanítni; einen zu etwas abrichten, valakit valamire megtanítni; einen zum Kriege abrichten, harczoláshoz elkészíteni, szoktatni valakit.

Abrichthammer, der, rudaló kalapács v. pöröly.

Abrichtstab, **Abrichtstock**, der, ülővas (vasrudalásnál).

Abrichtung, die, kitanítás, megtanítás, tanitás, szelidítés.

Digitized by Google

Abringeln, bereteszelni, bezárolni.
Abriffeln, ſ. Riffeln.
Abrikoſe, die, tengeri baraczk.
Abrikoſenbaum, der, tengeri baraczkfa.
Abrikoſenkern, der, tengeri baraczkmag.
Abrinden, le-, meghántani; le-, meghéjazni; le-, meghámozni.
Abrinden, das, le-, meghántás; le-, meghéjazás; le-, meghámozás.
Abrindig, adj., le-, meghántható; le-, meghéjazható; le-, meghámozható.
Abrinnen, elfolyni, lefolyni.
Abriß, der, rajz, rajzolat, lerajzolás; ein kurzer Abriß, rövid előadás, előterjesztés, rövid rajza valamelly dolognak, esetnek, történetnek.
Abritt, der, ellovaglás.
Abrollen, letekerítni, letekergetni; legurítni, legördítni, legörgetni, lehengerítni; el-, megmangollani; legurúlni, legördülni, legörögni, lehengeredni.
Abrollen, das, letekerítés, letekergetés; legurítás, legördítás, legörgetés, lehengerítés; legördülés, legörgés, lehengeredés; das Abrollen des Schnees, hógörgés.
Abroſten, rozsda által elválani.
Abrücken, elmozdítni; eltaszítni.
Abrudern, elevezni.
Abruf, der, kihirdetés, visszahivás.
Abrufen, elhívni; visszahívni; kihirdetni, kikiáltani; die Stunden abrufen, az órákat kikiáltani.
Abrufung, die, elhivás; visszahivás; kihirdetés.
Abrufungsſchreiben, das, visszahivó levél v. parancsolat v. rendelés.
Abrühren, megkeverni, összekeverni, havarni; keverés által elválasztni.
Abrunden, Abründen, ki-, megkerekítni, kerekké tenni.
Abrundung, Abründung, die, kerekítés, ki-, megkerekítés.
Abrupfen, kitépni; megtépni; kiszaggatni; megkopasztani.
Abrüſten, elszedni az állást (épület körül).
Abrütteln, lerázni, lerázogatni.
Abrutſchen, lecsúszni, elcsúszamlani; elvakarodni, eltakarodni; elpatkolni, meghalni.
Abſäbeln, levágni karddal, lekaszabolni.
Abſacken, lezsákolni, zsákokat leszedni; einen Eſel abſacken, szamarat leterhelni.
Abſage, Abſagung, die, lemondás, visszahuzása a' kiadott rendelésnek.
Abſagen, lemondani (valamiről), visszavenni, visszahúzni; einen Beſuch jemanden abſagen, valakinek igért látogatást visszavenni; einem das Leben abſagen, valaki' életéről lemondani; abgeſagter Feind, halálos ellenség; elhagyni (valamit), felhagyni (valamivel), letenni, lemondani (valamiről).
Abſägen, elfürészelni, lefürészelni.
Abſatteln, lenyergelni.
Abſatz, der, szünet, megszünet, kezdete a' sornak, irásnak; czikkelye a' fejezetnek; verse a' dalnak, éneknek; sarka a' csizmának; kelete az árúnak, portékának; fordulása a' lépcsőknek; hajlása a' hegynek; bötyke, ize a' nádnak.
Abſatzweiſe, adv., szünetenként, közzelközzel; ohne Abſatz, megszünés, szünet nélkül; egy lélekzettel.
Abſatznecke, die, sarkszeg (vargáknál).
Abſäubern, ſ. ſäubern.
Abſaufen, leinni; eine Schuld abſaufen, adósságot leinni; ſich abſaufen, magát leinni, itallal megölni, agyon inni magát.
Abſäugeln, megszoptatgatni.
Abſaugen, kiszopni, elszopni.
Abſäugen, megszoptatni.
Abſchaben, levakarni; ſich abſchaben, elkopni; ein abgeſchabtes Kleid, kopott, elnyütt köntös.
Abſchabſel, das, vakarék.
Abſchachern, einem etwas, megejteni, megvenni, megvásárolni (valamit valakitől), elcsereberélni.
Abſchachteln, sikárólni, le-, megsikárólni.
Abſchaffen, eltörölni, felbontani, megerötlenítni; eltiltani; kiadni rajta, szolgálatból elereszteni.
Abſchaffung, die, eltörlés; felbontás; elküdés, elereszték szolgálatból.
Abſchälen, meghántani, meghámozni; meghéjázni.
Abſchälung, die, hámozás; hántás.
Abſchärfen, élesítni, megélesítni, ki-, megtenni.
Abſcharren, levakarni.
Abſchatten, leárnyazni, árnyek után levenni v. lerajzolni.
Abſchaufeln, ellapátolni, lapáttal elhányni v. eltisztítni.
Abſchaum, der, leszedett hab v. tajték; sepreje valaminek.
Abſchäumen, lehabozni, letajtékozni, habját v. tajtékát leszedni.

Digitized by Google

Abschäumung, die, lehabozás, letajtékozás, habnak v. tajtéknak leszedése.
Abscheiden, elkülönözni, elválasztani; meghalni; megválani.
Abscheiden, das, meghalás, életből kiköltözés.
Abscheidung, die, elválasztás; megválás.
Abscheren, elnyírni; lenyírni; megnyírni; elvágni (hajat); megberetválni (szakált).
Abscherung, die, lenyirés; megberetválás.
Abscheu, der, irtózás, iszonyodás, irtózat, iszonyat, utálat; einen Abscheu haben vor etwas, irtózni, iszonyodni valamitől; vor einem Abscheu haben, irtozni, iszonyodni valakitől; er ist allen Menschen ein Abscheu, minden ember' utálata.
Abscheuern, tisztára kidörgölni (vas v. rézedényt).
Abscheulich, adj., fertelmes, rút; irtóztató, iszonyú; undok, utálatos.
Abscheulich, adv., fertelmesül; undokúl; iszonyuan.
Abscheulichkeit, die, fertelmesség; undokság, utálatosság.
Abschichten, ſ Abtheilen.
Abschicken, elküldeni.
Abschickung, die, elküldés.
Abschieben, eltaszítni, eltolani, odábbtaszitni, tolani; eine Schuld von sich abschieben, valaminek okát magáról elhárítni; elhanyi v. elhullatni tejfogat.
Abschied, der, bucsúvétel, elbucsúzás, végbúcsú; elmenetel; elválás, megválás; bucsúlevél (a' katonáknál); elküldés, elbocsátás (szolgálatból); tanácsi végzemény; einem den Abschied geben, valakit útnak ereszteni, eltávozni hagyni; Abschied von einem nehmen, elbucsúzni valakitől.
Abschiedsaudienz, die, bucsúzó udvarlás.
Abschiedsbrief, der, bucsúlevél, bucsúzó levél.
Abschiedsschmaus, der, bucsúlakoma, bucsútor.
Abschiedstrank, der, bucsúpohár.
Abschiefern, le-, szétfoszlatni; el-, le-, szétfoszlani.
Abschieferung, die, elfoszlás.
Abschienen, megvasalni (kereket); megoldani (az eltört tagnak kötelékit); eltört tagot csontkülső v. deszka közé szoritni.
Abschießen, el-, kilőni; lelőni; die Vögel (von der Stange) abschießen, madarat a' karóról lelőni; einen abschießen, czélt jobban találni, jobban lőni másnál; elfolyni, lefolyni, sebesen lefolyni; szinét hagyni, meghagyni magát; eine abgeschossene Farbe, hagyott szín.
Abschießung, die, ellövés, kilövés; szinhagyás.
Abschiffen, elevezni, elhajókázni; elviterlázni, hajón elküldeni.
Abschildern, lefesteni, leírni, előadni.
Abschilderung, die, előadás, lefestés, leirás.
Abschinden, lenyúzni, bőrét lehúzni v. levonni; lehorzsolni; elcsigázni (valakit).
Abschirren, leszerszámozni.
Abschirrung, die, leszerszámozás.
Abschlachten, vágni, levágni, ölni, leölni (marhat).
Abschlag, der, lehuzás, levonás, leszállás; auf Abschlag, előpénzül, foglalóúl; das ist ein großer Abschlag, nagy a' különbség.
Abschlageisen, das, vert vas.
Abschlagen, leütni; leverni; elütni; elvágni; elverni, visszaverni, (ellent ée.); fölverni (tésztát); kiverni, vervo kialakítni; einen Stoß abschlagen, ütést, döfést feltartóztatni, visszaütni; ein Zelt abschlagen, sátort elszedni; ein Schloß abschlagen, lakatott leverni; eine Brücke abschlagen, hidat felszedni, elrontani; einen abschlagen, valakit megverni; sein Wasser abschlagen, vizelleni, pösölni; einem etwas abschlagen, megtagadni valakitől valamit; das Brod abschlagen, a' kenyeret leszállitani; olcsódni, leszállani (a' portéka' ára); zürleni, apadni (a' tehentöl ée.); engedni, lágyulni (a' hidegtől).
Abschlagen, das, olcsódás, lecsése v. csökkenése a' portéka' árának.
Abschlägig, adj., abschlägige Antwort, megtagadó válasz, eligazító felelet.
Abschläglich, adj., kifogni való, kifogható.
Abschläglich, adv., ára' fejében, előfizetve.
Abschlagtisch, ſ. Klapptisch.
Abschlagung, die, megtagadás, levágás.
Abschlämmen, iszaptól meg-, v. kitisztitni.
Abschlämmung, die, iszaptól kitisztítás.
Abschleifen, elszánkázni; szánon elhordani, elvinni; elirongálni, elcsuszkálni (czipőtalpat ée.); csusztatva v. hurczolva elkoptatni (palástot).

Digitized by Google

Abschleifen, elköszörülni, lekőszörülni; ki-, megköszörülni; kipallerozni, kicsiszolni; csinosítni, pallérozni; ein Spiegelglas, ein Stück Marmor abschleifen, tükör üveget, darab márványt kipallérozni; einen jungen Menschen abschleifen, fiatal embert módosítani, erkölcsösebbe, csinosabb magaviseletüvé tenni.

Abschleifel, das, fenpor.

Abschleimen, nyálkától megtisztítni; Fische abschleimen, halakat levakargatni; den Zucker abschleimen, a' nádmézet lehabozni, habjától megtisztítni.

Abschlenkern, elhányni, elhagyigálni.

Abschleppen, elhurczolni.

Abschleudern, elparittyázni, parittyából elhagyítni.

Abschlichten, s. schlichten.

Abschließen, bezárni, becsukni; ein Schloß abschließen, zárt leereszteni; die Thür abschließen, az ajtót becsukni, bezárni; eine Rechnung abschließen, számadást befejezni, bevégezni, bezárni; die Handlungsbücher abschließen, kereskedőkönyveket rendbe szedni; eine Sache, einen Handel abschließen, valamelly dolgot, alkut bevégezni, befejezni.

Abschlürfern, lehörpölni, leszörpölni, leszürcsölni.

Abschluß, der, befejezés, elvégezés.

Abschmausen, kiélni (valakit); lakomát végezni.

Abschmatzen, összecsókolgatni.

Abschmeicheln, elcsapodárkodni, elhizelgeni, elhizelkedni, hizelkidéssel kicsalni.

Abschmeißen, s. Abwerfen.

Abschmelzen, el-, ki-, leolvasztni; el-, ki-, leolvadni.

Abschmieren, megkenni; lefirkálni, lemázolni; einen abschmieren, valakit megverni, megkenni; befenni, mocskolni, fogni (szinével).

Abschmutzen, elmocskolni, elpiszkolni.

Abschnallen, lecsatolni.

Abschnappen, lecsattantani (mint a' zár' rugóját); visszapattanni, visszacsukkani, visszacsukkanni (mint a' lakat).

Abschnäutzen, gyertya' hamvát venni, megkoppantni a' gyertyát.

Abschneiden, elmetszeni, elvágni; die Kehle, den Hals abschneiden, torkát, nyakát metszeni; einem Hunde die Ohren abschneiden, kutya' füleit elvagdalni; ein Muster abschneiden, példázatot, mustrát kimetszeni; einem etwas abschneiden, valakinek valamelly tagját elvenni v. elvágni; einem die Ehre abschneiden, valakit rágalmazni, becsteleníteni; einem alle Hoffnung abschneiden, minden reménységet elvenni, reménységétől megfosztani; einer Armee die Zufuhr der Lebensmittel abschneiden, valamelly seregtől, tábortól az élelemszállítást elvágni, elzárni v. valamelly sereget, tábort az élelemszállitástól elzárni; den Feind abschneiden, az ellenséget megszakasztani, egymástól elválasztani.

Abschneiden, das, Abschneidung, die, elmetszés, elvágás; lemetszés, levágás.

Abschnellen, elpattantni (nyilat); eldobni, elhagítni (erővel); lepattanni.

Abschnitt, der, szelet; elmetszett v. elvágott v. levágott rész, czikkely, szakasz (könyvben, izásban).

Abschnitzel, das, esőlék, hulladék, nyiredék, lemetszett darabocska.

Abschnitzen, elnyesni; körülnyirni, körülvágni.

Abschnüren, lefűzni, megoldani, megoldozni, zsineggel elválasztni, elkötni (szömölcsöt); einen Platz abschnüren, valamelly helyet zsinór után igazítani; das Zimmerholz abschnüren, épületfát zsinorra venni.

Abschnüren, das, lefűzés, megoldozás.

Abschöpfen, lemerni, lemeríteni, leszedni (habot, zsirt, tejfelt ée.).

Abschrauben, lesrófolni, lecsavarolni.

Abschrecken, elijeszteni, elrémítni; ijesztve kicsikarni v. kizsarolni; einen Fisch abschrecken, halat eczetbe mártani, v. eczettel leönteni, hogy megfövén, kékszinű legyen.

Abschrecken, das, megfélemlés, megrémülés, elrettenés.

Abschreckung, die, elijesztés, megijesztés, elrettentés.

Abschreiben, leirni, lemásolni; einen Posten in seinem Buche abschreiben, egy tételt számadókönyvébe beirni; sich fast die Finger abschreiben, irásban ujjait csak nem elkoptatni.

Abschreiber, der, leiró; lemásoló.

Abschreibung, die, leirás; lemásolás.

Abschreien, torok szakadva elrekedésig kiabálni.

Abschreiten, meglépni, lépéssel kiménni, eltávozni, eltérni.

Digitized by Google

Abschrift, die, más, másolat, pár; Abschrift einer Urkunde, oklevél mássa.
Abschriftlich, adj., leirt, másolatos.
Abschriftlich, adv., leirva, lemásolva.
Abschröpfen, s. Schröpfen.
Abschroten, leereszteni (pinczébe hordót korcsolyán); felaprítni; feldarabolni, darabokra vagdalni, megdanálni.
Abschuppen, le-, megvakarni (halat); sich abschuppen, hámlani (mint a' bőr ée.).
Abschärfen, lekarmolni, levakarni, levarazni.
Abschürzen, leövedzeni.
Abschuß, der, vizrohanás; lejtősség, meredekség.
Abschüssig, adj., lejtős; meredek.
Abschüssig, adv., lejtősen, meredeken.
Abschütteln, lerázni; erősen megrázni.
Abschütten, elönteni, kiönteni, leönteni, letölteni.
Abschützen, das Waſſer, elzsilipelni, feltartani (a' vizet elébe tett deszkával, tiltóval).
Abschwären, leevesedni, elevesedni, legenyedni; evülve megérni.
Abschwärmen, rajozva elszállani, elrajzani; sich abschwärmen, eldombérozni, eldőzsölni magát.
Abschwarten, lemetszeni, levagni (szalonnabőrt).
Abschwärzen, elfeketítni, elszennyezni, megfeketítni; elárulni (valakit); színit, feketéjét hagyni v. ereszteni.
Abschwatzen, elcsacsogni; elcsalni (valamit valakitől).
Abschwefeln, megkénkövezni; megkénezni.
Abschweifen, öblíteni, öblögetni (fonalat ée.); kikanyaritni (széklábat ée.); csapongni, eltérni (feltett czeljától, a' fölvett tárgytól).
Abschweifung, die, eltérés; kiöblítés.
Abschwemmen, lemosni, megmosni, kimosni; Holz abschwemmen, fát leúsztatni.
Abschwemmung, die, megmosás; lemosás; kimosás.
Abschwenden, hamvasztni, perazsolni (tarlót, rétet ée.); fölégetni, felgyujtva elpusztítni (erdőt ée.).
Abschwimmen, elúszni; sich abschwimmen, magát úszással kifárasztani.
Abschwingen, s. Schwingen.
Abschwitzen, lepállítni, lepállasztani (szőrt); megizzadni (valamiért); sich, elizzadni magát, tikkadásig izzadni.
Abschwören, eleskűdni, esküvéssel erősítve megtagadni; eine Schuld abschwören, tartozást eleskűdni; einen Diebſtahl abschwören, tolvajságtól hittel menekedni, tolvajság' gyanujától esküvéssel magát menteni, megtisztítni.
Abschwörung, die, elesküvés, esküvéses megtagadás.
Absegeln, elevezni, elvitorlázni.
Absegelung, die, elevezés, elvitorlázás, tengeri hajón elutazás.
Absehen, lenézni, elnézni; ellátni, átallátni, megérteni (valamit); eine Allee, deren Länge nicht abzusehen iſt, beláthatatlan végü fasor; sich die Gelegenheit absehen, a' jó alkalmat, alkalmas időpontot bevárni, kilásni; von einem etwas absehen, valakitől valamit látással eltanúlni; einem etwas aus den Augen absehen, valaki' szeméből kilátni, kiolvasni valamit; abgesehen davon, nem tekintvén azt; es iſt auf dich abgesehen, reád van a' czél, v. czélzás.
Absehen, das, föltétel, szándék, czél.
Abseide, s. Floretſeide.
Abseifen, megszappanozni, leszappanozni.
Abseigern, függélyesen mérni (bányászoknál); elvégezni (olvasztást, ércválasztást).
Abseihen, megszűrni; leszűrni.
Abseite, die, épület' szárnya, hátlap (a' pénznél); hátoldal, hátszárny (az épületeknél).
Abseits, adv., oldaltt; félre, másfelé, lefelé.
Absenden, küldeni, elküldeni, követségbe küldeni.
Absendung, die, küldés, elküldés, követség.
Absengen, leperzselni, elperzselni.
Absenken, bujtani, homlitani; lesüllyeszteni.
Absenker, der, bujtó ág, homlitani való ág, ültetni való csemete.
Absetzbar, adj., letétethető; elmozdítható.
Absetzen, letenni, lerakni; ein Gewehr absetzen, fegyvert letenni, magát megadni; das Pferd hat seinen Reiter abgesetzt, a' ló levetette lovagját; einen Koffer oder ſonſt etwas bei einem absetzen, börös ládát v. más valamit valakinél letenni, valaki' gondviselése alá adni; (im Schreiben) absetzen, új sort, czikkelyt kezdeni; (im Reden oder Singen) absetzen, beszédben v. énekben megállapodni; eine Seite u. s. w. absetzen,

Digitized by Google

egy lapot ée. kiszedni; ein Stück von einer Stufe abſetzen, valamelly érczrögből egy darabkát letörni; der Gang ſetzt ab, az ércz menetele (ere) elhajlik, másfelé fordúl; ein Glied abſetzen, tagot elmetszeni, elvágni; die Farben abſetzen, szineket válteni, váltogatni, világosról sötétre, v. sötétről világosra váltani; die Farben ſetzen ab, a' szinek váltogatnak, sötétről világosra, v. világosról sötétre változnak; Kälber, Lämmer ꝛc. abſetzen, borjúkat, bárányokat ée. elválasztani (csecstől); vom Lande abſetzen, a' parttól eltávozni; einen abſetzen, valakit szolgálatjából kitenni, letenni, elmozdítni; einen König abſetzen, királyt letenni, méltóságától megfosztani; Waaren abſetzen, árut, portékát eladni; eine Münze abſetzen, leszállítani a' pénz' értékét, becsét; ein Schiff abſetzen, hajót vízre bocsátani; Kleider abſetzen, köntöst elvetni, viselt ruhákat félre vetni, letenni; es wird Schläge abſetzen, verést kapsz, verés lesz a' vége; ohne abzuſetzen, folyvást, folytában, szünet nélkül.

Abſetzung, die, letevés, lerakás, letétel a' (hivatalból); kitétel, elmozdítás; (tagnak) elvágása; (betűknek) kiszedése; (pénz' becsének) leszállítása e megállapodás, szűnet.

Abſeyn, távól elválasztva külön lenni.

Abſicht, die, tekintet; szándék; föltétel; végczél; Abſichten haben auf etwas, oder auf einen, szándékozni valamire, czélba venni valakit; mit einem, valaki iránt; etwas zur Abſicht haben, szándékozni valamit tenni, föltett czéljának lenni valamiben; in Abſicht, e' végből, e' czélból; in Abſicht meiner, érettem, miattam, reám nézve v. tekintve, kedvemért.

Abſichtlich, adj., czélzatos, készakaratos, szántszándékos, önkénytes.

Abſichtlich, adv., készakarva, szántszándékkal, önkényt.

Abſieben, megszitálni.

Abſieden, elfőzni; lefőzni; megfőzni; megforralni, felforralni.

Abſingen, elénekalni.

Abſitzen, leülni; leszállni (a' lóról); távól ülni, sok üléssel elkoptatni, elnyűni; eine Schuld, Strafe abſitzen, fogsággal tenni eleget az adósságért, lakolni, tömlöczöt ülni tettéért; ſich abſitzen, ülésben el-, megfáradni.

Abſolviren, feloldozni, felszabadítni, fölmenteni, ſ. Losſprechen und Endigen.

Abſonderlich, adv., külön, különösen, ſ. Beſonders.

Abſondern, elkülönözni, elválasztni, külön választni; ſich von andern abſondern, elválni, külön válni másoktól.

Abſonderung, die, elkülönözés, elválasztás.

Abſonderungsgefäße, die, pl., elválasztó edények.

Abſpalten, elhasítni; lehasítni.

Abſpannen, kifogni (lovakat); megeresztni (húrt, kötelet ée.), araszszal elérni.

Abſpannung, die, kifogas; megeresztés.

Abſpänſtig, adj., idegen, elidegenedett; abſpänſtig machen, elidegenítni; einem abſpänſtig werden, elidegenedni valakitől, elhagyni valakit.

Abſparen, megfogni v. megvonni v. megzsugorgatni (magától, szájától).

Abſpeiſen, étetni, jól tartani, étellel megelégíteni, táplálni (valakit), enni adni; einen Kranken abſpeiſen, beteget áldóztatni; einen mit leeren Worten, eitlen Hoffnungen abſpeiſen, üres szavakkal, hiu reményekkel, biztatásokkal tartani, pusztaszóval kielégíteni valakit; — evésteni, ebédet v. vacsorát elvégezni.

Abſpielen, lejátszani (adósságot ée.), eljátszani, lejátszani (hangművet ée.); játékot végezni; einen Ball von der Bande abſpielen, labdat a' rakásból eljátszani, elütni.

Abſpinnen, lefonni; eine Schuld abſpinnen, lefonni az adósságot, fonással lefizetni a' tartozást.

Abſpitzen, kihegyezni, meghegyezni.

Abſplittern, elszálkásítni, elforgácsolni; elszálkásodni, elforgácsolódni.

Abſprache, die, ſ Abrede.

Abſprechen, elitélni (töle), törvényes itélettel megtagadni; einem das Leben abſprechen, kalálra kárhoztatni, — itélni valakit, valaki' életéről lemondani; einem alle Hoffnungen abſprechen, valakinek minden reménységet elvenni, valakit reménységétől is megfosztani; einem ſein Glück abſprechen, valaki' szerencséjét elrontani; über etwas abſprechen, valakivel tanácskozni v. értekezni valami iránt.

Abſpreitzen, kifeszétni, kipeczkelni.

Abſprengen, elrepeszteni; leszakasztni; lepattantni (puskaporról), lefeszítni (ékkel).

Digitized by Google

Abſprießen, ſ. Entſprießen, Abſtammen.
Abſprößling, der, faj; ivadék, sarjadék, származék, származat.
Abſprung, der elállás, eltávozás; elugrás, leugrás, lepattogzás; das iſt ein großer Abſprung, ez nagy különbség, nagy ugrás, igen különböző dolog.
Abſpulen, legombolyítni.
Abſpülen, megöblítni, kiöblítni; megmosni; elmosni (a' viz portot).
Abſpuler, der, Abſpulerin, die, legombolyító.
Abſtammen, származni, leszármazni; erédni.
Abſtämmen, levésni; einen Baum abſtämmen, fát törzsökben levágni.
Abſtammung, die, fajzás, származás, leszármazás; születés, eredet, fajzat.
Abſtämpeln, megbélyegezni.
Abſtampfen, összetörni, összezúzni, szétzúzni.
Abſtand, der, távulság, messzeség, köz, elállás valamitől, lemondás valamiről, különbség.
Abſtändig, adj., különböző.
Abſtatten, teljesítni; megtenni, véghez vinni, végre hajtani; Dank abſtatten, köszönetet mondani, megköszönni, einen Beſuch abſtatten, meglátogatni, látogatására lenni v. menni valakinek; einem ſeinen Glückwunſch abſtatten, valaki szerencséjén, örvendeni, örömét kijelenteni, szerencsét kívánni; Bericht abſtatten, tudtára adni, megjelenteni, tudósítani, hírül adni.
Abſtattung, die, végrehajtás, véghezvitel, megtétel, telyesítés, megköszönés; látogatás; előterjesztés, bejelentés.
Abſtäuben, leporozni, kiporozni.
Abſtäuben, das, Abſtäubung, die, leporozás, kiporozás.
Abſtäupen, ſ. Stäupen.
Abſtecheiſen, das, jelelővas.
Abſtechen, leszúrni, ledöfni, lebökeni; leölni megölni (marhát ée.); kiszelni, kivágni, kimetszeni (hantot); ein Muſter abſtechen, himmustrát v. himpéldányt kibökdözni v. kiszurdalni; ein Lager abſtechen, táborhelyet meghatározni, kijelelni; das Waſſer abſtechen, a' vizet másfelé venni v. árkolni; einen Teich abſtechen, tavat lecsapolni, kiszarasztani; einen Canal abſtechen, csatornát átalásni, megásni; den Wein abſtechen, a' bort lehúzni; einen abſtechen, elütni, v. megütni valaki' kártyáját; den Wind abſtechen, a' szelet elfogni, elnyerni (hajókázásban); — különbözni, elütni; die rothe u. weiße Farbe ſtechen ſehr ab, a' veres 's fejér szín igen elütnek egymástól.
Abſtechung, die, megölés, különbözés.
Abſteckeiſen, das, jelelő vas.
Abſtecken, kitűnni, kijelelni; einen Platz, kijelelni valami helyet; ein Lager, táborhelyet kimérni, kijelelni.
Abſteckleine, Abſteckſchnur, die, jelelő zsineg.
Abſteckpfahl, der, jelelő czövek, karó.
Abſtehen, távul állani, elállani tőle, távul esni, távul lenni; abba hagyni, felhagyni vele; kiszáradni, élni megszűnni (a' barom); megromlani, felfordúlni, megtörődni (a' bortől); von einem Vorhaben abſtehen, szándékról letenni; átbocsátani, átengedni, átereszteni (valakinek valamit).
Abſtehung, die, távolság; elveszés, vég, általengedés.
Abſtehlen, ellopni, elorozni.
Abſteigen, lehágni, lejöni, lelépni, leszállani, beszállani, megszállani.
Abſteigend, adj., lehágó, lelépő, leszálló, lejövő, beszálló, megszálló.
Abſteigquartier, das, szállás, megszállás' helye.
Abſteigung, die, lehágás, lejövés, leszállás.
Abſtellen, eltenni, távul tenni, eltörölni.
Abſtellung, die, megszüntetés, eltörlés.
Abſtepven, letűzeni, megtűzeni.
Abſterben, lehalni, meghalni, elhalni; megfásulni, elzsibbadni, érzékenységet veszteni; der Welt, den Sünden abſterben, meghalni á' világra, bünökre nézve lemondani a' világról, bünökről.
Abſterben, das, meghalás elhalás; halál.
Abſtäuern, ſ. Abländen.
Abſtich, der, különbözés, kölönbség.
Abſtimmen, összehangoztatni, fel-, megszavalni, felhúzni (hegedűt, zongorát ée.), hangját alább venni, húrjait leereszteni (a' hegedűnek ée.); ki-, leszavazni (valakit);

Digitized by Google

szavazni, különbözni, nem egyezni (hangokban).

Abſtimmig, adj., visszáshangu, nem egyező hangu.

Abſtoppeln, letarlózni, tarlót szedni, böngézni (diót, szőlőt ée.)

Abſtoßen, ellokeni, eltaszitni, lelökeni, letaszitni, lcütni, leverni; die Hörner, Steine, Ecken abſtoßen, a' szarvait, á' köveket, a' szegleteket ledörzsölni lesúrolni; die ſcharfen Kanten abſtoßen, a' lépcső éles párkányait megtördelni; etwas Rauhes abſtoßen, valami darabost, durvát megsimitani; Holz abſtoßen, a' fát kinagyolni; ein Bret abſtoßen, deszkát meggyalulni; ſich abſtoßen, etkopni; einen Baum abſtoßen, fát kivágni, levágni; Kälber, Lämmer abſtoßen, borjúkat bárányokat elválastani (csecstől); die Milchzähne abſtoßen, tejfogait elvetni, elhullatni, elveszteni; einen Miſſethäter das Genick abſtoßen, gonosztévőt nyakon törni, kivégezni; die Angſt wollte ihm das Herz abſtoßen, a' félelem, szorongás majd összezúzta szivét; majd meghalt félelmében; einen Ball von der Bande abſtoßen, egy labdát a' rakásból elütni; eine Schuld abſtoßen, lefizetni az adosságot; eine Note kurz abſtoßen, valamelly jegyzéket rövideden elintézni; vom Lande abſtoßen, elvezni a' parttól.

Abſtoßung, die, levagdalás, lebotolás, lecsonkázás (a' fánál); lerovás, lefizetés (az adósságnál); letaszitás, eltaszitás.

Abſtract, adj., elvont, elkülönözött.

Abſtract, adv., elvonva, elkülönözve.

Abſtraction, die, elvonás, elkülönözés.

Abſtrafen, megbüntetni, megfenyitni.

Abſtrafung, die, megbüntetés, megfenyités.

Abſtrahiren, elvonva gondolni, magában venni v. gondolni (rényt, gömbölyüséget ée); elhagyni, elmellőzni (valamit), hallgatni (valamiről).

Abſtreichen, letörölni, le-, megcsapni (vékát ée); megvesszözni, elvakarodni, iveni (a' haltól).

Abſtreifen, lefosztani, lehúzni, lehorzsolni, lesúrolni; die Blätter abſtreifen, leveleket lefosztani; die Handſchuhe, Strümpfe abſtreifen, kesztyűt, harisnyát lehúzni; eine Feder abſtreifen, tollat lefosztani.

Abſtreifung, die, lefosztás, lesúrolás, lehorzsolás.

Abſtreiten, elperelni; einem etwas abſtreiten, valakitől valamit elperelni.

Abſtricken, lekötni (a' tűről); eine Schuld abſtricken, adósságot kötéssel lefizetni.

Abſtriegeln, ſ. Striegeln.

Abſtrömen, lefolyni, elfolyni, lefolgatni.

Abſtufen, darabonként letördelni (érczet); lépcsönként, fokonként nevelni v. kisebbitni.

Abſtufung, die, lépcsözet, fokozat.

Abſtulpen, leereszteni (felkötött kalapot).

Abſtumpfen, megcsonkitni, el-, megtompitni.

Abſturz, der, meredekség; omlás.

Abſtürzen, lebuktatni, letaszitni; ſich den Hals abſtürzen, esésben nyakát törni.

Abſtützen, kurtitni, rövidre vágni; elöször megnyirni (a' posztót); csonkitni, elnyesni.

Abſtützung, die, csonkáravágás, megkurtitás.

Abſuchen, kikeresni, kikeresgélni, kikutatni.

Abſud, der, föttle, főzet, kifőzés.

Abſüſſen, édesitni, megédesitni.

Abſüſſung, die, édesités, megédesités.

Abt, der, apát, apátur.

Abtafeln, ſ. Abſpeiſen.

Abtäfeln, ſ. Täfeln.

Abtakeln, leszerszámozni (hajót), hajó' köteleit leszedni, hajót kötéleitől, 's egyeb szereitől megfosztani.

Abtanzen, eltánczolni, tánczolásban, elnyüni, elszaggatni; ſich abtanzen, fáradásig tánczolni.

Abtauſchen, ſ. Tauſchen.

Abtei, die, apátság, apáturság.

Abteilich, adj., apátsági, apáturi.

Abteufen, mélyre kiásni.

Abtheilen, osztani, elosztani, felosztani; in Claſſen abtheilen, osztályozni, el-, felosztályozni; ein Zimmer durch einen Verſchlag abtheilen, szobát eldeszkázni, deszkázattal elválasztani, elrekeszteni; regelmäßig in Felder, Beete abtheilen, rendes szakaszokra, ágyakra valamelly földet, kertet felosztani; ſeine Kinder abtheilen, gyermekeit megosztatni; einen Prinzen abtheilen, valamelly herczegnek évpénzét v. éri tartását

Digitized by Google

kiszabni; mit einander abtheilen, egymással megosztozkodni.

Abtheilung, die, osztás, elosztás, felosztas; osztályozás, elkülönözés, rész, szakasz osztály.

Abtheilungszeichen, das, osztójel.

Abthun, leölteni, letenni, levetni (kabátat ée.); letenni, (hazugságról ée.); eltörölni, megszüntetni, végezni, elvégezni; ölni, kivégezni; eine Höhe abthun, einen Missethäter abthun, tyúkot ölni, gonosztévöt kivégezni.

Aebtissin, die, apátasszony, fejdelemasszony.

Abtilgen, s. Tilgen.

Abtödten, s. Kasteien.

Abtrag, der, elégtétel, lefizetés, lerovás; einen Abtrag thun, valaki' kárát megtéritni, megpótlani, valakit kármentessé tenni.

Abtragen, lerontani, elhordani (falat, épületet); elszedni (hidat); leszedni (asztalt); lefizetni, megfizetni (tartozást); elnyüni, elviselni, elkoptatni (köntöst); sich abtragen, természben magát megerötetni.

Abtragung, die, elrontás; elviselés; lefizetés.

Abtrauern, gyászt, gyászruhát letenni, leölteni v. levetni.

Abträufeln, s. Abtriefen, Abtröpfeln.

Abtreibemittel, das, magzathajtó, méhhajtó.

Abtreiben, elhajtani; elkergetni, elüzni; meghajtani, (ökröt ée.); ki-, meghajtani, (erdöt); ein Kind abtreiben, méh' gyümölcsét elüzni, idétlen születést szerezni; die Würmer abtreiben, gilisztákat, bélférgeket kihajtani; das Zugvieh abtreiben, vonó marhát elcsigázni, kifárastani, meghajtani; das Gestein abtreiben, elvált sziklát, követ lerepeszteni (a' bányában); ein Gehölz abtreiben, erdöt kivágni, levágni; das Gold, Silber abtreiben, aranyat, ezüstöt megtisztitni; das Flegma abtreiben, nyálkát, turhát eloszlatni; das Papier abtreiben, papirost körül nyirni, körül vágni (malomban); einen abtreiben, kiüzni, kivetni valakit (birtokból).

Abtreibend, adj., el-, kihajtó, el-, kiüző, (szer ée).

Abtreibung, die, elhajtás, meghajtás; elkergetés, elüzés; megtisztitás, (aranynál, ezüstnél); kivágás, (erdönél).

Abtrennen, elfejteni, lefejteni; elválasztani.

Abtrennung, die, elfejtés, lefejtés; elválasztás.

Abtreten, eltapodni, letapodni; eljárni, elkoptatni (sok járással); utat, ösvényt csinálni (lábnyomokkal); den Thon abtreten, az agyagot meggyúrni, megtaposni; die Häute abtreten, a' böröket megvángolni; einem etw. abtreten, valakinek valamit oda v. átalengedni; —, elmenni, eltávozni; bei einem abtreten, beszállani valakihez, megszállani valakinél; von etwas abtreten, elállani valamitöl, lemondani valamiröl; von einem abtreten, elállani, elpártolni valakitöl, elhagyni valakit.

Abtretung, die, átalengedés; elállás; elhagyás; eltávozás; s. Abtritt.

Abtrieb, der, ki-, levágás, (erdönél).

Abtriefen, lecsepegni; es wird etwas für ihn dabei abtriefen, neki is csepen v. jut majd belöle.

Abtritt, der, kilépés, kimenés, eltávozás, átalengedmény, elállás, elhagyás, lelépés (a' játékszinröl); árnyékszék; seinen Abtritt nehmen, eltávozni, magát visszahúzni.

Abtrocknen, megszárasztani; megtörölni; megszáradni.

Abtrommeln, eldobolni; dobolást elvégezni; einen Bienenstock abtrommeln, a' méheket kiüzni, kasokon dobolván, egyik kasból másikba átalhajtani.

Abtropfen, **Abtröffeln**, lecsepegni, lecseperegni; abtropfen lassen, lecsepegtetni.

Abtrotzen, eldaczolni, makacskodással kicsikarni valakitöl valamit.

Abtrumpfen, tromffal elütni; einen abtrumpfen, megtromfolni, letorkolni, elnémitni valakit.

Abtrünnig, adj., elpártolt, elszakadt; abtrünnig werden, elszakodni, elpártolni valakitöl; von der Religion abtrünnig werden, hitét elhagyni, hittöl elszakadni; abtrünnig machen, elpártolásra késztetni, pártossá tenni; elcsábitni.

Abtrünnige, der, elpártolt, elszakadt.

Abtrünnigkeit, die, elpártolás, elszakadás.

Ab- und zugeben, siehe Ab.

Aburtheilen, elitélni (valamit valakitöl); végitéletet hozni.

Abverdienen, keresni, szerezni, szol-

Digitized by Google

gálattal nyerni; megszolgálni; ledolgozni, leszolgálni (tartozást).
Abvieren, négyszegítni, negyszegüvé vágni v. csinálni.
Abvierung, die, négyszegítés, négyszegüvé vágás v. csinálás.
Abwägen, megmérni, megmázsálni.
Abwägung, die, megmérés, megfontolás.
Abwägungskunſt, die, megmérés tudománya, mestersége.
Abwälzen, legördítni, lehengerítni, lehengergetni; etwas von ſich abwälzen, magától valamit elhárítni.
Abwandelbar, adj., hajtogatható (ige).
Abwandeln, hajtogatni (igét).
Abwandelung, die, igehajtogatás.
Abwandern, elvándorolni; vándorlásban elfáradni.
Abwärmen, megmelegítni.
Abwarnen, intve visszatartóztatni (valamitől).
Abwarten, bevárni, elvárni, megvárni (valakit v. valamit); eine Sache abwarten, utána látni valamelly dolognak, eljárni valamiben, gondoskodni valamiről.
Abwartung, die, ápolgatás, gondviselés; várakozás.
Abwärts, adv., lefelé.
Abwaſchen, le-, megmosni, mosogatni.
Abwaſchfaß, **Abwaſchwaſſer**, ſ. Waſchbecken, Waſchwaſſer.
Abwaſchung, die, le-, megmosogatás.
Abwäſſern, ſ. Wäſſern.
Abweben, le-, megszőni.
Abwechſeln, el-, felváltani, fölcserélni; változtatni; változni; im Dienſte mit einander abwechſeln, szolgálatban egymást felváltani.
Abwechſelnd, adj., fölcserélő, változó; félbehagyó.
Abwechſelnd, adv., váltogatva, egymást felváltva.
Abwechſelung, die, fölcserélés; felváltás; változat; változandóság, viszontágság
Abweg, der, félrént, csalút, csalösvony; auf Abwege gerathen, eltérni az igaz útról, eltévedni tévelyegni.
Abwegſam, adj., úttól messze fekvő.
Abwehen, el-, lefúni.
Abwehren, elfordítni, elhárítni; elhajtani, elüzni, (márhát ée. vetésről ée.); feltartóztatni, megakadályozni.
Abweichen, leolvasztani, leáztatni; megáztatni, leázni, leolvadni; leválni.
Abweichen, elállni, elhajlani, eltávozni, eltérni, (tól, től); külömbözni, eltávozni, eltérni.
Abweichung, die, elhajlás; elállás, eltávozás, eltérés, különbözés, leázás, leáztatás.
Abweichungsinſtrument, das, eltérési eszköz.
Abweichungszirkel, der, eltérési czirkalom.
Abweiden, leenni, lelegelni.
Abweifen, folmotólálni; legombolyítni.
Abweinen, lesírni (p. o. bünt); elsírni; ſich abweinen, magát sírással fogyasztani.
Abweiſen, eligazítni, elutasítni; kiadni rajta; visszaüzni, visszaverni (ellenséget); einen mit ſeiner Klage abweiſen, a' panaszost elutasítni, meg nem hallgatni.
Abweiſung, die, elutasítás, eligazítás; visszaüzés, visszaverés; kudarcz.
Abweißen, elhagyni fejér színét; fojérítni.
Abwelken, el-, lehervadni, el-, lekókkadni.
Abwenden, elfordítni, elhárítni, eltávoztatni; megakadályozni; einen Stoß abwenden, ütést félre v. elcsapni.
Abwendig, adj., idegen; elpártolt; abwendig machen, elidegenitni.
Abwendung, die, elfordítás; elhárítás; el-, v. félre csapás.
Abwerfen, lehagyítni, levetni; le-, elrontani, elbontani (hidat); ledönteni, leteritni (fát); jövedelmezni; einen abwerfen, (játék közben), ütéssel legyőzni; (tekézésnél) többet leütni másnál; das Joch abwerfen, lerázni az igát, a' jármot; die Halfter abwerfen, kötőféket levetni.
Abweſenden, adj., távollévő, jelen nem levő.
Abweſenheit, die, távollét távollétel.
Abwetzen, el-, leköszörülni; elkoptatni; ſ. Wetzen.
Abwickeln, legombolyitni; letekerni.
Abwiegen, ſ. Abwägen.
Abwinden, legombolyítni; csigával letekerni.
Abwirken, leszőni; jól megdagasztani.
Abwiſchen, le-, megtörölni; le-, megtörölgetni; megtisztítni.
Abwittern, mennydörgéssel elmúlni.

Digitized by Google

Abwuchern, eluzsorázni, uzsoráskodással magáévá tenni.
Abwürdigen, leszállítni (pénzértéket); lealacsonyítni.
Abwürdigung, die, leszállítás; lealacsonyítás.
Abwürfeln, einen, koczkában megnyerni valakit, koczkával több szemet vetni másnál.
Abwürgen, megfojtani; fojtogatni.
Abwürzen, megfüszerezni.
Abyſſinien, das, Abisszínia, (tartomány).
Abyſſinier, der, abisszíniai.
Abyſſiniſch, adj., abisszíniai.
Abzahlen, ki-, le-, megfizetni; eleget tenni, kielégítni; einen abzahlen, valakit jól kifizetni, megfeddeni, megszidni, valaki fejét jól megmosni.
Abzahlung, die, ki-, lefizetés; kielégítés.
Abzählen, megszámlalni.
Abzählung, die, megszámlalás.
Abzahnen, elfogzani, a' csecsfogainak kihullani; noch nicht abgezahnt haben, még el nem fogzottnak lenni, minden fogainak még meg nem lenni.
Abzanken, elperelni, veszekedéssel, czivakodással elnyerni.
Abzapfen, le-, meg-, kicsapolni; einem das Waſſer abzapfen, vízkórost megcsapolni.
Abzapfung, die, le-, megcsapolás.
Abzaubern, elbűvölni, elvarázsolni.
Abzäumen, kizabolázni (lovat).
Abzäumung, die, kizabolázás.
Abzäunen, elkertelni, bekeritni, sövénnyel elkeritni.
Abzaufen, megtépni.
Abzehren, ílsoványítni, fogyasztani, fonnyasztani, fogyni, elfogyni, elszáradni, elaszani, magát emészteni.
Abzehrend, adj., fogyasztó, emésztő, epesztő.
Abzehrung, die, elsoványodás, sorvadás, hervadozás, aszkór.
Abzeichnen, kijelelni; leábrázolni, lerajzolni.
Abzeichnung, die, kijelelés; lerajzolás, ábrázolat, rajzolat.
Abziehblaſe, die, lombik.
Abzieheiſen, das, gereben, ecselő, hébel.
Abziehen, lehúzni, levonni (bört, ruhát), lenyúzni; lecsepegtetni, leszivárogtatni, lecsapolni; elfogni, elhúzni (a' pénzből); kivonni, kivenni (egy számat a' másikból); leszámlálni, levonni; den Hut abziehen, kalapot levenni; die Saiten von einem Inſtrumente abziehen, lehúrozni valamelly hangszert, a' húrokat róla leszedni; lehúzni á' szinbort, leszivárogatni (destilliren); megfenni, megélesíteni (berétvát); elvonni, elvonva gondolni t. i. a' dolog tulajdonságát a' dologtól; elköltözni; elmenni, eltakarodni.
Abziehmuskel, die, távoztató izom.
Abziehung, die, lehúzás, levonás, nyúzás, lecsepegtetés.
Abzielen, czélozni, irángozni valamire.
Abzielend, adj., czélzó, irányzó; szándékozó.
Abzirkeln, kiczirkalmazni.
Abzirkelung, die, kicsirkalmazás.
Abzug, der, lehúzás, levonás; leszámlálás, eltávozás, elköltözés, vízárok, csatorna.
Abzugsflage, die, indulasi zászló.
Abzugsgeld, das, költözéspénz.
Abzugspredigt, die, bucsúzó egyházi beszéd.
Abzugsrecht, das, költözésjog.
Abzugsſchmaus, der, bucsútór, bucsúlakoma.
Abzupfen, ki-, el-, letépni.
Abzwacken, lecsípni; kicsikarni; einem etwas abzwacken, elcsípni, erővel elvenni valakitől valamit.
Abzwecken, czélozni irányozni (valamire.
Abzwicken, el-, lecsípni.
Abzwingen, kicsikarni, kizsarolni.
Abzwirnen, letekergetni (fonalat).
Acacie, ſ. Schotendorn.
Academie, die, főoskola, akadémia, tudományok fő oskolája.
Academiſch, adj., akadémiai.
Academiſch, adv., akadémiai módon.
Accent, der, ék, hangjel, hangejtés, ſ. Ton.
Accentuiren, ékezni, hangjeleket felrakni.
Acceß, der, hozzá járulhatás, hozzájárulás, hozzá menetel.
Acceſſiſt, der, járnok tisztbe-járó.
Accidenzien, die, pl. mellékjövedel.
Accisbar, adj., eleségvámos, eleségvám-alatti.
Acciſbediente, der, eleségvámi szolga.
Acciſe, die, eleségvám.
Acciseinnahme, die, eleségvámjövedel.
Acciseinnehmer, der, eleségvamos.
Acciserpedition, die, eleségvámtisztség.

Digitized by Google

Accisfrei, adj., eleségvámmentes.
Accisfreiheit, die, eleségvámmentesség.
Accisschreiber, der, eleségvámi írnok.
Acciszettel, der, eleségvámlevél.
Accomodiren, alkalmazni; egyengetni.
Accord, der, összhangzat; alku, egyezés.
Accordiren, összhangzani; megegyezni, megalkudni; s. Uebereinſtimmen, Bewilligen.
Accurat, adj., szorgalmas; pontos.
Accurat, adv., szorgalmasan; pontosan, épen.
Accurateſſe, die, pontosság, szorgalmasság.
Ach! inter. óh! áh! óhjaj! ejnye! ach ja! óh igen! ach! daß ... óh! bárcsak... óh! hogy ...; Ach Weh ſchreien, jajgatni, óhigatni.
Achat, Achatſtein, der, agát, agátkő.
Achill, der, Akhilles.
Achillesſehne, die, Akhilles' ina.
Achromatiſch, adj., s. farbenlos.
Achſe, die, tengely.
Achſel, die, hónal v. hónálj, hón, váll; etwas auf die leichte Achſel nehmen, könnyen venni fel valamelly dolgot; einen über die Achſel anſehen, kevésbe v. föl sem venni, megvetni valakit; auf beiden Achſeln tragen, két felé szítni, két sántikálni; die Achſel zucken, vállat vonítni.
Achſelader, die, hónalér v. hónalvér.
Achſelband, das, vállbojt.
Achſelbein, das, vállperecz, vállkucs.
Achſeldrüſe, die, hónalmirígy.
Achſelfleche, die, hónalin.
Achſelhöhle, die, hónalüreg.
Achſelkleid, das, vállruha, (papoknál).
Achſelnaht, die, vállvarrás (a' ruhán).
Achſelnerve, die, hónalideg.
Achſelpulsader, die, hónalütér.
Achſelſtück, das, vállrész válldarab (ruháknál).
Achſelträger, der, ravasz, csapodár.
Achſelzucken, das, vállvonítás.
Achſenblech, das, Achſenſchiene, die, tengelyvas.
Achſennagel, der, tengelyszeg, tengelyvégszeg.
Achſenriegel, der, tengelyzávár (ágyúkon).
Achſenring, der, tengelykarika, pengőkarika.
Achsſtrich, der, tengelyvonal.
Acht, adj., nyolcz; acht Tage, nyolcz napi idő, egy hét; es ſchlägt acht, nyolczat üt (az óra).
Acht, die, nyolcz szám.
Acht, (Achtserklärung), die számkivetés, számüzés; in die Acht erklären, számkivetni, számüzni.
Acht, Achtung, die, figyelem, figyelmesség; gondoskodás, gondviselés; vigyázás; Acht geben, figyelmezni, vigyázni; auf einen Acht geben, valakire felvigyázni, gondot viselni; aus der Acht laſſen, nem vigyázni reá, nem gondolni vele; etwas in Acht nehmen, gondoskodás, gondviselés alá venni valamit; ügyelni, figyelmezni valamire, valamit szemügyre venni; ſich in Acht nehmen, magára vigyázni, őrizkedni (valakitől v. valamitől).
Achtbar, adj., becsületes, tisztes, tiszteletes, figyelemre méltó.
Achtbarlichkeit, die, tekintet, tisztelet.
Achtbeinig, Achtfüßig, adj., nyolczlábu.
Achte, (der, die, das), adj., nyolczadik.
Achteck, das, nyolczszeglet, nyolczszeg.
Achteckig, adj., nyolczszegletű; nyolczszegű.
Achtel, das, nyolczadrész, nyolczad.
Achten, becsülni, nagyra becsülni, tisztelni; vélni, gondolni; geringe achten, kevésbe venni, kevésre becsülni; für gut achten, jónak találni, etélni; auf etwas achten, figyelmezni, ügyelni, vigyázni valamire; ſich nach etwas achten, valamihez alkalmazni, szabni, tartoni magát; wornach ihr euch zu achten, a' mihez magatokat tartanotok kell.
Achtens, adv., nyolczadszor.
Achter, der, nyolczas.
Achterlei, adj., nyolczféle.
Achterlei, adv., nyolczféleképen.
Achtfach, Achtfältig, adj., nyolczszoros.
Achtfach, Achtfältig, adv., nyolczszorosan.
Achtgroſchenſtück, das, nyolczgarasos.
Achthalb, adj., nyolczadfél.
Achtjährig, adj., nyolczéves v. esztendős; nyolczévi v. esztendei.
Achtlos, adj., gondatlan, vigyázatlan, tiszteletlen.
Achtlos, adv., gondatlanúl, vigyázatlanúl; tiszteletlenül.
Achtloſigkeit, die, gondatlanság, vigyázatlanság, figyelmetlenség.

Digitized by Google

Achtmal, adv., nyolczszor.
Achtmonatlich, adj., nyolczhónapos; nyolczhónapi.
Achtſam, adj., figyelmes, gondos, szemes, vigyázó.
Achtſam, adv., figyelmesen, gondosan, szemesen.
Achtſamkeit, die, figyelem, gondosság, szemesség.
Achtſäulig, adj., nyolczoszlopu.
Achtſeitig, adj., nyolczoldalu.
Achtserklärung, die, száműzés számkivetés; száműző irat; ſ. Acht.
Achtſpännig, adj, nyolczfogatu; nyolczigás; nyolczlovas.
Achtſtündig, adj., nyolczórai, nyolczórányi, nyolczóráig tartó.
Achttägig, adj., nyolcznapi, egyheti, nyolcznapos, egyhetes.
Achtung, die, becsület; figyelem; tisztelet; vigyázat; ſ. Acht.
Achtungsmangel, der, tiszteletlenség, nem tisztelés.
Achtwinkelig, adj., nyolczszegletű, nyolczszegű.
Achtzehen, adj., tizennyolcz.
Achtzehnte, (der, die, das), adj., tizennyolczadik.
Achtzig, adj., nyolczvan.
Achtziger, der, nyolczvanas, nyolczvanesztendős v. éves.
Achtzigſte, (der, die, das), adj., nyolczvanadik.
Acker, der, föld, szántóföld.
Ackerarbeit, die, mezei munka; szántásvetés.
Ackerbau, der, földmivelés, szántásvetés.
Ackerdiſtel, die, aszottas zsoltina, zahtövis, fodortövis.
Ackerfeld, das, szántóföld.
Ackerfurche, die, barázda; ſ. Furche.
Ackergeräth, das, szántásvetéshez való eszköz v. szerszam.
Ackergeſetz, das, földmivelési törvény.
Ackerhauhechel, die, tövises iglicze, ökörguzs.
Ackerholder, Ackerholunder, der, gyalog v. földi bodza.
Ackerholz, das, bokor, cserje.
Ackerklette, die, borzon.
Ackerknecht, der, parasztszolga, béres.
Ackerkohl, der, czérnaágú válupikk, vetési repcze.
Ackerkraut, das, derécze.
Ackerland, das, szánthatóföld.
Ackerleute, die, pl. földmivelők, parasztok.
Ackerlohn, der, szántásbér.
Ackermann, der, földmivelő, szántóvető.
Ackermännchen, das, szöszke billegény, (barázdabillegető).
Ackermaß, das, mezőmérték; mérő láncz.
Ackermünze, die, tarlói menta; hegyi méhfű.
Ackern, szántani.
Ackern, das, szántás.
Ackerpferd, das, szántó ló.
Ackerraute, die, füstike.
Ackerrecht, das, földmiveleti jog.
Ackerrettig, der, mezei retek.
Ackerringelblume, die, mezei peremér.
Ackerſcholle, ſ. Erdſcholle.
Ackerſchwarzkümmel, der, mezei kömény.
Ackerſteinſaamen, der, mezei kömag (növény).
Ackertreſpe, die, mezei rozsnok.
Ackerwaldmeiſter, der, ugari müge.
Ackerwalze, ſ. Walze.
Ackerweg, der, düllőút, szántóföldi út.
Ackerweitzen, ſ. Kuhweitzen.
Ackerweſen, ſ. Ackerbau.
Ackerwinde, die, kis szulák, iszapfű.
Ackerzwiebel, der, sárma, madértej.
Act, der, cselekedet, tett, tét.
Acten, Actenſtücke, die, pl. oklevelek, ügyirások.
Actenſchreiber, der, oklevéliró, lemásoló.
Actie, die, részes sors, részvény.
Actienhändler, Actionär, der, részvénynáros részvényes.
Activſchuld, die, hitelezmény, kinn lévő adósság.
Actuarius, der, íródiszt, jegyző.
Adamsapfel, der, Ádám' almája v. csutkája, (czitromfaj).
Adamsfeige, die, Adamsfeigenbaum, der, egyiptomi füge; egyiptomi fügefa.
Addiren, összeadni, összeszámolni.
Addition, die, összeadás.
Addreſſe, die, fölirás (ünnepélyes, országos), ajánló levél; czim, utasító czim; ügyesség.
Addreßhaus, das, utasító hivatal; zálogház
Adel, der, nemesség, a' nemes emberek; nemesség, nemesi rang.
Adelheid, die, Etelka (nönév).
Adelherrſchaft, die, fő rendi uralkodás; nemesi kormány.
Adelhof, ſ. Edelhof.

Digitized by Google

Adelig, adj., nemes, nemes születésű v. rangu, nemesi.
Adelig, adv., nemesileg, nemesi módon.
Adelige, der, nemes, nemes ember.
Adeln, nemesítni, megnemesítni, nemessé tenni.
Adeln, das, megnemesítés; nemessé tétel.
Adelsbrief, der, nemeslevél, czímeres levél.
Adelsbuch, das, nemesi lajstrom.
Adelſtand, der, Adelſchaft, die, nemesség; nemesi rang.
Ader, die, ér, véredény; ér, (fában, köben, víznél); vér, ér, (költői ée.); die goldene Ader, aranyér; Ader laſſen od. ſchlagen, eret vágni; ſich zur Ader laſſen, oder ſich zur Ader laſſen, eret vágatni; er hat keine Ader dazu, nem arra való, nincs vérre hozzá; er hat keine gute Ader an ihm, egy csep jó vér v. egy porszemnyi jóság, v. egy jó ponczika sincs benne.
Aderbruch, der, érszakadás, érsérv.
Aderchen, das, erecske.
Adergeflecht, das, érfonat.
Adergeſchwulſt, die, érdag.
Aderhäutchen, das, érhártya, eres hártya.
Aderig, Aederig, adj., eres.
Aderkropf, der, vérérdag, érdúz.
Aderlaß, der, érvágás, érmetszés.
Aderlaßbecken, das, vérmedencze.
Aderlaßbinde, die, érpólya, érkötő.
Aderlaßeiſen, das, érvágó.
Aderlaßzeug, das, érvágószerek.
Adermennig, ſ. Odermennig.
Aedern, erezni, (fát ée.).
Aderpreſſe, die, érnyomasz, érszorító.
Aderſchlag, der, erűtés.
Aderwaſſer, ſ. Blutwaſſer.
Adjunct, der, segéd, tisztsegéd.
Adjungirn, ſ. Befördern, Zuordnen.
Adjutant, der, segédtiszt, adjutans.
Adler, der, sas.
Adlerholz, das, sasfa.
Adlerklaue, die, sasköröm.
Adlerkraut, das, páprágy.
Adlernaſe, die, sasorr.
Adlerſtein, der, saskő.
Adminiſtrator, der, ſ. Verweſer.
Admiral, der, admirál.
Admiralität, Admiralſchaft, die, admirálság.
Admiralitätspflege, die, admirállobogó.
Admiralsgaleere, die, admirálgálya.
Admiralsſchiff, das, admirálhajó.
Adonisblume, die, Adonisröschen, das, hérics.
Adrian, der, Adorján, Adrián, Odor, (finév).
Adriane, die, Adriána (nönév).
Adriatiſche Meer, das, ádriai tenger.
Advent, der, advent.
Adventsprediger, der, adventi predikátor
Adventszeit, die, advent.
Advocat, der, ügyész, ügyvéd.
Advocatengebühr, die, ügyészdíj, ügyvéddíj.
Advocatur, die, ügyészség, ügyvedség.
Advociren, ügyészkedni, ügyvédkedni.
Aecht, adj., igazi, valódi, jóféle.
Aechten, számüzni, számkivetni, levelesítni.
Aechtheit, die, igaziság, valódiság, jóféleség.
Aechzen, nyögni, zokogni.
Aechzen, das, nyögés, zokogás.
Aeffchen, das, majmocska,
Affe, der, majom.
Affect, der, ſ. Leidenſchaft.
Affectiren, színelni, tettetni (valamit); követni, (erőtetve); kényeskedni.
Affectirt, adj., erőtetett, mesterkélt, szinlett, tettetett.
Aeffen, csúfat v. tréfát üzni, (valakiből); megcsalni, rászedni; majmolni, majmozni.
Affengeſicht, das, majomkép, majomképü, (ember).
Affenkönig, der, királymajom.
Affennaſe, die, majomorr; fitosorru, majomorru, (ember).
Affenliebe, die, majomszeretet.
Affenpoſſen, die, pl. majmoskodás, majomtréfák.
Affenſtein, der, majomkő.
Affenſpiel, das, majmoskodás, majomi játék.
Affenweibchen, das, nőmajom, nőstény majom.
Afferei, Aeffung, die, majmolás, majmozás; utánozás; csúfolás.
Afficiren, ſ. rühren.
Affodille, ſ. Aſphodille.
Afrika, das, Afrika.
Afrikaner, der, afrikai.
Afrikaniſch, adj., afrikai.
After, der, segg, alfel, far.
After, das, érczsalak; zsiger, marhabelek; alj, (gabonáé), ocsú; maradékgabona, (a' molnároknál).
After, (egykoron igehatározó, ma már csak összetételekre használtatik); ál, fél, fattyual, másod; utó, vég ée

Afteralabaſter, der, félalabastrom.
Afteranwalt, der, helyettes ügyvéd.
Afterbelehnter, der, alhübéres.
Afterbelehnung, die, alhübérlés, al-alhübérbe-adás.
Afterberedſamkeit, die, álszónokság.
Afterblatt, das, fattyulevél, állevél.
Afterbürde, Aftergeburt, die, szülep.
Afterbürge, der, alkezes altúsz.
Afterbürgſchaft, die, alkezeség, altúszság.
Afterdarm, der, végbél.
Aftereinſatzung, die, alörökités.
Aftererbe, der, alörökös.
Aftererz, das, salakércz.
Afterflügel, der, álszárny.
Aftergefäße, das, salakszuszék v. szekrény.
Aftergraben, der, salakárok, salakcsatorna.
Afterheu, ſ. Grummet.
Afterholz, das, hulladékfa.
Afterhorn, das, fattyuszarv.
Afterkameel, der, áltevo.
Afterkegel, der, álkúp.
Afterkind, das, utógyermek, gyászgyermek, zabgyermek.
Afterklaue, die, fattyuköröm.
Afterkönig, der, álkirály.
Afterkorn, das, gabonaalj.
Afterkugel, die, álgolyó, álgömb, álteke.
Afterleder, das, hulladékbör.
Afterleben, das, alhübér, utóhübér.
Afterlehensmann, der, alhübéres.
Aftermehl, das, végliszt, utóliszt.
Aftermenſch, der, álember.
Aftermoos, das, álmoh, fattyumoh.
Afterniederſchlag, der, álüledék.
Afterpapſt, der, álpápa.
Afterrede, die, rágalom, megszólás.
Afterreden, rágalmazni, megszóllani.
Afterredner, der, álszónok.
Afterſilber, das, kéverékezüst, tisztátlan ezüst (a' kohokban).
Afterſpinne, die, kaszás pók.
Afterſtück, das, nyeregfar.
Aftertopas, der, áltopáz; cseh topáz.
Afterthräne, die, álhere.
Afterwelt, ſ. Nachwelt.
Afterwitz, der, álelmésség.
Aegäiſche Meer, das, aegaeumi tenger.
Agat, ſ. Achat.
Aegidius, der, Egyed, (finév).
Aegypten, das, Egyiptom.
Aegypter, der, egyiptomi.
Aegyptiſch, adj., egyiptomi.
Agende, die, szertartókönyv, agenda.
Agent, der, ügyvivő, ügybiztos.
Agentſchaft, die, ügyvivőség, ügybiztosság.
Agregat, das, halmozat, egybehalmozása valaminek
Agio, das, ſ. Aufgeld.
Agley, ſ. Akeley.
Agiren, ſ. Handeln; Spielen.
Agnes, Agneſia, die, Agnes, (nőnév).
Agregiren, ſ. Aufnehmen.
Agreſt, der, egreslé
Agrimonie, ſ. Adermennig.
Agtſtein, ſ. Bernſtein.
Ah! interj., ah! ó!
Aehern, adj., broncz, róz, rézből való.
Ahle, die, árr.
Ahlenſchmied, Ahlenmacher, der, árrmüves.
Ahm, Ahmen, ſ. Ohm.
Ahnden, megbosszúlni, megtorolni; sejteni, sejdítni.
Ahndung, die, megbosszulás, megtorlás; sejtés, sejdítés, sejdelem.
Aehnein, hasonlítni, (hoz, hez).
Ahnen, sejteni, sejdítni, előérezni; rémleni (clötte v. nekie).
Ahnen, die, pl. eldökök, ősök.
Ahnenprobe, die, őspróba, összámpróba.
Ahnenrecht, das, ősjog.
Ahnentafel, die, nemzetségtábla.
Ahnfrau, die, ősanya, nagyanya.
Ahnherr, der, ős; nagyatya.
Aehnlich, adj., hasonló.
Aehnlichkeit, die, hasonlat, hasonlatosság.
Ahnung, die, sejtés, sejdítés; előérzet, sejdelem.
Ahorn, der, iher, jávor, juhar.
Ahornen, adj., ihar, jávor, juhar.
Aehre, die, kalász; in Aehren ſchießen, kalászosodni, fejét hányni v. vetni; Aehren leſen, kalászt böngészni, v. szedegetni.
Aehrenleſe, die, Aehrenleſen, das, kalászszedés; kalászat, bönge.
Aehrenleſer, der, kalászszedő, böngész.
Aehrenſpitze, die, kalászhegy.
Aichen, ſ. Eichen.
Akademie, die, akademia.
Akademiker, der, akademkus.
Akademiſch, adj., akademiiai.
Akademiſt, der, akademista.
Akeley, die, körömméreg; czámoly, (növény).
Akeley, der, fejér keszeg.
Alabaſter, der, alahastrom.
Alabaſterbruch, der, alábastromfejtés.

Digitized by Google

Alabaſtern, adj., alabastrom.
Alabaſterer, der, alabastromász, alabastromszobrász.
Alant, der, örvénysertecsék, (növény); lezecz ponty.
Alantbeere, ſ. Aalbeere.
Alaun, der, timsó.
Alaunartig, adj., timsónemű.
Alaunbergwerk, das, timsóbánya.
Alaunbruch, der, Alaungrube, die, timsófejtés.
Alaunen, timsózni, timsóval gyártani.
Alaunerde, die, timsóföld, timföld.
Alaunerz, das, timsóércz, timércz.
Alaungar, adj., timgyártott, timsógyártott.
Alaunhütte, die, Alaunwerk, das, timsóhuta.
Alaunig, adj., timsós.
Alaunquelle, die, timsókút, timsóforrás.
Alaunſchiefer, der, timsópala, timpala.
Alaunſieden, das, timsófőzés.
Alaunſieder, der, timsófőző.
Alaunſtein, der, timkő, timsókő.
Alaunwaſſer, das, timsóvíz.
Alaunzucker, der, timsóczukor.
Albanien, das, Albánia.
Albaner, der, albániai.
Albaniſch, adj., albániai.
Alber, die, Alberbaum, der, nyárfa.
Alberich, der, Alberik (finév).
Albern, adj., balga, botor, döre, ostoba.
Albern, adv., balgán, botorúl, dörén.
Albern, balgálkodni, botorkodni, dörékedni.
Albernheit, die, balgaság, botorság, döreség.
Albertiner, Albertsthaler, der, (hollandi pénz).
Albin, der, Albin (finév).
Albrecht, der, Albert, Béla (finév).
Alchemille, die, bokál, (növény).
Alchymie, die, alchymia, aranycsinálás.
Alchymiſt, der, alchymista, aranycsináló.
Alfanzerei, die, balgaság, döreség.
Alet, der, ſ. Alant.
Alexander, der, Sándor, (finév).
Alexandrien, das, Alexándria, (varos).
Alexandriniſch, adj., alexandrín, (versnem).
Algarbien, das, Algarbia, (tartomány).
Algebra, die, algebra, betüvetés.
Algebriſch, adj., algebrai, betüvetési.
Algebriſt, der, algebrista, betüvető.
Algier, das, Algir, (tartomány).
Algierer, der, algiri.
Alimentation, die, ſ. Ernährung, Unterhalt.
Alimente, die, pl., ſ. Unterhalt.
Alkali, das, égvény, lúgsó.
Alkaliſch, adj., égvényes, lúgsós.
Alkaliſiren, égvényitni.
Alkaliſirung, die, égvényitès.
Alkoran, der, alkorán.
Alkoven, der, vakszoba, ágyszoba.
All, das, minden, mindenség.
All, alle, adv., vége; egészen, épen, már; mindenütt; das Holz iſt ſchon all, vége már a' fának, v. elfogyott már a' fer; alle machen, elkölteni, elfogyasztani (valamit), kifogyni (valamiből); alle ſeyn, elfogyni; bei alle dem, mind e' mellett is; die Speiſen ſind noch nicht alle, még nincs vége az ételeknek.
Allbereits, ſ. bereits, ſchon.
Allda, ſ. da.
Alldieweil, ſ. weil.
Allee, die, fasor, sétasor.
Allegorie, die, allegoria.
Allegoriſch, adj., allegoriai.
Allegro, das, allegro.
Allegro, adv., allegro.
Allein, adv., egyedül, csak, csupán; conj. de, nemcsak.
Alleingeſang, der, Alleinſpiel, das, solo (a' hangászoknál).
Alleinhandel, Alleinverkauf, der, egyedárulás, monopolium.
Alleinhändler, Alleinkäufer, der, egyedáros, monopolista.
Alleinherr, Alleinherrſcher, der, egyedüluralkodó, önuralkodó, manarcha.
Alleinherrſchaft, die, önuralkódás, egyedüluralkodás, manarchia.
Alleinig, adj., egyed, egyedüli, egyedüles.
Allemal, adv., mindig, mindenha, mindenkor.
Allenfalls, adv., minden esetre; talán.
Allenthalben, adv., mindenütt, mindenfelé, mindenfelöl.
Aller, alle, alles, adj., mind, minden; alle; pl. minden, mindenek, mindnyájan; alle drei Tage, minden harmad nap.
Aller, (osszetételekben), leg, legesleg; der allerbeſte, legjobb, legeslegjobb; der allerglücklichſte, legeslegszerencsésb.
Allerchriſtlich, adj., legkeresztyénebb.
Allerdings, adv., vagyigen, igenis, úgyvan.
Allerdurchlauchtigſt, adj, fölséges (czím).

Digitized by Google

Allererſt, adv., immost, csakmost, legmost.
Allergetreueſt, adj., leghűségesb.
Allergnädigſt, adj., legkegyelmesb.
Allerhand, adj., mindenféle.
Allerheiligen, das Feſt — Mindenszentek' ünnepe v. napja.
Allerheiligſt, adj., szentséges; das Allerheiligſte, szentség.
Allerhöchſt, adj., fölséges.
Allerlei, ſ. Allerhand.
Allerleigewürz, das, kardamóm.
Allerliebſt, adj., legkedvesb, szerelmetes; gyönyörü, igen szép; igen jó
Allerliebſt, adv., gyönyörüen, igen szépen; igen jól; legszivesebben.
Allermannsharniſch, der, ziliz.
Allermaßen, adv. u. Conj., egészen, mindenkép, teljesen; mivel, minthogy.
Allermeiſt, adv., főkép, kiváltkép, leginkább.
Allermeiſten, adj. pl., legtöbben.
Allernächſt, adj., legközelebbi.
Allernächſt, adv, legközelebb.
Allerſeits, adv., mindenfelöl; mindnyájan.
Allerwärts, Allerwegen, ſ. Allenthalben.
Alles, das, minden; mindenki, az egész világ; Alles in Allem ſeyn, mindenben minden lenni; in Allem, mindegyütt, összevéve.
Alleſammt, adv., mindnyájan.
Allewege, adv., mindenütt, mindenhol.
Alleweile, adv., immost, legmost, épenmost.
Allezeit, adv., mindig, mindenha, mindenkor.
Allgegenwart, die, mindenüttlét.
Allgegenwärtig, adj, mindenüttlevő.
Allgemach, adv., halkan, halkkal, lassan lassan.
Allgemein, adj., köz, közönséges, egyetemi.
Allgemein, adv., közönségesen, átaljában; egyetemleg.
Allgemeinheit, ſ. Gemeindegut.
Allgemeinmachung, die, egyetemitás, közönségesités.
Allgewalt, die, mindenhatóság.
Allgewaltig, adj., mindenható.
Allgut, das, paréj libatopp (növény).
Allhier, ſ. Hier.
Allianz, die, ſ. Bündniß.
Alliiren, ſ. Verbinden.
Alliirte, der, ſ. Bundesgenoß.
Allmacht, die, mindenhatóság.
Allmächtig, adj., mindenható.
Allmählig, adj., halk, lassu.
Allmählig, adv., halkan, lassan lassan.
Allmünde, Allmeinde, ſ. Gemeindegut.
Allſehende, adj., mindenlátó.
Alltägig, adj., mindennapi, mindennapos; das alltägige Fieber, mindennapi láz v. hideglelés.
Alltäglich, adj., mindennapi, közönséges.
Alltagsgeſicht, das, közönséges v. mindennapi arcz.
Alltagskleid, das, Alltagsrock, der, hétköznapi ruha.
Alltagshut, der, hétköznapi kalap.
Alltagspoet, der, mindennapi költő.
Alltagswitz, der, mindennapi elmésség.
Allwaltend, adj., mindenkormányzó, mindenintéző
Allweiſe, adj., föböles, mindentudó.
Allwiſſend, adj., mindentudó.
Allwiſſenheit, die, mindentudás; mindentudóság.
Allwo, ſ. Wo.
Allzu, allzuviel, Allzuſehr, adv., fölötte igen, igen nagyon.
Allzugleich, allzumal, adv., mindnyájan, összesen.
Almanach, der, almanach; kalendáriom.
Almandin, der, almandin, (rubinfaj).
Almoſen, das, alamizsna.
Almoſenamt, das, Almoſenpflege, die; alamizsnatisztség.
Almoſenbrod, das, alamizsnakenyér.
Almoſenbüchſe, die, alamizsnamillye.
Almoſenkaſten, Almoſenſtock, der, alamizsnaszekrény; alamizsnatöke.
Almoſengeld, das, alamizsnapénz.
Almoſenſammler, der, alamizsnaszedő.
Almoſenſammlung, die, alamizsnaszedés.
Aloe, die, áloe.
Aloeholz, das, áloefa.
Aloelatwerge, die, áloenyelet.
Aloemittel, das, áloeszer.
Aloſe, die, garda, (hal).
Aloyſius, der, Alajos, Alojz, (finév).
Alp, der, boszorkány, lidércz.
Alp, ſ. Alpen.
Alpen, die, pl., Alpengebirg, das, havasok.
Alpendeifuß, der, havasi üröm.
Alpenbewohner, Alpler, der, havasi lakos.
Alpenbirke, die, törpe nyirfa, gyalognyir.
Alpenkiefer, die, henye fenyő.
Alpenklee, der, bérczi lóher.
Alpenkraut, das, havasi fü; pakócza.
Alpenmohn, der, havasi mák.
Alpenrauch, ſ. Erdrauch.

Digitized by Google

Alphabet, das, ábécze; betürend.
Alphabetiſch, adj., betürendes.
Alphabetiſch, adv., betürendben.
Alpratze, die, ſ. Murmelthier.
Alpzopf, ſ. Weichſelzopf.
Alraun, die, altató nadragulya.
Als, conj., midőn, mikor; mind, . . nál, . . . nél; mintsem, hogysem; úgymint.
Alsbald, adv., egyszeriben, mindjárt, tüstént.
Alsdann, adv., azután.
Alſo, adv., igy, úgy; Conj., azért, tehát.
Aelſter, ſ. Elſter.
Alt, adj., ó, régi; idős, koros, öreg, vén.
Alt, der, felhang.
Altan, der, erkély.
Altar, der, oltár.
Altarblatt, das, oltárkép.
Altardecke, die, oltárterítő.
Altargemälde, Altarſtück, das, oltárkép.
Altarhimmel, der, oltármennyezet.
Altarleuchter, der, oltárgyertyatartó.
Altarmann, Altariſt, der, oltárfi, oltárnok.
Altarplatte, die, Altarſtein, der, oltárkő.
Altartuch, das, oltárterítő.
Altbacken, régisütésü, régensült.
Altbart, der, vénszakállas.
Altdeutſch, adj., ónémet.
Alte, der und die, öreg, vén.
Alten, ſ. Aeltern.
Alter, das, kor; életidő, idő; das hohe Alter, vénség, öregkor; vor Alters, hajdon, régente.
Aelter, adj., idősb, korosb, öregebb, vénebb.
Aelterlich, adj., ősi.
Aeltermann, der, öregmester; veterán; templomatya.
Aeltermutter, die, ősanya.
Aeltern, öregszeni, vénülni.
Aeltern, die, pl., szülék.
Aeltern, älteln, öregszeni, vénülni; ávulni.
Alterthum, das, óság, régiség.
Alterthumskunde, die, régiségtudomány.
Alterthumskundige, Alterthumsforſcher, der, régiségbuvár.
Altervater, der, ősatya.
Altflicker, Altreißer, der, foltozó varga.
Altflöte, die, felfuvola.
Altfränkiſch, adj., ófrank; ódivatos, régszabásu; elkopott, elnyüt, (szokás ée.).
Altfürſtlich, adj., régi fejdelmi-nemzetségü.
Altgeige, die, ſ. Bratſche.
Altgeſell, der, öreglegény.
Altgläubig, adj., óhitü.
Althee, die, ziliz.
Altiſt, Altſänger, der, altista, fölénekész.
Altklug, adj., koraeszü.
Altknecht, der, öregbéres, öregszolga.
Aeltlich, adj., öreges, vénes.
Altmeiſter, der, ſ. Altermann.
Altmeiſterin, die, oregmesterné.
Altmodiſch, adj., ódivatos, régiszabásu, régi módi.
Altmodiſch, adv., ódivatosan, régi módra.
Altſchlüſſel, der, felkulcs, (a' hangászoknál).
Altſtadt, die, óváros.
Altſtimme, die, ſ. Alt.
Altvater, der, öregatya; ősatya; atyamester.
Altväterich, adj., ódon, ódivatos, ószabásu.
Altwaſſer, das, holtvíz, holtér.
Altweibiſch, adj., vénasszonyos; elpuhult.
Am, (an dem), interj., -n, -on, -en, -ön; -ban, -ben; -nál, -nél, mellet; (a' 3-ik fok előtt, adv.); am beſten, legjobban; am ſchönſten, legszebben.
Amadäus, der, Amadé, (finév).
Amalgamiren, ſ. Verquicken.
Amalia, die, Amalia (nönév).
Amarant, der, Amarantblume, die, amarant, bárling. bársonyvirág.
Amarantfarbe, die, amarantszin.
Amarantfarbig, adj., amarantszinü.
Amarelle, Ammer, die, kajszi baraczk; borizü cseresnye.
Amarellenbaum, der, kajszi baraczkfa; borizii cseresnyefa.
Amazone, die, amazon.
Amazonenkleid, das, amazonköntös.
Amber, der, ambra.
Amberbaum, der, ambrafa.
Amberkraut, das, életillat tarorja, engemszagolj.
Amberſalz, das, ambrasó.
Amberſtrauch, der, ambracserje.
Amboß, der, ülö, ülövas.
Amboßſchmid, der, kovács.
Amboßſtock, der, ülötöke.
Ambra, ſ. Amber.
Ambrakugel, die, ambragolyó, pézsmateke.

Digitized by Google

Ambroſia, die, Ambroſienkraut, das, ambrosia; mirha libatopp; mezei üröm.
Ambroſiſch, adj., ambrosiás, illatos.
Ambroſius, der, Ambrus, (finév).
Ameiſe, die, hangya.
Ameiſenbär, der, hangyász medve.
Ameiſenei das, hangyatojás.
Ameiſenfreſſer, der, hangyász.
Ameiſenhaufen, der, hangyaboly, hangyafészek.
Ameiſenlöwe, der, hangyászbogár.
Ameiſenſtein, der, hangyakő.
Ammehl, das, ſ. Kraftmehl, Stärke.
Amen! amen!
Amerika, das, Amerika.
Amerikaner, der, amerikai.
Amerikaniſch, adj., amerikai.
Amethyſt, der, ametiszt, violakő.
Amethyſtfluß, der, ametisztfolyag.
Amiant, der, ſ. Bergflachs, Steinflachs.
Amman, der, ſ. Amtmann.
Amme, die, dajka.
Ammenmährchen, das, agyrege, dajkarege.
Ammenvermietherin, die, dajkaszerző.
Ammer, die, sármány; borizű cseresznye.
Ammerei, der, ammi (növény).
Ammoniak, ſ. Salmiak.
Ammoniter, der, ammonita.
Amone, die, Amönlein, das, zízon, (növény).
Amor, ſ. Liebesgott.
Amoriter, der, amorita.
Ampel, die, ſ. Lampe.
Ampfer, der, ſ. Sauerampfer.
Amſel, die, rigó.
Aemſig, ſ. Emſig.
Amt, das, hivatal, tiszt, sisztség; isteni szolgólat, mise; czéh; (törvényszolgáltató 's a' fejdelmi jövedelmekre ügyelő helybeli, vagy vidéki hivatal).
Aemtchen, das, hivatalka, tisztecske.
Amtfrau, die, ſ. Amtmännin.
Amthaus, das, Amtei, die, hivatalház tiszt, ség' háza.
Amtlos, adj. u. adv., hivataltalan v. hivatalatlan, tisztetlen, privát, szabad; hivatal v. tiszt nélkül.
Amtmann, der, tiszttartó; tisztviselő.
Amtmännin, Amtsfrau, die, tiszttartóné; tisztviselőné.
Amtmeiſter, ſ. Obermeiſter.
Amtsarbeit, Amtsgeſchäfte, die, pl, hivatalos v. tiszti dolog, munka, ügy.
Amtsaufſeher, der, tiszti ügyelő.
Amtsbruder, Amtsgenoß, der, tiszttárs.
Amtsdiener, der, hivatal szolgája.
Amtseid, der, tiszti eskü, tiszteskü.
Amtseifer, der, hivatalbeli buzgalóm, hévszorgalom.
Amtsfrohne, Amtsfuhre, die, hivatalnak járó szakmány.
Amtsgefälle, die, pl., hivatali jövedelmek.
Amtsgebühr, die, hivatali járadék, v. illetmény, sportula; tiszti kötelesség.
Amtsgehülfe, der, tisztsegéd, hivatalsegéd.
Amtsgeſicht, das, hivatalos arcz, komor tekintet.
Amtskleid, das, hivatalruha, tiszti ruha; misemondó ruha.
Amtsknecht, der, hivatal' szolgája.
Amtskoſten, die, pl., hivatal' költsége.
Amtsname, der, tisztnév, tiszti czim.
Amtspflege, die, hivatal gyakorlás, eljárás a' hivatalban.
Amtspflicht, die, hivatalos v. tiszti kötelesség.
Amtspflichtig, adj., hivatali, hivatalos, tiszti.
Amtsſache, die, hivatalos dolog.
Amtsſaß, Amtsſchriftſaß, der, hivatal' törvényszéke alá tartozó.
Amtsſchaffer, der, hivatal' sáfára, gondviselője.
Amtsſchildchen, das, hivatali czimer.
Amtsſchreiber, der, hivatali irnok.
Amtsſiegel, das, tiszti pecsét.
Amtsſtube, die, hivatalszoba, tisztszoba.
Amtstag, der, hivatalnap, tisztnap.
Amtsverrichtung, die, tiszti foglalatosság.
Amtsverwalter, der, helyettes.
Amtsverweſer, der, hivatalhelytartó, képviselő a' hivatalban.
Amulet, das, mentőszer.
An, interj., -n, -on, -en, -ön; -ban, -ben; -hoz, -hez, -höz; mellé; mellett; körül; -ra, -re; -rol, -röl; -tól fogva, -től fogva, óta; an das Feuer ſetzen, tüzhöz, v. tüz mellé tenni; es iſt jemand an der Thür, valaki van az ajtón; an meinem Hauſe, a' házam mellett; es waren an zweitauſend Mann, két ezer ember körül voltak; die Tugend an ſich, az erény magában; er kommt an Bettelſtab, koldusbotra jut; es iſt an mir, rajtam a' sor; ſo viel an mir iſt, a' mennyi rajtam áll v. tőlem függ; von meiner Kindheit an, gyermekkoron óta v. gyermekkoromtól fogva.
Anagramm, das, anagramma.

Digitized by Google

Anagrammenmacher, der, anagrammista, anagrammakészítő.
Analogie, die, hasonlat, hasonlatosság, hasonszabály, analogia.
Analogiſch, adj, hason, hasonló, analóg.
Analyſe, ſ. Zergliederung.
Analyſiren, ſ. Auflöſen, Zergliedern.
Analytiſch, adj., fejtő, fejtegető, részelő, tagoló.
Ananas, die, ananász.
Anankern, ſ. Ankern.
Anarchie, die, ſ. Geſetzloſigkeit.
Anatomie, die, ſ. Zergliederung.
Anatomiker, der, bonczoló, boncztudós.
Anatomiren, ſ. Zergliedern.
Anatomiſch, adj., boncztudományos.
Anatomiſch, adv., boncztudományosan.
Anbacken, sülni, száradni, (hoz, hez; ra, re); ragasztani, (ra, re).
Anbannen, megbűvölni, megigézni, megvarázsolni.
Anbau, der, müvelés, (földé); vetés, (búzáé); pallérozás, müvelés (nyelvé); hozzá épités
Anbauen, müvelni, (földet); vétni (búzát ée.); müvelni, csinositni, pallérozni (nyelvet); épiteni (hozzá); ſich anbauen, megtelepülni, megszállani.
Anbauer, der, gyarmatos.
Anbefehlen, meghagyni, megparancsolni; ajánlani.
Anbefehlung, die, parancs, ajánlat.
Anbeginn, der, kezdet.
Anbehalten, magán tartani, (mellényt ée.).
Anbei, adv., egyszersmind, e'mellett.
Anbeißen, harapni, enni, megkezdeni; kapni, harapni (hozzá, belé).
Anbelangen, ſ. Anlangen, Betreffen.
Anbellen, ugatni (ra, re); megugatni.
Anberamen, **Anberaumen**, határozni v. szabni napot.
Anberaumung, die, határozás, rendelés, (napé).
Anbeten, imádni.
Anbeter, der, imádó.
Anbetreffen, ſ. Betreffen.
Anbetteln, koldúlva jöni v. menni, (hoz, hez); ſich anbetteln, koldulva folyamodni, (hoz, hez).
Anbetung, die, imádás.
Anbetungswürdig, adj., imádandó.
Anbiegen, hajtani, görbitni (hoz, hez); mellékelni, kapcsolni (oklevelet ée.).
Anbieten, kinálni, megkinálni, (val, vel), ajánlani; ſich anbieten, ajánlkozni, kinálkozni; igérni, (árverésen).
Anbietung, ſ. Anerbietung.
Anbinden, kötni, megkötni, (hoz, hez); megajándékozni, (névnapon); lefoglalni, (előpénzzel); összekapni, (valakivel); kurz angebunden ſeyn, könnyen fölindulni.
Anbiß, der, harapás; reggeli falatok; csalétek.
Anblaſen, fújni, (ra, re); felfújni, megfújni, (tüzet); felfújni (hólyogat); fúva jelenteni, (vadászatot ée.).
Anblatt, das, konya vicsor, (növényt.
Anblecken, vicsorogni; fogat vicsoritni (ra, re).
Anbleiben, hü maradni, mellette maradni.
Anblick, der, rátekintés; tekintet.
Anblicken, nézni, pillantani, tekinteni (ra, re).
Anblinzen, **anblinzeln**, hunyorítni, hunyorogni, pillogni, (ra, re); fényleni, sütni (ra, re).
Anblöcken, bögni (ra, re).
Anbohren, megfúrni.
Anborgen, fölvenni, kölcsön venni.
Anbraſſen, kötéllel felhúzni vitorlát.
Anbrechen, megtörni; megkezdeni (hordó sert); szürkülni, viradni; alkonyodni, esteledni, törődni (a' gyümölcs), poshadni (a' bor); mit anbrechendem Tage, viradatkor; mit anbrechender Nacht, alkonyatkor.
Anbrennen, gyújtani, meggyújtani, (taplót ée.); rásütni, (bélyeget); megégetni, megkozmásitni; gyúladni, meggyúlni; megkozmásúlni; megperzselödni.
Anbringen, elhozni; felhúzni, (kezтyűt); csinálni, épiteni; be-, elszerezni, (valakit); ejteni, okozni, (sebet); kiadni, költeni, (pénzt); eladni, (árut); eladni, férjhez adni; elmondani, alkalmazni, (kérelmet, tréfát); feladni, bejelenteni (panaszt).
Anbringer, der, be-, elszerző; feladó, bejelentő.
Anbringung, die, el-, beszerzés; kiházasitás; feladás; bejelentés.
Anbruch, der, kezdet; rothadás, törődés; bei Anbruch des Tages, pitymallatkor, nap' viradtakor.
Anbrüchig, adj., törődött; poshadt.
Anbrühen, forrázni, megforrázni.
Anbrüllen, bődülni, orditni (ra, re).
Anbrummen, megmorogni, megmormolni.
Anbrüten, költeni kezdeni; kotlani, (to-

Digitized by Google

jást); ein angebrütetes Ei, kotlott pete v. tojás.
Andacht, die, áhitatosság, ajtatosság; imádság; figyelem.
Andächtelei, die, álbuzgalom, álbuzgóság, kegyeskedés.
Andächteln, buzgókodni, kegyeskedni.
Andächtig, adj., áhitatos, ajtatos; figyelmes.
Andächtig, adv., áhitatosan, ajtatosan; figyelmesen.
Andächtige, der u. die, áhitatos, ajtatos.
Andächtler, der, buzgókodo.
Andalusien, das, Andalúzia.
Andalusier, der, andalúziai.
Andante, das, subst. u. adv., halk, halkan, (a' hangászoknál).
Anden od. Cordilleras, die, pl., Andesek, Cordillerák, (hegyek).
Andenken, emlékezni (ra, re).
Andenken, das, emlékezet; emlék; mein Mann seligen Andenkens, boldogult v. boldog emlékezetü férjem.
Ander, adj., más, egyéb; másik.
Aendern, változtatni, megváltoztatni; megjobbitni; sich ändern, változni; megjobbulni.
Andernfalls, s. Sonst, Wo nicht.
Anderntheils, adv., más részről.
Anders, adv., egyébkép, máskép, különben; wann anders, wo anders, ha egyébiránt.
Anderseits, adv., másfelöl, más oldalról v. részről.
Anderswo, Anderwärts, adv., egyébütt, másfelé, máshol, másutt.
Anderswodurch, adv., egyébként, másképen.
Anderswoher, adv., egyébünnen, máshonnan.
Anderswohin, adv., egyébüve, máshova.
Anderthalb, adj., másfél.
Anderthalbig, adj., másfeles.
Aenderung, die, változás; változtatás.
Anderwärtig, Anderweitig, adj., más, egyéb.
Anderwärts, s. Anderswo.
Andeuten, jelenteni, megjelenteni, tudtára v. értésére adni.
Andeutend, adj., jelentő, jelentes.
Andeutung, die, megjelentés, tudtáraadás; parancs.
Andichten, fogni, költeni, koholni (valamit valakire).
Andichtung, die, ráfogás, rákölté s; koholmány, költött hir; vád.
Andonnern, dörögni, dörgetni, zörögni, zörgetni (az ajtón); dörögni, zörögni, (ra, re), ledörögni, (valakit).
Andorn, der, pemet, (növény).
Andrängen, szoritni, tolani, (hoz, hez; nak, nek); sich andrängen, tolakodni, (hoz, hez); tolani magát (valakire).
Andreas, der, Andor, András, Endre.
Andreaskreuz, das, andorkereszt, (a' czimertudományban).
Andrehen, czavarni, tekerni, (ra, re); einem eine Nase drehen, valakit rászedni, elcsábitni, elámitni.
Andringen, hatani, nyomúlni, tódúlni, törni (mint az ellen); tolakozni, tolúlni (mint a' vér).
Andringlich, adj., tolakodó.
Andrehen, fenyegetni, ijeszteni, (val, vel).
Andrucken, nyomtatni, (ra, re), rányomni.
Andrücken, nyomni, szoritni (hoz, hez); szorúlni (hoz, hez).
Andurch, s. dadurch.
Aneignen, s. Zueignen u. Verähnlichen.
Aneinander, adv., egymáshoz, egymásmellé.
Aneinanderfügung, die, összefoglalás, összeragasztás.
Aneinanderhangend, adj., összefoglalt, összeragasztott.
Anekdote, die, anekdota.
Anekeln, émelygni, undorodni (tól, től), undorítni (valakit valami).
Anemone, die, kökörcsin.
Anempfehlen, s. Empfehlen.
Anerben, örökölni, örökül nyerni v. kapni (pénzt); vele születni, elragadni (rá); elkapni, (nyavalyát); angeerbte Güter, öröklött v. örökül nyert jószágok; angeerbte Vorurtheile, vele született előitéletek.
Anerbieten, s. Anbieten.
Anerkennen, elösmerni, megösmerni.
Anerkenntniß, die, megösmerés.
Anerkennung, die, elösmerés, megösmerés.
Anerschaffen, vele teremteni.
Anerschaffen, adj., vele született, benntermett.
Anerwogen, conj., minthogy, tekintvén, azon tekintetből, beléoltott.
Anfachen, felfújni, fútatni (tüzet); éleszteni, gerjeszteni (haragot).
Anfacheln, felfújni, fölélesztni (tüzet), fölgerjeszteni.
Anfädeln, s. Einfädeln u. Anreihen.
Anfahren, elhozni, (kocsin); megtámadni, neki esni, (szóval); neki men-

Digitized by Google

ni, (kocsin); érkezni, jöni, (kocsin); munkára menni, (mint a' bányász); pórul járni, megjárni.

Anfahrt, die, megérkezés, (kocsin); kievezés; munkakezdet, (a' bányászoknál).

Anfall, der, ráesés; rászállás; örökség, szállomány; megrohanás; megtámadás, (ellené); megszökés, roham, (nyavalyáé).

Anfallen, ráesni, (a' fa); rászállani, (pénz); megrohanni, megszökni, megtámadni, neki esni.

Anfallsgeld, das, szállománypénz.

Anfallsrecht, das, szállományjog.

Anfang, der, kezdet; erédet; elő (erdöé ée.).

Anfangen, kezdeni, elkezdeni (valamit), fogni (hoz, hez); ſich anfangen, kezdödni, elkezdödni.

Anfänger, der, kezdő; tanuló.

Anfänglich, adj., kezdeti.

Anfänglich, adv., eleinte, kezdetben.

Anfangs, adv., eleinte, először.

Anfangsbuchſtab, der, kezdőbetü.

Anfangsgrund, der, Anfangsgründe, pl., alapzat, elemek (müvészeté ée.), alapelmek.

Anfangsſchule, die, kezdőiskola.

Anfangszeile, die, kezdősor.

Anfärben, befesteni, megfesteni.

Anfaſſen, megfogni; fogódzani, kapaszkodni, (ba, be).

Anfaulen, rothadni, törődni.

Anfechten, megtámadni; kisérteni; aggódni; ich laſſe mich das nicht anfechten, azon nem aggódom, azzal nem törődöm; was ficht ihn denn an? mi lelte öt?

Anfechtung, die, megtámadás; vita; kisértet.

Anfeilen, reszelni, megreszelni.

Anfeinden, ellenkedni, (val, vel), fenekedni (ra, re); fölingerelni, felbujtani (valakit valakire).

Anfeindung, die, ellenkedés; felbujtás.

Anfertigen, ſ. Zufertigen.

Anfeſſeln, megbilincselni, bilincsre tenni, vasra verni.

Anfeuchten, megnedvítni, megnedvesítni, vizzel meghinteni.

Anfeuchtgrube, die, rongyteknő, locsteknő, (a' papirosmalmokban).

Anfeuchtung, die, megnedvezés, megnedvesítés.

Anfeuern, be-, megfütni, (kohot); feltüzelni, neki tüzelni (valakit); tüzet gyujtani, kigyujtani.

Anfeuerung, die, feltüzelés.

Anflammen, meglángolni, megpirítni; fellangitni, felgyujtani (valakit); ſich anflammen, föllángúlni, felgyúlni, fölgerjedni, felpattanni.

Anflechten, fonni, (hoz, hez).

Anflehen, esedezni, könyörögni, rimánykodni, (nak, nek) kérni.

Anflehen, das, **Anflehung**, die, esedezés, kérelem, könyörgés.

Anfletſchen, ſ. Anblecken.

Anflicken, toldani, varrni, (ra, re); megfoltozni.

Anfliegen, elörepülni, előszállani; röpülni, szállani, (nak, nek).

Anfließen, folyni, (nak, nek, melletto); tele folyni.

Anflößen, tutajozni, tutajon szállitni; hozni, vinni (a' viz); das angeflößte Stück Land, vizhozta darab föld, úszadékföld.

Anflößung, die, tutajozás; úszovány, úszadék.

Anflößungsrecht, das, úszoványjog, úszadékjog.

Anfluchen, megátkozni (valakit valamivel).

Anflug, der, röpülés, szállás.

Anfluß, der, folyás; úszovány, úszadék, úszadékföld.

Anfordern, ſ. Fordern.

Anforderung, die, követelés; kereset (valakin), követelmény.

Anfrage, die, kérdezés, tudakozás.

Anfragen, kérdezni, tudakozni, (valakit valami felöl v. iránt).

Anfreſſen, megharapdálni, megkezdeni, megrágni; elenni, elrágni, (a' rozsda); ſich anfreſſen, tele v. torkig enni magát; meghizani.

Anfreſſend, adj., étető, maró, rágó, (kő, szer).

Anfreſſung, die, el-, kievés, el-, kirágás.

Anfrieren, fagyni, (hoz, hez).

Anfriſchen, felújítni, fölfrisitni; megenyhítni, megfrisitni, fölvidítni.

Anfriſchung, die, felújitás, fölfrisitás; megenyhítés, fölvidítás; neki buzdítás.

Anfüge, die, melléklet, ragaszték.

Anfügen, csatolni, mellékelni, ragasztani, (oklevelet); összefogasztani, összefoglalni.

Anfügung, die, mellékelés; összefoglalás.

Anfühlen, tapintani, megtapintani, (selymet ée.); tapintva megérzeni.

Anführen, vezetni, (hoz, hez); vezérelni, vezetni (sereget); vezetni, ve-

Digitized by Google

sérelni (ra, re); felhozni, idézni, említeni, (könyvből); hozni, (kocsin ée.); megcsalni, rászedni.
Anführer, der, vezér; vezető.
Anführung, die, vezetés; vezérlés.
Anführungszeichen, das, folhozójel.
Anfüllen, megtölteni.
Anfüllung, die, megtöltés.
Angabe, die, feladás, ráadás; előpénz, fölpénz; be-, feladás, bevádolás; előrajz, terv; bevallás (vagyoné); közlemény, előadás, tudositás, adat.
Angaffen, ámúlni, bámúlni, (ra, re).
Angaffer, der, bámész.
Angähnen, ásítni (ra, re); tátogni, tátongni (ra, re).
Angeben, előre adni; feladni, ráadni; beadni, beárulni, bevádolni; ajánlani, javalni, (tervet ée.); bejelenteni, bevallani, (vagyont); kiadni, kijátszani (kártyánál).
Angeber, der, ajánló, kezdő, javaló, (tervé ée.); be-, feladó, bevádoló.
Angebinde, das, ajándék (név-, v. születésnapi).
Angeblich, adj., úgy-mondatott, valakinek kiadott.
Angeboren, adj., öröklött, velo született, természeti.
Angebot, das, ajánlás, kinálás; ajánlat, kinálat; igérés, (első, árverésen).
Angebung, die, fel-, ráadás; be-, feladás, bevádolás; javalás, kezdés, (tervé ée.).
Angedeihen (lassen), részesitni, részeltetni, (ban, ben).
Angedenken, s. Andenken.
Angehänge, das, akasztók, függeszték, amulét, nyakszer.
Angehängt, adj., függelék, mellék, toldalék, (iromány ée.).
Angehen, menni, (hoz, hez); illetni, (valakit), tartozni, (ra, re); érni, (mint a' szél); kezdődni, elkezdődni; diszleni, fogamszani; romlani, rothadni; meglehetős, türhető lenni.
Angehend, adj., kezdő, ifju, uj. — conj. tekintvén, nézve.
Angehören, jemandes Eigenthum seyn, valakié lenni, hozzátartozni mint tulajdona valakinek; alles dieses gehört mir an, ez mind az enyim; niemanden angehören, senkié sem lenni; verwandt seyn, atyafiságban lenni valakivel.
Angehörig, adj., valakié, tartozó valakihez; mir, dir, ihm, uns angehören, az enyém, a' tiéd, az övé, a' miénk, s. a. t. verwandt, rokon, atyafi.
Angeifern, összenyálodni, elnyálozni.
Angel, die, sark, p. o. ajtosark, ablaksark; zum Fischen, horog; szigony; Stacheln der Wespen, fulánk.
Angelband, das, z. B. an Thüren und Fenstern, sarkvas, sarkpánt.
Angeld, das, oder Drangeld, foglaló, felpénz.
Angelegen seyn, gondjának lenni rea, gondoskodni felöle, gondolni vele, szivén hordozni valamit; sich angelegen seyn lassen, ráadni magát valamire, rajta lenni, igyekezni valamin.
Angelegenheit, die, ügy, dolog; wichtige Angelegenheit, fontos dolog; geringfügige Angelegenheit, csekélység; auswärtige Angelegenheit, külső, külföldi dolog; öffentliche Angelegenheit, közönséges dolog.
Angelegentlich, adj., szives, szivén fekvő, fontos; adv., szivesen, nagyon, gondosan, szorgosan; auf das angelegentlichste ermahnen, bitten, hatkatossan inteni, kérve kérni.
Angelfischerei, die, szigonnyalvaló halászás.
Angeln, Fische, szigonnyal halászni v. halat fogni; feindlich nach etwas streben, olálkodni valami után.
Angeloben, igérni, megigérni, fogadni, felfogadni valakinek valamit.
Angelobung, die, megigérés, fogadás, felfogadás.
Angelruthe, die, szigonyvessző.
Angelweit, sperrweit, adv., tárva.
Angemessen, adj., hozzá illő, alkalmatos, vele megegyező, hozzá valo, hozzáalkalmaztatott; adv., alkalmaztatva, megegyezőleg; angemessen reden, illendő módon beszélni; meinen Kräften angemessen, erömhez képest.
Angemessenheit, die, megegyezés, megegyezőség.
Angenehm, adj., kellemes, kellemetes, kedves, gyönyörködtető, gyönyörü, gyönyörüséges; adv., kedvesen, kellemetesen, gyönyörüen.
Anger, der, gyep, pazsit, gyepes hely, pazsitos hely.
Angesehen, adj., tekintetes, tekintetben lévő, tisztes; nagy tekintetü.
Angesicht, das, abrázot, arcz, arczulat kép; von Angesicht kennen, szemben, látásbol esmerni; vor Gottes Angesicht, az Isten előtt; im Angesicht der Stadt, a' város szemeláttásra; von

igitized by Google

Angeſicht zu Angeſicht jemanden ſehen, szemtöl szembelátni valakit.

Angeſichts, adv., augenblicklich, azonnal; augenſcheinlich, nyilván.

Angeſtammt, partic., angeerbt, örökös, örökségül hagyott; angeboren, veleszületett.

Angewöhnen, einem etwas, hozzó szoktatni valakit valamihez, szoktatni, rászoktatni valamire; ſich angewöhnen, rászokni, valamihez hozzászokni, hozzászóktatni magát.

Angewöhnung, die, szokás, rászokás.

Angießen, rátölteni, ráönteni.

Angießung, die, rátöltés, ráöntés.

Anglänzen, ráfényleni.

Anglühen, megtüzesetni.

Angreifen, valamit a' kézzel megfogni; feindlich angreifen, valakit megtámadni, valakinek neki menni, rajta menni az ellenségen; die Stadt angreifen, ostromolni v. megtámodni e' várost; einen mit Worten angreifen, rátámodni valakire; an ſeiner Ehre angreifen, a' becsületét sértegetni, bántani; ſtatt beſtreiten, z. B. eine Meinung, kikelni ellene, ellene szegezni magát, p. o. valaki állitásának; von einer Krankheit angegriffen werden, betegségtöl meglepetni, betegségbe esni; die Arbeit angreifen, elkezdeni valamit, hozzáfogni valamihez; angreifen, um zu gebrauchen, z. B. ein Kapital, a' tökepénzt megkezdeni, elkölteni belöle; ſtatt entkräften, ſchwächen, z. B. durch Krankheit, gyengítni, erötlenítni, fogyasztani az erejét; die Augen angreifen, a' szemét tömpetni, ſich angreifen, megeröltetni magát.

Angreifer, der, megtámadó.

Angreifung, die, megfogás, hozzányulás; megtámadás.

Angrenzen, határos lenni vele, határba esni; ſeine Güter grenzen alle an die Theis an, a' jószágai mind a' Tiszáig nyulnak.

Angrenzend, adj., határos.

Angrenzung, die, határbaesés, szomszédság.

Angrenzer, der, Grenznachbar, határos szomszéd.

Angriff, der, fogás; des Feindes, megtámadás; mit der Reiterei, bévágás az ellenség közé; einen heftigen Angriff machen, rárohanni az ellenségre; der Anfang einer Arbeit, hozzáfogás, hozzákezdés a' munkához.

Angriffsbündniß, das, megtámodó szövetség.

Angriffsweiſe, adv., megtámodólag.

Angrunzen, ráröfögni.

Angſt, die, félelmes szorongattatás, félelem, aggódás, törödés, rettegés; Angſt einjagen, ráijeszteni valakire, megijeszteni valakit; voller Angſt, aggódasban, félelmes szorongattatásban lévő.

Angſt, adv., z. B. mir iſt angſt, félek, rettegek.

Angſtgeſchrei, das, jajgatás, kiáballás a' félelem miatt.

Angſtvoll, adj, félelmes, félelemmel teljes; adj., félelmes szorongattásban.

Angürten, felkötni, felövedzeni; den Degen, kardját felkötni, kardót kötni.

Anguß, der, hozzáöntés.

Anhaben, z. B. Kleider, rajtalenni, viselni, hordani p. o. ruhát; einem etwas anhaben, kifogni valakin, feljül halladni, meggyözni; ſtatt ſchaden, ártani valakinek; ſt. widerlegen, megczáfolni.

Anhäckeln, hozzákapcsolni, beléakasztani; ſich anhäckeln, beléakadni; wie die Katzen mit den Klauen, belékapaskodni, beléragadni a' körmeivel.

Anhängen, an etwas, ráakasztani, felakasztani p. o. a' fára; hinzufügen, hozzáadni, mellétenni, kapcsolni; zufügen etwas Böſes, okozni, tenni a' roszszat; einem ewigen Schimpf anhängen, valakit örökös gyalázatba keverni; ſich anhängen, belé ragadni, belé ragaszkodni; ſich an jemanden anhängen, valakihez csatolni magát.

Anhänger, der, einer Meinung, valakinek követöje, felekezete; die Anhänger des Catilina, a' Catilina pártján lévök.

Anhängerin, die, pártján levő t. i. asszony, leány.

Anhängig, adj., hozzákapcsolt, hozzátartozó, -való, -jaroló; was vor Gericht zur Unterſuchung gebracht wird, z. B. ein Proceß, folyó per; eine Sache anhängig machen, törvény eleibe v. útjára vinni valamelly dolgot.

Anhänglich, adj., feſt anhangend, z. B. einer Perſon, hozzáragaszkodó, buzgó indulattal viseltető.

Anhänglichkeit, die, ragaszkodás valakihez, buzgó indulat valaki iránt.

Anhäufen, z. B. Erde, felhalmozni, felhányni halom formára; Schätze anhäufen, kincset rakásra gyüjteni;

ſich anhäufen, vermehren, szaporodni, rakásra gyülni.

Anhäufung, die, rakásra gyülés, felhalmozás, tetézés; des Gebäudes, összetolulás.

Anhaften, an etwas hangen, hozzá ragaszkodni.

Anhallen, als Schall an etwas anſtoßen, hozzá ütödni, a' hangnak valamihez.

Anhalt, die, das Innehalten, szünet; etwas, woran man ſich hält, fogódzó.

Anhalten, an etwas halten, odatartani, rátartani; trop; zu etwas ermahnen, rászorítni valamire, kenszerítni, ráfogni; zurückhalten, hemmen, feltartóztatni, megfogni, hogy tovább ne menjen, megállítni; den Athem anhalten, visszatartani a' lélekzetet; ſt. um etwas anſuchen, bitten, kérni valamit, esedezni valamiért; um Hülfe anhalten, segétséget kérni; um ein Mädchen anhalten, valamelly leányt megkéretni; ſt. ſtille halten, z. B. auf der Reiſe, megállapodni, megállani; im Reden anhalten, megszünni a' beszédben; ununterbrochen fortfahren, z. B. im Leſen, meg nem szünni p. o. olvasni.

Anhaltend, adj., tartós; ein anhaltendes Fieber, szüntelenvaló hideglelés; anhaltender Fleiß, huzomos szorgalmatosság; adv., tartósan, szüntelen, szünetnélkül, folyvást.

Anhaltung, die, das Anhalten, odatartás; ſt. das Antreiben, rászorítás, kénszerítés; ſt. Zurückhaltung, visszatartás; beléfogadás; kérés, megállás; tartás.

Anhang, der, hozzáadás, toldalék, ragaszték; ſt Partei, felekezet valakinek pártolója, pártján lévő.

Anhangen, hozzáragadni, beléragadni, beléakadni; zugethan ſeyn, jemanden, valakihez ragaszkodni, valakivel tartani, valakinek pártján lenni; der Tugend anhangen, a' virtust követni, gyakorolni.

Anhangen, das, hozzáragadás.

Anhangsweiſe, adv., toldalékul.

Anhauch, der, rálehellés, ráfuvallás.

Anhauchen, rálehelleni, ráfuvallani; ſt. begeiſtern, illetni.

Anhauen, z. B. die Pferde, megcsapkodni p. o. ostorral a' lovakat; einen Baum, belévágni a' fába.

Anhauen, das, die Anhauung, belévágás; belékezdés.

Anheben, anfangen, kezdeni, elkezdeni p. o. szollani, beszélni.

Anheften, befeſtigen, z. B. mit Nägeln, hozzá v. odaszegezni; durch Binden, hozzákötni; durch Nähen, hozzá v. öda varrni; einen an's Kreuz anheften, keresztfára feszítni.

Anheim, adv.; für heim, d. i. nach Hauſe, z. B. gehen, haza menni; trop.; anheim fallen, reámaradni mint örökösre; anheim geben oder ſtellen, valámit valakire hagyni, bizni, p. o. itéletére.

Anheiſchig machen, ſich, valamit magára venni, vállalni, igérni, valaminek teljesitését kötelezni magát.

Anher, adv., ide; bis anher, oder anhero, eddig eddig, az ideig.

Anhetzen, z. B. ein Wild, úzni, hajtani kezdeni p. o. a' vadat; an etwas hetzen, uszitni, ráuszitni; ſt. anreizen, ingerelni, ingerleni, ösztönözni, lovalni.

Anhetzer, der, késztető, lovaló, háboruság támasztó.

Anhetzerin, die, késztető, ösztönözö t. i. asszony, leány.

Anhetzung, die, ingerlés, késztetés, ösztönözés.

Anhinken, heranhinken, oda sántikálni.

Anhöhe, die, tető, domb, halom; eine Gegend, wo viele Anhöhen ſind, halmos tájjék, halmokkal rakott környek; die Anhöhen beſetzen, a' tetöket v. halmokat magrakni, elöre elfoglalni.

Anhören, meghallgatni valakit, hallgatni valaki beszédét; er will niemanden anhören, senkit sem akar maga elejibe bocsátni és meghallgatni.

Anhörung, die, meghallgatás.

Anholen, d. i. ſcharf anziehen, z. B. die Taue, erösen huzni p. o. a' hajó kötelet.

Anis, der, ánis, bécsi kömény.

Anjagen, anfangen zu jagen, vadászni kezdeni; das Wild anjagen, felhajtani a' vadat; ſich ſchnell nähern, neki menni, futtatni.

Anjochen, in das Joch ſpannen, z. B. die Ochſen, befogni a' járomba, p. o. az ökröt.

Ankauf, der, vétel, vevés, megvétel, vett dolog.

Ankaufen, megvenni, megszerezni, venni; ſich ankaufen, z. B. liegende Güter, fekvö jószágot venni, jószágot szerezni.

Digitized by Google

Ankaufsrecht, das, vevés jussa.
Ankaufung, die, vevés, vétel, megvétel.
Anker, der, horgony vasmacska; Anker werfen, kivetni a' vasmacskát; vor Anker gehen, vasmacskára vetni a' hajót, vasmacskára hányni; vor Anker liegen, vasmacskán állani t. i. a' hajónak; den Anker lichten, felszedni a' vasmacskát; den Anker kappen, elvágni a' vasmacska kötelét. 2. (Baukunſt), ein eiſerner Haken zur Befeſtigung einer Mauer, vaskopocs; ein halber Eimer, félcseber, félveder, kiscseber.
Ankerarm, der, a' vasmacska ága.
Ankerfeſt, adj., vasmacskafogó p. o. fenék.
Ankerflott, das, ein Holz, den Ort anzeigend, wo der Anker liegt, vasmacska jelelő fa.
Ankerförmig, adj., vasmacska formájú, v. szabású.
Ankergeld, das, állaspénz, állásbér.
Ankergrund, der, vasmacska megtartó v. megfogó fenék.
Ankerholz, das, oder der Ankerſtock, vasmacskaloncz.
Ankerlos, adj., vasmacskátlan.
Ankern, Anker werfen, kivetni a' vasmacskát, vasmacskára vetni a' hajót; die Mauer zuſammenankern, vaskopcsokkal össze foglalni.
Ankerplatz, der, alkalmatos hely a' vasmacskák kihányására.
Ankerring, der, vasmacska perecz.
Ankerſchaufel, die, vasmacska foga.
Ankerſchmied, der, vasmacska kovács.
Ankerſeil, das, oder das Ankertau, vasmacska kötél.
Ankertau, das, vasmacska kötél; das Ankertau kappen, vasmacska kötelét elvágni.
Ankerwinde, die, vasmacskát feltekevő csiga.
Anketten, mogláncolni, láncra tenni.
Ankirren, anlocken, odacsalni p. o. étekkel.
Ankitten, czémentel összefoglalni.
Anklagbar, adj., vádolható.
Anklage, die, vád, panasz, vádolás, bévádolás; ſt. Beſchuldigung, vétekkel vádolás; falſche Anklage, rágalmazás, hamis vád; die Schrift, in welcher eine Anklage abgefaßt iſt, irásba foglalt vád, vádló irás.
Anklagen, bévádolni valakit, p. o. a' törvényszék elött; törvényszék eleibe idézni valakit; auf Leib und Leben anklagen, föbenjáró v. halálos vétekkel vádolni valakit; wegen Verrätherei anklagen, hazaárulással vádolni valakit; wegen Beleidigter Majeſtät anklagen, felségsértéssel vádolni.
Anklageſchrift, die, vádoló irás.
Ankläger, der, vádoló, bévádoló; falſcher Ankläger, rágalmazó; ſt. Kläger, felperes.
Anklägerei, die, vádoskodás.
Anklägerin, die, vádoló v. bévádoló t. i. asszony, v. leány.
Anklägeriſch, adj., vádoló; adv., vádolólag.
Anklammern, vaskapocsal hozzá foglalni; ſich anklammern, hozzákapaskodni, beléragaszkodni.
Anklang, der, der Anfang eines Klanges, hangadás; ein übereinſtimmender Klang, Accord, hangegyezés.
Ankleben, hozzáragadni; dem das Lügen von Jugend auf anklebt, a' ki ifjuságától fogva megszokta a' hazugságot; ſt. anleimen, hozzá-, v. ráragasztani; etwas an die Wand ankleben, valamit a' falra felragasztani.
Anklebend, adj., beléoltatott, hozzáragadt.
Anklebung, die, das Ankleben, hozzáragadás; ráragasztás.
Ankleiden, jemanden, felöltöztetni valakit; ſich ankleiden, felöltözni.
Ankleidung, die, felöltözés.
Ankleiſtern, ráragasztani, hozzáragasztani.
Ankletten, ſich, beléragadni.
Anklopfen, z. B. an die Thür, koczogatni, koczogtatni, kopogtatni az ajton, trop.; bei jemanden anklopfen, d. i. ſeine Meinung zu erfahren ſuchen, valakinek a' vélekedését, szándékát szép módon ki akarni tanulni.
Anklopfung, die, koczogatás, kopogatás.
Anknüpfen, hozzá v. oda kötni; eines an das andere anknüpfen, egymásba v. összekötözni, összefüzni, p. o. a' beszédet, szavait, bárátságat.
Anknüpfung, die, hozzákötés.
Anködern, anlocken, z. B. Vögel, étekkel odacsalni; trop.; von Menſchen, anlocken, magához csalogatni.
Ankollern, odagörgetni, odahengergetni; ſich kollernd nähern, odagördülni, odahengeredni.
Ankommen, jöni, jönni, érkezni, megérkezni, odaérni; ſt. vorgelaſſen wer-

Digitized by Google

den, bébocsáttatni, béereszteni; es kommt darauf an, attól függ; darauf ankommen lassen, attól függeszteni fel a' dolgot, azt várni; schlimm, übel ankommen, roszszul fogadtatni; es ist gut angekommen, jól járt, megnyerte a' mit kért p. o. hivatalt, 's a' t., es auf's äußerste ankommen lassen, végére hallogatni, az utolsó szempillantást elvárni; st. befallen, einnehmen, meglepni, felébredni benne; támadni benne; z. B. es kam ihm eine Begierde an, felébredt benne az a' kivánság; mir kommt der Schlaf an, meglep az álom, elálmosodom.

Ankommen, das, eljövetel, megjövetel.

Ankömmling, der, idegen, jövevény.

Ankoppeln, z. B. Pferde, Hunde, egymáshoz kötni, egymásután kötözni, p. o. lovakat, vadászkutyákat.

Ankörnen, csalogató, étekkel odacsalni; betrügen, verleiten, megcsalni, megszedni, rászedni; st. sättigen, füttern, jól tartani t. i. étellel megtölteni.

Ankrallen, körmeivel megragadni; sich, körmeivel beleragadni.

Ankriechen, odamászni, elömászni.

Ankrümmen, hozzá görbitni.

Ankündigen, jelenteni, kihirdetni, valamit, p. o. tudósitást valami felöl; etwas angenehmes ankündigen, kedves hirt hozni valakinek; den Krieg ankündigen, hadat izenni; ein Buch in öffentlichen Blättern ankündigen, valamelly könyvet a' közönséges ujságlevelekben kihirdetni; zukünftige Dinge ankündigen, jövendö dolgokat beszélleni.

Ankündigung, die, hirdetés hiradás, jelentés, tudosítás; Ankündigung eines Krieges; hadizenés.

Ankündiger, der, jelentö, hirdetö, tudositó.

Ankunft, die, elérkezés, megérkezés; eine unerwartete Ankunft, váratlan megérkezés.

Anlachen, ránevetni, rákaczagni; sich günstig zeigen, kedvezni; das Glück lacht mich an, kedvez a' szerencse v. mosolyog reám a' szerencse.

Anlachen, das, ránevetés, rámosolygás.

Anlächeln, felé v. reá mosolyogni; st. günstig seyn, kedvezni.

Anlächeln, das, mosolygás, rámosolygás.

Anlächelnd, adj., mosolygó.

Anläuten, csengetni, csenditni.

Anlage, die, der Entwurf, der erste Anfang einer Sache, rajzolatja valamelly munkának, rajzolatbeli előadás, első kezdete valaminek, talpköve; Anlage des Geistes, adomány, talentom, lelki tehetség; körperliche Anlage, a' testnek alkalmatos volta, testi alkat valamire, természeti hajlandóság; der Ort, wo etwas angelegt wird, ujalkotás, p. o. kertnek, kertalkat s. a' t.

Anlanddar, adj., a' hol kilehet kötni a' hajót.

Anlände, die, révpart.

Anlanden, anländen, z. B. mit dem Schiffe, kiállani a' parthoz, kikötni.

Anlandung, die, kikötés, kiállás a' parthoz.

Anlangen, ankommen, el-, megérkezni, odaérni; st. betreffen, illetni; was mich anlangt, részemröl.

Anlangen, das, el-, megérkezés.

Anlaß, der, z. B. des Wassers, megeresztése a' víznek; die Veranlassung, ok valamire, inditó ok, alkalmatosság; Anlaß geben, okot v. alkalmatosságott adni valamire, inditni valamire; Anlaß zum Lachen geben, nevetséget okozni.

Anlassen, z. B. das Wasser, die Hunde, ráereszteni a' vizet a' malomra, a' kutyákat valakire; mit harten Worten, dongálni valakit; einen übel, hart anlassen, pirongatni valakit; megpirongatni; sich anlassen zu etwas, oda v. arra mutatni; es läßt sich zum Regen an, essére mutat v. van az idö; der Knabe läßt sich gut an, az a' gyermek jól boldogul, jó reménységet nyut maga felöl.

Anlauf, der, rátódulás, oda sereglés, rámenés, rárohanás; der Anlauf des Wassers, d. i. das Anwachsen, a' víznek áradása; des Meeres; a' tenger árgadása; in der Baukunst das Zirkelstück, welches ein unteres vorspringendes Glied mit dem obern verbindet, kanyarék, a' szegletek alatt lévö holthajtás alsó része.

Anlaufen, anfangen zu laufen, neki iramodni, megiramodni; z. B. auf jemanden, neki szaladni, menni és beléütödni; d. i. den Glanz verlieren, wie z. B. beim Spiegel, megizzadni, a' párától meg homályosodni; blau anlaufen lassen, z. B. eine Degenbinde, kék szinnel vagy za-

Digitized by Google

mánozal béfuttatni; blindlings an laufen, vaktában v. mint a' vaklégy neki menni; ich bin angelaufen, én megjártam; vom Waſſer, ſt. anſchwellen, dagadni, nöni, megáradni; die Schulden, nevekedni, nöni (az adóságot); bei einer Geſchwulſt, feldagadni megdagadni, felkelni; mit häufigen beſchwerlichen Bitten jemanden anlaufen, rájárni valakire, alkalmatlankodni valakin, p. o. kéréseivel.

Anlecken, megnyalni.

Anlegen, hozzá-, rá-, mellé tenni, támasztani, rátámasztani, p. o. lajtorját a' falhoz; Feuer anlegen, meggyujtani p. o. házat; einem Menſchen Feſſeln anlegen, lánczra tenni valakit; das Gewehr anlegen, pofájához v. állához kapni a' fegyvert és czélozni; rá fogni a' puskát; dem Pferde einen Zaum anlegen, bézabolázni a' lovat, zabolát vetni a' ló szájába; dem Zorne Zügel anlegen, zabolázni haragjat; den Fäſſern Reife anlegen, megabroncsozni a' hordot; die Schiffe anlegen, a' parthoz kiállani a' hajókot; eine Farbe anlegen, a' festéket rákenni; ein Kleid oder ſich anlegen, ruhát felvenni, felöltözni; Tſchismen anlegen, felhuzni a' csizmát; Hand anlegen an etwas, um es zu verrichten, hozzáfogni, hozzákezdeni valamihez; Hand an jemanden legen, reávetni kezeit valakire t. i. erőszaktétel végett; ſt. zu etwas beſtimmen, anwenden, fordítni valami végre; adni, hasznát venni; ſt. den Anfang zu etwas machen, elintézni, elrendelni valaminek a' kezdetét, kezdeni valamire; Weinberge anlegen, szölött ültetni v. plántálni; eine Stadt anlegen, várost épitni; Bergwerke anlegen, bányát kezdeni; Magazine anlegen, csűröket, élelem tárakat, magazinokat állitni, épitni; es darauf anlegen, valamire czélozni v. nézni cselekedetével; ſt. verabreden, kicsinálni; Geld anlegen, kiadni, fordítni, költeni reá.

Anlegen, das, die Anlegung, z. B. eines Hauſes u. dgl., épités, felállitás; des Geldes, reafordítás, haszonra fordítás, haszonvétel.

Anlegeſchloß, das, oder Vorlegeſchloß, lakat.

Anlehen, das, kölcsönvétel.

Anlehnen an etwas, támasztani valamihez; ſich anlehnen, hozzá támasztani valamihez, rátámaszkodni valamire; ſich an eine Säule anlehnen, egy oszlopnak dúlni, vetni a' hátát; das Heer lehnte ſich an einen Wald, Sumpf an, a' tábort egy felül (hátulrol, oldalrol) az erdö v. posvány fedezte.

Anlehnepunkt, der, támaszpont.

Anleihe, die, kölcsönözés, kölcsönkérés; Geld, welches man von jemanden leihet, kölcsönpénz; eine Anleihe machen, pénzt kölcsönözni, kölcsön venni fel, köcsön kérni; eine gezwungene Anleihe ausſchreiben, kénszerítni a' kölcsön odásra, p. o. a' lakosokat.

Anleihen, Geld, als Darlehn empfangen, kölcsön venni fel, pénzt.

Anleiher, der, kölcsönözö.

Anleimen, reáenyvezni, hozzá ragasztani enyvvel, meg-, összeenyvezni

Anleiten, vezetni; unterrichten, tanitni, oktatni; in die Güter des Beklagten einſetzen, az alperes birtokába bétenni a' felperest.

Anleitend, adj., vezérlő, tanitó, oktató.

Anleitsbrief, der, birtokba oktató, törvényes levél.

Anleitung, die, tanitás, utmutatás, oktatás.

Anliegen, an etwas liegen, mellette lenni, feküdni, rajta feküdni; das Kleid liegt an, a' ruha hozzá áll a' testhez, megfekszi a' testet.

Anliegen, das, Sorge, goud, agyódás, agyodalom; ſt. Verlangen, kivánság, kérés; am Herzen liegen, szivén feküdni; ſich eine Sache angelegen ſeyn laſſen, nagy gondjának lenni valamire, szivén viselni v. hordozni valamit; ſich aufs angelegenſte erkundigen, gondosan tudakozódni valami felöl; ſehr bitten, esedezni, esedezve kérni.

Anliegend, adj., határos szomszéd.

Anliſpeln, ráſuvalni.

Anloben, dicsérni, ajánlani valakinek valamit.

Anlocken, édesgetni, magához csalogatni; ſt. zu etwas reizen, valamire ingerleni, késztetni.

Anlocken, das, die Anlockung, csalogatás, édesgetés.

Anlockend, csalogató, édesgető, bájoló.

Anlocker, der, csalogato, édesgető.

Anlöthen, oda-, hozzá-, v. össze forrasztani.

Digitized by Google

Anlügen, rákölteni.
Anmachen, rácsinálni; Feuer anmachen, tüzet csinálni, gerjeszteni; Farben anmachen, festéket csinálni, készítni, valamihez; den Wein anmachen, z. B. mit Wermuth, bort csinálni p. o. ürmösbort; angemachter Wein, csinált bor, nem természeti; st. vermischen, elegyétni, keverni.
Anmahnen, inteni valakit valamire, nogatni.
Anmahnend, adj., intő, megintő.
Anmahner, der, intő, megintő.
Anmahnung, die, intés.
Anmahnungsschreiben, das, sürgető levél, nogató irás, kénszeritő irás.
Anmalen, ráfesteni.
Anmarsch, der, közelgetés, jövetel; der Feind ist im Anmarsch, az ellenség közel van.
Anmarschiren, közelgetni, közelítni, jönni, menni; sie kommen anmarschirt, közelgetnek.
Anmaßen, sich etwas zueignen, magának tulajdonitni valamit, föként, igazságtalanul; bitángolni valamit; sich etwas zuschreiben, rávágyni valamire; fremdes Lob sich anmaßen, a' más dicséretét magára ruházni.
Anmaßend, adj., rávágyó.
Anmaßlich, adj., mérészelt, bitangolt. rávágyó, fenhejjazó.
Anmaßlich, adv., erövel, hamisan.
Anmaßung, die, rávágyás, mérészség.
Anmaßungsvoll, adj., z. B. Rede, fenhejjazó.
Anmauern, hozzá ragasztani fallat, összeragasztani p. o. két falat.
Anmelden, megjelenteni, béjelenteni.
Anmeldung, die, megjelentés, béjelentés.
Anmerkbuch, das, jegyzökönyv.
Anmerken, megjegyezni valamire valamit, jegyzést tenni valahová; feljegyezni; einem etwas anmerken, észre venni valakin valamit; ich merke dir an, látom a' mozdulásodból is szemedből.
Anmerkenswerth, würdig, adj., megjegyzésre méltó.
Anmerker, der, feljegyző.
Anmerkung, die, észrevétel, megjegyzés, jegyzés.
Anmessen, mértéket venni p. o. ruhához valakiről; st. sich nach einer Sache einrichten, alkalmaztatni, szabni valamihez; s. angemessen.
Anmischen, hozzá-, v. közékeverni, elegyétni.
Anmuth, die, Lieblichkeit, kellem, kellemetesség, kedvesség, gyönyör; mit Anmuth reden, ékessen és kellemetesen előadni valamit; bewunderungswürdige Anmuth im Reden, csudállásra méltó kellemetesség az előadásban; mit Anmuth tanzen, jelesen v. szépen tánczolni.
Anmuthen, s. zumuthen.
Anmuthig, adj., angenehm, lieblich, kellemes, kellemetes, kedves; eine anmuthige Stimme, kedves szó, hany; ein anmuthiger Ort, kies v. gyönyörű hely; adv., kellemesen, kellemetesen, kedvesen; anmuthig reden, kedveltető beszédü lenni.
Anmuthlos, ohne Anmuth, adj., kellemetlen, gyönyörtelen; adv., kellemetlenül, kedvetlenül.
Anmuthsvoll, adj., kellemel teljes, kellemetes, gyönyörüséges.
Annähen, hozzá-, v. odavarrni; unten annähen, alávarrni.
Annähern, sich, közelgetni, közelítni.
Annäherung, die, közelgetés, közelítés.
Annageln, rászegezni, hozzá-, v. leszegezni, fel-, vagy megszegezni.
Annagen, megharapdálni, megkezdeni rágni.
Annahme, die, z. B. des Geschenkes, elfogadás, elvétel, fel-, v. általvétel; an Kindes Statt, fijává fogadás, gyermekének való fogadás.
Annalen, die, plur. krónika, korjegyzökönyv.
Annehmbar, adj., elfogadható.
Annehmen, elvenni, fogadni; freundschaftlich, gern annehmen, valamit szivesen, barátságosan venni, fogadni; eine Erbschaft annehmen, általvenni az örökséget; Farbe annehmen, béveni a' festéket; der Magen nimmt die Speise nicht an, a' gyomor nem veszi bé, nem szenvedi meg az ételt. Daher: 1. auf sich nehmen, magára vállalni, felvállalni, felvenni; ein Amt, hivatalt, szolgálatot, munkát felvállalni; in Verbindung mit sich setzen, elfogadni, felvenni; an Kindes Statt annehmen, valakit fijának fogadni; 2. aufnehmen, auslegen, magyarázni valamire; etwas für Scherz annehmen, valamit tréfának venni; 3. billigen, gut heißen, elfogadni, helyben hagyni, ráállani; guten Rath annehmen, a' jó tanácsot elfogadni, engedni a' jó tanácsnak; wir wollen einmal an-

Digitized by Google

nehmen, vegyükfel, tegyükfel; 4. ſich eigen machen, ráállani, elfogadni, valamit magáéva tenni; die chriſtliche Religion annehmen, keresztyénné lenni, a' keresztyén vallásra allani; fremde Sitten annehmen, idegen szokást öltözni magára; 5. ſich einer Sache annehmen, gondjának leni reá, gondot viselni, gondviselése alá venni; ſich einer Rede annehmen, magára venni a' beszédet, magára érteni v. magyarázni.

Annehmenswerth, adj., elfogadásra méltó.

Annehmer, der, elfogadó, elvevő,

Annehmlich, adj., elfogadható, elfogadásra méltó; ſt. angenehm, kedves, kellemetes.

Annehmlichkeit, die, elfogadhatóság; 2. kedvesség, kellemetesség; einer Gegend, kiesség.

Annetzen, megnedvesitni, megnyirkositni.

Annieten, rászegezni.

Anonym, adj., nevetlen.

Anordnen, rendelni, parancsolni, megparancsolni, rendelést tenni; ein Gaſtmahl anordnen, vendégséget készittetni; eine Schlacht anordnen, elrendelni az ütközetet.

Anordner, der, rendelő, elrendelő.

Anordnung, die, rendelés, parancsolat; Anordnung des Senats, a' tanácsvégzése; das Ordnen, elrendelés, rendbe hozás, összeszerkéztetés.

Anpacken, megkapni, megfogni, megragadni; anfallen, megtámadni, rárohanni, rátámadni.

Anpacken, das, megkapás, megragadás, megtámadás.

Anpappen, ráragasztani, összeragasztani, hozzácsirézelni.

Anpappung, die, hozzáragasztás.

Anpaſſen, hozzáilleni, összeilleni vele; anpaſſend machen, rá-, v. hozzáalkalmaztatni.

Anpaſſen, das, alkalmaztatás.

Anpaſſend, adj., hozzáillő, alkalmatos.

Anpflanzen, ültetni, beültetni.

Anpflanzer, der, földmivelő lakos.

Anpflanzung, die, ültetés, béültetés.

Anpflöcken, hozzá karózni.

Anpflügen, megkezdeni szántani, hozzá szántani. p. o. más földjét a' magáéhoz.

Anpichen, mit Pech anſtreichen, beszurkozni, bévonni v. kenni szurokkal; mit Pech befeſtigen an etwas, hozzászurkolni.

Anpicken, megvagdalni, megkezdeni t. i. az orrával, mint a' madár a' gyümölcsöt.

Anpiſſen, rávizelleni, meghugyozni.

Anplärren, ráorditni.

Anpochen, koczogatni, békoczogatni, kopogtatni, az ajton.

Anpochen, das, die Anpochung, békoczogatás, kopogatás.

Anpoltern, dörömbölni, zörgetni.

Anprallen, belé-, v. hozzácsapódni, trop; ſich ungeſtümm nähern, nekimenni, nekihajtani, ráütni.

Anprallen, das, die Anprallung, hozzácsapódás; nekimenés, ráütés.

Anpreiſen, magasztalni valamit valakinek, dicsérve ajánlani.

Anpreiſen, das, die Anpreiſung, magasztalás, dicsérés.

Anprellen, belé-, v. hozzácsapni.

Anprellung, die, hozzácsapás.

Anpreſſen, hozzányomni, v. szoritni.

Anquellen, wie das Waſſer, kiforni a' földből; wie Erbſen, Linſen, feldagadni mint a' borsó, lencse ée.

Anräuchern, megfüstölni valamit.

Anranken, z. B. wie der Weinſtock, a' szőlővessző kaczával, belékfogodzik p. o. a' karoba.

Anrathen, javasolni, tanácsolni, tanácslani.

Anrathen, das, die Anrathung, javaslás, tanács; auf ſein Anrathen, az ő tanácsából, az ő javaslásan.

Anrather, der, javasló.

Anrauchen, megfogni t. i. a' füstnek; angeraucht, füstös; die Speiſe iſt angeraucht, az étel megfüstölödött; anfangen zu rauchen, z. B. die Pfeife, megfuttani az uj pipát, kesdeni belőle dohányozni; den Tobaksdampf an jemand blaſen, valakire bocsátni a' füstöt, t. i. a' pipából.

Anrechnen, felszámlálni, belétudni a' számvetésben, a' számadásba feltenni, bétenni, béjegyezni; zuſchreiben, z. B. den Fehler, tulajdonitni; den Preis beſtimmen, árrát szabni v. feltenni; auslegen, tulajdonitni; einen hohen Werth auf etwas ſetzen, valaminek a' becsét sokra tenni, valamit sokra becsülni.

Anrede, die, megszóllitás, beszéd kezdete; megszollitó beszéd, rövid beszéd valakihez.

Anreden, megszollitani, hozzászollani, valakit megszollitni, p. o. beszéddel;

Digitized by Google

einen hart anreden, kemény szokkal illetni valakit.

Anregen, megmozdítni, mozgatni; erwecken, z. B. Mitleiden, indítni, felélesztení p. o. szánokozást, a' fájdalmat.

Anregung, die, emlékezet, szó valamiről; etwas in Anregung bringen, rebesgetni, felhozni, megemlitni valamit; st. Anreizung, felindítás.

Anreiben, z. B. eine Farbe, dörgöléssel törni, megtörni a' festéket.

Anreibung, die, megdörzsölés.

Anreihen, z. B. Perlen, füzni, felfüzni; mit weiten Stichen annähen, ráférczelni; ſich anreihen, sorba állani, a' sorba béállani.

Anreißen, béhasitni; st. anbrechen, davon nehmen, megkezdeni a' rakást, venni belőle.

Anreiten, elölovagolni, lavon közelitni; an etwas ſtoßen, nekimenni lovagolva, beléütödni.

Anreiz, der, izgatás, ingerlés, felingerlés.

Anreizen, ingerleni, felingerleni; zu einem Verbrechen anreizen, gonoszságra izgatni valakit; durch Belohnungen zum Lernen anreizen, valakit jutalommal serkenteni a' tanulásra.

Anreizer, der, ingerlő, felingerlő, izgató, felbujtó.

Anreizerin, die, ingerlő t. i. asszony, v. léany.

Anreizung, die, izgatás, felbujtás, ösztönözés.

Anreizungsmittel, das, inger, ösztön.

Anrennen, z. B. an den Feind, rohanni, rárohanni; an einen Baum, nekimenni, beléütödni.

Anrennen, das, nekimenés, beléütödés, rohanás.

Anrichten, ein Gaſtmahl, készitni, vendégséget ütni; eine Speiſe, tálalni, kitálalni; Schaden anrichten, tenni, okozni, p. o. kárt.

Anrichtung, die, tálalás, kitálalás; des Schadens, okozás, tétel, p. o. kártétel.

Anrichtetiſch, der, tálaló asztal.

Anriechen, z. B. eine Blume, szagolni, megszagolni; durch Geruch erkennen, megérzeni, rajta a' szagán.

Anritzen, megkarczolni, felhasitni egy kevéssé.

Anrollen, oda-, v. hozzágörgetni, hengergetni.

Anroſten, rároszdásodni.

Anrudern, hozzáevezni.

Anrücken, közelitni, közelgetni, jönni, menni; der Feind rückt an, az ellenség közelget nyomul előre; näher an die Stadt anrücken, közelebb menni a' városhoz; näher bringen, z. B. einen Stuhl, közelebb tenni p. o. a' széket az asztalhoz.

Anrücken, das, die Anrückung, közelités, közelgetés, nekimenés, nekihajtás; közelebb tevés.

Anrühmen, ſ. Anpreiſen.

Anrühren, hozzányulni, hozzáérni valamihez, illetni; etwas mit unreinen Händen anrühren, valamiben mocskos kézzel nyulni; rühre es nicht an, hozzá ne nyulj, ne báncsd.

Anrühren, das, hozzáérés, hozzányulás.

Anrufen, rákiáltani valakire; bittend rufen, esedezve kérni, hivni; die Götter anrufen, az isteneket kérni v. segétségül hivni; Gott zum Zeugen anrufen, az Istent tanubizonyságul hivni.

Anrufen, das, rákiáltás; die Götter um — esekedés; zum Zeugen, tanubizonyságul hivás.

Anrumpeln, zörgéssel közelitni v. menni valaminek.

Anrutſchen, oda csuszni.

An's, an das, hozzá, rá, ra, re.

Anſäen, bévetni p. o. a' földet.

Anſägen, béfürészelni p. o. a' fát.

Anſäßig, adj., megtelepedelt, telekes, birtokos.

Anſäßigkeit, die, állandó lakás, birtok, telekek.

Anſage, die, hiradás; die Anſage auf dem Reichstage, béjelentése a' folveiendő dolgoknak; in die Anſage bringen, béjelenteni a' dolog leiendő felvételét.

Anſagen, hirdetni, szoval jelenteni, hirül adni; eine Steuer anſagen, kihirdetni parancsolat képpen; angeben, z. B. ſein Vermögen, bévallani, beiratni, p. o. vagyonát.

Anſagen, das, jelentés, kihirdetés szóval; bévallás, béadása p. o. vagyona mennyiségének.

Anſager, der, kihirdető, t. i. szóval.

Anſagezettel, der, hirdetmény, hiradás, hirdetés.

Anſatz, der, bei Blaſe-Inſtrumenten an den Mund, tartás, szájhoztartás, a' fuvo muzsikaszer szájhoz tartásnak

módja, alkalmaztatás; ſtatt Fähigkeit, Empfänglichkeit, hajlandóság, alkat, alkalmatos volt valamire; ſt. Angabe des Werthes, becs, kiszabott becse valamihek; ſt. feindlicher Anfall, megtámadás, rárohanás; der Wachsthum junger Gewächſe, hajtás, ujnövés, ideji hajtás; was angeſetzt wird, toldalék, pótlék; der dicke Theil der Kanone, az agyuſeje.

Anſaugen, szivni kezdeni; ſich anſaugen, sziva, szopva beléragadni.

Anſauſen, ráfuni, zugni, mint a' szél.

Anſchaffen, szerezni, megszerezni, megvenni, beszerezni; Speiſen, z. B. im Gaſthofe, parancsolni, rendelni p. o. ételt a' vendég fogadóban; in der Schöpfung mittheilen, belé oltani, adni a' teremtés által.

Anſchaffen, das, megszerzés, beszerzés; für Geld, megvevés.

Anſchaffer, der, beszerző.

Anſchauen, nézni, megnézni, ránézni, rátekinteni, szemlelni; durch den innern Sinn wahrnehmen, érzékelni, érzékeivel belsőképpen nézelni, v. nézlelni.

Anſchauen, das, die Anſchauung, nézés, megnézés, megszemlélés; jede Vorſtellung durch Hülfe eines äußern oder innern Sinnes, képzet a' belső v. külső érzékekkel vigasztalása valaminek, érzéklet; visgálodás, eszében forgatása valaminek.

Anſchauend, adj., szemlélő.

Anſchauer, der, néző, szemlélő.

Anſchaulich, adj., látható, szemlélhető; adv., er ſtellt alles anſchaulich dar, mindent világosan szem elejbe terjeszt.

Anſchauungsbegriff, der, nézlelt megfogás, érzéki megfogás.

Anſchauungsvermögen, das, nézlelő tehetség, érzéklét erő, képzettehetség.

Anſchein, der, tekintet; dem Anſcheine nach, elsö tekintettel ránézve; es hat den Anſchein, ugy látszik, arra mutat; der erſte Anſchein trügt, csalhat az első pillantat.

Anſcheinen, rásütni, rávilágitni; den äußern Schein haben, ugy látszani, ugy tetszeni.

Anſcheinend, adj., hihető; látszó, tetsző.

Anſcheinlich, adj., annak látszó, ugy látszó.

Anſchellen, csengetni.

Anſchicken, ſich, készülni valamihez.

Anſchickung, die, készülés.

Anſchieben, oda-, v. hozzátaszítni; im Kegelſpiele, kezdeni a kuglizást, elöszer hajtani, hajitni.

Anſchieben, das, odataszitás.

Anſchielen, görbe v. koncsal, szemmel nézni.

Anſchießen, z. B. ein Wild, lövés által megsebesitni, p. o. a' vadat; trop. angeſchoſſen ſeyn, z. B. von Verliebten, általjárni megsebhetni szivet t. i. a' szerelemröl; von Betrunkenen, elázni t. i. a' boritattol; ein Gewehr anprobieren, megfuttatni a' fegyvert, elöszer löni vele; ein Brod anſchießen, ugy vetni bé a' kenyeret a' kemenczébe hogy egymást érje; ſtatt angränzen, z. B. Aecker, die an den Weg angränzen, az utra dülő szántóföldek.

Anſchiffen, oda hajokázni, hozza v. mellé; hajon szallitni valahova.

Anſchiffen, das, kiállás a' parthoz.

Anſchirren, z. B. die Pferde, fel szerszámozni a' lovakat.

Anſchlägig, adj., voller Liſt und Trug, ravasz, furfangos.

Anſchlag, der, z. B. einer Glocke, félreverése a' harangnak; auf einem Taſteninſtrument, z. B. das Klavier hat einen leichten Anſchlag, könnyü ezen a' klaviron v. fortopiánon jatszani; bei öffentlicher Feilbietung, z. B. eines Hauſes, kiragasztása eladásvégett p. o. a' háznak; ein Gut nach dem Anſchlag annehmen, valamelly jószágot becsü szerént által venni; dasjenige, was angeſchlagen wird, z. B. eine Schrift, kiragasztott irás, hirdetés, függyesztés; ſtatt Rathſchlag, tanácskozás, végzés, eltökéllett szándék és arravaló tanácsádás, igyekezet; ein böſer Anſchlag, roszsz szándék; einen Anſchlag faſſen, eltökélleni magában.

Anſchlagen, an etwas, beléütni, belécsapni; an die Thür anſchlagen, az ajtótt verni, az ajton zörgetni; an die Taſten des Klaviers anſchlagen, verni p. o. az orgonát, klavirt, játszani rajta; eine Verordnung anſchlagen, felragasztani, kitenni p. o. hirdetést, parancsolatot; ſein Haus anſchlagen laſſen, a' házát eladásvégett kifügyesztni; Feuer anſchlagen, kiütni, t. i. tüzet; den Preis angeben, megbecsülni, felvetni mit ér, árát szabni; nützen, wie z. B. die Arznei, használni (mint az orvosság); ich wünſche, daß es gut anſchlägt, kivá-

Digitized by Google

nom hogy használjon, hasznára váljék.

Anschlagen, das, die Anschlagung, z. B. Kosten, felszámlálás, megbecsülés; eines Hauses zum Verkaufe, kiragasztás eladás végett; der Glocke, z. B bei einer Feuersbrunst, a' harang félre verése; an die Thür, zörgetés az ajtón; zweier Körper aneinander, összeütödés.

Anschlagzettel, der, kiragasztott hirdetés, felragasztott czédula.

Anschleichen, alattomban oda mászni, oda lopódni.

Anschleifen, hegyesre kiköszörülni.

Anschlemmen, oda hordani, mint a' víz az iszapot, behordani iszappal.

Anschleppen, oda hurczalni.

Anschleudern, ráhajítni, mint e' parittyából.

Anschlichten, rendbe mellérakni.

Anschließen, an Ketten, meglánczolni, lánczra tenni; hozzálakatolni; beifügen, z. B. einen Brief, mellézérni, hozzákapcsolni p. o. levelet; sich an jemand anschließen, hozzácsatolni magát valakihez, hozzácsatlodni, tömötten mellé állani; sich anschließen, wie die Soldaten, tömött sorba állani, egymáshoz csatlódni; das Fußvolk sich anschließen lassen, a' gyalogságot tömött sorba állitni; sich hinten anschließen, (in der Schlacht), bézárni a' csatarendet, hátulállani; auf dem Marsche, hátulmenni; an eine Parthei anschließen, vallamelyik félhez csatolni magát; genau passen, szorosan hozzá állani megfeküdni; die Thür schließt fest an, az ajtó megfekszi a' küszöböl, hozzááll egymáshoz, megfekszi egymást; schließt nicht an, nem áll hozzá, nem fekszi meg; ein anschließendes Kleid, a' testhez hozzá álló köntös, melly fekszi a' testet.

Anschließen, das, die Anschließung, meglánczolás; Verbindung mit jemand, hozzá-, v. melléállás, hozzá csatlódás.

Anschluß, der, hozzátevés, mellézárás; eines Briefes, mellézárt levél.

Anschmeicheln, bészinleni magát valakinél.

Anschmeichelnd, magát bészinlő, csapodár.

Anschmelzen, hozzáforrasztani.

Anschmettern, an etwas, hozzácsapni, hozzácsapódni.

Anschmieden, hozzákalapácsolni; einen Verbrecher mit Ketten anschmieden, oda-, v. hozzálánczolni.

Anschmiegen, hozzászabni, alkalmaztatni; sich an jemand anschmiegen, hozzásimulni.

Anschmiegen, das hozzá alkalmaztatás.

Anschmieren, hozzá-, v. rákapni; schlecht mit Farbe anstreichen, bémázolni, roszsz festékkel befesteni; trop. hintergehen, megcsalni, rászedni valamivel, z. B. mit schlechten Waaren, valakit portékával szednirá, annak megvételére csalárdúl rábeszéllni.

Anschmieren, das, rákenés, békenés vele.

Anschmollen, görbe v. haragos szemmel nézni valakit.

Anschnallen, hozzácsatolni, rácsatolni; den Degen anschnallen, a' kardot felkötni.

Anschneiden, z. B. einen Baum, belévágni; ein Brod, megkezdeni a' kenyeret, megszegni a' sajtott.

Anschneiden, das, belévágás, megszegés, megkezdés; zur Bezeichnung einer Sache, felvágás, feljegyzés.

Anschnellen, rácsaptatni, rácsapódni.

Anschnitt, der, belévágás; das erste Stück, elsőszelet, szegély, pille.

Anschnüren, hozzáfüzni.

Anschrammen, leicht verwunden, megkarczolni, egykevessé megsebesitni.

Anschrauben, hozzá-, v. rásrofolni.

Anschreiben, hozzáirni, melléirni; anmerken, feljegyezni, felirni; schreiben es mir an, az én nevemre irdfel; mit doppelter Kreide anschreiben, valamit kétszeressen is béirni; wie bin ich bei ihm angeschrieben? mit tart felőlem? vagyoké jó emlékezetben nála?

Anschreiber, der, feljegyző.

Anschreien, rákiáltani valakire; einen um Hülfe anschreien, segitségért kiabálni v. kiáltozni.

Anschreiten, lépésenként közelitni.

Anschroten, heranwälzen, odahengergetni.

Anschub, der, z. B. im Kegelspiele, kezdés, első hajtás; kitoldás.

Anschuhen, megfejelni a' lábbelit, csizmát; sich anschuhen, felhuzni a' lábbelit, csizmát.

Anschüren, z. B. das Feuer, tüzet gerjeszteni, összepiszkálással, felülészteni a' tüzet v. szitni; trop. erregen, z. B. Zank felgerjeszteni, felingerleni.

Anschütten, rátölteni, hozzátölteni, odaönteni, teletölteni.

Anschuldigen, vádolni valamivel.

Anschuldigung, die, vádolás.

Anſchuß, der, első lövés; Anſchuß des Waſſers, a' vízfolyam ereje.

Anſchwärzen, béfeketítni; trop. verleumden, elvádolni valakit, megszóllani máselött.

Anſchwärzer, der, rágalmazó, emberszolló.

Anſchwärzung, die, béfeketítés; elvádolás, megszollás, emberszóllás.

Anſchwatzen, rábeszélleni valamire.

Anſchweißen, hozzá-, v. össze forrasztani.

Anſchwellen, z. B. der Hals, dagadni, meg-, v. feldagadni, felduzzadni; das Waſſer, nöni, megnöni, áradni, megáradni; ausdehnen, z. B. der Wind die Segel, a' szél felfujja, felduzzatja a' vitorlákat.

Anſchwemmen, z. B. Holz, usztatni p. o. fát. s. a. t.

Anſchwimmen, oda-, v. hozzáuszni.

Anſegeln, oda-, v. hozzá hajókázni; an die Küſte, a' parthoz evezni; neki menni.

Anſehen, nézni, megnézni valamit, megtekinteni; in der Nähe anſehen, valamit közelröl szemlélni; etwas genau anſehen, megvizsgálni, megnézegetni; beſtändig anſehen, elnem venni v. forditni szemeit valakiröl; über die Achſel anſehen, valakit fél vállról nézni, fel se venni; Rückſicht nehmen, tekinteni ráfigyelmezni; erdulden, nézni, elnézni, türni, eltürni; für etwas anſehen, valaminek tartani, nézni, gondolni; einem es anſehen, kinézni, kilátni belöle; auf etwas zielen, ráczélozni, ráérányozni; worauf iſt es hiermit angeſehen? mire czéloznak ezzel? es iſt darauf angeſehen, arra czéloz ez; ſtrafen, einen hart anſehen, valakit keményen megfenyitni.

Anſehen, das, ránézét, rátekintet; Rückſicht, tekéntet, tekéntetbevétel; Urtheil aus dem Aeußerlichen, hozzávetés a' külsőjéből; die äußere Geſtalt, a' külső formája valaminek, tekintet, abrázat, állás; der Anſchein, a' külső szine; das äußere hohe Anſehen im Verhältniß gegen andere, tekéntet, méltóság.

Anſehnlich, adj, jeles, derék; anſehnlich, z. B. eine Stadt, nagy, sok, szélesen kiterjedő, p. o. város, jószág; den Würden nach, nagytekintetű, becsületű; adv., jelesen, szépen, nagyon, szembetünő módon.

Anſehnlichkeit, die, jelesség, nagyság.

Anſehung, die, tekintet; in Anſehung, rá-, renézve, tekintvén, a' mi illeti.

Anſengen, megperzselni.

Anſetzen, mellétenni, hozzá-, v. odatenni; trop. nahe bringen, z. B. Becher, a' poharat a'szájához tenni; eine Flöte anſetzen, a' flótát az ajakához tenni; das Meſſer anſetzen, a'kést neki fogni; einen Aermel anſetzen, d. i. annähen, hozzávarrni; den Eſſig anſetzen, ecetet csinálni, p. o. borból, serböl; ſchätzen, árrát szabni, a' becsét tenni, feltenni, meghatározni; anrechnen, a' számadásba feltenni; feſtſetzen, z. B. einen Tag, valakinek napot határozni; ſich anhängen, z. B. wie Staub, ragadni, hozzáragadni, meglepni mint a' por valamit; von Geſchwären, támadni, venni magát valahová; ſich zu etwas in Stand ſetzen, z. B. zum Springen, nekifogni valaminek, félben lenni p. o. ugró v. emelő félben lenni; gedeihen, z. B. die Bäume haben ſchön angeſetzt, a' fák virágai szépen kötnek, jól indulnak; das Obſt ſetzt an, a' gyümölcs köt; das Thier ſetzt gut an, d. i. wird fett, a' marha telik, husba indult; ſtatt empfangen, z B. die Stutte hat angeſetzt, megkapta, t. i. a' terhet a' kancza, v. megvemheredett.

Anſetzen, das, mellététel, hozzáadás.

Anſetzung, die, Beſtimmung, kiszabás, meghatározás; an den Feind, rárohanás; zum Sprunge, nekifogás, nekikezdés.

Anſicht, die, látás, meg-, v. ránézés; vizsgálás mód; trop. Urtheil, Meinung, értelem, itélet, gondolkozás valami felöl; st. Ausſicht, tekintet, a' mint valami szembe tünik.

Anſichtig werden, d. i. erblicken, meglátni, szembe tünni.

Anſiedelei, die, újülés, gyarmat.

Anſiedeln, ſich, megtelepedni valahol, mint lakos.

Anſiedler, der, újülő, újlakos.

Anſiedlung, die, megtelepedés, újülés.

Anſiegeln, megpecsételni.

Anſingen, mit Geſang empfangen, énekkel fogadni v. köszönteni.

Anſinnen, einem etwas, kivánni, kérni.

Anſinnung, die, kivánság.

Anſitzen, z. B. an der Wand, rajta lenni, ráragadva lenni, rátapodni, hozzáragadni.

Anſpalten, meghasadozni, megrepedezni, meg-, v. béhasitni.

Digitized by Google

Anſpannen, z. B. ein Seil, kifeszitni, feszesen meghuzni, p. o. a' kötelet feszesre kihuzni; trop. Kräfte, minden erejét összeszedni; Pferde, béfogni t. i. a' lovakat a' kocsiba, szekérbe; einen Menſchen zur Arbeit anſpannen, az embert munkára fogni.

Anſpanner, der, (Anſpänner), béfogó; ein Bauer, der Zugvieh hält, igás paraszt.

Anſpannung, die, kihuzás, kifeszités; der Pferde, béfogás.

Anſpeien, einen, valakit leköpni, ráköpni valakire.

Anſpielen, anfangen zu ſpielen, kezdeni, elkezdeni a' játékot v. jatszást; auf etwas zielen, czélozni valamire szóval; im Kartenſpiele, eine Farbe, kijátszani, játszani p. o. valamelly szint a' kártyázásban hivni, kihivni valamelly szint; ertönen machen, z. B. ein Inſtrument, probálgatni p. o. muzsikát.

Anſpielung, die, játékkezdés; auf etwas, szurás, czélozás, valamire. t. i. szóval; plur. alattomos czélzátok.

Anſpießen, felhuzni, felszurni p. o. nyársra, felnyársalni; einen Braten, nyársra huzni a' sültet.

Anſpinnen, z. B. einen Faden, hozzáfonni, hozzáragasztani fonva; Aufruhr anſpinnen, alattomban forralni, főzni; ſich anſpinnen, mozgásban lenni, támadni kezdeni, készülni.

Anſpornen, sarkantyuzni, megsarkantyuzni p. o. a' lovat, sarkantyuba venni; trop. ösztönözni, nogatni, serkenteni, sarkalni, serkengetni.

Anſprache, die, kérés, megszóllitás, t. i. kérés képpen, megkérés, kérelem, kivánság; eine gerichtliche, kereset.

Anſprechen, megszóllitni, hozzá szóllani valakihez; bitten, kérni, z. B. um Geld, megszollitni valakit valami eránt t. i. kérésképpen, hogy adjon; in die Augen fallen, meginditni béhatni t. i. valaki szivébe; bei einem anſprechen, ihn im Vorbeigehen beſuchen, bészóllani valakihez utjában, meglátogatni; einen Ton von ſich geben, wie eine Orgelpfeife, hangot adni, hangzani.

Anſprechen, das, die Anſprechung, megszollitás; kérés; vor Gericht, kereset.

Anſprecher, der, kéregető; Kläger, felperes, kinek keresete van máson.

Anſpreizen, kiterjeszteni mellette, neki fektetni, mint p. o. a' fa az ágait a' falnak.

Anſprengen, letörni belöle; neki pattani v. ugratni valaminek; beſprengen, béfecskendezni, bélocsolni; zu Pferde anſprengen, nyargalni, vágtatni, vágtatva közelitni, ugratni.

Anſprengen, das, die Anſprengung, Beſprengung, meghintés vizzel, béfecskendezés; mit dem Pferde, neki vágtatás, neki nyargalás.

Anſpringen, ráugrani, rápattanni; ſich ſpringend nähern, oda ugrani, hozzá ugrani.

Anſpritzen, ráfecskendezni valakire v. valamire, béfecskendezni valakit, valamit.

Anſpruch, der, die Behauptung des Rechtes auf oder an eine Sache, juss, jusstartás valamihez, kereset valamin; Anſpruch auf etwas haben, jussának lenni valamihez; Anſpruch auf etwas machen, közéttartani valamihez p. o. az örökséghez; Anſpruch auf Verdienſt, érdemet tulajdonitni magának, számot tart az érdemre.

Anſpruchlos, adj., magamérséklő, keresettelen, vágytalan.

Anſpruchloſigkeit, die, magamérséklés, rá nem vágyás.

Anſpruchmacher, der, számottartó; auf ein Amt, valami hivatalra váró.

Anſpruchreich, adj., rá-, v. sokra vágyó, keresettel teljes.

Anſprung, der, nekiugrás, nekiugratás.

Anſpucken, ráköpni, megköpni valamit.

Anſpülen, addig érni v. folyni.

Anſtacheln, ösztönnel szurni, v. szurkálni, ösztönözni.

Anſtalt, die, rendelés, készület, intézet; Anſtalt machen, készülni valamihez, készületeket tenni; gewiſſe bereits gemachte Einrichtungen, z. B. eine Erziehungsanſtalt, nevelő intézet.

Anſtampfen, die Erde, leverni valamivel, letapodni p. o. földet.

Anſtand, der, z. B. auf der Jagd, állás; les; Verzögerung, haladék, időhaladék, időhalasztás, késedelem, halogatás; ohne Anſtand, minden halogatás nélkül; die Sache leidet keinen Anſtand, nem lehet a' dolgot halasztani; ſtatt: Bedenken, Zweifel, nehézség, közbevetés, kétségeskedés; das äußere Benehmen, illő magatartás, illendőség, illő viselet, mód; den

Anſtand beobachten, vigyázni az illendőségre, megtartani az illendőséget; ein edler Anſtand, nemes magatartás; der feine Anſtand, udvariság; mit Anſtand, illő módon, illendőséggel.

Anſtandsvoll, adj., illendőséggel teljes.

Anſtändig, adj., illő, illendő, tisztességes; ſchicklich, hozzá illő, alkalmatos; nach dem Wunſche, kedve szerént való, tetsző; adv., illendően, tiszteségesen; helyesen, jól.

Anſtändigkeit, die, illendőség.

Anſtäuben, porral béhinteni, béporozni.

Anſtarren, merön ránézni, rábámulni

Anſtatt, praep., helyett, a' helyett; anſtatt meiner, helyettem; anſtatt daß du..., holott...

Anſtaunen, bámulni valamit, álmélkodni, nézni.

Anſtaunenswürdig, adj., álmélkodásra méltó.

Anſtauner, der, álmélkodó, rábámuló.

Anſtechen, megszurni, belészurni; trop. mit ſpitzigen Worten auf jemanden zielen, szóval sérteni, sértegetni; anfangen von etwas zu nehmen, davon zu gebrauchen, megkezdeni, venni belőle; ein Faß anſtechen, a' hordót megkezdeni; angeſtochen ſeyn, einen Rauſch haben, a' fejébe menni, mint a' bor; angeſtochen kommen, z. B. da kommt er angeſtochen, a' hol hordja magát erre felé; du kommſt immer mit denſelben Sachen angeſtochen, mindég egy hurt pengetsz.

Anſtechbohrer, der, csapfuró.

Anſtecken, rádugni, ráhuzni; anzünden, gyujtani meg-gyujtani; mittheilen, z. B. Krankheiten, el ragasztani rá, p. o. valakire a' nyavalyát; ein räudiges Schaf ſteckt die ganze Herde an, egy rühes juh az egész nyájat megvesztegeti; mit Irrthümern angeſteckt werden, tévelgésekes szivni bé másoktol.

Anſtecken, das, die Anſteckung, z. B. der Stadt, felgyujtás; der Kerzen, meggyujtás; der Krankheit, elragadása p. e. a' nyavalyának.

Anſteckend, adj., ragadó; eine anſteckende Krankheit, ragadó nyavalya, járvany nyavalya.

Anſteckungsgift, das, der Anſteckungsſtoff, ragadvány, nyavalyát elragasztó nedv.

Anſtehen, mellé állani, mellette állani; illeni hozzá v. neki, állani neki, v. hozzá; gut anſtehen, ékességére lenni, szépitni; es ſteht ihm nicht an, nem illik v. nem jól áll neki; ſtatt gefallen, tetszeni; nicht anſtehen, nem tetszeni; etwas anſtehen laſſen, d. i. aufſchieben, elhallasztani, elhallogatni; unterlaſſen, abbahagyni, elhagyni valamit; ſtatt Bedenken tragen, kétségeskedni; mit einem anſtehen, d. i. in Geſellſchaft treten, összeállani valakivel t. i. a' társaságba, társaságba lépni.

Anſtehend, adj., mellette álló v. levö.

Anſteigen, felmenni; trop. von Anhöhen, z. B. der Berg ſteigt gegen den Himmel an, a' hegy egig emelkedik; angeſtiegen kommen, d. i. mit langſamen Schritten ſich nähern, nagy lépésekkel közelitni, jönni.

Anſtellen, mellé állitni, méllé tenni, hozzá tenni, állitni v. támasztatni; im Amte anſtellen, hivatalba tenni; anſtiften, késztetni, rávenni; anordnen, elintézni, elrendelni valamit; megtenni a' készületeket valamire, hozzákészülni valamihez; ein Gaſtmahl anſtellen, vendégséget készittetni, v. adni; etwas Böſes anſtellen, valami roszszat követni el, valami csint tenni; ſich anſtellen, lesben állani t. i. a' vadra, ſich betragen, magát viselni, alkalmaztatni, tettetni magát; der ſtellt ſich ungeſchickt dazu an, ügyetlenül bán a' dologgal.

Anſteller, der, elintéző, elrendelő; késztető.

Anſtellung, die, készület valamihez, elrendelése valaminek; intézet; rendelés; ſtatt Amt, hivatal, hivatalra való elő mozditás; Anſtellung ſuchen, hivatal után járni.

Anſtemmen, die Fuſſe an etwas, neki vetni p. o. a' lábait valaminek; ſich anſtemmen, neki dülni, támaszkadni valaminek; trop. ſich bemühen, megvetni magát, rajtalenni.

Anſtemmung, die, der Füſſe, megvetés, neki vetés; maga megvetés, rajtalevés.

Anſteuern, z. B. ein Schiff, a' parthoz evezni, kievezni a' parthoz.

Anſticheln, mit anzüglichen Worten, valakit szóval vagdalni, megvagdalni.

Anſtieren, merön ránézni, rámeresztni a' szemeit.

Anſtiften, z. B. etwas Böſes, inditni, tenni, elkövetni t. i. valami roszszat; Zwiſtigkeiten anſtiften, háboruságat gerjeszteni; was haſt du ange-

ſtiftet? mit követtel el? ſt. anreizen, ingerleni, valamit felbujtani, felkésztetni.

Anſtiften, das, die Anſtiftung, ingerlés, bujtás, felbujtás; fellovalás, késztetés.

Anſtifter, der, Urheber, kezdő, inditó, szerző; Anreizer, ingerlő, bujtó, felbujtó, fellovaló.

Anſtimmen, anfangen zu ſingen, kezdeni az éneket, elkezdeni énekelni; eine Geige anſtimmen, igazgatni, feligazgatni s' pengetni a' hegedüt.

Anſtimmer, der, ének-vagy muzsikakezdö.

Anſtimmung, die, énekkezdés, muzsika kezdés.

Anſtincken, bébüdösitni; büdösnek tartani, undorodni töle.

Anſtören, anreizen, ż. B. das Pferd mit Sporn, sarkantyuzni a' lovat; das Feuer, a' tüzet szitni hogy égjen.

Anſtößig, adj., botlós, illetlen, sértő, bántó, botránkoztató; ein anſtößiger Menſch, fajtalan maga viseletü ember; anſtößig ſeyn, botránkozást okozni, p. o. roszsz maga viselete, v. példa adása által; adv. illetlenül, botránkoztató módon.

Anſtößigkeit, die, ż. B. des Ausdruckes, illetlenség sértőség; botránkozás, botránkoztató dolog.

Anſtolpern, megbotlani benne, belsőütni a' lábát.

Anſtopfen, megtölteni, megtömni, teletömni.

Anſtoß, der, megütközés, beléütközés valamibe; mit dem Fuße, belébotlás, megbotlás benne; im Reden, akadozás, akadék, akadály, nehézség, botránkozás; toldalék, hozzáadás.

Anſtoßen, beleütni, megütni benne, belécsapni; die Gläſer anſtoſſen, összeütni a' poharakat; verbinden, hozzátenni, hozzátaszitni p o. egy asztalt a' másikhoz; ein angeſtoßenes Obſt, megütödött, v. törödött gyümölcs; fehlen, hibázni, hibát ejteni valamiben; bedenklich ſeyn, megakadni, fennakadni valamin; angrenzen, határos lenni vele.

Anſtoſſend, adj., határos, szomszéd, ami egymással összeragad.

Anſtoßung, die, hozzáütődés, beléütődés; akadozás; határbacsés, töszomszédság.

Anſtrahlen, rásugározni.

Anſtreicheln, megsimogatni, czirolgatni.

Anſtreichen, rákenni valamire, békenni t. i. festékkel; beſtreichen, bémázolni; das Zimmer, a' szobát valami szinnel béfesteni; anmerken, ż. B. ein Wort im Buche, megjegyezni vonással; an etwas anſtreichen, d. i. berühren, hozzáérni, surolni; an das Ufer anſtreichen, a' partot korholni, v. surolni.

Anſtreicher, der, béfestő, a' ki az asztalos munkát szinnel béfesti; ſtatt Zimmermaler, szobafestő.

Anſtreichung, die, békenés, bémázolás, béfestés.

Anſtreifen, surolni, dörzsölni.

Anſtrengen, ż. B. den Körper, eröltetni p. o. a' testét, szavát; ſich anſtrengen, magát erölködni, törekedni; er ſtrengt ſich gegen den Strom an, viz ellenébe törekedszik; ſich aus allen Kräften anſtrengen, minden erejét megvetni; jemanden anſtrengen, ráhajtani.

Anſtrengung, die, der Kräfte, eröltetés, erölködés; beim Arbeiten, iparkodás, igyekezet; mit Anſtrengung, angeſtrengt; adv. erölködve, iparkodva.

Anſtrich, der, rámázolás; ſtatt Farbe, festék; ſt. Schminke, arczfestő; trop. szin, máz; um der Sache einen Anſtrich zu geben, hogy a' dolog nutsága eltakastassek; die äußern Merkmale eines innern Zuſtandes, jele, jelensege, p. o. valamelly belső tulajdonságnak, tekintet; der einen Anſtrich von Gelehrſamkeit hat, a' kin látszik mintha tudós volna.

Anſtricken, hozzákötni, p. o. kötőtővel.

Anſtrömen, óda-, hozzá-, v. ráfolyni; ſtrömend anſetzen, ż. B. Land, magából hordani, mint p. o. a' viz a' homokot valahová.

Anſtücken, hozzátoldani; hozzávarrni.

Anſtützen, hozzátámasztani; ſich anſtützen, hozzá-, v. rátámaszkodni.

Anſturz, der, des Waſſers, rárohanás.

Anſtutzen, ſtutzig anſehen, rábámulni.

Anſuchen, bitten, kérni valami eránt, valakit; um ein Amt anſuchen, hivatalt kérni.

Anſuchen, das, die Anſuchung, kérés; ein ſchriftliches Anſuchen, esedezőirás, kérelem.

Anſucher, der, kérő, esedező.

Antal, der, ein ungriſches Weingemäß von 80—84 Halben, átalag v. általag.

Antaſten, hozzányulni; mit Worten, meg-, v. rátámadni; eines Ehre an-

tasten, valakinek becsületében gazolni, becsületében meg sérteni valakit.

Antastung, die, hozzányulás rátámadás; becsületsértés.

Antheil, der, rész, tulajdon rész; alles was uns von der Natur zu Theile ward, ajándék, adomány; Antheil nehmen, részt venni, részesülni.

Antheilmäßig, adv., részemhez, részedhez, részéhez képest.

Anthun, anziehen, z. B. ein Kleid, magára venni, felvenni p. o. ruhát, erweisen, tenni, szerezni, adni, einem Ehre anthun, tiszteletet adni valakinek; Schande anthun, szégyent tenni valakin, megszégyenítni valakit; einem Unrecht anthun, igazságtalanul bánni valakivel, törvénytelenséget követni el valakin; sich Gewalt anthun, erőltetni magát, erőszakot tenni magán, magát meggyőzni; sich den Tod anthun, halált okozni magának; st. bezaubern, megigézni valakit.

Antichriſt, der, krisztus ellensége.

Anticipation, die, megelőzése a' felvételben p. o. az adó felvételében, az idönek; muſikaliſche Figur, elővétel.

Anticipiren, im voraus nehmen, előre elfoglalni, felvenni megelőzni a' felvétel által; p. o. a' fizetést.

Antik, adj., alt, régi, hajdani.

Antike, die, d. i. ein altertbümliches Kunſtwerk, régi időbéli mestermiv, régiség mive.

Antipathie, die, természeti ellenkezés, ellenérzés.

Antlitz, das, arcz, orcza, arczulat.

Antoben, dühösködve neki menni.

Antonsfeuer, das, der Rothlauf, Sz. Antal tüze, orbáncz.

Antraben, habókolva neki menni, neki vágtatni.

Antráufeln, rácsepegni, rácsepegtetni.

Antrag, der, ajánlás; st. Vorſchlag, feltétel, ajánlott feltétel p. o. az elfogadásra, javallat; einen Antrag thun, javallani valamit; st. Anfrage, kérdéstétel; einen Antrag an das Volk thun, megkérdezni a' nép előtt; Anforderung, z. B. der Obrigkeit bei den Unterthanen, kereset, kivánság,

Antragen, javallani, ajánlani az elfogadásra; auf den Frieden antragen, a' békesség elfogadását javallani; anbieten, ajánlani, megkínálni velo: ich trage dir an, was ich vermag, a' mi tőlem kitelik, mindennel szolgálok.

Antrauen, összeesketni.

Antreffen, találni; einen unter Weges antreffen, valakivel útjában összetalálkozni, valakit elöl találni; es iſt gut, daß ich dich antreffe, jó hogy rád találok; ein Stein, den man ſehr ſelten antrifft, ritkán talál v. akad az ember illyen kőre.

Antreiben, z. B. ein Schiff an die Küſte, odahajtani, p. o. a' hajót a' parthoz; einen Reif an das Faß, ráverni; st. ermuntern, ráhajtani, rászorítni, ösztönözni; herangetrieben werden, hajtani, úszni.

Antreiber, der, hajtó, ösztönöző.

Antreibung, die, das Antreiben, ráhajtás, rászorítás, ösztönözés valamire.

Antreten, feſt treten, jól letapodni, megtapodni; einen antreten, d. i. zu ihm geben, um ihn zu bitten, valakihez folyamodni kérésével, kérve megszóllitni valakit; st. anfangen, z. B. die Reiſe antreten, útnak indúlni, elindúlni az útra; ein Amt antreten, hivatalához kezdeni, elhezdeni hivatalát, belépni a' hivatalba; die Regierung antreten, az országlást általvenni; das fünfte Jahr antreten, az ötödik esztendejébe lépni.

Antreten, das, die Antretung, z. B. der Reiſe, elindulás, útra indulás; des Amtes, hivatalba lépés; der Erbſchaft, az örökségnek általvétele.

Antrieb, der, ráhajtás, ösztönözés; der innere Trieb zu etwas, inditás, belső ösztön; ein thieriſcher Antrieb (Inſtinkt), állati ösztön; was zu etwas antreibt, inger, ösztön.

Antritt, der, lépés, járás; der Anfang, kezdet, kezdés, hozzakezdés; Antritt der Reiſe, útnak indulás; des Amtes, bélépís a' hivatalba; beym Antritt der Regierung, uralkodásának kezdetében; st. Vorſaal, külső szóba; st. Schämel, zsámoly, lábtó.

Antritts-Audienz, die, első meghalgattatás t. i. a' fejedelem által.

Antrittsgeld, bémenetel dijja.

Antrittspredigt, die, béköszöntő predikáczió.

Antrittsſchmaus, der, beavató vendégség t. i. a' hivatalba.

Antrittsſchrift, die, béköszöntő irás t. i. a' hivatalba.

Antrocknen, rászáradni.

Digitized by Google

Antwort, die, felelet; Antwort auf einen Brief, válasz valamelly levélre; Antwort bekommen, választ venni, v. kapni; keine Antwort iſt auch eine Antwort, a' nemfelelés ráhagyás; von etwas Rede und Antwort geben, felelni és okát adni cselekedetének.

Antworten, felelni, feleletet adni, megfelelni; einem ſchriftlich antworten, irásban felelni, válaszolni p. o. a' levélre.

Antwortſchreiben, das, válasz, válaszoló-levél.

Anverſuchen, anvrobiren, z. B. ein Kleid, felpróbálni a' ruhát, v. köntöst.

Anvertrauen, rábizni valakire valamit; ſein Geheimniß jemanden anvertrauen, minden titkát felfedezni valaki elött.

Anvertraut, adj.; rábizott.

Anvertrauung, die, rábizás, bizodalomból való közlése valaminek valakivel.

Anwachs, der, nevekedés, növés, öregbedés; Anwachs der Wäſſer, a' vizek áradása; des Vermögens, a' vagyonnak nevekedése, szaporodása.

Anwachſen, wie die Rinde am Baume, rá-, v. hozzánőni, hozzá ragadni; ſt. zunehmen, nőni, felnőni, nevekedni; in die Höhe anwachſen, vastagodni; die Kinder wachſen an, a' gyermekek felserdülnek; trop-; vom Waſſer, nőni, áradni.

Anwälzen, oda-v. hozzágörgetni, hengergetni.

Anwäſſern, z. B. Wein, vízzel elegyíteni, vizezni.

Anwallen, wallend anſchlagen, mosni mint a' víz a' partot.

Anwalt, der, ügyész, ügyviselő, ügyvédő.

Anwaltſchaft, die, ügyészség, ügyviselés.

Anwandeln, ſich nähern, közelítni; zuſtoßen, z. B eine Krankheit, meglepni, rájönni, elővenni, körülgetni.

Anwandern, közelítni, előjönni.

Anwandlung die, z. B des Fiebers, előfordúlás, eljövés; eine plötzliche Gemüthsveränderung, hirtelenvaló megindulás; felháborodás

Anwarten, auf etwas warten, várni, reményleni valamit.

Anwartſchaft, die, jövedelemnyerés; reménylése p. o. valamelly hivatal v. jószág általvétele után, mellyre valaki várakozik; várodalom.

Anwartſchafter, der, várodalmas, hivatalváró; örökségváró.

Anweben, hozzászöni.

Anwedeln, die Luft, legyezni valakit, wie die Hunde, farkacsóválva hízelkedni.

Anwehen, ráfújni mint a' szellő, szél; wehend herbeiführen, oda-, v. hozzá fújni valamit, fúvással hozni, hordani.

Anwehung, die, des Windes, fúvás, ráfúvás.

Anweiſegeld, das, valaki számára útasított pénz.

Anweiſen, útasitni valakit; einem Geld anweiſen, pénz felvételére adni valakinek útasító irást; ſt. zuerkennen, elhatározni, tulajdonítni; ſt. befehlen, parancsolni; ſt. unterrichten, tanítni, oktatni.

Anweiſer, der, vezető, útmutató; des Geldes, útasító t. i. pénz felvételére.

Anweiſung, die, des Geldes, útasítás, útasítóirás p. o pénznek felvételére; ſt. Vorſchrift, meghagyás, parancsolat, rendelés; ſt. Unterricht, tanitás, útmutatás, oktatás.

Anwendbar, adj., használható, haznavehető, haszonra fordítható; die Arznei iſt dann nicht anwendbar, wenn .., nincs akkor helye az orvosságnak, v. nem lehet hasznát venni az orvosi szernek, ha ...

Anwendbarkeit, die, haszon, haznavehetőség, használhatás.

Anwenden, alkalmaztatni, fordítni valamire, hasznát venni; Geld anwenden, költséget, pénzt fordítni valamire; alle Kräfte der Seele anwenden, lelkének teljes erejét ráforditni valamire; ein angewandtes Heil- oder Hülfsmittel, elövett, megpróbált, haszonra fordított, használt eszköz, segitség, orvosi szer; auf etwas beziehen, alkalmaztatni, eine Fabel auf etwas anwenden, a' mesét valamire alkalmaztatni.

Anwendung, die, haszonra fordítás, haszonvétel, ráforditás valami végre; Anwendung der Mühe, fáradság; ſt. Beziehung, alkalmaztatás.

Anwerben, z. B. Soldaten, szodni, fogadni t. i. katonákat; ſich anwerben laſſen, beállani a' katonák közé; katonának menni; jemanden bewegen, einer Sache beizutreten, valakit részére húzni v, vonni; um ein Mädchen, kéretni.

Digitized by Google

Anwerber, der, katonaszedő, táborzó; um ein Mädchen, leánykéretö; für einen Anderen, kérő, leánykérő.

Anwerbung, die, katonaszedés, táborzás; um ein Mädchen, megkérése v. megkéretése p. o a' leánynak feleségül.

Anwerfen, z. B. mit Steinen, hajgálni valamire, valamit meghajgálni; eine Sache an die andere werfen, ráhányni; Erde anwerfen, földet hányni rakásra; eine Mauer anwerfen, bévakolni a' kőfalat

Anwesend, adj., jelenlévő, ott lévő; anwesend seyn, jelenlenni; nicht anwesend seyn, távol lenni.

Anwesenheit, die, jelenlét, ott létel.

Anwetzen, kiköszörülni.

Anwiehern, rányeritni.

Anwohnen, szomszédságában lakni.

Anwohner, der, szomszédságában lakó; szomszéd..

Anwuchs, der, das Anwachsen, nevekedés, öregbedés, száporodás; was an- und heranwächst, sarjadzás p. o. a' fákon, gyökérből.

Anwünschen, kívánni neki v. reá, p. o. áldást, átkot; alles Gute anwünschen, minden áldást v. jót kívánni valakinek; einem den Tod anwünschen, azt kívánni valakinek, hogy haljon meg.

Anwünschung, die, kivánság, kivánás.

Anwurf, der, hajítás felé v. reá; beim Würfelspiele, az első hajítás; Anwurf an der Wand, vákolat.

Anwurzeln, meggyökerezni, gyökeret hajtani.

Anzahl, die, szám, száma, sokaság; in großer Anzahl, számosan, igen sokan.

Anzapfen, csapra vetni, megcsapolni a' hordót; mit anzüglichen Worten angreifen, sértegetni, vagdalni valakit szóval.

Anzeichen, das, Merkmal, jel, jele valaminek; st. Vorbedeutung, előre való jel a' jelenség.

Anzeichnen, megjelelni; schriftlich, feljegyezni

Anzeige, die, Anzeigung, jelentés, kijelentés, hirűladás; öffentliche Anzeige, kihirdetés; eines Menschen bei der Obrigkeit, bévádolás, béadás a' felsőség előtt; seines Vermögens, vagyonának bévallása; st. Nachricht, hír, túdósítás, jelentés; Anzeige überbringen, hírt vinni v. hozni, megvinni v. meghozni a' tudósitást; st Merkmal, Zeichen, jel, jelenség.

Anzeigen, hirűladni, jelenteni, megirni, kihirdetni; sein Vermögen, bévallani vagyonát v. birtokát; st. Merkmal seyn, jelenteni valamit, jelen lenni valaminek; alles zeigt an, daß .., minden azt jelenti, v. arra mutat, hogy ..; die Farbe zeigt diese Krankheit an, a' szine mutatja, hogy a' nyavalyája v betegsége.

Anzeiger, der, jelentő, hirdető, híradó v. mondó, tudósító; bévádoló; st. Verräther, árúló; ein Zeitungsblatt; újságlevél, hirmondó.

Anzetteln, z. B. ein Gewebe, bébordázni a' fonalat, bényüstözni; etwas Böses anstiften, rosszban törni a' fejét, rosszra törekedni; eine Empörung anzetteln, lázzadás támasztásán mesterkedni.

Anzettelung, die, rosszra mesterkedés.

Anzettler, der, rosszra törekedő, mesterkedő; szerzője, indítója valam rossznak.

Anziehen, z. B. eine Glocke, einen Wagen, húzni, meghúzni p. o. a' harangot, szekeret; anlegen, ein Kleid, felöltözni, magára venni; angezogen, angekleidet, felöltözött; an sich ziehen, magához v. odahúzni; die anziehende Kraft; magához vonó erő, húzóerő; den Athem anziehen, felszivni a' lehelletét; durch gute Eigenschaften anziehen, magához vonni, v. édesgetni, részére vonni; anspannen, z. B. Saiten, felhúzni, feltekerni a' húrokat; anfangen zu ziehen, z. B. bei Loosen, először húzni, az első húzást tenni; herankommen, feleközelítni, menni; daher; angezogen kommen, d. i. Erwähnung thun, z. B. damit komm mir nicht angezogen, azzal elő ne állj, azt ne is említsd, st. zusammenhalten, z. B. der Leim zieht an, összehúzni, összefoglalni, megfogni, mint az enyv; feucht werden, magához szivni a' nedvességet.

Anziehen, das, die Anziehung, z. B. der Glocke, húzása p. o. a' harangnak; des Kleides, felöltözés, magáravétel; der Schuhe, felhúzása a' lábbelinek; der Körper, magához vonás, magához vonó erő; der Bäume, tenyésztetés, nevelés; des Seiles, meghúzás, kifeszités; eines Heeres, jövetel, közelgetés.

Anziehend, adj., magához vonszó,

Digitized by Google

édesgető, gyönyörködtető; die Geſchichte iſt an und für ſich anziehend, a' históriában önnön magában van az, a' mi az embert magához vonja.
Anziehungskraft, die, vonszó erő.
Anziſchen, rá-, v. felésziszegni.
Anzucht, die, das Aufziehen, z. B. der Thiere, feltartás, felnevelés; der Bäume, tenyésztetés; das An- oder Aufgezogene ſelbſt; z. B. von Bäumen, nevendék termesztés; jene Bäume ſind meine eigene Anzucht, ezeket a' fákat magam neveltem, v. ültettem; ein Ort, der die Feuchtigkeiten anzieht und ableitet, árnyékszékcsatorna, undokfolyás, kanális.
Anzüglich, adj., reizend, édesgető, ingerlő; beißend, beleidigend, csipős, sértő, vagdaló, marczongó; Worte, szúrós v. sértő szavak; anzüglich ſeyn, sértegetni; sérteni, marczongani; adv., empfindlich, beißend, sértegetve, vagdalva.
Anzüglichkeit, die, durch Worte, sértőség, csipősség; ein anzüglicher Ausdruck, sértő kifejezés, sértés, vagdalás.
Anzünden, ein Licht, meggyújtani a' gyertyát; ein Feuer, tüzet gerjeszteni v. rakni; eine Stadt, felgyújtani a' várost.
Anzünder, der, gyújtó, meggyújtó.
Anzündung, die, der Kerzen, gyújtás, meggyújtás, gyertyagyújtás.
Anzug, der, das Herankommen, jövetel, menetel közelgetés; im Anzug ſeyn, közelíteni, közelgetni, jönni; der Kleider; felöltözés; mit dem Anzug beſchäftiget ſeyn, öltözni; die Kleidungsſtücke, öltözet; köntös, öltöző ruha.
Anzupfen, rángatni, megrántani.
Apanage, die, (olv. Ápanázse) a' nem uralkodó herczegek' esztendőnként való jövedelmek.
Apfel, der, alma; wilde od. ſogenannte Holzapfel, vadalma; in einen ſauren Apfel beißen, kéntelenségből tenni valamit.
Apfelbäumen, adj., almafából való, almafa.
Apfelbaum, der, almafa.
Apfelbirne, die, almakörtvély.
Apfelbohrer, der, (Käfer), almafúró.
Apfelbrei, der, almakása.
Apfeleſſig, der, almaecet.
Apfelgarten, der, almakert.
Apfelgrau, adj., z. B. Pferd, almásszürke p. o. ló.
Apfelgrün, adj., zöld, almaszinú.
Apfelkern, der, almamag.
Apfelkuchen, der, almás lepény.
Apfelmoſt, der, almamúst.
Apfelquitte, die, birsalma.
Apfelſaft, der, almalév.
Apfelſcheibe, die, almaszelet kerekre vágva.
Apfelſchimmel, der, almás szürke ló.
Apfelſchnitt, der, Apfelſpalte, die, almaszelet, egy gerezd alma.
Apfelſine, die, narancs.
Apfelwein, der, (Cyder), almabor.
Apoſtel, der, apostol.
Apoſtelamt, das, apostoli hivatal.
Apoſtelgeſchichte, die, az apostolok cselekedetei.
Apoſtelntheilung, die, (ein Feſt), apostolok osztása.
Apoſtem, das, Eitergeſchwür, fekély, kelevény.
Apoſtoliſch, adj., apostoli; apoſtoliſcher König, Titel des Königs von Ungarn, apostoli király; adv., apostoli modon.
Apotheke, die, patika, orvosi szerbólt.
Apotheker, der, patikárius, orvosi szeres.
Apothekerbuch, das, patikaszerkönyv, szerek díjja.
Apothekergeſell, der, patikárius legény.
Apothekergewicht, das, patika font.
Apothekerjunge, der, patikárius inas.
Apothekerkunſt, die, patikatudomány, patikáriusság.
Apothekertaxe, die, szerek díjja.
Appell, der, Ruf der Soldaten, Waffenruf, fegyverre hivó jel; Appell ſchlagen, blaſen, fegyverre hivót verni, fújni; das namentliche Aufrufen, das Herleſen der Namen der Soldaten, néven szóllongatása a' katonáknak, felszollongatás.
Appellation, die, Anrufung eines höhern Gerichts, ügyes folyamodás, főbb itélőszékhez folyamodás p. o. alsóbb törvényszékről.
Appellationsfriſt, die, a' felljebb folyamodásra kiszabott idő.
Appellationsgericht, das, a' felljebb folyamodás itélőszéke.
Appellationsrath, der, a' felljebb folyamodás itélőszékénél tanácsos.
Appelliren, valamelly itilőszékhez feljebb folyamodni; an das Volk, ügyet a' nép eleibe vinni.
Appetit, der, Begierde nach etw., ki-

Digitized by Google

vánat, megkivánása valaminek, kivánság valamire; Luſt zum Eſſen, éh, ételkivánság, étkivánat, étvágy; haben, kivánni az ételt; nicht haben, nem kivánni; machen, étkivánatot szerezni, jó szájizt adni; ſtillen, enyhítni az ehét.

Appetitlich, adj., wie die Speiſen, kivánatos, a' mi az étkivánatot ingerli, kivánatos ételek; adv., jóizűen; die Speiſen appetitlich zubereiten, jóizűre készítni az ételeket.

Aprikoſe, die, sárgabaraczk, kajszibaraczk.

Aprikoſenbaum, der, sárga v. kajszibaraczkfa.

April, der, Aprilis, Sz. György hava.

Aprilglück, das, váltózó szerencse.

Aprilnarr, der, a' kit könnyü lehet elbolonditni.

Aprilſchein, d. i. der Neumond im April, Sz. György hava újsága.

Apriltag, der, Aprilisi nap; ein Tag, wie im April, Aprilisi nap, az az változó.

Aprilwetter, das, Aprilisi idő; ſt. unbeſtändiges Wetter, állhatatlan, változó idő.

Apropos, zu gelegener Zeit, z. B. kommen, jókor, éppen jókor jönni; als Uebergangswort, z. B. was ich ſagen wollte, eben weil wir davon reden, igaz, hogy el ne felejtsem, mit is akartam mondani.

Aequator, der, középabroncs.

Arack, der, rispályinka.

Arbeit, die, munka, dolog, munkálódás; wie viel Arbeit hat dieſes gekoſtet! mennyi munkába nem került ez! ich bin der Arbeit nicht gewachſen, elégtelen vagyok ennek a' munkának véghezvitelére; ſeine Arbeit verrichten, foglalatosságát v. dolgát végezni; ein fertiges, beendigtes Werke, z. B. eines Malers, munka, mellyet valaki készít, mív dolgozás; die Arbeit endigen, elvégezni a' munkát.

Arbeiten, dolgozni, munkálódni, eifrig arbeiten, hozzálátni a' munkához; ſt. ſich bemühen, valamivel foglalatoskodni; vergeblich arbeiten, hijába fáradozni v. munkálódni; ſt. in heftiger Bewegung ſeyn, z. B. der Wein arbeitet, a' bor a' ser forr, pezseg, dolgozik; ſt. bearbeiten, valamit készítni, csinálni, dolgozni; etwas ins Feine arbeiten, valamit kipallérozni.

Arbeiter, der, dolgozó, munkás.

Arbeiterin, die, dolgozó asszony v. leány; munkás.

Arbeitlos, adj., dologtalan, munkátlan; adv., ohne Mühe, dologtalanúl, dolog v. munka nélkül.

Arbeitloſigkeit, die, dologtalanság, munkátlanság.

Arbeitmüde, adj., a' munkában v. dologban elfáradt, dologból kifáradt.

Arbeitſam, adj., dolgos, munkás, szorgalmatos; adv., munkásan, szorgalmatossan, dolgozva.

Arbeitſamkeit, die, munkásság, dolgosság, serénység a' dolgozásban.

Arbeitſelig, adj., dologszerető.

Arbeitsbiene, die, mézhordó méh.

Arbeitsfähig, adj., a' munkára alkalmatos, dologtehető.

Arbeitsfreund, der, munkaszerető.

Arbeitshaus, das, auch Zuchthaus, dolgozó fenyítékház.

Arbeitslohn, der, munkabér, fizetés a' munkáért, dijja a' munkának.

Arbeitsleute, die, plur., munkások.

Arbeitsmann, der, munkás, napszámos.

Arbeitsort, der, műhely.

Arbeitsſcheu, adj.; munkakerülő, dologkerülő, rest, tunya.

Arbeitſcheu, die, munkakerülés, dologkerülés.

Arbeitsſtube, die, dolgozó szoba.

Arbeitstag, der, dolgozó nap, hétköznap, munkanap.

Arbeitsvoll, adj., sok munkával, járó, mukás.

Arche, die, láda, bárka, hajó.

Architekt, der, épitő mester.

Architektur, die, épités mesterség.

Archiv, das, levéltár, oklevéltár; die geſammelten Urkunden ſelbſt, oklevelek.

Archivarius, der, levéltár gondviselő.

Arg, adj., rossz, gonosz hazzontalan; die arge Welt, a' rossz világ, a' gonosz emberek; ſeine Krankheit wird alle Tag ärger, minden nap rosszabbúl ván, a' nyavalyája napról napra terhesedik; ſt. heftig, gonosz, kegyetlen, felettébbvaló; das iſt zu arg, már az szörnyüség; um nichts ärgers zu ſagen, hogy még szörnyübb dolgot ne mondjak; je ärger der Schelm, je größer das Glück; minél nagyobb a' ravazz, annál nagyobb a' szerencséje; adv., roszszúl, gonoszúl; heftig, szörnyen, iszonyúan, felette rosszúl.

Arg geſinnt, adj., rossz indúlatú.

Argheit, die, rosszaság, gonoszság.

Digitized by Google

Argliſt, die, gonosz ravaszság, csalárdság.
Argliſtig, adj., kaján, ravasz csalárd, adv., kajánúl, ravaszúl, csalárdúl, álnokúl.
Argliſtigkeit, die, kajánság, ravoszság, csalárdság, álnokság.
Arglos, adj., ohne falſch, jámbor, egyenes szivű.
Argloſigkeit, die, jámborság, egyenesség.
Argwillig, adj., geneigt zu ſchaden, álnok, félszeg.
Argwilligkeit, die, álnokság, félszegség.
Argwöhniſch, adj., gyanakodo; adv., gyanakodva.
Argwohn, der, gyanakodás, gyanúskodás; ich habe einen Argwohn, gyanakszom; der Argwohn fällt auf dich, te rád gyanakodnag, te rád van a' gyanú.
Argwöhnen, gyanakodni.
Arie, die, ária, énekdal.
Ariſtokrat, der, förendek kormányozásának v. uralkodásának pártfogója.
Ariſtokraten, uralkodó förendek.
Ariſtokratie, die, förendek uralkodása, országlása.
Ariſtokratiſch, adj., förendek uralkodásabeli.
Arithmetik, die, számmesterség, számvetés, számvetés mestersége.
Arm, ärmer, ärmſte, adj., szégény, nyomorúlt; arm an der Sprache, szük v. szavakban szükölködő nyelv; ſt. unglücklich, nyomorúlt, boldogtalan; adv., szegényűl, szegény módon, szegénységben; nyomorúságosan.
Arm, der, kar; tróp. Macht, Stärke, erő, hatalom, hatalmas kar; der Theil eines Ganzen, z. B. der Arm eines Fluſſes, ág, p. o. a' folyó viz ága; ein Stuhl mit Armen, karos szék, karszék.
Armader, die, karér, főér a' karban.
Armband, das, karkötő.
Armbein, das, karcsont.
Armbinde, die, karfelkötő.
Armbruch, der, kartörés.
Armee, die, had, hadisereg, sereg.
Armenanſtalt, die, szegények tartására való intézet, kórház.
Armenanwalt, der, Advokat, szegények' ügyédője, ügyvédje.
Armenbüchſe, die, szegények perselye.
Armen-Caſſe, die, a' szegények' kasszája.
Armengeld, das, alamizsnapénz.
Armenhaus, oder Spital, das, kórház, szegények' ispotálya.
Armenpflege, die, a' szegények' tartása.
Armenpfleger, der, szegények' gondviselője.
Armenpflegung, Verſorgung, die, szegények' tartásá intézete, in tizet a' szegények' tartására.
Armenſtock, der, persely a' szegények' számára.
Armenvorſteher, der, szégények' főgondviselője.
Armesſtärke, die, karnak ereje.
Armgeige, die, Altgeige, karhegedű.
Armgeſchmeide, das, karékesség.
Armhandſchuh, der, karkesztyű.
Armkette, die, karláncz
Armkiſſen, das, könyöklő vánkos.
Armlehne, die, székkar.
Armleuchter, der, karos gyertyatartó.
Armlos, adj., karatlan, kartalan.
Armmäuslein, das, Armmuskel, der, egerecske.
Armring, der, karperecz aranyperecz.
Armſäule, d. i. eine Säule mit Armen an Kreuz- und Scheidewegen, útmutató oszlop.
Armſchienen, die, ein eiſernes Blech zur Bedeckung des Armes, karküllő vasból t. i. a' régi bajnokoknál.
Armſchlagader, die, karéletér, a' karnak életere.
Armsdick, adj., karvastagságú.
Armdicke, die, karvastagsága.
Armſelig, adj., szegény, ügyefogyott, nyomorúlt; ſt. unglücklich, elend, z. B. Menſch, boldogtalan, nyomorúlt, szerencsétlen; ſt. nichtswürdig, rossz, alávaló, semmirevaló; adv., szegényűl, szegény állapotban; nyomorúltúl, rosszúl.
Armſeligkeit, die, szegénység, nyomorúság; alá valóság.
Armſeſſel, der, oder Armſtuhl, karos szék.
Armumſchlungen, adj.; általölelkezve.
Armuth, die, szegénység, fogyatkozás, szükség, szükölködés; die armen Leute, a' szegénység.
Aromatiſch, adj., füszerszámos.
Arquebuſiren, (olv. arkebuzíren), agyon lőni, meglövöldözni, meglőni t. i. a' bünöst.
Arreſt, der, fogház.
Arreſtant, der, fogoly, rab.

Digitized by Google

Arretiren, megfogni, fogházba vinni.
Ariere-Garde, die, tartalék sereg.
Arſch, der, segg, alfel, hátúlj.
Arſchbacke, die, seggpofa.
Arſchloch, das, segglyúk.
Arſchwiſch, der, seggtörlő.
Arſenal, Zeughaus, das, fegyveresház.
Arſenik, der, egérkő, maszlag.
Arſenikhaltig, adj., maszlagos, egérköves.
Arſenik-König, der, egérkőércz, maszlagércz.
Arſenik-Lauge, die, maszlagos lúgsó.
Arſenik-Oehl, das, maszlagolaj.
Arſenik Vitriol, das, maszlagos gáliczsavany.
Art, die, Gattung, Claſſe, im allgemeinen, nem, féle; insbeſondere, faj, fajta; die natürliche Beſchaffenheit, ſowohl von Menſchen als Dingen, természet, szokás; eine eigene Art, die Art, die einem eigen iſt, tulajdona v. szokása valakinek; von dieſer Art, illyen, ollyan; von welcher Art? millyen? micsodás? von allerlei Art, mindenféle; es iſt ſo ſeine Art, ez már neki szokása, ez a' természete; aus der Art ſchlagen, elfajzani, elkorcsosodni; die Manier, etwas zu machen, mód, útmód; auf dieſe Art, illyen módon, illyen formán, igy; auf keine Art, semmiképpen nem; auf verſchiedene Art, sokféleképpen, külömbféle módon; gute Art, Artigkeit, Anſtand, jó mód, illendőség.
Arten, eine natürliche Beſchaffenheit haben, z. B. nach jemanden, valakire ütni, valakihez hasonlitni t. i. tennészetiben; er artet mehr nach der Mutter, als nach dem Vater, inkább ütött az annyára, mint az attyára; fortkommen, gedeihen, tenyészni; hier wächſt Getreide, da artet der Weinſtock beſſer, itt diszlik az élet, ott jobban terem a' szőlő; ich bin ſo geartet, ez nekem természetem; gut geartet, jó erkölcsü.
Artig, adj., in Zuſammenſetzungen, z. B. kieſelartig, tüzkönemü; thonartig, agyagnemü; was gefällt, ékes, jeles, szép, kellemetes; ein artiges Kind, magakedveltető v. furcsa kis gyermek; angenehm im Umgange, szép módú, jeles, jeles magaszabású, emberséges; ſt. ſonderbar, különös, csudálatos, rendes, adv., jelesen; ékesen, szépen, módosan; im Handeln, d. i. gefällig, emberségesen, nyájasan; ſt. ſonderbar, különösen. rendesen.
Artigkeit, die, magakedveltetés, jeles magaviselet, módosság, jeles magaszabása, nyájasság.
Artikel, der, Theil, Glied eines Ganzen, czikkely, rész, részecske; eine Art, z. B. von Waaren, neme p. o. a' portékának, portéka; in der Sprachlehre, das Deutewort, der, die, das, ein, eine, ein, nemszócska.
Artillerie, die, das ſchwere Geſchütz, ágyúk, pattantyúk; die ſchwere Artillerie, nagy ágyúk, várvívó ágyúk; das Geſchützweſen, ágyúkészületek.
Artillerie-Feuer, das, ágyúból való lövöldözés, ágyúzás.
Artillerie-Park, der, der Ort, wo das Geſchütz aufgeſtellt iſt, ágyúsáncz; das grobe Geſchütz, nagy ágyúk.
Artillerie-Pferd, das, ágyúvonóló.
Artillerie-Weſen, das, pattantyúság.
Artilleriſt, der, pattantyús.
Artilleriſten-Corps, das, pattantyús sereg.
Artitſchoke, die, árticsóka, olaszlapú.
Artoffel, ſ. Erdapfel.
Arzenei, die, orvosság, orvosi szer.
Arzneibereitung, die, orvosság készités.
Arzneien, oder Arzenei gebrauchen, orvossággal élni.
Arzneiflaſche, die, orvosságos üveg.
Arzneigelehrtheit, od. Gelehrſamkeit, die, orvosi tudomány.
Arzneigeſchmack, der, orvosságiz.
Arzneigöttin, die, orvosistenasszony.
Arzneigott, der, orvosisten.
Arzneikunde, die, orvosságtudomány; ſ. Heilkunſt.
Arzneikunſt, die, orvosságkészitès' tudománya; ſ. Heilkunſt.
Arzneilade, ſ. Apotheke.
Arzneilehre, ſ. Arzneimittellehre, orvosi szerek tudomány.
Arzneipflanze, die, orvosi v. orvosló plánta.
Arzneiſtoff, der, orvosló szer.
Arzneitrank, der, orvosság, orvosi ital.
Arzneiverſchreibekunſt, die, oder Rezeptirkunſt, orvosság rendelés mestersége.
Arzneiwiſſenſchaft, ſ. Arzneikunde.
Arzt, der, orvos; ein praktiſcher Arzt ſeyn, gyógyitó orvos lenni.
Asbeſt, der, Steinflachs, asbeszt, kölen.

Digitized by Google

Aſchblei, das, d. i. Wismuth, vizmút, vizmútércz.

Aſche, die, hamú, hamv; eine Stadt in die Aſche legen, porrá égetni valamelly várost; es glimmt ein Feuer unter der Aſche, parázo lappang a' hamú alatt; die Ueberreſte der Verſtorbenen, a' megholtak' hamvai v. porai; Friede ſeiner Aſche, nyúgodjanak hamvai békével.

Aſchenbrenner, der, hamúégető.

Aſchenbrod, das, d. i. in heißer Aſche gebackenes Brod, parázsban sült pogácsa v. kenyér.

Aſchenbrödel, der, die, d. i. eine Perſon, die viel in der Aſche herumwühlt, hamupipőke, hamupepejke.

Aſchenfarbe, die, hamúszin.

Aſchenfarbig, adj., hamuszinű.

Aſchengrau, adj., idem.

Aſchenkraut, das, berzedt üszögör.

Aſchenkrug, der, Urne, hamvedény.

Aſchenkuchen, der, tepsiben sült lepény, pogácsa, málé.

Aſchenlauch, oder Aeſchlauch, der, d. i. gemeiner Lauch, póréhagyma; Schnittlauch, metélő hagyma; Schallotten, mogyoró hagyma.

Aſchenlauge, die, lúg.

Aſchenpflanze, die, dugasor.

Aſchenſalz, das, hamusó.

Aſchermittwoch, der, hamvazó szerda.

Aſchicht, adj., der Aſche ähnlich, hamvas; aſchig, oder Aſche an ſich habend, hamus.

Aſiatiſch, adj., Ázsiai.

Aſien, Ázsia.

Aſpekten, die, csillagzat, csillagok' állása; Anzeige künftiger Dinge, jelek, jelenségek; gute Aſpekten, jó kinézés t. i. a' jövendőkre.

Aß, das, oder Aeß, die Eins auf den Würfeln und Karten, egy szem, p. o. a' koczkán, kártyán, kleines Goldgewicht, ein vier u. ſechzigſter Theil des Ducaten, egy hatvannegyed része egy aranynak; das Apothekerpfund von 24 Loth, patikafont.

Aſſekurant, die, d. i. der ſich für Feuer-ꝛc. Gefahr verbindet, tűz-, vízkármentő, tűz víz által okozott kárért kezes.

Aſſekuranz, die, kárért való kezesség, tűz-, vízkármentés, p. o. házakra nézve.

Aſſekuranz-Compagnie, die, tűz-, vízkármentő társaság.

Aſſekuriren, kezességet vállalni a' történhető kárért; ein Schiff aſſekuriren, valamelly hajónak szerencsés helyrejutásáért kezességet vállalni.

Aſſel, die, Kellerwurm, százlábú pinczebogár.

Aſſignation, die, útasitóirás; általadás.

Aſſigniren, útasítni valakit, p. o. valaminek általvételére.

Aſſiſtent, der, közbíró, tanú; ſt. Gehülfe, segéd.

Aſſiſtiren, segitő v. segéd lenni.

Aſt, der, eines Baumes, ág; ein kleiner Aſt, galy v. gaj; voller Aeſte, ágasbogas; voll kleiner Aeſte, galyas; ein Aſt mit Laub, lomb, leveles galy; Aeſte der Adern, az erek' elágazásai; Seitenlinien eines Stammhauſes, a' nemzetség' ágai; Theile einer Wiſſenſchaft, ágai, részei p. o. a' tudományoknak; Aeſte, z. B. im Brete, görcs, göcs, bötyk.

Aſtblatt, das, áglevél.

Aſtknorren, ágbotyk.

Aſtloch, das, göcs v. görcslyuk.

Aſtmoos, das, hipon, hipon móh.

Athem, der, lélekzet, lehellet; die ausgeſtoßene Luft, pára; Athem holen, ſchöpfen, lélekzetet venni, lélekzeni, lehelleni, lélekzetet szívni magába; tief Athem holen, sóhajtani; außer Athem kommen, lélekszakadva lenni.

Athemholen, das, lélekzet.

Athemlos, adv., lélekszadzadva.

Athemloſigkeit, die, rövid lehellés, fulladozás.

Athemzug, der, lehellet, lehellés.

Athmen, lélekzeni lehelleni, lehelletet v, lélekzetet szívni magába; trop.; leben, élni, lélekzeni; ſo lang ich athmen werde, mig csak lehellek v. élek, utolsó lehelletemig; ſt. in ſich ziehen, einathmen, beszívni; eine reine Luft athmen, egésséges levegőt szívni; vermittelſt des Athems mittheilen, z. B. Liebe in jemandes Bruſt, belélehelleni, p. o. szeretetet valakibe; trop.; für ausdünſten, párázni, gőzölgeni; Wohlgerüche athmen, jó illatot terjeszteni.

Atlas, der, átlás, mappák' v. földképek' gyüjteménye.

Atlaß, der, ein ſeidener Zeug, atlasz, atlacz.

Atlaſſen, adj., z. B. Kleid, atlaszból való.

Atmoſphäre, die, der Dunſtkreis, gőzkör, gőzkörnyék.

Digitized by Google

Atom, d. i. ein untheilbares Körperchen, parány.
Atzel, die, szarka, f. Elſter.
Au! interj., jaj! oh! auweh! ohjaj! jaj nekem!
Auch, conj., is; es gefällt mir und den Uebrigen auch, nekem tetszik és a' többieknek is; Tonkünſtler waren ehedem auch Dichter, a' muzsikások hajdan egyszersmind poeták is voltak; nicht nur .., ſondern auch; ſowohl .., als auch, nemcsak ..., hanem .. is; mind ... mind; wie auch, valamint; auch nicht, sem; auch dann, még akkor is.
Audienz, die, meghallgatás, t. i. a' fejedelemtől, v. a' fejedelem elött; einem Audienz geben, valakit maga eleibe bocsátni és meghallgatni; Audienz erhalten, megnyerni a' személlyes meghallgattatást t. i. a' fejedelem elött.
Audienz-Zimmer, das, meghallgató palota v. szoba.
Auditor, der, katonabíró.
Aue, die, parlag, folyóviz' mellyéke, jó termő v. kövér föld; ein Weideland, legelő mező; ein mit Gras bewachſener Platz, gyep, pázsit.
Auerhahn, der, fajdtyúk.
Auerhenne, die, jércze fajdtyúk.
Auerochs, der, Urochs, der, belény, bölény.
Auf, praepos. mit Dativ., n-on, enön-án; felöl-felé-; ról-röl-; banben, mit Abl., ra-re; mit Accusat., auf einmal, egyszerre; von ... auf, von ... am, től fogva, tól fogva; auf daß, hogy; auf und ab, fel 's alá; aufs neue, újra; aufs höchſte, legfeljebb; beim Ermuntern, auf! ſteh' auf! kelj-fel! keljetek-fel! steig auf! üljfel! üljetek-fel! ſtatt, mach auf z. B. die Thür, nyisd-ki, meg- v. fel.
Aufackern, kiszántani belőle, felszántani, újra felszántani.
Aufarbeiten, feldolgozni.
Aufbacken, rásülni, felsütni p. a. a' lisztet.
Aufbäumeln, wie Haſen, felágoskodni, a' hátulsó lábaira állani.
Aufbäumen, ſich, ágaskodni, felágaskodni.
Aufballen, z. B. Waaren, egymásra rakni a' bálokat v. csomókat.
Aufbauen, fel-, v. megépitni.
Aufbauen, das, fel-, v. megépités.
Aufbauer, der, épitő, felépitő.
Aufbehalten, z. B. den Hut, fenntartani, le nem venni; z. B. Früchte, eltenni, megtartani, elrakni, p. o. télire a' gyümölcsöt.
Aufbeißen, auf etwas beißen, belé harapni, megharapni valamit; z. B. Nüße, felharapni, fogaival feltörni p. a. a' diót; eine harte Nuß aufzubeißen haben, kemény feltételekkel küzködni.
Aufbeitzen, felétetni, felmarni, felmaratni.
Aufberſten, felrepedni, kirepedni, felpukkanni.
Aufbetten, magasra felvetni az ágyat.
Aufbewahren, eltenni, megtartani, elrakni, tartogatni; Weine, die ſich lange aufbewahren laſſen, ollyan bor, a' mellyet sokáig lehet tartani, a' melly sokáig eláll.
Aufbewahrung, die, eltartás, eltevés.
Aufbiegen oder aufbeugen, felgörbitni.
Aufbieten, z. B. zum Kriegsdienſte aufrufen, összehívni, felkivánni v. parancsolni hogy fegyvért fogjanak; alle Kräfte aufbieten, minden erejét elővenni; die Verlobten von der Kanzel, kihirdetni a' házasulandókat.
Aufbieten, das, der Soldaten, fegyverre hivása v. idézése a' katonáknak; der Verlobten, kihirdetés.
Aufbinden, felkötni, rákötni; ſtatt zuſammenbinden, z. B. Getreide, kévekbe kötni; auflöſen, megoldani, fel- v. megoldozni; einem etwas aufbinden, elhitetni valakit, elámitni.
Aufblähen, felfújni, felpöffeszteni; aufgebläht, felfúvódott; trop. ſtolz machen, felfúvalkodtatni; aufgeblädt, felfúvalkodott; ſich aufblähen, felfúvalkodni.
Aufblädung, die, des Leibes, felfúvódás, felpöffedés.
Aufblaſen, eine Blaſe, felfújni; trop. mit Stolz erfüllen, felfúvalkodottá tenni; Feuer aufblaſen, felfújni a' tüzet; ſich aufblaſen, felfúvalkodni.
Aufbleiben, felmaradni, le nem feküdni, éjtszakázni; ſtatt offen bleiben, nyitva maradni.
Aufbleiben, das, éjtszakai felmaradás, éjtszakázás.
Aufblick, der, felteként és, felnézés.
Aufblicken, felteként eni, felnézni.
Aufblühen, nyilni, kinyilni, fakadni, mint a' virágbimbó, kivirágzani, virágozni kezdeni, fejleni.
Aufbrauſen, pezsegni felfelé, felpezsdülni, buzogva forrani; in heftige Leidenſchaft ausbrechen, felindúlni, indúlatoskodni, felhevülni, heveskedni.
Aufbrauſung, die, des Weines, forrás,

Digitized by Google

búzgás; des Gemüthes, hoveskedés, indúlatoskodás.

Aufbrechen, von innen ſich öffnen, kihasadni, mint a' virágbimbó; von einem Orte abgehen, z. B. wie die Armee, elindúlni, megindúlni p. o. elindúl a' sereg, a' tábor; von andern Menſchen, elmenni, útnak indúlni; durch Brechen öffnen, z. B. die Thür, bétörni az ajtót; einen Brief aufbrechen, feltörni, felszakasztani a' levelet.

Aufbringen, z. B. den Hut auf den Kopf bringen, fel-, v. reátenni; zur gehörigen Größe bringen, z. B. einen Baum, felnevelni p. o. a' fát; einen Kranken aufbringen, a' beteget helyre állitni; ſtatt herbeiſchaffen, szerezni, összeszerezni; mit Mühe Geld aufbringen, pénzt kuporni össze; Truppen aufbringen, sereget gyüjteni; Zeugen aufbringen, tanúkat állitni elő; in den Hafen bringen, z. B. ein erobertes Schiff, elfogni a' hajót és mint prédát a' kikötőbe bévinni; auffinden, z. B. Entſchuldigungen, előhordani, előhozni, kigondolni p. o. mentségeket, ellenvetést; in Aufnahme bringen, z. B. eine Gewohnheit, felhozni szokásba, v. a' szokást béhozni; erzürnen jemanden, felboszontani valakit, felingerleni t. i. haragra, megharagitni; daher: aufgebracht, felindúlt, haragos.

Aufbruch, der, Oeffnung durch Aufbrechen, kiszakadás; des Heeres, meg-, v. elindúlás, elmenetel.

Aufbrudeln, wie das ſiedende Waſſer, felbuzogni, buzogni.

Aufbrühen, leforrázni.

Aufbrüſten, ſich, felfúvalkodni.

Aufbürden, terhelni valamivel, terhet rárakni.

Aufbürſten, z. B. den Hut, újva kefélni.

Aufdämmern, anfangen zu dämmern, hajnallani, világosodni, szürkülni; der aufdämmernde Tag, hajnali szürkület, hajnalhasadás.

Aufdampfen, füstölögni.

Aufdecken, die Decke über etwas breiten, ráterítni, felterítni reá p. o. a' takarót, béterítni valamit; das Tiſchtuch aufdecken, oder den Tiſch, megterítni az asztalt; ſtatt die Decke wegnehmen, leszedni a' fedelét; ein Dach aufdecken, d. i. die Ziegel herabnehmen, leszedni a' házfedelet; trop. offenbaren, felfedezni, p. o. a' titkot; ſich aufdecken, kitakaródzni, a' takarót magáról levetni.

Aufdingen, z. B. einen Knaben bei einen Meiſter, beszegödtetni p. o az inast mesterségre; in die Lehre nehmen, inasnak felfogadni.

Aufdrängen, z. B. die Thür, felfeszitni p. o. az ajtót; ſich aufdrängen, rákötni v. rátolni magát valakire; dieſe Gedanken drängen ſich mir auf, ezek a' gondolatok ötlödnek az eszembe.

Aufdrehen, anfügen, rásrófolni; durch's Drehen öffnen, kisrófolni, kicsavarni.

Aufdringen etwas, erővel vákötni, rátukmálni, rátolni; ſich aufdringen, rátolni magát valakire.

Aufdringlich, Aufdringlichkeit, ſ. Zudringlich, Zudringlichkeit.

Aufdrucken, rányomni, ráütni p. o. a' pecsétet, rányomtatni; auf ein Schreiben ſein Siegel aufdrucken, irását megpecsételni; das Siegel auf einen Brief aufdrucken, bé- v. lepecsételni a' levelet.

Aufdrücken, hozzányemni, rányomni p. o. a' pennát a' papirosra; befeſtigen, z. B. ein Pflaſter auf die Wunde, rátenni, rányomni; durch Drücken öffnen, z. B. ein Geſchwüre, megfakasztani nyomás által.

Aufducken, felbukni, felbukkanni.

Aufdünſten, felgőzölögtetni.

Aufdunſen, aufſchwellen, felpöffedni; daher: aufgedunſen, felpöffedt, felfúvódott; ſt. hochmüthig, felfúvalkodett.

Aufdunſten, felgőzölögni.

Aufeinander, adv., eins auf das andere, egymásután; gegen einander, zu einander, egymásra; viele Briefe auf einander, egymást éri a' sok levél; etwas auf einander haben, egymásra haragúdni.

Aufeiſen, felvágni a' jeget, meglikelni a' jeget.

Aufenthalt, der, irgendwo, múlatás, tartózkodás, ottmaradás; der Ort, wo ..., tartózkodó v. mulató hely, lakás; der Thiere, tanya, lakhaly; ſt. Verzögerung, késleltetés, hátramaradás.

Auferlegen, rátenni, rárakni.

Auferſtanden, part. u. adj., feltámadt.

Auferſtehen, feltúmadni.

Auferſtehung, die, feltámadás.

Auferwecken, feltámasztani, t. i. a' halálból; auferweckt, feltámasztott, feltámadott.

Auferwecker, der, feltámasztó.

Auferweckung, die, feltámasztás.

Digitized by Google

Auferziehen, z. B. Kinder, felnevelni; durch Nahrung auferziehen, táplálni, tartani; Thiere auferziehen, állatokat tartani, tenyésztetni; durch Unterricht auferziehen, nevelni, felnevelni; anständig auferziehen, illendőmódon nevelni.

Auferzieher, der, nevelő, felnevelő.

Auferzieherin, die, nevelő asszony v. leány.

Auferziehung, die, der Kinder, Thiere, tartás, feltartás, felnevelés; durch sittliche Bildung, nevelés.

Auffessen, felenni, mind megenni, megemészteni.

Auffädeln und Auffädnen, z. B. Perlen, felfűzni; bei Schneidern, ránczolni, összeránczolni.

Auffänger, der, elfogó t. i. valamit, valakit.

Auffahren, in die Höhe fahren, z. B. mit einem Wagen, felmenni, felfelé menni, előállani; auffahren in die Luft, wie ein Luftballon, felemelkedni, felmenni, felszállani; auffpringen, z. B. von seinem Sitze, felugrani p. o. a' helyéből; auffahren vor Schrecken, felszökni p. o. ijedtében; auffahren vor Zorn, fellobbanni haragjában, felcsattanni, felpattanni; auffahren mit dem Schiffe auf eine Klippe, neki menni és beleütődni, hozzácsapódni, p. o. kösziklához; plötzlich geöffnet werden, kinyilni hirtelen, kicsapódni.

Auffahrt, die, Christi in den Himmel, felmenetel, menybe menetel; der Ort, wo man mit einem Wagen hinauffährt, feljárás kocsival p. o. a' palota v. kastély eleibe.

Auffallen, auf etwas fallen, ráesni valamire; trop. befremden, különösnek tetszeni, szembetünni, megütközni valamin; statt beleidigen, verdrießen, kedvetlen érzést okozni, bántani.

Auffallend, adj., szembetünő, különös, adv., szembetünöleg; illetlen, bántó, sértő.

Auffangen, megkapni, elfogni t. i. estében, futtában valamit; Worte auffangen, hallgatózni a' szóra v. kilesni valamelly szót valaki szájából; eine Krankheit auffangen, d. i. von derselben angesteckt werden, elkapni a' nyavalyát mástól, elragadni reá.

Auffassen, ergreifen und aufheben, felszedni, felvenni; das Blut, edénybe venni p. o. a' vért; in seinen Verstand aufnehmen, megfogni eszével, felfogni, megérteni.

Auffassung, die, felfogás, megfogás t. i. eszével, megértés.

Auffassungsvermögen, das, értelem, felfogó tehetség.

Auffegen, össze-, v. felsepreni.

Auffeuchten, újva megnedvesítni.

Auffinden, feltalálni, fellelni.

Auffischen, hálóval kifogni.

Auffammen, lángal égni, lángolni, égni kezdeni.

Auffattern, felrepkedni.

Auffticken, ráfoltozni.

Auffliegen, felrepülni, felszállani, sebesen felmenni; mit Gewalt wie ein Pulverthurm auffliegen, felvetődni p. o. puskapor által; in Feuer auffliegen, elégni; schnell auffliegen, wie die Thüren, az ajtók sebesen felnyíltak v. megnyíltak.

Aufflug, der, felrepülés, felmenés.

Auffordern, zu etwas, hívni, meghívni, kihívni; auffordern jemanden, daß etwas geschehe, kívánni valamit valakitől v. hogy valamit tegyen; eine Festung auffordern, felkérni a' várat; die Pflicht fordert mich auf, kötelességem kívánja tőlem, kötelességemben áll.

Aufforderung, die, kihívás p. o. viadalra; zum Spiele, meghivás; des Schuldners, megintés, emlékeztetés.

Auffressen, felfalni, fel-, v. megenni, megemészteni; auffressen durch ätzende Sachen, felmarni, felenni; sich auffressen, d. i. sich erholen, evés által ismét erőre kapni, felvenni magát.

Auffrischen, erneuern, z. B. eine Farbe, felelevenítni, p. o. a' színét valaminek; den Wein durch Aufgießen auffrischen, megfrissitni; das Andenken einer Sache auffrischen, valamelly dolognak az emlékezetét megújjitni, felelevenítni.

Auffrischung, die, felelevenítés, felélesztés.

Auffühen, in die Höhe führen, felvinni p. o. magasra valamit; aufbauen, z. B. ein Gebäude, épitni, felépitni p. o. épületet; Mauern auffühen, falakat rakni; öffentlich vorstellen, z. B. im Schauspiele etwas auffuhren, nézőjátékot adni v. játszani a' játékszinben; Tänze auffuhren, tánczokat mutatni; einen bei jemanden auffühen, valamelly idegent valakinél bémutatni, megesmerkedtetni; etwas in einer Rechnung auffühen, a' szám-

Digitized by Google

adásba bétenni; ſich gut aufführen, magát jól viselni.

Aufführung, die, eines Gebäudes, épitès, felépítés; der Zeugen, előhozás, felhozás; ſtatt Betragen, magaviselet, erkölcsi magaviselet.

Auffüllen, voll füllen, megtölteni, teletölteni; ſtatt nachfüllen, z. B. den Wein, megtöltögetni p. o. a' hordót.

Auffüttern, groß füttern, feltartani, felnevelni; ſtatt verfüttern, megétetni, felétetni p. o. az abrakot mind.

Aufgabe, die, das Aufgeben, z. B. eines Amtes, letevése p. o. a' hivatalnak; einer Feſtung, feladása p. o. a' várnak; einer Frage, felvevése, feladása p. o. a' találós kérdésnek; ſtatt Befehl, kiadott rendelés, parancsolat; was aufgegeben wird, z. B. Arbeit, kiszabott munka, tétel; eine vorgelegte Frage, feladott kérdés.

Aufgang, der, z. B. der Sonne, felkelése, feljövetele, feljötte a' napnak, feltetszése, feljötte a' csillagoknak; bei dem Aufgang der Morgenröthe, hajnalhasadáskor; hajnalban; der Ort, wo man aufwärts geht, feljárás, a' feljáráshelye; trop. ſtatt Morgen, Oſten, napkelet.

Aufgeben, in die Höhe geben, z. B. die Speiſen, feladni az ételeket az asztalra; freiwillig fahren laſſen, felhagyni valamivel, abbahagyni valamit; den Geiſt aufgeben, lelkét kiadni; ſein Vorhaben aufgeben, szándékáról lemondani v. attól elállani; zu thun befehlen, meghagyni, megparancsolni valakinek valamit, ráparancsolni; eine Frage aufgeben, kérdést tenni fel, feltenni kérdést.

Aufgeben, das, die Aufgebung, des Amtes, hivatalletétel; der Freundſchaft, felhagyás a' barátsággal.

Aufgeblaſen, part. und adj., ſtolz, felfúvalkadott, kevély, dölyfös; ſchwülſtig in der Rede, dagályos.

Aufgeblaſenheit, die, felfúvalkodottság, dölyfösség; dagályosság.

Aufgebot, das, des Landesherrn, Aufforderung zu etwas, népfelkívánás, felkelésre v. fegyverre kelésre adatott parancsolat a' néphez; Aufgebot der Verlobten, kihírdetése a' házasulandóknak; die aufgebotenen Unterthanen ſelbſt, a' fegyverre keltek.

Aufgedinge, das, oder Aufdingen eines Lehrlings, beszegödtetése az inasnak mesterségre.

Aufgehen, felmenni, felemelkedni; wie Rauch, Nebel, felfelé menni, felszállani; in Feuer aufgehen, d. i. verbrennen, elégni, lángok' prédájává lenni; von der Sonne, dem Monde, felkelni, feljönni, feltámadni, mint a' nap; feljönni mint a' csillagok; von Pflanzen, kikelni, kicsirázni; vom Teige, megkelni mint a' tészta; ſich öffnen, wie Thüren, nyílni, ki- v. megnyílni; wie Knoten, megoldani, feloldani, mind p. o. a' csomó v. hurok megoldik, feloldik, v. felbomlik; wie ein Geſchwür, megfakadni, kifakadni; wie das Eis, olvadni, felolvadni; wie Blüthen, kifakadni, kinyílni, mint a' virág bimbó; ſtatt verbrauchen, wie Geld, elfogyni; aufgehen, von Zahlen, semminek sem maradni; auf einen Körper paſſen, rámenni, rá- v. beléilleni; ſich die Füße aufgehen, d. i. wund gehen, a' járásban kisebesitni a' lábáit.

Aufgehen, das, des Eiſes, felolvadás, felengedés.

Aufgeklärt, partic., z. B. ein Mann, felvilágosodott p. o. ember.

Aufgeklärtheit, die, megvilágosodottság.

Aufgeld, das, Agio beim Geldwechſeln, uzsora, ráadás, t. i. a' pénzváltásért; beim geſchloſſenen Handel, foglaló, felpénz.

Aufgelegt, partic., von auflegen, aufgelegt ſeyn, kész valamire; ich bin aufgelegt zu ꝛc. kedvem van rá v. hozzá.

Aufgelegtheit, die, készség, kedv valamire.

Aufgeräumt, partic. von aufräumen, mit ſeyn, jókedvü, vig; eine aufgeräumte Geſellſchaft, vidám társaság.

Aufgeräumtheit, die, vidámság, vigság.

Aufgeweckt, partic., luſtig, eleven, vig.

Aufgeweckтheit, die, elevenség, vigság.

Aufgießen, rátölteni, ráönteni.

Aufgießung, die, rátöltés.

Aufglätten, újrakisikárlani, kisimítni.

Aufglimmen, wie das Feuer, a' tüz újra feléled; trop. der Zorn glimmt auf, a' harag újra felgerjed.

Aufglühen, megtüzesedni.

Aufgraben, den Boden, felásni p. o. a' földet.

Aufgrabung, die, felásás.

Aufgraſen, alles wegfreſſen, lelegelni, ellegelni a' füvet.

Aufgreifen, feſthalten, elfogni p. o. a' szökevényt; auf etwas greifen, megfogni, hozzá nyúlni.

Aufgürten, das Kleid, felövedzeni, feltürközni; durch einen Gurt befeſti-

Digitized by Google

gen, ráövedzeni; sich aufgürten, megoldozkodni, kioldozni a' ruháit.

Aufguß, der, töltés; főtt lév.

Aufhaben, den Hut, a' fején v. a' fejében lenni, mint p. o. a' kalap, fökötő; zu thun, zu lernen haben, dolgának, tanúlni valójának lenni; als eine Pflicht, kötelességében állani; es hat viel auf sich, sok függ attól, nagy dolog az; es hat nichts auf sich, semmit se tesz.

Aufhacken, felvágni p. o. kapával, fejszével; mit dem Schnabel, felkapni az orrával.

Aufhängen, felakasztani p. o. valamit a' fára, szegre; trop. einem etwas aufhängen, z. B. eine Waare, rákötni valakire valamit, rátukmálni; etwas weiß machen, elhitetni valamit valakivel, elámitni valakit.

Aufhäufeln, z. B. die Erde, felhányni, feltölteni.

Aufhäufelung, die, felhányás, feltöltés.

Aufhäufen, felhalmozni, rakásrahányni, felhányni; sich aufhäufen, d. i. sich vermehren, rakásra gyülni, összegyülni, bokrosodni; die Geschäfte häufen sich immer mehr auf, megszaporodik a' munka.

Aufhäufung, die, felhalmozás, rakásra hányás, megszaporodás.

Aufhalsen, nyakába vetni, p. o. a' terhet.

Aufhalten, z. B. im Laufe, feltartóztatni, késleltetni; Pferde aufhalten, megállitni a' lovakat; haltet den Dieb auf, fogjátok-el a' tolvajt; den Mund aufhalten, d. i. offen halten, nyitva tartani a' száját; sich aufhalten, tartózkodni, mulatni; statt sich mit etwas beschäftigen, sok időt tölteni valamivel, v. forditni valamire; sich über etwas aufhalten, megütközni valamiben, nem hagyni helyben valamit.

Aufhaltung, die, Verzögerung, feltartóztatás, késleltetés; Zurückhaltung, visszatartóztatás, megtartóztatás.

Aufhauen, z. B. das Eis, die Thüre, felvágni p. o. a' jeget, kivágni, bévágni p. o. az ajtót.

Aufheben, in die Höhe heben, felemelni, felvenni p. o. a' földről valamit; den Finger aufheben, feltartani az újját; die Augen aufheben, a' szemeit felvetni; statt: verwahren für die Zukunft, eltenni valamit p. o. a' mi eltartani való; statt gefangen nehmen, wie Diebe, elfogni, bézárni; im Kriege ein Piquet, a' szágúldókat, szélső vigyázaton lévőket elfogni, elcsipni; wegschaffen, széllyelszedni, elcsipni, tovább vinni; die Tafel aufheben, az asztalt elszedni; die Belagerung aufheben, a' vár megszállását félbe szakasztani; ein Gesetz aufheben, a' törvényt eltörleni; statt vermindern, z. B. Brüche im Rechnen, a' tört számokat leszállitni, kissebb számokkal felváltani; sich aufheben, felkelni, felegyenesedni.

Aufhebung, die, felemelés; trop. das Aufheben, d. i. das Rühmen, kérkedés, magavetés; Verwahrung, eltevés, elrakás; Gefangennehmung, elfogás, megfogás; Abschaffung eines Gesetzes, eltörlés p. o. a' törvénynek eltörlése; Unterlassung, félbeszakasztás, abbahagyás.

Aufheften, kikapcsolni.

Aufheften, ráférczelni, rátűzni, rávarrni; trop. einem etwas aufheften, d. i. weiß machen, elámitni valakit valamivel.

Aufheitern, z. B. der Himmel, ki- v. felderitni; trop. vergnügt machen, fel- v. megvidámitni, felvidítni; sich aufheitern, z. B. das Wetter heitert sich auf, kiderül, kitisztúl, t. i. az ég, az idő; vom Gemüth, megvidámodni, felvidúlni.

Aufheiterung, die, des Himmels, kiderülés, kitisztúlása az időnek; des Gemüthes, megvidámodás, felvídúlás.

Aufhelfen, einem Gefallenen, felemelni, felsegitni p. o. a' ki elesett; trop. jemandes Umstände beffern, segitni valakin, felsegélni valakit.

Aufhellen, erleuchten, meg- v. kivilágositni; trop. den Verstand, megvilágositni az értelmet; sich aufhellen, d. i. hell werden, kiderülni; statt deutlich werden, kivilágosodni, világosságra jönni.

Aufhetzen, das Wild, felhajtani a' vadat, statt aufjagen. trop. zu etwas reizen, ingerleni, felingerleni valamire, felbújtani.

Aufhetzer, der, ingerlő, felingerlő, felbújtó.

Aufhetzung, die, felingerlés, felbújtás.

Aufhocken, aufhucken, etwas auf den Rücken nehmen, a' hátára venni és vinni; einem aufhocken, um sich von ihm tragen zu lassen, hátára ülni és magát vitetni.

Aufhören, ablassen, megszünni valami-

vel, valamitől; véget vetni valaminek; ein Ende nehmen, elvégződni, végének lenni; das schöne Wetter hört auf, elmúlt a' szép idő; mit der Zeit hört alles auf, az idő mindent megemészt.

Aufhören, das, vég, megszünés, szünet; ohne Aufhören, vég nélkül, szüntelenül.

Aufhorchen, figyelmezni valamire, figyelemmel hallgatni.

Aufhülfe, die, felsegités, felemelés, felsegéllés.

Aufhüpfen, vor Freude, ugrálni, szökdösni p. o. örömében.

Aufjagen, das Wild, felkergetni, p. o. a' vadat, felhajtani; mühsam auffinden, felhajtászni valamit.

Aufkäufer, der, bévásárló.

Aufkauf, der, összevásárlás, megvétel, bévásárlás.

Aufkaufen, összeszedni, bévásárlani p. o. valamit előre, nyereségre.

Aufkehren, fel- v. összesepreni.

Aufkeimen, kicsirázni, kihajtani, kisarjadzani.

Aufkeimend, adj, sarjadzó, nevekedő.

Aufkeimung, die, kicsirázás, kisarjadzás, tenyészés.

Aufkitten, aufkütten, ráragasztani foglaló vakalattal, ráczémentezni.

Aufklären, heiter machen, z. B. den Himmel, kiderítni; trop. erheitern, das Gesicht, fel- v. kividámitni; erklären, megvilágositni, megmagyarázni valamit; den Geist aufklären, felvilágositni t. i. az értelmet; sich aufklären, z. B. der Himmel klärt sich auf, az ég kiderül, kitisztúl; statt deutlich werden, es wird sich aufklären, majd világosságra jő a' dolog.

Aufklärer, der, világosságterjesztő v. tanitó.

Aufklärerei, die, d. i. falsche Aufklärung, hamis megvilágosodás és annak terjesztése.

Aufklärung, die, des Himmels, kideritės; des Gemüthes, felvidámúlás, felvidúlás; des Verstandes, felvilágositás, oktatás; statt Erklärung, megvilágositás, megmagyarázás.

Aufklärungssucht, die, szüntelen vágyás a' mások' felvilágositására.

Aufklauben, felszedni, felszedegetni, összekeresgélni.

Aufkleben, ráragasztani, felragasztani valamire; ráragadni.

Aufklettern, felmászni; der Weinstock klettert auf, a' szőlő felfut.

Aufklopfen, kopogni valamin; wie das Herz, dobogni, verni, mint a' szív; wie Nüße, feltörni p. o. a' diót.

Aufknacken, fogaival feltörni, megtörni, p. o. a' diót.

Aufknien, rátérdelni.

Aufknöpfen, kigombolni.

Aufknüpfen, felkötni, felakasztani; st. losknüpfen, fel-, v. megoldozni.

Aufknüpfung, die, felkötés, felakasztás.

Aufkochen, forrni, felforrni, buzogni; zum künftigen Gebrauche abkochen, felforralni, megforralni.

Aufkommen, feljönni; st. aufwachsen, wie Pflanzen ꝛc. felnöni, felnevekedni; st. gesund werden, felgyógyúlni, felkelni a' betegségből; seine Umstände verbessern, felvenni magát, boldogúlni; einen nicht aufkommen lassen, valakit nyomni, akadályoztatni, hogy fel ne vehesse magát; gewöhnlich werden, szokássá válni, közönségessé lenni.

Aufkommen, das, der Gewächse, növés, felnevekedés; der Menschen nach Umständen, boldogúlás, előmenetel; nach überstandener Krankheit, felgyógyúlás; der Ursprung einer Sache, kezdet, eredet.

Aufkrämpen, z. B. den Hut, felkötni a' kalapot.

Aufkräuseln, z. B. das Haar, felfodorítni a' hajat.

Aufkratzen, felvakarni, kivakarni p. o. a' sebet; st. rauh machen, felborzazni.

Aufkriechen, felmászni.

Aufkrümmen, felgörbitni, felfelé görbitni.

Aufkrümmung, die, felgörbités.

Aufkünden, aufkündigen, z. B. die Freundschaft, lemondani valamiről p. o. barátságról; das Quartier, felmondani a' béres szállást és kiköltözni; das Capital, felmondani a' tökepénzt.

Aufkündigung, die, le-, v. felmondás.

Aufladen, auf den Wagen, felrakni, p. o. a' terhet a' szekérre, megrakni, rakodni, rárakni; sich jemandes Haß aufladen, valakinek a' gyülölségét magára venni.

Aufladen, das, die Aufladung, fel-, v. rárakás, felrakodás.

Auflader, der, terehrakó, rakodó.

Auflage, die, das Auflegen, z. B. einer Geldstrafe, birság; Auflage eines Buches, nyomtatás, kinyomtatás; st. Abgabe, z. B. auf den Wein ꝛc., borra v. serre vetett adó 's a' t. vám.

Digitized by Google

Auflangen, z. B. Ziegeln, felnyújtani, feladogatni, p. o. a' téglát.

Auflaſſen, felereszteni; offen laſſen, nyitva hagyni.

Auflaſten, rárakni, mint terhet, terhelni valamivel.

Auflauern, lesni valamit; einem auflauern, d. i. nachſtellen, leselkedni valaki után.

Auflauf, der, összesereglés, összetolakodás, zenebonás, tolongás.

Auflaufen, wie das Waſſer, nagyra nevekedni, megszaporodni; ein aufgelaufener Strom, megáradt víz; aufſchwellen, feldagadni, felfúvódni; auf etwas laufen, und darauf feſt bleiben, rámenni és rajta megfenekleni, mint a' hajó; wund laufen, wie die Füſſe, feltörni a' lábát a' sok járásban.

Auflaufen, das, des Waſſers, nagyra v. sokra nevekedés; das Aufſchwellen, feldagadás, felfúvódás.

Auflaurer, der, valamit leső; leselkedő.

Auflauſchen, hallgatózni valamire, p. o. az ajtón.

Aufleben, feléledni, felelevenedni, új életre jönni; trop. wieder hervorkommen, felelevenülni, feltámadni; ſich erholen, megújúlni, újaszületni, feléledni.

Auflecken, felnyalni.

Auflegen, rátenni, rárakni; Strafe auflegen, megbüntetni valakit; einen Eid auflegen, kényszeritni valakit az esküvésre; Steuer auflegen, adót vetni rá; ein Buch, kiadni, kinyomtatni a' könyvet maga költségén; ſich auflegen, z. B. auf den Tiſch, ráfeküdni; ſich mit dem Ellenbogen auflegen, rákönyökölni; gut aufgelegt ſeyn, jó kedvének lenni.

Auflegen, das, die Auflegung, auf etwas, rátevés, rátétel.

Auflehnen, támasztani, rátámasztani valamire; ſich auflehnen, rákönyökölni p. o. az asztalra, ránehezkedni; trop. ſt. ſich widerſetzen, ellenszegezni magát, p. o. elöljáróinak, újjat húzni valakivel.

Auflehnung, die, rátámasztás; gegen Vorgeſetzte, magának ellenszegezése, p. o. elöljárói ellen.

Aufleimen, ráenyvezni.

Aufleſen, z. B. Nüſſe, felszedni.

Aufleſung, die, felszedés.

Aufliegen, rajta feküdni; ſt. wund liegen, a' hosszas fekvésben kisebesitni, kipállitni; ſich aufliegen, kipállani a' fekvésben.

Auflockern, felporhanyózni.

Auflöſen, etwas, feloldani, feloldozni, megoldani, megoldozni; was geleimt war, auflöſen, a' mi le volt enyvezve, felválasztani; Metalle auflöſen, feloszlatni; Begriffe auflöſen, kifejteni, kifejtegetni, daher: auflöſend, feloszlató, kifejtő, fejtegető; aufgelöſet werden, d. i. ſterben, meghalni; flüſſig machen, wie Wachs, fel-, v. megolvasztani; aufgelöſet, adv., z. B. in Wonne, örömbe merülve; eine Aufgabe auflöſen, a' tételt, feladást v. feltett kérdést megfejteni; die Ehe auflöſen, a' házassági köteleket felbontani; ſich auflöſen, el-, v. felolvadni; deutlich werden, kitetszeni, kivilágosodni, kifejtődni.

Auflöslich, adj., megfejthető, felolvasztható.

Auflöſung, die, feloldozás, megoldás; einer Sache in ihre Theile, feloszlatás, felolvasztás; einer dunkeln Sache, megfejtés; des Menſchen, d. i. Tod, feloldoztatás, halál.

Auflöſungsmittel, das, chem., olvasztószer; medic. felolvasztó, t. i. szer, orvosság.

Auflötben, ráforrasztani.

Aufmachen, ki-, v. felnyitni, megnyitni; einen Brief aufmachen, felbontani a' levelet; in die Höhe machen, d. i. aufhängen, z. B. ein Schild, felfüggeszteni, kiakasztani, p. o. a' czégért, czimert; ſich aufmachen aus dem Bette, felkelni, p. o. az ágyból; auf den Weg, felkerekedni, meg-, v. elindúlni, útnak eredni.

Aufmahnen, ermahnen, ermuntern, inteni, meginteni, sürgetni valamire.

Aufmalen, durch Malen verbrauchen, z. B Farben, mind felfesteni, p. o. a' festéket; auffriſchen, die Farben, felelevenitni a' festést új festés által.

Aufmarſch, der, táborjárás, tábori menés v. menetel.

Aufmarſchieren, tábort járni.

Aufmauern, felrakni p. o. a' kőfalat.

Aufmerken, figyelmezni, ráfigyelmezni, rávigyázni valamire; aufzeichnen, feljegyezni.

Aufmerker, der, figyelmező; jegyző, feljegyző.

Aufmerkſam, adj., figyelmes, figyelmetes, figyelmező; aufmerkſam ſeyn, figyelmezni valamire; als Zuhörer,

figyelemmel hallgatni; adv., figyelmesen, figyelmetesen, figyelemmel.

Aufmerkſamkeit, die, figyelem, figyelmetesség; hier iſt viele Aufmerkſamkeit nötdig, kettőztetni kell a' figyelmetességet; aufmerkſames Betragen gegen Andere, magaviseletében való figyelem valaki eránt, ügyelés valakire.

Aufmeſſen, felmérni p. o. a' gabonát.

Aufmunterer, der, serkentő.

Aufmuntern, einen aus dem Schlafe, költeni p. o. az álomból; aufheitern, fel-, v. megvidámitni, fel-, v. megvidítni, felelevenítni; anreizen, antreiben, serkenteni valamire, serkengetni, inteni, nógatni; ſich ſelbſt aufmuntern, felserkenni, magának kedvet csinálni valamire.

Aufmunternd, serkentő, serkengető.

Aufmunterung, die, aus dem Schlafe, felköltés, felserkentés; Anreizung, serkentés; Aufheiterung, felvidámitás; wodurch man Andere aufzumuntern ſucht, serkentő eszköz, serkentés.

Aufnähen, rávarrni; durch Nähen verbrauchen, mind felvarrni.

Aufnageln, felszegezni.

Aufnagen, kirágni.

Aufnahme, die, befogadás; der Empfang, z. B. eines Freundes, fogadás; eine Aufnahme gewähren, befogadni szállásra; eine Aufnahme finden, szállást találni, befogadtatni; gute Aufnahme, kedvesség, jó néven vétel; ſchlechte Aufnahme, rossz néven vétel, megvetés; Aufnahme an Kindes Statt, fiává fogadás, gyermekévé való fogadás; Aufnahme in ein Collegium, bé-, v. felvétel; einer Geldſumme, kölcsönözés; ſt. Verbeſſerung des äußern Zuſtandes, gyarapodás; einen in Aufnahme bringen, valakit elősegitni, gyarapitni; etwas in Aufnahme bringen, valamit gyarapitni, elömozditni; in Aufnahme kommen, d. i. beliebt werden, kedvre kapni; zunehmen, gyarapodni, diszleni.

Aufnehmen, felvenni; ausmeſſen, eine Stadt aufnehmen, felmérni, v. felvenni, a' vórost; eine Gegend, lerajzolni valamelly tájtékot; als Darlehen empfangen, kölcsönözni, kölcsön venni fel; eine Rechnung aufnehmen, d. i. ſich ablegen laſſen, számot venni, számoltatni; in Geſellſchaft aufnehmen, felvenni valakit p. o. társnak; einen gütig, freundlich aufnehmen, barátságosan, nyájasan, jó szivvel látni, jól fogadni; trop. wohl aufgenommen werden, d. i. Beifall erhalten, kedvességet nyerni; es mit einem aufnehmen, szembeszállni, megmórközni valakivel, kiállani és megfelelni valakinek.

Aufnehmer, der, befogadó, magához fogadó.

Aufopfern, feláldozni; weihen, widmen, feláldozni, adni, szentelni; ſich aufopfern, magát kitenni p. o. veszedelemre.

Aufopferung, die, feláldozás; eines Menſchen, megöletés, áldozat.

Aufpacken, felrakni; das Gepackte öffnen, felbontani, kibontani; es iſt alles aufgepackt, mind fel van rakva.

Aufpappen, fel-, v. ráragasztani, rá-, v. felcsirizelni.

Aufpaſſen, rávigyázni, szemlélődni, leskelődni valakire; auf oder zu einer Sache paſſen, ráalkalmaztatni, hozzászabni.

Aufpaſſer, der, vigyázó, valamit szemmel tartó; leskelődő.

Aufpflanzen, állitni; eine Fahne aufpflanzen, felszurni a' zaszlót, kitenni; die Kanone aufpflanzen, kiszegezni az ágyúkat; mit aufgepflanztem Bajonnette anrücken, felrakott gyilokkal támadni meg az ellenséget.

Aufplatzen, felpukkani.

Aufprallen, felpattanni v. ugrani.

Aufpumpen, felszivattyúzni, t. i. a' vizet.

Aufputz, der, das Aufputzen, csinosság, czifraság, felcsinositás, felékesités; der Waaren, portéka ékesség; der weibliche Aufputz, asszonyi ékesség.

Aufputzen, felcsinosgatni; fel-, v. kicsinositni; Kleider, felczifrázni p. o. a' köntöst; von neuem putzen, ujra kitisztogatni; ſich aufputzen, neki csinosgatni, czifrálkodni; bis die Weiber ſich aufputzen, vergeht ein Jahr, míg az asszonyok felcsinosgatják magokat 's elkészülnek, esztendö kell annak.

Aufputzer, der, csinositó.

Aufquellen, vom Waſſer, kibuzogni, kiforrni a' földből; von Erbſen, feldagadni, mint a' borsó; aufquellend machen, z. B. den Stockfiſch, megáztatni, hogy feldagadjon.

Aufquetſchen, feltörni p. o. a' magot.

Aufräuchern, fel-, v. megfüstölni.

Aufräumen, feltisztogatni, v. takarit-

ni, rendbeszedni; aufgeräumt, vig, jó kedvü.

Aufräumen, das, die Aufräumung, rendbeszedés, feltakarítás.

Aufraffen, felszedni, összeszedni; ſich aufraffen, felugrani, felkelni gyorsan.

Aufrauchen, füstölögni; den Tabak aufrauchen, mind felszívni, feldohányozni.

Aufrechnen, összesummázni v. számolni; herrechnen, elöszámlálni.

Aufrecht, adj., egyenes, egyenesen felálló, felegyenesedett; aufrecht erhalten, egyenesen fenntartani, felegyenesedre megtartani; er kann ſich kaum aufrecht erhalten, a' ki álhat fel egyenessen; den ſinkenden Staat aufrecht erhalten, a' hanyatló köztársaságot támogatni; ſich aufrecht erhalten, magát fenntartani, állapotjában megtartani.

Aufrechthaltung, die, Aufrechterhaltung, fenntartás, fennmaradás.

Aufregen, z. B. den Zorn, felinditni, felingerelni v. háboritni; anreizen, z. B. zur Empörung, ingerleni, lázzasztani.

Aufreiben, fel-, v. kidörgölni; eine Salbe, rákenni, bé-, v. rádörgölni; vertilgen, semmivé tenni, összetörni, összerontani; die Feinde aufreiben, az ellenséget mind fel konczolni; ſich ſelbſt aufreiben, egymásnak végére járni, özön magokot elpusztitni.

Aufreibung, die, földörgölés, felreszelés; elpusztitás.

Aufreichen, felfelé-, v. felnyújtani.

Aufreißen, felhasadni, felszakadni, fel-, v. megrepedni; ein Kleid aufreißen, felhasitni; die Thüre, az ajtót hirtelen és rántva kinyitni.

Aufreiten, felovagolni p. o. a' hegyre; die Cavallerie iſt aufgeritten, a' lovasság előállott; ſich aufreiten, d. i. wund reiten, feltörni a' lovasságban p. o. a' farát.

Aufreizen, eine Begierde, felingerleni p. o. a' kivánságát valakinek; zum Zorne aufreizen, haragra ingerelni, felboszontani.

Aufrennen, z. B. ein Schiff auf eine Sandbank, rámenni, belécsapodni, fennakadni rajta.

Aufrichten, felállitni, felemelni, felegyenesitni; ſt. Muth einſprechen, élesztení, vigasztalni, bátoritni, bátorságát élesztení; ſich aufrichten, felegyenesedni, felállani.

Aufrichtig, adj., ohne Verſtellung, igaz, igaz szivü, tiszta v. egyenes szivü; adv. igazán, tetetés nélkül; egyenes v. tiszta szivvel; aufrichtig handeln, igasság szerént bánni v. cselekedni.

Aufrichtigkeit, die, des Gemüths, jószivüség, egyenesség, egyenes szivüség, igazság.

Aufrichtung, die, felállitás; állitás; ſt. Tröſtung, vigasztalás.

Aufriegeln, kinyitni a' tolózárt v. hátrahuzni.

Aufriß, der, z. B. eines Gebäudes, képrajz, arczulat rajza p. o. az épületnek.

Aufritzen, felkarczolni, felhasitni v. repeszteni.

Aufrollen, feltekergetni, v. göngyölgetni.

Aufrühren, felkeverni v. zavarni, trop. Leidenſchaften in Bewegung bringen, felhevitni v. háborítni.

Aufrührer, der, lázzasztó, fellázzasztó.

Aufrühriſch, adj., lázzasztó, lázzadásra ingerlő; ein aufrühriſches Volk, pártütő nép.

Aufrütteln, felrázni; aus dem Schlaf aufrütteln, feltaszigálni az álomból.

Aufruhr, der, zenebona, támadás, lázzadás, fellázzadás; einen Aufruhr erregen, fellázzadni, feltámadni, felzendülni.

Aufruhrſtifter, der, háboruság szerző, lázzasztó, néplázzasztó.

Aufſäßig, adj., feindſelig geſinnt, fenekedő, ellenséges, ellenséges indulattal viseltető; einem aufſäßig ſeyn, fenekedni valakire; adv., fenekedve, ellenséges indulattal.

Aufſäßigkeit, die, fenekedés.

Aufſagen, z. B. die Lection, el-, v. felmondani, fenszóval p. o. a' leczkét; aufkündigen, felmondani t. i. a' szállást; lemondani.

Aufſagen, das, die Aufſagung, el-, v. felmondás; Aufkündigung, lemondás valamiről, felmondása valáminek.

Aufſammeln, felszedni.

Aufſatteln, felnyergelni, megnyergelni.

Aufſatz, der, was aufgeſetzt wird bei Waſſerkünſten, die Aufſätze, szüvegcső szökellő cső; in der Baukunſt, a' fő párkányzat v. ereszál párkányzat tirádóji; bei Kanonen, erányószer az ágyu hátuljan; weiblicher Kopfputz, asszonyi főékesség, fejrevaló; ein Aufſatz Porzellan, egyszeri feladásra meg kivántató p. o. 6, 12,

Digitized by Google

v. 24 személyre való porczellán edény, egy fogás v. feladás porczellán; Aufſatz auf Tiſchen u. dgl. asztali ékesség, helyfedő ékesség p. o. terített nagy asztalokra, almáriomokra 's a' többi; ſchriftlicher Aufſatz, dolgozás, kidolgozás, dolgozott munka, irásba foglalt gondolat.

Aufſaufen, kiinni, mind meginni.

Aufſaugen, magába szivni, béinni, elinni.

Aufſchanzen, felsánczolni, felgátolni.

Aufſcharren, kikaparni, felkaparni, felvájni, trop; Reichthum aufſcharren, rakásra halmozni a' kincset, gazdagságot.

Aufſchaudern, felborzadni.

Aufſchauen, felnézni, feltekinteni, vigyázni, figyelmezni

Aufſchauung, die, felnézés.

Aufſcheuchen, z. B. das Wild, felrezzenteni, felijeszteni.

Aufſchichten, z. B. Steine, rakásba rakni.

Aufſchieben, rátolni, feltolni, feltolva felnyitni; halasztani, elhalasztani, halogatni.

Aufſchieber, der, halogató.

Aufſchiebung, die, kinyitás, felnyitás feltaszitás, feltolás, elhalasztás.

Aufſchießen, hirtelen felnöni; wie Pflanzen, kihajtani, felhajtani; daher: aufgeſchoſſen, von Menſchen, Pflanzen, felnőtt, felserdült; ſchnell empor ſteigen, hirtelen feljönni; felmenni, felszaladni; aufſchießen mit einem Gewehr, fellőni, felfelé löni.

Aufſchinden, die Haut, lehordatni a' bőrét p. o. a' kezéről.

Aufſchlag, der, in der Muſik, kéz- v. lábemelés a' táktus jelentésére, kézemelés; der Aufſchlag beim Kartenſpiele, tromfjel; bei Kleidern, hajtóka; bei Abgaben von Waaren, vám, portéka kivitelére vetett vám; die Erhöhung des Preiſes, z. B. der Waaren, felvit v. felemelt árra a' portékának.

Aufſchlagen, felütni, felfelé ütni; ein Zelt, felállitni a' sátort; ein Bett aufſchlagen, a' nyoszolyót összeállítni, tenni valamelly helyre; die Augen aufſchlagen, in die Höhe richten, a' szemeit felvetni, felemelni; Feuer aufſchlagen, kiütni; ſt. zurückſchlagen, z. B. ein Kleid, hátra vetni p. o. a' ruha szárnyát; Hufeiſen aufſchlagen, felverni a' patkót, felszegezni; durch Schlagen öffnen, felverni ütéssel, verésel felnyitni; ein Schloß aufſchlagen, leverni a' lakatot; eine Nuß aufſchlagen, meg-, v. feltörni a' diót; ein Buch aufſchlagen, kinyitni a' könyvet, forgatni, kikeresni a' könyvből, v. felkeresni benne valamit; Karten aufſchlagen, kártyából jövendölni, szerencsét mondani, kártyát vetni; die Flamme ſchlägt auf, a' láng felcsapodik; das Getreide ſchlägt auf, felmegy az élet árra.

Aufſchließen, felnyitni, ki-, v. megnyitni p. o. kulcsal; ſein Herz aufſchließen, szivét v. szivének érzését felfedezni, kinyilatkoztatni; Geheimniſſe aufſchließen, a' titkokat felfedezni; erklären, megmagyarázni, kinyilatkoztatni, kibeszélleni; ſich aufſchließen, d. i. ſich öffnen, kinyilni, nyilni mint a' virág, kifejleni, kihasadni, fakadni, kivirágozni.

Aufſchließung, die, kinyitás, felnyitás; felfedezés, kinyilatkoztatás; megmagyarázás.

Aufſchlingen, feloldani, kibontani, a' csomot, hurkot; ſich aufſchlingen, d. i ſich in die Höhe ſchlingen, felfutni, mint a' borsó, komló.

Aufſchlitzen, felhasitni.

Aufſchlürfen, felhörpenteni, felhörbölni.

Aufſchluß, der, felnyitás, megnyitás; Erklärung, megmagyarázás, magyarázat, megfejtés.

Aufſchmauſen, feldorbézolni.

Aufſchmeißen, rávetni, ráhajítni, felhányi.

Aufſchmieden, rákovácsolni, összefoglalni vele, rákalapálni.

Aufſchmieren, rákenni; mind felkenni; ſchlecht aufſchreiben, felfirkálni v. mázolni.

Aufſchnallen, rácsatolni, csatos szijjal rákötni.

Aufſchnappen, elkapni szájával valamit mint a' kutya.

Aufſchneiden, rámetszeni, felvágni; Brod aufſchneiden, kivágni, felmetszeni, megszelni; mit Vergrößerung von etwas ſprechen, nagyitni a' dolgot, mód nélkül nagyitni valamit, hazudni.

Aufſchneider, der, Zerſchneider, bonczoló, felvágó; Prahler, kérkedő, nagyitó, hazudozva magát hánytató, dicsekedő.

Aufſchneiderei, die, nagyitás, fillentés; magahánytatás, hiu kérkedés.

Aufſchneideriſch, adj., hazudozó, hiu

kérkedő, magahánytato kérkedékeny.

Aufſchneidung, die, rámetszés valamire; felvágás, kimetszés, felbonczolás; Prahlerei, kérkedés, magahánytatás t. i. hazugságokkal, költött lettekkel.

Aufſchnitt, der, felmetszés, felmetszés helye.

Aufſchnitzeln, rámetszeni, p. o. betüket fára; in Schnitze zerſchneiden, szeletékre metszeni, felszeletelni.

Aufſchnüffeln, z. B. wie Hunde, felszaglálni, szaglálodva felkeresni.

Aufſchnüren, ráfüzni, rákötözni, kifüzni, p. o. a' vállat.

Aufſchnupfen, felszivni az orrába.

Aufſchobern, kazalba rakni.

Aufſchöpfen, felmerítni, felmerni.

Aufſchößling, der, von Gewächſen, sarjuság, fattyuág; ein aufgewachſener junger Menſch, siheder, sahancz, felserdült ifju.

Aufſchrauben, rá-, v. felsrófolni; kisrófolni.

Aufſchrecken, felijeszteni, felijedni.

Aufſchrei, der, sikoltás, felsikoltás.

Aufſchreiben, le-, v. felirni valamit, feljegyezni; Einnahme und Ausgabe aufſchreiben, felirni v. béirni a' jövödelmet és a' kölcséget.

Aufſchreiber, der, feliró, feljegyző.

Aufſchreiben, das, die Aufſchreibung, felirás, feljegyzés.

Aufſchreien, kiabálni, kiáltozni, sikoltani, felkiáltani, fellármázni p. o. az alvót.

Aufſchrift, die, felülirás, ráirás, felyülirás; die Aufſchrift eines Briefes an jemanden machen, a' levelet valakihez utasitni, ráirni az utasitást, kinek szóll a' levél.

Aufſchub, der, halasztás, elhalasztás; haladék, halogatás.

Aufſchürzen, z. B. das Kleid, feltüzni, felgyürni; ſich aufſchürzen, feltüröznì.

Aufſchüſſeln, felrakni a' tálakat, felhordani az ételeket.

Aufſchütteln, felrázni, felrázogatni.

Aufſchüttelung, die, felrázás.

Aufſchütten, feltölteni, rakásra hányni, felhalmozni, rátölteni.

Aufſchütten, das, die Aufſchüttung, feltöltés, felhányás; in der Mühle, felöntés, feltöltögetés.

Aufſchultern, z. B. eine Laſt, vállára tenni v. rakni.

Aufſchuß, der, ſchnelle Bewegung in die Höhe, felfelé tolakodás, felszökelés; Aufſchuß des Blutes nach dem Kopfe, a' vérnek a' före való tolúlása, felszaladása; der Gewächſe, sarjadzás.

Aufſchwatzen, elhitetni valakivel valamit; rábeszélleni,

Aufſchwellen, fel-, v. megdagadni; vom Wind, wie ein Segel, felfuvodni, dagadni, felduzzadni; vom Waſſer, áradni, megáradni, megnöni, mint a' folyóviz; vor Stolz aufſchwellen, kevélységében felfuvalkodni, felpuffasztani.

Aufſchwellung, die, feldagadás, felfúvodás.

Anſchwemmen, z. B. das Flößholz, az usztatott fát a' partra kihuzni; ráhordani p. o. a' fövenyet, béhordani a' fövennyel.

Aufſchwimmen, ráuszni valamire.

Aufſchwingen, csóválva felemelni; ſich aufſchwingen, felemelkedni t. i. a' szárnyainál fogva.

Aufſchwung, der, felemelkedés, felrepülés.

Aufſehen, felnézni, vígyázni, rávígyázni, gondot viselni velakire.

Aufſehen, das, felnézés; Aufmerkſamkeit erregen, magára vonni a' figyelmetességet, szemet szurni, nagyon szembe tünni; Aufmerkſamkeit, Vorſorge, ráfigyelmezés, gond, gondviselés.

Aufſeher, der, vígyázó, gondviselő.

Aufſeheramt, das, felvigyázó tiztség, gondviselőség.

Aufſeyn, fenn lenni, nem feküdni, fönn maradni; wohlauf ſeyn, jól v. egésséges lenni; offen ſtehen, z. B. die Thüre iſt Tag und Nacht auf, az ajtó éjjel nappal tátva nyitva van.

Aufſenden, felküldeni.

Aufſetzen, den Hut, feltenni; einen Preis aufſetzen, jutalmat tenni fel; die Kegel, felrakni, felállogatni; ſchriftlich aufſetzen, irásba tenni, v. foglalni. felirni; trop.; ſeinen Kopf aufſetzen, fejezkedni, megnaka csitni magát, megkötni magát; ſich aufſetzen, d. i. ſich aufrichten, z. B. im Bette, felülni p. o. az ágyban; ſich auf etwas ſetzen, felülni p. o. a' lóra, kocsira; der Hirſch ſetzt auf, d. i. bekommt neue Geweihe, bugázik a' szarvas, uj szarva nő.

Aufſeufzen, felsohajtani.

Aufſicht, die, gondviselés, vigyázás valamire; unter meiner Aufſicht, az én felvigyázásom v. ráügyellésem

Digitized by Google

alatt; das ſteht unter deiner Aufſicht, a' rád van birva.

Aufſieden, forrni, felforrni, felforralni; aufſieden laſſen, z. B. Milch, felforralni.

Aufſitz, der, felülés.

Anfſitzen, felülni, (ra, re), fennülni rajta.

Aufſitzen, das, felülés a' lóra, lóra ülés.

Aufſpalten, felhasítni; ſich aufſpalten, felhasadni, felrepedni.

Aufſpaltung, die, felhasíttás, felrepedés.

Aufſpannen, ein Seil, kifeszíteni, kihuzni p. o. a' kötelet; ein Zelt aufſpannen, a' sátort felvonni; Netze aufſpannen, hálót vetni; Segel aufſpannen, kiterjeszteni; v. szélnek eresztení a' vitorlákat; trop.; gelindere Saiten aufſpannen, d. i. nachgeben, alábbhagyni valamivel.

Aufſpannung, die, kifeszítés, kihuzás.

Aufſparen, eltenni, jövendöre megtartogatni, megtartani.

Aufſpeiſen, megenni.

Aufſperren, ki-, v. felnyitni, kitárni; das Maul aufſperren, a' száját eltátni; die Augen aufſperren, meresztení szemeit.

Aufſperrung, die, kitárás, felnyitás.

Aufſpießen, felnyársolni, általszurni.

Aufſpinnen, fel-, v. lefonni.

Aufſpreitzen, kiterjeszteni, kifeszitni; weit öffnen, nagyon kitárni.

Aufſprengen, bétörni, feltörni erőszakkal, bészakasztani, kivetni a' sarkából p. o. az ajtót; das Wild aufſprengen, felugratni, felverni, felhajtani a' vadat; mit Pulver aufſprengen, felvettetni t. i. puskaporral.

Aufſprießen, kibimbozni.

Aufſpringen, vom Stuhle, felugrani, felszökni t. o. a' székről, a' földről; ſchnell ſich öffnen, wie ein Thür-Schloß, felpattanni, hirtelen kinyilni; wie die Haut, felcserepesedni, repedezni.

Aufſpringen, das, felugrás, felszökés; felpattanás.

Aufſpritzen, wie die Waſſiſche, fellövelleni, felfecskendeni; auf etwas ſpritzen, ráfecskendezni; ſpritzend in die Höhe fahren, felfecsenni.

Aufſprößling, der, sattyúág.

Aufſproſſen, Aufſprießen, d. i. in die Höhe wachſen, felnöni, felsarjadzani.

Aufſprudeln, wie kochendes Waſſer, kibuzogni, kiforrni, felbuzogni.

Aufſpulen, z. B. Garn, felgombolyitni, felscövelni a' fonalat.

Aufſuchen, fel-, v. megkeresni.

Aufſtämmen, rátámaszkodni.

Aufſtampfen, z. B. auf die Erde, tombolni lábaival.

Aufſtand, der, vom Sitz, felkélés; Aufſtand gegen die Obrigkeit, zenebona, lázzadás, fellázzadás, támadás, felzendülés; eines beſiegten Volkes, pártütés; Lärm, Aufruhr, lárma; zendülés.

Aufſtauchen, z. B. die Feder, belébökni; den Flachs aufſtauchen, d. i. zum Trocknen aufſtellen, felállongatni az áztatott lent szárogatás végett; das Waſſer aufſtauchen, d. i zurückhalten, elfogni a' vizet, elgátolni.

Aufſtechen, mit etwas Spitzigem, felszúrni; durch Stechen öffnen, felnyitni szurás által, felbökni, felszurni p. o. a' kelést; durch Stechen auf etwas befeſtigen, rászúrni, rátüzni.

Aufſtecken, feltűzni, felaggatni tővel; a' tetejébe huzni, rászurni; eine Fahne aufſtecken, felszurni v. kitenni a' zászlót.

Aufſtecknadel, die, tüző tő.

Aufſtehen, auf etwas ſtehen, rajta állani; vom Stuhle aufſtehen, felkelni a' székről; felállani az ülésből; aus dem Bette aufſtehen, felkelni az ágyból; ſt. offen ſtehen, nyitva lenni v. állani, kinyilva lenni; trop.; erheben, támadni; vom Krankenlager aufſtehen, d. i. genesen, felgyógyúlni; ſich widerſetzen, z. B. der Obrigkeit, felkelni, feltámadni valaki ellen.

Aufſteifen, felmerevitni; den Hut, felkötni a' kalapot.

Aufſteigen, in die Höhe ſteigen, felmenni, felhágni, felmászni; aufs Pferd aufſteigen, felülni, a' lóra; auf den Berg aufſteigen, felmászni a' hegyre; von unten aufſteigen, zu einer höhern Ehrenſtufe gelangen, d. i. alsó tisztségből v. hivatalról mindenkor feljebb menni v. lépni; ſt. ſich erheben, felemelkedni, felfelémenni mint a' füst; es ſteigt ein Gewitter auf, égi háború v. menydörgés támad; es ſteigen Wolken auf, felhök emelkednek; aufſteigen, wie eine Geſtalt, látszani, megjelenni; wie die Sonne ꝛc., felkelni, mint a' nap, hold, csillagok;

Digitized by Google

entſtehen, ſich nach und nach zeigen, származni, támadni, z. B. mir ſteigt ein Gedanke auf, valami ötlödik v. jut eszembe.

Aufſteigung, die, z. B. aufs Pferd, felmenés, felhágás; des Rauches, felemelkedés, felmenés, felszállás; Entſtehung, támadás, feltetszés.

Aufſtellen, ſtellend machen, felállitni, felállogatni; ein Heer aufſtellen; a' sereget rendbe állitni; daher etwas öffentlich aufſtellen, kitenni valamit; p. o. közönséges helyre, mutatni; Waaren aufſtellen, kirakni az eladó portékát; ſt darſtellen, anführen, z. B. einen Zeugen aufſtellen, állitni, hozni p. o. tanút; Beweiſe aufſtellen, bizonyságokat, erösségeket, példákat, hozni v. emlitni: Netze aufſtellen, hálót vetni.

Aufſtellung, die, felállitás; der Beiſpiele, felhozás, emlités,

Aufſtemmen, z. B. den Arm auf den Tiſch, támasztani, rátámasztani; ſich aufſtemmen, rátámaszkodni; auf den Ellbogen ſich aufſtemmen, felkönyökölni, könyökére támaszkodni

Aufſtieben, felszállani, por formában.

Aufſtimmen, z. B. Saiten, felhúzni, feltekerni, a' húrokat.

Aufſtöbern, felkutatni, felkurkászni.

Aufſtören, felpiszkálni; Feuer aufſtören, szitni a' tüzet, v. piszkálni hogy égjen, felbizgatni.

Aufſtößig, adj., verdorben, z. B. der Wein, romlott, megsavanyodott, megeczetesedett p. o. bor; ſt. krank beteges, egésségtelen, p. o. marha.

Aufſtoßen, durch Stoßen öffnen, taszitva kinyitni, bé-, v. kitaszitni, taszittással kinyitni, felütni, ſt. auf etwas getrieben werden, reámenni és felakadni valamire, neki menni és beléütödni, belécsapodni, mint p. o. a' hajó kösziklának; von ungefähr begegnen, rábukkanni, véletlenül találni valakit; in die Höhe geſtoßen werden, felvetödni; die Speiſe ſtößt mir auf, felböfög az étel.

Aufſtoßen, das, die Aufſtoßung, bétaszittás, felrugás, feltaszittás, fölböffenés, rámenés

Aufſtrahlen, sugárzani.

Aufſtreben, felfelé igyekezni; in die Höhe ragen, felfelé repulni.

Aufſtrecken, kiterjeszteni felfelé; den Aermel aufſtrecken, ujjat kiterjeszteni.

Aufſtreichen, felkenni p. o. a' ſtastromot; aufwärts ſtreichen, z. B. Haare, hátra simitni.

Aufſtreifen, felfelé zsurolni; die Aermel aufſtreifen, feltüzözni, felhuzni; felszurolni, felkorholni; durch Streifen öffnen, fejteni, fosztani p. o. panulyt; ſich die Haut aufſtreifen, felkarczolni p. o. a' bört.

Aufſtreuen, ráhinteni; Salz auf das Fleiſch, sóval béhinteni a' hust.

Aufſtülpen, den Hut, felkötni a' kalapot.

Aufſtürmen, z. B. wie das Meer, felháborodni mint a' tenger.

Aufſtürzen, z. B. den Deckel, ráborítni, rátenni p. o. a' födelet.

Aufſtützen, rátámasztani; ſich aufſtützen, rátámaszkodni.

Aufſtutzen, den verkürzten Theil aufwärts biegen, felkunkorítni, trop.; aufputzen, z. B. ein Kleid, felpíperezni, csinosgatni; verwundert oder betroffen in die Höhe ſchauen, elcsudálkozni, elbámulni valamin.

Aufſuchen, fel-, v. megkeresni p. o. valakit, valamit keresni p. o. az igazságot; die Urſachen der Dinge aufſuchen, a' dolgoknak okát vizsgálni, keresgélni; Schwierigkeiten aufſuchen, wo keine ſind, a' kákán is görcsöt keresni.

Aufſuchen, das, die Aufſuchung, fel-, v. megkeresés, felkeresgélés.

Aufſucher, der, felkereső.

Auftakt, der, ſ. Aufſchlag.

Auftauchen, a' vízből felbukni.

Auftaummeln, feltántorogni.

Aufthauen, wie das Eis, felolvadni; vom Eiſe befreit werden, die Erde thauet bei der Morgenſonne auf, a' föld a' reggeli melegtöl kienged; einen gefrornen Körper wieder flüßig machen, elolvasztani, felolvasztani.

Aufthauung, die, des Eiſes, felolvadás, kiengedés, felolvasztás.

Auftbürmen, hoch machen, feltornyozni, magosra felépitni, felrakni; hoch über einander ſetzen, halmozni, felhalmozni, rakásra halmozni; ſich aufthürmen, wie die Wellen, tornyosodni, fetornyosodni, felemelkedni.

Aufthürmung, die, felhalmozás, felrakás.

Aufthun, z. B. die Thüre, fel-, ki-, megnyitni, kitárni; ſie getraueten ſich nicht den Mund aufzuthun, a' szájokat sem merték feltátni v. kúkkanni sem merték; den Beutel aufthun, megnyitni az erszényt, az az fi-

Digitized by Google

zetni; ſich auftbun, megnyilni, kinyilni; wie die Blume, fejleni mint a' virág.

Auftiſchen, feltenni, feladni az ételt az asztalra; bekannte Sachen vorbringen, elbeszélleni az esmeretes dolgot.

Auftrag, der, das Auftragen, z. B. der Farbe, rákenés, rámázolás, festéknek felkenése a' képre, festésre; ein aufgetragenes Geſchäft, meghagyás, réa bizott dolog valakire, parancsolat, meghagyott dolog.

Auftragen, z. B Speiſen feladni, felhordani az ételeket; eine Farbe auftragen, a' festéket ráfesteni, rákenni, rámázolni t. i. a' képre, befesteni a' képet; zur Beſorgung übertragen, rábízni valakire valamit, meghagyni, megparancsolni, eleibe szabni hogy tellyesésse.

Auftreiben, z. B. ein Wild, felhajtani v. kergetni; ſ. aufjagen; bei den Schloſſern mit dem Hammer auftreiben, domborora kiverni, feldomborítni; mit Mühe ausfindig machen, felhajtászni, kerítni, felkeresni; eine Sache auf die andere treiben, z. B. einen Reif auf das Rad, ráverni p. o. abroncsot kerékre, hordóra.

Auftreibung, die, der Gelder, pénz kerittés; felverés, ráhajtás.

Auftrennen, el-, fel-, kifejteni p. o. a' varrást; ſich, el-, v. kifesleni.

Auftrennung, die, fel-, v. kifejtés.

Auftreten, lépni, hágni, ráhágni; lépni; ſtark auftreten, erösen járni; leiſe auftreten, lábujj hegyen járni; öffentlich hintreten, kiállani, kilépni a' közönség eleibe p. o. mint a' szinjátszó; als Zeuge auftreten, tanunak állani; durch Treten öffnen, ráhágva kinyitni, ráhágással felnyitni p. o. az ajtót.

Auftritt, der, lépés, rálépés, ráhágás, t. i. földre; eines Sängers, felállás p. o. beszéd v. ének tartás végett; der Auftritt eines Schauſpieles, megjelenés, jelenés p. o. a' nézö játék jelenései; jeder merkwürdige Vorgang, baj, eset, történet, jelenés.

Auftrocknen, száritni, szárogatni, törölni, feltörleni, eltörölni; zum künftigen Gebrauch trocknen, z. B. Obſt, megszáritni, megszárogatni; trocken werden, megszáradni.

Auftröpfeln, rácsepegni; auftröpfeln laſſen, rácsepegtetni.

Aufwachen, felébredni.

Aufwachſen, felnöni felnevekedni; daher: aufgewachſen, felnöt, felserdült; trop.; aufwachſen, z. B. wie Schulden, megnöni, megszaporodni, mint p. o. az adósság.

Aufwägen, megmérni t. i. fontal, megfontolni, megmázsólni.

Aufwägung, die, megmérés.

Aufwälzen, z. B. Steine, fölgörgetni, felhengerítni; auf etwas wälzen, z. B. einen Stein auf das Gras, rágördítni; ráhengerítni.

Aufwärmen, z. B. eine Speiſe, felmelegítni, ujra megmelegítni, trop.; etwas Veraltetes hervorbringen, ujra elövenni a' régen elfelejtett dolgot.

Aufwärter, der, szolgáló személy.

Aufwärterin, die, szolgáló, asszony személy.

Aufwärts, adv., felfelé.

Aufwäſcherin, die, mosogató asszony v. leány.

Aufwallen, wie ſiedendes Waſſer, felbuzogni, buzogva forrani; wie das Meer, hallámlani, habzani, hánykodni; das Blut wallet auf, pezseg a' vér; aufwallen laſſen, felforralni; trop.; von heftigen Leidenſchaften ergriffen werden, als Zorn, felhevülni felbuzdulni.

Aufwallung, die, das Aufwallen des ſiedenden Waſſers, buzgás, forrás, des Meeres, hánykodás; des Gemüths, felhevülés; des Blutes, pezsgése a' vérnek, vértolongás.

Aufwand, der, költség.

Aufwarten, bedienen, szolgálni szolgálotjára lenni valakinek, szolgálatot tenni valakinél; bei jemanden erſcheinen, szolgálotjára megjellenni; wie die Kammerherren, beim Könige, udvarolni, udvari szolgálatot tenni, ſeine Aufwartung machen, tiszteletére v udvarlására lenni.

Aufwartſam, adj., bereit aufzuwarten, kész szolgálatú; szolgálatra termett.

Aufwartung, die, Bedienung, szolgálat; der Beſuch, den man macht, tisztelet, udvarlás, látogatás.

Aufwaſchen, fel-, v. megmosni, mosogatni; durch Waſchen wegſchaffen, z. B. Blut vom Boden, felmosni, feltörleni; durch Waſchen verbrauchen, mind felmosni p. o. a' szappant; wund waſchen, z. B. die Hände, mosás által feldörgölni p. o. a' kezét.

Digitized by Google

Aufwaſchung, die, elmosogatás, elmosás.
Aufwaſchkübel, der, mosogató edény.
Aufwaſchwaſſer, das, mosogtó víz.
Aufweben, felszőni.
Aufwechſel, der, pótlópénz, ráadás t. i. a' jó pénzre.
Aufwechſeln, felváltani.
Aufwecken, einen Schlafenden, felköltени; einen Todten aufwecken, feltámasztani a' holtat; lebhaft machen, z. B. einen Trägen, serkenteni, serkengetni, ösztönözni, nógatni.
Aufweckung, die, felköltés; Ermunterung, sérkentés.
Aufwecker, der, felköltő, serkentő.
Aufwehen, felfujni a' földről, fúvással felemelni; das Feuer aufwehen, felfujni a' tüzet, fúvással felélesztени.
Aufweichen, z. B. mit Waſſer, megáztatni t. i. vizzel, hogy puha legyen; weich werden, megpuhúlni.
Aufweiſen, z. B. Briefe, elömutatni, felmutatni, elöadni.
Aufwenden, z. B. Geld, forditni valamire.
Aufwerfen, felvetni, felfelé vetni, felhajitni, (feldobni, feltökni); die Naſe aufwerfen, d. i. ſie rümpfen, az orrát fintorgatni; auf etwas werfen, z. B. Erde, vetni v. hányni reá; trop.; eine Frage aufwerfen, kérdést tenni; eine aufgeworfene Frage, megfejtésre feltett kérdés; durch Hinzuwerfen erhöhen, felhányni egy rakásra, felhalmozni, feltölteni; einen Damm aufwerfen, gátot huzni; einen Graben aufwerfen, árkot ásni; ſich aufwerfen, d. i. in die Höhe werfen, wie z. B. ein Brett, megvetemedni, felgörbülni, mint a' deszka; ſich zum Anführer aufwerfen, vezérré magát tenni, mintegy erővel; ſich aufwerfen, d. i. widerſetzen, ellene szegezni magát, ellene támadni valakinek.
Aufwichſen, z. B. den Schnurbart, felsodorni, felpederni, p. o. a' bajuszát.
Aufwickeln, z. B. Seide, Garn auf etwas wickeln, rátekergetni, rágombolyítni, felgombolyítni; auseinander wickeln, kibontogatni, kitekergetni; ein Kind aufwickeln, feloldozni a' bépolyák kisdedet.
Aufwickelung, die, Zuſammenwickelung, felgombolyítás, feltekerés; Loswickelung, letekerés.
Aufwiegelei, die, fellázzítás.
Aufwiegeln, fellázzitni, lázzadásra késztetni, fellázzasztani p. o. a' népet pártütésre.
Aufwiegelung, die, fellázzasztás.
Aufwiegen, nehezebb lenni; an Werth übertreffen, felyülmúlni, felyülhaladni, többet érni, elébbvaló lenni másnál.
Aufwiegler, der, lázzasztó, békességháboritó.
Aufwiegleriſch, adj., lázzasztó, lázzadásra czélzó; adv., lázzasztó módon.
Aufwinden, z. B. Garn, ſ. Aufwickeln, 2) in die Höhe winden, z. B. eine Laſt, csigán feltekerni.
Aufwindung, die, felgombolyítás.
Aufwiſchen, feltörleni.
Aufwittern, szaga után rátalálni.
Aufwühlen, feltúrni p. o. a' földet; um etwas zu ſuchen, felkutatni.
Aufwurf, der, felvetés, rávetés; die aufgeworfene Erde, rakásra hányt föld, hányás, rakás.
Aufzählen, felszámlálni, ki-, v. megszámlálni p. o. pénzt; Streiche aufzählen, ütni reá p. o. pálczát; trop.; nach der Reihe anführen, elöszámlálni, rendre elmondani.
Aufzählung, die, ki-, v. felszámlálás.
Aufzäumen, z. B. ein Pferd, felkantározni a' lóvat.
Aufzehren, megemészteni, felenni; der Gram zehrt mich auf, a' bánat megemészt v. elepészt.
Aufzehrung, die, megemésztés.
Aufzeichnen, feljegyezni, felirni.
Aufzeichnung, die, feljegyzés, felirás.
Aufzeichnungsbuch, das, béjegyzőkönyv.
Aufzeigen, fel-, v. megmutatni.
Aufzeigung, die, felmutatás.
Aufzerren, czibálni, rángatni.
Aufziehbrücke, die, felvonóhid.
Aufziehen, felvonni, felhúzni; die Uhr aufziehen, felhuzni az órát; trop.; groß ziehen, z. B. Kinder, felnevelni, nagyra felnevelni, feltartani; einen aufziehen, d. i. zum Beſten haben, valakiből tréfát űzni, valakivel komázni, megtréfálni; ſich an einen Ort begeben, z. B. auf die Wache ziehen, rendben menni valahová p. o. mint a' katonák örizetre; einhergehen, in Anſehung der Kleidung, járni p. o. öltözködve v. ruházatban; mit etwas angezogen kommen, z. B. mit einer Lüge, valamivel állani elő, p. o. mentséggel, hazugsággal; über den Geſichtskreis in die

Höhe ſteigen, feljönni, támadni, z. B. es zieht ein Gewitter auf, égi háború támad v. húzódik össze.

Aufziehung die, Oeffnung, megoldás; das Aufziehen einer Saite, felhuzás; in die Höhe, felfeléhuzás, felvonás; das Großziehen, feltartás, felnevelés; Verſpottung, kicsúfolás.

Aufzug, der, das Aufziehen, z. B. einer Proceſſion, pompás menetel p. o. sorban, búcsúra; in Anſehung der Kleider, öltözet; in einem Schauſpiele, ein Akt, felvonás t. i. a' játékszíni darabokba.

Aufzwängen, die Thür, bényomni, bétaszítni p. o. az ajtót.

Aufzwicken, felszegezni.

Aufzwingen, erövel rányomni, rátakmálni.

Augapfel, der, szemgolyó; der Augenſtern, szemfény; trop.; ſt. Liebling. szeme fénye, szeme világ, szeme világa, valakinek az az legkedvesseb kincse.

Augapfelhäutchen, das, szemgolyóhártya.

Augapfelzuckung, die, szemgolyórángotódás.

Auge, das, szem, plur.; die Augen, szemek; hellblaue, dunkelblaue, graue, ſcharfe, ſchwache oder blöde Auaen, világoskék, setetkék, barna, éles, gyenge, tompa látású szemek; die Augen ſprühen Feuer, szikráznak szemei; geb mir aus den Augen, menni a' szemem elöl; in die Augen fallen, szemébe tünni; unter die Augen gehen, szeme eleibe kerülni; große Augen machen, csudálni, elcsudálkozni rajta, bámulni; aus dem Auge, aus dem Sinn, ha közel nem sejtem, könnyen elfelejtem; das Kalb in die Augen ſchlagen, d. i. sebr beleidigen, valakit nagyon megbántani; in die Augen faſſen, jól megnézni; ein Auge auf etwas haben, szemmel tartani valamit; das ſticht ihm in die Augen, szeretne szet teni rá; mit einem blauen Auge davon kommen, meg járni vele, benne veszteni; 2) was einem Auge ähnlich iſt, z. B. Pfauenauge (in den Schwanzfedern) szeme; Augen in den Würfeln, pont; an den Bäumen, szem, bimbó, jövés, fajövés; beim Stricken eine Maſche, szem, hurok, p. o. a' harisnya kötésben; Käſe, der Augen hat, lyukacsos sajt.

Augenachat, der, oder Augenſtein, szemesagát.

Augenader, die, szemér, szemeletér.

Augenähnlich, adj., szemformáju.

Augenarzt, der, szemorvós.

Augenbad, das, szemfereszetés.

Augenbalſam, der, szembalzsam.

Augenblick, der, szempillantás, pillogatás, pillantás; bleibe einen Augenblick, maradj még egy kevéssé: jeden Augenblick, minden pillantatban v. perczbon; Freundſchaften für den Augenblick, ideig óráig való barátság.

Augenblicklich, adj., egy szempillantásig tartó, hirtelen való, jelenvaló, adv., azonnal, mindjárt, ebben a' pillantatban.

Augenblinzen, das, d. i. das Zittern des Augenſternes, szemfény rángotódása.

Augenblitz, der, ein ſcharfer Blick, villám nézés, villám módra nézés.

Augenblutader, die, szemvérér, a' szemnek vérerei.

Augenbogen, der, szem szivárvány.

Augenbrame, Augenbraue, Augenbraume, die, szemöldök.

Augenbutter, die, szemtajték

Augen-Cur, die, szemorvoslás, szemgyógyitás.

Augendeckel, der, szemfödél.

Augendienſt, der, Scheindienſt, tettetett készeség a' szolgálatra.

Augendrüſe, die, szemikra.

Augenentzündung, die, szemgyulladás, szemnek tüzessége.

Augenfehler, der, szembeli hiba.

Augenfell, das, eine Augenkrankheit, hajog a' szemen.

Augenfiſtel, die, könycsap.

Augenflecken, der, hajog folt a' szemen.

Augenfluß, der, eine Krankheit, szemcsusz, szem nátha.

Augenförmig, adj., szemformáju.

Augengeſchwür, das, szemkelés, árpa a' szemen.

Augenglas, das, szemüveg, ókulár, pápaszem.

Augenhäutchen, das, szemhártya.

Augenhöhle, die, szemüveg.

Augenkrampf, der, szemgörcs.

Augenkrankheit, die, szemnyavalya, szemfájás.

Augenkraut, das, czinadónia, gódircz, kézfecskefü.

Augenlehre, die, szemtudomány, a' szemnek tudománya.

Digitized by Google

Augenlicht, das, a' szemvilága, látás szem.
Augenlied, das, plur.; **Augenlieder**, szemhejj.
Augenliederentzündung, die, szemhejj gyulladás.
Augenliederkrätze, die, szemhejj viszketegség.
Augenliederkrampf, der, szemhejj görcs.
Augenliederrose, die, szemhejj csusz.
Augenliedervorfall, der, szemhejj lesés.
Augenlos, adj.; szemetlen.
Augenluſt, die, szemgyönyör, szemlegeltetés.
Augenmaaß, szemmérték.
Augenmahl, ſ. Augenflecken.
Augenmerk, das, ein Merkmahl für die Augen, jel melyről meg láthatni, választott jel; das Ziel, die Abſicht, czél, igyekezet czélja, szándék feltétel, figyelmetesség.
Augenmittel, das, szemorvósság.
Augenpflege, die, a' szemnek gondviselése.
Augenpulver, das, szempor.
Augenpunkt, der, szempont, néző pontja.
Augenrinnen, das, ſ. Augenfluß.
Augenſalbe, die, szemkenöcs, szembalzsam.
Augenſchein, der, szemlelés, megnézés; in Augenſchein nehmen, megnézni, megszemlélni, megvízsgálni; der Augenſchein lehrt es, a' szemmel látás bizonyatja.
Augenſcheinlich, adj., nyílván való, nyílványos, szemlátomástvaló, világos, adv., nyilván, szemlátómást.
Augenſchirm, der, szemfödöző, árnyéktartó.
Augenſchleim, der, szemtajték.
Augenſchmerz, der, szemfájás.
Augenſchwäche, die, des Auges, szemgyengeség; des Geſichts, gyenge v. tompa látás.
Augenſperre, die, szemhejj merevedés.
Augenſpiel, das, értegetés a' szemekkel, kaczongatás, kaczintás.
Augenſtechen, das, szemszurás, szúró fájdalom szemben.
Augenſtern, der, szemfény, szemvilág, szemcsillag; die Regenbogenhaut, szemszivárvány.
Augenſternerweiterung, die, szemfénykitágulás.
Augenſternverengerung, die, szemfénybéhuzodás.
Augenſternverſchließung, die, szemfénybézárodas.
Augenſternverſtopfung, die, szemfénybédúgolás.
Augentauſchung, die, der Augenbetrug, szemfényvesztés.
Augentriefen, das, a' szemnek szüntelen könyekése
Augentriefig, adj., könnyező, gyenge szemés.
Augentroſt, der, szemlegeltetés, szemviditás
Augenverblender, der, szemfényvesztő.
Augenverblendung, die, szemfényvesztés, szemfényvesztő mesterség.
Augenvorfall, der, szemkidudorodás, szemkidülledés.
Augenwaſſer, das, szemvíz.
Augenwaſſerſucht, die, szemvizí betegség, sémvizkórság.
Augenweh, das szemfájás; Augenweh haben. szemfájásba szenvedni, szemének fájni; ich habe Augenweh, faj a' szemem, a' szemeim.
Augenweide, die, szemlegeltetés.
Augenweiß, das, a' szemfejére.
Augenweite, die, a' látás határa.
Augenwimmer, oder Augenwimper, szempilla; szemször.
Augenwink, der, szemmel intés, hunyoritás.
Augenwinkel, der, szemzug.
Augenwinkelentzündung, die, szemzuggyulladás, v. tüzesség.
Augenwinkelgeſchwür, das, szemzug meggyülés.
Augenwinken, das, hunyorítás, hunyorgatás.
Augenwölkchen, das, szemhomály.
Augenwonne, die, ſ. Augenluſt.
Augenzahn, der, auch Spitz- oder Hundszahn, szemfog.
Augenzeuge, der, szemmel látott tanu; ein Augenzeuge gilt mehr als zehn Ohrenzeugen, egy szemmel látott tanu többet bizonyít mint tiz hallomásos.
Augenzier, die, eine Pflanze, Ochſenzunge, mezzei atraczél, ökörnyelvü fü.
Augenzucken, das, szemrángolódás.
Aeugig, adj., szemes, szemü.
Aeuglein, das, szemecske.
Auguſt, der, Auguſtmonath, Augusztus, Kisasszony hava; Name, Agostom (finév).
Aus, praepos., auf die Frage woher? bol-ből; z. B. aus der Quelle ſchöpfen, a' forrásbol meritni; aus Athen

kommen, Athéneböl jönni; die Materie, woraus etwas gemacht wird, bol való — böl való; z. B. eine Statue aus Marmor, márványbol való kép; aus nichts wird nichts, semmiböl semmi se lesz; die Urſache andeutend, warum? z. B. aus Zorn, haragbol; aus Verzweiflung, kétségbe esésböl; ein Mittel andeutend, z. B aus allen Kräften, tellyes, minden erejéböl; das Ende einer Sache anzuzeigen, z. B. mit dir iſt es aus, te oda vagy.

Ausackern, z. B Steine, kiszántani, belölle felszántani.

Ausarbeiten, vertiefte Arbeit machen, z. B. mit dem Grabſtichel, kivésni, kimetszeni; aus der Erde herausſchaffen, z. B. Steine, kiásni; eine Schrift ausarbeiten, kidolgozni t. i. irást; trop. der Wein hat ausgearbeitet, az a' bor ki forrta magát.

Ausarbeitung, die, kidolgozás; kidolgozott munka.

Ausart, die, fajzat, elfajzás.

Ausarten, elfajzani, mint a' plánta, elfajulni, mint az ember, elkorcsosodni, mint az állat.

Ausartung, die, elfajzás, elfajulás, elkorcsosodás, elváltozás, t. i. rosszabra.

Ausathmen, kilehelleni, kifujni.

Ausbacken, jól megsütni p. o. a' kenyeret, jól kisülni, jól megsülni.

Ausbau, der kiépítés, megépítés.

Ausbauen, belöl megépítni, félépítni.

Ausbauung, die, fel-, v. megépítés, egészenvaló elkészítése az épitésnek.

Ausbedingen, kikötni magának az alkuba valamit.

Ausbedingung, die, magának tartott jus, kikötés alku.

Ausbedungen, adj., megalkudt.

Ausbeißen, kiharapni, kimarni, elmarni.

Ausbeitzen, kiétetni p. o. maró nedvel, kienni, mint a' választó víz.

Ausbellen, ugatni megszünni.

Ausbeſſerer, der, kijobbitó.

Ausbeſſern, megjobbítni, kijobbítni, megigazitni; ujra csinálni, megújjítni.

Ausbeſſerung, die, megjobbítás, megigazitas, megújjítás.

Ausbeten, végezni az imádkozást.

Ausbetteln, elkoldúlni valamit valakitől.

Ausbeugen, kifelé hajtani, görbítni; kitérni elöle.

Ausbeugung, die, kifelé görbités; kitérés.

Ausbeute, die, nyereség, kereset.

Ausbeuteln, kirázni, p. o. lisztet a' zacskóbol; trop. einen ums Geld bringen, kiürítni valakinék az erszényét.

Ausbeutelung, die, kirázás.

Ausbezahlen, kifizetni.

Ausbiegen, kigörbítni, kifelé hajtani.

Ausbieten, feil bieten, z. B. Waaren, árúlni, eladásrá tenni.

Ausbietung, die, árúlás.

Ausbilden, kiformálni, kipallérozni, formálni, kimivelni, tökélletesitni; ein ausgebildeter Geiſt, pallérozott eszü ember, nagy v. széles tudományú férfiu, kimivelt lelkü ember.

Ausbilder, der, oder Ausbildner des Stoffes, kiformáló; des Verſtandes, formáló, kipallérozó, oktató.

Ausbildung, die, kiformálás, kipallérozás, kimivelés.

Ausbitten, kikérni, kérni.

Ausblaſen, kifújni, kiadni; die Seele ausblaſen, kiadni a' lelkét; ein Licht, elfújni, fúvással eloltani; trop. überall bekannt machen, kihirdetni; die Flöte iſt ausgeblaſen, a' flóta már meg van jártatva, ki van fúva.

Ausblaſung, die, kifúvás, kihirdetés.

Ausbleiben, kinn maradni, oda maradni; elmaradni, nem jönni.

Ausbleiben, das, ki-, v. elmaradás.

Ausbleichen, megfejéritni, t. i. a' vásznat; meg fejéredni.

Ausblick, der, kitekintés; trop. ein froher Ausblick in die Zukunft, jó reménység a' jövendőkre nézve.

Ausbluhen, elvirágzani, megszünni virágzani.

Ausbluten, vérét elfolyatni; er hat ausgeblutet, megszünt vérzeni.

Ausbohlen, mit Bohlen bekleiden, z. B. einen Fußboden, kipallózni, kideszkázni.

Ausbohren, kifúrni, általfúrni; durch's Bohren herausbringen, kifúrni belölé.

Ausbohrung, die, kifúrás.

Ausborgen, kölcsönözni.

Ausborgung, die, kölcsönözés.

Ausbraten, jól megsütni, kisütni belöle, p. o. a' zsirját; jól megsülni, kisülni belöle.

Ausbrauen, gehörig brauen, jól kifözni p. o. a' sert.

Digitized by Google

Ausbrauſen, als: der Wein, Bier, kiforrni magát, mint a' bor, must, ser; vom Sturme, kidühösködni magát, megszűnni dühösködni; trop. die Heftigkeit verlieren, kifújni magát, kiadni a' mérget, lecsendesedni, mint a' harag, indúlatosság.

Ausbrechen, kitörni p. o. a' fogát; im Erbrechen von ſich geben, kihányni, kiokádni; ſich befreien, z. B. wie ein Verbrecher aus dem Gefängniſſe, kirontani a' tömlöczből, kitörni a' tömlöczöt; vom heftigen Gemüth, es ausbrechen laſſen, kifakadni p. o. panaszra; in lautes Gelächter ausbrechen, hahotára fakadni; in Drohungen ausbrechen, fenyegetődzni; von Dingen, ſchnell ſichtbar werden, kiütni, kirontani, z. B. das Feuer war an mehreren Orten ausgebrochen, a' tűz több helyeken kiütött v. kirontott; trop. ein Aufſtand iſt ausgebrochen, lázzadás támadt, tamadás ütött ki.

Ausbreiten, kiterjeszteni, p. o. a' szárnyát; erweitern, nevelni, öregbítni; ausgebreitete Kenntniſſe, nagy tudomány, szélesen kiterjedett esméret; vielen mittheilen, elterjeszteni; bekannt machen, közönségessé tenni, elhírlelni; ſich ausbreiten, el-, v. kiterjedni; ein Baum, der ſich ausbreitet, terepélyfa; trop. die Krankheit breitet ſich aus, a' nyavalya terjed; das Gerücht breitet ſich aus, az a' hír terjed el, mindenfelé az hírlelik.

Ausbreiter, der, kiterjesztő, hirdető.

Ausbreitung, die, kiterjedés, elterjedés.

Ausbrennen, belől kiégetni; einen Zahn ausbrennen, kisütögetni az odvas fogat; ein von der Sonne ausgebranntes Feld, a' hévségtől kiégett mező, rét, vetés; inwendig verbrennen, z. B. das Haus brannte aus, a' ház belől megégett; aufhören zu brennen, egészen elégni.

Ausbringen, Junge ausbringen, d. i. ausbrüten, kikölteni a' fiait v. a' tojásait; Flecke aus Kleidern ausbringen, kivenni a' ruhából a' mocskot, pecsétet; etwas bekannt machen, elhirlelni, kihivni, p. o. a' hirt, a' szót a' háztól; eine Geſundheit ausbringen, elköszönni a' poharat, valaki egésségéért inni.

Ausbringung, die, kihozás, kiverés, kitisztítás.

Ausbruch, der, das Ausbrechen, z. B. des Feuers, kirontás, kiütes, p. o. a' tüznek, az ellenségnek kiütése, támadás, gerjedés; der Ausbruchwein, asszuszőlőbor.

Ausbrühen, kiforrázni.

Ausbrüten, Junge, költeni, kiköltenì; etwas Böſes ausbrüten, koholni, p. o. valami rosszat; aufhören zu Brüten, a' költést elvégezni.

Ausbrütung, die, kiköltés.

Ausbügeln, Wäſche, kivasalni, kitéglázni.

Ausbügelung, die, kivasalás.

Ausbund, der, das Vorzüglichſte von Menſchen und Dingen, virága — auch ékesség, disze; der Ausbund von gottloſen Leuten, gazember; mustrája a' szemtelenségnek.

Ausbündig, adj., d. i. in ſeiner Art vorzüglich, z. B. Schönheit, Tugend, kiváltképpen való, különös, jeles; adv. különösen, kiváltképpen.

Ausbürſten, kikefélni, megkefélni.

Ausbürſtung, die, kikefélés.

Ausdämpfen, z. B. die Feuchtigkeit, kigőzölögtetni; auslöſchen, z. B. Kohlen, kioltani; vermittelſt des Dampfes heraustreiben, z. B. Bienen, kifüstölni.

Ausdampfen, elgőzölögni.

Ausdampfung, die, kigőzölgés; kigőzölögtetés.

Ausdauern, tartani, végig kitartani, kiállani; aushalten, ertragen, z. B. Hitze, kiállani, elszenvedni, eltürni.

Ausdehnbar, adj., kinyújtható, kiterjeszthető.

Ausdehnbarkeit, die, kinyújthatóság, kiterjeszthetőség, lapíthatóság.

Ausdehnen, kinyújtani t. i. hosszúra, kiterjeszteni, t. i. szélesre, kilapítni p. o. az érczeket, kinyujtani; ſich ausdehnen, kiterjeszteni magát, kinyújtózni, kiterjeszkedni, kiterjedni, kinyúlni, nagy helyet elfoglalni.

Ausdehnung, die, das Ausdehnen, kiterjesztés, elnyújtas; kiterjedés, térség, térhely, nagyság.

Ausdehnungskraft, die, kiterjeszkedőerő.

Ausdehnungsvermögen, das, kiterjeszkedhetés.

Ausdenken, gondolni, kigondolni.

Ausdeuten, kimagyarázni, megfejteni; z. B. übel oder gut ausdeuten, rosszra v. jóra magyarázni.

Ausdeutung, die, magyarázat, kimagyarázás, megfejtés.

Ausdichten, kigondolni, költeni.

Digitized by Google

Ausdichtung, die, kigondolás, költés találmány.
Ausdielen, kideszkázni, t. i. szobát, kipallozni.
Ausdielung, die, kideszkázás, kipallózás.
Ausdienen, kiszolgálni, végig szolgálni, szolgálatját végezni.
Ausdingen, kikötni magának, t. i. az alkuban v. egyezésben.
Ausdonnern, megszünni menydörögni.
Ausdorren, wie Gewächse, kiszáradni, mint a' plánták, a' föld.
Ausdorren, das, die Ausdorrung, szárazság, kiszáradás, elszáradás.
Ausdörren, kiszáraztani, kiszárogatni, kiszikkasztani.
Ausdörrung, die, kiszáraztás.
Ausdrängen, kinyomni, kiszorítni.
Ausdrechseln, kiesztergázni; ausgedrechselt, d. i. gekünstelt, kimesterkélt, mesterséggel készített.
Ausdreben, kitekerni, kifacsarni, p. o. kezéből valamit, kisrófolni, kifelé srófolni, lesrófolni.
Ausdreschen, kicsépelni; aufhören zu dreschen, elcsépelni, végezni a' csépelést.
Ausdreschung, die, kicséplés.
Ausdringen, kinyomúlni belölc.
Ausdruck, der, kifejezés, jelentés, a' jelentésnek ereje, hathatóssága; jedes Wort, welches unsere Vorstellungen bezeichnet, szó, kifejezés, kitétel; die Art und Weise des Ausdruckes; előadás, az előadásnak vagy kifejezésnek módja, kitétel.
Ausdrucken, kinyomni, lenyomni valamibe; trop. Vorstellungen durch sichtbare oder hörbare Zeichen darstellen, kifejezni p. o. magát, gondolatit szóval kitenni, előadni; Wort für Wort ausdrücken, d. i. übersetzen, szóról szóra v. szó szerént fordítni valamit; fertig drucken, z. B. ein Werk, kinyomtatni, végezni a' nyomtatását valamelly könyvnek; sich ausdrucken, d. i. seine Vorstellungen und Empfindungen mittheilen, magát v. gondolatját kifejezni, szóllani; er druckte sich folgendermaßen aus igy szóllott, ekként fejezte ki magát.
Ausdruckslecr, ausdruckslos, adj., z. B. Gesicht, Stimme, lankadt, erőtelen.
Ausdrucksvoll, adj., velős; ein ausdrucksvoller Redner, velős beszédű orátor; adv., velösen.
Ausdrücken, kinyomni.
Ausdrückung, kinyomás.
Ausdrücklich, adj., világos, nyilvánvaló, világosan, kifejezett; adv., nyilván, világosan, magyarán.
Ausdusten oder ausdüften; illatozni.
Ausdüftung, die, illatozás, illat adás.
Ausdulden, végigtürni, kiállani.
Ausdünsten, kigőzölgeni, kipárázni, kigőzölögni magából, kigőzölögtetni.
Ausdünstung, die, kigőzölgés; die ausgedünstete Feuchtigkeit, göz, pára.
Ausdunsten, kigőzölögni, kipárálni; als Dunst verfliegen, elgőzölögni, göz formában elszállani; einen Dunst von sich geben, gözölni, gözölögni.
Ausdunstung, die, kigőzölgés.
Ausecken, kiszegletezni.
Auseggen, kiboronálni belőle, a' boronával kifordítni, p. o. a' földből.
Auseinander, aus einander, egymásból, egymástól.
Auseinanderbringen, z. B. Zankende, egymástól, elválasztani.
Auseinanderfliegen, széllyel repülni.
Auseinanderfliehen, széllyel szaladni, szerteszéllyel futni.
Auseinanderfließen, széllyel folyni.
Auseinandergehen, sich trennen, elválni egymástól és kétfelé elmenni; ein auseinander gegangenes Heer, széllyel oszlott tábor v. sereg; den Senat auseinander lassen, eloszlatni, elereszteni a' tanácsot; von Sachen, die nicht fest zusammenhalten, elválni, elrepedni, egymástól elmenni.
Auseinanderjagen, széllyelkergetni.
Auseinanderlassen, z. B. die Armee, elereszteni t. i. hogy széllyel oszoljanak.
Auseinanderlaufen, széllyelfutni v. szaladni.
Auseinanderlegen, egymástól széllyelszedni, elszedni egymástól.
Auseinanderlegung, die, széllyelszedés, egymástól való elszedés.
Auseinanderlesen, széllyel válogatni, egymásközül kiválogatni.
Auseinanderreißen, kettészakasztani, széllyel szakasztani.
Auseinanderschlagen, széllyelverni.
Auseinanderschneiden, kettévágni.
Auseinandersetzen, egymástól eltenni, v. távoltonni egymastól; trop., deutlich machen, megmagyarázni, megfejtegetni; sich auseinandersetzen, d. i. sich verständigen, valakivel egyességre

Digitized by Google

lépni, megegyezni valami dolog eránt.

Auseinanderſetzung, die, fejtegetés, megfejtegetés, megmagyarázás.

Auseinanderſperren, z. B. die Beine, széllyelvetni egymástól, kétfelé vetni p. o. a' lábait.

Auseinanderſtehen, távalállani egymástól.

Auseinanderſtellen, széllyel v. távolállani egymástól.

Auseinandertheilen, kétfelé osztani, széllyel osztani.

Auseinandertreiben, széllyelűzni, szerteszéllyel kergetni.

Auseinanderzerren, széllyel ránczigálni v. huzgálni.

Auseinanderziehen, egymástól széllyelhuzni.

Auserkennen, kiesmerni, egészen megesmerni.

Auserkieſen, kiválasztani.

Auserkieſung, die, kiválasztás.

Auserkören, kiválasztani; daher auserkoren, választott, kiválasztott.

Auserleſen, kiválogatni, kikeresni több közül; daher ſt. ausgeleſen, kiválasztott; ſt. vorzüglich, válogatott, jeles, derék.

Auserleſung, die, kiválasztás.

Auserſehen, kiszemlélni, kiválasztani, kinézni, valamelly végre elhatározni, elszánni, szánni valamire.

Auserwählen, kiválasztani; daher, der Auserwählte, d. i. der Innigſtgeliebte, a' szerelmes, az egyetlen egy; ein Frommer, kegyes.

Auserwählt, adj., legkedvesebb, elválasztott.

Auserwählung, die, kiválasztás.

Auserzählen, végig elbeszélleni.

Auseſſen, kienni belőle p. o. tálhól; kiűrítni, kiűresítni.

Ausfachen, fiókra felosztani.

Ausfädeln, szálát húzni, szálanként kirostozni; ſich ausfädeln, szálanként eltépni, kirostólódni.

Ausfahren, z. B. einen Weg, kijárni az útat szekérrel, elvágni t. i. a' kerék vágást; ausführen, z. B. Getreide, kihordani szekéren, kivinni; auswärtsfahren, kocsin kimenni, kikocsizni, kiszekerezni, el-, v. kimenni; ſt. ausgleiten, elcsuszni; der Fuß fuhr ihm aus, megcsuszamodott, elesett; ſt. hervorbrechen, kirontani, kitörni, kiütni, p. o. mint a' himlő.

Ausfahrt, die, das Ausfahren, aus einem Orte, kimenetel kocsin, kikocsizás, kiszekerezés; ein Thorweg zum Ausfahren, kijáró hely, kapu, kijárás.

Ausfall, der, z. B. der Haare, kihullás, elhullás; beim Fechten, megtámadás, elhullás; die Belagerten, kirontás, kiütés p. o. várból; ein beißender Angriff mit Worten, szóval való megtámadása valakinek; ein heimliches Thor in einer Feſtung zu Ausfällen beſtimmt, kirontó titkos kapu.

Ausfallen, kiesni, kihullani, mint a' búza a' kalászból; elmenni, kihullani mint a' haj; einen Ausfall thun, kiűtni a' várból az ellenségre; trop.; derb ausfallen, z. B. mit Worten, erősen kikelni valaki ellen, nyersen rátámadni valakire; einen Ausgang gewinnen, z. B. es iſt gut, es iſt glücklich ausgefallen, jól v. szerencséssen ütött ki, jó v. szerencsés kimenetelc lett; die Ernte iſt ſchlecht ausgefallen, szük aratás lett az idén, rosszúl kiesett az élet; das Obſt fällt gut aus, gyümölcs elég terem v. böven lessz; ſich die Zähne ausfallen, kiűtni a' fogát p. o. esés által; ſich den Arm ausfallen, d. i. verrenken, kificzamódni a' karját p. o. esés által.

Ausfalten, a' ránczot kihuzogatni, kisimítni.

Ausfangen, kihalászni, kifogni p. o. a' tóból a' halat.

Ausfaſern, kirostozni, kirostólódni.

Ausfaulen, kirothadni, kivészni és kiesni mint a' fog.

Ausfegen, kiseperni, kitisztítni, kitisztogatni; den Beutel ausfegen, kiűrítni valakinek az erszényét.

Ausfeger, der, kiseprő, kitisztitó.

Ausfeilen, kin-, v. megreszelni, részelővel kipallérozni; trop. kicsinosgatni.

Ausfeilung, die, kireszelés; kipallérozás; kicsinosgatás.

Ausfertigen, elkészítni, kidolgozni, megérni, készen tenni a' dolgozással.

Ausfertiger, der, z. B. eines Paſſes, elkészitő.

Ausfertigung, die, elkészittés, megérés.

Ausfilzen, kitömni szörrel.

Ausfindbar, adj., ki-, v. feltalálható, kigondolható.

Ausfinden, ki-, v. feltalálni a' többek között; kiesmerni a' többek közül; ausfindig machen, feltalálni, rátalál-

Digitized by Google

ni, keresgetés által; einen Weg zur Flucht ausfinden, utat találni a' szaladásra.

Ausfischen, kihalászni, mind kifogni a' halat belölle; erforschen, kikurkászni, kicsalogatni belölle.

Ausflechten, durchflechten, béfonni p. o. veszövel, kifonni a' mi be volt fonva; sich ausflechten, magát kifejteni valamiből, kibontani.

Ausflicken, megfoltozni, megfoltozgatni.

Ausflickung, die, megfoltozás.

Ausfliegen, kirepülni, elrepülni valahonnan kilodulni.

Ausfließung, kifolyni, elfolyni valamiből.

Ausflöhen, kibolházni.

Ausflucht, die, ki-, v. elrepülés; ft. Vorwand, kifogás, mentség, szinlettek a' mentségre; Ausflüchte, magamentegetés, magavonogatás; kahle Ausflüchte, kopasz mentségek.

Ausflug, der, kirepülés; trop.; eine Reise aufs Land, kivandorlás, rövid időre való kimenetel p. o. a' pusztára, falúra, a' jószágára.

Ausfluß, der, pl. Ausflüße, kifolyás, a' kifolyás helye; Ausfluß eines Stromes ins Meer, torkolat kifolyás, bérugás p. o. a' tengerbe; dásjenige, was ausfließt, kifolyó nedvesség, víz 's a' t. a' mi kifoly.

Ausfluthen, kiöntödni, kicsepni.

Ausforderer, der, z. B. zum Zweikampfe, bajvivásra hívó v. kihívó, viadalra hívó, kikivánó.

Ausfordern, kihívni p. o. viadalra; zum Spiele, valakit játékra hívni v. késztetni; kikérni játékba.

Ausforderung, die, kihívás, késztetés p. o. a' viadalra, kikivánás.

Ausformen, kiformálni, kiábrázolni.

Ausforschen, kitanulni, kitudakozni; kivetni ballöle, micsoda gondolattal v. szándékkal legyen 's a' t.

Ausforscher, der, kitudakozó, kitanuló.

Ausforschung, die, z. B. der Wahrheit, kitanulása valaminek, kitudakozás.

Ausfragen, kikérdezni, kérdezésködés által kitanulni; einen Zeugen ausfragen, a' tanut kihalgatni.

Ausfragen, das, die Ausfragung, kikérdezés.

Ausfressen, kienni belölle, mint p. o. az állat az edényből, valamit megenni; megemeszteni, felfalni, kiürítni, kiüresitni; kirágni p. o. mint az egér a' kenyeret; wie Säure und beizende Sachen, kienni, kimarni; ausgefressene Zähne, odvas fog; sich ausfressen, d. i. sich fett fressen, felvenni magát a' sok evés v. jól élés által, meghizni.

Ausfrieren, egészen megfagyni.

Ausfuchteln, megverni.

Ausführbar, adj, véghezvihető, végrehajtható.

Ausführen, jem. z. B. aus der Stadt, kivinni, kivezetni p. o. a' városbol valakit; Getreide ausführen, kivínni szekéren, kihordani eladás végett; Unreiniakeiten ausführen, aus dem Leibe, kihajtani a' testből p. o. a' tisztátlanságot; ein Werk ausführen; valami munkát végre hajtani, véghez vinni; erklären, z. B. eine Materie, valamit böven, környülállasossan előadni, mégmagyarázni; gerichtlich darthun, z. B. durch Beweise, az ügyet törvényesen előadni, bébizonyitni.

Ausführer, der, eines Geschäftes, végre hajtó.

Ausführlich, adj., tellyes, környülállatos, bő, ádv., tellyesen, környülállatossan, hosszasan, hosszan.

Ausführlichkeit, die, hosszaság, hosszas v. környülállatos előadás.

Ausführung, die, kivezetés, kivivés; der Waaren, kihordás, kivitel; eines Werkes Vollendung, végrehajtás az elkezdett munkának; zur Ausführung kommen, végre hajtódni, véghez menni.

Ausfüllen, megtölteni, teletölteni a' hezagját v. ürességet kipótolni, bétölteni; einen Graben ausfüllen, az árkot bétölteni; die Lücken ausfüllen, a' hijánosságot kipotolni, a' hezagakot bétölteni; trop.; die Zeit mit Lesen ausfüllen; üres idejét v. óráját olvasásra, tanulásra forditni.

Ausfüllung, die, des Grabens, teletöltés, bétöltés, béhányás; töltelék, töltelékre való.

Ausfüttern, jól megetetni, jól tartani; ein Kleid ausfüttern mit Pelz, megbéllelni.

Ausfütterung, die, tartás kitartás; eines Kleides; megbéllelés.

Ausfuhr, die, kivitel, kihordás p. o. a' gabonának kivitele más országba.

Ausfuhrhandel, der, a' kivitetés v. a' kihordással való kereskedés.

Ausfuhrwaare, die, kivitelre való perték.

Digitized by Google

Ausfuhrzoll, der, kivitelvám.
Ausgabe, die, eines Buches, kiadás p. o. valamelly könyvnek kiadása, kinyomtatása; des Geldes, a' pénznek kiadása, kiköltése; was ausgegeben wird, z. B. das Geld; költség; die Ausgaben, költségek auch költség; die Abdrücke einer Schrift, kiadás, nyomtatás.
Ausgabebuch, das, költségjegyző t. i. könyv.
Ausgähren, kiforrni, megforrni, kipezsegni magát, mint a' bor, ser, ée.
Ausgang, der, menés, kimenetel p. o. a' városból; kimenetel, vég; der Ausgang einer Sache, a' dolog kimenetele; der Ausgang des Jahres, az esztendö vége; végezet, p. o. a' szó végezete; kijáró út, kimenetel.
Ausgären, s. Ausgähren.
Ausgäten, kigyomlálni.
Ausgätung, die, kigyomtálás.
Ausgeben, z. B. ein Buch, kiadni, kinyomtattatni; költeni, pénzt kiadni; kihirdetni, kijelenteni, kiadni; z. B. sich für einen Arzt ausgeben, doktornak adni ki magát, v. azt mondani magáról, hogy doktor v. orvos; jol fizetni, mint a' búza v. élet; szaporának lenni, mint a' lencse, kása.
Ausgeber, der, könyvkiadó, kiadó; kulcsár.
Ausgebung, die, kiadás, költség.
Ausgeburt, s. Geburt.
Ausgehen, kimenni, hisétálni, elmenni, p. o. onnan hazúl, ée; st. ausfallen, wie die Haare, elhullani, mint a' haj; ausgehen auf etwas, etwas zur Absicht haben, valami szándékkal lenni, valamire igyekezni; aus einem Orte oder Lande gebrachte, z. B. Waaren, kimenni, kihordatni, kivittetni, mint a' portéka más országba; nach außen zu gerichtet seyn, z. B. wie ein Winkel, kifelé menni, kiállani; st. sein Ende erreichen, elfogyni; das Geld ist ihm ausgegangen, elfogyott a' pénze; daher; vertrocknen, absterben, wie Bäume, kiveszni; sich verlieren, wie Farben, kimenni, mint p. o. a' szine valaminek, a' pecsét a' ruhából; erlöschen, wie ein Feuer, elaludni; ausfallen, wie die Haare, elhullani, kihullani, elmenni mint a' haj; gram. sich endigen, végzödni, kimenni valamibe; in Erfüllung gehen, z. B. wie ein Traum, bételyesedni, mint az álom; durch Gehen aufsuchen, z. B. auf Wild ausgehen, felkeresni, addig járni, mig feltalálja p. o. a' vadász a' vadat; durch Gehen ausmessen, lépéssel megmérni.
Ausgelassen, partic.; von auslassen, s. dasselbe, trop., adj.; von Menschen, csintalan, pajkos, pajzán, zabolátlan; mérséketlen, módnélkül való; adv. csintalanúl, pajzánúl, módnélkül, szerfelett.
Ausgelassenheit, die, pajkosság, csintalanság, zabolátlanság.
Ausgenommen, adv., kivévén, kivévén azt, ha 's a' t.
Ausgezeichnet, partic.; von auszeichnen, s. dasselbe, trop., adv, igen jeles, megkülömböztetett; adv., igen jelesen, megkülömböztetve.
Ausgießen, kiönteni, kitölteni; trop.; von sich strömen, geben, kitölteni, kiárasztani; seinen Zorn über jem. ausgießen, haragját v. bosszúját valakin kitölteni; ganz eröffnen, z. B. sein Herz ausgießen, szivének minden érzését, indúlatját v. titkát valaki elött felfedezni, kiönteni szivét valaki elött; mit etwas Flüßigem ausfüllen, z. B. mit Wachs, béönteni, tele tölteni v. önteni; auslöschen, z. B. mit Wasser das Feuer, elönteni, ráöntéssel eloltani p. o. a' tüzet; sich ausgießen, z. B. ich habe mich ausgegossen, felfedeztem v. kiöntöttem elöttetek, szivemnek indúlatit; st. sich verbreiten, z. B. Röthe goß sich über sein Gesicht, elpirúlt, elveresedett.
Ausgießung, die, kiöntés, kitöltés, tele öntés elöntés; eloltás.
Ausglätten, kisimitni, kisikárlani.
Ausgleichen, egyenlöve tenni; die Rechnungen ausgleichen, a' számadást eligazitni; ersetzen, z. B. den Schaden, kipótolni, v. helyre hozni a' kárt.
Ausgleichung, die, elegyengetés; der Rechnungen, a' számadás eligazitása.
Ausgleiten, elcsúszni, elesni; trop.; unversehenes abweichen, z. B. von der Bahn der Tugend, eltávozni, eltévelyedni töle.
Ausglitschen, idem.
Ausgraben, kiásni, felásni p. o. a' földböl, kivésni, megásni, kivájni.
Ausgrabung, die, kiásás, felásás; eines Baumes, kitásás.
Ausgräten, einen Fisch, a' szálkáit kiszedni.
Ausgrübeln, kikutkászni, kitanúlni.

Ausgründen, vizsgálni, kitalálni.
Ausgurgeln, kigurgulyázni.
Ausguß, der, das Ausgießen des Waſſers, kiöntés, kitöltés, kiöntö.
Aushaaren, elhullatni a' haját v. szörét, vedleni
Aushacken, kikapálni, kivágni, kiásni; die Augen aushacken, a' szemeit kivájni, kivágni.
Aushändigen, a' kezei közül kiadni.
Aushändigung, die, kezéből kiadás.
Aushängebogen, der, próbaárkus, zsengeárkus, elöre kiszárasztott mustra árkus a' nyomtatásból.
Aushängen, kiakasztani, kifüggeszteni.
Aushängung, die, kifüggesztés.
Aushäuten, a' börét lehúzni; ſich aushäuten, wie Schlangen, a' börét levetkezni, letenni, a' böreből kihújni.
Aushacken, vom Hacken löſen, kiakasztani a' horogból.
Aushalſtern, kikantározni, lekantározni.
Aushalten, in der Muſik, nyújtani, kitartani p. o. a' hangot; ſeine Stunden aushalten, végig kitartani az óráját; félbe nem szakasztani; kitartani, folytatni mind; ſt. ertragen, überſtehen, kiállani eltürni, elszenvedni; ſt. ausdauern, bis an das Ende aushalten, végig kitartani, megmaradni, kiállani, nem törni.
Aushaltung, die, szenvedés, eltürés, kiállás, kitartás végig.
Aushämmern, kikalapálni.
Ausbaaren, kiállani, végig kitartani.
Ausbärten, megkeményitni.
Ausbärtung, die, megkeményités.
Aushau, der, kivagdalás közüle.
Ausbauch, der, lehellés, lehellet, kilehellés, lélekzet.
Aushauchen, kilehelleni, lélekzeni; den Geiſt aushauchen, lelkét kiadni.
Ausbauen, kivágni p. o. fát; einen Wald aushauen, kiritkitni az erdőt; Steine aus der Erde, kivágni a' követ a' földből; ſt. ausböhlen, z. B. einen Felſen zu einer Höhle aushauen, a' kösziklába üreget v. barlangot vágni be; durch den Meiſel bilden, vésővel kivágni, kifaragni p. o. a' követ, a' köből valamit; bei Fleiſchern, z. B. Ochſen aushauen, kimérni a' levágott marhát.
Aushauen, das, die Aushauung, kivágás, kimetszés.
Ausheben, kivenni, kiemelni, p. o. az ajtót sarkából; Soldaten ausheben, katonákat szedni, fogni; Wein mit dem Heber ausheben, szivni, venni a' bort lopón v. szivón; húzni; verrenken, z. B. den Arm, kiránditni az emelésben karját, emelés által kificzamitni.
Aushebung, die, kiemelés; der Soldaten, fogdosás; des Weines, borszivás.
Aushecheln, z. B. den Flachs, kigerebenelni, meggerebelni.
Ausbecken, Junge, kikölteni tojásból fiait mint a' madár; trop. ki-, v-feltalálni.
Ausheilen, Wunden, ki-, v. meggyógyitni; völlig heil werden, egészen meggyógyúlni.
Ausheilung, die, kigyógyitás.
Ausheitern, den Himmel, kideritni; ſich ausheitern, kitisztúlni, derülni; ſich ausheitern, megvidúlni.
Ausheiterung, die, kiderülés; megvidúlás.
Ausheitzen, béfütni, bémelegitni a' szobát.
Aushelfen, segitni, kisegítni, kihúzni valamiből, segitségére lenni.
Aushelfung, die, kisegités, segitség.
Aushellen, ſich, kitisztülni, kiderülni.
Aushenken, aushängen, kiakasztani.
Ausheulen, kiorditni, kisirni magát, megszünni orditni.
Aushohlen, z. B. Steine, kiöblösitni, kiüregitni, kivájni, kiodvasitni, kivölgyelni.
Aushöhnen, kigúnyolni, kicsúfolni valakit.
Aushöhner, der, kigúnyoló, gúnyolódó, csúfoló.
Aushöhnung, die, kigúnyolás, kicsúfolás.
Aushöken, z. B. Obſt, Eier, árulgatni, eladogatni.
Aushören, einen, kihallgatni; ſt. végig hallgatni.
Ausholen, einen, kitanúlni vaalkitöl valamit, kivenni belőle; den Arm zum Werfen ausholen, neki fogni a' kezét, neki húzálkodni p. o. az ütésnek, hajitásnak; neki szaladni p. o. az ugrásnak.
Ausbub, der, disze, virága valaminek.
Ausbülfe, die, kisegités, segedelem, segitség
Aúsbülſen, hüvelyezni, kifejteni, p. o. a' borsót, paszulyt.
Ausbungern, éhséggel elgyötreni, kénszeritni; eine Stadt ausbungern, éhség által venni meg.

Digitized by Google

Ausbuſchen, kisuhanni.
Ausbuſten, z. B. Blut, kiköhögni, kivetni p. o. nyálkát.
Ausbunzen, megpirongatni.
Ausjagen, kihajtani, kiüzni; ſchnell ausreiten, kinyargalni.
Ausjagung, die, kihajtás, kiűzés.
Ausjäten, ſ. Ausgäten.
Ausjochen, kifogni a' jóromból.
Auskalben, kielleni a' borjút.
Auskämmen, kifésülni, megfésülni a' haját.
Auskämmung, die, kifésülés.
Auskauen, den Saft, kirágni belőle,
Auskaufen, einen, mindenestől megvenni valakit, v. valaki jószágát, portékáját.
Auskohlen, kivölgyelni.
Auskehren, kiseperni, v. sepreni.
Auskehrer, der, kiseprő.
Auskehrig, das, sepredék, szemét.
Auskehrung, die, kiseprés.
Auskeifen, lepirongatni.
Auskeimen, kicsirázni.
Auskeimung, die, kicsirázás.
Auskeltern, kisajtolni, kipréselni.
Auskennen, kiesmérni, rácsmérni, megesmérni több közül valamit; ſich auskennen, z. B. ich kann mich nicht auskennen, nem tudom hányadán vagyok.
Auskerben, kirovátkolni, bérózni, bérovátkolni, kicsipkézni.
Auskernen, kivenni a' bélét p. o. a' diónak, kiválogatni.
Auskaftern, felmérni őllel.
Ausklären, megtisztúlni, leülleszteni, felderitni; ſich ausklären, kitisztúlni, kiderűlni.
Auskagen, einen, törvény eleibe idézni.
Auskatſchen, z. B. einen Schauſpieler, kitapsolni t. i. a' csúfságból; ausplaudern, kifecsegni, kicsacsogni p. o. titkot.
Auskatſchung, die, kitapsolás, kifecsegés.
Ausklauben, kiirtani, kiválogatni, kitisztitni, kiszedegetni, kiszedni, p. o. borsót, lencsét; die Erze ausklauben, d. i. ausleſen, különválogatni, egymástól különszedni; ausgeklaubt, szemenszedett, irtott, válogatott.
Ausklauben, das, die Ausklaubung, kiválogatás.
Auskleiden, einen, levetkeztetni; ſich auskleiden, levetkezni, levetkezödni.
Auskleidung, die, levetkezés.
Ausklopfen, den Staub aus dem Kleide, kiporozni a' ruhát kiverni a' port a' ruhából, kiverni a' köntöst; einen derb ſchlagen, nagyon megverni valakit.
Ausklopfung, die, kiverés, kiporozás.
Ausklügeln, kieszmélni valamit.
Auskneten, jól megdagasztani, t. i. a' tésztát.
Auskochen, kifözni, megfözni; ſt. überlaufen, futni, kifutni, mint a' nagyon forró étel; gehörig gekocht werden, jól megföni, kiföni.
Auskochung, die, kifözés.
Auskommen, von einem Orte kommen, kijönni, kimenni; ausgebrütet werden, kikelni t. i. a' tojásból; unter die Leute kommen, elterjedni, mint a' hir; entſtehen, wie Feuer, támadni mint a' tüz, kiűlni magát; hinreichend ſeyn; beérni valamivel, elég lenni; zurecht kommen mit etwas, boldogúlni valamivel, elérni czélját vele, p. o. mentséggel; mit Einen auskommen, valakivel megegyezni, egymással egyességben lenni, öszveférni.
Auskommen, das, élelem, élelemre való költség, egyetértés, egyességben élés, társalkodás, egyezés; mód, útmód valamire,
Auskönnen, kimehetni, kijöhetni.
Auskörnen, szemenként kiszedni, szemenszedni.
Auskoſten, z. B. Wein, megkóstolni, mint felkóstolgatni.
Auskramen, Waaren, kirakni a' portékát, kirakodni, árúlni; trop.; ſeine Gelehrſamkeit auskramen, mutogatni, kérkedni valamivel, fitogtatni valamit.
Auskratzen, kivakarni, kivájni, kikaparni.
Auskratzung, die, kivájás.
Auskriechen, kimászni, kibújni.
Auskühlen, meghüssitni, meghivesitni; ſich auskühlen, meghütni magát; kühl werden, meghivesedni.
Auskühlung, die, hivesités.
Auskünden, auskündigen, kihirdetni.
Auskünſteln, mesterségesen kicsinalni, kimesterkélni; ausgekünſtelt, kimesterkélt, mesterségesen.
Auskundſchaften, kitudakozni, kitudni, kikémlelni, kikurkászni, végire járni, kitanúlni.
Auskundſchafter, der, kémlelő, tudakozó.
Auskundſchaftung, die, kikémlelés, kitanúlás.

Digitized by Google

Auskunft, die, der Unterhalt. élelem; Mittel zum Zwecke, út, mód valamire, eszköz; Nachricht. útasitás, útba igazitás, beléigazitás valamibe; einem Auskunft geben, útba igazitni valakit, útasitást adni valakinek, eligazitni valakit; ich wünsche hierüber Auskunft zu haben, szeretnék ezen dologban felvilágositttatni.

Auskunftsbuch, das, útasitókönyv, útba igazitókönyv.

Auslachen, kinevetni, kikaczagni valakit v. valamit; sich auslachen lassen, magát kinevettetni, nevetségessé tenni; aufhören zu lachen, eleget nevetni, megszünni kaczagni.

Auslachung die, másnak kinevetése, kikaczagása.

Auslachenswerth, oder -würdig, adj., nevetséges, nevetségre méltó.

Ausladen, lerakni, kirakni p. o. portékát a' hajóból; ein Schiff ausladen, kiüritni p. o. a' hajót; sich ausladen, d. i. des Unrathes entledigen, magát kiüritni, természeti szükségét tenni.

Ausladen, das, die Ausladung der Waaren, a' potékának kirakása, kirakás; Ausladen des Schiffes, kiüritése a' hajónak.

Auslader, der, portéka kirakó.

Ausladungsplatz, der, kirakóhely.

Ausländer, der, külföldi, idegen.

Ausländerin, die, külföldi t. i. fejérszemély, asszony v. leány.

Ausland, das, külföld, külsőország.

Ausländisch, adj., külföldi, külsőországi, idegenországi; adv., külföldi módon.

Ausläuten, kiharangozni; aufhören zu läuten, elharangozni.

Auslage, die, költes, költseg; Auslage bei Kaufleuten, mustramutató.

Auslagern, z. B. ausgelagertes Bier, állott ó ser.

Auslangen, mit etwas, beérni vele v. valamivel.

Auslassen, z. B. aus einem Orte, kiereszteni, elereszteni, el-, v. kibocsátni; trop. seinen Zorn auslassen, kimutatni haragját valaki ellen; weglassen, fehlen lassen, ki-, v. elhagyni, p. o szókat; auseinander lassen, z. B. ein Kleid, kiereszteni, bővebbre csinálni p. o. a' ruhát, a' köntöst; ausschmelzen, z. B. Fett, kiolvasztani, kiereszteni, p. o. a' vajat, zsirt; ausgehen lassen, z. B. Feuer, elhagyni aludni p. o. a' tüzet; sich auslassen über etwas, kimondani, kinyilatkoztatni gondolkozását valami felöl.

Auslassung, die, kieresztés, kibocsátás, elhagyás, kihagyás, kiolvasztás; kimutatás p. o. a' haragnak kimutatása.

Auslauf, der, des Wassers, kifolyás; der Schiffe, kivezés, kimennés, kiszaladás; kiállás, p. o. a' párkánynak kiállása.

Auslaufen, z. B. aus dem Hause, kifutni, kiszaladni, kimenni a' házból; aus den Hafen, kivezni, kiindúlni p. o. a' kikötöből; auslaufen, wie ein Fluß ins Meer, kifolyni, berúgni, ömleni, p. o. tengerbe, mint a' folyóviz; st. sich ausbreiten, kiterjedni; sich auslaufen, kiszaladgálni v. kifutkosni magát; sich von Kräften laufen, a' futkosásban elfáradni.

Auslaugen, z. B. ein Faß, kilúgozni, lúggal kimosni.

Ausleben, elélni, élni; aufhören zu leben, megszünni élni, meghalni.

Auslecken, kinyalni, kinyalogatni.

Ausledern, börrel megbéllelni.

Ausleeren, kiüritni, kiüresitni; ausgießen, kitölteni; einen Becher ausleeren, kiinni, kiüritni a poharat, felhajtani; sich ausleeren, a' hasat kiüritni.

Ausleerung, kiüresités, kiürités.

Auslegen, kitenni, kirakni p. o. a' portékát eladás végett; Geld für jemanden auslegen, másért fizetni, költeni v. költséget tenni t. i. visszafizetés fejébe; von Tischlerarbeiten, kirakni, p. o. az asztalt más szinü fával, mint az asztalos; mit Gold, Silber auslegen, arannyal, ezüstel kivölgyelni, kirakni, kihimezni; st. erklären, kimagyarázni, megmagyarázni, megfejteni; übel auslegen, rosszúl magyarázni, elcsavarni az értelmét valaminek; st. gut oder übel aufnehmen, venni valamit p. o. jól v. jó neven, rosszúl v. rossz neven.

Ausleger, der, magyarázó.

Auslegung, die, der Waaren, kitevése, kirakása a' portékának; eines Wortes, magyarázat, megmagyarázás, megfejtés; eine erklärende Schrift, magyarázó irás.

Auslegungskunde, die, magyarázás tudománya.

Auslegungskunst, die, magyarázás mestersége.

Auslehren, egészen megtanitni valakit valamire.

Digitized by Google

Ausleiden, z. B. die Strafe, kiállani p. o. a' büntetést.
Ausleihen, z. B. Geld, kölcsönözni, kölcsön adni, hitelezni, hitelbe adni.
Ausleiher, der, hitelező; kölcsönöző.
Ausleihung, die, hitelezés, kölcsönözés, kölcsönadás.
Ausleiten, kivezetni.
Auslenken, kitérni az útból.
Auslernen, valamit egészen megtanúlni, kitanúlni; kiesmérni.
Auslesen, auswählen, kiválasztani, kiválogatni; ein Buch auslesen, végig olvasni, elolvasni p. o. könyvet, levelet egészen.
Ausleser, der, kiválogató.
Auslesung, die, kiválasztás, kiválogatás; elolvasás, végigolvasás.
Auslieben, zu lieben aufhören, felhagyni a' szeretettel, megszünni szeretni.
Auslichten, z. B. den Wald, kiirtani.
Auslieferer, der, kiadó, általadó.
Ausliefern, általadni, kiadni a' kezei közül, kézhez szolgáltatni, kézbe adni; dem Feinde ausliefern, az ellenségnek adni; als Verräther ausliefern, z. B. eine Flotte, elárulni mint árúló.
Auslieferung, die, kiadás, kézbeadás; einer Stadt, általadás.
Auslieferungsvertrag, der, a' szököttek kiadásáról tett alku.
Ausliegen, lange liegen, wie z. B. der Wein, állani, mint a' bor, hogy jobb legyen; ausgelegener Wein, állott ó bor, régi ó bor.
Auslocken, z. B. den Feind, kicsalni, valahonnan; zu erfahren suchen, z. B. Geheimnisse, kivenni, kicsalogatni p. o. hizelkedve a' titkot.
Auslockung, die, kicsalogatás.
Auslöchern, kilyukatni, kifúrni.
Auslöschen, Feuer, Licht, eloltani, kioltani; eine Feuersbrunst auslöschen, megoltani a' tüzet v. égést; trop. vertilgen, le-, v. eltörleni, kitörleni p. o. az irást; mit seyn: das Licht ist ausgelöschen, a' gyertya elaludt; was man nicht auslöschen kann, eltörölhetetlen.
Auslöscher, der, el-, v. megoltó; ein Werkzeug zum Auslöschen, gyertyaoltó.
Auslöschung, die, el-, kimegoltás; trop. Vernichtung, eltörlés.
Auslösen, meg-, v. kiszabaditni; Vögel auslösen, d. i. befreien, z. B. aus Schlingen, a' törből v. hurokból kivenni; die Gefangenen auslösen, a' foglyokat kiváltani; sich auslösen, (ranzioniren), magát pénzen megváltani.
Auslösung, die, kiváltás; st. Lösegeld, kiváltásbér, váltság.
Auslösungsvertrag, der, alku a' foglyok kiváltásáról.
Auslüften, kiszellőztetni.
Ausmachen, kivenni belőle, kiszedni; zu Ende bringen, végezni, elvégezni, végre hajtani, véghez vinni, elintezni; entscheiden, meghatározni; es ist bei mir ausgemacht, feltettem, elvégeztem v. meghatároztam magamban; daher: ausgemacht, d. i. entschieden, gewiß, bizonyos, nyilván való dolog; es ist eine ausgemachte Sache, kétségenkivül való, bizonyos, valóságos dolog; ausschelten, valakit megdorgálni, megpirongatni, lemocskolni, lehordani; aus etwas bestehen, lenni, abból állani; Leib und Seel machen den Menschen aus, az ember testből és lélekből áll; voll, vollzählig machen, tenni, menni, annyira menni; wie viel macht das aus? mennyit tesz az? mennyire megy az? das macht nichts aus, semmit sem tesz.
Ausmachen, das, z. B. der Erbsen aus den Schoten, kifejtés, kiszedés; einer Streitsache, eligazitás.
Ausmärgeln, az erejéből kivenni, elcsigázni; daher ausgemärgelt, elcsigázott, elerőtlenitett; ein ausgemärgelter Boden, elsoványitott föld.
Ausmärzen, a' rosszat kihányni, kiválogatni a' selejtessét, kiselejtezni, kiallyazni.
Ausmärzung, die, kiselejtezés, kiallyazás.
Ausmästen, meghizlalni, hizlalni; daher ausgemästet, hizlalt.
Ausmästung, die, hizlalás, meghizlalás.
Ausmahlen, in der Mühle, meg-, v. leörleni p. o. a' búzát; aufhören zu mahlen, végezni az őrlést.
Ausmalen, mit Farben, kifesteni, végezni a' festést; illuminiren, z. B. einen Kupferstich, kifesteni szinnel, kiszinelni; trop. mit Worten ausmalen, lefesteni szóval; ein Zimmer ausmalen, befesteni a' szobát.
Ausmarsch, der, kimenetel, elútazás t. i. a' katonáknál.
Ausmarschiren, elmenni, kimenni, mint a' katonák.
Ausmauern, kővel kirakni.
Ausmeiseln, kivésni.

Digitized by Google

Ausmelken, kifejni.
Ausmessen, kimérni, megmérni, felmérni, méregetni.
Ausmesser, der, méregető; der Felder, felmérő.
Ausmessung, die, meg-, ki-, felmérés.
Ausmiethen, bérbe kiadni.
Ausmisten, kihányni a' ganéjt, a' ganéjtól kitisztitni.
Ausmitteln, s. ausfindig machen.
Ausmöbeln, kibútorozni a' szobát, házát.
Ausmontiren, felhurázni.
Ausmünzen, Geld, pénzt verni.
Ausmünzung, die, pénzverés.
Ausmustern, kivenni, kihányni a' rosszat; Soldaten ausmustern, elereszteni a' katonák közül.
Ausmusterung, die, kihányás, kimustrálás, kivetés a' többi közül.
Ausnähen, kivarrni, kihimelni; ein ausgenähtes Kleid, kivarrott ruha v. köntös.
Ausnagen, kirágni, mint az egér a' kenyeret.
Ausnahme, die, kivétel, kifogás.
Ausnehmen, kivenni valahonnan; ausgenommen, kivévén azt, hanemha; Vögel aus dem Neste ausnehmen, elszedni a' madár fiakat; einen Zahn ausnehmen, kihúzni v. kivenni a' fogát; sich ausnehmen, d. i. auf eine besondere Art in die Augen fallen, látszani, tetszeni a' szemek; daher: ausnehmend, d. i. vorzüglich, adj., jeles, derék, kilönös, kiváltképpen való; adv, jelesen, különösen, kiváltképpén, felettébb; ausnehmend schön, felette szép, legszebb, igen szépen.
Ausnehmung, die, kivévés, kifogás, kivétel.
Auspacken, kirakni, kiszedni; eine Kiste auspacken, a' ládából a' portékát kirakni, a' ládát kiüritni.
Auspacken, das, die Auspackung, kirakás, kiszedés.
Auspariren, félrecsapni, elcsapni p. o. a' vágást.
Auspatschen, kitapsolni.
Auspauken, kidobalni.
Auspeitschen, kikorbácsolni, megkorbácsolni, megvesszözni; trop. ausgepeitscht, út félen esmeretes; ein ausgepeitschtes Liedchen, közönséges nóta v. dal; aus der Stadt hinauspeitschen, a' városból kiverni, kikorbácsolni.
Auspfählen, karókkal, czövekkel béverni.
Auspfänden, megzálogolni, zálogba elvenni p. o. az adosnak vagyonát.
Auspfändung, die, megzáloglás.
Auspfeifen, kifütyölni, kicsúfolni p. o. a' rossz játszót a' játekszinen.
Auspflastern, kövel kirakni.
Auspflücken, kitépni, kiszaggatni, p. o. tollat; dazwischen wegpflücken, z. B. Blüten, közüle kiszaggatni p. o. a' virágait v. gyümölcseit.
Auspflügen, kiszántani.
Auspflügung, die, kiszántás.
Auspichen, béönteni szurokkal.
Auspicken, kivagdalni az orrával.
Ausplappern, kifecsegni.
Ausplatzen, kirepedni, kihasadni, megpukkani; trop. in lautes Gelächter ausplatzen, hahottára fakadni.
Ausplaudern, kifecsegni; Geheimnisse ausplaudern, titkot kibeszéllni; aufhören zu plaudern, kibeszéllni magát, véget vetni a' fecsegésnek.
Ausplauderung, die, kifecsegés.
Ausplündern, kirabolni, felindúlni, megfosztani valakit; jemanden rein ausplündern, valakit egészen kirablani, mindenétöl megfosztani.
Ausplünderung, die, kirablás, megfosztás.
Auspolieren, kipallérozni.
Auspolierung, die, kipallérozás.
Auspolstern, einen Stuhl, kitömni.
Auspochen, kiverni belöle.
Ausprägen, Geld, verni pénzt; kinyomni a' formáját.
Auspredigen, végezni a' predikállást.
Auspressen, kinyomni, kipréselni, kisajtódni; einem Geld auspressen, kicsikarni valakitöl pénzt, elcsalni.
Auspressung, die, kinyomás; kicsikarás.
Ausprügeln, kikorbácsolni, kiverni.
Auspumpen, kihúzni, kihúzgálni, kiszivattyúzni.
Ausputzen, ki-, v. megtisztitni; trop. einen ausputzen, d. i. einen Verweis geben; megdorgálni, megpirongatni valakit; eine Arbeit reinigen, kifényesitni, kipallérozni; st. schmücken, zieren, kicsinosgatni; im Putzen auslöschen, z. B. das Licht, a' koppantásban v. hamva elvétele közben eloltani, t. i. a' gyertyát.
Ausputzer, der, tisztitó, tisztogató; csinosgató; ein Scheltwort, Beschämung, pironszó, megpirongatás.
Ausputzung, die, kitisztitás.
Ausquetschen, den Saft, kinyomni t. i. erőszakkal.
Ausradiren, kivakarni (irást).

Digitized by Google

Ausrändeln, a' szélét kicsipkézni; daher: ausgerändelt, kicsipkézett.
Ausräuchern, kifüstölni (szobát); durch und durch räuchern, z. B. Fleisch, fel-, v. megfüstölni a' füstre akasztani.
Ausräumen, Tische, kihordani p. o. a' szobából; leer machen, z. B. ein Haus, kiüresitni, kiüritni p. o. a' házat; reinigen, kitisztitni, kitisztogatni.
Ausräumung, die, kihordás; kiürités, kitisztogatás.
Ausräumer, der, tisztogató; Ausräumer der Abzuchten, árnyékszék tisztogató.
Ausräuspern, kihákogni.
Ausranden, a' szélét kicsipkézni.
Ausrasen, megszünni dühösködni.
Ausrasten, kipihenni, kinyúgodni.
Ausrauchen, z. B. Füchse, kifüstölni p. o. a' rókát lyukából; eine Pfeife Taback ausrauchen, kiszivni p. o. egy pipa dohányt; aufhören zu rauchen, megszünni füstölögni.
Ausraufen, kitépni, kiszaggatni.
Ausrechen, kigereblyélni.
Ausrechnen, kiszámlálni, felvetni t. i. számmal.
Ausrechnung, die, számvetés, összeszámolás.
Ausrecken, kinyújtani, kiterjeszteni p. o. a' karjait.
Ausreckung, die, kinyújtas.
Ausrede, die, die Aussprache, kimondás szókimondás ejtése a' szónak; Entschuldigung, kifogás, kopasz mentség, fogás, szinlett ok p. o. maga mentségére.
Ausreden, aussprechen, beszéllni, ejteni p. o. a' szót; bekennen, z. B. vor Gericht, kimondani, vallani valamit, t. i. törvényszék előtt; von etwas abzubringen suchen, kiverni valamit valaki fejéből, leverni valakit valamiről; einen Zweifel ausreden, elozlatni valaki kételkedését v. kétségét; aufhören zu reden, végeszni a' beszédet; laß mich doch erst ausreden, hadd mondjam el legalább, a' mint akarok; sich ausreden, d. i. entschuldigen, magát mentegetni, szabadkozni.
Ausregieren, véget vetni az uralkodásnak.
Ausregnen, z. B. es hat ausgeregnet, megállót az eső, kieste magát az eső.
Ausreiben, z. B. Flecken aus einem Kleide, kidörgölni a' pecsétet a' ruhából; den Fußboden ausreiben, kidörgölni, kimosni a' szoba pallóját.
Ausreichen, genug seyn, elég, v. elegendő lenni; genug haben, beérni valamivel, elégnek lenni reá.
Ausreifen, jól megérni.
Ausreinigen, kitisztitni.
Ausreinigung, die, kitisztitás.
Ausreise, die, el-, v. kiútazás.
Ausreisen, elútazni, elmenni p. o. valami helyből.
Ausreißen, kiszakasztani, kiszaggatni, kitépni; die Zunge ausreißen, a' nyelvét kihúzni; die grauen Haare ausreißen, az ösz hajait kiszedni, kiszaggatni; st. durchreißen, mit Gewalt durchbrechen, elszakasztani, kettészakasztani, keresztültörni rajta; mit seyn: schnell davon laufen, elszaladni, elszökni; böslich seine Fahne verlassen, elhagyni a' szálóját; von Pferden, wenn sie ausreißen, elvádúlni, megszilajodni és elfutni.
Ausreißen, das, eines Zahnes, kihúzása p. o. a' fognak, foghúzás; die Flucht, elszaladás; das Verlassen der Fahne, elszökés; das Ueberlaufen zum Feinde, általszökés az ellenséghez.
Ausreißer, der, der die Fahne verläßt, szökevény; wenn er zum Feinde übergeht, általszökött.
Ausreiten, kilovagolni, kilovazni, lovagolni menni.
Ausreiten, das, kilovaglás.
Ausreitern, kirostálni.
Ausrenken, kificzamitni valamelly tagját; sich ausrenken, kificzamodni, kimenülni.
Ausrenkung, die, kificzamitás.
Ausrennen, kiszaladni, kifutni, kinyargalni.
Ausreuten, z. B. Unkraut, kigyomlálni, kitépni p. o. a' dudvát, a' konkolyt.
Ausreutung, die, kigyomlálás.
Ausrichten, auswärts richten, kifelé irányzani; bewirken, telyesitni, bétölteni, eljárni benne; jemandes Befehl ausrichten, valaki parancsolatját betölteni, telyesítni; einen Gruß ausrichten, valaki tiszteletét v. köszöntését általadni, megvinni valakinek, köszönteni, tisztelni mást valaki nevében; ein Geschäft ausrichten, a' reábizott dolgot elvégezni; daher: Nutzen schaffen, viel, wenig, használni, tehetni valamit; nichts ausrichten, semmit se tehetni; Verweise geben, megdorgálni, valakit, megpirongatni, megmocskolni; Böses nachreden, rosszat beszélni valaki felöl.

Digitized by Google

Ausrichter, der, elintéző, véghezvivő.
Ausrichtung, die, des Geschäftes, telyesités, végre hajtás, bételyesités.
Ausriechen, kiérzeni a' szagáról, megérzeni.
Ausringen, durch Ringen endigen, kiküzdeni küzdéssel végre hajtani; aufhören zu ringen, megszünni küzdeni, a' küzködést elvégezni.
Ausrinnen, kifolyni belöle.
Ausritt, der, kilovaglás.
Ausrotten, z. B. einen Baum, gyökerestöl kiirtani; ein Stück Land ausrotten, irtani, kiirtani a' földöt p. o. szántás alá.
Ausrösten, rostélyon jól megsütni.
Ausrollen, z. B. den Teig, kinyujtani a' tésztát.
Ausrotten, z. B. Bäume, kiirtani, kigyömlálni kitépni gyökerestöl, kiszaggatni, kiveszteni · st. vertilgen, elveszteni, kipusztitni, kiveszteni; Ratten ausrotten, patkanyokat kiölteni.
Ausrottung, die, des Unkrauts, kiirtás; Vertilgung, kivesztés, kipusztitás.
Ausrottungskrieg, der, kiirtó háború.
Ausrücken, von Soldaten, kimenni, kiállani, p. o. ütközetre; die Truppen ausrücken lassen, kiállitni a' seregeket p. o. ütközet rendbe.
Ausrückung, die, kiállás, kimenés.
Ausründen, ausrunden, kikerekitni.
Ausrüsten, z. B. Soldaten, felfegyverkeztetni, felkészitni; mit etwas versehen, felkészitni, készen kiállitni.
Ausrüstung, die, felkészités t. i. minden szükséges dolgokkal, felfegyverkeztetés.
Ausruf, der, fel-, v. kikiáltás; Versteigerung, kótyavetyélés.
Ausrufen, felkiáltani p. o. csudálkozva, örömében; aufhören zu rufen, elkiáltani, végezni a' kiáltást; öffentlich bekannt machen, kikiáltani, kihirdetni valamit; eine Versteigerung ausrufen, kótyavetyét hirdetni; etwas ausrufen lassen, valamit kihirdettetni, kikiáltatni.
Ausrufer, der, kikiáltó, kiáltó.
Ausrufungswort, das, (gram.), felkiáltószó.
Ausrufungszeichen, das, felkiáltásjel.
Ausruhen, nyúgodni, kinyúgodni magát, megnyúgodni.
Ausruhen, das, kinyugvás, megnyugvás.
Ausrupfen, z. B. Federn, kiszaggatni, kitépni.
Ausrupfung, die, kiszaggatás, kitéppés.
Ausrütteln, kirázni, kiverni belöle.
Aussaat, die, vetés, elvetés, a' magnak elvetése; das Getreide, das ausgesäet wird, vetnivalómag.
Aussacken, aussäckeln, a' zsákból kitölteni; jemanden aussacken, d. i. daß er sein Geld hergeben muß, kiüritni valakinek az erszényét; sich aussacken, d. i. vom Geld entblößen, minden költségből kifogyni.
Aussäen, vetni, elvetni, a' vetést végezni, bévetni a' földet; trop. Zwietracht aussäen, háborúságot támasztani.
Aussägen, kifürészelni.
Aussätzig, adj., fekélyes, bélpoklos.
Aussäubern, kitisztogatni; mit dem Besen, kisepregetni; mit Wasser, kimosni, kiöblitni.
Aussage, die, kibeszéllés, kimondás, vallástétel; mondás, előadás; daher: die Aussage vor Gericht, vallás, a' mit valaki vall; eines Zeugen, a' tanú állitása, bizonyságtétele; eines angesehenen Mannes, állitás, tanúbizonyság, előadás; jemandes von sich selbst, vallástétel.
Aussagen, kimondani, szóval kifejezni; st. anzeigen, vallani, kivallani, elbeszéllni.
Aussagewort, das, ige.
Aussatz, der, z. B. im Spiele, feltevés, kitetél p. o. a' játékra; eine Krankheit, fekély, bélpoklosság, rüh.
Aussaufen, kiinni, mint p. o. az állatok; eine Flasche, felhajtani 's kiinni, kiüritni.
Aussaugen, kiszopni, kiszivni; trop. einen das Blut aussaugen, d. i. um das Seinige bringen, valakinek a' zsirját kivenni; durch vieles Saugen entkräften, z. B. die Amme, elszivni, p. o. a' dajkát sok szopással; elsoványitni.
Aussaugung, die, kiszivás, kiszopás.
Ausschaben, kivakarni.
Ausschabung, die, kivakarás.
Ausschälen, z. B. Nüsse, a' héjját lehántani, meghántani, a' kopáncsából kivenni, meghámozni.
Ausschälung, die, meghámozás.
Ausschänden, lemocskolni, gyalázva lepirongatni.
Ausschätzen, elbecsülni valakinek a' jóságat.
Ausschäumen, habozva v. hullámozva kiverni; trop. seine Wuth ausschäumen, dühösségét kifújni kiönteni;

Digitized by Google

ſchäumend herauskommen, kihabzani belöle.

Ausſchaffen; el-, v. kiküldeni, kivinni t i. kocsin valamit, kiszállítni; einen aus der Stadt ausſchaffen, valakit a' városból kihajtani kiparancsolni.

Ausſchank, der, bormérö, méröhely, csapszék.

Ausſcharren, kiásni, kivájni, kikaparni p. o. a' földből.

Ausſcharrung, die, kikaparás.

Ausſchattiren, kiárnyékozni, árnyékvonássokkal bérángatni, bérongálni.

Ausſchattirung, bérángatás árnyékvonásokkal.

Ausſchauen, kinézni p. o. az ablakból; ſt. ausſehen, ollyan lenni.

Ausſchaufeln, z. B. den Schnee, kilapátalni, lepáttal kihányni.

Ausſcheiden, ſich von jemanden trennen, elválni; wie die Erze, elválasztani.

Ausſchelten, einen, lepirongatni, lemocskolni megmocskolni.

Ausſchenken, z. B. Wein, kimérni p. o. a' bort.

Ausſcheeren, lenyirni, utoljára megnyirni, mint a' posztósok a' posztót.

Ausſcheuern, z. B. ein Gefäß, kimosni p. o. az edényt.

Ausſchicken, küküldeni, elküldeni, valahová küldeni.

Ausſchickung, die, küldés, elküldés.

Ausſchieben, z. B. die Kugel, kezdeni a' kuglizást.

Ausſchießen, kilöni; als untauglich ausſondern, kivetni közüle, kihányni p. o. rosszát; aufhören zu ſchießen, megszünni jövöldözni; hervorwachſen, kihajtani, mint a' növevény, felnöni.

Ausſchießung, die, kihányás, kivetés t. i. a' rosszának kihányása; kihajtás, kinövés.

Ausſchiffen, kihajókázni, kivezni, kirakni a' hajóból, kiüritni a' hajót t i. a' szárazra.

Ausſchiffung, die, kihajókázás, kivezés; kirakás t. i. hajóból.

Ausſchimpfen, megmocskolni.

Ausſchirren, z. B. Pferde, lahámózni, leszerszámozni a' lovakat, kifogni.

Ausſchlafen, kialudni magát, eleget aludni; den Rauſch ausſchlafen, kialudni a' mármot.

Ausſchlafung, die, kialvás.

Ausſchlag, der, die Ausſchläge, der erſte Schlag, elsö ütés; der Ausſchlag aus der Wurzel, kicsirázás, kihajtás a' gyökérröl; die Neigung des Wagebalkens nach einer Seite, a' méröserpenyönyelvének elbillenése; was über das Gewicht iſt, nyomteték; der Ausgang einer Sache, kimenetel, vég, bévégezés; ſ. Ausgang, Erfolg, was einer Sache den Ausſchlag gibt, a' mi a' dolgot eldönti, a' dolognak eldöntöje, elválitó; als Krankheit, z. B. Flecken auf der Haut, kiütés, pattanás, pattogzás, kihányás a' testen.

Ausſchlagen, kiütni, kicsapni p. o. a' szemét, a' fogát; inwendig bekleiden, z. B. ein Zimmer mit Tapeten, behúzni p. o. a' szoba falát falszönyeggel, a' hintót posztóval; einen Aermel ausſchlagen, kihajtani, hajtókáját csinálni; von ſich wegſchlagen, z. B. einen Stoß, elütni, félrecsapni p. o. a' szúrást, trop. etwas Angebothenes ausſchlagen, el nem fogadni; mit Stolz ausſchlagen, fel se venni; ein Amt ausſchlagen, magát mentve el nem fogadni; einen Freier ausſchlagen, a' leánykéröhöz v. férjfihöz hozzá nem menni; mit den Füßen ausſchlagen wie das Pferd, rugni, rugdosni, kirugni, mint a' ló; aufhören zu ſchlagen, z. B. wie die Nachtigall, megszünni fütyörészni v. énekelni, mint a' filemile; wie der Seiger, mint elverni, mint elütni, p. o. az óraütö kalapács az órát; ſich aus der ſenkrechten Stellung neigen. z. B. wie die Zunge der Wage, elbillenni, félrebillenni, mint a' méröfont nyelve; von Gewächſen, z. B. die Knoſpen ſchlagen aus, a' bimbók fakadnak; die Bäume, a' fák ismét leveleznek; bei Krankheiten, z. B. die Krätze ſchlägt bei ihm aus, a' rüh kiütött rajta v. kihányta a' a' testét; daher: ausſchlagen im Geſichte, d. i. einen Ausſchlag bekommen, kiütni rajta, kihányni a' testét; die Wände ſchlagen aus, verejtékezni, izzadni mint a' fal; einen Ausgang gewinnen, kiütni, kimenetelének lenni; gut, glücklich ausſchlagen, jól ütni ki, szerencsés kimenetelének lenni; die Sache iſt übel ausgeſchlagen, rosszúl ütött ki a' dolog.

Ausſchlagung, die, kiütés, kiverés; kibimbózás, kihajtás; kimenetel, kiütése a' dolognak.

Ausſchleifen, kiköszörülni; hohl ſchlei-

Digitized by Google

fen, z. B. ein Glas, kivölgyelni t. i. köszörülés által.
Ausschlemmen, kitisztitni az iszáptól.
Ausschleppen, kihurczolni, kivonni.
Ausschleudern, z. B. Steine, kihajitni.
Ausschliefen, kibújni.
Ausschließen, kizárni, kicsukni, kirekeszteni; aus seinem Hause ausschließen, a' házából eltiltani; trop.; einen von der Erbschaft ausschließen, kirekeszteni valakit az örökségből; ein ausschließendes Vorrecht, kirekesztő jus, szabadság v. engedelem valamire; eine Ausnahme machen, kivenni a' többi közül; mich ausgeschlossen, engem kivéve; aus den Banden lösen, valakiről a' vasat, a' békót levenni.
Ausschließlich, adj., kirekesztő, kizáró; adv., kirekesztöleg, kizárólag, egyedül, csupán csak.
Ausschließung, die, vom Amte, kirekesztés; kivétel.
Ausschlingen, kibontogatni, kifejtegetni, kibonyolni.
Ausschlucken, felhabsolni, v. hirtelen kiinni, kihörpenteni.
Ausschlüpfen, kibújni; aus den Eiern ausschlüpfen, kikelni a' tojásból; st. schnell herausfahren, kisuhanni.
Ausschlürfen, kihörpölni, kihörpölni.
Ausschuß, der, kirekesztés.
Ausschmähen, megmocskolni.
Ausschmälen, megpirongatni.
Ausschmauchen, ausrauchen, z. B. einen Fuchs; kifüstölni, p. o. rókát; eine Pfeife ausschmauchen, kiszivni p. o. egy pipa dohányt; aufhören zu schmauchen, megszünni dohányozni.
Ausschmausen, kidorbézolni.
Ausschmeißen, kivetni, kihájitni, kirúgni.
Ausschmelzen, z. B. das Fett, kiolvasztani; Erze, megolvasztani; mit seyn, ki-, v. megolvadni.
Ausschmelzung, die, ki-, v. megolvasztás; ki-, v. megolvadás.
Ausschmieden, kikovácsolni, kikalapálni.
Ausschmieren, bemázolni, bekenni; verächtlich, für ausschreiben, kiirni p. o. más könyvből.
Ausschmierer, der, kiiró, mások munkáiból kiirogató.
Ausschmücken, kicsinositni, felékesitni, felczifrázni; trop.; seine Fehler ausschmücken, szépitni a' hibáit.
Ausschmückung, die, kicsinositás; der angebrachte Schmuck, ék, ékesség.
Ausschnäutzen, kifújni az orrát.
Ausschnallen, kicsatolni.
Ausschnattern, kifecsegni, kibeszéllni.
Ausschnauben, kifújni; aufhören zu schnauben, und sich erholen, kifújni magát, kipihenni.
Ausschnaufen, idem.
Ausschneidemesser, das, kimetélőkés.
Ausschneiden, kivágni, kimetszeni; wie bei Thieren, z. B. die Hoden ausschneiden, ki-, v. megherélni; wie Bäume ausschneiden, megnyesni a' gyümölcs fát; eine Figur, ein Bild ausschneiden, kivágni, kimetszeni; Einschnitte in etwas machen, kivagdalni p. o. valaminek a' szélét, kicsipkezni.
Ausschnitt, der, kivágás, kimetszés; ein ausgeschnittenes Stück, lemetszett darab, szelet.
Ausschnitzeln, ausschnitzen, kifaragni, kifaracsgálni (fából).
Ausschniffeln, kiszaglálni.
Ausschnüren, kifüzni.
Ausschnupfen, z. B. den Tabak, mint felszivni p. o. a' tobákot; feltobákolni, kitobákolni p. o. a' pikszist, kiüritni.
Ausschöpfen, z. B. Wasser, kimerítni; einen Brunnen, kiürítni p. o. a' kútat.
Ausschrauben, kisrófolni és kivenni.
Ausschraubung, die, kisrófolás.
Ausschreiben, aus einem Buche, kiirni p. o. a' könyvből; einen Schriftsteller ausschreiben, kilopni p. o. más munkájából valamit; bis zu Ende schreiben, z. B. eine Rechnung, leirni egészen valamit; ankündigen, andefeylen, kihirdetni, rendelni, megrendelni irásban tett rendelés által; einen Termin ausschreiben, időt határozni; einen Landtag ausschreiben, országgyülést hirdetni v. rendelni; sich ausschreiben, kiirni magát; kifogyni az irásból.
Ausschreiber, der, kiiró, leiró.
Ausschreibung, die, kiirás; hirdetés; rendelés.
Ausschreien, kikiáltoni, kihirdetni; einen ausschreien, d. t. ibm Böses nachreden, valakit rossz hirbe keverni, elhirlelni.
Ausschreiten, kilépni, kimenni; lépéssel megmérni.
Ausschreitung, die, kikiáltás.
Ausschroten, herauswälzen, z. B. ein Faß aus dem Keller, kigörgetni; kirágni mint az egér.
Ausschütteln, z. B. den Staub, ki-, v. lerázni p. o. a' ruhát v. a' port a' ruháról.

Digitized by Google

Ausschüttelung, die, kirázás.

Ausschütten, z. B. Getreide, Waſſer, kitölteni, kiönteni; Sprichw., das Kind mit dem Bade ausschütten, savát javát kiönteni; ſich vor Lachen ausschütten, majd megszakadni nevettében; ausfüllen, z. B. einen Graben, bétölteni, telehordani p. o. az árkot, gödröt; von Thieren, Junge werfen, fiadzani, kölykezni.

Ausschüttung, die, kiöntés, kitöltés.

Ausschuhen, jemanden, lehúzni valakinek a' saruját v. csizmáját, lábbelijét; ſich ausschuhen, levetni a' lábbelijét, csizmáját.

Ausschuld, die, eine ausſtehende Schuld, kinn lévő adósság.

Ausschuß, der, kiválasztás, kiválogatás; iſt's Verwerfung, kimustralás, kivetés; einen Ausschuß machen, kiválasztani, ki-, v. megválogatni; iſt's verwerfen, kimustrálni az allyassát v. rosszat kihányni; iſt's von Perſonen, die zu etwas ausgewählt ſind, kiválasztott, kiszemelt férjfiak; z. B. Ausschuß der Bürgerſchaft, előkelő polgárok, választott polgárok.

Ausschwämmen, kimosni, elmosni p. o. mint a' viz az útat.

Ausschwämmung, die, kifecsegés.

Ausschweifen, eine bogenförmige Geſtalt geben, kikanyaritni; durch Schwenken reinigen, z. B. ein Glas, kiöblitni, kiöblögetni; das Maß überſchreiten, kicsapongani, félrecsapni az útból, túl menni a' határán valaminek, mértéket nem tartani valamiben; in der Liebe ausſchweifen, bujálkodni, buja életet élni; im Spiele, im Trinken ausſchweifen, a' játéknak, italnak adni magát kikapni; im Reden ausſchweifen, kerengeni a' beszédben, eltávozni a' dologtól.

Ausschweifend, adj., kikapó, kicsapongó, mértékletlen, féketlen, zabolátlan; in der Lebensweiſe, feslett, zabolátlan — mértékletlen életű; in der Liebe, buja, bujálkodó, fajtalan; in der Rede, eltávozó, kerengő p. o. beszéd; adv., mértéklenül, kicsapongva; bujálkodva, bujján, fajtalanúl.

Ausschweifung, die, z. B. eines Hemdes, kikanyaritás; von der Bahn, kicsapongás; in der Lebensweiſe, mértéketlenség, feketlenség, kikapás; in der Liebe, bujaság, feslett élet; im Reden, kerengés, kicsapongás a' beszédben.

Ausschweißen, das Eiſen, kipörölyözni a' vasat, megtüzesitni és kiverni.

Ausschwelgen, kidorbézolni magát.

Ausschwemmen, z. B. ein Ufer, elmosni, kimosni p. o. a' partot, mint a' viz; durch Schwemmen reinigen, kimosni, kitisztálni a' folyóvízben.

Ausschwemmung, die, kimosás.

Ausschwenken, kiöblitni, kiöbliteni.

Ausschwenkung, die, kiöblités.

Ausschwimmen, kiúszni valahonnan.

Ausschwingen, ſchwingend aus der Hand werfen, z. B. den Speer, csóválva kihajitni a' kezéből; reinigen, z. B. das Getreide, szórni, megszórni a' búzát.

Ausschwingung, die, megszórás.

Ausschwitzen, izzadni, kiizzadni; ſchwitzend von ſich geben, z. B. Gummi, kiverejtékezni, kiizzadni.

Ausſehen, kinézni p. o. az ablakon, v. ablakból; eine äußere Geſtalt haben, szinnü lenni, szinben lenni, úgy látszani; weiß, roth ꝛc. ausſehen, fejér, piros v veres, lenni v. fejér — piros 's a' t. szinü lenni; beſſer ausſehen, jobb szinbe lenni; er ſieht kränklich aus, beteg szinben van; wie ſieht er aus? millyen? millyen szinü, millyen a' szine? — wie ein Wein ausſehen, ollyan lenni, hasonló lenni mint a' bór; beſchaffen ſeyn, állapotban lenni; es ſieht gut oder ſchlecht aus, jól v. rosszúl van a' dolog; wie ſieht es mit ihm aus (in Rückſicht der Geſundheit)? hogy van? egésséges? es ſieht gut mit ihm aus, jól van, egésséges; es ſieht ſchön aus, szép; ſt. bis zu Ende ſehen, végig ellátni, meglátni, végig látni rajta; ſt. beſehen und ausleſen, kinézni, kiválasztani magának.

Ausſehen, das, kinézés, p. o. az ablakon; die äußere Geſtalt, tekintet, ábrázat, forma; die Beſchaffenheit einer Sache, mivolta a' dolognak; die Sache hat ein ganz anders Anſehen gewonnen, egészen megváltozott a' dolog, más szint öltözött magára.

Ausſeihen, z. B. die Milch, ki-, v. megszürni p. o. a' tejet.

Ausſeimen, z. B. den Honig, a' szinmézet kiszivárogtatni.

Ausſeyn, abweſend ſeyn, kinn lenni, nem lenni otthon; ausgeleert ſeyn, wie das Glas, kiürült a' pohár a' tál; zu Ende ſeyn, végének lenni,

Digitized by Google

elvégződni; der Sommer iſt aus, vége a' nyárnak, elmúlt a' nyár; die Verſammlung iſt aus, eloszlott a' gyülés; der Waffenſtillſtand iſt aus, kitelt a' fegyvernyugvás ideje; mit meiner Hoffnung iſt es aus, vége az én reménységemnek.

Außen, adv., kivül; von außen, kivülről; die Thür geht nach außen auf, az ajtó kifelé nyilik.

Ausſenden, ki-, v. elküldeni.

Ausſendung, die, ki-, v. elküldés.

Außending, das, kivülünk v. kivölöttünk lévő dolog, kivülség.

Außenlinie, die, körület, körületlinea.

Außenſchein, der, külső szín, tekintet.

Außenſeite, die, külső oldal, v. rész.

Außenwelt, die, Außendinge, kivülségek, a' kivülünk lévő dolgok.

Außenwerk, das, (eine Feſtung), külső erösség v. bástya.

Außer, praepos. c. Dat. n — en — on, kivül; außer dem Thore, a' kapun kivül; trop.; außer ſich ſeyn, magán kivül lenni, nem lenni eszén; ausgenommen, kivévén, — n kivül; conj. ausgenommen, csak, kivévén; außer wenn, hanem ha; außerdem, azon kivül.

Außerehelich, adj., házasság kivüli, házasságon kivül való.

Außergerichtlich, adj., z. B. Vertrag, törvény eleibe nem ment, nem törvényesen esett, adv.; nem törvény előtt, nem törvényesen.

Außerhalb, adv., c. Gen. — n kivül.

Außernatürlich, adj., természetkivüli.

Außerordentlich, adj., rendkivülvaló, rendkivüli.

Außerordentlichkeit, die, rendkivülvalóság, különösség.

Außerſinnlich, adj., érzékteleti.

Ausſetzen, kitenni, kirakni; Truppen ausſetzen, sereget szállitni ki v. rakni ki a' szárazra; Waaren ausſetzen, kirakni az eladó portékát; Bäume ausſetzen, fákat ültetni; eine Belohnung ausſetzen, jutalmat tenni fel; Fehler ausſetzen, hibát találni valamiben; den Hof mit Steinen ausſetzen, kirakni kövel; fertig ſetzen, z. B. einen Bogen in der Buchdruckerei, kirakni, kiszedni p. o. egy ivet a' könyvnyomtató mühelyben.

Ausſetzung, die, z. B. eines Kindes, gyermekkitétel, kitevés, kirakás, Ausſetzung der Bäume, ültetés; Ausſetzung der Amtsgeſchäfte, félbeszakasztása hivatalos munkáinak; Ausſetzung eines Fehlers, hibatalálás.

Ausſicht, die, kinézés, kilátás; eine Gegend, tájjék, környék; trop.; reménység, bizakodás, kinézés, biztató remény.

Ausſieben, kiszitálni; kirostálni.

Ausſieden, kifözni.

Ausſingen, végig elénekelni.

Ausſinnen, kigondolni, kieszmélni; etwas Neues ausſinnen, valami újat találni fel.

Ausſinnung, die, kigondolás, feltalálás.

Ausſitzen, kiülni.

Ausſöhnbar, adj., megengesztelhető.

Ausſöhnbarkeit, die, megengesztelhetőség.

Ausſöhnen, megengesztelni, megkérlelni; Feinde mit einander ausſöhnen, két ellenséget egymással összebékéltetni; ſich ausſöhnen, megbékélni, összebékélni valakivel.

Ausſöhner, der, megengesztelő, összebékéltető, békességszerző.

Ausſöhnung, die, megengesztelés, megkérlelés; des Einen mit den Andern, megengesztelödés; mit ſeinen Feinden, megbékélés; összebékélés.

Ausſondern, kiválasztani, kiválogatni.

Ausſpähen, kikémlelni, kémlelve kitanúlni.

Ausſpäher, der, kitanúló, kémlelő, kikémlelö.

Ausſpähung, die, kikémlelés.

Ausſpannen, die Finger, kiterjeszteni p. o. az ujjait araszt fogni; ein Seil ausſpannen, kihúzni a' kötelet, die Segel ausſpannen, szélnek eresztenni a' vitorlákat; Pferde ausſpannen, kifogni a' lovakat a' kocsiból v. szekérből.

Ausſpannung, die, kiterjesztés, kifogás, a' lovak kifogása.

Ausſpanner, der, köfeszitő in.

Ausſparen, die Figuren, bei Mahlern, gazdálkodni a' hellyel.

Ausſpazieren, kisétálni, kimenni.

Ausſpeien, hányni, kihányni, kivetni p. o. vért trop.; auswerfen, wie ein feuerſpeiender Berg, okádni, kiokádni, mint a' tüzokádói hegy a' tüzet; Läſterungen ausſpeien, káromlásokra fakadni valaki ellen, szórni a' káromlást valakire; den Speichel auswerfen, köpni, kiköpni v. pökni, kipökni.

Ausſpeien, das, vérpökés, vérhányás.

Ausſpenden, adakozva kiosztani.

Digitized by Google

Ausſpender, der, kiosztó, adakozó.
Ausſpendung, die, kiosztás.
Ausſperren, elterpeszteni; die Beine ausſperren, kétfelé vetni, p. o. a' lábát, szárát; ausſchließen, kizárni, kicsukni kirekeszteni.
Ausſperrung, die, kirekesztés.
Ausſpielen, z. B. im Spiele, kezdeni a' játekot; kijátszani, kiadni a' kártyajátékban; ein Pferd, eine Uhr ausſpielen, kijátszani p. o. órát, lovat, a' játékra feltenni; durch Spielen vollkommener machen, z. B. eine Orgel, Geige, kijátszani, sok játszással jobbá tenni p. o. az orgonát, hegedüt; bis ans Ende ſpielen, z B. ein Spiel, végig jatszani a' játékot.
Ausſpielung, die, kártya meg- v. kihivás, kijátszás.
Ausſpinnen, kifonni.
Ausſpioniren, kikémlelni.
Ausſpotten, kicsúfolni, kigúnyolni valakit.
Ausſpottung, die, kicsúfolás, kigúnyolás.
Ausſprache, die, kimondás, szóejtés, szókimondás; szó, hang.
Ausſprechen, kimondani, ejteni, kiejteni p. o. a' szót; kifejezni; aufhören zu ſprechen, végezni a' beszédet.
Ausſprechung, die, kimondás.
Ausſpreiten, kiterjeszteni.
Ausſprengen, kiugratni; hirlelni, elterjeszteni; ein Pferd ausſprengen, vágtatni a' lovat.
Ausſprengung, die, kipattantás, kiugratás; eines Gerüchtes, elhirlelés.
Ausſpreuen, széllyelszórni, elszórni.
Ausſprießen, kihajtani, nőni, kisarjadzani.
Ausſpringen, kiugrani p. o. az ablakból; elugrani belőle; das Meſſer ſprang mir aus der Hand, kiszaladni, kiugrani a' kezéből, mint a' kés; ſich ausſpringen, d. i. durch Springen ſtärken, ugrással erösitni a' testét.
Ausſpritzen, kifecskendezni, p. o. vizet; wie die Wallfiſche, félfelé lövelleni a' vizet; durch Spritzen auslöſchen, z. B. das Feuer, fecskendövel eloltani a' tüzet, elfecskendezni; eine Wunde ausſpritzen, d. i. reinigen, befecskendeni p. o. a' sebet; mit ſeyn: wie Blut, kifecskendeni, kifecstenni.
Ausſprößling, der, fattyúág.
Ausſpruch, der, d. i. Meinung, Urtheil, mondás, szózat, ige, mondott, t. i. itélet; Ausſpruch der Weisſager, szózat, felelet; des Orakels, jövendölő szózat, felelet; eines Rechtsgelehrten, felelet, válasz; eines Richters, itélet, itélettétel; eines Sachverſtändigen, közbirói értelem v. vélekedés; eines Weiſen, mondás, szó.
Ausſprudeln, kibuzogni, buzogni, forrani.
Ausſprühen, ontani, önteni, tölteni, okádni, szórni.
Ausſprung, der, kiugrás.
Ausſpucken, kipökni, kiköpni.
Ausſpülen, kimosni, kiöblitni, kiöblögetni, p. o. edényt; durch Spülen aushöhlen, ráfolyva kimosni, kinyalni mint a' folyóviz a' partot.
Ausſpülung, die, kimosás, kiöblités.
Ausſpünden, z. B. einen Brunnen, a' kútat kikávázni, megkávázni, kidongázni.
Ausſpüren, z. B. ein Wild, kiszaglálni, szaglálva felkeresni, felkutatni, felnyomozni; Geheimniſſe ausſpüren, a' titkokat nyomozni.
Ausſpürer, der, felkutató, fel-, v. kinyomozó.
Ausſpürung, die, felkutatás, fel-, v. kinyomozás.
Ausſtaffiren, ein Kleid, megbéllelni, felruházni; kicsinosgatni.
Ausſtaffirung, die, megbéllelés, felkészités, kicsinosgatás.
Ausſtänkern, mit Geſtank anfüllen, z. B. das Haus, elbüdösitni, tele büdösitni, p. o. a' házat.
Ausſtauben, ein Kleid, kiporozni, kiverni a' port p. o. a' ruhából.
Ausſtäupen, vesszővel megverni, megveszszőzni; aus der Stadt peitſchen, meg- v. kiseprözni p. o. a' városból a' gonosztévőt.
Ausſtallen, az istállóból kivezetni.
Ausſtampfen, kitapodni, kinyomtatni a' gabonát, kisulykolni.
Ausſtand, der, kinn lévő adósság.
Ausſtatten, kiházasitni, p. o. a' fiát, a' leányát; ſt. verheurathen, férjhez adni; trop. mit etwas verſehen, felkészitni, felruházni megajándékozni, felékesitni valamivel; daher ausgeſtattet, felkészitett, felkészitve, felruházott, felruházva, felékesitve, 's a't.
Ausſtattung, die, einer Tochter, kiházasitás, férjhez adás; ſt. Heurathsgut, menyasszonyi ajándek t. i. a' szülék részéről.
Ausſtechen, z. B. Erde, kapával v. ásóval kivágni, felvágni, kiásni p. o. gyepet; ein Bild ausſtechen, kiszur-

Digitized by Google

kálni, képet, mustrát p. o. tővel; Figuren in Metall ausstechen, kimetszeni p. o. a' képet rézre mint a' rézmetsző — kimetszeni aczélra pecsétnyomót; einen Edelstein ausstechen, kiköszörülni, kimetszeni a' drága követ; st. austrinken einen Becher, kihajtani, kiinni, kiüritni; trop. jemanden bei Einem ausstechen, eleibe vágni valakinek valakinél; bei einem Amte jemanden ausstechen, kivágni a' hivatalból, más előtt elkapni a' hivatalt.

Ausstechung, die, kiszúrás, kiásás, kimetszés.

Ausstecken, z. B. eine Fahne, kitenni, kidugni, kifüggeszteni, felszúrni p. o. a' zászlót; durch etwas bezeichnen, kikarózni, kipéczézni, kimérni.

Aussteckung, die, kifüggesztés, kipéczézés.

Ausstehen, kinállani; ausstehende Schulden, kinn lévő adósságok; Lehrjahre ausstehen, inasi esztendeit kitölteni; st. leiden, szenvedni, kiállani; Gefahren ausstehen, veszedelmekkel küszködni, v. küzdeni; eine Krankheit ausstehen, betegségben szenvedni.

Ausstehlen, z. B. das Haus, kirablani p. o. a' házat.

Aussteigen, kiszállani, kimenni, kijönni p. o. a' hajóból; aus dem Wagen aussteigen, leszállani, kiszállani, a' kocsiból v. kihágni.

Aussteigung, die, kiszállás, leszállás.

Ausstellen, kitenni p. o. valamit mások eleibe nézésre 's a't; Wachen ausstellen, oltalom őrizeteket és őröket kiállitni, elhelyhetni; Preis geben, z. B. der Beschimpfung, kitenni p. o. gyalázatra, nevetségre valakit; tadeln, hibát v. kivetni valót találni valakiben, nem hagyni helyben, kárhoztatni valamit valakiben; einen Wechsel ausstellen, adni váltót v. váltólevelet magára, a' maga nevére; aufschieben, elhalasztani.

Ausstellung, die, der Waaren kirakása az eladó portékának; eines Fehlers, hibának felfetezése, hibakivető, hivetni való; der Posten, kiállitása az oltalom őrizetnek 's a't; eines Wechsels, váltóadás; st. Aufschiebung, elhalasztás.

Aussteller, der, z. B. eines Wechsels, váltóadó.

Aussterben, kihalni; durch den Tod aufhören, z. B. wie eine Familie, elhalni, meghalni.

Aussteuer, die, menyasszonyi ajándék, kiházasitás, kiházasításra tett költség.

Aussteuern, kiházasítni.

Aussteuerung, die, kiházasítás.

Aussticken, kivarrni, kihimezni.

Ausstochern, die Zähne, kipiszkálni, a' fogait p. o. fogvájóval.

Ausstöbern, felkutatni, felkeresgélni.

Ausstören, felkutatni, felhajhászni.

Ausstopfen, mit Federn, megtölteni; Vögel ausstopfen, kitömni a' madarat v. a' madárbört; daher ausgestopft, kitömött; sich ausstopfen, z. B. mit Speisen, teletömni v. teleenni magát.

Ausstopfung, die, kitömés.

Ausstoßen, szűrni, kitaszitni; aus der Gesellschaft ausstoßen, kivetni a' társaságból v. kirekeszteni; ein Auge ausstoßen, kiütni valakinek a' szemét; Seufzer ausstoßen, kjszalasztani, sohajtani; ein Geschrei ausstoßen, felsikoltani, elkiáltani magát; Drohungen, fenyegetőzni.

Ausstoßung, die, kiüzés.

Ausstrahlen, sugározni.

Ausstrecken, kinyújtani, kiterjeszteni; sich ausstrecken, d. i. ausdehnen, nyújtózni, kinyújtózni; sich im Grase ausstrecken, a' fübe leheveredni.

Ausstreckung, die, kinyújtás, kiterjesztés.

Ausstreichen, kóborolni, széllyelkóborolni; glatt streichen, z. B. Wäsche, kisimogatni, kihúzogatni; Furchen gut ausstreichen, jól kihordani a' barázdát; etwas Geschriebenes, ki-, v. letörleni, ki-, v. lehúzni p. o. az irott sort 's a' t.; loben; nagyon dicsérni, magasztalni; die Fugen in der Mauer ausstreichen, békenni, bémázolni.

Ausstreichung, die, kóborlás; kitörlés, ki-, v. lehúzás; magasztalás, feldicsérés.

Ausstreifen, széllyel járni, portijászni; Bohnen ausstreifen, fosztani, fejteni, kifejteni a' hüvelyeből.

Ausstreifung, die, portijászás.

Ausstreuen, den Saamen, kiszórni, elszórni, elhinteni, elterjeszteni.

Ausstricken, végezni a' kötést, megszünni kötni p. o. harisnyát.

Ausströmen, kifolyni, kiönteni; ausströmen machen, d. i. reichlich verbreiten, elárasztani.

Ausstudieren, kigondolni, kieszmélni, gondolkozás által kitalálni; völlig

Digitized by Google

erlernen, ki-, v. megtanúlni; jemanden ausſtudiren, kiesmerni valakit; ſein Studiren endigen, végezni tanúlását, kitanúlni az oskolát.
Ausſtückeln, feldarabolni.
Ausſtürmen, kidühösködni magát, lecsillapodni.
Ausſtürzen, aus einem Orte, valahonnan kirohanni; ein Waſſer ausſchütten, kiboritni, kiönteni; ausleeren, z. B. ein Glas, felhajtani és kiüritni p. o. a' poharat.
Ausſturz, der, des Feindes, kiütés, kirohanás, kirontás p. o. az ellenség kirohanása.
Ausſuchen, kikeresni, kiválasztani, kiválogatni p. o. a'javát; daher ausgeſucht, kiválasztott, kikeresett; ſt. durchſuchen, z. B. das ganze Haus, kikutatni, megmotozni, mindenütt összekeresni.
Ausſündigen, kibünhödni magát.
Austäfeln, z. B. ein Zimmer, kideszkázni p. o. a'szoba' falait belöl, megdeszkázni.
Auständeln, megszünni gyermekeskedni.
Austagen, alkonyodni.
Austanzen, végig tánczolni, elvégezni a'tánczót.
Austapeziren, ein Zimmer mit Tapeten, a'szoba falait falbélléssel bévonni, szönyeggel bévonni a'házföldjét.
Austapezierung, die, falbélléssel v. szönyeggel bévonás.
Austaſten, mindenütt megtapogatni.
Austaumeln, kitántorogni, tántorogva kimenni.
Austauſchen, cserélni, kicserélni, elcserélni, egymással felcserélni.
Austauſchen, das, der Austauſch, el-, fel- v. kicserélés.
Auſtralien, Ausztrália.
Auſter, die, Seemuſchel, osztrea, osztreacsiga, ennivaló csiga.
Auſterbank, die, Auſtergrund, der, osztreatanya.
Auſterdieb, der, csigász vérlábú.
Auſternfang, der, osztreafogás.
Auſterreich, adj., bőcsigatermő, osztreatermő.
Auſterſchale, die, osztreahéjj.
Auſterſtein, der, csigakő.
Austheilen, el-, v. kiosztani; z. B. als Geſchenk, elosztogatni, ajándékba kiosztani; Verweiſe austheilen, dorgálózni, pirongatozni; das heilige Abendmahl austheilen, Úr vacsoráját osztani.
Austheiler, der, osztó, kiosztó, kiosztogató.
Austheilung, die, el-, v. kiosztás, osztogatás.
Austhun, herausnehmen, kivenni valamiből; oder herausſchütten, kitölteni, kiönteni; ſt. herausziehen, levetni a' ruhát; ſich austhun, levetkezni; auslöſchen, eloltani p. o. a' gyertyát; leróni, az adósságot.
Austiefen, mélyre ásni, kiásni.
Austilgen, etwas, kiirtani, eltörleni, kiveszteni; etwas Geſchriebenes, kitörleni.
Austilgung, die, kiirtás.
Austoben, kidühösködni magát, megcsillapodni, megszünni.
Austräger, der, szóhordó, szókihordó.
Austrag, der, valamelly dolognak törvényes elvégződése, eldülése.
Austragen, kivinni, kihordani; trop. ausſchwatzen, kivinni a' szót, kibeszélni valamit, elhirlelni; einen ausſchwatzen, d. i. nachtheilige Reden von ihm verbreiten; valakit rossz hirbe keverni; betragen, an Maaß, Zahl, tenni mind össze, p. o. számára, v. nehézségére nézve; wie viel trägt es aus? mennyire megy mind össze? es träat nur einige Gulden aus, csak egynéhány forintra megy; es trägt nicht viel aus, nem sokat tesz, nem sokra megy; ausgleichen, z. B. eine Sache, végre hajtani, elintézni, eldülni a' dolgot.
Austragung, die, kivivés; szókihordás.
Austräglich, adj, jól fizető, zsiros, velős p. o. hivatal, szolgálat.
Austrauer, die, gyászlevetés.
Austrauern, végig gyászolni, végezni a' gyaszolást, letenni a' gyászt, kivetkezni a' gyászból.
Austreiben, kihajtani, kiüzni; den Schweiß austreiben, erővel izzasztani; austreibende Mittel, kihajtó szerek.
Austreiber, der, kihajtó, pásztor.
Austreibung, die, kiüzés, kihajtás.
Austrennen, etwas, kifejteni, felfejteni; ſich austrennen, kifeslení.
Austreten, kitapodni, kinyomtatni p. o. a' gabonát; Trauben, a' szölöt kinyomni, kitaposni; Schuhe austreten, félrenyomni p. o. a' csizma v. csipellő sarkát, kijárni, bennejárással kibővitni a' sarukat; die Kinderſchuhe austreten, a' gyermeki korból kikelni; den Speichel austreten, eltaposni, eltapodni; ein

Digitized by Google

brennendes Papier austreten, rátapodva eloltani; den Fuß zum Geben aufheben, lépni, emelni a' lábát a' járásra; von Soldaten, kiállani, kilépni p. o. a' sorból; flüchtig werden, elszökni, odahagyni, elhagyni a' katonaságot; aus seinen Grenzen treten, z. B. wie das Wasser, kiönteni, kiáradni mint a' folyóvíz; der Mastdarm tritt aus, a' végbél kijő, kidudorodik, lejő, a' béle; die Galle tritt aus, az epe kiönt.

Austretung, die, Flucht, elszökés; der Frucht, kitapodás, kinyomtatás; der Schuhe, félre nyomás; des Speichels, eltapodás; des Wassers, kiöntés, kiáradás; des Mastdarms, kidudorodás.

Austriefen, kiszivárogni, kicsepegni.

Austrinken, kiinni, kiüritni.

Austritt, der, kilépés kimenés; trop. der Austritt aus dem Leben, elköltözés az életből, meghalás.

Austrocknen, ki-, v. megszáritni; Moräste austrocknen, a' mocsárokat kiszárasztani; ein Glas austrocknen mit einem Tuche, kitörleni; völlig trocken werden, kiszáradni, kiapadni; daher ausgetrocknet, kiszáradt, elszáradt, ki-, v. elaszott.

Austrocknung, die, kiszáraztás, kiszáritás, megszáraztás; das Trockenwerden, ki-, v. elszáradás.

Auströpfeln, kicsepregni, kicsepegni; auströpfeln lassen, kicsepegetni.

Austrommeln, kidobolni.

Austrompeten, kitrombitálni.

Austünchen, kifejéritni, kimeszelni.

Austunken, kimártogatni.

Austuschen, tussal kifesteni a' rajzot.

Ausüben, gyakorlani p. o. a' megtanúlt mesterséget; die Heilkunst ausüben, gyógyitni; st. verrichten, tenni, cselekedni, tellyesitni; Rache ausüben, bosszút állani.

Ausübung, die, gyakorlás; des Gesetzes, tellyesités, véghezvitel, bétöltés; in Ausübung bringen, gyakorlani, tellyesitni, bétölteni.

Auswachsen, kinöni a' formájából; zur völligen Größe wachsen, egészen megnöni; daher: ausgewachsen, z. B. der Mensch, megnött, meglett p. o. ember; aufhören zu wachsen, megszünni a' növéstől, nem nöni többé.

Auswägen, kimérni font számra, megmérni.

Auswägung, die, ki-, v. megmérés t. i. fontal.

Auswahl, die, választás, kiválasztás; eine Auswahl treffen, kiválasztani; kiválogatott, jó, p. o. a' könyvek; ohne Auswahl, elegyest.

Auswählen, választani, válogatni, kiválogatni; du kannst auswählen, választhatsz, válogathatsz benne.

Auswandern, kiköltözni.

Auswanderung, die, kiköltözés.

Auswärmen, z. B. das Bett, jól megmelegitni; sich auswärmen, jól megmelegedni.

Auswarten, végig várni.

Auswärtig, adj., külső, külsőországi, külföldi; adv., kinn, külső.

Auswärts, adv., kifelé; auswärts kehren, kifelé forditni; st. an einem andern Orte, másútt, kinn; auswärts speisen, másutt ebédelni v. vacsorálni.

Auswässern, z. B. den Stockfisch, a' sóból kiáztatni.

Auswalken, kallózni, gyártatni, vánolni.

Auswalzen, hengerrel kizúzni.

Auswaschen, ki-, v. megmosni; aufhören zu waschen, végezni a' mosást; kimosni.

Auswaschung, die, kimosás.

Auswechseln, el-, v. felcserélni, kiváltani a' foglyokat; felváltani a' pénzt.

Auswechselung, die, elcserélés, fel- v. kicserélés; el- v. felváltás.

Auswechselungsvertrag, der, foglyok kicserélése eránt tett alku v. egyezés.

Ausweg, der, nyilás, kimenetel, kijárás, út mód, eszköz a' kimenekedésre, rés; einen Ausweg finden, kimenekedő útra v. módra találni, rést lelni.

Ausweben, elfújni; durchwehen, keresztül járni mint a' szél valamit.

Ausweichen, kitérni az útból, eltérni; dem Feinde ausweichen, kikerülni az ellenséget; einem Hiebe ausweichen, elhajlani, elkapni magát a' szúrás, vágás elől, félre kapni magát; trop. vermeiden, kerülni, elkerülni, kikerülni, p. o. az ütközet; Ausflüchte suchen, kerülgetni, elmellőzni valamit t. i. készakartva; nachgeben, engedni, félrevonúlni, félrehajlani, mint a' homok.

Ausweichung, die, ki-, v. eltérés p. o. az útból; Vermeidung, elkerülés, kikerülés.

Ausweiden, die Eingeweide herausnehmen, a' bélit kivetni; eine Wiese aus-

Digitized by Google

weiden, d. i. vom Viehe abweiden lassen, ellegeltetni.
Ausweinen, kisirni; sich ausweinen, kisirni magát, eleget sirni.
Ausweisen, aus einem Orte weisen, kigazitni valahonnan; zeigen, meg-, v. kimutatni; sich ausweisen, ki-, v. megtetszeni; statt sich legitimiren, személyét v. ki létét meghitelesitni, megbizonyitni.
Ausweisung, die, das Darthun, ki-, v. megmutatás, megbizonyitás; das Zeugniß, bizonyság; Ausweisen der Briefe, a' mint a' levelek bizonyitják.
Ausweißen, kimeszelni, bé-, v. megmeszelni, kifejéritni.
Ausweißung, die, bé-, v. kimeszelés; kifejéritès.
Ausweiten, kitágitni, kibövitni.
Auswendig, adj., külső, külsejé v. külső része valaminek, szine; adv., von außen, kivül, kivülről; trop. einen in- und auswendig kennen, valakit tetejétől fogva talpig esmerni v. kivül belől esmerni; aus dem Gedächtnisse, könyvnélkül; auswendig hersagen, könyvnélkül elmondani.
Auswendiglernen, das, könyvnélkül tanulás.
Auswerden, végének lenni, végződni, elvégződni.
Auswerfen, nach außen werfen, z. B. wie Pferde, kihányni p. o. a' lábait, mint a' ló; im Spiele, Würfeln auswerfen, elől vetni, elébb vetni, kezdeni a' vetést, p. o. a' koczkajátékban; ein Auge auswerfen, kiütni, kihajitni a' szemét; Geld auswerfen unter das Volk, pénzt hányni a' nép közé; Netze auswerfen, hálót vetni; st. ausbusten, kivetni, kiköpni; trop. Feuer auswerfen, wie ein feuerspeiender Berg, okádni, p. o. tüzet, tüzes hamut, mint a' tüzokádó hegy; die Arme auswerfen, hányni, vetni p. o. a' karjait; aussetzen, z. B. einen Gehalt, rendelni p. o. a' fizetést valakinek, meghatározni a' fizetését.
Auswetzen, kükösörülni.
Auswickeln, kifejteni, kigöngyölgetni, kibontani; ein Kind auswickeln, a' kis gyermeket kipólálni; sich auswickeln, magát kifejtegetni, kiszabaditni.
Auswickelung, die, kifejtés.
Auswiegen, s. Auswägen.
Auswindeln, z. B. ein Kind, kipólálni a' kisdedet.
Auswinden, Wäsche, kifacsarni, p. o. a' vizes ruhét; ein Gewehr aus den Händen auswinden, kitekerni valaki kezéből a' puskát.
Auswintern, kiteleltetni.
Auswinterung, die, kiteleltés.
Auswirken, durch Bemühungen erlangen, kinyerni, kidolgozni, kimunkálni, kieszközleni; trop. den Teig auswirken, d. i. durcharbeiten, jól ki-, v. megdagasztani; wie bei Webern ein Gewebe auswirken, kiszöni, egészen megszöni; seine Kraft völlig äußern, wie bei Arzeneien, kimutatni v. kiadni erejét; die Arzenei hat ausgewirkt, jól dolgozott az orvosság, egészen kiadta az erejét.
Auswirkung, die, kimunkálás, ki-, v. megnyerés; megdagasztás.
Auswischen, eltörleni, letörleni valamit; durch Wischen reinigen, megtörleni valamit; Gefäße mit dem Schwamme auswischen, az edényeket, spongyiával megtörölgetni; das Geschriebene auswischen, ki-, v. letörleni az irást; schnell entkommen, elillantani, elszökni.
Auswittern, durch den Geruch entdecken, felszaglálni; durch Witterung aufgelöset werden, z. B. wie Erze, elmárlani, mint az érczek, megemésztödni; wenn sie von vorzüglichen Theilen beraubt werden, elmárlasztani, megemészteni, elmállani, elporhúlni.
Auswölben, kibolthajtásolni, béboltozni.
Auswuchs, der, kinövés, növes, púp, gömö, fattyúág.
Auswühlen, kitúrni.
Auswürfeln, koczkán kijátszani, elkoczkázni.
Auswüthen, megszünni dühösködni.
Auswurf, der, kihányás, kivetés; des Speichels, kiköpés; des Blutes, vérköpés; was ausgeworfen ist, z. B. der Speichel, a' mit valaki kiköp, kivet, pök, köp, nyál, turha; was als schlecht und untrauchbar verwerfen wird, sepredék, salak, allyassa valaminek, ally; ein Auswurf der Menschheit, sepreje az emberi nemzetnek.
Auswurzeln, z. B. Bäume, gyökerestöl kiszakasztani, kiszaggatni, kiforditni, kitekerni; trop. Uebel, Laster auswurzeln, kiirtani.
Auszacken, z. B. den Taffet, kicsipkezni a' szélét.
Auszahlen, kifizetni.
Auszahler, der, fizető.
Auszahlung, die, kifizetés.

Digitized by Google

Auszählen, kiszámlálni, számlálva v. olvasva adni el.
Auszahlung, die, kiszámlálás.
Auszahneln, in Gestalt kleiner Zähne ausschneiden, kicsipkézni a' szélét, csipkésen kivagdalni.
Auszahnen, z. B. das Kind hat schon ausgezahnt, minden foga kinőtt már.
Auszäunen, békeritni sövénnyel, keritéssel elrekeszteni.
Auszanken, valakit keményen megpirongatni, lemocskolni.
Auszapfen, z. B. Wein, csapolni, kicsapolni p. o. bort, sert, a' hordóból.
Auszaufen, z. B. die Haare, kitépni p. o. a' haját valakinek.
Auszechen, austrinken, kiinni; aufhören zu zechen, véget vetni a' sok ivásnak.
Auszehnten, oder auszehenten, z. B. die Aecker, megtizedelni, megdézmálni, kivenni a' tizedet.
Auszehren, einen, kiélni valakit mindenéből; der Kräfte berauben, kiszivni az erejét; durch Hunger, elerötlenitni; durch Gram, elepeszteni; durch Krankheit, elsoványitni; auszehrende Krankheit, hervasztó nyavalya száraz betegség; daher: ausgezehrt werden, z. B. von Krankheit, elhervadni, elszáradni, elaszni; von Gram, elepedni, p. o. a' bú miatt; er zehrt aus, elhervad, elszárad, elfogy; er härmt sich ab, epeszti magát.
Auszehrung, die, Entkräftung, elerötlenedés; Schwindsucht, hervadozás, száraz nyavalya v. betegség.
Auszehrend, adj., emésztő, fogyasztó.
Auszeichnen, megkülömböztetni t. i. mások felett; kijegyezni, megjegyezni; vollständig auszeichnen, elvégezni a' rajzot, egészen kirajzolni; sich auszeichnen, megkülömböztetni magát, kimutatni magát.
Auszeichnung, die, ki- v. megjegyzés; einer Person, megkülömböztetés, megkülömböztető tisztelet.
Auszerren, kitépni, kiszaggatni, széllyelhúzni.
Ausziehen, kihúzni, kivonni; Pflanzen aus der Erde, kiszaggatni, kitépni a' dudvát a' földből; etwas mit der Wurzel ausziehen, valamit gyökerestől kiszakasztani; einen Zahn, Degen ausziehen, valaki fogát, a' kardját kihúzni; den Rock, die Schuhe ausziehen, levetni a' köntösét, csizmáját; sich, levetkezni, levetkeződni, einem Andern, lehúzni a' más saruját, csizmáját; Kräfte aus Pflanzen ausziehen, a' füvek, v. plánták erejét v. nedvét kivonni, kihúzni; ein Buch, eine Schrift ausziehen, valamelly irásnak, könyvnek a' foglalatjat röviden kivonni, summába foglalni, summásan előadni; st. ausdehnen, kinyújtani, nyújtani t. i. hosszúra; sich etwas ausziehen, d. i. eine Ausnahme machen, kikötni magának valamit, p. o. az alkuban; st. aushöhlen, kivölgyelni p. o. a' donga csinját; mit jeyn: d. i. einen Ort verlassen, el-, v. kiköltözni, máshová menni lakni; aus dem Hause ausziehen, kiköltözni a' házból; wie die Soldaten aus der Stadt, pompával kimenni, mint a' katonák a' városból.
Ausziehen, das, Ausziehung, der Pflanzen, kihúzás, kivonás; der Kleider, levetés, levetkezés; aus einem Orte, kiköltözés, kimenés.
Auszieren, felékesitni, felczifrázni.
Auszimmern, kibárdolni, kifaragni.
Auszirkeln, kiczirkalmozni, czirkalommal kimérni; trop. genau abmessen, erwägen, jól megmérni, kiméregetni, megfontolni.
Auszischen, kipisszegetni, pisszegetve kicsúfolni.
Auszischung, die, kipisszegetés.
Auszürnen, megszünni haragudni; er hat ausgezürnt, kiharagudta magát, nem haragszik már.
Auszug, der, aus einem Orte, kimenés, kimenetel, elmenetel valahonnan; um anderswo zu wohnen, kiköltözés, elköltözés máshová, kitakarodás; in der Lotterie, húzás; einer Rechnung, summás előadása valaminek, kivonnása, a' számvetés summás kiirása; aus einem Buche, rövid kivonnás, p. o. valamelly könyvből, summázat, valaminek kivont summája; aus Pflanzen, (Extract), kivont, v. kinyomott leve a' plántának; trop. das Vorzüglichste seiner Art, java, veleje, lelke valaminek.
Auszugsweise, adv., in Auszügen, summázva, kivonásonként, summánként.
Auszupfen, kitépni, kiszaggatni.
Autventivität, die, s. Aechtheit.
Automat, der, Selbstbeweger, mozgómiv, önmozgató.
Autonomie, die, Selbstgesetzgebung, ön-

weiden, d. i. vom Viehe abweiden laſſen, ellegeltetni.
Ausweinen, kisirni; ſich ausweinen, kisirni magát, eleget sirni.
Ausweiſen, aus einem Orte weiſen, kigazitni valahonnan; zeigen, meg-, v. kimutatni; ſich ausweiſen, ki-, v. megtetszeni; ſtatt ſich legitimiren, személyét v. ki létét meghitelesitni, megbizonyitni.
Ausweiſung, die, das Darthun, ki-, v. megmutatás, megbizonyitás; das Zeugniß, bizonyság; Ausweiſen der Briefe, a' mint a' levelek bizonyitják.
Ausweißen, kimeszelni, bé-, v. megmeszelni, kifejéritni.
Ausweißung, die, bé-, v. kimeszelés; kifejéritès.
Ausweiten, kitágitni, kibövitni.
Auswendig, adj., külső, külsejé v. külső része valaminek, szine; adv., von außen, kivül, kivülről; trop. einen in- und auswendig kennen, valakit tetejétöl fogva talpig esmerni v. kivül belől esmerni; aus dem Gedächtniſſe, könyvnélkül; auswendig herſagen, könyvnélkül elmondani.
Auswendiglernen, das, könyvnélkül tanulás.
Auswerden, végének lenni, végződni, elvégződni.
Auswerfen, nach außen werfen, z. B. wie Pferde, kihányni p. o. a' lábait, mint a' ló; im Spiele, Würfeln auswerfen, elől vetni, elébb vetni, kezdeni a' vetést, p. o. a' koczkajátékban; ein Auge auswerfen, kiütni, kihajitni a' szemét; Geld auswerfen unter das Volk, pénzt hányni a' nép közé; Netze auswerfen, hálót vetni; ſt. ausbuſten, kivetni, kiköpni; trop. Feuer auswerfen, wie ein feuerſpeiender Berg, okádni, p. o. tüzet, tüzes hamut, mint a' tüzokádó hegy; die Arme auswerfen, hányni, vetni p. o. a' karjait; ausſetzen, z. B. einen Gehalt, rendelni p. o. a' fizetést valakinek, meghatározni a' fizetését.
Auswetzen, kükösörülni.
Auswickeln, kifejteni, kigöngyölgetni, kibontani; ein Kind auswickeln, a' kis gyermeket kipólálni; ſich auswickeln, magát kifejtegetni, kiszabaditni.
Auswickelung, die, kifejtés.
Auswiegen, ſ. Auswägen.
Auswindeln, z. B. ein Kind, kipólálni a' kisdedet.
Auswinden, Wäſche, kifacsarni, p. o. a' vizes ruhét; ein Gewehr aus den Händen auswinden, kitekerni valaki kezéből a' puskát.
Auswintern, kiteleltetni.
Auswinterung, die, kiteleltés.
Auswirken, durch Bemühungen erlangen, kinyerni, kidolgozni, kimunkálni, kieszközleni; trop. den Teig auswirken, d. i. durcharbeiten, jól ki-, v. megdagasztani; wie bei Webern ein Gewebe auswirken, kiszöni, egészen megszöni; ſeine Kraft völlig äußern, wie bei Arzeneien, kimutatni v. kiadni erejét; die Arzenei hat ausgewirkt, jól dolgozott az orvosság, egészen kiadta az erejét.
Auswirkung, die, kimunkálás, ki-, v. megnyerés; megdagasztás.
Auswiſchen, eltörleni, letörleni valamit; durch Wiſchen reinigen, megtörleni valamit; Gefäße mit dem Schwamme auswiſchen, az edényeket, spongyiával megtörölgetni; das Geſchriebene auswiſchen, ki-, v. letörleni az irást; ſchnell entkommen, elillantani, elszökni.
Auswittern, durch den Geruch entdecken, felszaglálni; durch Witterung aufgelöſet werden, z. B. wie Erze, elmárlani, mint az érczek, megemésztödni; wenn ſie von vorzüglichen Theilen beraubt werden, elmárlasztani, megemészteni, elmállani, elporhúlni.
Auswölben, kibolthajtásolni, béboltozni.
Auswuchs, der, kinövés, növes, púp, gömö, fattyúág.
Auswühlen, kitúrni.
Auswürfeln, koczkán kijátszani, elkoczkázni.
Auswüthen, megszünni dühösködni.
Auswurf, der, kihányás, kivetés; des Speichels, kiköpés; des Blutes, vérköpés; was ausgeworfen iſt, z. B. der Speichel, a' mit valaki kiköp, kivet, pök, köp, nyál, turha; was als ſchlecht und unbrauchbar verworfen wird, sepredék, salak, allyassa valaminek, ally; ein Auswurf der Menſchheit, sepreje az emberi nemzetnek.
Auswurzeln, z. B. Bäume, gyökerestöl kiszakasztani, kiszaggatni, kiforditni, kitekerni; trop. Uebel, Laſter auswurzeln, kiirtani.
Auszacken, z. B. den Taffet, kicsipkezni a' szélét.
Auszahlen, kifizetni.
Auszahler, der, fizető.
Auszahlung, die, kifizetés.

Auszählen, kiszámlálni, számlálva v. olvasva adni el.
Auszahlung, die, kiszámlálás.
Auszahneln, in Geſtalt kleiner Zähne ausſchneiden, kicsipkézni a' szélét, csipkésen kivagdalni.
Auszahnen, z. B. das Kind hat ſchon auszgezahnt, minden foga kinött már.
Auszäunen, békeritni sövénnyel, keritéssel elrekeszteni.
Auszanken, valakit keményen megpirongatni, lemocskolni.
Auszapfen, z. B. Wein, csapolni, kicsapolni p. o. bort, sert, a' hordóból.
Auszaufen, z. B. die Haare, kitépni p. o. a' haját valakinek.
Auszechen, austrinken, kiinni; aufhören zu zechen, véget vetni a' sok ivásnak.
Auszehnten, oder auszehenten, z. B. die Aecker, megtizedelni, megdézmálni, kivenni a' tizedet.
Auszehren, einen, kiélni valakit mindenéből; der Kräfte berauben, kiszivni az erejét; durch Hunger, elerötlenitni; durch Gram, elepeszteni; durch Krankheit, elsoványitni; auszehrende Krankheit, hervasztó nyavalya száraz betegség; daher: ausgezehrt werden, z. B. von Krankheit, elhervadni, elszáradni, elaszni; von Gram, elepedni, p. o. a' bú miatt; er zehrt aus, elhervad, elszárad, elfogy; er härmt ſich ab, epeszti magát.
Auszehrung, die, Entkräftung, elerötlenedés; Schwindſucht, hervadozás, száraz nyavalya v. betegség.
Auszehrend, adj., emésztő, fogyasztó.
Auszeichnen, megkülömböztetni t. i. mások felett; kijegyezni, megjegyezni; vollſtändig auszeichnen, elvégezni a' rajzot, egészen kirajzolni; ſich auszeichnen, megkülömböztetni magát, kimutatni magát.
Auszeichnung, die, ki- v. megjegyzés; einer Perſon, megkülömböztetés, megkülömböztető tisztelet.
Auszerren, kitépni, kiszaggatni, széllyelhúzni.
Auszichen, kihúzni, kivonni; Pflanzen aus der Erde, kiszaggatni, kitépni a' dudvát a' földből; etwas mit der Wurzel ausziehen, valamit gyökerestől kiszakasztani; einen Zahn, Degen ausziehen, valaki fogát, a' kardját kihúzni; den Rock, die Schuhe ausziehen, levetni a' köntösét, csizmáját; ſich, levetkezni, levetkeződni, einem Andern, lehúzni a' más saruját, csizmáját; Kräfte aus Pflanzen ausziehen, a' füvek, v. plánták erejét v. nedvét kivonni, kihúzni; ein Buch, eine Schrift ausziehen, valamelly irásnak, könyvnek a' foglalatjat röviden kivonni, summába foglalni, summásan előadni; ſt. ausdehnen, kinyújtani, nyújtani t. i. hosszúra; ſich etwas ausziehen, d. i. eine Ausnahme machen, kikötni magának valamit, p. o. az alkuban; ſt. aushöhlen, kivölgyelni p. o. a' donga csinját; mit jeyn: d. i. einen Ort verlaſſen, el-, v. kiköltözni, máshová menni lakni; aus dem Hauſe ausziehen, kiköltözni a' házból; wie die Soldaten aus der Stadt, pompával kimenni, mint a' katonák a' városból.
Auszichen, das, Auszichung, der Pflanzen, kihúzás, kivonás; der Kleider, levetés, levetkezés; aus einem Orte, kiköltözés, kimenés.
Auszieren, felékesitni, felczifrázni.
Auszimmern, kibárdolni, kifaragni.
Auszirkeln, kiczirkalmozni, czirkalommal kimérni; trop. genau abmeſſen, erwägen, jól megmérni, kiméregetni, megfontolni.
Auszifchen, kipisszegetni, pisszegetve kicsúfolni.
Auszifchung, die, kipisszegetés.
Auszürnen, megszünni haragudni; er hat ausgezürnt, kiharagudta magát, nem haragszik már.
Auszug, der, aus einem Orte, kimenés, kimenetel, elmenetel valahonnan; um anderswo zu wohnen, kiköltözés, elköltözés máshová, kitakarodás; in der Lotterie, húzás; einer Rechnung, summás előadása valaminek, kivonnása, a' számvetés summás kiirása; aus einem Buche, rövid kivonnás, p. o. valamelly könyvből, summázat, valaminek kivont summája; aus Pflanzen, (Extract), kivont, v. kinyomott leve a' plántának; trop. das Vorzüglichſte ſeiner Art, java, veleje, lelke valaminek.
Auszugsweiſe, adv., in Auszügen, summázva, kivonásonként, summánként.
Auszupfen, kitépni, kiszaggatni.
Authentivität, die, ſ. Aechtheit.
Automat, der, Selbſtbeweger, mozgómiv, önmozgató.
Autonomie, die, Selbſtgeſetzgebung, ön-

weiden, d. i. vom Viehe abweiden laſſen, ellegeltetni.
Ausweinen, kisirni; ſich ausweinen, kisirni magát, eleget sirni.
Ausweiſen, aus einem Orte weiſen, kigazitni valahonnan; zeigen, meg-, v. kimutatni; ſich ausweiſen, ki-, v. megtetszeni; ſtatt ſich legitimiren, személyét v. ki létét meghitelesitni, megbizonyitni.
Ausweiſung, die, das Darthun, ki-, v. megmutatás, megbizonyitás; das Zeugniß, bizonyság; Ausweiſen der Briefe, a' mint a' levelek bizonyitják.
Ausweißen, kimeszelni, bé-, v. megmeszelni, kifejéritni.
Ausweißung, die, bé-, v. kimeszelés; kifejéritès.
Ausweiten, kitágitni, kibövitni.
Auswendig, adj., külső, külsejé v. külső része valaminek, szine; adv., von außen, kivül, kivülről; trop. einen in- und auswendig kennen, valakit tetejétől fogva talpig esmerni v. kivül belől esmerni; aus dem Gedächtniſſe, könyvnélkül; auswendig herſagen, könyvnélkül elmondani.
Auswendiglernen, das, könyvnélkül tanulás.
Auswerden, végének lenni, végződni, elvégződni.
Auswerfen, nach außen werfen, z. B. wie Pferde, kihányni p. o. a' lábait, mint a' ló; im Spiele, Würfeln auswerfen, elől vetni, elébb vetni, kezdeni a' vetést, p. o. a' koczkajátékban; ein Auge auswerfen, kiütni, kihajitni a' szemét; Geld auswerfen unter das Volk, pénzt hányni a' nép közé; Netze auswerfen, hálót vetni; ſt. ausbuſten, kivetni, kiköpni; trop. Feuer auswerfen, wie ein feuerſpeiender Berg, okádni, p. o. tüzet, tüzes hamut, mint a' tüzokádó hegy; die Arme auswerfen, hányni, vetni p. o. a' karjait; ausſetzen, z. B. einen Gehalt, rendelni p. o. a' fizetést valakinek, meghatározni a' fizetését.
Auswetzen, kükőszörülni.
Auswickeln, kifejteni, kigöngyölgetni, kibontani; ein Kind auswickeln, a' kis gyermeket kipólálni; ſich auswickeln, magát kifejtegetni, kiszabaditni.
Auswickelung, die, kifejtés.
Auswiegen, ſ. Auswägen.
Auswindeln, z. B. ein Kind, kipólálni a' kisdedet.
Auswinden, Wäſche, kifacsarni, p. o. a' vizes ruhét; ein Gewehr aus den Händen auswinden, kitekerni valaki kezéből a' puskát.
Auswintern, kiteleltetni.
Auswinterung, die, kiteleltés.
Auswirken, durch Bemühungen erlangen, kinyerni, kidolgozni, kimunkálni, kieszközleni; trop. den Teig auswirken, d. i. durcharbeiten, jól ki-, v. megdagasztani; wie bei Webern ein Gewebe auswirken, kiszöni, egészen megszöni; ſeine Kraft völlig äußern, wie bei Arzeneien, kimutatni v. kiadni erejét; die Arzenei hat ausgewirkt, jól dolgozott az orvosság, egészen kiadta az erejét.
Auswirkung, die, kimunkálás, ki-, v. megnyerés; megdagasztás.
Auswiſchen, eltörleni, letörleni valamit; durch Wiſchen reinigen, megtörleni valamit; Gefäße mit dem Schwamme auswiſchen, az edényeket, spongyiával megtörölgetni; das Geſchriebene auswiſchen, ki-, v. letörleni az irást; ſchnell entkommen, elillantani, elszökni.
Auswittern, durch den Geruch entdecken, felszaglálni; durch Witterung aufgelöſet werden, z. B. wie Erze, elmárlani, mint az érczek, megemésztödni; wenn ſie von vorzüglichen Theilen beraubt werden, elmárlasztani, megemészteni, elmállani, elporhúlni.
Auswölben, kibolthajtásolni, béboltozni.
Auswuchs, der, kinövés, növes, púp, gömö, fattyúág.
Auswühlen, kitúrni.
Auswürfeln, koczkán kijátszani, elkoczkázni.
Auswüthen, megszünni dühösködni.
Auswurf, der, kihányás, kivetés; des Speichels, kiköpés; des Blutes, vérköpés; was ausgeworfen iſt, z. B. der Speichel, a' mit valaki kiköp, kivet, pök, köp, nyál, turha; was als ſchlecht und unbrauchbar verworfen wird, sepredék, salak, allyassa valaminek, ally; ein Auswurf der Menſchheit, sepreje az emberi nemzetnek.
Auswurzeln, z. B. Bäume, gyökerestől kiszakasztani, kiszaggatni, kiforditni, kitekerni; trop. Uebel, Laſter auswurzeln, kiirtani.
Auszacken, z. B. den Taffet, kicsipkezni a' szélét.
Auszahlen, kifizetni.
Auszahler, der, fizető.
Auszahlung, die, kifizetés.

Auszählen, kiszámlálni, számlálva v. olvasva adni el.
Auszahlung, die, kiszámlálás.
Auszahneln, in Gestalt kleiner Zähne ausschneiden, kicsipkézni a' szélét, csipkésen kivagdalni.
Auszahnen, z. B. das Kind hat schon auszezahnt, minden foga kinőtt már.
Auszäunen, békeritni sövénnyel, keritéssel elrekeszteni.
Auszanken, valakit keményen megpirongatni, lemocskolni.
Auszapfen, z. B. Wein, csapolni, kicsapolni p. o. bort, sert, a' hordóból.
Auszaufen, z. B. die Haare, kitépni p. o. a' haját valakinek.
Auszechen, austrinken, kiinni; aufhören zu zechen, véget vetni a' sok ivásnak.
Auszehnten, oder auszehenten, z. B. die Aecker, megtizedelni, megdézmálni, kivenni a' tizedet.
Auszehren, einen, kiélni valakit mindenéből; der Kräfte berauben, kiszivni az erejét; durch Hunger, elerötlenitni; durch Gram, elepeszteni; durch Krankheit, elsoványitni; auszehrende Krankheit, hervasztó nyavalya száraz betegség; daher: ausgezehrt werden, z. B. von Krankheit, elhervadni, elszáradni, elaszni; von Gram, elepedni, p. o. a' bú miatt; er zehrt aus, elhervad, elszárad, elfogy; er härmt sich ab, epeszti magát.
Auszehrung, die, Entkräftung, elerötlenedés; Schwindsucht, hervadozás, száraz nyavalya v. betegség.
Auszehrend, adj., emésztő, fogyasztó.
Auszeichnen, megkülömböztetni t. i. mások felett; kijegyezni, megjegyezni; vollständig auszeichnen, elvégezni a' rajzot, egészen kirajzolni; sich auszeichnen, megkülömböztetni magát, kimutatni magát.
Auszeichnung, die, ki- v. megjegyzés; einer Person, megkülömböztetés, megkülömböztető tisztelet.
Auszerren, kitépni, kiszaggatni, széllyelhúzni.
Ausziehen, kihúzni, kivonni; Pflanzen aus der Erde, kiszaggatni, kitépni a' dudvát a' földből; etwas mit der Wurzel ausziehen, valamit gyökerestől kiszakasztani; einen Zahn, Degen ausziehen, valaki fogát, a' kardját kihúzni; den Rock, die Schuhe ausziehen, levetni a' köntösét, csizmáját; sich, levetkezni, levetkeződni, einem Andern, lehúzni a' más saruját, csizmáját; Kräfte aus Pflanzen ausziehen, a' füvek, v. plánták erejét v. nedvét kivonni, kihúzni; ein Buch, eine Schrift ausziehen, valamelly irásnak, könyvnek a' foglalatjat röviden kivonni, summába foglalni, summásan előadni; st. ausdehnen, kinyújtani, nyújtani t. i. hosszúra; sich etwas ausziehen, d. i. eine Ausnahme machen, kikötni magának valamit, p. o. az alkuban; st. aushöhlen, kivölgyelni p. o. a' donga csinját; mit jeyn: d. i. einen Ort verlassen, el-, v. kiköltözni, máshová menni lakni; aus dem Hause ausziehen, kiköltözni a' házból; wie die Soldaten aus der Stadt, pompával kimenni, mint a' katonák a' városból.
Ausziehen, das, Ausziehung, der Pflanzen, kihúzás, kivonás; der Kleider, levetés, levetkezés; aus einem Orte, kiköltözés, kimenés.
Auszieren, felékesitni, felczifrázni.
Auszimmern, kibárdolni, kifaragni.
Auszirkeln, kiczirkalmozni, czirkalommal kimérni; trop. genau abmessen, erwägen, jól megmérni, kiméregetni, megfontolni.
Auszischen, kipisszegetni, pisszegetve kicsúfolni.
Auszischung, die, kipisszegetés.
Auszürnen, megszünni haragudni; er hat ausgezürnt, kiharagudta magát, nem haragszik már.
Auszug, der, aus einem Orte, kimenés, kimenetel, elmenetel valahonnan; um anderswo zu wohnen, kiköltözés, elköltözés máshová, kitakarodás; in der Lotterie, húzás; einer Rechnung, summás előadása valaminek, kivonnása, a' számvetés summás kiirása; aus einem Buche, rövid kivonnás, p. o. valamelly könyvből, summázat, valaminek kivont summája; aus Pflanzen, (Extract), kivont, v. kinyomott leve a' plántának; trop. das Vorzüglichste seiner Art, java, veleje, lelke valaminek.
Auszugsweise, adv., in Auszügen, summázva, kivonásonként, summánként.
Auszupfen, kitépni, kiszaggatni.
Authentivität, die, s. Aechtheit.
Automat, der, Selbstbeweger, mozgómiv, önmozgató.
Autonomie, die, Selbstgesetzgebung, ön-

weiden, d. i. vom Viehe abweiden lassen, ellegeltetni.
Ausweinen, kisirni; sich ausweinen, kisirni magát, eleget sirni.
Ausweisen, aus einem Orte weisen, kigazitni valahonnan; zeigen, meg-, v. kimutatni; sich ausweisen, ki-, v. megtetszeni; statt sich legitimiren, személyét v. ki létét meghitelesitni, megbizonyitni.
Ausweisung, die, das Darthun, ki-, v. megmutatás, megbizonyitás; das Zeugniß, bizonyság; Ausweisen der Briefe, a' mint a' levelek bizonyitják.
Ausweißen, kimeszelni, bé-, v. megmeszelni, kifejéritni.
Ausweißung, die, bé-, v. kimeszelés; kifejéritès.
Ausweiten, kitágitni, kibövitni.
Auswendig, adj., külsö, külsejé v. külsö része valaminek, szine; adv., von außen, kivül, kivülröl; trop. einen in- und auswendig kennen, valakit tetejétöl fogva talpig esmerni v. kivül belöl esmerni; aus dem Gedächtnisse, könyvnélkül; auswendig hersagen, könyvnélkül elmondani.
Auswendiglernen, das, könyvnélkül tanulás.
Auswerden, végének lenni, végzödni, elvégzödni.
Auswerfen, nach außen werfen, z. B. wie Pferde, kihányni p. o. a' lábait, mint a' ló; im Spiele, Würfeln auswerfen, elöl vetni, elébb vetni, kezdeni a' vetést, p. o. a' koczkajátékban; ein Auge auswerfen, kiütni, kihajitni a' szemét; Geld auswerfen unter das Volk, pénzt hányni a' nép közé; Netze auswerfen, hálót vetni; sl. ausbusten, kivetni, kiköpni; trop. Feuer auswerfen, wie ein feuerspeiender Berg, okádni, p. o. tüzet, tüzes hamut, mint a' tüzokádó hegy; die Arme auswerfen, hányni, vetni p. o. a' karjait; aussetzen, z. B. einen Gehalt, rendelni p. o. a' fizetést valakinek, meghatározni a' fizetését.
Auswetzen, küköszörülni.
Auswickeln, kifejteni, kigöngyölgetni, kibontani; ein Kind auswickeln, a' kis gyermeket kipólálni; sich auswickeln, magát kifejtegetni, kiszabaditni.
Auswickelung, die, kifejtés.
Auswiegen, s. Auswägen.
Auswindeln, z. B. ein Kind, kipólálni a' kisdedet.
Auswinden, Wäsche, kifacsarni, p. o. a' vizes ruhét; ein Gewehr aus den Händen auswinden, kitekerni valaki kezéböl a' puskát.
Auswintern, kiteleltetni.
Auswinterung, die, kiteleltés.
Auswirken, durch Bemühungen erlangen, kinyerni, kidolgozni, kimunkálni, kieszközleni; trop. den Teig auswirken, d. i. durcharbeiten, jól ki-, v. megdagasztani; wie bei Webern ein Gewebe auswirken, kiszöni, egészen megszöni; seine Kraft völlig äußern, wie bei Arzeneien, kimutatni v. kiadni erejét; die Arzenei hat ausgewirkt, jól dolgozott az orvosság, egészen kiadta az erejét.
Auswirkung, die, kimunkálás, ki-, v. megnyerés; megdagasztás.
Auswischen, eltörleni, letörleni valamit; durch Wischen reinigen, megtörleni valamit; Gefäße mit dem Schwamme auswischen, az edényeket, spongyiával megtörölgetni; das Geschriebene auswischen, ki-, v. letörleni az irást; schnell entkommen, elillantani, elszökni.
Auswittern, durch den Geruch entdecken, felszaglálni; durch Witterung aufgelöset werden, z. B. wie Erze, elmárlani, mint az érczek, megemésztödni; wenn sie von vorzüglichen Theilen beraubt werden, elmárlasztani, megemészteni, elmállani, elporhúlni.
Auswölben, kibolthajtásolni, béboltozni.
Auswuchs, der, kinövés, növes, púp, gömö, fattyúág.
Auswühlen, kitúrni.
Auswürfeln, koczkán kijátszani, elkoczkázni.
Auswüthen, megszünni dühösködni.
Auswurf, der, kihányás, kivetés; des Speichels, kiköpés; des Blutes, vérköpés; was ausgeworfen ist, z. B. der Speichel, a' mit valaki kiköp, kivet, pök, köp, nyál, turha; was als schlecht und unbrauchbar verworfen wird, sepredék, salak, allyassa valaminek, ally; ein Auswurf der Menschheit, sepreje az emberi nemzetnek.
Auswurzeln, z. B. Bäume, gyökerestöl kiszakasztani, kiszaggatni, kiforditni, kitekerni; trop. Uebel, Laster auswurzeln, kiirtani.
Auszacken, z. B. den Taffet, kicsipkezni a' szélét.
Auszahlen, kifizetni.
Auszahler, der, fizetö.
Auszahlung, die, kifizetés.

Digitized by Google

Auszählen, kiszámlálni, számlálva v. olvasva adni el.
Auszahlung, die, kiszámlálás.
Auszahneln, in Gestalt kleiner Zähne ausschneiden, kicsipkézni a' szélét, csipkésen kivagdalni.
Auszahnen, z. B. das Kind hat schon ausgezahnt, minden foga kinőtt már.
Auszäunen, békeritni sövénnyel, keritéssel elrekeszteni.
Auszanken, valakit keményen megpirongatni, lemocskolni.
Auszapfen, z. B. Wein, csapolni, kicsapolni p. o. bort, sert, a' hordóból.
Auszausen, z. B. die Haare, kitépni p. o. a' haját valakinek.
Auszechen, austrinken, kiinni; aufhören zu zechen, véget vetni a' sok ivásnak.
Auszehnten, oder auszehenten, z. B. die Aecker, megtizedelni, megdézmálni, kivenni a' tizedet.
Auszehren, einen, kiélni valakit mindenéből; der Kräfte berauben, kiszivni az erejét; durch Hunger, elerötlenitni; durch Gram, elepeszteni; durch Krankheit, elsoványitni; auszehrende Krankheit, hervasztó nyavalya száraz betegség; daher: ausgezehrt werden, z. B. von Krankheit, elhervadni, elszáradni, elaszni; von Gram, elepedni, p. o. a' bú miatt; er zehrt aus, elhervad, elszárad, elfogy; er härmt sich ab, epeszti magát.
Auszehrung, die, Entkräftung, elerötlenedés; Schwindsucht, hervadozás, száraz nyavalya v. betegség.
Auszehrend, adj., emésztő, fogyasztó.
Auszeichnen, megkülömböztetni t. i. mások felett; kijegyezni, megjegyezni; vollständig auszeichnen, elvégezni a' rajzot, egészen kirajzolni; sich auszeichnen, megkülömböztetni magát, kimutatni magát.
Auszeichnung, die, ki- v. megjegyzés; einer Person, megkülömböztetés, megkülömböztető tisztelet.
Auszerren, kitépni, kiszaggatni, széllyelhúzni.
Ausziehen, kihúzni, kivonni; Pflanzen aus der Erde, kiszaggatni, kitépni a' dudvát a' földből; etwas mit der Wurzel ausziehen, valamit gyökerestől kiszakasztani; einen Zahn, Degen ausziehen, valaki fogát, a' kardját kihúzni; den Rock, die Schuhe ausziehen, levetni a' köntösét, csizmáját; sich, levetkezni, levetkeződni, einem Andern, lehúzni a' más saruját, csizmáját; Kräfte aus Pflanzen ausziehen, a' füvek, v. plánták erejét v. nedvét kivonni, kihúzni; ein Buch, eine Schrift ausziehen, valamelly irásnak, könyvnek a' foglalatjat röviden kivonni, summába foglalni, summásan előadni; st. ausdehnen, kinyújtani, nyújtani t. i. hosszúra; sich etwas ausziehen, d. i. eine Ausnahme machen, kikötni magának valamit, p. o. az alkuban; st. aushöhlen, kivölgyelni p. o. a' donga csinját; mit jeyn: d. i. einen Ort verlassen, el-, v. kiköltözni, máshová menni lakni; aus dem Hause ausziehen, kiköltözni a' házból; wie die Soldaten aus der Stadt, pompával kimenni, mint a' katonák a' városból.
Ausziehen, das, Ausziehung, der Pflanzen, kihúzás, kivonás; der Kleider, levetés, levetkezés; aus einem Orte, kiköltözés, kimenés.
Auszieren, felékesitni, felczifrázni.
Auszimmern, kibárdolni, kifaragni.
Auszirkeln, kiczirkalmozni, czirkalommal kimérni; trop. genau abmessen, erwägen, jól megmérni, kiméregetni, megfontolni.
Auszischen, kipisszegetni, pisszegetve kicsúfolni.
Auszischung, die, kipisszegetés.
Auszürnen, megszünni haragudni; er hat ausgezürnt, kiharagudta magát, nem haragszik már.
Auszug, der, aus einem Orte, kimenés, kimenetel, elmenetel valahonnan; um anderswo zu wohnen, kiköltözés, elköltözés máshová, kitakarodás; in der Lotterie, húzás; einer Rechnung, summás előadása valaminek, kivonnása, a' számvetés summás kiirása; aus einem Buche, rövid kivonnás, p. o. valamelly könyvből, summázat, valaminek kivont summája; aus Pflanzen, (Extract), kivont, v. kinyomott leve a' plántának; trop. das Vorzüglichste seiner Art, java, veleje, lelke valaminek.
Auszugsweise, adv., in Auszügen, summázva, kivonásonként, summánként.
Auszupfen, kitépni, kiszaggatni.
Autventicität, die, s. Aechtheit.
Automat, der, Selbstbeweger, mozgómiv, önmozgató.
Autonomie, die, Selbstgesetzgebung, ön-

Digitized by Google

weiden, d. i. vom Viehe abweiden lassen, ellegeltetni.
Ausweinen, kisirni; sich ausweinen, kisirni magát, eleget sirni.
Ausweisen, aus einem Orte weisen, kigazitni valahonnan; zeigen, meg-, v. kimutatni; sich ausweisen, ki-, v. megtetszeni; statt sich legitimiren, személyét v. ki létét meghitelesitni, megbizonyitni.
Ausweisung, die, das Darthun, ki-, v. megmutatás, megbizonyitás; das Zeugniß, bizonyság; Ausweisen der Briefe, a' mint a' levelek bizonyitják.
Ausweißen, kimeszelni, bé-, v. megmeszelni, kifejéritni.
Ausweißung, die, bé-, v. kimeszelés; kifejérités.
Ausweiten, kitágitni, kibövitni.
Auswendig, adj., külső, külsejé v. külső része valaminek, szine; adv., von außen, kivül, kivülről; trop. einen in- und auswendig kennen, valakit tetejétöl fogva talpig esmerni v. kivül belöl esmerni; aus dem Gedächtnisse, könyvnélkül; auswendig hersagen, könyvnélkül elmondani.
Auswendiglernen, das, könyvnélkül tanulás.
Auswerden, végének lenni, végződni, elvégződni.
Auswerfen, nach außen werfen, z. B. wie Pferde, kihányni p. o. a' lábait, mint a' ló; im Spiele, Würfeln auswerfen, elöl vetni, elébb vetni, kezdeni a' vetést, p. o. a' koczkajátékban; ein Auge auswerfen, kiütni, kihajitni a' szemét; Geld auswerfen unter das Volk, pénzt hányni a' nép közé; Netze auswerfen, hálót vetni; st. ausbusten, kivetni, kiköpni; trop. Feuer auswerfen, wie ein feuerspeiender Berg, okádni, p. o. tüzet, tüzes hamut, mint a' tüzokádó hegy; die Arme auswerfen, hányni, vetni p. o. a' karjait; aussetzen, z. B. einen Gehalt, rendelni p. o. a' fizetést valakinek, meghatározni a' fizetését.
Auswetzen, kükószörülni.
Auswickeln, kifejteni, kigöngyölgetni, kibontani; ein Kind auswickeln, a' kis gyermeket kipólálni; sich auswickeln, magát kifejtegetni, kiszabaditni.
Auswickelung, die, kifejtés.
Auswiegen, s. Auswägen.
Auswindeln, z. B. ein Kind, kipólálni a' kisdedet.
Auswinden, Wäsche, kifacsarni, p. o. a' vizes ruhét; ein Gewehr aus den Händen auswinden, kitekerni valaki kezéből a' puskát.
Auswintern, kiteleltetni.
Auswinterung, die, kiteleltés.
Auswirken, durch Bemühungen erlangen, kinyerni, kidolgozni, kimunkálni, kieszközleni; trop. den Teig auswirken, d. i. durcharbeiten, jól ki-, v. megdagasztani; wie bei Webern ein Gewebe auswirken, kiszöni, egészen megszöni; seine Kraft völlig äußern, wie bei Arzeneien, kimutatni v. kiadni erejét; die Arzenei hat ausgewirkt, jól dolgozott az orvosság, egészen kiadta az erejét.
Auswirkung, die, kimunkálás, ki-, v. megnyerés; megdagasztás.
Auswischen, eltörleni, letörleni valamit; durch Wischen reinigen, megtörleni valamit; Gefäße mit dem Schwamme auswischen, az edényeket, spongyiával megtörölgetni; das Geschriebene auswischen, ki-, v. letörleni az irást; schnell entkommen, elillantani, elszökni.
Auswittern, durch den Geruch entdecken, felszaglálni; durch Witterung aufgelöset werden, z. B. wie Erze, elmárlani, mint az érczek, megemésztödni; wenn sie von vorzüglichen Theilen beraubt werden, elmárlasztani, megemészteni, elmállani, elporhúlni.
Auswölben, kibolthajtásolni, béboltozni.
Auswuchs, der, kinövés, növes, púp, gömö, fattyúság.
Auswühlen, kitúrni.
Auswürfeln, koczkán kijátszani, elkoczkázni.
Auswüthen, megszünni dühösködni.
Auswurf, der, kihányás, kivetés; des Speichels, kiköpés; des Blutes, vérköpés; was ausgeworfen ist, z. B. der Speichel, a' mit valaki kiköp, kivet, pök, köp, nyál, turha; was als schlecht und unbrauchbar verworfen wird, sepredék, salak, allyassa valaminek, ally; ein Auswurf der Menschheit, sepreje az emberi nemzetnek.
Auswurzeln, z. B. Bäume, gyökerestöl kiszakasztani, kiszaggatni, kiforditni, kitekerni; trop. Uebel, Laster auswurzeln, kiirtani.
Auszacken, z. B. den Taffet, kicsipkezni a' szélét.
Auszahlen, kifizetni.
Auszahler, der, fizető.
Auszahlung, die, kifizetés.

Digitized by Google

Auszählen, kiszámlálni, számlálva v. olvasva adni el.
Auszählung, die, kiszámlálás.
Auszahneln, in Geſtalt kleiner Zähne ausſchneiden, kicsipkézni a' szélét, csipkésen kivagdalni.
Auszahnen, z. B. das Kind hat ſchon ausgezahnt, minden foga kinőtt már.
Auszäunen, bekeritni sövénnyel, keritéssel elrekeszteni.
Auszanken, valakit keményen megpirongatni, lemocskolni.
Auszapfen, z. B. Wein, csapolni, kicsapolni p. o. bort, sert, a' hordóból.
Auszaufen, z. B. die Haare, kitépni p. o. a' haját valakinek.
Auszechen, austrinken, kiinni; aufhören zu zechen, véget vetni a' sok ivásnak.
Auszehnten, oder auszehenten, z. B. die Aecker, megtizedelni, megdézmálni, kivenni a' tizedet.
Auszehren, einen, kiélni valakit mindenéből; der Kräfte berauben, kiszivni az erejét; durch Hunger, elerötlenitni; durch Gram, elepeszteni; durch Krankheit, elsoványitni; auszehrende Krankheit, hervasztó nyavalya száraz betegség; daher: ausgezehrt werden, z. B. von Krankheit, elhervadni, elszáradni, elaszni; von Gram, elepedni, p. o. a' bú miatt; er zehrt aus, elhervad, elszárad, elfogy; er härmt ſich ab, epeszti magát.
Auszehrung, die, Entkräftung, elerötlenedés; Schwindſucht, hervadozás, száraz nyavalya v. betegség.
Auszehrend, adj., emésztő, fogyasztó.
Auszeichnen, megkülömböztetni t. i. mások felett; kijegyezni, megjegyezni; vollſtändig auszeichnen, elvégezni a' rajzot, egészen kirajzolni; ſich auszeichnen, megkülömböztetni magát, kimutatni magát.
Auszeichnung, die, ki- v. megjegyzés; einer Perſon, megkülömböztetés, megkülömböztető tisztelet.
Auszerren, kitépni, kiszaggatni, széllyelhúzni.
Auszieben, kihúzni, kivonni; Pflanzen aus der Erde, kiszaggatni, kitépni a' dudvát a' földből; etwas mit der Wurzel ausziehen, valamit gyökerestől kiszakasztani; einen Zahn, Degen ausziehen, valaki fogát, a' kardját kihúzni; den Rock, die Schuhe ausziehen, levetni a' köntösét, csizmáját; ſich, levetkezni, levetkeződni, einem Andern, lehúzni a' más saruját, csizmáját; Kräfte aus Pflanzen ausziehen, a' füvek, v. plánták erejét v. nedvét kivonni, kihúzni; ein Buch, eine Schrift ausziehen, valamelly irásnak, könyvnek a' foglalatjat röviden kivonni, summába foglalni, summásan előadni; ſt. ausdehnen, kinyújtani, nyújtani t. i. hosszúra; ſich etwas ausziehen, d. i. eine Ausnahme machen, kikötni magának valamit, p. o. az alkuban; ſt. aushöhlen, kivölgyelni p. o. a' donga csinját; mit jeyn: d. i. einen Ort verlaſſen, el-, v. kiköltözni, máshová menni lakni; aus dem Hauſe ausziehen, kiköltözni a' házból; wie die Soldaten aus der Stadt, pompával kimenni, mint a' katonák a' városból.
Ausziehen, das, Ausziehung, der Pflanzen, kihúzás, kivonás; der Kleider, levetés, levetkezés; aus einem Orte, kiköltözés, kimenés.
Auszieren, felékesitni, felczifrázni.
Auszimmern, kibárdolni, kifaragni.
Auszirkeln, kiczirkalmozni, czirkalommal kimérni; trop. genau abmeſſen, erwägen, jól megmérni, kiméregetni, megfontolni.
Auszifchen, kipisszegetni, pisszegetve kicsúfolni.
Auszifchung, die, kipisszegetés.
Auszürnen, megszünni haragudni; er hat ausgezürnt, kiharagudta magát, nem haragszik már.
Auszug, der, aus einem Orte, kimenés, kimenetel, elmenetel valahonnan; um anderswo zu wohnen, kiköltözés, elköltözés máshová, kitakarodás; in der Lotterie, húzás; einer Rechnung, summás előadása valaminek, kivonnása, a' számvetés summás kiirása; aus einem Buche, rövid kivonnás, p. o. valamelly könyvből, summázat, valaminek kivont summája; aus Pflanzen, (Extract), kivont, v. kinyomott leve a' plántának; trop. das Vorzüglichſte ſeiner Art, java, veleje, lelke valaminek.
Auszugsweiſe, adv., in Auszügen, summázva, kivonásonként, summánként.
Auszupfen, kitépni, kiszaggatni.
Authentivität, die, ſ. Aechtheit.
Automat, der, Selbſtbeweger, mozgómiv, önmozgató.
Autonomie, die, Selbſtgeſetzgebung, ön-

Digitized by Google

törvényszabás; önnöntörvénytartás; Autonomie des Willens, önnöntörvénytevés.

Autor, der, szerző, könyvszerző.

Autorität, die, tekintet.

Auweh! interj., óh jaj, jaj, jaj!

Avantage, die, (olv. ávántázs) haszon, előmenetel.

Avantgarde, die, d. i. Vortrab, elősereg, előljáró sereg.

Avantürier, der, (olv. ávántűríé) csudaló, rémség hajhászó; minden viszontagságokat próbált ember.

Avanziren oder Avanßiren, mit seyn, előmenni, feljebb menni p. o. a' tisztségben.

Ave Maria, angyali köszöntés, idvezlet.

Avertissement, das, (olv. ávertiszmán) tudósítás, hiradás.

Avis, Aviso, tudósítás.

Avisbrief, Avisobrief, der, tudósító levél.

Avisiren, tudósitni t. i. levél által.

Avista, (a' kereskedőknél) mindjárt első előmutatására, t. i. a' váltólevélnek; a' muzsikában; Avistaspielen, singen, első látásra játszani v. énekelni a' kotából.

Axe, s. Achse.

Axion, das, nyílvánság, nyílvánvalóság, szembe tűnő igazság.

Axt, die, fejsze, szekercze, bárd, ácsbárd.

Axtblatt, das, d. i. der breite Theil mit der Schneide, a' fejsze lapja.

Axthelm, der, d. i. der hintere Theil, fejszefok.

Axtstiel, der, fejszenyél, szekerczenyél.

Az (Atzung), die, Lockpfeife, csalóétek.

Azur, Azurstein, der, lazúrkő.

B.

Baar oder Bar, z. B. Geld, kész pénz; baar bezahlen, kész pénzel fizetni; gegen baare Bezahlung, kész pénzért; baar hinterlassen, kész pénzben hagyni maga után; baar empfangen, kész pénzben venni fel; trop.; alles für baare Münze nehmen, d. i. unbesonnen glauben, bolondjába mindent elhinni vagy mindenek hitelt adni.

Baarschaft, die, kész pénz.

Babbeln, schwatzen, petyegni, csacsogni.

Babbelhaft, adj., geschwätzig, petyegő, csacsagó.

Bachanal, das, ivónap.

Bachantinn, die, d. i. eine Frauensperson, die das Bachusfest feiert, bakoskodó asszony v. leány.

Bachus, der Gott des Weines, Bachus, Bakos.

Bachus-Fest, das, Bakos innepe.

Bachus-Knecht, der, boriszák.

Bach, der, pl., die Bäche, patak, ein Bächlein; patakocska.

Bache, die, das Weibchen der wilden Schweine, vad disznó, emse.

Bacher, der, d. i. Keiler, vad kan, kan vad disznó.

Bachfisch, der, patakhal, patakbeli v. folyóvizi hal.

Bachforelle, die, pisztráng.

Bachkrebs, der, patakbeli rák.

Bachreich, adj., reich an Bächen, atakkal bővelkedő.

Bachstelze, die, ein Vogel, fejér billegető, barázda billegető.

Bachwasser, das, patakvíz, folyóvíz.

Bachweide, die, szivós füz, rekettye v. kenderfüz, korczvessző.

Back, das, der vordere inwendige Theil eines Schiffes, a' hájó elejének belső része.

Backbord, der, d. i. die linke Seite des Schiffes, a' hajónak fele.

Backe, die, oder der Backen, orcza, arcz, posa.

Backen, z. B. Brod im Ofen, sütni, p. o. kenyeret, lepényt; etwas im Fett backen, z. B. Fische, rántani, megrántani, v. kisütni zsírban, vajban; gebackene Kalbsfüße, rántott borjúláb; durch Feuer trocknen, z. B. Steine, téglát égetni; s. brennen; Obst backen, d. i. dörren, gyümölcsöt aszalni; in der Reine backen, z. B. Hühnchen, lábasban szütni p. o. csirkét.

Backenbart, der, hunczfutkaszakáll.

Backenbein, das, orcza v. posacsont.

Backengrube, die, s. Backengrübchen.

Digitized by Google

Backengrübchen, das, arczhorpadás, bélyukadás az orczán p. o. nevetéskor.
Backenſchlag, oder Backenſtreich, der, poſoncsapás, arczúlcsapás; einen Backenſtreich geben, poſoncsapni, poſonvágni valakit.
Backenzahn, der, zápſog.
Backfiſch, der, sütni v. ſrántani való hal.
Backform, die, verſchiedenes Backwerk darin zu backen, sütőforma, p. o. tepszi.
Backgeld, das, sütés dijja.
Backgeräth, das, sütő szerek v. eszközök.
Backhaus, das, sütőház, kenyérsütő házsütő.
Backmehl, das, sütnivaló liszt.
Backofen, der, kenyérsütő kemencze, sütőkemencze.
Backpfanne, die, vastepszi.
Backſchaufel, die, bévető lapát.
Backſtein, der, Ziegelſtein, tégla, égetett tégla; Backſteine machen, téglát vetni.
Backſtube, die, sülőház.
Backtrog, der, sütőteknő, dagasztóteknő.
Backtrogſcharre, die, teknővakaró.
Backwerk, das, sütemény.
Bäcker, der, kenyérsütő, pék.
Bäckerbrod, das, pékkenyér.
Bäckerburſch, der, Bäckergeſell oder -junge, péklegény.
Bäckerei, die, sütő, t. i. hely, ház, sütőkemencze; d. i. das Handwerk ſelbſt; kenyérsütés, kenyérsütő mesterség.
Backgewerk, das, d. i. die Innung der ſämmtlichen Meiſter eines Ortes, kenyérsütő czéh.
Bäckerhandwerk, das, pék mesterség.
Bäckerkorb, der, pék kosár.
Bäckerinn, die, kenyérsütőné, kenyérsütő asszony.
Bäckerjunge, der, pék inas, kenyérsütő inas.
Bäckerzunft, die, ſ. Bäckergewerk.
Bad, das, pl., Bäder, ferdő, fördő, feredő; ein heißes Bad, heves v. forró, meleg ferdő; das Bad wärmen, melegíteni a' ferdőt; trop. einem ein ſchlimmes Bad zurichten, forrót önteni valaki alá, valakinek veszedelmére igyekezni; das Bad austragen müſſen, d. i. für Andere büßen müſſen, más vétkéért szenvedni v. lakolni; das Bad, d. i. das mineraliſche warme Waſſer, melegferdő, természeti ferdő, ferdőhely; der Gebrauch des Bades, das Baden ſelbſt, ferdés, fördés; das Zimmer, wo gebadet wird, ferdőház; das Schwitzbad, izzasztó meleg ferdő; das lauwarme Bad, lágymeleg ferdő; das kalte Bad, hideg ferdő; ins Bad gehen, fördenni menni, feredni, megferedni, megfördödni; ins Bad reiſen, ferdőbe útazni v. menni.
Badeanſtalt, die, ferdőhely, fördőintézet.
Bade-Cur, die, fördővelvaló élés; Bade-Cur brauchen, fördővel élni t. i. orvosság gyanánt.
Badefrau, die, fösdős asszony; ſ. Hebamme, bába.
Badegaſt, der, ferdő vendég.
Badegeld, das, ferdés dijja.
Badegeſchirr, das, ferdő edény, ferdőkád.
Badehaus, das, ferdőház.
Badehemd, das, ferdőing.
Badekeſſel, der, ferdőforraló üst.
Badekleid, das, ferdőruha.
Badeknecht, der, ferdős inas.
Bademagd, die, ferdős szolgáló.
Bademantel, der, fördő köpönyeg.
Bademeiſter, der, ferdős.
Baden, megfördözteni, feresztени, megferesztени; die Heerde im Fluſſe baden, a' nyájat a' folyóvízben megúsztatni; ſich baden, fördödni, feredni, fördeni.
Baden, das, ferdés.
Badeort, der, in einem Fluße, ferdőhely a' folyóvízben v. tóban; ein Dorf, eine Stadt, ferdő, melegferdő.
Bader, der, ferdőkészítő.
Baderinn, die, ferdőkészítő t. i. asszony,
Badeſchwamm, der, spongyia.
Badeſtube, die, ſiehe Badezimmer.
Badewanne, die, ferdő v. fördő kád.
Badewarm, adj., lágy meleg, ferdő melegségű.
Badewaſſer, das, ferdővíz.
Badezeit, die, ferdés ideje.
Badezimmer, das, ferdő szoba.
Bäffchen, die, bei den Predigern, papi nyakravaló.
Bäffen, bäffzen, wie Hunde, ugatni, csaholni.
Bähen, d. i. erwärmen, z. B. durch Umſchläge, melegíteni, p. o. a' beteges és fájdalmas tagot, borogatni, p. o. meleg kötéssel; eine Brodſchnitte am Feuer röſten, pirítni p. o. a' kenyeret.

Bähmittel, das, melengető eszköz p. o. borogató kötés.
Bähung, die, melengetés, borogatás, p. o. meleg kötéssel; ein Bähmittel, borogató eszköz.
Bälgen, sich, die Haut fahren lassen, elvetni a' bőrét, kibújni a' bőréből; die Schlangen bälgen sich, a' kígyók elvetik a' bőröket a' bőröket; Erbsen, die sich bälgen, könnyen hámló borsó.
Bällchen, das, laptácska; ein kleiner Ballen, z. B. Leinwand, kis csomó, kötetecske.
Bändchen, das pántlikácska; eines Buches, kötetecske, kis kötet.
Bändereich, adj., viele Bände enthaltend, sok kötetből álló, p. o. könyv.
Bänderkrämer, der, siehe Bandkrämer.
Bändig, adj., was sich zähmen läßt, z. B. Thier, szelidíthető; bändig machen, megszelidítni.
Bändigen, zähmen, szelidítni, megszelidítni; Begierden bändigen, d. i. mäßigen, kívánságait, indúlatoskodásait zabolázni, mérsékelni.
Bändiger, der, megzabolázó, megszelidító.
Bändigung, die, der Thiere, megszelidítés; der Begierden, megzabolázás.
Bänkchen, das, padocska.
Bär, der, ein Raubthier, medve; trop.; einen Bären anhängen, valakit elámítni, elhitetni, elbolondítni; der Bär am Himmel, ein Sternbild gönczöl szekere, gönczölszekér, csillagzat.
Bärbeißig, adj., zänkisch, mürrisch, mord, marakodó; adv., mordúl, marakodva.
Bärenbeißer, der, eine Art Hunde, medvész kutya.
Bärenfang, der, medvefogás; medvefogó hely v. árok.
Bärenfett, das, medvehájj.
Bärenfuß, der, medvelábfű.
Bärenhäuter, der, Faulenzer, henye, henyétő, heverő; ein feiger Mensch, félénk, bátortalan; ein nichtswürdiger Mensch, haszontalan ember.
Bärenhaut, die, medvebör; auf der Bärenhaut liegen, d. i. faulenzen, heverni, henyélni.
Bärenjagd, die, medvészés, medve vadászat.
Bärenklau, die, Pflanze, die wälsche Bäre, akánt.
Bärenklee, der, Steinklee, somkóró lóherre.
Bärenkoth, der, medveganéj.
Bärenöhrlein, das, czifra kankalin, medvefül.
Bärentappe, die, medvenyom.
Bärentatze, die, medvetalp.
Bärentraube, die, fanyal kukojcza.
Bärinn, die, nöstény medve.
Bärlapp, der, korpafű.
Bärme, die, die Hefen, seprő; der Schaum des Biers, hab, tajték.
Bärmütz, die, medvesüveg.
Bärmuff, die, medvebör felöltő t. i. kesztyű.
Bärmutter, die, Gebärmutter, anyaméh, méh.
Bärmutterentzündung, die, anyaméh gyúladás, méhgyúladás.
Bärtchen, das, szakálocska.
Bärtig, adj., szakállas.
Bärwurz, die, Bartsch, medve csapsár, medvetalp.
Bäuerinn, die, paraszt asszony; eine unhöfliche Weibsperson, parasztos asszony.
Bäurisch, adj., ländlich, mezei, parasztos; unhöflich, grob, paraszt, parasztos, paraszthoz illő, adv., parasztosan, paraszt módon.
Bäuerlich, adj., einem Bauer angemessen, paraszti, paraszthoz illő; adv., paraszt módon.
Bäumchen, das, fácska.
Bäumen, baumen, gerade, wie ein Baum in die Höhe stehen, egyenesen v. merőn felfelé állani; sich bäumen wie Pferde, ágaskodni.
Bagage, die, motyó, bútyor, podgyász; schlechtes Gesindel, a' nép sepreje, allya.
Bagagewerd, das, Bagagewagen, der, siehe Packwerd, Packwagen.
Bagatelle, das, siehe Kleinigkeit, Possen.
Bahn, die, út, tört út, járt út, gyalog út, ösvény; die Richtung, die man im Denken und Handeln nimmt, út, mód, menetel, pálya; daher z. B. Reitbahn, Rennbahn, pálya, p. o. lovagló pálya, futtató pálya.
Bahnen, z. B. den Weg, útat törni v. nyítni, egyengetni, készítni, csinálni.
Bahre, die, Todtenbahre, testhordó, Szt Mihály lova.
Bahrtuch, das, halotti szőnyeg.
Bai, die, Bay, tengeröböl.
Bajonnett, das, (richtiger Bayonnett, von der Stadt Bayonne), d. i. Gewehrdolch, pagnét, péterkés, gyilok a' puska végén.

Digitized by Google

Bake, die, hajóútjel, révpartjel, intőjel t. i. a' tengeren v. mutató, melly a' hajónak a' hajónak á' kiköthetésre útat mutat, v. a' veszedelmes helyet kijeleli.

Balanze, die, fonterány.

Balanzieren, fonterányra lebegni.

Balanzier-Stange, die, bille.

Bald, Comp., balder, Superl., baldigſt, adv., majd, rövid idő múlva, nem sokára, csak hamar, mindjárt; bald darauf, csak hamar azután; ſobald als, mihelyt; frühe bei Zeiten, jókor, korán, idején; leicht, ſchnell, könnyen, hamar; faſt, beinahe, csak. nem, szinte, majd; bald — bald, most — majd, v. majd — majd; bald glücklich, bald unglücklich ſeyn, most szerencsés, majd ismét szerencsétlen lenni; bald dieß, bald das, majd ezt, majd azt; bald hierhin, bald dahin, hol erre, hol arra; bald da, bald dort, hol itt, hol amott: bald ſo, bald ſo, hol igy, hol amúgy, majd igy, majd úgy.

Baldachin, der, menyezet.

Baldig, adj, minél elébb való, hamar való; eine baldige Wiederkunft, minél elébb való visszajövetel; ich wünſche dir eine baldige Beſſerung, kívánom, hogy minél elébb, v. mennél hamarább meggyógyúlj.

Baldigſt, Superl, adj., hirtelenvaló; adv., minél elébb, mennél hamarább, hirtelen, menten.

Baldrian, der, gyökönke, terjékfű.

Balg, der, der Thiere, z. B. des Haſen, bör, lehúzott v. lenyúzott bör p. o. nyúl v. rókabör; die Haut oder Hülſe des Getreides, tok, tüsző, léha, héjj.

Balgen, ſich, birkózni, küzdeni, küszködni.

Balgen, das, birkózás, küzdés.

Balger, der, birkózó.

Balgerei, die, birkózás.

Balken, der, gerenda; trop,; der Balken im Auge, d. i. ein großer Fehler, nagy hiba.

Balkenkopf, der, (Bauk.) a' gerenda kiálló vége p. o. az eresz alatt.

Balkennagel, der, gerendába való nagy szeg.

Balkenwerk, das, gerendázat.

Ball, der, Spielball, lapta; mit Luft gefüllter Ball, széllapta; der Ball auf dem Billard, golyóbis; der Ball der Erde, a' föld golyóbisa; trop.; Ball des Schickſals, a' szerencse játéka a' sors játszó laptája; ein Tanzfeſt, pl. die Bälle, bál, pompás tánczos mulatság, pompatáncz.

Ballade, die, vitézi dal, regedal.

Ballaſt, der, d. i. die unterſte aus Sand beſtehende Laſt in einem Schiffe, um daſſelbe im Gleichgewicht zu erhalten, die Unterladung, terhelő fövény, fövénytereh.

Ballen, der, jeder rundliche Körper, akármelly lapta formájú test; bei den Buchdruckern zum Auftragen der Schwärze, festéklapta; der Ballen an Händ und Füßen, vánkoshús a' hüvelykujj harmadik ize alatt; ein Pack, Packet, öszvekötött csomó, kötés, kötet, bál; z. B. ein Ball Waaren, egy csomó v. bál portéka; ein Ball Papier, egy bál papiros, mellyben nálunk 4800 ív van, német országban pedig 5000 ív.

Ballen, z. B. die Fauſt ballen, öszveszoritni az öklét; mit geballter Fauſt, ökölle; ſt. einwickeln, z. B. Waaren, bécsomózni, csomóba v. bálba kötözni a' portékát, bebálozni; ſich ballen, wie der Schnee, öszvegöngyölyödni p. o. mint a' hó öszvegombolyodni.

Ballenweiſe, adv., in Ballen, bálonként, csomónként.

Ballet, das, nézőtáncz a' játékszinen.

Balletmeiſter, der, nézőtáncz mester.

Ballettänzer, der, rézőtánczos játékszinen.

Ballförmig, adj., gömbölyeg, gombolyag formájú, laptaforma; adv., gömbolyegen, laptaformába.

Ballhaus, das, laptázóház; bálház, tánczház.

Ballkönig, der, bál disze; ſo auch Ballköniginn.

Ballnetz, das, laptaverő recze.

Ballon, der, zum Spielen, széllapta.

Ballſpiel, das, Ballſpielen, laptázás, laptajáték.

Ballſpielen, laptázni.

Ballſpieler, der, laptás, laptázó.

Balſam, der, balzsam, balzsamolaj; was angenehm düftet, balzsamillat, jó illat; die Blumen duften Balſam aus, a' virágok jó illatot lehellnek v. illatoznak; Troſt in Leiden, balzsam, vigasztalás, enyhülés.

Balſamapfel, der, magrugó.

Balſambaum, der, balzsam termő.

Balſambüchſe, die, jóillattartó.

Balſamduft, der, balzsamillat.

Balſamduftend, adj., jóillatú, balzsamillatú.

Digitized by Google

Balſamgeruch, der, jóillat, balzsamillat.
Balſamharz, der, balzsamnedv.
Balſamkraut, das, die Balſamine, papucsvirág, kertiſájvirág.
Balſamiſch, adj., balzsamos; nach Balſam riechend, jó-, v. balzsamillatú; ſtärkend, erquickend, z. B. Schlaf, megújító, megelevenítő.
Balſamöhl, das, balzsamolaj.
Balſampapel, die, auch Papeläſpe, balzsamnyárfa.
Balſamreich, adj., bőbalzsamú.
Balſamſtaude, die, balzsamtermő csemete v. cserje.
Balſamtanne, die, balzsam fenyőfa.
Balthaſar, der, n. pr. Boldizsár.
Baltiſche Meer, das, bálti v. napkeleti tenger.
Balz, der, párzás, párasodás, a' nagyobb madarak párzása.
Balzen, párzani, párasodni.
Balzezeit oder Balzzeit, f., párzás ideje.
Bambus, Bambusrohr, das, bámbusnád.
Bännen, die, piritos, karéj kenyér.
Banat, Bánát.
Banco, ſiehe Bank.
Bancozettel, der, bankóczédula, papiros pénz.
Band, das, pl. die Bänder, womit man bindet, kötelék, kötő; ein Band von Seide, pántlika t. i. selyemből, galand t. i. pamutból és selyemből; bei Schiffen, habláb: plur.: die Bande, Feſſeln im Gefängniſſe, békó, rabszíj, rablánc, fogság; einen in Bande legen, valakit vasra verni, rablánczra tenni; trop.; das Band der Freundſchaft, a' barátság kötele; der Verwandtſchaft, az atyafiság kötele v. atyafiságos összeköttetés; der Ehe, a' házasság kötelei.
Band, der, pl. die Bände, kötés, a' mibe és a' mint a' könyvet kötik; ein Theil eines Buches, kötet, darab, rész.
Bande, die, mehrere zu einem böſen Endzweck verbundene Perſonen, im verächtlichen Sinne, czimborások, csimborás, társaság; d. i. Straßenräuber, haramia csoport v. banda.
Bändchen, das, vom kleinen Buche, kis kötet, könyvdarabocska; ein Bändchen von Seide; pántlikácska, kötőcske.
Bandeiſen, das, abroncsvas.
Bandelier, das, d. i. Schultergehenk, vállhevedar, pantelér.
Bandenlos, adj., zabolátlan.
Bandförmig, adj., z. B. geſtreift, galandformájú.
Bandholz, das, abroncsfa.
Bandit, der, orozó gyilkos.
Bandkrämer, der, Bandkrämerinn, f., galandáros.
Bandkram, der, galandárosság.
Bandlos, adj., öszve nem kötött, öszvefüggetlen.
Bandmacher, der, pántlikaszövő.
Bandmotte, die, galandos mérőpille.
Bandſchleife, die, hurokra kötött, pántlika.
Bandſtuhl, der, pántlikaszövő szék.
Bandweber, Bandwirker, der, pántlikaszövő.
Bandweberei, die, pántlikaszövés, pántlikaszövő műhely v. intézet.
Bandweide, die, d. i. Rothweide, csigolya fűz; Korbweide, kötő fűz.
Bandwurm, der, galandféreg lapos galiszta.
Bange, adj., aggódó, aggodalmas, szorongató, félelmes, ijjedős; Angſt verurſachend, z. B. Nacht, Flucht, nyughatatlan, félelmes, gyötrelmes, tünődő; die bange Einſamkeit, félelmes magánosság; in banger Erwartung ſeyn; nyughatatlanúl és félre várni valamit; adv.; ängſtlich, agódva, félve, szorongattatva, ijjedten; mir iſt bange, félek, aggódom erránta; laß dir nicht bange ſeyn, ne aggódj; es wurde Allen bange, mindnyájan megfélemlének.
Bangen, félelmes nyughatatlanságban lenni; wovor bangt dir? min aggódol? mitől félsz?
Bangigkeit, die, félelem, félelmes szorongattatás, rettegés, félelmes aggódás.
Bank, die, plur., die Bänke, pad. lócza; eine Bank im Theater, in Gewichten, hosszú szék, hosszú hátas szék; in Form eines Halbzirkels, karéjpad, v. szék; die Bänke, Sitze, ülő székek v. padok; eine Bank von Raſen, gyepágy; etwas auf die Bank ſchieben, d. i. aufſchieben, valamit elhalasztani, elhalogatni; durch die Bank genommen, d. i. ohne Unterſchied, általánfogva, általjában; ein Tiſch, bei einigen Handwerkern und Verkäufern, műhely, dolgozó asztal v. pad.; Drehbank, esztergály; Fleiſchbank, mészárszék, vágószék; Bank eines Wechslers oder Wechſelbank, pénzváltó asztal; Bank der Kaufleute, vulgo Banco, közönséges pénzváltó tár, bankótár; Bankoamt, bankó-

hívatal, pénzváltó hívatal; Geld in die Bank geben, pénzt adni bá a' bankótárba t. i. haszonhajtás végett; Bank der Spieler, sorstár, sorskaszsza; Bank halten, sorskasszát tartani v. állítni; die Bank sprengen, kiüríteni v. egészen elnyerni a' sorskasszát v. sorstárt.

Bankbein, das, padláb, székláb.

Bankbohrer, der, oder Beinbohrer bei Tischlern, széklábfúró, széklábluk fúró.

Bankeisen, das, padpánt.

Bankerot, der, megbukás, kipusztulás, nem fizethetés; er ist bankerot, elégtelen az adósságai kifizetésére, mindenből kipusztúlt.

Bankerotmachen, megbukni t. i. a' kereskedésben, és az által kipusztúlni, nem fizethetni.

Bankrotirer, das, kipusztúlt, megbukott, nem fizethető.

Bankert, der, fattyúgyermek.

Bankett, das, vendégség.

Bankier, der, pénzváltó, pénzváltással kereskedő.

Banknote, die, Bankozettel, bankópénz v. nóta, újbankó, papiros pénz, mellyet a' bankótárban ezüst pénzel felváltanak, bankóczédula.

Bann, der, oder Kirchenbann, kirekesztés az anyaszentegyházból, egyházi átok; in den Bann thun, az anyaszentegyházból kirekeszteni, egyházi átok alá vetni; Bann aus dem Staate, Verbannung, számkivetés.

Bannbrief, der, egyházi átoklevél.

Bannen, in bestimmte Grenzen einschließen, bérekeszteni; vertreiben, z. B. böse Geister, kiüzni, kihajtani, igézéssel kihajtani p. o. a' gonosz lelkeket; bannen, d. i. ausschließen, z. B. aus der Versammlung, kirekeszteni a' gyülekezetből, községből.

Banner, der, d. i. die Fahne, Heerfahne; zászló.

Bannerherr, der, zászlós úr.

Bannfluch, der, átok, szent átok, kirekesztés az anyaszentegyházból.

Bannspruch, der, d. i. der Zauberspruch, kihajtó szó, igéző szózat.

Banse, die, auch Banze, Panse, kévetartó a' csűrben, a' csűr két oldala a' hová a' csépelnivaló kévéket rakják.

Banse, der, der erste Magen der wiederkäuenden Thiere, a' kérődző állatok első gyomra; böndő.

Banse, z. B. das Getreide, bérakni a' kévéket egymásra a' csürbe.

Banus, Ban von Croatien, Horvátországi Bán.

Baracke, die, Feld- oder Lagerhütte der Soldaten, katonasátor.

Barbar, der, einst bei den Altgriechen, jeder Nichtgrieche, idegen, idegen nemzetbeli; ein wilder roher Mensch, vad, durva ember; ein grausamer Mensch, kegyetlen, kegyetlen ember.

Barbarei, die, Barbária, az az; a' Rómaiak értelme szerént Görög és Oloszországon kívül minden ország, most Afrikában többféle tartományok, t. i. Argir Túnis, Trípolis tartományokban; Wildheit, Grausamkei., vadság, durvaság, kegyetlenség; Unwissenheit, tudatlanság, ostobaság.

Barbarisch, adj., ausländisch, idegen, pallérozatlan nemzetbéli; roh, wild, durva, vad, kegyetlen, vad nemzetbéli; adv., durván, vadon, vadúl, vad módon, kegyetlenül; sehr z. B. trinken, rendkívül.

Barbe, die, ein Fisch, die Flußbarbe, márna, márna ponty; See- oder Meerbarbe, bajuszos rózsahal.

Barbier, der, Barbierer, borbély.

Barbierbecken, der, borotválkozó tál.

Barbieren, beretválni, megborotválni; sich barbieren, megborotválkozni; sich barbieren lassen, megborotváltatni.

Barbiermesser, das, borotva, beretva.

Barbiergesell, der, borbély legény.

Barbierstube, die, borbély műhely.

Barde, das, Dichter und Sänger altdeutscher Völkerstämme, bárdköltő.

Barfuß, adj., mezítláb.

Barfüßer-Mönch, der, Szt. Ferencz szerzetese v. szerzetebeli barát.

Barhaupt, adv., mit bloßem Haupte, hajadon fővel süvegvéve.

Barke, die, eine Art kleiner Schiffe, ladik, bárkahajó.

Barmherzig, adj., mitleidig gegen Nothleidende, könyörületes, könyörülő; barmherzig seyn, mások eránt könyörületességgel viseltetni v. lenni; mitleidenswerth, elend, nyomorúlt, szegény; adv.; mitleidig, könyörülve, könyörületes módon; erbärmlich, nyomorúlt módon.

Barmherzige Brüder, oder gerade weg die Barmherzigen, eine Art Mönche, gyógyító szerzet v. szerzetesek, gyógyító barátok.

Digitized by Google

Barmherzigen Schweſtern, gyógyító apáczák.
Barmherzigkeit, die, könyörületesség, könyörülés.
Barn, der, die Krippe, jászol.
Barometer, der, das Wetterglas, levegőmérő.
Baron, der, ſiehe Freiherr ꝛc.
Barre, die, oder der Barren, alles, was vorgemacht wird, um etwas aufzuhalten oder zu verſperren, korlát, sorompó, retesz; ein Stück edlen Metalls, in Zuſammenſetzungen, z. B. Silber-, Goldbarren, rúd, rúdba öntött p. o. ezüst, arany.
Barret, das, eine Art Kopfbedeckung, süveg, négyszegű papi süveg.
Barſch, adj., rauh, hart, darabos, tapintású, éles; unfreundlich, z. B. Menſch, darabos, durczás, komor, nyers; adv., darabosan, durczásan, komorúl, nyersen.
Barſch, der, (Fiſch), sigér, sügér.
Barſchaft, die, kész pénz.
Barſchheit, die, darabosság, komorság, nyerseség.
Bart, der, bei Menſchen, szakáll; der Milchbart, pehej, szőrszakáll; trop.; in den Bart murmeln, magában morogni; um des Kaiſers Bart ſtreiten, dióhajon koczódni, csekélységen perlekedni; bei Thieren, szakáll; der Ziegenbart, kecskeszakáll; trop; was Aehnlichkeit mit einem Bart hat, z. B. die rothen Läppchen am Halſe eines Hahnes, toka, szakáll, álltaréj; die weiche äußere Hülle an den Haſelnüſſen, kopáncsa a' mogyorónak; der Strahlenſchein der Kometen, ütőske az üstökös csillagnak; an einem Schlüſſel, kúlcstoll.
Bärtchen, das, szakállacska.
Barte, die, hornartige Körper bei Wallfiſchen, die ſtatt der Zähne dienen, halhéjj, czetínycsont, czethalfog.
Barte, die, ein breites Beil, bárd, (fejsze.)
Barteln, z. B. das Tuch, elősször megnyírni a' posztót.
Bartfaden, der, bei Fiſchen, halbajusz.
Bartfiſch, der, bajszos tasza, taszahal.
Bartfliege, die, bajszos légy.
Bärtgerſte, die, német árpa, mezítelen árpa.
Bartgras, das, tevekáka, fenyér.
Barthaar, das, d. i. Bart, szakáll; langes Barthaar, lenyúló v. lefüggő hosszúszakáll.
Barthafer, der, feketezab.
Bartig, adj., szakállas; adv., szakállasan.
Bartlos, adj., szakállatlan.
Bartmännchen, das, eine Art Schlangenfiſch, bajuszos orsóhal.
Bartmeiſe, die, szakállas czinke, barát czinke.
Bartmoos, das, zápagy.
Bartnelke, die, csillag, szegfű.
Bartnuß, die, als Strauch, csöves mogyorófa; als Frucht, csöves mogyoró.
Bartſcherer, der, borbély.
Bartſchwamm, der, gerben.
Bartwiſch, der, borostaseprő.
Bartzange, die, szakálltépő.
Baſalt, das, bazáltkő.
Baſe, die, Grundlage, fenék.
Baſe, die, des Vaters Schweſter, atya néne; der Mutter Schweſter, anya néne; ſo auch andere Blutsverwandte, nagynéne, nénike; die Baſen, d. i. a) zweier Brüder Töchter, atyúl testvérek, unokatestvérek t. i. leányok, atyúl unokák; b) zweier Schweſtern Töchter, anyúl testvérek v. unokák, unokatestvérek, t. i. leányok.
Baſilienkraut, das, (Basilicum) kerti bazsalyikom, szelíd bazsilikom, bisziók.
Baſilisk, der, hazsiliskus gyék, király gyék.
Baß, (veraltet), adv., sehr, felette, nagyon.
Baß, der, tiefſte Stimme, mély hang, vastag v. baszszushang.
Baßgeige, die, bőgő, bőgőhegedű.
Baßgeiger, der, bőgőhegedűs.
Baſſiſt, oder Baßſänger, der, mélyhang éneklő, mélyénekes.
Baſſa, der, bei den Türken, basa, török basa, kormányozó.
Baſt, der, die Haut unter der Rinde der Bäume, sikhéjj, hárshéjj, hársos héjja a' fának; halbſeidener Zeug, Baſtzeug genannt, selyemhárs matéria; daher baſten, adj., von Baſt, z. B. Decke, hárshéjjból való.
Baſtſeil, das, hárskötél.
Baſtard, der, von Menſchen, ein Bankert, fattyúgyermek; von Thieren, korcs, korcsfajta.
Baſtardart, die, korcsfajta.
Baſtardmohn, der, csekély mák.
Baſtei, die, Baſtion, bástya, várszeg.
Baſtonade, die, d. i. Stockſchläge, bottalverés, megverés.
Bataille, die, ütközet.
Bataillon, das, zászlóally, seregcsapat.

Batiſt, der, patyolat, potyolatgyolcs, batíz, batízgyolcs.

Batterie, die, die aufgeworfene Erde, wo die Kanonen aufgeſtellt werden, ágyú sánez, ágyú fészek; eine beſtimmte Anzahl Kanonen, egy sánczra való ágyúk.

Batzen, der, batka, négy kraiczáros pénz neme.

Bau, der, des Hauſes, épités, felépités, felrakás; die Bearbeitung des Feldes, mivelés, munkálás, miveltetés, munkáltatás; die Art, wie etwas gebaut wird, alkatás, csinálmány, öszveszerkesztetés; der Bau des menſchlichen Körpers, az emberi test alkatása; ſt. Gebäude, épület, kőrakás; ein maſſiver Bau, erős izmos épület; bei den Jägern, Löcher verſchiedener Thiere, z. B. des Fuchſes, u. dgl., lyuk, p. o. róka- ürgyeborzlyuk a' föld alatt.

Bauamt, das, épitő hivatal v. tisztség.

Bauanſchlag, der, az épitésköltség felvetése.

Bauart, die, épités mód, az épités módja.

Bauaufſeher, der, épitésre felvígyázó.

Baubar, adj., z. B. Land, mivelhető p. o. föld.

Bauch, der, has; der einen dicken Bauch hat, potrohos; auf dem Bauche liegen, hasalni; einen Bauch bekommen, hasasodni; den Bauch füllen, megterhelni magát, telo enni magát; dem Bauch dienen, den Bauch pflegen, csak a' hasát hizlalni; jede bauchförmige Rundung, z. B. eines Faſſes, Schiffes, has.

Bauchartig, adj., hasas.

Bauchbruch, der, hassérülés.

Bauchband, das, hasfelszorító.

Bauchdiener, der, eszemiszom ember.

Bauchfloſſe, (Bauchfinne), die, bei den Fiſchen, hasszárny t. i. halakon.

Bauchfloſſer, Fiſche, welche Bauchfloſſen am Bauche haben, hasszárnyúk.

Bauchflüßig, adj., d. i. der den Bauchfluß hat, hasmenős.

Bauchfluß, der, eine Krankheit, wo die Speiſen unverdaut abgehen, hasmenés; iſt es Durchfall, hasmenés, folyó vérhas.

Bauchförmig, adj., hasas.

Bauchgrimmen, das, Bauchweh, Kolik, hasrágás, hascsikarás, kólyika.

Bauchgurt, der, heveder, hasövedző, hasszorító heveder.

Bauchhöhle, die, hasüreg.

Bauchig oder bäuchig, adj., hasas, nagy hasú.

Bauchkneipen, das, hascsikarás.

Bauchredner, der, hasból v. hassal beszéllő

Bauchriemen, der, hasszorító szíjj; bei Pferden, heveder.

Bauchung, die, d. i. die gewölbte Rundung einer Sache, domborúság.

Bauchwaſſerſucht, die, hasbeli vizi betegség,

Bauchweh, das, hasfájás.

Bauchwurm, der, bélgiliszta.

Bauen, bearbeiten, z. B. den Acker, földet mivelni, szántani; den Weinberg bauen, a' szőlőt munkálni, v. mivelni; ein Bergwerk bauen, bányászni, bányát mivelni, ásatni; aufführen, z. B. ein Haus, épitni, felépitni, rakni, p. o. házat, tornyot, fészket; Schiffe bauen, készitni, csinálni, épitni hajót; Luftſchlöſſer bauen, várakat épitni a' levegőbe; Zelte bauen, sátort állitni v. húzni fel; trop.; bauen, d. i. bilden, z. B. wohlgebaut, jó formájú, jó testalkutású, derék termetú; auf etwas bauen, d. i. ſich verlaſſen, valamire épitni, valakibe v. valamibe bízni; auf jemandes Worte bauen, hinni v. hitelt adni valaki szavának; auf Sand bauen, jégre épitni.

Bauen, das, épités, miveltetés; das Vertrauen, bízakodás, bízás valamibe.

Bauer, der, pl., die Bauern, földmivelő, mezei paraszt, szántóvető; insbeſondere der Dorfbewohner, paraszt, paraszt ember, falusi paraszt, pór; ein grober Menſch, durva, paraszt ember, pimasz, pallérozatlan szokású és erkölcsű ember.

Bauernarbeit, die, paraszt v. mezei munka; ſt. ſaure Arbeit, nehéz v. kemény paraszt munka.

Bauernart, die, parasztság, paraszt mód, pórság.

Bauernbengel, der, pimasz.

Bauerngericht, das, das Bauerneſſen, paparasztétel.

Bauerngütchen, das, paraszt majorság.

Bauerngut, das, paraszt birtok.

Bauernhaft, d. i. unhöflich, adj., parasztos, adv., parasztosan.

Bauernhaus, das, paraszthász.

Bauernhof, der, paraszt major.

Bauernhütte, die, paraszt kunyhó v. hajlék.

Bauernhund, der, házőrző falusu kutya.

Bauernjunge, der, paraszt gyermek, siheder.

Digitized by Google

Bauernkerl, der, paraszt legény, kamasz.
Bauernkleid, das, parasztruha v. öltözet.
Bauernknecht, der, paraszt szolga, béres.
Bauernkrieg, der, paraszthad.
Bauernleben, das, parasztélet.
Bauernlied, das, oder Bauerngesang, das, parasztdal.
Bauernmädchen, das, paraszt leány.
Bauernmagd, die, paraszt szolgáló leány,
Bauernschaft, die, parasztok, a' paraszt emberek, a' parasztság.
Bauerngeschenke, die, csapszék csárda,
Bauernscherz, der, paraszttréfa.
Bauernschinder, der, parasztnyúzó.
Bauernsenf, der, parlagi tarsolyfű, nyűfű.
Bauernsitte, die, parasztszokas.
Bauernsprache, die, parasztnyelv. pórnyelv.
Bauernstand, der, parasztok állapotja; die Bauern des Landes, als ein Ganzes betrachtet, a' parasztok, parasztság, paraszt rend.
Bauernstolz, der, paraszt kevélység.
Bauernstolz, adj., ostoba, gögös.
Bauernvolk, das, földmivelő nép, parasztok, parasztság
Bauernwagen, der, paraszt kocsi v. szekér.
Bauernweib, das, Bauersfrau, die, paraszt asszony.
Bauernwirthschaft, die, paraszt gazdaság, mezei majorkodás.
Bauersleute, die, pl., földmivelők, parasztok.
Bauersmann, der, földmivelő, paraszt ember.
Baufällig, adj., dessen Bau den Einfall drohet, dűlőfélben lenni; dűlni készülő, düledező, roskadt, dűlőfélbeli t. i. épület; trop.; von Menschen in Ansehung der Gesundheit, roskadt erejű, egésségű, hanyatló, gyenge-egésség.
Baufälligkeit, die, z. B. des Hauses, roskadtság, düledező állapot.
Baufeld, das, szántóföld.
Baugeld, das, építésre szánt pénz.
Baugeräth, das, építő műszerek.
Baugerüst, das, építő állás.
Bauherr, der, építtető, a' ki építtet.
Bauerhof, der, ácsudvar.
Baubolz, das, épületfa, építőfa, szálfák.
Baukosten, die, pl., építésre való költség.
Baukunst, die, építőmesterség; bürgerliche Baukunst, polgári építés; Kriegsbaukunst, hadi építés; Wasserbaukunst, vízi építés; Schiffsbaukunst, hajó építés.
Bauland, das, szántóföld.
Bauleute, die, pl., építőmívesek, v. munkások.
Baulich, adj., wohnbar, lakható, ein Haus im Bau-Stande erhalten, a' házat ép lakható állapotban tartani.
Baulohn, der, építés bére.
Bauluft, die, kedv az építésre.
Bauluftig, adj., építtetni szerető, a' kinek kedve van építtetni.
Baum, der, fa, élőfa; ein Baum mit ausgebreiteten Zweigen, terepély fa, ein fruchtbarer Baum, termékeny, gyümölcsöző v. gyümölcstermő fa; ein wilder Baum, vad fa, erdei v. mezei fa; Bäume pflanzen oder setzen, fákat ültetni; ein Baum fällt nicht auf den ersten Hieb, nem egy vágásra dől le a' fa.
Baumähnlich, adj., faformájú.
Baumartig, adj., fanemű.
Baumbast, der, hárshéjj.
Baumeister, der, építőmester.
Baumfrucht, die, fái gyümölcs, fagyümölcs.
Baumgärtner, der, fakertész, gyümölcskertész.
Baumflechte, die, fáitarjag, tüdőtarjag.
Baumgarten, der, gyümölcskert.
Baumholder, der, bodzafa.
Bäumharz, das, bogas agát.
Baumhebe, die, der Baumheber, emelőrúd, emeltő.
Baumkletter, Baumläufer, der, közönséges fakúsz.
Baumlang, Baumhoch, adj., élőfa magosságú hosszaságú.
Baumlaus, Blattlaus, die, levelész, korpaféreg.
Baumlerche, die, erdei pacsirta.
Baumlos, adj., fátlan, élőfa nélkül való.
Baummarder, Edelmarder, Feldmarder, der, nyuszt menyét.
Baummast, die, makkonvaló hízlalása a' disznónak, makkolás.
Baummesser, das, Gartenmesser, kerti kés, metszőkés.
Baummoos, das, famoh, famoha.
Baumnachtigall, die, csalogány.
Baumnuß, die, dió.
Baumöhl, das, faolaj.
Baumpappel, die, Stockrose, rózsa zilíz, mályva rózsa.

Digitized by Google

Baumpelikan, der, ein Vogel, Nimmersatt, telhetetlen tantal.
Baumpfahl, der, faistáp, fakaró.
Baumpflanzung, die, fákkal béültetett hely.
Baumpicker, der, Baumbicker, harkály.
Baumpilz, der, Baumbilz, fáigomba, fáitapló.
Baumreich, adj., fával bővelkedő, fás.
Baumrinde, die, fakéreg, fahéjj.
Baumrose, die, rózsa bangita.
Baumsäge, die, félkész fürész, agfürész.
Baumschnecke, die, Waldschnecke, bereki csigabiga.
Baumschröter, der, Hirschkäfer, szarvasbogár.
Baumschule, die, faoskola, csemetés.
Baumspecht, der, harkály.
Baumsperling, der, hegyi pinty.
Baumstamm, der, faderék, a' fa dereka.
Baumstark, adj., izmos erős.
Baumstock, der, fatörzsök.
Baumstütze, die, fatámasz, ágas, p. o. a' nagyon termet ág alá.
Baumwachs, das, fallastrom, faviasz.
Baumwinde, die, futó borostyán.
Baumwolle, die, pamut, gyapott.
Baumwollenstaude, die, parmutfa.
Baumzucht, die, fatenyésztetés.
Bauordnung, die, épitésrend.
Bauplan, der, épités rajza.
Bauriß, der, idem.
Bauplatz, der, épitőhely.
Bausbäckig, adj., pofás, pofók.
Bausch, der, z. B am Kleide, domborúság, kidudorodás; zusammengelegte Leinwand, Compresse, száraz pamacs, p. o. sebre; in Bausch und Bogen, d. i. im Ganzen gerechnet, z. B. kaufen, verkaufen, általjában, mind egybe tudva, mindenestől.
Bauschen, kidudorodni, feldomborodni.
Bauschkauf, der, általjában való megvétel, összevétel.
Baustein, der, épitőkő.
Baustoff, der, d. i. Baumaterialien, minden épitésre való eszközök, épitésre megkivántató dolog.
Bauverständig, adj., épitéshez értő.
Bauwerk, das, épület, épitett miv, épitmény.
Bauwesen, das, épités.
Beabsichtigen, z. B. etwas, valamire igyekezni, szándékozni, célozni, czéljának lenni valamiben.
Beachten, (etwas), meggondolni, gondolóra venni valamit, vigyázni valamire, tekintetbe venni.
Beachtenswerth oder beachtungswürdig, adj., gondolóra méltó, tekintetet érdemlő.
Beängsten, beängstigen jemanden, aggódást szerezni valakinek, szorongatni valakit.
Beängstigung, die, nyughatatlanítás; nyughatatlankodás, aggódás, szorongatás.
Beäugeln, vizsgáltatni; kacsongatni reá.
Beamte, der, pl., die Beamten, hivatalviselő, hivatalban lévő, tisztviselő, hivatalbeli
Beantworten, felelni, megfelelni reá.
Beantworter, der, felelő, megfelelő.
Beantwortung, die, z. B. des Briefes, felelés, megfelelés; Beantwortung der Frage, megfejtése a' kérdésnek, megfelelés; des Einwurfes, visszonozás; st. Antwort, felelet.
Bearbeiten, z. B. Holz mit der Zimmeraxt, bárdolni a' fát; Steine bearbeiten, követ vágni; Felle bearbeiten, bőrt készitni, kikészitni; den Verstand bearbeiten, az észt kimivelni, kipallérozni; etwas behandeln, z. B. eine Materie bearbeiten, kidolgozni valamit, munkálódni valamin, foglalatoskodni valamivel; sich bearbeiten, d. i. sich bemühen, dolgozni, v. igyekezni valamin, rajta lenni.
Bearbeitung, die, munkálódás, kidolgozás, rajta dolgozás.
Beargwohnen, gyanitni valamit.
Beaugenscheinigen, megvizsgálni.
Bebauen, einen Ort, beépitni, épitni reá; das Feld bebauen, bévetni, béültetni p. o. a' földet.
Beben, reszketni, remegni, rengeni; vor Kälte beben, dideregni, a' fázás miatt reszketni.
Bebend, adj., remegő, reszkető.
Bebleyen, (bebleien), megónozni.
Beblümen, mit Blumen schmücken, virágokkal felékesitni, felvirágozni.
Beblumt, adj., virágos.
Bebrämen, megprémezni.
Bebrüten, z. B. Eier, ülni, rajta kotlani, költeni a' tojást.
Bebung, die, remegés, reszketés.
Becher, der, pohár, ivópohár, kehely; Würfelbecher, sapohár; ein Gestirn, kehely, tiz csillagból álló csillagzat.
Becherchen, das, pohárka, poharacska; kis pohár, kehelyke.
Becherblume, die, vérfejű csábair.
Becherglas, das, üvegpohár.
Becherkraut, das, pozsga, kösöny.

Digitized by Google

Becherſchwamm, der, szitalap, gomba neme.

Becken, das, medencze; zum Waſchen der Hände, mosdóedény, mosdótál; bei Springbrunnen, víztartó, vízkáva.

Beckenförmig, adv., medenczés.

Bedachen, z. B. ein Haus, befedni p. o. a' házat.

Bedacht, adj., mit Vorſorge, ügyelő, elméjét valamire forditó v. valamin forgató; auf etwas bedacht ſeyn, d. i. für etwas ſorgen, valami felöl, v. valamiről gondoskodni; ſich Mühe geben, rajta lenni, igyekezni valamin.

Bedacht, der, d. i. Ueberlegung, Vorſicht, meggondolás, gondolóra vétel, figyelem; mit Bedacht, meggondolva; ohne Bedacht, gondolatlanúl, meggondolás nélkül, vaktában; mit Bedacht, d. i. mit Fleiß, készakartva, szántszándékkal.

Bedachtlos, adj., meggondolatlan, vigyázatlan; adv., meggondolatlanúl.

Bedachtloſigkeit, die, meggondolatlanság.

Bedachtſam, adj., valamit meggondoló; adv., meggondolva.

Bedachtſamkeit, die, vígyázóság, maga meggondolás.

Bedachung, die, befedés; das Dach ſelbſt, fedél, tető.

Bedächtig, adj., vígyázó, előre vígyázó, valamit meggondoló, okos; bedächtig in Worten, meggondolt, p. o. szó; adv., vígyázva, meggondolva, figyelemmel.

Bedachtlich, adj., gondolkozó, lassú és valamit előre meggondoló; adv., gondolkozólag.

Bedächtlichkeit, die, meggondolásbeli lassúság.

Bedanken, köszönni, megköszönni, valakinek valamit; du brauchſt dich nicht zu bedanken, nincs mit köszönnöd; ich bedanke mich, köszönöm; ironiſch: z. B. er wird ſich dafür ſchön bedanken, megköszönni ő azt, az az, nem kell az neki.

Bedanken, das, megköszönés.

Bedarf, der, szükség, fogyatkozás, megkivántató dolog.

Bedauern, sajnálni, szánni, sajnálkozni valakin; ich bedaure dich, sajnállak, szánlak; ſt. betrübt ſeyn, sajnálni, fájlalni valamit, szomorkodni rajta.

Bedauernswerth, bedauernswürdig, adj., sajnálható, lehet sajnálni v. szánni; auf eine bedauernswerthe Art, szánakodásra méltó, sajnálásra méltó módon.

Bedecken, befedni valamit felyül, fedéllel, betakarni takaróval; ſt. verhüllen, z. B. das Haupt, befedni a' fejét, feltenni a' kalapját v. süvegjét; mit bedecktem Haupte, befedett fővel, feltett kalappal v. süveggel; mit Staub bedeckt, porral belepett; ſt. beſtreuen mit etwas, behinteni, beteritni, p. o. a' földet virágokkal; trop. bekleiden, ſchmücken, felruházni; den Tiſch mit Speiſen bedecken, az asztalt válogatott étkekkel megrakni; mit Wunden bedeckt, borítva v. rakva sebekkel; mit Ruhm bedeckt, égig magasztalva, v. rakva dicseretekkel; mit Schimpf und Schande bedeckt, földig legyalázva, rakva gyalázattal; trop. verhehlen, demänteln, z. B. Fehler, elfedezni, eltitkolni.

Bedeckung, die, des Hauptes, a' fönek befedése, a' kalap v. süveg feltevése; ſt. Decke, fédezet, fedél, boriték; eine Bedeckung von Soldaten, őrizet, őrizö késérök, védő katonák, védör; zur Bedeckung dienen, őrizetül lenni; ein Schiff, das zur Bedeckung dienet, védör hajó.

Bedenken, meggondolni, gondolóra venni, gondolkozni valami felöl, megfontolni valamit, elméjében forgatni; ſich bedenken, gondolkozni felöle, gondolóra venni; ſich anders bedenken, megváltoztatni szándékát.

Bedenken, das, meggondolás, gondolóravevés, megfontolás; Sorge, Rückſicht, gond, gondoskodás valami felöl; Zweifel, kétségeskedés, gondolkodóba esés valami eránt; Bedenken tragen, kétségeskedni, gondolkodóba esni, kételkedni felöle, nem akarni v. félni valamit megtenni 's a' t., tartani valamitől; lange Bedenken tragen, sokáig tusakodni magával, ha valyon 's a' t

Bedenklich, adj., zweifelhaft, kétségeskedő, aggodalmas; von Sachen, was Ueberlegung fordert, kétséges, bizonytalan, megfontolni v. gondolkozásra való; daher: verdächtig, gyanús p. o beszéd; gefährlich, bajos, fenyegető, veszedelmes, kedvetlen; adv., kétségeskedve; gyanakodva, gyanúsan; es kam mir bedenklich vor, szeget ütött a' fejembe, megütköztem rajta.

Bedenklichkeit, die, kétségeskedés, habo-

zás; Zweifel, kétség, nehézség; Hinderniß, akadály.

Bedenkzeit, die, gondolkozásra való idő

Bedeuten, (zurecht weiſen), megtanítni valamire, útba igazítni; ſich bedeuten laſſen, a' tanításnak engedni, elfogadni az oktatást, útba igazítást; ſeine Willensmeinung äußern, daß ꝛc. tudtára v. értésére adni valakinek, hogy mit csináljon v. mihez tartsa magát; anzeigen, jelenteni, tenni; daher von Wörtern, jelenteni, z. B. was bedeutet dieſes Wort? mit tesz, mit jelent ez a' szó? eine Andeutung über die Zukunft, das bedeutet nichts Gutes, ez nem jót jelent, nem jóra mutat; von Menſchen, viel vermögen tehetni; wenig bedeuten, keveset tehetni, kevés tehetetének lenni; er glaubet etwas zu bedeuten, azt gondolja, hogy valami ő; ein bedeutender Mann, jeles, derék, nagy tekintetű, előkelő, p. o. ember; von Sachen, was viel zu bedeuten hat, fontos, a' mitől sok függ; das hat nichts zu bedeuten, semmit sem tesz, csekélység a' dolog.

Bedeutſam, adj., sokat v. nagyot mutató, jelentő, fontos.

Bedeutſamkeit, die, erő, fontosság, nagyot mutatás.

Bedeutung, die, Zurechtweiſung, megintés, jó útba igazítás; Bekanntmachung, tudtáraadás, értéséreadás, p. o. valakinek, hogy mihez tartsa magát; für Andeutung über die Zukunft, jelenség, jelentése p. o. a' jövendő esetnek; Deutung auf den Sinn eines Wortes, jelentés, erő, értelem, p. o. a' szónak az ereje, értelme; Worte, die einerlei Bedeutung haben, egyértelmű szók (Synonyma); die Wichtigkeit, fontosság, tekintett.

Bedielen, (den Fußboden), be- v. kideszkázni, kipallózni.

Bedienen, szolgálni, szolgálatjára lenni valakinek; ein Amt bedienen, szolgálni, folytatni valamelly hivatalt, hivatalban lenni; ſich einer Sache bedienen, élni valamivel, hasznát venni, hasznára fordítni.

Bediente, die, d. i. Aufwärterin, szolgálóleány.

Bediente, der, ein Bedienter, inas, a' ki szolgál, szolga.

Bedientenkleidung, die, inas v. cseléd ruha.

Bedientenzimmer, das, die Bedientenſtube, cseléd szoba, inas szobája.

Bedienung, die, das Bedienen, szolgálat; die dienenden Perſonen zuſammengenommen, a' cselédek, az inasok.

Bedienſtung, die, hivatal.

Bedingen, über etwas einig werden, megegyeszni, kötni, végezni, egyességre lépni valami eránt; ſich etwas bedingen, d. i. vorbehalten, kikötni magának valamit az egyezésben; über den Preis einig werden, megalkudni, kialkudni valamit, alkudni rá, megfogadni.

Bedingen, das, Bedingniß, die Bedingung, egyezés, alku; das, was bedingt wird, feltétel.

Bedingt, adj., feltételes; adv., feltétel alatt, feltételesen.

Bedingungsweiſe, adv., feltételesen, feltétel alatt.

Bedrängen, gyötreni; szorongatni, sürgetni valakit.

Bedrängniß, die, szorult állapot, szorongattatás.

Bedrängt, adj., szorult, nyomoruságos állapot; adv., megszorúlva, nyomorgatva.

Bedrohen, einen, fenyegetni.

Bedrohung, die, fenyegetés.

Bedrücken, nyomni, szorongatni, nyomorgatni.

Bedrückung, die, das Bedrücken, nyomás, szorongatás, nyomorgatás; ſt. Drangſal, Noth, nyomorúság, szükség, nyomtattatás.

Bedüngen, megtrágyázni.

Bedünken, ſcheinen, tetszeni, látszani; mich bedünkt, nekem úgy látszik v. tetszik, hogy s' a' t.

Bedünken, das, d. i. die Meinung, vélekedés, általlatás, gondolat; meines Bedünkens, az én vélekedésem szerént.

Bedürfen, jemandes, oder einer Sache, szükölködni valami nélkül, szükségének lenni reá, rászorúlni; erforderlich ſeyn, szükséges lenni, megkivántatni, kelleni.

Bedürfniß, das, der Mangel, szükség, megkivántató dolog, fogyatkozás; die Bedürfniſſe des Lebens, élelembeli szükség, megkivántató dolgok az élet fenntartására.

Bedürftig, adj., szükölködő, szegény.

Beehren, einen mit etwas, megtisztelni; beehren Sie mich mit einem Beſuche, szerencsémnek tartom, ha az Úr látogatásával engemet megtisztel; ſt.

Digitized by Google

beſchenken, megajándékozni, ajándékkal megtisztelni.
Beehrung, die, megtisztelés, tisztelet mutatás, megtiszteltetés.
Beeiden, beeidigen, Jemanden, valakit megesketni, esküvéssel lekötelezni valamire, a' hitet letétetni valakivel; etwas beeiden, ráesküdni, megesküdni reá, esküvéssel bizonyítni; daher beeidiget, z. B. Richter, esküdt, megesküdt, hites, esküvéssel köteleztetett.
Beeidigung, Beeidung, die, megesküvés, megesketés.
Beeifern, ſich, igyekezni, iparkodni rajta, serénykedni valaminek véghezvitelén.
Beeiferung, die, iparkodás, igyekezet, serénykedés.
Beeilen, siettetni.
Beeinträchtigen, Eingriffe in eines Andern Rechte thun, sérelmítni, jussaiban sérteni valakit, sérelmet okozni valakinek.
Beeinträchtiget, adj., megsérelmített, jussaiban megsértett.
Beeinträchtigung, die, das Beeinträchtigen, sérelmítés, jussaiban megsértés; ein zugefügtes Unrecht, sérelem.
Beeiſen, mit Eis bedecken, z. B. Fleiſch, jéggel béborítni.
Beeiſen, mit Eiſen belegen, megvasalni.
Beenden, beendigen, végezni, elvégezni, a' dolgot, végre hajtani valamit.
Beendigung, die, elvégzés.
Beengen, összeszorítni, szoros határok közzé venni.
Beerben, örökségül nyerni.
Beerchen, das, bogyócska.
Beerdigen, eltemetni.
Beerdigung, die, eltemetés.
Beere, die, bogyó, bojó; Weinbeere, szőlőszem.
Beerhacke, die, a' szőlőnek harmadszori v. utólsó kapállása.
Beeſt, das, vad, veszett állat.
Beet, das, ágy, veteményes v. virágos ágy, t. i. a' kertekben.
Beete, die, czékla.
Beeten, in Beete abtheilen, felosztani ágyakra t. i. a' kertet.
Befahren, ſt. befürchten, félni, tartani tőle; einen Weg befahren, járni rajta t. i. kocsival, hajóval; eine befahrene Straße, járt út, tört út; das Meer befahren, a' tengeren hajókázni, v. hajózni, behajókázni a' tengert; einen Acker mit Dünger befahren, trágyával béhordani a' földet.
Befallen, elborítni, béborítni, mint p. o. a' hó a' földet; angreifen, meglépni, megnyomni, rájönni, ráesni, mint p. o. a' betegség; der Froſt befällt ihn, a' fázás jön reá; eine Furcht befiel ihn, elfogta a' félelem.
Befangen ſeyn, umgeben, körül venni, körülfogni; trop. in einem Prozeſſe befangen ſeyn, perbe keverkedni v. keveredve lenni; ſt. gefangen nehmen, daher partic. befangen, für eingenommen, beſtochen, z. B. ein befangener Richter, megvesztegetett bíró.
Befaſſen, in ſich faſſen, magába foglalni; ſich befaſſen mit etwas, d. i. ſich damit beſchäftigen, valamivel foglalatoskodni, valamire adni magát; es über ſich nehmen, magára vállalni valamit; ſich darein miſchen, beléelegyíteni magát.
Befaſſung, die, bánás, foglalatoskodás.
Befehden, hadat izenni valakinek, haddal megtámadni valakit, hadat indítni valaki ellen; trop. beſtreiten, z. B. eine Lehre, kikelni ellene, harczolni, megtámadni.
Befehdung, die, hadizenés, hadindítás, megtámadás.
Befehl, der, parancsolat; das Recht, Befehl zu ertheilen, hatalom; in der höflichen Umgangsſprache, Belieben, kívánság, tetszés, parancsolat; was ſteht zu Ihrem Befehle? mit parancsol az Úr? mit tetszik parancsolni? ich ſtehe ganz zu Ihrem Befehle, tessék velem parancsolni, parancsoljon velem az Úr.
Befehlen, parancsolni; ſt. auftragen, megparancsolni, parancsolatban kiadni; zu befehlen haben, parancsolni, uralkodni rajta; ſich von jemanden befehlen laſſen, valaki hatalma alatt lenni, engedelmeskedni; in der höflichen Umgangsſprache: belieben, parancsolni tetszeni; belieben Sie etwas, tetszik valamit parancsolni.
Befehligen, megparancsolni; ſt. commandiren, vezérleni, p. o. a' hadi sereget, parancsolni mint vezér.
Befehlshaber, der, kormányzó; in der Provinz Befehlshaber ſeyn, a' tartományt kormányozni; Befehlshaber des Heeres, vezér, hadivezér; oberſter Befehlshaber bei der Armee, fő hadivezér.
Befehlshaberiſch, adj., parancsoló; adv., parancsolólag.
Befehlshaberſchaft, die, kormányozóság, fővezérség.

Digitized by Google

Befehlsweiſe, adv., parancsolólag, parancsolásképpen.
Befeilen, megreszelni, kireszelni.
Befeſtigen, erőssé tenni, megerősítni, tartóssá v. állandóvá tenni; durch Binden befeſtigen, megkötni, megkötözni; durch Einſchlagen befeſtigen, leverni, hogy erősen álljon; durch Nägel befeſtigen, megszegezni; trop. den Frieden befeſtigen, a' békességet megerősítni; eine Stadt befeſtigen, valamelly várost kőfallal békeritni.
Befeſtiger, der, megerősítő.
Befeſtigung, die, megerősítés; erősség.
Befeſtigungskunſt, die, hadi épités mestersége.
Befeſtigungswerk, das, d. i. Wall oder Graben, erősség, p. o. sáncz, árok.
Befeuchten, béharmatozni, megnedvesedni, megázni.
Befeuchtet, adj., nedves, megnedvesített.
Befeuchtung, die, megnedvesítés.
Befeuern, felgyúlasztani.
Befiedern, feltollazni; ſich befiedern wie ein Vogel, tollasodni.
Befiedert, adj., tollas.
Befinden, erkennen, úgy találni; etwas für gut befinden, valamit jónak találni, helyben hagyni, jónak gondolni; ſich befinden, z. B. an einem Orte, lenni, tartózkodni valahol; in Rückſicht der Geſundheit, lenni, érezni magát; wie befinden Sie ſich? hogy van az Úr? die Sache befindet ſich ſo, a' dolog igy van v. ebben van.
Befinden, das, die Befindung, úgy találás, megtalálás; Beſchaffenheit, állapot; Geſundheitszuſtand, egésség.
Befindlich, adj., található, találtató.
Beflecken, bémocskolni, pecsétet ejteni (a' rubába); trop. ſich mit Laſtern beflecken, magát valamelly gonoszsággal megfertéztetni, bémocskolni.
Befleckung, die, elmocskolás.
Befleißen, befleißigen, ſich, igyekezni valamin, rajta lenni, munkálódni, iparkodni.
Befleißigung, die, szorgalmatosság, igyekezet, iparkodás.
Befliſſen, adj., von befleißen, gyakorló, tanúló.
Befliſſenheit, die, iparkodás, igyekezet, szorgalmatosság, fáradozás.
Befliſſen ſeyn, igyekezni, iparkodni rajta.
Beflügeln, felszárnyazni; trop. ſchnell befördern, siettetni, gyorsaságot adni neki.
Beflügelt, adj., szárnyas; gyors, sebes.
Beförderer, der, segitő, elősegitő, előmozditó; eines Menſchen, pártfogó.
Beförderlich, adj., hasznos, előmenetetes; beförderlich ſeyn, használni; von Menſchen, segitségül lenni.
Befördern, (Briefe), elküldeni; dem Ziele näher bringen, elősegitni, elősegélni, előmozditni; ſt. forthelfen, z. B. zu einem Amte befördern, valakit valamelly hivatalra emelni v. hivatalba tenni.
Beförderung, die, elküldés, az elküldés felől való gondoskodás; Beſchleunigung, siettetés; Unterſtützung, előmozditás, segitség, elősegités; Beförderung zum Amte, emelés, elővitel, előmozditás, t. i. hivatalra.
Beförderungsmittel, das, előmozditó eszköz, eszköz az előmenetelre.
Befolgen (nachahmen), z. B. jem. Beiſpiel, követni p. o. valaki példáját; Folge leiſten, z. B. jemandes Rath, követni, engedelmeskedni, bévenni, p. o. valaki tanácsát, megfogadni és a'szerént cselekedni.
Befolgung, die, Nachahmung, követés; Gehorſam, engedelmeskedés.
Befolger, der, der Geſetze, telyesitő.
Befrachten, einen Wagen, megterhelni, terhével megrakni.
Befrachtung, die, megterhelés, terhrakás.
Befragen, megkérdezni, p. o. valamit valakitől v. valakit valami eránt; zu Rathe ziehen, tanácsot kérdeni; ſich befragen, etwas auskundſchaften, tudakozódni másoktól, másokat kitudakozni valami eránt; ſich Rathes erholen, tanácsot kérdeni valakitől.
Befrager, der, kérdezősködő, tudakozódó.
Befranzen, ein Kleid, rojtott varrni reá p. o. a' ruhára.
Befremden, unerwartet ſeyn, csudálatosnak, váratlannak tetszeni valakinek, megütközni valamin.
Befremden, das, die Befremdung, csadálkozás, megütközés; mit Befremdung, csudálkozva, megütközve.
Befreunden, barátság által egyesitni, öszvebarátkoztatni; mit einem befreundet ſeyn, d. i. in freundſchaftlichem Verhältniſſe ſtehen, barátságban v. barátságos öszveköttetésben lenni valakivel; mit einem verwandt ſeyn, atyafiságban v. rokonságbau lenni

Digitized by Google

valakivel; ſich befreunden, öszvebarátkozni, atyafiságba lépni.
Befreundete, der, barátságban lévő (barátom, barátod); Verwandter, atyafi, rokon, rokonságban lévő, atyámfia.
Befreundung, die, öszvebarátkozás; öszveatyafisodás, atyafiság.
Befreyen, (befreien), frey machen, megszabadítni, kiszabadítni, p. o. a' fogságból, adósságaiból; befreyet werden, meg-, v. kiszabadúlni, kimenekedni; von Abgaben befreyen, adótól ment; ſich befreyen, kiszabadítni magát, kiszabadúlni, kimenekedni.
Befreyer, der, kiszabadító, szabadító.
Befreyung, die, meg-, v. kiszabadítás; vom Kummer, megszabadúlás, megmenekedés.
Befriedigen, zufrieden ſtellen, eleget tenni valakinek, kielégíteni valakit.
Befriedigend, adj., kielégítő, megnyugtató; adv., eléggé, kielégítőleg.
Befriedigung, die, kielégítés, elégtétel.
Befriedigungsmittel, das, megengesztelő eszköz.
Befrohnen, befröhnen, robotot vetni valakire v. kívánni valakitől.
Befruchten, z. B. das Land, termékenyítni, termékennyé tenni; unfruchtbare Bäume befruchten, a' terméketlen fákat gyümölcsözőkké, tenyészőkké tenni; ein Thier befruchten, tenyészővé tenni.
Befühlen, megtapogatni.
Befühlung, die, megtapogatás.
Befürchten, félni, tartani tőle.
Befugen, (berechtigen), just v. hatalmat adni.
Befugt, adj., törvényes szabadsággal bíró, szabad, szabados.
Befugniß, die, juss, hatalom.
Befurchen, z. B. die Erde, barázdát hasítni, felbarázdázni.
Begaben, megajándékozni, felékesítni.
Begabt, adj., megajándékoztatott, felékesíttetett, felruházott, adományzott; mit großen Talenten begabt, nagy talentomú v. lelki tehetségű; mit großer Gelehrſamkeit begabt, nagy tudományú.
Begaffen, rábámúlni, szájtátva nézni, rátátni a' száját.
Begatten, ſich, von Thieren, párzani, mint p. o. a' madarak, bakzani, mint az apróbb négylábúk, nőszni, nemzeni.
Begattung, die, párzás, bakzás, nőszés, nemzés.
Begattungstrieb, der, nővágy, nőszésre vágyás.
Begattungszeit, die, nőszés ideje, párzás v. bakzás ideje.
Begeben, ſich, menni valahová, útazni valahová; ſich auf den Weg begeben, útnak indúlni, útra menni; ſich zur Ruhe begeben, um ohne Amt zu leben, nyugodalomra lépni a' hivatalból; ſich zur Ruhe oder zu Bette begeben, lenyúgodni, lefeküdni; ſich in Lebensgefahr begeben, magát élete veszedelmére kitenni; ſt. geſchehen, ſich ereignen, esni, megesni, történni; ſich einer Sache begeben, d. i. ſie aufgeben, elállani, valamitől.
Begebenheit, die, történet, eset.
Begebung, die, menetel.
Begegnen, einem, öszvetalálkozni, szembetalálkozni vele, előtalálni; er iſt mir begegnet, előtalált, öszvetalálkozott velem; ich bin ihm begegnet, öszvetalálkoztam vele; widerfahren, esni, történni rájta; es iſt mir ein Unglück begegnet, szerencsétlenség ért v. esett rajtam; jemanden behandeln, bánni vele, viseltetni eránta v. hozzá; einem freundlich begegnen, barátsággal viseltetni valaki eránt; einem hart begegnen, keményen v. kémélletlenül bánni valakivel; ſt. vorbeugen, z. B. einer Krankheit, ellentállani, eleitvenni, p. o. a' nyavalyának; ſich begegnen, z. B. auf dem Wege, öszvetalálkozni; ſt. ſich widerſetzen, ellene állani, ellene szegezni magát.
Begegnung, die, öszvetalálkozás; Behandlung, velebánás; Zufall, történet; Widerſtand, ellent állás.
Begehen, um etwas zu beſichtigen, be-, v. megjárni, össze-, v. körüljárni; feiern, z. B. ein Feſt begehen, megülni, megtartani az innepet, meginnepelni valamelly napot; thun, ausüben, tenni, elkövetni, főként valami rosszat; einen Diebſtahl begehen, tolvajságba esni; einen Fehler begehen, hibázni, hibát tenni; ſich begehen, élni v. lenni egymással.
Begehren, verlangen, kívánni, megkívánni valamit, vágyni valamire, vágyódni rá; eine Perſon zur Ehe begehren, valamelly személyt feleségül megkérni, megkéretni.
Begehrenswerth, oder begehrenswürdig, adj., kívánásra méltó, kívánható.
Begehrlich, adj., kívánható.
Begehrung, die, kívánás.

Digitized by Google

Begebrungsvermögen, das, (Philos.), kívánó tehetség.
Begehung, die, Feierung, z. B. der Spiele, játéktartás; Ausübung, z. B. eines Verbrechens, gonosztétel; eines Festes, meginneplés.
Begeifern, elnyálozni.
Begeistern, felelevenítni, felélesztení, feltüzelni, gyúlasztani; mit göttlicher Eingebung erfüllet, z. B. Weissager, ihletni, új lelket fúvallani belé.
Begeisternd, adj., élesztő, lelkesítő.
Begeistert, adj., ihletett, ihlettetett; elragadtatott képzelkedő.
Begeisterung, die, lelkesítés, ihletés, felbuzdítás, elevenítés, feltüzelés; wie bei Weissagern, lelkesedés, lelkesüles, felbúzdúlás.
Begier, Begierde, die, kívánság, vágyódás, vágyás valamire; sinnliche Begier, testi v. buja kívánság; die Begier befriedigen, testi kívánságainak engedni, kedve szerént élni; die Begier zähmen, kívánságait zabolázni.
Begierig, adv., kívánó, vágyó, vágyódó valamire; adv., kívánva, vágyva, vágyódva.
Begießen, megönteni, megöntözni, meglocsolni.
Begießung, die, megöntes, megöntözés.
Beginn, der, kezdet.
Beginnen, kezdeni, elkezdeni.
Begittern, bérostélyozni.
Begittert, adj., rostélyos; z. B. ein begittertes Fenster, rostélyos ablak.
Beglänzen, fénnyével megvilágosítni, ragyogni rajta.
Beglasen, üveggel bevonni, üveget tenni belé.
Beglauben, beglaubigen, hitelesítni, megbizonyítni; eine Sache mit einem Eide beglauben, hittel megerősítni valamit; sich beglauben, d. i. legitimiren, meghitelező levelet elömutatni, v. általadni.
Beglaubigung, die, bébizonyítás.
Beglaubigungsschein, der, (Certificat), bizonyítóirás v. levél.
Beglaubigungsschreiben, das, (Creditiv), meghitelezölevél, melly a' meghatalmazott követeknek adatik.
Beglaubt, adj., hiteles, hitelt érdemlő
Begleiten, késérni, elkésérni, kikésérni valakit; den Gesang begleiten, (accompagniren), az éneklést muzsikával, a' muzsikát énekléssel egyesítni, segítni; mit etwas verbunden seyn oder werden, késérni, késérője lenni, körülvenni, hozzáadni, mellétenni.
Begleiter, der, késérő; auf der Reise, úti társ.
Begleitung, die, késérés, elkésérés; die begleitenden Personen, késérök; von Soldaten, örizet; in der Musik, mellék hang v. muzsika seged hang v. muzsika; st. Zusatz, hozzáadás.
Beglücken, szerencséltetni, szerencsésé tenni, szerencsésítni; einen Menschen beglücken, d. i. glücklich machen, boldogítni, szerencsésé tenni, megáldani valamivel.
Beglücker, der, boldogító, jóltévő, jótévő, szerencse elömozdító.
Beglückt, adj., szerencsés, boldog; adv., szerencsésen.
Beglückung, die, boldogítás, megáldás, szerencsésé tétel.
Begnadigen, kegyelmezni, megkegyelmezni; einen Verbrecher begnadigen, ihm die Strafe erlassen, megkegyelmezni a' bünösnek, elengedni a' büntetését; ihm das Leben schenken, megkegyelmezni a' gonosztévőnek v. a' gonosztévő életének; einen mit etwas begnadigen, d. i. aus Gnade zu Theil werden lassen, kegyességet mutatni valaki eránt, kegyelemből megajándékozni valakit.
Begnadigung, die, megkegyelmezés.
Begnadigungsrecht, das, megkegyelmező juss.
Begnügen, sich, megelégedni, megelégedve lenni valamivel.
Begnügsam adj., kevéssel megelégedő, mértékletes; adv., mértékletesen.
Begnügsamkeit, die, kevéssel megelégedés, mértékletesség.
Begraben, eltemetni, a' halottat, eltakarítni; einen lebendig begraben, valakit élevennen eltemetni.
Begrabung, die, eltemetés.
Begräbniß, das, temetés; in so fern es feierlich geschieht, temetési v. halotti pompa.
Begräbnißgebrauch, der, temetési szokás.
Begräbnißkosten, die, pl., temetési költség.
Begräbnißlied, das, halotti ének.
Begräbnißmahl, das, sirfa, sirkő, siremlék.
Begräbnißort, der, sir, temető hely.
Begräbnißrede, die, halotti beszéd.
Begräbnißtag, der, a' temetés napja.
Begräbnißtuch, das, halotti szőnyeg, koporsóterítő.
Begränzen, etwas, határt szabni, ha-

Digitized by Google

tárt rendelni valaminek, határral békerítni vagy körűlkerítni, körűlvenni; trop. begränzen, határok közzé szorítni valamit, határt vetni valaminek; ein begränzter Geiſt, szűk körű, határú v. középszerű elme.

Begränzung, die, határszabás, határtétel.

Begraſen, fűvel v. pázsittal benöni; das Gras abfreſſen, a' fűvet leenni, ellegelni; ſich begraſen, ſich mit Gras bekleiden, béfűvesedni, bepázsitosodni, virúlni, zöldűlni; vom Viehe: ſich dick freſſen, felvenni magát a' fűvön, meghízni.

Begraſet, adj., fűves, pázsitos.

Begraut, adj., megöszült.

Begreifen, megfogni a' kezével, a' kézbe fogni, megmarkolni; umfaſſen, von Menſchen, béfoglalni; viel mit wenigen Worten begreifen, kevés szóval sokat mondani, kitenni, kifejezni; in ſich enthalten, von Sachen, magábafoglalni, béfoglalni; mit dem Verſtande begreifen, umfaſſen, megfogni (az eszével), megérteni, ellátni eszével v. általlátni; ſich begreifen, magához térni, v. jönni, p. o. haragjából.

Begreiflich, adj., megfogható, megérthető; adv., megérthetőleg.

Begriff, der, Bereitſchaft zu etwas, készűlőben létel valamihez; im Begriffe ſeyn, készűlni, készűlőben lenni, azon lenni, hogy, 's a' t. akarni, félben lenni; ich bin im Begriff abzureiſen, éppen indúló félben vagyok v. indúlni akarok; der Inbegriff, foglalat, tartalom, summa, summás előadás, rövid foglalat; Vorſtellung einer Sache in der Seele, megfogás, képzelet, megértés; der Begriff, der in einem Worte liegt, d. i. Sinn, értelem, valamelly szónak értelme, ereje, jelentése; Faſſungsvermögen, Einſicht, megfogás, értelem, megértés, gondolkozás.

Begriffen ſeyn, darin, foglalatoskodni benne; darunter, közbe lenni, közze számláltatni.

Begründen, fundamentomot vetni valaminek, megalapítni valamit; felállítni; in der Wahrheit begründet ſeyn, igazságon épűlni.

Begründer, der, megállapító, felállító, szerző; előmozdító.

Begründet, adj., fundamentomos, helyes.

Begründung, die, megállapítás, felállítás; Beweis, megmutatás, bébizonyítás.

Begrünen, daher begrünt, partic. zöldellő.

Begrüßen, köszönteni valakit, megköszönteni, köszönni valakinek; aus Höflichkeit um etwas bitten, szépen kérni valamit valakitől; er will darum begrüßt ſeyn, megvárja, hogy az ember szépen kérje.

Begrüßer, der, köszöntő, köszönő.

Begrüßung, die, köszöntés, köszönés valakinek; das Bitten um etwas, kérés.

Begucken, megnézgélni.

Begünſtigen, Gunſt bezeigen, kedvezni valakinek, hajlandósággal viseltetni valaki eránt, pártolni valakit; durch Gunſt befördern, pártját fogni valakinek, előmozdítni a' szerencséjét.

Begünſtiger, der, kedvező, pártfogó, pártoló.

Begünſtigt, adj., kedves, pártolt.

Begünſtigung, die, kedvezés, pártfogás, segítség, előmozdítás.

Begürten, övedzeni, felövedzeni, körűlövedzeni.

Begütern, Güter verleihen, ſchenken, jószágot megajándékozni.

Begütert, adj., jószágos, birtokos, vagyonos, jószággal bíró.

Behaaren, z. B. den Geigenbogen, a' vonora lószőrt felhúzni.

Behaart, adj., auf dem Kopfe, hajas; am Leibe, szőrös; mit ſtruppigen Haaren, borzas.

Behacken, z. B. Bäume mit dem Beile, megnyesni, körűlnyesni; mit der Hacke die Erde um die Weinſtöcke herum behacken, d. i. auflockern, megkapálni a' szőlőt.

Behackung, die, megnyesés, megkapálás.

Behältniß, das, tartó tok; für Schriften, tok; für Kleider, Geld, láda, fiók; iſt es Fach, fiók, oder Schrank, almárium.

Behängen, behangen, béaggatni, aggatni reá; die Leine mit Wäſche behängen, a' kötelet kimosott ruhával béteregetni, felteregetni a' ruhát kötélre; mit Lumpen behangen, rongyba öltözött.

Behaftet, adj., belékeveredett, benne lélekző, benne lévő; mit Laſtern behaftet, vétekkel bemocskolt; mit Schulden behaftet, adosságba keveredet, adós.

Digitized by Google

Behagen, jól esni, tetszeni, kedvére lenni, kedve szerént lenni.

Behaglich, adj., jól eső, tetsző, kedves, kellemes; ſt gefällig, nyájas, maga alkalmaztató; adv., kellemesen, kellő módon.

Behaglichkeit, die, kellőség, kellemesség; ſt. Bequemlichkeit, könnyebbség, alkalmatos volta valaminek; Gefälligkeit, (im Betragen), magaalkalmaztatás.

Behalten, megtartani, magánál tartani, megmarasztani (a' vendéget); beibehalten, megtártani, el nem hagyni; im Gedächtniß behalten, elméjében v. emlékezetében megtartani, el nem felejteni; bei ſich behalten, d. i. verſchweigen, magában tartani, ki nem mondani.

Behaltſamkeit, die magában tarthatóság.

Behaltung, die, das Behalten, megtartás, magánál tartás; Behalten im Gedächtniſſe, elméjében v. emlékezetben tartása valaminek.

Behandeln, mit Händen bearbeiten, bánni valamivel, munkálni valamit, a' kezeivel dolgozni rajta; beſorgen, gondot viselni; einen Handel ſchließen, megalkudni valamit, alkura lépni valami eránt.

Behandlung, die, mit Händen, vele bánás; eines Kranken, gyógyítás; das Betragen, valakivel való bánás, bánás módja.

Behangen, adj., béaggatott.

Beharren, ſtandhaft bleiben bei etwas, állhatatosan megmaradni; beharren, d. i. aushalten, állhatatos lenni; beharren bis ans Ende, légy állhatatos mind halálig.

Beharrlich, adj., von Perſonen, ſtandhaft bleiben, állhatatos, megmaradó; von Sachen, anhaltend, állandó, tartós; adv. állhatatosan, állandóan.

Beharrlichkeit, die, z. B. des Glückes, állandóság; einer Perſon, állhatatosság, megmaradás; Beharren im Böſen, makacsság, makacsállhatatosság, hívség.

Beharrung, die, állhatatos megmaradás, hűség.

Beharzen, bécsipázni facsipával, bészurkozni.

Behauchen, etwas, rálehelleni.

Behauen, z. B. Bauholz, megfaragni, megbárdolni p. o. az épületre való fát; einen Baum behauen, d. i. die Aeſte, megnyesni a' fát, az ágait levagdalni.

Behaupten, z. B. eine Ausſage, állítni, bizonyítni, erősítni; man will behaupten, azt állítják; ſich behaupten, megtartani, oltalmazni, megoltalmazni, birtokában megtartani; fenntartani.

Behauptung, die, eines Satzes, állítás, bizonyítás; eines Platzes, megoltalmazás; ſeiner Würde, fenntartás; die Meinung, die behauptet wird, állítás, a' mit valaki állít, ítélet.

Behauſen, beherbergen einen, befogadni szállásra, szállást adni valakinek; ſich behauſen, d. i. anſäßig machen, megtelepedni valahol.

Behauſung, die, befogadás, t. i. a' házába; das Haus, die Wohnung, ház, lakás, hajlék.

Behauung, die, des Bauholzes, megfaragás; der Bäume, megnyesés.

Beheizen, befűtni.

Beheizung, die, befűtés.

Behelf, der, mentség, kopasz mentség, szín.

Behelfen, ſich, segítni magán, valamivel; mit etwas zufrieden ſeyn, megelégedni, beérni valamivel.

Behelflich, behülflich, adj., másokon örömest segítő.

Behelligen, beſchwerlich fallen, terhére lenni v. esni valakinek; einen mit Bitten behelligen, valakit kéréseivel terhelni.

Behelligung, die, terhelés.

Behend, adj, serény, serényen és könnyen forgolódó, gyors, eleven, fürge, comp. fürgébb; adv., fürgén, serényen, gyorsan.

Behendigkeit, die, gyorsaság, elevenség, könnyüség, serénység, fürgeség.

Beherbergen, szállást adni, szállásra befogadni.

Beherbergung, die, szállásadás, befogadás szállásra.

Beherrſchen, z. B. ein Land, ein Volk, kormányozni, igazgatni, p. o. valamely várost, uralkodni, országolni valamelly országban v. országon, népen; ſich beherrſchen, ſeine Leidenſchaften beherrſchen, uralkodni magán, zabolázni indulatosságait.

Beherrſcher, der, eines Landes, uralkodó, országló; ſeiner Begierden, magán uralkodni tudó, magát zabolázó.

Beherrſcherin, die, uralkodó, t. i. asszony.

Beherrſchung, die, eines Landes, uralkodás, országlás, p. o. az országon; der Leidenſchaften, indúlatosságainak

v. testi kivánságainak zabolázása, azokon uralkodás.

Beherzigen, szívére venni, meggondolni, gondolóra venni valamit, szívére kötni, figyelmetességet fordítni valamire.

Beherzigenswerth, oder beherzigenswürdig, adj., figyelmetességre méltó, meggondolásra méltó, fontos, nevezetes.

Beherzigung, die, szivére- v. gondolóra vevés, meggondolás, megvizsgálás.

Beherzt, adj., bátor, bátor szivü, mérész, emberkedő; adv., bátran, mérészen, bátor szivvel, emberkedve.

Beherztheit, die, bátorszivüség, emberkedés.

Beheren, etwas, megígézni, megrontani.

Beherung, die, megígézés.

Behobeln, meggyalúlni.

Behörde, die, illendőség; ſt. Gericht oder Gerichtsort, törvényszék, bíró, törvénytevő hely.

Behorchen, jemanden, hallgatózni valaki után, titkon kihallgatni valakit.

Behorchung, die, hallgatózás.

Behorcher, der, hallgatozó, alattomos fülelő.

Behülflich, adj., segitő, segitségül lévő, a'ki segit, segitségül van; gern behlfend, örömest segitő, segitségre termett, segedelmes.

Behüten, einen Ort mit dem Viehe, um es darauf weiden zu laſſen, ellegeltetni p. o. valami helyet; bewahren, beſchützen, őrizni, oltalmazni, védni, védelmezni, ójni, megójni, megóvni; daher bei Ausrufungen: behüte Gott! az Istenért! bei Verneinungen: Gott behüte! Isten őrizzen! Isten mentsen meg, de hogy! korán sem!

Behütung, die, Abweidung einer Wieſe, ellegeltetés; Beſchützung, megörzés, védés, megóvás.

Behüter, der, Beſchützer, őrző, megőrző, oltalmazó.

Behuf, der, Vortheil, Nutzen, haszon, előmenetel, jó, java valaminek; zu dieſem Behufe, e' végre, az okra nézve.

Behutſam, adj., vorſichtig, vigyázó, szemes, figyelmes, meggondolt; adv., vigyázva, szemesen, meggondolva.

Behutſamkeit, die, vigyázás, szemesség, magára vigyázás, vigyázóság.

Bei, praep. 1) -nál, -nél, mellett; bei uns, nálunk; bei wem? kinél? bei Tage, nappal; bei Nacht, éjjel; 2) bei Betheuerungen, -ra, -re; bei meiner Treu, bei meiner Seele, hitemre, lelkemre, t. i. mondom; 3) eine gewiſſe Verbindung auszudrücken, -val-vel, -nál, -nél; z. B. bei einem wohnen, valakinél v. valakivel lakni; 4) kor, bei ſeiner Ankunft megérkezésekor; bei ſeiner Abreiſe, megindúlásakor v. mikor elindúlt; 5) für ungeachtet, z. B. bei aller ſeiner Gelehrſamkeit, minden tudománya mellett is; bei dem Allem, mind a' mellett is, mindazáltal; 6) bei, Comparat. und Superl. sokkal; z. B. bei weitem beſſer, sokkal jobb; bei weitem nicht, éppen nem, korán sem; 7) einen Beweggrund andeutend, z. B. bei Strafe, büntetés alatt; bei Leibe nicht! teljességgel nem! 8) ſt. unter, während, alatt, nál, nél, felett; z. B. beim Eſſen, ebéd alatt.

Beibehalten, megtartani p. o. magánál.

Beibehaltung, die, megtartás.

Beibiegen, mellétenni, ragasztani.

Beibringen, z. B. Zeugen, állítni, hozni, előállítni p. o. a' tanukat, felhozni; Beweiſe, Gründe beibringen, bizonyságot, okakot hozni fel; etwas beibringen, z. B. Wunden beibringen, valakin sebet ejteni; Gift beibringen, mérget adni bé valakinek; bekannt machen, tudtára adni, kijelenteni; Furcht beibringen, félelmet okozni, beléönteni, beléverni valakibe; verſtändlich machen, megtanitni valakit valamire, tanitni, oktatni.

Beibringung, die, z. B. der Zeugen, előállítás, állítás, felhozás, tanúállítás; adás, béadás; z. des Giftes, méregbéadás; tudtára adás; okozás; oktatás, tanítás.

Beichte, die, Bekenntniß der Schuld, megvallás, vallástétel; Beichte vor dem Prediger, gyónás, meggyónás.

Beichten, bekennen, megvallani valamit, vallást tenni valamiről; vor dem Prediger, meggyónni.

Beichtgeld, das, der Beichtgroſchen oder Pfennig, gyónáspénz, gyónás díjja.

Beichtkind, das, gyónó, bűnvalló.

Beichtſtuhl, der, gyónószék.

Beichtvater, der, gyóntató atya, gyóntató pap.

Beichtzettel, der, gyónás bizonysága.

Beide, pronom., mind a'kettő, mindkettő, mindketten v. mindkettőnk; ihr beide, ti mindketten v. mindkettőtök; beide, ſtatt zwei, két; welcher

Digitized by Google

von beiden? mellyik a' kettő közül? keiner von beiden, egyik sem, egyikőjök sem.

Beiderlei, adj., mind a' kétféle, mind a' két, mind a' ketö; beiderlei Geſchlechts, mind a' két nemü, mind a' két nemen lévő.

Beiderſeitig, adj., mind a' két részről való.

Beiderſeits, adv., mindkét részről.

Beidlebig, (Amphibien), adj., im Waſſer und auf dem Lande lebend, kétéltü, úszómászó; beidlebige Thiere, Geſchöpfe, úszómászó állatok.

Beidrucken, hozzányomtatni.

Beidrücken, hozzászorítni.

Beieſſen, das, közbe enni való.

Beifällig, adj., erinnerlich, eszébe jutó; Beifall gebend, megegyező valamiben, valamit helybehagyó; adv., mit Beifall, helybehagyással; zufällig, történetből, mentemben, mentedban, mentében.

Beifall, der, helybehagyás, tetszés, jóváhagyás; Beifall geben, helybehagyni; Beifall finden, tetszeni.

Beifallen, einfallen, eszébe jutni v. ötleni; ſt. billigen, helyhehagyni, jóváhagyni valamit; melléállani.

Beiflechten, hozzá v. melléfonni, beléfonni.

Beifolgen, z. B. beifolgender Brief, vele együtt lenni, mellé zárva lenni p. o. az ide zárt levél.

Beifrau, die, die einer Webmutter an die Hand geht, segítőasszony.

Beifuge, die, Anhang, Zugabe, toldalék, mellététel.

Beifügen, hozzá v. mellétenni, hozzákapcsolni, valamihez mellékelni; noch darüber beifügen, még azt is hozzáragasztani.

Beifügung, die, hozzátétel, hozzá v. melléadás, toldalék, mellététel.

Beifuß, der, üröm, mezei üröm; gemeiner Beifuß, fekete üröm.

Beigeben, hozzáadni, még hozzátenni.

Beigeben, beigefügt, beigelegt ſeyn, mellé tenni, mellétéve lenni, odazárva v. téve lenni; beigehendes Schreiben, az idezárt v. mellékelt levél; ſt. beifallen, in Gedanken kommen, eszébe jutni, eszébe ötleni; ſich beifallen laſſen, d. i. ſich vorſtellen, valamelly gondolatra jönni; ſich in den Kopf ſetzen, valamelly gondolatra vetemedni.

Beigeſellen, társúl melléadni, vele egyesítni; ſich jemanden beigeſellen, valakihez hozzáállani p. o. társúl egyesülni vele, hozzáadni magát.

Beigeſellung, die, melléállás, egyesülés valakivel.

Beiher, adv., mellette, mellesleg.

Beihülfe, die, segítség, felsegítés.

Beikommen, an jemand herankommen, hozzámenni, v. férni, közelítni; jemanden beikommen, d. i. zu ihm kommen, hozzámenni, valakihez; oder Eindruck machen, hozzá ferni, vele valamire menni; einfallen, eszébe jutni.

Beil, das, z. B. des Fleiſchers, Henkers, szekercze, bárd; der Zimmerleute, ács bárd; was mit dem Beil behauen iſt, kifaragott, kibárdolt.

Beiläufig, adj., mellesleges, mellesleg v. közbenvaló.

Beiläufig, adv., mellesleg, közben, beszédközben; ſt. ungefähr, körülbelől, mintegy.

Beilage, die, toldalék, hozzáadás, hozzátétel.

Beilager, das, menyegző; öszvekelés; lakodalom.

Beilaufen, mellette futni.

Beilegen, hozzáadni, mellétenni, melléragasztani; zueignen, z. B. einen Namen, adni, tulajdonítni, p. o. nevet valakinek; bei Seite legen, félre tenni, eltenni; endigen, ſchlichten, elvégezni, elintézni, eligazítni, véget szakasztani p. o. a' pernek; einem beilegen, melléállani, részére állani, helyben hagyni valaki szavát.

Beilegung, die, hozzáadás, mellététel; tulajdonítás, elvégzés.

Beileid, das, szánakozás, fájdalom más kárán.

Beileidsbezeugung, die, fájlalás jelentése.

Beileidsſchreiben, das, idem.

Beiliegen, mellette feküdni, v. lenni.

Beiliegend, adj., mellette lévő, mellettefekvő, idezárt p. o. irás, bizonyság irás, levél.

Beimengen, beimiſchen, hozzá v. közékeverni, vele elegyítni, p. o. a' bort vízzel.

Beimeſſen, einem, z. B. den guten Ausgang beimeſſen, valakinek tulajdonítni a' dolog jó kimenetelét; die Schuld beimeſſen, tulajdonítni a' hibát, valamit okozni; Glauben beimeſſen, hitelt adni, hinni valakinek.

Beimiſchung, die, hozzáelegyítés.

Digitized by Google

Bein, das, Knochen, der, csont; Schienbein, das Bein vom Knie bis zur Ferse, lábszár; das Bein brechen, eltörni a' lábát v. lábszárát; der einwärts gekrümmte Beine hat, gaczos; der ganze Fuß, az egész láb; ſich auf die Beine machen, útnak indúlni, elindúlni, elmenni, útnak eredni; einem auf die Beine helfen, d. i. ihn geſund machen, lábra állítni, ki-, v. meggyógyítni valakit; auf die Beine bringen, z. B. Soldaten, felállítni, lábra állítni p. o. sereget; einem ein Bein ſtellen, d. i. unterſchlagen, valakit leverni a' lábáról, megbuktatni; auf den Beinen haben oder halten, z. B. eine Armee, hadi sereget tartani, t. i. készen; von Kindesbeinen an, gyermekségtől fogva.

Beinähnlich, adj., csontformájú, csontszabású.

Beinahe, adv., csaknem, szinte, közel.

Beiname, der, mellék név, különböztető név, felvett név, nevű, nevezett.

Beinarbeiter, der, (ein Künſtler), csontból dolgozó míves.

Beinartig, adj., csontnemű.

Beinbruch, der, csonttörés, csontnak v. lábszárnak eltörése.

Beinbrüchig, adj., tört csontú v. lábú.

Beinchen, Beinlein, das, csontocska.

Beindrechsler, der, Beindreher, esztergályos, csontesztergáros.

Beineben, adv., a' mellett, e' mellett.

Beinern, adj., csontból való.

Beinfraß, der, Beinfäule, Beinfäulniß, die, csontveszés, csontfene.

Beinfuge, die, csontválaszték, összefoglalás helye.

Beingerippe, das, Beingeſtell, csontváz.

Beingeſchwulſt, die, lábdaganat.

Beingras, das, csontlágyitófű, csonttörő hőlye

Beingürtel, der, die Katze, tűsző, gyűszű.

Beinhart, akj., csontkemény, csontkeménységű, kemény mint a' csont.

Beinhaus, das, tetemház.

Beinhaut, die, csonthártya.

Beinicht, adj., Beinen ähnlich, mint a' csont, csonthoz hasonló.

Beinig, adj., voller Beine, csontos.

Beinkleid, das, die Hoſen, nadrág.

Beinkrebs, der, csontfúró fene.

Beinkrümme, die, eine engliſche Krankheit, csontpuhúlás, és meggörbülés, nyavalya neme.

Beinlos, adj., csontatlan; csont nélkül való.

Beinmark, das, velő.

Beinöl, das, csontolaj.

Beinröhre, die, im Arme, könyökélcsont; im Beine, die vordere größere, lábszárcsont, lábélcsont; die hintere kleinere, lábikracsont.

Beinſchiene, die, Beinharniſch, Beinrüſtung, die Beine zu bedecken, lábpánczel; dünne Hölzer, gebrochene Beine einzuzwängen, csontküllő, lábküllő, tört lábra v. csontra; Beinſchienen anlegen, felkötözni.

Beinweh, das, Beinſchmerz, der, csontfájás, fájdalom a' csontokban.

Beinwuchs, der, csontosodás, csontnövés.

Beipferd, das, lógós, vezetékló.

Beipflichten, beiſtimmen, einem, megegyezni valakivel, helybehagyni t. i. mondását.

Beipflichter, der, egyetértő valakivel, megegyező a' gondolatban.

Beipflichtung, die, helybehagyás, megegyezés, egyetértés.

Beirathig, adj., tanácsadó.

Beirath, der, tanácsadás, tanács.

Beiſammen, adv., együtt; beiſammen wohnen, együtt v. egymással lakni.

Beiſaß, der, ein Stadtbewohner, der kein Bürger iſt, lakos, idegen lakos, zsellér.

Beiſatz, der, hozzátétel, melléadás, hozzáadás, mellététel, melléklet.

Beiſchläfer, der, hálótárs.

Beiſchläferin, die, ágyas.

Beiſchlaf, der, elhálás.

Beiſchlafen, valakivel velo hálni, valakit elhálni.

Beiſchließen, beifügen, mellérekeszteni, mellézárni, mellétenni v. foglalni.

Beiſchließung, die, mellérekesztés, mellététel, mellétévés.

Beiſchlüſſel, der, tolvajkulcs.

Beiſchluß, der, mellététel, toldalék.

Beiſchmack, der, idegen íz.

Beiſchmelzen, hozzá v. közé olvasztani; Silber dem Golde beiſchmelzen, ezüstel elegyítni az aranyat.

Beiſchreiben, hozzá v. mellé írni.

Beiſchreiben, das, mellék levél,

Beiſchütten, hozzá v. mellé tölteni.

Beiſeite, Beiſeits, adv., bei Seite, félre, mellesleg, külön, oldalaslag; Scherz beiſeite, tréfa nélkül, tréfán kivül; beiſeite gehen, félre menni.

Beiſetzen, mellé v. hozzátenni; eine Leiche beiſetzen, sírba tenni; a' holt

testet a' kriptába v. sírboltba tenni, eltemetni.

Beiſetzung, die, hozzá v. mellététel; eltemetés.

Beiſeyn, das, jelenlét.

Beiſitzen, mellette úlni; beiſitzen, bei Gerichte, mint táblabiró jelen lenni, ott úlni.

Beiſitzen, das, die Beiſitzung, ott úlés

Beiſitzer, der, z. B. am Tiſche, ott úlő, mellette úlő p. o. asztal mellett; bei Gerichte, táblabiró.

Beiſpiel, das, példa; zum Beiſpiel, példának okáért, példáúl; ein Beiſpiel geben, példát adni, jó példával elömenni.

Beiſpiellos, adj., hallatlan, példa nélkül való.

Beiſpiellos, adv., hallatlanúl, példátlanúl.

Beiſpringen, einem, segítni valakin, segítségre sietni, menni v. lenni.

Beiſtand, der, segítség; Beiſtand nöthig haben, segítség nélkül szükölködni.

Beiſtecken, mellédugni; Geld beiſtecken, pénzt venni magához.

Beſtehen, dabei ſtehen, mellette állani; einem Hülfe leiſten, segítni valakinek v. valamin, segítségül lenni; ſo wahr mir Gott beiſtehe! Isten engem úgy segélyen! einem vor Gerichte beiſtehen, valakinek ügyét a' törvény előtt felfogni.

Beiſteher, der, Helfer, védő, segéd, ügyvédő.

Beiſtellen, mellétenni; bei Seite ſtellen, félre tenni.

Beiſteuer, die, fillérezés, öszvetétel, öszveadás valaki felsegítésére, pénzbeli segítség.

Beiſteuern, adózni, adakozni valami végre, fillérezni, pénzel segítni.

Beiſtimmen, einem, megegyezni, egy értelemben lenni valakivel, gondolatjára v. vélekedésére valakinek ráállani, azt helybehagyni, tartani valakivel.

Beiſtimmer, der, helybehagyó.

Beiſtimmung, die, helybehagyás, megegyezés.

Beiſtrich, der, vonás, mellékvonás.

Beißen, in etwas, harapni, megharapni valamit; um ſich beißen, harapózni; nach jemand beißen, valakihez hozzákapni; in einen ſauren Apfel beißen, vaczkorba harapni, kéntelenségből kedvetlen és nehéz munkát vállalni; eine brennende Empfindung verurſachen, marni, csípni, enni; trop. von zänkiſchen Menſchen, harapózni, mardosni, marni, marczongatni, sérteni, sértegetni; daher: beißend, éles, csípős, sértő, mardoso; beißender Scherz, éles tréfa; beißende Worte, sértő szavak, mardosó szavak; ein beißender Menſch, vagdalódzó ember; ſich beißen, d. i. ſich heftig zanken, marakodni.

Beißen, das, mit den Zähnen, harapás; der Schlangen, csípés; trop. des Rauches, csípés; das Zanken, marakodás.

Beißend, adj., harapós, sípős, csípős.

Beißig, adj., harapós, p. o. kutya; zänkiſch, z. B. ein Menſch, marakodó, veszekedő; csípős, erős, p. o. eczet.

Beißkorb, der, abrakló kosár.

Beißung, die, harapás, marás.

Beißzähne, die, pl., meczőfogak.

Beißzange, die, harapófogó.

Beithun, beilegen, verwahren, eltenni, félretenni.

Beitrag, der, Unterſtützung, Beiſteuer zu irgend einem Zwecke, adózásbéli rész, részadás; Beitrag zu einem Schmauſe, adakozás, fillérezés; an Gelde, gyűjtött segítség p. o. pénzben; zur Verbeſſerung einer Sache, hozzáadás, hozzátétel, szaporítás, gyüjtött pótlás, toldalék p. o. valamelly munka nevelésére v. tudomány tökélletesítésére.

Beitragen, herbeitragen, vinni, hordani valamihez; zu irgend einem Zwecke etwas beitragen, adni valami végre, adni valamire p. o. pénzt, segítni; zu etwas mitwirken, elömozdítni valamit, munkás lenni valamiben, segítségül lenni, segítni valamiben, használni, nevelni.

Beitreiben, herbeitreiben, hajtani, elöhajtani; durch Erinnern herbeiſchaffen, bészedni, béhajhászni p. o. az adót, adósságot.

Beitreiber, der, z. B. der Gelder, bészedő, behajhászó.

Beitreten, valaki mellé v. részére állani; valaki részén lenni, hozzaállani, megegyezni benne, ráállani.

Beitretung, die, der Beitritt, hozzá v. ráállás, megegyezés.

Beitze, die, Beize, Jagd mit dazu abgerichteten Raubvögeln, sólyomvadászat, sólyommal v. más ragadazó madárral vadászás; z. B. Reiherbeitze, gémvadászat; das Beitzen durch ſcharfe Sachen, z. B. die Lauge bei Gerbern,

Digitized by Google

senyvesztés, csáva a' vargáknál; das jenige, womit gebeitzt wird, senyvesztő, ételő; bei Tischlern u. dgl. pácz.

Beitzen, beizen, d. i. mit Raubvögeln jagen, ragadozó madarakkal vadászni p. o. solyommal foglyot 's a' t., űzni; durch scharfen Stoff auflösen, etwas beitzen, felmaratni, etetni, feletetni; um etwas mürbe zu machen, senyveszteni, bépáczólni p. o. a' hust; wie Gärber, Felle beitzen, a' bört csávázni; wie Tischler, Holz beitzen, páczolni, megpáczolni, szénnel béctetni, p. o. a' fát.

Beitzkraft, die, maró erő.

Beitzmittel, das, marató v. etető eszköz.

Beitzvogel, der, vadászó ölyv v. sólyom.

Beitzwasser, das, oder Beitzbrühe, die, senyvestőviz.

Beiweg, der, ösvény, gyalog út.

Beiwerfen, hozzávetni v. adni.

Beiwerk, das, mellékmív; bei Gemälden jede Nebensache, mellék festés, mellékzet.

Beiwickeln, mellé tekergetni.

Beiwohnen, einer Sache, ott v. jelen lenni, p. o. vendégségben.

Beiwohnung, die, megjelenés, jelenlétel.

Beiwort, das, (Adjectiv.), Eigenschaftswort, die Eigenschaften eines Substantivs näher zu bestimmen, mássalérthető, mineműségszó.

Beizählen, hozzá számlálni.

Beizeichnen, mellé jegyzeni, feljegyzeni ada v. belé.

Beizeiten, adv., bei Zeiten, jókor, idején, annak idejében, v. idején; st. früh, jókor, korán.

Bejahen, ráhagyni valamit, igennel felelni, igent mondani valamire.

Bejahend, adj., ráhagyó, állító.

Bejahrt, adj., idős, koros; insbesondere von Menschen, megélemedett, éltes, koros, vén; von Dingen, régi vén.

Bejahung, die, ráhagyás, állítás.

Bejahungsweise, adv., ráhagyva, állítólag.

Bejammern, szánni, szánakozni rajta, fájlalva szánakozni valamin; sein Unglück bejammern, szerencsétlenségét siratni, szerencsétlen sorsan jajgatni.

Bejammernswerth oder bejammernswürdig, adj., szánakozásra méltó, fájdalmas; adv., szánakozva, méltó szánakozással.

Bejammerung, die, szánakozás, fájlalás.

Bejauchzen, bejubeln, z. B. etwas, örvendezni valamin.

Bekämpfen, einen, tusakodni, megvívni, küzdeni valakivel; den Feind, megvívni az ellenséggel; st. überwinden, meggyőzni, felgűlmúlni; das Vaterland bekämpfen, hazája ellen harczolni; trop. eine Meinung bekämpfen, ellene szegezni magát valamelly vélekedésnek; kikelni és harczolni ellene; die Liebe bekämpfen, tusakodni, küzdeni a' szerelemmel; den Schmerz bekämpfen, a' fájdalmat elnyomni, vele nem gondolni; sich selbst bekämpfen, zabolázni indúlatosságait v. kívánságait, azokon uralkodni.

Bekämpfer, der, tusakodó, viaskodó, harczoló, vívó; Besieger, győző, győzödelmes.

Bekämpfung, die, tusakodás, küzdés, viadal; Besiegung, meggyőzés, elnyomás, megzabolázás.

Bekannt, adj., esmeretes, p. o. ember; ist's offenbar, nyilván való, tudva lévő; ists verbreitet, mindenült v. mindenek előtt esmeretes; nur dem Namen nach bekannt, csak a' nevéről esmeretes; ein bekanntes Sprichwort, közpéldabeszéd; bekannt werden, esmeretessé lenni, megesmerkedni; bekannt machen, tudtára adni, kijelenteni, megesmerkedtetni; sich mit jemanden bekannt machen, megesmerkedni valakivel; bekannt im Guten oder Bösen, berühmt, hírés, nevezetes, jeles; st. vertraut mit jemanden, esmeretes, esmerős, esmeretségben lévő valakivel; ein Bekannter, esmerős; wir sind alle Bekannte, régen esmerjük egymást, régólta esmeretségben vagyunk egymással.

Bekannte, pl., esmeretesek, esmerősök.

Bekanntlich, adj., tudni való, hogy — a' mint tudva van

Bekanntmachung, die, kihírdetés, hirdetmény, hirdetés, híradás, kijelentés.

Bekanntschaft, die, esmeretség; eine vertraute Bekanntschaft, szoros esmeretség.

Bekehrbar, adj., megtéríthető, jobbítható.

Digitized by Google

Bekehren, más gondolatra térítni, hozni v. venni; megtérítni, megjobbítni; ſich bekehren, megtérni, megjobbúlni.

Bekehrer, der, megtérítő, megjobbító.

Bekehrung, die, megtérítés, megjobbítás; megjobbúlás.

Bekehrungsanſtalt, f., térítő intézet.

Bekehrungseifer, Bekehrungsgeiſt, der, Bekehrungsſucht, die, térítő buzgóság, térítő szellem.

Bekennen, vallani, hinni; megvallani valamit, kivallani; auf jem. bekennen, rávallani valakire, kivallani; ſich bekennen, z. B. zu etwas, magát valaminek vallan v. mondani, megvallani, esmerni magát, megadni magát.

Bekenner, der, megesmerő, megvalló, valló, vallástévő, sorsosa valamelly vallásnak.

Bekenntniß, die, megvallás; ein Bekenntniß ablegen, megvallani valamit.

Bekennung, die, megvallás, kivallás, vallastétel.

Beklagen, sajnálni valamit, sajnálkozni valamin, fájlalni, szívéből sajnálni, síratni; ſich über jem. beklagen, ponaszolkodni valakire; ſich gerichtlich beklagen, panaszt tenni, bévádolni valakit.

Beklagenswerth, -würdig, adj., sajnálható, szánakozásra méltó, fájlalható; adv., sajnálhatólag.

Beklagter, der, bévádoltatott, bévádolt, alperes.

Beklagung, die, sajnálkozás; panasz, panaszolkodás.

Beklatſchen, tapsolni valaminek v. valamire, helybehagyás felűl.

Beklatſchung, die, taps, tapsolás, tapsolással való helybehagyás.

Bekleben, béragasztani, bevonni, beönteni, bémázolni, megragadni, odanöni, meggyökerezni.

Bekleckſen, foltot, mocskot v. pecsétet ejteni benne, elmocskolni.

Bekleiden, ruházni, felruházni; bévonni v. béhúzni; jem. mit einem Amte bekleiden, valakit hivatalba tenni, hivatalra emelni; ein Amt bekleiden, hivatalt viselni.

Bekleidet, adj., öltözött.

Bekleidung, die, felruházás; Bekleidung der Wände mit Kalk ꝛc., vakolat, mész, méz; eines Amtes, hivatal viselés.

Bekleiſtern, béczirízelni, bémázolni, béragasztani; ſt. bemänteln, bészínleni a' rossz cselekedetet v. elsimítni.

Beklemmen, szorítni, öszveszorítni, szorongatni; trop. szorongatódni, elfogódni, elfojtani.

Beklemmt, od. beklommen, szorongatódott, elfogódott.

Beklemmung, die, öszveszorúlás; szorongattatás, szorongatódás, elfogódás.

Beklopfen, rákopogatni, megveregetni.

Beköſtigen, (Koſt geben), asztalon v. asztalánál tartani valakit, asztalt adni valakinek; ſich ſelbſt beköſtigen, maga költségén v. pénzen élni.

Beköſtigung, die, tartás, étellel tartás.

Bekommen, d. i. erhalten, erlangen, venni; durch Mittel erhalten, nyerni, megnyerni, kapni p. o. pénzt, levelet, hivatalt; etwas zu Geſichte bekommen, észre venni, meglátni; eine Krankheit bekommen, betegségbe esni; Fieber bekommen, hideglelésbe esni; Riß od. Riſſe bekommen, megrepedni, megrepedezni; Knoſpen bekommen, bimbózni; Laub bekommen, kileveledzeni; Wurzeln bekommen, meggyökeredzeni, gyökeret hajtani; Haare bekommen, hajasodni; zum Nutzen oder Schaden gereichen, fordúlni, esni, lenni, válni, p. o. javára, kárára valakinek, wohl bekomm's! egésségedre váljék; ich wünſche wohl zu bekommen! kedves egésségére kívánom, egésségére váljék! die Speiſe iſt mir übel bekommen, rosszúl eset ez az étel.

Bekräftigen, megerősítni, megbizonyítni, p. o. esküvéssel valamit.

Bekräftigung, f., megerősítés, megbizonyítás.

Bekränzen, meg- v. felkoszorúzni.

Bekratzen, megvakarni.

Bekreuzen, bekreuzigen, keresztel megjegyezni; ſich bekreuzigen, keresztet vetni valamire.

Bekriechen, etwas, bémászkálni.

Bekriegen, haddal megtámadni, hadat indítni ellene.

Bekritteln, bírálgatni valamit, kivetőt keresgélni valamiben, megrostálni.

Bekritter, der, bírálgató, lealacsonyító.

Bekrönen, megkoronázni.

Bekrönung, die, megkoronázás,

Bekümmern, Kummer verurſachen, bú-

sitni, gondot, bút szerezni valakinek; sich bekümmern, Gram und Sorgen empfinden, búsúlni, búslakodni valamin; worüber bekümmerst du dich? min búsúlsz? — Sorge für etwas tragen, gondjának lenni valamire, gondoskodni valami felől, gondolni valamivel.

Bekümmerniß, die, (Kummer), szorgolódás, búslakodás, búsongás, aggódás, aggódalom, gond, bú.

Bekümmert, adj., aggódó, búslakodó.

Bekümmert seyn, aggódni, búslakodni, aggodásban lenni; um jemanden, nyughatatlanságban lenni valaki eránt, félteni valakit valamitől; sehr bekümmert seyn, nagy aggodásban lenni.

Bekümmert, adv., aggódva, búslakodva, nyughatatlanúl.

Bekümmerung, die, nyughatatlankodás, búsúlás.

Belachen, etwas, megnevetni valamit; nevetni valamin.

Belachenswerth, -würdig, adj., nevetséges, nevetnivaló.

Beladen, megterhelni, terhelni.

Beladen, adj., terhelt, terhes, megterhelt, rakott.

Beladung, die, megterhelés.

Beläſtigen, terhelni, sanyargatni; beschwerlich fallen, terhére lenni v. esni valakinek, terhelni valakit.

Belagern, eine Stadt, Feſtung, a) blos blokiren, megszállani a' várost; b) gewöhnlich beſchießen, ostromolni, vivni p. o. a' várat, várost; trop.; ſtrenge Acht auf etwas haben, körúlfogni, körúlvenni, őrzeni; jemandes Ohren belagern, d. i. beunruhigen durch albernes Geſchwätz, terhelni p. o. valaki füleit esztelen beszéddel.

Belagerer, der, einer Stadt, ostromló, megszálló, várvívó.

Belagerung, die, (Blokade), körúlfogás v. vevés, megszállás; (Beſchießung), ostrom, várvivás; die Belagerung aufheben, az astrommal, felhagyni.

Belagerungs-Armee, die, ostromló v. várvívó sereg.

Belagerungs-Kunſt, die, várvívó mesterség a' várvívás mesterségbe.

Belagerungs-Stand, der, megszállott város állapotja.

Belagerungs-Stücke, oder Belagerungs-Train, várvívó agyúk.

Belagerungs-Werke, die, pl., várvívó készületek.

Belang, der, (Rückſicht), tekintet; in Belang deſſen, tekintvén azt, hogy —; Wichtigkeit, fontosság; von Belang, fontos, nevezetes, t. i. dolog.

Belangen, mit den Armen erreichen, elérni p. o. kézzel; ſt. betreffen, illetni, rátartozni; was mich belangt, a' mi engemet illet; verklagen, törvény útján bánni valakivel, törvénybe idézni valakit.

Belanger, der, (Kläger), felperes, vádoló; bévádoló.

Belangung, die, törvény eleibe idézés, bévádolás.

Belaſſen, dabei, abba hagyni.

Belaſten, ein Schiff, megterhelni, megrakni, terket rakni.

Belaſtet, adj. und part. terhelt, megterhelt, adv., terhelve, megterhelve.

Beladung, die, megterhelés.

Belatten, meg- v., beléczezni.

Belauben, bélevelezni, bélombozni; ſich belauben, beleveledzeni, lombosodni.

Belaubt, adj., leveles, lombos, béleveledzett,

Belaubung, die, béleveledzés, lombosodás.

Belauern, lauernd beobachten, fülelni, hallgatózni; nachſtellen, leselkedni valakire, meglesni valakit; lauernd ertappen, rajta kapni valakit valamin.

Belauerung, die, fülelés, hallgatózás; Nachſtellung, les, meglesés; Ertappung, rajtakapás.

Belauf, der, szám, öszveség, summa.

Belaufen, beſichtigen, z. B. die Gränzen, befutni, futva béjarni, eljárni, öszvejárni; ſich belaufen, von Thieren, d. i. ſich begatten; űzni, üzekedni, bagzani; ſich belaufen, d. i. ausmachen, tenni mindöszve, menni valamire, rámenni, menni egy summában v. öszveséggel annyit tenni; es beläuft ſich auf 100 Gulden, száz forintra megy.

Belauſchen, lesni, meglesni valakit, hallgatózni valakire.

Beleben, elevenítni, felelevenítni, éleszteni, feléleszteni; trop.; mit Munterkeit verſehen, erheitern, éleszteni, vidítni, vidámítni; megvidámítni.

Belebend, adj., elevenítő, élesztő.

Belebt, adj., eleven.

Belebung, die, élesztés, elevenítés.

Digitized by Google

Belecken, nyalni, megnyalni valamit.
Beledern, bébőrözni, kőrrel bévonni.
Beleg, der, (Beweis), bizonyság, tanubizonyság.
Belegen, mit etwas bedecken, béterítni, bévonni; einen Weg mit Steinen belegen, útat kővel kirakni; mit Bretern belegen, bedeszkázni, kipallózni; ſt. auflegen etwas, rávetni valamit, terhelni valamivel; z. B. das Volk mit Abgaben belegen, adót vetni a' népre, adóval terhelni a' népet; mit Strafe belegen, büntetést adni valakinek, megbüntetni valakit; mit Beweiſen belegen, megbizonyitni; von Thieren, ſt. befruchten, meghágni, meghágatni, (mint a' csödör a' kanczat).
Belegen, adj., (liegend), fekvő; nahe belegen, szomszéd, közellévő; ſt. alt, z. B. Wein, régi, állott, p. o. bor.
Belegung, die, rárakás, kirakás, béborítas, p. o. deszkával, kővel; mit einer Geldſtrafe, pénzre büntetés.
Belehnen, einen mit etwas, örökségül adni valakinek jószágot, birtokot.
Belehner, der, az ádózó birtok ura
Belehnung, die, béállítás az örökségbe.
Belehren, megtanitni valamire, útasitást adni valami dolog eránt, eligazitni valami dologban, megmutatni valamit, felvilágositni valakit valamiben; ſich belehren laſſen, megtaníttatni magát valamire, felvenni a' tanitást, oktatást v. igazitást; Rath geben, ínteni, jóra ínteni, tanácsot adni.
Belehrung, die, tanitás, megtanitás, megmutatása valaminek, útba igazitás, oktatatás; intés tanácsadás.
Beleibt, adj., testes, vaskos.
Beleibtheit, die, testesség, vaskosság.
Beleidigen, sérteni, megbántani valakit; beleidigt werden, megsértetni, megbántódni.
Beleidigend, adj., sértő, megbántó.
Beleidiger, der, sértő, bántó, megbántó.
Beleidigt, adj., megsértetett, megbántatott, megbántódott.
Beleidigung, die, sértés, megsértés, megbántás.
Beleſen, olvasott, sok olvasású.
Beleſenheit, die, olvasottság.
Beleuchten, megvilágositni, megvilágitni.
Beleuchtung, die, megvilágositás, megvilágitás; trop.; Unterſuchung, megviszgálás; die Beleuchtung der Stadtgäſſen, világosság.
Belfern, von Hunden, csaholni, ugatni.
Belieben, tetszeni; es beliebt mir, dir, teszik nekem, neked; wollen, akarni, parancsolni
Belieben, das, tetszés, akarat; nach Belieben, a' mint tetszik; Belieben an etwas haben oder finden, gyönyörüséget v. kedvet találni valamiben.
Beliebig, adj., tetsző, tetszés v. kedve szerent raló; wie es einem beliebt, tetszés szerént, a' mint valakinek tetszik.
Beliebt, adj., tetsző, kedve szerént való; angenehm, z. B. ein Menſch, kedves, megkedvellett ember.
Beliebtheit, die, kedvesség.
Beliegen, megfeküdni, feküdni miatta.
Beliſten, megcsalni, rászedni.
Bellen, ugatni; trop.; der Magen bellt, korog a' has.
Bellen, das, ugatás.
Belletriſt, der, szép tudományokkal foglatoskodó, a' ki azokra adta magát.
Belletriſterei, die, rendetlen hajlandósága hozzá.
Belobeu, dícserni, megdícsérni.
Belobt, adj., megdícsért, dícséretes.
Belobung, die, megdicsérés, dícsérettel emlegetés.
Belobungsſchreiben, das, Belobungsdecret, das, megdícsérő v. magasztaló levél.
Belohnen, jutalmát adni, megjutalmazni; das Verdienſt belohnen, az érdemet megjutalmaztatni; trop.; für beſtrafen, megbüntetni, érdemlett jutalmát (az az büntetését) megadni.
Belohner, der, megjutalmazó, megjutalmaztató.
Belohnung, die, jutalom, megjutalmazás, megjutalmaztatás.
Belt, das, napkeleti tenger.
Belügen, einen, hazugsággal megcsalni valakit, hazudni valaki előtt, hazudozni valaki felől.
Belugſen, megcsalni.
Beluſtigen, einen, valakit múlattatni gyönyörködtetni; ſich beluſtigen, mútatni magát valamivel, gyönyörüséget keresni v. találni valamiben.
Beluſtigend, adj., múlattató, múlatságos, felvidámító; adv., múlatatva.
Beluſtiger, der, múlattató.
Beluſtigung, die, múlattság, múlatta-

Digitized by Google

tás, gyönyörködtetés, gyönyörködés.

Belgen, óltani, p. o. a' fát.

Bemächtigen, ſich, hatalmába ejteni, elfoglalni, magáévá tenni, erőszakkal; trop.; der Schlaf bemächtigt ſich ſeiner, elnyomja álom.

Bemächtigung, die, elfoglalás, megvétel.

Bemähnt, adj., serényes.

Bemänteln, palástolni, elpalástolni, eltitkolni valamit, elfedezni.

Bemäntelung, die, palástolás, szinlés, eltítkolás.

Bemakeln, bémocskolni.

Bemakelung, die, bémocskolás.

Bemalen, béfesteni.

Bemannen, z. B. Schiffe, katonákkal megrakni p. o. a' hajót.

Bemaſten, ein Schiff, felárboczfázni, a' hajót.

Bemauern, kőfallal békerítni.

Bemeiſtern, ſich, elfoglalni, magáévá tenni.

Bemeiſterung, die, elfoglalás.

Bemelden, említni.

Bemeldet, adj., említett, mondott.

Bemengen, ſich mit etwas, beléelegyedni, beléelegyítni magát.

Bemerkbar, adj., észrevehető, látható; adv., észrevehetőleg.

Bemerken, észrevenni; mit Zeichen ausdrücken, krétával megjegyezni; mit Worten, szóval megjegyezni; auslegen, z. B. beſtens, üdvel, magyarázni p. o. jóra, rosszra.

Bemerkenswerth, oder -würdig, adj., megjegyzésre méltó.

Bemerker, der, észrevevő, megjegyző.

Bemerklich, adj., észrevehető.

Bemerkung, die, észrevevés, észrevétel; megjegyzés, p. o. szóval.

Bemitleiden, sajnálni, sajnálkozni valakin, szánni valakit.

Bemittelt, adj., vagyonos, jószágos, birtokos; gazdag.

Bemooſen, bémohozni, móhval benőni.

Bemooſet, adj., mohos, bémohosodott.

Bemühen, jemanden, fárasztani valakit; ſich bemühen, fáradozni, valamiben; igyekezni v. rajta lenni valamin.

Bemühung, die, fáradozás, igyekezet, iparkodás.

Bemüßigen, kénszerítni; ich ſehe mich bemüßiget, kéntelen vagyok.

Bemüßigung, die, kénszerítés

Benachbart, adj., szomszéd, közel, mellette lévő.

Benachrichtigen, jemanden von etwas, hírűladni valakinek valamit, tudosítni valakit valamiről.

Benachrichtigung, die, hírűladás, tudtára adás.

Benachtheiligen, megkárosítni valakit, kárt okozni valakinek.

Benachtheiligung, die, megcsalás p. o. az eladásban; der Nachtheil, kár.

Benäſſen, megnedvesítni.

Benageln, szeget verni belé, szeggel béverni.

Benagen, rágni, megrágni.

Benannt, adj., von Benennen, nevezett.

Benarben, bevarasítni, beforrasztani.

Benarbt, adj., sebhelyes, forradásos.

Benaſchen, nyalakodásból kóstolgatni.

Benebeln, ködděl bévonni béborítni; trop.; ſich, megzavarni, eltompítni, meghomályosítni, p. o. az elmét, megittasodni.

Benehmen, einem etwas, elvenni valakitől valamit, megfosztani valamitől; von etwas Unangenehmen befreien, megszabadítni valamitől, eloszlatni valamit; ſich benehmen, viselni magát, (jól v. rosszúl).

Benehmen, das, elvétel, elfogás; ſt. Betragen, magaviselet, mód valamivel való bánásban.

Beneiden, einem etwas, irígyelni valakinek valamit; einen beneiden, irígykedni valakire, valakit irígy szemmel nézni.

Beneidenswerth, oder beneidenswürdig, adj., irígyelhető, a' mit lehet v. méltó irígyelni.

Beneider, der, irígy.

Beneidung, die, irígylés.

Benennen, elnevezni valamit, nevet adni neki, megnevezni, meghatározni p. o. napot valamire; kinevezni p. o. hivatalra.

Benennung, die, elnevezés, név, nevezet, kinevezés p. o. hivatalra.

Benetzen, nedvesítni, megnedvesítni; durch Begießen, meglocsolni, megöntözni, megvizezni; die Wangen mit Thränen benetzen, az orczáit könnyekkel áztatni.

Benetzt, adj., nedvesített, nedves, megázott.

Benetzung, die, megnedvesítés, locsolás, meglocsolás, áztatás.

Digitized by Google

Bengel, der, (Knüttel), fustély, dorong; ein roher Mensch, kamasz.
Benne, die, font kosár, kaska.
Benöthigen, kénszerítni; ich bin benöthigt, kénteleníttetem; ich bin des Geldes benöthigt, szükségem van pénzre.
Benöthiget, adj., rászorúlt valamire, szükölködő valami nélkül.
Benutzen, benützen, hasznát venni, haszonra fordítni, használni.
Benutzung, die, einer Sache, haszonrafordítás, hasznalása valamivel; der Nießbrauch, z. B. des Ackers, haszonvétel, hasznavétele a' szantóföldnek.
Benutzer, der, haszonvevő.
Beobachten, an etwas, észre venni, tapasztalhatni; Achtung geben, szemmel tartani, rávígyázni, vígyázni, figyelmezni valamire, vizsgálni valamit; sich nach etwas richten, valamihez tartani, v. szabni magát, figyelmezni valamire, szeme előtt tartani valamit; seine Pflicht beobachten, kötelességét tellyesítni, abban eljárni, annak eleget tenni; ein Stillschweigen beobachten, hallgatni.
Beobachtung, die, észrevevés, észrevétel, vizsgálódás, figyelmezés; Beobachtung der Gesetze, a' törvénynek megtartása.
Beobachtungsgeist, der, szemesség t. i. észrevételben, vizsgálódásban.
Beordern, emen, rendelni, parancsolni, t. i. valakit valahová, valakit valaminek végrehajtására.
Bepacken, etwas, megrakni, megterhelni p. o. lovat.
Bepackung, die, megterhelés.
Bepanzern, felpáncélozni.
Bepanzert, adj, felpáncélozott.
Bepfählen, megkarózni.
Bepflanzen, béültetni, ültetni bele, plántálni; trop. für besetzen, z. B. den Tisch mit Flaschen bepflanzen, megrakni, tele rakni.
Bepflanzer, der, ültető, béültető, plántáló.
Bepflastern, mit Pflaster belegen, flastromot tenni reá, flastrommal béraggatni; den Weg bepflastern, kirakni kövel p. o. az útat.
Bepflügen, megszántani.
Bepissen, megkúgyozni, megpeselni, megvizelleni.
Bepolstern, bévánkosolni, kitömni vánkos formára.
Bepudern, béhajporozni.
Bepurpurn, piros bársony ruhába öltöztetni.
Bequem, adj., alkalmatos, helyes, jó, (von Menschen), könnyebbség szerető, lomba, könnyűségszerető; adv. alkalmatosan, jól, helyesen.
Bequemen, alkalmatossá tenni, alkalmaztatni valamihez; sich bequemen, d. i. sich nach etwas richten, magát alkalmaztani; sich etwas gefallen lassen, engedni; sich zur Arbeit bequemen, raadni magát a' munkára.
Bequemlich, adj., mindenben a' könnyebbséget szerető.
Bequemlichkeit, die, könnyebbségkeresés, lombaság, könnyebbség, alkalmatosság; kedvére élés.
Bequemung, die, magaalkalmaztatás.
Beräuchern, bé- v. megfüstölni valamivel.
Berainen, z. B. ein Feld, megyét v. határt húzni.
Beranden, kiszélezni, párkányozni.
Berasen, behantolni, gyephantal berakni, gyeppel kirakni; bégyepesedni.
Beraspeln, megráspolyozni.
Berast, adj., bégyepesedett.
Berathen, tanácsolni, tanácsot adni valakinek; gondoskodni valaki felől, tanáccsal s' tettel javát munkálódni; sich berathen, gondoskodni maga felől.
Berather, der, tanácsadó.
Berathschlagen, tanácskozni; sich berathschlagen mit jemanden, tanácskozni valakivel.
Berathschlagung, die, tanácskozás, tanácstartás.
Berauben, megfosztani, kirablani, kirabolni, felverni, p. o. a' házat, lopni, meglopni; sich berauben, magát valamitől megfosztani.
Beraubt, adj., megfosztatott valamitől; des Verstandes beraubt, eszement, megőrült.
Berauber, der, fosztó, megfosztó, ragadozó.
Beraubung, die, Plünderung, megfosztás, kirablás; Bestehlung, meglopás; Entziehung, erőszakos elvétel, megfosztás.
Berauchen, megfüstölni.
Beraucht, adj., füstös.
Beraumen, meghatározni.
Berauschen, jemanden, részegítni, megrészegítni; sich berauschen, megborosodni, megittasodni, megrészegedni.

Digitized by Google

Berauſcht, adj., boros, íttas, részeg; adv. ittasan.
Berauſchung, die, megrészegedés, részegség, megittasodás.
Berechen, meggereblyélni.
Berechnen, felvetni, öszveszámlálni, felszámlálni, számokkal felvetni; trop. erwägen, számba v. gondolóra venni, megfontolni; ſich mit jem. számot vetni valakivel.
Berechnung, die, felvetés, fel- v. öszveszámlalás, öszvevetés.
Berechtigen, jem. zu etwas, just v. hatalmat adni valakinek valamire, meghatalmazni valakit.
Berechtigung, die, hatalomadás, jusadás.
Bereden, elhitetni valamit, valakivel; der ſich leicht bereden läßt, könnyen hívő; ſich bereden, d. i. ſich einbilden, elhitetni magával; zureden, um etwas zu thun, reávenni valakit valamire, rábeszélleni; ſich bereden, d. i. unterreden, beszélgetni valakivel valami dolog felől; ſt. verabreden, einig werden, végezni egymás közt, valami eránt.
Beredung, die, Ueberredung, elhitetés, reávétel valamire; Unterredung, együtt beszélgetés; Verabredung, végzés p. o. szóval.
Beredſam, ſiehe Beredt.
Beredſamkeit, die, die Gabe zu überreden, zu überzeugen, ékes szóllás, ékesenszóllás; die Rednerkunſt, az ékesszóllás mestersége.
Beredt, beredſam, adj., beszédes, bőbeszédű; ékesen szólló, ékesszólló; adv. beszédesen, sok szóval, ékesszóllással, ékesen szólva.
Beregnen, vom Regen befallen werden, megázni; mit Regen benetzen, megásztatni, megverni az esőnek.
Beregnet, adj., megázott; a' mit megvert az eső.
Bereichern, jemanden, meggazdagítni valakit; ſich bereichern, meggazdagodni, gazdagságot szerezni.
Bereicherung, die, meggazdagítás; meggazdagodás.
Bereifen, mit Reifen verſehen, z. B. ein Faß, megabrancsozni, abrancsot ütni reá.
Bereifen, mit Reif überziehen, béderrezni, derrel bélepni.
Bereift, adj., deres.
Bereiſen, béútazni, béjárni; Jahrmärkte bereiſen, vásárokra járni.
Bereiſung, die, bejárás, beútazás.
Bereit, adj., kész, készen lévő; bereit ſeyn, z. B. zur Abreiſe, készen lenni; bereit machen, elkészítni; ſt. willig, entſchloſſen, kész, elhatározott valamire; ich bin zu Allem bereit, mindenre kész vagyok.
Bereiten, készítni; etkészítni; das Bett bereiten, ágyat vetni; ſich bereiten, készülni, elkészülni, hozzá készülni, valamihez
Bereiten, lóháton bejárni, bélovagolni, lóháton el-, v. öszvejárni; zum Reiten abrichten, z. B. ein Pferd, nyereg alá tanítni v. szoktatni; sokszor megnyergelni.
Bereiter, der, d. i. der etwas, z. B. ein Gaſtmahl zubereitet, készítő, p. o. vendégséget, 's a' t.
Bereiter, der, d. i. der ein Pferd abrichtet, lovas mester, lovász; Forſtbereiter, erdőkerülő t. i. lovan.
Bereits, adv., ſchon, már; egyszeribe mindjárt.
Bereitung, die, keszítés.
Bereitſchaft, die, készlétel; in Bereitſchaft ſeyn, készen lenni v. állani; Geld in Bereitſchaft haben, kész pénzének lenni; in Bereitſchaft ſetzen, elkészítni.
Bereitwillig, adj., kész, hajlandó; bereitwillig zu dienen, szolgálatra kész; szolgálatra termett; adv. örömest, készséggel, kész szivvel.
Bereitwilligkeit, die, készség.
Berennen, eine Stadt, körülfogni, körülvenni, valamelly várost, megszállani, a' várost, körülvenni és megtámadni.
Berennung, die, der Stadt, megszállása a' városnak.
Bereuen, megbánni valamit.
Bereuenswerth, oder -würdig, adj., megbánásra méltó; fájlalható.
Bereuung, die, megbánás.
Berg, der, hegy; ſteiler Berg, meredek hegy; der Fuß des Berges, a' hegy töve v. allya; bergab, lefelé a' hegyről; bergan, hegynek, felfelé a' hegyre.
Bergamt, das, bányatisztség.
Bergarbeit, die, bányamunka.
Bergarbeiter, der, bányász.
Bergart, die, bányászna.
Bergbau, der, bányászság; bányamivelés.
Bergbaukunſt, die, bányászmesterség.
Bergbeamte, der, bányatiszt, bányásztiszt.
Bergbeſchreibung, die, hegyleirás, hegyek leirása.

Digitized by Google

Bergbewohner, der, hegy lakosa, hegyen lakó.
Bergblau, das, rézkék.
Bergbraun, das, árnyék agyak, barnaföld.
Bergfall, der, d. i. Einsturz eines Berges, hegyomlás, hegylerohanás.
Bergfeste, die, Bergfestung, hegyen épült vár v. erősség.
Bergflecken, der, ein Dorf, das am Berge liegt, hegyen épült helység; von Bergleuten bewohnt, bányászhelység.
Bergfreiheit, die, eine Freiheit, Bergwerke anzulegen und zu bebauen, bányászi szabadság; die Freiheit einer Bergstadt, bányavárosi szabadság.
Berggebrauch, der, bányász szokás, bányászok szokása.
Berggegend, die, hegyes tájjék.
Berggeist, der, (Kobold), manó, késértet, főként a' bányákban.
Berggelb, das, Ocher, gelbe Farbe, Erde, okraföld, sárgafestőföld.
Berggelb, adj., okraföldszínű.
Berggericht, das, siehe Bergamt.
Berggesetz, das, bányásztörvény.
Berggift, das, Arsenik, maszlag, egérkő.
Berggipfel, der, hegytető, a' hegy teteje.
Berggras, das, hegyfű borjupázsit, szagos kéthímpázsit; juhperje, juh csenkesz.
Berggrün, das, hegyizöld, zöldréz, mész, gáliczréz.
Bergbauer, der, Berghäuer, bányász, bányamíves.
Bergharz, das, gyantár, lágyszurok.
Bergbauptmann, der, fő bányász.
Bergherr, der, bányász úr.
Berghöhe, die, a' hegy magassága; hegytető.
Berghöhle, die, hegyüregybarlang.
Berghuhn, das, hegyi fogoly.
Bergicht, bergig, adj., hegyes, völgyes; p. o. tartomány.
Bergjunge, der, bányász inas.
Bergkatze, die, havasi vadmacska.
Bergkeller, der, hegybeásott pincze, hegyi pincze.
Bergkette, die, hegysor, hegymenetel, egymásból folyó hegyek.
Bergknappe, der, bányász legény, bányász.
Bergknappschaft, die, a' bányászok, bányászgyülés.
Bergkosten, die, a' bányamivelésre tett költség, bányaköltség.
Bergkresse, die, foszlár.
Bergkrümme, die, hegyörbület, a' hegyek görbületei.
Bergkrystall, das, hegykristály, bányakristály.
Berglerche, die, havasi pacsirta.
Bergleute, die, bányászok.
Bergluft, die, a' hegyi tisztább levegő.
Bergmann, der, hegyi lakos, hegylakó; bányász; der in der Grube arbeitet, bányaszó, bányamíves; der in der Berghaukunst erfahren ist, bányászság értő.
Bergmännisch, adj., bányaszi; adv. bányászmódjára.
Bergmeister, der, bányászmester.
Bergordnung, die, bányász törvények v. rendszabások.
Bergpech, das, gyantár.
Bergpflanze, die, hegyi plánta.
Bergquelle, die, hegyi forrás.
Bergrath, der, bányászsági tanácsos.
Bergrecht, das, bányászi juss; bányász törvény.
Bergrichter, der, bányabáró.
Bergröthel, der, Bergroth, veres kréta.
Bergrücken, der, hegygerencz, hegyhát.
Bergsache, die, bányát illető delog.
Bergschloß, das, hegyen épült kastély.
Bergschlucht, die, hegytorkolat.
Bergschotte, der, hegyi skót, skóciai lakos.
Bergschwalbe, die, hegyi fecske.
Bergsegen, der, der reichliche Ertrag des Bergbaues, gazdag jövedelem a' bányából.
Bergspitze, die, hegytető.
Bergstadt, die, hegyen épült város; bányaváros.
Bergstrom, der, sebesfolyóvíz, mely a' hegyről zuhog lefelé.
Bergthal, das, pl. Bergthäler, hegyek közt lévő völgy.
Bergtheer, der, kátrán.
Bergtreppe, die, fedél rosznok.
Bergverständige, der, bányász, bányászhoz értő.
Bergvolk, das, hegyeken lakó nép, v. emberek.
Bergwärts, adv., hegynek, felfelé.
Bergwasser, das, hegyi viz.
Bergwerk, das, bánya, érczbánya; Gold-Silber-Bergwerk, arany —, ezüstbanyá.
Bergwerkskundig, adj., a' bányászsághoz értő.
Bergwerkswissenschaft, die, bányásztudomány, a' bányászság tudománya.

Digitized by

Bergweſen, das, bányászság.
Bergzinnober, der, termés czinobriom.
Bergen, verbergen, elrejteni, eltitkolni, megmenteni; trop. in Sicherheit bringen, bátorságba helyheztetni, megszabadítni; er iſt geborgen kiszabadúlt, t. i. a' veszedelemből.
Bergung, die Verbergung, elrejtés; Verhehlung, eltitkolás; Rettung, ki-, v. megszabadítás.
Bericht, der, előadás, jelentés, történetelőadás, előadása valamelly történetnek; in einer Klageſache, ügyelőadás; Bericht, der Gerichts- oder Zeitungsſchreiber, előadás, a' dolognak elbeszéllése v. leirása; Bericht abſtatten, előadni valamit valakinek, megvinni t. i. szóval, v. megírni valakinek valamit, hírűl adni.
Berichten, wie Geſchichtſchreiber, beszéllni, előadni, írni; Belehrung ertheilen, tanítni, megtanítni valakit valamire, eligaszítni; Nachricht geben, mündlich, jelenteni, hírűl adni, tudtára adni, tudósítni; ſchriftlich, írni, megírni valamit; etwas an eine höhere Behörde berichten, valamit hivatal szerént jelenteni, p. o. valami főtisztség v. kormányszék előtt.
Berichterſtatter, der, Berichtabſtatter, előadó, jelentő; iſt's Geſchichtſchreiber, író, megjegyző.
Berichtigen, eine Rechnung, a' számadást eligazítni, rendbe hozni; eine Schuld berichtigen, d. i. bezahlen, az adósságot lefizetni; eine Sache berichtigen, beendigen, a' dolgot elintézni; elvégezni, véghezvinni, végrehajtani; eine Schrift berichtigen, megjobbítni, megigazítni, megigazgatni az írást.
Berichtiger, der, megjobbító, megigazgató.
Berichtigung, die, einer Sache, valamelly dolognak elintézése, végrehajtása: einer Schuld, az adósságnak lefizetése; einer Schrift, az irásnak megjobbítása, megigazgatása.
Berichtung, die, Berichterſtattung, előadás, hírűladás, jelentés.
Beriechen, valamit megszagolni, szagolgatni.
Beriechung, die, megszagolás, szagolgatás.
Beringen, felgyűrűzni.
Beritten, adj., lovas.
Berkan, der, teveszőr matéria, perkál, félpatyolat.
Berline, die, eine Art Reiſekutſche, útazó kocsi.
Berliner-Blau, das, berlinikék.
Bernhard, n. pr. Mannsname, Bernát.
Bernhardskrebs, der, remeterák.
Bernſtein, der, borostyánkő.
Bernſteinern, adj., horostyánkő, agátkő, az az abból való.
Bernſteinöl, das, borostyánkőolaj.
Berohren, z. B. ein Haus, bénádolni, náddal befedni.
Berohrung, die, bénádolás, befedés náddal.
Beroſten, megrozsdásodni.
Beroſtet, adj., megrozsdásodott, rozsdás.
Berſchkohl, der, olasz káposzta.
Berſchling, der, sigér, sügér.
Berſten, wie die Erde, elrepedni, megrepedni, széllyelrepedni, elhasadni; trop. vor Zorn berſten, majd megpukkanni mérgében, haragjában megszakadni.
Bertram, der, eine Art Wermuth, tárkony üröm, tárkony, szelid tárkony, imely gyökér; Afterkamille, imély montika.
Beruf, der, Berufung zu einem Amte, meghivás p. o. hivatalra; trop. innerer Trieb zu etw., hajlandóság, természeti elrendelés valamire, vágyodás; ſt. Amt, Pflicht, hivatal, kötelesség; das iſt mein Beruf, ezt hivatalom hozzá magával, kötelességemben áll; ſeinen Beruf abwarten, hivatalában v. kötelességében eljárni.
Berufen, zu etwas rufen, hivni, meghivni; zu einem Amte berufen, meghivni valakit valamelly hivatalra; für zuſammenrufen, z. B. den Senat, összehivni, egybegyüjteni p. o. tanácskozás végett; ſich auf etwas berufen, valamire v. valakire útalni; auf jemands Zeugniß ſich berufen, valakit tanunak hozni fel, valaki tanubizonyságát hozni fel mentségül.
Berufung, die, egybehivás.
Berufsarbeit, die, das Berufungsgeſchäft, hivatalos munka.
Beruhen, nyúgodni; dabei verharren, megmaradni, megnyúgodni valami mellett; dabei bewenden laſſen, megelégedni valamin; ſeinen Grund in etwas haben, worauf ankommen, valamiben állani, valamin fordúlni meg, valamitől függeni a' dolognak, valamin épűlni.

Digitized by Google

Beruhigen, megnyúgtatni, lecsendesítni; ſeinen Zorn beruhigen, haragját szüntetni; ſich beruhigen, lecsendesedni, vígasztalni magát, megvígasztalodni.

Beruhigung, die, des Gemüthes, megnyúgtatás; Gemüthsruhe, megnyúgvás, vígasztalódás; Troſt, vígasztalás, nyúgalom.

Berüchtigen, jemanden, rossz hírbe keverni, elhíresítni, (rossz értelemben).

Berüchtigt, adj., híres (ross értelemben), az az infámis ember.

Berücken, eig. das Netz über ein Thier rücken, und es dadurch fangen, hálóba v. törbe keritni, és igy megfogni; uneig. unvermuthet überfallen, meglepni, megnyommasztani; betrügen, hintergehen, megcsalni, rászedni.

Berückſichtigen, tekinteni v. tekintetbe venni valamit, nézni valamire.

Berückſichtigung, die, tekintet.

Berühmen, ſich, einer Sache, kérkedni, dicsekedni valamivel.

Berühmt, adj., hires, nevezetes; ſehr berühmt ſeyn, nagyon híres v. nagy hírű nevű lenni; berühmt werden, elhíresedni; berühmt machen, elhíresitni; ſich berühmt machen, hírt nevet szerezni magának.

Berühmtheit, die, hírnév, híres volta valakinek.

Berühren, hozzáérni, valamihez, hozzányúlni; trop. nahe ſeyn, érni valamit; kürzlich erwähnen, illetni szóval, említni.

Berührung, die, hozzáérés, illetés.

Berührungspunkt, der, hozzáérés v. beleütődés pontja.

Berupfen, z. B. eine Gans, megmejjeszteni p. o. a' ludat, meg tépni

Berußen, békormozni.

Beſacken, z. B. einen Eſel, zsákkal megrakni, megterhelni.

Beſäen, z. B. ein Feld, bévetni, elvetni a' földet t. i. maggal.

Beſäen, das, bé-, v. elvetés.

Beſänftigen, jemanden, valakit megengesztelni; jemandes Zorn beſänftigen, valaki haragját lecsendesitni, valakit megkérlelni; ſich beſänftigen laſſen, megengesztelődni; durch Bitten beſänftigen, megkérlelődni.

Beſänftiger, der, megengesztelő.

Beſänftigung, die, megengesztelés, megengesztelődés.

Beſagen, említni, jelenteni.

Beſagt, adj., emlitett, jelentett.

Beſaiten, z. B. die Geige, felhúrozni p. o. a' hegedűt.

Beſatz, der, (Garnitur), szegély, (a' köntösön).

Beſatzung, die, das Beſatzen eines Orts mit Truppen, elfoglalás, megrakása valamelly elfoglalt helynek katonák. kal; ſt. Garniſon, őrizet, őrsereg, őrzősereg.

Beſalben, kenni t. i. a' drága kenettel.

Beſauſen, megrészekedni, meginni magát.

Beſäuung, die, bévetés.

Beſchaben, vakarni, megvakarni, faragni.

Beſchabung, die, megvakarás.

Beſchädigen, megsérteni, megrongálni, kárt, sérelmet okozni valakinek, kárt tenni benne; ſich z. B. am Körper beſchädigen, testének valamelly részében sérelmet szenvedni.

Beſchädigung, die, megsértés, megrongálás, sérelem; ſt. Verwundung, megsebesités.

Beſchäftigen, einen, foglalatoskodtatni, valakit, dolgot v. foglalatosságot adni valakinek; ſich beſchäftigen, foglalatoskodni.

Beſchäftiget, adj., foglalatoskodó valamivel.

Beſchäftigung, die, foglalatosság, munka, munka, foglalatoskodás valamivel; Beſchäftigung haben, beſchäftiget ſeyn, foglalatosságának lenni.

Beſchälen, z. B. einen Baum, meghántani p. o. a' fát; ſt. befruchten, z. B. eine Stutte, meghágatni.

Beſchäler, der, csödör, ménló, hágó csödör.

Beſchämen, megszégyenitni valakit, megpirítni t. i. az orczáját valakinek; beſchämt werden, megszégyenülni; ſt. übertreffen, felyül múlni, szégyenben hagyni; szégyent tenni rajta.

Beſchämt, adj., megszégyenitett; adv. megszégyenülve.

Beſchämung, die, megszégyenités, szégyen.

Beſchäumen, betajtékzani.

Beſchäumt, adj., tajtékos, tajtékzó; die beſchäumten Zügel, tajtékos zablák.

Beſchaffen, adj., eingerichtet, lévő, állapotban lévő; ſo beſchaffen, ollyan, illyen; ſo beſchaffen ſeyn, igy v. ugy,

Digitized by Google

v. abban v. ebben lenni t. i. a' dolognak.

Beschaffenheit, die, állapot; auch von Dingen, mivolt, minéműség; die natürliche Beschaffenheit, természeti tulajdonság, minéműség; ſt. Eigenſchaft, tulajdonság, állapot.

Beſchaffenheitswort, das, (Adverb.) határzószó.

Beſchatten, béárnyékozni, árnyékot vetni reá, árnyékkal béborítni, befedni.

Beſchattung, die, béárnyékozás, árnyék.

Beſchauen, beſehen, megnézni, megnézegetni; betrachten, vizsgálni, megvizsgálni.

Beſchauung, die, megnézés, megnézegetés, megvizsgálás.

Beſchauenswerth, -würdig, adj., megnézésre méltó.

Beſchauer, der, megvizsgáló, megnéző.

Beſchaulich, adj., megnézhető, megvizsgálható.

Beſcheid, der, Antwort, felelet, válasz; Beſcheid geben, választ v. felelet adni, felelni; Urtheil des Richters, végzés, itélettétel, oktatás; um eine Sache Beſcheid wiſſen, tudni valamit, jártasnak lenni valamiben; keinen Beſcheid wiſſen, felakadni valamin, nem tudni magán segítni; nun habe ich meinen Beſcheid, most tudom már mit csináljak, mi tévő legyek.

Beſcheiden, als beſtimmten Theil anweiſen, szabni, kiszabni, kirendelni, tulajdonítni, szánni valakinek valamit; feſtſetzen, z. B. eine Zeit, határozni, rendelni p. o. időt v. helyet valakinek, ich habe ihn zu mir beſchieden, magamhoz rendeltem ötet; bedeuten, belehren, tanítni, oktatni, megtanítni, intenni; jemanden eines Beſſern beſcheiden, valakit útra vezérleni; ſich beſcheiden laſſen, hallgatni az intésre, a' jó tanácsnak engedni; ſich beſcheiden, d. i. einräumen, zugeben, megengedni valamit, engedni valakinek, helybehagyni; ich beſcheide mich deſſen gern, örömest megengedem, helybehagyom.

Beſcheiden, adj., mäßig in ſeinen Wünſchen, magamérséklő, önmérséklő, szerény, tudja magát mérsékelni kívánságaiban; beſcheiden in Forderungen, szemérmes v. szerény lenni kívánságaiban, justartásaiban; beſcheiden ſeyn, szerénykedni; ſt. rechtſchaffen, emberséges, emberséges magaviseletü; adv. szrényen, szemérmesen, önmérsékléssel, magamérsékelve.

Beſcheidenheit, die, magamérséklés, önmérséklés, szerénység, szemérem.

Beſcheidung, die, Anweiſung, nekiszánás; Beſtimmung, rendelés, megrendelés; Belehrung, oktatás.

Beſcheinen, wie die Sonne, megvilágositni p. o. a' nap a' földet, rásütni.

Beſcheinung, die, megvilágosítás, rásütés.

Beſcheinigen, eine Sache, bizonyító irást adni valamiről; ſt. bemänteln, palástolni.

Beſcheinigung, die, irással bizonyítás, bizonyságirás; Bemäntelung, palástolás.

Beſchenken, megajándékozni valakit valamivel.

Beſchenkung, die, megajándékozás.

Beſcheren, z. B. Haare, megnyirni p. o. a' juhokat, valaki fejét, elnyirni valaki haját.

Beſcheren, einem etwas ſchenken, ajándékozni valamit, megajándékozni valamivel, adni; was Gott beſchert, bleibt unverwehrt, ha az Isten adja, más el nem ragadja; ſt. beſtimmen, beſonders vom Schickſal, elhatározni, szánni, elszánni valakinek valamit.

Beſcherung, die, megnyirés.

Beſcherung, die, das Beſcheren, a) das Schenken, ajándékozás; b) das Beſtimmen, elszánás, elhatározás; das Geſchenk, ajándék, adomány.

Beſchicken, an einen Ort ſchicken, küldeni valakit valami végre, valamit elvégezni; zubereiten, z. B. ein Gaſtmahl bereiten, vendégséget készitni, elrendelni; ſt. beſorgen, z. B. das Vieh, a' marhával bánni, gondját viselni.

Beſchickung, die, küldés; elrendelés, gondviselés.

Beſchienen, z. B. ein Wagenrad, megvasazni, p. o. a' kereket, singvassal megborítni.

Beſchießen, z. B. eine Stadt, vívni, lőni v. ágyúzni a' várost; megpróbálni, lövés által a' fegyvert, először lőni belőle, kilőni.

Beſchießung, die, vívása, ágyúzása a' városnak, vívás, ágyúzás.

Beſchiffen, einen Fluß, hajókázni rajta, behajókázni, p. o. tengert.

Beſchilft, adj., kákás, kákával benött.

Digitized by Google

Beschimmeln, megpenészesedni, megpenészedni.
Beschimmelt, adj., penészes.
Beschimpfen, kissebbítni, háta megé mocskolni; mit Worten, Namen, valakit szídni, káromlani, gyalázni.
Beschimpfung, die, kissebbítés, mocskolás, szitok, gyalázás.
Beschirmen, oltalmazni, fedezni.
Beschirmer, der, oltalmazó.
Beschirmung, die, oltalmazás, fedezés.
Beschläge, das, lakatos v. kovács munka, rézmíves munka, valamire, ajtora, ládára p. o. sarkvas; eines Pferdes, patko, lópatkó.
Beschlafen, z. B. eine Sache, más napra halasztani valamit; z. B. eine Weibsperson, elhálni, meghálni.
Beschlag, der, Zurückhaltung, letartóztatása valaminek; etwas in Beschlag nehmen, letartóztatni valamit; Arrest, fogság; Schlosserarbeit, lakatos v. rézmíves munka, valamire, p. o. ajtóra.
Beschlagen, durch's Schlagen befestigen, ráverni, felszegezni p. o. az ajtóra a' sarkakat, a' rézmívet az almáriomra, a' vasat a' kerékre; ein Rad beschlagen, a' kereket megvasalni; ein Pferd beschlagen, a' lovat megpatkolni; eine Wand mit Brettern beschlagen, a' falat bedeszkázni.
Beschlagen, als partic. befestiget, megvasalt; als adj., bévont, béborított p. o. vaspléhvel megszegezett, megerősíttetett; erfahren, sokat látott, halott, tapasztalt.
Beschlagnehmung, die, z. B. der Schiffe, letartóztatás.
Beschlagung, die, megszegezés, megerősítés; bévonás, béborítás; megpatkolás, patkó felverés.
Beschleichen, lopodzva v. orozva meglepni, megnyommasztani.
Beschleichung, die, orozvavaló meglepés, megnyommasztás.
Beschleunigen, siettetni valamit, sietni valamivel; die Reise beschleunigen, siettetni az elútazást.
Beschleunigung, die, siettetés.
Beschließen, hézárni; in sich fassen, magába foglalni, béfoglalni; endigen, végezni elvégezni, béfejezni, bérekeszteni, p. o. a' beszédet; verordnen, rendelni, végezni valamit, hogy —; einen Vorsatz fassen, feltenni v. elvégezni magában, meghatározni —.
Beschließer, der, kulcsár.
Beschließerin, die, kulcsárné.
Beschließung, die, bézárás, béfejezés, bérekesztés, végezés.
Beschluß, der, bérekesztés, béfejezés, végzés, végezet, vég, határozás; Endigung, elvégzés, végetvetés, bérekesztés; Vorsatz, feltétel, feltett szándék, határozás; Verordnung, rendelés, végzés.
Beschmauchen, béfüstölni.
Beschmeißen, meghajigálni, ráhajigálni; bémocskolni, mint a' légy v. dongó a' hust.
Beschmieren, bekenni, bémázolni valamit, olajjal, zsírral, elkeverni, el-, v. bémocskolni; schlecht beschreiben, z. B. das Papier, bémázolni, befirkálni a' papirost.
Beschmutzen, elmocskolni, elkeverni, elcsúnyítni.
Beschmutzt, adj., mocskos, elmocskolódott.
Beschmutzung, die, elmocskolás.
Beschnauben, beschnaufen, nagy szuszszal v. hortyogva szagolni.
Beschneiden, elvágni t. i. belőle; die Flügel beschneiden, a' madár szárnyait elvagdalni; die Reben beschneiden, megmetszeni a' szőlőt; Bäume beschneiden, megnyesni a' fákat; ein Buch beschneiden, körűlvágni a' könyvet; einen Knaben, wie bei Juden, környűlmetszeni v. metélni a' gyermeket, mint a' Zsidók, Törökök; trop. für entziehen, benehmen, megkezdeni, elvágni belőle, elvenni valakitől valamit; die Bienen beschneiden, d. i. den Honig ausnehmen, megherélni a' kast, kivágni a' lépes mézet belőle.
Beschneider, der, szőlőmetsző.
Beschneidemesser, das, metszőkés.
Beschneidung, die, elvágás, elmetszés, megmetszés, megnyesés, körűlvágás; környűlmetszés v. metélés.
Beschneien, hóval bélepni.
Beschnüffeln, wie der Hund, megszaglálni, bűzölni.
Beschnüren, megsinórozni, sinórral kiczifrázni, kihányni.
Beschönen, beschönigen, szépitni, simitni.
Beschönigung, die, szépítés, simitás; szín, máz.
Beschränken, határok közzé szoritni határt szabni valaminek, körbe venni v. szoritni valamit; sich beschränken auf etwas, valami mellett ma-

Digitized by Google

radni, valamire szorítni magát, ki nem ereszkedni tovább v. többre.

Beschränkt, adj., határok közze szorított, körbevett, körülszabott; kurz, rövid; schwachköpfig, szükkörű elme v. ész, tompa eszű.

Beschränktheit, die, szükkörűség, szük volta p. o. a' lakásnak, csekély volta a' tehetségnek, vagyonnak.

Beschränkung, die, határbaszorítás, körbevétel.

Beschreiben, írni; voll schreiben, beírni, teleírni; etwas schriftlich darstellen, leírni, írásban előadni p. o. valakinak az életét; zeichnen, z. B. ein gleichseitiges Viereck, egyenlő oldalú négyszegletet v. koczkalapot rajzolni; durch Worte erklären, darstellen, leírni, előadni t. i szóval.

Beschreiber, der, leíró.

Beschreibung, die, leírás, előadás; rajzolás, lerajzolás, lefestés szóval.

Beschreien, übel berichtigen, elhírlelni, rossz hírét nevét költeni, veszet nevét költeni; bezaubern, behexen, megbabonázni, megigézni, megrontani.

Beschreiten, (eine Bahn), elkezdeni menni rajta, rálépni, rámenni, felhágni, felmenni.

Beschütten, z. B. einen Baum mit Erde, feltölteni p. o. földel a' fa gyökerét; z. B. mit etwas Flüßigem, megönteni v. öntözni, meglocsolni.

Beschüttung, die, mit Erde, feltöltés p. o. földel; mit einer Flüßigkeit, meg-, v. leöntés.

Beschützen, oltalmazni, védni, védelmezni; Gelehrte und Künstler beschützen, a' tudósokat és művészeket pártolni, v. pártfogása alávenni.

Beschützer, der, oltalmazó, védő, védelmező, pártfogó.

Beschützung, die, oltalmazás, védelmezés, védés.

Beschuhen, felsarúzni lábbelit vonni rá; megfejelni.

Beschuhung, die, felsarúzás, megfejelés.

Beschuldigen, einen, vádolni valakit valamivel.

Beschuldiger, der, vádoló.

Beschuldigung, die, vádolás; falsche Beschuldigung, rágalmazás, vád.

Beschuppt, adj., pikkelyes.

Beschwägern, sich, megsógorosodni.

Beschwärzen, béfeketítni, elszennyezni.

Beschwätzen, rábeszéllni valakit.

Beschwerde, die, teeh, nehézség, baj, bajlódás, alkolmatlanság; st. Klage, panasz, panaszolkodás.

Beschwerdeführung, die, panasztétel, panaszolkodás.

Beschweren, terhelni, megterhelni; sich beschweren, panaszolkodni, panaszt tenni.

Beschwerlich, adj., terhes, nehéz, bajos; adv., nehezen, ügygyel, bajjal.

Beschwerlichkeit, die, nehézség, teeh, baj, alkalmatlanság, nyomorúság, viszontagság.

Beschwerung, die, megterhelés; das Klagen, panasz, panasztétel.

Beschwören, etwas, ráesküdni, megesküdni rá, esküvéssel állítni v. erősítni; esküvéssel kényszerítni, mint p. o. a' babonázók a' lelkeket, az ördögöt; inständig bitten, igen kérni, kényszerítni, mindenre kérni, menyre földre kérni.

Beschwörer, der, ráolvasó, igéző, ördögűző.

Beschwörung, die, ráesküvés, esküvéssel v. hittel állítás; z. B. der Geister, ráolvasás valamire, esküvéssel való kényszerítés; das Bitten, hathatós kérés, esedezés, könyörgés, menyre földre való kérés.

Beseelen, lelkesítni, lelket adni belé, megelevenítni.

Beseelt, adj., lelkesített, lelkesíttetett, eleven, élő; adv. eleven vidám; st. gereitzt, z. B. Eifer, lelkesíttetett, ébresztetett, elevenítetett, adv. lelkesíttetve, ébreztetve, elevenítetve.

Beseelung, die, lelkesítés.

Besehen, megnézni, megnézegetni, megvizsgálni.

Besehenswerth, -würdig, adj., megnézésre méltó.

Besehung, die, megnézés, megnézegetés.

Beseitigen, z. B. einen Zweifel, elhárítni, p. o. a' kétséget; Streitigkeiten beseitigen, d. i. beilegen, a' pert egyenetlenséget eligazítni.

Beseitigung, die, elhárítás, eligazítás.

Beseligen, glücklich machen, boldogítni, boldogga tenni.

Besen, der, seprű, seprő.

Besenbinder, der, seprűkötő.

Besenstiel, der, seprűnyel.

Besessen, partic. von besitzen, im Besitze eines Andern, birt, birtokában lévő; vom Teufel besessen, ördöngös; trop. vom Geitz ꝛc. besessen seyn, a' kit el-

foglalt a' fösvénység, irígység, nagyravágyás.

Beſetzen, megrakni p. o. az asztalt ételekkel, a' várost őrizettel; Gärten beſetzen, ż. B. mit Bäumen, megrakni, béültetni a' kertet fákkal, virágokkal; ein Amt beſetzen, elfoglalni, valamelly hivatalra valakit kinevezni; ein Kleid mit Treſſen beſetzen, a' ruhát paszomántal megboritni.

Beſetzt, partic. und adj., megrakott, béültetett; elfoglalt; vom Kleide, paszomántal boritott, v. paszomántos.

Beſetzung, die, eines Ortes, elfoglalás; eines Gartens, béültetés; einer Stadt, megrakás őrizettel; eines Landes, megtelepedés, p. o. lakosokkal; eines Amtes, elfoglalás, hivatal betöltése, kinevezés a' hivatalra; eines Kleides, béboritás t. i. paszomántal.

Beſeufzen, sóhajtozni valamin.

Beſichtigen, megnézegetni.

Beſichtiger, der, megnézegető.

Beſichtigung, die, megnézegetés.

Beſiegeln, megpecsételni.

Beſiegelung, die, megpecsétlés.

Beſiegen, die Feinde, meggyőzni az ellenséget, győzedelmeskedni az ellenségen; ſich beſiegen, d. i. ſeine Leidenſchaften, meggyőzni magát, zabolázni indúlatossággáit.

Beſieger, der, győző, győződelmes.

Beſiegerin, die, győző t. i. asszony, leány.

Beſiegung, die, meggyőzés.

Beſingen, ż. B. eine Leiche, elénekelni p. o. a' halottat v. holtat; die Thaten der Könige beſingen, királyok tetteit v. tetteiről énekelni.

Beſinnen, ſich erinnern, emlékezni reá v. róla, eszébe jutni; überlegen, meggondolni valamit, gondolkozni felőle; ſich hin- und her beſinnnen, mindenfelé hányni vetni az eszét; ſich eines Beſſern beſinnen, d. i. ſeine Meinung ändern, megváltoztatni gondolatját; ſein Vorhaben ändern, megváltoztatni szándékát; einen beſſern Entſchluß faſſen, jobbnak találni valamit; wieder vernünftig werden, észre jönni, magába térni; ſich ſeiner bewußt werden, ſich faſſen, magához jönni v. térni.

Beſinnung, die, Erinnerung, rá- v. megemlékezés; Unterlegung, meggondolás; das Bewußtſeyn ſeiner ſelbſt, eszénlétel, eszmélés, magameghatározás; der die Beſinnung verloren hat, a' ki magán kivül van, nincs eszén.

Beſinnungslos, adj., a' ki magán kivül van.

Beſippt, adj., atyafiságos.

Beſitz, der, ż. B. eines Hauſes, birtok, bírás; etwas in Beſitz nehmen, valamit birtokába venni, általvenni, elfoglalni; einer Sache, bírás.

Beſitzen, auf einem Orte ſitzen, ülni valamelly helyen; ż. B. das Weibchen beſitzt die Eier, a' jércze üli a' tojásokat v. ül a' tojáson; etwas als Eigenthum haben, ż. B. Haus und Hof, birni valamit p. o. házat, jószágot, birni valamivel, p. o. pénzel, kincsel 's a' t. — ſt. begabt ſeyn, ż. B. mit Verſtand, lenni valamijének, birni vele; er beſitzt ein edles Herz, nemes szive van, nemes szivvel bir; jemandes Liebe, Achtung beſitzen, valakitől szerettetni, tiszteltetni; jemandes Zutrauen beſitzen, valaki bizodalmat megnyerni; ſt. kennen, ż. B. eine Sprache, tudni, érteni, p. o. valamelly nyelvet.

Beſitzer, der, birtokos, biró, tulajdonos, a' ki bir valamit.

Beſitzerin, die, birtokos asszony személy.

Beſitzfähig, adj., birtokkoros, koros a' birtokra.

Beſitznahme, die, Beſitznehmung, általvétel, birtokbavétel.

Beſitznehmer, der, általvevő birtokos.

Beſitzthum, das, birtok, jószág.

Beſitzung, die, bírás.

Beſoffen, adj., részeg; adv., részegen.

Beſoffenheit, die, részegség.

Beſohlen, ż. B. Schuhe, megtalpalni.

Beſolden, einen, fizetést adni valakinek, fizetni valakit.

Beſoldung, die, fizetés, zsold.

Beſondere, der, die, das, adj., von andern Dingen abgeſondert, különös, különválasztott, külön, tulajdon; was ſich von andern Dingen unterſcheidet, különös, kiváltképpenvaló, kivált t. i. a' többek közül, jeles; ſt. ſonderbar, wunderbar, ritka, különös, rendes.

Beſonderheit, die, különösség.

Beſonders, adv., külön, különösen, kiváltképpen.

Beſonnen, adj., valamit meggondoló,

Digitized by Google

előrevigyázó; adv., meggondolva, előrevigyázva, okosan.

Beſonnenheit, die, meggondolás, előrevigyázás, magához térés, okosságra figyelmezés.

Beſorgen, Sorge tragen, gondoskodni valami felől, gondját viselni valaminek, gondot viselni valamire; befürchten, félni, tartani valamitől; ſt. beſorgt ſeyn irgendwegen, nyughatatlanságban lenni, nyughatatlankodni valaki miatt v. valamin.

Beſorger, der, gondviselő; der Geſchäfte, ügyviseló; der Wirthſchaft, sáfár.

Beſorglich, adj., z. B. Gefahr, félhető, a' mitől lehet félni; furchtſam, félelmes, félénk, mindenen töprenkedő; ſorgfältig, gondos, gondoskodó.

Beſorglichkeit, die, félelem, valamitől tartás; félénkség, töprenkedés; das Uebel, welches man beſorgt, kedvetlen dolog, baj.

Beſorgniß, die, gondoskodás valami felől, gondviselés; Furcht, félelem, aggódás; Beſorgniß erregen, aggódalmat v. félelmet szerezni a' jövendőkre nézve.

Beſorgt, adj., gondos, gondoskodó, aggódó, nyughatatlan valami eránt; beſorgt ſeyn aggódni valamin, félni, tartani valamitől.

Beſorgung, die, gond, gondoskodás; Furcht, félelem, tartás valamitől.

Beſpannen, einen Wagen mit Pferden, lovakat béfogni a' kocsiba, szekérbe.

Beſpannung, die, béfogás.

Beſpicken, megspékelni.

Beſpinnen, wie z. B. Raupen die Zweige, béfonni, beszőni mint a' hernyó az ágakat.

Beſpötteln, gúnyolgatni.

Beſpöttelung, die, gúnyolgatás.

Beſpotten, gúnyolni, kigúnyolni valamit.

Beſpottung, die, kigúnyolás.

Beſprechen, im voraus behandeln, z. B. Waaren, előre megalkudni p. o. a' portékát; über etwas ſprechen, beszélgetni valakivel valamiről; ſich beſprechen, beszélgetni valakivel valami felől v. eránt.

Beſprechung, die, előre megalkudás; Unterredung, együtt beszélgetés.

Beſprengen, béfecskendezni p. o. vízzel, bélocsolni, béhinteni p. o. sóval.

Beſprengung, die, mit Waſſer, béfecskendezés, bélocsolás; mit Salz, béhintés, p. o. sóval.

Beſpringen, (von Hengſten), meghágni.

Beſpritzen, béfecskendezni; ſich beſpritzen, z. B. mit Koth, felhányni magára a' sárt.

Beſpritzung, die, béfecskendezés, locsolás.

Beſpülen, mosni, mint p. o. a' víz a' partot.

Beſſer, Comparat. von gut, adj., jobb; für angenehmer, ſchöner, kedvesebb, szebb; für vollkommener, jobb, előbbvaló, jelesebb; der Abſicht gemäßer, alkalmatossabb; eine beſſere Gelegenheit abwarten, jobb alkalmatosságot várni; für geſünder, egésségesebb; für nützlicher, hasznossabb; adv., jobban; etwas beſſer, jobbacskán.

Beſſern, beſſer machen, jobbá tenni, helyre hozni, kijobbítgatni, jobbítni, megjobbítni, megigazgatni; ſich beſſern, von Kranken, jobban lenni, jobbúlni; an Geſchicklichkeit zunehmen, előbbre menni, inkább boldogúlni valamiben; eine beſſere Beſchaffenheit gewinnen, jobbra fordúlni; ſittlich beſſer werden, magát megjobbítni, jobb útra térni, megjobbúlni.

Beſſerung, die, des Menſchen, megjobbítás; die Verbeſſerung unſers Zuſtandes, jobbúlás, jobbra fordúlás a' betegség után; im moraliſchen Sinne, jobb útra térés, maga megjobbítása.

Beſſerungsmittel, das, jobbító v. orvosló eszköz.

Beſtändig, adj., szünetlen, szüntelen való, állandó, örökös; unveränderlich, állandó, tartós; adv., ununterbrochen, szüntelen, szünet nélkül, állandóúl, mindenkor; ſtandhaft, állandóúl, allhatatosan.

Beſtändigkeit, die, szüntelen, tartás, tartósság, állandóság, állhatatosság.

Beſtärken, erősítni, megerősítni.

Beſtärkung, die, megerősítés p. o. vélekedésben.

Beſtätigen, bekräftigen, z. B. ein Geſetz, megállítni, megerősítni p. o. a' törvényt; etwas verſichern, erősítni, állítni, bizonyítni, ráhagyni; ſich beſtätigen, megbizonyosodni, bétellyesedni.

Beſtätiger, der, megerősítő, megbizonyító.

Beſtätigung, die, megerősítés, ráhagyás, bizonyítás, bébizonyosodás.

Beſtäuben, béporozni.

Digitized by Google

Beſtäubt, adj., poros, béporosodott.
Beſtallung, die, die Uebertragung eines Amtes, hivatalba tevés; das Amt ſelbſt, hivatal, szolgálat.
Beſtand, der, Fortdauer, állandóság, állandó megmaradás, tartosság; Beſtand haben, megmaradni, maradandó v. állando lenni; keinen Beſtand haben, nem tartani, nen lenni tartos; mit Beſtand der Wahrheit, igazán, valósággal, nem sértvén az igazságot; der Beſtand der Caſſe, érték, summa, maradék, megmaradt summa v. pénz; des Vermögens, a' vagyon értéke; ſt. Pacht, Miethe, kibérlelés, kiárendálás; in Beſtand nehmen, bérbe kivenni, v. kifogadni, kibérlelni.
Beſtandgeld, das, árendapénz.
Beſtandinhaber, der, árendás.
Beſtandgut, das, árendás jószág.
Beſtander, Beſtändler, der, árendás, bérlelő, béres lakó, bérben lakó.
Beſtandtheil, der, pl. die Beſtandtheile, részei, tévőrészei valaminek, bennék, bennség.
Beſtandverlaſſer, der, béres lakás v. szoba kiadója, árendába kiadója.
Beſtandzeit, die, az árenda ideje.
Beſtatten, einen zur Erde, valakit eltemetni.
Beſtattung, die, eltemetés.
Beſtauden, oder ſich beſtauden, d. i. Stauden bekommen, szárba indúlni, mint a' gabona, csemetesedni, mint a' fa.
Beſte, der, die, das, (der Superl. von gut), adj., legjobb, nagyon v. felette jó; beſter Freund! kedves barátom! das beſte Mehl, lisztlang, a' legjobb liszt; in ſeinen beſten Jahren ſeyn, legjobb v. legszebb korában lenni; bei der erſten beſten Gelegenheit, a' legelső adandó alkalmatossággal.
Beſte, das, d. i. der Nutzen, java, haszna valakinek; zum Beſten gereichen, javára lenni; jemandes Beſte zu befördern ſuchen, valaki javát elömozdítni, igyekezni; nicht viel zum Beſten haben, d. i. dürftig ſeyn, szegény állapotban lenni, kevéssel bírni; einen zum Beſten haben, valakit bolondítni, valakiből tréfát v. csúfot űzni.
Beſte, adv., am beſten, zum beſten, auf's beſte, legjobban; es iſt am beſten, wenn du ſchweigſt, legjobb hallgass, legjobb ha hallgatsz.
Beſtechen, bei den Bergleuten, megvésegetni; trop. durch Geſchenke beſtechen, megvesztegetni t. i. pénzel.
Beſtecher, der, megvesztegető.
Beſtechlich, beſtechbar, adj., megvesztegethető, megvehető.
Beſtechung, die, megvesztegetés, p. o. pénzel 's a' t.
Beſteck, das, ein Käſtchen oder Futteral, in welches gewiſſe zuſammengehörige Werkzeuge geſteckt werden, tok, tartó a' mellyben mindenféle eszközök v. szerszámok tartatnak; dieſe Werkzeuge ſelbſt, z. B. ein Meſſer, evő eszköz, t. i. kés, villa egy tokban; ein chirurgiſches Beſteck, seborvosi szerszám
Beſtecken, rá-, v. belédugdosni, rátüzni, béültetni, bédugdosni p. o. kertágyat babbal, megkarozni (a' borsót); betüzködni, felékesítni.
Beſteckung, die, beültetés, megkarozás.
Beſtehen, állani, lenni; von Flüſſigkeiten, aufhören zu fließen, megállani, megállapodni, nem folyni, megaludni, mint a' téj, vér, kocsonya, v. megfagyni, mint a' víz, vaj; trop. in einer Rede beſtehen, bleiben, elakadni, belészakadni a' beszédben; gegen den Feind beſtehen, d. i. Stand halten, kiállani, p. o. az ellenség előtt kiállani a' sarat, nem hátrálni; in der Prüfung gut oder ſchlecht beſtehen, jól v. rosszúl forgatni magát p. o. a' tudományos vizsgálatban; mit Schande beſtehen, szégyent vallani; ſt. ſein Weſen behalten, fennállani, megmaradni; ſt. aus Theilen zuſammengeſetzt ſeyn, állani, lenni valamiből; der Menſch beſteht aus Leib und Seele, az ember testből és lélekből áll; ſt. ausdauern, kiállani; hier kann man vor Kälte nicht beſtehen, itt az ember a' hideget ki nem állhatja; beharren auf etwas, z. B. auf ſeiner Meinung beſtehen, vélekedése melett állhatatosan megmaradni, megállani, állandónak lenni; ſie beſtehen darauf, azon erősködnek; es beſteht noch, meg van még; ſt. pachten, kibérlelni, p. o. házat; ſt. glücklich beſiegen, überwinden, meggyőzni, kiállani; alle Schwierigkeiten beſtehen, minden nehézséget meggyőzni; mit haben, állani, lenni; ſein ganzes Vermögen hat darin beſtanden, minden birtoka abban állott.
Beſtehlen, meglopni valakit.
Beſtehler, der, tolvaj, lopó.
Beſtehlung, die, meglopás.

Digitized by Google

Beſteigen, auf etwas ſteigen, rá-, v. felmenni, felhágni valamire; ein Pferd beſteigen, felülni a' lóra; ein Schiff, hajóra ülni, belémenni a' hajóba; einen Berg, felmenni a' hegyre, megmászni a' hegyet; die Bühne, a' játékszínre kilépni v. felhágni; den Thron beſteigen, a' fejedelmi székbe ülni, az uralkodást által venni.

Beſteiger, der, ráülő, rámenő.

Beſteigung, die, felhágás, felmenés, ráülés, rámenés; Beſteigung des Thrones, az uralkodás általvétele v. kezdete.

Beſtellen, jemanden an einen Ort, rendelni valakit valamelly helyre, a' hol megjelenjen; einen zu etwas beſtellen, d. i. ihm etwas auftragen, valakit valamivé v. valaminek tenni v. kinevezni p. o. tútornak; eine Arbeit beſtellen, z. B. Schuhe, megrendelni valamit p. o. lábbelit rendelni v. csináltatni; ein Geſchäft beſorgen, elintézni valamit, gondoskodni valami felöl; einen Brief beſtellen, kézhez adni a' levelet; das Feld beſtellen, a' szántóföldjét megmunkálni, megszántani, bévetni.

Beſtellung, die, odarendelés valamelly helyre; Ernennung, z. B. zu einem Amte, kinevezés p. o. hivatalra; Auftrag, megrendelés p. o. portéka küldése v. hozatása eránt; Beſorgung, elrendelés, elintézés; die Beſorgung des Feldes, a' föld munkája, megszántása, bévetése.

Beſtens, adv., legjobb módon v. módra, igen jól, nagyon.

Beſteuern, adót vetni reá.

Beſtialiſch, adj., baromi; adv. barom módra.

Beſtie, die, barom, vad állat.

Beſtimmen, etwas, meghatározni, kiszabni valamit; zu etwas beſtimmen, valamire szánni, elrendelni, elhatározni; ſich zu etwas beſtimmen, valamire határozni magát.

Beſtimmt, adj., meghatározott; adv., meghatározva.

Beſtimmtheit, die, meghározottság.

Beſtimmung, die, meghatározás, meghatárzás; Beſtimmung zu einem Zwecke, elhatároztatás, rendeltetés, p. o. valamelly végre, elrendeltetés; die Beſtimmung des Menſchen, d. i. ſein Beruf, az embernek hivatala, sorsa; im theologiſchen Sinne, az embernek elhatároztatása, elrendeltetése, a' mire született, hivattatott.

Beſtimmungsort, der, kirendelt hely, a' hová valaki igyekszik v. küldetik; ein Beſtimmungsort, um da zu bleiben, jövendő lakhely.

Beſtmöglichſt, adv., legjobb módon.

Beſtocken, ſich, einen Stamm bekommen, beſonders vom Getreide, szárba indúlni, bokrodzani, bokrosodni p. o. mint a' gabona, v. élet.

Beſtoßen, trop. mit groben Feilen bearbeiten, nagyfogú reszelövel a' nagyjából megreszelni; bei Tiſchlern, aus dem Groben behobeln, a' nagyjából meggyalulni.

Beſtrafen, büntetni, megbüntetni valakit.

Beſtrafer, der, büntető.

Beſtrafung, die, büntetés, megbüntetés.

Beſtrahlen, súgárival megvilágosítni, bésúgározni.

Beſtreben, ſich, igyekezni, igyekszeni valamin v. valamire, törekedni valamire.

Beſtreben, das, die Beſtrebung, igyekezet.

Beſtreichen, z. B. die Pfeile mit Gift, megkenni, békenni p. o. a' nyilat méreggel; mit Farbe beſtreichen, befesteni a' falat.

Beſtreichung, die, békenés, megkenés; hozzáérés.

Beſtreiten, mit Worten angreifen, z. B. jemandes Meinung beſtreiten, valaki vélekedése ellen kikelni; ich will es nicht beſtreiten, nem akarom tagadni v. vítatni, nem akarok ellene mondani; trop. mit den nöthigen Kräften bewirken, ausführen, elgyözni, meggyözni valamit; eine Arbeit beſtretten, elgyözni a' munkát, elvégezhetni, véghezvihetni; die Koſten beſtreiten, megbírni v. győzni a' költséget.

Beſtreiter, der, z. B. einer Lehre, vítató, ellene kikelő.

Beſtreitung, die, megtagadás, kikelés p. o. valamelly állítás ellen, vítatás; Beſtreitung der Koſten, a' költségnek megbírása, elgyözése.

Beſtreuen, béhinteni; mit Salz beſtreuen, z. B. Fleiſch, bésózni.

Beſtreuung, die, béhintés.

Beſtricken, trop. an ſich ziehen, feſſeln, hálóba v. törbe keritni, bébonyolni; mit einer Strickerei umgeben, körül kötni p. o. reczével, harizsnyakötéssel, 's a' t.

Digitized by Google

Beſtricken, das, die Beſtrickung, hálóbakerítés, tőrbekerités.
Beſtrömen, mosni, ráfolyni, mellette elfolyni; ringsum beſtrömen, körűlfolyni; trop. Thränen beſtrömten ſeine Wangen, könnyek áztatták orczáit.
Beſtürmen, vívni, dúlni; die Winde beſtürmen das Meer, a' szél dúlja a' tengert; oder die Schiffe, v. vívja a' hajókat; eine Stadt beſtürmen, valamelly várost ostromolni, vívni; trop. einen mit Bitten beſtürmen, valakit kéréseivel terhelni, ostromolni.
Beſtürmer, der, vívó, ostromló.
Beſtürmung, die, das Beſtürmen, vívás, dúlás, ostromlás.
Beſtürzen, megrettenteni, öszvezavarni, megrémítni, elbódítni, zürzavarba hozni; beſtürzt werden, megrettenni, megréműlni.
Beſtürzt, adj., megrettent, rémült, megrémült, ijjedtében megbódúlt.
Beſtürzung, die, rémülés, megrémülés, öszvezavarodás, megrettenés.
Beſuch, der, látogatás; einen Beſuch abſtatten, machen, valakit meglátogatni, látogatására menni v. lenni valakinek; Beſuch der Meſſen oder Jahrmärkte, járás, eljárás, vásárokra.
Beſuchen, látogatni, meglátogatni, megkeresni; eljárni vásárokra.
Beſuchung, die, látogatás, meglátogatás, megkeresés.
Beſuchzimmer, das, látogató szoba.
Beſudeln, elmocskolni, elkeverni, bemocskolni, bekeverni; trop. ſich mit jemandes Blut beſudeln, magát valaki vérével megfertéztetni, v. undokitni.
Beſudeln, das, die Beſudelung, elmocskolás, megfertéztetés.
Beſudler, der, valamit elmocskoló.
Betäuben, megsiketítni, bédúgúlni a' fülnek; des Bewußtſeyns berauben, elbódítni, megbódítni, megkábítni; ſein Gewiſſen betäuben, lelkiesméretét megszéditni.
Betäuben, das, die Betäubung, bédúgúlás; z. B. der Menſchen, der Sinne, elbódúlas, elkábúlás, fülbedúgúlás.
Betäubend, adj., bódító, szédítő, kábító.
Betäubt, adj., von Nerven, Gliedern, elhalt, zsibbadt; von Menſchen, bódúlt, elbódúlt, kábúlt; adv., megsiketülve, elbódúlva.
Betäubungsmittel, das, bódító v. kábító eszköz.
Betagen, a' napszámat feltenni a' levélben.
Betagt, adj., koros, megélemedett, éltes, öreg.
Betagtheit, die, korosság, öregség.
Betagung, die, Tagsbezeichnung im Briefe, a' napszám feltétele a' levélben.
Betackeln, z. B. ein Schiff, a' tengeri hajót minden szükséges vitorlákkal, 's kötelekkel 's a' t. felkészitni.
Betackelung, die, das Betackeln, felkészitése a' hajónak vitorlákkal, kötelekkel 's a' t. hajókészület.
Betaſten, megtapintani, megtapogatni; herumgreifen, körültapogatni.
Betaſten, das, die Betaſtung, megtapintás, megtapogatás.
Betbruder, der, der aus Heuchelei beſtändig betet, szenteskedő.
Bete, die, auch Mangold, czékla; gemeine Bete, veres czékla, veres répa.
Beten, imádkozni, könyörögni, az Istenhez fohászkodni, esedezni.
Beten, das, imádkozás, könyörgés; Beten auf den Knieen, esedezés.
Beter, der, imádkozó, könyörgő, fohászkodó.
Betglocke, die, könyörgésre csendítő kis harang.
Bethaus, das, Isten háza, szent egyház, templom.
Bethätigen, in Thätigkeit ſetzen, gerjeszteni, t. i. munkára; ſt. thätig beweiſen, z. B. ſein Verſprechen, telyesíteni t. i. igéretét.
Bethauen, béharmatozni.
Bethaut, adj., harmatos.
Betheilen, z. B. einen jeden betheiligen, kinek kinek a' maga részét kiadni, kiosztani.
Betheiligen, Theil nehmen laſſen, részesítni valakit valamiben.
Betheiligen, das, die Betheiligung, részesítés.
Betheiligte, der, részes, részesült.
Betheuern, heilig verſichern, erős hittel állítni v. bizonyitni, erősítni, eskűdni valamit.
Betheuerung, die, erős hittel állítás, bizonyítás, erősítés.
Bethören, elbolondítni, elámitni, megvakitni, rászedni.
Bethörung, die, vakítás, elámítás.
Betiteln, z. B. ein Buch, czimelni, elnevezni, nevet v. czimet adni p. o. valamelly könyvnek; Menſchen betiteln, szóllitni, tisztelni.

Digitized by Google

Betitelung, die, eines Buches, czímelés, elnevezés; Betitelung eines Menschen, szóllítás, czímadás.

Betonen, z. B. eine Sylbe, hangjelezni, p. o. a' kimondásban a' szótagot, megvonva, v. élesen mondani ki.

Betonung, die, hangjelezés, szótag megvonása.

Betracht, der, die Rücksicht, tekintet; in diesem Betracht, ebben a' tekintetben.

Betrachten, genau sehen, nézegetni, vizsgálni, megvizsgálni valamit; seine Gedanken ausschließlich mit etwas beschäftigen, vizsgálodni t. i. eszével, elmélkedni valamiről; in bestimmter Absicht betrachten, z. B. um ein Urtheil zu fällen, nézni, tartani valaminek, úgy nézni, mint — 's a' t. — sich darnach richten, tekinteni, nézni valamit.

Betrachtend, adj., vizsgálódó, szemlélő, p. o. ész.

Betrachtenswerth, s. betrachtungswerth.

Betrachter, der, z. B. des Himmels, vizsgáló; mit der Seele, vizsgálódó, gondolóra vevő.

Betrachtung, die, das Betrachten mit den Augen, vizsgálás, megvizsgálás; mit der Seele, vizsgálódás t. i eszével, elmélkedés; daher, die Berücksichtigung, tekintet; etwas in Betrachtung ziehen, valamit tekintetbe venni v. tekinteni, nézni; in dieser Betrachtung, ebben a' tekintetben, ezt tekintvén, erre nézve; der Zustand der Seele, da sie im Nachdenken gleichsam verloren ist, elmélkedés, gondolkodás valami felől; Betrachtung anstellen, elmélkedni.

Betrachtungswerth, betrachtungswürdig, adj., megvizsgálásra méltó.

Beträchtlich, adj., szembetünő, nagy, nem kevés.

Beträufen, beträufeln, bécsepegetni.

Betrag, der, d. i. die Summe, a' menynyire valami megy, summa, érték, öszveség.

Betragen, eine Summe ausmachen, tenni, öszveséggel tenni, menni annyira v. ennyire; sich übel oder wohl betragen, rosszúl v. jól magát viselni.

Betragen, das, die Lebensweise, magaviselet; ein sittliches Betragen, szelíd magaviselet; ein bescheidenes Betragen, szerénység; ein gefälliges Betragen, kedveltető magaviselet; das Verhalten gegen jemand, velebánás, magaviselet.

Betrauern, szomorkodni, bánatba v. szomorúságba merülni valamin, keseregni valamin, gyázolni.

Betrauerung, die, szomorkodás, keserűség, kesergés.

Betrauernswerth, betrauernswürdig, adj., siratható, siralmas.

Betreff, der, z. B. in Betreff der Sache, a' mi a' dolgot illeti, a' dologra nézve, a' dolog eránt.

Betreffen, rajta érni v. kapni; widerfahren, sollte mich ein großes Unglück betreffen, ha valami nagy szerencsétlenség történnék rajtam; uns hat das Unglück des Krieges betroffen, a' háború veszedelmei reánk jöttek; Beziehung haben, illetni, rátartozni; was mich betrifft, a' mi engemet illet.

Betreiben, rajta lenni valamin, sürgetni valamit, nagy igyekezettel dolgozni valamin v. folytatni v. üzni valamit, utánna látni valaminek; eine Arbeit betreiben, utánna látni a' dológnak; eine Kunst betreiben, valamelly mesterséget üzni v. folytatni; einen Prozeß betreiben, pert folytatni.

Betreibung, die, utánna járás, sürgetés, üzés, folytatás.

Betreten, rálépni; bémenni, rámenni, járni, bejönni v. belépni rajta; einen Weg betreten, valamelly úton elindulni; jemandes Fußtapfen betreten, valaki nyomdokait követni; sich begatten, vom männlichen Geflügel, megnyomni, megpetézni, mint a' kakas a' jérczét; antreffen, finden, rajta kapni, rajta érni.

Betreten, adj., verwirrt, megrezzent, meghökkent, megrettent, meg- v. öszvezavarodott; betreten werden, megzavarodni, megrezzenni, meghökkenni.

Betretung, die, bélépes, bémenetel, rámenetel, rajtaérés, v. kapás.

Betretungsfall, der, rajtakapás, p. o. valamin; im Betretungsfall, ha rajta kapják v. érik.

Betrieb, der, eines Geschäftes, utánna látás valaminek, folytatása a' munkának; késztetés, indítás.

Betriebsam, adj, munkás, serény, szorgalmatós; adj., serényen, szorgalmatosan.

Betriebsamkeit, die, serénység, munkásság, szorgalom, szorgalmatosság.

Betrinken, sich, megrészegedni; jemanden betrinken, le- v. megrészegítni.

Digitized by Google

Betroffen, adj., in Verwirrung geſetzt, megütközött, megdöbbent, megzavarodott, zavarodásba esett; erſtaunt, meghökkent, megrettent; adv., megrettentve, megzavarodva.

Betroffenheit, die, megütközés, zavarodás, megdöbbenés.

Betrüben, trübe machen, von Waſſer, felzavarni p. o. a' vízet; trop. vom Gemüthe, einen betrüben, valakit szomorítni, megszomorítni, búsítni; ſich betrüben über etwas, búsúlni, buslakodni valamin.

Betrübniß, die, szomor, szomorkodás, búsúlás; Betrübniß verurſachen, valakit szomorítni; ein Uebel, das jenes Gefühl erweckt, szomorúság, szomorú eset, búslakodás.

Betrübnißvoll, adj., szomorú, keserves, szomorkodó.

Betrübt, adj., bús, szomorú; Betrübniß verurſachend, z. B. Nachrichten, szomorító, szomorú, nyomorú.

Betrug, der, csalás; csalárdság, megcsaladkozás, ravaszság; Betrug begehen, csalni; mit Betrug umgehen, csalárdkodni, csalni akarni; vorſetzlicher Betrug, fortélyos v. kigondolt ravaszság.

Betrügen, megcsalni; täuſchen, elámítni; ſich betrügen, megcsalatkozni, megcsalni magát.

Betrügen, das, megcsalás.

Betrüger, der, csaló, csalárd; in Verſprechungen, ámító; der Betrüger ſeines Compagnons, társcsaló, társa megcsalója.

Betrügerei, die, csalárdság.

Betrügerin, die, csalárd, asszony személy.

Betrüglich, betrügeriſch, adj., álnok, ravász, csalfa; betrügeriſche Hoffnung, csalfa remény; adv., ravaszúl, álnokúl.

Betrüglichkeit, die, csalfaság, álnokság.

Betrunken, adj., részeg; ein wenig betrunken, ittas.

Betſchweſter, die, die gerne betet, szüntelen áitatoskodó t. i. asszony; die aus Heuchelei betet, képmutató kegyes, kegyeskedő, szenteskedő.

Betſtunde, die, imádkozás órája; in der Kirche, könyörgés, könyörgés ideje a' templomban.

Bett, das, ágy; die Bettſtatt, nyosolya t. i. fából, vasból; das Bett machen, ágyat vetni; zu Bett geben, oder ſich zu Bette legen, lefeküdni; das Bett hüten müſſen, d. i. krank ſeyn, az ágyat őrízni, beteg lenni; das Flußbett, a' folyóvíz árka.

Bettbezug, der, ágytakaró, ágyterítő.

Bettbrett, das, ágydeszka, a' nyosolyafenék deszkája.

Bettdecke, die, lepedő; die Oberbettdecke, ágyterítő.

Bettel, der, csekélység, alávalóság; kóldúlás.

Bettelarm, adj., talpig szegény, földhöz ragadt szegény, koldús, szegény mint a' koldús; bettelarm werden, koldús botra jutni; bettelarm machen, koldús botra juttatni.

Bettelbrief, der, koldúló levél.

Bettelbrod, das, koldúlt kenyér.

Bettelbruder, der, koldúló.

Bettelbube, der, koldúló gyermek.

Bettelei, die, nyomorúság, szegénység; koldúlás.

Bettelgeld, das, koldúlt pénz.

Bettelhaft, adj., nyomorúlt; adv., koldús módra.

Bettelhandwerk, das, koldúlás.

Bettelleute, die, koldúsok.

Bettelmann, der, koldús.

Bettelmönch, der, koldúló barát.

Betteln, koldúlni; betteln gehen, kéregetni; trop. die Kunſt geht betteln, d. i. ſchlägt nicht an, koldús botra jutott a' mesterség; ſt. oft und dringend bitten, esdekleni, reménykedni.

Betteln, das, koldúlás, kéregetés.

Bettelngehen, das, házanként kéregetés v. koldúlás.

Bettelorden, der, alamizsnából élő barát rend, koldúló barátok.

Bettelſtab, der, koldúsbot; an den Bettelſtab bringen, koldúsbotra júttatni; an den Bettelſtab kommen, koldúsbotra jútni v. szorúlni.

Bettelſtolz, der, koldúskevélység.

Bettelſtolz, adj., koldúskevély.

Bettelweib, das, koldúló asszony.

Betten, ágyat vetni, megvetni az ágyat, ágyalni; ſich betten, ſich lagern, ágyat vetni magának, lefeküdni; Sprichw. wie man ſich bettet, ſo ſchläft man, a' mint vetsz, úgy aratsz; ki ki hogy igyekszik, úgy veszi hasznát; ki mint veti az ágyát, úgy alszik.

Bettfrau, die, ágyvető asszony.

Bettgenoß, der, hálótárs.

Bettgeſtell, das, nyoszolya, ágy.

Bettlägerig, adj., fekvőbeteg.

Bettler, der, koldús.

Bettpfanne, die, ágymelegítő.

Bettpfoſte, die, ágyláb.

Digitized by Google

Bettpfühl, der, (Polſter), vánkos, fóály, fejally.
Bettſack, der, ein lederner Sack auf Reiſen, párnazsák.
Bettſchirm, der, olasz fal.
Bettſtatt, Bettſtelle, die, nyoszolya, ágy.
Bettuch, das, lepedő, olsólepedő.
Bettüberzug, der, vánkos v. párnahéjj.
Bettvorhang, der, ágyfedező, ágyelőző, ágykárpit.
Bettwärmer, der, ágymelegítő.
Bettwanze, die, büdösféreg, polocska.
Bettzeug, das, ágybeli.
Bettzieche, die, párnatok, vánkos v. dunyhatok.
Bettzüge, die, idem.
Betwoche, die, (Kreuzwoche), áldozóhét v. hete.
Beuge, die, d. i. Krümmung, görbület, hajlás; bei den Böttchern, ein Werkzeug, die Reife zu beugen, hornyító, hornyoló.
Beugel, das, szarvas kalács.
Beugen, görbíteni, meggörbíteni; die Knie beugen, térdet hajtani; ſich beugen, meghajolni, meghajtani magát, megalázni, lenyomni.
Beugung, die, meggörbítés; meghajtás.
Beugſam, adj., hajtós.
Beulchen, das, gümöcske.
Beule, die, gümő, gömő, csomó; iſt's Geſchwür, kelevény; Peſtbeule, pestises kelevény v. mirigy.
Beunruhigen, háborgatni, nyughatatlankodtatni, nyugtalanítni; ſich beunruhigen, nyughatatlankodni, nyughatatlanságban v. aggodásban lenni, aggódni.
Beunruhiger, der, háborgató, nyughatatlanság szerző.
Beunruhigung, die, háborgatás, nyughatatlanítás; die Unruhe, aggódás, aggodalom.
Beurbaren, mivelni p. o. földet.
Beurkunden, bizonyságírásokkal megerősítni, megmutatni, bébizonyítni.
Beurkundung, die, megerősítés.
Beurlauben, elbocsátni, haza bocsátni, szabadsággal eleresztení, p. o. bizonyos időre a' katonát 's a' t.; ſich beurlauben, um Urlaub bitten, szabadságot kérni p. o. egy időre, hasamenetelre 's a' t.; Abſchied nehmen, ſich empfehlen, elbúcsúzni, elmenni.
Beurlaubte, der, szabadsággal ideig elbocsátott, (katona), időre bocsátott (katona), szabadságos, obsitos katona.
Beurlaubung, die, eines Soldaten, szabadságra eresztés; iſt Entlaſſung von ſich, eleresztés, elbocsátás p. o. szolgálatból.
Beurtheilen, itélni, megitélni, itéletet tenni valamiről.
Beurtheiler, der, itélő, megitélő, megbíráló; einer Schrift, bíráló, könyvbíráló.
Beurtheilung, die, das Beurtheilen, megitélés, megbírálás, itélethozás; das Urtheil, z. B. die Beurtheilung einer Sache, itélettétel valami felől.
Beurtheilungskraft, die, itélőerő, itélőtehetség, itélet.
Beute, die, d. i. was dem Feinde im Kriege abgenommen wird, zsákmány, martalék, ragadomány, préda; ein großer Backtrog, deszkateknő, a' zsemlyesütőknél; ein hölzerner Bienenſtock, köpü, méhköpü.
Beutel, der, z. B. um Geld aufzubewahren, erszény, zacskó; der um den Leib geſchlungen wird, Geldkatze, tüsző, gyüsző; der Beutel in der Mühle, malomszita, rezgőszita a' garat alyán.
Beutelchen, das, erszényecske, kis erszény.
Beutelförmig, adj., erszényszabású.
Beutelgeſchwulſt, die, zacskós kelevény.
Beuteln, in den Mühlen, durch den Beutel gehen laſſen, malomszitán általeresztení, megszitálni; ſt. ſchütteln, rázni, megrázni; ſich beuteln, rázkódni, felpötyögösödni.
Beutelperücke, die, táskas vendéghaj.
Beutelratte, die, csecsiszákos fijahordó.
Beutelſchneider, der, zsebelő zsivány.
Beutelſchneiderei, die, zsiványság.
Beutelſieb, das, szita.
Beuteltuch, das, szitának való szövemény.
Bevölkern, népesítni, a' nép számát szaporítni; ſich bevölkern, népesedni, szaporodni.
Bevölkert, adj., népes.
Bevölkerung, die, das Bevölkern, népesítés, népszaporítás; ſt. Volksmenge, népesség, népszám.
Bevollmächtigen, einen zu etwas, meghatalmazni valakit, tellyes hatalmat adni valakinek valamire.
Bevollmächtigt, adj., telyeshatalmú.
Bevollmächtigte, der, telyeshatalmú követ v. személy viselő.
Bevollmächtigung, die, telyeshatalomadás; meghatalmazás.
Bevor, adv., minekelőtte hogy, az

Digitized by Google

előtt; das Jahr, bevor er ſtarb, esztendővel az előtt, hogy megholt.
Bevorſtehen, einem, közelítni, közelgetni hozzá, várni reá.
Bevorſtehend, adj., jövő, közelgető.
Bevorſtehung, die, közelítés.
Bevortheilen, einen um ſeinen Vortheil bringen, valakit várt hasznában megkárosítni, hasznától megfosztani, megszedni, megcsalni, rászedni.
Bevortheiler, der, megkárosító.
Bevortheilung, die, megkárosítás.
Bewachen, őrzeni, őrízni; einen bewachen laſſen, valakit őriztetni v őrzetni; als Ehrenwache, őrt állani valakinél.
Bewachſen, mit ſeyn, bénőni; mit Gras bewachſen (ſeyn), bégyepesedni, fűvel bénőni.
Bewachſen, adj., bénött.
Bewachung, die, őrzés, megőrzés.
Bewähren, die Wahrheit darthun, bé-, v, megbizonyítni p. o. valamelly dolognak igazságát, megmutatni; prüfen und ächt befinden, vizsgálóra venni és igaznak találni; das Gold wird im Feuer bewährt, az aranyat a' tűz igazolja meg; ſich bewähren, bébizonyosodni, igaznak találtatni, béigazodni.
Bewährer, der, bébizonyító.
Bewährt, adj., zuverläßig, próbált, és jónak, igaznak találtatott v. tapasztaltatott, bizonyos.
Bewährtheit, die, próbáltság, bizonyosság.
Bewährung, die, bébizonyítás; megvizsgálás és helybehagyás.
Bewäſſern, z. B. eine Wieſe, elönteni, megáztatni; megöntözni; bévizezni.
Bewäſſerung, die, megáztatás, megöntözés.
Bewaffnen, z. B. Soldaten, felfegyverkeztetni, felfegyverezni, fegyverbe öltöztetni; ſich bewaffnen, felfegyverkezni, fegyvert fogni; trop. mit etwas verſehen ſeyn, megerősítni, megedzeni valami ellen.
Bewaffnet, adj., felfegyverkezett, felfegyverkeztetett; adv., felfegyverkezve, felfegyverkeztetve.
Bewaffnung, die, felfegyverkeztetés, felfegyverkezés.
Bewahren, verwahren, tartani, tartogatni, eltenni és tartogatni; beſchützen, őrizni, oltalmazni, megoltalmazni, megóvni, megójni; ſeine Seele bewahren, lelke boldogságát munkálodni; Gott bewahre! Isten őrizzen! Isten mentsen meg! ſ. aufbewahren, eltenni, megtartogatni.
Bewahrer, der, őrző, óvó.
Bewahrung, die, Verwahrung, tartogatás; Beſchützung, megőrzés, megóvás; Aufbewahrung, eltevés, megtartogatás.
Bewaldet, adj., erdős.
Bewandern, bejárni, bebarangolni.
Bewandert, adj., jártas, költes; erfahren, tapasztalt, sokat látott halott; geſchickt, ügyes; nicht bewandert, járatlan, tudatlan valamiben.
Bewandt, adj., beſchaffen, illyen, ollyan t. i. tulajdonságú; die Sache iſt ſo bewandt, a' dolog ebban van; bei ſo bewandten Umſtänden, így lévén a' dolog.
Bewandtniß, die, Beſchaffenheit, tulajdonság, állapot, mivolt környülállás.
Bewegbar, adj., mozgatható.
Bewegbarkeit, die, mozoghatás.
Bewegen, mozdítni, mozgatni, kimozdítni, megmozditni, ingatni; durch etwas den Willen beſtimmen, indítni, reábírni v. venni; zum Zorn bewegen, haragra ingerleni; zum Lachen, zum Weinen bewegen, nevetésre, sírásra indítni v. fakasztani; rühren, Eindruck machen, megindítni p. o. valaki szívét; daher bewegt, d. i. gerührt, megindúlt, megilletődött; ſich bewegen, mozogni, mozdúlni; wie die Himmelskörper, forogni, kerengeni; wie Menſchen ſich bewegen zur Stärkung und Beförderung der Geſundheit, járkálni, mozgást szerezni a' testének; von Zähnen, Pfählen, ingani, inogni; lógni p. o. mint a' fog, czövek.
Beweger, der, mozgató.
Beweggrund, der, indító ok.
Bewegkraft, die, mozgató erő.
Beweglich, adj., mozgatható; iſt's drehbar, forgatható, forogható; bewegliche Güter, ingó jószágok, ingóbingó jószágok; bewegliche Feſte, változó innepnapok; rührend, Eindruck machend, indító, megindító, érzékeny, hathatós, béható, gerjesztő.
Beweglichkeit, die, eines Körpers, mozgathatóság, mozoghatás; Nachdrücklichkeit, z. B. der Rede, béhatóság, szívrehatóság.
Bewegung, die, mozgás, mozdúlás; heftige Bewegung, megrázódás, hánykódás; in Bewegung bringen, oder ſetzen, elinditni, megindítni; ſich Be-

wegung machen, mozgást szerezni a' testnek; Rührung, megindúlás, felgerjedés; Bewegung des Volks, bei einer Feuersgefahr ꝛc., zendúlés, nyughatatlanság; besonders von Aufruhr, lázzadás, felzendúlés, felindúlás; der Antrieb, indítás, ösztön.

Bewegungsgrund, der, ösztön, ösztönek indítóok,

Bewegungskunst, die, mívmozgató mesterség.

Bewegungslehre, die, (Mechanik), erőmívtudomany.

Bewegungslos, adj., mozdúlatlan.

Bewegungslosigkeit, die, mozdúlatlanság.

Beweben, wehend berühren, ráfújni, ráfúvallani; wehend bedecken, z. B. mit Schnee, telehordani, béhordani, mint a' szél p. o. az útat hóval.

Bewehren, felfegyverkeztetni.

Bewehrt, felfegyverkezett; adv., felfegyverkezve.

Beweiben, megházasítni valakit, feleséget adni valakinek; sich beweiben, megházasodni.

Beweibt, adj., feleséges, házas.

Beweiden, etwas, rajta legelni.

Beweinen, síratni, megsíratni.

Beweinung, die, síratás, megsíratás.

Beweinenswerth, -würdig, adj., megsíratandó, siralmas, siralomra méltó.

Beweis, der, megmutatás, megbizonyítás, bébizonyítás; die bewiesene Sache selbst, bizonyság, jel, bizonyító jelek; Ursache, Grund, ok, bizonyság, okoskodás; ohne Beweis, vaktában.

Beweisart, die, megmutatás v. bébizonyítás módja.

Beweisbar, adj., megbizonyítható, megmutatható.

Beweisen, an den Tag legen, mutatni, bizonyítni; ist: zum Beweis dienen, so steht auch, bizonysággúl lenni v. szolgálni; etwas durch Gründe in's Licht setzen, megmutatni, megbizonyítni, p. o. okokkal valamit; sich beweisen, d. i. sich zeigen, mutatni magát, viseltetni p. o. valakihez, valaki eránt; sich freundschaftlich beweisen, barátságosnak mutatni magát v. barátságosan viseltetni.

Beweisen, das, megmutatás.

Beweisfrist, die, bébizonyításra engedtetett idő.

Beweisführer, der, bébizonyító.

Beweisführung, die, bébizonyítás.

Beweisgrund, der, bizonyság.

Beweiskraft, die, bizonyító erő.

Beweislich, adj., megmutatható, meg-, v. bébizonyítható.

Beweisstelle, die, bizonyító hely, bizonyítás p. o. valamelly könyvből v. a' szentírásból.

Beweißen, béfejérítni, bémeszelni, megfejérítni.

Beweißen, das, die Beweißung, bémeszelés, megfejérítés.

Bewenden, dabei bewenden lassen, abban hagyni, megnyúgodni rajta, megelégedni valamivel.

Bewenden, das, z. B. es hat sein Bewenden, d. i. es ist genug, elég az; oder es bleibt unabänderlich, a' mellet marad, úgy a' dolog, abban marad a' mint van.

Bewerb, der, foglalatosság, munka, hivatal.

Bewerben, sich um etwas, utánna járni valaminek, keresni valamit, v. valaminek megnyerését, valamit meg-, v. elnyerni, igyekezni, kérni p. o. hivatalt, esdekleni valamiért; sich um eine Person bewerben, kérni, megkéretni valami személyt feleségnek.

Bewerben, das, die Bewerbung um etwas, utánnajárás p. o. valami megnyerésének; um ein Amt, hivatal keresés v. kérés; um ein Frauenzimmer, megkérés, megkéretés t. i. feleségnek.

Bewerber, der, um Ruhm, valamire vágyó, valamit megnyerni kivánó; um ein Amt, hivatal kérő v. kereső.

Bewerfen, bé-, v. ráhányni, einen Todten mit Erde bewerfen, a' holtat bétemetni; eine Wand mit Kalk bewerfen, a' falat bévakolni; mit Lehm bewerfen, besározni.

Bewerfung, die, mit Staub, béhintés v. hányás; einer Wand, bévakolás; béhányás.

Bewerkstelligen, végrehajtani, véghezvinni, megtenni valamit.

Bewerkstelligung, die, véghezvitel.

Bewickeln, bétekergetni, rátekergetni körös körül.

Bewilligen, megengedni, megadni p. o. valaki kérését; helybehagyni valamit, ráállani valamire.

Bewilligung, die, megengedés, engedelem, engedelem adás valamire.

Bewillkommen, köszönteni valakit, szerencséltetve v. köszöntve fogadni,

Digitized by Google

jó szívvel látni vagy fogadni szívessen látni.
Bewillkommung, die, köszöntés, köszöntéssel fogadás, szerencséltetés
Bewirken, véghez vinni, végre hajtani, kicsinálni kieszközleni, végbevinni; etwas zu bewirken ſuchen, valamin igyekezni.
Bewirkung, die, véghezvitel, kieszközlés; végrehajtás.
Bewirthen, megvendégelni.
Bewirther, der, megvendéglő.
Bewirthung, die, megvendéglés.
Bewitzeln, elmésen gúnyolni valamit.
Bewölken, felleggel bévonni, béborítni; trop. Kummer bewölkte ſein Antlitz, vídám orczáját béhomályosította.
Bewölkt, adj., felleges, borongós, trop, béhomályosított.
Bewogen, part. von bewegen, megindíttatott, valamire reá vétetett, kész.;
Bewohnbar, adj., lakható.
Bewohnen, eine Stadt, lakni p. o. a' városban, a' várost; eine wohlbewohnte Stadt, népes város.
Bewohner, der, lakos, lakó.
Bewohnerin, die, lakos t. i. asszony.
Bewohnung, die, lakás.
Bewunderer, der, csudáló; jemand's großer Bewunderer ſeyn, nagyon imádni valakit, imádója lenni valakinek.
Bewundern, csudálni valamit, csudálkozni valamin.
Bewundernsvoll, adj., csudálkozással tellyes; adv., csudálkozva.
Bewundernswerth, -würdig, adj., csudálatos, csudára v. csudálkozásra méltó; adv. csudálatosan.
Bewunderneswürdigkeit, die, csudálatosság.
Bewunderung, die, csudálás, csudálkozás; Bewunderung erregen, csudálkozást gerjeszteni, csudálásra indítni.
Bewurf, der, vakolat, vakolosár, czément.
Bewurzeln, meggyökerezni.
Bewußt, adj., von wiſſen, bekannt, esmeretes tudva lévő; es iſt jedermann bewußt, minden tudja, minden ember előtt tudvá van; ſich erinnernd, valamire emlékező, eszmélő; ich bin mir keiner Beleidigung bewußt, én nem emlékezem, hogy megbántottam volna.
Bewußtlos, adj., magán kívúl lévő, eszméletlen.
Bewußtloſigkeit, die, eszméletlenség, magán kívúl lévőség.
Bewußtſeyn, das, eszmélés, eszmélődés; das Bewußtſeyn verlieren, magán kívül lenni, minden eszmélődésétől megfosztani; ſt. Gewiſſen, tudat, esméret, lelkiesméret.
Bezähmbar, adj., megszelidíthető.
Bezähmen, z B. ein Thier, megszelidítni; trop. Begierden bezähmen, zabolázni, megzabolázni; ſeinen Zorn bezähmen, haragját mérsékelni, elnyomni.
Bezähmer, der, der Thiere, szelidítő, megszelidítő; der Begierden, megzabolázó.
Bezähmung, die, megszelidítés; der Leidenſchaften, zabolázás, megzabolázás, mérséklés.
Bezäunen, bekeritni, sövénnyel.
Bezäunung, die, bekerités.
Bezahlen, fizetni, megfizetni, lefizetni, kifizetni; in Beziehung auf eine Sache, megfizetni valamiért, megadni az árrát valaminek; er iſt nicht mit Gold zu bezahlen, nem lehet öt eléggé megjutalmaztatni; trop. entgelten, dafür büſſen, megadni az árrát, meglakolni érte; Sprichw. einen mit gleicher Münze bezahlen, tromfal tromfot ütni, vissza adni a' kölcsönt.
Bezahler, der, fizető.
Bezahlung, die, megfizetés, lefizetés; iſt's Vergeltung, fizetés, díjja valaminek; das erlegte Geld, fizetés lefizetett v, lefizetendő pénz; trop. Vergeltungsſtrafe, meglakolás.
Bezaubern, megigézni, megbabonázni; trop. entzücken, feſſeln, bájolni, megbájolni, megigézni.
Bezaubernd, adj., bájoló, bájló, igézö.
Bezauberung, die, megigézés, megbabonázás; trop. der Schönheit, bájolás, megbájolás.
Beze oder Beze, die, szuka, (kutya).
Bezechen, auf eines Andern Köſten zechen, valaki rovássára inni, tobzodni; einen bezechen, d. i. trunken machen: megrészegitni; ſich bezechen, megittasodni.
Bezecht, adj., ittas, boros, részeg.
Bezeichnen, megjelelni, megjegyezni; trop. etwas mit einem Namen bezeichnen, valaminek nevet adni, valamit elnevezni; mit Zeichnungen anfüllen, rajzolni reá, telo rajzolni.
Bezeichner, der, megjelelő; durch Worte, leiró, lerajzoló (szóval).

Digitized by Google

Bezeichnung, die, durch Worte, leírás, előadás szóval; das Zeichnen, jelelés, jel, jegy.

Bezeigen, viseltetni p. o. valakihez, mutatni hozzá v. eránta; einem Ehre bezeigen, valaki eránt tisztelettel viseltetni; Verachtung bezeigen, valakit megvetni; Wohlthaten bezeigen, jót tenni valakivel; ſich bezeigen, d. i. ſich betragen, viselni magát.

Bezeigung, die, mutatás, viselés, viselet, viseltetés valamivel, valaki eránt; magaviselés.

Bezeugen, mint tanú állítni, bizonyítni, bébizonyítni, bizonyságot tenni valami felől.

Bezeugt, megbizonyított.

Bezeugung, die, bébizonyítás, bizonyságtétel, állítás.

Beziehen, etwas, húzni reá, felhúzni valamire; mit Saiten, bé-, v. felhúrozni; das Bett beziehen, bévonni, béteríteni; mit Krieg beziehen, haddal elborítni v. megtámadni; ein Haus oder Zimmer beziehen, beléköltözni, belémenni lakni; einen Poſten, elfoglalni; Einkünfte von etwas, venni, húzni, szedni p. o. jövedelmet valamiből; jemanden beziehen, valakit ravaszsággal, megcsalni; ſich beziehen, béborúlni, béfellegzeni; ſich auf etwas beziehen, útalni, mutatni, igazítni valamire.

Beziehung, die, mit etwas, béhúzása valaminek, rá-, v. felhúzás valamire; eines Hauſes, beléköltözés; Verhältniß mit etwas, rávitel, tekintet; in dieſer Beziehung, ebben a' tekintetben, erre nézve; Beziehung haben, mutatni valamire, öszveköttetésben lenni vele, megtámádás haddal; elfoglalás; felvétel; útalás, rámutatás.

Beziehungsweiſe, **Bezugsweiſe**, adv., rávetelesen tekintetként, tekintve, tekintetben.

Bezielen, célozni valamire.

Beziffern, számokkal megjelelni.

Bezirk, der, körület; Gebieth, járás, p. o. Vármegyében a' Járások, Processus.

Bezug, der, ſ. Beziehung, rávitel, arány, öszveköttetés, kölcsönös tekintet, tekintet; Bezug auf etwas haben, öszveköttetésben lenni valamivel, tartozni valamire; Bezug habend auf etwas, rávitelés; Bezug auf etwas nehmen, tekintetbe venni valamit; ein Bezug Saiten, egy rendbeli húr, egy béhúrozás.

Bezupfen, valamit tépedelni, tépegetni.

Bezwacken, bezwecken, valamit csipegetni, elcsipegetni belőle.

Bezwecken, z. B. Schuhe, apró szegekkel béverni v. szegecskéket verni belé, béverni czövek szeggel; etw. zum Ziele haben, célozni, igyekezni valamire, ráczélozni, tárgyazni.

Bezweifeln, kételkedni felőle, kétségbe hozni valamit, kétleni.

Bezweifelung, die, kételkedés felőle.

Bezwingen, meggyőzni, felyülmúlni, erőt venni rajta, kénszerítni; eine Nation bezwingen, valamelly nemzetet meghódoltatni; ſich bezwingen, d. i. ſeine Begierden, indúlattosságain erőt venni, azokat zabolázni.

Bezwinglich, bezwingbar, adj., felyülmúlható, megalázható.

Bezwingung, die, meghódítás, elnyomás, megalázás.

Bezwinger, der, erőtvevő, győző.

Bibel, die, szentírás,

Bibelausleger, der, szentírás magyarázó.

Bibelauslegung, die, szentírás magyarázatja.

Bibelerklärer und Bibelerklärung, ſ. die vorigen Wörter.

Bibelleſen, das, biblia olvasás, szentírás olvasása.

Bibelſprache, die, bibliabeliírásmód.

Bibelſpruch, der, szentírásbéli hely, v. abban előfordúló mondás.

Bibelſtelle, die, szentírásbeli hely.

Bibelfeſt, adj., jártas a' Bibliában.

Biber, der, kásztor, hód.

Biberente, die, **Bibertaucher**, der, hód búvár.

Bibergeil, das, kásztornedv.

Biberhaar, das, kásztorszőr, hódször.

Biberhären, adj., hódször, hódszörből való.

Biberhut, der, Caſtorhut, kásztorkalap, hódszörből készült kalap.

Biberjagd, die, hódvadászat.

Biberſchwanz, der, hódfark; ein glatter Dachziegel, cserézsindely.

Bibliothek, die, der Bücherſaal, könyvtár, könyvez ház, bibliotéka; die Bücherſammlung, könyves gyüjtemény, könyves tár, könyvtár.

Bibliothekar, der, Bücheraufſeher, könyvtármester, könyvtárnok.

Bibliſch, adj. und adv. bibliai.

Digitized by Google

Bieder, adj., igaz, becsületes, egyenes, jámbor.

Bieder, adv., becsületesen, jámborúl, egyenesen.

Biederkeit, die, egyenesség, jámborság.

Biedermann, der, becsületes derék ember, derék egy ember, egyenes ember.

Biederſinn, der, egyenesség, jámborság.

Biederſinnig, adj., egyenes szivű és gondolkozású.

Biege, die, hajlás.

Biegen, hajtani, meghajtani, görbítni, meggörbítni; gebogen, meghajtott; krumm gebogen, meggörbített, görbe; zurückgebogen, hátra szegett (nyak); aufwärtsgebogen, feltomúlt (orr); trop. beugen, z. B. wie Sorgen, Unglück, lenyomni, megalázni, megviselni, megtörni, mint p. o. a' nyomorúság valakit; ſt. rühren, megindítni; eine gekrümmte Richtung nehmen, hajlani meghajlani, görbülni, meggörbülni; ſich beugen, hajlani, meghajlani, görbedni, meggörbedni; ſich vor jemanden beugen, valaki előtt térdet fejet hajtani, magát megalázni.

Biegſam, beugſam, adj., z. B. Holz, hajlós; Menſch, hajtható, engedő, egedelmes.

Biegſamkeit, die, hajthatóság.

Biegung, die, Beugung, hajtás, meghajtás, görbités; gekrümmte Richtung einer Sache, hajlás, meg-, v. elhajlás; was viele Biegung hat, tekergős, csavargós.

Biene, die, méh; Bienchen, das, méhecske; männliche Biene, here.

Bienenbaum, der, fodor, jávor v. juharfa.

Bienenbrod, das, méhkenyér, a' lép kenyere.

Bienenfänger, der, Bienenfreſſer, piripio gyúrgyalag madár.

Bienenflug, der, méhek kasokban v. köpükben együtt.

Bienenharz, das, sonkoly ragasz, lépragasztó.

Bienenhaus, das, méhes, méház, méhajlók.

Bienenkönigin, die, anyaméh, királyné.

Bienenkorb, der, méhkas, méhkosár.

Bienenpflege, die, méhtartás, méhtenyésztetés

Bienenrumpf, der, Wohnung der Bienen, méhkas, köpü, méhköpü.

Bienenſchwarm, der, egy kas méh; ein junger, egy raj méh.

Bienenſtachel, der, fúlánk.

Bienenſtich, der, méhcsípés.

Bienenſtock, der, méhköpü.

Bienentödter, der, méhész pók.

Bienenwärter, der, Bienenmeiſter, Bienenvater, méhész.

Bienenwirthſchaft, die, méhtenyésztetés.

Bienenzelle, die, léplyuk.

Bienenzucht, die, méhtartás, méhtenyésztetés.

Bier, das, ser, sör; Bierbrauen, sert főzni.

Bierbank, die, serház.

Bierbrauen, das, serfőzés.

Bierbrauer, der, serfőző.

Bierbrauerei, die, serfőzés mestersége, serfőzőház.

Biereſſig, der, sereczet.

Bierfaß, das, sereshordó.

Bierfiedler, der, rossz hegedűs.

Bierflaſche, die, seres palaczk v. üveg.

Biergaſt, der, serivó vendég.

Biergelag, das, serivó társaság.

Bierglas, das, seres pohár.

Bierhaus, das, Bierſchenke, die, serház.

Bierkalteſchale, die, auch Biermährte, serczibere.

Bierkanne, die, seres kanna.

Bierkeller, der, seres pincze.

Bierkrug, der, seres korsó.

Bierrauſch, der, sermámor, serivástól való mámor v. ittasság.

Bierſchank, die, sermérés.

Bierſchenker, der, sermérő, serkorcsmáros.

Bierſchröter, der, serkorcsojás.

Bierſteuer, die, Bierzinſe, die, serre vetett adó, servám.

Bierſuppe, die, serleves.

Biertrinker, der, serivó.

Bierverkauf, der, serárúlás v. eladás.

Bierwirth, der, sermérő, serkorcsmáros.

Bierzeche, die, a' megivott ser árra.

Bierzeichen, das, Bierſchild, Bierkranz, serczégér.

Bieſt, das, vad, veszett állat.

Bieſtmilch, die; die erſte Milch nach der Geburt, fecstéj, gulaszta, pecztéj.

Bieten, darreichen, hinhalten, nyújtani, adni, odaadni, ajánlani, kinál-

ni vele; die Hand bieten, um zu führen, valakinek a' kezét nyújtani p. o. vezetni, karját adni; um zu helfen, valakinek segítségül lenni, segítséget nyujtani, valakin segítni; einem die Spitze bieten, szembe szállani valakivel, ellene szegezni magát valakinek; einem Trotz bieten, ujjat húzni valakivel, makacsúl ellene szegezni magát; sl. anthun, ellenére tenni valakinek valamit, fenyegetve igérni; anwünschen, z. B. einen guten Morgen oder Abend, jó reggelt v. estvét kívánni; beim Kaufen und Verkaufen, tartani t. i. a' portékákat, árrát szabni, adni; zu theuer bieten, igen drágán tartani; igérni érte t. i. az eladó jószágért.

Bieten, das, Bietung, die, ajánlás, nyújtás; beim Kaufen und Verkaufen, tartás; igérés.

Bieter, der, igérő,

Bigamie, die, d. i. Doppelehe, kettős házasság.

Bigott, adj., frömmelnd, scheinheilig, vakbuzgó, képmutató, kegyes, kegyeskedő.

Bigott, adv., vakbuzgón.

Bigotterie, die, vakbuzgóság, képmutató kegyesség, kegyeskedés.

Bilanz, die, Schlußrechnung, számadás elgyengetése; Abgleichung um den Gewinn oder Verlust an einem Geschäfte zu erfahren, fonterány.

Bild, das, képzet, kép, forma; (Redek.) die sinnliche Vorstellung einer Sache, ábrázolat, hasonlatosság, kép.

Bildchen, das, képecske.

Bilden, formálni, kiformálni p. o. valaminek képét, állását, képezni; trop. vervollkommnen, z. B. die Sitten bilden, den Geist, formálni, kiformálni, mívelni, kimívelni, tökélletesítni, csínosítni, pallérozni; den Geschmack bilden, ízlését finomítni; in Künsten und Wissenschaften bilden, valakit a' mesterségekre és tudományokra tanítni, oktatni; daher: gebildet, kiformált, kimívelt, pallérozott; sich bilden, képződni, formálódni.

Bilderbeschreibung, die, képek leirása.

Bilderblende, die, Bildernische, fülke.

Bilderbuch, das, képeskönyv.

Bildercabinet, das, képes szoba.

Bilderfibel, die, képes ábécze.

Bilderfreund, der, képeket kedvellő, azokban gyönyörködő.

Bildergallerie, die, Bildersaal, képes tár v. tárház, képtár, képes gyüjtemény.

Bildergemach, das, képes szoba.

Bilderhändler, der, képáros.

Bilderhandel, der, Bilderhandlung, die, képárosság.

Bilderlehre, die, képábrázolat magyarázás mestersége.

Bildern, képeket forgatni, nézegetni.

Bildernarr, der, Bilderliebhaber, képekbe bőszült.

Bilderrahmen, der, képráma, keppártázat.

Bilderreich, adj., képes, képekkel rakott, képzetekkel tellyes.

Bildersaal, der, siehe Bildergallerie.

Bilderschrift, die, (Hieroglyphen), képesirás, képekkelvaló irás, ábrázló- v. ábrázlóirás.

Bildersprache, die, ábrázolatos beszéd.

Bildformer, der, képformáló.

Bildgießer, der, képöntő.

Bildgießerei, die, Bildgießerkunst, képöntés mestersége.

Bildgraber, der, képmetszö.

Bildgraberei, die, Bildgraberkunst, képmetszés.

Bildhauer, der, képfaragó, köképfaragó.

Bildhauerarbeit, die, képfaragó munka.

Bildhauerei, die, képfaragás; als Werkstätte, képfaragó mühely.

Bildlich, adj., ábrázolt.

Bildlich, adv., ábrázolva.

Bildmacher, der, aus Thon, Gyps, képmives.

Bildner, der, idem.

Bildniß, das, kép, ábrázolat.

Bildsäule, die, bálványkép, oszlopkép, bálvány.

Bildsam, adj., formálható, képzelhető.

Bildsamkeit, die, formálhatóság, képzelhetőség.

Bildschnitzer, der, képfaragó.

Bildschön, adj., ollyan szép mint a' festett kép, gyönyörü szép.

Bildseite, die, einer Münze, képes oldala a' pénznek.

Bildung, die, formálás, kiformálás, kiképezés; Bildung des Herzens, kiformálás, kimivelés, pallérozás, kipallérozás, tökélletesítés; die Bildung der Jugend, az ifjúságnak v. ifjaknak kiformálása, kimivelése, tanítása, oktotása, nevelése; das Gebildetseyn, d. i. die Gestalt, z. B. eines Menschen, forma, ábrázat,

termet, kép; oder an Geist, Geschicklichkeiten, kimíveltség, pallérozottság; gelehrte Bildung, tudósság.
Bildungsanstalt, die, tanító intézet; gelehrte Bildung, tudós tanító intézet.
Bildungskraft, die, formáló v. alkató erő.
Bildungslos, adj., formálatlan, pallérozatlan.
Bildungstrieb, der, (Physiol.) formáló erő.
Bill, die, engl. der Entwurf oder Vorschlag eines Gesetzes, törvényszabás.
Billard, das, biliárd; das Billardspiel, biliárd játék, biliárdozás.
Billardzimmer, das, biliárdszoba.
Billardkugel, die, biliárd golyóbis.
Billardspielen, biliárdot játszani, biliárdozni.
Billen, bei den Müllern, die Mühlsteine schärfen, a' malom követ élesíteni v. megvágni.
Billet, das, czédula, levélke; látogatólevélke; czédulalevél, bélyeglevél.
Billig, adj., illendő, helyes, méltó, illő; billigerweise, illendőképpen, méltán; st. mäßig, mérséklett, igazságos, egyenes.
Billig, adv., billigermaßen, illendően, illendőképpen, igazságosan, méltán.
Billigen, genehmigen etwas, jóvá hagyni, helybe hagyni; jemands Meinung billigen, valaki gondolatját helybehagyni, arra ráállani.
Billigkeit, die, illendőség, egyenesség, igazság; im Verkaufen, Fordern, magamérséklés.
Billigung, die, helybehagyás, jóváhagyas, elfogadás.
Bimsen, mit Bimsstein reiben, abputzen, z. B. Leder, tajtékkővel sikárlani v. zsurolni.
Bimsstein, der, tajtékkő.
Bin, ich bin, vagyok; siehe Seyn.
Binde, die, alles, womit etwas gebunden wird, besonders ein breites Band, kötő, kötelék, lapos pántlika, szabású kötő eszköz, heveder; bei Wundärzten, fásli; eine Binde um dem Kopf als Zeichen der königlichen Würde, főékesség; oder wie bei Priestern im Alterthum, pántlika heveder; kötőpántlika, szorító pántlika.
Bindband, das, névnapi ajándék.
Binden, befestigen, kötni, meg- v. rákötni v. hozzákötni; zusammenbinden, öszvekötni; trop. täuschen, einem etwas auf die Nase binden, az orrára bidgyeszteni valakinek valamit, elámítni valakit; einen Dieb binden, megkötözni a' tolvajt; mit Ketten binden, lánczra tenni v. kötni; trop. fest zusammenhängend machen, wie Leine, Kalk, öszvefoglalni, v. fogni, ragasztani; sich binden, öszveállani; die Freiheit des Willens hemmen, megkötni valaki szabadságát; st. zu etwas verbindlich machen, kötelezni valamire, lekötni; sich an etwas binden, szorosan kötni v. tartani magát valamihez; in der kirchlichen Sprache, megtagadni a' bünbocsánatot valakitől.
Binden, das, Bindung, die, kötés, le-, meg-, v. hozzákötés; ist's Zusammenbinden, öszvekötés.
Binder, der, eine Person, die etwas bindet, kötő, kötöző; st. Faßbinder, kádár, pintér, bodnár.
Bindeschlüssel, der, hatalom a' bün meg nem bocsátására.
Bindewort, das, (gramm.) foglaló, öszvekötő szó.
Bindezeichen, das, im Schreiben, foglaló jel; in der Musik, egybekötő jel.
Bindezeug, das, bei Wundärzten, seborvosi szerszám v. készület.
Bindfaden, der, kötelék, kötő, zsineg.
Bindspeck, der, ángolytompák.
Bindung, die, megkötözés.
Bindwurm, der, métely.
Binnen, praep. innerhalb, alatt t. i. idő alatt, múlva; binnen zwei Jahren, két esztendő alatt; binnen drei Tagen, harmadnap múlva.
Binnenland, das, belföld, (nem tengerre fekvő tartomány.
Binse, die, eine Pflanze, szittyó; káka.
Binsenblume, die, virágos káka, ernyős elecs, fülemüle fü.
Binsengras, das, bötykös szittyó; árvakáka.
Birke, die, nyírfa; die weiße Birke, fejér nyírfa.
Birken, adj., nyírfa, nyírfából való.
Birkenbaum, der, nyírfa.
Birkenholz, das, nyírfa.
Birkenreis, das, nyírvessző.
Birkenrinde, die, nyírfakéreg v. héjj.
Birkenschwamm, der, nyírfagomba.
Birkentheer, Birkenöhl, das, nyírfa katrán.
Birkenwald, der, nyírfaerdő.

Digitized by Google

Birkhuhn, das, nyírfajd; der Birkhuhn, hím nyírfajd; die Birkhenne, jércze nyírfajd.
Birkenwurzel, die, timpó.
Birn, Birne, die, körtvély, veredelte Birnen, jóféle termesztett körtvély; wilde Birn, vadkörtvély.
Birnbäumen, adj., körtvélyfából való.
Birnbaum, der, körtvélyfa; der wilde Birnbaum, vadkörtvélyfa, vaczkorfa.
Birnförmig, adj., körtvélyszabású.
Birnmoſt, der, Birnwein, körtvélymust.
Birnmotte, die, körtvélymoly v. szipoly.
Birnquitte, die, als Frucht, birskörtvély; als Baum, birskörtvélyfa.
Birole, Birolf, Birolt, der, sárga rigó, sarmalinkó, aranybegy.
Biß, adv., mit den praepositionen; bis an, auf, in, nach, über, vor, zu ꝛc. — ig; bis nach Wien, Bécsig; bis hieher, eddig; bis dahin, addig, bis wohin? meddig? bis hierher, ekkorig; ſt. ungefähr, körülbelől, mintegy; z. B. es waren unſer bis zweihundert, körülbelől, mintegy két szászon voltunk; ſt. oder, vagy; fünf bis ſechs, öt vagy hat; bis auf, d. i. ausgenommen, kivévén, kívül; z. B. alle bis auf ihn, ötet kivévén mind, ő kívüle mindnyájan; míg a' míg, a' meddig; warte, bis ich komme, várakozz, míg visszajövök.
Biſam, der, Moſchus, pézsma.
Biſamente, die, türkiſche Ente, pézsma récze v. rucza.
Biſamkorn, das, pézsma golyóbis.
Biſamochſe, der, pézsma ökör.
Biſamratte, die, ruſſiſche Biſam, auch Bieberratte, pézsma hód v. vidra.
Biſamthier, das, Biſamreh, Biſamhirſch, Biſamziege, tatár pézsma.
Biſchöflich, adj., püspöki.
Biſchöflich, adv., püspöki módon.
Biſchof, der, püspök; ein gewiſſes Getränk, naranczvíz.
Biſchofsmütze, die, püspöki süveg.
Biſchofsſtab, der, püspökpásztori bot.
Biscuit, der, piskóta.
Bisherig, adj., eddig való.
Bisthum, das, Gebieth eines Biſchofes, püspökség; die biſchöfliche Würde, püspökség; püspöki méltóság.
Bisweilen, adv., néha néha.
Biſſen, der, falat; ein Biſſen Brod, egy falat kenyér, egy harapás kenyér; ein fetter Biſſen, jó konecz, zsíros konecz; gazdag préda.
Biſſenweiſe, adv., falatonként.
Biſſig, adj., beißig, harapós.
Biß, der, harapás; harapás jele v helye.
Bißchen, das, falat, falatka, falatocska; egy kis, egy kevés, egy szikra kis; adv. egy kevéssé egy keveset.
Biſten, ziſchen, pfeifen, pisszegetni; einem biſten, valakit pisszegetve hivni, pisszegetés által adni valakinek jelt.
Bittbrief, der, könyörgő levél.
Bitten, kérni; fußfällig bitten, esedezni; um Hülfe und Beiſtand bitten, segedelemért könyörögni, segítséget kérni; um Verzeihung bitten, engedelmet kérni; ſt. einladen, zu Gaſte bitten, valakit ebédre hivni.
Bitten, das, die Bitte, kérés, kérelem, kívánság.
Bitter, adj., keserű; bitter werden, megkeseredni; ſt. ſchmerzhaft, empfindlich, fájdalmas, sajnos, mardosó, sértő, csipős.
Bitter, adv., keserűn; keservesen, fájdalmasan, sajnosan.
Bitterböſe, adj., igen gonosz, gonosz, álnok, hamis lelkű; nagyon boszús v. haragos.
Bitterkeit, die, keserűség, keseríz; eines Schmerzes, Verweiſes, keserves és fájdalmas volta valaminek; fájdalom, sajnósság; Haß, Feindſeligkeit, harag, gyülölség.
Bitterlich, adj., kesernyés, keserűs, keserves.
Bitterlich, adv., keserűsen, kesernyésen, keservesen p. o. sírni.
Bitterſalz, das, keserű só, ángoly só.
Bitterſüß, adj., keserédes.
Bitterwaſſer, das, keserű víz.
Bitterwein, der, Wermuthwein, ürmös bor.
Bittlich, adj., bittend, kérő, esdeklő.
Bittlich, adv., kérve.
Bittſchrift, die, kérőírás, kérelem- v. könyörgő írás.
Bittweiſe, adv., kérve, esedezve, kérelem képpen.
Blache, die, ponyra.
Blachfeld, das, (Ebene), térség, síkság, térföld, rónaföld.
Blachfroſt, der, feketefagy, hóleosés előtt való fagy.
Blähen, felfujni, felpuffasztani; trop. eine hohe Meinung von ſich einflößen, felfúvalkodtatni, gőgösitni; ſich blä-

Digitized by Google

ten, d. i. in die Höhe steigen, felfúvódni, felpuffadni, dagadozni; trop. felfúvalkodni, dölyfösködni, pöffeszkedni t. i. kevélységből.

Blähsucht, die, szélkórság.

Blähung, die, das Blähen, felfúvás; der Zustand, da man aufgebläbet ist, felfúvódás, felpuffadás; an Blähungen leiden, szélszorúlásban szenvedni; Blähungstreibende Mittel, szélhajtó szerek.

Bläschen, das, Harnbläschen, hójagocska; auf dem Wasser, buborék; auf der Haut, pörsenés, persenés, bibircsó.

Bläser, der, fúvó.

Blässe, die, halványság, halaványság.

Bläßhuhn, das, Wasserhuhn, das schwarze Bläßhuhn, szárcsa.

Blättchen, das, (an Gewächsen), levélke, levelecske, kis levél; (Papier), egy darabocska papiros.

Blätterchen, das, ein kleines Blatt, kis persenés v. pattanás.

Blätterlos, adj., leveletlen.

Blättermagen, der, bei den wiederkäuenden Thieren der dritte Magen, kérőgyomor.

Blättern, in einem Buche, forgatni a' könyvet; sich blättern, d. i. die Blätter fahren lassen, a' leveleit elhullatni.

Blätterreich, adj., leveles, lombos, harasztos.

Blätterstein, der, réteges kő.

Blätterwerk, das, (Bauk.), haraszt lomb.

Bläue, die, (blaue Farbe), kékség, kék szín; (blaue Stärke), kékítő.

Bläuel, der, kótis, koltis, sulyok.

Bläuen, (Wäsche), kékíteni, megkékíteni; blau schlagen, megkékíteni, megverni; sich bläuen, d. i. heiter werden, wie z. B. der Himmel, kitisztúlni, kiderülni.

Bläulich, adj., kékes, kékellő.

Blaugrün, adj., kékes zöld.

Blame, die, megszóllás.

Blamiren, rossz hírbe keverni, elhírlelni, megszóllani.

Blamirung, die, hírbe keverés.

Blank, adj., weiß, fejér, szőke; glänzend, fényles, fénylő, ragyogó; bloß, nackt, mezitelen, meztelen.

Blase, die, auf dem Wasser, buborék; im Brode, lyukacs, lyukacsosság; auf der Haut, hójag, p. o. testen, égéstől 's a' t.; Blasen ziehen, hójagot húzni; werfen, buborékolni, buzogva forrni.

Blasebalg, der, fúvó.

Blasebruch, der, hójagsérülés.

Blasecentzündung, die, hójaggyúladás.

Blasegeschwür, das, hójagkelevény.

Blasehorn, das, der Hirten, Nachtwächter, kürt.

Blasekrampf, der, hójaggörcs.

Blasen, wie der Wind, fújni, fúni; aus dem Munde blasen, fújni; in's Feuer blasen, felfújni a' tüzet; trop. stolz thun, kérkedni, hánytatni magát; auf einem Blasinstrumente blasen, fújni; trop. in ein Horn blasen, egy kézre dolgozni v. játszani; einem etwas in die Ohren blasen, valamit valakinek a' fülibe súgni; st. wehen, fújni.

Blasen, das, fúvás.

Blasenpflaster, das, hójagszívó flastrom.

Blaserohr, das, fúvó cső, szélcsőpuska.

Blasestein, der, fövénykő a' hójagban.

Blasewurm, der, kéz habanicza.

Blasig, adj., hójagos, hójagzásos, buborékos.

Blasoniren, (Wappenk.), die Wappen ausmalen, família czimert kifesteni; dieselbe erklären, família czimereket magyarázni.

Blasonirkunst, die, czímerfestés.

Blaß, adj., halovány, halavány, sápadt; blaß werden, halványodni.

Blaßgelb, adj., halványsárga.

Blaßgrün, adj., halványzöld.

Blaßroth, adj., halványpiros.

Blatt, das, an Bäumen, levél; an Blumen, szirom; Blätter treiben, levelezni, leveleket v. lombot hajtani, lombozni; trop. das Blatt hat sich gewendet, megfordúlt a' koczka, megváltozott a' dolog; kein Blatt vor's Maul nehmen, minden tartózkodás nélkül beszélleni, igen szabadon beszéllni, nem fogni bé a' száját; ein Stück Papier, levél v. darab papiros; ein Kartenblatt, egy levél kártya; ein Tischblatt, asztaltábla; Weberblatt, borda; (Musik), vom Blatte singen, spielen, egyszerre v. első látásra énekelni v. játszani kótából.

Blattauge, das, levélbimbó.

Blatten, abblatten, abblättern, levelezni, leszedni, letépni a' leveleit.

Blatter, die, pattanás, fakadék, p. o. a' testen; Kinderblattern oder Pocken, himlő; natürliche Blattern, közönséges v. hójagos himlő; eingeimpfte Blattern, beoltott himlő; Blattern

haben, blattern, himlőzni; Blattern bekommen, meghimlőzni.
Blatterflechte, die, kormos zuzmó.
Blattergift, das, himlőméreg.
Blattergrube, die, Blatternarbe, himlőhely.
Blatternarbig, adj., himlőhelyes.
Blatternimpfung, die, Blatterneinimpfung, himlőoltás, himlőbéoltás.
Blatterrose, die, (Rothlauf), orbáncz; Sz. Antal tüze.
Blattersteppig, s. blatternarbig.
Blattgold, das, Blättchengold, levélarany.
Blattkäfer, der, levélbogár.
Blattlaus, die, levelész, korpaféreg.
Blattsauger, der, kermes, egy bogár neme.
Blattseite, die, levéllap, levéloldal.
Blattsilber, das, ezüstlüstpléh.
Blattstiel, der, nyél, levélnyél.
Blattstück, das, bei Zimmerleuten, der Hauptbalken, gerenda.
Blattweise, adj., levelenként.
Blattwespe, die, tentréd.
Blattzinn, das, Stanniol, czínpléh.
Blau, adj., kék; hellblau, z. B. wie der Himmel, égszín, világoskék; in's Grüne fallend, zöldeskék; dunkelblau, setétkék, szederjes; blau vom Stoßen, Schlagen, kék, megkékült, szederjes; blau werden, megkékülni; trop. ein blaues Auge davon tragen, verést kapni; mit einem blauen Auge davon kommen, egy két ütéssel beérni, kevés bajjal kiszabadúlni, kudarczot vallani; blauer Dunst, d. i. Blendwerk, ámítás, bolondítás; einem einen blauen Dunst vormachen, elámítni valakit.
Blau, das, kék, kékség, kékszín, kékfesték.
Blauäugig, adj., kékszemű.
Blauen, blau werden oder seyn, kékülni, megkékülni.
Blaufarbe, die, Schmalte, kékítő.
Blaugrau, adj., kékszürke.
Blaugrün, adj., zamánczos színű.
Blaugrundel, die, kék tölcsérhal.
Blauholz, das, kékberzsen.
Blaukehlchen, das, füstfarkú billegető.
Blaukohl, der, Braunkohl, kékkáposzta.
Blaukopf, der, eine Entenart, iromba telelő récze.
Blaukrähe, Mandelkrähe, die, karicsa szalakóta.
Blaumeise, die, kék czinke.
Blausäure, die, Berlini kéksavany.
Blauschimmel, der, kékszürke ló.
Blausel, das, blaue Stärke, kékítő, kékkeményítő.
Blauspecht, der, kurtakalapács, favágó.
Blautaube, die, Holztaube, kék vad galamb.
Blech, das, pléh.
Blechen, d. i. zahlen, fizetni.
Blechern, adj., pléhből való, pléh, bűdog.
Blechhütte, die, bádogpléhhámor.
Blechlein, das, bádogocska, pléhecske.
Blechschelle, die, kolomp.
Blechschläger, der, bádogos, kolompáros.
Blechschmied, der, kolompár, kolompkovács.
Blecken, (entblößen), fitítni; die Zähne blecken, fogát vicsorítni, elvicsorítni a' fogait.
Blei, das, ón, ólom, feketeón.
Bleiarbeiter, der, ónmíves, czínmíves.
Bleiasche, die, Bleischaum, óntajték, ónmész.
Bleiauflösung, die, eczetben felolvasztott ón tajték.
Bleiben, maradni, megmaradni, tartani, fennmaradni; stehen bleiben, állva maradni, tovább is megállani; sitzen bleiben, veszteg ülni; liegen bleiben, fekve maradni, tovább is feküdni; hängen bleiben, fennakadni, belészakadni, valamibe; stecken bleiben, megakadni, fennakadni, belészakadni, p. o. a' beszédbe; gesund bleiben, egésségben maradni; lebendig bleiben, életben maradni; übrig bleiben, hátra maradni; bleiben lassen, abba hagyni; laß es bleiben, hadd abba; zurück bleiben, elmaradozni; verschwiegen bleiben, maradni, mint egy titokban maradni; im Treffen bleiben, elesni az ütközetben.
Bleiben, das, maradás, mégmaradás; hier ist meines Bleibens nicht mehr, itt tovább maradni nem akarok.
Bleibergwerk, das, ónbánya.
Bleiblumen, die, ónvirág.
Bleibutter, die, ónhabvaj.
Bleich, adj., halavány, halovány, sápadt; bleich werden, el- v. megsápadni.
Bleichblau, adj., halavány kék.
Bleiche, die, des Gesichts, halványság, sápadtság; die Kunst zu bleichen, z. B. die Leinwand, fejérítés; der Ort zum Bleichen, fejérítő hely; Leinwandbleiche, vászonfejérítő.
Bleichen, weiß machen, megfejéritni;

Digitized by Google

weiß werden, megfejéredni, meghalványodni.
Bleicher, der, fejérítő.
Bleichgelb, adj., sáppadt.
Bleichrothe, adj., halóvány piros.
Bleichsucht, die, fejérkórság, sáppasztó nyavalya.
Bleichung, die, megfejérítés.
Bleidach, das, ónfedél.
Bleiern, adj., aus Blei gemacht, ón, ónból való; bleierne Gefäße, ónedények; fig. schwer, nehéz, mint az ón, ónnehézségű.
Bleierz, das, ónas ércz, gléteczet.
Bleieisig, der, ónhabeczet.
Bleifarbe, die, ónszín.
Bleifarben, bleifarbig, adj., ónszínű.
Bleifeder, die, plajbász.
Bleigeist, der, ónszesz.
Bleigießer, der, ónmíves; czínöntő.
Bleiglätte, die, óntajték.
Bleigrube, die, ónbánya.
Bleihaltig, adj., ónas, ónnal elegyes.
Bleiich, adj., dem Bleie ähnlich, ónszabású.
Bleikalk, der, ónmész.
Bleikönig, der, tisztaón.
Bleikolik, die, ónmaszlagos kórság.
Bleikugel, die, ólomgolyóbis.
Bleilöthung, die, ónnal forrasztás.
Bleiloth, das, Bleimaß, függőón t. i. mérni, mélységmérő, ponteránymérő.
Bleimilch, die, óntej.
Bleiöl, das, ónolaj.
Bleipflaster, das, ónszénolaj, flastrom.
Bleiplatte, die, ónpléh táblá.
Bleirecht, adj., senkrecht, függőleges, ponterányos.
Bleiröhre, die, öncső.
Bleisalz, das, ónsó.
Bleischaum, der, ónmész.
Bleischlacke, die, ónsalak.
Bleischnur, die, ponterányмérő, sinóron függő golyóbis.
Bleischwere, die, ónnehézség.
Bleisiegel, das, ónpélyeg, ónpecsét.
Bleistift, der, plajbász, czéruza.
Bleiwage, die, vízerányмérő, vízterületmérő.
Bleiweiß, das, görögczéruza.
Bleiwurf, der, mélységmérő, ólomgolyóbis; a' mélységmérő kivetése p. o. a' tengerbe v. más vízbe.
Bleizucker, der, öncukor.
Bleizug, der, d. i. Fensterblei, ablaküvegön.
Blende, die, szemellenző; fig. spanische Wand, olasz fal; (Bauk.), jedes blinde Fenster, oder jede blinde Thür, vak ablak, vak ajtó.
Blenden, blind machen, szeme világát elvenni, megvakítni; szeme fényét elvenni; trop. z. B. den Verstand blenden, megvakítni, t. i. az értelmet és okosságot.
Blendendweiß, adj., hószínű.
Blendlaterne, die, tolvajlámpás, vakítólámpás.
Blendling, der, korcs, korcsfajta.
Blendung, die, megvakítás, szemfényvesztés, vakítás; súgár szorító.
Blendwerk, das, vakítás, szemfényvesztő v. vakító dolog; einem ein Blendwerk vormachen, valakit vakítni, ámítni.
Blessiren, megsebesítni (katonát).
Blessiren, das, megsebesítés.
Blessirte, der, sebes, sebet kapott (katona).
Blessirung, die, megsebesítés.
Blessur, die, seb, hadban kapott seb.
Blick, der, tekintet, rátekintet, rátekintés valamire; auf den ersten Blick, első tekintettel v. látásra; ein Zeichen mit den Augen, intés a' szemmel, pillantás, pillantat, szempillantás; trop. von der Seele, z. B. ein durchdringender Blick, éles bélátás t. i. a' dologba.
Blicken, sichtbar seyn, látszani, mutatni magát, nézni ki belőle; trop. kitetszeni; schnell auf etwas sehen, tekinteni, nézni; oft blicken, tekingetni.
Blickgold, das, d. i. Gold, welches noch Silber in sich enthält, ezüstel elegyes arany.
Blicksilber, das, reines Silber, tiszta ezüst.
Blind, adj., vak; blind werden, megvakulni; blind ankommen, d. i. übel ankommen, megjárni, pórul v. roszszúl járni; oder sich täuschen, megcsalodni, megcsalatkozni; blind seyn, vakoskodni; blinde Kuh, szembekötősdi játék; fig. trübe, homályos; fig. erdichtet, fingirt, vak, hamis; ein blinder Lärm, vak lárma, ok nélkülvaló lármaütés; ein blinder Angriff, tettető megtámadás; blind laden, csak fojtásra tölteni a' puskát, tettetésből tölteni a' puskát; blind schießen, fojtással lőni; der Augen, des Verstandes beraubt, blindlings handelnd, vak, vakoskodó t. i. az értelmére nézve; okoskodás nélkül való, tudatnélkül való; blinder Gehorsam, vak engedelmesség.

Blind, adv., vakon.
Blind geboren, adj., oder der Blindgeborne, vakonszületett, született vak.
Blindheit, die, vakság, setétség, vakoskodás; Blindheit des Verſtandes, d. i. Dummheit, vakság, tompaság, tudatlanság, setétség.
Blindlings, adv., mit verſchloſſenen Augen, szembehúnyva; ohne Ueberlegung, vaktában.
Blindmaus, die, vak murmuter.
Blindſchleiche, die, töredékeny pikkelyes kígyo, ranczas kígyó.
Blinken, ſchimmern, ragyogni, villogni, csillogni, csillámlani, villámlani.
Blinken, das, ragyogás, villogás, csillogás.
Blinzen, blinzeln, pislogni, hunyorgatni; die Augenlieder oft auf- und nieder ſchlagen, pislogatni, hunyorítni, kacsintani, vágni v. inteni a' szemével.
Blitz, der, der leuchtende Blitzſtrahl, villámlás, villámás, villám; der einſchlägt, menykő, ménkő, istennyila; ein ſchnell vorübergehender Glanz, tündöklés.
Blitzableiter, der, menykőfogó.
Blitzartig, adj., menyköves, villámnemű.
Blitzen, es blitzt, villámlik; Blitze werfen, ſchleudern, hullani a' menykőnek, menydörögve villámlani; daher trop. hell glänzen, ſchimmern, villogni, ragyogni, fényleni; Feuer blitzt aus den Augen, tűz villog a' szemeiből; Freude blitzt durch die ſtille Bruſt, örömvillám futja meg csendes mejjét.
Blitzen, das, beim Gewitter, villámás, villámlás; das Glanzen, villogás, ragyogás, fénylés.
Blitzend, adj., villogó, villámló, ragyogó.
Blitzſtrahl, der, menykő, villám.
Blöcken, bégni, bégetni, mint' a' juh; bögni, mint a' marha.
Blöcken, das, bégetés; bögés.
Blöße, die, der Zuſtand, da eine Sache unbedeckt iſt, mezítelenség, meztelenség; uneig. im Fechten, ein unbedeckter Theil des Leibes, fedetlen rész; in weiterer Bedeutung, Schwäche, ſchwache Seite des Herzens und Verſtandes, gyengeség, hiba; im Forſtw. Lichtung, (im Walde), kopaszság, kopár hely az erdőben.
Block, der, ſt. Klotz, tuskó, tusok, törzsök; ein Stück Stein, darab, kőtuskó, gerenda, kögerenda, érczgerenda; der Block für Verbrecher, deres, kaloda.
Blockade, die, Einſchließung, z. B. einer Stadt, Feſtung, megszállás, körűlfogás, t. i. várnak, városnak megszállása.
Blockhaus, das, gerendavár, ágyúsánczház; fogház.
Blockiren, einſchließen, megszállani, körűlfogni, körűlvenni, békerítni, (a' várost, várat).
Blockpfeife, die, Stockflöte, furulya.
Blocksberg, der, (Gerhardsberg), Szt. Gellért hegye.
Blocktaube, die, örves galamb.
Blöde, adj., gyenge, tompa; eszére nézve, tampaelméjű, buta, butafejű, lassú eszű; furchtſam, zaghaft, félénk, bátortalan.
Blödigkeit, die, Schwäche der Augen, tompaság, a' szemnek tompasága; des Verſtandes, tompaeszűség, gyengefejűség, butaság; Furchtſamkeit, félénkség, bátortalanság.
Blödſichtig, adj., gyengeszemű, rövidlátású, tompaszemű, homályosszemű.
Blödſichtigkeit, die, tompalátás, homályos, szeműség, szemtompaság.
Blödſinn, der, tompaság, gyengeelme, butaság, tompaeszűség.
Blödſinnig, adj., tompa, gyengeelméjű, tompaeszű, buta, butaelméjű.
Blödſinnigkeit, die, tompaság, gyengeelméjűség.
Blond, adj., licht, szőke; blondes Haar, szőke haj.
Blonde, der oder die, szőke.
Blondine, die, szőke fejérszemély.
Bloß, adj., eig. der Bedeckung beraubt, mezítelen, meztelen; mit bloßem Haupte, hajadon fővel; trop. unbeſchützt, z. B. im Fechten, fedezetlen, puszta.
Bloß, adv., ſt. allein, weiter nichts, als, csupán, csupa, tiszta csupa; bloß Poſſen, csupa tréfa v. tréfaság; ſt. nackt, mezítelen, mezítelenen.
Blühen, virágozni, virágzani; anfangen zu blühen, kezdeni virágzani, nyílni, fejleni; trop. ſich im Wohlſtande, in einem lebhaften Zuſtande befinden, virágozni, virítni, díszleni, jó v. boldog állapotban lenni, virágzó állapotban v. divatjában lenni; das blühende Alter, virágzó kor; im blühenden Alter ſeyn, élete virágában lenni; die ſchönen Wiſſenſchaf-

Digitized by Google

ten blühen in einer Stadt, a' tisztességes tudományok virágoznak v. diszlenek valamelly városban.
Blühen, das, virágzás; ist es Blüte, virágzat.
Blühend, adj., virágzó, diszlő; trop. eine blühende Schreibart, elevenséggel virító, ékes írásmód.
Blümchen, das, virágocska.
Blüte, die, virágzás, virág, virágzat; trop. der erwünschte hoffnungsvolle Zustand einer Sache, virág, virágzás, disze, divatja valaminek, virágja, legszebb kora, legjobb ideje v. környülállása valaminek; die Blüte des Lebens, élete virágja, v. legszebb kor; st. Blume, virág, egy szál virág; männliche, weibliche Zwitterblüten, hímvirág, anyavirág, nősvirág; trop. die monatliche Reinigung, hónapszám, hónapi tisztulás.
Blütezeit, die, d. i. die Zeit der Blüte, virágzás, virágzáskor; z. B. in der Lindenblüte, hársfavirágzáskor; in der Kornblüte, rozs virágzáskor; die Jugendzeit, ifjú kor, virágzó ifjúság.
Blütknospe, die, d. i. das Blütauge, virágbimbó.
Blume, die, virág; das feinste und beste von einer Sache, java, lelke, színe, virága valaminek; z. B. Blume des Mehls, lisztláng.
Blumenbau, der, virágtenésztetés, virágmivelés.
Blumenbett, das, virágos ágy t. i. a' kertben.
Blumenblatt, das, viráglevél; bokrétalevél, szirom.
Blumenfeld, das, virágos mező v. rét.
Blumenflor, der, virág diszlés, virágzás, együtt virágzás; virágzás ideje.
Blumenflur, die, virágos mező.
Blumengarten, der, virágos kert.
Blumengärtner, der, virágtermesztő, virágkertész.
Blumengehänge, das, Blumen-Guirlande, Feston, virágfüzérek; mit Blumen ausschmücken, virágfüzérekkel beaggatni.
Blumengeschirr, das, virágos edény.
Blumengewächs, das, virágplánta, ékes virágtermő növevény.
Blumengöttin, die, virágistenné, virág istenasszony, Flóra.
Blumenkäfer, der, maróka.
Blumenkelch, der, csésze, kehely.
Blumenkenner, der, virágesmérő.
Blumenkenntniß, die, virágesméret.
Blumenkohl, der, Carfiol, kartifiola, virágos káposzta.
Blumenkranz, der, virág koszorú.
Blumenkrone, die, bokréta.
Blumenkugel, die, gombvirág.
Blumenlese, die, virágszedés v. szüret; válogatott mondások gyüjteménye. (Florilegium).
Blumenmaler, der, virágfestő.
Blumenmalerei, die, virágfestés.
Blumenmonat, der, virághónap, t. i. Április és Május.
Blumenreich, das, virágország, virágok országa.
Blumenreich, adj., virágos, virágzó, virágokkal rakott v. telyes.
Blumenscheide, die, burok, virághüvely.
Blumenscherbe, die, virágos cserép.
Blumenstaub, der, hímpor.
Blumenstaubfaden, der, szálingó.
Blumenstängel, der, virágszár.
Blumenstempel, der, anya nőstény, anyaszál, a' virágokban.
Blumenstiel, der, kocsán, kocsány, a' virág szára.
Blumenstrauß, der, bokréta, virágbokréta.
Blumenstück, das, virágos tábla, virágtábla, virágos ágy; (Malerei), Blumengemälde, festett virágok egy táblán.
Blumentopf, der, virágcserép, cserép, virágedény.
Blumenwerk, das, virágok; virágcsifrák, valaminek ékesítésére.
Blumenzapfen, der, barka, cziczu.
Blumenzeit, die, virágok ideje, virág ideje.
Blumenzucht, die, (Blumenbau), virágtenyésztetés.
Blumenzwiebel, der, hagyma, virághagyma.
Blumicht, adj., virágforma, virágszabású, virágformájú; adv., virágmódra.
Blumig, adj., virágos, virágzó, virágokkal rakott; adv., virágosan.
Blumist, der, virágszerető, virágkedvelő.
Blut, das, vér; geronnenes Blut, aludt vér; Blut auswerfen, vért köpni; Blut vergießen, d. i. ermorden jemanden, ölni, gyilkolni; in der Schlacht, vért ontani; sein Blut vergießen, vérét kiontani; sein Blut fürs Vaterland vergießen, hazájáért meghalni; mit Blut beflecken, vérrel fertéztetni; nach Blut dürsten, vért szomjúhozni; etwas mit kaltem Blute anhören, hi-

Digitized by Google

deg vérrel venni v. hallgatni valamit; Blut laſſen, d. i. Ader laſſen, eret vágni; das Blut ſtillen, a' vérfolyást elállítni; einen bis aufs Blut peinigen, valakit kegyetlenül marczongani v. kínzani; trop. der Saft mancher Früchte, lév, nedv; der Reben, szölővessző leve, szölölév; ſt. das Leben, élet; ſein Blut für jem. wagen, életét is odaadni v. feláldozni valakiért; ein junges Blut, ifjú ember; ein liederliches Blut, gaz ember; ſt. gewaltſamer Tod, erőszakos halál; jemands Blut fordern, valakinek az életét, az az, megölettetését kívánni; Fleiſch und Blut, d. i. Begierden, testi kívánságok, testiség, testigyönyörüségek; nahe Abkunft, Verwandtſchaft, vérség, rokonság, közelvaló v. vérszeréntvaló atyafiság.

Blutabgang, der, vérmenés, vérhas.

Blutader, die, vérér; Pulsader, die, verőér, életér.

Blutadernetz, das, véreres hártyarécze.

Blutarm, adj., földhözragadt szegény, igen szegény.

Blutauswurf, der, vérköpés.

Blutbad, das, vérontás, nagy vérontás.

Blutbann, der, Blutgericht, Halsgericht, főbenjáró itélőszék.

Blutbaum, der, Blutholz oder Campeſchenbaum, vérbélfa.

Blutbegierde, die, vérszomjúzás.

Blutbegierig, adj., vérszomjúhozó.

Blutblaſe, die, aranyérhójag.

Blutbrechen, das, vérhányás.

Blutbuche, die, veres bikfa, vérlevelű erdei bikfa.

Blutbühne, die, vesztő állás.

Blutdurſt, der, vérszomjúzás, öldöklő vágy.

Blutdürſtig, adj., vérszomjúhozó, vérszomjúzó; adv., vérszomjúzva.

Blutegel, der, piócza, nadály.

Bluten, vérzeni, vérének folyni; die Wunde blutet, vérzik a' seb, foly a' sebből a' vér; die Naſe blutet ihm, foly az orra vére, eleredt az orra vére; eines gewaltſamen Todes ſterben, erőszakos halállal halni meg, vérének kiontatni, megölettetni; das Herz blutet mir, d. i. ich empfinde lebhaften Schmerz, vérzik a' szívem, felette fájlalom; für etwas büßen, lakolni, meglakolni valamiért.

Bluten, das, vérzés, verfolyás.

Blutend, adj., vérző.

Blutfahne, die, im Lehenweſen, vérzászló, mint jele a' főbenjáró törvényszék felállításának; das Zeichen zum Blutvergießen, vérzászló, mint jele a' káborúnak.

Blutfarbe, die, vérszín.

Blutfarbig, adj., vérszínű.

Blutfluß, der, vérfolyás; goldene Ader, folyó aranyér.

Blutflüßig, adj., vérfolyásos.

Blutfremd, adj., egészen idegen.

Blutgang, der, vérfolyás.

Blutgefäß, das, ér, véredény; pl. Blutgefäße, die, vérenek.

Blutgefäßlehre, die, vérerek tudománya.

Blutgeld, das, vérárr, vérnek árra.

Blutgericht, das, főbenjáró itélőszék.

Blutgerüſt, das, vesztőállás v. hely.

Blutgeſchwür, das, vérkelevény, vérkelés.

Blutgier, die, vérszomjúzás.

Blutgierig, adj., vérszomjúzó, vérszomjúhozó.

Blutgras, das, Bluthirſe, vérszín v. piros muhar.

Bluthänfling, der, kenderike csikörke pinty.

Blutharnen, das, bei Pferden und dem Hornviehe, véres vizellet, vérhúgyás, egy nyavalya neme az állatoknál.

Bluthirſe, die, pirók, muhar.

Blutbochzeit, die, die Pariſer, auch Bartholomäusnacht genannt, a' Párisi gyilkoló v. vérontó lakodalom.

Blutbund, der, ein grauſamer Tyran, vérszopó, vérszomjúzó tirannus.

Blutbuſten, der, das Blutſpeien, vérhányás, vérköpés.

Blutig, adj., véres, vérontó; ein blutiger Krieg, véres had vagy háború; ein blutiges Treffen, véres ütközet; trop. keinen blutigen Heller, d. i. gar kein Geld haben, egy fél pénzel sem bírni, egy pénznek úra nem lenni.

Blutjung, adj., nagyon fiatal v. ifjú, gyenge ifjú.

Blutkaſten, der, ſt. Herz, szív.

Blutlaſſen, das, Aderlaſſen, érvágás.

Blutlauf, der, vérmenés, vérhas.

Blutlos, adj., véretlen, vértelen, vérnélkül való, vérevett.

Blutnuß, die, vérbélű v. veresbélű mogyoró.

Blutpfirſche, die, vérbélű öszibaraczk.

Blutrache, die, gyilkosság, megbosszúlása, bosszúállás a' gyilkosságért.

Bluträcher, der, gyilkossag bosszúló.

Blutreich, adj., bővérű, véres.

Digitized by Google

Blutreinigend, adj., vértisztító.
Blutreinigung, die, vértisztítás, vértisztúlás; ein blutreinigendes Mittel, vértisztító szer v. eszköz, orvosság.
Blutrichter, der, élethalál bíró.
Blutroth, adj., vérszínű, vérpiros, piros mint a' vér.
Blutrothwerden, elpirosodni, nagyon elpirúlni.
Blutruhr, die, vérhas.
Blutrünstig, adj., blutig, blutend, vérző, véres.
Blutsauer, adj., sehr sauer, nagyon savanyú; lästig, schwer, keserves, igen terhes; blutsaure Arbeit, keserves munka.
Blutsauger, der, nadály, piócza; st. Vampyr, eine Art großer Fledermäuse in Amerika, lidérez v. tölcsérorrú denevér.
Blutschande, die, vérrokonos v. vérellenvaló paráznaság.
Blutschänder, der, vérrokonos parázna.
Blutschlecht, adj., tetemes rossz, feletto rossz.
Blutschuld, die, gyilkosság, nagy gonoszság.
Blutschwamm, der, tinórú vérgomba.
Blutschweiß, der, vérizzadtság, vérverejtékzés.
Blutschwitzen, das, idem.
Blutsfreund, der, Blutsverwandter, vérszeréntvaló atyafi v. rokon, vérrokon; die Blutsfreundin oder Blutsverwandte, vérszeréntvaló rokon (aszszony v. leány).
Blutspeien, das, vérköpés; st. Blutbrechen, vérhányás.
Blutstaar, der, vérhójag.
Blutstätte, die, Richtstätte, vesztőhely
Blutstillen, das, vérhúgyás.
Blutstein, der, Eisenstein, vérkő.
Blutstillend, adj., vérállító, p. o. szerek.
Blutstropfen, der, vércsepp, egy csepp vér.
Blutstockung, die, vérdugúlás.
Blutsturz, der, vérhányás, nádravérfolyás, vérrohanás.
Blutsverwandtschaft oder Freundschaft, die, vérszeréntvaló rokonság v. atyafiság, vérrokonság.
Bluttriefend, adj., szivárgó.
Blutumlauf, der, vérkerengés.
Bluturtheil, das, halálos itélet.
Blutvergießen, das, vérontás, ölés.
Blutverlust, der, vérvesztés, vérelfolyás.
Blutwasser, das, vérsavó, a' vérsavója.
Blutwenig, adj., igen kevés.
Blutwurst, die, (Plunze), véreshurka, gömböcz.
Blutzeuge, der, (Martyrer), mártir.
Blutzwang, der, erőltető vérhas.
Bock, der, pl., die Böcke, bak; Schafbock, Widder, kos; Rehbock, bakőz; Ziegenbock, bak, kecskebak; ein junger Bock, gödölye; Sprichw. einen Bock zum Gärtner setzen, kecskére bízni a' kertet, farkasra bízni a' nyáját, ebre bízni a' hájat; von wollüstigen Menschen, z. B. ein geiler Bock, buja fajtalan ember; eine Art Pfeife, der polnische Bock, Dudelsack, Bockpfeife, duda; Sturmbock, bei den Alten, várvívó kos; st. Fehler, Versehen, hiba; einen Bock schießen, bakot ütni v. lőni, az az, nagyot hibázni; ein vierfüßiges Gestell, bak, kecskebak; s. Rüstbock, Holzbock, Sägebock, Kutschbock, bak, kocsibak, elsőbak. kocsiülés, hátúlsóbak.
Bocken, von den Ziegen, den Bock zur Begattung zulassen, a' bakot bakzatni; wie ein Bock stinken, bűzhödni, bakbűzű lenni; stoßen, z. B. mit den Hörnern, döfni, döfölni, mint a' bak szarvával; d. i. stampfen, z. B. den Flachs, tilólni a' lent, kendert, törni.
Bockenzen, bakbűzűnek lenni.
Bockfell, das, die Bockshaut, bakbőr.
Bockfüßig, adj., Bockfüße habend, kecskelábú.
Bocklamm, das, ein Lamm männlichen Geschlechts, kos v. hímbárány.
Bockleder, das, ein zubereitetes Bockfell, bakbőr, bakirha.
Bockig, adj., bakbűzű.
Bocksauge, das, bakszem; ein Mensch, dessen eines Auge kleiner ist, als das andere, félsanda; st. Schalmuschel, csészecsiga, (patella).
Bocksbart, der, bakszakáll.
Bocksfleisch, das, bakhús.
Bocksgestank, der, bakbűz.
Bockshorn, das, bakszarv; in's Bockshorn blasen, d. i. Lärm, hijjába lármát ütni; einen in's Bockshorn jagen, in die Enge treiben, valakire ráijjeszteni; eine Pflanze, Fonnkraut, bakszarvú lepkeszeg, görög széna.
Bockshörnerl, das, Johannisbrod, Sz. János kenyere.
Bocksprung, der, bakszökés bakugrás, viczkánkodás; Bocksprünge, (Capriolen) machen, bakszökéseket tenni.
Boden, der, pl., die Böden, überh.

das Unterſte einer jeden Sachen; beſ. beſonders die Oberfläche der Erde, Erdboden, föld, földszín; alles dem Boden gleich machen, mindent földig lerontani; in engerer Bedeutung in Rückſicht ihrer phyſiſchen Beſchaffenheit, föld, föld neme; ein fetter, magerer Boden, kövér sovány föld; in Rückſicht auf Eigenthumsrecht, Grund und Boden, telek; auf meinem Grund und Boden, az én telekemen; der unterſte Theil eines Gefäßes, z. B. Faßes, fenék, fenek, ally; des Meeres, Flußes, tengernek, folyóviznek feneke, allya; der oberſte Raum eines Gebäudes unter dem Dache, padlás, házhéjj, hiúl, héjj; der Fußboden, pádimentom; Kornboden, gabonacsűr v. tárház; Fechtboden, bajnok hely; von leinenen, ſeidenen u. dgl. Zeugen, der Grund, fenékszín, a' szőtt materiának a' fő szine mellyen virágok vannak.

Bodenbret, das, fenékdeszka a' szekeren.

Bodenfenſter, das, házhéjj ablak.

Bodenkammer, die, házhéjj allatt lévő kamara, padláskamara.

Bodenlos, adj., feneketlen; das Waſſer, örvény.

Bodenlos, adv., feneketlenül.

Bodenſatz, der, szálladék, üledék, salak, ally, seprő.

Bodenſee, der, Bodámi tó.

Bodenſtück, das, fenékdarab, fenéknekvaló deszka, fenékdeszka; an den Kanonen, das Bodenfeld, Stoßſtück; ágyúagy, az ágyú agya.

Bodentreppe, die, padlásgrádics, házhéjj grádics, hiúvívő grádics.

Boding, der, kad.

Bodmen oder Bödmen, auch Bödnen, mit einem Boden verſehen, z. B. ein Faß, megfenekelni, feneket csinálni belé; ein Zimmer bödnen, megpallózni, kipallózni, deszkával kirakni.

Bodmerei, die, hajó megjobbítására felvett pénz felől való egyezés.

Böckchen, das, bakocska, gödölye.

Böckeln, nach dem Bocke riechen, bakbűzű lenni egy kevéssé.

Böhme, der, Tseh.

Böhmen, das, (Land), Tseh ország.

Böhmiſch, adj., in oder aus Böhmen, Tseh v. Tsehországi; trop. das ſind ihm böhmiſche Dörfer, d. i. unerhörte Dinge, esmeretlen dolgok ezek ő előtte.

Böhmiſch, adv., Tsehűl.

Böhnchen, das, babocska.

Bökel, der, sósvíz, fonnyasztó sósvíz.

Bökelfleiſch, das, sósvízbe áztatot hús.

Bökeln, sósvízbe áztatni.

Bökelzunge, die, sósvízbe áztott nyelv.

Böller, der, Pöller, kis mozsárágyú, pattantyú.

Börſe, die, pénzes erszény v. zacskó; ein Gebäude in großen Handelsſtädten für Kaufleute, daſelbſt ihre Geſchäfte abzumachen, alkupalota, váltótár, pénzváltótár, alkutár.

Bösartig, adj., gonosz, rossz, rosszfajta; eine bösartige Krankheit, gonosz nyavalya; ein bösartiges Fieber, rosszfajta hideglelés; bosshaft, gottlos, z. B. Menſch, gonosz, rossz természetű p. o. ember.

Bösartig, adv., gonoszúl.

Bösartigkeit, die, böſe Beſchaffenheit, rosz volta valaminek; ſittliche Schlechtigkeit, gonoszság, rosszaság.

Böſe, adj., rossz; ſt. ſchadhaft, verdorben, romlott, elromlott; böſer Weg, rossz út; vom ſittlichen Zuſtande, a) überhaupt: ſchlimm, unſeren Abſichten zuwider, rossz, mostoha; böſe Zeiten, mostoha idők; eine böſe Nachricht, kedvetlen v. rossz hír; b) zum Zorne geneigt, haragos, mérges; ein böſes Weib, gonosz asszony; ein böſer Hund, harapós kutya; einen böſe machen, megharagítni; böſe werden, megharagudni; c) ſchädlich, gefährlich, gonosz, veszett, p. o. száj, nyelv; ſchändlich, ſchimpflich, rossz, utálatos, veszett; er hat einen böſen Namen, veszett neve van, rossz híre neve van; allen Geſetzen zuwider, gonosz, rossz t. i. ember.

Böſe, adv., gonoszúl, rosszúl.

Böſe, der, d. i. ein böſer Menſch, gonosz ember, a' gonosz; ein Teufel, der böſe Feind, sátán.

Böſe, das, d. i. eine böſe That, gonoszság, gonosztett.

Böſe thun, bünhödni, gonoszságot követni el.

Böſewicht, der, elfajúlt gonosz, istentelen gonosz, istenneli űlvaló, gonosztévő.

Bösherzig, adj., gonoszlelkű.

Bösherzigkeit, die, gonoszlelkűség.

Böslich, adv., gonoszúl.

Böttcher, der, Faßbinder, bodnár, pintér, kádár.

Digitized by Google

Boge oder Böge, die, (Weinboge), lugos.

Bogen, der, jede krumme Linie, görbület, hajlat, karéj; der Fluß macht einen Bogen, a' folyóvíz tekeredik v. karéjt csinál; etwas, was bogenförmig gebaut iſt, z. B. jede Rundung eines Gewölbes, boltozat, bolthajtás; der Bogen des Rades, die Felgen, keréktalp; der Bogen zum Pfeilſchießen, kézív, mellyből a' régiek nyilaztak; der Geigenbogen, hegedüvonó; ein Bogen Papier, egy ív papiros, egy árkos papiros.

Bogendecke, die, boltozat, bolthajtás.

Bogenfeile, die, hátas reszelő.

Bogenfenſter, das, bolthajtásos ablak.

Bogenfläche, die, karéjosság.

Bogenförmig, adj., karéjforma, karej, bolthajtásos.

Bogenförmig, adv., karéjosan, bolthajtásosan.

Bogengang, der, in Gärten, Bogenlaube, lugos.

Bogengröße, die, ív v. árkos nagysága.

Bogenlang, adj., egy ívnyi, egy ívet megtöltő.

Bogenlinie, die, karéjlínea, karéjvonás.

Bogenſchluß, der, Schlußſtein, bolthajtást bézáró kő.

Bogenſchuß, der, ív ellövése, nyíllövés; die Entfernung eines Pfeilſchußes, egy nyíllövésnyi távolyság; ein Bogenſchuß, bolthajtásos lövés.

Bogenſchütze, der, nyílas.

Bogenweiſe, adv., karéjosan, bolthajtásosan, boltozatosan; árkusonként.

Bogenwölbung, die, bolthajtás, boltozat.

Bogenzahl, die, z. B. eines Buches, ívszám, az ivek v. árkosok száma.

Bogig, adj., was eine Bogengeſtalt hat, karéjos, girbegurba.

Bogig, adv., karéjosan, boltozatosan.

Bohle, oder Bole, die, ein dickes Bret, pallódeszka, gerendadeszka, palló, palló gerenda; eichene Bohlen, tölgyfa deszka v. palló.

Bohlen, mit Bohlen belegen, kipallózni, pallózni.

Bohlen, das, die Bohlung, kipallózás.

Bohlendach, das, deszkapadlázat.

Bohne, die, bab; Schminkbohne, deren Schoten gegeſſen werden, paszuly, faszulyka; türkiſche Bohne, nagyvirágu paszuly, török borsó; Zwergbohne, gyalog paszuly; die Feld-, Sau-, Pferd-, Eſſelsbohne, bab, babó, kerti-disznó-bab.

Bohnen, z. B. einen Tiſch u. dgl.; kisikárlani, kisimítni, kipallérozni.

Bohnenbaum, der, fái zanot; ſüßer Bohnenbaum, édes kászia.

Bohnenkrei, der, babkása

Bohnenkraut, das, Pfefferkraut, bosos szátorja, borsfü, csombor.

Bohnenmehl, das, babliszt.

Bohnenſchote, die, bab- v. paszulycső, paszulybecző.

Bohnenſtengel, der, babszár.

Bohnenſtroh, das, babszalma.

Bohren, fúrni; ein Loch, kiúfrni (lyukat), kilyukasztani; ein Schiff in den Grund bohren, a' hajót megfúrni és az által elsüllyeszteni, keresztül löni a' hajó fenekét.

Bohren, das, Bohrung, die, fúrás, kifúrás.

Bohrer, der, fúró, a' ki fúr; das Werkzeug, fúró, fúrú, fúró eszköz.

Bohrkäfer, der, furdancs.

Bohrerſpäne, die, fúrópor.

Boi, (Boy), der, eine Art Zeug, bojposztó.

Boje, die, (Wiege), bölcső.

Bojſalz, das, (Seeſalz), tengersó.

Bollwerk, das, (Baſtei), véderősség, vívóbástya; bástyagát, a' vizek partján, védgát a' víz kiöntése ellen.

Bologneſer-Hündchen, das, bolonyai ebecske.

Bolzen, der, (Bolz), nyílvessző, nyíl; ſt. Stahl, a' téglázó vasa, a' téglázóvas nyelve, mellyet megtüzesítve tesznek a' téglázóba; végszeg, tartalékszeg, peczek p. o. tengely végszeg.

Bombarde, die, bombihányó, bombiágyú.

Bombardement, das, Bombenwerfen, bombahányás, bombízás, bombihányás, bombival való ágyúzás.

Bombardiren, bombízni, bombit hányni, ágyúzni, ágyúval löni.

Bombaſt, der, (Wortſchwall), fellengős beszéd, fellengő írásmód, szódagály.

Bombe, die, bombi, bomba, gyujtógolyóbis

Bommeln, hingálozni.

Boot, das, kis hajó, csajka, ladik, csónak.

Digitized by Google

Bootleute, die, plur. csajkások.
Bootmann, der, hajós, hajómester.
Bootsknecht, der, (Matroſe), hajós legény, sajkás, csajkás.
Borax, der, olvasztó só, póricz.
Boraxſäure, die, póricssavany.
Bord, der, der Rand einer Sache, z. B. eines Gefäßes, szél, p. o. az edény széle, v. karimája; ſt. Ufer, a' part széle; beſond. der Rand eines Schiffes, a' hajó széle v. oldala, párkány; über Bord ſpringen, a' hajóból kiugrani; über Bord werfen, kihányni valamit a' hajóból, kivetni a' hajóból v. a' tengerbe vetni; uneig. das Schiff ſelbſt, auch das Bord, hajó; an Bord gehen, bémenni a' hajóba, felmenni a' hajóra, hajóra szállni; an Bord bringen, hajóra rakni v. szállítni; über Bord fallen, kiesni a' hajóból; an Bord haben, a' hajón lenni v. vinni.
Bordell, das, bordélyház, kurvaház.
Bordiren, z. B. ein Kleid, paszománnal béborítni, paszomántal megborítni t. i. ruhát, mentét; ein bordirtes Kleid, paszomántos ruha v. öltözet.
Bordirt, adj., paszományos, paszomántos.
Borg, der, das Borgen, wenn man von jemanden borget, a) etwas, das man wieder gibt, z. B. Geld, kölcsön kerés, kölcsönözés; etwas auf Borg nehmen, valamit kölcsön kérni; borgen, b) etwas, das man nicht wieder gibt, hitelbe v. hitelre vevés; auf Borg nehmen, d. i. auf Credit, hitelbe v. hitelre venni; wenn man jemanden etwas leihet, a) das er wieder gibt, kölcsönadás, kölcsönözés, hitelezés; auf Borg geben, kölcsön adni, kölcsönözni, hitelezni; b) das er nicht wieder gibt, z. B. Waaren, hitelbeadás, hitelreadás, hitelezés; etwas auf Borg geben, hitelbe v. hitelre adni, hitelezni p. o. portékát.
Borgen, als Darlehen nehmen, um es zurückzuzahlen, kölcsönvenni, kölcsönözni, kölcsön kérni p. o. pénzt; auf Credit nehmen, hitelbe v. hitelre venni p. o. portékát; trop. entlehnen, z. B. einen Namen, ein Beiſpiel, kölcsönözni, venni; ſt. leihen, das er wieder gibt, z. B. Geld, Bücher, kölcsön adni, kölcsönözni p. o. pénzt, könyvet; das er nicht wieder gibt, z. B. Waaren, hitelre v. hitelbe adni valakinek p. o. a' portékát.
Borger, der, kölcsönkérő, hitelbekérő, kölcsönöző, hitelező, kölcsönadó, hitelbeadó, kölcsönöző, hitelező.
Borke, die, kéreg, fakéreg; die verhärtete Rinde an Geſchwüren, var, sebvar.
Born, der, ſt. Waſſer, víz; ſt. Quelle, forrás; ſt. Brunnen, kút.
Bornkanne, die, vízedény.
Borsdorfer-Apfel, der, borsdorfi alma, kormos alma neme.
Borſt, der, repedés, hasadás.
Borſtbeſen, Borſtwiſch, Haarbeſen, der, serteseprű, borostaseprű.
Borſte, die, bei Schweinen, serte.
Borſten, ſich, wie Borſten ſteif in die Höhe ſtehen, borzadni, felborzadni, borzadozni; das Haar ſträuben, wie Hunde, berzeszteni a' szőrét, berzenkedni.
Borſtenförmig, adj., serteszabású, mint a' serte.
Borſtengras, das, magár.
Borſtenpinſel, der, serteecset.
Borſtig, adj., mit Borſten beſetzt, sertés; den Borſten ähnlich, borzas.
Borſtwiſch, der, serteseprő.
Borte, die, eine Einfaſſung an Kleidungsſtücken, szege, szegély; goldene oder ſilberne Borten, paszamánt p. o. arany v. ezüst.
Borten, der, Kopfputz für Mädchen in Ungarn, párta; Borten aufſetzen, felpártázni.
Bortenwirker, der, (Poſamentirer), paszamán szövő.
Boſe, die, tollszár; egy marok, egy csomó p. o. kender, len.
Boshaft, adj., zornig, haragos, mérges; ſt. gottlos, gonosz, rossz; geneigt zu ſchaden, rossz v. gonosz indúlatú.
Boshaft, adv., haragosan, mérgesen; dühösen; rossz indúllattal, gonoszúl.
Bosheit, die, gonoszság, rosszaság; mérgesség, méreg; istentelenség; eine boshafte Handlung, gonosz cselekedet.
Boskett, das, Luſtwäldchen, liget.
Boſſiren, z. B. in Wachs, Gyps, kinyomni, kinyúrni p. o. képet, szobrot, viaszból, gipszből.
Boſſirer, der, képformáló, viaszképmívész.
Botanik, die, d. i. die Pflanzenkunde od. -lehre, füvésztudomány.
Botaniker, der, füvész.

Digitized by Google

Botaniſch, adj., fűvészi; botaniſcher Garten, fűvészkert.

Botaniſiren, batanizálni, fűvészkedni.

Both, der, ígérés, árigérés t. i. portékáért; einen Both auf etwas thun oder legen, valaminek árát ígérni.

Bothe, der, küldött, követ, hírvivő, izenetvivő követ; einen Bothen ſchicken, valakitől megizenni v. izenetvivőt küldeni; Briefbothe, levélhordó hövet.

Bothſchaft, die, izenet, követség, tudosítás; eine Bothſchaft bringen, izenetet v. követséget hozni; angenehme Bothſchaft bringen, kedves követséget v. tudósítást hozni; ſt. Geſandtſchaft, követség; ſt. Geſandter, követ.

Bothſchafter, der, (Ambassadeur), főkövet, p. o. nagy Fejedelmektől küldetett.

Bothmäßigkeit, die, hatalom, birtok; unter jemandes Bothmäßigkeit ſtehen, valakinek hatalma alatt lenni — geraiben, esni — bringen, birtoka alá vetni.

Bottich, der, Boding, kis kád.

Bouquett, das, bokréta.

Bouteille, die, karafina, butella.

Brach, adj., ungepflügt, ungebaut, ugarban; der Acker liegt brach, ugarban hever a' föld; ihn brach liegen laſſen, a' földet ugarban hevertetni.

Brachacker, der, Brachfeld, Brachland, ugar.

Brache, die, ugarban hevertetés; die Arbeit des Brachens, ugarlás, ugarolás, ugar alá szántás.

Brachen, ugarlani, ngarolni, feltörni v. felszántani az ugart, ugar alá szántani, az ugar földet először megszántani; den Flachs brachen, lent törni.

Brachlerche, die, mezei pacsirta.

Brachmonath, der, ugarhónap, Sz. Ivan hava, Junius.

Brachvogel, der, tantal, tantalmadár; poling snef; fagyöngyevő húros madár.

Brachzeit, die, ugarlás ideje, ugarszántás, ugartörés; zur Brach, ugarszántáskor.

Brack, der, (Leithund), vizsla, kopó; das Untaugliche von einer Sache, kivetője valakinek, allya, selejtesse, sepreje, szemetje, p. o. a' portékának selejtesse.

Brackdiſtel, die, iringó.

Bracken, kiválogatni a' javát, kihányni a' rosszát, hitványját, selejtessét.

Brackvieh, das, kivert marha, v. juh, hitványja a' többenek.

Brackwaſſer, das, pokolvíz, (édes v. nem iható víz) sós-v tengervíz.

Bram, der, sárga seprőke; ſt. die Brame, prém, szege, szegéje, széle valaminek; oder Gebräme, prém p. o. mente prém.

Bráme, die, (Bremſe), bögöly; ſt. Viehbráme, pocsik, pöcsök.

Bräune, die, setétbarnaszín, barátszín, barnaság; eine Hals-Krankheit, torokgyék.

Bräunen, megsetétbarnúlni, barnítni, setétítni; durch's Röſten bräunen, z. B. den Kaffee, pergetni, pergelléssel pirítni, barnitni; braun machen, megbarnítni.

Bräunlich, adj., barnás.

Bräunlich, adv., barnásan.

Bräutigam, der, völegény.

Bramarbas, der, (Großſprecher), magát hánytató, dicsekedő.

Braminen, die, indus barátok v. papok.

Brand, der, das Brennen, tűz; égés; in Brand kommen, meggyúladni, lángot vetni; das Verzehren durch's Feuer, tűz, égés, elégés; in Brand ſtecken, felgyújtani; vom Brand verzehrt werden, el-, v. megégni; einen Brand löſchen, a' tüzet eloltani; trop. 1) eine Krankheit bei Menſchen ꝛc., z. B. eines Gliedes, gyúladás; der heiße Brand, tüzes gyúladás; der kalte Brand, tagelhallás; der Brand des Gehirnes, agyvelő gyúladás, der Brand der Knochen, csontveszés, csontfene; am Getreide, üszög; an Weinſtöcken, Bäumen, ragya; den Brand haben, elsülni mint a' ragya; 2) eine Leidenſchaft, z. B Liebe, tüze, hevessége az indúlatosságoknak, szerelemnek; 3) die Handlung des Brennens, égetés; ein Brand Ziegel, egy égetés v. egy komencze tégla; 4) etwas, was brennt, oder gebrannt hat, üszök; ein glimmender Brand, tüzes üszök; ein gelöſchter Brand, üszök, üszkösfa; 5) ein Werkzeug zu zünden, z. B. eine Lunte, gyújto eszköz, kanócz; ein dem Viehe eingebranntes Zeichen, a' marhára sütött bélyeg.

Brandbeule, die, pokolvar.

Brandblase, die, égéstől támadt hójag.
Brandbock, der, Feuerbock, vasmacska, (a' tűzhelyen)
Brandbrief, der, ein obrigkeitliches Zeugniß wegen erlittenen Brandes, bizonyságlevél az elégésről; ein Brief, in welchem ein Mordbrenner mit Brande drohet, égetéssel fenyegető levél.
Brandente, die, barna récze.
Brandfleck, der, eine unfruchtbare Stelle auf einem Acker, kiégett kopárhelly a' vetés között.
Brandfleckig, adj., Brandflecken habend, belsőgyuladás jeleivel foltos, üszögös p. o. búza.
Brandfuchs, der, tüzes v. pirók róka; eine Art Pferde mit dunkelrothen Haaren, barnapej ló.
Brandhafer, der, üszögös zab.
Brandicht, adj., nach dem Brande riechend, kozmás, perkelt szagú; ein Brand-Geruch, Geschmack, perkelt szag, íz; adv. brandicht riechen, schmecken, perkelt szagú v. ízű lenni.
Brandig, adj., was den Brand hat, z. B. Getreide, üszögös p. o. búza.
Brandkorn, das, üszögös rozs.
Brandkugel, die, gyújtógolyóbis.
Brandmal, das, égésjel, égésbélyege, égésfolt a' testen; ein Zeichen an Verbrechern, égetés jele a' gonosztévőn.
Brandmarken, z. B. einen Verbrecher, sütögetni, rásütni a' bélyeget, megbélyegezni, megsütögetni p. o. a' gonosztévőt; gebrandmarkt, megsütögetett, megbélyegezett; trop. st. beschimpfen, gyalázattal megbélyegezni; mit allen Lastern gebrandmarkt, minden gonoszsággal megbélyegeztetett.
Brandmarken, das, sütögetés; st. Beschimpfung, gyalázat, gyalázatejtés valakin.
Brandmauer, die, Feuermauer, tűzfal.
Brandrakette, die, gyújtósárkány.
Brandroggen, der, üszögös rozs.
Brandrose, die, gyuladós Sz. Antal tüze.
Brandsalbe, die, égésre való ír v. kenőcs.
Brandschaden, der, megégés által okozott v. szenvedett kár.
Brandschatzen, z. B. eine Stadt, megsarczolni a' várost, sarczot vetni a' városra, hadiadót csikarni a' felprédálás helyett.
Brandschatzung, die, sarczolás, adócsikarás t. i. az ellenség által; das erlegte Geld selbst, sarcz, hadi adó.
Brandschiff, das, Brander, gyujtó hajó; gyújtogató hajó.
Brandsilber, das, kiégetett ezüst.
Brandstätte, die, ein Platz, wo ehemals z. B. die Todten verbrannt wurden, égető hely; oder, wo z. B. ein Haus abgebrannt ist, Brandstelle, tüz helye, a' hol tűz v. égés vólt, elégett ház helye; st. Heerd, tűzhely; Feuerstätte, lakás, lakhely, épület, hajlék t. i. szoba, konyha, kamara.
Brandstein, der, Ziegelstein, tégla égetett tégla.
Brandsteuer, die, égés után szedett pénz.
Brandstifter, der, gyújtógató.
Brandung, die, habtorlás, hullámzás, hullámverődés, t. i. a' kösziklához, habcsapkodás t. i. a' tengeren.
Brandwache, die, tűzörző, éjjeli tűzörző; zur Bewachung der Gefangenen, fogolyőr, fogolyőrszők; die Wache an den äußersten Posten des Lagers, végőrzők v. strázsák; bei Flotten das Wachschiff, őrhajó.
Brandweitzen, der, üszögös búza.
Branntwein, der, pálinka, pályinka, égetbor.
Branntweinblase, die, pályinkafőző üst.
Branntweinbrenner, der, pályinkafőző, pályinkaégető.
Branntweinbrennerei, die, pályinkafőzés v. égetés; der Ort, wo er gebrannt wird, pályinkafőző t. i. hely.
Branntweinsäufer, der, pályinkaivó.
Branntweinschank, der, das Recht Branntwein zu schenken, pályinkamérés.
Branntweinschenke, die, Branntweinhaus, das, pályinkaház, pályinkásház, pályinkabolt.
Brante, die, (Branke), die Tatze der Bären, medveláb, medvetenyér, medvetalp, medvekörröm, a' medve első lábai; die Klauen des Wolfs, farkas körmei.
Brasilienholz, das, Rothholz, berzsen, berzseny, berzsenfa.
Brasse, die, vitorlakötél.
Bratbock, der, nyárstartó vasmacska a' tűzhelyen.
Braten, der, gebratenes Fleisch, sült, pecsenye; ein Rindsbraten, marhahúspecsenye, tehénhúspecsenye, marhapecsenye; Kalbsbraten, borjupecsenye; trop. ein fetter Braten,

Digitized by Google

zsákmány, nyereség; den Braten riechen, d. i. etwas merken, előre megérezni a' nyereség szagát; Fleiſch, das gebraten werden ſoll, pecsenye; sültnek való; den Braten an den Spieß ſtecken, nyársra húzni a' pecsenyét; den Braten wenden, pecsenyét forgatni.

Braten, sülni, megsülni, p. o. mint a' pecsenye, hal; etwas am Spieße braten, valamit nyárson sütni; auf dem Roſte braten, rostélyon sütni; daher: Gebraten, sült, megsült.

Braten, der, sütés, megsütés.

Bratenfett, das, pecsenyezsír, a' sültnek a' zsírja.

Bratengeruch, der, pecsenyeszag; a' sült szaga.

Bratenwender, der, pecsenyeforgató személy; die Maſchiene, welche den Bratſpieß dreht, pecsenyeforgató mív, pecsenyesütő, forgómív vasból.

Bratfiſch, der, sültnivaló hal; der ſchon gebraten iſt, sült hal.

Bratofen, der, pecsenye sütő kemencze.

Bratpfanne, die, pecsenyesütő serpenyő, pecsenyealávaló, vastepsi.

Bratröhre, die, sütőcső a' kályhában.

Bratroſt, der, sütő rostély.

Bratſche, die, brácshegedű, öreghegedű, (Alto Viola).

Bratſpieß, der, nyárs, pecsenyesütő nyárs.

Bratwurſt, die, kolbász.

Braubottich, der, serfőző kád.

Brauch, der, st. Gebrauch, haszon, használás; st. Gewohnheit, szokás, nach altem Brauch, régi szokás szerént.

Brauchbar, adj., hasznavehető, használható hasznos.

Brauchbar, adv., hasznosan, haszonnal.

Brauchbarkeit, die, hasznavehetőség, használhatóság, haszon.

Brauchen, st. gebrauchen, hasznát venni, használni, élni vele; Arznei brauchen, orvossággal élni; st. nöthig haben, bedürfen, szükségének lenni valamire, kelleni valakinek; ich brauche, nekem kell; was brauchſt du? mi kell? mire van szükséged? ich brauche Bücher, könyvekre van szükségem, v. nekem könyvek kellenek; es braucht, d. i. es bedarf, kell, szükség; was braucht es der Worte, mi szükség több szóra, v. többet beszéllni.

Brauchlich, adj., st. brauchbar, hasznavehető; st. gebräuchlich, szokásban lévő.

Brauen, z. B. Bier, sert főzni.

Brauen, das, serfőzés.

Brauer, der, serfőző.

Brauerei, die, serfőzés; serfőzőház.

Brauhaus, das, serfőzőház.

Brauherr, der, serfőző t. i. gazda.

Braukeſſel, der, serfőzőüst.

Braumeiſter, der, serfőző t. i. mester.

Braun, adj., barna, setét, szín; bräuner, barnább; der, die, das bräunſte, legbarnább; dunkelbraun, setétbarna; kaſtanienbraun, gesztenyeszínű; ſchwarzbraun, feketebarna; ein braunes Pferd, pej ló.

Braunbier, das, fekete ser, az az setét veresbarna.

Braunroth, adj., barnaveres, téglaszínű.

Braunſpath, der, foszlangókő.

Braunſtein, der, Eiſenglanz, vasfényfoszlány.

Braus, der, im Saus und Brauſe leben, lármás múlattságok között élni, tobzódni.

Brauſe, die, pezsgés, forrás t. i. bor- v. serforrása.

Brauſebeutel, der, szeleburdi.

Brauſekopf, der, heveskedő, heveskedő szeles.

Brauſen, zúgni, zajogni, búgni, dúgni, dühösködni, mint a' tenger; wie der Wind, a' szél zúg, dühösködik, süvölt; das Meer ſchäumet und brauſet, hullámzik, habzik a' tenger és zúg; trop. die Ohren brauſen mir, zúg a' fülem; st. gähren, vom Wein, Bier, pezsegni, pezsgeni, bizsegni, forrni kezdeni; eine heftige Leidenſchaft ausbrechen laſſen, heveskedni; beſonders vom Zorne, indúlatoskodni.

Brauſen, das, zúgás, búgás, dühösködés, zuhogás; des Windes, süvöltés; der Ohren, fülzúgás; des Moſtes, pezsgés; der Jugend, heveskedés.

Brauſend, adj., wie das Meer, zajló, háborgó, hullámló, zúgó; wie der Wind, zúgó, dühösködő, süvöltő; wie der Moſt, pezsgő.

Braut, die, pl. die Bräute, menyasszony, mátka; ſie iſt meine Braut, ő az én mátkám v. jegyesem; Sprichw. wer das Glück hat, führt

die Braut heim, a' kit véd a' sors, nyertes ügyetlenûl is.
Brautbett, das, menyegzői ágy.
Brautführer, der, násznagy; vőfej, vőfény.
Brautführerinn, die, nászasszony; nyoszolyóasszony, nyoszolyóleány.
Brautgemach, das, Brautkammer, die, menyasszonyi hálószoba.
Brautgeschenk, das, Verlobungsgeschenk, jegy, jegybe adott ajándék, házassági jegy; Geschenke am Hochzeitstage, menyegzői ajándékok.
Brauthaus, das, lakadalmas ház.
Brautheimführung, die, a' menyasszonynak hazavitele.
Brauthemd, das, jegying.
Brautjungfer, die, nyoszolyóleány.
Brautkleid, das, (Brautgewand), das Kleid der Braut oder des Bräutigams, vőlegény ruha, menyasszony ruha.
Brautkranz, der, menyasszonyi koszorú.
Brautbaube, die, menyasszonyi fejkötő.
Bräutigam, der, vőlegény.
Brautleute, jegyesek, házassági jegyben lévők.
Brautlied, das, menyegzői versezet.
Brautnacht, die, menyegző éjtszakája.
Brautring, der, jegygyűrű.
Brautschmuck, der, jegybeli ékességek, menyasszonyi v. menyegzői ékességek, drágaságok.
Brautschuhe, die, jegyczipellő.
Brauttag, der, Verlobungstag, kézfogó; Hochzeit, menyegző, lakodalom.
Brautwerber, der, kérő, leánykérő.
Brautwerbung, die, leánykérés.
Brav, adj., vortrefflich, gut, jó, derék, jeles, helyes; rechtschaffen, bieder, becsületes. derék; ein braver Mann, becsületes, derék v. jó ember; tapfer, z. B. Soldat, derék, jelés, jó; viel, sok; ich habe im Spiele brav verloren, én sokat vesztettem a' játékban.
Brav, adv., jól, jelesen, helyesen, derékasan; becsületesen; vitézűl v. emberűl.
Bravheit, die, jelesség, jeles volt, derékség, derék volt; Tapferkeit, emberkedés.
Brecharznei, die, hánytató, hánytatószer.
Brechbar, adj, eltörhető, töredékeny.
Breche, die, das Abbrechen der überflüßigen Blätter und Reben, szőlővelezés; ein hölzernes Werkzeug, womit der Flachs gebrochen wird, tiló, kender v. lentörő.
Brechen, törni, eltörni, megtörni; entzwei brechen, ketté törni valamit; den Hals brechen, kitörni a' nyakát; den Arm, das Bein brechen, a' karját, a' lábát eltörni, den Flachs brechen, lent törni, titolni; etwas über das Knie brechen, valamivel hirtelenkedni; die Bahn brechen, megtörni az útat, útat nyítni; abbrechen, z. B. Blumen, Obst, törni, letörni, szakasztani, leszakasztani, szaggatni, leszaggatni, p. o. virágokat; mit Gewalt brechen, z. B. Steine, erőszakkal törni, p. o. követ; st. zusammenlegen, falten, z. B. einen Bogen Papier brechen, a' papirost öszvehajtani, két rét hajtani; gebrochene Schrift, tört írás (szegletekre tört német írás); st. in mehrere Theile theilen, eltördelni; daher gebrochen, tördelt, tört; z. B. eine gebrochene Zahl, tört szám; gebrochene Worte, tördelt szavak, elharapdált szók; eine gebrochene Stimme, megtört, elváltozott hang v. szó; gebrochenes Deutsch, törött németség v. hibás német beszéd; die Verbindlichkeit gegen eine Sache unbeachtet lassen, megszegni, általhágni, megrontani, p. o. a' törvényt; den Frieden brechen, a' békességet felbontani, megrontani, megszegni; die Ehe brechen, házasságtörésbe esni; den Eid brechen, esküvését megszegni; sein Wort brechen, szavát megszegni, v. meg nem tartani; mit seyn, st. entzwei gehen, z. B. das Eis, kettétörni; das Herz bricht mir, d. i. empfindet heftigen Schmerz. Mitleiden, meghasad a' szivem; plötzlich eintreten, hirtelen békövetkezni, előállani; die Nacht bricht herein, meglep az éj, ránk jön az éjtszaka; der Kraft beraubt werden, z. B. die Augen brechen ihm, d. i. dem Sterbenden, elhomályosodnak v. bépókhálódzanak a' szemei t. i. a' haldoklónak; mit jemanden brechen, z. B. die Freundschaft, felhagyni valaki barátságával, félbeszakasztani valakivel a' barátságot; sich brechen, d. i. sich ändern, alábbszállani, változni; das Wetter bricht sich, megváltozik az időjárás v. idő; st. eine andere Richtung bekommen, z. B. die Sonnenstrahlen brechen sich im Wasser,

Digitized by Google

a' nap sugárai a' vízben megtörnek; sich erbrechen, sich übergeben, hányni, okádni.

Brechen, das, törés, eltörés; das Erbrechen, hányás, okádás.

Brechmittel, das, hánytatószer.

Brechnuß, die, Krähenauge, hánytató indiai dió.

Brechpulver, das, hánytató por.

Brechstange, die, Brecheisen, das, emelő v. feszítő vasrúd.

Brechung, die, törés, eltörés; Brechung der Bahn, úttörés; Brechung des gegebenen Wortes, szó megszegése; der Lichtstrahlen, a' világosság sugárainak megtörések.

Brechwein, der, hánytatóbor.

Brechweinstein, der, hánytató borkő.

Brechwurz, die, Brechwurzel, hánytatógyökér, ipekokán.

Brechzeug, das, bétörő, házbétörő szerszám.

Brei, der, pép; kása; Sprichw. viele Köche versalzen den Brei, sok bába közt a' gyermek is elvész.

Breiartig, adj., pépnemű.

Breigeschwulst, die, kásás daganat v. gümő.

Breiig, adj., pépes, pépforma.

Breit, adj., széles, p. o. út; breit machen, kiszélesítni; breit schlagen, szélesre verni, kilapítni; trop. einen breit schlagen, valakit valamire rávenni, rábeszéllni, elámítni; st. weitläufig, hosszas; st. weit, einen großen Raum einnehmend, tágas; eine breite Gasse, tágas útsza; das ist weit und breit bekannt, mindenfelé esméretes, mindenütt tudják; trop. sich breit machen, d. i. stolz thun, magát hánytatni, döjfösködni, kevélykedni; sich mit etwas breit machen, valamivel dicsekedni v. kérkedni, hánytatni magát.

Breit, adv., szélesen; weit und breit, szerteszéllyel, mindenütt, mindenfelé.

Breitblätterig, adj., széles levelű.

Breite, die, szélesség; die Entfernung der Pole, távolyság; die nördliche oder südliche Breite, az éjtszaki v. déli távolysága.

Breiten, szélesítni, kiszélesítni; die Flügel auseinander breiten, a' szárnyait kiterjeszteni.

Breitnasig, adj., lapos v. széles orrú.

Breitschulterig, adj., széles vállú.

Breiumschlag, der, melegpép borongatás.

Bremse, die, bögöly; ein Werkzeug, welches bösen Pferden beim Beschlagen an die Nase gelegt wird, orrcsiptető; daher 'ein Pferd bremsen, csiptető vasat tenni a' ló orrára.

Brennbar, adj., gyúladós, gyúlható, éghető.

Brennbarkeit, die, gyúladósság.

Brenneisen, das, Haare damit zu brennen, égetővas, hajfodorító vas.

Brennen, égni, lángolni; trop. in Betracht des Glanzes, égni, lángolni; brennende Augen, d. i. feurige, égő, v. tűzes, szikrázó szemek; in Betracht der Empfindung, die dem Brennen ähnlich ist, égetni, csipni, mint a' csalán; ein brennender Durst, tikkasztó szomjúság; von Körpern, die Hitze haben und mittheilen, égetni, sütni, égni; brennende Wangen, égető orczák; die brennende Sonne, a' sütő meleg nap, az égető nap; von der Flamme verzehrt werden, elégni; anfangen zu brennen, meggyúladni; es brennt, d. i. es ist eine Feuersbrunst entstanden, tűz van; trop. eine heftige Leidenschaft empfinden, égni p. o. valakiért; durch das Brennen verletzen, elégetni, elsütni, mint a' nap a' plántákat; sich brennen, megégetni magát v. a' testének részét; trop. sich rein brennen, sich weiß brennen, d. i. sich zu entschuldigen suchen, magát megtegetni v. kimenteni; durch Feuer verzehren lassen, z. B. sengen und brennen, égetni 's gyújtogatni; durch Brennen Veränderungen bewirken, z. B. Kalk brennen, meszet egetni; Branntwein brennen, pályinkát főzni; Kohlen brennen, szenet égetni; Kaffee brennen, kavét perkelni v. pirítni; mit einem glühenden Eisen zeichnen, megsütögetni; das Vieh brennen, megbélyegezni a' marhát, t. i. tüzes vassal; die Haare brennen, megégetni v. fodorítni forró meleg vassal a' hajat.

Brennen, das, z. B. des Hauses, égés, égetés meg- v. elégetés, hévség; des Wundarztes, sütögetés; auf der Zunge, marás, égetés; das Brennen zur Asche, elégetés; des Kalkes, mészégetés.

Brennend, adj., égető, sütő; maró, égő, lángaló, forró.

Brenner, der, égető, gyújtó, meggyújtó; üszög; s. Brand.

Brennglas, das, gyújtóüveg, aczéltükör.
Brennholz, das, tűzifa.
Brennkolben, der, lombik.
Brennmittel, das, gyújtó szerszám.
Brennnessel, die, csalán, csalány.
Brennöl, das, égetnivaló olaj, lámpaolaj, világító olaj.
Brennofen, der, égetőkemencze, a' fazekassoknál, téglaégetőknél.
Brennpunct, der, égetőpont, gyújtópont, tűzhely p. o. gyújtóüveg, súgáregyesítő pontja.
Brennspiegel, der, gyújtóaczéltükör, gyújtótükör.
Brennstoff, der, gyúlóíz; tűzrevaló, tűzgerjesztő.
Brennzeug, das, gyújtó eszköz.
Brenzeln, nach dem Brande riechen, perselt v. perkeltszagú v. kozmás lenni.
Bresche, die, törés, tört rés; Breschen schießen, törést lőni a' várfalon p. o. ágyúval.
Bresthaft, adj., mit einem Leibesschaden behaftet, nyomorék.
Bret, das, deszka; Breter sägen oder schneiden, deszkát fűrészelni v. vágni; den Fußboden mit Bretern belegen, kideszkázni a' házföldet; trop. verschiedene aus Bretern verfertigte Dinge, als: Zählbret, számvető tábla; Dambret, ostábla; st. Tisch, asztal tábla; ein Bücherbret; ein Bret, worauf ein Todter liegt, nyújtoztató deszka, mellyen holt ember fekszik; besond. in uneigentlichen Redensarten, z. B. hoch am Bret sitzen, fő pólczon v. fő helyen űlni; hoch an's Bret kommen, nagy rangra v. fő pólczra lépni; vor das heiße Bret kommen, törvényszék eleibe kerűlni.
Bretbaum, der, deszkánakvaló fa.
Bretern, adj., deszka, deszkábólvaló; ein Bretfußboden, deszka padlat, palló, szobapalló; trop. dürr, wie ein Bret, vékony, mint a' deszka.
Bretern, verb. kideszkázni.
Bretmühle, die, Sägemühle, deszkametsző, fűrészmalom.
Bretnagel, der, léczszeg, foglaló szég.
Bretsäge, die, deszkafűrész.
Bretschneider, der, deszkametsző.
Bretspiel, das, mit Würfeln, koczkajáték; mit Steinen, ostáblajáték; das viereckige Bret, worauf gespielt wird, ostábla.
Bretstein, der, ostáblakarika, játszókarika, t. i. az ostáblán.
Breve, das, pápa levele, fejedelmekhez, 's a' t.
Brevier, das, egyházi imádságos könyv.
Breze, die, das Bretzel, perecz.
Bretzelnbacken, pereczet sütni.
Bretzelnbäcker, der, pereczsütő.
Bricke, die, fólyóvízi orsóhal.
Brief, der, pl., die Briefe, levél, pl. levelek; ist's Billet, levelecske; verbindlicher Brief, igen lekötelező levél; trop. einem Brief und Siegel über etwas geben, d. i. rechtskräftige Urkunde geben, valamit oklevelek által bébizonyítni; oder etwas kräftig versichern, valamit tellyes bizonysággal állítni; st. ein Packet, z. B. Nadeln, egy levél tő v. tű.
Briefbehältniß, das, levéltartó.
Briefbogen, der, levélárkos, egy árkos levélnekvaló papiros.
Briefbothe, der, levélhordó, levélvivő.
Briefbuch, das, levélpéldakönyv.
Briefchen, das, levelecske, levélke, kis levél.
Briefgeld, das, Briefporto, póstapénz levelért, levélbér, levélváltság.
Briefpapier, das, levélnekvaló papiros.
Briefpost, die, levélhordó pósta.
Briefschaften, die, pl., levelek.
Briefschreiben, das, levélírás.
Briefschreiber, der, levélíró.
Briefsteller, der, der Briefe schreibt, levélíró; so viel als Briefbuch, levélmustrakönyv, levelező könyv.
Briefstyl, der, levélbéli írásmód.
Brieftasche, die, levéltartó.
Brieftaube, die, póstagalamb.
Brieftaxe, die, levélbér, póstapénz, levélváltság.
Briefträger, der, levélhordó; Postdiener, levélhordozó.
Briefumschlag, der, levélboríték.
Briefwechsel, der, levelezés; in Briefwechsel mit jemand. stehen, levelezni valakivel.
Brigade, die, ein Armee-Corps aus zwei Regimentern bestehend, hadcsapat.
Brigade-General, der, Brigadier, hadcsapatos főkapitány.
Brigantine, die, hadi sajka, sebeshajó, postahajó.
Brillant, adj., fényes, fénylő.
Brillant, der, briliánt, ragyogó gyémánt.
Brille, die, pápaszem, ókulár; trop. jemand. eine Brille aufsetzen, d. i. betrügen, täuschen, megcsalni, megszedni, részedni valakit; das sind

Brillen, mind vakítás az, csalárdság az.

Brillenfutteral, das, pápaszemtok, ókulártok.

Brillenmacher, der, pápaszemmíves v. készítő.

Brillenſchlange, die, pápaszemeskígyó.

Bringen, hozni; was bringſt du mir? mit hozol nekem? etwas von der Stelle bringen, valamit a' helyéből kimozdítni, kivinni; ſt. wegſchaffen, z. B. Flecken aus einem Kleide bringen, mocskot a' ruhából kivenni; trop. es weit bringen, z. B. in der Gelehrſamkeit, vinni valamit valamire v. annyira v. menni benne; mit praep. etwas an ſich bringen, valamit magáévá tenni; ſeine Tochter an den Mann bringen, a' leányát férjhez adni; ſeine Waare an den Mann bringen, a' portékát eladni; mit auf, z. B. auf die Seite bringen, félre tenni valamit, alattomban eliktatni; ein Heer auf die Beine bringen, sereget állítni, gyüjteni; mit aus, z. B. einen aus ſeiner Lage bringen, valakit a' helyéből kimozdítni; mit in, z. B. in Rechnung bringen, a' számadásba tenni v. belétenni; in Ordnung bringen, rendbe szedni; mit über, z. B. über's Herz bringen, elszívelhetni, rávehetni magát valamire; mit um, z. B. einen um etwas bringen, megfosztani valakit vagyonjától, elcsalni tőle szép szín alatt; einen um die Ehre bringen, valakinek a' becsületét elrontani; einen um's Leben bringen, valakit megölni; mit unter, z. B. unter ſeine Gewalt bringen, hatalma alá hajtani; mit vor, z. B. etwas vor ſich bringen, valamit munkával szerezni; nyerni; mit zu, z. B. zu Wege bringen, véghez vinni; zu Ende bringen, végrehajtani, elvégezni; ſt. erfordern, nötbig machen, magával hozni, kivánni; z. B. die Zeit bringt es ſo mit ſich, úgy hozza az idő magával; ſt. führen, begleiten, z. B. nach Hauſe, haza vinni v. késérni; daher trop. zu etwas bewegen, valamire reá vinni valakit; einen zum Zorn bringen, valakit megharagítni, megbosszantani; ſt. veranlaſſen, in Schaden bringen, valakinek kárt tenni; einen auf's äußerſte bringen, valakit iszonyú módon felháborítni, ein Mädchen zu Falle bringen, d. i. ſie entehren, megejteni a' leányt, megszeplősítni.

Bringen, das, hozás, elhozás, meghozás; vitel, elvitel, elvivés.

Britſche oder Pritſche, die, verő lapoczka; in den Wachſtuben, alvó pad, lócza, alvólócza, t. i. az őrzőházaknál.

Britſchen, meglapoczkázni valakit.

Brocken, der, darabka, kis darab; falat, darabocska.

Brocken, in kleine Stücke brechen, apróra tördelni, aprítni.

Bröckchen, das, (popul. Bröſel), morzsa, morzsácska.

Bröckeln, (Bröſeln), apróra tördelni, morzsálni, elmorzsálni.

Brockenweiſe, adv., darabocskánként.

Bröcklig, adj., morzsás, morzsálodó, morzsálható, apritható.

Brod, das, kenyér; geſäuertes Brod, kovászos kenyér; friſches, neugebackenes Brod, puha v. lágy kenyér; altgebackenes Brod, kemény kenyér; Hausbrod, házi kenyér; Bäckerbrod, pék kenyér; Brod backen, kenyeret sütni; ſt. Unterhalt, kenyér, élelem, táplálat; ſein Brod verdienen, kenyeret v. élelmét valamivel keresni; ſt. Amt, Dienſt, jemanden zu Brode helfen, valakinek kenyeret v. élelmet (hivatalt) szerezni; jemanden vom Brode helfen, valakit orozva megölni.

Brodbäcker, der, kenyérsütő.

Brodbaum, der, Brodfruchtbaum, kenyérfa.

Brodem oder Broden, der, pára, gőz, párázás, gőzölgés.

Brodkörbchen, das, kenyeres kosáracska.

Brodkorb, der, kenyeres kosár.

Brodkorn, das, kenyérnekvaló élet.

Brodkrumme, die, kenyérbél.

Brodkuchen, der, lángos, kenyér tésztájából készült lepény.

Brodlos, adj., kein Brod, keine Nahrung bringend, verſchaffend, unnütz, sovány; brodloſe Künſte, sovány, sikeretlen v. kevés hasznú, mesterségek; oder des Unterhaltes beraubt, kereset v. kenyér nélkül való; hivataltalan.

Brodloſigkeit, die, élelembeli szükség, kereset nélkül létel.

Brodmangel, der, kenyér szüke.

Brodmarkt, der, kenyérpiacz.

Brodmehl, das, kenyérnekvaló liszt, kenyérliszt, sütnivaló liszt.

Brodmeſſer, das, kenyérmetsző kés.

Brodneid, der, kenyérirígylés, kereset-

Digitized by Google

irígylés, élelemirígylés, más előmenetelének irígylése.
Brodrinde, die, kenyérhejj, kenyérhaj.
Brodschieber, der, Brodschaufel, die, kenyérhányó lapát, bévető lapát.
Brodschmolle, die, kenyérbél.
Brodschrank, der, kenyértartó szekrény v. almáriom.
Brodspende, die, kenyérosztás.
Brod-Studien, die, pl., kenyérkereső tudományok.
Brodsuppe, die, kenyér leves.
Brodtaxe, die, kenyérre vetett adó, a' kenyérre szabott árra.
Brodteig, der, kenyértészta.
Brodtorte, die, kenyértorta.
Brodverkäufer, der, kenyéráros.
Brodwage, die, kenyérmérő font.
Brodwandlung, die, kenyér által változás t i. Krisztus testévé.
Brodwissenschaft, die, kenyérkereső tudomány.
Brombeere, die, Brombeerstaude, szederj cserje; die Frucht derselben, seregély szederj, hamvas szederj.
Brommer, der, csorda bikája.
Bronze, die, ércz.
Bronzen, adj., ércből való, ércz.
Brosame, die, darabka kenyér, kenyérmorzza.
Bruch, der, törés, eltörés, kettétörés, kitörés, tagtörés; Brüche heilen, tagtörést v. csonttörést gyógyítni; trop. st. Verletzung, z. B. des Friedens, megrontás, megszegés; st. Aufhebung der freundschaftlichen Verhältnisse, z. B. zwischen zwei Staaten, szakadás, felbomlása a' barátságnak; als Krankheit, Leibschaden, (Bruch), bélleszállás, tökösség, sérülés, sérültség; ein eingeklemmter Bruch, elszorított sérülés; der einen Bruch hat, sérült; a' kinek a' béle lejár; in der Rechenkunst, tört szám; einen Bruch aufheben, a' tört szám értékét kinevezni, v. kikeresni; trop. in die Brüche fallen, kárba menni, elveszni, elvesztegetődni; die Brüche des Mondes, a' hóld változásai.
Bruch, (mit gedehntem u), eine morastige Gegend, láp, mocsáros hely, mocsár.
Bruchartzt, der, sérülést orvosló, bellesállást gyógyító seborvos.
Bruchband, das, sérüléskötő, bélfelkötő, bélfelszorító.
Bruchschiene, die, törésrevalló küllő.
Bruchstein, der, terméskő, mellyet kőbányákból vágtak, ásványkő.
Bruchstück, das, töredék, letört darab; trop. ein einzelnes Stück, das kein Ganzes bildet, rész, darab, tördelék, tördelékdarab, maradvány; die Brüche seiner Rede, a' beszédje tördelékjei.
Bruchwasser, das, tóvíz.
Brudel, (Brodel), der, forrás.
Brudeln, kiforrani.
Bruder, der, von einerlei Aeltern, bátya v. öcse; ein leiblicher Bruder, d. i. von einerlei Aeltern, testvér bátya v. öcse; von einer und derselben Mutter, egy anyától való testvérek; mein älterer Bruder, a' testvér bátyám; mein jüngerer Bruder, a' testvér öcsém; des Vaters Bruder, nagy bátya, az az, valaki attyának férjfi testvérje; meines Großvaters Bruder, a' nagyatyám báttya v. öcse; meines Aelternvaters Bruders, az ős atyám báttya v. öccse; meines Urgroßvaters Bruder, az ős nagy atyám báttya v. öccse; ősnagybátyám; meiner Mutter Bruder, az anyám báttya v. öccse, nagy bátyám; der Großmutter Bruder, a' nagyanyám báttya v. öccse; der Aeltermutter Bruder, az ősanyám báttya v. öccse, ősbátyám; der Urgroßmutter Bruder, az ősnagyanyám báttya v. öccse, ősnagybátyám; einen als Bruder lieben, valakit testvéri indúlattal szeretni; in weiterer Bedeutung, ein Blutsfreund, Anverwandter, z. B. Geschwisterkind, közelről való atyafi, báttya v. öccse, unoka testvér; auch jeder gute Freund, ein Duzbruder, te 's tu pajtás; daher in einer treulichen Anrede, selbst an Unbekannte: bátyám v. öcsém uram, uram bátyám v. öcsém; lustige Brüder, ivó pajtások; deßgleichen ganze Gesellschaften, die gleich Brüdern zusammen wohnen, társ, hivatalbéli társ, vallásbéli sorsos, atyafi; z. B. die barmherzigen Brüder, gyógyító v. gyámol szerzet.
Bruderherz, das, testvéri szív v. indúlat.
Bruderliebe, die, testvéri szeretet, atyafiúi szeretet.
Brudermord, der, testvéri gyilkosság, testvér gyilkolás; einen Brudermord begehen, tervérjét megölni.
Brudermörder, der, testvérje gyilkosa.
Brudersfrau, die, ángy.
Brudersinn, der, testvéri indúlat.

Digitized by Google

Brudersкind, das, valaki testvérjének v. ángyának gyermeke.
Brudersſohn, der, Neffe, valaki testvérjének v. ángyának fia.
Bruderstreue, die, testvéri hívség, atyafiúi hűség.
Brüchig, adj., was Brüche hat, z. B. ein brüchiges Tuch, ránczos, törődött, tört, repedezett; ſt. ſpröde, törős, töredékeny.
Brüchigkeit, die, töredékenység.
Brückchen, das, Brücklein, gyaloghíd.
Brücke, die, híd; eine ſteinerne Brücke, kő híd; eine hölzerne Brücke, fa híd; eine fliegende Brücke, röpülő híd; eine Brücke bauen oder ſchlagen, hídat csinálni a' vízre v. a' vízen által; eine Brücke abbrechen, abwerfen, a' hidat elszedni, elrontani.
Brücken, béhídalni, hídat csinálni rá; ein gebrückter Weg, behídalt út, pallós út.
Brückenbau, der, hídépítés, hídkészítés.
Brückenbaukunſt, die, hídépítés mestersége.
Brückengeld, das, Brückenzoll, hídvám.
Brückenjoch, das, hídláb, hídoszlop.
Brückenkopf, der, hídsáncz.
Brückenpfahl, der, hídláb.
Brückenpfeiler, der, kő hídláb v. oszlop.
Brückenſchanze, die, hídvédő sáncz.
Brückenſchiff, das, Brückenboot, hídhajó, melly hídat tart.
Brückung, die, die Handlung des Brückenſchlagens, (Brücke), in den Pferdeſtällen, palló, állás, istálló padló, t. i. az istállóban, mellyben a' lovak állanak, 's alól üres.
Brüderchen, das, bácsikám.
Brüdergemeinde, die, atyafiközség a' Herrenhut sorsosiból.
Brüderkinder, die, plur., unoka testvérek.
Brüderlich, adj., testvéri, atyafiságos; adv., testvéri módon, atyafiságosan.
Brüderſchaft, die, atyafiság, szoros v. atyafias barátság; unter guten Freunden, pajtásság, társalkodás; társak.
Brühe, die, Fleiſchbrühe, lév, leve valaminek, húslé; uneig. die flüſſige Farbe, bei den Färbern, in der ſie ihre Zeuge färben, festéklév; trop. eine lange Brühe über etwas machen, d. i. viele Worte machen, nagy fenekét kerítni valaminek; in der Brühe ſtecken, d. i. in Verlegenheit ſeyn, nagyon megakadni; in der Brühe ſtecken laſſen, cserbe hagyni valakit.
Brühen, leforrázni.
Brühetrog, der, forrázóteknő.
Brühewarm, brühenheiß, adj., forrómeleg.
Brüllen, wie das Rindvieh, bögni, elbődülni, mint a' marha; bömbölni, mint a' bika; wie der Löwe, ordítni, mint az oroszlán; harsogni mint az égi háború.
Brüllen, das, bömbölés, bőgés, ordítás, dörgés, zúgás.
Brüllochs, der, bika.
Brünſtig, adj., hév, heves, buzgó; von Thieren, brünſtig ſeyn, dühödni; von Schweinen, bugni, görögni; vom Eber, búgni.
Brünſtig, adv., heftig, hitzig, hevesen; z. B. lieben, szeretni, égni valaki szerelmétől v. szerelmében.
Brünſtigkeit, die, hév indúlat, hévség, indúlatoskodás hévsége v. hevessége.
Brünſtiglich, adj., hevessen, óhajtva.
Brüſtchen, das, mejjecske, csecsecske.
Brüſten, ſich, kevélykedni, kérkedni, gőgösködni, dölyfösködni; ſich mit etwas brüſten, valamivel kérkedni, kevélykedni; ſich mit Ahnen brüſten, öseivel kérkedni v. gőgösködni, öseit hánytatni.
Brüſten, das, gőgösködés, kérkedés, magahánytatás.
Brütei, das, kotlós tojás.
Brüten, ülni a' tojáson, költeni a' tojásból, kotlani a' tojáson; die Hühner wollen brüten, kotlanok a' tyúkok, kotyógnak; trop. etwas Böſes brüten, valami rosszat koholni; zur Belebung erwärmt werden, kotlottnak leni, kelni; trop. unmerklich ſich der Wirklichkeit nähern, lappangva v. rejtekben tenyészni; die That brütete im Stillen zur Reife, lappangva tenyészett a' gonoszság.
Brüten, das, kotlás, költés.
Brüthenne, die, kotló, kotlós tyúk.
Brütig, adj., bebrütet, kotlott; Brütei, megkotlott tojás; brütend, oder brüten wollend, z. B. eine Henne, kotlós.
Brützeit, die, kotlás ideje.
Brummbär, der, medve; trop. Brummbart, ein mürriſcher Menſch, zsembes komor ember.
Brummeiſen, das, doromb.
Brummen, wie ein Bär, mormolni, morogni; wie das Rindvieh, bömbölni; von Menſchen, morogni, dohogni, dörmögni; die Ohren brummen mir,

zúgnak a' füleim; in den Bart brummen, magában dörmögni.
Brummen, das, morgolás, morgás, dörmögés; des Rindviehes, bömbölés; der Bienen, búgás, dongás.
Brummer, der, ſt. Brummochs, bika, csorda bikája; die dicke Saite der Baßgeige, a' bőgőhegedű vastag húrja.
Brummkreiſel, der, Hoól- oder Heulkräuſel, búgó v. dúgó csiga.
Brummfliege, die, dongó légy.
Brummvogel, der, kolibri, mészszivó t. i. madár.
Brunelle, die, eine Pflanze, villahín; eine größere Art Pflaumen, lószemszilva.
Brunett, adj., barna, barnás; die Brunette, barna színű leány; ein brunettes Geſicht, barna ábrázat; brunette Haare, gesztenyeszínű haj.
Brunſt, die, Brunſt, bakdühödés, bujadühödés; der Hirſch iſt in der Brunſt, üzekedésre dühödik a' szarvas.
Brunſten, dühödni, üzekedni.
Brunſtzeit, die, üzekedés ideje, bakzás.
Brunziren, fényesre kidörgölni, kifényesítni, kidörgölni, mint az ötvös v. aranymíves a' munkáját.
Brunnen, der, Brunn, ſt. Quellwaſſer, forrásvíz; ſt. Quelle, kútfő, forrás; ein in die Erde gegrabener Brunn, kút; einen Brunn graben, kútat ásni; Waſſer aus dem Brunn ziehen, ſchöpfen, a' kútból vízet meritni v. merni; trop. Waſſer in den Brunn tragen, d. i. vergebliche Arbeit thun, vízet hordani a' tengerbe, az az, hijában munkálódni, — a' tengerbe vízet hordani ostobaság — halomra földet hordani, az az, szükségtelen fárasztani magát.
Brunnenader, die, forrásér.
Brunnenkur, die, orvosforrássalvaló élés p. o. érczes forrással, savanyúvízzel.
Brunnendeckel, der, kútfedél.
Brunneneimer, der, kútveder, merítőveder, merőveder.
Brunnengaſt, der, orvosforrássalvaló élő vendég, savanyúvízi vendég.
Brunnengräber, der, kútásó.
Brunnenkaſten, der, kútkáva öble, víztartó a' szivárvány kút körül.
Brunnenkranz, der, kút káva.
Brunnenröhre, die, szivárványkút csője, kútcső.
Brunnenſalz, das, főtt só, sósvízből főtt só.
Brunnenſchacht, der, kútöből.
Brunnenſchwengel, der, kútgémés kútostor együtt.
Brunnenſtange, die, kútostor.
Brunnkreſſe, die, Bachkreſſe, zsázsa zsombor, vízi torma.
Brunnquelle, die, forrás, kútfő.
Brunnwaſſer, das, kútvíz.
Brunſt, die, Hitze, z. B. der Sonne, hévség, hevesség, forróság; als heftige Leidenſchaft, buja hévség, indúlatoskodas hévsége, p. o. szerelem hévsége, forró szerelem.
Brunſtzeit, die, oder die Brunftzeit, bakzás, dühödés ideje.
Brunzen, hugyozni, vizelleni.
Bruſt, die, mejj, mellj v. melly; die rechte oder linke Bruſt, a' mejjnek jobb v. bal fele; beſ. beim weiblichen Geſchlecht, csecs, mejj; einem Kinde die Bruſt geben, csecset adni a' gyermeknek; ein Kind an die Bruſt legen, a' kicsinyt megszoptatni; von der Bruſt entwöhnen, a' csecstől elválasztani; bei Thieren, tölgy; von der Bruſt entwöhnen, elkötni p. o. a' borjút, elválasztani az anyától; von Pferden, szügy; ſt. Herz, Geſinnung, szív, indúlat; dieß bleibt in der Bruſt, ez titokban marad.
Bruſtader, die, mejjre szolgáló ér.
Bruſtarznei, die, mejjorvosság.
Bruſtbaum, der, bei Webern, zugoly, zugolyfa.
Bruſtbein, das, Bruſtbeinknochen, mejjcsont.
Bruſtbeklemmung, die, fúladozás, nehézlélekzés.
Bruſtbeſchwerde, die, mejjbeli változás, kis betegség.
Bruſtbild, das, mejjkép; von Stein, szobor; von Metall, érczszobor.
Bruſtdrüſe, die, mejjikráshús.
Bruſtentzündung, die, mejjgyuladás.
Bruſtfell, das, kereszthártya, mejjhártya.
Bruſtfloſſe, die, Bruſtfinne, mejjszárnya, a' halakon.
Bruſtgeſchwulſt, die, mejjdaganat.
Bruſtgeſchwür, das, mejjkelevény.
Bruſtharniſch, der, mejjvas, mejjpánczél; der einen trägt, mejjvasas, mejjpánczélos.
Bruſthöhle, die, mejjüreg, mejjürege.
Bruſtkern, der, szegy, szegyfej.
Bruſtkleid, das, mejjrevaló.

Bruſtkrankheit, die, mejjbetegség, mejjnyavalya.
Bruſtkrebs, der, mejjfene, csecsveszés.
Bruſtlattich, der, Lungenkraut, gálna, tüdőfü.
Bruſtlaſt, der, Bruſtleib, mejjrevaló t. i. ruházat.
Bruſtlehne, die, könyöklő.
Bruſtmauer, die, könyöklő fal.
Bruſtmittel, das, mejjorvoslószer.
Bruſtmuskel, der, mejjszálashús.
Bruſtpflaſter, das, mejjrevaló flastrom.
Bruſtpumpe, die, Milchpumpe, csecsszivattyú.
Bruſtriem, der, szügyelő, t. i. a' lovon.
Bruſtſchild, der, mejjpajzs.
Bruſtſchmerz, der, mejjfájás.
Bruſtſtück, das, szegy; egy része a' szegynek; mejjékesség; mejj kép; in der Wappenkunſt. mejjezét.
Bruſtthee, der, mejjthéa, mejjenyhítő v. nedvesitő főttlév, mejjorvosló főttlév.
Bruſttrank, der, mejjorvosló ital.
Bruſttuch, das, mejjrevaló.
Bruſtwarze, die, csecsbimbó.
Bruſtwaſſer, das, mejjüregbe gyült víz.
Bruſtwaſſerſucht, die, mejjvizkorság, mejjbeli vízibetegség.
Bruſtwehr, die, mejjfedő sáncz, mejjvédfal, sánczfal.
Bruſtwurzel, die, oder Bruſtwurz, angyelika, angyalfü.
Brut, die, das Brüten, z. B. des Federviehes, kotlás, költés; das Ausbrüten der Jungen, kiköltés; die Hühner ſind in der Brut, kotlanak a' tyúkok; die ausgebrüteten ſelbſt, kölykek, madárfiak, halporondok, kigyó kölykek; trop. von böſen Menſchen, kölyök, porond, ivadék, gaz gyermek.
Brutal, adj., viehiſch, baromi, oktalan; grob, wild, vad, durva, kegyetlen, goromba.
Brutal. adv., auf eine grobe Art, durván, vadúl, kegyetlenül.
Brutalität, die, oktalanság, baromság; gorombaság.
Brutbiene, die, here.
Bube, der, ein Knabe, gyermek; ein boshafter, liederlicher Menſch, gaz ember, semmirekellő, rossz v. gonosz ember; Bube in den Spielkarten, közlegény, alsó t. i. a' kártyában.
Bubenſtück, das, der Bubenſtreich, gazság, gonoszság, istentelenség, álnokság, gonosztett.
Buch, das, plur. Bücher, könyv; ein kleines Buch, könyvecske, kis könyv; ein gebundenes — ungebundenes Buch, kötött v. békötött — kötetlen könyv; ein gedrucktes Buch, nyomtatott könyv; ein erſt herausgekommenes Buch, új könyv; daher Rechnungsbuch, számadó könyv, számtartó könyv, jegyző könyv; ins Buch eintragen, valamit a' számadó könyvbe béírni, béjegyezni; ordentlich Buchhalten, rendesen jegyző könyvet tartani, 's abba a' számadást feljegyezni; eine Abtheilung eines geſchriebenen oder gedruckten Werkes, könyv, könyvszakasz; erſtes, zweites Buch, első, második könyv; das Werk iſt in 6 Bücher eingetheilt, a' munka 6 részre van felosztva; ein Buch Papier, egy koncz író papiros.
Buchbinder, der, könyvkötő.
Buchbinderhandwerk, das, könyvkötőség, könyvkötő mesterség.
Buchbinderpreſſe, die, könyvkötő sajtó v. prés.
Buchbindergeſelle, der, könyvkötő legény.
Buchdrucker, der, könyvnyomtató.
Buchdruckerei, die, nyomtató műhely.
Buchdruckerkunſt, die, könyvnyomtatás, könyvnyomtatás mestersége.
Buchdruckerpreſſe, die, sajtó, könyvsajtó.
Buchdruckerſchrift, die, nyomtató betü, öntött betü.
Buchdruckerſchwärze, die, oder Farbe, nyomtató festék.
Buche, die, ein Buchbaum, bikkfa; die gemeine Buche, erdei bikkfa; die Weiß-Buche, gyertyánfa; die Roth-Buche, veres bikkfa.
Buchecichel, die, Buchnuß, Büchel, Buchecker, bikkmakk.
Buchenraupe, die, bikkfa pille.
Buchfink, der, Rothfink, Waldfink, erdei pinty.
Buchhändler, der, könyváros.
Buchhalten, das, die Buchhaltung, könyvjegyzés, könyvbéjegyzés, jegyzők irása v. készitése.
Buchhalter, der, in Handlungshäuſern, jegyző, számtartó, béjegyző.
Buchhalterei, die, Buchhaltereikunſt, számtartóság, jegyzőkönyvkészités és irás mestersége.
Buchhandel, der, könyvárosság.
Buchhandlung, die, idem.
Buchladen, der, könyváros bolt.
Buchmaſt, die, die Frucht der Rothbu-

Digitized by Google

chen, eine Schweinmaſt, bikkmakkal való hízlalás.
Buchöl, das, bikkmakk olaj.
Buchsbaum, der, puszpáng, telizöld puszpáng.
Buchsbaumholz, das, puszpángfa.
Buchsdorn, der, útféli benge.
Buchſtab, der, betű; die Buchſtaben, a' betűk, betűformák; er hat mir nie einen Buchſtaben geſchrieben, d. i. einen Brief, nekem soha egy betűt v. egy betű levelet sem írt; der Buchſtab des Geſetzes, a' törvénynek betűszeréntvaló értelme.
Buchſtabenräthſel, das, rejtettszó.
Buchſtabenſchrift, die, betűkkel írás, betűkkelvaló írás.
Buchſtabiren, foglalni, szótagokat foglalni, sillabizálni, betűket öszvefoglalni és kimondani.
Buchſtäbchen, das, betűcske.
Buchſtäblich, adj., wörtlich, betűszeréntvaló, betűi p. o. értelme; eine buchſtäbliche Erklärung, szóról szóra való magyarázat.
Buchſtäblich, adv., betűszerént, szóról szóra.
Bucht, die, ein kleiner Meerbuſen, öböl, tengeröböl.
Buchweizen, der, Heidekorn, pohánka, pohánka czikszár, kruppa, hajdina, haricska, tatárka.
Buchwinde, die, wildes Heidenkorn, szulák, czikczak, folyófű.
Buckel, der, púp, hátpúp; ſt. Rücken, hát.
Buckelig, adj., púpos.
Buckelig, adv., púposan.
Buckelochs, der, púpos ökör, vad bivaly.
Bübchen, das, fiúcska.
Büberei, die gonoszság.
Büdiſch, adj., boshaft, gonosz, álnok, istentelen.
Büdiſch, adv., gazúl, gonoszúl, álnokúl, istentelenül.
Bücherfreund, der, könyvkedvelő, könyvekben gyönyörködő.
Bücherkaſten, der, könyves téka.
Bücherkenner, der, Bücherkundige, könyvekhez értő, könyveket esmerő.
Bücherkenntniß, die, d. i. aus Büchern geſammelt, könyvekből szerzett esméret, tudomány; ſt. Bücherkunde, könyvek esmérete, könyvekhözértés.
Bücherlaus, die, Papierlaus, kopogó termesz.
Bücherpult, das, könyvtartó.
Bücherſaal, der, könyvesház, bibliótéka.
Bücherſammlung, die, Bücherſchatz, der, könyvgyűjtemény; ſt. Bibliothek, könyvesház.
Bücherſchrank, der, könyvtartó.
Bücherſprache, die, könyvbeli beszéd, írás szeréntvaló beszéd.
Bücherverzeichniß, das, könyvlaistrom.
Bücherwurm, der, kártékony furdancs; ein Menſch, der ſtets über den Büchern liegt, könyvbúvár.
Büchschen, das, Büchslein, tartócska, berbenczécske.
Büchſe, die, tartó, berbencze; beſond. in Zuſammenſetzungen, als: Geldbüchſe, pénzpersely, pénztartó persely; Windbüchſe, szélpuska; ein eiſernes Rohr zum Schießen, puska; oder ein Feuergewehr mit gezogenem Laufe, vont csőjű puska.
Büchſenförmig, adj., d. i. büchſenartig, berbencze szabású.
Büchſenkugel, die, puska golyóbis.
Büchſenlauf, der, Büchſenrohr, puskacső.
Büchſenmacher, der, Büchſenſchmied, puskaműves, puskamíves.
Büchſenſchäfter, der, puskaágymíves.
Büchſenſchaft, der, puskaágy.
Büchſenſchuß, der, puskalövés; die Entfernung, in welche eine Büchſe trägt, egy puskalövésnyi távolyság.
Büchſenſpanner, der, puskatöltő vadász, a' ki urának fegyveret megtöltögeti a' vadászaton; ein Werkzeug zum Abziehen des Hahnes, sárkány felhuzó.
Bücken, etwas, eine krumme Richtung geben, meghajtani, lefelé hajtani, görbítni; ſich bücken, d. i. ſich neigen, lehajlani, meghajlani, legörbedni; beſond. aus Ehrerbietung ſich tief neigen, z. B. vor jemanden, magát valaki előtt meghajtani.
Bückling, der, aus Höflichkeit, maga meghajtás; ſt. ein geräucherter Häring, füstölt héring.
Büffel, der, bival, bivaly.
Büffelochs, der, bivalyökör; ein ungeſitteter, plumper Menſch, nagy kamasz.
Büffelhaft, adj., grob, durva, kamaszos.
Büffelhaft, adv., durván.
Büffelkäfer, der, bivaly cserehűly.
Bügel, der, kanyarfa, kanyarvas, ernyőfa, ernyővas; ſt. Steigbügel, kengyelvas, kengyel.
Bügeleiſen, das, vasaló, téglázóvas.

Digitized by Google

Bügeln, vasalni, kivasalni, téglázni, kitéglázni..
Bügelriemen, der, kengyelszíjj, kengyelszár.
Bühne, die, etwas auf Bretern Gemachtes, padlázat, palló; der oberste Boden unter dem Dache, padlás, hiú, házhéjj, házhija; ein erhöhetes Gerüst von Bretern, etwas darauf vorzustellen, sehen oder hören zu lassen, állás, deszkaállás; daher: Richtbühne, vesztőállás; Schaubühne, játéknézőhely; Rednerbühne, beszéllőszék, tanítószek, predikálószék; trop. von der Bühne abtreten, d. i. aufhören zu wirken, sich zurückziehen, kivonni magát a' közönséges dolgokba való részvételből; st. sterben, az életből elköltözni.
Bündel, das, z. B. Heu, Stroh, kis csomókötés, kötet p. o. széna; in Rücksicht der Last, Schwere, bútyor, teher, podgyász; sein Bündel schnüren, a' butyorát v. podgyásszát összekötözni.
Bündelchen, das, kötelékecske, madzagocska, csomócska, kötelecske.
Bündelweise, adv., csomónként.
Bündig, adj., kötelező; überzeugend, z. B. Beweis, erős hathatós meggyőző; p. o. okoskodás v. bizonyság; kurz und kräftig, z. B. Rede, rövid, velős beszéd.
Bündig, adv., hitelesen; überzeugend, erősen, hathatósan; kräftig, röviden, velősen összeszedve.
Bündigkeit, die, Gründlichkeit, z. B. des Beweises, erősség, hathatosság; in der Rede, velősség, fontos rövidség.
Bündniß, das, szövetség, kötés, szerződés.
Bürde, die, schwere Last, teher, podgyász, bútyor, háti bútyor; trop. alles Drückende, Belästigende, teher, baj; Armuth ist eine Bürde, nagy baj a' szegénység.
Bürden, rárakni, megterhelni vele, ráterhelni.
Bürge, der, kezes; einen Bürgen stellen, kezest állítni maga helyett; für jemanden Bürge seyn, kezességet vállani valakiért v. valaki helyett.
Bürger, der, polgár, városi lakos, nem nemes renden lévő, polgári rendből való.
Bürgereid, der, polgári esküvés.
Bürgerfrau, die, Bürgersfrau, polgárné.
Bürgerfreund, der, polgárszerető.
Bürgerinn, die, polgár asszony v. fejér személy.
Bürgerkrieg, der, polgár hábórú, polgárok között való hábórú, belső hábórú.
Bürgerlich, adj., polgári, polgári rendből való.
Bürgerlich, adv., polgári módon, polgárosan.
Bürgermeister, der, polgármester.
Bürgerpflicht, die, polgári kötelesség.
Bürgerrecht, das, polgári juss, polgárjuss; einem das Bürgerrecht ertheilen, valakit polgárnak felvenni.
Bürgerregierung, die, (Demokratie), polgárkormány; polgári országlás.
Bürgerschaft, die, als ein Ganzes betrachtet, polgárság, a' polgárok.
Bürgerschule, die, polgári oskola.
Bürgershaus, das, polgári ház.
Bürgerskind, das, polgárfi.
Bürgersleute, die, pl. polgárok.
Bürgersmann, der, polgár, közrendbőlvaló.
Bürgschaft, die, überh. kezesség; wegen der Stellung vor Gericht, szavatosság; in Geldsachen, kezesség; Bürgschaft von jemanden fordern, kezest kívánni, hogy valaki állítson magáért.
Bürsch, die, oder Bürsche, das Schießen mit einem gezogenem Rohre, vont csőjű puskából való lövés v. azzal vadászás; die Jagdgerechtigkeit, vadászó szabadság; ein Bezirk, in welchem man jagen kann oder darf, szabad vadászat.
Bürschchen, das, ifjoncz, fiatal legényke, gyerköcze.
Bürschen, schießen, lőni, puskával vadászni.
Bürschgerechtigkeit, die, vadászó szabadság.
Bürschhund, der, (Schweißhund), vadász kutya, vizsla, pudli.
Bürschordnung, die, vadász rendszabás.
Bürschpulver, das, legfinomabb puskapor.
Bürschrohr, das, die Bürschbüchse, vadászpuska, stucz.
Bürste, die, kefe.
Bürsten, z. B. Kleider, ki-, v. megkefélni, kefélni.
Bürsten, das, kefélés, megkefélés.
Bürstenbinder, der, (Bürstenmacher), kefekötő.
Bürzel, der, der kurze Schwanz mancher Thiere, kurta fark, mint né-

Digitized by Google

melly állatoké; der Steiß des Geflügels, farcsik.

Büſchel, das, z. B. Blumen, csomó, egy csomó, egy marok; den Flachs in Büſchel binden, a' lent csomóba v. marokba kötözni; ein Büſchel Federn, bub p. o. a' madár fején.

Büſchelförmig, büſchelartig, adj., csomós, bokrétás.

Büßen, eleget tenni, a' tett kárért, kipótolni a' kárt; megtérítni a' kárt; für etwas Strafe leiden, valamiért meglakolni, lakolni p. o. vétkéért; ſt. erkaufen, z. B. die Wolluſt wird zu theuer mit dem Schmerze gebüßt, a' bujaságért drágán megfizetnek fajdalmakkal; ſeine Luſt befriedigen, eleget tenni, engedni p. o. a' kívánságnak, telyesítni a' testi kívánságot.

Büßen, das, die Büßung, elégtétel, kárpótlás; lakolás, meglakolás.

Büſte, die, mejjkép.

Büttel, der, Gerichtsdiener, Häſcher, poroszló, rabőrző; ſt. Henker, hóhér.

Büttelei, die, tömlöcz, fogház.

Büttelſtube, die, fogház.

Bude, die, deszkabólt.

Budeſitzer, der, félkézkalmár.

Budezins, der, bóltbér.

Bug, der, hajlás, meghajlás, meggörbülés; das Schulterblatt an Thieren, Vorderbug, csipő, csipej, első csipej, szügyhajlás; der vordere gelegene Theil an Schiffen, a' hajó orra.

Buglahm, adj., csipejére sánta.

Bugſiren, ſchleppen, z. B. ein Schiff, alattságon v. kötelen húzni a' hajót.

Bugſpriet, das, árboczfa a' hajó elején.

Buhldirne, die, szajha.

Buhle, der, ein Liebhaber, szerető; der einem unkeuſchen Triebe nachgeht, buja szerető, lator, kurafi.

Buhle, die, eine Liebhaberinn, szerető, mátka; im üblen Sinne, kurva.

Buhlen, im guten Sinne, valaki szerelme után járni; trop. ſich um etwas bewerben, utánna járni valaminek, megnyerni igyekezni; um jemandes Freundſchaft buhlen, valaki barátságát vadászni; im böſen Sinne, valakit magához hodítni; valakivel szerelmeskedni.

Buhlen, das, die Bewerbung um jemandes Liebe, szerelem után járás; im böſen Sinne, szerelmeskedés, bujalkodás, bujaság.

Buhler, der, buja szerelmes, kurafi, lator.

Buhlerei, die, Coquetterie, buja szerelmeskedés; die Liebe, szerelem; das Laſter der Buhlerei, latorkodás, kurafiság.

Buhlerinn, die, buja személy ágyas.

Buhleriſch, adj., szeretői, szerelmetes, szerelmeskedő.

Buhleriſch, adv., szerelmeskedve, szerető módra.

Buhlſchaft, die, szerelmeskedés.

Buhlſchweſter, die, bujaszerelmes, szajha, kurva.

Bulbe, die, hagymagyökér.

Bulgarien, n. pr. Bolgárország.

Bulgariſch, adj., Bolgárországi, Bolgár.

Bull, der, oder Bulle, bika, csorda bikája.

Bulle, die, függő pecsét; auf Urkunden, Diplomen, függőpecsétes levél p. o. oklevél, nemes levél 's a' t. eine päpſtliche Bulle, a' pápának függőpecsétes levele v. rendelése.

Bullenbeißer, der, Bärenbeißer, szelindek.

Bullenkalb, das, bikaborjú, ökörborjú.

Bund, der, Bündniß mehrerer Perſonen zu einem Zweck, frígy, szövetség, szövetséges; in einen Bund treten, oder einen Bund ſchließen, szövetségbe állani, szövetséget kötni; den Bund brechen, megrontani, v. felbontáni a' kötést, v. a' szövetséget; ſt. Kopfbedeckung, csalma, turbán; turbánliliom; in der Bibelſprache der alte und neue Bund, az ó és új szövetség; das Bund, pl. die Bunde oder die Bünde, csomó, füzet, nyaláb, kötet; kéve.

Bundbruch, der, frígyszakadás, szövetség törés, frígybontás.

Bundbrüchig, adj., szövetségrontó, frígybontó,

Bundesfeld, das, frígymező, (hol a' frígy köttetett).

Bundesgenoß, der, szövetséges, frígytárs, frígyes.

Bundeslade, die, frígyszekrény, frígyláda.

Bundestag, der, szövetséggyűlés napja.

Bundesverein, der, szövetséges egyesület, szövetkezés.

Bundesverwandt, adj., szövetséges.

Digitized by Google

Bundesverwandte, der, szövetséges társ.
Bundesverwandtſchaft, die, szövetséges társaság; szövetségek.
Bundſteg, der, belszél, (könyvnyomtatóknál).
Bunt, adj., tarka; színes, (az az nem fekete és fejér); kevert, vegyes; eine bunte Reihe, vegyes sor, vegyület; zavart, megzavart; es zu bunt machen, túl menni a' rendén; da geht es bunt zu, minden zavarban v. rendetlenségben van.
Buntfarbig, adj., tarka
Buntfleckig, adj., tarkafoltos.
Buntflügel, der, veresorrú vöcsök.
Buntſcheckig, adj., tarkabarka.
Bundſpecht, der, hőcsik, tarka harkály.
Buntſtreifig, adj., iromba, tarkacsíkos.
Bunzen, der, (Stempel der Metallarbeiter), domborító.
Burat, der, burat, (szövet).
Burg, die, vár, várlak; kastély, palota; fejdelmi lakhely.
Burgbann, der, várkörnyék.
Bergfriede, der, gáterősség, szabad várvidék; mencsvár; közbiztosság.
Berggericht, das, várnagyhivatal; vártörvényszék.
Burggräfinn, die, várgrófné, burggrófné.
Burggräflich, adj., várgrófi.
Burggraf, der, főtisztartó, fősáfár, várgróf, (ki a' várra felügyel); burggróf, megyés v. birtokos gróf.
Burggrafſchaft, die, várgrófság.
Burghauptmann, der, várkapitány.
Burgkeller, der, várpincze.
Burglehne, das, várhübér.
Burgmann, **Burgſaß**, der, várhübéres.
Burgrichter, der, várbíró.
Burgſitz, der, várlak.
Burgverließ, das, földalatti vártömlöcz.
Burgvogt, der, várnagy.
Burgvogtei, die, várnagyság.
Burgwarte, die, várőrtorony.
Burſche, der, legény, legényke, süheder, gyerköcze; fiú, ficzkó; inas; tanuló, (német egyetemekben); ein luſtiger Burſche, furcsa legény v. ember.
Burzelbaum, der, bukfencz, hengerbócz; einen Burzelbaum machen, bukfenczet vetni.
Burzeldorn, der, sulyom.
Burzelkraut, das, porcsin, porcsfű.
Burzeln, bukni, lebukni, bukfenczezni, hengergőzni.
Buſch, der, bige, cserje, haraszt; bokor, kopács, csalit; fürt; bokréta; búb, bóbita, konty, (madár' fején); auf den Buſch ſchlagen, kikémlelni.
Buſchaffe, der, orangután.
Buſchameiſe, die, erdei hangya.
Buſchbaum, der, bokorfa.
Buſchbohne, die, törpebab, guggonülő bab.
Buſchen, bokrosulni, bokrosodni.
Buſchholz, das, bokorfa, gyalogfa.
Buſchig, **Buſchicht**, adj., bokros, harasztos, lombos, cserjés; buſchichte Haare, tömölt, bozontos v. buglyos haj.
Buſchklafter, die, erdei ölfa.
Buſchklepper, der, haraszti zsivány, bokrok közt lappangó haramia.
Buſchwerk, das, haraszt, bokros (hely).
Buſen, der, öböl; kebel; mell, emlő, csecs; szív; in ſeinen Buſen greifen, magába szállni, ön kebelébe nyúlni.
Buſenfreund, der, lelkibarát.
Buſenſtreifen, der, mellbodor.
Bußaar, der, ölyű, egerősző kánya.
Bußbuch, das, töredelemkönyv.
Buße, die, töredelem, bűnbánat; elégtétel; bűndíj; lakolás; Buße thun, vezekelni, töredelmeskedni.
Bußfertig, adj., töredelmes, bűnbánó, bűnein bánkodó; adv., bűnein bánkodva.
Bußfertigkeit, die, töredelmesség, bűnbánás.
Bußgebet, das, töredelmes v. bűnbánatos könyörgés.
Bußhard, siehe Bußaar.
Bußlied, das, töredelmes ének.
Bußtag, der, bánatnap.
Bußthränen, die, pl. bánatkönny.
Butte, die, (Bütte), putton; teknő; csöbör, kádacska.
Butte, die, (Bütte), félszeguszó, (hal).
Buttenkorb, der, hátkosár.
Buttenträger, der, puttonos, puttonhordó.
Butter, die, vaj; friſche Butter, irós vaj; ausgelaſſene Butter, vaj, olt vasztott vaj; Butter machen, vajaköpülni.
Butterartig, adj., vajnemű.
Butterbämme, die, vajas kenyér.
Butterbirn, die, vajkörte.
Butterblume, die, pongyola pitypang; mocsári gólyahír.

Digitized by Google

Butterbohrer, der, vajfuró.
Butterbretzel, die, vajasperecz.
Butterbrod, das, vajaskenyér.
Butterbrühe, die, vajaslé v. mártalék.
Butterbüchſe, die, vajtartó, vajasedény.
Butterfaß, das, vajhordó.
Butterfladen, der, vajas lepény.
Butterfliege, die, pille; sárga pille.
Buttergebackene, das, irósvajas sütemény, irósvajas tészta.
Butterhändler, der, Butterkrämer, Buttermann, irósvajáros.
Butterhocke, der, irósvajkufár.
Butterboſe, die, irósvajas csöbör, vajbödöny.
Buttericht, ſiehe Butterartig.
Butterkraut, das, mocsári hizóka.
Butterkuchen, der, irósvajas sütemény, vajaslepény.
Butterkügelchen, das, irosvajas lepényke.
Buttermarkt, der, irósvajvásár.
Buttermilch, die, író, iróstéj.
Buttern, köpülni, vajat csinálni; kelni, megkelni.
Butterſchnitte, die, vajas kenyérszelet.
Butterſtecher, der, vajszedő.
Butterſtößel, -ſtämpel, der, köpülő.
Butterteig, der, irósvajas tészta.
Buttertopf, der, irósvajas fazék.
Buttervogel, der, ſiehe Butterfliege.
Büttner, ſiehe Böttcher.
Butz, Butzen, der, csúcs csög; köldök, (fagyümölcsön, hol a' virág volt); hamv; pip.
Buxbaum, ſiehe Buchsbaum.
Byrol, Pirol, der, sármalingó, sárgarigó.

C.

Anmerkung: Was nicht unter C ſteht, ſuche man unter K und Z.

Cabale, die, cselszövény, fondorság, kabála; Cabalen machen, fondorkodni.
Cabalenmacher, der, cselszövő, fondorkodó.
Cabaliren, ravaszságot forralni.
Cabbala u. ſ. w. ſiehe Kabbala u. ſ. w.
Cabinet, das, mellékszoba, benyiló; kabinet, titokszoba, (kormányoknál); dolgozó-szoba, (tudósoknál.)
Cabinetsbefehl, der, Cabinetsordre, die, fejedelmi parancs, udvari rendelet.
Cabinets Courir, der, udvari kurír.
Cabinets-Miniſter, der, udvari, titkos v. kabinetminister, udvari főtanácsnok.
Cabinets-Miniſterium, das, udvari főtanács.
Cabinetsprediger, der, udvari predikátor.
Cabinetsrath, der, udvari belső tanácsos.
Cabinetsſekretär, der, udvari belső titoknok.
Cabinetsſiegel, das, udvari pecsét.
Cabiskraut, ſiehe Kopfkohl.
Cabriolet, das, lektikahintó.
Cacao, der, Cacaobohne, die, cacao, cacaobab, csokoládébab.
Cacaobaum, der, cacaofa, csokoládébabfa.
Cacherie, die, senyv; sorvadozás, hervadozás.
Cadett, der, kadét.
Cadettencorps, das, kadéttest.
Cadettenhaus, das, kadéttház, kadétoskola.
Cadi, der, törökbíró.
Caduk, ſiehe Hinfällig und Heimfällig.
Cälibat, das, nőtlenség.
Caffee ꝛc., ſiehe Kaffee ꝛc.
Caftan, der, kaftán, (török köntös).
Cajüte, ſiehe Kajüte.
Calamank, ſiehe Kalamank.
Calcant, ſiehe Balgentreter.
Calciniren, ſiehe Verkalken.
Calculiren, ſiehe Rechnen, Berechnen.
Calecuter, Calekutſche Hahn, der, kakas v. kanpóka.
Calecutſche Henne, die, póka, nöstény póka.
Calefactor, ſiehe Einheitzer, Stubenheitzer.
Calender, der, Kalendáriom.
Caliber, der, csőüregkör, csőöböl, (ágyúban és puskában; golyó nagysága; von gleichem Caliber, egyenlő mértékű v. öblű.
Calmus, der, kálmusnád.

Digitized by Google

Calvinismus, der, kálvinistaság.
Calvinist, der, kálvinista.
Camaschen, die, harisnyás czipő v. bakkancs.
Camelott, der, kamillót, teveszőr materia v. szőttmív.
Camerad, der, pajtás, társ, czimbora.
Cameradschaft, die, pajtásság, társaság.
Cameral, Cameralistisch, adj., kamarái, kamarához v. fejedelmi jószághoz tartozó.
Cameralgut, das, kamarajószág.
Cameralist, der, kamarajószág tisztje v. annak gondviseléséhez értő.
Cameralsache, die, pénzügyet illető, kamarát v. fejedelmi jövedelmet illető dolog.
Cameralwesen, das, pényügyek, kamarái dolgok.
Cameralwissenschaft, die, pénzügy-tudomány, közjövedelem tudománya.
Campagnie, die, táborozás.
Campescheholz, das, kékfa, berzsen.
Campfer, der, kámfor; mit Kampfer anmachen, megkámforozni.
Campferbaum, der, kámforfa, bakírfa.
Campfergeist, der, Kampferspiritus, kámforszesz, kámforlél.
Campferkraut, das, kámforfű.
Campiren, táborozni; a' szabad ég alatt lenni és hálni.
Canaille, die, nép sepreje; (Schimpfwort), semmire való, gaz személy.
Canal, der, csatorna; árok; tengerszorúlat; út, mód.
Canapee, das, ágyszék, párnaszék; pamlag, kerevet.
Canarienbastard, der, korcs kanári madár.
Canarienfutter, das, ssamen, der, kanári köles.
Canariengras, das, kanári polyvacsukk v. köles.
Canarienhecke, die, kanárimadár' fészkeléshelye, kanári fészkelet.
Canariensect, der, kanári bor.
Canarienvogel, der, kanári pinty, kanári madár.
Canarienzucker, der, kanári nádméz.
Canarische Inseln, die, pl. kanári szigetek.
Canaster, der, (Tabak), kanaszter dohány.
Cancelle, die, rács, korlát, sorompó, rekesz.
Cancellist, der, jegyzőtiszt.
Candelzucker, Candiszucker, der, sárgacszúkor.
Candidat, der, méltatott, kijelelt, hívatalváró, hívatalra menendő, kándidátus
Candiren, beczukrozni, bénádmézelni.
Canditor, der, (Zuckerbäcker), czukorsüteményes.
Caneel der, czimmetfahéj.
Cannefaß, der, kanavász.
Cannevaßweber, der, kanavásztakács.
Cannibal, der, Kannibál, Amerikában a' Karibi szigete lakosinak neve, kik ellenségeiket megeszik; trop. dühös v. kegyetlen ember
Canon, der, szabás rendszabás; egyházi rendelet.
Canone, siehe Kanone.
Canonicat, das, Canonie, die, kanonokság.
Canonicus, der, kanonok.
Canonisch, adj., egyházi, canoni; das canonische Recht, egyházi törvény.
Canonisch, adv., canonok v. egyházi rendszabások szerint.
Canonisiren, siehe Heiligsprechen.
Canonisirung, Canonisation, siehe Heiligsprechung.
Canonissinn, die, kanonokné.
Canonist, der, canonista.
Canot, der, csónak, tutaj.
Cantate, énekdarab v. dal, karének.
Cantille, die, csipke; mit Cantillen auszieren, föl- v. kicsipkézni.
Canton, der, járás, osztály; katonajárás, katonaszállás.
Cantoniren, szállásolni, helységben elosztva feküdni v. lenni a' katonaságok.
Cantonirung, die, katonák' fekvése v. tartózkodása helységben fekvés, pihenés.
Cantor, der, éneklő, kántor.
Cantorat, das, éneklőség, éneklőház.
Cantei, die, éneklőház; éneklő gyermekek.
Cap, das, (Vorgebirge), fok, hegyfok, tengerbenyúló földcsucs.
Capellan, der, káplán, udvari pap v. káplán.
Capellanei, die, káplánság; káplánlak.
Capellchen, das, kápolnácska.
Capelle, die, kápolna; udvari kar v. muzsika-társaság; olvasztó tégely, próbatégely.
Capellieren, siehe Abtreiben.
Capellmeister, der, muzsikaigazgató.
Caper, die, siehe Kaper.
Caper, der, kalózvezér; kalózhajó; rablóhajó.

Digitized by Google

Caperei, die, kalózlás; rablás; auf Caperei auslaufen, rablásra evezni; Caperei treiben, kalózkodni, tengeri rablást űzni.
Capern, elrablani a' hajót, elfogni.
Caperſchiff, das, kalózhajó.
Capitän, der, kapitány.
Capital, adj., fő, derék, nagy.
Capital, das, töpénz, tőkepénz.
Capital, das, oszlopféj.
Capitallinie, die, fővonal.
Capitaliſt, der, töpénzes, tőkepénzes.
Capitel, das, szakasz, rész, (a' könyvben); káptalan; fejezet; pironszó, dorgolás; einem das Capitel leſen, valakit megpirongatni, valakinek leczkét tartani.
Capitelſchluß, der, káptalanvégzés.
Capitelsherr, Capitular, Capitularherr, der, káptalanbeli, kanonok.
Capitelſtube, die, káptalanszoba.
Capitulation, die, alku, szerződés; katonaszegődés.
Capituliren, alkudozni, föltételek alatt adni meg magát (várot éé.); szegődni, bizonyos időre beállni (a' katona).
Caprice, die, fejeskedés, makrancz, szeszély, konoklat.
Capriole, die, örömugrás, ugrándozás, viczkándozás, szökdelés, bakszökés; Capriolen machen, ſchneiden, ugrándozni, szökdelni.
Capriolenmacher, der, ugrándozó, szökdécselő.
Capſel, ſiehe Kapſel.
Captur, Capturbefehl, ſiehe Verhaft, Verhaftbefehl.
Caput, der, vesztés; adj., elveszett; er iſt caput, oda van ő, elveszett, megholt.
Caput, Kaputrock, der, öltönyeg, kabát, kaput.
Capuze, die, csuklya, gallérkucsma; kámzsa, kápa.
Capuziner, der, kapuczínus.
Capuzinerkloſter, das, kapuczínusklastrom.
Carabiner, der, karabély, rövid puska (lovasságnál).
Carabinier, der, karabélyos, könnyű lovas.
Caraffine, die, karafina, palaczk butella.
Carat, Caravane, ſiehe Karat, Karavane.
Carbonade, ſiehe Roſtbraten.
Carbunkel, (Carfunkel), der, kárbunkulus; pokolvar.
Carcer, das, deáktömlöcz.
Cardamone, die, paradicsmag.
Cardinal, der, kardinál.
Cardinal...., (összetett szókban) fő, sark, első.
Cardinalbiſchof, der, kardinál-püspök.
Cardinalblume, die, skarlát porhonrojt; skarlát perkáta.
Cardinalfink, der, búbos pirók.
Cardinalhut, der, kardinálkalap.
Cardinalscollegium, das, kardinál-gyülekezet.
Cardinalswürde, die, kardinálság.
Cardobenedicten, der, áldott csüküllő, pápafű, áldottfű.
Carfiol, der, kártifiola.
Carl, Karl, Károly, keresztnév.
Caricatur, die, hibanagyítás, hibanagyító rajzolat, csúfkép, csúfrajz; torzkép, fintorkép.
Carmeliter, der, karmelita, böjtölő szerzetes.
Carmeſin, ſcharlach, adj., karmazsín, karmazsínszínű.
Carmeſinfarbe, die, karmazsínszín.
Carmin, der, karmin, (festék).
Carmoſiren, magyott drága követ aprókkal körülfoglalni.
Carnaval, Carneval, das, fársáng.
Carneol, Carniol, der, karniol, karniolkő.
Carolin, der, (Geldſorte), károlypénz.
Caroline, Line, Linchen, Károlina.
Carotte, die, sárgarépa, murok.
Carpie, ſiehe Charpie.
Carreau, das, tök (kártyaban).
Carrete, die, szekérke; rossz szekér.
Carriole, die, Cariol, das, kétkerekű kocsi.
Carroſel, das, caroussel, lovagjáték, pályázás.
Carroſe, die, kocsi, hintó, cséza.
Cartell, das, vívásra kihívó levél; szerződés, (foglyok és átszököttek kiváltása iránt).
Carthaune, ſiehe Karthaune.
Carthäuſer, der, sz. Bruno' szerzetese.
Carthäuſernelke, die, barát szegfű.
Carthäuſerpulver, das, barát por.
Karthauſe, die, Karthäuſerkloſter, das, sz. Bruno' szerzetései' clastroma.
Carton, der, tartó eszköz, vastag papirosból, papirostok.
Cartuſche, die, töltéstok, töltéstartó.
Cascade, die, vízömlés.

Digitized by Google

Cascarille, die, kaskeril (fa és kéreg).
Caschalot, Caschelott, siehe Pottfisch.
Casel, die, kazula; (miseruha).
Casematte, die, bástyaboltozat, kazamáta, bástyabolt.
Caserne, die, katonalakház, katonaépület, kaszárnya
Casino, das, casino, (összegyülőhely nemesb társalkodás és múlatság végett).
Cassation, die, hivataltólvaló megfosztás.
Casse, die, kassza; pénztár; tárpénz.
Cassenbestand, der, pénztárállapot.
Cassenbuch, das, pénztárkönyv.
Cassendiebstahl, der, pénztárlopás.
Cassenschein, der, pénztárlevelke.
Casserolle, die, rézserpenyü.
Cassia, die, Cassienbaum, der, kászfa, kasszia.
Cassiren, eltörölni, kitenni (szolgálatból).
Cassirer, der, pénztárnok.
Cassirung, die, eltörlés; szolgálatból kitétel.
Caste, die, szerzet, rend.
Castell, das, kastély, úrlak, palota.
Castellan, der, kastély nagy; várnagy; szobamester.
Castellanei, die, várnagyság.
Castor, der, (Biber), hód, kásztor.
Castorhut, der, hódször kalap.
Castrat, der, herélt, erőszegett.
Castriren, ki-, v. megherélni.
Castrol, das, s. Casserolle.
Casual-Predigt, die, különös alkalmatosságokravaló predikáczió, v. egyházi beszéd.
Casuar, der, kazuár, (madár).
Casuistik, die, (Gewissenslehre, összeütközöt kötelességek eligazítása v. annak tudománya.
Catacomben, die, temető hajlékok és üregek, séralkotmány.
Catalogus, siehe Katalog.
Catarch, der, náthahurút.
Catastrophe, die, (Glückwechsel), viszontagság; Entwickelung eines Schauspiels, váratlan kimenetel.
Cataster, s. Steuerbuch
Catechet, der, vallás oktató.
Catechisation, die, vállásban való kérdéses oktatás.
Catechisiren, kérdezések által oktatni (a' vallásban).
Catechismus, der, Katekhizmus, kérdesekben és feleletekben való oktatás a' vallásra.
Catheder, der, tanítószék, katédra.
Cathedral-Kirche, die, főtemplom, püspöki templom.
Cathegorie, die, az eredeti megfogások osztálya; rend, nem, sereg.
Cathegorisch, adj., (unbedingt), feltételetlen, egyenes, kerek; (bestimmt), nyilvánságos, meghatárzott.
Cathegorisch, adv., feltételetlenül, egyenesen, kereken; nyilván, meghatározva.
Catheter, der, (chirurg. Werkzeug), vizelletcsapoló.
Cautel, die, (Vorsicht), óvat, előrevigyázás.
Caution, die, kezesség.
Cavalier, der, főnemes, nemesfi; gavallér, lovag.
Cavaliermäßig, adj., gavalléros.
Cavaliermäßig, adv., gavallérosan.
Cavallerie, die, lovasság, lovaskatonaság.
Cavallerist, der, lovaskatona.
Cavent, der, kezes.
Caviar, der, halikra, bésózott ikra, gyúrt vizaikra.
Caviren, kezességet vállalni.
Ceder, die, Cederbaum, der, czédrus czédrusfa.
Cedern, adj., czédrusfábólvaló.
Cedernharz, das, czédrusgyanta.
Cedernholz, das, czédrusfa.
Cederöl, das, czédrus olaj.
Celle, s. Zelle.
Cement, das. Cementkitt, der, czément, mészhomoksár, köragasz, vakolat; érctisztító por.
Cementbüchse, die, Cementtiegel, der, czémenttégely.
Cementwasser, das, czémentvíz, rézgáliczos víz, gáliczvíz.
Censiren, megvizsgálni, birálgatni.
Censor, der, vizsgáló; birálgató; könyvvizsgáló; rostáló.
Censur, die, birálás, megbirálás; könyvvizsgálat; könyvvizsgaló hivatal; egyházi büntetés.
Cent, das Hundert, száz; pro Cent, száztól v. százra.
Centaur, der, centaurus.
Centifolie, die, százlevelü (rózsa).
Centner, der, mázsa.
Centnergewicht, das, mázsanyomú (vas v. kő).
Centnerschwer, adj., mázsányi, mázsányinehéz; felette nehéz.
Central, adj., (összetett, szókban) közép.
Centrum, das, közép, középpont.

Digitized by Google

Centurie, die, század.
Ceremonialgeſetz, das, szertártási törvény.
Ceremonie, die, szertartás; ünnepély; kerengés, kicsapongás, udvarkodás.
Ceremoniel, das, pompaszokás v. mód, czeremonia.
Ceremonien, die, szertartás.
Cermonienbuch, das, szertartó-könyv.
Ceremonienmeiſter, der, pomparend főmestere, szertartómester, szermester.
Ceres, die, Ceres, (istenné).
Certificat, das, bizonyítvany, bizonyságlevél.
Cervelattewurſt, ſiehe Hirnwurſt.
Ceſſion, die, általengedés.
Chagrin, vesződség, bú; ripos bőr, kásásbőr; (kivált tengeri kutyáké); halbőr.
Chaiſe, die, cséza.
Chalcedon, der, kálczédon kő.
Calcograph, der, részmetsző.
Chaluppe, die, csónak.
Chamäleon, das, kaméleon, kaméleon gyek.
Champagner-Wein, der, champagnei bor, pezsgő.
Champignon, der, veres galócza, csiperke, csiperke gomba.
Chan, der, Tatár Kám v. Fejedelem, vezér.
Chaos, das, a' világkezdeti zűrzavar, chaos; zűr, zűrzavar.
Chapeaubos, der, hónaljkalap.
Charade, die, rejtettszó, rejtvény.
Charakter, der, bélyeg, czimer, jegy; betű, irásbetű; charakter; erkölcs, magaviselet; czim hivatal, méltóság.
Charakteriſiren, charakterizálni, lefesteni, bélyegezni, czímerézni.
Charakteriſtik, die, különítő jegy v. bélyeg.
Charakteriſtiſch, adj., czímerező, bélyegző, megkülönző, tulajdon.
Charakterlos, adj., állhatatlan, változó, hiú.
Charakterloſigkeit, die, állhatatlanság, hiúság.
Charfreitag, der, nagypéntek.
Charlatan, ſ. Marktſchreier.
Charnier, ſ. Scharnier.
Charpie, die, tépet.
Charwoche, die, nagyhét.
Chauſſee, die, csináltút, feltöltött országút.
Chef, der, fő, főigazgató, fővezér.
Chemie, ſ. Chymie.
Cherub, der, kerub, kerubim.
Chicane, die, igazság eltekeres, ingerlés.
Chicaneur, der, igazság eltekerő, ingerlő.
Chicaniren, kötelőzködni, kötekedni; ingerleni, bosszantani.
Chicanirung, die, kötelözködés, kötekedés; ingerlés.
Chimäre, die, képzett dolog, képzemény, képtelenség, költemény.
Chimäriſch, adj., képtelen, képzeményi.
China, das, Kína.
Chinarinde, die, kínahéj.
Chinawurzel, die, kínagyökér.
Chineſer, der, kínai.
Chineſiſch, adj., kínai.
Chiragra, das, kézköszvény.
Chiromant, der, kézjós.
Chirurgie, die, seborvostudomány.
Chirurgiſch, adj., seborvosi, sebészi.
Chirurgus, der, seborvos.
Chokolate, die, csokolád.
Chokolatenkanne, die, csokoládos ibrik.
Chocolatentaſſe, die, csokoládos csésze.
Choleriſch, Coleriſch, adj., epés, hirtelen haragú.
Chor, der und das, éneklő kar, muzsikajátszó kar, éneklő sereg; kar, karének; kar, templombeli kar, templomkar, függőkar.
Choral, der, -muſik, karének, templombeli ének.
Choralbuch, das, karénekes könyv.
Choraliſt, der, karénekes.
Choraltar, der, főoltár.
Chorbuch, das, énekes könyv; karjövedelemkönyv.
Chorbüchſe, die, karpersely.
Chorfrau, die, kar-apácza.
Chorgeld, das, karpénz; halotti misepénz.
Chorgericht, das, szentszék.
Chorgeſang, der, karének.
Chorhemd, das, oltari felruha, miseüng, papi palást, oltárhoz való papi köntös.
Chorherr, der, kanonok, káptalanbeli.
Chorjungfer, die, karszűz.
Chorrock, der, papköntös.
Chorſänger, der, Choriſt, karéneklő, karénekes.
Chorſtuhl, der, kanonokszék.
Chorſtunden, die, pl. karórák.
Chorweiſe, adv., karban, kar szerint.

Digitized by Google

Chrisam, der, szentolaj.
Christ, Christus, der, Krisztus.
Christ, der, keresztény.
Christabend, der, karácsoneste.
Christauge, das, selymes sertecsék.
Christbeere, die, siehe Stachelbeere.
Christdorn, der, szárnyas benge; teli magyal.
Christengemeine, die, keresztény község, kereszténység.
Christenheit, die, kereszténység.
Christenleute, die, pl. keresztények.
Christenlehre, die, keresztény oktatás.
Christenpflicht, die, keresztény kötelesség.
Christenthum, das, kereszténység, keresztény vallás.
Christgeschenk, das, karácsoni ajándék.
Christfest, das, karácson.
Christhimmelfahrtsfest, das, áldozócsötörtök.
Christkindlein, das, Jésuska.
Christlich, adj., keresztényi, kereszténvhez illő.
Christlich, adv., keresztény módon.
Christmesse, Christmette, die, éjféli mise.
Christmonat, der, december, karácson' hava.
Christnacht, die, karácsonéj.
Christorden, der, krisztusrend, (Portugaliában).
Christschein, der, karácsonhavi holdujulás.
Christstolle, die, karácsoni kalács.
Christtag, der, karácsonnap.
Christwoche, die, karácsonhét.
Christwurz, die, téli hunyor.
Chromatisch, adj., (halbtönig), félhangokon járó, félhangú.
Chronik, die, évkönyv, Krónika, korkönyv, korszámlálás, korjegyző könyv, esztendők szerént feljegyzett történetek.
Chronikenschreiber, der, évkönyvíró, kronikaíró.
Chronisch, adj., idült, rögzött; tartos, hosszas.
Chronolog, der, korszámlaló v. vizsgáló, idővető, kortudós.
Chronologie, die, korvizsgálás, idővetés, kortudomány.
Chronologisch, adj., korszerinti.
Chronologisch, adv., kor szerint.
Chrysoberyll, der, aranyberill.
Chrysolith, der, aranykő.
Chur, die, választás, valasztóság.
Churfürst, der, választófejdelem.
Churfürstenthum, das, választófejdelemség.
Churfürstlich, adj., választófejdelmi.
Churhaus, das, választóház.
Churhut, der, választókalap.
Churkreis, der, választói Szászország.
Churmantel, der, választópalást.
Churprinz, der, választóherczeg.
Churschwert, das, választói kard.
Churwürde, die, választói méltóság, választóság.
Chymie, die, vegytudomány, chemia.
Chymisch, adj., vegytudományi, chemiai; vegytudományos.
Chymist, Chymiker, der, vegytudós, chemicus.
Cibebe, siehe Zibebe.
Cicero, der, Cicero.
Ciceroschrift, die, cicerobetük.
Ciceronisch, adj., cicerói.
Cichorie, die, katáng.
Cicisbeo, der, cicisbeo, mellékférj, balférj.
Cider, der, gyümölcsbor, almabor.
Cideressig, der, gyümölcseczet, almaeczet.
Cinnamit, der, fahéj.
Cinnober, siehe Zinnober.
Circulare, Circular-Schreiben, das, körlevél, kerülőirás, v. parancsolat, kurrens.
Circuliren, kerengni, forogni, forgásban lenni.
Cirkel, siehe Zirkel.
Cis, das, cis, (muzsikában).
Cistenröschen, das, szuhar.
Cisterne, die, víztartó, vízfogó.
Cisterzienser, der, cistercita.
Cisterzienserorden, der, cistercita-szerzet.
Citadelle, die, fellegvár, kis vár.
Citronat, der, csukros czitromhéj.
Citrone, die, czitrom.
Citronenbaum, der, czitromfa.
Citronenbranntwein, der, czitrompálinka.
Citronenbrühe, die, czitromos mártalék.
Citronenessenz, die, czitromlél.
Citronenfarbig, Citronengelb, adj., czitromszínü, czitromsárga.
Citronenfink, der, olasz pinty.
Citronengesäuert, adj., czitromsavanyos.
Citronenholz, das, czitromfa.
Citronenkraut, das, kanári pofóka; méhfü.
Citronenmelisse, die, czitromszagú méhfü, mézelke, czitromfü.
Citronenmuß, das, czitrompép.

Digitized by Google

Citronenöhl, das, czitromolaj.
Citronenpreſſe, die, czitromsajtó.
Citronenquendel, der, olasz kakukfü.
Citronenſaft, der, czitromlé.
Citronenſalz, das, czitromsó.
Citronenſäure, die, czitromsavany.
Citronenſchale, die, czitromhéj.
Citronenſcheibe, die, czitromszelet.
Citronenſyrup, der, czitromszörp.
Citronentrank, der, czitromital.
Citronenwein, der, czitrombor.
Citronenwaſſer, das, czitromosvíz.
Civil, adj., polgári; nyájas; mérséklett, jutalmas, illendő.
Civilbeamte, Civilbediente, der, polgári tiszt.
Civilbedienung, die, polgári hivatal.
Civilprozeß, der, polgári per.
Civiliſation, die, csínosbulás, müvelödés; müveltség, pallérozottság.
Civiliſiren, csínosítni, müvelni, pallérozni valakit.
Claret, der, fűszeres bor; kástilyos bor.
Clarin, das, klarin, (trombita' neme).
Clarinett, das, Clarinette, die, klarinét.
Clarinettiſt, der, klarinétos.
Claſſe, die, sereg, rend, osztály.
Claſſenlotterie, die, osztálylotteria.
Claſſenordnung, die, osztályrend.
Claſſification, die, osztályozás, osztályzat.
Claſſificiren, osztályozni.
Claſſiker, der, remekíró, classicus.
Claſſiſch, adj., remek; legjobb, legjelesb.
Claſſiſch, adv., remekül, jelesen.
Clauſel, die, záradék.
Clauſur, die, zárlat, korlát; könyvkapocs.
Claves, die, (Taſten), pl. a' billentők a' klaviron.
Claviatur, die, (Taſtatur), billentők (mint együtt).
Clavier, das, klavír.
Claviermeiſter, der, klavírtanító.
Clavierſpieler, der, klavírjátszó.
Clavis, der, nyomantyu.
Clericus, der, nevendékpap; pap.
Cleriſei, die, egyházi v. papi rend.
Clerus, der, papság.
Client, der, védencz.
Clientſchaft, die, védenczség.
Clima, ſiehe Klima.
Cloak, die und der, sár- v. pőczecsatorna.
Club, der, club, társaság, szövetkezet.
Clyſtier, ſiehe Klyſtier.
Cocarde, die, kokárda; kalapszem, pántlikabokréta.
Cochenille, die, színbogár, biborbogár.
Cocon, der, gubó.
Cocusbaum, der, kókusfa.
Cocusnuß, die, kókusdió.
Cocusöhl, das, kókusolaj.
Codicill, das, tóldalék végrendelet.
Cöleſtiner, Cöleſtinermönch, der, Czelesztin' szerzetese.
Cöln, das, Köln, (város).
Colibri, der, kolibri, mézmadár.
Collation, die, összehasonlítás, összevetés; kis ebéd, kis esti ét.
Collationiren, estélit enni; összevetni, összenézni, összehasonlítani.
Collator, der, adományzó.
Collecte, die, pénzszedés (sejedelemre); szedett pénz; mise alatti imádság.
College, der, tiszttárs.
Collegialiſch, adj., kollegiomi.
Collegialkirche, die, káptalani templom, kanonoki templom.
Collegium, das, collegium, anyaiskola; tanítás, közönséges tanítás; Collegium leſen, köz tanítást tartani.
Collet, das, hajtóka, gallér; lovagköntös, dolmány.
Colliſion, die, összeütközés, visszavonás; in Colliſion gerathen, összeüközni.
Colon, ſ. Kolon.
Colonie, die, újülés, gyarmat, szállítvány, megtelepedés.
Coloniſt, der, gyarmatos, újlakos, megtelepedett lakos.
Colone, die, csapat, hadláb, sereg csapat.
Colonenweiſe, adv., csapatonként, hadlábonként.
Colophonium, das, gyanta.
Coloquinte, die, keserugorka.
Coloriren, béfesteni,
Colorit, das, színadás, szín, színvaltás.
Columen, die, oszlop.
Comet, komiſch, komme ꝛc. ſ. Komet
Commandant, der, vár vezér, fővezér.
Commandiren; vezérleni.
Commando, das, vezérlés, vezérség; seregosztály.
Commandoſtab, der, vezérbot.
Commende, die, egyházi adomány.
Commentar, der, fejtegetőírás.
Commentiren, fejtegetni, világosítni.
Commerz, das, kereskedés.
Commerzien-collegium, das, kereskedőtanács, kalmartanács.

Digitized by Google

Commercienrath, der, kalmártanácsnok.
Commiß, der, biztos.
Commiſſär, der, biztos, komiszárius.
Commiſſariat, das, biztosi hivatalszoba, biztosság.
Commißbäcker, der, katonakenyérsütő.
Commißbrod, das, katonakenyér; prófont.
Commißfahrer, der, kalóz, kalózhajó, tengeri rabló.
Commiſſion, die, bízomány; meghagyás, rábízás, néha parancsolat; biztos tanács, kirendelt biztosok.
Commiſſionär, der, biztos, bízományos, megbizott.
Committiren, rábízni, meghagyni, rendelni.
Commode, die, kihuzó, szekrény, sejtes, almáriom.
Commode, adj., kéjelmes, alkalmatos.
Commodität, die, kéjelem, könnyűség, könnyűségkeresés.
Communicant, der, áldozó; úrvacsorájával élő, gyonó.
Communication, die, közlés; összekötés, egyesítés, közösülés; közlekedés.
Communicationslinie, die, közösületi vonal.
Communiciren, közleni; meggyónni, áldoztatni; áldozni.
Communion, die, egyesség, közösülés; úrvacsora, áldozás.
Communität, die, közönség.
Compagnie, die, társaság; század, csapat, (katonáknál).
Compagnon, der, kereskedőtárs; segédtárs.
Compaß, der, compas, éjszakmutató.
Compaßroſe, die, ſ. Windroſe.
Compendiös, adj., summas, rövid.
Compendium, das, summás munka, v. előadás, rövid előadás.
Compenſation, die, kártérítés, kárpótlás, kárkipótlás.
Competent, adj., illendő, erányos.
Competent, der, vágytárs, együttkereső (hivatalt).
Competenz, ſ. Befugniß.
Compilator, der, compilator.
Compiliren, összehordani, együvé hordani, (konyvekből).
Complet, adj., egész, teljes.
Completiren, kipótolni.
Complexion, die, testalkotás.
Complicirt, adj., szövevényes, bonyolódott.
Compliment, das, bók, bokolat, főhajtás, köszöntés; tisztelet, udvarlás; örvendés, örömjelentés; nyájaskodás; hizelkedés.
Complimentenmacher, der, bókolgató.
Complimentiren, hálálkodni, köszönteni.
Complott, das, czimboraság, összecsküvés; összes, küdtek.
Componiren, szerzeni, készítni.
Componiſt, der, hangszerző, nótaszerző.
Compoſition, die, nótaszerzés.
Compreſſe, die, ſ. Bauſchchen.
Compreß, adj., tömött, sürű.
Compromittiren, belékeverni valakit, elárulni mint részvevőt; ſich compromittiren, becsületét koczkáztatni.
Comptoir, das, irószoba, iróbolt, (kereskedöknél); kereskedőház.
Comteſſe, die, grófkisasszony.
Concav, adj., homorú.
Concentriren, közepitni, központositni, egy pont körül egyesitni, összevenni, összehúzni v. szorítni; közepleni.
Concentriſch, adj., közepitő; közeplő.
Concentriſch, adv., közepitőleg; közeplőleg.
Concept, das, fogalom; fogalmazat; einem das Concept verrücken, valakit ügyekezetében v. föltételében megzavarni; aus dem Concepte kommen, elveszteni a' beszéd' fonalát.
Conceptpapier, das, közönséges papiros.
Concert, das, concert, hangverseny; ein Concert geben, machen, concertot adni v. tartani.
Concertmeiſter, der, concortigazgató.
Concertſaal, der, concertterem.
Concertſänger, Concertſpieler, der, concerténekes, concerttárs.
Conchilien, die, pl., kagylók, borítékosok.
Concilium, das, zsinat, papi főzsinat.
Concipiren, fogalmazni, föltenni, foglalni, (irásba).
Concipiſt, der, fogalmazó.
Conclave, das, pápaválasztó palota.
Concordanz, die, megegyezés; szentirási helyek' szókönyve.
Concordat, das, szerződés, egyezés, (pápa és világi fejdelem közt).
Concubinat, das, ágyastartás.
Concubine, die, ágyas, safarina.
Concurs, der, hitelezők egybegyülése v. osztálygyülése az adós vagyona felosztására; megvizsgáló gyülés.
Concursmaſſe, die, az adós vagyona

maradványa, (mellyből a' hitelezők kielégíttetnek).
Condition, die, föltétel, állapot; szolgálat, hely.
Conditionirt, adj., állapotban lévő, minemüségü.
Conditor, s. Zuckerbäcker.
Condolenz, die, fájlalás.
Condoliren, fájlalni, fájdalmat v. szánakozást jelenteni, (más' szomorú esetén).
Condor, s. Greif.
Conduct, der, kíséret; halotti pompa.
Conduite, die, magaviselet.
Conduitliste, die, magaviseleti jegyzék.
Confect, das, csemege; czukrossütemény.
Confectbüchse, Confectschale, die, csemegetartó.
Confederation, s. Bündniß.
Conferenz, die, értekezés, tanácskozás.
Conferenz-Minister, der, tanácskozó miniszter.
Confession, die, megvallás, vallástétel; bűngyónás; valláságazat.
Confessionarius, der, gyóntatópap.
Confirmation, die, megbizonyítás, megerősítés, bérmálás.
Confirmiren, megbizonyítni v. megerősítni; bérmálni, megbérmálni.
Confiscation, die, elkobzás, elfoglalás.
Confisciren, elkobozni, elfoglalni.
Confitent, der, bűnvalló.
Confitüren, die, pl., nádméz-csemegék.
Confitürier, der, czukrász, czúkormíves.
Conföderation, die, szövettség.
Conföderirt, adj., szövettséges.
Conform, adj., megegyező, szerintes.
Conformiren, szerintezni, szabni.
Confrontation, die, összehasonlitás, összevetés; szembeállítás.
Confrontiren, összehasonlítni; szembeállítni.
Confus, adj., összezavart; zavart, megzavart, megrémült, tébolyodott.
Confus, adv., összezavarva, hányva vetve; megzavartan; ich bin völlig confus, eszem sincs helyen.
Confusion, die, zűrzavar, zavarodás.
Congregation, die, gyülés.
Congreß, der, összegyüles, gyülekezet.
Conisch, s. kegelförmig.
Conjugation, Conjugiren, s. Abwandelung, Abwandeln.
Conjunction, s. Bindewort.
Conradskraut, das, bogyós linka, kevélyfü, vérontófü.
Conscribirte, der, összeirott.
Conscription, die, összeirás.
Consecriren, fölszentelni.
Consens, der, megegyezés.
Consequent, adj., következetes.
Consequenz, die, következés; következetesség.
Conservation, die, megtartás, tartogatás.
Conservationsbrille, die, szemüveg.
Conserviren, megtartani, tartogatni, eltartani, eltenni.
Conserve, die, befött v. eltett gyümölcs.
Consistent, adj., sürü, tömött, összeálló.
Consistenz, die, összeállás; összeállóság, állandóság, erősség, tömöttség.
Consistorialrath, der, szentszéki tanácsos.
Consistorium, das, egyházi tanacs, szentszék.
Consolation, die, vígasztalás.
Consonant, der, mássalhangzó.
Consort, s. Mitgenoß.
Constabelskammer, die, pattantyússzoba, (hajókon).
Constabler, der, pattantyús.
Constantinopel, das, Konstantinápoly.
Constantinopolitaner, der, Konstantinápolyi.
Constitution, die, szerkezet, köztársasági szerkezet; testalkatás.
Constitutionell, adj., szerkezetes.
Constitutionswidrig, adj., szerkezet ellen való.
Constitutionswidrig, adv., szerkezet v. törvény ellen.
Construction, die, összeállítás v. rakás; szóelrendelés, szórakás, szószerkezet.
Construiren, összeállítni, összerakni; mondást szerkeztetni a' szókból.
Consul, der, consul, polgármester; (kereskedésre ügyelő követje egy nemzetnek a' másiknál).
Consulent, der, ügyvéd.
Consumtion, die, fogyasztás.
Consumtionssteuer, die, fogyasztási adó.
Contagiös, adj., ragályos; eine contagiöse Krankheit, ragály, ragályos nyavalya.
Contemplatio, adj., szemlélődő.
Conterfey, das, arczkép, festemény, hasonmás.
Conterfeyen, lefesteni, másolni.
Contestiren, bizonyítni, állítni, erősítni.
Contert, der, beszédtartalom, szöveg.
Contignative, die, emelet.

Digitized by Google

Continent, der, szárazföld.
Contingent, das, jutalék, rész, jutott rész, adózat, adando rész.
Continuation, die, folytatás.
Continuiren, folytatni.
Conto, der, hitel, rovás; árjegyzék; auf Conto geben, hitelbe v. rovásra adni.
Contobuch, das, hiteljegyzőkönyv, árjegyzékkönyv.
Contoir, das, irószoba.
Contraband, adj., tiltott, tiltottvitelű.
Contrabande, die, tilalmas v. tiltott porteka.
Contrabandirer, der, s. Schleichhändler.
Contract, adj., béna, nyomorék.
Contract, der, kötés, szerződés; kötelezőirás, alkulevél.
Contractmäßig, adj., szerződés szerinti.
Contractmäßig, adv., szerződés szerint.
Contradiction, die, ellenmondás.
Contrár, adj., ellenkező.
Contrahent, der, szerződőfél; die Contrahenten, szerződőfelek.
Contrahiren, szerződni, kötésre lépni, kötni.
Contrapunct, der, ellenpont.
Contraſt, der, ellenkezet.
Contraſtiren, ellenkezni.
Contribuent, der, adózó, adófizető.
Contribuiren, adozni; adót fizetni.
Contribution, die, adó.
Controlle, die, ellenőrség.
Controlleur, der, ellenőr.
Controlliren, ellenőrözni.
Controvers, die, vallásvita.
Contumaciren, vesztegeltetni.
Contumaz, die, vesztegzár; veszteglés.
Contur, die, körrajz.
Contuſche, die, asszonyköntös.
Contuſion, die, vakseb, vakütés.
Convenienz, die, illőség, illendőség.
Convent, der, gyülés, összejövetel, gyülekezet.
Conventionsgeld, das, pengő pénz; egyezés szerinti pénz.
Conventual, der, szerzetes.
Converſation, die, társalkodás; beszélgetés, mulatás.
Converſiren, társalkodni, beszélgetni, mulatni.
Convulſion, die, vonaglás, rángódás.
Convulſiviſch, adj., vonagló, rángódó, tagszaggató.
Copie, die, más, másolat.
Copirbuch, das, máslókönyv.
Copiren, lemásolni, másolni, leírni, átírni.
Copiſt, der, leíró, másoló.
Copulation, die, egyesítés, összekötés; esketés, összeesketés, összeadás.
Copuliren, egyesítni; összeesketni, összeadni.
Cordon, der, őrvonal.
Corduan, der, kordovány.
Cornett, der, lovas zászlótartó.
Cornette, die, lovas zászló.
Corollarium, das, folyadék.
Corporal, der, káplár; Vice-Corporal, alkáplár.
Corporalſchaft, die, káplárság.
Corps, das, sereg, seregosztály, csapat.
Corpulent, adj., testes.
Corpulentheit, die, testesség.
Correct, adj., tiszta, hibátlan; adv., hibátlanúl.
Correctheit, die, hibátlanság.
Corrector, der, jobbító, hibanyomozó.
Correctur, die, javíték, hiba igazítás, (könyvnyomtatásban).
Correcturbogen, der, javítékiv v. -árkus.
Correſpondent, der, levelező.
Correſpondenz, die, levelezés.
Correſpondiren, levelezni, levelezésben állani.
Corſar, der, tengeri rabló, kalóz.
Corſe, der, korz, korzikai.
Corſett, das, felöltő derékravaló.
Corſica, das, korzika (sziget).
Corſiſch, adj., korz, korzikai; adv., korzúl.
Corvette, die, nászád, gyorshajó.
Coſtüm, das, viselet, öltözet; szokás.
Coteletts, die, sült oldalszeletek.
Coupon, der, kamatlevelke.
Courage, die, bátorság, merészség.
Couragirt, adj., bátor, bátorságos, merész; adv., bátran, bátorságosan.
Courir, der, kurír, hírvivő.
Courirſtiefel, die, nagysaruk, kurírsaruk.
Cours, der, pénzfolyam, pénzbecs, forgás, kerengés; ár.
Couvert, das, levélboriték; teríték, asztali teríték (egy személyre).
Cracau, die, krakó, (város).
Crain, das, karniólia (tartomány).
Crater, der, tűzhányóhegy' torka v. -nyílása v. -tölcsére.
Creatur, die, teremtmény.
Credenz, die, s. Credenztiſch.
Credenzen, megízelni, ízelgetni; poharat töltögetni.
Credenzer, der, előreízelgető, pohárnok, pohártöltő.

Digitized by Google

Credenzteller, der, szolgálótál, tácza.
Credenztiſch, der, Credenz, die, pohárszék, csemegetár.
Credit, der, hitel.
Creditbrief, der, hitellevél.
Creditiren, hitelezni, hitelbe venni v. -adni.
Creditiv, das, bizománylevél.
Creditor, der, hitelező.
Cremor-Tartari, der, borkő, borkősavas hamag.
Creole, der, kreól.
Criminal, adj., bűntető, fenyítő, (összetételekben).
Criminal-Coder, der, fenyítő v. bűntörvénykönyv.
Criminal-Gericht, das, bűntörvényszék.
Criminaliſt, der, bűnperes.
Criminal-Proceß, der, bűnper.
Criminal-Rath, der, bűntörvényszéki tanácsnok.
Criminal-Recht, das, bűntörvény.
Criminal-Richter, der, bűnügybíró.
Criminal-Sache, die, bűnügy, főbenjáró dolog.
Croate, der, horvát.
Croatien, das, Horvátország.
Crucifix, das, feszület.
Cubebe, die, kubéba.
Culiſſe, die, színfal.
Cultur, die, tenyésztés, termesztés; müvelés, müvelődés, csinosodás; müveltség.
Cumanien, das, Kunság.
Cumanier, der, kun.
Cur, die, gyogyítás, gyógy; gyógyszerrel élés; eine Cur gebrauchen, gyógyszerrel élni.
Curatel, die, gondvédelés.
Curator, der, gondviselő.
Curbette, die, ívszökés.
Curialſtyl, der, tiszti irásmód.
Curie, die, nemesudvar, nemestelek.
Current, adj., folyó.
Currentſchrift, die, folyóirás.
Curſiren, forgásban lenni, kerengni.
Curſiv, adj., futó.
Curſivſchrift, die, futóbetük, futóirás, dültirás.
Cuſtos, der, őr; lapőr, őrszó, (lap' végén).
Cylinder, der, henger.
Cylindriſch, adj., hengerded, hengeres; adv., hengerdeden, hengeresen.
Cymbel, die, czimbalom.
Cymbelblume, die, vízi hidőr.
Cymbelſchläger, der, czimbalmos.
Cyniſch, adj., czynitus.
Cyper, der, Cyperkatze, die, cziprusi macska.
Cypergras, das, mondola palka.
Cypern, das, Cziprus (sziget).
Cypreſſe, die, cziprus.
Cypreſſenbaum, der, cziprusfá.
Cypreſſenholz, das, cziprusfa.
Cypreſſenkraut, das, cziprus nézsit, kerti cziprus.
Cyprier, der, cziprusi.
Czar, der, czár.
Czarin, die, czárné.

D.

Da, adv., (hier, dort), itt, ott, amott; da iſt er, itt v. ott van; wer da? ki van itt v. ott? da ſeyn, itt v. ott lenni, jelen lenni; er iſt nicht da, nincs itt; bald hier, bald da, hol itt, hol amott; in Beziehung auf einen Ort, für wo, in oder an welchem Ort, a' hol; z. B. die Stadt, wo er geboren iſt, a' város, a' hol v. mellyben született; oder auf eine beſtimmte Zeit, midön, a' midön, a' mellyben, hogy, 's a' t.; es wird die Zeit kommen, da du ꝛc., lesz még ollyan idő, a' midön 's a' t.; ſtatt: hierin, hierbei, ebben, abban, itt, ott; ſtatt: dann, alsdann, akkor; wenn ich da noch lebe, ha még akkor élotben leszek; conjunct. zur Bezeichnung einer Zeit, für: als, midön; particip. ván-vén; da die Sonne aufging, midön a' nap felkelt, v. felkelvén a' nap felkelt; ſt. weil, nachdem, minekutánna, minthogy, mivelhogy, mivel; da du es ſo haben willſt, will ich mich bemühen, minthogy úgy akarod, rajta leszek; ſtatt: da doch, anſtatt, holott, pedig, ámbár.

Dabei, adv., 1) daneben, a' mellett, ott, e' mellett; daher in Zuzg. dabei bleiben, bei jémanden bleiben, melletto maradni; trop. bei etwas beharren, megmaradni v. megállani valami mellett; dabei denken, z. B. bei einem Worte, valamit érteni alatta, p. o. a'

Digitized by Google

szó alatt; bei etwas urtheilen, itélni valami felől valamit; dabei haben, z. B. bei einer Sache, ich möchte dich gerne dabei haben, szeretném, ha te is ott lennél velem; dabei hangen, mellette függeni; dabei liegen, mellette feküdni v. lenni; dabei seyn, von Menschen, jelen lenni v. ott lenni; das Dabeiseyn, jelenlétt; von Sachen, mellette v. ott lenni, melléteve lenni; dabei sitzen, mellette ülni; dabei stehen, mellette állani; von Oertern, Bäumen, mellette feküdni v. lenni; dabei thun, d. i. etwas ausrichten, tenni valamit mellett v. körül v. nála, segitni mellette; st. dazu thun, hozzá adni; dabeibleiben, megmaradni p. o. a' helyén, ott v. itt maradni; 2) zugleich, überdieß, egyszersmind, azon felyül, annak fellette, a' mellett; er ist gelehrt, und dabei bescheiden, tudós ember 's egyszersmind v. a' mellett szerény; 3) von, wegen, in Ansehung der Sache, felőle; z. B. was denkst du dabei? mit tartasz felőle?

Da Capo, (Musik), vom Anfange, von vorn, előlkezdve v. kezd elől.

Dach, das, fedél, hazfedél, épületfedél; ein Dach von Schindeln, zsindely fedél; von Stroh, szalma v. zsup fedél; ein Dach von Ziegeln, cserepzsindely; das Dach decken, befedni a' házot; ein Gebäude in Dach und Fach erhalten, jó állapotban tartani az épületet; trop. einem auf dem Dache sitzen, szorosan vigyázni valakire; da ist gleich Feuer im Dache, már akkor egyszeriben fellobban v. megharagszik; für das ganze Haus, ház, hajlék; jemanden unter sein Dach nehmen, valakit házához fogadni; unter einem Dache wohnen, valakivel egy fedél alatt v. egy házban lakni.

Dachdecker, der, házfedő.

Dachfahne, die, vitorla a háztetőn.

Dachfenster, das, hazfedél ablaka.

Dachförmig, adj., fedélszabású.

Dachforst, das, házfedélgerincz, házormó.

Dachknopf, der, szárufagomb.

Dachrinne, die, csepegő, ereszcsatornya, ereszallycsatornya.

Dachs, der, borz.

Dachsbeine, die, einwärts gebogene Beine, löcsláb.

Dachschiefer, der, fedélcserepkő.

Dachschindel, die, zsindely.

Dachsfell, das, borzbör.

Dachsfett, das, Dachsschmalz, borzhájj.

Dachshund, der, tacskó kutya, takszli.

Dachsjagd, die, borzvadászat.

Dachsloch, das, Dachsbau, der, borzlyuk.

Dachspitze, die, fedélormó, fedélgeréncz.

Dachstein, der, foszlókő, cserepkő.

Dachstube, die, házhiúszoba.

Dachstuhl, der, fedélfészek, szarufaállás.

Dachtraufe, die, s. Traufe, csepegő, eresz; ereszről lecsepegő eső, ereszcsatorna.

Dachung, die, házfédés; das Dach selbst, házfédély.

Dächelchen, das, fedelecske.

Dadurch, adv., durch den Ort, arra, azon által; durch die Sache, durch diesen, diese, dieses, az által, azzal, ezzel.

Dämmen, einen Damm machen, gátolni, gátot vetni; durch einen Damm einschränken, z. B. einen Fluß, elgátolni p. o. a' vizet, gáttal elrekeszteni.

Dämmerlicht, das, szürkület; alkony.

Dämmerig, adj., homályos.

Dämmern, szürkülni; es dämmert, (des Morgens), szürkül, virad; (des Abends), alkonyódik, homályosodik.

Dämmerung, die, szürkület; Morgen-Dämmerung, reggeli szürkület; Abend-Dämmerung, estveli szürkület, alkonyodás.

Dämpfen, z. B. einen Ton auf einer Geige, mérsékelni, tompitni p. o. a' hangot; eine Farbe dämpfen, d. i. dunkler machen, homályositni a' színt, festéket; st. unterdrücken, elnyomni, szüntetni, enyhitni; das Feuer dämpfen, a' tüzet elfojtani, meg- v. eloltani; einen Aufruhr dämpfen, partütést v. lázzadást elnyomni, lecsilapitni.

Dämpfer, der, hangmérséklő v. tompitó, szüntető, enyhitő.

Dämpfig, adj., engbrüstig, besonders von Pferden, fúlladó, kehes, p. o. ló, fúladozó.

Dämpfung, die, des Tons, mérséklés, hangmérséklés; Unterdrückung, enyhités, csendesités, szüntetés.

Däuchten, tetszeni, látszani; mich däucht, nekem ugy tetszik, v. úgy látszik.

Däumling, der, a' kesztyü hüvelykujja.

Dafern, adv., ha, a' mennyiben.

Digitized by Google

Dafür, adv., ſt. für der, die, das, oder dieſen, dieſe, dieſes, oder denſelben, dieſelbe, dasſelbe, azért, ezért; dafür bezeichnet einen Gegenſtand der Urſache, azért, az okból; oder auch als Gegenmittel, az ellen, ellene; in Zuſammenſetzungen:

Dafür annehmen, z. B. eine Waare für baares Geld, valami v. a' helyett elvenni; für dieß oder das erklären, úgy v. annak venni.

Dafür anſehen, úgy nézni mint, annak nézni.

Dafür geben, érette adni.

Dafür halten, annak tartani, úgy gondolni; ich halte dafür, daß ꝛc., úgy tartom v. úgy itélek, hogy 's a' t.

Dafürhalten, das, vélekedés, gondolat, itélet.

Dafür kaufen, d. i. für das Geld, venni rajta p. o. azon a' pénzen.

Dafür können, tehetni rola, oka lenni valaminek.

Dafür nehmen, d. i. für die Sache annehmen, a' helyett elvenni; dawider gebrauchen, valami p. o. betegség ellen venni v. bévenni.

Dafür ſeyn, d. i. eine Sache begünſtigen, a' dolgot helybehagyni; a' dolognak pártját fogni; nicht dafür ſeyn, a' dolgot ellenzeni, ellene lenni a' dollognak.

Dafür ſorgen, gondoskodni valami felöl v. valamiről; dafür laß mich nur ſorgen, csak bizd rám a' dolgot; dafür iſt geſorgt, el van már az intézve.

Dafürſtehen, gut für etwas ſeyn, magát v szavát lekötni valamiért, valami felöl jól állani.

Dagegen, adv., ſt. gegen dieſen, dieſe, dieſes, az ellen, ellene; dagegen arbeiten, ellene dolgozni v. szegezni magát; etwas dagegen haben, valami szólójának lenni ellene; nichts dagegen haben, megegyezni benne; ich habe nichts dagegen, nem bánom, semmi szóllóm sincs ellene; dagegen handeln, ellene cselekedni v. vetni, ellene szegezni magát t. i. cselekedettel; Conj. ſt. im Gegentheil, hozzá v. ahoz képest, hozzá vagy ahoz hasonlitva; oder als Gegenſatz, ellenben; er iſt dein Feind, dagegen bin ich dein Freund, ő ellenséged, ellenben én barátod vagyok.

Daheim, adv., zu Hauſe, otthon, itthon; odahaza; es iſt nirgends beſſer, als daheim, legjobb otthon, mindenütt jó, de jobb otthon.

Daher, adv., von dem Orte, dorther, onnan, azon hellyről v. helyből; ſt. herein, einher, her, onnan erre v. felém v. ide; ſt. daraus, abból, attól, onnan, azért; das kommt daher, weil — onnan v. attól van ez, hogy —; Conj. aus der Urſache, deßhalb, a' honnan, minekokáért, mellyre nézve, azért, tehát.

Daherfliegen, sebesen előrepülni.

Dahergehen, közelitni, jönni t. i. (amarról, errefelé).

Daherhinken, errefelé sántikálni.

Daherhüpfen, errefelé ugrálni, ugrálva közelitni.

Daherkommen, von einem Orte, máshonnan erre közelitni v. jönni; ſt. herannahen, wie die Zeit, közelgetni, mint az idő.

Daherlaufen, előfutni.

Daherreiten, erre v. előlovagolni, erre közelitni lóháton.

Daherrennen, nyakra főre, erre felé futni.

Daherſchießen, z. B. wie ein Waſſer, errefelé rohanni.

Daherſchleichen, elősuhanni, magát oda lopni, lopva közelitni.

Daherſchwimmen, előúszni.

Daherſprengen, előnyargalni, elővágtatni.

Dahertaumeln, előtántorogni.

Daherziehen, sorjában v. rendben közelitni, seregestól jönni.

Daherum, da herum, ott valahol, ott v. azon a' tájjon.

Dahin, adv., deutend an oder auf den Ort, oda, arra a' helyre; bald hierhin, bald dahin, majd ide, majd amoda; ſt. ſoweit, annyira, addig; bis dahin, addig, akkora; die Sache iſt dahin gekommen, annyira ment már a' dolog; ſt. weg, hinweg, (von der Zeit), el... z. B. dahin fliegen, elrepülni; dahin ſeyn, oda lenni, elveszve v. elveszett lenni; in Zuſam.

Dahin arbeiten, azon dolgozni v. lenni, igyekezni.

Dahin auslegen, úgy v. arra magyarázni.

Dahin bringen, d. i. nach einem Orte, oda vinni valahová; trop. es dahin, d. i. es ſo weit bringen, annyira vinni a' dolgot; in einer Kunſt es dahin bringen, annyira menni v. annyi előmenetelt tenni valamiben; einen da-

Digitized by Google

hin bringen, valakit arra venni v. reá venni.
Dahin denken, azon v. a' felöl gondolkozni.
Dahin deuten, arra magyarázni, oda v. arra mutatni.
Dahin eilen, elsietni, hirtelen elmenni, mint p. o. az idö.
Dahin fallen, niederfallen, leesni, lerogyni; vergehen, elveszni.
Dahin fliegen, z. B. an einen Ort, oda repülni; wegfliegen, elrepülni; st. vergehen, z. B. wie Jahre, elrepülni, hirtelen elmúlni, elsietni.
Dahinflieben, an den Ort, odaszaladni; entflieben, elfutni; ſchnell vergehen, elfutni, elmúlni, hirtelen eltelni.
Dahin fließen, elfolyni; verfließen, wie die Zeit, elfolyni, elmúlni, mint az idö.
Dahin geben, wegaeben, aufopfern, oda adni, által adni; ſein Leben dahin geben, életét is feláldozni.
Dahingehen, oda menni; trop. vergehen, wie die Zeit, eljárni, mint az idö; st. ſterben, meghalni.
Dahinlaufen, oda futni v. szaladni; st. entlaufen, elfutni.
Dahinmüſſen, z. B. ich muß dahin, d. i. geben, oda kell mennem.
Dahinnehmen, elvenni.
Dahinraffen, z. B. ein ſchneller Tod hat ihn dahin gerafft, egy hirtelen halál elragadta.
Dahinrauſchen, csergedezve elfolyni, elcsergedezni.
Dahin reiſen, oda útazni.
Dahinreißen, elzagatni, eröszakkal elrántani.
Dahin rennen, elnyargalni, sebesen elfutni.
Dahin ſcheiden, ſterben, megválni az élettöl.
Dahin ſchwinden, elenyészni.
Dahin ſeyn, oda lenni, elveszett lenni; st. geſtorben ſeyn, meghalva v. megholtnak lenni.
Dahinſinken, lerogyni, összerogyni.
Dahinſtehen, zweifelhaft ſeyn, bizonytalan lenni.
Dahinſtellen, an den Ort, oda tenni; dahin geſtellt ſeyn laſſen, abba hagyni valamit, felhagyni valamivel.
Dahinſtürzen, leesni, lerogyni; jemanden, letaszitni, lebuktatni.
Dahinten, adv., zurück, megett, megette, hátúl, hátra.
Dahinter, adv., hinter demſelben, derſelben, demſelben, megett, megette, hátúl, megé; alatta; es ſteckt ein Betrug dahinter, ravaszság van a' dologban, csalárdság fekszik alatta; ich kam dahinter, kitanúltam v. kitapogattam, kitudtam a' dolgot, végére jártam a' dolognak.
Dahin trachten, valamire igyekezni v. törekedni, azon lenni.
Dahinwärts, adv., arra felé.
Dahinwandeln, oda menni.
Dahinwelken, elhervadni.
Dahinwollen, z. B. gehen, oda igyekezni.
Dahinziehen, an den Ort, oda húzni; wandern, oda költözni.
Dahinzielen, abzwecken, oda célozni, arra v. oda mutatni.
Dahle, die, Dohle, csóka.
Dohlen, tändeln, ſich kindiſch betragen, gyermekeskedni, tréfálni, pajkoskodni.
Damalig, adv., akkori, akkor volt.
Damals, adv., akkor, abban az időben.
Damas, Damaskus, Damaskus, Siriai város.
Damascener, der, Damaskusbéli lakos; adj., Damaskusi.
Damascenisch, adj., Damaskusi.
Damasciren, habosra edzeni.
Damascirt, adj., török módra edzett, habos, p. o. vas, aczél.
Damaseisen oder -ſtahl, Damaskusi, v. török habos vas v. aczél.
Damasklinge, die, török habos kardvas.
Damaſt, der, Damasz, habos virágú selyem materia.
Damaſten, adj., von Damaſt, Damasz, habos virágú.
Dambock, der, bak dámvad.
Dambret, das, ostábla.
Dame, die, főasszonyság, dáma; in den Karten die Königin, királyné v. dáma; ostábla játékban; in der Dame ſpielen oder ziehen, ostábláznı, ostáblát játszani.
Damenſpiel, das, ostáblajáték.
Damgeiß, die, nöstény dámvad.
Dambirſch, der, dámvad, bak dámvad.
Damiſch, dämiſch, adj., albern, ostoba, buta.
Damit, adv., mit demſelben, derſelben, demſelben, azzal, avval, vele; was wollen Sie damit ſagen? mit akkar az Ur azzal mondani? nur heraus damit, csak ki vele; es iſt aus damit, vége van annak; st. womit, a' mellyel; a' mivel, mellyel; Conj. daß, auf daß, hogy; damit nicht, ne hogy;

Digitized by Google

damit ich nicht zu weit gehe, hogy messze ne menjek, v. hogy czélomtól messze ne távozzak.

Damm, der, töltés, gát.

Dammbruch, der, gátszakadás.

Dampf, der, ein dicker Rauch, Nebel, Dunst, gőz, pára, gőzölgés, gőzölget, füstölgés, sürű füst; Engbrüstigkeit, nehézlélekzet; fúladozás, fúladás.

Dampfbad, das, Dunstbad, gőzferdő, gőzzel való feresztés, párolgatás.

Dampfboot, das, gőzsajka, mellyet a' gőz hajt.

Dampfen, wie das Holz, Kohlen, füstölögni; wie die Erde, das Wasser, gőzölögni, gőzölni; Dampf verursachen, füstölni, füstöt csinálni; Dampf machen, füstöt ereszteni; sein Pfeifchen dampfen, d. i. rauchen, dohányozni.

Dampfen, das, gőzölges, ki- v. felgőzölgés.

Dampfig, adj., voll Dampf, z. B. ein Zimmer, füstel tele lévő, füstös; voll Dünste, z. B. ein Ort, gőzös.

Dampfloch, das, füstölgő lyuk.

Dampfmaschine, die, gőzerőmiv, mellyet forró viz gőze hajt.

Dampfmesser, der, gőzerőmérő.

Dampfschiff, das, gőzhajó, melly gőz' ereje által hajtatik.

Danach, (auch darnach), adv., nachdem, der oder nach demselben, derselben, demselben, azután arra, azon, a' felöl, arról, a' szerént; darnach fragen, d. i. nach der Sache forschen, a' dologról v. a' dolog felöl tudakozni; oder sich darum bekümmern, gondolni vele, gondoskodni felőle; für: diesem gemäß, z. B. darnach beurtheilen, a' szerént v. ahoz képest itélni meg; eine Beschaffenheit, ein Verhältniß andeutend, z. B. er sieht mir nicht darnach aus, nem a' látszik ki belőle, nem azt mutatja; darnach riechen, a' szaga is megtetszik; darnach schmecken, ollyan az íze; eine Ordnung, Zeitfolge, für hernach, az után, anakutánna; kurz darnach, kevéssel azután; nicht lange darnach, nem sokára azután; eine Stunde darnach, egy órával azután, egy óra múlva azután.

Daneben, adv., neben demselben, derselben, demselben, auf die Frage wo? e' mellett, a' mellett, mellette; auf die Frage wohin? mellé; daneben sitzen, liegen, mellette ülni, feküdni; ein neues Gebäude daneben bauen, új épületet épitni a' régi mellé; s. überdieß, zugleich, azon felyül, a' mellett.

Danieden, adv., dort unten, ott v. oda alatt.

Danieder, (darnieder), adv., zu Boden, zur Erde, le, földig, földre; besonders in Zusammens.

Daniederbeugen, z. B. den Ast, lehajtani, lehúzni; trop. sehr betrüben, nagyon elcsüggeszteni, bánatba meritni.

Daniederfallen, leesni, lerogyni, a' földre esni.

Daniederkommen, niederkommen, mit einem Kinde, lebetegedni, gyermekágyba esni.

Daniederliegen, zu Boden liegen, leesve heverni, összedülve lenni; krank daniederliegen, betegen feküdni; trop. entkräftet seyn, egészen oda lenni; nicht betrieben werden, heverni, elhagyatott állapotban lenni.

Daniederschlagen, leverni, földhöz csapni, ütni, verni; trop. muthlos machen, leverni elcsüggeszteni; zu Grunde richten, vernichten, semmivé tenni, pocsékká tenni.

Daniederwerfen, levetni, lehajitni; das Haus liegt völlig danieder, egészen lerogyott a' ház v. a' földön fekszik; der Feind liegt völlig danieder, egészen oda van v. össze van törve az ellenség.

Dank, der, köszönet, háláadás; Dank sagen, megköszönni valakinek; einem Dank wissen, d. i. im Herzen danken, köszönettel v. háláadatossággal tartozni; es ist mir zu Dank bezahlet worden, köszönettel meg van fizetve, v. megfizették; Gott sey Dank! hálá Istennek! dem Himmel sey Dank! hálá légyen az egeknek!

Dankaltar, der, háláadó oltár.

Dankbar, adj., háládatos, háláadatos; sich dankbar beweisen, háláadatossággal v. hálával viseltetni; adv., háláadatosan, hálával; nehmen, venni.

Dankbarkeit, die, háláadatosság.

Danken, durch Worte, megköszönni valamit, köszönni; einem recht verbindlich danken, szépen v. szivesen megköszönni valaki jóakaratját 's a' t.; Gott danken, hálát adni az Istennek; s. wieder grüßen, elfogadni ha valaki köszönt, ismét v. viszont köszönni, visszaköszönni; im Herzen danken, háláadatos lenni, háláadatosan emlegetni valaki jóságát; durch

Digitized by Google

die That, meghalálni; etwas Angebothenes ablehnen, danken, megköszönni, de el nem fogadni; man trug ihm das Amt an, allein er dankte dafür, kínálták azzál a' hivatallal, de nem vállalta fel; einem etwas zu danken haben, valakinek köszönhetni valamit, köszönettel tartozni valakinek valamiért.

Danken, das, köszönés megköszönés; oder st. Dank, köszönet.

Dankfest, das, háláadó innep.

Dankgebeth, das, háláadás, háláadó könyörgés, fohászkodás v. imádság.

Dankgefühl, das, háláadó érzés.

Danklied, das, háláadó ének.

Dankopfer, das, háláadó áldozat.

Dankpredigt, die, háláadó predikáczió.

Dankrede, die, háláadó v. köszönő beszéd.

Danksagen, köszönni, megköszönni.

Danksagung, die, köszönés, megköszönés, köszönet, háláadatosság.

Danksagungsschreiben, das, megköszönő levél.

Dankvergessen, háláadatlan, háláadatosságról elfelejtkező.

Dankvergessenheit, die, háláadatlanság, háláadatosságról elfelejtkezés.

Dann, adv., akkor, ugy osztán, akkor osztán; dann erst, csak akkor; selbst dann, még akkor is; dann und wann, néha néha; st. ferner, továbbá.

Dannen, adv.; von dannen, onnan, onnan el, innen, ezen v. azon helyről.

Dannenher, st. daher, adv., onnan, a' honnan.

Dar, st. da, ott, itt.

Daran, adv.; an diesem, diesen, diese, an demselben, derselben, denselben, auf die Frage wo? azon, rajta, abban, benne; wohin? arra, reá; Es bedeutet: 1) ein Daseyn einer Sache, mellette, közel hozzá; 2) den Gegenstand einer Handlung, z. B. ich finde nichts daran auszusetzen, semmi kivetőt v. hibát nem találok benne; ich bin nicht Schuld daran, én oka nem vagyok; 3) st. woran, abból, arról, a' mellyen, a' mellyről; daran hatte er es erkannt, arról esmerte meg; daran erkenne ich deine Liebe, abból esmerem meg a' te szeretetedet; 4) eine Richtung, Neigung, Beziehung ꝛc. in Verbindung mit Verbis, z. B. daran liegen, daran denken u. s. w.

Daran arbeiten, azon dolgozni v. munkálódni, rajta lenni.

Daran bauen, hozzá építni; rajta építni p. o. annyi ideig.

Daran binden, hozzá kötni; sich daran binden, magát valamihez tartani, szabni p. o. a' törvényhez; kötelezni, szorítni valakit valamire.

Daran denken, felőle v. róla gondolni; ich denke gar nicht daran, eszemben sincs; st. sich dessen erinnern, reá emlekezni, róla megemlékezni.

Daran gehen, es unternehmen, hozzá fogni, elkezdeni.

Daran gießen, reá tölteni.

Daran glauben, hinni v. hitelt adni neki.

Daran gränzen, határos lenni vele.

Daran haben, z. B. Freude, örülni rajta v. neki, örömének lenni benne.

Daran halten, sich, z. B. daß man nicht falle, belé fogódzni, benne megfogódzni.

Daran kommen, an die Sache, hozzá férni, elérni; an die Reihe kommen, a' sornak rákerülni.

Daran lehnen, hozzátámasztani; sich daran lehnen, rátámaszkodni valamire.

Daran liegen, mellette lenni v. feküdni; an der Krankheit, feküdni nyavalyában; es liegt viel daran, sok függ attól; es liegt mir nicht viel daran, nem sokat gondolok vele; du hast kein Recht daran, semmi jussod sincs hozzá.

Daran machen, an die Sache machen, befestigen, hozzá csinálni; sich daran machen, etwas unternehmen, hozzá fogni valamihez, belé kezdeni valamibe.

Daran merken, abból látni v. észrevenni.

Daran nähen, hozzávarrni.

Daran schlagen, hozzá ütni v. csapni; kopogni p. o. az ajtón; hozzá verödni.

Daran seyn, 1) rajta lenni; 2) in einem gewissen Zustande seyn, állapotban lenni, lenni valamivel p. o. jól v. rosszúl; ich bin sehr wohl daran, igen jól vagyok vele; jól van dolgom; ich bin sehr übel daran, roszszúl megy a' dolgom; megjártam vele! 3) es ist nichts daran, d. h. es taugt nichts, semmit sem ér; oder es

ist ungegründet, nem igaz, semmi sincs belőle; 4) damit beschäftigt seyn, azzal foglalatoskodni, ázon lenni; er ist schon sehr fleißig daran, szorgalmatosan dolgozik rajta.

Daran setzen, oda, hozzá v. mellé tenni; Leib und Leben daran setzen, az életét veszedelemre kitenni.

Daran stecken, z. B. den Ring an den Finger, reá dugni p. o. a' gyűrűt az ujjába v. ujjára.

Daran stoßen, beléütni, beléütődni, belécsapódni; st. daran gränzen, határos lenni vele, mellette feküdni v. lenni; sich daran stoßen, megütközni valamin, megsértődni által.

Daran thun, z. B. an das Essen, tenni belé v. hozzá, közzé, vetni belé; p. o. az ételbe valamit; daran thust du wohl, azt jól cselekszed v. teszed.

Daran wachsen, hozzá nöni.

Daran wollen, Neigung zu etwas haben, valamit akarni, nicht daran wollen, valamit nem akarni, vonogatni magát valamitől.

Daran zweifeln, kételkedni benne v. rajta, kétségbe hozni valamit.

Darauf, adv. st. auf diesem, diese, auf dasselbe, auf demselben, 1) auf die Frage wo? azon rajta, azokon, rajtok; wohin? arra, reá, azokra, reájok; 2) azt, abban, arra, ahoz, ehez, ebben; 3) einen Zweck andeutend, z. B. er legt es darauf an, azon igyekszik, az a' czélja; 4) st. hierauf, nach diesem, akkor, azután, mellyre, arra, erre, ezután; in Zssg.

Darauf ankommen, attól függeni; es kommt darauf an, attól függ, a' választja el a' dolgot.

Darauf anlegen, das Gewehr darauf richten, arra irányozni a' fegyvert; es darauf anlegen, valamire czélozni v. nézni cselekedetével.

Darauf antragen, javallani valamit.

Darauf beharren, állhatatosan megmaradni mellette.

Darauf beruhen, attól függeni, abban állani, azon épűlni.

Darauf bestehen, azt sürgetni, attól el nem távozni, a' mellett állhatatosan megmaradni.

Darauf bieten, igérni valamiért t. i. árt, pénzt v. megigérni valaminek az árát.

Darauf bringen, etwas, z. B. auf einen Bogen, reá irni, úgy intézni hogy reá férjon; auf den Gedanken kommen, z. B. ich wurde darauf gebracht, arra a' gondolatra vittek, v. arra tettek figyelmetessé.

Darauf denken, reá gondolni, gondolatját reá függeszteni.

Darauf dringen, valamit sürgetni.

Darauf drücken, z. B. sein Siegel, pecsétjét rányomni; die Feder auf's Papier, a' pennát nyomni.

Darauf eingehen, megegyezni benne, a' dologban.

Darauf fallen, rácsni a' dologra v. valamire; im Nachdenken auf die Sache kommen, arra a' gondolatra jönni; ich bin darauf gefallen, az jutott eszembe.

Darauf folgen, követni valamit, utánna következni.

Darauf geben, felpénzt v. foglalót adni; st. darauf achten, hallgatni v. figyelmezni reá; nicht darauf geben, fel se venni.

Darauf gehen, reá menni, reá férni, helyének lenni rajta; sich darauf beziehen, arra vitetődni, tartozni; alle werden, verbraucht werden, felmenni reá, elfogyni; zu Grunde gehen, sterben, elveszni, meghalni.

Darauf haften, z. B. ein Verdacht auf dem Menschen, gyanú van reá.

Darauf halten, reá tartani; schätzen, werth halten, sokat tartani róla v. felőle.

Darauf hören, reá hallgatni.

Darauf legen, reá tenni; trop. eine Abgabe darauf legen, adót vetni reá; sich darauf legen, z. B. auf die Erde, reá feküdni; trop. Mühe auf etwas verwenden, magát reá adni, neki adni valaminek.

Darauf liegen, auf etwas, um zu ruhen, rajta v. azon feküdni.

Darauf nähen, rávarrni.

Darauf nehmen, sich auf die Sache verlassen, arra számat tartani, abba bízni; sich auf etwas Hoffnung machen, számot tartani reá, azt várni, reményleni.

Darauf reiten, rajta lovagolni.

Darauf richten, z. B. die Augen, arra fordítni v. függeszteni a' szemeit.

Darauf schlagen, jól ráverni; den Preis der Waaren erhöhen, a' portéka árrába azt is belétudni, annyival az árrát feljebb vinni; durch Schlagen befestigen, rászegezni.

Darauf schwören, reá megesküdni; ich

kann darauf schwören, daß ꝛc., esküvéssel állíthatom, hogy ée.

Darauf sehen, ránézni; auf etwas Rücksicht nehmen, arra tekinteni, azt tekintetbe venni.

Darauf setzen, reá tenni; sich darauf setzen, z. B. auf's Pferd, ráülni, p. o. a' lóra, felülni reá; trop. seine Hoffnung darauf setzen, reménységét benne helyheztetni.

Darauf sitzen, rajta ülni.

Darauf springen, ráugrani, rápattanni.

Darauf stehen, rajta lenni v. állani; es stehet eine Belohnung darauf, jutalem van reá téve v. feltéve.

Darauf studiren, készülni reá, gondolkozni felőle.

Darauf stützen, reá támasztani, rá épitni, alapitni p. o. oszlopra; sich darauf stützen, reátámaszkodni.

Darauf treten, ráhágni.

Darauf umgehen, olly szándékkal lenni, azon igyekezni.

Darauf warten, arra v. reá várakozni.

Darauf zielen, czélba venni, reá czélozni.

Daraus, adv., aus diesem, aus demselben, abból, ebből, belőle; zu Anfang eines Satzes, a' mellyből, a' honnan; daraus folgt, daß ꝛc., a' honnan v. a' mellyből következik, hogy ée.

Darben, szükölködni, szükséget látni v. szenvedni, szükséggel, küszködni, nyomorúságra jutni, megszorúlni.

Darbiethen, ajánlani valamit; d. i. odaadás végett, megkínálni vele, adni, nyújtani; trop. gewähren, verschaffen, szerezni, adni, kedvét tölteni vele; sich darbiethen, d. i. sich zeigen, adódni, találtatni, magát előadni; oder sich selbst hingeben wollen, ajánlani magát.

Darbiethung, die, ajánlás, kínálkozás, általadás.

Darbringen, als Gabe bringen, ajándékúl vinni, odaadni, ajánlani, előadni.

Darbringung, die, odavivés, előadás, ajánlás.

Darein, adv. in demselben, dieselbe, dasselbe, belé, abba, azokba; schütte Wasser darein, tölcs vizet belé; sich darein mischen, beléelegyítni magát, belé elegyedni; st. worein, a' mellybe; st. dazu, z. B. noch oben darein, még azon felyül.

Darein finden, begreifen, megérteni, ellátni eszével; sich darein finden, magához térni, magához jönni; ich kann mich noch nicht darein finden, még nem tanúltam belé, nem tudok még elmenni rajta.

Darein geben, sich, d. i. sich gefallen lassen, elszenvedni, hozzá törödni.

Darein gehen, beléférni.

Darein gießen, belétölteni.

Darein legen, sich, sich in's Mittel legen, magát közbevetni.

Darein mengen, sich, magát a' dologba belé elegyitni v. belé avatni.

Darein reden, belészóllani.

Darein schlagen, közzé ütni v. csapni, szélyel ütni köztök.

Darein schütten, in das Gefäß, belétölteni.

Dargeben, adni, odaadni, nyujtani; sich dargeben, d. i. sich hingeben, z. B. dem Tode, magát adni v. kitenni p. o. halálra.

Dargebung, die, odaadás.

Darhalten, oda tartani.

Darin, Darinnen, adv. in diesen, in dieser, in demselben, derselben, denselben, abban, benne, azokban.

Darlegen, hinlegen, verlegen, eleibe adni, előadni, szeme eleibe tenni, v. rakni; st. deutlich machen, megvilágositni; ich will dir die Gründe kürzlich darlegen, okaimat rövideden előadom; st. beweisen, megmutatni, bébizonyitni.

Darlegung, die, előadás; megvilágositás; megmutatás, bébizonyítás.

Darlehen, das, z. B. Geld, hitelezés, kölcsönözés kölcsönadás.

Darleihen, darleihen, hinleihen, auf eine kurze Zeit, kölcsön adni egy kevés időre; von Sachen, z. B. Geld, kölcsönözni, oda adni kölcsön p. o. pénzt.

Darleiher, der, hitelező.

Darleihung, die, oda adás rövid időre; kölcsönözés.

Darm, der, pl. die Därme, bél; die Därme oder Grdärme, belek, bélhurkák; die dünnen oder dicken Därme, vékony v. vastag belek; der gerade Darm oder Mastdarm, végbélhurka, végbél.

Darmbruch, der, bélszakadás, bélsérülés.

Darmentzündung, die, bélgyúladás.

Darmfell, das, Darmhaut, Bauchfell, bélhártya, böndő.

Darmgicht, die, bélgörcs, bélkórság.

Digitized by Google

Darmſaite, die, bélhúr.
Darmweh, das, Kolik, bélfájás; kóslika.
Darmwurm, der, bélféreg, giliszta.
Darnach, darneben, darnieder, ſ. danach, daneben.
Daroben, ſ. droben.
Darre oder Dörre, die, száraztás p. o. gyümölcsszáraztás v. aszalás t. i. napon v. kemenczében; der Ofen, wo gedörrt wird, aszaló, aszalókemencze; eine Krankheit der Menſchen und Thiere, hervadozás szárazkórság, szárazbetegség; beſ. bei Vögeln, csirakelés, csiradagadás, madarak nyavalyájok.
Darreichen, hinreichen, odaadni odanyújtani, általadni; odatartani.
Darreichung, die, általadás, odanyújtás.
Darren, aszalni; d. i. gyümölcsöt, gabonát.
Darrenhaus, das, Darrenofen, der, aszalóház v. kemencze.
Darrenſucht, die, szárazkórság, hervadozós, föképpen a' gyermekekben.
Darſetzen, odatenni v. adni.
Darſetzung, die, odaadás, odatevés, odatétel.
Darſtellen, vor Augen ſtellen, előadni, eleibe állítni, eleibe terjeszteni valakinek valamit előálitni; trop. jemanden in ſeiner Blöße darſtellen, d. i. ſeine Fehler aufdecken, valakit gyenge oldaláról esmertetni meg, valaki hibáját felfedezni; ſt. abbilden, lerajzolni, rajzolatban előadni valamit; ſich darſtellen, ſich vorſtellen oder vor jemanden zeigen, mutatni magát; von Sachen, előfordúlni, előadódni, megjelenni.
Darſtellung, die, előadás, előterjesztés, előállítás; rajzolat, rajzolatban való előadása, valaminek, leábrázolás.
Darſtrecken, odanyújtani, odaadni; ſt. vorſtrecken, z. B. Geld, kölcsönözni, kölcsönadni.
Darſtreckung, die, odanyújtás odaadás; kölcsönadás, kölcsönözés.
Darthun, megmutatni, bébizonyítni.
Darthuung, die, megmutatás bébizonyítás.
Darüber, adv., 1) über dieſes, dieſem, über dasſelbe, demſelben, auf die Frage wo? azon rajta, azokon, rajtok; über denſelben, dieſelbe, dasſelbe, auf die Frage wohin? arra, reá, reájok, azokra; 2) bezeichnet darüber eine Zeit, azonban, az alatt; 3) bezeichnet darüber ein Uebermaaß, im Gegenſatze des daruntur, felyül, több, többet, többnek, azonfelyül; darüber bieten, mehr bieten, többet ígérni; es geht nichts darüber, már azt semmi meg nem haladja; er iſt darüber weg, tul van már ő azon; es geht alles darüber und darunter, minden öszvevissza megy; wenn er darüber kommt, ha megtudja, ha észre veszi, vagy ha rajta kap; 4) worüber, z. B. die Sache, darüber ich mich freue, a' dolog, a' mellyen örülök.
Darüber arbeiten, länger arbeiten, als nöthig, többet dolgozni, mint kellene; 1) mehr arbeiten, als man ſoll, tovább dolgozni, mint kellene.
Darüber bekümmern, ſich, azon törődni.
Darüber belehren, z. B. jemanden, valakinek valamit értésére adni; megmagyarázni megtanítni valamire valakit.
Darüber betreten, über der That antreffen, z. B. jemand, rajta kapni valakit valamin.
Darüber bieten, többet igérni mint más valamiért.
Darüber binden, reákötni.
Darüber bleiben, rajta maradni.
Darüber breiten, etwas, reá terítni.
Darüber decken, reá terítni.
Darüber ergreifen, ertappen, rajta kapni és megfogni.
Darüber fahren, z. B. über den Berg, keresztül v. által menni rajta p. o. a' hegyen, vízen.
Darüber fallen, keresztül esni rajta; elesni benne.
Darüber führen, által vinni rajta.
Darüber gehen, által menni rajta, azon v. a' dolgon.
Darüber gießen, rátölteni.
Darüber haben, többjének lenni, többel bírni.
Darüber halten, reá v. felibe tartani; viel darüber halten, etwas werth halten, sokat tartani felöle v. róla.
Darüber kommen, reá jönni, meglépni.
Darüber laſſen, reá ereszteni.
Darüber legen, reá tenni.
Darüber machen, reá csinálni, reá húzni; mehr machen, als man ſoll, többet is csinálni, mint kellene, felesleg csinálni.

Digitized by Google

Darüber ſchreiben, über die Sache ſchreiben, reá írni, felibe írni; eine Sache ſchriftlich abhandeln, arról írni.
Darüber ſetzen, által vinni rajta; als Vorſteher über etw. ſetzen, gondviselővé v. felvígyázóvá tenni rajta; über etwas, z. B. mit einem Pferde über den Graben ſetzen, által v. keresztül menni rajta, által ugrani az árkot, p. o. lóval éc.
Darüber ſitzen, rajta ülni, trop. über den Büchern ſitzen, a' könyvek között ülni.
Darüber ſprengen, z. B. mit dem Pferde über den Graben, által szöktetni, v. ugratni rajta, p. o. lóvat éc.
Darüber ſpringen, által v. keresztül ugrani.
Darüber ſteigen, által hágni v. menni rajta.
Darüber ſterben, d. i. während der Arbeit, az alatt, v. azomban meghalni, p. o. a' munkába; oder wegen der Urſache ſterben, a' miatt meghalni.
Darüber wachſen, rajta nőni.
Darüber ziehen, reá vonni v. húzni.
Darum, adv., ſo viel als: um denſelben, dieſelbe, dasſelbe, pl. um dieſelbe, a' körül, körölötte v. körülte; darüber, dafür, z. B. ſich darum bekümmern, gondoskodni valami felöl; darum wiſſen, a' dolog felöl tudni valamit; es ſey darum, d. i. meinetwegen, nem bánom; legyen úgy! — ſo viel als: dafür, azért, érte, annyiért; oder aus der Urſache, azért, azon okból.
Darunter, adv., auf die Frage wo? ſo viel als: unter demſelben, dieſelben, denſelben, az alatt, alatta, ez alatt, rajta; was ſucht er darunter, mit keres alatta; was verſtehſt du darunter, mit értesz alatta v. rajta? auf die Frage wohin? ſo viel als: unter denſelben, dieſelben, dasſelbe, alá, az alá, alája, ez alá; Feuer darunter machen, tüzet rakni alá; unter Dach gehen, a' fedél alá menni; bei Verminderung einer Zahl, z. B. ich kann es darunter nicht geben, alább nem adhatom; bei der Beſchaffenheit unter mehreren Dingen, közte között, közzé, közöttök, közülök, közzéjek, közibek; darunter iſt kein Unterſchied, semmi külömbség sincs közte; er wird darunter gerechnet, z. B. unter die Redner, közzéjek számlálják, p. o. az orátorok közzé.
Darunter geben, alája menni, bémenni alá, béférni alá.
Darunter gehören, közzé tartozni.
Darunter gießen, alája tölteni.
Darunter hin, adv., alatt, alatta, alá felé.
Darunter laſſen, közötte v. köztök hagyni; unter dem Preiſe laſſen, z. B. die Waare, ólcsóbb árron adni, alább adni annál.
Darunter legen, alá tenni.
Darunter liegen, alatta lenni v. feküdni.
Darunter mengen oder miſchen, közzé keverni.
Darunter rechnen, közzé számlálni.
Darunter ſeyn, alatta lenni.
Darunter ſetzen, alája tenni p. o. a' vedret az eresz alá: utánna tenni, oda tenni alá.
Darunter ſitzen, alatta ülni: köztök ülni.
Darunter ſtecken, alája dugni; alatta lappangani.
Darunter ſtehen, alatta állani; alatta lenni, állani v. feküdni, mint a' ház a' hegy alatt: köztök állani v. lenni.
Darunter thun, alája tenni, közzé tenni.
Darunter werfen, alája vetni: közzé vetni.
Darzählen, odaszámlálni, eleibe számlálni valakinek, p. o. a' pénzt.
Darzählung, die, oda- v. eleibe számlálás.
Daſelbſt, adv., ſt. da, allda, ott, azon a' helyen, ottan.
Daſeyn, vorhanden ſeyn, exiſtiren, lenni, élni, életben, lenni; ſt. gegenwärtig ſeyn, jelen lenni, itt v. ott lenni; er iſt da, itt van, jelen van.
Daſeyn, das, die Wirklichkeit eines Dinges im Raume oder in der Zeit, die Exiſtenz, létel, lét; die Gegenwart an einem Orte, jelentét, jelenlétel, ottlét, ottlétel.
Daſig, adj., an dem Orte befindlich, odavaló, ottlévő.
Dasjenige, ſ. derjenige.
Dasmal, adv., dieſesmal, most, most egyszer.
Daß, conj. 1) hogy; ich ſehe, daß er kommt, látom, hogy jön; 2) als daß, mint sem hogy, mint sem, hogy sem, mint hogy; es iſt zu ſchwer, als daß ich es heben könnte, nehezebb, hogy sem elbirhatnám;

Digitized by Google

3) ſo daß; es iſt möglich, daß ich mich irre, meglehet, hogy hibázom; 4) bey einem Wunſche, daß, oder o daß, bárcsak, óh vajha, bár; ach, daß doch dieſes niemals geſchehen wäre, óh, bár soha se történt volna ez; 5) daß nicht, hogy nem, ne hogy v. hogy ne.

Datiren, nap és esztendőszámot feltenni a' levélre.

Dato, adv. (aus dem Abl. von datum), ma, mai napon; a dato, mától kezdve; bis dato, eddig, még eddig.

Dattel, die, Egyiptomi szilva, datolya.

Dattelbaum, der, datolyafa.

Dattelkern, der, datolyamag.

Datum, das, napszám e' levélen, a' levélírás napja, mikor költ v. íratott.

Daube, die, Faßdaube, dongafa, dongadeszka, donga.

Dauer, die, tartósság, tartás, eltartás t. i. sok ideig; was Dauer hat, tartás; was nicht von Dauer iſt, múlandó, elmúló romlandó; etwas auf die Dauer machen, tartósan, erősen csinálni valamit; von kurzer Dauer ſeyn, nem soká tartani; ſ. Währung, Zeit, z. B. des Lebens, tartás idő.

Dauerhaft, adj., tartós p. o. egésség ein dauerhafter Friede, állandó v. tartós békesség; adv., tartósan.

Dauerhaftigkeit, die, tartósság.

Dauern, fortfahren zu ſeyn, tartani, eltartani, tartós lenni, megmaradni; ſt. bedauern, szánni; du dauerſt mich, szánlak; Betrübniß verurſachen, fájlalni, sajnálni; bereuen, bánni, megbánni, bánkódni rajta.

Daumen oder Daum, der, hüvelykujj; trop. einem den Daumen drehen, d. i. ihm ſchmeicheln, valakinek inye szerént beszéllni, hízelkedni, kezére adni; den Daumen auf's Auge ſetzen, d. i. ihn einſchränken, valakit kurtán fogni, zabolán tartani; ſt. Maß, Zoll, hüvely, íz, czól.

Daumenbreit, adj., egy hüvelyknyi, v. íznyi szélességű, hüvelyk szélességnyi.

Daumendick, adj., hüvelyek vastagságnyi.

Daumenlang, adj., egy hüvelknyi hosszaságú.

Daune, die, Flaumfeder, pej, píh.

Daus, das, kéſzem, (a' kártya közt.)

Dauung, die, emésztés, a' gyomor emésztése.

Davon, adv., ſt. von dieſem, dieſer, von demſelben, derſelben, denſelben, attól, tőle; für: derſelben, von ihnen, közzűl, ból, ből, közzűlök, belőlök; bezeichnet den Gegenſtand, worauf ſich eine Ausſage bezieht, róla, arról, felőle, a' felől; bezeichnet eine wirkende Urſache, a' miatt, abban, benne; für wovon, a' mellyről, mellyekről.

Davoneilen, onnan elsietni; trop. ſchnell vergehen, wie z. B. die Zeit, birtelen elmúlni, eltelni, mint p. o. az idő.

Davonfliegen, elrepülni.

Davonfliehen, elfutni, elszaladni.

Davonkommen, entkommen, megszabadúlni valamitől, kiszabadúlni, kimenekedni p. o. a' betegségből.

Davor, adv., vor demſelben, derſelben, auf die Frage wo? az előtt, előtte; vor denſelben, dieſelben, dasſelbe, auf die Frage wohin? eleibe, elejbe; bezeigt den Gegenſtand einer Wirkung, z. B. er legt dir Nachſtellungen, hüte dich davor, ő neked lesecket hány, őrizkedj azoktól; davor behüte uns Gott! attól az Isten őrizzen; eine wirkende Urſache, miatta, a' miatt, attól, tőle; ich kann nicht davor, nem tehetek róla.

Dawider, adv., wider denſelben, dieſelbe, dasſelbe, oder plur. wider dieſelben, az ellen, ellene, ellenek; ich habe nichts dawider, semmi szóllóm sincs ellene.

Dawiderhandeln, ellene v. az ellen cselekedni.

Dawiderſeyn, ellene lenni, ellene szegezni magát.

Dawiderſetzen, ſich, ellene állani, ellene szegezni magát.

Dazu, adv., zu demſelben, derſelben, oder plur. denſelben, ahoz, hozzá, oda, ehez; bezeigt einen Gegenſtand der Handlung ꝛc., dazu kann Niemand gezwungen werden, arra senkit sem lehet kénszerítni; dazu habe ich keine Luſt, arra semmi kedvem sincs; dazu habe ich keine Neigung, ahoz semmi kedvem sincs; dazu hat er das meiſte Geſchick, arra legalkalmatosabb; trop. er lachte dazu, csak nevette; Conj. überdieß, außerdem, azon felyűl, azon kivűl, ennek felette.

Dazufügen, hozzá adni, mellétenni.

Digitized by Google

Dazugehören, hozzá v. - ahoz tartozni
Dazu kommen, zu der Sache hinzukommen, hozzá járúlni; dazu kommt, daß ꝛc., hozzá járúl még, hogy 's a' t.; dazu kommen, wenn man dazu eingeladen iſt, z. B. zur Tafel, ott. v. benne, nála megjelenni; trop. a) die Sache erlangen, valamit megnyerni, v. elérni, hozzá jutni; ich weiß nicht, wie ich dazu gekommen bin, nem tudom, hogy jutottam hozzá, véletlenül jutottam hozzá; b) es dazu kommen laſſen, annyira hagyni menni a' dolgot; es nicht dazu kommen laſſen, nem engedni, hogy annyira menjen a' dolog, hogy az megtörténjék; thue dazu, azzon légy, rajta légy, azon igyekezz.
Dazumal, adv. akkor, abban az időben.
Dazu miſchen, hozzá keverni.
Dazu nehmen, dazu fügen, dazu rechnen, hozzá adni v. számlálni.
Dazu thun, hozzá tenni v. adni.
Dazu ziehen, z. B. zur Tafel, Berathſchlagung, meghívni, oda ültetni p. o. az asztalhoz a' tanácskozásba.
Dazwiſchen, adv., zwiſchen dieſem, dieſer, dieſelben, zwiſchen dieſen, dieſe, dieſes, auf die Frage wo? a' közzé, közte, közötte, a' között, azok között, közöttök; ſt. zwiſchen dieſelben, közibek, közzéjek; közibe; lege es dazwiſchen, tedd közzé v. közibe; bei einer Unterbrechung im Reden, z. B. rede mir nicht dazwiſchen, ne szóllj belé.
Dazwiſchen kommen, dazwiſchen ereignen, az alatt történni, közibe jönni.
Dazwiſchenkunft, die, közbejövetel.
Debatte, die, Streitrede, szóbeli vetekedés, vitatás.
Debattiren, szóval vetekedni, szót vitatni.
Debauche, (olv. débos), die, tobzódás, feslettség.
Debauchiren, (olv. débosiren) tobzódni, feslett életet élni.
December, Karácson hava.
Deckbett, das, dunyha.
Decke, die, über ein Bett gebreitet, terítő, takaró, p. o. az ágyra, ágyterítő, ismét; takaródzó p. o. paplan lepel, pakrócz; eine Decke über das Pferd, lóteritő; eine Decke aus Stroh, Baſt ꝛc., gyékény, teritő v. takaró gyékény; aus grober Wolle, pokrócz v. pakrócz; beſ., alles was über einer Sache befindlich iſt, takaró, boltozat; z. B. unter der weiten Decke des Himmels, az égnek széles boltozatja alatt; trop. ſich nach der Decke ſtrecken, csak addig nyújtózni, a' meddig a' takaró ér; unter einer Decke ſtecken, valakivel alattomban egy kézre dolgozni; dasjenige, was einen eingeſchloſſenen Raum von oben begränzt oder ſchließt, z. B. eines Zimmers, padlás, padlázat; eine gewölbte Decke, bolthajtás; die Decke eines Schiffes, hajófedele.
Deckel, der, fedő, fedél, tetej; Pfeifendeckel, kupak.
Deckelkorb, der, fedeles kosár.
Decken, fedni, befedni, terítni, reá terítni valamire; ſt. beſchützen, oltalmazni; z. B. die Gränzen gegen den Feind decken, a' határt az ellenség béütése ellen oltalmazni, őrizni; ſt. Sicherheit verſchaffen, z. B. in Geldſachen, bátorság zálogot szerezni magának t. i. kiadott pénzére nézve, fedezve lenni p. o. zálog v. kezes által.
Deckenflechter oder Deckenmacher, der, gyékénycsináló v. fonnó.
Deckmantel, der, oder die Beſchönigung einer unerlaubten Handlung, szín, színlő palást, takaró, mellyel valamit palástolnak, kifogás.
Deckung, z. B. mit einem Gewande, bétakarás, béterítés, befedés; trop. zur Decke dienen, oltalmúl szolgálni.
Declamation, die, előadás és elmondás módja, beszédtartás módja.
Declamiren, előadni p. o. a' beszédet, ékesen elmondani.
Declaration, die, nyilatkoztatás.
Decoct, das, főttlév, főttlé.
Decret, das, végzés, hozott végzés.
Decretiren, rendelni, végezni valamit.
Defect, der, Mangel, hijjánosság, fogyatkozás; ſt. Fehler, hiba.
Defect, adj., mangelhaft, hijjános, fogyatkozásos, hibás.
Defenſiv-Allianz, die, oltalomszövetség.
Defenſive, adv., z. B. ſich verhalten, oltalmazólag hadakozni.
Defile, das, ein enger Weg zwiſchen Höhen, szoros általmenetel, hegy tofkolat, nyílás, szoros út.
Defiliren, Mann fur Mann einherziehen, egyenként menni, egyes sorban menni; durch einen Hohlweg ziehen,

Digitized by Google

szoros úton menni p. o. két hegy között.

Degen, der, egyenes kard, kard; einen Degen tragen, kardosan járni.

Degenfläche, die, kardlap.

Degenförmig, adj., kardszabású.

Degengehenk, das, Degenkuppel, kardszíj.

Degengriff, der, Degenheft, kardmarkolat.

Degenhieb, der, kardvágás.

Degenklinge, die, kardvas.

Degenknopf, der, markolatgomb a' kardon.

Degenſcheide, die, kardhüvely.

Degenſtich, der, kardszúrás.

Degoutiren, (olv. degutiren) ráuntatni, undorodást szerezni.

Degradation, die, levetés a' rangból.

Degradiren, a' rangjából levetni.

Dehnbar, adj., kinyújtható, lapítható; terjedhető.

Dehnbarkeit, die, elnyújthatóság.

Dehnen, ki-, v. elnyújtani, ellapítni; trop. die Wörter dehnen, a' szót megnyújtani; ein gedehnter Ton, megnyújtott hang; in die Länge ziehen, z. B. eine Rede, hosszan nyújtani; ſich dehnen, ſtrecken, nyújtózni; er dehnt ſich aus und gähnt, nyújtózik 's ásít; trop. lange währen, wie die Zeit, sokáig tartani, sok időre nyúlni v. kiterjedni, huzódni, messzire terjedni, mint p. o. az idő, az út.

Dehnung, die, kirtejedés, kinyúlás, nyújtás, elnyújtás, terjesztés, kiterjesztés.

Deich, der, töltés, gát.

Deichbruch, der, töltésszakadás.

Deichen, einen Deich aufführen, anlegen, gátot hányni, töltést csinálni.

Deichſel, die, rúd, szekérrúd, kocsirúd; eine kurzſtielige Art verſchiedener Holzarbeiter, bárd, ácsbárd, színlőbárd.

Deichſelkette, die, tartóláncz, nyakóláncz.

Deichſelpferd, das, rúdas ló, rúdas.

Dein, deine, dein, pronom., a' tiéd, a' te-d.; z. B. dein Vater, a' te atyád v. az atyád; jener, dein Freund, az a' te barátod; das Haus iſt dein, a' ház a' tiéd; die Bücher ſind dein, a' könyvek a' tiéid; dein, der abgekürzte Genitiv st. deiner, z. B. er erbarmte ſich dein, könyörült rajtad; oft denke ich dein, sokszor eszembe jutsz.

Deine, der, die, das, a' tiéd, a' te-d; z. B. Alles, was mein iſt, iſt auch das Deine, a' mi az enyim, az a' tiéd is.

Deinethalben, deinetwegen, deinetwillen, adv., te éretted, a' te kedvedért, te miattad.

Deinige, der, die, das, a' tiéd, a' te-d, z. B. dieß iſt mein Buch, wo haſt du das Deinige, ez az én könyvem, hol van a' tiéd.

Delicat, adj., fein, fínom; st. zärtlich, gyenge, kényes, kényenvaló; eine delicate Sache, kényes dolog, csiklandós dolog; st. ſehr ſchmackhaft, kellemetes izű, kedves; bedenklich, häklich, kényes p. o. dolog; st. empfindlich, érzékeny; adv., zärtlich, weichlich, gyengén, kényesen, kémélve; fein, fínomúl; leckerhaft, édesdeden, jó izű.

Delicateſſe, die, Zartheit, Feinheit, gyengeség, fínomság; Zartgefühl, fínom érzés, fínomság; Leckerbiſſen, kedves íz, v. ízlés, kellemetes ízlés.

Delinquent, der, gonosztévő.

Demagog, der, ein Volksleuker, népbálványa, a' kire a' nép nagyon hallgot.

Demant, der, Diamant, gyémánt.

Demanten, adj., mit Demanten beſezt, gyémántos v. gyémántból való, gyémánt.

Demanthart, adv., kemény mint a' gyémánt.

Demantring, der, gyémántos gyűrű, gyémánt gyűrű.

Demnach, conj., st. alſo, daher, hát, tehát, és így, azért, az okáért, e' szerént; st. nachdem, minekutánna, minthogy.

Demnächſt, adv., nächſtens, minél előbb; st. alsdann, azután.

Demoiſelle, die, (olv. demoazell); Fräulein, leányasszony kisasszony.

Demokrat, der, a' népuralkodás barátja.

Demokratie, die, népuralkodás, midőn a' nép hatalmában van a' kormányzás.

Demokratiſch, adj., népuralkodási, népországlási.

Demonſtration, die, megmutatás, okoskodás; (Mathem.), rámutatás; (Kriegsw.), hadi mozgás v. mozdulás, fenyegető mozgás.

Demuth, die, alázatosság magamegalázás, szerénység.

Demüthig, adj., (als Tugend), szelíd, alázatos, magamegalázó; (als Fehler), magát alacsony módon meg-

Digitized by Google

alázo; adv., alázatosan, szerényen, magát megalázva.

Demüthigen, jemanden, megalázni valakit; st. bezwingen, unterwerfen, entkräften, megtörni, megalázni, meggyőzni, hatalma alá hajtani.

Demüthigung, die, jemandes, megalázása; megalacsonyítása valakinek; seiner selbst, magamegalázása; im christlichen Sinne, alázatosság, magamegalázás.

Denar, der, ein Fünftheil von einem Groschen, egy kispénz.

Dengeln, dünn und scharf hämmern, j. B. eine Sense, kalapálni p. o. a' kaszát, a' kasza élét kikalapálni.

Denkart oder Denkungsart, die, gondolkozásmód, gondolkozás módja; st. Gesinnung, indúlat.

Denkbar, adj., gondolható, észszel felfogható, megfogható; adv., gondolhatóképpen.

Denkbarkeit, die, megfoghatás, gondolhatóság, felfoghatás.

Denkbuch, das, emlékkönyv.

Denken, gondolni, gondolkozni; etwas denken, valamit gondolkozni; an jemanden oder an etwas denken, gondolkozni, valaki v. valami felől, valakiről, valamiről; bei sich selbst denken, gondolni magában, gondolóra venni valamit; st. glauben, vermuthen, gondolni, hinni, itélni; st. sich erinnern, megemlékezni valamiről, el nem felejteni, megemlegetni valamit.

Denken, das, gondolás, gondolkozás; st. Gesinnung, érzés; st. Erinnerung, emlékezés; st. Vermuthung, vélekedés.

Denker, der, gondolkozó.

Denkkraft, die, gondolkozó tehetség.

Denklehre, die, Logik, a' gondolkozás módjának v. reguláinak tudománnya.

Denkmal, das, emlék, emlékezetjel, emlékeztetőjel v. bélyeg; einem ein Denkmal errichten, valakinek emléket v. oszlopot emelni.

Denkmünze, die, Gedächtnißmünze, emlékeztető pénz, emlékpénz.

Denksäule, die, emlékoszlop.

Denkschrift, die, emlékírás, emlékeztető írás.

Denkspruch, der, emlékmondás.

Denkstein, der, emlékkő; ist's Grabstein, sírkő.

Denkwürdig, adj., emlékezetes, emlékezetre méltó; adv., emlékezetesen, emlékezetre méltó módon.

Denkwürdigkeit, die, emlékezetesség; **Denkwürdigkeiten**, die, emlékezetre méltó dolgok, emlékezetes dolgok.

Denkzeichen, das, emlékeztető jel.

Denkzeit, die, emlékezetes idő szakasz, emlékkor.

Denkzettel, der, emlékeztető levél.

Denn, conj., mert, minthogy, mivelhogy, mivel; st. so, alſo, tehát, hát; eine Bedingung, hanemha; z. B. es müßte denn seyn, daß ich mich irrte, hanemha hibáznék v. csalatkoznám; st. als, csak, mint, hanem; ehe denn ich sterbe, elébb, mint meghalnék; besond. bei Fragen, um Verwunderung u. dgl. anzudeuten, hát, tehát, ugyan, z. B. ist sie denn schon weg? hát elment már? ist er es denn, den ich suche? tehát ő az, a' kit én keresek; wen sehe ich denn? ugyan kit látok?

Dennoch, conj., gleichwohl, dessen ungeachtet, mindazáltal, mégis, csakugyan.

Denomination, die, kinevezés.

Denuntiant, der, béadó, bévádoló.

Denuntiation, die, béadás, bévádolás.

Denuntiren, béadni, bévádolni.

Departement, (olv. dépártmán), das, das Verwaltungsfach von Staatsbeamten, hivataloztály; ein Reichskreis, osztály, kerület.

Dependenz, die, függés valakitől.

Dependiren, függeni valakitől.

Depeschen, die, hivatalos levelek; parancsolatok; st. Amtsbericht, hivatalbeli tudósítás.

Depopulation, die, néppusztítás.

Deportation, die, számkivetésbe vitetés.

Deportiren, számkivetésbe küldeni.

Deputat, das, mellékfizetés, p. o. eleségből, fából 's a' t. álló.

Deputation, die, követség, követek, kinevezett küldöttség, p. o. valamelly vármegyétől, várostól.

Deputiren, követségbe küldeni.

Deputirte, der, küldött, követ; die Deputirten, a' követek, a' küldöttek.

Der, die, das, 1) pron. demonstr. a', az; st. derjenige, diejenige, dasjenige, oder: jener, jene, jenes, az, az az, az a'; so viel als: dieser, diese, dieses, ez, ez az, ez a', so viel als: ein solcher, solche, solches, ollyan, az; 2) pron. relat. so viel als: welcher, welche, welches, a' ki, a' melly, melly.

Derb, adj., dicht, fest, sűrű, tömött, kemény t. i. a' tömöttség miatt; derbes Brod, tömött bélű kenyér; st. nahrhaft, von Speisen, táplálóbb,

Digitized by Google

vastag t. i. étel; ſt. heftig, ſtark, tüchtig, erős, vastag, durva, kemény; eine derbe Stimme, vastag, v. erős hang; derbe Worte, durva szók; derber Verweis, kemény megpirongatás; er ſagt einem jeden die Wahrheit ſehr derb und trocken, kéméllettenül 's szárazon kimondja mindennek az igazat; adv., feſt, dicht, sürű, tömötten; ſtark, nagyon, keményen, erősen, durván.

Derbheit, die, sűrűség, tömöttség, sullyosság keménység.

Dereinſt, adv., einſt, künftig, valaha, jövendöben.

Dereinſtig, adj., künftig, jövendő.

Derenthalben, derentwegen, oder derentwillen, adv., azért, érte, azokért, a' mellyért, a' kiért, a' mellyekért.

Dergeſtalt, adv., für: von dieſer Art, dergleichen, desgleichen, illyen, ollyan, illyenek, ollyanok; für: ſo, von der Geſtalt, olly, annyira, elannyira, úgy; Conj. für: unter dieſer Bedingung, úgy, ez alatt, a' feltétel alatt.

Dergleichen, adj. indecl., von dieſer Art, ſo beſchaffen, derlei, olly, illy, ollyan, illyen, a' féle, e' féle; von welcher Art, wie beſchaffen, a' millyen, a' millyenek.

Derhalben, adv., azért, a' honnan, mellyre nézve, annakokáért.

Derjenige, diejenige, dasjenige, pron. demonstr. az, az a', az az, azon.

Dermal, dermalen, adv., dieſesmal, most, mostanában.

Dermaleinſt, adv., valaha, valamikor, jövendöben.

Dermalig, adv., mostani, mai.

Dermaßen, adv., ſo ſehr, annyira, olly igen, olly mértékben.

Derohalben, adv., azért, annakokáért.

Derowegen, idem.

Derſelbe, dieſelbe, dasſelbe, pron. demonstr., der nämliche, ugyan az, azon, az az, ugyan az, ugyan az a', ugyan az az, ugyan azon, éppen az a'.

Derweile, derweilen, adv., azonközben.

Derwegen, ſ. deswegen.

Derwiſch, der, török barát v. pap.

Deſerteur, (olv. dezertőr), der, szökevény, szökött katona; általszökött, ellenséghez szökött.

Deſertion, die, elszökés, általszökés, t. i. az ellenséghez.

Deſertiren, elszökni, általszökni.

Desfalls, deßfalls, adv., arra az esetre, abban az esetben.

Desgleichen, deßgleichen, adv., für deſſen gleichen, von der Art, az illyen, az e' féle; von welcher Art, a' millyen; conj., wie auch, nem külömben, ismét.

Deshalb, deßhalb oder deßhalben, adv., azért, azon okból, mellyre nézve; conj., ſt. daher, a' honnan, tehát.

Deſperat, adj., kétségbeesett.

Deſperation, die, kétségbeesés.

Deſpot, der, erőszakos uralkodó, hatalmaskodó, kényjén országló.

Deſpotiſch, adj., erőszakos uralkodói.

Deſpotiſiren, szabad tetszése szerént uralkodni, nem törvények szerént, erőszakosan uralkodni, kényjén uralkodni.

Deſpotismus, der, erőszakos uralkodás v. országlás, kényjén országlás, hatalmaskodás.

Deſſenthalben, derentwegen, derentwillen, adv., für: wegen desſelben, azért, azon okból, a' miatt, azon; für: wegen weſſen, a' miért, a' mellyért, a' kiért.

Deſtillateur, (désztillátőr), der, ein Verfertiger gebrannter Wäſſer, szeszégető, szeszfőző.

Deſtillation, die, das Abziehen, das Brennen, szeszégetés, szeszfőzés.

Deſtilliren, kiégetni, lombikon levonni, lecsepegtetni.

Deſtillirkolben, der, lombik.

Deſto, oder um deſto, adv., die Bedeutung eines Wortes zu ſteigern, mennél — annál; je mehr der Menſch hat, deſto mehr begehrt er, mennél többet bír az ember, annál többet kíván; deſto — deſto, minél — annál; deſto eher, deſto beſſer, minél elébb, annál jobb.

Deß, deſſen, gen. des pronom. der, die, das, ſo viel als: desſelben, amak; ſo viel als: weſſen, a' kinek.

Deßwegen, adv., azért, annakokáért, azon okból, arra nézve.

Deßwillen, adv., oder um deßwillen, azért, ezért, azon v. ezen okból.

Detachement, (olv. détásmán), das, valami végre kiküldetett seregosztály, v. kirendelt csapat.

Detachiren, (olv. détásíren), egy seregosztályt elküldeni valami végre.

Detail, (olv. déttállj), das, das Einzelne, egység, aprúság, apró környülállások; im Detail verkaufen, egyenként v. darabonként eladni; im Detail erzählen, részenként v. környülállásosan elbeszéllni, felrészelve elő-

Digitized by Google

beszéllni; ins Detail geben, minden apró környülállásokat előhordani; in Detail oder im Detail, környülállásosan.

Detailliren, (olv. détállyíren), felfejtegetni, egyenként, részenként v. környülállásosan előadni v. elszedni, előterjeszteni valamit.

Detto, ugyan az, ugyan azt.

Deuten, zeigen, mutatni, z. B. mit dem Finger, ujjal mutatni valakire; ſt. winken, inteni, jelt adni; insbeſ. erklären, auslegen; magyarázni, el- v. megmagyarázni p. o. álmot; etwas übel deuten, valamit rosszra magyarázni rosz neven venni.

Deuter, der, magyarázó; Traumdeuter, álommagyarázó.

Deutung, die, magyarázás, magyarázat, intés.

Deutlich, adj., szembetűnő, világos; für's Gehör, érthető, tiszta; für den Verſtand, megérthető; ein deutlicher Beweis, nyilvánvaló megmutatás; es iſt deutlich, érthető, könnyen megérthető: czimeres; adv., világosan, szembetűnőképpen, érthetőképpen, magyarán, nyilván, tisztán.

Deutlichkeit, die, für's Auge, világosság; für den Verſtand, nyilvánság nyilvánvalóság; für's Ohr, tisztaság, érthetőség, czimeresség; zu mehrerer Deutlichkeit, nagyobb világosságnak okáért.

Deutſch, adj., német; adv., németül; die deutſche Sprache, a' német nyelv; er ſpricht gut deutſch, jól beszéll németül; trop. für redlich, bieder, egyenes, egyenesszívű, őszintevaló; adv., egyenes szívvel; ſt. deutlich, világosan; offenherzig, geradezu, nyilván, egyenesen; bieder, őszinte, őszintevaló.

Deutſche, der oder die, német.

Deutſchland, das, német ország.

Deviſe, die, Wahl- oder Sinnſpruch, választott mondás.

Devot, adj., buzgó, ájtatos.

Devotion, die, buzgóság, ájtatosság.

Diadem, das, királyi v. fejedelmi fejdísz.

Dialect, der, Mundart, beszédmód.

Dialog, der, Unterredung, beszéllgetés.

Diamant, der, gyémánt.

Diamanten, adj., gyémántbólvaló, gyémánt.

Diameter, der, Durchmeſſer, általmérő.

Diät, die, ſt. Lebensordnung, élésmód, élésbeli magamérséklés; ſt. Geſundheitspflege, egésségre vigyázás; ſt magere Koſt, szűkön élés; Diät halten, mértékletesen élni.

Diäten, die, Taggelder, napifizetés, naponkéntvaló fizetés.

Diätetik, die, egésség regulái, az egésség fenntartásának regulái v. szabásai, élésszabásai, egésségtudomány.

Diätetiſch, adj., élésszabási, az egésség fenntartása reguláit, v. szabásait illető, egésség fenntartásra való; adv., der Diätetik gemäß, z. B. leben, élésszabásilog, magát az egésség szabásaihoz szabva.

Dich, téged, tégedet, (ettől, du).

Dicht, adj., sűrű, tömött; eine dichte Leinwand, tömött vászon; ein dichter Wald, sűrű erdő; trop. die dichte Finſterniß, sűrű setétség; dichte machen, sűrítni, megsűrítni, sűrűvé tenni; adv., nicht locker, sűrűen, sűrűn, tömötten; dicht zuſammen, sűrűen öszve; nahe daran, közel hozzá, szorosan mellé, tövibe.

Dichte, die, Dichtheit, Dichtigkeit, tömöttség; des Laubes, sűrűség.

Dichten, nachdenken, nachſinnen, eszmélni gondolkozni valamin, törni a' fejét; durch Nachdenken etwas hervorbringen, z. B. eine Erzählung, valamit kigondolni, költeni; ein Gedicht verfaſſen, verset költeni, verselni, szerzeni.

Dichten, das, eszmélés, gondolkozás, verskölés, versszerzés.

Dichtenmeſſer, der, ein Werkzeug, die Dichte der Luft zu meſſen, levegősűrűség mérő.

Dichter, der, poéta, verselő, verskölő, versszerző.

Dichterei, die, versszerzés.

Dichter-Freiheit, die, verselők szabadsága, poétai szabadság.

Dichterin, die, verselő asszony v. leány.

Dichteriſch, adj., verselői, poétai, verskölői, költői.

Dichterling, der, rossz poéta, verscsináló, faragó, kontár poéta v. versszerző.

Dichterquell, der, költők forrása.

Dichterroß, das, pegaz, a' költők paripája.

Dichtkraft, die, költőtehetség; poétai v. verskölői tehetség.

Dichtkunſt, die, verskölés, verskölés mestersége.

Dichtung, die, gondolkozás valamin; verskölés; ſt. Gedicht, versezett, költött vers.

Digitized by Google

Dichtungsvermögen, das, költéstehetség.
Dick, adj., vastag; eine beträchtliche Dicke habend, testes, vastag; dick werden, wie z. B. Thiere, meghízni; ein dicker Bauch, potrohos has; st. geschwollen, feldagadt, pöffedt; st. dicht, sürü; ein dicker Wald, sürü erdő; eine dicke Finsterniß, sürü setétség; ein dickes Blut, sürü vér; adv., vastagon, sürüen; trop. dick thun, sich aufblasen, felfúvalkodni, dicsekedni valamivel.
Dickarmig, adj., vastag karú.
Dickbackig, adj, pofók.
Dickbäuchig, adj., potrohos, pohos.
Dickbauch, der, pohos.
Dickbein, das, czomb.
Dickbeinig, dickfüßig, adj., vastag lábú, czombos.
Dickdarm, der, vastag bélhurka.
Dicke, die, vastagság; des Waldes, sürüség.
Dickfisch, der, jászkeszeg.
Dickhärig, adj., vastagszőrü.
Dickhäutig, adj., vastagbőrü, vastaghéjjú v. hártyájú, p. o. borsó.
Dickhalsig, adj., vastag nyakú.
Dickhülsig, adj, vastag héjjú.
Dickicht, das, sürü, sürüség.
Dickkopf, der, nagyfejü t. i. ember, buksi t. i. gyermek; trop. st. Dummkopf, butafejü.
Dickköpfig, adj., nagyfejú.
Dicklaubig, adj., sürülevelü.
Dickleibig, adj, potrohos, pohos.
Dickleibigkeit, die, potrohosság, pohosság.
Dicklich, adj., vaskos.
Dickschälig, oder dickhäutig, adj., vastagbőrü v. héjjú.
Dickschnabel, der, Dickschnäbler, vasorrú magnyitó.
Dickthaler, der, Philippsthaler, Fileptallér, egy spanyol tallér neve.
Dickwanstig, adj., pohos, potrohos.
Dictator, der, im alten Rom ein Machtsprecher, parancsolatszólló.
Dictatorisch, adj., parancsolói; adv., parancsolólag.
Dictatur, die, parancsolatzóllás.
Dictionär, der, szókönyv, szótár.
Dictiren, penna alá mondani, pennára mondani diktálni; st. zuerkennen, z. B. jemanden eine Strafe, büntetést hozni valakire v. valaki fejére.
Dictiren, das, diktálás; einer Strafe, büntetés hozás.
Dieb, der, tolvaj, lopó, zsivány; Sprichwort: Gelegenheit macht Diebe, a' lopásra való alkalamatosság tolvajságba ejti az erőtlen embert; kleine Diebe hängt man, große läßt man laufen, a' nagy tolvaj az ablakból nézi, mikor a' kis tolvajt felakasztják.
Dieberei, die, tolvajság, tolvajkodás.
Diebin, die, fejérszemély tolvaj.
Diebisch, adj., lopó, tolvajkodó, tolvaji; adv., tolvaj módra, tolvajkodva, lopva.
Diebsgesindel, das, zsiványok, tolvaj czimboraság.
Diebsherberge, die, zsiványok tanyája.
Diebskäfer, der, kártékony furdánes.
Diebslaterne, die, tolvajlámpás.
Diebsnest, das, Diebsloch, zsivány fészek, zsiványok fészke.
Diebsränke, die, Diebskniffe oder Diebspfiffe, tolvajok v. zsiványok mesterkedése.
Diebsrotte, die, Diebsbande, zsiványok, tolvaj czimboraság.
Diebsschlüssel, der, tolvajkúlcs.
Diebstahl, der, tolvajság, lopás; einen Diebstahl begehen, lopni, tolvajságba esni; ein offenbarer Diebstahl, nyilvánságos tolvajság.
Diele, die, st. Bret, deszka; deszkapádlás a' szobában v. házban, vert v. tapasztott házfenék, pádimentom.
Dielen, kipallózni a' szobát, kideszkázni, megdeszkázni a' házföldet v. házfeneket.
Dienen, szolgálni, szolgálatjában lenni; bei jemanden dienen, valakinél szolgálni v. szolgálatban lenni; zu Fuße dienen, gyalog katonák közt szolgálni; zu Pferde dienen, lovas katonák közt szolgálni; st. gefällig seyn, szolgálatjára lenni, szolgálni valakinek; womit kann ich Ihnen dienen? mivel szolgálhatok az Urnak? st. nützen, befördersich seon, szolgálni, használni, válni lenni; das dient zu seinem Ruhme, becsületére szolgál v. válik; es dient zum Beweise, bizonyságúl szolgól v. van.
Dienen, das, st. die Dienstbarkeit, szolgálat; als Bedienter, szolgálat; st. Dienstleistung, szolgálat; gegen Gott, isteni tisztelet.
Diener, der, szolga; s. die Artikel: Aufwärter, Bedienter, Commis, Handels-, Kammer-, Gerichts-, Raths-, Laden-Diener ꝛc. Ein Diener des Staats, köztársaság szolgálatjában lévő; ein Diener der Kirche, egyházi szolga, pap; als Höflichkeitswort, z. B. Ihr

gehorſamſter Diener, köteles v. alázatos szolgája.
Dienerin, die, ſ. Aufwärterin, szolgáló, segítség valamiben; als Höflichkeitswort, z. B. Ihre Dienerin, alázatos szolgálója.
Dienerkleid, das, (Livrée), inasruha.
Dienerſchaft, die, a' cselédek, inasok, szolgák.
Dienlich, adj., hasznos, szolgálatos; iſt's heilſam, használatos, elömeneteles; dienlich ſeyn, használni, hasznos lenni; adv., hasznosan.
Dienſt, der, szolgálat; jede Handlung zum Vortheil Anderer, die man aus Gefälligkeit thut, szivesség, szolgálat, barátság; ich bin ganz zu Ihren Dienſten, tessék velem parancsolni; jede Handlung gegen Lohn ꝛc., szolgaság, szolgálat; in Dienſt treten, szolgálatba állani; der Dienſt eines freien Menſchen, hivatal, hivatalbeli szolgálat; einem einen Dienſt auftragen, valamit bizni valakire, t. i. szolgálatot —, eines Soldaten, katonaság, katonai szolgálat; Dienſte nehmen, katonává lenni; außer Dienſte ſeyn, szolgálaton kivül lenni, nem szolgálni már t. i. mint katona; ſt. Amt, hivatal; im Dienſte ſeyn, hivatalba lenni; einen ſeines Dienſtes entſetzen, hivatalából letenni.
Dienſtag, der, kedd.
Dienſtbar, adj., szolgálni köteles; in den Rechten, verpflichtet ſeyn, robotos, robot alá vettetett.
Dienſtbarkeit, die, szolgálatra való köteleztetés, auch trop. szolgaság; szolgai állapot; in Dienſt gerathen, szolgai állapotra jutni.
Dienſtbefliſſen, adj., szolgálni kivánó, szolgálatra termett.
Dienſtbote, der, cseléd.
Dienſteifer, der, hivatal v. szolgálatbeli buzgóság.
Dienſteifrig, adj., buzgó, szorgalmatos, t. i. szolgálatjában szolgálni kész.
Dienſtergeben, z. B. dienſtergebenſter Diener, köteles szolgája.
Dienſtfertig, adj., szolgálatra kész, v. termett, szolgálni kivánó.
Dienſtfertigkeit, die, szolgálatravalóság, készség a' szolgálatra.
Dienſtfrei, adj., szolgálattól szabad.
Dienſtfreundlich, adj., készszolgálatú.
Dienſtgeld, das, rabatpénz, rabatbér.
Dienſtgenoß, der, szolgatárs, együtt szolgáló.
Dienſtgenoſſin, die, szolgálótárs.
Dienſtgeſuch, das, szolgálat v. hivatal kérés v. keresés.
Dienſtknecht, der, béres szolga.
Dienſtleiſtung, die, hivatalbeli szolgálat; ein geleiſteter Dienſt, mutatott szolgálat, telyesitett fáradtság.
Dienſtleute, die, pl., cselédek.
Dienſtlohn, der, cselédbér v. fizetés.
Dienſtlos, adj., hivatal v. szolgálat nélkül lévő.
Dienſtmädchen, das, Dienſtmagd, szolgáló, szolgáló leány.
Dienſtmann, der, plur., Dienſtleute, cselédek, szolgák és szolgálók.
Dienſtpferd, das, ein Soldatenpferd, katona lova, tábori ló.
Dienſtpflicht, die, szolgálatbeli kötelesség, hivatalos kötelesség.
Dienſtpflichtig, adj., zu Frohndienſten, robotos; zum Kriegsdienſte, katonáskodni köteles.
Dienſtwillig, adj., szolgálatra kész, készszolgálatú.
Dienſtwilligkeit, die, szolgálnivaló készség.
Dientel, der, Name der zahmen Kornelle, som, somfa.
Dieſer, dieſe, dieſes, pronom. demonst., ez, ez a', ez az, ezen; dieſer Tage, ezekben a' napokban, mostanában.
Diesſeitig, adj., inneneső, innenvaló p. o. part.
Diesſeits, praepos., auf dieſer Seite, -n innen, diesſeits des Berges, a' hegyen innen; diesſeits der Donau, a' Dunán innen; adj., innen rajta.
Dießfalls, adv., ezen esetben, erre nézve.
Dießjährig, adj., idei, ideji, ezen esztendőbeli; der dießjährige Wein, idei bor.
Dießmal, adv., most, most egyszer, ekkor, mostan.
Dießmalig, adj., mostani; die dießmaligen Zeitumſtände, a' mostani idők.
Dietrich, n. pr., Ditrik, név; für Nachtſchlüſſel, tolvajkúlcs.
Dieweil, ſt. weil, minthogy, mivelhogy, mivel; azonban, azonközben hogy; azólta, addig, az ólta hogy.
Differenz, die, der Unterſchied, külömbség.
Differiren, külömbözni.
Difficultät, die, nehézség.
Digeſtion, die, emésztés.
Digeſtiv, adj., emésztősen v. eszköz.
Diligence, die, Poſtkutſche, die, postaszekér.
Dill, der, Dillfenchel, Dillkraut, kapor.

Digitized by Google

Dilletant, der, mesterségszerető, valamelly szépmesterség kedvellője p. o. muzsikának.
Dimission, die, elbocsáttatás.
Ding, das, plur., die Dinge, dolog; was iſt das für ein Ding, micsoda az? das Ende aller Dinge, minden dolgoknak vége v. kimenetele; vor allen Dingen, mindenek felett; guter Dinge ſeyn, jó kedvel lenni; aller guten Dinge ſind drei, három a' jó, három a' tellyes szám.
Dingen, ſt. handeln um etwas, alkudni, alkudozni; ſt. miethen, bérlelni, kifogadni, megfogadni, alkudni, fogadni.
Dingen, das, alkudás, alkudozás, kibérlelés, megfogadás.
Dinglich, adj., (von Ding, d. i. Sache), was ein Ding oder eine Sache angeht, dologi, dologra tartozó; das dingliche Recht, dologbirtoki juss.
Dinkel, der, Dinkelweitzen, Spelt, tönköly, tenkely.
Dinte, die, ténta; ſ. Tinte, Tintenfaß, u. ſ. w.
Diplom, das, oklevél.
Diplomatik, die, oklevéltudomány; die Geſandtſchaftskunſt, követségtudomány.
Diplomatiker, der, oklevélvizsgáló, oklevélértő; Geſandtſchaftskundiger, követségtudományértő, abban jártas, diplomatikus.
Diplomatiſch, adj., oklevéli, követségi, hivatalra tartozó.
Direction, die, ſt. Richtung, irányzás, intézés; eines Schiffes, menetel, úterányzás; ſt. Leitung, kormányzás, igazgatás.
Director, der, kormányzó, igazgató.
Directorium, das, kormánytanács; órakormány, t. i. az órában.
Dirigiren, ſt. regieren, kormányozni; ſt. richten, intézni.
Dirne, die, ſt. Jungfer, Mädchen, leány, leányzó hajadon; ſt. Magd, szolgáló, szolgálóleány; ein Mädchen von ſchlechter Aufführung, gyanús erkölcsű leány.
Diſcant, der, (Muſik), die höchſte Singſtimme, (ital. Soprano), fellengő hang, felső hang, felhang; Diſcant ſingen, fellengő hangon énekelni.
Diſcantiſt, der, Diſcantſänger, fellengő énekes.
Diſciplin, die, ſt. Zucht, Ordnung, fenyíték, rendtartás; ſt. Lehre, Wiſſenſchaft, tudomány.
Diſcurs, der, beszéllgetés.
Diſguſtiren, kedvét szegni, megsérteni.
Diſpenſation, die, die Erlaſſung einer Verbindlichkeit, Befreiung davon, felszabadítás, feloldozás valamelly köteleztetés alól, elengedése a' kötelezteténsnek; Diſpenſation erhalten, megnyerni a' felszabadítást.
Diſpenſatorium, das, das Arzneibuch, szerkészítés szabásai, az orvosságok készítese' módjának előadása.
Diſpenſiren, frei ſprechen von etwas, valamelly köteleztetés alól felszabadítni, felóldozni.
Diſponiren, elintézni, elrendelni, helyheztetni; gut oder ſchlecht diſponirt ſeyn, jó v. rossz kedvében lenni.
Diſponirung, die, elintézés, elrendelés.
Diſpoſition, die, elrendelés, elintézés; Geneigtheit, Anlage zu etwas, hajlandóság valamire, tulajdonság; ſt. Entwurf, z. B. zu einer Predigt, foglalatrend, summarend p. o. predikációnak 's a' t.
Diſproportion, die, erányatlanság.
Diſproportionirt, adj., erányatlan.
Diſputation, die, szóbeli vetekedés; vetekedő értekezés.
Diſputiren, szóval vetekedni valamin v. valami felett vetélkedni.
Diſſertation, die, tudós értekezés v. elmélkedés.
Diſſonanz, die, hangellenkezés.
Diſtanz, die, távolyság, köz, messzeség.
Diſtel, die, bogács.
Diſtelfink, der, Stieglitz, tenglicz.
Diſtelig, adj., bogácsos.
Diſtinction, die, megkülömböztetés; külömbség.
Diſtinguiren, megkülömböztetni.
Diſtrict, der, ein Strich Landes, osztály, kerület, megye, környék.
Divan, der, török főtanács v. fekvőszék, díván.
Diverſion, die, (Kriegsk.), mellesleges és váratlan megtámadás.
Divertiren, ſich, múlatni magát.
Diviſion, die, eine der vier Species im Rechnen, osztás; eine Abtheilung des Heeres, (ungefähr vier Regim.), seregosztály.
Diviſions-General, der, auch General-Lieutenant, alvezér, osztályos vezér.
Doch, conj., ſt. dennoch, mégis, mindazáltal, csakugyan, mindazonáltal; ſt. aber, de, azonban, még is; er verſprach zu kommen, doch er kam nicht, ígérte hogy eljön, de el nem jött v.

Digitized by Google

még se jött; er ſpricht ſchlecht, doch ſchreibt er gut, rosszúl beszél, hanem jól ír, v. de jól ír; doch nicht, még sem; nicht doch, nem úgy, még sem úgy; bittend, z. B. ſchreib mir doch recht oft, ugyan kérlek, írjál nekem gyakran; ſchweige doch, ugyan hallgass már; beim Unwillen, z. B. laß mich doch in Ruhe, hagyj békét már nekem; ſo antworte doch, legalább felelj már; wünſchend, bárcsaek; o! daß doch mein Vater käme, óh, bárcsak az atyám jönne.

Docht, der, bél, gyertyabél, mécsbél.

Docke, die, Puppe, báb, játszó, baba; beſ. eine jede kurze, dicke Säule bei verſchiedenen Künſtlern und Handwerkern, zömök oszlop; ſt. Werfte, wo Schiffe gebaut und aufgehoben werden, hajókészítőhely, hajócsinaló, épitő v. tartóhely.

Doctor, der, als Titel, Doktor; Doctor der Theologie, Istentudomány Doktora; Doctor der Medicin, orvosi tudomány Doktora; ſt. Arzt, orvos, gyógyító orvos.

Doctorat, das, doktori rang, doktorság.

Document, das, bizonyságírás v. levél, tanúlevél.

Documentiren, bizonyságírásokkal megerősítni, bébizonyítni.

Dörfchen, das, falucska, kis falu.

Dörren, z. B. an der Sonne, valamit a' napon megaszalni.

Dogge, die, Docke, (engliſcher Hund), szelindek, ánglus kutya.

Dogma, das, Glaubenslehre, hittudomány.

Dogmatiſch, adj., keresztyén hittudományi.

Dohle, die, csóka.

Dohne, die, eine Art Vogelſchlinge, hurok, tör; huroktör; Dohnen legen oder ſtellen, hurkot vetni a' madaraknak.

Dolch, der, handzsár török, gyilok; mit dem Dolch erſtechen, handzsárral keresztül ütni, meggyilkolni.

Dolchſtich, der, Dolchſtoß, handzsár v. gyilokszúrás, törszúrás.

Dolmetſch, Dolmetſcher, der, tolmács, magyarázó.

Dolmetſchen, tolmácsalni, magyarázni.

Dolmetſchung, die, tolmácsolás, magyarázás.

Dom, der, eine Art eines runden, hohlen Daches, eine Kuppel, kúp, kúpfedél, kúptető; daher: Domkirche, Kirche eines Biſchofs oder Erzbiſchofs, Cathedralkirche, püspöki templom, főtemplom.

Domcapitel, das, főkáptalan.

Domherr, der, káptalanbeli úr.

Dompfaff, der, pirók, süvöltő magnyító (madár).

Dompfarrer, Domprediger, der, főtemplombeli predikáló pap.

Domprobſt, der, főprépost, káptalan feje.

Domſtift, das, káptalan.

Domprobſtei, die, főprépostság.

Dominium, das, Herrſchaft, uradalom.

Domino, der, ein Maskenkleid, álorczapalást, tánczolópalást, álpalást.

Donau, die, Duna.

Donner, der, menydörgés, égzengés; ſt. Blitz, menykő, ménkő, istennyila; trop. ein großes, fürchterliches Getöſe, z. B. des Geſchützes, dörgés, ropogás, durrogás.

Donnerer, der, menydörgő.

Donnerkeil, der, menykő, menkő, istennyila.

Donnerkraut, das, bárányesecsfű, kisfülfű.

Donnern, menydörögni, dörögni, zengeni az égnek; es donnert, menydörög, dörög v. zeng az ég; trop. die Kanonen donnern, durrognak az ágyúk; eine donnernde, d. i. fürchterliche Stimme, dörgő szó.

Donnerſchlag, der, menykőcsapás v. ütés; trop. das war ein Donnerſchlag für ihn, mintha a' menykő ütötte volna meg.

Donnerstag, der, csötörtök.

Donnerwetter, das, ein Gewitter, égiháború, égzengés, menydörgős záporeső.

Donnerwolke, die, égiháborúval terhes felhő.

Donnerſtrahl, der, menykősúgár.

Doppeladler, der, ein zweiköpfiger Adler, als Wappen, kétfejű sas.

Doppelbier, das, erős ser, kétszerfőtt ser.

Doppeldach, das, kettős fedél.

Doppelflinte, die, kettős csőjű puska.

Doppelflügel, die, an einer Thüre oder an einem Thore, a' kapu v. ajtó két szárnya.

Doppellaut, der, kéthangú magánhangzó.

Doppellauter, der, kéthangú p. o. betű.

Doppeln, kettősítni, kettőzni.

Doppelpunct, der, kettőspont.

Doppelſchattig, adj., kétárnyékú.

Digitized by Google

Doppelſchild, der, kétpaizsfű.
Doppelſchlag, der, (Muſ.), kettőztetés, kettős reáütés.
Doppelſichtigkeit, die, kettőslátás.
Doppelſinn, der, kétértelműség, kétértelem.
Doppelſinnig, adj., kétértelmű; adv., kétértelműleg.
Doppelſinnigkeit, die, kétértelműség.
Doppelt, adj., kettős, kettőzött, páros; adv., kétszeresen, kettősen, párjával.
Doppelte, das, kétszer vett, még még annyi.
Doppelzüngig, adj., kettősnyelvű, kétnyelvű, kétszínű.
Doppelzüngigkeit, die, kétszínű beszéd, kétszínűség.
Dorf, das, pl., die Dörfer, falu, helység; von Dorf zu Dorf, falunként, faluról falura.
Dorfart, die, falusi szokás.
Dorfbewohner, der, falusi, falun lakó, falusi lakó.
Dorfbewohnerin, die, falusi asszony v. leány.
Dorfbier, das, falusi ser.
Dorfflur, die, a' falu mezeje v. határja.
Dorfjugend, die, falusi ifjúság v. ifjak.
Dorfjunker, der, falusi nemes.
Dorfkirchmeſſe, die, Dorfkirmſe, búcsú, falusi búcsú.
Dorfmark, die, falu mezeje v. határja.
Dorfpfarrer, Dorfprediger, der, Landpfarrer, Landprediger, Landgeiſtliche, falusi pap.
Dorfrichter, der, falusi biró v. falu birája.
Dorfſchaft, die, ſt. Dorf, falu; die Bewohner, falusi nép, az egész falu.
Dorfſchenke, die, falusi korcsma, a' falu korcsmája v. csapszéke.
Dorfſchule, die, falusi oskola.
Dorfſchulmeiſter, der, falusi oskolamester.
Dorfſchulze, der, falusi biró, falu birája.
Dorfweiſe, adv., Dorf für Dorf, falunként.
Dorn, der, pl. die Dörner, ſt. Stachel, tövis, tüske; trop. einem ein Dorn im Auge ſeyn, d. i. unerträglich ſeyn, ellenére lenni valakinek, szálka lenni valaki szemében; beſ. diejenigen Spitzen einiger Bäume und Geſträuche, welche durch deren Rinde hervorragen, und größer als Stacheln ſind, fatüske, fatövis.
Dornbuſch, der, tövis v. csipkebokor.
Dornen, adj., tövisses, tövis, tövisből-való.
Dornbahn, die, der Dornweg oder Pfad, tüskés ösvény.
Dornkrone, die, töviskorona.
Dornlos, adj., tövistelen.
Dornvoll, adj., tövisen, tüskés.
Dorngebüſch, Dorngeſträuch, das, tövisbokor, csipkebokor.
Dornhecke, die, töviskerítés, sövénykerítés.
Dornicht, adj., tövisforma v. formájú, tövis szabású.
Dornig, adj., tövises, tüskés; mit Dornenbüſchen bewachſen, tövisbokros, bajboncsos; trop. mühſelig, beſchwerlich, terhes, bajos, nyomorúságos; dornig iſt der Pfad der Tugend, a' virtus ösvénye darabos és fáradtságos.
Dornſtrauch, der, tövisbokor.
Dorren, dürr werden, száradni, aszni, aszalódni, megaszalódni, aszalni, száraztani.
Dörren, száraztani, megszáraztani, aszalni, megaszalni.
Dörrofen, der, aszaló.
Dörrſucht, die, asszúkorság, szárazkorság.
Dort, adv., ott, amatt; dorther, von dorther, onnan, amonnan.
Dorthin, adv., oda, amoda.
Dortig, adv., odavaló.
Dorthinwärts, adv., arrafelé.
Doſe, die, pikszis, berbenczécske.
Doſis, die, bévétel, részvétel, dózis.
Dotter, der, Eidotter, tojás széke.
Drache, der, eine fliegende Eidechſe, sárkány.
Drachenblut, das, der Saft des Drachenblutbaumes, sárkányvér, sárkányvérmézga.
Drachenblutbaum, der, sárkányvérfa.
Drachenkopf, der, sárkányfő, az építő-mesterségben, oszlopokon.
Drachma, die, drakma, (patikai mérték), mely egy latnak 16todrésze.
Dragoner, der, könnyű lovas katona.
Draht, der, ein im Spinnen zuſammengedrehter Faden, z. B. Schuſterdraht, sodrás, sodrott szál; Pechdraht, szurkos fonál; ein aus Metall gezogener Faden, drót, p. o. réz drót, vasdrót.
Drähten, adj., drähtern, von Draht, drótbólvaló, drót.
Drahtgitter, das, drótrostély.
Drahtſaite, die, dróthúr.
Drahtſieb, das, rosta, drótrosta.
Drahtziehen, das, dróthúzás.

Digitized by Google

Drahtzieher, der, dróthúzó t. i. mesterember.
Drama, das, ein Schauſpiel, nézőjáték.
Dramatiſch, adj, nézőjátéki.
Dramaturgie, die, Schauſpiellehre, nézőjáték készités mestersége.
Drang, der, das Drängen, nyomás, nyomúlús, nyomódás, oder das Gedränge, tolakodás; trop. der Druck, z. B. der Geſchäfte, tereh, súly; ſt. das Dringen, Treiben, belső vágyódás, erőltetés valamire; beſond. von der Seele ein heftiger Trieb, vágyódó törekedés, vágy.
Drangſal, das, nyomorúság, nyomorgattatás.
Drängen, vor ſich drücken, nyomni, szoritni; ſich drängen, nyomúlni nyomakodni, tolongni tolakodni; ſt. drücken, nyomorgatni; partic. gedrängt, d. i. dicht, tömött, öszveszoritott; trop. von der Schreibart, z. B. eine gedrängte Kürze, tömött rövidség.
Drap, ſt. Tuch, posztó.
Draperie, die, das Gewand, öltözet, köntös; ékesség, diszesség.
Draſtiſch, adj., ſtark und kräftig wirkend, hathatós, hatalmas p. o. szer, orvosság.
Draußen, adv., odakin, odaki.
Drechſelbank, **Drehbank**, die, eszterga, esztergály.
Drechſeln, esztergázni, esztergában metszeni, esztergályozni.
Drechsler, der, esztergás, esztergáros, esztergályós.
Drechslerarbeit, die, esztergában metszett munka.
Dreck, der, ganéj.
Dreckig, adj., ganéjos.
Dreckkäfer, der, ganéjosbogár.
Dreckſtein, der, disznókő.
Drehbar, adj, fordítható, forgatható.
Dreheiſen, das, esztergázóvas, véső, 's a' t.
Drehen, fordítni, forgatni, hajtogatni, p. o. a' kereket; ſich drehen, fordúlni, csavarodni, eltérni, mint az út; oder ſich oft drehen, forogni; ſich wenden, megfordúlni; phr. das Rad drehen, a' kereket hajtani; die Spindel drehen, az orsót pergetni; trop. einem eine Naſe drehen, valakit elámitni, elhitetni; einem den Degen aus der Hand drehen, kitekerni valaki kezéből a' kardot; Seile drehen, kötelet gyártani.
Drehen, das, die Drehung, z. B. einer Maſchine, forgatás; im Kreiſe, hajtás; ſeiner ſelbſt, z. B. des Rades, forgás.
Dreher, der, forgató, hajtó, sorompó.
Drehhals, der, nyaktekercs.
Drehling, der, ein Werkzeug, wodurch andere Körper gedreht werden können, forgómív, forgató mív.
Drehrad, das, hajtókerék.
Drehſcheibe, die, korong, a' fazekasoknál.
Drehſtuhl, der, forgószék; kis eszterga, p. o. órás esztergája.
Drei, (drey), numer., három; adv., hárman; es ſind unſer drei, hárman vagyunk, vagytok, vannak; drei Stunden, három óra, három óráig; par., aller guten Dinge ſind drei, három a' telyes szám; er kann nicht drei zählen, igen együgyü, háromig se tud olvasni.
Dreiäſtig, adj., háromágú.
Dreibeinig, adj., háromlábú.
Dreiblatt, das, Klee, komótyú, lóhere.
Dreiblätterig, adj., háromlevelü.
Dreidecker, der, ein großes Kriegsſchiff mit 3 Verdecken, háromfedelü v. emeletü hadi hajó.
Dreidoppelt, ſt. dreifach, adj., háromszoros; adv., háromszorosan.
Dreidraht, der, háromnyüstös matéria, (drájdrót).
Dreidrähtig, adj., háromsodrásü, háromszálú, háromnyüstös.
Dreieck, das, háromszegletrajz, háromszegrajz, háromcsúcs, háromcsúcsrajz.
Dreieckig, adj., háromszegü v. szegletü, háromcsúcsú.
Dreieinig, adj., egyhárom, egyháromságú.
Dreieinigkeit, die, egyháromság; szentháromság.
Dreier, der, eine kleine Scheidemünze, hárompénzes, batka.
Dreierlei, adj., háromféle.
Dreifach, adj., háromszoros, hármas; adv., háromszorosan.
Dreifädig, adj., háromsodrású, háromszálú, háromnyüstös.
Dreifaltig, adj., hármas, háromrétü, háromszoros; egyháromságú; adv., hármasan, háromszorosan, háromrétün.
Dreifaltigkeit, die, háromság.
Dreifaltigkeitsblume, die, háromszinü viola, császárszakáll.
Dreifarbig, adj, háromszinü.

Digitized by Google

Dreiförmig, adj., háromformájú; háromféle.
Dreifuß, der, vasláb.
Dreifüßig, adj., háromlábú.
Dreigliedrig, adj., háromtagú.
Dreihundert, numer., háromszáz; je dreihundert, háromszázan.
Dreihundertmal, adv., háromszázszor.
Dreihundertſte, num., háromszázadik.
Dreijährig, adj., háromesztendős; drei Jahre dauernd, háromesztendei, három esztendeig tartó.
Dreikönigsfeſt, das, der Dreikönigstag, vízkereszt, vízkereszt napja.
Dreiköpfig, adj., háromfejű.
Dreilauter, der, háromhangú betű.
Dreiling, der, hármpénzes: (pénz neme), harmadrész.
Dreilöthig, adj., háromlatos.
Dreimal, adv., háromszor; dreimal ſo viel, háromannyi.
Dreimalig, adj., háromszori.
Dreimonatlich, adj., háromhónapi; adv., háromhónaponként, fertályesztendőnként.
Dreipfündig, adj., háromfontos.
Dreiſaitig, adj., z. B. ein Inſtrument, háromhúrú.
Dreiſchneidig, adj., z. B. ein Degen, háromélű.
Dreiſeitig, adj., háromoldalú.
Dreiſpännig, adj., három lovas.
Dreiſpaltig, adj., háromnyílású v. vágású, hasítékú.
Dreiſpitzig, adj., háromhegyű, háromágú.
Dreißig, num., harminez; je dreißig, harminczan.
Dreißigerlei, adj., harminczféle.
Dreißigfach, adj., harminczszoros.
Dreißigjährig, adj., z. B. ein Menſch, harminczesztendős; 30 Jahre dauernd, harminczesztendeig tartó.
Dreißigmal, adv., harminczszor.
Dreißigſtamt, das, harminczad.
Dreißigſte, der, die, das, harminczadik.
Dreißigtauſendſte, numer., háromezeredik.
Dreiſtimmig, adj., háromhangú.
Dreiſtündig, adj., három órai, három óráig tartó.
Dreiſylbig, adj., háromszótagú.
Dreitägig, adj., harmadnapi.
Dreitauſend, numer., háromezer.
Dreitauſendmal, adv., háromezerszer.
Dreitheilig, adj., háromrészű, három részből álló.
Dreiviertel, három fertály.
Dreizack, der, z. B. des Neptun, háromágú villa, szigony.
Dreizackig, adj., háromágú.
Dreizehn, numer., tizenhárom; je dreizehn, tizenhárman.
Dreizehnfach, adj., tizenháromszoros.
Dreizehnjährig, adj., tizenhárom esztendős; 13 Jahre dauernd, tizenhárom esztendei.
Dreizehnmal, adv., tizenháromszor.
Dreizehnte, der, die, das, tizenharmadik.
Dreizehntens, adv., tizenharmadszor.
Dreizeilig, adj., háromsoros.
Dreizöllig, adj., drei Zoll enthaltend, oder drei Zoll dick, z. B. ein Bret, három íznyi, v. hüvelknyi.
Dreiſt, adj., merész, mérész; zu dreiſt, mérészkedő; adv., mérészen; zu dreiſt, merészkedve.
Dreiſtigkeit, die, merészség; ſich die Dreiſtigkeit nehmen, merészleni, merészkedni, merni.
Drell, adj. u. adv., für munter, lebhaft, vidám: vidor, eleven, serény.
Drell, der, Drillich, eine Art Gewebe, háromnyüstös, kanavász.
Dreſchen, praes., ich dreſche, du dreſcheſt, er dreſchet, imp. ich droſch, perf. ich habe gedroſchen, csépelni, kicsépelni p. o. búzát, gabonát, lencsét; ſt. ſchlagen, megverni, megcsépelni, meglasznakolni.
Dreſchen, das, cséplés, kicséplés.
Dreſcher, der, cséplő.
Dreſcherlohn, der, cséplőbér, cséplés bére.
Dreſchflegel, der, cséplő, cséplőfa.
Dreſchmaſchine, die, cséplőmiv.
Dreſchtenne, die, cséplőszérű.
Dreſſiren, megtanítni, szoktatni p. o. lovat, vizslát.
Drillbohrer, der, pergőfúrú.
Drilling, der, hármas gyermek, harmadmagával egyszerre született.
Drillen, eigentl. im Kreiſe herumdrehen, forgatni, körös körül forgatni, pergetni; uneig. bohren, pergőfúrúval kifúrni; ſt. plagen, beſchwerlich fallen, kérésével erőltetni valakit.
Dringen, m. ſ., nyomúlni, bényomúlni, oda nyomúlni, tódúlni; das Volk drang in den Saal, a' nép bényomúlt a' palotába; durch etwas dringen, általhatni valamin, általszivárogni, mint a' víz; in die Feinde dringen, az ellenség közzé bényomúlni; trop. in jemanden dringen, d. i. ihn durch allerlei Mittel zu bewegen ſuchen, eről-

Digitized by Google

tetni, szóval kénszerítni, valamire rábírni v. rávenni, igyekezni; auf etwas dringen, d. i. durchaus zu erhalten ſuchen, erővel rajta lenni valamin; valamit nagyon sürgetni; mit haben, 1) drängen, drücken, z. B. die Noth dringt ihn, a' szükség kénszeríti; trop. 2) zu etwas bewegen, nöthigen, kénszerítni, erőltetni; durch Noth gedrungen, a' szükségtől kénszerittetvén; ich ſehe mich gedrungen, kéntelen vagyok.

Dringend, partic. u. adj., wichtig, groß, nothwendig, fontos, nagy, szükséges, sürgetős, szorgos p. o. dolgok, költségek; adv. nachdrücklich, z. B. einen dringend bitten, hathatósan kérni; einen dringend empfehlen, hathatósan ajánlani valakit.

Dritte, der, die, das, numer., harmadik; es iſt der dritte Tag, daß — harmad napja már, hogy —.

Drittehalb, drittthalb, adj., harmadfél.

Drittel, Dritttheil, das, egy harmadrész.

Drittens, adv., harmadszor.

Drob, adv., ſt. darüber, a' felett, azon rajta.

Droben, adv., da oder dort oben, oda v. ott fenn.

Drönen, dröhnen, rengeni, reszketni, rezegni, mint az ablak, mikor menydörög.

Drohen, fenyegetni, fenyegetőzni.

Drohend, part. u. adj., fenyegető p. o. veszedelem; adv., fenyegetve, fenyegetődzve.

Drohung, die, fenyegetés; fenyegetődzés.

Drollig, adj., nevetséges, furcsa; adv., furcsán, nevetségesen.

Drolligkeit, die, furcsaság.

Dromedar, der, közönséges teve.

Drommeln, turbékolni, mint a' galamb; dobolni.

Dronte, die, lépcses dudu.

Droſſel, die, 1) ádámalma, torokbúb, ádám almája; 2) rigó, húros madár.

Droſſelader, die, nyakér, torokér.

Droſſelbein, das, vállperecz.

Droſſeln, fojtogatni, zsinegelni.

Druck, der, 1) von drücken, nyomás, nyomorgatás; einem den letzten Druck geben, valakit kész veszedelembe taszítni; von drucken, beſ. eines Buches, nyomtatás, könyvnyomtatás; im Druck ſeyn, sajtó alatt lenni; im Druck erſcheinen, nyomtatásban kijönni; zum Druck fertig ſeyn, a' sajtot várni, készen lenni a' kinyomtatásra; ſt. Schrift oder Buchſtaben, nyomtatás, kinyomtatott írás v. munka.

Druckbogen, der, nyomtatott ív v. árkos.

Drucken, nyomtatni p. o. kartont; von Büchern, nyomtatni, kinyomtatni p. o. könyvet; Sprichw. lügen, als wenn's gedruckt wäre, úgy hazudni, mint ha írásból olvasná.

Drucken, das, nyomtatás.

Drucker, der, nyomtató.

Druckerpreſſe, die, sajtó, könyvnyomtató sajtó.

Druckerſchwärze, die, könyvnyomtató festék.

Druckfehler, der, nyomtatásbeli hiba, nyomtatás hiba.

Druckkoſten, die, nyomtatásbeli költség.

Druckkraft, die, nyomóerő, súly.

Druckort, der, nyomtatás helye.

Druckpapier, das, nyomtató papiros.

Druckprobe, die, betű mustranyomás.

Druckſchrift, die, nyomtató betű.

Druckwerk, das, nyomó mív; in den Münzen, pénzverő mív.

Drud, die, ijjesztő, boszorkány, lidércz 's a' t.

Drudenfuß, der, farkaskörmű moh.

Drücken, nyomni, megnyomni; den Saft aus einer Frucht drücken, kinyomni a' gyümölcs levét; die Hand drücken, a' kezét megszorítni; an ſeine Bruſt drücken, megölelni, mellyéhez szorítni; die Schuhe drücken mich, szorítja a' lábbeli (a' csizmám) a' lábomat; da drückt uns der Schuh, éppen az a' bajunk v. a' fáj nekünk; beſ. durch Drücken befeſtigen, nyomni, rányomni, z. B. das Siegel darauf drucken, megpecsételni, pecsétet ütni reá; ſt. beerücken, plagen, nyomorgatni, sanyargatni.

Drücken, das, die Drückung, nyomás, meg- v. rányomás, szorítás; nyomorgatás, sanyargatás.

Drückend, adj., szorongató, kénszerítő.

Drücker, der, an den Schlöſſern, a' kilincs feje v. nyomója.

Drüſe, die, mirigy, mirigyes hús, ikrás hús.

Drüſenbeſchreibung, die, ikráshúsok v. mirigyek leírása.

Drüſenbeulen, die, fekélyek.

Drüſenentzündung, die, mirigygyúladás.

Digitized by Google

Drüſengeſchwulſt, die, mirigydaganat.
Drüſenlehre, die, mirigyek tudománya.
Drüſenverſtopfung, die, mirigyek dugúlása.
Drüſig, adj., mirigyes.
Drum, darum, adv., azért.
Drunten, adv., da, oder dort unten, oda alatt, oda alább.
Drunter, adv., az alatt, alatta.
Druſe, die, eine Krankheit der Pferde, taknyosság, lovak betegsége.
Druſen, die, ohne sing., in einigen Gegenden, die Hefen, seprű; ingleich der Ueberreſt von ausgekelterten Weintrauben, die Trieſter, törköly.
Druſig, adj., taknyos.
Du, pron. pers., te; deiner, tiéd; dir, neked; dich, tégedet; pl. ihr, ti; euer, tiétek; euch, nektek, és titeket.
Dubiös, adj., zweifelhaft, kétséges.
Dublette, die, etwas, das man doppelt hat, pár, egy pár, kétszer lévő p. o. könyv; ein falſcher Edelſtein, hamis drágakő.
Dublone, der, dupla arany.
Ducaten, der, arany (pénz).
Ducatengold, das, sárga arany.
Ducaton, der, egy tallér neve volt, melly 2 forintban és 32 krajczárban járt.
Ducken, ſich, kushadni, lekushadni, guggolni, leguggolni.
Duckenſtein, der, eine Steinart, darázskő; ein Weißbier im Braunſchweigiſchen, Braunsvaigban ser neve.
Duckmäuſer, der, alattomos ravasz, alattombanjáró, ravasz ember.
Dudelſack, der, Bock- oder Sackpfeife, duda.
Dudeln, dudálni.
Duell, das, szembevivás, viadal, kettös viadal, megvivás, egy szál fegyverre kelés.
Duelliren, ſich, viadalra kihívni, szembevívni szembe megvívni valakivel, egy szál kardra v. egy pár pistolyra menni valakivel.
Duett, das, ein muſikaliſches Stück für zwei Stimmen zum Singen oder Spielen, párhangos ének, kettös hang.
Duft, der, jeder feine Dunſt, pára, párázat; beſ. der Blumen, illat, szag, virág illatja; einen Duft verbreiten, illatozni.
Duften, in Geſtalt eines Duftes ſich verbreiten, párálni, gözölgeni; einen Duft von ſich geben, wie z. B. Blumen, illatozni, mint a' jó szagú virágok.
Duftig, adj., illatozó, illatos, jó illatú.
Duften, Duft verbreiten, illatozni; die Blumen duften ſüße Gerüche, kedves szaggal illatoznak a' virágok.
Düne, die, ein Sandhügel, fövenyhalom; die Dünen, d. i. das ſandige Ufer an der Küſte des Meeres, fövenyes part.
Düngen, z. B. den Acker, trágyázni, megtrágyázni, megganajozni a' földet, ganéjozni, megganéjozni.
Dünger, der, trágya; ſt. Miſt, ganaj, ganéj.
Düngung, die, megtrágyázás, megganéjozás.
Dünkel, der, das Gutdünken, vélemény, gondolat, kénytetszés; beſ. ein Vorurtheil, Eigendünkel, balvélekedés; oder eine hohe Einbildung von ſich und ſeinen Vorzügen, maga elbízás, nagyralátás.
Dünken, ſcheinen, als ob, — úgy tetszeni, v. látszani; mich dünkt, nekem úgy látszik; ſich dünken, d. i. eine irrige Meinung von ſich haben, magának v. maga előtt tetszeni, úgy vélekedni magáról.
Dünn, adj., nicht dick, vékony; dünn von Leibe, karcsú; dünne Beine, vékony lábak; ein dünnes Buch, vékony könyvecske; trop. dünn machen, d. i. vermindern, z. B. das Vermögen, elfogyasztani; beſ. aus wenigen Theilen beſtehend, ritka, nem sürü; dünnes Haar haben, ritka v. kevés hajú lenni; ein dünnes Gewebe, ritka gyolcs v. vászon; dünne werden, megritkulni; desgleichen: aus flüſſigen Theilen beſtehend, híg p. o. méz; eine dünne Farbe, nagyon híg festék; trop. dünne Ohren, d. i. die leiſe hören, hegyes fül, melly nagyon jól hall; adv., vékonyan, véknyan; ritkán, nem sürün; dünn ſäen, ritkán vetni.
Dünne, die, z. B. des Papiers, der Luft, vékonyság; des Leibes, karcsúság; der Bäume, der Haare, ritkaság; die Dünnen, die Weichen, az ember vékonya.
Dünſten, kigözölögtetni, pároltatni, párgolni, párholni, p. o. a' hust lábosban.
Dünſten, das, die Dünſtung, párolás; gözölögtetés.
Dünſtig, adj., gözös.
Dürfen, 1) wagen, ſich unterſtehen,

Digitized by Google

merni, bátorkodni; 2) Macht, Erlaubniß haben, hatalmának lenni valamire, tehetni valamit; ich darf, du darfst, er, sie, es darf, azt tehetem, v. hatalmámban van azt tenni, azt teheted 's a' t.; szabad azt tennem 's a' t.; wenn man dieses sagen darf, ha szabad ezt mondani; das darf man nicht vergessen, azt nem kell v nem szabad elfelejteni; 3) nóthig haben, brauchen, szükségesnek lenni, kelleni; das hättet ihr eben nicht thun sollen, dürfen, azt ugyan nem szükség lett volna v. nem kelle vala cselekedni; du darfst nicht fürchten, daß — nem szükség félned, hogy — Auch deutet dürfen einen wahrscheinlichen Erfolg an, z. B. es dürfte vielleicht jemand sagen, do talám azt mondhatná valaki.

Dürftig, adj., szegény, ügyefogyott, szükölködő; trop. unvollkommen, unvollständig, hijános; adv., szegényül, szükön, ügyefogyottan.

Dürftigkeit, die, szegénység, szükölködés, ügyefogyottság; in die äußerste Dürftigkeit gerathen, a' legnagyobb nyomorúságra jutni.

Dürr, adj., aszalt, asszú, száraz, p. o. fige, szilva; kiszáradt, elaszott, p. o. fa; száraz, esső nélkül való, p. o. idő; sovány, száraz, p. o. ember.

Dürre, die, szárazság, szikkadtság; aszály, az az, száraz idő, esső nélkül való idő.

Dürrsucht, die, Darrsucht, szárazkórság.

Dürrwurz, die, oder Dürrwurzel, szárazfű, balhafű, balhahalál.

Düster, adj, dunkel, finster, nagyon homályos, setétes, setét; trop. traurig, verdrüßlich, komor, szomorú, mord.

Düte, die, ein zusammengerolltes Papier, trockene Sachen hinein zu thun, papiros tekercs, tölcsér formára összvetekert papiros, tölcsér tekercs, d. i. papiros; zum Pfeffer, bors tekeros; csúcs, köldök p. o. a' baraczkon.

Düten, auf einem Hirtenhorn blasen, kürtölni, mint a' kanász v. kondás.

Duldbar, adj., tűrhető, eltürhető.

Dulden, gelassen ertragen, tűrni, eltürni, békével szenvedni, elszenvedni; elviselni, békével viselni; mit Nachsicht fortdauern lassen, nicht hindern, megszenvedni, eltürni, tűredelemmel viseltetni éránta; eine fremde Religion dulden, a' más vallásúákat v. más vallást eltürni.

Dulden, das, die Duldung, eltürés, tűredelem; fr. Toleranz, tűredelmesség.

Dulder, der, tűrő, szenvedő.

Duldsam, adj., geneigt und bereit, Widerwärtigkeiten gelassen zu ertragen, tűrő, szenvedő, béketűrő; tolerant, tűredelmes.

Duldsamkeit, die, tűrés, béketűrés, béketűrőség; fr. Toleranz, tűredelmesség.

Dumm, adj., buta, butafejű, ostoba, balgatag; esztelen, bolond; adv., oktalanúl; esztelenűl, ostobáúl, bolondúl, ostobán.

Dummdreist, adj., vakmerő ostoba.

Dummdreistigkeit, die, vakmerő ostobaság.

Dummheit, die, ostabaság, oktalanság, esztelenség, balgatagság.

Dummkopf, der, ostaba, buta, balgatag.

Dumpf, adj., vom Schalle, nicht laut, siket, t. i. hang, sikethangú, alig 's mintegy távolról hallató v. jövő; kein lebhaftes Gefühl verursachend, tompa, gyenge; adv., vom Schalle, siketen, tompán.

Dumpfig, adj., feucht, naß, dohatos, dohos, nyirkos, gőzös szagú, p. o. szoba, pincze; von der Nässe verderbt, dohos, p. o. líst, kenyér; fr. undeutlich, vom Schalle, siketes; ein dumpfiger Ton, siketes hang; adv., nyirkosan.

Dunkel, adj., von den Farben, schwärzlich, im Gegensatze von hell, setét, setét színű; eine dunkele Farbe, setét szín; dunkelblau, setétkék; fr. finster, homályos, setét; dunkel machen, z. B. ein Zimmer, meg- v. elhomályosítni; fr. trübe, borongós, felhős, felleges, p. o. idő; undeutlich, siket, p. o. hang; unbekannt, esmeretlen, nem híres p. o. születésű; fr. ungewiß, bizonytalan; die Zukunft ist dunkel, a' jövendők bizonytalanok; der Deutlichkeit beraubt, homályos értelmű; eine dunkle Antwort, homályós feletet; adv., finster, unbekannt, homályosan, érthetetlenűl.

Dunkel, das, die Dunkelheit, homályosság, setétség.

Dunkelblau, adj., setétkék, szederjes kék.

Dunkelbraun, adj., setétbarna.

Dunkelfarbig, adj., setét színű; barnás; adv., setét színűre.

Digitized by Google

Dunkelgelb, adj., setét sárga.
Dunkelgrün, adj., setét zöld.
Dunkelheit, die, homály, homályosság, setétség; eine undeutliche Sache, homályos érthetetlen dolog.
Dunkeln, homályosodni, alkonyodni; es fängt an zu dunkeln, alkonyodik.
Dunkelroth, adj., setét veres.
Dunſt, der, göz, kigözölgés; ſt. Vogelſchrot, apró srét.
Dunſtbad, das, gőzferdő.
Dunſten, gőzölgeni, gőzölögni, felgőzölögni.
Dunſten, das, gőzölgés.
Dunſtkreis, der, gőzkörnyék.
Duodez, das, von Büchern das Zwölftel-Format, tizenkettőd rét.
Duplicat, das, páros v. kettős példa.
Durch, praep. mit dem Accus. által, keresztül, -on v. ön által, -an v. -en által; -on v. -en keresztül, által rajta, keresztül rajta; durch den Strom ſchwimmen, általúszni a' sebes folyón; von der Zeit ſt. hindurch, ban-ben, -által, -val-vel, -al-el; durch das Fenſter ſehen, az ablakon által nézni v. látni; das ganze Jahr durch, egész esztendőt által, v. egész esztendőben; die ganze Nacht durch, egész éjjel; ſt. unter, in gewiſſen Redensarten, z. B. durch einander, összevissza, öszve meg öszve, keresztül kasúl; adv., keresztül; durch und durch, végig meg végig.
Durchackern, z. B. ein Feld, egészen felszántani a' földet; mélyre szántani.
Durchängſten, nagyon megijesztèni, félelemmel bétölteni.
Durchätzen, keresztül etetni, p. o. a' választóvízzel.
Durcharbeiten, gehörig bearbeiten, szorgalmatosan v. jól kidolgozni; den Teig durcharbeiten, a' tésztát jol meggyúrni, megdagasztani; f. wund arbeiten, kidörgölni; ſich die Hände durcharbeiten, a' kezeit a' dolgozásban kisebesítni; trop. durchprügeln, megagyabugyálni; ſich durcharbeiten, d. i. ſich einen Weg bahnen, útat nyitni magának, keresztül dolgozni magát rajta; ſich durch den Schnee durcharbeiten, a' havon keresztül vergődni.
Durcharbeitung, die, z. B. einer Rede, kidolgozás; eines Teiges, meggyúrás.
Durchaus, adv., ſt. gänzlich, egészen; ſt. ſchlechterdings, egyábtaljában; bei Verneinungen, durchaus nicht, éppen nem, tellyességgel nem, semmiképpen nem.
Durchbacken, gehörig backen, egészen megsülni, jól megsülni.
Durchbeben, egészen megrázni, megreszkettetni, megjárni, keresztül hatni.
Durchbeißen, ketté harapni; ſt. wund beißen, kiharapni, megsebesítni harapás által; ſich durch Beißen beraushelfen, harapdálva kiszabaditni magát, általrágni magát, kirágni magát, mint az egér az egérfogóból.
Durchbeitzen, von einem beitzenden Körper durchdrungen werden, wie z. B. von Scheidewaſſer, keresztül enni, mint a' választóvíz; oder durchdringen laſſen, keresztületetni, által maratni, általetetni, etető nedvel valamit.
Durchbetteln, végig koldúlni p. o. a' falut; ſich durchbetteln, koldúlással eltartogatni magát.
Durchblättern, z. B. ein Buch, végig forgatni a' könyvet; trop. flüchtig hier und da leſen, végig futni rajta, sebesen végig forgatni.
Durchblättern, das, végig forgatás.
Durchblaſen, keresztül v. általfújni rajta; keresztülkasúl fújni rajta.
Durchblicken, durch eine Oeffnung blicken, által tekínteni v. nézni; mit einem Blicke durchdringen, végig nézegetni.
Durchbohren, keresztül fúrni; trop. einen empfindlichen Schmerz verurſachen, fájdalommal keresztül járni, keresztül hatni rajta, mint a' fájdalom; ſt. durchlöchern, keresztül lyukasztani, kilyukasztani, p. o. a' hajót; durch und durch ſtechen, keresztül ütni, szúrni v. verni.
Durbohrung, die, általfúrás, keresztülfúrás, általszúrás, keresztülszúrás.
Durchbraten, jól megsülni.
Durchbrauſen, dühösködve általjárni, mint a' szél valamit.
Durchbrechen, eig. mit Gewalt eine Oeffnung durch einen Körper machen, keresztül törni, kettétörni; trop. ſich durch Brechen einen Weg machen, keresztül törni rajta, útat törni magának rajta; eine Mauer durchbrechen, a' falat keresztül törni; die Linien durchbrechen, keresztül törni a' soron, v a' tábor sorain; durchbrochene Arbeit, d. i. ausgeſchnittene, ausgetheilte oder ausgenähte Arbeit, keresztül lyuggatott munka; ſich durchbrechen, d. i mit Gewalt einen Weg

Digitized by Google

durch etwas machen, keresztül rontani, törni, kirontani, mint a' tolvaj a' tömlöczből; ſt. hervorbrechen, wie z. B. Blattern, Blüthen, kiütni, mint a' himlő, kifejleni, mint a' bimbó.

Durchbrechen, das, die Durchbrechung, keresztülrontás v. törés.

Durchbrennen, brennend durch etwas bringen, keresztül égni rajta; brennend einen Weg durch etwas öffnen, kiégetni.

Durchbringen, durch einen Ort bringen, z. B. Menſchen, Thiere, valamelly helyen végig által v. keresztül vinni; Sachen, általhúzni rajta; einen Faden durch die Nadel bringen, belehúzni a' tőbe a' czérnát; beſ. in gutem Zuſtande erhalten, z. B. Pflanzen, kiteleltetni a' téli hideg ellen megoltalmazni, attól megörizni, eltartani télen által p. o. plántát, marhát; ſt. verſchwenden, elpazérlani, eltékozolni, elvesztegetni p. o. atyai örökségét; ſich durchbringen, d. i. ſich mit Mühe durchhelfen, eltartogatni magát, elélni, ügyelbajjal élősködni.

Durchbringer, der, pazérló, vesztegető, tékozló.

Durchbringung, die, pazérlás, vesztegetés, tékozlás.

Durchbruch, der, általtörés, általrontás, keresztülrontás; általrontás helye p. o. a' víznek a' gáton.

Durchbrüllen, ordítni keresztül rajta p. o. az erdőn.

Durchdenken, jól meggondolni valamit, gondolóra venni; daher: durchgedacht, meggondolt, megfontolt; eine durchgedachte Rede, előre jól elgondolt beszéd.

Durchdenken, das, meggondolás, megfontolás.

Durchdrängen, ſich, keresztül tolakodni v. nyomúlni rajta, általtörekedni.

Durchdringen, mit Gewalt und Ueberwindung von Hinderniſſen, keresztülhatni, rontani v. törni, általhatni v. nyomúlni; dann: ſeine Abſicht erreichen, győzni, elérni czélját, czéljára eljutni, a' nehezségeket elhárítni, és úgy győzni v. érni el kívánságát activ.; durch einen Ort dringen, keresztülmenni valamelly helyen; durch alle Theile dringen, általjárni, meghatni, valamit, öszvejárni mint p. o. a' hideg a' testet; von Empfindungen, Affecten, meghatni, megindítni; die Freude durchdringt mein Herz, az öröm maghatja szívemet.

Durchdringend, adj., háthatós, hathatós; eine durchdringende Rede, hathatós v. szívreható beszéd; ein durchdringender Verſtand, sebes ész, éles elme; vom Schalle, Tone, éles füleket megható p. o. hang.

Durchdringlich, adj., általjárható t. i. test.

Durchdringung, die, keresztülhatás v. járás.

Durchdrücken, z. B. den Saft durch ein Tuch, keresztül v. általnyomni rajta; durch Drücken zerbrechen, nyomással keresztül törni.

Durcheilen, végig futni rajta, keresztül futni valamit; trop. mit den Augen durcheilen, d. i. flüchtig durchſehen, hirtelen végig nézni, keresztül futni a' szemeivel.

Durcheinander, adv., ohne Ordnung, öszvevissza, keresztülkasúl.

Durchfahren, auf einem Fuhrwerke durch einen Ort bringen, keresztül vinni valamelly helyen t. i. kocsin; ſich ſchnell durch einen Ort bewegen, keresztül menni rajta p. o. valamelly helyen kocsival; durch vieles Fahren verderben, z. B. einen Weg, eljárni, elvágni sok járással p. o. az útat.

Durchfahrt, die, das Durchfahren, általmenetel általjárás p. o. kocsival, keresztülmenetel, végigmenés; der Ort, wo man durchfahren kann, általjárás, általjáró hely, p. o. vízen.

Durchfall, der, hasmenés.

Durchfallen, keresztülesni, általesni; trop. etwas nicht erhalten, elesni valamitől, kimaradni, elmellőztetni p. o. hívatal kiosztáskor.

Durchfalten, mindenütt ránczba szedni.

Durchfaulen, egészen v. keresztülrothadni.

Durchfechten, mit Worten oder Gründen eine Sache vertheidigen, szóbeli vitatással 's okoknál fogva megnyerni, ſich durchfechten, d. i. ſich durch Fechten einen Weg bahnen, fegyveres kézzel keresztültörni v. útat nyitni magának; trop. ſich mit allerlei Reden vertheidigen, kivívni magát a' veszedelemből, akár pennával akár szóval.

Digitized by Google

Durchfeilen, keresztül reszelni, elreszelni.
Durchfeuchten, megnedvesítni.
Durchflechten, beléfonni, p. o. hajába valamit v. azzal öszvefonni.
Durchfliegen, durch eine Oeffnung fliegen, keresztül repülni, kirepülni rajta; durch einen Raum fliegen, végig repülni.
Durchfliehen, beszaladgálni, bejárni p. o. a' mezőt.
Durchfließen, keresztül folyni, kifolyni rajta; végig folyni p o. a' helyet.
Durchfluß, der, keresztülfolyás.
Durchforſchen, jól megvizsgálni.
Durchforſchung, die, szoros megvizsgálás.
Durchfragen, végig v. rondre kérdezni.
Durchfreſſen, általrágni, kirágni, keresztülrágni v. lyuggatni; trop. von Schärfen, die durch einen Körper dringen, kienni, felonni, felmarni, keresztülenni; ſich durchfreſſen, wie Mäuſe, magát valahonnan kirágni.
Durchfrieren, keresztül v. által fagyni, általfázni, öszvefázni.
Durchführen, durch einen Ort, valamelly helyen végig v. keresztül vinni, általvinni, szekeren; ſt. vollführen, vollenden, végezni elvégezni végre hajtani a' munkát; Muſ. einen Satz durchführen, d. i. durch die Tonarten nach den Regeln des reinen Satzes, minden hangnemeken változtatva eljátszani.
Durchführung, die, általvivés.
Durchfuhr, die, általvitel keresztülvitel t. i. szekeren.
Durchgang, der, das Durchgehen, általjárás v. menetel, keresztüljárás; ein Ort, wo man durchgehet, általjáró hely.
Durchgängig, adj., általmenő, általjáró, közönséges, általjában való; adv. allgemein, közsönségesen, általjában, mindenütt.
Durchgehen, durch einen Ort gehen, végig menni rajta, által v. keresztül menni, keresztül járni, eljárni, végig járni; beſ. von Körpern, die durch andere gehen, z. B. das Licht durchlaſſen, a' világosságot általereszteni; ſt. durchdringen, keresztül v. általmenni, p. o. a' vízen, városon, v. mint a' golyóbis a' testen; ſt. flüchtig werden, von Menſchen, elszökni, von Thieren, elszaladni, el-, v. kiszabadúlni; ſt. durchſetzen, die Oberhand behalten, helybe hagyatni; z. B. der Geſetzvorſchlag geht durch, a' törvényjavallat helybehagyatik, v. elfogadtatik; eine Rechnung durchgehen, a' számadást megvizsgálni; ſt. wund gehen, a' menésben kisebesíteni; ſt. abnützen, zerreißen, a' sok járásban kikoptatni.
Durchgehen, das, általmenetel v. járás, elszökés, béútazás, megvizsgálás.
Durchgehends, adv., überall, mindenütt, általfogva; es iſt durchgehends bekannt, közönségesen tudva van, mindenütt tudják.
Durchgießen, általtölteni.
Durchglühen, egészen megtüzesíteni.
Durchgraben, általásni, keresztülásni.
Durchgreifen, által v. keresztülkapni, egyenesen neki állani, neki menni.
Durchgrübeln, egészen megvizsgálgatni valamit, végig nézegetni v. vizsgálgatni.
Durchgucken, általkukucsálni.
Durchguß, der, általtöltés.
Durchhauen, z. B. Holz, által v. keresztül vágni; ſich durchhauen, általvágni. v, keresztülvágni magát az ellenségen.
Durchhaus, das, általjáró ház.
Durchhecheln, z. B. den Flachs, meggerebenelni; trop. jemandes Betragen ſpöttiſch tadeln, durchziehen, valakit magaviseletéért 's a' t. jól lerakni, lepirongatni.
Durchheitzen, jól béfütni.
Durchhelfen, jemanden z. B. durch den Wald, az általmenetelben segítni; trop. aus einer Verlegenheit helfen, kisegítni valakit valamiből; ſich durchhelfen, d. i. ſich aus einer Verlegenheit ziehen, magán segítni tudni, kitudni magát segítni valamiből.
Durchirren, bébarangolni, békóválygni, keresztül tévelygni rajta.
Durchjagen, keresztül hajtani v. sietni rajta; als Jäger, z. B. einen Wald durchjagen, végig vadázni az erdőt; trop. das Seinige durch die Kehle durchjagen, mindenét a' torkára vesztegetni.
Durchkäuen, jól megrágni.
Durchklopfen, keresztül- v. általverni p. o. a' szeget a' lyukon; trop. jól megverni.
Durchkneten, jól megdagasztani.
Durchkochen, jól megfözni, megföni.
Durchkommen, általmenni v. jönni, keresztül menni v. jönni; für: aus

Digitized by Google

einer Verlegenheit kommen, kiszabadúlni, kíverekedni valami bajból.

Durchkönnen, d. i. kommen oder gehen, általmehetni, keresztülmehetni v. jöhetni.

Durchkosten, mind végig kóstolni v. mind megkóstolni.

Durchkratzen, általvakarni, ki-, v. keresztülvakarni.

Durchkreutzen, keresztüljárni, keresztülvágni egymást, mint a' líneák; meine Gedanken durchkreutzen sich, egyik gondolatom a' másikba ütődik.

Durchkriechen, keresztül mászni rajta, által v. keresztül bújni; ich bin alle Winkel durchkrochen, minden zeget zugot kikurkásztam v. bekerestem, bejártam.

Durchlachen, végig nevetni, mindég nevetni rajta v. alatta.

Durchlassen, által v. keresztül ereszteni, bocsátni.

Durchlaucht, die, ein Titel fürstlicher Personen, Herczegség; Euer (Ew.) Durchlaucht haben befohlen, Herczegséged parancsolta; Durchlauchtigster Fürst, Kegyelmes Herczeg; Durchlauchtigste Fürstin, Kegyelmes Herczegné.

Durchlauf, der, általfutás, keresztülszaladás.

Durchlaufen, einen Ort, általfutni, keresztülszaladni valami helyet; mit den Augen durchlaufen, d. i. flüchtig durchlesen, z. B. ein Buch, végig futtatni a' könyvet szemeivel; mit Worten durchlaufen, d. i. kurz erzählen, rövid szóval illetni v. előadni valamit, röviden elmondani; in Gedanken durchlaufen, d. i. schnell durchdenken, hirtelen eljárni eszével, végig futni az eszével; für: flüchtig durchdringen, hirtelen keresztül járni, meghatni; f. zurücklegen, végig menni rajta, meghaladni; die angesehnsten Ehrenstellen durchlaufen, a' főbb v. nevezetessebb hivatalokat végig szolgálni v. sorba viselni; durch vieles Laufen zerreißen, z. B. Schuhe, a' sok járásban elszaggatni

Durchläutern, megtisztítni az allyától valamit p. o. ezüstöt.

Durchläuterung, die, megtisztítás.

Durchleben, elélni, eltölteni, végig élni, bizonyos időt.

Durchlesen, elolvasni, egészen elolvasni, végig v. keresztül olvasni.

Durchlesen, das, die Durchlesung, elolvasás, keresztül- v. végig olvasás.

Durchleuchten, keresztülvilágítni rajta, általlátszani rajta, keresztülhatni a' világosságnak valami testen; kilátszani belőle, megtetszeni rajta, kitetszeni.

Durchlöchern, általlyuggatni, kifúrni, keresztülfúrni.

Durchlüften, kiszellőztetni.

Durchlügen, sich, hazugsággal kisegíteni magát.

Durchmarsch, der, által v. keresztülmenetel.

Durchmarschiren, által v. keresztülmenni valamelly helyen, mint a' katonák.

Durchmengen, jól öszveelegyítni.

Durchmessen, általmérni.

Durchmesser, der, Diameter, általmérő, ein halber Diameter, küllőlínea, féláltalmérő.

Durchmischen, jól öszvekeverni, öszveelegyítni.

Durchmischung, die, öszveelegyítés-öszvekeverés.

Durchmüssen, d. i. gehen, reiten, fahren, kéntelen lenni v. kénteleníttetni általmenni, általlovagolni, általkocsizni.

Durchmustern, jól rendre v. mind rendre vizsgálni t. i. a' katonákat; ft. tadeln, megrostálni.

Durchmusterung, die, rendrevizsgálás,

Durchnähen, keresztül varrni.

Durchnässen, béáztatni, megáztatni; durchnäßt werden, meg-, v. öszveázni.

Durchnagen, által-, el-, kettérágni, mint az egér; trop. der Gram durchnagt mein Herz, a' bú epeszti, mardossa szívemet.

Durchpassiren, által v. keresztülmenni, v. útazni.

Durchpassirung, die, általmenés v. útazás.

Durchpflügen, megszántani.

Durchpressen, által v. keresztülnyomni, által v. keresztülsajtolni v. préselni.

Durchprügeln, jól megverni.

Durchräuchern, vom Rauche durchdringen lassen, keresztül megjáratni a' füstel; des Wachsgeruches wegen, kifüstölni; bes. gehörig räuchern, z. B. Schinken, fel-, v. megfüstölni p. o. a' sódort.

Durchrasen, rasend durcheilen, dühösen befutni, bejárni; rasend zubringen,

Digitized by Google

z. B. die Nacht, dühösen tölteni el p. o. az egész éjtszakát.

Durchrechnen, öszvevetni.

Durchregnen, z. B. es regnet durch, keresztül v. által esik az eső, béesik az eső.

Durchreiben, által v. keresztüldörgölni.

Durchreichen, által v. keresztülnyújtani, p. o. lyukon keresztül valamit; végig v. keresztülérni rajta.

Durchreiſe, die, által v. keresztülutazás, p. o. valamelly helyen.

Durchreiſen, keresztül útazni valahol, általutazni valamelly helyen; bejárni, beútazni valamelly tartományt.

Durchreißen, kettészakasztani, végig v. keresztülszakasztani, végig hasítni; elszakadni, végig v. kettészakadni.

Durchreiten, keresztül v. végig lovagolni rajta, általlovagolni valamelly helyen, lovan bejárni, bélovagolni a' helyet.

Durchrennen, beszaladgálni: öszveszaladgálni, p. o. a' várost; jemanden durchrennen, valakit nyargalva keresztülütni v. döfni.

Durchrinnen, általfolyni, keresztülcsorogni.

Durchrütteln, jól felrázni.

Durchſägen, kettéfürészelni.

Durchſäuern, jól megsavanyítni; jól megsavanyodni.

Durchſalzen, das Fleiſch, jól megsózni a' húst.

Durchſchauen, durch eine Oeffnung ſchauen, által v. keresztülnézei rajta; für: ſtückweiſe beſchauen, egyenként megnézegetni; mit ſcharfem Blicke durchdringen, in allen Theilen erkennen, keresztül látni rajta, megesmerni, végig nézegetni valamit.

Durchſcheinen, által v. keresztül látszani.

Durchſchieben, általtaszítni, keresztültolni.

Durchſchießen, által v. keresztüllőni; ein Buch durchſchießen, d. i. Blätter weißes Papier dazwiſchen heften, levelenként fejér v. tiszta papirost köttetni a' könyv közzé.

Durchſchiffen, keresztül v. végig hajókázni valamelly helyen; überall beſchiffen, hajóval bejárni, behajókázni, valami vizet, tót, ée.

Durchſchimmern, általragyogni.

Durchſchlängeln, oder ſich durchſchlängeln, csavarogva végig v. keresztül folyni.

Durchſchlafen, végigaludni.

Durchſchlag, der, általverés, általtörés, általverő v. törő műszer.

Durchſchlagen, eine Oeffnung durch etwas ſchlagen, általverni v. döfni; által v. keresztülszúrni, általütni rajta; lyukat éjtenni; eine Wand durchſchlagen, általlyukasztani a' falat; einen Nagel durchſchlagen, keresztülverni p. o. a' szeget valamin; durch ein Sieb einen Durchſchlag treiben, z. B. Erbſen, általtörni, p. o. a' borsót a' lyukacsos edényen; insbeſondere ſich durchſchlagen, d. i. ſich durch Schlagen einen Weg bahnen, fegyveres kézzel keresztültörni v. útat nyitni magának; trop. aus einer Verlegenheit entkommen, kiverekedni a' veszedelemből; ſt. durchdringen, z. B. der Regen ſchlägt durch, az eső által hat, keresztül esik, v. béesik; f. eine Feuchtigkeit durchdringen laſſen, általereszteni a' nedvességet, általszivárogni rajta, keresztülmenni valamin; das Papier ſchlägt durch, ez a' papiros iszik.

Durchſchleichen, ſich, elszökni, elillantani.

Durchſchleifen, keresztül köszörülni.

Durchſchlüpfen, z. B. durch das Fenſter, az ablakon ki-, v. bebújni, keresztülbújni rajta; jemanden durchſchlüpfen laſſen, d. i. durch die Flucht entkommen laſſen, valakit elszöktetni; auch trop. ihn ſchonen, valakinek valamit elnézni, elhallgatni.

Durchſchneiden, keresztülvágni v. metszeni, ketté vágni; eine Linie durchſchneiden, a' lineát elvágni, elosztani; der Fluß durchſchneidet die Stadt, a' folyóvíz végig hasítja a' várost.

Durchſchneiden, das, der Durchſchnitt, ketté v. elvágás, elmetszés; der Kreuzſchnitt, keresztülvágás; im Durchſchnitt, das iſt: Eins ins Andere, körülbelől, mintegy; der Ort, wo etwas durchſchnitten iſt, z. B. eines Dammes, bévágás, bévágás helye.

Durchſchwärmen, z. B. die Straßen, bebarangolni; viele Tage durchſchwärmen, sok napokig tobzódni.

Durchſchwimmen, által v. keresztül úszni rajta; ſich durch Schwimmen

Dretten, kiúszni, kimenekedni úszással.

Durchſchwitzen, z. B. das Hemd, facsaróra izzadni az ingét.

Digitized by Google

Durchſegeln, általhajókázni.

Durchſehen, durch eine Oeffnung, oder Körper ſehen, által vagy keresztülnézni valamin; mit dem Geſichte durchdringen, általlátni; nach allen Theilen beſehen, jól megnézegetni, megvizsgálni valamit; ein Buch durchſehen, d. i. leſen, valamelly könyvet megolvasni, végig nézni.

Durchſeihen, megszűrni, általszűrni.

Durchſeihen, das, die Durchſeihung, meg v. általszűrés.

Durchſetzen, által v. keresztülmenni, p. o. lóháton a' vizen ée; eine Sache durchſetzen, d. i. ſeine Abſicht erreichen, elérni czélját, kivinni a' dolgot, véghezvinni, végrehajtani valamit.

Durchſetzung, die, által v. keresztülmenés p. o. lóháton a' vizen; végrehajtás, czéljának elérése.

Durchſicht, die, keresztülnézés v. látás; megnézegetés.

Durchſichtig, adj., világos, látható; von der Luft, von Glas, általlátszó; durchſichtig ſeyn, világos v. általlátszo lenni.

Durchſichtigkeit, die, z. B. des Glaſes, általlátszóság, villágosság.

Durchſickern, tropfenweiſe durchdringen, általszivárogni.

Durchſieben, megrostálni; durch ein Mehlſieb durchſieben, megszitálni, szitán által eresztenni; durchgeſiebt, roztált, szitált.

Durchſpähen, gondosan v. figyelemmel megvizsgálni, vizsgálora venni.

Durchſpießen, felnyársalni, nyársal keresztül szúrni v. verni.

Durchſpringen, általugrani.

Durchſtechen, keresztülszúrni, általdöfni, kilyukasztani.

Durchſtecken, keresztül húzni rajta, p. o. a' sinórt valamin.

Durchſtehlen, ſich, elszökni, elillantani.

Durchſtöbern, durchſuchen, kikeresgélni, felkutatni mindent.

Durchſtoßen, keresztül taszítni rajta; für: durchlöchern, kilyukasztani; mit dem Degen durchlöchern, keresztül döfni, szúrni v. ütni p. o. kardal, nyársal.

Durchſtrahlen, keresztül súgárlani, mint, a' nap a' ködön.

Durchſtreichen, keresztülvonni v. húzni p. o. az írást pennával, kitörleni; ſt. durchwandern, öszvejárni, bébarangolni; mit ſeyn, ſich flüchtig durch einen Ort bewegen, keresztüljárni, megjárni, mint p. o. a' szél a' tájjékon.

Durchſtreichung, die, keresztülvonás t. i. pennával, kóborlás.

Durchſtreifen, béjárni, bébarangolni, békóborlani; t. i. valamelly helyet, tájjékot.

Durchſtreifen, das, die Durchſtreifung, bébarangolás, békóborlás.

Durchſtrich, der, keresztülhuzása az írásnak.

Durchſtrömen, keresztülfolyni.

Durchſtürzen, keresztülbuktatni, taszítni; mit ſeyn, keresztülrohanni v. bukni.

Durchſuchen, kikeresgélni, mindenütt kikeresni, öszvekeresni, mindent felhányni.

Durchſuchung, die, kikeresgelés, felhányás, kikutatás.

Durchſüßen, jól megédesitni.

Durchtanzen, eleitőlfogva végig tánczolni; beſ. mit Tanzen zubringen, z. B. eine Nacht, tánczolással tölteni, végig tánczolni p. o. az éjtszakát; durch Tanzen durchlöchern, z. B. Schuhe, tánczolásba kilyukasztani.

Durchträumen, végig álmodni.

Durchtreiben, z. B. das Vieh durch's Waſſer, általhajtani p. o. a' marhát a' vizen; Erbſen durchtreiben, d. i. durch den Durchſchlag treiben, általtörni p. o. a' borsót.

Durchtreten, etwas, sok járással általkoptatni, általtörni v. keresztül lyukasztani.

Durchtrieb, der, z. B. eines Viehes über irgend einen Grund und Boden, szabad hajtása a' marhának más földjén keresztül.

Durchtrieben, adj., liſtig, verſchlagen, ravasz, hamis, csalfa, álnok; adv. ravaszúl, álnokúl, hamisan.

Durchtriebenheit, die, ſt. Verſchlagenheit, Liſt, ravazság, cssintalanság, hamisság.

Durchtriefen, keresztülcsepegni, általcsepegni rajta.

Durchwachen, z. B. eine Nacht, ébren v. vígyázva költeni el, p. o. az éjtszakát, fenn lenni; nem alúdni p. o. egész éjtszaka, egész éjjel virrasztani.

Durchwachſen, keresztülnőni, bénőni, általnőni rajta.

Durchwagen, ſich, keresztülmérészelni, p. o. menni valamin, ée.

Durchwallen, buzogva keresztüljárni, mint a' felhevült vér a' testet.

Digitized by Google

Durchwandeln, béjárni, bébarangolni.
Durchwandern, béjárni, öszvejárni, beútazni.
Durchwandern, das, Durchwanderung, die, héútazás, bé-, v. öszvejárás.
Durchwärmen, z. B. ein Zimmer, jól béfűtni a' szobát, bémelegitni.
Durchwäſſern, z. B. den Erdboden, megöntözni, megáztatni.
Durchwaten, z. B einen Fluß, általláboloni a' folyóvizet.
Durchweben, einweben, belészöni.
Durchweg, der, általmenés, általjárás, általjáró hely.
Durchwehen, keresztül fújni rajta, mint a' szél; wehend durchdringen, keresztül járni, mint a' szél valamit.
Durchweichen, weich werden, keresztülázni v. lágyúlni, meglágyúlni megpuhúlni; in einer Flüßigkeit. általázni; weich machen, keresztüláztatni, meglágyitni; durch eine Flüßigkeit, általáztatni.
Durchweinen, z. B. die Nacht, sírva v. sirásban tölteni, p. o. az éjtszakát.
Durchwinden, etwas, belészöni, fonni; ſich durchwinden, kieviczkélni valamiből; trop. ſich mit Mühe aus einer Verlegenheit helfen, nagy bajjal kimenekedni.
Durchwiſchen, unbemerkt entkommen, elszökni, kiszökni a' többek közzül; trop. ohne Strafe wegkommen, szárazon v. büntetés nélkül menni el.
Durchwühlen, öszvetúrni, feltúrni mindenütt, öszveturkálni; trop. felkutatni, öszvehányni vetni, felforgatni.
Durchwürzen, z. B. die Speiſen, jól megfüszerezni, megfüszerszámozni; trop. den Ernſt mit Freundſchaft durchwürzen, a' komolyságnak nyájassággal adni meg a' savát v. diszét.
Durchzählen, felszámlálni.
Durchzählung, die, felszámlálás.
Durchziehen, z. B. einen Ort oder Raum, által v. keresztülhúzni valamin v. rajta, beléhúzni p. o. a' tőbe a' czérnát; ſt. durchreiſen, keresztülútazni valahol; jemanden durchziehen, valakit kigúnyolni.
Durchzug, der, z. B. der Luft, keresztülfúvás, v. húzódás; ſ. Durchreiſe, általmenetel v. útazás, keresztülútazás.
Durchzwängen, durchzwingen, kényszerítni által menni; ſich durchzwingen, mit Mühe durchdrängen, által v. keresztül tolakodni v. nyomakodni.
Durſt, der, szomjúság, szomjúhozás; ſeinen Durſt ſtillen oder löſchen, szomjúságát csillapitni v. oltani; ſt. heftiges Verlangen nach etwas, hév. kivánság, valaminek hév kivánsága, vágyódás valamire.
Durſten oder dürſten, szomjúzni, szomjúhozni, szomjas lenni; ich dürſte, oder mich dürſtet, szomjúzom, ihatnám, szomjas vagyok; trop. von den Pflanzen, der Erde, d. i. nach Feuchtigkeit verlangen, kivánni a' nedvességet, mint a' száraz föld, a' kókkadó plánták, szomjúhozni; ein heftiges Verlangen nach etwas empfinden, hevesen kivánni valamit v. vágyni valamire, szomjúhozni valamit.
Durſtig, adj., szomjú, szomjas; trop. von der Erde, von Pflanzen, esőt v. nedvességét kivánó, kiszáradt; ſ. begierig nach etwas, valamire vágyódó, valamit hevesen kivánó; adv. szomjan.
Durſtloſigkeit, die, szomjatlanság.
Duſel, der, ohne pl. eine Art Betäubung, z. B. wenn man nicht ausgeſchlafen hat, elkábulás, tántorgás.
Dutzbruder, der, ollyan barátok v. esmerősök, kik egymást tezik, v. te- vel szóllitják, pajtás, pajtások; ich bin Dutzbruder mit ihm, te 's tu vagyok vele v. mi te-zük egymást.
Dutzen, Du nennen, valakit tezni, tevel szóllitni.
Dutzend, das, tizenkét, tizenkettő, egy tuczet, tüczet, tizenkét darabból álló csomó.
Dutzendweiſe, adj., tüczetenként.
Dynaſt, der, Machthaber, Herrſcher, uralkodó, dinasta.
Dynaſtie, die, ſt. Herrſchaft, uralkodás; ſt. Herrſcher-Familie, urolkodóház.
Dyſenterie, die, Ruhr, hasmenés t. i. betegség, dizenteria.

Digitized by Google

E.

Ebbe, die, Abfluß des Meerwassers nach der Fluth, tenger apadás. v. lohadás; Ebbe und Fluth, a' tengernek apadása és dagadása.

Eben, adj., flach, gleich, lapos, tér, róna, egyenes, sík; ebenes Feld, sík, tér, v. róna föld; st. gerade, glatt, egyenes, síma; ein ebener Weg, egyenes út, az az, nem hajlós; eben machen, elegyenteni.

Eben, adv., 1) von der Zeit, st. gerade zu der Zeit, éppen, éppen akkor, éppen most; eben jetzt, éppen most, csak most; eben damals, als ꝛc., ugyan akkor, hogy 's a' t.; 2) der Gleichheit nach, d. i. auf gleiche Art, éppen úgy, szinte úgy, szintúgy; eben so, s. eben sowohl, als, wie, szintúgy, mint — éppen úgy, mint — oder für: eben so beschaffen, ein eben solcher, szinte olly, szintolly; eben der oder derselbe, eben die oder dieselbe, úgyan az, éppen az, ugyan ő, 3) schlechterdings, allerdings, éppen, man muß eben nicht reich seyn, nem szükség éppen gazdagnak lenni.

Ebenbaum, der, ébenfa, Indiai feketefa.

Ebenbild, das, kép, képmás, valamelly képnek hasonló mássa; st. Aehnlichkeit, hasonlatosság.

Eben da, adv., ugyan ott, éppen ott.

Eben daher, adv., ugyan onnan, éppen onnan.

Eben darum, éppen azért.

Eben der, derselbe, ugyan v. éppen az,

Eben dieser, ugyan v. éppen ez.

Ebenbürtig, adj., egyenlő eredetű v. születésű.

Ebenfalls, adv., hasonlóképpen, szintúgy.

Ebenholz, das, ébenfa.

Ebenmäßig, adj., gleich, ähnlich, hasonló, egyenlő, adv., hasonlóképpen.

Ebenmaß, das, arány, arányosság.

Ebene, die, síkság, térség, róna föld.

Ebenen, oder ebnen, eben machen, egyenlővé tenni, elegyengetni.

Eber, der, kandisznó, ártány; wilder Eber, vadkan.

Echo, das, der Wiederhall, térhang, visszhang, visszahangzat.

Ecke, die, der Winkel, szeglet, szegelet, külső vagy belső szeglet, zug, zugoly; die Ecke des Hauses, á' ház szeglete; die Ecke des Auges, a' szemnek zugai v. szegletei; drei Ecke habend, háromszegletű; an allen Ecken, d. i. überall, mindenütt; in keiner Ecke finden, valakit seholsem találni.

Eckfeile, die, szegletes reszelő.

Eckhaus, das, szegletház.

Eckig, adj., szegletes; adv., szegletesen.

Eckpfeiler, der, szegletágos.

Eckstein, der, szegletkő.

Eclatant, adj., jeles, fényes, pompás.

Eclipse, die, meghomályosodás, fogyatkozás, p. o. napban, hóldban.

Ecliptik, die, napút, a' nap esztendőnkentvaló útja az égen.

Edel, edler, edelste, nemes; edle Gesinnungen, nemes indúlatok; eine edle Kühnheit, nemes merészség; st. vornehm, ansehnlich, előkelő nemes; die Edlen des Volkes, a' népnek előkelői v. nemes férjfiai; adv. nemesen; edel denken, nemesen gondolni; edel erzogen, gebildet, jelesen neveltetett, taníttatott.

Edeldame, Edelfrau, die, nemes asszonyság.

Edeldenkend, adj., nemes gondolkozású.

Edelgeboren, adj., nemes születésű, nemzetes.

Edelhof, der, nemes telek.

Edelknabe, der, úrfi, nemes úrfi; bei Königen, udvari nemes úrfi; dieselben zusammen, udvarban a' fejedelem körül szolgáló úrfiak v. nemes úrfiak.

Edelmann, der, nemes, nemes ember, die Edelleute, nemesség; von altem Adel, ősi nemes nemzetségű; von neuem Adel, megnemesedett; ein junger Edelmann, fiatal nemes ember.

Edelmännisch, adj., nemesi, nemes; adv. nemes módon, nemesen.

Edelmuth, der, edle Gesinnung, nemes indúlat, nemesség.

Edelmüthig, adj., nemes gondólkozású

v. lelkű; adv. nemesen, 'emberségesen, nemes indúlattal.
Edelmüthigkeit, die, nemes indúlatúság v. lelkűség.
Edelsinn, der, nemes érzés.
Edelstein, der, drágakő; mit Edelsteinen besetzt, drágaköves; einen Edelstein in Gold fassen, drágakövet aranyba foglalni.
Edict, das, rendelés, parancsolat.
Effect, der, die, Wirkung, sikere, foganatja, következése valaminek.
Effecten, die, Geräthschaften, pl, birtok, jószág, házieszközök.
Effective, adv.; wirklich, valóságosan.
Egal, egyenlő.
Egalite, die, egyenlőség.
Ege oder Egge, die, borona.
Eggen, boronálni, elboronálni.
Eggen, das, boronálás, elboronálás.
Egger, der, boronáló.
Egoist, der, magátkedvellő.
Ehe, partic. eher als, minekelőtte; eher, elébb; vielmehr, lieber, inkább, készebb.
Ehe, die, der Ehestand, házasság, házassági vagy páros élet.
Eheband, das, házassági kötelek.
Ehebett, das, hálónyoszolya a' házasoknál.
Ehebrechen, (nur im Infin. üblich), házasságot rontani, paráználkodni.
Ehebrecher, der, parázna, házasságrontó t. i. férjfi.
Ehebrecherin, die, parázna házasságrontó t. i. asszony.
Ehebrecherisch, adj., parázna, házasságrontó; adv. paráznáúl.
Ehebruch, der, paráznaság, házasságrontás.
Ehebund, der, das Ehebündniß, házasságkötés, házasságra kelés.
Ehecontract, der, házassági kötelezőírás.
Ehefrau, die, feleség, házastárs, hitves, hitestárs.
Ehefrieden, der, házassági békesség.
Ehegatte, der, férj, hitestárs, házastárs.
Ehegattin, die, feleség.
Ehegemahl od. Ehegenoß, und Ehegemahlin od. Ehegenoßin, s. Ehegatte u. Ehefrau.
Ehegesetz, das, házassági törvény.
Ehegestern, adv. tegnapelőtt.
Eheleute, die, házasok.
Ehelich, adj. házassági p. o. szeretet; adv. z. B. ehelich geboren, házasságban v. törvényes ágyban született.
Ehelichen, eine Person, elvenni valakit, házasodni, megházasodni.
Ehelichung, die, házasság.
Ehelos, adj. nőtelen t. i. férjfi; adv. nőtelenen.
Eheloßigkeit, die, nőtelenség.
Eheluſtig, adj. házasodni kivánó.
Ehemalig, adj. régi, hajdani.
Ehemals, adv. hajdan, régen, ez előtt.
Ehemann, der, férj, házas ember.
Ehepaar, das, házasok, házastársok.
Eher, adj. der Zeit nach, elsőbb; st. vorzüglicher, elébbvaló, jelesbb; adv. vorher, az előtt; st. geschwinder, hamarább; je eher, je lieber, minél elébb, annál hamarább; st. lieber, inkább; s. öfter, mehrmals, többször, gyakran.
Eherecht, das, házasság jussa v. törvénye.
Ehescheidung, die, házassági elválás.
Ehestand, Eheverbindung, Eheweib, s. Ehe und Ehefrau.
Eheste, der, die, das, d. i. Erste, a' legelső v. közelebb t. i. adandó alkalmatossággal; mit dem ehesten, minél elébb.
Ehestiftung, die, házasságszerzés.
Ehevertrag, der, házassági alku v. szerződés.
Ehrbar, adj. tisztességes, tiszteletre méltó, becsületes, emberséges, tiszteletes; ehrbare Sitten, tisztességes erkölcsök, szokások.
Ehrbarkeit, die, tisztesség, becsületesség, emberség, illendőség.
Ehrbarlich, adj., tisztességes, emberséges; adv. tisztességesen, becsületesen.
Ehrbegierde, die, becsületrevágyás; nach Ruhm, hírre névre vágyás.
Ehrbegierig, adj. becsületrevágyó, becsületvadászó; adv. becsületrevágyva.
Ehre, die, tisztelet, becsület, tiszteletadás, tiszteletből való becsülés; zur Ehre gereichen, becsületre válni; nach Ehre streben, becsületre vágyni; st. guter Name, Ruf, z. B. jemandes Ehre verletzen, valakinek jó hírét nevét, becsületét megsérteni; Ehre einlegen, valamivel becsületet nyerni v. szerezni magának; nach Ehre streben, hírre névre vágyni, seiner Ehre schaden, ártani a' becsületének; zu Ehren gelangen, tisztességre emelkedni; jemanden Ehre erweisen, anthun, minden tisztelettel viseltetni valaki iránt; einem die letzte Ehre erweisen, valakinek az utólsó tiszte-

Digitized by Google

letet megadni az az, a' temetésen megjelenni; ſt. Anſehen, z. B. in großen Ehren ſtehen, nagy tekintetben lenni; ſt. Zierde, dísz; z. B. dieſer Mann iſt die Ehre ſeiner Vaterſtadt, ez a' férjfiú születése földjének v. hazájának dísze; mit Ehre davon kommen, becsülettel válni meg; in der Umgangsſprache: bei meiner Ehre, becsületemre mondom; mit Ehre zu melden, becsülettel legyen mondva; ich habe die Ehre ihn zu kennen, szerencsém van őt esmerni; ich habe die Ehre mich zu empfehlen, szerencsém van magamat ajánlani, alázatosan magamat ajánlom; Ehre, dem die Ehre gebührt, tisztelet becsület annak, a' kit illet.

Ehren, Ehre erweiſen, hochſchätzen, tisztelni, tiszteletben tartani, becsülni; ehre die Alten, tiszteld az öregeket; du ſollſt Vater und Mutter ehren, tiszteljed atyádat és anyádat; einen mit Hochachtung ehren, valakit nagy tisztelettel illetni.

Ehrenamt, das, méltóságos hivatal, méltósággal járó hivatal, méltóság, rang.

Ehrenbahn, die, becsület útja.

Ehrenbeſuch, der, megtisztelő látogatás.

Ehrenbett, das, trop. auf dem Bette der Ehre ſterben, d. i. für's Vaterland, a' becsület v. csata mezején halni meg.

Ehrenbezeigung, die, megtisztelés, tiszteletttétel, becsületadás, tisztesség mutatás.

Ehrendenkmal, das, tisztelet emléke.

Ehrendieb, der, becsületrontó.

Ehrendienſt, der, tiszteletbeli szolgálat.

Ehrenerklärung, die, becsületmentsége valakinek t. i. más által, törvényes úton.

Ehrenfall, der, im Lehenrechte, pompanevelő udvari szolgálat.

Ehrenfeſt, das, valaki tiszteletére való innep v. pompa.

Ehrenhalber, becsületből, becsületére való tekintetből.

Ehrenkleid, das, pompaköntös v. ruha.

Ehrenkranz, der, tiszteletkoszorú.

Ehrenleute, die, becsületes emberek.

Ehrenmahl, das, Ehrengedächtniß, tiszteletjel, tisztelet emlékeztető jele.

Ehrenmann, der, tiszteletes v. tiszteletre méltó férjfiú, becsületes v. derék ember.

Ehrenmitglied, das, becsületbeli tagja, p. o. valamelly társaságnak.

Ehrenname, der, tiszteletbéli név v. nevezet.

Ehrenpforte, die, győzödelmi kapu, valaki tiszteletére emelt kapu.

Ehrenpoſten, der, méltóság, rang.

Ehrenpreis, der, szigorall, verónika.

Ehrenpunct, der, becsületbeli dolog, becsületbenjáró dolog.

Ehrenräuber, der, becsületrontó, becsületragodó.

Ehrenreich, adj., igen becsületes.

Ehrenretter, der, becsületmentő, becsületvédő.

Ehrenrettung, die, becsületmentség, becsület kimentése.

Ehrenrührig, adj., becsületsértő.

Ehrenſache, die, becsületben járó dolog.

Ehrenſäule, die, tisztelet oszlop, valaki tiszteletére emelt oszlop.

Ehrenſchänder, der, rágalmazó, becstelenítő; eines Frauenzimmers, szűzszeplősítő.

Ehrenſold, der, tisztség dijja.

Ehrenſtaffel, die, becsület grádicsa.

Ehrenſtelle, die, rang, méltóság, méltóságos hivatal v. tisztség.

Ehrenſtreit, der, becsületbenjáró per.

Ehrenſtufe, die, becsület polcza, v. polcz; eine ſehr hohe Ehre, förang.

Ehrentag, der, das Ehrenfeſt, valakinek tiszteletére rendeltetett nap, tiszteletnap; ſt. Hochzeittag, mennyegzőnap, lakodalom napja.

Ehrentempel, der, dicsőség temploma.

Ehrentitel, der, becsületczím.

Ehrenveſt, adj., (als Titel), nemzetes, vitézlő, tekintetes.

Ehrenvoll, adj., tisztességes, becsülettel tellyes, becsületre való, becsületes; adv., tisztességesen, becsülettel, becsületesen, illendően.

Ehrenwache, die, becsületbeli őr, rangőr.

Ehrenwort, das, d. i. Worte des Wohlſtandes, der Achtung, becsületadó szó, becsület szó, megbecsülő v. tisztelő kifejezés; Verſprechen bei ſeiner Ehre, szó ígéret, fogadás, szóadás, mellyet valaki becsületére ád; ſein Ehrenwort geben, szavát adni; ſein Ehrenwort halten, szavát megtartani.

Ehrenzeichen, das, rangjel.

Ehrerbietig, adj., tisztelettel viseltető, tiszteletadó; adv., tisztelettel.

Ehrerbietigkeit, die, Ehrerbietung, tisz-

Digitized by Google

telet, tiszteletet mutatás; Ehrerbietigkeit gegen Aeltern, Wohlthäter, gegen Gott, tartozó tisztelet, p. o. a' szülék, jóltévők és Isten eránt.

Ehrfurcht, die, mély tisztelet, alázatos v. nagy tisztelet; Ehrfurcht gegen Gott, imádó tisztelet; Ehrfurcht jemanden erweisen, valaki eránt tisztelettel viseltetni.

Ehrfurchtsvoll, adj., tisztelettel teljes; adv., tisztelettel.

Ehrgefühl, das, becsületérzés; ein Mann von Ehrgefühl, becsületérző ember.

Ehrgeiz, der, nagyravágyás, becsületkórság, hírre névre vágyás, becsületrevágyás.

Ehrgeizig, adj., der Ehrgeizige, ragyravágyó, becsületrevágyó; adv., nagyravágyólag.

Ehrlich, adj., becsületes; adv., becsületesen.

Ehrlichkeit, die, jámborság; feddhetetlenség, jóság.

Ehrliebe, die, becsületszeretés v. szeretet.

Ehrliebend, adj., becsületszerető.

Ehrlos, adj., becstelen; adv., becstelenül.

Ehrlosigkeit, die, becstelenség.

Ehrsam, adv., becsületes, tisztességes.

Ehrsucht, die, becsületkórság, becsületvadászás, nagyravágyás.

Ehrsüchtig, adj., becsületvadászó, nagyravágyó.

Ehrvergessen, adj., becstelen, becsületével nem gondoló, elvetemedett; adv., becstelenül.

Ehrwürden, die, ein Titel geistlicher Personen, z. B. Euer Ehrwürden! Tisztelendő Úr, Tiszteletes Uram!

Ehrwürdig, adj., tiszteletes, tiszteletre méltó tisztelendő; ein ehrwürdiger Mann, tiszteletre méltó férjfiú.

Ehrwürdigkeit, die, tiszteletesség, méltóság, tiszteletre méltóság.

Eibe, die, der Eibenbaum, ternyőfa, tiszafa, tiszafenyő.

Eibisch, der, fejérmályva.

Eibischwurzel, die, fejérmályva gyökere.

Eichapfel, der, gubacs, gubó.

Eichbaum, der, tölgyfa.

Eichbilz, der, Holzschwamm, cserfatapló.

Eiche, die, tölgy, tölgyfa, cserfa.

Eichel, die, makk.

Eichelmast, die, makkon hízlalás.

Eichen, adj., tölgy, tölgyfából való.

Eichenholz, das, tölgyfa.

Eichenlaub, das, tölgyfalevél.

Eichenwald, der, tölgyfaerdő.

Eichholz, das, tölgyfa, cserfa.

Eichhorn, Eichhörnchen, das, mókus, evecske, evet, cziczabó.

Eichschwamm, der, cserfatapló.

Eichwald, der, tölgyfaerdő.

Eid, der, esküvés, hitletétel; bei den Soldaten, zászló alá esküvés; einen Eid ablegen, megesküdni, a' hitet letenni; den Eid brechen, megszegni a' hitet, v. esküvést.

Eidbruch, der, hitszegés.

Eidbrüchig, adj., hitszegett.

Eidesformel, die, esküves formája.

Eidgenossenschaft, die, szövetséges társaság, szövetkezet; von den Schweizern, a' Helvécziai szövetkezet.

Eidgenössisch, adj., szövetkezeti, Helvécziai.

Eidlich, adj., esküvési; adv., esküvéssel, hittel.

Eifer, der, reges Streben, Begierde, buzgóság, buzgó igyekezet; aus Eifer, felbuzdulásból; mit Eifer, buzgósággal, buzgó igyekezettel; st. Zorn, Unwille, harag, hevesség, felgerjedés, megindúlás; in Eifer gerathen, felgerjedni, heveskedni, felhivúlni; aus Eifer, hevességből, gerjedelemből.

Eiferer, der, für eine gute Sache, buzgó pártfogója, oltalmazója valaminek, heves védelmező v. védő.

Eifern, zornig seyn, haragjában gerjedezni, bosszankodni, haragudni; st. etwas mit Eifer vertheidigen, strafen, hevesen kikelni, buzogni valami mellett v. valami ellen; z. B. gegen das Laster eifern, keményen feddeni a' bünösöket, v. feddözni a' bünösökre; st. eifersüchtig seyn, szerelemféltő lenni, félteni valakit, t. i. más szerelmétől.

Eifern, das, Zorn, Unwille, bosszankodás, heveskedés; Eifer für die gute Sache, heves kikalés, buzgás valami mellett v. valami ellen.

Eifersucht, die, Mißvergnügen über die Vorzüge ꝛc. anderer, kajánság, irigy vetekedés, szerencse irígylés; Zorn über die wahre oder eingebildete Untreue einer geliebten Person, szerelemféltés, férjféltés, feleségféltés, társféltés.

Eifersüchtig, adj., szerencseirígylő; in der Liebe, szerelemféltő, férjféltő, feleségféltő; eifersüchtig seyn, félteni a' férjet, feleségét, szeretőjét

Digitized by Google

mástól; adv., kajánúl, irígy vetekedéssel; szerelemféltve.

Eifrig, adj., begierig, buzgó, heves, tüzes; eifrig bitten, buzgón kérni; ſt. zornig, indúlatos, haragos; adv., buzgón, ájtatosan; heftig, hevesen, tüzesen; zornig, felgerjedve, bosszankodva.

Eigen, adj., eigenthümlich, tulajdon, a' maga, saját, önnön v. ennen; mein eigener, meine eigene, mein eigenes, a' magam, magad, maga, v. saját, önnön magam 's a' t.; az én tulajdonom, a' te tulajdonod 's a' t.; ich habe es mit meiner eigenen Hand geſchrieben, tulajdon kezemmel írtam; ſich etwas eigen machen, tulajdonévá tenni valamit v. igen rá szoktatni magát valamire; ſt. ſonderbar, wunderlich, különös, csudálatos p. o. ember.

Eigendünkel, der, nagyralátás, magameghittség, kevélység.

Eigenhändig, adj., tulajdon kezével való, magam, magad, maga kezével írt, saját kezemmel, kezeddel, kezével irott; adv., tulajdon kezével, saját kezemmel, kezeddel, 's a' t.; ein eigenhändiges Schreiben, tulajdon kezével írt levél; einem etwas eigenhändig übergeben, valakinek tulajdon kezével általadni valamit.

Eigenheit, die, különösség, különös tulajdonság.

Eigenliebe, die, önnszeretet, tulajdonszeretet; die blinde Eigenliebe, a' vak önnszeretet.

Eigenlob, das, önndícséret, tulajdondícséret, tulajdon maga dícsérete.

Eigenmächtig, adj., önnhatalmú, önnön hatalmában lévő, önnkényű, hatalmaskodó; adv., önnkényen, hatalmaskodva.

Eigennützig, adj., haszonvadászó, haszonkereső, önnhasznú, haszonleső; adv., önnhaszonból, önnhasznúlag, haszonkeresésből, fukarkodva.

Eigennützigkeit, die, hoszonvadászás, v. keresés, önhasznúság, haszonlesés.

Eigennutz, der, önnhaszon, haszonkereset, önnhaszonra vágyás.

Eigenſchaft, die, tulajdonság; ſt. Beſchaffenheit, minéműség, természet.

Eigenſchaftswort, das, ein Adjectivum, mássalérthető, tulajdonságszó.

Eigenſinn, der, akaratoskodás, makácsság; fejesség, önneszesség; önnkény.

Eigenſinnig, adj., mürriſch, akaratos, makacs; fejes, önnkényű; adv., akaratosan, makacsúl, fejeskedve, nyakasan, önnkényen, önnkényűleg.

Eigenthümer, der, tulajdonos, birtokos.

Eigenthümlich, adj., tulajdon, tulajdoni, tulajdonképpenvaló, birtokos, örökösi; adv., tulajdonképpenvaló, birtokosi módon.

Eigenthümlichkeit, die, tulajdonság, különösség.

Eigenthum, das, birtok, örökség, jószág.

Eigenthumsherr, der, birtokos, ura valaminek.

Eigenthumsrecht, das, birtokosi juss, tulajdoni juss.

Eigentlich, adj., tulajdonképpenvaló, tulajdon; ſt. ächt, wahr, valóságos, igazi; adv., tulajdonképpen, igazán, valóban.

Eigenwille, der, akaratosság, akaratoskodás.

Eigenwillig, adj., akaratos.

Eignen, ſich zu etwas, d. i. paſſen, alkalmatos lenni valamire, arra v. annakvaló lenni.

Eiland, das, die Inſel, sziget.

Eilbothe, der, siető pósta v. követ, sebes pósta.

Eile, die, das Eilen, sietés, sietség; in der Eile, a' sietségben, sietve, hamarjában.

Eilen, sietni, valakihez v. valamivel.

Eilend, eilends, adv., sietve, hirtelen.

Eilf, num., tizenegy.

Eilfertig, adj., von Menſchen, sietős, sietséges; der Eilfertige, s., siettető, sürgető, hirtelenkedő, hebehurgya; von Dingen, sietős, sürgetős; adv., sietve.

Eilfjährig, adj., tizenegyesztendős.

Eilfmal, adv., tizenegyszer.

Eilfte, der, die, das, tizenegyedik.

Eilftehalb, tizenegyedfél.

Eilftel, das, tizenegyedrész.

Eilftes, tizenegyedikszer.

Eilig, adj., sietős; adv., sietve.

Eilmarſch, der, sietős menetel.

Eimer, der, als Gefäß, veder; als Maß, egy veder v. cseber, p. o. bor.

Eimerchen, das, vedrecske.

Ein, einer, eine, eines, egyvalamelly, valami; ſ. ein einziger, eine einzige, ein einziges, egy, egyetlen egy.

Einackern, bészántani.

Einander, z. B. lieben, egymást szeretni; untereinander, egymásközött; für einander, egymásért; übereinander, egymáson, egymásra; ein andersmal, máskor, másszor.

Digitized by Google

Einäſchern, verbrennen, hamuvá égetni, felégetni, porra égetni, p. o. várost; béhamvazni.

Einäſcherung, die, felégetés, porraégetés.

Einätzen, durch beißende Mittel, bé- v. beléetetni, p. o. rézbe az írást, rajzot.

Einätzung, die, béetetés, etetőnedvel, v. választóvízzel.

Einathmen, beszívni, lehelleni.

Einathmen, das, beszívás, bélehellés.

Einäugig, adj., egyszemű.

Einballen, békötözni, bécsomózni, csomóba bécsinálni, p. o. papirost, dohányt, portékát.

Einballirung, die, bécsomózás, csomóbakötés.

Einbalſamiren, bébalzsamozni.

Einbalſamirung, die, bébalzsamozás.

Einband, der, békötés, p. o. a' könyv békötés.

Einbehalten, megtartani, visszatartóztatni.

Einbeißen, belé harapni.

Einbeitzen, etwas mit Salz, sóba v. sósvízbe áztatni, bépáczolni.

Einberichten, tudósítni valakit, valami felől, hírűl adni valamit.

Einbetteln, bécsenkedni magát valahová.

Einbiegen, einbeugen, bé- v. meghajtani.

Einbiegung, die, béhajtás, béfelégörbítés.

Einbilden, ſich, d. i. überhaupt ſich eine Vorſtellung oder ein Bild von etwas machen, képzelni valamit, gondolni, hozzávetni; ſich eine ungegründete Vorſtellung machen, képzelni valamit, képzelődésben lenni; man bildet ſich ein, az csak vélekedés, képzelődés; eine ungegründete Vorſtellung von ſich haben, sokat hinni v. tartani magáról.

Einbildung, die, Vorſtellung, képzelet, képzelés; eine falſche Vorſtellung von etwas, képzelődés, csúpa vélemény; desgleichen von ſich, nagyralátás, maga nagyra tartása, dölyfösség, dölyf.

Einbildungskraft, die, képzelőerő, képzelő tehetség, képzelődés.

Einbinden, békötni, körülkötni, békötözni, t. i. egy testet másba; békötni p. o. a' könyvet; einbinden laſſen, béköttetni a' könyvet.

Einblaſen, einhauchen, súgni, belésúgni, beléfújni; einem Redenden einbelfen, az akadozónak súgni, hogy mit mondjon.

Einbohren, bé- v. beléfúrni.

Einböckeln, z. B. Fleiſch, bésenyveszteni, sóba v. sósvízbe áztatni.

Einböckelung, die, bésenyvesztés.

Einbrechen, einreißen, z. B. ein Haus, lerontani, ledönteni; nach innen zu brechen, z. B. das Eis bricht ein, a' jég leszakad, beszakad, bétörik; aufbrechen und hineindringen, z. B. die Diebe haben ins Haus eingebrochen, a' tolvajok bétörtek, v. bérontottak a' házba, felverték a' házat; in die Feinde einbrechen, bérontani az ellenség közzé, ráütni az ellenségre; ins Lager einbrechen, a' táborba ütni; ſt. plötzlich annahen, z. B. von der Nacht, hirtelen elkövetkezni, meglepni; die Nacht bricht ein, éjtszaka lesz v. közelget az éjtszaka; die Kälte bricht ein, beáll a' hideg.

Einbrechen, das, der Einbruch, bétörés, bérontás, ráütés, p. o. az ellenségre; ſt. Einſturz, öszve v. ledűlés; eine plötzliche Ankunft, hirtelen eljövetel v. megjelenés, bekövetkezés; bei Einbruch der Nacht, bekövetkezvén az éjtszaka, éjjelre kelvén az idő.

Einbrennen, ein Zeichen, reásütni, p. o. bélyeget, megsütögetni, p. o. bélyegzővel; Mehl zu Speiſen, bérántani az ételt, rántással feleresztteni.

Einbrennen, das, rántás, t. i. az ételben.

Einbrenn-Suppe, die, rántott leves.

Einbringen, z. B. Getreide, bévinni, béhozni v. béhordani; Kriegsgefangene einbringen, hadi foglyokot hozni, késérni; ſt. erſetzen, kipótolni; utánnapótolni, megtérítni, helyrehozni; ſt. Gewinn bringen, hasznot hajtani, béhajtani, béhozni.

Einbrocken, einbröckeln, z. B. Brod in Milch, aprítni, belétördelni p. o. a' kenyeret.

Einbruch, der, bétörés, bérontás.

Einbrühen, megforrázni.

Einbüßen, verlieren, elveszteni, kárt vallani, veszteni valamiben, vesztességének lenni; das Leben einbüßen, életét elveszteni; die Augen einbüßen, megvakulni; ſein Vermögen einbüßen, vagyonát elveszteni, attól megfosztatni.

Einbüßung, die, Einbuße, vesztesség.

Digitized by Google

Eincaſſiren, bévenni pénzt a' kassába; bészedni az adósságot.
Eincaſſirer, der, pénzbészedő.
Eincaſſirung, die, pénzbészedés.
Eindeutig, adj., egyértelmű.
Eindingen, megálkudni.
Eindingung, die, megalkudás, alku.
Eindorren, oder dörren, öszveaszalódni, öszveaszni, v. száradni.
Eindrängen, bényomúlni, bétolúlni, v. tolakodni, tolongani.
Eindringen, mit Gewalt, béhatni, in die Stadt eindringen, bérontani a' városba; mitten in die Feinde eindringen, középen rontani bé az ellenség közzé; trop. tief in etwas eindringen, mélyen bélátni valamelly dologba; auf jemanden eindringen, megtámadni valakit p. o. szóval 's a' t.
Eindringen, das, bényomúlás, béhatás.
Eindringend, adj., trop. z. B. eine eindringende Rede, hathatós, béható, szívreható t. i. beszéd; ein eindringender Verſtand, mélybélátó elme v. ész, éles elme.
Eindringlich, adj., hathatós, bé- v. megható, adv., hathatósan.
Eindruck, der, das Eindrücken, bényomás, belényomás; trop. Wirkung auf das Gemüth, béhatás, béható erő, hathatósság, foganat.
Eindrucken, eindrücken in etwas, bé- v. belényomni, rányomni, p. o. a' pecsétnyomót a' spanyolviaszra; trop. z. B. dein Bild hat ſich tief in mein Herz eingedrückt, a' te képed mélyen bényomódott a' szivembe; durch Drücken zerbrechen, z. B. ein Ei, bétörni, bényomni p. o. a' tojást, ablakot.
Eindrücken, das, bényomás.
Einegen oder eineggen, bé- v. elboronálni.
Einer, eine, eines, egy; nicht einer, egy se.
Einerlei, egyféle; von einer Art, ugyan a' féle; f. eben dasſelbe, ugyan az, egy, azon egy; es iſt mir einerlei, nekem mind egy; das ewige Einerlei, az a' szüntelenvaló egyformaság.
Einernten, le- v. béaratni, bétakarítni p. o. az életet, trop. f. gewinnen, nyerni belőle, vagy nyereséget látni valamiből.
Einerntung, die, béaratás.
Einfach, adj., egyes, egyszerű, egyűgyű, természetes, nem mesterséges; nicht gefüllt, z. B. eine Roſe, egyrétű, nem telyes; ohne Aeſte, z. B. ein Stengel, Halm, egyszálú, ágatlan; adv., egyűgyűen, egyrétűen, egyszeresen.
Einfachheit, die, egyűgyűség; trop. z. B. der Rede, egyenesség; der Blumen, egyrétűség.
Einfädeln, beléhúzni a' tőbe p. o. a' czérnát, selymet; trop. etwas fein einleiten, klüglich anlegen, mesterségesen elintézni valamit.
Einfädelung, die, belévonás.
Einfältig, adj., kunſtlos, egyűgyű; ſt. aufrichtig, offenherzig, egyenes v. igaz szívű; f. albern, ügyetlen, ostoba, buta, esztelen; adv. egyűgyűen; nyilván, egyenesen; esztelenül, ostobáúl.
Einfahren, z. B. Getreide in die Scheuern, béhordani, bévinni p. o. gabonát a' csűrbe; trop. ſt. einſteigen, im Bergbau, lemenni, leereszkedni a' bányába; ſt. hineinfahren, z. B. in den Hafen, béállani p. o. a' kikötőbe, bémenni p. o. kocsin v. szekeren valahová.
Einfahren, das, béhordás, bévitel; ſt. Einſteigen, lemenetel a' bányába; bémenés, béállás.
Einfahrt, die, die Handlung des Einfahrens, z. B. in ein Bergwerk, lemenetel p. o. a' bányába; in den Hafen, bémenetel, béállás a' kikötőbe; der Ort des Einfahrens, béjárás, béjáró hely, bémenetel.
Einfall, der, Einſturz, z. B. eines Zimmers, der Erde, bédülés, béesés, beszakadás, bérogyás; der Feinde in ein Land, bérohanás, az ellenségnek bérohanása; des Waſſers in das Meer, bérúgása v. folyása, beszakadása a' folyóvíznek a' tengerbe; einen Einfall thun oder machen, béütni, bérontani, mint az ellenség; trop. Einfall, d. i. ein unerwarteter Gedanke, hirtelen gondolat v. találmány, észbejutás, észbeötlés; einen Einfall haben, darauf kommen oder gerathen, arra a' gondolatra jönni, valaminek jutni eszébe.
Einfallen, einſtürzen, bédűlni, bé- v. öszverogyni, mint a' ház; ſt. hineinfallen, béesni, beléesni; in die Feinde einfallen, béütni az ellenség táborába, ráütni az ellenségre; von Lichtſtrahlen, béhatni, bémenni; die Nacht fällt ein, béált az éjtszaka; von Gedanken, z. B. es fällt mir etwas ein, valami gondolat jön v. jut

Einäschern, verbrennen, hamuvá égetni, felégetni, porra égetni, p. o. várost; béhamvazni.

Einäscherung, die, felégetés, porraégetés.

Einätzen, durch beißende Mittel, bé- v. beléetetni, p. o. rézbe az írást, rajzot.

Einätzung, die, béetetés, etetőnedvel, v. választóvízzel.

Einathmen, beszívni, lehelleni.

Einathmen, das, beszívás, bélehellés.

Einäugig, adj., egyszemű.

Einballen, békötözni, bécsomózni, csomóba bécsinálni, p. o. papirost, dohányt, portékát.

Einballirung, die, bécsomózás, csomóbakötés.

Einbalſamiren, bébalzsamozni.

Einbalſamirung, die, bébalzsamozás.

Einband, der, békötés, p. o. a' könyv békötés.

Einbehalten, megtartani, visszatartóztatni.

Einbeißen, belécsapni.

Einbeizen, etwas mit Salz, sóba v. sósvízbe áztatni, bépáczolni.

Einberichten, tudósítni valakit, valami felől, hírűl adni valamit.

Einbetteln, béesenkedni magát valahová.

Einbiegen, einbeugen, bé- v. meghajtani.

Einbiegung, die, béhajtás, béfelégörbítés.

Einbilden, ſich, d. i. überhaupt ſich eine Vorſtellung oder ein Bild von etwas machen, képzelni valamit, gondolni, hozzávetni; ſich eine ungegründete Vorſtellung machen, képzelni valamit, képzelődésben lenni; man bildet ſich ein, az csak vélekedés, képzelődés; eine ungegründete Vorſtellung von ſich haben, sokat hinni v. tartani magáról.

Einbildung, die, Vorſtellung, képzelet, képzelés; eine falſche Vorſtellung von etwas, képzelődés, csúpa vélemény; desgleichen von ſich, nagyralátás, maga nagyra tartása, dölyfösség, dölyf.

Einbildungskraft, die, képzelőerő, képzelő tehetség, képzelődés.

Einbinden, békötni, körülkötni, békötözni, t. i. egy testet másba; békötni p. o. a' könyvet; einbinden laſſen, béköttetni a' könyvet.

Einblaſen, einhauchen, súgni, belésúgni, belefújni; einem Redenden einblaſen, az akadozónak súgni, hogy mit mondjon.

Einbohren, bé- v. belefúrni.

Einböckeln, z. B. Fleiſch, bésenyveszteni, sóba v. sóvízbe áztatni.

Einböckelung, die, bésenyvesztés.

Einbrechen, einreißen, z. B. ein Haus, lerontani, ledönteni; nach innen zu brechen, z. B. das Eis bricht ein, a' jég leszakad, beszakad, bétörik; aufbrechen und hineindringen, z. B. die Diebe haben ins Haus eingebrochen, a' tolvajok bétörtek, v. berontottak a' házba, felverték a' házat; in die Feinde einbrechen, berontani az ellenség közzé, ráütni az ellenségre; ins Lager einbrechen, a' táborba ütni; ſt. plötzlich annahen, z. B. von der Nacht, hirtelen elkövetkezni, meglepni; die Nacht bricht ein, éjtszaka lesz v. közelget az éjtszaka; die Kälte bricht ein, beáll a' hideg.

Einbrechen, das, der Einbruch, bétörés, berontás, ráütés, p. o. az ellenségre; ſt. Einſturz, összve v. ledűlés; eine plötzliche Ankunft, hirtelen eljövetel v. megjelenés, bekövetkezés; bei Einbruch der Nacht, bekövetkezvén az éjtszaka, éjjelre kelvén az idő.

Einbrennen, ein Zeichen, reásütni, p. o. bélyeget, megsütögetni, p. o. bélyegzővel; Mehl zu Speiſen, berántani az ételt, rántással felereszteni.

Einbrennen, das, rántás, t. i. az ételben.

Einbrenn-Suppe, die, rántott leves.

Einbringen, z. B. Getreide, bévinni, béhozni v. béhordani; Kriegsgefangene einbringen, hadi foglyokot hozni, késérni; ſt. erſetzen, kipótolni; utánnapótolni, megtérítni, helyrehozni; ſt. Gewinn bringen, hasznot hajtani, béhajtani, béhozni.

Einbrocken, einbröckeln, z. B. Brod in Milch, aprítni, belétördelni p. o. a' kenyeret.

Einbruch, der, bétörés, berontás.

Einbrühen, megforrázni.

Einbüßen, verlieren, elveszteni, kárt vallani, veszteni valamiben, vesztességének lenni; das Leben einbüßen, életét elveszteni; die Augen einbüßen, megvakulni; ſein Vermögen einbüßen, vagyonát elveszteni, attól megfosztatni.

Einbüßung, die, Einbuße, vesztesség.

Digitized by Google

Eincassiren, bévenni pénzt a' kassába; bészedni az adósságot.
Eincassirer, der, pénzbészedő.
Eincassirung, die, pénzbészedés.
Eindeutig, adj., egyértelmű.
Eindingen, megálkudni.
Eindingung, die, megalkudás, alku.
Eindorren, oder dörren, öszveaszalódni, öszveaszni, v. száradni.
Eindrängen, bényomúlni, bétolúlni, v. tolakodni, tolongani.
Eindringen, mit Gewalt, béhatni, in die Stadt eindringen, bérontani a' városba; mitten in die Feinde eindringen, középen rontani bé az ellenség közzé; trop. tief in etwas eindringen, mélyen bélátni valamelly dologba; auf jemanden eindringen, megtámadni valakit p. o. szóval 's a' t.
Eindringen, das, bényomúlás, béhatás.
Eindringend, adj., trop. z. B. eine eindringende Rede, hathatós, béható, szívreható t. i. beszéd; ein eindringender Verstand, mélybélátó elme v. ész, éles elme.
Eindringlich, adj., hathatós, bé- v. megható, adv., hathatósan.
Eindruck, der, das Eindrücken, bényomás, belényomás; trop. Wirkung auf das Gemüth, béhatás, béható erő, hathatósság, foganat.
Eindrucken, eindrücken in etwas, bé- v. belényomni, rányomni, p. o. a' pecsétnyomót a' spanyolviaszra; trop. z. B. dein Bild hat sich tief in mein Herz eingedrückt, a' te képed mélyen bényomódott a' szivembe; durch Drücken zerbrechen, z. B. ein Ei, bétörni, bényomni p. o. a' tojást, ablakot.
Eindrücken, das, bényomás.
Einegen oder eineggen, bé- v. elboronálni.
Einer, eine, eines!, egy; nicht einer, egy se.
Einerlei, egyféle; von einer Art, ugyan a' féle; f. eben dasselbe, ugyan az, egy, azon egy; es ist mir einerlei, nekem mind egy; das ewige Einerlei, az a' szüntelenvaló egyformaság.
Einernten, le- v. béaratni, bétakarítni p. o. az életet, trop. f. gewinnen, nyerni belőle, vagy nyereséget látni valamiből.
Einerntung, die, béaratás.
Einfach, adj., egyes, egyszerű, együgyű, természetes, nem mesterséges; nicht gefüllt, z. B. eine Rose, egyrétű, nem telyes; ohne Aeste, z. B. ein Stengel, Halm, egyszálú, ágatlan; adv., együgyüen, egyrétüen, egyszeresen.
Einfachheit, die, együgyűség; trop. z. B. der Rede, egyenesség; der Blumen, egyrétűség.
Einfädeln, beléhúzni a' tőbe p. o. a' czérnát, selymet; trop. etwas fein einleiten, klüglich anlegen, mesterségesen elintézni valamit.
Einfädelung, die, belévonás.
Einfältig, adj., kunstlos, együgyű; st. aufrichtig, offenherzig, egyenes v. igaz szivű; f. albern, ügyetlen, ostoba, buta, esztelen; adv. együgyüen; nyilván, egyenesen; esztelenül, ostobáúl.
Einfahren, z. B. Getreide in die Scheuern, béhordani, bévinni p. o. gabonát a' csürbe; trop. st. einsteigen, im Bergbau, lemenni, leereszkedni a' bányába; st. hineinfahren, z. B. in den Hafen, béállani p. o. a' kikötőbe, bémenni p. o. kocsin v. szekeren valahová.
Einfahren, das, béhordás, bévitel; st. Einsteigen, lemenetel a' bányába; bémènés, béállás.
Einfahrt, die, die Handlung des Einfahrens, z. B. in ein Bergwerk, lemenetel p. o. a' bányába; in den Hafen, bémenetel, béállás a' kikötőbe; der Ort des Einfahrens, béjárás, béjáró hely, bémenetel.
Einfall, der, Einsturz, z. B. eines Zimmers, der Erde, bédülés, béesés, beszakadás, bérogyás; der Feinde in ein Land, bérohanás, az ellenségnek bérohanása; des Wassers in das Meer, bérúgása v. folyása, beszakadása a' folyóviznek a' tengerbe; einen Einfall thun oder machen, béütni, bérontani, mint az ellenség; trop. Einfall, d. i. ein unerwarteter Gedanke, hirtelen gondolat v. találmány, észbejutás, észbeötlés; einen Einfall haben, darauf kommen oder gerathen, arra a' gondolatra jönni, valaminek jutni eszébe.
Einfallen, einstürzen, bédülni, bé- v. öszverogyni, mint a' ház; st. hineinfallen, béesni, beléesni; in die Feinde einfallen, béütni az ellenség táborába, ráütni az ellenségre; von Lichtstrahlen, béhatni, bémenni; die Nacht fällt ein, beált az éjtszaka; von Gedanken, z. B. es fällt mir etwas ein, valami gondolat jön v. jut

Digitized by Google

eszembe; trop. z. B. die Wangen fallen ein, béesnek az orczák; die Augen ſind eingefallen, béestek a' szemei.

Einfalt, die, egyenesség, egyűgyűség; Ehrlichkeit, jámborság, egyűgyűség, nyíltszívűség; ſt. Albernheit, ostobaság, esztelenség, butaság.

Einfaltspinſel, der, buta, ostoba.

Einfangen, fangen und einſperren, z. B. wilde Thiere, bé- v. megfogni és bézárni p. o. állatot; békerítni p. o. kertet, udvart.

Einfaſſen, etwas in einen engen Raum faſſen, z. B. Getreide, bétöltemi, beletöltögetni p. o. búzát zsákba, bort hordóba; mit etwas umgeben, einſchließen, békerítni valamivel, körűlkerítni, p. o. kertet kőfallal; etwas in Rahmen faſſen, valamit rámába foglalni; etwas in Gold einfaſſen, valamit aranyba foglalni; mit einer Gallerie einfaſſen, békorlátolni, korláttal körűl venni; etwas mit einem Bande einfaſſen, valamit páutlikába v. galandba szedni.

Einfaſſung, die, bé- v. belétöltés, beletöltögetés p, o. hordóba, zsákba; körűlvevés v. kerítés p. o. a' kertnek körűlkerítése; Einfaſſung des Kleides, szegély, szélborítás; von Gold, arany szegély v. párkány; in Rahmen, ráma; mit Bändern, beszegés.

Einfeilen, béreszelni.

Einfeuchten, nedvesíteni, meghedvesíteni.

Einfeuern, ſtark einheizen, erősen bétűzelni v. béfűtni.

Einfinden, ſich, eljönni, megjelenni, ottlenni bizonyos időre; ſich vor Gericht einfinden, megjelenni a' törvényszék előtt.

Einflechten, zuſammenflechten, öszvefonni, befonni p. o. a' hajat; im Flechten mit hinein bringen, belé, közzé fonni; trop. közzé elegyítni, beleszőni.

Einfleiſchen, (iſt nur das part. eingefleiſcht üblich), z. B. ein eingefleiſchter Teufel, d. i. ein Ausbund von einem Böſewicht, megtestesült ördög.

Einflicken, beléfoltozni, belétoldani, beleszúrni p. o. szót valamibe.

Einfliegen, bérepülni; ein- und ausfliegen, bé és kirepülni, ki 's bejárni v. repdesni.

Einfließen, hineinfließen, beléfolyni, befolyni; trop. einfließen laſſen, d. i. etwas erwähnen, valamit előhozni más valamiben v. megemlíteni.

Einflößen, eig. machen, daß etwas einfließt, belécsepegtetni, belészivárogatni; trop. einem etwas einflößen, d. i. es nach und nach in ihm entſtehen laſſen, z. B. Muth einflößen, neki bátorítni valakit; Hoffnung einflößen, reménységet nyújtani valakinek, felélesztení a' reménységet valakiben.

Einflößung, die, belécsepegetés.

Einflüſtern, a' fülébe súgni valakinek valamit, bésúgni, bésuttogni.

Einflüſterung, die, z. B. jemands Einflüſterung Gehör geben, valaki sugallásaira hallgatni v. ügyelni.

Einfluß, der, das Hineinfließen, bé- v. beléfolyás p. o. egy víznek a' másba való folyása; trop. die Wirkung in oder auf etwas, befolyás, erő, hathatóság, béhatás, béható erő; viel Einfluß haben, sokat tehetni valahol; ein Mann von Einfluß, megtehető v. véghezvihető ember.

Einfordern, z. B. Geld, vissza kívánni p. o. pénzét.

Einforderung, die, kívánása, megkérése az adósságnak, adósság beszedés.

Einforderer, der, beszedő.

Einförmig, adj., egyféle, egyformáju, egyűgyű; adv., egyformán.

Einförmigkeit, die, egyformaság, egyféleség, egyformájúság; egyűgyűség.

Einfreſſen, von Maden, bérágni magát; von beizenden Sachen, béenni magát, bémarni, mint a' választóvíz.

Einfrieren, m. ſ. befagyni, mint a' folyóvíz, tó.

Einfügen, belécsinálni, hozzá csinálni.

Einfuhr, die, bévitel, béhozás.

Einführen, Sachen, bévinni, béhordani p. o. kocsin szántóföldekről búzát, gabonát, v. portékát; führend jemanden wohin bringen, z. B. ins Gefängniß einführen, valakit fogságra v. tömlöczbe vinni, bévezetni, elfogni és bévinni; in Geſellſchaft einbringen, a' társaságba bémutatni v. bévinni, béavatni; in ein Amt einführen, hivatalba béavatni, béiktatni; ſt. gangbar machen, in Gebrauch bringen, felvenni, béhozni v. venni szokásba; z. B. eine neue Sitte, Weiſe, új szokást v. módot venni fel; ein neues Wort einführen, bévenni az új szót.

Einführung, die, das Einführen von Waaren ꝛc., béhozás, bévitel, béhordás; ins Amt, béavatás, béiktatás.

Einfüllen, betölteni, belétölteni.

Einfüllung, die, belétöltés.

Eingang, der, das Hineingehen, bémenés, bémenetel; jemanden den Eingang verwehren, valakit bé nem ereszteni, nem engedni bémenni; der Ort, wo man hinein geht, béjárás, béjáróhely; eines Gebäudes, kapu, ajtó; eines Hafens, béjárás, torkolat; ſt. Bezahlung, megfizetés, béjövetele a' kinn lévő pénznek; nach Eingang der ausſtehenden Gelder, ha a' kinn lévő adósságaimat v. pénzeimet bévehetem; ſt. Beifall, z. B. er findet keinen Eingang; nem hallgatnak reá, fel se veszik, nem kap fel; f. Vorbereitung zu etwas, z. B. zu einer Rede, (das Exordium) zur Muſik (die Introduction) kezdet, eleje v. kezdete valaminek p. o. beszédnek, muzsikának, kezdő része valaminek.

Eingangsſtück, das, kezdődarab.

Eingangsweiſe, adv. kezdet gyanánt, kezdetűl.

Eingeben, z. Arznei, béadni p. p. orvosságot a' betegnek; ſt. in den Sinn geben, javasolni; einem einen guten Rath eingeben, valamire eszelni valakit; ſt. überreichen, z. B. eine Bittſchrift, beadni, benyújtani p. o. kérelem v. esedezőírást valkinek.

Eingeber, der, javasló, javalló, tanácsadó, eszelő.

Eingebung, die, javaslás, sugallás; göttliche Eingebung, isteni ihletés; das Eingeben der Arznei, orvosság béadás.

Eingebinde, das, keresztteléskori ajándék.

Eingeboren, adj., von einem einzigen Kinde, egyszülött fiú; der eingeborne Sohn Gottes, az Istennek egyszülött fia; im Lande geboren, született polgár t. i. az országban.

Eingedenk, adj. és adv. megemlékezvén; eingedenk ſeyn, megemlékezni; ſey meiner eingedenk, emlékezz meg én rólam.

Eingehen, ſt. hineingehen, bémenni p. o. házba; aus- u. eingehen, ki 's bémenni v. járni; ſt. ankommen, z. B. Gelder, bejönni, begyűlni, fizetődni; es gehen keine Gelder ein, sehonnan se jő bé pénz v. sem fizetnek; ſt. begriffen werden, z. B. die unaariſche Sprache geht ihm ſchwer ein, nehéz neki v. nehezen megy a' fejébe a' magyar nyelv; ſich etwas gefallen laſſen, valamire ráállani, megegyezni valamiben: z. B. einen Vertrag eingehen, az egyezésre v. alkura ráállani; das gehe ich ungern ein, arra nem örömest állok rá; ſt zu Grunde gehen, wie Gebäude, elromlani, romlásra térni, hajlani v. sietni, veszendőben lenni, hanyatlani, öszveroskadni, mint az épület, dugába dűlni, die Handlung geht ein, ez a' kereskedés hanyatlik, pusztúló félben van; dieſe Schule geht ein, ez az oskola elpusztúl; f. zuſammengehen, z. B. das Tuch geht ein, a' posztó öszvemegy.

Eingemachtes, oder das Eingemachte, becsinált.

Eingenommenheit, die, vonattatás valakihez v. megkülömböztetett indúlat valaki eránt.

Eingeſchränktheit, die, határbá szoríttatás.

Eingeſeſſen, adj., megtelepedett.

Eingeſeſſener, d. i. Einwohner, der, lakos.

Eingeſtändniß, das, megvallás, vallástétel.

Eingeſtehen, megvallani, kivallani.

Eingeweide, die, z. B. Herz, Lunge, belsőrészek; Gedärme, bél, plur. belek.

Eingezogen, adj., beſcheiden, ſittſam, jámbor, szelíderkölcsű, szelíd; ſt. ſparſam, takarékos gazdálkodó; ſt. eingeſchränkt, magát öszvehúzó; ſt. einſam, magános; ein eingezogenes Leben führen, csendes magánosságban elni: adv. jámborúl, szeliden, szemérmesen; takarékosan, magánosan, magánosságban.

Eingezogenheit, die, szelídség, szelíderkölcsűség; magánosság; takarékosság.

Eingießen, belétölteni, beléönteni.

Eingießung, die, bétöltés, beléöntés.

Eingraben, vergraben, verſcharren, béásni, beléásni; mit dem Grabſtichel, z. B. in Erz, belé- v. rámetszeni, bémetszeni, p. o. a' rézbe, belévésni, p. o. fába; mit einem Graben einſchließen, árokkal elkerítni p. o. a' szántóföldet.

Eingraben, das, die Eingrabung, bé- v. elásás, belé- v. rámetszés, elkerítés.

Digitized by Google

Eingreifen, eig. z. B. von Rädern, Haken ꝛc., beléakadni, belévágni; belémenni, mint p. o. a' kapocs egymásba, fésü, sróf 's a' t. trop. in jemandes Rechte eingreifen, valaki jussába avat kozni v. vágni.

Eingreifen, das, beléakadás, belémenés, t. i. fésünek belémenése hajba.

Eingreifend, adj., nachdrucksvoll, kräftig, foganatos, hathatós; adv. foganatosan, hathatósan.

Eingriff, der, d. i. in die Rechte, erőszak, erőszakos beléelegyedés v. beléavatkozás valamibe, erőszakoskodás, valaki jussába avatkozás.

Einguß, der, belétöltés v. öntés; das jenige, was eingegossen wird, die Fülle, töltelék t. i. borra.

Einhägen, mit einem Gehäge umgeben, békerítni, körülkerítni t. i. sövénykerítéssel.

Einhäften, belévarni p. o. papirost könyvbe.

Einhäkeln, beléakasztani, belékapcsolni.

Einhämmen, z. B. ein Rad, megkötni a' kereket.

Einhändig, adj., félkezü.

Einhändigen, kézbe adni v. szolgáltatni, általadni valakinek valamit.

Einhändigung, die, általadás, kezébe szolgáltatás.

Einhängen, einhenken, z. B. Fenster, Thüren, béakasztani p. o. az ajtót, ablakot a' sarkába; Ohrgehänge einhängen, a' fülönfüggőt a' fülébe akasztani.

Einhalt thun, megakadályoztatni, akadályt vetni, meggátolni valamit, gátot vetni valaminek; dem Aufruhre Einhalt thun, elnyomni a' lázzadást.

Einhalten, hemmen, akadályt v. gátot vetni valaminek; zurückhalten, feltartóztatni, visszatartóztatni; inne halten, megállani megszünni valamitől, valamivel; Halt ein! megállj! mit der Bezahlung einhalten, d. i. pünktlich bezahlen, szorosan 's idejére t. i. fizetni.

Einhalten, das, Hemmung, meggátolás, akadályoztatás; das Innehalten, megszünés; pünktliche Bezahlung, pontos fizetés.

Einhandeln, bévásárlani, beléalkudni.

Einhandlung, die, bé v. belévásárolás.

Einhauchen, belélehelleni.

Einhauchung, die, belélehellés.

Einhauen, z. B. ein Zeichen in einen Baum, belévágni, belémetszeni, p. o. fába valamit, bévágni valamivel p. o. az ajtót; in die Feinde, bévágni az ellenség közzé: st. zerhauen, meg- z. öszvevagdalni.

Einhauen, das, belévágás, in die Feinde, bévágás az ellenség közzé.

Einhaurig, einmähdig, adj. egy kaszállású p. o. rét.

Einheben, z. B. ein Fenster, béemelni, beléemelni p. o. az ablakot, ajtót a' sarkába.

Einheften, z. B. Papier, belévarni p. o. könyvbe papirost.

Einhegen, sövénnyel békerítni.

Einheimisch, adj., belföldi, hazai, földi, nem idegen tartományból való.

Einheit, die, die Zahl, egység.

Einheizen, béfütni; es ist eingeheizt, bé van fütve.

Einheizer, der, fütő, béfütő.

Einheizung, die, béfütés.

Einhelfen, belésegíteni valamibe.

Einhellig, adj., egyenlő, megegyező p. o. akarat, gondolat; einhellig seyn, megegyezni vele, egy értelemben lenni valami eránt; adv. egyezőleg, egy szívvel szájjal.

Einhelligkeit, die, egyetértés, egyező értelem, egyenlőség, megegyezés.

Einher, eig. veraltet, von einem Orte her, onnan; uneig. st. heran, herbei, ide, hozzá: Compos.

Einher fahren, kocsival vagy szekérrel jönni, előállani.

Einher gehen, járni, járkálni elébb tovább.

Einher traben, előlovagolni.

Einher treten, előlépni, előállani v. jönni.

Einhetzen, uszítni, uszítva tanítni.

Einholen, st. holen, z. B. Stimmen einholen, öszveszedni a' voksokat v. szózatokat; ein Urtheil einholen, a' bírótól kérdezni ítéletet; Nachricht einholen, tudósítást szerezni valami felől; st. erreichen, z. B. im Laufe, elérni, utólérni valakit az útban, az írásban, tanulásban.

Einholung, die, elérés, utólérés.

Einhorn, das, oder Narwal, kétfogú nárval.

Einhufig, adj., egészkörmü, lókörmü.

Einhüllen, bétakarni, belétakarni v. takargatni.

Einhüllung, die, belétakarás.

Digitized by Google

Einig, adj., egyezőakaratú, egyezőakarattal; einig ſeyn, megegyezni, egyetérteni valakivel; mit ſich ſelbſt einig ſeyn, magát meghatározni valamire nézve; einig werden, megegyezni, összeegyezni, összebékelni; ſie leben ſehr einig mit einander, jó egyességben élngk egymással; einig u. allein, egyedűl, csak egyedűl.

Einigemal, adv. egynéhányszor.

Einiger, einige, einiges, in sing. némely, valami; es iſt noch einiger Zweifel übrig, van még valami kétségem a' dologban; in plur. egynéhányan, némellyek; einige fürchten dich, némellyek félnek tőled; einige ſagen dies, einige jenes, némellyek ezt mondják, mások amazt, v. ki ezt mondja, ki azt.

Einigermaßen, adv. valamennyire, némünémüképpen, valamelly részben, részént, részszerént.

Einigkeit, die, ſt. Einheit, egység; ſt. Eintracht, egyesség.

Einimpfen, einem Kinde die Pocken, béoltani, beléoltani p. o. a' himlőt a' gyermekbe.

Einjährig, adj., egyesztendős, esztendős.

Einjagen, nur trop. z. B. einem Furcht einjagen, valakire ráijjeszteni, valakit megijjeszteni.

Einkäuen, einkauen, z. B. kleinen Kindern die Speiſen, u. in den Mund ſtreichen, szájába rágni a' kisdednek az ételt; trop. etwas recht deutlich machen, valamit valakinek a' szájába rágni, fejébe verni, v. valamit igen megmagyarázni.

Einkauf, der, vevés, vásárlás, beszerzés.

Einkaufen, megvenni, megvásárlani, beszerezni, venni, vásárolni, bévásárolni.

Einkäufer, der, vevő, vásárló.

Einkehr, die, Herberge, beszállás p. o. vendégfogadóba; ſt. Gaſthaus, fogadó, vendégfogadó.

Einkehren, bei jemanden, beszállani valakihez.

Einkehrwirthshaus, das, beszálló v. szállást adó vendégfogadó, a' hová kocsival is lehet szállani.

Einkeilen, beléékelni, v. ékezni p. o. a' fejsze nyelet.

Einkellern, a' pinczéhe lerakni.

Einkerben, bé- v. belérovátkolni; felvágni v. felmetszeni a' rovásra; eingekerbte Blätter, czipkés szélű levelek.

Einkerbung, die, bérovátkolás; rovásrametszés.

Einkerkern, tömlöczbe vetni v. zárni.

Einkerkerung, die, tömlöczbevetés.

Einkitten, beléragasztani, beléfoglalni szurokkal, mézgával, vakolattal, p. o. késnyélbe a' kés szárát, a falba a' követ.

Einkittung, die, beléragasztás, beléfoglalás.

Einklagen, bévádolni, bépanaszolni.

Einklammern, vaskapcsokkal hozzáfoglalni.

Einklang, der, ohne plur. ein einfacher Klang, hang; ein harmoniſcher Klang in der Muſik, összhangzás, összhang; trop. völlige Uebereinſtimmung, egyesség; egyetértés.

Einkleben, einkleiben, beléragasztani p. o. csirízzel valamit, bécsirízelni.

Einkleiden, einen Geiſtlichen, eine Nonne, béöltöztetni, p. o. barátot, apáczát a' szerzetes rend közé; trop. Gedanken einkleiden, a' dolognak, gondolatnak a' külső színét is megadni.

Einkleidung, die, einer Nonne, beöltöztetés, béavatás; trop. külső szín, jó előadás mód.

Einkleiſtern, belécsirízelni.

Einklemmen, közzé v. belécsiptetni.

Einklemmung, die, közécsiptetés.

Einkneten, den Teig, bedagasztani.

Einklinken, belécsattantani a' kilincset az ütköző vágásába, (úgy behúzni v. betenni az ajtót, hogy a' kilincs az ütközőbe beléakadjon).

Einklopfen, beléverni kopogva.

Einknüpfen, belékötni csomóba.

Einknüpfung, die, belékötés.

Einkochen, béfőzni, elfőzni; bis auf den dritten Theil einkochen laſſen, egy harmad részéig el hagyni főni v. elfőzni; m. ſ. elfőni.

Einkochen, das, béfőzés, elfőzés, elfövés.

Einkommen, mit einem Geſchäfte vor einen Höhern kommen, z. B. mit einer Bittſchrift einkommen, kérelemirást nyújtani v. adni bé; wider jemanden einkommen, bévádolni valakit, panaszt tenni valakire, közönséges helyen; von Geldſummen, in die Caſſe kommen, béjönni t. i pénznek a' kasszába v. jövedelmül; z. B. das aus dem Bergwerke eingekommene Geld, a' bányákból béjött pénz;

in die Gedanken kommen, einfallen, eszébe jutni v. ötleni; gem. in die Wochen kommen, lebetegedni, gyermekágyba esni.

Einkommen, das, megjelenés p. o. tanács előtt, valami kéréssel; ein gewisses mäßiges Einkommen, bizonyos, mérséklett, türhető jövedelem.

Einkünfte, die, jövedelem; vom ganzen Jahre, egész esztendei jövedelem.

Einkramen, beszedni a' kirakott portékát.

Einkriechen, bebújni.

Einladen, jemanden zu Tische ꝛc., hívni, meghívni v. elhívni valakit ebédre, vacsorára; Gäste einladen, vendégeket hívni, ich bin eingeladen, hivatalos vagyok; ins Schiff einladen, belé v. rárakni a' terhet p. o. hajóra.

Einladen, das, die Einladung zu Tische, meg- v. elhívás p. o. ebédre, vacsorára; Belastung mit etwas, tereh rakás, v. berakás p. o. a' hajóba.

Einlader, der, meghívó, vendéghivogató.

Einladungsschreiben, das, meghívó levél.

Einlage, die, z. B. eines Briefes, bennlévő, bézárt levél, vagy más akármi; Geld, z. B. in die Armen-Casse, adakozás; in die Lotterie, bététel, sors dijja.

Einlager, das, tartózkodás, mulatás valamelly helyen.

Einländisch, adj. hazai, földi, tartománybéli.

Einlangen, st. einrichten béadni, bényújtani p. o. írást, vádat ée.

Einlaß, der, das Einlassen, béeresztés, bébocsátás; der Ort des Einlassens, béjáró hely, bémenetel, kis ajtó, a' városba béjáró ajtó.

Einlassen, béereszteni, bébocsátni; st. verkürzen, z. B. Tuch einlassen, a' posztót béavatni; sich einlassen in etwas, beléelegyedni valamibe, sich in ein Gespräch einlassen, beszédbe ereszkedni valakivel, sich in einen Handel einlassen, alkuba ereszkedni valakivel; darauf lasse ich mich nicht ein, arra a' feltételre rá nem állok, azt el nem fogadom.

Einlassung, die, béeresztés v. bocsátás; beléelegyedés.

Einlauf, der, z. B. eines Schiffes in den Hafen, bétérés, beszállás, béevezés a' kikötőhelybe.

Einlaufen, in den Hafen, béevezni, bémenni, béállani a' kikötőbe; st. anlangen, érkezni, megérkezni, megjönni; es laufen Nachrichten ein, ollyan tudósítások érkeznek; von Tüchern, zusammenlaufen, eingehen, öszvemenni, v. zsugorodni; das Tuch läuft ein, öszvemegy a' posztó.

Einlaufen, das, der Schiffe, béállás, béevezés p. o. a' kikötőbe.

Einlaugen, lúgba áztatni, beszapulni, megszapulni, szapulóba tenni p. o. a' szennyest, fonalat.

Einlegemesser, das, bétevőkés, bicsak, bicska.

Einlegen, hineinlegen, bétenni, belétenni, bérakni, belérakni; Holz in den Ofen einlegen, fát tenni bé a' kemenczébe; einen Brief einlegen, levelet zárni másikba; trop. zum künftigen Gebrauch an einen Ort legen, becsinálni és eltenni másszorra, későbbre v. télire 's a' t.; Gurken oder Kraut einlegen, ugorkát v. káposztát bésavanyítni; Früchte für den Winter einlegen, a' gyümölcsöt béfőzni télire; Reben ꝛc. einlegen, ültetni, beültetni, elültetni, beduguni a' földbe p. o. plántát, csemetét; bei Tischlern, eingelegte Arbeit, kirakott munka p. o. a' czifraságokkal kirakott asztal 's a' t.; Soldaten zur Besatzung einlegen, őrizetet tenni a' városba, őrizettel megrakni a' várost; ein gutes Wort einlegen, jó szót tenni v. szóllani valaki mellett, kérni érette; Ehre einlegen, felkapni, becsületet vallani valamivel; Schande mit etwas einlegen, gyalázatot v. szégyent vallani valamivel.

Einleimen, beléenyvezni.

Einleimung, die, beléenyvezés.

Einleiten, intézni, elintézni, kormányozni valamelly dolgot, v. a' dolog menetelét; einen Proceß einleiten, a' pert elindítni a' maga útján és vinni, eligazítni.

Einleitung, die, intézés, elintézés, kormányozás; st. Anleitung, Unterricht z. B. zur Rechtswissenschaft, bévezető tanítás a' törvénytudományba; st. Vorbereitung, Eingang, bévezetés, bévezető elmélkedés v. oktatás.

Einlenken, mit dem Wagen, belétérni; ismét belétérni p. o. az egyenes útba kocsival; mit den Pferden, a' lovakat fordítni; in der Rede, visszatérni a' mondottakra; durch Len-

ken in die gehörige Lage bringen, z. B. verrenkte Glieder, helyre tenni p. o. kificzamodott tagot.

Einlenkung, die, vissza- v. belétérés az elhagyott útba; helyretevés v. igazítás.

Einleuchten, klar, deutlich werden, világos és megérthető lenni; es leuchtet mir etwas ein, által látom a' dolgot, világos előttem; ein einleuchtender Beweis, világos megmutatás v. bizonyság.

Einleuchtend, adj., világos, nyilvánvaló, megérthető; einleuchtend seyn, megtetszeni, nyilvánvaló lenni; adv. világosan, nyilván.

Einliefern, béküldeni, béadni, beszolgáltatni, béhozni p. o. a' portékát a' helyére.

Einlieferung, die, béküldés, béadás, béhozás, beszolgáltatás.

Einliegen, bérben lakni.

Einlogiren, jemanden, valakit beszállítni valahová, szállásra adni; sich einlogiren, beszállani valahová, valakihez szállani, megszállani valakinél.

Einlogirung, die, beszállítás, beszállás.

Einlösen, béváltani, visszaváltani, kiváltani p. o. a' zálogot.

Einlösen, das, die Einlösung, bé — ki — v. visszaváltás.

Einlösungsschein, der, béváltó v. váltóczédula.

Einlöthen, beléforrasztani, p. o. a' vasat valamibe.

Einlöthung, die, beléforrasztás.

Einmachen, hinein thun, belétenni; f. einwickeln; bécsinálni, belécsinálni v. takargatni; Obst einmachen, bécsinálni, béfőzni p. o. mézbe v. nádmézbe gyümölcsöt; Fleisch, Fische einmachen, húst, halat bécsinálni; Eingemachtes, bécsinált t. i. hús, étel; Kalk einmachen, meszet áztatni.

Einmachung, die, bécsinálás, bétakargatás.

Einmáhdig, adj., z. B. Pflanzen, egyhímű sereg t. i. a' növevények között; egykaszállású t. i. rét.

Einmal, adv. egyszer, egy ízben; egykor, egy időben; das Einmaleins, a' sokszorozótábla; einmal für allemal, most egyszer 's utóljára, v. egy szó annyi, mint száz; im Bitten, Zurufen, ugyan ugyan kérlek; z. B. setze dich einmal in meine Stelle, ugyan helyheztesd csak magadat az én állapotomba; aber höre einmal, de ugyan kérlek; höre einmal Bursche! hallod e' gyermek; ſt. bereits, már egyszer; komm einmal, gyere már; auf einmal oder mit einem Male, egyszerre.

Einmalig, adj. egyszeri.

Einmarsch, der, bémenetel, katonák bémenetele.

Einmarschiren, bémenni p. o. a' sereggel.

Einmauern, kőfallal békerítni, fallal körülvenni, fal közé rakni; mit Mauern einschließen, valakit kő közé rakni t. i. elevenen, fal közé rekeszteni p. o. gonosztévőt.

Einmeißeln, bévésni, belévésni, t. i. vas vésővel kőbe 's a' t.

Einmengen, einmischen, közzé v. belékeverni, közéelegyítni; trop. etwas, beléelegyítni; sich einmengen, magát valamibe elegyítni, beléavatkozni.

Einmengen, das, közzékeverés, beléelegyítés.

Einmessen, zumessen, belémérni, mérve tölteni belé; sich einmessen, d. i. durch Messen vermindern, elmérni, a' mérés által fogyni, kevesítni.

Einmiethen, szállást fogadni.

Einmischen, közzékeverni v. elegyítni; sich einmischen, beléelegyedni v. avatkozni.

Einmischung, die, beléelegyítés, közzékeverés.

Einmünzen, d. i. in Münze verwandeln, pénzre változni, p. o. ezüstöt ée.

Einmuth, die, ohne plur. selten für Einmüthigkeit, d. i. Uebereinstimmung des Gemüthes, egyesség, egyetértés.

Einmüthig, adj., egyező, megegyező, egyértelmű, egyetértő; adv. megegyezve, megegyezőleg, egy akarattal, egy szívvel lélekkel; einmüthig gesinnt seyn, egy értelemben lenni.

Einmüthigkeit, die, megegyezés, egyetértés, egyesség, egyező értelem vagy akarat.

Einnähen, bé- v. belévarrni; összébb varrni.

Einnahme, die, megvétel, elfoglalás; die Einnahme einer Festung, valamelly várnak megvétele; ſt. Einkünfte, z. B. von Gütern ꝛc., bévé-

Digitized by Google

tel, jövedelem, béjövetel t. i. pénzbeli 's a' t. pénznek bészedése.
Einnahmebuch, das, jövedelem jegyző könyv.
Einnehmen, von außen herein nehmen, z. B. die Segel, bévenni, beszedni; in sich nehmen, z. B. Arznei einnehmen, orvosságot bévenni, eine Mahlzeit einnehmen, z. B. zu Mittag, ebédelni; des Abends, vacsorálni; ein Frühstück, früstükölni, fölöstökölni, reggelezni; aufnehmen, z. B. jemanden in sein Haus, befogadni valakit p. o. házához; st. in Besitz nehmen, z. B. eine Stadt oder Festung einnehmen, megvenni a' várost, várat; einen Platz oder Raum einnehmen, elfoglalni p. o. a' helyet, az az, bétölteni; trop. der Wein nimmt mir den Kopf ein, ez a' bor a' fejembe megy, v. áll, megárt; f. ergötzen, die Kräfte der Seele fesseln, megnyerni a' maga részére, gyönyörködtetni; einen für sich einnehmen, megnyerni valakit magának; st. in Empfang nehmen, bes. Geld, bévenni t. i. pénzt 's más jövedelmet.
Einnehmen, das, der Arznei, orvosság bévetele; eines Ortes, megvétel, elfoglalás.
Einnehmend, adj. kellemetes megnyerő, kedveltető, magát kedveltető.
Einnehmer, der, bészedő, pénz bészedő.
Einnesteln, einhefteln, einschnallen, öszvekapcsolni, bécsatolni.
Einnetzen, feucht machen, megnedvesítni.
Einnetzen, das, megnedvesítés.
Einnisten, fészkelni, fészket rakni valahová; gem. sich in einem Orte festsetzen, einnisten, befészkelni magát.
Einnötbigen, rábeszélleni valakit, p. o. az orvosság bévételére, ée.
Einöde, die, kietlenség pusztaság, sivatagság, sivatag pusztaság.
Einpacken, hinein packen, in einem Koffer ꝛc., bérakni, bérakódni p. o. a' ládába; zusammenpacken, öszveszedni és rakni; trop. schweigen, z. B. packe ein, csak hallgass.
Einpackung, die, el- v. bérakás.
Einpappen, belécsirízelni.
Einpassen, belé alkalmaztatni, beléilleni.
Einpassiren, bémenni.
Einpflanzen, bé-v. beléplántálni, ültetni, beléültetni; trop. dem Geiste etwas einpflanzen, beléplántálni az elméjébe, beóltani; daher: eingepflanzt, beléoltatott, veleszü'etett.
Einpflügen, belészántani.
Einpfropfen, bé- v. beléoltani; trop. einstopfen, beléoltani v. verni, p. o. valakibe valamit.
Einpfropfung, die, beléoltás.
Einpfündig, adj. egyfontos, egyfontnyi.
Einpichen, belészurkolni.
Einprägen, eig belényomni p. o. a' formát viaszba, 's a' t. trop. in das Gemüth eindrücken, beléverni, beléoltani p. o. szívébe, fejébe, elméjébe verni.
Einprägung, die, belényomás, beléoltás.
Einpressen, bésajtolni, sajtóba beleszorítni, bépréselni.
Einprügeln, veréssel verni belé.
Einpudern, béhajporozni.
Einpumpen, z. B. Wasser, beleszivalyúzni.
Einquartieren, beszállítni, bekvártélyozni.
Einquartierung, die, beszállítás, bekvártélyozás.
Einquellen, beáztatni, p. o. magot, borsót.
Einquetschen, közészorítni, bé — közzé — odacsiptetni, p. o. az ujját.
Einrammeln, einrammen, sujokkal béverni.
Einrathen, einem etwas, javasolni, javallani valakinek valamit; rávenni valakit valamire.
Einrathen, das, javaslás, javallás.
Einräumen, hinein räumen, bérakni valahová, helyére tenni, helyrerakni; einem einen Platz überlassen, helyet adni, helyet készitni valaminek, engedni, általengedni; uneig. einen Satz für wahr gelten lassen, megengedni, megvallani, helybehagyni.
Einrechnen, in Rechnung bringen, közzé v. beleszámlálni, felszámlálni közzé, belétudni a' számadásba.
Einrechnung, die, beleszámadás.
Einrede, die, beleszóllás valamibe; das Widersprechen, ellenmondás, elleneszóllás.
Einreden, einem etwas, rábeszélleni, reávenni, reábirni, elhitetni valakivel valamit; Muth einreden, neki bátorítni valakit; st. in die Rede fallen, beleszóllani; st. widersprechen, elleneszóllani.

Digitized by Google

Einregnen, béesni az essőnek.
Einreiben, mit Salben ꝛc., belédörgölni.
Einreichen, übergeben, által- v. béadni, bényújtani valakinek, valamit.
Einreichung, die, bényújtás, beádás.
Einreihen, a' sorba béállítni, belétenni.
Einreißen, v. a. m. ſ. einen Riß bekommen, béhasadni; einen Riß machen, béhasítni, beszakasztani; ſt. niederreißen, z. B. eine Mauer, lerontani p. o. a' kőfalat; ein Haus einreißen, a' házat lerontani, ledönteni, elbontani; vom Grunde aus einreißen, földig lerontani: neutr. einreißen, d. i. überhand nehmen, ſich ausbreiten, z. B. eine Krankheit, elhatalmazni, elterjedni, erőt venni, mint a' nyavalya; ſchlechte Sitten reißen ein, az erkölcsromlás nagyon elhatalmazik.
Einreißen, das, eines Hauſes, lerontás; elhasítás; elterjesztés.
Einreiten, belélovagolni.
Einrenken, ein ausgerenktes Glied wieder in ſein Gelenk bringen, helyre húzni a' kificzamodott v. kimenült tagot.
Einrennen, einſtoßen, bétaszítni neki nyargalás által, kaput, ajtót.
Einrichten, z. B. einen verrenkten Knochen, visszatenni a' helyére p. o. a' kitört csontot; trop. ordnen, elrendelni, rendbeszedni, elintézni, jó lábra állítni, p. o. a' köztársaságot, ſein Hausweſen einrichten, házát elrendelni, rendbeszedni, házibútorokkal v. eszközökkel felkészítni (a' házát v. szobát), ſich einrichten, magát rendbeszedni; eine völlig eingerichtete Wirthſchaft, kész gazdaság.
Einrichtung, die, Einrenkung, a' kimenyült tagnak visszatevése a' forgójába: ſ. Anordnung, elintézés, intézet, rendtartás, szabott rend, rendszabás, rendbeszedés, elrendelés; die Einrichtung in einem Zimmer, das Hausgeräth, házi eszközök, készületek, házibútor
Einriegeln, tolózárral bézárni.
Einritt, der, bélovaglás.
Einritzen, bé- v. megkarczolni.
Einroſten, belérozsdásodni.
Einrücken, einwärts rücken, von geſchriebenen oder gedruckten Zeilen, békezdeni p. o. az írásban, nyomtatásban, elől de beljebb a' többi soroknál; ſt. einverleiben, z. B. in die Zeitung, Brief, belé v. közzétenni, beléiktatni p. o. újságba, levélbe valamit; m. ſ. langſam in einen Ort ziehen, beſ. von Soldaten, bémenni, béköltözni, beszállani, mint a' katonák valahová; in ein Land einrücken, sereggel bémenni a' tartományba; in die Glieder einrücken, a' sorba béállani; in eines andern Stelle treten, utánna következni, béállani más helyébe.
Einrücken, das, im Schreiben, békezdés; in die Zeitungen, belététel az újságba; das Einmarſchiren, béköltözés, bémenetel; das Einrücken in jemandes Stelle, más helyébe következés v. béállás.
Einrühren, belékeverni.
Eins, egy; es iſt mir alles eins, nekem mind egy; ſ. einſtimmig, egyetértő; eins werden, megegyezni; eins ſeyn, egyértelemben lenni.
Einſaat die, vetni való mag.
Einſacken, in einen Sack füllen, zsákba tölteni v. töltögetni.
Einſäen, belévetni, a' magot.
Einſägen, béfűrészelni.
Einſalben, békenni kenőccsel, írral, kenettel.
Einſalzen, bésózni, megsózni, sóval béhinteni.
Einſalzen, das, die Einſalzung des Schweinfleiſches, bésózás p. o. a' disznóhús besózása.
Einſam, adj. magános, egyes; ein einſamer Menſch, egyes ember; er lebt ſehr einſam, magánosságban él; adv. magánosan.
Einſamkeit, die, magánosság; ein einſamer Ort, kietlenség, pusztaság.
Einſammeln, öszveszedni, beszedni valamit; Früchte einſammeln, béhordani a' termést.
Einſammeln, das, die Einſammlung, öszveszedés, beszedés.
Einſammler, der, öszveszedő.
Einſatz, der, im Spiele, bététel.
Einſaugen, eig. beszívni, beszopni; uneig. annehmen, z. B. Irrthümer, Vorurtheile, Fehler mit der Muttermilch einſaugen, beszívni a' balvélekedéseket, hibákat, tévelygéseket az annya tejével.
Einſäuern, bésavanyítni.
Einſäumen, beszegni keszkenőt.
Einſchaben, belévakarni.
Einſchaffen, beszerezni, megvenni.

Digitized by Google

Einſchalig, adj. egyhéjjú; egyteknőjű, p. o. csiga.

Einſchalten, in die Reihe oder Ordnung anderer Dinge bringen, béiktatni, bétenni közzé; von Zeit, Tagen ꝛc. közzé csusztatni v. szöktetni; ein eingeſchalteter Tag, szökő nap.

Einſchaltung, die, béiktatás; közzészúrás.

Einſchärfen, einem etwas, gyakran és nyomosan eszére adni, fejébe verni.

Einſchärfung, die, eszéreadás.

Einſcharren, béásni, leásni 's bétemetni a' földbe, bé- v. belékaparni.

Einſcharrung, die, békaparás.

Einſchenken, z. B. Bier, Wein ꝛc., tölteni, belétölteni p. o. a' poharába, teletölteni a' poharat; Sprichw. klaren Wein jemanden einſchenken, d. i. die Wahrheit ſagen, igazat mondani, igazságot beszéllni, kimondani az igazat.

Einſchicken, béküldeni, elküldeni; man hat mir die Waaren noch nicht eingeſchickt még nem küldötték el hozzám a' portékákat:

Einſchickung, die, elküldés.

Einſchieben, hinein ſchieben, bétolni, bétaszítni valamit; unter mehrere ſchieben, közzé iktatni, béiktatni a' többi közzé, közzétenni; ſ. einſchießen, z. B. Brod einſchieben, bévetni a' kenyeret a' kemenczébe:

Einſchiebung, die, bétolás, bétaszitás; bévetés.

Einſchießen, z. B. das Brod einſchießen, bévetni a' kemenczébe a' kenyeret; durch Schießen zertrümmern, z. B. ein Haus ꝛc. mit Kanonen, bélőni, lelőni p. o. agyúval tornyot, házat; ſ. durchſchießen bei den Webern, általhányni a' vetéllőt, mint a' takácsok; zum Schießen geſchickt machen, z. B. eine Flinte, kilőni a' puskát, az az, legelőször megpróbálni, megfuttatni; ſich einſchießen, d. i. a) im Schießen üben und geſchickt machen, a' lövésbe magát gyakorlani és rákészűlni; b) ſich beliebt machen, bészínleni magát valakinél.

Einſchießung, die, bévetés, kenyér bévetése; bélövés.

Einſchiffen, etwas ins Schiff bringen, hajóra rakni, a' hajóba bérakni, bétenni; Soldaten einſchiffen, hajóra szállítni, p. o. a' katonákat; ſich einſchiffen, hajóra ülni v. szállni; beſ. ſchiffend hineingehen, z. B. in den Hafen, béállani, béevezni p. o. a' kikötőbe.

Einſchiffung, die, hajóra szállás, hajóra szállítás, bérakás a' hajóba.

Einſchirren, felhámozni a' lovakat.

Einſchlafen, elaludni, elnyomtatni az álom által; hart und feſt einſchlafen, mélyen elaludni, mély álomba merülni; über einer Arbeit einſchlafen, elaludni a' munkán; trop. von Gliedern, wenn ſie eine kurze Zeit hindurch fühllos werden, meg- v. elzsibbadni; ſ. entſchlafen, eines ſanften Todes ſterben, örökre elaludni, csendes halállal meghalni.

Einſchlafen, das, elalvás, álombamerülés.

Einſchläfern, einen, elaltatni valakit; trop. ſorglos, nachläßig machen, elaltatni.

Einſchläferung, die, elaltatás.

Einſchlag, der, kézbecsapás, parola, kézadás; ſt. Eintrag bei den Webern, bélfonál; an den Kleidern, béhajtás, a' ruha szélének béhajtása; der Schwefel, der in das Weinfaß gethan wird, kénkő, ánslóg, mellyel a' boros hordót kifüstölik v. kiégetik.

Einſchlagen, hinein ſchlagen, z. B. einen Nagel, béverni p. o a' szeget, Eier einſchlagen, rántottát sütni; durch Schlagen zerbrechen, z. B. Fenſter ꝛc., bétörni, béütni p. o. az ablakot 's a' t.; die Zähne einſchlagen, kiütni a' fogát; bei Kleidern, béhajtani p. o. a' ruhát a' varrásban; ſ. ein Mittel wählen, einen Weg einſchlagen, választani p. o. valamely útat, módot valamire; in die Hand ſchlagen, bei Verträgen, kezet csapni v. adni; in einen Ort einſchlagen, (vom Blitze), béütni valahová, mint a' menykő; in die Erde graben, von den Bergleuten, ásni kezdeni a' bányában; wohin gebören, ſich beziehen, tartozni valahová, belévágni valamibe; der Abſicht gemäß ausfallen, jól ütni ki, jól teremni, diszleni, mint p. o, a' szüret 's a' t.

Einſchlagung, die, bé- v. beléverés, bétörés v. ütés, beléhajtogatás, béhajtás a' ruha béhajtása.

Einſchleichen, hinein ſchleichen, bésuhanni v. csúszni, alattomban bémászni; ſich einſchleichen, eig., alattomban bélopódzni, bélopni magát bébújni, bémászni trop. becsúzni,

Digitized by Google

bészínleni magát p. o. valaki barátságba.
Einſchleichen, das, bécsúszás, bélopódzás, magabészínlése.
Einſchleifen, z. B. verbothene Waaren, tiltott portékát bélopni, bélopva vinni.
Einſchleppen, bévonni v. húzni, p. o. hajót az alattság által, béhurczolni valamit.
Einſchließen, bézárni, elzárni p. o. a' kenyerét, pénzét; ſich einſchließen, bezárkozni, bézárni magát; ſt. einſperren, bérekeszteni, zárni; einen Vogel in einen Käfig einſchließen, a' madarat kaliczkába rekeszteni, tenni v. zárni; einen Brief mit einſchließen, más levelet a' maga levelébe zárni; ſt. umgeben, körülvenni, körül- v. békerítni, körülfogni; mit in etwas begreifen, bé-, v. beléfoglalni, beléérteni, közészámlálni; in die beſtimmte Oeffnung paſſen, z. B. das Schloß ſchließt ein, a' zár jól záródik v. jól bézáródik.
Einſchließung, die, bézárás, elzárás, mellézárás; körülkerítés, békerítés, körülfogás; béfogás.
Einſchlucken, bé- v. lenyelni.
Einſchluckung, die, bé- v. lenyelés.
Einſchlüpfen, bécsúszni, bécsuszanni.
Einſchlürfen, béhörpölni, béhörpenteni.
Einſchlürfung, die, béhörpentés.
Einſchlummern, elszenderedni, elszúnyadni.
Einſchlummern, das, elszenderedés, elszúnyadás.
Einſchluß, der, mellérekesztés, mellététel, odaszámlálás; z. B. das Heer beſtand, mit Einſchluß der Officiere aus 10000 Mann, a' hadisereg odaszámlálván a' tiszteket is v. a' tisztekkel együtt 10000 emberre ment; was eingeſchloſſen wird, z. B. Briefe, más levélbe zárt levél.
Einſchmeicheln, ſich, hízelkedés által bészínleni magát, csapodárkodás által bészínleni magát.
Einſchmeichelnd, adj., hízelkedő, csapodár.
Einſchmeißen, béhajitni, hajtással bétörni p. o. ablakot.
Einſchmelzen, el-, meg-, öszveolvasztani; durch Schmelzen ſich vermindern, a' megolvasztásban fogyni, kevesedni.
Einſchmelzung, die, megolvasztás.
Einſchmiegen, ſich, bészínleni magát.
Einſchmieren, békenni, bémázolni megkenni p. o. olajjal valamit; bémocskolni.
Einſchmierung, die, megkenés.
Einſchnallen, bécsatolni.
Einſchneiden, einen Schnitt machen, bévágni valamit; von Bändern, Stricken, vágni, bévágódni mint a' sinór 's a' t.; durchs Schneiden hineinbringen, bé- v belémetszeni, belévágni, felvágni reá p. o. a' fára valamit; zerſchneiden, z. B. Brod zur Suppe einſchneiden, belévagdalni, szelni belé, p. o. kenyeret levesbe.
Einſchneidig, adj., egy élű.
Einſchnitt, der, bévágás, bémetszés; trop. z. B. an Blättern, bevagdalás a' levelek szélein.
Einſchnupfen, felszívni a' tobákot.
Einſchnüren, béfűzni, valamit békötözni.
Einſchöpfen, aus der Quelle, merítni a' forrásból.
Einſchränken, mit Schranken umgeben, valamit határok közé szorítni, határt szabni valaminek, békorlátolni valamit; mérsékelni, zabolázni valamit, határba tartani; die Ausgaben einſchränken, a' költségeit kevesítni; eingeſchränkte Geiſtesfähigkeiten beſitzen, gyenge elmebéli tehetséggel bírni; eingeſchränkt leben, szükön élni.
Einſchränkung, die, határszabás, határbaszorítás, korlátolás; mérséklés, zabolázás, határbatartás; mit Einſchränkung, azzal a' megszorítással, kifogással, kikötéssel; ohne Einſchränkung reden, szabadon, minden tartóztatás nélkül beszéllni.
Einſchrauben, bésrófolni.
Einſchreiben, béírni, beléírni; Ausgaben und Einnahmen einſchreiben, a' költséget 's a' bévételt v. jövedelmet béírni, béjegyezni; ſich einſchreiben laſſen, béíratni magát, felíratni a' nevét; als Soldat, béállani a' katonák közé v. katonának.
Einſchreibung, die, béírás, béjegyzés.
Einſchroten, béereszteni, v. taszítni korcsolyán p. o. hordót.
Einſchub, der, bétolás, bétaszítás.
Einſchürig, adj., z. B. Wolle, egynyirésü gyapjú.
Einſchuß, der, bélfonál.
Einſchütten, in einen Sack, belétölteni p. o. a' zsákba; in ein Faß, hordóba tölteni v. töltögetni.
Einſchütten, das, belétöltés.
Einſchwärzen, egészen béfeketítni, fekete festékkel békenni; bémocskol-

ni, beszennyezni; bélopni a' tiltott portékát, az az, oda, a' hová azt bévinni nem szabad.

Einſchwärzen, das, die Einſchwärzung, befeketítés, bémocskolás, beszennyezés; tiltott portéka bélopása.

Einſegnen, einen Sterbenden, az utólsó áldást elmondani a' haldoklóra; Brautleute einſegnen, az új házasokat megáldani, papi áldást elmondani reájok; f. einweihen, felszentelni.

Einſegnung, die, megáldás, felszentelés.

Einſehen, etwas, általlátni valamit, megfoghatni, megérteni.

Einſehen, das, általlátás, megértés; ſt. Verſtand, értelem, bélátás valamibe; Einſehen haben, bélátni valamibe, meg tudni ítélni valamit.

Einſehend, adj., általlátó, értelmes.

Einſeifen, beszappanozni.

Einſeifung, die, beszappanozás.

Einſeitig, adj., z. B. ein einſeitiges Dach, egyóldalú p. o. tető v. fedél, félfedelű; trop. ein einſeitiger Bericht, csak az egyik résznek v. félnek előadása; adv. félszegesen, felibe, fele részről; einſeitig urtheilen, félszegesen ítélni.

Einſeitigkeit, die, egyoldalúság.

Einſenden, beküldeni.

Einſendung, die, beküldés.

Einſenken, z. B. Reben, a' szőlővesszőt bujtani, homlítani, beléereszteni; den Todten einſenken, a' halottat eltakarítni, eltemetni.

Einſenkung, die, beléeresztés; a' halottat eltakarítása, eltemetése.

Einſetzen, hineinſetzen, bétenni, belétenni valamit valahová; ſich in den Wagen einſetzen, béülni a' kocsiba; Pflanzen einſetzen, ültetni, el- v. beléültetni, fákat, csemetéket; ſich falſche Zähne einſetzen laſſen, ál-fogakat rakatni magának; ſt. verpfänden, valamit zálogba vetni; zum Könige einſetzen, valakit Királynak tenni valahová; in ein Amt einſetzen, valakit hivatalba tenni v. bétenni; ſt. beſtimmen, z. B. jemanden zum Erben einſetzen, valakit örökösévé tenni.

Einſetzling, der, (Setzling), csemeteág, csemete, újültetés.

Einſetzung, die, der Zweige, bé- v. elültetés; in ein Amt, bé- v. belétevés; ins Gefängniß, fogságba tevés; Einſetzung eines Erben, örökös kinevezés v. bététel.

Einſicht, die, bélátás, értelem, dologhoz értés, okosság, esméret; beſſere Einſicht haben von etwas, jobban érteni valamit; jobban bélátni valamibe; ſeine Einſicht erweitern, vervollkommnen, esméreteit kiterjeszteni, öregbíteni, tökélletesíteni.

Einſichtsvoll, adj. értelmes, okos, nagy bélátású, a' dologba bélátó; ein einſichtsvoller Mann, igen értelmes, okos, v. nagy bélátású ember; adv. értelmesen, okosan, bölcsen.

Einſiedelei, die, remetelakhely; f. Einſamkeit, magánosság, remeteség.

Einſieden, elfözni, elfőni.

Einſiedler, der, remete.

Einſiedleriſch, adj. remetés, magános, remetei.

Einſiegeln, z. B. Geld, bé- v. belépetsételni p. o. pénzt.

Einſingen, énekelve elaltatni.

Einſinken, le-, bé- v. belésülyedni.

Einſinken, das, belésülyedés.

Einſitzen, beléülni, béülni t. i. a' kocsiba.

Einſitzig, adj., z. B. Wagen, együlésű p. o. kocsi.

Einsmal, adv. egyszer, egykor.

Einſpännig, adj., egylóravaló kocsi v. szekér.

Einſpannen, f. ſpannend dehnen, beléfeszítni, mint p. o. a' gyolcsot a' rámába; Pferde einſpannen, befogni a' lovakat, ökröket; trop. einen Fluß mit einem Damm einfaſſen, um ihn dadurch aufzuſchwellen, und Waſſer zum Treiben der Mühlen zu gewinnen, árokba venni v. szorítni, p. o. a' patakot, hogy malmot hajcson.

Einſpannung, die, beléfeszítés; befogás, lovaknak befogása.

Einſperren, bézárni, bérekeszteni; ſich einſperren, bézárkózni.

Einſperrung, die, bézárás.

Einſpielen, ſich, z. B. in ein Inſtrument, belészokni, hozzászokni több gyakorlás által.

Einſpinnen, z. B. Haare in Flachs, belé v. közzéfonni; ſich einſpinnen, (von Inſecten), magát békötni, mint a' bogarak, selyembogár.

Einſprechen, z. B. Muth, neki bátorítni, bíztatni, bátorítni; Troſt einſprechen, vígasztalni; gerichtlich widerſprechen, törvényes kifogást tenni valami ellen, ellene mondani; bei jemanden einſprechen, d. i. beſuchen, rövid időre meglátogatni valakit, befordulni valakihez.

Einſprechen, das, bátorítás, bíztatás;

ellene szóllás törvényes módon, ellenvetés; látogatás.
Einſprengen, béfecskendezni.
Einſpringen, béugrani.
Einſpritzen, bé- v. beléfecskendeni, béfecskendezni.
Einſpritzen, das, beléfecskendés.
Einſpruch, der, törvényes ellenemondás v. ellentállás; es iſt Einſpruch gethan worden, a' dolog megakadályoztatódott.
Einſt, adv., einmal, egyszer, egykor; valaha, egykor hajdan, egykor t. i. jövendőben.
Einſtämmig, adj. egy szálból álló, egy szálú p. o. fa, egyderekú, egytörzsökű.
Einſtampfen, bécsömöszölni, belésujkolni.
Einſtänkern, bébüdösítni.
Einſtechen, belészúrni; Löcher einſtechen, d. i. machen, kiszúrni
Einſtecken, z. B. den Degen, bétenni, bédugni, belédugni p. o. a' kardot hüvelyébe; jemanden einſtecken, d. i. ins Gefängniß ſetzen, bétenni p. o. a' tolvajt a' tömlöczbe; in den Sack einſtecken, a' zsebjébe bétenni valamit; trop. Vorwürfe ꝛc. geduldig ertragen, eltűrni, elszenvedni, elnyelni p. o. a' pirongató beszédet.
Einſteckung, die, bétevés, belédugás.
Einſtehen, f. einen Dienſt antreten, béállani a' szolgálatba; ſt. bürgen für etwas, kezes lenni valamiért.
Einſtehlen, bélopózkodni.
Einſteigen, in den Wagen, bé- v. felhágni, fel- v. béűlni a' kocsiba; von Dieben, bémászni mint a' tolvajok az ablakon.
Einſteigen, das, in ein Schiff, bémenés a' hajóba; in den Wagen, felhágás, béűlés a' kocsiba.
Einſtellen, z. B. ein Pferd, béállítni, bévinni p. o. a' lovat az istállóba; Waaren einſtellen, bévinni az el nem kelt portékát; trop. etwas unterlaſſen, félbeszakasztani valamit, felhagyni valamivel; einen Bau einſtellen, az építést félbeszakasztani; eine Reiſe einſtellen, az útazásról lemondani, azzal felhagyni; ſich einſtellen, megjelenni.
Einſtellen, das, die Einſtellung, d. i. Unterlaſſung, elhagyás, félbeszakasztás.
Einſtens, adv., valaha.
Einſticken, belévarrni, himezni.
Einſtimmen, ſeine Stimme mit andern hören laſſen, együtt énekelni; trop. beiſtimmen, megegyezni másokkal valamiben.
Einſtimmig, adj., z. B. ein Geſang, egyhangú p. o. ének, nóta; trop. übereinſtimmend, megegyező; einſtimmig ſeyn, megegyezni, egy értelemben lenni p. o. valakivel; adv. egy hangon; egyezőleg, megegyezőleg, egy akarattal, közakarattal.
Einſtimmigkeit, die, Einſtimmung, megegyezés.
Einſtopfen, bédugni, belétömni; eine Pfeife einſtopfen, pipát tölteni, megtölteni.
Einſtopfung, die, bédúgás.
Einſtoßen, bineinſtoßen, bétaszítni, bé- v. belétolni; zerbrechen, z. B. Fenſter, bétörni, p. o. az ablakot, az ajtót.
Einſtoßung, die, bétaszítás; bédöfés, béütés.
Einſtreichen, z. B. Kindern einen Brei, belékenni, belétömni p. o. pépet a' kisded zsájába; Geld einſtreichen, bésepreni a' pénzt; Farben einſtreichen, festékkel bémázolni.
Einſtreichung, die, belétömés; bémázolás.
Einſtreuen, bé- v. beléhinteni, belékeverni; trop. einmiſchen, közzé keverni v. elegyítni.
Einſtudieren, auswendig lernen, valamit könyvnélkül megtanúlni; ſt. üben, belétanúlni valamibe, szorgalmatosan gyakorolni magát valamiben.
Einſtücken, belétóldozni.
Einſtürmen, bérohanni.
Einſtürmung, die, bérohanás.
Einſtürzen, etwas niederſtürzen, bé- v. ledönteni; mit ſeyn, bé-, le-, öszvedűlni, öszveomlani, bészakadni, öszverogyni; auf jemanden einſtürzen, valakire rádűlni 's azt bétemetni.
Einſturz, der, bédűlés, béomlás, le- v. öszvedűlés, bészakadás, öszverogyás.
Einſtweilen, adv., ſt. indeſſen, azonban, azonközben, egy kis időre.
Einſudeln, bémocskolni.
Einſylbig, adj., egytagú t. i. szó; trop. ein einſylbiger Menſch, kevésbeszédű ember.
Eintägig, adj., egynapi, egynapos.
Eintauchen, bé- v. belémártani.
Eintauchung, die, belémártás.
Eintauſchen, elcserélni mással v. másért; cserélni, cseréles által jutni hozzá v. tenni rá szert.
Eintauſchen, das, die Eintauſchung, elcserélés.

Digitized by Google

Eintheilen, el- v. felosztani, részekre osztani.
Eintheilig, adj., egyrészű.
Eintheilung, die, el- v. felosztás; eine gute Eintheilung machen, jól elosztani v. felosztani valamit, jól elrendelni.
Eintun, st. einlegen, belétenni.
Eintönig, adj., egyhangú, egyszavú; trop. st. einförmig, együgyű, egyszerű, egy nyomon menő; adv., z. B. singen, sprechen, egy hangon, változtatás nélkül t. i. énekelni, beszéllni.
Eintracht, die, egyesség, egyetértés; brüderliche Eintracht, testvéri v. atyafiságos egyetértés.
Einträchtig, adj., egyetértő, egyességben lévő; adv. egyetértve, egyetértőleg.
Einträglich, adj., Gewinn bringend, haszonhajtó, jövedelmes, jó jövedelmű, hasznos, p. o. kereskedés, hivatal.
Einträglichkeit, die, haszonhajtás, hasznos volt.
Eintrag, der, bei Webern der Einschlag, bélfonál a' takácsoknál; f. Nachtheil, Schaden, kár, fogyatkozás, rövidség, megkárosítatás; st. Hinderniß, akadály; einem Eintrag thun, valakinek kárára lenni, rövidséget okozni.
Eintragen, bévinni v. emelni; st einschreiben, béírni v. jegyezni, bétenni p. o. a' számadásba; st. Gewinn bringen, hasznot hajtani.
Eintragung, die, bé- v. felírás, az adósság béírása.
Eintreffen, st. ankommen, megérkezni, megjönni; st. übereinstimmen, z. B. eine Rechnung, megegyezni, egyezni egymással, öszveütni; in Erfüllung gehen, bételyesedni.
Eintreffen, das, f. Ankunft, el- v. megérkezés, bételyesedés.
Eintreiben, z. B. Vieh, béhajtani p. o. a' marhát az istállóba; béverni, beléverni p. o. a' karót a' földbe; trop. einfordern, z. B. Geld, beszedni t. i. ügyel bajjal, béhajhászni t. i. az adósságot.
Eintreibung, die, béhajtás.
Eintreten, z. B. in ein Haus, a' házba bélépni, bémenni; f. antreten, z. B. ein Amt, béállani a' hivatalba, hozzáfogni hivatalához; ins zehnte Jahr treten, tizedik esztendejébe lépni; st. sich zeigen, gegenwärtig werden, béállani, kezdődni, megjelenni, minti a' távasz, tél; durch Treten befestigen, z. B. Kraut, bétapodni, bényomni p. o. a' káposztát; sich eintreten, z. B. einen Nagel, beléhágni valamibe p. o. szegbe; st. zertreten, öszvetapodni.
Eintretung, die, bétapodás, p. o. a' káposzta bétapodása.
Eintritt, der, das Hereintreten, bémenetel, bélépés v. menés; in ein Amt, béállás a' hivatalba; st. Anfang, kezdet, béállás; beim Eintritt des Jahres, az esztendő kezdetével; der Eintritt des Winters, des Herbstes, a' télnek, az ősznek béállása.
Eintrocknen, öszveaszni, el-, ki-, öszveszáradni; vom Waſſer, elapadni.
Eintröpfeln, belécsepegtetni.
Eintunken, belemártani p. o. kenyeret a' lévbe.
Einverleiben, egyesítni vele, hozzákapcsolni; einer Stadt einverleibt werden, a' városhoz kapcsoltatni; bév. felvenni p. o. a' társaságba valakit.
Einverleibung, die, veleegyesítés, hozzákapcsolás.
Einverſtändniß, das, egyetértés.
Einverſtehen, ſich mit jemanden, egyetérteni v. egyetértésben lenni valakivel.
Einwachſen, belénőni.
Einwägen, belémérni v. beléfontolni valamit az edénybe; ſich einwägen, a' mérésben fogyni, kevesedni, apadni.
Einwärts, adv., befelé.
Einwäſſern, bé- v. eláztatni p. o. a' lent.
Einwäſſerung, die, beáztatás.
Einwatten, békallózni, a' posztót.
Einwandern, béköltözni, bévándorlani valahová; f. einkehren, beszálni.
Einwanderung, die, béköltözés, beszállás.
Einweben, belészőni, beszőni.
Einwebung, die, belészövés.
Einwechſeln, z. B. Geld, pénzt váltani, elváltani a' pénzt, v. felváltani.
Einwechslung, die, elváltás, pénzváltás.
Einweichen, z. B. Leder, beáztatni, megáztatni.
Einweichung, die, bé- v. megáztatás.
Einweihen, z. B. die Kirche, felszentelni p. o. a' templomot; in die Wiſſenſchaften, beavatni a' tudományokba.
Einweihung, die, felszentelés, beavatás valamibe.
Einweiſen, beiktatni valakit p. o. a' hivatalba v. beállítni.

Digitized by Google

Einweisung, die, béiktatás, béavatás.
Einwenden, ellene mondani, ellenvetést v. kifogást tenni, ich habe nichts dawider einzuwenden, semmi szóllóm sincs ellene.
Einwendung, die, ellenvetés, kifogás, ellen mondás, szólló valami ellen.
Einwerfen, hinein werfen, bévetni, béhajitni, bédobni; trop. f. einwenden, ellene mondani, kifogást tenni; verderben, hajtással bétörni, v. béhajítni p. o. az ablakot.
Einwerfung, die, béhajítás, bévetés, bétörés a' hajtás által.
Einwickeln, bétakargatni, bégönyölgetni, beléhajtogatni; Pfeffer in Papier einwickeln, borsot takargatni papirosba.
Einwiegen, z. B. ein Kind, elringetni, a' gyermeket a' bölcsöben; trop. ringetve elaltatni.
Einwilligen, in etwas, megegyezni valamiben v. benne, helybe hagyni, valamire ráállani.
Einwilligung, die, megegyezés, ráállás, helybehagyás.
Einwinden, béfáslizni.
Einwinden, béfacsarni, béfelétekerni, belétekerni.
Einwirken, einweben, belészöni; in oder auf etwas wirken, foganatjának v. erejének, sikerének lenni valamire v. arra nézve; auf jemanden einwirken, béhatni valakire, meghatni valaki szivét.
Einwirkung, die, erő, hathatósság', foganat, siker.
Einwohner, der, die Einwohnerin, lakos; einer Stadt, városi lakos, pl. városiak; eines Dorfes, falusi lakos, pl. falusiak; ein neuer Einwohner, új lakos, gyarmatos.
Einwühlen, sich, bétúrni magát a' földbe.
Einwurf, der, ellenvetés.
Einwurzeln, meggyökerezni, gyökeret verni p. o. mint a' fa; trop. sich befestigen, elhatalmazni, megrögzeni, mint a' gonoszság; wie eingewurzelt, mint ha leszegezték volna p. o. úgy állott 's bámult.
Einzapfen, belécsapolni, csapot ereszteni belé.
Einzählen, belé v. közzé számlálni, oda számlálni.
Einzäumen, ein Pferd, bézablázni a' lovat.
Einzäunen, einen Garten, békerítni, körülkerítni t. i. sövénykerítéssel a' a' t.
Einzäunung, die, bé- v. körülkerítés.
Einzeichnen, belérajzolni; ft. einschreiben, beléjegyezni, béirni.
Einzeichnung, die, béjegyzés, béirás.
Einzeln, adj., magános, egyes, p. o. ember, egyenkéntvaló; adv., magánosan, magában; egyenként p. o. harczolni.
Einziehen, z. B. Segel, bévonni, béhúzni, beszedni; Faden einziehen, beléölteni a' fonalat, czérnát; trop. eincassiren, z. B. Geld, beszedni a' pénzt, v. bévenni; confisciren, z. B. jemandes Güter, valaki jószágát büntetésül elfoglalni v. elvenni; ft. verhaften, bézárni, béfogni valakit; Nachrichten einziehen, tudósitást szerezni valami dolog felöl; in einen engeren Raum zusammenziehen, öszvehúzni, öszveszoritni; sich einziehen, wie z. B. Tuch, öszvemenni v. húzódni; mit seyn, mit Gefolge in einen Ort ziehen, pompával 's késerökkel bémenni valamelly városba; in ein Haus einziehen, házba költözni, költözösködni; von flüssigen Körpern, béinni magát, beszivárogni, beszivódni, mint a' viz a' földbe.
Einziehen, das, die Einziehung, beléhúzás, bévonás, béhúzás; pénzbészedés; jószág elfoglalás t. i. büntetésül; elfogása 's bézáratása valakinek; öszvehúzás.
Einzig, adj., egy, csak egy, egyetlen egy, egyedülvaló; adv., egyedül, csak, csupáncsak; einzig deswegen, csak azért; f. vorzüglich, különösen, kiváltképpen.
Einzischeln, einzischen, bésúgni.
Einzug, der, pompás bémenetel; eines Siegers, győzödelmi pompa; f. Einziehen.
Einzwängen, erőszakkal kénszerítni közzé v. beléfeszitni; jemanden einzwängen, valakit valahová beszoritni; ft. zusammendrängen, öszveszoritni v. csiptetni.
Eis, das, jég; zu Eis werden, jéggé válni, megfagyni, jéggé fagyni; das Eis schmilzt, a' jég olvad v. elolvad; es trägt, megbir a' jég, es brechen, jeget törni, az az, útat nyitni; Sprich. jemanden auf's Eis führen, valakit jégre vinni, rászedni.
Eisbär, der, északsarki v. fejér medve
Eisbahn, die, ösvény a' jégen.
Eisberg, der, jéghegy, jégtorlás.

Digitized by Google

Eiſen, verb., jeget vágni.
Eiſen, das, vas; etwas, das mit Eiſen beſchlagen iſt, megvasalt, vasas; gediegenes Eiſen, természas; Sprichw. man muß das Eiſen ſchmieden, weil es warm iſt, addig üsd a' vasat, míg tüzes; Noth bricht Eiſen, a' szükség törvényt ront; ſt. Hufeiſen, lópatkó; fl. eiſerne Feſſeln, z. B. jemanden in die Eiſen ſchmieden, vasra verni valakit.
Eiſenartig, adj., vasnemű.
Eiſenbergwerk, das, vasbánya.
Eiſenblech, das, vaspléh.
Eiſendraht, der, vasdrót.
Eiſenerde, die, vasasföld.
Eiſenerz, das, vásércz.
Eiſenfarbe, die, vasszín.
Eiſenfarbig, adj., vasszínű.
Eiſenfeil, das, vaspor.
Eiſenfeſt, adj., kemény mint a' vas, vaskeménységű.
Eiſenfleck, der, rozsdafolt, rozsdás vastól okozott pecsét.
Eiſenfleckig, adj, rozsdapecsétes.
Eiſenfreſſer, der, tátos, erejével szerfelett kérkedő.
Eiſengang, der, gerendavas, gerenda formába öntött vas.
Eiſengießer, der, vasöntő.
Eiſenglanz, der, vasfény.
Eiſenglimmer, der, vasfény.
Eiſengrau, adj., vasszínű.
Eiſengrube, die, vasbánya.
Eiſenhändler, der, vasáros.
Eiſenhaltig, adj., vasas, vas részekkel elegyes.
Eiſenhammer, der, vashámor.
Eiſenhandel, der, vassalkereskedés, vasárosság.
Eiſenhart, adj., kemény mint a' vas.
Eiſenhütchen, das, sisakvirág, sisakfű.
Eiſenhütte, die, vashámor.
Eiſenkitt, der, vasporsár, melly égetett gipszből és vasporból készittetik eczettel a' kövek összefoglalására a' víz alatt.
Eiſenkram, der, vasárúlás.
Eiſenkrämer, der, kis vasáros v. árúló.
Eiſenkraut, galambocz, szaporafű.
Eiſenmal, das, rozsdafolt.
Eiſenofen, der, vasolvasztó kemencze.
Eiſenroſt, der, vasrozsda.
Eiſenſand, der, vasporos füvény.
Eiſenſchlacke, die, vassalak.
Eiſenſchlag, der, vaspor.
Eiſenſchmied, der, kovács.
Eiſenſchmiede, die, kovácsmühely.
Eiſenſchwärze, die, vasból készitett feketitő.
Eiſenſpäne, die, reszelt vaspor.
Eiſenſpiegel, der, fényes vasércz.
Eiſenſtein, der, vaskő.
Eiſenſtufe, die, vaskődarab.
Eiſenſyrup, der, vasas szirup.
Eiſen-Tinctur, die, vaserőszinviz.
Eiſen-Vitriol, das, vasgálicz, vasgáliczkő.
Eiſenwaare, die, vasportéka.
Eiſenwaſſer, das, vasas viz.
Eiſenwerk, das, ſt. Eiſenhammer, vashámor.
Eiſenwurz, die, sikkantyús csüküllő, pészmafű.
Eiſern, adj., eig. aus Eiſen, vas, vasból való; trop. feſt, dauerhaft, kemény, erős, tartós, mint a' vas; ſt. gefühllos, hart, érzéketlen, durva, keményszivű; bei Dichtern, das eiſerne Zeitalter, a' vas kor; eiſerne Zeiten, mostoha idő.
Eisfiſcherei, die, jég alatt halászás.
Eisgang, der, die Eisfahrt, jégmenés v. folyás.
Eisgrau, adj, ősz, csupa ősz.
Eisgrube, die, jégverem.
Eiskälte, die, nagy hideg.
Eiskalt, adj., jéghidegségű, jéghideg, hideg mint a' jég.
Eiskluft, die, jégnyilás.
Eiskraut, das, jégvirág, bojtvirág.
Eismeer, das, jég v. jeges tenger.
Eispol, der, a' jeges sark.
Eisſcholle, die, jegdarab v. tábla.
Eisvogel, der, jégmadár.
Eiszapfen, der, jégcsap.
Eitel, adj., d. i. leer, ohne Bedeutung, haszontalan, hijábanvaló; daher; ſt. lauter, mit nichts vermiſcht, csupa, tiszta csupa; eitle Poſſen, csupa tréfaság; d. i. ohne Wahrheit, helytelen, hijú, hasztalan v. hijú fenyegetődzés; ſt. unnütz, z. B. Bemühungen, hijábanvaló igyekezet v. iparkodás; ſt. vergänglich, z. B. es iſt alles eitel, minden múlandó; ſo viel als: eitle Dinge liebend, hijú, hijúságon kapó, hivalkodó, csélcsap, negédes; eitel ſeyn, hijú lenni; adv., hijában, haszontalanúl, hijúlag, hijú módon.
Eitelkeit, die, hijábanvalóság, haszontalanság, hijúság; csélcsapság, negédesség.
Eiter, der, ev, genyetség, evesség.
Eiterbeule, die, kelevény, tályog, kelés.
Eiterfluß, der, genyetségfolyás.

Eiterich̃t, adj., genyetség forma v. formájú.
Eiterig, adj., voll Eiter, eves, genyetséges.
Eitern, meggyülni; es eitert, jön v. foly belöle az ev, v. a'genyetség.
Eiterneſſel oder Brenneſſel, die, csalán.
Eiterſtock, der, genyetség fészke.
Eiterung, die, meggyülése a'sebnek, evesedés, megevesedés.
Ekel, der, megundorodás valamitől, csömör; bis zum Ekel, unalomig, egész undorodásig; zum Ekel ſeyn, unalmára lenni valakinek; Ekel erregen, undorodást okozni; Ekel bekommen, megundorodni valamitől, megcsömörleni.
Ekel, adj., ſich ekelnd, undorodó; Ekel erregend, undok, undorodást okozó.
Ekelhaft, adj, undorító, utálatos.
Ekeln, undorodni.
Ekliptik, die, napút, a'nap útja.
Ekloge, die, ein Hirtenlied, pásztori dal.
Elaſticität, die, Federkraft, rúgóerő.
Elaſtiſch, adj., rúgóerejü.
Elegie, die, szomorú dal.
Elektricität, die, villámtüz, villámszikra.
Elektriſch, adj., villámtüzi, villámi, villámos.
Elektriſiren, villamtüzzel megtölteni, megvillámosítni, villámtüzzel megszikráztatni.
Elektriſiren, das, die Elektriſirung, megvillámítás, megvillámosítás.
Element, das, der Urſtoff, létalak, éltetővaló, lételej; die vier Elemente, a'négy létalak; ſt. Anfang, kezdet, első kezdet; trop. was zum thieriſchen Leben nothwendig iſt, fészek, hajlék, lakhely; z. B. Waſſer iſt das Element der Fiſche, viz a'halak helyek; ſt. Lieblingsort, z. B. der Hof iſt ſein Element, legkedvessebb helye neki az udvar, leginkább szeret az udvari emberekkel társalkodni; im gemeinen Leben: zum Element! oder: potz Element! als Fluch, teremtette, als Verwunderung ejnye.
Elementar-Buch, das, kezdőkönyv p. o. valamelly tudományban.
Elementar-Kenntniſſe, die, kezdetbeli esméretek.
Elementariſch, adj., kezdő.
Elend, das, die Noth, nyomorúság, inség; ins Elend gerathen, nyomorúságra jutni; jemanden ins Elend ſtürzen, valakit nyomorúságra juttatni; im Elende ſich befinden, nyomorúságban lenni; ſt. Armuth, Dürftigkeit, inség.
Elend, adj., nyomorú, nyomorúlt; ein elender Troſt, nyomorú egy vigasztalás; ein elender Dichter, gyáva v. rossz költő; ein elender Schreiber, nyomorúlt v. nagyon rossz iró; ein Elender, egy semmirevaló ember; ſehr arm, igen szegény; adv., nyomorúan, nyomorúltan, nyomorúságosan.
Elendthier, das, jávorszarvas.
Elephant, der, elefánt.
Elephanten-Orden, der, elefánt vitézi rend.
Elephantenrüſſel, der, elefántorr, orny, orrozat, orrmány.
Elephantenzahn, der, elefántfog, elefántagyar.
Elfenbein, das, elefántcsont, elefánttetem.
Elfenbeinern, elefántcsont, elefánttetemből való, elefántcsontból való.
Elixir, das, der Heiltrank, orvosital, szerital, főttnedv.
Elle, die, réf, röf; länger als zwei Ellen, két réfnél hosszabb; von einer Elle, egy réfnyi; von einer halben Elle, fél réfnyi.
Ellenbogen, der, könyök.
Ellenbreit, ellenhoch, adj., egy réfnyi széles, magas.
Ellenweiſe, adv., z. B. verkaufen, réf számra adni.
Elſter, die, szarka.
Eltern oder Aeltern, die, pl., szülék.
Elterlich, adj., z. B. Liebe, szüléi p. o. szeretet a'gyermekhez; adv., szüléi módon.
Elternliebe, die, der Eltern gegen die Kinder, szüléi szeretet; der Kinder gegen die Eltern, szülék eránt való szeretet.
Elternlos, adj., árva.
Empfänger, der, die Empfängerin, részesülő valamiben, vevő, által vevő.
Empfänglich, adj., elfogadható, érzékeny valamire, valaminek elfogadására alkalmatos v. kész.
Empfänglichkeit, die, elfogadó készség, hajlandóság valamire, érzés.
Empfängniß, die, vom weiblichen Geſchlechte, méhébefogadás.
Empfang, der, das Empfangen, d. i. einer Sache oder Perſon, elfogadás, vétel, felvétel.
Empfangen, venni, általvenni, p. o. levelet; ſt. aufnehmen, fogadni, elfogadni, p. o. vendéget; Geld empfan-

gen, pénzt felvenni; ſchwanger werden, méhébe fogadni, teréhbe esni.
Empfangsſchein, der, vételbizonyság, vétel felöl szólló bizonyság.
Empfehlen, etwas, ajánlani valami dolgot; ſich empfehlen, d. i. ſeine Zuneigung erhalten, felkapni valaki előtt valami által, megnyerni valaki kedvét; oder um Abſchied zu nehmen, elbúcsúzni, az az, elmenetelekor köszönni 's magát ajánlani; ich empfehle mich Ihnen, ajánlom magamat; f. fortgehen, z. B. er hat ſich empfohlen, elment, ajánlotta magát 's elment.
Empfehlend, adj., magát ajánló, tetszö, kedveltető.
Empfehlenswerth oder -würdig, adj., ajánlásra méltó, ajánlható.
Empfehlung, die, das Empfehlen, ajánlás; f. Gruß, köszöntés, tisztelet; Weggang, elmenetel, elbúcsúzás, magaajánlás.
Empfehlungsſchreiben, das, ajánló levél.
Empfindbar, érezhető, érzéssel bíró, érző.
Empfindbarkeit, die, érezhetőség, érzőerő.
Empfindelei, die, lächerliche Empfindſamkeit, érzékenykedés.
Empfindeln, érzékenykedni.
Empfinden, durch Sinne wahrnehmen, érezni, megérezni valamit p. o. örömöt, fájdalmat; zärtliche Empfindung haben, érezni szívében, érzéssel, indúlattal viselni; etwas Unangenehmes empfinden, ketvetlenséget érezni, tapasztalni; z. B. ich will es ihm ſchon empfinden laſſen, dejszen! ezt ugyan megéreztetem vele, ezt el nem viszi szárazan; in Verbindung mit »übel« und »boch«, z. B. übel nehmen, nehezen venni v. szenvedni.
Empfindlich, adj., érzékeny, az érzésben nagyon béható, keserves p. o. fájdalom; empfindliche Kälte, testet általjáró hideg; empfindliche Beleidigung, érzékenyen eső megsértés; empfindliche Antwort, sérelmes felelet; fähig, ſich leicht beleidigt zu finden, érzékeny, könnyen megindúló v. ingerelhető gyenge; daher: ein empfindlicher Menſch, indúlatos ember, a' ki könnyen v. hamar felindúl, megharagszik; jemanden empfindlich machen, valakit meg- v. felharagítni, felbosszantani; empfindlich werden, felgerjedni, megbosszankodni, megharagudni; adv., érzékenyen, keservesen, nagyon; f. zornig, haragosan, bosszankodva.
Empfindlichkeit, die, érezhetőség, érzékenység; indúlatosság hajlandóság a' haragra, bosszankodásra; megharagvás, felgerjedés.
Empfindſam, adj., érzékeny; adv., z. B empfindſam ſchreiben, érzékenyen írni.
Empfindſamkeit, die, érzékenység.
Empfindung, die, érzés, érzet, érzemény.
Empfindungskraft, die, érzőerő.
Empfindungslos oder -leer, adj., érzéketlen, hideg; adv., érzéketlenül.
Empfindungsloſigkeit, die, érzéketlenség.
Empfindungsvermögen, das, érzőtehetség.
Empfindungsvoll, adj., z. B. ein empfindungsvoller Jüngling, érzékenységgel telyes, érzékeny p. o. ifjú.
Empfaſe die, hathatósság.
Emphatiſch, adj., hathatós; adv., hathatősan.
Empiriker, der, beſond. von practiſchen Aerzten, papasztalásra inkább, mint csupa okoskodásra ügyelő orvos.
Empiriſch, adj., tapasztalási.
Empor, adv., fel, felfelé.
Emporblicken, felnézni, feltekinteni.
Emporbringen, z. B. den Handel, virágzóvá tenni, emelni, divatjába hozni; die Wiſſenſchaften emporbringen, a' tudományokat előmozdítni, virágzásba hozni, emelni.
Emporheben, felemelni, emelni felfelé.
Emporkirche, die, templombeli kar.
Emporkommen, aus einem tiefen Orte, feljönni, felemelkedni a' méjségből; trop. felvenni magát, emelkedni; z. B. der Staat kommt empor, a' köztársaság emelkedik; von Wiſſenſchaften, elvirágozni, v. diszleni kezdeni.
Emporragen, eig. a' többi közzül kiállani, kitetszeni, haladni, a' többit; trop. a' tobbit felyül haladni.
Emporſchwingen, ſich z. B. über andere, másokat felyül haladni, meghaladni, felyül mulni, felettek felemelni.
Emporſtreben, eig. felfelé igyekezni; trop. nagyobbakra v. feljebb igyekezni.
Empören, zum Aufſtande verleiten, aufwiegeln, fellázzasztani, fellázzítni, felzendítni p. o. a' népe a' felsőség ellen; äußerſt unwillig machen, fel-

Digitized by Google

háborítni, felgerjeszteni v. bosszantani; ſich empören, fellázzadni v. zendülni, pártot ütni; trop. f. ſich widerſetzen, felháborodni ellene, felindúlni, felgerjedni.

Empörend, adj., f. widerſinnig, képtelen; f. entſetzlich, iszonyú, irtóztató.

Empörer, der, háborító, lázzasztó, felzendítő; der ſich empört, partütő.

Empörung, die, támadás, felháborodás, fellázzadás.

Emſig, adj., serény, szorgalmatos; adv., serényen, szorgalmatosan.

Emſigkeit, die, serénység, szorgalmatosság.

Emſiglich, adv., serényen.

Ende, das, vég, végződés; am Ende, végre, végtére; ein Ende machen, véget vetni; zu Ende bringen, végre hajtani, elvégezni; es geht zu Ende, végefelé jar; ein Ende nehmen, megszünni, elvégződni; am Ende eines Briefes, a' levél végén; ſt. Ort, hely, an allen Enden, mindenütt; von allen Enden, mindenünnen; er wohnt an der Welt Ende, d. i. ſehr weit, a' világ végén, az az, igen messze lakni; der Zahl nach, z. B. es nimmt kein Ende, vég nélkül sok, vége hossza nincs; der Zeit nach, vég, vége valaminek, kimenetel, elvégződés; z. B. das Ende des Lebens, az élet vége, a' halál; Sprüchw. Ende gut, Alles gut, a' vége választja meg, lementén dicséri a' napot; ſt. Endzweck, végczél; zu dem Endzwecke, a' v. e' végre.

Enden, aufhören, elvégezni; er hat geendet, d. i. er iſt geſtorben, elvégezte, megholt; ſich endigen, von Worten, végződni, elvégződni; machen, daß etwas aufhöre, elvégezni valamit, véget vetni valaminek; eine Rede endigen, végezni, bérekeszteni a' beszédet.

Endigung, Endung, die, végzet, végezet, kimenetel, elvégzés.

Endivie, die, endívia katáng, téli saláta, czikória.

Endlich, adj., véges, határok közzé szorított; nicht ewig, véges, múlandó; das letzte in ſeiner Art, z. B. eine endliche Citation, utólsó, végső p. o. idézés v. idözés; adv., végre, utoljára; endlich einmal, végtére, valahára.

Endlichkeit, die, végesség.

Endlos, adj., végetlen.

Endreim, der, rim.

Endſylbe, die, végső szótag, végső tag a' szóban.

Endurſache, die, fő ok, vég- v. végsöok.

Endurtheil, das, végső ítélet, végítélethozás.

Endzweck, der, die Endabſicht, végczél, feltett szándék v. igyekezet határa; ſeinen Endzweck erreichen, czélját valamiben elérni.

Energie, die, Kraftfülle, Nachdruck, teljes erő, erőlködés, hathatósság.

Energiſch, adj., erőlködő, erővel teljes, hathatós, p. o. beszéd.

Engbrüſtig, adj., szük mejjű; keuchend, nehezen lélekző.

Engbrüſtigkeit, die, nehéz lélekzés, fúladozás.

Enge, adj., keskeny, szoros, szük p. o. béjárás; trop. in der engſten Freundſchaft mit jemanden leben, szoros barátságban élni valakivel; adv., szorosan.

Enge, die, szorosság; in die Enge ziehen, öszveszorítni; trop. Verlegenheit, Noth, szorultság, szorult állapot; in die Enge treiben, megszorítni valakit, szorult állapotra juttatni, szorongatni.

Engel, der, angyal; mein Engel! angyalom!

Engelchen, das, angyalkám, kis angyal.

Engelgeſtalt, die, angyali forma.

Engelrein, adj., ártatlan mint az angyal.

Engelſchön, angyali szép.

Engen, verb., szükitni, szükké tenni.

Engpaß, der, szoros általjárás.

Enke, der, ein Knecht, bojtár, szolga.

Enkel, der, unoka.

Enkelin, die, unokaleány.

Enkelkind, das, második unoka.

Enorm, adj., rendkívülvaló.

Entadeln, nemességtől megfosztani, meggyalázni.

Entbehren, szükölködni v. ellenni valami nélkül.

Entbehrlich, adj., szükségtelen, feleslegvaló.

Entbehrlichkeit, die, feleslegvalóság, szükségtelenség.

Entbehrung, die, fogyatkozás, szükség.

Entbieten, (entbiethen), befehlen, megparancsolni, parancsolatot küldeni valakihez valami eránt; zu ſich entbieten, magához, rendelni v. parancsolni; f. verkündigen, vermelden, jelenteni.

Entbinden, los binden, eloldozni, elol-

Digitized by Google

dani; ſt. befreien, megszabadítni, megkönnyebbítni; jemanden vom Eide entbinden, valakit az esküvése alól feloldozni; von der Furcht entbinden, a' félelemtől megszabadítni v. abból kivenni; f. gebären, szülni, ſie iſt entbunden, lebetegedett, szült.

Entbindung, die, die Geburt in Anſehung der Mutter, lebetegedés, szülés; eine glückliche Entbindung haben, szerencsésen szülni.

Entbindungs-Anſtalt, die, szülőház.

Entbindungskunſt, die, bábamesterség, bábaság.

Entblättern, lelevelezni, leveleitől megfosztani.

Entblätterung, die, lelevelezés.

Entblöden, ſich, mérészleni, bátorkodni, merni; ſich erkühnen, szégyenleni; er entblödete ſich nicht, mir dieſes ins Geſicht zu ſagen, nem szégyenlette szemembe mondani.

Entblößen, bloß machen, megmezitelenítni; den Degen entblößen, kardot húzni; ein entblößter Degen, mezítelen kard; den Körper entblößen, mezítelenre kitakarni a' testet; das Haupt entblößen, levenni a' kalapját, süvegét; ſich entblößen, magát mezítelenre kitakarni; ſt. berauben, megfosztani, pusztán hagyni; von allem entblößt ſeyn, mindenéből kivetkeztetve lenni; jemanden von allem Gelde entblößen, valakit minden pénzéből kipusztítni.

Entblößt, adj., mezítelen, meztelen, puszta; mit entblößtem Kopfe, hajadon fővel, kalap v. süveg nélkül.

Entblößung, die, megmesztelenítés, megfosztás.

Entbrechen, ſich, megtartóztatni magát.

Entbrennen, trop. von heftigen Leidenſchaften, gerjedni, felgerjedni, gyúladni, nekigyúladni, felhevülni p. o az indúlatoskodás miatt; vor Zorn, Neid entbrennen, haragra gerjedni, gyülölségnek támadni valakiben, irígykedni.

Entchen, das, réczécske, kácsácska.

Entdecken, etwas, feltalálni valamit, felfedezni, p. o. a' titkot, kinyilatkoztatni; ſich jemanden entdecken, szándékát valakinek kinyilatkoztatni v. felfedezni; ſt wahrnehmen, észrevenni.

Entdecker, der, feltaláló, felfedező.

Entdeckung, die, Wahrnehmung, feltalálás, találmány, észrevevés; ſt. Offenbarung, felfedezés.

Entdeckungsreiſe, die, új feltalálások végett való útazás, új föld kereső útazás.

Ente, die, récze, kácsa, rucza, tóka; die wilde Ente, vad rucza, kácsa, récze.

Entehren, megbecstelenítni, gyalázatba keverni; becsületétől megfosztani; ein Frauenzimmer entehren, szégyenbe ejteni valamelly fejérszemélyt, gyalázatba keverni, megszeplősítni.

Entehrung, die, megbecstelenítés, gyalázat, megszégyenítés.

Entenei, das, récze v. ruczatojás.

Entenfleiſch, das, récze v. ruczahús.

Entengras, das, harmatkása v. csenkesz, mannafű.

Entengrün, das, békalencse.

Entenhund, der, pudli.

Enterben, kitagadni az örökségből.

Enterbt, adj., örökségből kitagadtatott v. kirekesztetett.

Enterbung, die, örögségből kitagadás v. kirekesztés.

Enterhaken, der, horgász szigony.

Enterich, der, gácsír, hím récze.

Entern, z. B. ein Schiff, a' hajót horgász szigonnyal odahúzni a' másikhoz, p. o. az ellenséges hajót.

Enterung, die, a' hajó összevonás.

Entfärben, ſich, die Farbe des Geſichts verändern, elhalaványodni, színében elváltozni, elhalni.

Entfärbung, die, elhalaványodás.

Entfahren, unvermuthet entgleiten, kiszaladni, kiugrani, kicsúszni a' kezéből, mint p. o. a' fejsze a' nyeléből; trop. von Worten, Tönen, ejteni, p. o. szót, kiszaladni a' száján.

Entfallen, aus etwas fallen, kiesni, p. o. kezéből; plötzlich fahren laſſen, kiszaladni, mint a' szó a' szájából; der Muth iſt ihm entfallen, elesett minden bátorsága, megcsüggedt; aus dem Gedächtniſſe kommen, kiesni az eszéből, elfelejteni.

Entfalten, kiránczolni, kifejteni a' ránczából a' ruhát; trop. das Verborgene zum Vorſchein bringen, kifejtegetni, p. o. valamelly beszédnek szépségeit; ſich entfalten, kifejtőzni, z. B. die Roſe entfaltet ſich, a' rózsa kifejlik, nyílik.

Entfaltung, die, kiránczolás, kifejtőzés.

Entfernen, eltávoztatni, elhárítni, elküldeni, kiadni rajta v. valakin; ſich

Digitized by Google

entfernen, eltávozni, elmenni; sich heimlich entfernen, eltünni, elszökni.

Entfernt, adj., távol v. messzelévő, messze, távol; trop. z. B. die Erinnerung an die entfernteste Zeit, a' legrégibb időre való visszaemlékezés; in Rücksicht der Meinung von jemanden entfernt seyn, valakitől a' vélekedésben különbözni; weit entfernt, daß ꝛc., távol légyen, hogy — v. nemcsak, hogy nem, sőt; adv., távol, messze.

Entfernung, die, eltávoztatás, elküldés, elhárítás; eltávozás, elmenés; távolyság, messzeség.

Entfesseln, von Fesseln befreien, kivenni a' békóból, bilincsből, vasból v. rabláncból; trop. den Geist von Vorurtheilen, kiszabadítni a' lelket a' balvélekedések bilincseiből.

Entflammen, felgyúlasztani; trop. heftige Leidenschaften, z. B. Haß ꝛc. erregen, felgerjeszteni, felhevítni, felgyújtani p. o. a' kívánságokat, gyűlöletet, haragot 's a' t.

Entflammung, die, z. B. der Gemüther, felgyúlasztás, felhevítés, felgerjesztés.

Entfliegen, elrepülni.

Entfliehen, elszaladni, elfutni, hirtelen eltávozni; von der Zeit, hirtelen elmúlni, elfutni, mint az idő.

Entfliehen, das, elfutás, futás.

Entfließen, wie die Zeit, elmúlni, elfolyni.

Entfremden, elidegenítni.

Entfremdung, die, eltökítés, elidegenítés.

Entführen, z. B. eine Tochter, alattomban v. lopva elragadni, ellopni, elszökni t. i. leányával, fejérszemélyel, szekeren, kocsin.

Entführer, der, leányragadó, elragadó.

Entführung, die, leányragadás, elragadás, elragadtatás.

Entgegen, adj., ellenkező; ellen, ellene, ellent; z. B. einem entgegen seyn, ellene lenni valakinek, ellenkezni valakivel.

Entgegen, praepos., elejbe, z. B. jemanden entgegen gehen, valakinek elejbe menni; dem Winde entgegen reiten, szél elenébe lovagolni; die Richtung gegen eine Sache, ellen, ellene; den Fluthen einen Damm entgegen setzen, a' víz árja ellen v. a' víz árjának gátot vetni; s. gegenüber, általellenben, ellenben.

Entgegenarbeiten, ellene dolgozni, v. lenni, ellene szegezni magát.

Entgegeneilen, elejbe sietni; trop. seinem Untergange entgegeneilen, önnön veszedelmébe sietni.

Entgegenfahren, elejbe menni t. i. kocsival.

Entgegenfliegen, elejbe v. ellenébe repülni.

Entgegenfließen, ellenébe folyni.

Entgegenführen, z. B. dem Feinde das Heer, ellene vinni a' sereget az ellenségnek.

Entgegengehen, elejbe menni valakinek; trop. dem Tode entgegengehen, kívánni meghalni, önként menni a' halálnak; der Gefahr entgegengehen, kitenni magát a' veszedelemre.

Entgegengesetzt, egymással ellenkező.

Entgegenhaben, z. B. jemanden, ellenkezőjére találni valakiben.

Entgegenhalten, z. B. einem etwas, valakinek ellenvetést tenni, valamit vetni valaki ellen; s. vergleichen, öszvevetni, öszvehasonlítni p. o. két dolgot.

Entgegenkommen, einem, valakinek elejbe menni; zufällig, öszvetalálkozni valakivel; trop. mit Güte, Liebe entgegenkommen, szivességgel, szeretettel bánni valakivel v. fogadni valakit.

Entgegenreiten, einem, elejbe lovagolni valakinek.

Entgegensehen, einem, szembe nézni valakit, szemközt nézni valakire; trop. s. erwarten, z. B. mit Sehnsucht einer Sache entgegensehen, óhajtva várni valamit.

Entgegensetzen, eig. ellenébe tenni, elejbe vetni, p. o. a' vízárnak gátot vetni ellene v. elejbe; trop. sich entgegensetzen, ellentállani, ellene szegezni magát valaminek v. valakinek; daher: entgegengesetzt, eig. ellenébe tétetett v. vettetett; trop. ellenkező, egészen különböző tőle.

Entgegen seyn, ellene lenni valakinek, ellentállani valamiben valakinek; in Hinsicht der Meinungen, ellenkező értelemben lenni valakivel.

Entgegenstehen, eig. ellenébe állani; trop. ellentállani, ellene lenni valaminek, valakinek.

Entgegenstellen, z. B. sich den feindlichen Truppen, az ellenségnek ellene állani; trop. ellene kitenni v. állítni.

Digitized by Google

Entgegenſtrömen, wie Menſchen, elejbe tolakodni.
Entgegenwirken, z. B. einer Krankheit durch Arznei, ellene dolgozni.
Entgegenziehen, z. B. mit Truppen, ellene menni, p. o sereggel.
Entgehen, einer unangenehmen Sache ausweichen, elkerülni, elmenni elől, megmenekedni, eltávoztatni valamit; aus der Acht laſſen, z. B. es iſt mir kein Wort entgangen, csak egy szót se szalasztottam el, mindent jól hallottam; es iſt mir doch etwas entgangen, valami mégis kiesett az eszemből, valamit elfelejtettem.
Entgelt, das, (Entgeld), ingyen.
Entgelten, meglakolni valamiért.
Entgleiten, kicsuszamodni, elcsuszni.
Entglimmen, feléledni, felgerjedni, felgyúlni, mint a' tűz, a' bátorság.
Entglühen, eig. megtüzesedni; trop. z. B. vor Zorn, fellobbani p. o. haragra.
Entgürten, leövedzeni.
Enthaaren, kitépni a' szörét v. haját, megfosztani a' szörétől v. hajától.
Enthärten, meglágyitni, keménységitől megfosztani.
Enthäuten, a' böret lehúzni.
Enthalten, magában tartani v. foglalni, benne lenni; das Buch enthält viel Gutes, sok jó van ebben a' könyvben; was enthält das? mi van benne? mit foglal magába; ſich enthalten, megtartóztatni magát p. o. az ételtől, bortól.
Enthaltſam, adj., magatartóztató, magamérséklő; im Trinken, józan; adv. mértékletesen.
Enthaltſamkeit, die, mértékletesség, magatartóztatás, tisztaság, tiszta élet.
Enthaltung, die, magatartóztatóság.
Enthaupten, einen, fejét venni valakinek, valakit lenyakazni.
Enthauptung, die, fővétel.
Entheben, megmenteni, megszabadítni; entheben Sie mich dieſer Arbeit, szabadítson meg az Úr ettől a' munkától.
Entheiligen, megrontani p. o. a' szombatot, megfertéztetni.
Entheiligung, die, megrontás, megfertéztetés.
Enthüllen, felfedni, kifedni, fedelét v. takaróját levenni; trop. felfedezni.
Enthüllung, die, felfedés; kifedés; felfedezés.
Enthuſiasmus, der, elragadtatás; felbuzdítás, feltüzelés; in Enthuſiasmus gerathen, megihlettetni, felbuzdúlni.
Enthuſiaſtiſch, adj., ihlettett, felbuzdúlt, elragadtatott; adv. felbuzdúlva, elragadtatva.
Entjochen, a' járom alól felszabadítni.
Entkleiden, le- v. kivetkeztetni valakit t. i. köntöséből; ſich entkleiden, levetkezni; trop. z. B. die Wahrheit entkleiden, kitakarni, felfedezni p. o. az igazságot 's a' t.
Entkleidung, die, levetkeztetés.
Entkommen, elmenni, eltávozni, elszaladni v. szökni, p. o. a' tömlöczből.
Entkräften, erőtlenitni elerőtlenitni, elvenni erejét, elgyengítni; ſich durch viele Arbeit entkräften, magát a' sok munkában elgyengítni; trop. die Feinde, den Staat entkräften, az ellenség erejét megtörni, a' köztársaságot elgyengítni; den Geiſt entkräften, a' lélek erejét elgyengítni.
Entkräftet, adj., erőtlen, elerőtlenedett, elgyengült.
Entkräftung, die, erőtlenedés, elgyengülés, erőtlenités, gyengeség; z. B. des Staates, a' köztársaságnak erőtlenitése.
Entladen, etwas leszedni v. lerakni a' terhet, valamiről, kiürítni p. o. a' hajót; trop. von einer Laſt befreien, megszabadítni valamitől.
Entlang, adv., der Länge nach, hosszába, mentiben.
Entlarven, trop. felfedezni, levenni az állorczát valamiről, v. lehúzni, igaz mivoltában megesmertetni valakit.
Entlarvung, die, felfedezés; állorcza levevés.
Entlaſſen, elereszteni, elbocsátni valakit; jemanden ſeines Dienſtes entlaſſen, valakit a' szolgálatjából elereszteni; ſeines Eides, ſeiner Pflicht entlaſſen, valakit esküvése v. kötelessége alól feloldozni.
Entlaſſung, die, elbocsátás, eleresztés, szabadon bocsátás; um ſeine Entlaſſung bitten, elbocsáttatását v, elereszteteset kérni t. i hivatalból, szolgálatjából.
Entlaſten, megszabadítni a' teréhtől.
Entlauben, leveleitől megfosztani, leleveleztni.
Entlaufen, elfutni, elszaladni; ſi. entgehen, elszökni.
Entledigen, einen einer Laſt, valakit a' teréhtől, bajtól megszabadítni; ſich

Digitized by Google

entledigen, z. B. aller Schulden, minden adósságai alól kiszabadúlni; ſich ſeines Wortes, Verſprechens entledigen, telyesíteni szavát v. fogadást.

Entledigung, die, megszabadítás, megmentés, felszabadítás, megkönnyebbítés a' tereh alól.

Entlegen, adj. távolvaló, távollévő.

Entlegenheit, die, távolyság.

Entlegen ſeyn, távol lenni.

Entlehnen, kölcsönözni, kölcsön kérni.

Entleiben, megölni; ſich entleiben, önnön magát megölni.

Entleibung, die, önngyilkosság, megölés.

Entlocken, einem etwas, kicsalogatni, kifürkészni, kivenni p. o. szép szóval v. móddal valakiből valamit.

Entlockung, die, kicsalogatás.

Entmannen, erejét szegni, férfiuságától megfosztani.

Entmannt, adj. erejeszegett.

Entmannung, die, erejeszegés.

Entmaſten, ein Schiff, a' hajót árboczfájától megfosztani.

Entnehmen, ſt. benehmen, elvenni; megfosztani tőle; ſt. befreien, ki- v. megszabadítni; ſt. entlehnen, borgen, kölcsönözni; f. abnehmen, erſehen, megérteni; z. B. wir haben daraus entnommen, abból kiláttuk v. megértettük, hogy. —

Entnerven, elgyengíteni.

Entnervung, die, elgyengítés.

Entomolog, der, bogarak esmerője.

Entomologie, die, Gezieferlehre, bogarak tudománya.

Entquellen, kiforrani, kibuzogni, forrásnak eredni.

Enträthſeln, a' mesét megfejteni; trop. deutlich machen, kimagyarázni, megmagyarázni, megfejteni.

Enträthſelung, die, megfejtés.

Entreißen, erőszakkal elvenni, elragadni valakitől valamit; trop. dem Tode, einer Gefahr entreißen, valakit a' veszedelemből kiragadni a' haláltól megszabadítni.

Entreißung, die, kiragadás, kiszabadítás, erővelvaló elvétel.

Entrichten, richtig bezahlen, megadni, meg- v. lefizetni, p. o. adósságot.

Entrichtung, die, le- v. megfizetés.

Entriegeln, a' tolózárt kinyitni.

Entrinnen, vergehen, wie die Zeit, elfolyni elmúlni, mint az idő; f. entgehen, entlaufen, elfutni, elszaladni; kiszabadúlni.

Entrollen, aufrollen, feltekergetni; rollend ſich entfernen, gördülve eltávozni.

Entrücken, wegbringen, eliktatni valahonnan, elhárítni, elmozdítni.

Entrüſten, zornig machen, felingerleni, megharagítni valakit, felbosszantani; ſich entrüſten, megbosszankodni, felhevűlni haragra.

Entrüſtung, die, haragbajövés, boszszankodás.

Entrunzeln, die Stirn, eloszlatni a' ránczokat.

Entſagen, einer Perſon oder Sache, lemondani valakiről v. valamiről felhagyni vele.

Entſagung, die, lemondás valamiről; el- felhagyása valaminek.

Entſatz, der, das Befreien, segítség, kiszabadító segedelem, felszabadítás t. i. az estrom alól; d. i. die Truppen, die zur Befreiung abgeſchickt werden, segítő sereg, segítség, felszabadító sereg t. i. az ostrom alól.

Entſchädigen, einen, valakinek a' kárát megtérítni, kipótolni, eleget tenni a' kárért; ſich entſchädigen, a' maga kárát kipótolni, magának eleget tenni.

Entſchädigung, die, kárpótlás, kártérítés, kárkipótlás; ſt. Erſatz, kárpótlék.

Entſcheidbar, adj. eligazítható.

Entſcheiden, eligazítni; den Streit entſcheiden, a' pert eligazítni, eldöntni; worüber nicht entſchieden iſt, a' mi még nincs eldűtve; es iſt entſchieden, nyilván való a' dolog, bizonyos; ſich entſcheiden, elválni, megválni, meghatározódni, meghatározott itéletet kimondani, es wird ſich bald entſcheiden, majd megválik, rövid időn megválik v. elválik a' dolog.

Entſcheidend, adj. elválasztó, végválasztó; ein entſcheidender Augenblick, megválasztó szempillantás.

Entſcheidung, die, megitélés eligazitás; elválása, kimentele a' dolognak.

Entſchlafen, elaludni; f. ſterben, meghalni, elhúnyni; im Herrn entſchlafen, kimúlni az Úrban; der Entſchlafene oder die Entſchlafene, az elhúnyt, az Úrban kimúlt.

Digitized by Google

Entſchlagen, ſich losmachen, befreien, kiszabadítni magát valami alól, megmenekedni valamitől.

Entſchleichen, elillantani, elszökni.

Entſchleiern, ſich, lefátyolozni magát; trop. felfedezni, kitakarni.

Entſchließen, einen Vorſatz faſſen, magát valamire határozni, valamit végezni v. feltenni magában; wir haben uns alle dazu entſchloſſen, mindnyájan abban állapodtunk meg v. arra határoztuk magunkat.

Entſchließung, die, megállapodás valamiben, maga meghatározás.

Entſchloſſen, adj. állhatatos, készszándékú, magát valamire hamar elszánó vagy meghatározó; entſchloſſen ſeyn, meghatározott szándékkal lenni; ſt. muthig, bátor, állhatatos bátorságú; adv. kész elhatározással, meghatározott szándékkal.

Entſchloſſenheit, die, állhatatosság, maga kész elszánása v. hirtelen meghatározása valamire, készség, elszántság.

Entſchlüpfen, kicsúszni, p. o. kézből hirtelen kicsusszanni, mint a' csik az ember kezéből; trop. unbemerkt entfahren, kiszaladni, mint a' szó valaki száján; kiszökni.

Entſchlummern, elszunnyadni.

Entſchluß, der, pl. die Entſchlüſſe, feltétel, feltett szándék, maga meghatározás, megállapodás valamiben; einen Entſchluß faſſen, magában valamit meghatározni v. feltenni; jemanden von ſeinem Entſchluß abbringen, valakit szándékától elvonni.

Entſchütten, megszabadítni, felóldani; ſich der Furcht entſchütten, a' félelemtől megszabadúlni.

Entſchuldigen, einen, menteni, kimenteni valakit; ſich bei jemanden zu entſchuldigen ſuchen, magát valaki előtt mentegetni.

Entſchuldigung, die, mentség, mentés, mentegetés.

Entſchwinden, eltűrni, elenyészni.

Entſchwingen, ſich dem Orte, elszálni, elrepülni valamelly helyről.

Entſeelen, megfosztani életétől.

Entſeelt, adj. lelketlen, megholt adv. lelketlenül.

Entſcheuen, ſich ſcheuen, erblöden, általlani, szégyenleni, nem merni.

Entſetzen, trop. jemanden ſeines Amtes, valakit letenni v. kitenni hivatalából, megfosztani; eine Stadt entſetzen, d. i. von der Belagerung befreien, valamelly várost a' vívás v. ostrom alól felszabadítani; ſich entſetzen vor etwas, d. i. erſchrecken, megrémülni, elrémülni, megrettenni, elszonyodni valamin.

Entſetzen, das, megrémülés, megrettenés, megijjedés.

Entſetzlich, adj. rémítő, rettentő, rettenetes; f. ſehr groß, rettentő nagy, iszonyú nagy; adv. rettenetesen, iszonyúan, felette nagyon.

Entſetzung, die, vom Amte, le- v. kitétel a' hivatalból; einer Stadt, a' városnak felszabadítása a' vívás v. ostrom alól.

Entſiegeln, z. B. einen Brief, feltörni v. szakasztani felbontani a' levelet.

Entſiegelung, die, feltörés v. bontás, felszakasztás t. i. a' levél feltörése.

Entſinken, leesni, lesülyedni valamiről.

Entſinnen, ſich, einer Sache, eszmélni emlékezni valamire.

Entſpinnen, hervorbringen, támasztani, kezdeni p. o. hadat; ſich entſpinnen, támadni.

Entſpinnung, die, támasztás indítás, p. o. háborúság indítás ée.

Entſprechen, jemandes Hoffnung, Erwartung, megfelelni p. o. valaki reménységének, várakozásának, megegyezni vele.

Entſprießen, kisarjadzani, kihajtani mint a' csemete; trop. entſtehen, herſtammen, támadni, származni, eredni.

Entſprießung, die, kisarjadzás, kihajtás; eredés, származás.

Entſpringen, davon ſpringen, elszökni, elszaladni, elébbállani; hervorkommen, von Quellen, eredni mint a' folyóvíz, forrás, fakadni; trop. ſeinen Urſprung haben, származni, eredni, támadni; daraus kann viel Unglück entſpringen, sok szerencsétlenség származhatik még abból.

Entſpringen, das, eredet, származás, kezdet; elszökés.

Entſproſſen, partic. eredett, származott.

Entſtehen, ſeinen Anfang nehmen, támadni, lenni, származni, eredetet venni, jönni valahonnan.

Entſtehen, das, die Entſtehung, eredet, származás, kezdet.

Entſtehungsart, die, az eredet módja, a' hogy valami kezdődik.

Entſtehungsgrund, der, a' származás oka.

Digitized by Google

Entſteigen, kihágni, kilépni; trop. z. B. Seufzer entſtiegen ſeiner Bruſt, sohajtások emelkedtek fel a' mejjéből.

Entſtellen, kivenni a' formájából valamit, elrútítni: trop. elrontani, meghamisítni.

Entſtellt, adj. formátlan, formájából kivett, elrutított; elrontott, meghamisított.

Entſtellung, die, active, elrutítás, elcsúfítás; trop. elrontás, meghamisítás: passive, rútság, dísztelenség.

Entſtrömen, kifolyni; trop. kiáradni.

Entſtürzen, kirohanni valamiből.

Entthronen, megfosztani a' fejedelmi széktől v. thrónustól.

Entübrigen, megtartani, megtakargatni p. o. a' jövedelméből valamit; entübrigt ſeyn, megmenekedni, p. o. munkától, hajtól ée.

Entvölkern, ein Land, fogyasztani v. pusztítni a' népet, elnépetlenítni.

Entvölkert, adj. elnépetlenített.

Entvölkerung, die, néppusztítás v. fogyasztás; elnépetlenedés.

Entwachſen ſeyn, z. B. einem Kleide, kinőni a' ruhából.

Entwaffnen, a' fegyverből kivetkeztetni, letétetni a' fegyvert v. attól megfosztani; trop. z. B. jemands Anklagen entwaffnen, valaki vádját megczáfolni.

Entwaffnung, die, megfosztás a' fegyvertől, fegyverből kivetkeztetés.

Entweder, — oder, Conj. vagy — vagy; entweder auf dieſe, oder auf jene Art, vagy igy, vagy amúgy, vagy ezen a' módon, v. amazon.

Entwehren, ſich, mególtalmazni magát v. megőrízni, őrizkedni.

Entweichen, f. ausweichen, elmenni előle, elkerúlni p. o. a' veszedelmet; f. davongehen, alattomban eltávozni, elszökni.

Entweichung, die, elszökés.

Entweihen, megfosztani, a' felszenteléstől v. papi hivatalától a' papot; megfertéztetni p. o. a' szent helyet.

Entweihung, die, megfertéztetés.

Entwenden, f. entziehen, elidegenítni; f. ſtehlen, ellopni; eltökítni.

Entwendung, die, elidegenítés, alattomos elvivés; ellopás, eltökítés.

Entwerfen, etwas, abbilden, leárnyékolni, árnyékban lerajzolni, eleve leábrázolni valamit; flüchtig zu Papier bringen, z. B. eine Rede, eleve summában lerajzolni v. előadni.

Entwerfung, die, előleges rajzolat.

Entwickeln, kifejtöztetni, kifejtegetni; eine dunkle, verworrene Sache deutlich machen, kifejtegetni, megmagyarázni; ſich entwickeln, kimenni valamire, kifejtődzni; deutlich werden, kitetszeni, kivilágosodni.

Entwicklung, die, kifejtőztetés, kimagyarázás, világos előadás, kifejtőzés; f. Ausgang, kimenetel, vég; der Entwicklung nahe ſeyn, közelítni kimeneteléhez.

Entwinden, etwas, kitekerni, kicsavarni p. o. valaki kezéből valamit.

Entwiſchen, el- v. kiszökni, elszaladni.

Entwöhnen, abgewöhnen, elszoktatni valamiről; ein Kind entwöhnen, a' gyermeket a' csecstől elválasztani; ſich entwöhnen, elszokni valamiről.

Entwöhnung, die, elszokás, elszoktatás valamiről; eines Kindes, elválasztás a' csecstől.

Entwohnen, elszokni valamiről.

Entwurf, der, előrajz, ábrázolat, előleges rajza valamelly egésznek p. o. munkának; f. Plan, gondolat előadása rajzolatban, gondolat, szándék.

Entwurzeln, gyökerestől kiszakasztani, kitépni.

Entziehen, einem etwas, megvonni, megtagadni valakitől valamit; der Gefahr entziehen, valakit a' veszedelemtől megmenteni; ſich entziehen, d. i. vermeiden, z. B. jemandes Anblick, kerúlni valakit, futni valaki szemei elől.

Entziehung, die, elvonás, megtagadás v. fosztás.

Entzifferer, der, titkos írás magyarázó, költött jelekkel való írás magyarázója.

Entziffern, a' titkos v. költött jelekkel készült írást megmagyarázni; trop. megvilágosítni.

Entzifferung, die, z. B. eines Briefes, a' titkos jelekkel írt levélnek megmagyarázása.

Entzücken, elragadni, magán kivül ragadni valakit; örömbe meritni, rendkivül megörvendeztetni.

Entzückt, adj. elragadtatott.

Entzückung, die, elragadtatás; örömbe merülés; in Entzückung gerathen,

Digitized by Google

örömbe merülni, az örömtől elragadtatni.

Entzückend, adj. elragadó, bájoló, bájolva gyönyörködtető.

Entzündbar, adj. meggyúlható, gyúladós, gyújtható.

Entzündbarkeit, die, gyúladósság.

Entzünden, meggyújtani; ſich entzünden, meggyúladni, meggyúlni; trop. in heftige Leidenſchaften verſetzen, felhevítni, megtüzesítni, meg- v. felgyúlasztani p. o. az indúlatosság valakit; ſich entzünden, z. B. wie Wunden, megtüzesedni, meggyúladni.

Entzündung, die, meggyújtás; f. Reitzung, felhevítés v. hevülés; bei Krankheiten, z. B. der Augen ꝛc., megtüzesedés.

Entzündungsfieber, das, gyúlasztó hideglelés.

Entzwei, adv. ketté, kétfelé; mitten entzwei, középen ketté tört v. szakadt; entzwei brechen, ketté törni; entzwei reißen, ketté szakasztani; das Band iſt entzwei, ketté szakadt a' pántlika.

Entzweien, elidegenítni egymástól, öszveháborítni v. veszteni; ſich entzweien, öszveháborodni; öszveveszni, elidegenedni, meghasonlani egymás között.

Entzweiung, die, egyenetlenség, öszveháborodás, visszavonás, meghasonlás.

Enzian, der, tarnics, földepefü, ezerjófü, százforintosfü.

Epheu, der, borostyán.

Epidemie, die, járványnyavalya, pestises nyavalya.

Epidemiſch, adj. z. B. eine epidemiſche Krankheit, pestises, járvány nyavalya, uralkodó v. dühösködő nyavalya.

Epigramm, das Sinn- oder Spottgedicht, elmefuttatás, elmés vers.

Epilepſie, die, nyavalyatörés, nehéz nyavalya.

Epileptiſch, adj. nyavalyatörös.

Epiſch, z. B. Gedicht, vitézi vers.

Epilog, der, Schlußrede, bérekesztő beszéd.

Epiſode, die, Einſchaltung, Zwiſchenſtück, beſ. in Gedichten ꝛc., welches der Haupthandlung untergeordnet iſt, melleslegvers v. versezet, közbejövetel, közbejövő előadás, beszéd v. történet.

Epiſtel, die, ſt. Brief, levél, az apostolok levelei; trop. einem die Epiſtel leſen, megdorgálni, megpirongatni valakit.

Epitaphium, das, sírvers, sírírás.

Epoche, die, nevezetes időszakasz v. kor.

Epopöe, die, Heldengedicht, vitézi vers v. versezet.

Eppich, der, zeller.

Equipage, die, (ekvipázs), f. Kleidung, ruházat; ſt. Gepäck, bútyor; Kutſche und Pferde, kocsikészület és lovak, Schiffsbemannung od. Ausrüſtung, hajókészület, tengeri hajóban lévő emberek, katonák, hajóslegények.

Equipiren, felkészítni szükséges dolgokkal, p. o. ruházattal a' katonákat éc.; ſich equipiren, felruházni magát.

Equipirung, die, ruházat, felruházás, felkészítés.

Er, ſie, es, pron. pers. ő, az; er od. ihr, kend; was will er? mit akar kend?

Erachten, vélni, itélni, gondolni, tartani; das iſt leicht zu erachten, könnyü azt kitalálni.

Erachten, das, z. B. meines Erachtens, gondolatom, itéletem v. vélekedésem szerént.

Erarbeiten, munkával szerezni.

Erbacker, der, örökösszántóföld.

Erbadel, der, örökös nemesség.

Erbärmlich, adj. könyörületességre v. szánakozásra méltó; nyomorult, elhetetlen.

Erbärmlichkeit, die, nyomorult állapot.

Erbamt, das, örökös hivatal v. tisztség.

Erbantheil, örökös v. örökségi rész.

Erbarmen, ſich, jemands, könyörülni valakin, megszánni valakit; ach! daß ſich Gott erbarme, az Isten szerelméért! Niemand erbarmet ſich meiner, senki sincs a' ki megszánna engemet.

Erbarmen, das, die Erbarmung, szánakozás, könyörülés, könyörületesség.

Erbarmenswerth, — würdig, adj. szánakozásra v. könyörületességre méltó.

Erbarmer, der, könyörülő.

Erbarmungsvoll, adj. könyörületes.

Erbauen, épitni, meg- v. felépitni, p. o. házat; trop. hasznára lenni, épületesnek lenni; dieſe Predigt hat

mich ſehr erbauet, ez a' prédikáczió rám nézve igen épületes volt; durch ſeyn Beiſpiel andere erbauen, példás életével másokat jóra buzditni.

Erbauer, der, épitő; alkató.

Erbaulich, adj. épületes, hasznos, foganatos, oktató: adv. példásan, feddhetetlenül, épületesen.

Erbaulichkeit, die, épületesség, hasznosság.

Erbauung, die, épités, meg- v. felépités; épületes oktatás.

Erbauungsbuch, das, épületes oktatásra való könyv, kegyességre oktató könyv.

Erbauungsmittel, das, kegyességre vezérlő eszköz.

Erbauungsſtunde, die, kegyességre oktató ora v. idő, kegyes elmélkedésekre szánt idő.

Erbe, der, örökös; er iſt mein Erbe, ő az én örökösöm; jemanden zum Erben einſetzen, valakit örökösének kinevezni v. hagyni.

Erbe, das, örökös jószág; im Gegenſatze des Lehens, ősi jószág v. telek.

Erbeben, remegni, megrázkodni, rengeni, megrendülni; am ganzen Leibe erbeben, egész testében reszketni; die Erde erbebet, a' föld reng.

Erbeben, das, remegés, rengés, reszketés, megrázkodás.

Erbedelmann, der, örökös v. született nemes ember.

Erbeigenthum, das, örökös jószág.

Erbeinſetzung, die, örökös beállitása a' jószágba.

Erben, örökségül nyerni v. venni; trop. örökségül szállani réá; Erbe ſeyn, örökös lenni; Krankheiten, Fehler erben, firól fira általmenni, mint a' betegség, hiba; Sprichw. Kunſt erbet man nicht, senkire sem száll a' mesterség tudása örökségül.

Erbeten, (erbethen), kéréssel nyerni meg.

Erbetteln, koldúlni, koldúlással szerezni; esenkedve nyerni meg.

Erbettelt, adj. koldult; sok esenkedéssel nyert.

Erbeuten, zsákmányolni, ragadománnyal v. prédául nyerni, hadban nyerni.

Erbeutet, adj. hadban nyert, zsákmányolt.

Erbeutung, die, zsákmányolás, prédálással nyerés.

Erbfähig, adj., örökösödhető t. i. törvény szerént.

Erbfall, der, örökségnyerés, ősi örökség.

Erbfehler, der, ősi hiba, familia hiba.

Erbfeind, der, örökös ellenség.

Erbfolge, die, törvényes örökség, örökségben való következés törvény szerént.

Erbfolgekrieg, der, hadakozás az örökségben való következés miatt,

Erbfolgeordnung, die, az örökségben következés rendje.

Erbfolger, der, törvényes örökös.

Erbfolgerecht, das, az örökségben következés törvénye.

Erbfürſt, der, örökös herczeg.

Erbfürſtenthum, das, örökös herczegség.

Erbgenoß, der, örökös társ.

Erbgraf, der, örökös gróf.

Erbgrind, der, kosz.

Erbgrund, der, od. Grundſtück, örökös v. ősi telek.

Erbgut, das, örökös jószág, örökség.

Erbherr, der, örökös ura valamelly jószágnak.

Erbherrſchaft, die, örökös uradalom.

Erbieten, ajánlani valamit, megkinálni valamivel; ſich erbieten, magát ajánlani valamire, kinálkozni p. o. szolgálatjával.

Erbietig, adj. kész valamire.

Erbietung, die, magaajánlás, kinálkozás valamire.

Erbinn, die, örökös asszony v. leány.

Erbitten, durch Bitten erhalten, kikérni magának v. kérés által megnyerni valamit; losbitten, kérés által kiszabaditni, a' szabadságát valakinek megnyerni; durch Bitten bewegen, megkérlelni, kérés által megengesztelni; ſich erbitten laſſen, megkérlelődni, megengesztelődni.

Erbittung, die, kikérés, megnyerés.

Erbittern, megkeserítni, neki keserítni valakit, felbosszantani, megharagitni.

Erbittert, adj. nekikeseredett, megbosszankodott; erbittert ſeyn, nagyon felgerjedett lenni.

Erbitterung, die, felbosszantás, megharagitás; megbosszankodás, megharaguvás, mérgelődés.

Erbkämmerer, der, örökös kamarás.

Erbkönigreich, das, örökös királyság.

Erbkönig, der, örökös király.

Erbkrankheit, die, nemzetséges nyavalya.

Erbland, das, örökös tartomany.

Digitized by Google

Erblaſſen, blaß werden, elhalványodni; ſt. ſterben, meghalni.
Erblaſſer, der, die Erblaſſerin, örökség hagyó.
Erblaſſung, die, elhalványodás.
Erbleihen, das, örökös jószág adás.
Erbleichen, elhalványodni.
Erblich, adj., örökös; adv. örökösen, örösösi jussal; nemzetséges p. o. nyavalya.
Erblicken, meglátni, észrevenni, megpillantani; das Licht der Welt erblicken, a' világra lenni v. születni.
Erblickung, die, meglátás, megpillantas.
Erblöden, ſich, szégyenleni, általlani valamit.
Erblos, adj., örököstelen, örökös nélkül való; ohne Kinder, magtalan, gyermektelen.
Erbnehmer, der, örökös.
Erböthig, adj. kész valamire.
Erborgen, kölcsönkérni; ein erborgtes Gut, kölcsönözött jószág.
Erboßen, megbosszantani; ſich erboßen, megbosszankodni, mérgelödni.
Erbpacht, der, örökös kibérlés.
Erbprinz, der, die Erbprinzeſſin, örökös uralkodó herczeg, herczegasszony.
Erbrechen, feltörni, felszakasztani p. o. a' levelet; ſ. einbrechen, betörni p. o. az ajtót; ſich erbrechen, hányni, okádni.
Erbrechen, das, feltörés, felszakasztás, t. i. levélfeltörés; betörés t. i. ajtóbetörés; hányás.
Erbrecht, das, örökösi juss.
Erbreich, das, örökösi tartomány v. ország.
Erbrichter, der, örökös bíró.
Erbſaß, der, örökös.
Erbſchaden, der, nemzetséges nyavalya, törzsökös hiba.
Erbſchaft, die, örökség, örökös jószág v. vagyon.
Erbſchleicher, der, örökségért csapodárkodó.
Erbſchuld, die, örökös adósság.
Erbſe, die, borsó.
Erbſenkette, die, borsó forma v. gömbölyüszemü láncz.
Erbſenmehl, das, borsóliszt.
Erbſenſtroh, das, borsószár, borsószalma.
Erbſenſuppe, die, borsóleves.
Erbſetzer, der, örökség hagyó.
Erbſtaat, der, örökös tartomány.
Erbſtammgut, das, ösi jószág.
Erbſtück, das, egy része az örökségnek, örökös birtok.
Erbſüchtig, adj., örökségre vágyó.
Erbſünde, die, eredendő bün.
Erbtheil, der, örökség része, örökös rész; geerbte Sache, örökségül nyert vagyon.
Erbtheilung, die, örökségosztály.
Erbtochter, die, örökös leány.
Erbübel, das, nemzetséges nyavalya v. rossz.
Erbunterthan, der, örökös jobbágy.
Erbvergleich, der, egyezés az örökség eránt.
Erbvermächtniß, das, örökségi hagyomány.
Erbvertrag, der, örökös szövetség.
Erbzins, der, örökségre vetett adó.
Erdachſe, die, földtengely.
Erdapfel, der, krumpli, kalompér, burgonya.
Erdart, die, földneme, földnem.
Erdartig, adj. földnemü.
Erdbahn, die, föld útja.
Erdball, der, földgolyóbis.
Erdbeben, das, földindúlás.
Erdbeerbaum, der, ösztavasz kukajcza.
Erdbeere, die, földieperj, szamodza.
Erdbeerſaft, der, földieperj béfözött leve.
Erdbeſchreiber, der, földleíró.
Erdbeſchreibung, die, földleírás, földírás.
Erdbewohner, der, földlakosa.
Erdbirne, die, csicsóka.
Erdboden, der, föld, termőföld; die ganze Erde, az egész föld, a' föld szine, földkereksége, a' mi földünk.
Erdbohrer, der, föld- v. érczfúró.
Erdbürger, der, földlakosa; ember.
Erde, die, föld; beſ. die Oberfläche der Erde, a' föld szine, a' föld területe; föld; auf der bloßen Erde liegen, a' száraz (puszta) földön feküdni; eine Stadt der Erde gleich machen, a' várost földig lerontani, elpusztitni; eine Leiche unter die Erde bringen, a' halottat eltemetni; jem. unter die Erde bringen, valakinek a' halálát siettetni, valakit a' sirba vinni v. taszitni; das Erdenrund, a' föld kereksége v. golyóbisa.
Erden, adj. von Erde, földből való, föld.
Erdenge, die, földszorulat, földnyak, p. o. két tenger köztt.

Digitized by Google

Erdenglück, das, földi boldogság.
Erdengut, das, földi jó.
Erdenken, kigondolni.
Erdenken, das, kigondolás.
Erdenklich, adj. kigondolható; adv. kigondolhatóképpen.
Erdenkloß, der, göröngy, rög.
Erdenlaſt, die, földi teher.
Erdenleben, das, földi v. világi élet.
Erdenſohn, der, föld lakosa, ember.
Erderſchütterung, die, földrázkodás.
Erdfarbe, die, földszín.
Erdfarbig, adjj. földszínű.
Erdfloh, der, maróka.
Erdfrüchte, die, a' föld termései.
Erdgalle, die, földepe, tarnics, kis ezerjófü.
Erdgeruch, der, földszag, dohos szag.
Erdgegend, die, földi tájék.
Erdgeſchmack, der, földíz.
Erdgürtel, der, földövezet.
Erdhaltig, adj. földes.
Erdharz, das, földcsipa.
Erdhaufen, der, földrakás.
Erdhöhle, die, földüreg, barlang.
Erdhügel, der, domb.
Erdichten, költeni, p. o. hírt; eine erdichtete Geſchichte, költött történet, költemény; oder ſt. ſchmieden, koholni; durch die Dichtkunſt erlangen, versekben költeni v. szerezni.
Erdichter, der, Erdichterin, die, költő.
Erdichtet, adj. költött.
Erdichtung, die, das Erdichten, költés; etwas Erdichtetes, költemény, költött dolog.
Erdig, adj. földes, földel elegyes.
Erdkluft, die, földüreg v. nyílás.
Erdkörper, der, a' földi test, a' föld.
Erdkreis, der, a' földkereksége.
Erdkugel, die, földgolyóbis.
Erdkunde, die, a' föld tudománya v. esmérete.
Erdlage, die, földtörület.
Erdmeſſer, der, földmérő.
Erdmeßkunſt, die, földmérés.
Erdoberfläche, die, a' föld szine.
Erdöl, das, földolaj.
Erdpech, das, katrán, dohot.
Erdpol, der, a' föld sarka.
Erdrauch, der, füstike.
Erdreiſten, mérészleni, mérészelni, merni, bátorkodni.
Erdreiſtung, die, mérészség.
Erdroſſeln, megfojtani, megzsinegelni.
Erdroßlung, die, megfojtás, megzsinegelés.
Erdrücken, der, dombhát.
Erdrücken, zu Tode drücken, agyon nyomni.
Erdrückung, das, agyonnyomás.
Erdſalz, das, Steinſalz, kősó.
Erdſcheibe, die, a' föld karikája.
Erdſchicht, die, földterület, egymáson fekvő földrét.
Erdſchildkröte, die, szárazi teknős béka.
Erdſchnecke, die, földi csiga.
Erdſcholle, die, röggöröngy.
Erdſchwalbe, die, parti fecske.
Erdſchwamm, der, földi gomba.
Erdſpinne, die, földi pók.
Erdſpitze, die, földcsúcs, fok.
Erdſtoß, der, földrázkodás, földrendülés.
Erdſtrich, der, földmenetel.
Erdtheil, der, földrész.
Erdulden, türni, eltürni, elviselni, elszenvedni.
Erduldung, die, eltürés, elszenvedés.
Erdumſchiffer, der, Segler, a' földet körülhajókázó.
Erdurſten, Verdurſten, elepedni a' szomjúság miatt.
Erdwall, der, földsáncz.
Erdweide, die, terepélyfüz, elterülőfüz.
Erdzeißchen, das, ürge.
Erdzunge, die, földbényúlás t. i. a' tengerbe, földcsúcs.
Ereifern, ſich, felindúlni, felgerjedni valamin, megharagudni, megbosszankodni.
Ereiferung, die, felindúlás, megbosszankodás, felgerjedés.
Ereignen, ſich, történni, megtörténni, megesni.
Ereigniß, das, történet, eset.
Ereilen, elérni, utólérni; unvermerkt ereilen, z. B. der Schlaf ereilt mich, elnyom v. meglep az álom.
Ereilen, das, die Ereilung, elérés, utólérés.
Eremit, der, Einſiedler, remete.
Eremitage, die, (eremitázs) remetehajlék.
Ererben, örökségül nyerni v. venni; ich habe das Gut ererbet, örökségül szállot rám ez a' jószág.
Erfahren, durch Fahren erwerben, szekerezéssel keresni v. szerezni; f. erkennen, tapasztalni, próbálni; f. Nachricht erhalten, megtudni valamit, tudtára v. értésére esni, megérteni.
Erfahren, adj. tapasztalt, sokat látott hallott, jártas, tanúlt a' dologban, nagy tapasztalású.

Digitized by Google

Erfahrenheit, die, tapasztaltság.
Erfahrung, die, tapasztalás; etwas in Erfahrung bringen, kitudni, kitanúlni, megtudni, végire járni valaminek; dasjenige, was man sinnlich erkennt, jártasság, tapasztalás; tägliche Erfahrung, mindennapi tapasztalás; ein Mann von vieler Erfahrung, nagy tapasztalású ember; Erfahrung haben, jártas, költesnek lenni valamiben, tapasztalásának lenni.
Erfahrungssatz, der, tapasztaláson épült állítás.
Erfassen, megfogni v. kapni.
Erfechten, vívással v. viaskodással nyerni; einen Sieg über jemanden erfechten, győzödelmeskedni valakin; trop. durch Betteln erwerben, elkoldúlni.
Erfindbar, adj. fel- v. kitalálható.
Erfinden, fel- v. kitalálni valamit, kigondolni.
Erfinder, der, feltaláló.
Erfinderin, die, feltaláló t. i. asszony, leány.
Erfinderisch, adj. találós, elmés, leleményes; adv. elmésen.
Erfindsam, adj. idem.
Erfindsamkeit, die, találósság, elmésség.
Erfindung, die, feltalálás, kigondolás; das, was erfunden wird, találmány.
Erfindungsgeist, der, találós elme.
Erfindungsreich s. erfinderisch.
Erflehen, esdekléssel megnyerni.
Erfolg, der, was erfolgt, következés; s. Ausgang, kimenetel, láttat, mit gutem Erfolg, jókimenetellel, hogy láttatja legyen; s. Nutzen, Vortheil, haszon, siker.
Erfolgen, következni utánna v. belőle.
Erforderlich, (erfoderlich), adj. megkívántató, szükséges.
Erfordern, megkívánni, kívánni valakitől valamit; wenn es die Noth erfordert, ha a' szükség kívánja v. úgy hozza magával.
Erforderniß, das, die Erforderung, Nothwendigkeit, szükség, szükséges v. megkívántató dolog; nach Erforderung der Umstände, a' mint a' környülállások kívánják.
Erforschen, kivizsgálni, kikurkászni, kitudakozni, végére járni: s. untersuchen, megvizsgálni.
Erforscher, der, kikurkászó, kitapogató, kitanuló.
Erforschung, die, kikurkászás, kitapogatás, kitanúlás.
Erfragen, kitudakozni, megtudakozni, végére járni tudakozódás által.
Erfrechen, sich, mérészleni, bátorkodni.
Erfrechung, die, mérészség, vakmerőség.
Erfreien, (erfreyen), házasodással nyerni.
Erfreuen, felvidámitni, felviditni, megörvendeztetni; sich erfreuen, örvendeni, örvendezni, örülni: d. i. eine Sache besitzen, genießen, birni v. élni valamivel, diesekedhetni valamivel v. valaminek birásával.
Erfreulich, adj. örvendetes, kellemetes, kivánt; es ist mir erfreulich, örvendek.
Erfreut, adj. örvendő, vidám.
Erfreuung, die, megörvendeztetés.
Erfrieren, megfagyni v. elfagyni, a' mit a' hideg megvesz; die Bäume sind alle erfroren, mind elvete a' hideg a' fákat; die Füße und Hände sind ihm erfroren, elfagyott lába keze v. megvette a' hideg kezét lábát; trop. ich bin ganz erfroren, egészen általfáztam v. általjárt a' hideg.
Erfrischen, d. i. abkühlen, meghivesitni; sich erfrischen, meghivesülni, megfrissülni; s. erquicken, megújjitni, megelevenitni, felélesztni, megfrissitni; sich erfrischen, megújúlni, megvidúlni.
Erfrischung, die, d. i. Abkühlung, hivesités, megelevenités, megfrissités; pl. Erfrischungen, frissitő, hivesitő étel v. ital; s. Erquickung, megújjitás, megvidámitás, megelevenités.
Erfroren, adj. megfagyott, elfagyott, a' mit megvett a' hideg, hidegvette; durchgefroren, általfázott.
Erfüllen, d. i. anfüllen, z. B. mit Wasser, meg- v. teletölteni p. o. vízzel; trop. ganz einnehmen, eltölteni, bétölteni p. o. reménységgel valakit; s. Genüge leisten, z. B. seiner Pflicht, telyesitni, bétölteni p. o. kötelességét; sein Versprechen erfüllen, telyesitni igéretét, szavát; erfüllet werden oder in Erfüllung gehen, bételyesedni, bételni, mint a' jövendölés.
Erfüllung, die, das Anfüllen, meg- v. teletöltés; seiner Pflicht, telyesités, bételyesités, bétöltés; Ausgang, kimenetel, kitelyesedés.

Digitized by Google

Ergänzen, kipótolni, egészre kipótolni; f. erſetzen, egésszé tenni p. o. tört dolgot, edényt.

Ergänzung, die, ki- v. egészrepótolás; egésszétevés.

Ergänzungstruppen, die, pótló sereg.

Ergeben, ſich, eig. magát valakinek megadni, feladni; ohne Schwertſtreich ſich ergeben, minden viaskodás nélkül megadni magát; tr. . ſich in etwas ergeben, d. i. ſich gefallen laſſen, megnyúgodni valamin, megadni magát; einer Neigung ſich hingeben, im guten und böſen Sinne, neki adni magát valaminek, ráadni magát valamire, z. B. den Wiſſenſchaften, den ſchönen Künſten ſich ergeben, a' tudományokra, szép mesterségekre adni magát; dem Laſter ſich ergeben, feslett életet élni, rossz életre adni magát, elvétemedni; zeigen, megmutatni, kitetszeni belőle; trop. daraus ergibt ſich, d. i. folgt, abból kitetszik v. következik.

Ergeben, adj. z. B. ergeben ſeyn, valaminek v. valamire adni magát; dem Trunke egeben ſeyn, boritalnak adni magát; als Ausdruck der Höflichkeit, engedelmes, köteles, z. B. ergebenſter Diener, köteles v. kész szolgája az Úrnak.

Ergebenheit, die, készség, engedelmesség, készindulat, valaki kedvében járás, kötelesség valaki eránt, hívség.

Ergebenſt, adj. als Höflichkeitswort, z. B. ergebenſter Diener, lekötelezett v. kész köteles szolgája az Úrnak.

Ergebung, die, maga meg- v. feladás: trop. Ergebung in ſein Schickſal, békességes tűrés, megnyúgovás valamin, nyugott elme v. lélek.

Ergehen, ſich, kijárni v. kijárkálni magát; f. bekannt machen, z. B. Befehle, kiadni parancsolatot v. rendelést; eine Anfrage an jemanden ergehen laſſen, kérdést tétetni valakinél valami eránt; ein Schreiben ergehen laſſen, levelet intézni v. küldeni valakihez; ſt. geſchehen, történni, kimenetelének lenni; es iſt ihm ſehr unglücklich ergangen, igen szerencsétlenül járt v. folyt a' dolga; es ergeht mir wohl, jól van dolgom; es geht ihm alles nach Wunſch, minden kívánsága szerént megy a' dolog.

Ergeizen, fösvénykedéssel szerezni.

Ergiebig, adj. z. B. Acker, Bergwerk, sikeres, bő fizető, jó termő, p. o. föld, bánya; ſehr ergiebig ſeyn, jól v. bőven fizetni; das Korn iſt ſehr ergiebig, jól fizet a' gabona, az az, jó lisztje lessz.

Ergiebigkeit, die, sikeresség, bőtermőség, bőfizetés, jófizetőség.

Ergießen, ſich, kiöntődni, kiömleni, mint a' folyóvíz a' tengerbe; ſich übergießen, wie Flüſſe, kiáradni, kiönteni; trop. in traurige Klagen ſich ergießen, szomorú panaszokra fakadni.

Ergießung, die, kiömlés, kiáradás, kiöntés.

Erglühen, trop. z. B. von Eifer, felgerjedni p. o. buzgóságában, haragjában.

Ergötzen, jemanden, gyönyörködtetni; ſich, gyönyörködni valamiben.

Ergötzlich, adj., gyönyörködtető; adv. gyönyörködtetve.

Ergötzlichkeit, die, Ergötzung, gyönyörködés, gyönörködtetés, gyönyörűség.

Ergraben, kiásni.

Ergrauen, megőszülni.

Ergreifen, anfaſſen, megfogni, megkapni; den Stock, die Waffen ergreifen, botot, fegyvert fogni; trop. ſich bemächtigen, den Dieb ergreifen, tolvajt megfogni; jemanden auf einer böſen That ergreifen, a' gonoszságon rajta kapni valakit; von Krankheiten ergriffen werden, a' betegségtől meglepetni; ein Mittel ergreifen, valamelly eszközhöz nyúlni; die Flucht ergreifen, elfutni, elszaladni, futásnak eredni v. venni útját; Gelegenheit ergreifen, kapni az alkalmatosságon.

Ergreifen, das, die Ergreifung, meg- v. elfogás; trop. használás, haszonra fordítás.

Ergrimmen, megmérgelődni, felette v. nagyon megbosszankodni.

Ergründeln, kitanúlni, kikurkászni valamit, végére járni valaminek.

Ergründeln, das, kitanulása, kikurkászása valaminek.

Ergründen, fenekét kikeresni v. kitalálni; kitanúlni valamit, végére járni v. menni valaminek.

Ergründlich, adj, végéremehető, kitanúlható.

Ergründung, die, fenék kikeresése; kitanúlás, kitalálás, végérejárás, világos megértés.

Digitized by Google

Erguß, der, z. B. eines dankbaren Herzens, kiöntödés, ömledezés, p. o. a' háládatos szív ömledezése.

Erhaben, adj., hervorragend über etwas, felemelkedett, magas, magasan fekvő p. o. hegy; domború p. o. metszés; an Würde ꝛc. überlegen, felemelkedett, méltóságos, felséges, nemes; erhabene Gesinnungen, felséges érzések, felemelkedett gondolatok; eine erhabene Schreibart, fellengő írásmód; adv., magasan, felemelkedve; fellengően, felségesen p. o. gondolni.

Erhabenheit, die, magasság, felemelkedtetés, felemelkedettség, fennlengés, fennlengősség, nemesség, felyülhaladás.

Erhängen, felakasztani.

Erhärten, megkeményítni; trop. f. beweisen, darthun, z. B. mit einem Eide, megerősítni.

Erhalten, aufhalten, z. B. Pferde, fel- v. megtartani, hogy tovább ne menjen, p. o. a' lovakat, kocsit; in seinem Besitze erhalten, valamit birtokában megtartani; sein Vermögen erhalten, vagyonát megtartani v. őrizni; seine Gesundheit erhalten, egésségét fenntartani; sich in jemandes Gunst erhalten, valakinek jóindúlatját továbbra is megnyerni v. maga eránt fenntartani; jemanden erhalten, d. i. retten, valakit megtartani, megőrízni; st. ernähren, tartani, táplálni, étellel, itallal; st. erlangen, nyerni, ki- v. megnyerni valakitől valamit; erhalten, d. i. zum Besitze einer Sache kommen, szert tenni valamire, hozzájutni valamihez, z. B. den Sieg erhalten, győzödelmet nyerni; st. bekommen, z. B. Geld erhalten, pénzt kapni; ein Amt erhalten, valamelly hivatalt megnyerni.

Erhalter, der, Retter, megtartó, megszabadító; st. Ernährer, tápláló.

Erhaltung, die, z. B. der Ordnung, fenntartás; Rettung, megtartás, épségben való megtartás; Besitznahme von etwas, vevés, kapás, vétel p. o. levél, pénz vétele; Ernährung, táplálás, tartás.

Erhandeln, d. i. kaufen, venni, megvenni valamit; abhandeln, lealkudni valaminek az árából; durch Handeln erwerben, kereskedéssel szerezni valamit.

Erharten, megkeményedni.

Erhaschen, meghapni, megcsípni, megfogni.

Erheben, in die Höhe heben, felemelni; sich erheben, felkelni, felemelkedni; trop. sich erheben, d. i. erhaben seyn, emelkedni, domborodni; sich vor jemanden aus Ehrfurcht erheben, d. i. aufstehen, valaki előtt felállani t. i. tiszteletből; sich wider jemanden erheben, d. i. ihm zu schaden suchen, valaki ellen kikelni v. feltámadni; entstehen machen, z. B. ein Geschrei erheben, lármát kezdeni v. indítni; seine Stimme erheben, szavát felemelni; f. in Empfang nehmen, z. B. Geld erheben, fel- v. bévenni, beszedni p. o. pénzt, adót; sein Herz zu Gott erheben, szívét felemelni az Istenhez; Würde ꝛc. ertheilen, rangra, méltóságra emelni; in den Adelstand erheben, nemességre emelni, megnemesítni; rühmen, magasztalni, nagyon dícsérni; sich erheben, d. i. einen ungegründeten Vorzug geben, felfúvalkodni, z. B. im Glücke, szerencséjében elbízni magát; über andere sich erheben, másokat lenézni, megvetni.

Erheblich, adj., wichtig, fontos, nevezetes.

Erheblichkeit, die, fontosság, nevezetesség; Sachen von keiner Erheblichkeit, csekélységek.

Erhebung, die, felemelés; des Tones, des Geistes, felemelése a' hangnak, felemelkedése a' léleknek; st. Rühmen, magasztalás, feleslegvaló dícséret; Einnahme, felvétele, p. o. a' pénznek, adónak; zu Würden ꝛc., méltóságra v. rangra emelés.

Erheirathen, házassággal nyerni valamit.

Erheischen, kívánni, megkíváni.

Erheitern, jem., megvidámítni; sich erheitern, vom Gemüth, megvídámodni; vom Wetter, kitisztúlni, feltisztúlni mint az ég.

Erheizen, jól béfütni, bémelegítni.

Erheizung, die, béfütés.

Erhellen, megvilágosítni mint a' nap valamit; hell werden, seyn, bes. trop. kitetszeni, kivilágosodni, világosan kitetszeni; daraus erhellet, daß — világosan kitetszik abból, hogy —

Erhellung, die, megvilágosítás.

Erhenken, felakasztani.

Erheucheln, tettetés v. színmutató csapodárkodás által nyerni meg valamit.

Digitized by Google

Erheuchelt, adj., tettetett, színlett p. o. szeretet.

Erhitzen, felhevítni, nagyon megmelegítni; ſich erhitzen, felhevülni, nagyon megmelegedni; trop. Begierden ꝛc. erregen, felhevítni, felbuzdítni, feltüzelni; ſich erhitzen, neki hevülni, v. tüzesedni, heveskedni.

Erhitzt, adj., felhevült, felmelegedett; trop. ſehr zornig, neki hevesedett; f. heftig, heves; adv. hevesen, felhevülve, nagyon megmelegedve.

Erhitzung, die, f. Hitze, felhevülés, v. melegedés; f. Zorn, hevesség, heveskedés, neki melegedés.

Erhöhen, höher machen, z. B. ein Haus ꝛc. magassabbítni, magassabbra csinálni, rakni, építni p. o. házat, tornyot; trop. mehr Würde ꝛc. verleihen, feljebb magasztalni, nagyobb rangra emelni; den Werth der Sache erhöhen, feljebb vinni, nevelni, p. o. valaminek az árrát, becsét, a' fizetését valakinek; ſt. rühmen, preiſen, dicsérni, magasztalni.

Erhöhung, die, magassabbítás, magassabbra csinálás; f. Anhöhe, domb, halom, felemelt hely; Erhöhung zu Würden ꝛc. feljebbemelés, felmagasztalás; das Rühmen, magasztalás, nagy dicséret, dicsérés.

Erhörbar, erhörlich, adj., meghallgató.

Erhören, z. B. jemandes Bitten, meghallgatni.

Erhörung, die, meghallgatás, meghallgattatás.

Erholen, ſich, d. i. friſchen Athem holen, magát kipihenni; neue Kräfte bekommen, új erőt venni, megújúlni; Muth wieder bekommen, ismét neki bátorodni; vor Schrecken ſich erholen, az ijedtségből ismét magához jönni; nach der Arbeit ausruhen, kinyúgodni magát; die vorige Macht ꝛc. wieder bekommen, elvesztett hatalmát, tekintetét, gazdagságát ismét visszanyerni; ſich Raths erholen, valakitől tanácsot kérdeni, valaki tanácsával élni.

Erholung, die, kipihenés, megpihenés, megnyugvás; von einer Krankheit, felépülés, új erőre kapás; Erholung des Geiſtes ꝛc. megújúlás.

Erholungsarbeit, die, múlattató munka.

Erholungsſtunde, die, Erholungszeit, megújúlás órája v. ideje.

Erhungern, éhelhalni meg v. veszni.

Erhungerung, die, éhelhalás.

Erinnerlich, adj., eszébe jutható.

Erinnern, jemanden, emlékeztetni valakit valamire, eszébe juttatni; erinnere ihn an ſein Verſprechen, juttasd eszébe a' mit ígért, emlékeztesd ígérésére; ſich erinnern, emlékezni valamire, eszébe jutni; wie ich mich erinnere, a' mennyibe v. a' mint reá emlékezem.

Erinnerung, die, emlékeztetés, eszébe juttatás; ſt. Ermahnung an ꝛc. intés valamire, megintés; ſt. Andenken, emlékezet, megemlékezés.

Erinnerungsmittel, das, emlékeztető eszköz.

Erinnerungsſchreiben, das, emlékeztető írás v. levél valamire.

Erinnerungszeichen, das, emlékeztető jel.

Erjagen, vadászással jutni hozzá; nehezen jutni valamihez.

Erkälten, ſich általfázni, nagyon megfázni, meghidegítni.

Erkältung, die, megfázás v. hülés.

Erkämpfen, tusakodással v. vívással nyerni meg v. jutni hozzá.

Erkämpfung, die, megnyerés tusakodás által.

Erkalten, meghűlni, meghidegedni.

Erkaltung, die, z. B. des Eifers ꝛc. lankadása, csökkenése a' buzgóságnak, meghülése a' szeretetnek.

Erkargen, összefukarkodni, fukarkodással szerezni, megszugorgatni.

Erkaufen, megvenni, megszerezni, megvásárolni; das Leben erkaufen, életét pénzen váltani meg; f. beſtechen, pénzen megvesztegetni, megvenni p. o. a' bírákat; erkaufted Lob, pénzen vett dicséret.

Erkaufung, die, megvétel, megszerzés; Beſtechung, megvesztegetés, pénzen vevés.

Erkecken, ſich, mérészleni, bátorkodni.

Erkennbar, adj., megesmerhető.

Erkennen, megesmerni p. o. valakinek a' szavát; jemanden etwas zu erkennen geben, értésére v. tudtára adni; f. deutlich wahrnehmen, megesmerni v. általlátni, p. o. az Istent munkaiból; für etwas erkennen, z. B. einen für ſeinen wahren Freund erkennen, valakit igaz barátjának megesmerni; f. zugeſtehen, általlátni; megesmerni; megvallani p. o. hogy nincs igazsága; ſt. ein Urtheil ſprechen, ítéletet hozni valamire v. valami felől; eine Frau erkennen, d. i. ihr beiwohnen, elhálni a' feleségét; ſich jemanden zu erkennen geben, meg-

Digitized by Google

esmértetni magát valakivel v. kiadni magát valakinek, néha, elárúlni magát valaki előtt.

Erkenntlich, adj., von Dingen, megesmerhető, ráesmerhető; adv. megesmerhetőképpen; dankbar, háládatos, elnemfelejtkező valamiről p. o. a' jótéteményről; ich werde dafür erkenntlich seyn, megfogom hálálni, háládatos leszek érette, el nem felejtem.

Erkenntlichkeit, die, háládatosság, megemlékezés v. el nem felejtkezés p. o. a' jótéteményről.

Erkenntniß, die, megesmerés; der Inbegriff aller deutlichen Vorstellungen, esméret, tudomány; Anerkennung, z. B. seiner Sünden, megesmérése valaminek, meggyőződés valami felől p. o. bűnei felől v. bűnös voltáról; das Urtheil (das Erkenntniß) eines Richters, ítélethozás.

Erkennung, die, meg- v. ráesmerés.

Erkennungsvermögen, das, megesmerő tehetség.

Erker, der, erkely, függő folyosó.

Erkiesen, kiválasztani.

Erklärbar, adj., megmagyarázható.

Erklären, d. i. deutlich machen, megvilágosítni, megmagyarázni; an den Tag legen, nyilvánvalóvá tenni, nyilván kimondani, kijelenteni, bizonyítni, állítni.

Erklärer, der, magyarázó, megmagyarázó.

Erklärung, die, magyarázás, magyarázat, megmagyarázás; Bekanntmachung einer Sache, maga kinyilatkoztatása, kijelentése valakinek; Erklärung des Krieges, hadüzenet, kihirdetés.

Erklecken, elégnek lenni.

Erklecklich, adj., d. i. zureichend, elegendő, elég; f. ansehnlich, vitel, sok, szembetűnő, nagy, nagy summájú; adv. elegendőképpen, eléggé.

Erklettern, meg- v. felmászni p. o. a' hegytetőre.

Erkletterung, die, megmászás, felmászás valamire.

Erklimmen, felmászni.

Erklingen, hangzani, elhangzani p. o. messze.

Erklopfen, kopogással adni hírt valakinek.

Erklügeln, kigondolni, okoskodva kitalálni.

Erkohren, adj., kiválasztott, kikeresett, valami végre kiszemlélt v. választott; adv. kiválasztva, kiválogatva.

Erkranken, megbetegedni, betegségbe esni.

Erkriechen, sich, z. B. die Gunst des Fürsten, a' herczeg kegyességébe bécsúszni.

Erkriegen, durch Krieg erhalten, haddal nyerni, kardal szerezni, hadakozással nyerni valamit.

Erkrummen, d. i. erstarren, z. B. die Hände sind mir vor Kälte erkrummt, megmerevedtek az ujjaim a' hidegben.

Erkühlen, meghívesítni, meghűtni; sich erkühlen, meghűlni, megfázni, meghűtni magát.

Erkühlung, die, meghívesítés, meghűtés.

Erkühnen, sich, merni, bátorkodni, merészleni.

Erkühnen, das, die Erkühnung, merészség.

Erkünsteln, kimesterkélni, mesterkedés által kitalálni.

Erkünstelt, adj., mesterkélt, mesterséges, mesterségesen tettetett v. színlett.

Erkünstelung, die, kimesterkélés.

Erkundigen, sich, z. B. nach etwas, tudakozódni valakitől, kérdezősködni valami iránt.

Erkundigung, die, tudakozódás, megtudakozás, kérdezősködés.

Erläßlich, adj., megengedhető, elengedhető.

Erläutern, világosítni, megvilágosítni, megfejteni, megmagyarázni.

Erläuterung, die, világosítás, megvilágosítás, magyarázat.

Erlangen, z. B. einen Ast, ein Ziel, elérni p. o. ágat, czélt; elérni, utólérni valakit az útban; megnyerni, elnyerni valamit, hozzájutni valamihez p. o. munka, kérés v. igyekezet által; ich kann nichts von ihm erlangen, semmit se nyerhetek tőle, t. i. a' mit kérek.

Erlangung, die, élérés v. béérés, t. i. kézzel; el- v. utólérés az útban; meg- v. elnyerés, hozzájutás valamihez.

Erlaß, der, engedés, elengedés valamiből; Erlaß der Sünden, bűnbocsánat, bűn megbocsátása.

Erlassen, d. i. ausgehen lassen, z. B. einen Befehl, kiadni, p. o. parancsolatot; ein Schreiben erlassen, levelet küldeni; von einer Verbindlichkeit befreien, felszabadítni, valami lekötö-

leztetés alól, elengedni; ſchenken, z. B. einem die Strafe erlaſſen, a' gonosztévőnek elengedni a' büntetést.

Erlaſſung, die, eines Befehles, kiadása p. o. a' parancsolatnak; Befreiung von etwas, felszabadítás a' kötelesség alól; Nachlaſſung, z. B. der Strafe, a büntetés elengedése.

Erlauben, engedni, megengedni, valakinek valamit, engedelmet adni valamire.

Erlaubniß, die, engedelem; um Erlaubniß bitten, engedelmet kérni; mit Ihrer Erlaubniß, engedelmével az Urnak 's a' t.

Erlaubnißſchein, der, engedelemről szólló bizonyság.

Erlaubt, adj., szabad, szabados dolog.

Erlaucht, Titel, Fő Méltóságú.

Erlauern, el-, ki-, meglesni.

Erlaufen, elérni, utólérni futással, sok utánna járással v. futással nyerni meg valamit.

Erlauſchen, meglesni.

Erle, die, egerfa, égerfa.

Erleben, érni, elérni, megérni p. o. valamelly időt; z. B. er hat bereits das fünfzigſte Jahr erlebt, elérte már az ötven esztendőt; f. erfahren, ſehen, érni, tapasztalni, látni; Freude an ſeinen Kindern erleben, örömöt érni v. látni gyermekeiben.

Erlebung, die, megérés, elérése valamelly időnek.

Erledigen, ledig machen, megürítni, megüresítni; daher: erledigt, üres, megürült p. o. fejedelmi szék, hivatal; ſt. befreien, felszabadítni, feloldani; jemanden der Sorge entledigen, megszabadítni v. megmenteni valakit a' gondtól; ſich erledigen, megmenekedni, felszabadítni magát; f. entfeſſeln, z. B. der Bande entledigen, kivenni a' bilincsből, vasból.

Erledigung, die, megmentés, felszabadítás, feloldás, megürülés.

Erlegen, tödten, z. B. ein Thier, leejteni t. i. a' lábáról, lelőni, agyon ütni vagy lőni; mit dem Schwerte erlegen, valakit levágni; ſt. bezahlen, Tribut ꝛc. meg- v. lefizetni p. o. az adót, a' pénzt, letenni az adósságot.

Erlegung, die, lelövés, megölés, leejtés; letevés, lefizetés, pénz letétele.

Erleichtern, könnyebbítni, könnyítani, enyhítni, megkönnyebbítni, terhétől, munkától, gondtól éo.

Erleichterung, die, könnyebbítés, könnyítés, könnyebbülés, enyhítés.

Erleichterungsmittel, das, segítő v. könnyebbítő eszköz.

Erleiden, elszenvedni, eltűrni.

Erleidlich, adj., tűrhető, szenvedhető; adv. tűrhetőképpen.

Erleidung, die, elszenvedés, eltűrés.

Erlen, adj., von einer Erle, egerfa v. abból való.

Erlenfink, der, oder Zeiſig, csiz, csizmadár.

Erlernen, megtanúlni valamit.

Erlernung, die, megtanúlás.

Erleſen, wählen, kiválasztani, választani a' többi közzül.

Erleſen, adj., auserwählt, választott, válogatott, kikeresett.

Erleſung, die, választás, kiválasztás, kikeresés.

Erleuchten, megvilágosítni, mint a' nap, hold, gyertya valamit; trop. den Verſtand erleuchten, megvilágosítni az értelmet; ein erleuchteter Verſtand, megvilágosodott elme.

Erleuchtung, die, megvilágosítás; trop. megvilágosodás.

Erliegen, unterliegen, z. B. einer Laſt, lerogyni, leroskadni, a' földre esni, a' nagy teher alatt; trop. dem Unglücke ꝛc. erliegen, elalélni, elcsüggedni, meg nem bírni, t. i. a' fájdalmat, szerencsétlenséget.

Erlöſchen, eloltani; elaludni mint a' tűz, gyertya; eltörlődni, elhopni, mint a' régi írás; elmulni, mint az élet, szeretet.

Erlöſchung, die, elalvás, eloltás; eltörlődés; elmúlás, elenyészés.

Erlöſen, kiváltani, megváltani, kiszabadítni, megmenteni; im bibl. Sinne, büneitől megszabadítni, megváltani.

Erlöſer, der, megszabadító; megváltó, t. i. a' Krisztus.

Erlöſeten, die, a' megváltottak.

Erlöſung, die, megszabadítás, ki- v. megváltás; váltság.

Erlöſungswerk, das, (von Chriſto), a' váltság munkája.

Erlogen, adj., költött, hazug; das iſt erlogen, az nem igaz, hazugság.

Erlügen, hazudni, költeni valamit.

Erluſtigen, ſich, magát múlatni, gyönyörűséget keresni v. találni valamiben.

Ermächtigen, jemanden, meghatalmazni, hatalmat adni valamire; ſich ermächtigen, z. B. des Reiches, hatalmába kerítni, elfoglalni valamit.

Ermahnen, zu etwas, inteni valamire, nógatni, meginteni

Ermahner, der, intő, megintő, nógató.

Digitized by Google

Ermahnung, die, intés, nógatás, megintés.

Ermangeln, fehlen, híjjával lenni valaminek, nem lenni valamijének; unterlaſſen, elmúlasztani.

Ermanglung, die, fogyatkozás, nem léte valaminek, híjj; in Ermanglung, nem lévén.

Ermannen, einen, felélleszteni, neki bátorítni; ſich ermannen, neki bátorodni, magához térni, új erővel fogni valamihez, öszveszedni magát, emberkedni.

Ermannung, die, nekibátorodás, emberkedés.

Ermatten, megfárasztani, elfárasztani, ellankasztani, eltikkasztani; mit ſeyn, matt werden, ellankadni, elbádjadni, eltikkadni; der Geiſt, a' lélek csüggedez.

Ermattung, die, ellankadás, elbádjadás, eltikkasztás; elcsüggedés, elbádjasztás.

Ermeldet, adj., jelentett, említett.

Ermeſſen, ausmeſſen, kimérni, megmérni; die Höhe des Himmels iſt nicht zu ermeſſen, az ég magassága megmérhetetlen; f. beurtheilen, megítélni, becsülni; andere Leute nach ſich ermeſſen, másokat magához képest ítélni meg; muthmaßen, ſchließen, elgondolni, hozzáverni, kitalálni; das Uebrige iſt leicht zu ermeſſen, könnyű a' többit kitalálni, könnyű a' többihez hozzávetni; begreifen, megfogni, megérteni; erwägen, überdenken, megfontolni, meggondolni.

Ermeſſen, das, Einſicht, bélátás, értelem; Vermuthung, hozzávetés, vélekedés; Urtheil, Meinung, ítélet, gondolat; nach meinem Ermeſſen, ítéletem szerént.

Ermorden, meggyilkolni, megölni.

Ermordung, die, meggyilkolás, megölés.

Ermüden, el- v. megfárasztani; ſich ermüden, megfáradni, elfáradni; in etwas nicht ermüden, valamibe belé nem únni, belé nem fáradni.

Ermüdet, adj., fáradt, elfáradt.

Ermüdung, die, elfárasztás, elfáradás, fáradtság.

Ermuntern, felébreszteni, felserkenteni, felkölteni p. o. az álomból; trop. zur Thätigkeit anregen, serkenteni, serkengetni, indítni valamire, ébreszteni, p. o. a' rest, tunya v. lomha embert; f. aufheitern, megvídamítni, felderítni p. o. az elmét.

Ermunterung, die, felébresztés, felserkentés; trop. serkentés, ébresztés valamire; felvídámítás.

Ermuthigen, felbátorítni.

Ernähren, táplálni, tartani, eltartani; ſich ernähren, magát táplálni, eltáplálni, eltartani, élelmét keresni.

Ernährer, der, tápláló.

Ernährerin, die, tápláló t. i. asszony, leány.

Ernährung, die, táplálás, tartás, eltáplálás, eltartás.

Erndte, die, Ernte, aratás; trop. die Zeit der Erndte, az aratás ideje; die einzuerndtenden Früchte, aratás, béaratott gabona v. élet; Gewinn, Vortheil, haszon, nyereség.

Erndte-Ferien, die, aratáskori oskolaszünet.

Erndtekranz, der, aratási koszorú, kalászkoszorú.

Erndtemonat, der, aratóhónap.

Erndtewetter, das, jó aratnivaló idő.

Erndtezeit, die, aratás ideje.

Ernennen, nevezni, kinevezni valaminek, tenni p. o királynévá.

Ernennung, die, kinevezés, választás.

Erneuern, erneuen, neu machen, ausbeſſern, megújjítni, megjobbítni; das Alte abſchaffen, und das Neue einführen, megváltoztatni, megújjítni; von neuem anfangen, z. B. den Krieg, újra kezdeni p. o. a' bajvívást, hadat; ſich erneuern, megújúlni, újra elkezdődni.

Erneuerung, die, megújjítás, újjá tevés, újjítás; újra elkezdés, megújjítás, p. o. a' szeretetnek, ütközetnek megújjítása.

Erniedrigen, megalázni, megalacsonyítni valakit, becsétől megfosztatáni; ſich erniedrigen, d. i. ſich herablaſſen, magát megalázni; oder ſich niederträchtig benehmen, magát megalacsonyítni, alacsonyságra vetemedni.

Erniedrigung, die, megalacsonyítás; f. Demuth, megalázódás; niedriges Betragen, alacsonyság, megalázás.

Ernſt, der, d. i. feſte Geſinnung, valóság; im Ernſt, valósággal, valóban; es iſt im Ernſt, nem tréfálok, igazán mondom; ſt. Eifer, Standhaftigkeit, buzgóság, valódiság, komolyság; eine Sache mit Ernſt betreiben, komolyan utánna látni valaminek v. rajta lenni valamin; ein ſolides Betragen, komolyság, komoly magaviselet; Ernſt gebrauchen, komolyan bánni valamivel.

Digitized by Google

Ernſt, ernſthaft, adj., komoly; adv., komolyan.

Ernſthaftigkeit, die, komolyság.

Ernſtlich, adj., valódi, komoly; f. nachdrücklich, hathatós, fontos; f. ungeheuchelt, egyenes, igazi; adv., komolyan, hathatósan, ugyancsak; igazán, valódisan, egyenesen.

Ernten, aratni, learatni; trop. gewinnen, hasznot venni valamiből; wie der Menſch ſäet, ſo wird er ernten, ki hogy vet, úgy arat, ki hogy igyekszik, ugy veszi hasznát, ki mit vet azt aratja.

Eroberer, der, elfoglaló, valamit hatalommal elvevő, hódoltató.

Erobern, meg- v. elvenni, elfoglalni, meghódoltatni; trop. etwas in ſeine Gewalt bekommen, valamit birtokba keritni, meghódoltatni.

Eroberung, die, elfoglalás, megvétel, meghódoltatás; das Eroberte, p. o. Land ꝛc., megvett, elfoglalt birtok, város 's a' t. meghódoltatott birtok; er hat ſchon viele Eroberungen gemacht, sokakat maga részére hajtott, v. megnyert, meghódoltatott.

Eroberungskrieg, der, hódoltató háború v. had.

Eroberungsſucht, die, hódoltatásra vágyás, hódoltató vágy, vágyódás.

Eroberungsſüchtig, adj., hódoltatni vágyó.

Eröffnen, p. o. die Thore, meg- v. felnyitni; einen Brief eröffnen, a' levelet felbontani, felszakasztani; den Zugang geſtatten, felszabadítni, p. o. a' mezőt, erdőt a' legeltetésre; f. anfangen, p. o. den Ball eröffnen, elkezdeni, a' bálban a' tánczot; eine Schule eröffnen, iskolát nyitni v. állítni, elkezdeni a' közönséges helyenvaló tanitást; f. mittheilen, kinyilatkoztatni, tudtára adni, megjelenteni, közleni valakivel valamit, felfedezni p. o. titkát.

Eröffnung, die, meg- v. felnyitás, felszakasztás, felszabadítás; elkezdet, kezdet; kinyilatkoztatás, tudtáraadás, megjelentés, felfedezés.

Eröffnungsrede, die, kezdő v. megnyitó beszéd p. o. valami innepi pompán.

Erörtern, unterſuchen, vizsgálóra venni; nyomozni valamelly dolgot; erklären, magyarázni, megmagyarázni, világositni; entſcheiden, megitélni, eligazítni, eldűtni a' dolgot, elvégezni.

Erörterung, die, nyomozás, vizsgálás; magyarázás, megmagyarázás; megitélés, elvégezés, eligazítás.

Erotiſch, adj., von Liebe handelnd, p. o. Lieder, szerelmes p. o. dalok.

Erpicht, adj., sehr begierig, erhitzt, p. o. erpicht ſeyn auf etwas, belebőszülve lenni v. igen vágyni valamire, valamit igen kivánni.

Erpreſſen, auspreſſen, kipréselni, kisajtólni; trop. p. o. Geld, csikarni, kicsikarni p. o. pénzt.

Erpreſſer, der, kipréselő, kisajtoló; kicsikaró.

Erpreſſung, die, kipréselés, kisajtolás; kicsikarás.

Erproben, megpróbálni valakit v. valamit.

Erprobt, adj., próbált, megpróbált.

Erquicken, éleszteni, megvidámitni, megújjitni, újjá szülni.

Erquickend, adj., élesztő, elevenitő.

Erquickung, die, élesztés, megvidámitás, megújjitás, megelevenités, felélesztés.

Errathbar, adj., kitalálható.

Errathen, ki- v. eltalálni.

Errathung, die, kitalálás.

Erregbar, adj., izgatható, indítható.

Erregbarkeit, die, izgathatóság.

Erregen, p. o. einen Krieg, indítni, támasztani p. o. hadat, zenebonát, izgatni valamire; Mitleid erregen, szánakozást gerjeszteni; Schmerz erregen, fájdalmat okozni.

Erregung, die, támasztás, indítás, gerjesztés, izgatás.

Erreichbar, adj., elérhető.

Erreichen, el- v. béérni p. o. kézzel; einholen, utólérni valakit, p. o. úton; gleichkommen, felérni valakivel valamivel, hozzá hasonló lenni; wohin gelangen, valahová eljutni, elérni, érni p. o. nagy örökséget v. késő vénséget; erlangen, elérni, megnyerni valamit.

Erreichung, die, elérése, megnyerése valaminek.

Erretten, von etwas, megszabadítni, meg- v. kimenteni, kiragadni p. o. veszedelemből.

Erretter, der, meg- v. kiszabadító, megmentő.

Errettung, die, megszabadítás, megmentés, kiragadás.

Errichten, p. o. ein Denkmal, emléket emelni v. állítni; eine Armee errichten, sereget állítni fel; szerzeni, felállítni.

Digitized by Google

Errichtung, die, állítás, felállitás.
Erringen, durch Ringen erhalten, tusakodással nyerni meg; durch Mühe erlangen, munkával, bajjal v. nehezen szerezni, fáradtsággal jutni valamihez.
Erröthen, elpirúlni.
Erröthen, das, elpirúlás; ohne Erröthen, pirúlás nélkül.
Erſättigen, jól tartani, bétölteni p. o. kívánságát.
Erſäufen, beléfojtani a' vízbe; ſich erſäufen, beléfúladni a' vízbe.
Erſäufung, die, beléfojtás, vízbefojtás.
Erſatz, der, kárpótlás, pótlék.
Erſaufen, beléfúlni t. i. a' vízbe.
Erſchachern, disztelen nyerekedés által szerezni, adás vevés által nyerni.
Erſchaffen, teremteni, alkatni; neue Worte erſchaffen, új szókat költeni v. csinálni.
Erſchaffer, der, teremtő, alkató, szerző.
Erſchaffung, die, teremtés, alkatás; ſt. Urſprung, kezdet, t. B. von Erſchaffung der Welt, a' világ teremtetésétől v. kezdetétől fogva.
Erſchallen, zengeni, hangzani, harsogni; t. B. die Trompeten erſchallen, harsognak a' trombiták.
Erſchallung, die, zengés, hangzás, harsogás.
Erſcheinen, ſichtbar werden, megjelenni, láttatni, feltetszeni; es iſt ein Komet erſchienen, egy üstökös csillag tettszett fel v. jött fel; gegenwärtig werden, megjelenni, jelen lenni valaki előtt.
Erſcheinung, die, megjelenés; jelenség; tünemény.
Erſchießen, meglőni, agyon lőni.
Erſchießung, die, meg- v. agyonlövés.
Erſchlaffen, ſchlaff werden, eltágúlni, elgyengűlni; trop. ellankadni; ſchlaff machen, eltágítni, elgyengítni.
Erſchlaffung, die, eltágúlás, elgyengűlés
Erſchlagen, agyon ütni v. verni, megölni; erſchlagen werden, megüttetni; er iſt vom Blitze erſchlagen worden, megütötte az istennyila v. a' menykő.
Erſchlagung, die, agyonütés v. verés; megütés a' menykő által.
Erſchlappen, eltágúlni, egyengűlni.
Erſchleichen, megkapni, megkaparitni t. i. ólálkodva; durch Liſt erlangen, csapodárkodva, csúszva mászva nyerni meg, v. tenni reá szert.
Erſchleichung, die, megkaparitás; csapodár megnyerése valaminek.
Erſchleppen, alig hurczolni valamit.
Erſchmeicheln, elhízelkedni, hízelkedve nyerni meg.
Erſchmeichlung, die, elhízelkedés.
Erſchnappen, el- v. megkapni, lefelé estében valamit, mint a' kutya a' hust.
Erſchöpfen, kimerítni, egészen kimerni, kiüresítni; trop. kiürítni, elfogyasztani p. o. erejét; ſich erſchöpfen, t. B. im Reden, mind elmondani a' mit tud; erſchöpft werden, elfogyni.
Erſchöpflich, adj., kimeríthető.
Erſchöpft, adj., elcsüggedt, erejéből kifogyott, elgyengült.
Erſchöpfung, die, kimerítés, elfogyasztás; elcsüggedés, ellankadás, elbádjadás.
Erſchrecken, jemanden, megijeszteni, megrettenteni; in Schrecken gerathen, megijedni, megrettenteni.
Erſchrecken, das, megijesztés, ráijesztés; Schreck, megijedés, ijedség, megrettenés.
Erſchrecklich, adj., rettenetes, rettentő, irtóztató, iszonyú; ſehr groß, igen v. iszonyú nagy; adv. rettenetesen, iszonyúan; felette, rendkívül, iszonyúképpen.
Erſchreiten, ellépni, egy lépéssel elérni.
Erſchrocken, adj, megijedt, megrettent; adv., megijedve, megrettentve.
Erſchrockenheit, die, ijedtség.
Erſchütten, ſt. zahlen, kifizetni.
Erſchüttern, megrázni, megrázkódtatni, megrendítni; trop. megmozgatni; t. B. die Gemüther, meghatni, megindítni a' sziveket.
Erſchütterung, die, megrázódás, megrázkódás, rengés, megrendűlés; trop. Erſchütterung des Staats, megrázattatás; der Geſundheit, az egészség megromlása.
Erſchweren, megnehezítni, nehezítni, akadályoztatni, súlyosítni p. o. munkát.
Erſchwerung, die, nehezítés.
Erſchwingen, ſich bis an etwas ſchwingen, felemelkedni valamelly helyig, elérni felemelkedés által; mit Mühe aufbringen, t. B. Geld, győzni, meggyőzni, bírni p. o. a' költségét.
Erſchwinglich, adj., t. B. Koſten, elgyőzhető p. o. költség.
Erſchwingung, die, felemelkedés, elérés, felemelkedés által.
Erſehen, ſt. ſehen, anſehen, látni, meg-

Digitized by Google

látni; ſt. einſehen, wahrnehmen, észrevenni, általlátni, megérteni p. o. levélből; ſt. ausſuchen, wählen, kiválasztani, kiválogatni.

Erſehnen, óhajtani, óhajtva kívánni valamit.

Erſetzbar, adj., kipótolható.

Erſetzen, an die Stelle einer abgegangenen Sache ſetzen, vergüten, helyébe mást tenni, helyét bétölteni; kipótolni p. o. kárát.

Erſetzen, das, die Erſetzung, kipótlás, helyrehozás.

Erſetzlich, adj., kipótolható, helyre hozható.

Erſichtlich, adj., látható, szemlátomástvaló, világos; adv. láthatóképpen, szemlátomást, világosan.

Erſiechen, megbetegedni.

Erſiegen, győzedelemmel nyerni meg.

Erſinnen, kieszmélni, kigondolni.

Erſinnlich, adj., kigondolható; ſich alle erſinnliche Mühe geben, minden kigondolható módon igyekezni v. rajta lenni.

Erſinnung, die, kigondolás.

Erſitzen, f. ſitzen, ülni; auf ſich erſitzen laſſen, elszenvedni, eltürni; auf etwas erſeſſen ſeyn, belébőszülni valamibe.

Erſparen, ſparen, kémélni, p. o. költséget; erſpare dir die Sorge, ne gondoskodj erről; durch Sparſamkeit erwerben, megtakargatni, megzsugorgatni, megmenteni.

Erſparniß, Erſparung, die, megkémélés, megtakarítás; das Erſparte, megtakarított vagyon, megzsugorgatás, megtakargatás.

Erſpielen, játék által nyerni.

Erſpinnen, fonással keresni.

Erſprießen, aufſprießen, kihajtani, kisarjadni; nützlich ſeyn, hasznos, foganatos lenni, használni, diszleni.

Erſprießlich, adj., hasznos, foganatos, elömeneteles, sikeres.

Erſprießlichkeit, die, hasznosság, foganatosság, sikere v. látatja valaminek.

Erſt, adj., zuerſt, erſtlich; először, elsőben; ſt. anfänglich, eleinte; vorher, elébb, az előtt; ſo eben, vor kurzem, csak most, éppen most; dann erſt, akkor osztán.

Erſtarren, megmerevedni; trop. empfindungslos werden, megmerevedni, elhűlni p. o. valamin.

Erſtarrt, adj., megmerevedett; vor Kälte, meggémberedett a' hideg miatt; ich ſtehe erſtarrt und ohne Leben da, elhűltem belé, szemem szám elállott, elbámúltam.

Erſtarrung, die, megmerevedés, meggémberedés.

Erſtatten, vergüten, z. B. einen Schaden, kipótolni, helyre hozni; Bericht erſtatten, hírűl adni valamit, hírt adni valami felől.

Erſtattung, die, kipótlás, helyre hozás; megjelentés, hírűl v. tudtáraadás.

Erſtaunen, bámulni, álmélkodni, elálmélkodni valamin.

Erſtaunen, das, álmélkodás, bámúlás; in Erſtaunen ſetzen, álmélkodásra indítni.

Erſtaunend, adj., der erſtaunt, álmélkodó, bamúló; worüber man erſtaunt, almélkodásra vagy bámúlásra méltó; ſehr groß, irtóztató, felettébbvaló; adv., zum Erſtaunen, álmélkodásra méltó módon, álmélkodva, bámúlva; ſehr, felettébb.

Erſtaunenswerth, adj., iszonyatos, bámúlásra méltó.

Erſtaunlich, adj., iszonyú, irtóztató; adv. iszonyúképpen.

Erſte, der, die, das, első, az első; der Erſte, der Beſte, a' legelső; bei erſter Gelegenheit, a' legelső adandó alkalmatossággal; fürs erſte, először; zum oder am erſten, legelőször; f. das höchſte, fő, első, legelső; das ſey deine erſte Pflicht, ez legyen fő kötelességed.

Erſtechen, agyonszúrni, általütni.

Erſtechung, die, agyonszúrás.

Erſtehen, eine Sache in der Auction kaufen, kótyavetyén megvenni.

Erſteigen, etwas, felmenni reá, megmászni p. o. a' hegyet, felmászni p. o. a' hegy tetejére; trop. eine Ehrenſtufe erſteigen, felhágni p. o. méltóságra.

Erſteigung, die, felmenetel, v. menés, felhágás.

Erſtens, adv., először.

Erſterben, meghalni; trop. dein Ruhm kann nicht erſterben, a' te híred neved örökké fennmarad; in Briefen, z. B. ich erſterbe Ew. Majeſtät ꝛc., vagyok míg élek, v. utólsó lehelletemig, Felségednek 's a' t.; trop. ein erſtorbenes Glied, holt tag; die Bäume erſterben, a' fák kivesznek, kiszáradnak.

Erſtere, der, die, das, az elsőbb.

Erſtgeboren, der, die, das, Erſtgeborne, az elsőszülött, fiú, leány, gyermek.

Digitized by Google

Erſtgeburt, die, das Erſtgeborne, az elsőszülött; das Recht der Erſtgebornen, az elsőszülöttség t. i. jussa.
Erſticken, megfojtani, megfúlasztani; trop. von Pflanzen, elfojtani; den Samen des Uebels erſticken, a' gonosz magvát elfojtani, kiveszteni; einen Aufruhr erſticken, elnyomni a' zendülést v. pártütést; etwas in der Geburt erſticken, valamit kezdetében elnyomni, elfojtani; mit ſeyn, megfúlni, megfúladni; trop. v. Pflanzen, elfojtódni, elveszni; megfúlni.
Erſtickung, die, megfojtás, megfúladás,
Erſtlich, adv., először, eleinte; ſt. zum Erſten, először, első ízben.
Erſtling, der, zsenge, első termés; első fia az állatnak.
Erſtoppeln, tarlózni, kalászakat tarlózni; trop. z. B. ein Buch erſtoppeln, könyvet másokból kiírogatni.
Erſtoßen, agyondöfni; mit dem Horne erſtoßen, agyon öklelni.
Erſtreben, iparkodva megnyerni.
Erſtrecken, kiterjeszteni, kinyújtani; ſich erſtrecken, ausdehnen, kiterjedni, kinyúlni, nyúlni valamelly helyig; f. geben, reichen, z. B. wie weit erſtreckt ſich ſein Vermögen? mennyire mehet a' vagyona? ſeine Macht erſtreckt ſich nicht weit, nem terjed messze hatalma.
Erſtreckung, die, kinyúlás, kiterjedés.
Erſtreiten, z. B. durch Prozeſſe, elperleni.
Erſtreitung, die, elperlelés.
Erſtürmen, ostrommal v. erőszakkal venni meg, p. o. várost.
Erſtürmung, die, erőszakos megvétel.
Erſtummen, megnémúlni.
Erſuch, der, kérés, kérelem.
Erſuchen, kérni, megkérni.
Erſuchen, das, kérés, kérelem.
Ertappen, rajtakapni v. érni p. o. lopáson.
Ertappung, die, rajtaérés.
Ertauſchen, cserélni, cserélés által jutni valamihez.
Ertheilen, adni; Erlaubniß ertheilen, engedelmet adni; Befehl ertheilen, parancsolatot adni, v. kiadni, megparancsolni; Unterricht ertheilen, tanítni valakit.
Ertheiler, der, adó, részeltető.
Ertheilung, die, adás; kiadás p. o. parancsolatban, részeltetés.
Ertödten, megölni; f. bezähmen, z. B. den Zorn, elnyomni, mérsékelni p. o. haragját; vereiteln, z. B. jemandes Vorhaben, semmivétenni p. o. valaki szándékát.
Ertödtung, die, megölés; elnyomás; semmivétel.
Ertönen, hangzani, zengeni, megzendűlni; harsogni, mint a' kiabálás; ſeine Stimme ertönen laſſen, megszóllalni; die Glocken ertönen, a' harangok megkondúlnak.
Ertönung, die, hangzás megzendűlés, harsogás.
Erträglich, adj., was ſich ertragen läßt, szenvedhető, elviselhető, tűrhető p. o. állapot; f. mittelmäßig, leidlich, meglehetős, tűrhető p. o veszteség; adv. tűrhetőleg, türhetőképpen, meglehetősen.
Erträglichkeit, die, tűrhetőség, szenvedhetőség, középszerű állapot.
Ertränken, beléfojtani v. beléölni a' vízbe, vízbe ölni.
Ertränkung, die, vízbe ölés.
Erträumen, megálmodni.
Erträumung, die, megálmodás, álombanlátás.
Ertrag, der, kereset, jövedelem haszon, a' mit t. i. hasznot valamelly jószág béhoz.
Ertragen, bírni, elbírni; ich kann es nicht ertragen, nem bírom, mert ée.; f. erdulden, eltűrni, elszenvedni, elviselni; die Kälte ertragen, a' hideget elszenvedni.
Ertragung, die, eltűrés, elhordozás, elszenvedés.
Ertreten, eltapodni, agyonnyomni a' lábával, agyontapodni.
Ertretung, die, el- v. agyontapodás.
Ertrinken, vízbefúlni v. fúladni, vízbehalni; trop. z. B. die Schwindſucht ſich ertrinken, a' mértékletlen ivás által száraz betegségbe ejteni magát.
Ertrinkung, die, vízbefúladás.
Ertrotzen, makacskodással valamit megnyerni.
Erübrigen, megtakarítni, megzsugorgatni; megtartogatni gazdálkodva; Zeit zu etwas erübrigen, időt nyerni valamire.
Erübrigung, die, megtakargatás, megtartogatás.
Erve, die, lednek, bükkön.
Erwachen, felserkenni, felébredni, az álomból; trop. munter, lebhaft werden, felserkenni, feléledni, felelevenedni, feleszmélni; magához térni; vom Tode erwachen, feltámadni a' halálból.
Erwachſen, hervor wachſen, nőni, kinö-

Digitized by Google

ni; heran wachſen, felnőni, felserdűlni; zunehmen, nevekedni, nőni, felnevekedni; entſtehen, támadni, lenni, származni; z. B. daraus kann großer Schaden erwachſen, abból nagy kár származhatik; ein erwachſener Menſch, meglett ember v. embernyi ember.

Erwägen, überlegen, megfontolni, meggondolni, gondolóra venni.

Erwägung, die, megfontolás, meggondolás; in Erwägung deſſen, d. i. indem, weil, meggondolván azt, hogy v. minthogy.

Erwählen, választani, kiválasztani.

Erwähler, der, választó.

Erwählung, die, választás.

Erwähnen, említni, megemlítni, emlékezni róla, emlékezetet tenni róla; einer Sache erwähnen, említni v. előhozni valami dolgot; ich habe ſeiner mit keinem Worte erwähnt, egy szóval sem említettem őtet, v. őtet elő se hoztam.

Erwähnung, die, megemlítés, előhozás.

Erwärmen, megmelegítni; ſich erwärmen, megmelegedni.

Erwärmung, die, megmelegítés.

Erwarmen, megmelegedni.

Erwarten, z. B. einen oder etwas, várni valakit, valamit, várokozni valamire, valakire; bevorſtehen, reá várni, közelgetni; z. B. der Tod erwartet dich, a' halál vár reád, közelget halálod; ſo lange warten, bis jemand kommt, meg- v. elvárni; ich will deiner hier erwarten, megvárlak itt, v. várokozom itt rád; ſt. von jemand hoffen, daß ꝛc., megkívánni, megvárni, reményleni valakitől valamit; ich erwarte von dir Gehorſam, oder daß du mir gehorcheſt, megvárom v. megkívánom tőled, hogy nékem engedelmeskedj.

Erwartet, adj., várt; er kommt erwartet, éppen jókor jön.

Erwartung, die, várás, várokozás valakire; wider meine Erwartung, várokozásomon kivül; voller Erwartung ſeyn, teljes várokozásban lenni; alle Erwartung übertreffen, minden várokozást meghaladni; das thut meiner Erwartung kein Genüge, ez az én várokozásomnak eleget nem tesz, v. meg nem felel; in Erwartung deſſen, reménységgel lévén.

Erwartungsvoll, adj., várokozással teljes.

Erwecken, aus dem Schlafe, álmából felkölteni, felébreszteni; vom Tode erwecken, halottaiból feltámasztani, felkölteni; ermuntern, serkenteni, felserkenteni, indítni, buzdítni, felgerjeszteni; verurſachen, erregen, z. B. Haß, Neid, gyűlölséget, irígységet támasztani, indítni, okozni.

Erweckend, adj., ébresztő, hathatós, serkentő.

Erweckung, die, felköltés, felébresztés; feltámasztás; indítás, serkentés, felserkentés, megvídámítás.

Erwehren, ſich, magától eltávoztatni, elhárítni, őrizni, oltalmazni magát valamitől, megtartóztatni magát, p. o. az álomtól.

Erwehrung, die, őrízkedés, megtartóztatás.

Erweichen, meglágyítni, megpuhítni; meglágyítni, megindítni, megszelidítni, megengesztelni p. o. valaki szívét, indúlatját.

Erweichend, adj., z. B. erweichende Mittel, lágyító eszközök.

Erweichung, die, meglágyítás, megpuhítás; megindítás, megengesztelés.

Erweis, der, megmutatás, bébizonyítás.

Erweiſen, z. B. Wohlthaten, mutatni valakihez p. o. jóságot, lenni, viseltetni valaki eránt p. o. jó tételnyel, szívességgel, tisztelettel; f. beweiſen, megmutatni, bébizonyítni.

Erweislich, adj., bébizonyítható, megmutatható; adv. bébizonyíthatólag.

Erweiſung, die, mutatás, viseltetés; bébizonyítás.

Erweiterer, z. B. eines Landes, kiterjesztő, öregbítő.

Erweitern, kiterjeszteni, szélesítni, nagyobbítni, nevelni p. o. a' birodalom határát; ein Kleid erweitern, a' ruhát bővebbre csinálni, kieresztni; ſich erweitern, tágúlni, bővülni; ſeine Kenntniſſe, ſeinen Ruhm erweitern, öregbítni, nevelni, tudományát, hírét nevét.

Erweiterung, die, kiterjesztés, kiszélesítés; nevelés, öregbítés.

Erwerb, der, kereset, keresmény.

Erwerben, keresni, szerezni, munkával nyerni; ſich ſein Brod mühſam erwerben, nagy munkával v. fáradtsággal keresni kenyerét; ſich Kenntniſſe erwerben, tudományt v. esméretet szerezni.

Erwerbfleiß, der, keresetbeli munkásság; szorgalmatosság, szerző szorgalom.

Digitized by Google

Erwerblustig, adj., keresni v. nyerni kivánó. keresetre vágyó.
Erwerbmittel, das, keresetmód, út, mód a' keresésre, vagyon szerzésre.
Erwerbquelle, die, kereset forrása v. kútfeje.
Erwerbung, die, das Erwerben, keresés, szerzés, megnyerés; Erwerben der Gunst, megszerzése valaki hajlandóságának.
Erwerbungsfähig, adj., a' ki törvényes szabadsággal bir p. o. jószág szerzésre v. vevésre.
Erwerbungsrecht, das, törvényes hatalom v. juss a' keresetre.
Erwerbungszweig, der, kereset ága.
Erwerfen, z. B. ein Ziel, a' czélt találni hajítással; tödten, agyon hajítni.
Erwetten, fogadással nyerni valamit.
Erwiedern, antworten, felelni, viszont felelni, ismét mondani, viszszonozni; vergelten, visszontagolni, viszszaadni, v. fizetni, visszázni.
Erwiederung, die, Antwort, felelet, felelés; Vergeltung, visszonozás, visszontaglás.
Erwinden, f. fehlen, mangeln, híbázni, nem lenni, hijával lenni valaminek; es an nichts erwinden lassen, mindent elkövetni, mindent megtenni valamire nézve; f. erwerben, keresni, szerezni, munkával nyerni; sich erwinden, d. i. erkühnen, bátorkodni, merészleni, merni.
Erwischen, megkapni, megkaparítni, megfogni; rajtakapni valamin.
Erwischung, die, megfogás, megcsípés.
Erwittern, durch den Geruch entdecken, felszaglálni.
Erworbene, das, kereset, keresmény.
Erwuchern, uzsoráskodva szerezni, uzsorálkodás által nyerni.
Erwünschen, igen kívánni.
Erwünscht, adj., kivánt, óhajtott, p. o. alkalmatosság; adv. kivánság szerént.
Erwürgen, megfojtani, megzsinegelni; megfúladni, megfúlni.
Erwürgung, die, megfojtás.
Erz, das, ércz.
Erzader, die, érczér.
Erzählbar, adj., elbeszélhető.
Erzählen, elbeszélni, beszélni valamit, előbeszélni v. adni.
Erzähler, der, elbeszélő, előadó.
Erzählung, die, elbeszélés, előadás; ein Geschichtchen, történet; eine erdichtete unglaubliche Erzählung, költött, hihetetlen történet.
Erzart, die, ércznem.
Erzbetrüger, der, főcsalárd, főravasz, nagy csalárd.
Erzbischöflich, adj., érseki.
Erzbischof, der, érsek.
Erzbisthum, das, érsekség.
Erzböse, adj., álnok, igen rosz, átkozott gonosz.
Erzbösewicht, der, fögonosztévő, föld terhe.
Erzbruch, der, érczbánya.
Erzdieb, der, fötolvaj, zsivány.
Erzdumm, adj., föbolond.
Erzeigen, z. B. Ehre jemanden, tiszteletet mutatni valakinek, tisztelettel viseltetni valaki eránt; Wohlthaten erzeigen, jóltenni valakivel; sich freundlich erzeigen, barátságot mutatni, barátságosan viselni magát; sich dankbar erzeigen, háládatossággal viseltetni; ich danke für die erzeigte Ehre, köszönöm az erántam mutatott szivességét.
Erzeigung, die, mutatás, p. o. tisztelet mutatása.
Erzen, jemanden Er nennen, kendezni valakit, v. kendnek nevezni.
Erzengel, der, arkangyal.
Erzeugen, z. B. Kinder, nemzeni p. o. gyermekeket; insbes. durch Mühe und Fleiß von der Natur gewinnen, z. B. Getreide ꝛc., termeszteni p. o. életet; hervorbringen, szülni, okozni; Ekel, Vergnügen erzeugen, undorodást v. gyönyörüséget okozni, szerezni; sich erzeugen, származni; aus der Unmäßigkeit erzeugen sich Krankheiten, a' mértékletlenségből nyavalyák származnak.
Erzeuger, der, nemző, atya.
Erzeugerinn, die, szülő, anya; auch trop. z. B. die Mäßigkeit ist Erzeugerinn der Tugenden, mértékletesség szüli a' virtust.
Erzeugniß, das, termesztés, termés, a' mit termeszt valaki, mív, készitmény p. o. a' mesterség mivei.
Erzeugung, die, nemzés; termesztés; okozás, szülés.
Erzfaul, adj., tunya, lusta.
Erzgang, der, ércz ere v. menetele.
Erzgebirge, das, érczternő hegyek.
Erzgeizhals, der, fukar, zsugori.
Erzgrube, die, érczbánya.
Erzhaltig, adj., érczes.
Erzhaus, das, Oesterreich, a' Felséges Austriai Ház.
Erzherzog, der, Föherczeg.
Erzherzoginn, die, Föherczegasszony.

Digitized by Google

Erzherzoglich, adj., Főherczegi.
Erzherzogthum, das, Főherczegség.
Erzheuchler, der, főképmutató, nagy színmutató.
Erzhirt, der, (von Chriſto), Főpásztor.
Erzhütte, die, érczhuta.
Erziehen, nevelni, felnevelni; durch Ziehen bewegen, húzni, húzással elébbvinni, mint p. o. a' lovak a' szekeret; die Pferde können den Wagen nicht erziehen, nem bírják a' lovak a' szekeret elhúzni.
Erzieher, der, nevelő.
Erzieherinn, die, nevelő asszony v. leány, nevelőne.
Erziehung, die, nevelés, felnevelés; die Art und Weiſe des Erziehens, nevelésmód; eine gute, edle anſtändige Erziehung haben, jól, nemesen, illendő módon neveltetni; ein wohlerzogener, junger Menſch, jól nevelt ifjú.
Erziehungsanſtalt, die, nevelő intézet.
Erziehungsart, die, nevéles módja.
Erziehungsgeſchäft, das, nevelés gondja.
Erziehungskunſt, das, nevelés mesterſége.
Erziehungsplan, der, a' nevelés kiszabott rendje v. szabásai.
Erziehungsrath, der, nevelő tanácsos.
Erziehungsſchrift, die, nevelést tárgyazó irás v. könyv.
Erziehungsweſen, das, a' nevelés mivolta v. mivoltának summája.
Erziehungswiſſenſchaft, die, a' nevelés tudománya.
Erzielen, ráczélozni; elérni, elnyerni.
Erzielung, die, ráczélozás; elérés, hozzájutás.
Erzittern, reszketni, remegni.
Erzitterung, die, reszketés.
Erzjude, der, lelkestől az uzsoráskodáshoz ragaszkodó.
Erzkämmerer, der, fökamarás.
Erzkanzler, der, fökanczellár.
Erzlügner, der, föhazug.
Erzmundſchenk, der, főpohárnok.
Erznarr, der, főbolond.
Erzprieſter, der, főpap.,
Erzreich, adj., érczel gazdag, bőérczű.
Erzſchatzmeiſter, der, fökincstartó.
Erzſchenk, der, főpohárnok.
Erzſchlacken, der, érczkoh, rézsalak.
Erzſtein, der, érczkő.
Erzſtift, das, érsekség.
Erztruchſeß, der, főasztalnok.
Erzürnen, jemanden, megharagítni, haragra ingerleni, felbosszantani; ſich erzürnen, megharagudni.
Erzürnen, das, felingerlés, megharagítás.
Erzvater, der, pátriárka, vénatya.
Erzvogel, der, álnok ravasz.
Erzwingen, csikarni, kicsikarni.
Erzwingen, das, kicsikarás.
Erzwürde, die, főtisztség.
Es, pronom., az, azt.
Escadre, die, (eszkadr), hajóssereg.
Escadron, die, svadron, csapat, lovassereg, lovasosztály.
Eſche, die, körösfa, körisfa.
Eſchen, adj., körösfából váló.
Eſchenbaum, der, körösfa.
Eſchlauch der, párhagyma.
Escorte, die, oltalomsereg.
Escortiren, elkésérni.
Eſel, der, szamár; ein junger Eſel, szamár vemhe; vom Pferde auf den Eſel kommen, lóról szamárra, cseberből vederbe; ein dummer Menſch, szamár, ostoba.
Eſelchen, das, szamaracska.
Eſelei, die, szamárság.
Eſelhaft, adj., ostoba, szamárhoz illő.
Eſelinn, die, nőstény szamár.
Eſelsarbeit, die, terhes, nehéz munka.
Eſelsbrücke, die, restség, v. tunyaság bölcsője.
Eſelsgurke, die, ugorkás magrugó, maróka.
Eſelsfüllen, das, szamár vemhe.
Eſelskopf, der, szamár, ostoba.
Eſelsmilch, die, szamártéj; ebtéj, kutyatéj.
Eſelsohr, das, szamárfül; könyv levelei csúcsainak béhajlása.
Eſelswicken, die, pl. szamárhere, baltavirág.
Eſelstreiber, der, szamaráz, szamárhajtó.
Eſparſette, die, takarmány baltaczim, spanyol lóhere, varjú borsó, piros szamárhere.
Eſpe, die. Eſpenbaum, der, nyárfa, rezgő nyárfa.
Eſpen, adj., nyárfából való.
Eſpenlaub, das, nyárfalevél; zittern, wie ein Eſpenlaub, úgy reszketni, mint a' nyárlevél.
Eßbar, adj., megehető, ennivaló.
Eſſe, die, d. i. Rauchfang, Schornſtein, kémény; ſt. Schmiede, koh, kovácsmühely.
Eſſen, enni, p. o. ételt, kenyeret; das iſt nicht zu eſſen, ez nem enni való; das iſt zu eſſen, ez jó ízű; ich habe

Digitized by Google

heute noch nicht gegeſſen, még ma semmit sem ettem; Speiſe zu ſich nehmen, enni, t. i. ebédelni, vacsorálni.

Eſſen, das, d. i. Speiſe, étel; ſt. Mahlzeit, ebéd, vacsora; jemanden zum Eſſen bitten, valakit ebédre, vacsorára hívni; vom Eſſen aufſtehen, felkelni az asztaltól.

Eſſenfeger, der, kéményseprő.

Eſſenszeit, die, ebéd vagy vacsora ideje, evés ideje.

Eſſenz, die, esszenczia.

Eſſer, der, evő; ein ſtarker Eſſer, jó vagy erős evő, jóétű ember, nagy ehető.

Eßgeſchirre, das, evőedény.

Eſſig, der, eczet; ein ſcharfer Eſſig, erős eczet; zu Eſſig werden, megeczetesedni, eczetté válni.

Eſſigbaum, der, eczetfa, eczet szömörcze.

Eſſigbräuerei, die, eczetkészítés.

Eſſigbrauer, der, eczetfőző.

Eſſigflaſche, die, eczetsüvég.

Eſſiggurke, die, bésavanyítnivaló apró ugorka.

Eſſigſauer, adj., eczetes.

Eſſigſäure, die, eczetesség, eczetsavanyúság.

Eßlöffel, der, evőkalán v. kanál.

Eßluſt, die, ét- v. ételkívánás, ehesség.

Eßſaal, der, ebédlő, evőpalota.

Eßſchüſſel, die, evőtál.

Eßtiſch, der, ebédlő asztal.

Eßwaare, die, eleség, mindenféle ennivaló, eledel.

Eſtrich, der, eszterha, szín.

Etliche, pl., egynéhány, némelly, némellyek, egynéhányan.

Etlichemal, adv., egynéhányszor.

Etwa, etwan, adv., ungefähr, mintegy, körülbelől; von ungefähr, talám, történetből; wenn etwa, ha talám; damit nicht etwa, hogy ne talám.

Etwas, adj. indecl., einiges, valami, valamit; ſ. ein wenig, einigermaßen, valamivel, egy kevéssé; etwas furchtſam, egy kevéssé félénk.

Euch, pron. Dat. nektek, Acc. titeket.

Euer, eure, eures, pron. adj., a' tiétek, a' ti—tok oder tek; bei Titulaturen: Euer Majeſtät! Felséged; Euer Excellenz! Excellenciád.

Euertwegen, -halben, -willen, ti érettetek, ti miattatok.

Eule, die, bagoly.

Eurig, pron. adj., a' tiétek, a' ti-tok v. tek.

Euter, das, tölgy.

Evangeliſch, adj., evangyéliomi: d. i. proteſtantiſch, protesztáns.

Evangeliſt, der, evangyélista.

Evangelium, das, die ganze chriſtliche Lehre, evangyéliom, Krisztus evangyélioma v tudománya és tanitása; die 4 Bücher der Evangeliſten, und die darinnen enthaltene Geſchichte Jeſu, a' Jézus élete, és cselekedetei előadása a' négy Evangyélisták által; Sonn- und Feiertags-Evangelien, vasárnapi evangyéliom, az az, felolvasandó 's megmagyarázandó részecske az új testamentomból.

Ewig, adj., z. B. Gott, örök, örökkévaló p. o. Isten; immer dauernd, örökös, örökkétartó; adv. örökké, örökre; mindég; ſt. ſehr, z. B. ewig ſchade, nagyon kár, örökös kár.

Ewige, der, az örökkévaló t. i. Isten.

Ewigkeit, die, örökkévalóság; in Ewigkeit! mind örökké! örökkön örökké! von Ewigkeit, öröktől fogva; undenkliche Zeit, z. B. in Ewigkeit nicht, d. i. niemals, sohasem; die Dauer nach dieſem Leben, örökélet, örökkévalóság, jövendő élet

Excellenz, ein Titel, kegyelmes; Euer Excellenz! kegyelmes Uram Excellenciád!

Execution, die, Ausführung, végrehajtás; Leib- oder Lebensſtrafe, testi büntetés, vesztés; gewaltſame Eintreibung, ítélet végrehajtása.

Exempel, das, Beiſpiel, Exempel ſtatuiren, példát adni valakin.

Expectoriren, ſich, kiönteni szívének érzését, gondolatait.

Expediren, eligazítni, elküldeni.

Expedition, die, d. i. Abfertigung, elintézés, elrendelése a' dolognak főképen elküldés által; der Ort der Expedition, elintézés helye; d. i. Feldzug, táborküldés valahová.

Experiment, das, Kunſtverſuch, próbatétel.

Extemporiren, aus dem Stegreiſe ſprechen, készületlen beszélni.

Extra, nebenher, z. B. das iſt extra, ez rendkívül v. különösen van v. vétetik.

Extra-Ausgabe, die, különös v. rendkívülvaló költség.

Extrapoſt, die, sebes pósta.

Ey! interj., ej, ejnye, ugyan; ey, ey! ejnye no, ej, ej; ey, daß dich! ejnye, hogy a' tatár.

Ey, das, (Ei), tojás, tikmony; pl. die

Eier; frisches Ey, friss v. most tojt tojás; weiches Ey, híg tójás; Eyer legen, tojni; Eyer einer Henne unterlegen, tojást rakni a' kotló alá, megültetni a' tyúkot; Eyer ausbrüten, költeni, csirkét v. csibét költeni, ülni; trop. das Ey will klüger seyn als die Henne, okossabb akar a' csirke lenni a' tyúknál.

Eydotter, der, tojás széke v. sárgája.

Eyerklar, adj., tojás fejére.

Eyerkipfel, das, tojásos szarvas.

Eyerkuchen, der, tojásos lepény.

Eyerlegend, adj., tojó.

Eyeröl, das, tojásszékolaj.

Eyerschale, die, tojáshéjj.

Eyerschmalz, das, rátotta, rántotta, rényе.

Eyerstock, der, tojásfészek, t. i. a' nőstény állatokban.

Eyförmig, adj., tojásforma, tojásformájú.

Eyrund, adj., tojásdad, tojásformájú; tojásgömbölyüségü; adv. tojásgömbölyüségre.

F.

Fabel, die, mese, rege, költemény.

Fabelbuch, das, mesés könyv, mesék.

Fabeldichter, der, meseíró, meseköltő, mesélő.

Fabelhaft, adj., mesés, regés, költeményes; adv. mesemódra, meseképpen.

Fabelhans, der, mesélő, mesélni szerető.

Fabellehre, die, költemény előadás a' pogány istenekről, regetudomány.

Fabeln, fabuliren, mesélni, regélni.

Fabelwerk, das, költemény; st. Fabeln, mesék, regék.

Fabriciren, mívvel készítni.

Fabrik, die, mívház, mívesház, fabrika, mívmühely; für Eisen, Eisen-Fabrik, vasmívmühely, vashámor; f. Webereien, szövő fabrika; f. Tuch, posztó fabrika.

Fabrikant, der, d. i. der Vorsteher der Fabrik, főmívmester, mívházmester; der Besitzer derselben, mívmester, művész, fabrikás.

Fabrikat, das, fabrikamív, készítmény, mívkészítmény.

Fach, das, in einem Bücherschrank, polcz, polczhely; Dach und Fach, hajlék, ház, lakhely; ein Haus in Dach und Fach erhalten, jó karban tartani a' házat v. épületet; alles jene, womit sich jemand beschäftiget, Metier, tudomány, mesterség, tudományság, tudományosztály; das schlägt nicht in mein Fach, ez nem az én mesterségem v. tudományom, ez az én mesterségemre nem tartózik, erre az én tudományom nem terjed ki; das schlägt in mein Fach, ez az én mesterségembe vág.

Fachen, durch Bewegung Wind verursachen, fújtatni, felfújtatni, feljegyezni, felloholni p. o. a' tüzet; die Wolle oder Baumwolle zerschlagen, gyapjút v. pamutot csapni a' csapóval, mint a' paplonosok, kalaposok; Fächer oder Abtheilungen machen, t. B. in einen Schrank, rekeszeket csinálni p. o. almáriomba.

Facit, das, summa, öszveség a' számvetésben.

Fackel, die, szövétnek, fáklya.

Fackeln, (vom Lichte), lobogni, mint a' fáklya v. gyertyavilág; trop. zaudern, késedelmezni, kesni.

Fackeltanz, der, fáklyástáncz.

Fackelträger, der, fáklyahordozó.

Façon, die, (faszón), mód, valamelly cselekedetmódja; st. Form, forma; z. B. ein Tisch von neuer Façon, új formájú asztal.

Factiös, adj., zenebonáskodó.

Faction, die, pártosság.

Factisch, adj., tettel bizonyított, cselekedeti.

Factor, der, gondviselő v. számoló, p. o. a' nyomtató műhelyben.

Factotum, das, mindenes.

Factur, die, portékák számbavétele, a' rájok tett költségekkel együtt.

Facultät, die, auf Universitäten, tudományrang, kar.

Fade, adj., képtelen, éktelen.

Faden, der, fonál; einen Faden ziehen, fonalat ereszteni; keinen trockenen Faden am Leibe haben, csupa víz lenni; Ein Faden, egy szál; st. Klafter; egy öl; trop. der Lebensfaden, az élet fonala.

Fadenholz, das, ölfa.

Digitized by Google

Fadenkraut, das, szőszfű.
Fadennackend, adj., anyaszült mezítelen; adv., anyaszült mezitelenen.
Fadenrecht, adj., egyenes, mint ha sinórra vették vólna; adv., szála mentében p. o. vágni a' gyólcsot, posztót.
Fadenweise, adj., fonalan v. szálanként.
Fadenwurm, der, fonálféreg, agyafúró.
Fächeln, Wind machen, legyezni.
Fächen, das, legyezőcske.
Fächer, der, legyező, árnyéktartó.
Fächern, legyezni.
Fächsen, termeszteni, p. o. kendert, sáfrányt 's a' t. z. B. Wein, szüretelni, bort szűrni.
Fächser, der, csemeteág, plántálnivaló csemete sarjúág; bújtás, bujtovány p. o. a' szőlőtőkén.
Fädeln, sich, felfoszlani.
Fähig, adj., trop. geschickt etwas aufzufassen, gelehrig, tanítható, ügyes, alkalmatos valamire.
Fähigkeit, die, könnyű eszűség, foghatósság ügyesség, tehetőség.
Fähnchen, das, zászlócska.
Fähnrich, der, zászlótartó a' gyalogságnál.
Fährden, in Gefahr bringen, veszedelembe vinni; gefährdet seyn, veszedelemben lenni v. forogni.
Fähre, die, ladik, komp, hídas, dereglye; általjáróhely.
Fährgeld, das, hajóbér.
Fährgerechtigkeit, die, révészségrevaló szabadság.
Fährmann, der, révész.
Fährte, die, Spur, nyom.
Fällen, z. B. Bäume, kivágni p. o. az élőfát; ein Wild fällen, leejteni a' vadat; ein Urtheil fällen, ítéletet hozni, v. tenni róla, megítélni valakit, valamit.
Fällig, adj., lefizetendő, idejetelt p. o. adósság, váltólevél; der Wechsel ist noch nicht fällig, még nem jött el az ideje a' váltó kifizetésének.
Fällung, die, der Bäume, kivágása a' fának.
Fälschen, meghamisítni.
Fälscher, der, meghamisító, megvesztegető.
Fälschlich, adj., hamis, hazug; adv. hamisan, hazugúl.
Fälschung, die, meghamisítás.
Fältchen, das, auf der Stirn, ránczocska.
Fälteln, ránczolni, öszveránczolni.
Fälzchen, das, ránczocska, rovátkocska.
Färbeholz, das, festőfa, berzsen.
Färbekessel, der, festőüst.
Färbekunst, die, festőmesterség.
Färben, festeni, megfesteni; roth, schwarz ꝛc. färben, veresre, feketére 's a' t. festeni; sich färben, megfestődni p. o. pirosra 's a' t.; vom Obste sagt man: pirúlni.
Färben, das, festés.
Färber, der, festő, ruhafestő.
Färberbaum, der, eczet szömörcze.
Färberei, die, festőház, v. műhely; festőmesterség.
Färbergesell, der, festőlegény.
Färberröthe, die, der Krapp, buzér, pirosító buzér, festőfű.
Färse, die, eine junge Kuh, üsző borjú, üsző.
Färsenkalb, das, üszőborjú.
Fäserchen, das, von Wolle, rostocska; von Gewächsen, rost.
Fäßchen, das, hordócska.
Fäule, Fäulniß, die, rothadás, meg- v. elrothadás; in Fäulniß übergehen, rothadni kezdeni.
Fäumen, habzani, tajtékzani, v. habozni, tajtékozni; a' habját leszedni.
Fäustchen, das, öklöcske; phr. ins Fäustchen lachen, alattomban örülni, magában nevetni.
Fäustel, der, kalapács.
Fäustling, der, Stock, fustély, bot.
Fagot, der, dörgősíp, bőgősíp.
Fagotist, der, dörgősípos.
Fahl, adj., fakó; adv., fakón.
Fahne, die, der Soldaten, zászló; zur Fahne schwören, a' zászló alá esküdni; die Fahne führen, a' zászlót vinni; auf dem Dache, vitorla; der Schwanz bei den Hasen, nyúlfark; auf den Federfielen, foszlány, a' toll szárán kétfelől.
Fahnenjunker, der, zászlóvivő.
Fahnenschmied, der, tábori kovács a' lovasoknál.
Fahnenstange, die, zászlónyél.
Fahnenträger, der, zászlótartó, v. hordozó.
Fahrbar, adj., ein Weg, Fluß, járható p. o. út, víz t. i. hajóval.
Fahre, die, megyebarázda.
Fahren, d. i. führen, bringen, vinni kocsin v. hajón; mit seyn, f. geführt werden, menni; z. B. auf einem Wagen, Schiffe fahren, szekeren v. kocsin, hajón menni; auf Schlitten fahren, szánkázni; auf der Post fahren, postán menni; spazieren fahren, ko-

Digitized by Google

csikázni; trop. von schnellen Bewegungen, z. B. in den Himmel fahren, égbe menni; in die Grube fahren, wie die Bergleute, lemenni a' bányába; durch den Kopf fahren, wie ein Gedanke, hirtelen a' fejébe v. eszébe jönni v. ötleni; nach dem Degen fahren, kardjához kapni; in die Schüssel fahren, a' tálba nyúlni hirtelen; fahren, wie ein Stein, Pfeil, repülni mint a' kő, a' nyil 's a' t.; an etwas fahren, neki menni valaminek, belecsapódni; fahren lassen, z. B. eine Gelegenheit, elszalasztani p. o. az alkalmatosságot; die Furcht fahren lassen, elvetni a' félelmet; st. ankommen, z. B. ich bin gut, übel damit gefahren, boldogúltam v. nem boldogúltam vele, jól v. rosszúl ütött ki.

Fahren, das, menés kocsin v. szekeren, kocsizás, szekerezés, hajón menés, hajókázás.

Fahrer, der, menő t. i. kocsin; szekeres, szekeren vivő.

Fahrgeld, das, kocsi-hajóbér, fuvar.

Fahrlässig, adj., nachlässig, gondolatlan; tunya.

Fahrlässigkeit, die, gondolatlanság, tunyaság.

Fahrniß, das, (veraltet), Fahrnisse, fahrende Habe, ingó jószág, ingóbingójószág.

Fahrstraße, die, szekér- v. kocsiút.

Fahrt, die, das Fahren, menés, járás, útazás p. o. kocsin, hajón; im Bergbaue, lejáró lajtorja a' bányába.

Fahrwasser, das, hajóbíró víz, hajókázható víz.

Fahrzeug, das, zum Schiffen, hajó.

Falb, adj., fakó; adv. fakón.

Falbe, der, oder die, fakó ló.

Falbel, die, fodor v. széles szegély a' ruha allyon, szélfodor.

Falbig, falbicht, adj., fakós.

Falke, der, sólyom, sólyommadár; Sprichw. Augen haben wie ein Falke, sas szemekkel nézni.

Falkenbeize, die, sólyommalvadászás, solymászás.

Falkenier, der, Falkner, sólyomvadász, sólymász.

Fall, der, das Fallen, esés, leesés; einen Fall thun, leesni; der Fall des Wassers, vízesés, vízzuhanás; trop. ein Mädchen zu Fall bringen, a' leányt megéjteni; megszeplősítni; st. Einsturz, ledülés, öszveomlás; trop. veszedelem, elpusztúlás; st. Zufall, történet, eset; z. B. ein seltener Fall, ritka eset v. történet; den Fall setzen, feltenni; ich setze den Fall, felteszem, hogy 's a' t.; auf jeden Fall, minden esetre; st. Gelegenheit, eset, alkalom; der Fall wird nicht wieder leicht eintreten, nem tüdom, mikor adja ismét elő magát illyen alkalmatosság.

Falldrücke, die, felvonóhíd.

Falle, die, tőr, kelepcze; in die Falle locken, tőrbe kerítni; in die Falle gehen, tőrbe kerülni v. esni.

Fallen, esni, leesni; in eine Grube fallen, az árokba v. gödörbe esni; jemanden zu Fuße fallen, valaki lábaihoz borúlni; Sprichw. mit der Thür ins Haus fallen, hű belé Baláza, neki rúgtatni; auf den Kopf fallen, a' fejére esni; trop. du bist nicht auf den Kopf gefallen, van neked eszed; f. hineinfließen, belészakadni v. folyni, kiöntődni belé, mint a' folyóvíz más folyóvízbe v. tengerbe; z. B. die Theiß fällt in die Donau, a' Tisza a' Dunába szakad; f. einfallen, wie ein Feind, béütni, bécsapni; dem Feinde in das Land fallen, az ellenség földére beütni; st. zu Grunde gehen, megbukni, elveszni; wohin fallen, gerathen, esni, jutni valahová; in eine Krankheit verfallen, betegségbe esni, megbetegedni; vermindert werden, alább szállani, leesni; die Flüsse fallen, apadnak a' vizek; sein Ansehen ist gefallen, csökkent a' tekintete; sterben, besonders in der Schlacht, meghalni a' hadban v. ütközetben; von mehreren Handlungen, z. B. jemanden um den Hals fallen, valakinek nyakába esni, v. borúlni; in die Zügel fallen, a' kantárszárhoz kapni, azt megfogni; von der Stimme, z. B. ins Ohr fallen, tetszeni a' fülnek; jemanden zur Last fallen, valakinek terhére lenni, alkalmatlankodni; von größeren Thieren, st. geboren werden, lenni, születni; z. B. von schönen Pferden fallen schöne Füllen, szép lónak szép csikója szokott lenni.

Fallen, das, esés, leesés.

Fallend, adj., z. B. die fallende Sucht, nyavalyatörés.

Fallgatter, das, rontó v. leeresztő vasrostély, vassorompó.

Falls, d. i. im Falle, ha talám, arra az esetre, ha.

Fallstrick, der, hurok, tőrhurok; trop. tőr, kelepcze.

Digitized by Google

Fallthüre, die, csapóajtó; függőajtó.

Falſch, adj., unächt, hamis, nem igazi, ál p. o. haj; f. betrüglich, hamis; z. B. falſches Geld, hamis v. rossz pénz; falſche Briefe, költött levelek; falſches Spiel, csalárd játék; falſche Hoffnung, im moral. Sinne, z. B. ein falſcher Menſch, csalárd ember, ravasz; ſt. unwahr, nem igaz, költött p. o. hír v. hamis tanú; falſch, d. i. den Regeln der Kunſt zuwider, z. B. einen falſchen Ton hervorbringen, hibás hangot adni; falſche Rechnung, hibás számvetés; falſches Wort, elhibázott szó; adv. hamisan, csalárdúl; nicht wahr, hamisan, költve, nem igazán; falſch ſchwören, hamisan esküdni; falſch urtheilen, hamisan ítélni; falſch ſingen, hibásan énekelni.

Falſch, das, oder der, d. i. Fehler, Mangel, hiba, fogyatkozás; ſt. Unwahrheit, Betrug, csalárdság, hamisság; ohne Falſchheit, csalárdság nélkül való, együgyű, egyenes.

Falſchheit, die, Unwahrheit, hamisság, hazugság; Tücke, csalárdság, ravaszság, álnokság.

Falſchmünzer, der, hamis pénz csináló.

Falte, die, ránc; etwas in Falten legen, öszveránczolni, ránczba szedni; trop. geheime Neigungen des Herzens, a' szív rejtekei.

Falten, ránczolni, ránczba szedni; ein Papier, einen Brief falten, papirost, levelet öszvehajtogatni; die Stirn falten, öszvehúzni a' homlokát; die Hände falten, kúlcsolni a' kezét v. öszvetenni, öszvekúlcsolni.

Falter, der, szárnyas bogár, pillangó, lepke, pille.

Faltig, adj., ránczos, réteges; adv. ránczosan, rétegesen.

Faltung, die, ránczolás, öszveránczolás, ránczbaszedés.

Falz, die, párzás, párasodás.

Falz, der, ráncz, öszvehajtás p. o. az árkus papirosnak az öszvehajtása, mikor azt a' könyvkötő béköti; der Rücken eines Buches, sark, könyvsark; Kerbe, Einſchnitt, barázda, rovátk p. o. az oszlopokon.

Falzen, öszvehajtogatni p. o. a' papirost, mint a' könyvkötők; rovátkolni, völgyelni.

Falzung, die, öszvehajtogatás.

Familie, die, Eheleute nebſt ihren Kindern, família, háznép; ſt. Kinder, gyermekek; eine ſtarke Familie haben, számos gyermekeinek lenni; Geſchlecht mit allen Verwandten, nemzetség, família; eine alte, berühmte Familie, régi, híres nemzetség v. família, nevezetes família; von guter Familie, d. i. von adeliger, jó nemes famíliából való v. származott.

Familien-Angelegenheit, die, família dolga, famíliát illető dolog.

Familien-Fehler, der, nemzetséges hiba.

Familien-Gut, das, ősi jószág.

Familien-Krankheit, die, nemzetseges nyavalya.

Familienſchlag, der, fajravonás.

Fanatiker, der, dühös buzgó.

Fanatiſch, adj., dühösen buzgó, eszelős buzgó; adv. dühös v. eszelős buzgósággal.

Fanatismus, der, dühös buzgóság, buzgó képzélkedés, eszelős buzgóság.

Fang, der, das Fangen, fogás, megfogás; was gefangen wird, daher in Compos. Fiſchfang, halfogás; Vogelfang, madárfogás 's a' t.; auf den Fang ausgehen, zsákmányolni menni; der Ort, wo Thiere gefangen werden, fogóhely, a' hol vadat szoktak fogni; f. Stich, dőfés; einen Fang geben, keresztül dőfni a' vadat; der Zahn mancher Thiere, fog, agyar; der Fang des Ebers, a' vadkan agyara.

Fangeiſen, das, vadász gyilok, dárda v. hés; eiſerne Falle, vascsapta, csapta, vastőr.

Fangegeld, das, fogásbér.

Fangen, fogni, megfogni, megkapni; einen Fliehenden erhaſchen, meg- v. elfogni a' szaladót; mit Netzen, Angeln fangen, hálóval, szigonnyal fogni; trop. megkerítni, p. o. szóval, fortélyal, elfogni, rászedni; f. einſchließen, z. B. den Rauch, beszorítni, elfogni p. o. a' füstöt; f. erſtechen, z. B. das Wild, általdőfni; Feuer fangen, meggyúladni, tüzet kapni, meggyúlni.

Fangen, das, fogás, megfogás, megkapás.

Fangzahn, der, tépőfog, kutyafog.

Farbe, die, szín, színe valaminek; die Farbe ändern, megváltoztatni a' színét; die Farbe verlieren, elveszteni v. elhagyni a' színét; die Farbe zum Malen, festék; es nimmt keine Farbe an, nem veszi bé v. fel a' festéket, nem ragad rá; trop. szín, máz;

Digitized by Google

einer häßlichen Sache eine Farbe geben, a' rút dolognak színt adni.
Farbenhändler, der, festékáros.
Farbenkaſten, der, festékesfiók.
Farbenmiſchung, die, festékkeverés v. elegyítés.
Farbenreiber, der, festéktörő.
Farbig, adj., színes; adv., színesen; in Comp. színű, z. B. roſenfarbig, rózsaszínű.
Farnkraut, das, páfrán, paprágy.
Farre, der, bika; ein junger Farre, tinó, tinóborjú.
Farzen, fingani.
Faſan, der, fáczán.
Faſanenbeize, die, fáczán vadászat.
Faſanengarten, der, fáczánkert, fáczános kert.
Faſanenhund, der, fáczánfogó kutya.
Faſanenwärter, der, fáczángondviselő, fáczánokkal bánó.
Faſanerie, die, fáczán tenyésztetés, v. tenyésztető hely, p. o. kert, fáczános kert; fáczántartás mestersége.
Faſanhahn, der, hím fáczán.
Faſanhuhn, das, oder die Faſanhenne, jércze fáczán.
Faſchine, die, vesszőnyaláb, ágnyaláb, fasina a' katonáknál.
Faſching, der, fársáng.
Faſel, der oder die, die Zucht, Abſtammung von Thieren, nemzés, fajzás; die Art, nem, fajta; ein Schwein von guter Faſel, jó fajta disznó.
Faſelei, die, haszontalankodás, kordélás, csélcsapság.
Faſelgeld, das, csődörbér.
Faſelhengſt, der, ménló.
Faſelig, faſelhaft, adj., csélcsap, haszontalankodó; adv. csélcsapúl, hijábanvaló.
Faſeln, ſein Geſchlecht fortpflanzen, beſ. von Schweinen, megmalaczozni; die Sau hat gefaſelt, megmalaczozott a' disznó; uneig. ſich vermehren, szaporodni, tenyészni.
Faſeln, haszontalankodni, hijábanvalóskodni, ész nélkül beszéllni v. fecsegni.
Faſelnackt, adj., anyaszült mezítelen; adv. anyaszült mezítelenen.
Faſelochs, der, bika.
Faſelſchwein, das, magló disznó.
Faſelvieh, das, magnak való állat.
Faſen, Faſer, der, rost.
Faſen, d. i. Fäden ausziehen, szálat húzni, kirostolni; ſich, kirostolódni.
Fäſerchen, das, rostocska.
Faſerig, faſig, adj., rostos, kirostosodott.
Faſler, die, haszontalankodó, csélcsap, kordeló, hívalkodó.
Faſſen, mit Händen anareifen, megfogni; ſt. einfüllen, edénybe v. zsákba tenni, z. B. Wein faſſen, a' bort hordóba tölteni; Korn faſſen, a' gabonát zsákokba tölteni; Bienen faſſen, befogni a' méheket kasba; ſ. einfaſſen, z. B. einen Stein in Gold faſſen, valamelly drága követ aranyba foglalni; in ſich faſſen, belétérni, beléférni; das Gefäß wird den Wein nicht faſſen, ebbe az edénybe belé nem fér a' bor; ſt. begreifen, verſtehen, megérteni, megfogni; ſich kurz faſſen, rövid szóba befoglalni valamit, röviden előadni; etwas in die Augen faſſen, szemügygyel tartani valamit; einen Haſen aufs Korn faſſen, czélba venni a' nyúlat; zu Herzen faſſen, szívére venni valamit; mit dem Verſtande faſſen, megfogni elmejével, felfogni; ſt. verſtehen, megfogni, felfogni az értelmet; einen Vorſatz faſſen, feltenni, elvégezni magában; Muth faſſen, neki bátorodni; ſich faſſen, magát tartóztatni, rendbe szedni, magához térni; ſich auf etwas gefaßt machen, készen, elkészülve lenni, készen tartani magát valamire; Wurzel faſſen, meggyökerezni.
Faſſung, die, das Anfaſſen, megfogás, megmarkolás; des Gemüths, elme állapot; die Faſſung verlieren, zavarba jönni, öszvezavarodni; ſt. Einfaſſung, z. B. in Gold, befoglalás.
Faſſungskraft, die, das Faſſungsvermögen, foghatósság, észerő, értelem.
Faß, das, pl. die Fäſſer, hordó.
Faßbinder, der, bodnár, pintér.
Faßdaube, die, hordódonga.
Faßdeckel, der, akna, dugó.
Faßlich, adj., könnyen megfogható, felfogható, megérthető; adv. világosan, értelmesen, megfoghatólag.
Faßlichkeit, die, könnyű megértése valamínek, világosság.
Faßreif, der, hordóabroncs.
Faßſpund, der, hordódugó.
Faſt, adv., ſt. beinahe, csaknem, szinte, közel, majd, kicsinybe hogy —, alig hogy nem.
Faſten, böjtölni, nem enni; beſ. ſich des Fleiſches enthalten, böjtölni, húst nem enni, böjti ételeket v. eleséget enni.
Faſten, das, böjtölés, böjt.

Digitized by Google

Faſten, die, böjt, böjti napok.
Faſtengebet, das, böjti imádság v. könyörgés.
Faſtenprediger, der, böjti prédikátor v. prédikáló.
Faſtenpredigt, die, böjti prédikáczió.
Faſtenſpeiſe, die, böjti étel.
Faſtenſonntag, der, böjti első vasárnapja.
Faſtenzeit, die, böjt, a' negyven napi böjti idő.
Faſtnacht, die, Carneval, fársáng utólsó napja.
Faſttag, der, böjtnap, böjti napok.
Fatal, adj., bajos, kedvetlen, mostoha, veszedelmes.
Fatalität, die, baj, kedvetlenség, kedvetlen dolog, mostohaság, mostoha sors.
Faul, adj., z. B. Holz, redves, rothadt, megrothadt; faul werden, megrothadni; Sprichw. faule Fiſche, d. i. erdichtete Entſchuldigungen, költött, kopasz mentség; trop. unfleißig, träg, rest, tunya, korhel; adv. träge, restül, tunyáúl.
Faulbaum, der, kutya benge, kutya fa.
Faulbett, das, heverőágy.
Faulen, rothadni, megrothadni.
Faulenzen, korhelkedni, henyélni.
Faulenzer, der, korhel, henyélő, heverő.
Faulenzerei, die, das Faulenzen, henyélés
Faulfieber, das, rothasztó hideg.
Faulheit, die, restség, tunyaság.
Faulthier, das, lajhár.
Faum, der, hab, tajték.
Faumen, oder fäumen, habzani, tajtékzani, v. habozni, tajtékozni; f. abſchäumen, a' tajtékját, habját leszedni.
Faumlöffel, der, habárlókanál, tajték szedő kalán.
Fauſt, die, ököl; mit der Fauſt ſchlagen, megöklözni, ökölleł megverni, kujakolni, megkujakolni; Sprichw. es paßt, wie eine Fauſt aufs Auge, nem illik hozzá; in die Fauſt lachen, alattomban örülni más kárán, kinevetni valakit; ſt. Hand, kéz; mit dem Degen in der Fauſt, kardos kézzel.
Fauſtbirne, die, fontos körtvély.
Fauſtdick, adj., ökölnyi vastag.
Fauſtgroß, adj., ökölnyi.
Fauſthammer, der, kalapács; buzgány, csakány.
Fauſtkämpfer, der, ökölvelbirkózó v. vívó, kujaklő.
Fauſtkampf, der, ökölvel verekedés v. vívás, kujakolás.
Fauſtrecht, das, erőszak, erőszaki juss.
Fauſtſchlag, der, öklözés.
Favorabel, adj., günſtig kedvező.
Favorit, der, kedvese valakinek.
Februar, der, Böjtelő hava, Februarius.
Fechtboden, der, bajvívó hely, hajnok hely.
Fechten, d. i. ringen, birkozni, küszködni, tusakodni; mit Waffen, vívni, harczolni t. i. fegyverrel; zur Uebung, küzdeni; trop. mit Worten, szóval harczolni, küszködni; ſt. betteln, (von Handwerksburſchen), koldúlni; mit den Händen fechten, hadazni a' kezével, fektérozni.
Fechten, das, harcz, viadal, vivás, viaskodás, hadazás.
Fechtenſpiel, das, bajvívó játék.
Fechtenſtreich, fortély a' vivásban, hadazásban.
Fechter, der, im Kriege, harczoló, viaskodó, vívó; trop. mester a' vivásban; bei den Römern, bajvivó, bajnok; bei uns, vívó mester, hadazó, mester a' vivásban v. a' kardvivásban.
Fechtkunſt, die, vivómesterség, bajvívás mestersége.
Fechtmeiſter, der, vívómester, bajnokmester.
Fechtplatz, der, vívó hely.
Fechtſchule, die, bajnok v. hadazó oskola.
Feder, die, an den Vögeln, Ftoll, a' madár tollai; Federn bekommen, tollasodni; Federn zum ſchreiben, írótoll, penna, íropenna; in die Feder etwas ſagen, dictiren, penna alá mondani, diktálni valamit; die Feder gut zu führen wiſſen, jól tudni a' pennát forgatni, jól tudni valamit írásban tenni; eine ſpitzige Feder führen, éles pennával írni, szúrósan sertegetve írni; aus Federn bereitete Betten, daher: Federbett, tollas ágy, tollal töltött derekally, vánkos, dunyha; eine Feder auf dem Hute, forgó, tollbokréta a' kalap v. süveg mellé; von Stahl, rugó, aczélrugó, p. o. órában, zárban.
Federball, der, tollas lapta.
Federbüchſe, die, pennatartó.
Federbuſch, der, búb, bóbita, tolltaréj.
Federchen, das, tollacska.

Digitized by Google

Federfüßig, adj., z. B. eine Taube, gatyás, p. o. galamb.
Federhandel, der, tollalkereskedés.
Federhut, der, forgás v. bokrétás kalap
Federig, adj., tollas.
Federkiel, der, tollszár; pennának való toll.
Federkissen, der, tollas vánkos.
Federkraft, die, rugóerő.
Federkrieg, der, pennaharcz, tollharcz.
Federleicht, adj., toll könnyűségű, könnyű mint a' toll v. pejh.
Federlesen, késedelmezni, nyammogni valamivel.
Federlos, adj., tollatlan.
Federmesser, das, peniczilus, pennakés, pennacsináló.
Federmütze, die, tollas süveg.
Fedemelke, die, tollas szegfű.
Federschleißen, tollat fosztani.
Federschleißer, der, tollfosztó.
Federschmücker, der, tollbokréta kötő, tollfodorító.
Federspalte, die, pennahasíték.
Federspitze, die, a' penna orra v. hegye.
Federspule, die, tollszár, pennának való toll.
Federvieh, das, apró marha, baromfi, majorság.
Federweich, adj., puha mint a' pejh.
Federwildpret, das, ennivaló vadmadár.
Federzeichnung, die, pennával való rajzolás, pennarajz.
Fee, die, tündér.
Feenmärchen, das, tündér mese.
Fegen, sepreni, tisztítni, megsepreni, megtisztítni; trop. den Beutel fegen, kiürítni az erszényt.
Fegen, das, seprés, tisztítás.
Feger, der, tisztító, megtisztító, megseprő.
Fegfeuer, das, purgatórium.
Fegung, die, megtisztítás, megseprés.
Fehde, die, had, háború; ellenségeskedés, gyülölség.
Fehl, adj., nicht recht, vergebens, in Comp. z. B. fehl geben, eltévedni, nem jó helyen járni; fehl schießen, eltéveszteni, elhibázni a' czélt v. nem érni, félre löni; fehl treten, félre lépni, elhibázni a' lépést.
Fehlbitte, die, sikeretlen v. megvettetett kérés.
Fehlen, nicht treffen, elhibázni, nem érni a' czélt, nem találni, p. o. az ütés v. lövés által; trop. einen Fehler begehen, hibázni, hibát tenni v. ejteni; st. mangeln, hibázni, nem lenni; z. B. es fehlte nicht an Muth, aber an Kräften, nem bátorság, hanem erő hibázott; st. abwesend seyn, hijja lenni; es fehlte wenig, daß — csak kevés hijja volt, hogy — st. abgehen, hijjának lenni, hiházni; es fehlen noch 2 Groschen, még két garas hijja v. hibázik; eine Unvollkommenheit empfinden, sowohl am Körper als am Geiste, z. B. er ist selten gesund, immer fehlt ihm etwas, ritkán egésséges, mindég van valami baja; was fehlt dir? von einem Traurigen, mi bajod? minn szomorkodsz? von einem Kranken, mi bajod van? beteg vagy? es fehlt ihm nichts, semmi baja sincs.
Fehler, der, hiba; am Körper, testi hiba; im Schreiben, írásbeli hiba; voller Fehler seyn, tele lenni hibával; keine Fehler haben, hibátlan lenni; den Fehler verbessern, megjobbítni a' hibát; st. Irrthum, hibázás, megtévelyedés, tévedés, hiba; einen Fehler machen, megtévedni valamiben, hibát ejteni; jemanden seine Fehler entdecken, valakit hibáira figyelmetessé tenni; f. Vergehen, Schuld, vétség, vétek, hiba; Fehler auf Fehler machen, hibát hibával tetézni; frei von Fehlern seyn, ment lenni a' vétségtől.
Fehlerfrei, adj., hibátlan, büntelen; adv. hibátlanúl.
Fehlerhaft, adj., hibás, hijjános; adv. hibásan, hijjánosan.
Fehlerhaftigkeit, die, hibásság, hijjánosság.
Fehlgriff, der, hibaejtés a' fogásban, hibás fogás; trop. hiba, hibázás.
Fehlschlag, der, elhibázott ütés.
Fehlschlagen, elhibázni v. eltéveszteni az ütést; el nem sülni, be nem telyesedni, megcsalatkozni valamiben.
Fehlschnitt, der, hibás metszés.
Fehlschluß, der, hibás okoskodás.
Fehlschuß, der, elhibázott lövés.
Fehltritt, der, elhibázott lépés, hibás lépés.
Fehlzug, der, hibás vonás.
Fehm, die, Fehme, titkos itélő szék.
Fehmen, der, Frucht- oder Kornschober, asztag, búzaasztag.
Fehmgericht, das, titkos törvényszék, (volt Vesztfaliában).
Fehmstatt, die, titkos vesztőhely.
Feier, die, innepi pompa, inneplés, inneptartás, innep.
Feierabend, der, estvéli munkaszünet,

Digitized by Google

estveli pihenés; Feierabend machen, megszűnni a' munkától estve.
Feierkleid, das, innepi köntös v. ruha.
Feierlich, adj., szent, hittelvaló; feierliche Versicherung geben, szentül v. hittel fogadni, ígérni valamit; pompásinnepi; adv. innepi módon, pompásan; szentül, hittel p. o. megeskűdni.
Feierlichkeit, die, pompásság, innepi pompa.
Feiern, innepelni, megűlni, megtartani p. o. az innepet; fl. műßig ſeyn, megszűnni a' munkától, nem dolgozni, heverni.
Feierſtunde, die, heverő v. nyugvó óra.
Feiertäglich, adj., innepnapi, innepi.
Feiertag, der, innepnap, innep; heverő nap, mellyen nem dolgoznak.
Feierung, die, inneplés, innepűlés, inneptartás; nyugvás, pihenés a' munka után.
Feig, adj., bátortalan, félénk, kicsiny szívű; adv. félénken.
Feige, die, fige.
Feigenbaum, der, figefa.
Feigenblatt, das, figefalevél.
Feigheit, die, félénkség, kicsinyszívűség.
Feigherzig, adj., félénk szivű, nyúlszívű.
Feigherzigkeit, die, félénkszívűség.
Feigwarze, die, Feigblatter, sűly.
Feil, adj., eladó; feil bieten, arúlni valamit; trop. eine feile Dirne, piaczi szajha; es iſt mir um keinen Preis feil, ettől semmi árron sem válnék meg.
Feilbietung, die, árúba bocsátás, árúlás.
Feile, die, reszelő; trop. die letzte Feile anlegen, utoljára még keresztül v. végig nézegetni és meggjobbítgat-
Feilen, reszelni; trop. kipallérozni. valamit.
Feilen, das, kipallérozás.
Feilenhauer, der, reszelő kovács.
Feilſel, das, die Feilſpäne, der Feilſtaub, vaspor.
Feilung, die, reszelés.
Feilſchaft, die, eladó jószág.
Feilſchen, tudákozni az árát valaminek, alkudni valamire.
Feilſcher, der, igérő, alkudó.
Fein, adj., zart, dünn, finom; vékony, jóféle p. o. papiros, posztó; ohne fremden Zuſatz, z. B. Gold, Silber, tiszta v. finom arany, ezüst; von künſtlich verfertigten Sachen, z. B. Waaren, különös jókészületű, jóféle portéka; ſ. ſcharfſinnig, gründlich im Denken, bélátó a' gondolkozásban, mélybélátású, éles, elmés; ein gutes, äußeres Anſehen habend, jeles, ékes, diszes, deli t. i. ember; fl. geſittet, jeles v. módos magaviseletű, szép modú, jeles magaszabású, emberséges; adv. fl. manierlich, artig, jelesen, szépen, ékesen, jól díszesen; dünn, zart, finomúl, véknyan; rein, tisztán; künſtvoll, mesterségesen; ſcharfſinnig, élesen, elmésen; liſtig, klug fortélyosan.
Feind, der, ellen, ellenség; ein abgeſagter Feind, ein Todfeind, halálos ellenség.
Feindlich, adj., ellenes, ellenséges; adv. ellenesen, ellenségesen.
Feindſchaft, die, ellenesség, ellenségesség, gyülölség.
Feindſchaftlich, adj., és adv., ſ. feindlich, feindſelig.
Feindſelig, adj, ellenséges, ellenségeskedő; gyülöletes, utálatos; adv. auf eine feindliche Art, ellenségesen.
Feindſeligkeit, die, ellenségesség, ellenségeskedés; Feindſeligkeiten ausüben od. anfangen, ellenségeskedni.
Feinheit, die, Zartheit, z. B. des Tuches, finomság, vékonyság; Reinigkeit, z. B. im Sprechen, tisztaság, ékesség, beszédbeli tisztaság; Vortrefflichkeit, különös jóság; Artigkeit, illendőség, nyájasság, módosság, dísz; Scharfſinn, mély belátás, élessége az elmének; Schlauheit, fortélyosság, ravaszság.
Feiſt, adj., kövér, hizott.
Feiſtigkeit, die, kövérség, hizottság.
Felbel, der, kenderbársony.
Felber, Felberbaum, der, fejér fűzfa.
Feld, das, eine Ebene der Erde, im Gegenſatze der Gebirge, térség, mezőség, térföld; auf freiem Felde, a' szabad mezőn; über Feld geben, a' mezőn menni; was bebaut wird, szántóföld, mező; das Feld bauen, a' földet mivelni, szántani, vetni; trop. die Sache ſteht noch im weiten Felde, bizonytalan még a' dolog; Gelegenheit ſich auszuzeichnen, tágos mező v. alkalmatosság valamire; ſ. Krieg, tábor, had; ins Feld ziehen, hadba menni, táborba szállani; im Felde, hadban, táborban; Schlachtfeld, csatapiacz; im offenen Felde, a' csata mezején; das Feld räumen, a' csatapiaczot oda hagyni, hátat fordítni; das Feld behaupten, megtartani a' csatapiaczot, győzödelmes lenni.
Feldameiſe, die, mezei hangya.
Feld-Apotheke, die, tábori patika.

Digitized by Google

Feldarbeit, die, mezei munka, földmivelés.
Feldart, die, mezőnem.
Feldartillerie, die, tábori ágyúk.
Feldarzt, der, tábori orvos.
Feldbau, der, földmivelés, szántásvetés.
Feldbauer, der, földmivelő, szántóvető.
Feldbäcker, der, tábori kenyérsütő.
Feldbett, das, tábori nyoszolya; tábori ágy.
Feldbiene, die, mezei méh.
Feldblume, die, mezei virág.
Feldbohne, die, mezei bab.
Feld-Capellan, der, tábori káplán.
Feld-Chirurgus, der, tábori seborvos.
Feldcichorie, die, katangkóró.
Feldcypresse, die, mezei cziprus.
Feldenzian, der, mezei enczián.
Felderbse, die, mezei v. vadborsó.
Feldesel, der, vadszamár.
Feldfrucht, die, mezei termés, élet.
Feldgeräth, das, tábori eszközök; mezei v. földmivelésrevaló eszköz.
Feldgericht, das, tábori szék.
Feldgeschrei, das, tábori lárma, tábori esmértető szózat.
Feldgraben, der, mezei árok.
Feldgrille, die, mezei prücsök.
Feldhase, der, mezei nyúl.
Feldherr, der, vezér, tábor vezére, fővezér, főhadivezér.
Feldhospital, das, tábori ispotály.
Feldhüter, der, mezőcsősz.
Feldhütte, die, mezei kunyhó.
Feldhuhn, das, fogoly.
Feldkessel, der, tábori üst.
Feldkoch, der, tábori szakács.
Feldkraut, das, mezei fű.
Feldkümmel, der, mezei kömény.
Feldlager, das, tábor, haditábor.
Feldlerche, die, mezei pacsirta.
Feldlilie, die, turbán liliom.
Feldlinse, die, vadlencse.
Feldmaaß, das, földmérték.
Feldmarder, der, mezei nyest.
Feldmarschall, der, hadivezér.
Feldmarschall-Lieutenant, der, hadivezér, vezérhadnagy.
Feldmaus, die, mezei egér.
Feldmeister, der, dögnyúzó.
Feldmessen, das, földmérés.
Feldmesser, der, földmérő.
Feldmeßkunst, die, földmérés mestersége.
Feldmohn, der, mezei mák.
Feldmusik, die, tábori muzsika.
Feldnelke, die, szeplős v. mezei szegfű.
Feldpost, die, tábori pósta.
Feldprediger, der, tábori pap.
Feldrose, die, mezei kökörcsin.
Feldschanze, die, tábori sáncz.
Feldscherer, der, tábori orvos.
Feldschlacht, die, harcz, ütközet.
Feldschlange, die, d. i. Natter, erdei siklókígyó; ein Geschütz, taraczk, sügér ágyú.
Feldschnecke, die, mezei csiga.
Feldschwamm, der, veres galócza, mezei gomba.
Feldspath, der, mezei foszlókő.
Feldsperling, der, mezei veréb.
Feldspinne, die, mezei pók.
Feldstuhl, der, tábori szék.
Feldstück, das, tábori ágyú.
Feldtaube, die, mezei vadgalamb.
Feldtrompete, die, tábori trombita.
Feldwache, die, tábori őrálló.
Feldwanze, die, mezei palaszka.
Feldwebel, der, strázsamester t. i. gyalogoknál.
Feldweg, der, mezei út.
Feldwirthschaft, die, mezei gazdaság.
Feldzehent, der, mezeitized, mezei termésből való tized.
Feldzeichen, das, tábori jel.
Feldzeugmeister, der, hadi tármester.
Feldzug, der, táborozás; er hat viele Feldzüge mitgemacht, sok táborozásban (hadban) jelen volt; unter jemanden einen Feldzug machen, valaki vezérlése alatt hadban szolgálni; der noch keinen Feldzug mitgemacht hat, a' ki még nem volt hadban.
Felge, die, talp, keréklap.
Felgen, fordítni, fordításra szántani.
Fell, das, bőr; Sprichw. jemanden das Fell über die Ohren ziehen, valakinek a' bőrit is lehúzni, az az, mindenétől megfosztani; die abgezogene Haut, z. B. von Thieren, lenyúzott v. lehúzott bőr; auf dem Auge, hájog, külső hájog a' szemen.
Fellchen, das, bőröcske.
Felleisen, das, börzsák, turba, bőrdő, bőrtáska, bőrtarisznya.
Fels, Felsen, der, köszikla, köszál; im Meere, köszirt; auf Felsen stoßen, köszirtra bukkanni, köszirtnak menni.
Felsenfest, adj., köszál módra merőn, v. erősen álló, erős mint a' köszál.
Felsenhart, adj., köszikla keménységű.
Felsenherz, das, köszív.
Felsenkluft, die, kősziklaüreg.
Felsenritze, die, der Felsenritz, kősziklahasadás v. hasadék.

Digitized by Google

Felſenſtein, der, köszikla.
Felſenwand, die, kösziklafal.
Felſig, adj., Felſen habend, köszikláš, köszirtes; Felſen ähnlich, kösziklához hasonló.
Felskluft, die, köszirt.
Fench, der, muhar.
Fenchel, der, kömény
Fenchelöl, das, kömény olaj.
Fenchelwaſſer, das, köményvíz.
Fenſter, das, ablak.
Fenſterbeſchlag, der, ablakvasalat.
Fenſterchen, das, ablakocska.
Fenſterflügel, der, ablakszárnya.
Fenſtergeld, das, ablakbér.
Fenſtergitter, das, ablakrostély.
Fenſterglas, das, ablaküveg.
Fenſterladen, der, ablaktábla.
Fenſterrahmen, der, ablakráma.
Fenſterſcheibe, die, ablakkarika, ablaküveg.
Fenſterſchieber, der, ablakfia.
Fenſterſchwalbe, die, házi fecske.
Ferien, die, szűnőnapok, szűnnap, pihenő napok.
Ferkel, das, malacz.
Ferkelchen, das, malaczocska.
Ferkeln, malaczozni, megmalaczozni, megfiadzani.
Fern, adj., távol, távollévő; adv. távol, messze; von fern, távolról, messzéről; ſo fern oder in wiefern, a' mennyiben; es ſey fern! az Isten mentsen meg! das ſey fern, d. h. mit nichten, távol legyen; telyességgel nem, korán sem; ſo fern ich kann, a' mennyiben rajtam áll.
Fernambuck, der, berzsen.
Ferne, die, távolyság, távolság; von Ferne, aus der Ferne, távolról, messzéről; in die Ferne ſehen, messzire ellátni; Ferne der Zeit, hosszú idő; das iſt noch in weiter Ferne, messze van még az, soká lesz még az.
Ferner, adj., további; für, auſſerdem, ezenkívül; továbbá; adv. tovább.
Fernerhin, adv., ezentúl, továbbá.
Fernerweit, adj., további, továbbra való; adv. továbbra.
Fernglas, das, messzelátó t. i. üveg.
Fernrohr, das, idem.
Fernig, adj., d. i. vorjährig, tavalyi.
Ferſe, die, sark; jemanden auf der Ferſe nachfolgen, valakit nyomba követni, valakinek a' sarkában lenni.
Ferſenbein, das, sarkcsont.
Fertig, adj., bereit, kész, készenlévő; vollendet, készen, kész, elkészült; bereit, kész, gyors; adv. készen, gyorsan, elkészülve.
Fertigen, verfertigen, elkészítni.
Fertigkeit, die, készség; gyorsaság, sebesség, könnyűség.
Feſſel, die, bilincs, rabláncz, rabszij p. o. a' rab kezére v. félkezére és lábára, béko, vas a' rab lábaira; für die Pferde, béko, nyűg p. o. a' lovak lábaira; trop. die Feſſel der Liebe, a' szerelem bilincsei.
Feſſeln, bilincsre tenni, megbilincselni, vasra tenni, p. o. a' rabot; Pferde feſſeln, megbékózni, békóba vetni a' lovakat; trop. durch Liebe, lebilincselni, hozzákapcsolni, lekötni p. o. valakit szeretet, barátság által; den Geiſt feſſeln, a' lelket fogva tartani.
Feſt, adj., dicht, zuſammenhaltend, merő, merevény, tömött, kemény; knapp, feſt anliegend, szoros, szük p. o. ruha; verwahrt, ſicher, megerősített, erős p. o. kőfal, város; ein feſtes Lager, körülsánczolt tábor; dauerhaft, tartós, erős, szoros, állhatatos; ſtandhaft, állhatatos p. o. feltett szándék; adv. dicht, merőn, merevényen; keményen; knapp, szorosan; ſicher, bátorságban, megőrizve; dauerhaft, tartosan; beharrlich, állhatatosan, erősen; jemanden feſtſetzen, erős fogságba tenni valakit, tömlöczbe tenni; etwas feſtſetzen, d. i. beſtimmen, valamit megállítni, meghatározni; ſich feſtſetzen, z. B. an einem Orte, valahol megtelepedni.
Feſt, das, innep, innepnap; ein Feſt feiern, begehen, innepet tartani v. ülni, meginnepelni valamelly napot; die drei hohen Feſte, a' három sátoros innepek; pompanap, öröminnep.
Feſtabend, der, innep szombatja.
Feſte, die, Feſtung, erősség, kis vár az ég bóltozatja.
Feſtigkeit, die, Dichtheit, tömöttség, kemény ség, merevénység; Dauerhaftigkeit, tartósság, erős volta valaminek, erősség; Beharrlichkeit, állhatatosság, tartósság, állandóság.
Feſtin, das, vendégség; Feierlichkeit, pompa nap, innepi pompa, öröminnep.
Feſtkleid, das, innepi köntös.
Feſtlich, adj., innepi pompás; adv. innepi módon, pompásan.
Feſtlichkeit, die, innepi pompa.
Feſtmuſik, das, innepi muzsika.
Feſtpredigt, die, innepi prédikáczio.
Feſttag, der, innepnap, innepi nap.

Digitized by Google

Festtagskleid, das, innepnapi köntös.
Festung, die, vár, erősség; eine Festung vertheidigen, erobern, schleifen, valamelly várat oltalmazni, megvenni, földig lerontani.
Festungsbau, der, várépítés.
Festungswerk, das, várerősség, a' vár erősségei, bástyái.
Fett, adj., kövér; etwas fett, kövérecske; fettes Fleisch, kövér hús; ist es gemästet, meghízott, hízlalt; vom Essen, zsíros v. vajas p. o. étel; fett werden, meghízni; zu fett seyn, elhízni, nagyon meghízni; trop. fetter Erdboden, kövér föld; st. reichlich, einträglich. z. B. fette Beute, gazdag ragadomány vagy préda; ein fettes Amt, zsíros hivatal; adv. kövéren.
Fett, das, kövérség, kövére valaminek; zsír; das Fett von der Brühe abschöpfen, a' levesnek a' zsírját leszedni; in Comp. Gänsefett, lúdzsír; Schweinfett, disznózsír.
Fettader, der, fodorháj, hájér.
Fettdarm, der, végbél.
Fettdrüse, die, farcsik, farcsika.
Fettfleck, Fettflecken, der, zsírmocsok v. peesét a' ruhában.
Fettgans, die, reptelen, egy madár neve.
Fettig, adv., d. i. mit Fett besudelt, zsíros, mocskos a' zsírtól; Fett ähnlich, kövére, hájos.
Fettigkeit, die, kövérség.
Fettmagen, der, a' kérődző állatok tejes gyomra.
Fettwanst, der, potrohosság, potrohos has.
Fetzen, der, rongy, egy darab rongy.
Feucht, adj., nedves, nyirkos; feuchtes Holz, nyers fa; feucht machen, megnedvesíteni, megvizezni; feucht werden, megnedvesedni.
Feuchtigkeit, die, nedvesség, nyirkosság.
Feuer, das, tűz; Feuer machen, tüzet rakni; Feuer aufschlagen, kiütni; Feuer fangen, meggyúladni; das Feuer löscht aus, elalszik a' tűz; es greift weiter um sich, tovább terjed v. harapódik; mit Feuer und Schwert ein Land verwüsten, tűzzel vassal pusztítni az országot; st. Feuersbrunst, z. B. Feuer anlegen, felgyújtani valamit, p. o. házat; es bricht Feuer aus, tűz támad; in Feuer aufgehen, elégni, öszveégni; Hitze, Heftigkeit, tüzesség, hevesség, tűz; vom Feuer der Liebe verzehrt werden, a' szerelem tüzétől emésztődni; das Feuer des Aufruhrs anfachen, a' lázzadás tüzét éleszteni; in Feuer und Flammen gerathen, egészen felgyúladni v. tűzbe jönni, fellobbanni p. o. haragra; das Funkeln, z. B. der Augen, elevenség, tűz a' szemekben, szikrázása a' szemeknek; das Feuer aus Flinten und Kanonen, tüzelés, tűz p. o. a' hadban, puskákból, ágyúkból; Feuer geben, tüzet adni, lőni; ein heftiges Feuer machen, erősen v sűrűn tüzelni v. lövöldözni; Wärme, Munterkeit, elevenség, tüzesség; mit Feuer sprechen, tüzesen beszéllni; das Feuer der Jugend, az ifjúi tűz v. elevenség; ins Feuer bringen, feltüzelni, tűzbe hozni.
Feueranbeter, der, tűzimádó.
Feueranstalt, die, tűzoltásbeli intézet, tűzoltó készületek.
Feuerbecken, der, szenes serpenyő.
Feuerbeständig, adj., tüzet kiálló.
Feuerbock, der, vasmacska a' tüzhelyen.
Feuerbrand, der, tüzes üszök v. kanócz.
Feuereimer, der, tűzoltó veder.
Feuereisse, die, kémény.
Feuerfächer, der, tüzélesztő.
Feuerfangend, adj., meggyúlható, meggyúladó.
Feuerfarbe, die, lángszín.
Feuerfarbig, adj, tűzszínű, lángszínű.
Feuerfest, adj., tüzet kiálló, a' minek a' tűz nem árt.
Feuerflamme, die, láng, tűzláng.
Feuerfunke, der, szikra, tűzszikra.
Feuergeräthe, das, tűzoltó eszközök.
Feuergeschrei, das, tűzi lárma.
Feuergewehr, das, tüzelő fegyver, puska, ágyú.
Feueralocke, die, harang, mellyet a' gyúladáskor félrevernek.
Feuerhaken, der, tűzoltó horog.
Feuerheerd, der, tűzhely.
Feuerkugel, die, tüzes golyóbis; gyújtógolyóbis.
Feuerlarm, der, tűzi lárma.
Feuerleiter, die, tűzoltó lajtorja.
Feuerlilie, die, tüzes liliom.
Feuermaterie, die, égnivaló.
Feuermauer oder Brandmauer, die, tűzvédfal.
Feuermörser, der, mozsárágyú.
Feuern, tüzelni, tüzet adni ágyúból, puskából; Feuer machen, unterhalten, a' tüzelést folytatni t. i. a' tüzhelyen, tüzelni; Feuer von sich geben, tüzelni, szikrázni, tüzet adni; der Stahl

feuert vortrefflich, igen jól hányja ez az aczél a' tüzet; ihm feuern die Augen, égnek a' szemei.

Feuern, das, tüzelés, ágyúzás.

Feuerordnung, die, gyúladáskori tüzoltó rendtartás.

Feuerpfanne, die, szenes serpenyő.

Feuerpfeil, der, gyújtató nyil.

Feuerprobe, die, tüzi próba.

Feuerrohr, das, tüzelő fegyver.

Feuerroth, adj., piros, mint a' tüz; feuerroth werden, nagyon elpirúlni.

Feuersbrunst, die, gyúladás, égés, tüztámadás.

Feuerschaden, der, égésből származott kár.

Feuerscheu, adj., tüztől iszonyodó v. irtózó.

Feuerschlund, der, tüzokádó nyílás.

Feuerschwamm, der, Zunder, tapló, kiütnivaló tapló; taplótinórú t. i. gomba.

Feuersgefahr, die, tüzi veszedelem.

Feuersnoth, die, tüzi inség.

Feuerspeiend, adj., tüzokádó p. o. hegy.

Feuerspritze, die, vízi puska, tüzoltó vízipuska.

Feuerstätte, die, Herd, tüzhely; az égés helye.

Feuerstahl, der, kiütő aczél.

Feuerstein, der, tüzkő, kova.

Feuerstrom, der, tüzpatak.

Feuerung, die, tüzelés, tüz égetés; tüzelő fa, tüzrevaló fa.

Feuerwache, die, tüzőrizet.

Feuerwächter, der, tüzőr, tüzőrző.

Feuerwerk, das, tüzi játék.

Feuerwerker, der, tüzi játékos, pattantyús mester.

Feuerwerkerkunst, die, tüzjáték mesterségе.

Feuerzange, die, tüzfogó, csipővas.

Feuerzeichen, das, gyúladás jele.

Feuerzeug, der, kiütőszerszám.

Feurig, adj., tüzes, szikrázó; funkelnd, tüzelő; feurige Augen, tüzes v. szikrázó szemek; trop. vom Weine, tüzes, erős bor; heftig, tüzes, heves, igen eleven p. o. beszéd; tüzes szeretet; heves ember; adv. tüzesen, hevesen.

Fez, Fecz ország, Afrikában.

Fiacker, der, állongó béreskocsi.

Fibel, die, Abéczéskönyv.

Fiber, die, d. i. Faser, rost, rostszál.

Fichte, die, fenyőfa.

Fichten, adj., von Fichten, fenyő, fenyőfa, fenyőfából.

Fichtenapfel, der, fenyőtoboz v. kopáncs.

Fichtenbaum, der, szemerke fenyő, jegenye fenyő, keresztes fenyő.

Fichtenholz, das, fenyőfa.

Fichtenrinde, die, fenyőkéreg.

Fichtenwald, der, fenyves — fenyő erdő.

Fichtenzapfen, der, fenyőtoboz v. kopancs.

Ficke, die, Schubsack, zseb.

Fidibus, der, pipagyujtó papiros.

Fieber, das, hideglelés; tägliches, drei-, viertägiges, abwechselndes Fieber, mindennapi, harmad-negyednapi, változó hideglelés; das Fieber bekommen, hideglelésbe esni; das Fieber vertreiben, a' hideglelést elüzni; ich habe das Fieber, engem a' hideg lel; er hat das Fieber, a' hideg leli; das Fieber kommt, borzogat a' hideg, kilel a' hideg.

Fieberanfall, der, a' hideg kiborzogatása.

Fieberchen, das, hideglelésecske.

Fieberfarbe, die, hideglelős szín.

Fieberhaft, adj., hideglelős.

Fieberhitze, die, hideglelés forrósága.

Fieberklee, der, háromlevelű vidrafű.

Fieberkraut, das, hideglelési enczián, kis enczián, százforintosfű.

Fieberkranke, der, a' hideglelős.

Fieberlehre, die, hideglelésekről való tudomány.

Fiebermaterie, die, hideglelés matériája.

Fieberrinde, die, kínahéj.

Fieberschauer, der, hideglelési borzadozás.

Fiebertag, der, a' hideg napja, hideglelés napja.

Fiedel, die, rossz hegedű.

Fiedelbogen, der, hegedűvonó.

Fiedeln, rosszúl hegedülni, czinczogni a' hegedün.

Fiedern, mit Federn versehen, z. B. einen Pfeil, feltollazni p. o. a' nyilvesszöt; daher: be- oder gefiedert, tollas; z. B. ein gefiedertes Blatt, szárnyas v. tollagos levél.

Figürlich, adj., ábrázolt; figürliche Reden, ábrázoló p. o. mondás, beszéd; adv. ábrázolva, alkalmaztatva, ábrázolva.

Figur, die, forma, külső formája valaminek; st. Bild, forma, kép, czifraság a' szép mesterségekben; in der Redekunst, ábrázolat, ábrazolás; in der Meßkunst, raiz, raizkép; von sonderbar gestalteten Personen, z. B. eine wunderliche Figur, csudálatos sze-

Digitized by Google

mély; eine lächerliche Figur ſpielen, nevetséges személyt játszani v. az lenni.

Figurant, der, néma játszó t. i. a' játékszínen.

Figuriren. Aufſehen machen, személyt játszani; blos figuriren, csak jelen lenni.

Filtriren, megszűrni.

Filtrirung, die, általszűrés.

Filz, der, ein verworrenes Gewebe von Wolle oder Haaren, kócz, kóczos haj, szőr; beſ. ein Werk von feſtgeſchlagener Wolle oder Haaren, zu Hüten ꝛc., szőrposztó, süvegposztó, darócz, kóczdarócz; trop. ein geiziger Menſch, zsugori, fösvény.

Filzen, darócznak készítni; trop. ausfilzen, ausſchelten, megpirongatni.

Filzhut, der, szőrkalap.

Filzig, adj., kóczos; adv. kóczosan; zsugori, igen fösvény.

Filzigkeit, die, zsugoriság.

Filzkraut, das, Flachsſeide, pippan, aranka.

Filzlaus, die, lapos tetű.

Filzmantel, der, szűr.

Filzſchuh, der, süvegcsizma.

Fimmel, der, die weibliche Pflanze des Hanfes, magvas kender.

Fimmeln, den weiblichen Hanf ausziehen und vom männlichen abſondern, magvás kendert nyűni.

Finanzien, die, Vermögensumſtände, pénzügy; zerrüttete Finanzien, rossz lábon álló pénzügy; d. i. Staatseinkünfte, közjövedelem, a' köztársaság jövedelme.

Finanzier, der, a' közjövedelem ügyéhez értő, pénzügyhez értő.

Finanz-Miniſter, der, közjövedelemre ügyelő fejedelmi tanácsnok v. miniszter.

Finanz-Rath, der, közjövedelmi tanácsos.

Finanz-Weſen, das, a' közjövedelem ügye.

Finanz-Wiſſenſchaft, die, a' közjövedelemügy tudománya.

Findelhaus, das, dajkáló ház a' talált kisdedek számokra.

Findelkind, das, talált gyermek v. kisded.

Finden, találni, lelni valamit; das Geſuchte finden, meg- v. rátalálni, ráakadni valamire; von ungefähr finden, rábukkanni valamire; es findet ſich, van, találtatik, tálalkozik, meg van; ſich finden, megkerülni, kikerülni, kisülni; die Wahrheit wird ſich finden, kikerül v. kisül az igazság; ſt. befinden, erkennen, úgy v. annak találni, annak esmerni, találni benne, úgy tartani; ich finde die Sache gut, én a' dolgot jónak találom v. tartom; ſich in etwas finden, alkalmaztatni magát valamihez, beléigazodni valamibe, eligazodni valamin; ſich in etwas nicht finden, nem tudni valamin elmenni, felakadni valamin, nem érteni valamit; ſich in die Zeitumſtände finden, az időhöz alkalmaztatni magát.

Finden, das, találás, lelés; rátalálás, ráakadás, megtalálás.

Finder, der, találó, lelő, rá- v. megtaláló.

Findung, die, találás, lelés, ráakadás.

Finger, der, ujj; der Daumen oder Daumenfinger, hüvelyk, hüvelykujj; der Zeigefinger, mutatóujj; der Mittelfinger, középujj; der Goldfinger, nevendékujj; der kleine Finger, kis ujj; eines Fingers breit, dick, lang, egy ujjnyi szélességű, vastagságú, hosszaságú; keinen Finger breit von etwas abgehen, egy körömnyire sem távozni el valamitől; jemanden um den Finger wickeln können, azt tehetni valakivel, a' mi tetszik; einem durch die Finger ſehen, valakinek elnézni valamit; lange Finger machen, könnyen a' kezében felejteni valamit, az az ellopni; auf die Finger klopfen, a' körmére v. az ujjára ütni valakinek, megfenyíteni valakit; die Finger auf den Mund legen, szájára tenni az ujját, hallgatni.

Fingerchen, das, ujjocska.

Finger-Handſchuh, der, ujjaskesztyű.

Fingerhut, der, gyűszű.

Fingerkuppe, die, az ujj hegye.

Fingerreif, der, karikagyűrű.

Fingerring, der, gyűrű.

Fingersbreit, -dick, -lang, adj., egy ujjnyi széles, vastag v. hosszú.

Fingerſpitze, die, az ujj hegye.

Fingerzeig, der, ujjal mutatás.

Fink, Finke, der, pinty, pintyőke.

Finkengarn, das, pintyfogó háló.

Finkmeiſe, die, szén-czinke.

Finne, die, die entgegengeſetzte Seite eines Hammerkopfes, d. i. die Schneide, a' kalapács éle; eine Zwecke, czöveg v. aprószeg; im Geſichte, persenés áz ábrázaton; bei Schweinen, a' borsóka a' disznóhúsban, szalonnában; bei Fiſchen, halszárny.

Finnig, adj., persenéses; borsókás t. i. disznóhús.
Finſter, adj., setét, homályos; finſter machen, elsetétítni; finſter werden, elsetétedni; es iſt finſter, setét van; ſt. mürriſch, komor, szomorú p. o. gondolatok.
Finſterniß, die, setétség; die Sonnenfinſterniß, napbeli fogyatkozás; ſt. Unwiſſenheit, tudatlanság, tévelygés; ſt. Schlechtigkeit, rosszaság; ſt. Ungewißheit, bizonytalanság.
Finte, die, in der Fechtkunſt, fortély p. o. bajvívásban, ravaszság.
Fips, der, fitty.
Firlefanz, die, Firlefanzerei, holondság, tréfaság.
Firma, die, eines Kaufmannes, a' kereskedőknél a' név és az alá írás módja 's jele, kereskedői alólírás.
Firmament, das, levegőég, kiterjesztett erősség.
Firmeln, bérmálni.
Firmelung, die, bérmálás.
Firmiren, von Kaufleuten, a' nevét aláírni t. i. a' levélnek váltónak, a' kereskedőknél.
Firniß, der, firnácz.
Firniſſen, bévonni firnáczal.
Firſte, die, der Firſt, Gipfel des Daches, tető, ormója a' fedélnek.
Fiscal, der, Sachwalter, ügyvédő, ügyvéd, ügyfolytató, ügyész.
Fiscaliſch, adj, királyi kincstárhoz tartozó.
Fiſch, der, hal.
Fiſchadler, der, halászó sas.
Fiſchangel, die, halhorog, halászó horog.
Fiſchartig, adj., halnemű.
Fiſchbein, das, halhéj, halcsont.
Fiſchbeinern, adj, halhéjból való.
Fiſchblaſe, die, halhójag.
Fiſchbrühe, die, hallév, halleves.
Fiſchbrut, die, halivadék.
Fiſchchen, das, halacska.
Fiſchen, halászni, halat fogni; im Trüben fiſchen, zavarosba halászni; az az, a' zürzavaros dolgot más kárával maga hasznára fordítni.
Fiſchen, das, halászás, halászat.
Fiſcher, der, halász
Fiſcherei, die, halászás, halászat.
Fiſchergarn, das, Fiſchernetz, halászháló.
Fiſcherhütte, die, halászkunyhó.
Fiſcherkahn, der, halászcsónak.
Fiſcherkorb, der, halrácz.
Fiſcherring, der, das Siegel des Papſtes, pápa pecsét gyűrűje.
Fiſchfang, der, halászat.
Fiſchfeder, Fiſchfloſſe, die, úszószárny, úszáng.
Fiſchgeier, der, halászkeselyű.
Fiſchgräthe, die, halszálka.
Fiſchhacken, der, halász horog, halászó horog v. szigony.
Fiſchhäher, der, gém.
Fiſchhälter, der, halbárka, haltartó; ſt. Fiſchteiſch, halásztó.
Fiſchhamen, der, merítőháló.
Fiſchhändler, der, halárós.
Fiſchhandel, der, halárúlás.
Fiſchhaut, die, halbőr.
Fiſchholz, das, halófa.
Fiſchkaſten, der, halbárka.
Fiſchkiefer, Fiſchkieme, die, kopótyó.
Fiſchköder, der, halcsaló étek.
Fiſchlaich, das, halivadék, halikra.
Fiſchlake, die, halásztató sóslév.
Fiſchleim, der, halenyv.
Fiſchmarkt, der, halpiacz.
Fiſchohr, das, kopotyó.
Fiſchotter, die, vidra.
Fiſchreich, adj., halas, hallal bővelkedő.
Fiſchreiher, der, kék kém.
Fiſchreuſe, die, varsa, tesziveszi, tapogató.
Fiſchrogen, der, ikra, halikra.
Fiſchſchuppe, die, halpikkely, halpénz.
Fiſchſpeiſe, die, halétek.
Fiſchteich, der, halastó.
Fiſchthran, der, halzsír.
Fiſchtrog, der, halasteknő.
Fiſchwaare, die, eladó halak.
Fiſchweib, das, haláros asszony.
Fiſchweiher, der halastó.
Fiſpeln, Fiſpern, suttogni, susogni.
Fiſtel, die, ein Röhrgeſchwür, Hohlgeſchwür, csöves kelés, folyó seb; in der Muſik, durch die Fiſtel ſingen, fiſtuliren, sipító hangon énekelni.
Fittich, der, ſt Flügel, szárny; trop. Schutz, oltalom.
Fitze, die, ein Gebinde von 20 ꝛc. Fäden, ige, egy ige fonál.
Fix, adj., d. i. feuerbeſtändig, fest, tűzkiálló, erős, tartós, állandó; ein fixer Körper, tűzkiálló test; die fixe Luft, bészorúlt levegő valamelly testben; eine fixe Idee, rögzött, képzelet; ſt. fertig, bereit, kész, készen lévő; fix und fertig, egészen kész; ſt. munter, hurtig, gyors, serény.
Fixiren, d. i. beſtimmen, meghatározni valamit; trop. mit den Augen ſtaar anſehen, szemügyre venni, szemmel csélba venni.

Digitized by Google

Firſtern, der, álló csillag.
Flach, adj, lapos, síma, egyenes; die flache Hand, tenyér; breit, z. B. mit flachem Degen jemanden ſchlagen, valakit megkardlapozni; f. platt. z. B eine flache Naſe, lapos orr; adv. laposan, simán, egyenesen.
Fläche, die, Ebene, sikság, térség, szélesség; die Fläche eines Degens, a' kardlapja; die Fläche der Hand. tenyér; die Oberfläche, felsőszín, felület.
Flächeninhalt, der, térségnagysága.
Flächenmaaß, das, lapmérték, térségmérték, felületmérték.
Flächenzahl, die, egyenlő sokszorozás, minémű ez; ötször öt, huszonöt.
Flächſe, die, mócsing.
Flämmchen, das, lángocska.
Fläſchchen, das, palaczocska.
Flachs, der, len.
Flachsbau, der, lentermesztés.
Flachsbart, der, pejhes szakál.
Flachsbläuel, die, lenbunkózás.
Flachsbreche, die, lentörő.
Flachsfeld, das, lenföld, lentermő föld.
Flachshaar, das, szőszhaj.
Flachshechel, die, lengereben.
Flachskraufe, die, idem.
Flachskröſte, die, lenáztató.
Flachsſame, der, lenmag.
Flachsſtengel, der, lenszár.
Flachwerk, das, Flachziegel, der, lapos tégla, cserép zsindely.
Flackern, lobogni, mint a' gyertya.
Fladen, der, Kuchen, lepény.
Flagge, die, hajó- v. vitorlazászló.
Flaggenſtange, die, hajózászló rúdja.
Flamme, die, láng; in Flamme gerathen, meggyúladni, fellobbanni; trop. von Leidenſchaften, beſ. der Liebe, tűz, láng, p. o. szerelem tüze, lángja; des Krieges, a' háború tüze, lángja.
Flammen, mit Flammen brennen, lángolni, lángalni, lángal égni.
Flammicht, adj., habos, lángos.
Flammig, adj., lángoló, lángos.
Flanell, der, flanel.
Flankiren, kóborlani.
Flanke, die, Seite, oldal.
Flaſche, die, palaczk.
Flaſchenförmig, adj., palaczk formájú.
Flaſchenkeller, der, pinczetok.
Flaſchenkürbiß, der, lopótök.
Flaſchenzug, der, csiga gépely, emelő csiga.
Flatterer, der, csélcsap.
Flattergeiſt, der, trop. állhatatlan, vízeszű ember v. iſjú.
Flatterhaft, adj., leichtſinnig, hiú, csapongó, szeles; unbeſtändig, állhatatlan, csapodár, vízeszű.
Flatterhaftigkeit, die, hiúság, változóság, vízeszűség, állhatatlanság.
Flattern, die Flügel bewegen, szárnyaival vergelődni, repkedni, repesni, mint a' lepkék; lobogni, mint a' zászlók; trop. mit den Augen herumflattern, a' szemeit ide 's tova repesni.
Flatterſinn, der, változóság, állhatatlanság.
Flattiren, ſchmeicheln, hízelkedni.
Flauen, abſpülen, z. B. die Wäſche, die Erze, kirázni a' vízben p. o. a' mosott ruhát; érczet.
Flaume, Flaumfeder, die, pejh, pehej.
Flaumig, adj., voller Flaumfedern, pejhes; den Federn ähnlich, pejforma.
Flauſch, der, ein Büſchel Wolle, fürt p. o. gyapjú.
Flauſe, die, szófiabeszéd.
Flechte, die, etwas Geflochtenes, font szövevény v. cserény; kas, kocsikas; auf der Haut, kanyaró, kiütés a' testen, tarjag; eine Art Aftermoos, tarjag, bőrmóh, zuzmó a' fákon, köveken.
Flechten, fonni, bé- v. öszvefonni p. o. vesszőt, hajat, két, három ágba; geflochtene Körbe, vesszőből font kosarak.
Flechtweide, die, rekettyefűz.
Fleck, der, ein kleiner Theil der Erdfläche, darab, dűlő; ein Fleck Acker, Wieſen, egy darab szántóföld, rét; Stelle, hely, rész, tér; Raum, köz, közhely; trop. er hat den Kopf auf dem rechten Flecke, helyén van az esze, okos ember; ein Stück zum flicken, folt.
Flecken, der, Marktflecken, vásáros helység, kis mezőváros; folt p. o. a' testen; Schmutz, mocsok, pecsét p. o. a' ruhában; einen Fleck auswaſcheu, kimosni v. kivenni a' pecsétet; trop. f. Fehler, hiba, fogyatkozás.
Fleckenlos, adj., trop. szeplőtelen, ártatlan; fleckenloſes Leben, feddhetetlen élet; adv. ártatlanúl, feddhetetlenűl.
Fleckfieber, das, petécs, petécses hideglelés.
Fleckig, adj., foltos; bunt, tarkás; ſchmutzig, mocskos, pecsétes, szennyes.
Fleckkugel, die, pecsétkivevő golyóbis.
Fledermaus, die, denevér, szárnyasegér, böregér.
Flederwiſch, der, tollseprő.

Digitized by Google

Flegel, der, cséplő, csép; ein grober Mensch, goromba, embertelen ember, gazember.
Flegelei, die, gorombaság.
Flegelhaft, adj., goromba, embertelen; adv. gorombául.
Flehen, esedezni valakinek, v. valaki előtt; könyörögni.
Flehen, das, esedezés, könyörgés, rimánkodás.
Flehentlich, adj., esedező, rimánkodó; adv. esedezve, rimánkodva.
Fleisch, das, hús; wildes, geräuchertes, gekochtes, gebratenes Fleisch, vad, füstölt, főtt, sült hús; die weichen Theile an Früchten, a' gyümölcsnek a' húsa, a' bele; Leib, (bibl.), test; sinnliche Begierden, (bibl.), test kívánság, bujaság; nach dem Fleische leben, bujaságban v. a' test szerént élni.
Fleischbank, die, mészárszék, vágószék.
Fleischbeil, das, húsvágó v. csontvágó bárd.
Fleischbrühe, die, húslév.
Fleischen, húsolni a' bört, mint a' szűcsök.
Fleischer, der, mészáros.
Fleischergang, der, sikeretlen út.
Fleischerhandwerk, das, mészárosság.
Fleischerhund, der, mészároskutya.
Fleischerknecht, der, mészároslegény.
Fleischern, adj, húsbólvaló.
Fleischeslust, die, testi gyönyörűség.
Fleischessen, das, húsevés.
Fleischfarbe, die, testszín.
Fleischfarbig, adj., testszínű.
Fleischfressend, adj., húsevő p. o. állat.
Fleischfaser, die, húsrost.
Fleischfressig, adj., hússalélő.
Fleischgabel, die, abárlóvilla.
Fleischhauer, der, mészáros.
Fleischicht, adj., húsformájú.
Fleischig, adj., húsos.
Fleischlich, adj., testi; fleischliche Augen, testi szemek; die fleischliche Vermischung, asszonnyalvaló közösködés.
Fleischmade, die, nyű, nyűv.
Fleischmarkt, der, mészárszék.
Fleischschätzer, der, húsbíró.
Fleischschätzung, die, húsárrszabás.
Fleischspeise, die, hús étel, húsból készült étel.
Fleischsuppe, die, húsleves.
Fleischtag, der, húsevő nap.
Fleischtopf, der, húsosfazék.
Fleiß, der, Thätigkeit, munkásság, szorgalom; vielen Fleiß an etwas wenden, nagy szorgalmatossággal munkálódni valamin; st. Bemühung, igyekezet, iparkodás; an meinem Fleiß soll es hier nicht fehlen, én minden igyekezettel rajta leszek, az én igyekezetemen nem múlik; mit Fleiß, gondosan, nagy gondal v. vigyázással, munkával; st. Vorsatz, in der Redensart: mit Fleiß, akartva, készakartva, szántszándékkal.
Fleißig, adj., munkás, dolgos, szorgalmatos, serény; Eifer zeigend, valamin rajta lévő, igyekező; sorgfältig, aufmerksam, gondos, figyelmes, pontos; adv., thätig, munkásan, serényen, szorgalmatosan; gondosan; pontosan; oft, gyakran, gyakorta.
Fletschen, z. B. die Zähne, fícsorítni fogait; vicsorgatni a' fogait.
Flicken, foltozni, megfoltozni.
Flicken, das, foltozás.
Flicker, der, foltozó.
Flickerei, die, foltozás, foltozgatás.
Flickschneider, der, foltozó szabó.
Flickwort, das, potlószó, sütés p. o. a' versben.
Flickwerk, das, foltoznivaló munka.
Flieder, der, gyepű bodza.
Fliege, die, légy; die spanische Fliege, körösbogár, v. féreg, hójaghúzó körösbogár.
Fliegen, repülni; aufwärts, felfelé, felrepülni; fliegen lassen, a' kezéből elrepitni; sich schnell durch die Luft bewegen, sebesen menni v. vitetni a' levegőben, mint a' golyóbis; die Fahnen fliegen, lobognak a' zászlók; fliegen lassen, z. B. Worte, elszórni, elöregetni; etliche Gulden fliegen lassen, egynéhány forintot kivetni.
Fliegen, das, repüles.
Fliegenbilz, oder schwamm, der, döggomba, légyölő gomba.
Fliegend, adj., repülő, p. o. madár; fliegendes Haar, repítő v. úszó haj; fliegendes Kleid, utánna repítő v. úszó ruha; fliegendes Corps, szaguldó sereg v. csapat; fliegende Brücke, repülő híd; fliegende Blätter, kerengő nyomtatott apróságok; fliegende Hitze, hirtelen elmuló hévség.
Fliegenfänger, der, légykapó.
Fliegengarn, das, szúnyogháló.
Fliegengift, das, légyölő méreg; légymaszlag.
Fliegenklappe oder Fliegenklatsche, die, légycsapó.
Fliegennetz, das, szúnyogháló.
Fliegenschnäpper, die, figemadár.
Fliegenschwamm, der, légyölő galocza.

Digitized by Google

Fliegenwedel, der, legyelő.
Fliehen, szaladni, futni valahonnan, valamit előtt, elszaladni, elfutni: st. entfernen, távoztatni valamit; schnell vergehen, von der Zeit, hirtelen múlni v. elmúlni mint az idő.
Fliehen, das, futás, szaladás.
Fliese, die, etwas viereckigtes, ein Viereck, négy szegű kő.
Fließ, das, ein Büschel Wolle oder Haare, ein Flausch, fürt, p. o. haj, szőr; ein wolliges Fell, gyapjas bőr, gyapjú, gyapj; daher: Ritter des goldenen Fließes (Vließes), arany gyapjas vitéz, az arany gyapj vitéze; st. Bach; patak.
Fließen, folyni, mint a' vér; ausfließen lassen, z. B. die Augen, f. v. Thränen, könnyeznek a' szemek; das Papier fließt, a' papiros iszik; von festen Körpern, wie z. B. Metalle, Wachs, az ércz, a' viasz megolvad és folyóvá lesz; sich sanft, gleichförmig bewegen, z. B. das Leben, csendességben folydogál az élet; von Worten, folyni, könnyen menni; aus etwas entstehen, folyni, származni, jönni, eredni; das ist nicht aus deiner Feder geflossen, ez nem a' te pennádból eredt v. folyt; dahin fließen, vergehen wie die Zeit, elfolyni, elmúlni mint az idő.
Fließen, das, folyás.
Fließend, adj, folyó p. o. víz; geschmolzen, megolvasztott, folyó; vom Papiere, itató p. o. papiros; von der Rede, könnyen folyó p. o. beszéd; adv. könnyen, folyvást.
Fließpapier, das, szitató papiros.
Fliete, die, ein Werkzeug die Ader zu lassen, érvágó, érvágóvas.
Flimmer, der, csillám.
Flimmern, csillámlani, csillogni.
Flinder, der, pillangó t. i. erczből.
Flink, adj, gyors, serény, eleven, vidor; adv. gyorsan, vidoran.
Flinkerchen, das, apró ércz pillangócskák v. karikácskák.
Flinkern, csillogni, csillámlani.
Flinte, die, puska.
Flintenkolbe, die, puska agya, puskafej.
Flintenkugel, der, puskagolyóbis.
Flintenlauf, der, puskacső.
Flintenschloß, das, puskasárkány.
Flintenschuß, der, puskalövés; einen Flintenschuß weit; egy puskalövésnyire.
Flintenstein, der, puskakova.
Flitter, der, érczpillangó, ezüst v. arany pillangó.
Flittergold, das, hártyaarany; szemfényvesztő dolgok.
Flitterwoche, die, mézeshét, az új házasok összekelésének első hete.
Flocke, die, pejh, pehej, hó pejhe, egy szem hó.
Flocken, pejh formában húllani, mint a' hó, szalingózni.
Flockenbett, das, tollas ágy.
Flockicht, adj., pejhformájú.
Flockig, adj., pejhes.
Floh, der, bolha.
Flohbiß, der, bolhacsípés.
Flöhig, adj., bolhás.
Flöhsame, der, bolhamag.
Flößen, d. i. Holz, fát úztátni a'vízen.
Flößen, das, des Holzes, faúsztatás.
Flößgraben, der, faúsztató csatorna.
Flöte, die, síp, flóta; Flöte blasen, flótázni.
Flötenbläser, Flötenspieler, der, flótázó.
Flötenwerk, das, in der Orgel, sipkészület az orgonában.
Flötz, der, in Bergwerken, érczterület, köterület a' bányákban.
Flor, der, das Blühen, virágzás, virágjában létel; die Zeit der Blüthe, virágzás ideje; trop blühender Zustand, virágzó állapot, díszlés; der Flor der Wissenschaften, a' tudományok virágzása; im Flore seyn, díszleni, virágozni, divatjában lenni; eine Art Zeug, fátyol; Flor zur Trauer, gyászfátyol.
Floretseide, die, fátyolselyem, az az, igen vékony és ritka.
Floß, das, die Flöße, worauf man fährt, talp, talphajó, szál, szálhajó.
Floßfeder, die, úszószárny.
Floßholz, das, úsztatott fa.
Flott, adj., úszó; das Schiff flott machen, a' megfeneklett hajót kiemelni, elindítni; flott leben, kedvére 's böven élni.
Flotte, die, hajósereg, hadi hajósereg.
Flottille, die, kis hajósereg.
Fluch, der, átok, szitok, káromkodás, szitkozódás, átkozás, megátkozás, átkozódás; f. Unglück, (bibl.), gonosz, szerencsétlenség.
Fluchen, káromkodni, káromlani, szitkozódni; verfluchen, megátkozni.
Fluchen, das, káromkodás, káromlás.
Flucher, der, káromkodó.
Flucht, die, futás, szaladás; in die Flucht schlagen, megszalasztani, megfutam-

tatni, megverni, visszaverni az ellenséget.

Flüchten, elszaladni, elfutni p. o. a' veszedelem elől; ſich zu jemanden flüchten, valakihez futni t. i. mint menedék helyre; ſt. in Sicherheit bringen, bátorságos helyre vinni.

Flüchten, das, szaladás, futás.

Flüchtig, adj., futó, szaladó; flüchtig werden, megfutamodni, megszaladni; vergehend, múlandó, hirtelen múló, elrepülő; elszálló; leicht, ſchnell fliehend, szaladós, futós, gyors, jó futó; leichtſinnig, állhatatlan, változó eszű; in der Eile gemacht, hirtelen v. sietve készült p. o munka; adv. futva, futvást; szaladva, hirtelen, gyorsan, futtában, sebesen, sietve, imigyamúgy.

Flüchtigkeit, die, hamarság, gyorsaság, sietség; mulandóság.

Flüchtling, der, szökevény; vízeszű, állhatatlan; csélcsap.

Flück, adj., von jungen Vögeln, anyányi, p. o. madár, repülhető.

Flügel, der, szárny; trop. die Flügel hängen laſſen, leereszteni a' szárnyát, búsúlni, szomorkodni; einer Armee, a' hadisereg szárnya; eines Hauſes, az épület szárnya; einer Thür, eines Fenſters, ajtó, ablak szárnya; ein muſikaliſches Inſtrument, szárny szabású Fortepiáno.

Flügelchen, das, szárnyacska.

Flügeldecke, die, szárnyfedél.

Flügelförmig, adj., szárnyszabású; adv. szárnyformára.

Flügelkleid, das, szárnyasruha.

Flügelmann, der, szárnyintő, jeladó.

Flügeln, felszárnyalni.

Flügelpferd, das, szárnyasló (Pegazus).

Flügelwerk, das, ennivaló madarak, v. szárnyas állatok.

Flüſſig, adj, fließend, folyó, híg; adv. folyva; flüſſig werden, megolvadni, folyóvá lenni, meghígulni; flüſſig machen, elolvasztani, megolvasztani.

Flüſſigkeit, die, hígság, folyóság, híg v. folyó test.

Flüſtern, súgni, susogni, suttogni.

Flüſtern, das, suttogás, susogás.

Flug, der, das Fliegen, repülés; einen Vogel im Fluge ſchießen, reptében lelőni a' madarat; auf dem Fluge, futtában, hamarjában; was fliegt, z. B. ein Flug Vögel, Bienen, egy sereg madár, egy raj méh.

Flugfeuer, das, repülő láng.

Flugloch, das, z. B. in Bienenſtöcken, kijáró lyuk a' méhkason.

Flugs, adj., tüstént azonnal.

Flugſand, der, szálló homok.

Flugſchrift, die, iromány, szállirat.

Flur, die, sik mező, térség, róna föld; mezőség, mező; virány.

Flurſchütze, der, mezőcsősz.

Fluß, der, das Fließen, folyamat, folyás; der Strom, folyóvíz; ein ſchiffbarer Fluß, hajóbíró folyóvíz, hajókázható, folyóvíz; einen Fluß durchwaten, általgázolni v. meglábolni a' folyóvizet; ableiten, elárkolni v. másfelé venni; über einen Fluß ſetzen, általmenni a' vizen, általevezni; von feſten Körpern, z. B. Gold in Fluß bringen, az aranyat megolvasztani; eine Krankheit, csúz, náthanemű nyavalya a' testben.

Flußbad, das, folyófördő.

Flußbett, das, a' folyóvíz árka.

Flußfieber, das, náthahideg.

Flußfiſch, der, folyóvízi hal.

Flußkrebs, der, folyóvízi rák.

Flußpferd, das, vízi ló.

Flußſchiff, das, folyóvízi hajó.

Flußſchildkröte, die, folyóvízi teknősbéka.

Flußwaſſer, das, folyó v. folyóbeli víz, folyóvízből merített víz.

Fluth, die, im Gegenſatze der Ebbe, tenger dagadás, árádás; Ebbe und Fluth, tengerjárás, tengerapadas és árádás; ſt. Welle, hullám, zaj; das Drängen des Waſſers, víztolúlás v. ár; trop. eine Fluth von Thränen, a' könnyek árja.

Fluthzeit, die, a' tenger dagadás v. áradás ideje, tengerdagály.

Fockmaſt, der, előárbocz.

Fockſegel, das, elővitorla.

Förder, adv., tovább, továbbá.

Fördern, weiter ſchaffen, z. B. Waaren, tovább küldeni, vinni v. szállítni; ſt. beſchleunigen, siettetni; ſich fördern, sietni; fördere dich, siess, lássz hozzá; ſt. befördern, előmozdítni.

Förderſam, adj., gyors, sietős; adv. gyorsan, sietve.

Förderung, die, előmozdítás, elősegítés.

Förmlich, adj., die gehörige Form habend, formás; wahr, wirklich, igaz, valóságos, forma szerént való, valóságos illendő; adv. forma szerént; valóban, valósággal; igazán, illendően.

Förſter, der, erdőkerülő.

Digitized by Google

Fohlen, von der Stute, megelleni, megcsikózni.

Fohlen, das, csikó, kis csikó.

Folge, die, das Folgen auf etwas, következés; das iſt die Folge nicht, az onnan v. abból nem következik; ſt. Gehorſam, p. o. Folge leiſten, engedelmeskedni; dem zu Folge, ahoz képest, a' szerént; die künftige Zeit, a' jövendő idő; p. o. die Folge wird es lehren, a' jövendő idő majd megmutatja; in der Folge, ezután, ennekutánna, idővel; das wird Folgen haben, ennek következése lesz; Schluß, p. o. daraus eine Folge ziehen, következést húzni v. okoskodni valamiből.

Folgen, hinter einer Sache gehen, utánna menni, követni valamit, késérni, p. o. a' halottat; jemanden auf dem Fuße folgen, valakit nyomban követni; dem Range, der Würde nach, mit auf, utánna következni, valakit követni p. o. a' hivatalban, az országlásban; der Zeit nach, következni utánna; p. o. ein Unglück folgt auf das andere, egyik szerencsétlenség a' másikat éri; mit aus, daraus folgt, abból következik, hogy 's a' t. ſich nach etwas richten, engedni valakinek, telyesíteni valaki kivánságát, akaratját; gehorchen, engedelmeskedni; ſt. entſtehen, származni belőle, lenni; ſt. nachahmen, követni, hímezni valakit.

Folgend, adj., darauf kommend, következő, következendő p. o. esztendőben; jövő, jövendő; auch läst es ſich mit dieſer, —e, —es, verwechſeln, p. o. er ſprach folgendes, ezeket mondotta; auf folgende Art, illyen módon.

Folgenreich, adj., p. o. ein Krieg, nagy és sokféle következésü p. o. háború.

Folgern, ſchließen, következtetni, p. o. valamiből valamit, okoskodni.

Folgerung, die, következés, okoskodás; in der Logik, kihozás.

Folgezeit, die, jövendőség, jövendő idő.

Folglich, adv., következésképpen, következőleg, és igy, tehát.

Folgſam, adj., engedelmes, engedelmeskedő; adv., engedelmeskedve.

Folgſamkeit, die, engedelmeskedés, engedelmesség.

Foliant, der, d. i. ein Buch in Folio, ivnagyságú könyv, legnagyobb formájú könyv.

Folie, die, hártyaércz.

Folter, die, tortúra, kínzás.

Folterbank, die, kínzópad v. szek.

Folterer, der, kínzó vallató.

Foltern, valakit kínzani, kínzással vallatni; trop. martern, quälen mardosni, mint a' lelki esméret valakit.

Fond, der, Fonds, Hauptſumme, Stamm, tőkepénz, tőke summa; Geldquelle, pénz forrása, jövedelem kútfeje.

Fontanell, das, folyóseb; Fontanell ſetzen, folyósebet nyitni.

Foppen, kötődni, kötekedni, ingerkedni valakivel.

Foppen, das, kötekedés, kötődés.

Fordern, verlangen, kívánni, megkívánni valamit; ſeinen verdienten Lohn fordern, érdemlett jutalmát kívánni; vor Gericht fordern, valakit törvény eleibe idézni.

Fordern, das, kívánás.

Forderer, der, valamit kívánó, megkívánó.

Forderung, die, kívánság, kívánás, megkívánás.

Forderungsſatz, der, kivánattétel.

Forelle, die, pisztráng.

Form, die Geſtalt, alkat, forma; ſt. Art, mód; nach gewöhnlicher Form, a' szokott mód szerént.

Formalien, Formalitäten, die, bévett szokás és mód.

Format, das, eines Buches, a' könyvnek rétnagysága v. formátja.

Formel, die, Redensart, szóllásmód.

Formiren, formálni, formáját készítni valaminek; ſich formiren, rendbe v. hadlábba állani, mint a' katonák.

Formenſchneider, der, formametsző.

Formular, das, formamustra.

Forſchbegierde, die, viszgálódó v. nyomozókivánság.

Forſchbegierig, adj., viszgálódni, nyomozódni szerető.

Forſcheln, nyomozgatni valamit.

Forſchen, genau nach etwas fragen, kérdezősködni, nyomozódni, tudakozódni valami felől; unterſuchen, viszgálni, nyomozni valamit.

Forſchen, das, die Forſchung, tudakozódás, kérdezősködés; viszgálás

Forſcher, der, tudakozódó, tudakoló; viszgáló, viszgálódó.

Forſchungsgeiſt, der, viszgálódó elme.

Forſt, der, Wald, erdő, erdőség, csere.

Forſtamt, das, erdőtisztség.

Forſtbeamte, der, erdőtiszt.

Forſtbediente, der, erdő kerülő inas.

Forſtmeiſter, der, erdőmester.

Digitized by Google

Forſtrath, der, erdőtiszti tanácsos.
Forſtrecht, das, erdőtenyésztetés törvényei, erdőjog: erdőtörvény.
Forſtweſen, das, erdőtenyésztetést illető dolgok.
Forſtwiſſenſchaft, die, erdőtudomány, az erdőtenyésztetésnek tudománya.
Fort, das, kis vár, erősség.
Fort, adv., vorwärts, előre, tovább, előbb, elébb; und ſo fort, 's így tovább; d. i. weg, fort, d. i. weg mit dir, távozz, menj el, menjetek el; fort und fort, d. i. beſtändig, szünet nélkül; immer mehr fort, egy folytában.
Fortan, adv., ezután, ennekutánna.
Fortarbeiten, folytatni a' munkát v. dolgozást.
Fortbrauchen, z. B. eine Arznei, folyvást v. tovább is élni p. o. az orvossággal.
Fortbrennen, folyvást v. még mindég égni.
Fortbringen, elvinni, elhordani, elhozni p. o. szekeren, hajón; weiter bringen, tovább v. elébb vinni; trop. ſich fort bringen, magát eltartani, magán segítni, élélni.
Fortdauer, die, tartás, eltartás, megmaradása valaminek; Fortdauer der Seele nach dem Tode, a' lélek halhatatlansága.
Fortdauern, tartani, eltartani, megmaradni.
Fortdauernd, adj., tartós, megmaradó, örökös; adv. szüntelen.
Forteilen, elsietni.
Fortfahren, elmenni p. o. kocsin; etwas fortſetzen, folytatni valamit, tovább menni valamiben p. o. munkában; weiter fahren, tovább hajtani p. o. kocsival v. a' lovakat.
Fortfliegen, elrepülni.
Fortführen, elvinni p. o. kocsival.
Fortgang, der, elmenetel; ſt. Fortdauer, tartósság, tartás, menetel; folyamat.
Fortgehen, elmenni; tovább menni, folytatni útját.
Fortgehen, das, elmenetel, előmenetel.
Fortgehend, adj., folyvástvaló, folyamas, tartós, húzamos.
Forthelfen, elősegítni valakit valamiben.
Fortjagen, elhajtani, elűzni; davonjagen, elnyargalni.
Fortkönnen, elmehetni; tovább mehetni; trop. mit etwas nicht fortkönnen, meg- v. elakadni, nem boldogúlhatni valamiben.
Fortkommen, el- v. kiszabadúlni, elmenni; weiter, tovább v. előbb menni, haladni; trop. zunehmen, előmenni, előbbre menni, boldogúlni valamiben; ſt. wachſen, v. Pflanzen, megfakadni, nőni, tenyészni, teremni; in der Welt fortkommen, élélni, boldogúlni.
Fortkommen, das, kiszabadúlás; elmenetel; boldogúlás, élélés.
Fortlaſſen, elereszteni, elbocsátni.
Fortlaufen, elszaladni, elfutni; tovább fntni; folyvást menni, folyamatban lenni.
Fortlaufend, adj., tartós, húzamos, folyvást menő.
Fortleben, nem szünni meg élni.
Fortleſen, tovább olvasni, folytatni az olvasást.
Fortmachen, ſich, elszaladni; eilen, elsietni; mit etwas fortfahren, folytatni valamit.
Fortmüſſen, gehen, reiſen u. ſ w. kénteleségből elmenni; ich muß fort, el kell mennem.
Fortpacken, ſich, eltakorodni; packe dich fort! takorodj! lódulj!
Fortpflanzen, szaporítni, elszaporítni, tenyészteni, p. o. a' növevényt, szőlőt; trop. ſich fortpflanzen, terjeszteni, szaporodni, terjedni, tenyészni, elszaporodni.
Fortpflanzung, die, tenyesztetés, terjesztés, szaporítás, elszaporodás, tenyészés.
Fortreden, tovább beszélni v. mondani, folytatni a' beszédet.
Fortreiſe, die, elindúlás, útra indúlás, elútazás; tovább útazás.
Fortreiſen, elútazni, útra indúlni; tovább útazni, folytatni az útját.
Fortreißen, elszakasztani, elrántani; ſich z. B. von der Liebe fortreißen laſſen, magát a' szerelemtől el hagyni ragadtatni.
Fortreiten, ellovagolni.
Fortrennen, elszaladni, elnyargalni.
Fortrollen, tovább hengergetni; hengeregni.
Fortrücken, elmozdítni; tovább taszítni; ſt. weiter gehen, elébb v. tovább menni.
Fortſchaffen, Sachen, elküldeni, p. o. leveleket; ſ. weiter ſchaffen, elébb adni valamin.
Fortſchicken, elküldeni.
Fortſchieben, eltaszítni, eltolni.

Digitized by Google

Fortſchießen, von jemanden, elszaladni, sebesen elmenni.
Fortſchiffen, elhajókázni.
Fortſchlafen, folyvást aludni.
Fortſchleichen, elillantani, alattomban elszökni; elmenni.
Fortſchleppen, elhurczolni.
Fortſchreiben, folytatni az irást.
Fortſchreiten, elébb menni, folytatni a' menést, haladni; trop. ſt zunehmen in etwas, előmenni, haladni, boldogúlni, előmenetelt tenni valamiben.
Fortſchreiten, das, előmenetel, boldogúlás.
Fortſchreitend, adj., előhaladó, boldogúló.
Fortſchritt, der, trop. előmenetel, előhaladás, boldogúlás.
Fortſegeln, elhajókázni.
Fortſenden, elküldeni.
Fortſetzen, etwas, folytatni valamit.
Fortſetzung, die, folytatás.
Fortſingen, folytatni az éneklést.
Fortſollen, d. i. gehen, z. B. ich ſoll fort, el kell mennem.
Fortſpielen, folytatni a' játszást.
Fortſpringen, elugrani.
Fortſtudieren, folytatni a' tanúlást.
Forttragen, elvinni.
Forttreiben, wegtreiben, elhajtani, elűzni; ſt. weiter treiben, z. B. Vieh, tovább hajtani; ſt. fortſetzen, folytatni valamit.
Fortwachſen, tovább nöni.
Fortwähren, tovább tartani, eltartani.
Fortwandern, elvándorlani.
Fortweben, elfújni.
Fortweiſen, eligazítni, elküldeni.
Fortwollen, elakarni menni.
Fortziehen, elhúzni; tovább húzni; ſich fortziehen, elköltözni valahonnan, tovább höltözni.
Fortzug, der, elköltözés.
Foſſil, das, ásvány; pl., Foſſilien, ásványok, minerák.
Fourage, die, (furázs), abrak, lóeleség, marhaeleség, takarmány.
Fouragiren, etetni, abrakolni, etetni menni.
Fouragiren, das, etetés.
Fourier, der, gazdatiszt, furír, kvartélycsináló.
Fourniren, kemény fával kirakni v. megborítni, p. o. a' fenyőfa készületet, asztalt 's a' t.
Fracht, die, die Ladung, tereh, portékatereh 's a' t. mellyet hajóra v. szekérre raknak; ſ. Fuhrlohn, tereh-, v. vitelbér,
Frachtbrief, der, terehvalló levél, terehlaistrom.
Frachtfuhrmann, der, fuvaros, terehfuvarozó.
Frachtgeld, das, terehvitelbér, szekér v. hajóbér.
Frachtſchiff, das, terehhordó —, terehvivő —, portékás hajó.
Frachtwagen, der, terehordó szekér.
Frachtzettel, der, terehútasító levél, terehlajstrom.
Frack, der, frakk, kivágott nyari kaput.
Fractur, die, törtbetük, törtírás.
Fräßig, adj., torkos, nagyehető.
Fräßigkeit, die, torkosság.
Frage, die, kérdés.
Fragen, kérdezni, megkérdezni valakit; jemanden um Rath fragen, tanácsot kérdeni valakitől; nach jemanden fragen, kérdezősködni, tudakozódni valaki v. valami felől, valaki v. valami eránt; nach etwas fragen, d. i. ſich bekümmern, ſich aus jemanden oder aus einer Sache etwas machen, gondolni valakivel, valamivel; er fragt nach niemanden, senkivel sem gondol; er fragt viel darnach, sokat is gondol vele, az az, semmit se; nach etwas nicht fragen, fel se venni valamit.
Fragen, das, kérdezés, kérdés, tudakozódás, kérdezősködés.
Fragepunkt, der, kérdés, a' kérdés veleje.
Frager, der, kérdő, kérdező.
Frageweiſe, adv., kérdésképpen, kérdve.
Fragezeichen, das, kérdőjel.
Fragment, das, töredék.
Fragſelig, adj, kérdezősködő, kérdezősködni szerető.
Fraiß, die, nyavalyatörés, nehéznyavalya.
Franc, adj., szabad; adv. szabadon.
Franco, adj., frei, z. B. einen Brief franco ſchicken, megváltva küldeni a' levelet, előre lefizetni a' váltságát.
Frankiren, z. B. einen Brief, előre lefizetni a' levél váltságát, megváltani a' levelet, vitelbérváltva küldeni, p. o. levelet postán.
Franſen, Franzen, die, rojt, rojtprém.
Franſig, adj, rojtos, rojtprémes, czafrangos; adv. rojtosan, czafrangosan.
Franke, der, Frankus; frank, franczia pénz neme, melly mintegy 24 Xr. tesz jó pénzben.
Franzband, der, franciakötés t. i. könyvkötés.

Digitized by Google

Frappant, adj., szembetűnő, különös.
Fraß, der, Gefräßigkeit, nagyevetőség, faldoklás; Nahrung der Thiere, állatok eledele.
Fratſchlerinn, die, das Fretſchlermeib, kofa, kúfárné, kúfárasszony.
Fratt, adj., durchs Aufreiben wund gemacht, feltört, kisebesedett.
Fratt, der, feltörés, feldörgölés.
Fratze, die, hijjábanvalóság.
Fratzengeſicht, das, ijjesztőkép, csudakép, rút ábrázat, rémség.
Frau, die, asszony; eine junge Frau, ifjú asszony; eine alte Frau, öreg asszony; eine erſt verheiratbete Frau, menyecske; ſt. Gattin, feleség; ſich eine Frau nehmen, feleséget venni, megházasodni; ſt. Frauenzimmer, fejér személy; ſt. Hausfrau, gazdasszony; Kloſterfrau, apácza asszony; unſere liebe Frau, d. i. die Jungfrau Maria, szűz Mária, Boldog asszony, Boldogságos szűz.
Frauenbild, das, szűz Mária képe.
Frauencis, das, kőüveg.
Frauenglas, das, csillámkő.
Frauenhaar, das, vénus fodorka.
Frauenkirche, die, szűz Mária temploma.
Frauenkloſter, das, apáczaklastrom.
Frauenliſt, die, asszonyi ravaszság.
Frauenmantel, der, asszonyi köpönyeg v. palást.
Frauenmilch, die, asszonytéj.
Frauenputz, der, asszonyi ékesség.
Frauenſchmuck, der, asszonyi drágaság.
Frauenſchneider, der, asszony szabó, asszonyok szabója.
Frauenſchuh, der, asszonyi czipő, czipellő.
Frauenſchuſter, der, asszonyi varga.
Frauensleute, die, pl. asszony személyek, asszonyok.
Frauensperſon, die, asszony személy.
Frauenſtand, der, házas élet.
Frauenſtuhl, der, szülőszék.
Frauentag, der, Boldogasszony napja.
Frauenvolk, das, asszonyok, fejérnép.
Frauenzimmer, das, asszonyok szobája; (Weibsbild) fejér személy; asszony.
Frauenzimmerband, die, d. i. im Schreiben, asszonyirás.
Frauenzimmerkleidung, die, asszony öltözet.
Frauenzimmerlich, adj., asszonyos.
Fräulein, das, kisasszony.
Frech, adj., szemtelen, szemtelen vakmerő; unkeuſch, szemtelen, arcátlan; adv. vakmerően, szemtelenül, arcátlanul.
Frechheit, die, vakmerőség, szemtelenség, arcátlanság.
Fregatte, die, fregát, fregáthajó.
Fregatvogel, der, kesely pelikán.
Frei, adj, szabad, megszabadúlt, üres, ment valamitől; ein freier Platz, szabados, tágos vagy tér hely; freie Ausſicht, szabados kilatás, széljellátás; frei von allem Zwange, szabad, szabadsággal bíró; er hat freien Willen, szabad választása van, szabadon választhat; von freien Stücken, önként; er hat freie Hand, nincs megkötve a' keze; szabad tetszése szerént bánhat a' dologgal; adv. szabadon, függetlenül, tetszése szerént, p. o. élni; etwas frei, d. i. ohne Strafe thun, büntetés nélkül elkövetni valamit; ſt. offenherzig, szabadon, bátran; etwas frei und offenherzig bekennen, bátran és nyilt szívvel megvallani valamit.
Freibeuter, der, zur See, tengeri rabló; auf dem Lande, haramia.
Freibeuterei, die, tengeri rablás.
Freibillet, das, szabad bémeneteli billét, szabadbillét, szabadjel, t. i. a' bémenetelre.
Freibrief, der, felszabadúló levél; szabadság levél; ſt. Freipaß, útazó szabadlevél.
Freicorps, das, szabad sereg.
Freidenker, der, szabadon gondolkozó.
Freie, das, szabad mező v. égally, szabados tér hely, térség; im Freien, a' szabad ég alatt, a' térségen.
Freien, z. B. ein Mädchen, megkéretni, p. o. leányt feleségül.
Freier, der, leánykérő, házasúlandó.
Freiersmann, der, leánynéző, leánykérő.
Freifrau, die, Báróné.
Freigeben, felszabadítni valakit, szabadsággal megajándékozni.
Freigebig, adj., adakozó, bőkezű.
Freigebigkeit, die, adakozóság, bőkezűség, adakozás.
Freigeboren, adj., szabad szüléktől szarmazott, jeles születésű.
Freigeiſt, der, önkény vallású, vallástalan.
Freigeiſterei, die, önkény vallásúság, vallástalanság.
Freigeiſteriſch, adj., vallástalani, önkény vallásosi; adv. vallástalanúl.
Freigelaſſener, ein, szabadon bocsátta-

Digitized by Google

tott; in Rückſicht des Herrn, szabadszolga.
Freigut, das, nemes v. szabad jószág.
Freihaben, d. i. etwas thun können, szabadon tehetni valamit, szabadságának lenni valamire; ſt. umſonſt haben, ingyen részesülhetni valamiben; Stunden, Schulen frei haben, z. B. wir haben heute frei, ma nincs óránk a' tanításban, ma nincs tanítás az oskolában, ma szabad napunk van.
Freihafen, der, szabad kikötő.
Freihalten, jemanden, valakit maga költségén tartani, valakiért fizetni.
Freihaus, das, szabad ház; adótól ment ház.
Freiheit, die, szabadság; moraliſche, szabad tetszés; das Freiſeyn von Abgaben ꝛc. mentlétel p. o. az adózástól; ſt. Privilegium, z. B. einer Statt, szabadság, nyert szabadság.
Freiheitsbrief der, szabadság levél.
Freiherr, der, Báró.
Freiherrenſtand, der, Bárói rang.
Freiherrinn, die, Báróné.
Freiherrlich, adj., bárói; Euer freiherrliche Gnaden, méltóságos v. nagyságos Báró Úr.
Freiherrſchaft, die, Bárság.
Freilaſſen, einen Sclaven, a' rabszolgaság alól felszabadítni; ſt. los laſſen, szabadon bocsátni; z. B. aus dem Gefängniſſe, a' tömlöczből, fogságból kiereszteni.
Freilaſſen, das, felszabadítás a' rabszolgaság alól; Loslaſſung, elbocsátás, szabadon bocsátás, kieresztés.
Freilich, adv., ſt. allerdings, igenis, úgy vagyon; ſt. zwar, igaz hogy, való hogy, ugyan.
Freiloos, das, ingyensors.
Freimachen, felszabadítni, szabaddá tenni; von Abgaben, az adózás alól feloldozni, felszabadítni.
Freimachung, die, felszabadítás.
Freimann, der, d. i. Beſitzer eines Freigutes, szabad telek v. jószág birtokosa; ſt. Nachrichter, Scharfrichter, vesztőmester, hohér; ſt. Schinder oder Abdecker, nyúzó, hóhér inas.
Freimaurer, der, szabad kömíves.
Freimaurerei, die, szabad kömívesség.
Freimüthig, adj., szabadlelkű, bátorlelkű, szabadon szólló; ein freimüthiger Brief, szabadlélekkel írt levél; eine freimüthige Aeußerung thun, szabadlelkűmódon kinyilatkoztatni magát; adv. szabadon, bátran, p. o. beszélni.
Freimüthigkeit, die, szabadlelkűség, szabadon ítélés.
Freipaß, der, menedeklevél.
Freiſchule, die, szabadoskola.
Freiſprechen, felszabadítni, feloldozni valami alól; z. B. einen Lehrling freiſprechen, a' tanúló inast felszabadítni, mesterlegénnyé tenni.
Freiſprechen, das, die Freiſprechung, felszabadítás.
Freiſtaat, der, szabad köztársaság.
Freiſtatt oder -ſtätte, die, menedékhely, szabad menedék.
Freiſtehen, d. i. frei da ſtehen, wie z. B. ein Gebäude, magában szabadon állani, mint az épület máshoz nem ragasztva; d. i. erlaubt ſeyn, szabadságában lenni v. állani valakinek; es ſteht mir frei, szabadságomban áll.
Freiſtehend, adj., szabadon álló mással öszve nem ragasztott.
Freiſtellen, d. i. frei hinſtellen, úgy állítni v. tenni le valamit, hogy szabadon álljon, más dologhoz ne érjen; ſt. frei laſſen, szabadságba helyheztetni, valakinek tetszésére hagyni valamit.
Freiſtellung, die, tetszésére hagyás.
Freiſtunde, die, szabad v. üres óra.
Freitag, der, péntek.
Freitiſch, der, szabad asztal vagy kitartás.
Freiwillig, adj., önkényes, önkéntvaló, szabad akaratú; adv. önként, készakartva.
Freiwilliger, ein, szabados önkényes katona, szabadseregbeli katona.
Freiwilligkeit, die, önkénység, önkéntség, készakarás, szabadakaratság, önkéntvalóság.
Freizettel, der, szabadlevél.
Fremd, adj., idegen, idegenországi, külsőországi, külföldi; ſt. ausländiſch, z. B. Waaren, Wein, külföldi p. o. portéka, bor; uns nicht angehend, idegen, a' mi másé; ſt. abgeneigt, z. B. er iſt fremd, oder er thut fremd gegen mich, idegen hozzám, idegenséggel viseltetik erántam; ſt. unwiſſend, z. B. fremd ſeyn in etwas, járatlan, idegen lenni valamiben; ſt. unbekannt, z. B. es kam mir fremd vor, idegennek v. rendes dolognak tetszett előttem, megütköztem rajta; es wird dir fremd vorkommen, csudálkozni fogsz rajta, újságnak fog előtted tetszeni.

Digitized by Google

Fremdartig, adj., külömböző féle v. nemű.

Fremde, die, (Perſon), idegen személy t. i. leány, v. asszony.

Fremde, die, d. i. auswärtige Länder, külföld, idegen föld v. ország, z. B. in die Fremde geben, reiſen, vándorlani, idegen földre menni; aus der Fremde kommen, külföldről visszatérni.

Fremde od. Fremdling, der, idegen, idegen ember, jövevéni, külföldi; trop. ein Fremdling in einer Sache ſeyn, d. i. unbekannt, járatlan, tapasztalatlan lenni valamiben

Freſſen, von Thieren, enni, falni, felfalni, megenni; von Würmern, megemészteni; von Menſchen, unmäßig, unanſtändig eſſen, mohon enni, falni, illetlenül v. mód nélkül enni; trop. ſt. verzehren, z. B. der Roſt frißt das Eiſen, a' rozsda a' vasat megeszi v. emészti; das Feuer frißt um ſich, a' tűz tovább harapódzik.

Freſſen, das, evés, falás; étel, állatok eledele.

Freſſer, der, evő, faló, nagy ehető, torkos.

Freſſerei, die, nagyehetőség, tobzódó vendégeskedés, evés ivás.

Freſſig, adj., torkos, nagyehetői.

Freſſigkeit, die, torkosság, nagyehetőség.

Freßbegierde, die, nagyehetőség, torkosság.

Freßbegierig, adj., nagyehető, torkos.

Freßfieber, das, torkos hideglelés.

Freßgierig, adj., mohon éhes.

Freßſpitze, die, falám, a' bogarak evést segítő szereik.

Freßwanſt, der, nagy ehező, eszem iszom ember.

Freßzange, die, harapófalám.

Freude, die, öröm; jemanden eine Freude machen, valakinek örömöt okozni; vor Freude weinen, örömében sírni; voll Freude, örömömben, örömödben, örömében, 's a' t.; eine Freude an etwas haben, gyönyörködni valamiben; Freude an Kindern erleben, örömöt érni gyermekeiben; ein Gegenſtand, der Freude erweckt, öröm, gyönyörűség, gyönyörködés.

Freudenbezeugung, die, örömmutatás, örvendezés.

Freudenfeſt, das, öröminnep.

Freudengenuß, der, örömérzés, örömberészesülés.

Freudengeſchrei, das, örömkiáltás v. kiabálás.

Freudenlied, das, örömdal.

Freudenmädchen, das, közönséges kurva.

Freudenreich, adj., örvendetes.

Freudenruf, der, örömkiáltás.

Freudenthräne, die, örömkönny.

Freudentrunken, adj., örömbe merült.

Freudenvoll, adj., örvendetes, örömmel teljes.

Freudig, adj., örvendező, örvendetes, vidám; adv. örömmel, örvendezve.

Freudigkeit, die, vidámság, örvendetesség.

Freuen, ſich, örülni, örvendeni valamin; es freuet mich, daß ꝛc. örülök rajta, örvendek, hogy ée.

Freund, der, Verwandter, rokon, atyafi; ein naher Freund, közelrőlvaló atyafi; jede Perſon, die man liebt und achtet, barát; er iſt mein alter vertrauter Freund, régi meghitt barátom ő nekem; beſter Freund! kedves barátom! trop. Neigung zu etwas habend, kedvellője, barátja, p. o. a' tudományok; ich bin kein Freund von vielem Reden, nem szeretem a' sok beszédet v. nem vagyok barátja a' sok beszédnek.

Freundinn, die, ſt. Verwandte, rokon, atyafi; die Geliebte, szerető; eine Perſon, die man liebt und achtet, barátné, leány v. asszony barátja valakinek; Neigung zu etwas habend, barátja v. kedvellője, p. o. a' muzsikának.

Freundlich, adj., barátságos, nyájas, p. o. tekintet; adv. nyájasan, barátságosan.

Freundlichkeit, die, barátság, barátságos magaviselet, nyájasság.

Freundſchaft, die, ſt. Verwandtſchaft, rokonság, atyafiság; die Verwandten, az atyafiság, az atyafiak együtt; gegenſeitige Liebe und Achtung zweier Perſonen, barátság; z. B. Freundſchaft ſchließen, barátságot kötni; die Freundſchaft aufkündigen, felhagyni a' barátsággal; Beweiſe der Freundſchaft, szivesség, barátság; er hat mir viel Freundſchaft erwieſen, sok szivességgel volt erántam; ſt. Umgang, barátságos társalkodás.

Freundſchaftlich, adj., barátságos, nyájas; adv. barátságosan.

Freundſchaftsband, das, barátságos összeköttetés, barátság, barátság kötelei.

Digitized by Google

Freundſchaftsbezeugung, die, barátság v. szívesség jele, barátság mutatás.
Freundſchaftsbund, der, baráti szövetség.
Freundſchaftsdienſt, der, baráti szívesség.
Freundſchaftsſtück, das, barátság, szívesség.
Freundſchaftstrieb, der, barátságösztön.
Frevel, der, gonoszság, istentelenség, elvetemedettség, vakmerő v. elvetemedett gonoszság.
Frevelhaft, adj., elvetemedett, gonoszságos, gonosz; adv. gonoszúl, gazúl, elvetemedve.
Frevelmuth, der, elvetemedettség, gonosz indúlat, vakmerő gonoszság.
Freveln, gonoszságra vetemedni, elvetemedni, vakmerő gonoszságot vinni véghez.
Freventlich, adj., gonosz, gonoszságos, vakmerő gonosz; adv. elvetemedve, gonoszúl.
Frevler, der, elvetemedett gonosztévő, vakmerő gonosz.
Frevelthat, die, gonosz tett, vakmerő gonoszság.
Fricaſſee, das, votrecze.
Friede, der, békesség; machen, békeséget kötni, békélni; ihn brechen, a' békeséget megszegni, megrontani, felbontani; um Friede bitten, békeséget kérni; ein erwünſchter, vortheilhafter, ehrenvoller Friede kommt zu Stande, kívánt, hasznos, tisztességes békesség megkészül; ſt. Eintracht, innere Ruhe und Sicherheit, béke, békesség, csendesség; im Frieden leben, békességben élni valakivel; ihn ſtören, a' békeséget v. csendeséget megháborítni; vor jemanden keinen Frieden haben, valaki miatt nyugtának nem lenni; jemanden in Frieden laſſen, békével hagyni valakit; laß mich in Frieden, hagyj békét nekem! ne bánts; ſt. Ruhe des Gewiſſens, belső nyugodalom, csendesség.
Friedensartikel, der, Friedensbedingung, die, a' békesség feltételei, békepont, békességczikkely.
Friedensbote, der, békekövet, békesség hírdető követ.
Friedensbrecher, der, békesség felbontó, békességrontó.
Friedensbrüchig, adj., békességbontó.
Friedensbruch, der, békességtörés, v. rontás.
Friedens-Congreß, der, követek tanácskozása a' helyre állítandó békesség felöl, békegyülés.
Friedensfeſt, das, békességinnepe, békeinnep.
Friedensinſtrument, das, békesség befoglaló levél, békeoklevél.
Friedensnachricht, die, békehír, békeséges hír v. tudósítás.
Friedensſchluß, der, békesség kötés, békekötés; kötött békesség.
Friedensſtifter, der, békességszerző, békéltető.
Friedensſtiftung, die, békesség szerzés.
Friedensſtörer, der, béke v. békesség, háborító, háborúságszerző, békességrontó.
Friedensſtörung, die, békeháborítás, háborúságszerzés.
Friedenstractat, der, békességalku, békesség feltételei.
Friedensunterhändler, der, békekötő, békesség eránt alkudozó.
Friedensunterhandlung, die, békesség alkudozás, békealku.
Friedensvermittler, der, békéltető.
Friedensvermittlung, die, békéltetés.
Friedensvorſchläge, die, békességet czélzó feltételek, ajánlások.
Friedenszeit, die, békesség ideje, békesség.
Friedfertig, adj., békességes, csendességszerető, csendszerető.
Friedfertigkeit, die, csendességszeretés, békességszeretés.
Friedlich, adj., békes, békességes, csendes; friedliche Geſinnungen gegen jemanden haben, békes indúlattal lenni valaki eránt; adv. békesen, békességesen, csendesen.
Friedlichkeit, die, békességszeretés.
Friedliebend, adj., békességszerető, csendszerető.
Friedſam, friedſelig, adj, béke v. csendszerető, békességes.
Frieren, Froſt empfinden, fázni; ich friere, oder mich friert, fázom; mich friert an den Füßen, a' lábaim fáznak, a' lábam fázik; d. i. zu Eiſe werden, gefrieren, fagyni, megfagyni.
Frieren, das, fázás; megfagyás, fagyás.
Fries, der, ein wollener Zeug, bojhos darócz; an der Säule, párkány, ormó az oszlopokon.
Frieſel, der, köles himlő, veres.
Friſch, adj., kühl, hives, hűvös, hüss; z. B. es iſt heute friſch draußen, ma hives van oda kinn; friſche Luft,

Digitized by Google

hüss v. friss levegő; frische Luft schöpfen, a' levegőre kimenni; noch unverdorben, friss, nem régi, újj v. nem állott p. o. portékák; frisches Ey, friss tojás; frische Butter, friss irós vaj, Obst, friss gyümölcs, az az nem állott, most szedett; fr. munter, eleven, vídám, friss, gyors; adv. hívesen, hüssen; vor Kurzem, csak most v. az elébb; frischgebackenes Brod, most sült v. puha kenyér; munter, elevenen, gyorsan, serényen, vídámon, frissen; prov. Frisch gewagt ist halb gewonnen, a' ki meri, a' nyeri.

Frischen, megfrissítni, megújjítni; von Wildschweinen, Junge werfen, ferkeln, megmalaczozni, a' vaddisznóról mondatik.

Frischling, der, malacz, süldő malacz.

Friseur, der, (frizör), hajfodorító.

Frisiren, a' hajat megfésülni, befonni, felfodorítni.

Frisirkamm, der, hajfonó fésü.

Frist, die, eine bestimmte Zeit, Termin, szabott v. kiszabott idő, időhatár; das Geld in vier Fristen bezahlen, a' pénzt négy időhatárra lefizetni; eine Frist bestimmen, időt v. napot határozni; die Verlängerung eines Termins, időhalasztás; fr. Zeitraum, időszakasz, időköz, idő.

Fristen, aufschieben, halasztani, elhalasztani, halogatni; fr. verlängern, z. B. die Zeit, meghosszabbítni p. o. az időt, másszorra halasztani; jemanden den Zahlungs-Termin fristen, a' fizetés idejét meghosszabbítni, elhalasztani; jemanden das Leben fristen, valakinek az életét tartogatni.

Fristung, die, halasztás, halogatás; tartogatás.

Frisur, die, fodorított haj.

Fröhlich, adj., vídám, víg; adv. vígan, vídámon.

Fröhlichkeit, die, vídámság, vígság.

Fröhnen, szolgálni, robotolni, úr dolgát tenni; trop. z. B. den Lüsten fröhnen, a' testi kívánságoknak szolgálni.

Fröhner, der, robotos.

Frömmeln, kegyeskedni, kegyes képmutató lenni.

Frömmigkeit, die, kegyesség, kegyes élet, jámborság.

Frömmler, der, kegyeskedő, színmutató.

Fröschchen, das, békácska.

Froh, adj., fröhlich, víg, vídám p. o. ábrázat; froh seyn, örülni; voller Freuden, örvendetes, örvendeztető, vídám, víg; adv. vígan, vídámon.

Frohgefühl, das, vídámság.

Frohlocken, vígadni; vígadozni, örvendezni.

Frohlocken, das, vígadozás, örvendezés.

Frohlockend, adj., örvendező, vígadó; adv. örvendezve.

Frohn, der, idézőhajdu, poroszló.

Frohnacker, der, dézmás v. adózó föld.

Frohnarbeit, die, robot, úrdolga.

Frohnarbeiter, der, robotos.

Frohnbar, adj., robotos, robot alá vettetett.

Frohnbauer, der, robotos paraszt v. jobbágy.

Frohndienst, der, robot, úrdolga, robotolás.

Frohnglaube, der, béres hit, szolgahit.

Frohngut, das, robotos jószág.

Frohnleichnam, der, Krisztus holt teste.

Frohnleichnamsfest, das, úrnap, úrnapja.

Frohntag, der, robotos v. robot nap.

Frohsinn, der, vídámság, vídám lélek.

Frohsinnig, adj., vídám, víg.

Fromm, adj., gottesfürchtig, istenfélő, kegyes, feddhetetlen, jó; sittsam, jámbor, szerény; gütig, kegyes, jóságos, jóltévő, kegyelmes; still, sanftmüthig, szelíd, jámbor; adv. feddhetetlenül, kegyesen; szerényen, jámborúl; szelíden.

Fronte, die, elej, homlokfal, eleje arczulátja valaminek.

Frontispice, die, Giebelseite, az épület homlokfala, arczulátja.

Frosch, der, béka; eine Krankheit an der Zunge bei dem Zugviehe, békája a' lónak, ínydaganat, a' marháknál.

Froschbiß, der, békafü.

Froschlaich, der, békaporond, békaivadék, békatojás.

Frost, der, fagy; fr. Kälte, hideg, hidegség; trop. Empfindungen der Kälte bei einem Fieber, fázás t. i. hidegleléskor; Mangel an Lebhaftigkeit, z. B. in diesen Gedichten ist viel Frost, fagyos versek ezek.

Frostbeule, die, lábon lévő fagyás, hidegvette gümő.

Frostig, adj., fagyos; gegen Kälte empfindlich, fázékony, hidegvette; kaltsinnig, hideg, indúlattalan, indúlat nélkül való; adv. fagyosan, hidegen.

Frostwetter, das, fagyos idő, fagy, fagyás.

Digitized by Google

Frottiren, ſt. reiben, dörzsölni.
Frucht, die, pl. die Früchte, was die Erde ꝛc. hervorbringt, als: Früchte a) der Erde, termés, élet, vetés; Frucht ernten, ſammeln, a' termést learatni, bétakarni; b) der Bäume, gyümölcs, fai gyümölcs; c) der Menſchen und Thiere, magzat, szülemény; ſt. Nutzen, Gewinn, haszon, nyereség, gyümölcse p. o. a' munkának, igyekezetnek; ſt. Folge, következés.
Fruchtbar, adj, von der Erde, termékeny, jó termő; von Bäumen, gyümölcstermő, termékeny; von Menſchen, Thieren, szapora, tenyésző; trop. furchtb. Einbildungskraft, bujálkodó képzelődés; die Fruchtbarkeit befördernd, termékenyítő; z. B. ein fruchtbarer Regen, hasznos eső; eine fruchtbare Witterung, tenyésző idő; adv. termékenyen.
Fruchtbarkeit, die, termékenység; des Bodens, a' földnek termékenysége; der Thiere, tenyésződség, szaporaság.
Fruchtbaum, der, gyümölcstermősa.
Fruchtboden, der, életes ház v. padlás.
Fruchtbringend, adj., gyümölcstermő.
Fruchten ſ. nützen, használni.
Fruchtfeld, das, élet termő föld.
Fruchtgehäuſe, das, magtok.
Fruchthändler, der, gabona v. búzakereskedő.
Fruchthandel, der, gabonakereskedés.
Fruchthaufe, der, kepe, több kereszt gabona együtt.
Fruchthorn, Füllhorn, das, bőség szaruja, bőségszarv.
Fruchthülſe, die, polyva, léha, ondó.
Fruchtknoſpe, die, gyümölcsbimbó.
Fruchtkorb, der, gyümölcskosár.
Fruchtkranz, der, terméskoszorú.
Fruchtlos, adj., gyümölcstelen, terméketlen; meddő; ſt. unnütz, haszontalan.
Fruchtloſigkeit, die, gyümölcstelenség, terméketlenség; meddőség; hijábanvalóság, haszontalan munka.
Fruchtnieſsung, die, der Nießbrauch, haszonvétel.
Fruchtzins, der, termésádó, termésre vetett adó.
Früh, adj., reggeli, jókori, jókor reggeli, koránvaló; am früben Morgen, jókor reggel, korán; frühzeitig, koránvaló, koránérő; von früher Jugend an, első ifjúságától fogva; adv. reggel; ſehr früh, korán v. jókor reggel; früh aufſtehen, jókor v. idején felkelni; von früh bis in die Nacht arbeiten, reggeltölfogva estig dolgozni.
Frühapfel, der, koránérő alma.
Früharbeit, die, reggeli munka.
Frühbirne, die, kovánérő körtvély.
Frühe, die, reggel, reggeli idő; in der Frühe, reggel jókor v. korán reggel, in aller Frühe, hajnalban.
Früherbſe, die, koránérő borsó.
Frühgebeth, das, reggeli könyörgés v. imádság.
Frühgerſte, die, idejénérő árpa.
Frühgottesdienſt, der, reggeli isteni tisztelet v. szolgálat.
Frühjahr, das, tavasz, kikelet.
Frühklug, adj., idején eszes.
Frühling, der, tavasz, kikelet; im Frühling, tavasszal, kikeletkor; trop. der Frühling des Lebens, az élet tavasza, az ifjúi kor.
Frühlingsblume, die, tavaszi virág.
Frühlingscur, die, tavaszi orvoslás.
Frühlingsfieber, das, tavaszi hideglelés.
Frühlingsluft, die, tavaszi levegő v. szellő.
Frühlingsregen, der, tavaszi eső.
Frühlingsſaat, die, tavaszi vetés.
Frühlingsſafran, der, tavaszi sáfrány.
Frühlingsſchlüſſelblume, die, tavaszi kankalin, kásavirág.
Frühlingsſonne, die, tavaszi napfény.
Frühlingstag, der, tavaszi nap.
Frühlingsthau, der, tavaszi harmat.
Frühlingswetter, das, tavaszi idő v. időjárás.
Frühlingswind, der, tavaszi szél.
Frühlingszeit, die, tavaszi idő.
Frühmeſſe, die, reggeli mise.
Frühmette, die, reggeli ájtatosság.
Frühmorgens, adj., reggel, jókor reggel.
Frühobſt, das, koránérő gyümölcs.
Frühpredigt, die, reggeli prédikáczió.
Frühregen, der, reggeli eső.
Frühſonne, die, reggeli nap, v. napfény.
Frühſtück, das, fölöstök.
Frühſtücken, fölöstökölni.
Frühſtunde, die, reggeli óra.
Frühzeit, die, reggeli idő.
Frühzeitig, adj., was früh reift, z. B. ein Apfel, koránérő p. o. alma; trop. was vor der Zeit bald geſchieht, koránvaló, jókori, idejénvaló; adv. idején korán, jókor.
Fuchs, der, róka; rókaeb; der Fuchspelz, róka, rókabör; die fuchsgelbe Farbe, sárgapej, sárgaló; ein ſchlauer, liſtiger Menſch, ravasz ember, ravasz

róka; ein alter Fuchs, ag ravasz, vén ravasz.
Fuchsbalg, der, rókabőr, a' róka lehúzott böre.
Fuchseisen, das, rókacsapta, rókafogó vas.
Fuchsen, adj., rókától való.
Fuchshöhle, die, rókalyuk v. barlang.
Fuchsjagd, die, rókavadászat.
Fuchspelz, der, rókabőr; ein mit Fuchsbalg gefüttertes Kleid, rókatorkos bélésű ruha; bunda.
Fuchsprellen, das, rókacsaptatás.
Fuchsroth, adj., rókaszínű, rókaszín, veres mint a' róka.
Fuchsschwänzen, schmeicheln, hízelkedni, csapodárkodni.
Fuchsschwänzer, der, csapodár, csapodárkodó, hizelkedő.
Fuchsschwänzerei, die, csapodárkodás.
Fuchsschwanz, der, rókafark; eine Pflanze, ecsetpázsit; fl. Schmeicheley, hízelkedés, csapodárság.
Fuchtel, die, ein breiter Degen, pallos, palloskard, széles vasú kard; die Fuchtel geben, megkardlapozni.
Fuder, das, egy tereh v. vitel, egy szekér p. o. széna, ganéj.
Fuderweise, adj, szekerenként.
Fug, der, jüss, szabadság; mit Fug und Recht, illendően és igazán.
Fuge, die, ein Ort, wo zwei Körper an einander gefügt sind, öszvefoglalás, helye, ereszték, választék p. o. deszkán; in der Musik, játszás, szaladás.
Fuglos, adj., igazságtalan; adv. igazságtalanúl.
Fuglosigkeit, die, igazságtalanság.
Fugsam, adj., füglich, méltó; adv. méltán.
Fuhre, die, das Fahren, kocsizás, szekerezés, egy fordúlás, egyszeri járás t. i. szekéren; d. i. Fuhrwerk, szekér, kocsi, alkalmatosság; eine Fuhre suchen, szekeret, kocsit keresni; eine Fuhre aufnehmen, alkalmatosságot fogadni; fl. Fuder, tereh, egy vitel, egy szekér p. o. széna; f Fuhrgeld, szekér v. kocsibér, vitelbér, fuvar.
Fuhrleute, die, kocsisok, szekeresek, szekeres emberek.
Fuhrlohn, der, kocsi- v. szekérbér, fuvar.
Fuhrmann, der, d. i. Kutscher, kocsis; der für Lohn fährt, fuvaros, szekeres ember, furmányos.
Fuhrweg, der, szekér v. kocsiut.
Fuhrwerk, das, szekér, kocsi, hajó; szekerezés, kocsizás; sich mit dem Fuhrwerk nähren, szekerezésből élni.
Fuhrwesen, das, szekerezés, szekerezést illető dolgok.
Füchsen, adj., rókás, rókabőrös.
Füchslein, das, Füchschen, rókácska.
Fugeeisen, das, dongavas a' bodnároknál.
Fügen, egybe- v. öszvefoglalni, öszve- v. egymásbaereszteni; sich in etwas fügen, magát valamihez alkalmaztatni v. szabni; sich fügen, d. i. sich zutragen, történni, megesni; nachdem es sich fügt, mint a' dolog hozza magával v. engedi; sich fügen, d. i. zu Willen seyn, engedni valakinek.
Füglich, adj., passend, schicklich, alkalmatos, illendő, hozzávaló, helyes; adv. alkalmatosan, illendően, jól, helyesen.
Füglichkeit, die, illendőség.
Fügsam, adj, magaalkalmaztató, hajló hajlandó, engedő.
Fügsamkeit, die, engedés, engedőség.
Fügung, die, egybe- v. öszvefoglalás, öszveeresztés, foglalódás, p. o. két dolognak egymáshoz való foglalódása; rendelés.
Fühlbar, adj., d. i. fähig zu fühlen, érző, érezhető; trop. ein fühlbares Herz, érzékeny szív; was gefühlt wird, érezhető; das ist mir nicht fühlbar, azt nem érezhetem; adv. érezhetőleg, érezhetőképpen; keményen p. o. megbüntetni.
Fühlbarkeit, die, érző tehetség, érezhetőség; érzőség, érzékenység.
Fühlen, betasten, tapintani, tapogatni; trop. einem auf den Zahn fühlen, valakit megkésértetni, probára tenni v. venni; oft fühlen, érzékelni, hozzányúlni, illetni p. o. kézzel; einem Kranken den Puls fühlen; a' beteg pulszusát v. verőerét tapintani; fl. empfinden, érezni, z. B. Schmerz fühlen, fájdalmat érezni; sich fühlen, d. i. seine Kraft, Größe ꝛc. érezni magát, érezni a' maga erejét, bízni magához, bízni a' maga erejéhez, tehetségéhez; trop. Liebe gegen jemanden fühlen, szeretni valakit; Mitleid fühlen, szánni valakit.
Fühlen, das, tapogatás, tapintás; érzés.
Fühlfaden, der, die Fühlspitze, tapogatószarv, apró szarvacskák a' férgek fején.
Fühlhorn, das, csáp, apró szarvacskák a' bogarak fején.

Digitized by Google

Fühllos, adj., érzéketlen; adv. érzéketlenül.
Fühllosigkeit, die, érzéketlenség.
Fühlung die, tapasztás, tapintás, illetés; érzéklés.
Führen, vinni, t. i. szekeren, kocsin, hajón, auch el-, ki-, odavinni; Waaren zu Markte führen, portékát vinni a' vásárra; jemanden über einen Fluß führen, valakit a' folyóvízen általvinni t. i. hajón; Geld aus dem Lande führen, az országból a' pénzt kivinni; st. leiten, z. B. einen Blinden führen, vezetni a' vakot; ins Gefängniß führen, tömlöczbe vinni; trop einen auf das Eis führen, jégre vinni valakit, az az, megcsalni; die Bewegung leiten, z B. einen Wagen, Schiff, a' szekeret, a' hajót kormányozni; den Degen gut zu führen wissen, jól tudni a' kardot forgatni; die Feder zu führen wissen, tudni a' pennát forgatni, jól tudni írni, az az, a' gondolatit feltenni, írásba foglalni; eine bestimmte Richtung geben, z. B. eine Mauer, einen Graben führen, kősalat rakni, árkot húzni v. ásni; wohin leiten, z. B. der Weg führt wohin, az út visz valahová; st. anführen, z. B. eine Armee führen, a' hadat v. tábort vezérleni; die Regierung führen, a' köztársaságot kormányozni; die Aufsicht über etwas führen, valamire felvígyázni; die Haushaltung führen, a' házi gazdaságot vinni, gazdáskodni; eine Handlung führen, kereskedést űzni; einen Proceß führen, pert folytatni, perlekedni; in sich enthalten, z. B. der Fluß führt Gold, ez a' folyóvíz magával aranyat hord; bei sich führen, d. i. tragen, magával hordozni, p. o. pénzt; einen Namen führen, neveztetni; eine stolze, übermüthige Sprache führen, kevélyen beszéllni; Klage über etwas führen, panoszolkodni valami felől; ein Leben führen, életet élni.
Führer, der, vezető, vezér, vezérlő; kormányozó, a' hajón, kormányos; tanító nevelő.
Führerinn, die, vezető, vezér.
Führung, die, vivés, szekeren v. szánonvivés; vezetés, vezérlés, igazgatás; die Führungen Gottes, az Isten útai, végzései, Isteni gondviselés; st. Verwaltung, kormányzas.
Füllbier, das, töltelékser.
Fülle, die, das Vollseyn, teljesség, épség; trop. Fülle des Herzens, a' szívnek teljessége; Ueberfluß, bőség, bővség, teljesség; die Fülle haben, bővelkedni; töltelék; die Fülle einer gebratenen Gans, a' sült lúd töltelékje.
Füllen, anfüllen, megtölteni, teletölteni, valami edényt; einen Graben mit Erde füllen, az árkot földel megtölteni v. behányni; st. hineingießen, megtölteni, teletölteni p. o. vízzel; daher gefüllt, töltött, megtöltött, p. o. káposzta; gefüllte Blumen, teljes virág; f. ein Füllen werfen, megcsikózni, megvemhezni, csikót elleni, megelleni, mint a'ló, szamár.
Füllen, das, csikó, vemhe, szamár, ló, teve vemhe.
Füllen, das, die Füllung, meg- v. teletöltes.
Füllhorn, das, bőség szaruja.
Füllsel, das, die Fülle, töltelék, az ételben, sültben.
Füllwein, der, töltelékbor.
Füllwort, das, pótlék szó.
Fündig, adj., eine fündige Grube, érztermő, gazdag v. fizető bánya.
Fünf, öt; bei Eintheilungen, z. B. je fünf in einem Bette, öten öten egy ágyban.
Fünfblätterig, adj., ötlevelű.
Fünfe, die, az ötös szám.
Fünfeck, das, ötszeglet.
Fünfeckig, adj., ötszegletű.
Fünfer, der, az ötös szám, ötös.
Fünferlei, adj., ötféle.
Fünffach, fünffältig, adj., ötszeres, ötfelé osztatott; adv. ötszeresen.
Fünffingerkraut, das, pimpó, lúdpázsit.
Fünfhundert ötszáz.
Fünfhundertmal, ötszázszor.
Fünfhundertste, ötszázadik.
Fünfjährig, adj., ötesztendős; alle 5 Jahre geschehend, öt esztendőnként előforduló; 5 Jahre dauernd, öt esztendeig tartó.
Fünfmal, adj., ötször, ötszörte.
Fünfmalig, adj., ötszöri.
Fünfmonatlich, adj., öthónapi.
Fünfpfündig, adj., ötfontos.
Fünftägig, adj., ötnapi, ötnapos.
Fünftausend, ötezer; je fünftausend, ötezeren.
Fünfte, der, die, das, ötödik.
Fünftehalb, ötödfél.
Fünftel, das, ötödrész.
Fünftens, adv., ötödször.
Fünftheilig, adj., ötrészű, ötosztályú.
Fünfzehn, tizenöt; bei Eintheilungen, tizenöten.

Digitized by Google

Fünfzehner, der, tizenötös.
Fünfzehnmal, adv., tizenötször.
Fünfzehnte, der, die, das, tizenötödik.
Fünfzig, adv., ötven, ötvenen.
Fünfziger, ötvenesztendös.
Fünfzigjährig, idem.
Fünfzigmal, ötvenszer.
Fünfzigste, der, die, das, ötvenedik.
Fünfzigstes, ötvenedikszer.
Fünkchen, das, szikrácska.
Für, praep. mit Acc. bedeutet anstatt, — ért, helyett; für jemanden bezahlen, valakiért v. valaki helyett megfizetni; um, — ért, — on, — en; für Geld schreiben, pénzért írni; für Geld kaufen, pénzen venni; nach Vermögen oder Beschaffenheit, — hoz, v. — hez képest; z. B. für meinen Theil, az én részemhez képest; für die kurze Zeit, daß ꝛc. ahoz a' kevés időhöz képest, hogy 's a' t.; zu Gunsten, — nak, — nek, — ért, — ra v. — re nézve, javára mellet; für jemanden bitten, valaki mellett v. valakiért kérni; wegen, — ért; für die Fracht bezahlen, megfizetni a' vitelért, kifizetni a' terehbért; als wie, so gut als, z. B. für gewiß annehmen, versichern, wissen, bizonyosnak tartani, állítni, bizonyosan tudni; ich liebe ihn für mein Leben, úgy szeretem ötet, mint az életemet; was anbelangt, in Ansehung, z. B. ich für meine Person, stimme für den Frieden, én részemről a' békességet választom; auf, — ra, — re; z. B. für jedes Jahr, minden esztendőre. Besondere Redensarten, z. B. ich kann nichts für den Schaden, én a' kárról nem tehetek; für und für, d. i. immer, mindenkor; da sey Gott für! az Isten ne adja! Tag für Tag, Jahr für Jahr, napról napra, naponként, esztendőről esztendőre, esztendőnként; Schritt für Schritt, lépésenként, lassú lépést; Mann für Mann, fejenként.
Fürbitte, die, közbevetett kérés t. i. masért, közbevetés, közbenjárás.
Fürbitter, der, közbenjáró, kérő másért.
Fürchten, etwas, oder vor etwas, félni valamitől; sich fürchten, félni, tartani valamitől; fürchte dich nicht, ne félj, semmitől se tarts; fig. sich scheuen, innige Achtung für etwas haben, félni valakit; Gott fürchten, félni az Istent.
Fürchterlich, adj., rettenetes, iszonyú, rettentő; adv. rettenetesen, iszonyúan.
Fürlieb nehmen, mit etwas, megelégedni vele v. valamivel.
Fürsprache, die, szószólás, közbenjárás; eine Fürsprache für jemanden einlegen, jó szót tenni valakiért v. valaki mellett; fig. Vertheidigung, oltalmazás, védés.
Fürsprecher, der, szószóló, közbenjáró; fig. Vertheidiger, ügyvéd, ügyvédő.
Fürsprecherinn, die, ügyvédő, közbenjáró t. i. asszony, leány.
Fürst, der, Fejedelem; z. B. Fürst von Siebenbürgen, Erdélyi Fejedelem v. Erdélyország fejedelme; Herczeg.
Fürsten, das partic. gefürstet, herczeggé téttetett, herczegségre emeltetett
Fürstenmäßig, adj., herczegi, herczeghez illő, fejedelmi; adv. herczegi v. fejedelmi módon.
Fürstenhaus, das, fejedelmi, herczegi ház v. palota.
Fürstenkrone, die, fejedelmi korona.
Fürstenrang, der, fejedelmi, herczegi méltóság v. rang.
Fürstenrecht, das, fejedelmi, herczegi juss.
Fürstenstand, der, herczegi méltóság.
Fürstenthum, das, fejedelemség, herczegség.
Fürstinn, die, Herczegné, Herczegasszony.
Fürstlich, adj., fejedelmi, pompás; herczegi, herczeghez illő, fejedelmi; adv. fejedelmi, herczegi módon; fürstliche Durchlaucht! kegyelmes Herczeg!
Fürwahr, adv., valóban, bizonnyára, bizonnyal.
Fürwort, das, szószóllás, közbenjárás; ein Redetheil, névmás, név mássa.
Füselier, der, könnyű fegyveres gyalogkatona.
Füsiliren, agyon lőni.
Füßchen, das, lábacska.
Fußling, der, harisnyafej, botoskapcza feje.
Füttern, 1) das Vieh, etetni, megetetni, abrakolni t. i. lovakat; das junge Federvieh futtern, enni adni v. vetni a' csirkéknek; die Vogel futtern ihre Jungen, a' madarak etetik a' fiaikat; Futter für das Vieh abgeben, z. B. der Klee füttert gut, táplálatot adni p. o. a' lóhere jó táplálatot ád a' marhának; 2) ein Kleid mit Leinwand ꝛc.

Digitized by Google

von innen überziehen, béllelni, megbéllelni p. o. a' ruhát gyolcsal, selyemmel 's a' t.; von außen überziehen, z. B. eine Kugel, kivülről bévonni.

Fütterung, die, etetés, megetetés; st. Futter, eleség, takarmány a' marhának, abrak.

Fund, der, találás; einen Fund machen, találni valamit; találmány, talált dolog.

Fundgrube, die, feltalált bánya, új bánya.

Fundrecht, das, a' találás v. találó jussa; im Bergbaue, bányatalálás jussa.

Funke, der, szikra; trop. Funken von Verstand zeigen, szikráit v. jeleit mutatni az észnek.

Funken, szikrázni.

Funkeln, glänzen, strahlen, z. B. wie Edelsteine, Augen ꝛc., csillámlani, csillogni, fényleni, ragyogni.

Funkeln, das, csillámlás, ragyogás, fénylés.

Funkelneu, adj., ujdon új, csupa új.

Furche, die, barázda; trop. Runzel, barázda, ráncz.

Furchen, d. h. Furchen ziehen, barázdát húzni, hasítni v. venni; durchfurchen, z. B. die Erde, felbarázdálni, felszántani.

Furchenweise, adv., barázdánként.

Furcht, die, félelem, ijedtség; in Furcht seyn, félelemben lenni; zwischen Furcht und Hoffnung schweben, félelem és reménység közt lebegni; einem Furcht einjagen, valakire ráijeszteni, valakit megijeszteni; st. Ehrfurcht, innige Hochachtung, tisztelet, félelem, tiszteletbölvaló félelem.

Furchtbar, adj., félelmes, rettentő; adv. félelmesen, rettentőképpen.

Furchtbarkeit, die, félelmesség, rettentőség.

Furchtlos, adj., bátor, nem félő, felénktelen; félelemnélkülvaló, félelmetlen, rettenthetetlen; adv. bátran, mérészen, meg nem rettentve.

Furchtlosigkeit, die, bátorság, félelmetlenség, rettenthetetlenség.

Furchtsam, adj., félénk, félékeny, rettegő, ijedős, nyúlszívű; adv. félénken, rettegve; furchtsam werden, megfélemleni.

Furchtsamkeit, die, félénkség, félékenység.

Furie, die, eine Göttinn, fúria; die Furien, fúriák.

Furiös, adj., dühös; adv. dühösen.

Furt, die, gázló, gázlóhely a' vizen keresztül.

Fuß, der, láb; zu Fuß gehen, kommen, reisen, gyalog járni, jönni, menni, útazni; zu Fuße dienen, gyalogok közt v. a' gyalogoknál t. i katonáknál szolgálni; sich auf die Füße machen, indúlni, elindúlni, lábra kelni; festen Fuß fassen, erösen állani; wie Feinde, megfészkelni magát; der Fuß eines Tisches, einer Bank, az asztal, a' pad lába; eines Berges, a' hegy töve v. allya; als Versglied, versláb; als Maaß, lábnyom, láb; einen Fuß groß, egy lábnyi; st. Zustand, állapot, láb; auf schlechtem Fuße stehen, rossz állapotban lenni, rossz lábon állani.

Fußangel, die, vassulyom.

Fußbad, das, lábferdő, lábvíz, lábförösztés.

Fußbank, die, zsámoly, lábító, zsámolyszék.

Fußbecken, der, lábmosó medencze.

Fußblatt, das, lábtalp.

Fußboden, der, házföld, szobaföld.

Fußbreit, adj., egy lábnyi szélességű.

Fußbreite, die, a' láb szélessége.

Fußdienst, der, gyalog szolgálat.

Fußeisen, das, béko, békovas.

Fußen, mit dem Fußeisen auftreten, ráhágni v. lépni, ráállani a' lábára; trop. sich auf jemanden verlassen, valakire támaszkodni; jemanden trauen, bizni valamibe.

Fußfällig, adj., lábaihoz boruló, alázatos; adv. lábaihoz borulva, térdreesve, térden állva, alázatosan.

Fußfall, der, lábhozesés, lábaihoz borulás, esedezés, esdeklés t. i. térden állva.

Fußgänger, der, gyalog, gyalog ember.

Fußgestelle, das, talp, talpa v. allapja valaminek; des Tisches, asztalláb.

Fußgicht, die, podagra, lábköszvény.

Fußknecht, der, talpas, gyalog hajdú.

Fußkuß, der, lábcsókolás.

Fußmaaß, das, lábmérték.

Fußpfad, der, gyalogút, ösvény.

Fußpunkt, der, (Nadir), talppont, lábpont

Fußreise, die, gyalog útazás.

Fußsack, der, lábkapcza, botos.

Fußschelle, die, béko, békovas.

Fußschemel, der, zsámoly, zsámolyszék.

Fußsohle, die, talp, lábtalp.

Fußsoldat, der, gyalog katona.

Fußspitze, die, lábhegy, lábujjhegy.

Fußspur, die, lábnyom.

Digitized by Google

Fußſtapfen, die, nyom, nyomdok, lábnyom; in jemandes Fußſtapfen treten, valaki nyomdokát követni.
Fußſteig, der, gyalogút, ösvény.
Fußſtrick, der, hurok, huroktőr.
Fußteppich, der, pallószönyeg.
Fußtritt, der, das Auftreten, lépés, hágás; ein Tritt mit dem Fuße, egy lépes; Tritt, z. B. am Tiſche, lábító, asztalláb.
Fußvolk, das, gyalogság, gyalog katonaság.
Fußwaſchen, das, lábmosás.
Fußwaſſer, das, lábvíz.
Fußweg, der, gyalogút.
Fußwerk, das, lábai valamelly eszköznek.
Fußwurzel, die, boka, bokatáj.
Fußzehe, die, lábujj, hüvelykujj a' lábon.
Futter, das, eleség, élés, takarmány a' marhának, ennivaló, abrak; unter Kleider, bélés t. i. ruha alá.
Futteral, das, börböncze, tok; Hut-Futteral, kalaptok.
Futterbandel, das, abrak lóválú.
Futterboden, der, abrakhoz való padlás.
Futtergeld, das, abrakra való pénz.
Futtergetreide, das, abraknak való élet.
Futtergras, das, takarmánynak v. eleségnek való fű.
Futterhemde, das, derékra való, paraszt lájbli.
Futterkaſten, der, abrakos láda.
Futterklinge, die, szecskametsző.
Futterkorb, der, abrakló kosár.
Futterkorn, das, abraknak való rozs.
Futterkraut, das, takarmány.
Futterleinwand, die, béllésnekvaló vászon v. gyólcs, béllésvászon, béllésgyólcs.
Futtermauer, die, béllőfál.
Futterraufe, die, rács.
Futterſack, der, abrakos tarisznya.
Futterſchneider, der, szecskametsző.
Futterſchwinge, die, szórólapát.
Futterſtroh, das, szecskának való szalma, etetni való szalma.
Futtertuch, das, béllésnek való posztó, béllésposztó.
Futterung, die, abraklás, abrak eleség.
Futterwanne, die, szóró edény.
Futterwicke, die, bükkön, tavaszi lednek.
Futterzeug, das, béllésnekvaló materia.

G.

Gabe, die, adás, adomány; eine Gabe Arzney, egy béadás v. egy adomány orvosság, vétel, bévétel; ein Geſchenk, ajándék, adomány, alamizsna; Fähigkeit, Anlage, adomány, tehetség, talentom; die Gaben des Geiſtes, a' lélek tehetségei; ein Mann von vielen Gaben, sok talentomú ember.
Gabel, die, villa, t i. evő villa; ſt. Heu- oder Miſtgabel, favilla, vasvilla, gyüjtővilla, ganéjhányóvilla.
Gabelchen, das, villácska.
Gabeldeichſel, die, kétágú szekérrúd.
Gabelförmig, adj., gabelig, kétágú villaforma, kétágú, ágas, ágasbogas.
Gabelhirſch, der, ágasbogas szarvú szarvas.
Gabelig, adj., ágasbogas.
Gabelkraut, das, der Zweizahn, farkasfogfű.
Gabelnadel, die, hajtű.
Gabelſtange, die, kétágú rúd v. pózna.
Gabelſtiel, der, villanyél.
Gabelwagen, der, petrenczés szekér.
Gabeln, villára szúrni; felbökni, felöklelni szarvával, mint a' szarvas.
Gabe, die, ſt. Abgabe, Steuer, adó.
Gabenfrei, adj., adótól ment.
Gabler, der, Gabelhirſch, pánczélos kólty.
Gackern, von Gänſen, gágogni.
Gackern, das, gágogás.
Gaden, der, ein Behältniß für Sachen, tartó, a' miben valamit tartanak; beſ. ein Stockwerk, emelet, kontignáczió.
Gähnen, ásítni.
Gähnen, das, ásítás.
Gähren, pezsegni, forrani, forrni kezdeni, mint a' bor; megkelni, mint a' kovász; zúgni, zúgolódni, mint a' békételen nép.
Gähren, das, die Gährung, pezsgés, forrás, megforrás, megkelés, t. i. a' kovász megkelése; trop unruhige Bewegung, lázzadó mozgás, háborgás, zendülés, zenebonáskodás.
Gährungsmittel, das, savanyító t. i. kovásznak.

Digitized by Google

Gällen, csengeni, csendülni, megcsendülni; die Ohren gällen mir, a' füleim csengenek.
Gänge, adj., kelő, kelendő, járó; Gänge und Gebe, forgó, járó, p. o. pénz.
Gängelband, das, jártató kötő, a' járni kezdő kis gyermekeknek.
Gängeln, ein Kind, a' kis gyermeket kötőn jártatni.
Gängelwagen, der, járató v. járó kocsi, a' kis gyermekeknek számára.
Gänschen, das, liba, zsiba, ludacska.
Gänseaar, Gänseadler, der, fekete sas.
Gänseauge, das, felhozóidéző jel a' könyvnyomtatóknál.
Gänseblume, die, százszorszép rükercz.
Gänsebraten, der, lúdsült, lúdhús pecsenye.
Gänsei, das, lúdtojás.
Gänsefeder, die, lúdtoll.
Gänsefett, das, lúdzsír.
Gänsefleisch, das, lúdhús.
Gänseflügel, der, lúdszárny.
Gänsefuß, der, lúdláb; ein Kraut, libatopp, laboda, lúdlábfű.
Gänsegekröse, das, das junge von der Gans, lúdaprólék.
Gänsegeschrei, das, lúdgágogás.
Gänsehirt, der, lúdpásztor.
Gänsekeule, die, lúdczomb.
Gänsekiel, der, lúdtoll.
Gänselaus, die, lúdtetű.
Gänseleber, die, lúdmáj.
Gänseapfel, die, papsajt mályva, kereklevelű mályva.
Gänserich, Ganauser, Ganser, der, gúnár; ein Kraut, liba pimpó, lúd pimpó.
Gänseschmalz, das, lúdzsír.
Gänseschwarz, das, lúdaprolék fekete lév.
Gänsestall, der, lúdól.
Gänsewein, der, lúdbor, az az, víz.
Gänzlich, adj., egész, teljes, minden; adv. egészen, teljességgel.
Gärtchen, das, kertecske, kis kert.
Gärtner, der, kertész; ein Kunst-Blumen-Gärtner, virágkertész; Küchen-Gärtner, konyhakertész; Baum-Gärtner, fakertész.
Gärtnerei, die, kertészség.
Gäschen, tajtékzani, habzani.
Gäscht, der, tajték.
Gäspe, die, ein Maas, was man in beiden zusammengehaltenen hohlen Händen fassen kann, két öszvemarok; eine Gäspe Mehl, két öszvemarok liszt.
Gäßchen, das, útszácska, köz, közle, sikátor.
Gäten, gyomlálni; mit der Hacke gäten, irtani t. i. irtó kapával.
Gäten, das, gyomlálás; mit der Hacke, irtás.
Gäter, der, gyomláló.
Gäthacke, die, irtókapa, gyomlálóvas.
Gätlich, adj., st. bequem, alkalmatos; mittelmäßig, középszerű.
Gaffel, die, st. Abgabe, adó.
Gaffen, bámúlni, száját tátni, szájongani, szemét mereszteni valamire.
Gaffen, das, bámulás, szájongás.
Gaffer, der, bámúló, szájongó.
Gahre, die, megkelés, a' tésztának megkelése; ein Sauerteig mit Hopfen und Kleyen vermischt, komlóskorpa, kovász, poshasztó; élesztő p. o. serélesztő.
Gakſen, kodácsolni, kárálni, mint a' tyúk.
Galan, der, szerető, mátka.
Galant, adj., artig, jeles, modos, nyájas; st. prächtig, pompás, díszes; adv. jelesen, módosan, nyájasan, pompásan; st. verliebt, szerelmes; adv. szerelmesen.
Galanterie, die, Artigkeit, jelesség, módosság, nyájasság, magakedveltetés; Pracht, fénypompa, fényesség, ékesség; Putz, öltözetbeli ékesség.
Galanteriehändler, der, ékességáros, pompaportékaáros, pompamív- v. csecsebecseáros.
Galanterie-Handel, der, ékességárosság, pompaportékákkal való kereskedés, pompamívárosság.
Galanteriewaare, die, pompa- v. ékességbeli portéka.
Galeere, die, gálya.
Galeeren-Sklave, der, gályarab.
Galeerenſtrafe, die, gályarabbüntetés.
Galeotte, die, galeot nevű hajó.
Galgen, der, akasztófa, törvényfa.
Galgenberg, der, akasztófadomb.
Galgendieb, der, Galgenſcheim, Galgenſchwengel, akasztófáravaló, gazember.
Galimatbias, der, Wortgewirr, értetlen v. hijjábanvaló beszéd, zűrzavar v. öszvevisszabeszéd, a' minek se eleje se utólja.
Galitzſtein, der, gáliczkő.
Galla, die, Hofpracht oder Feſt, pompa, innepi pompa, udvari pompa tartás; in Galla ſeyn, erſcheinen, d. i. in feſtlicher Kleidung, pompa öltözetben lenni, v. jelenni meg.

Digitized by Google

Gallakleid, das, pompa öltözet, v. köntös, innepi köntös v. pomparuha.
Gallapfel, der, gubó, gubacs, gubics, suska.
Gallatag, der, pompanap, innepnap.
Gallatracht, die, pompaöltözet.
Galle, die, epe; trop. die Galle läuft ihm über, felháborodik az epéje; ſt. Zorn, méreg, harag, bosszúság; ein Auswuchs unter der Zunge der Pferde, pók, lónyavalya.
Gallen, mit Galläpfeln zubereiten, z. B. die Seide, gubacs lévbe mártani p. o. selymet.
Gallenbitter, adj., keserű mint az epe, epéskeserű
Gallenblase, die, epehójag.
Gallenfieber, das, epesárhideglelés.
Gallenfluß, der, epesáros hasmenés.
Gallenkolik, die, epesáros kólika.
Gallenkrankheit, die, epesáros betegség.
Gallenruhr, die, epesáros hasmenés.
Gallenstein, der, epekő.
Gallensucht, Gallsucht, die, sárgaság.
Gallensüchtig, adj., sárgaságban lévő.
Gallentrank der, epésital.
Gallerie, die, folyosó, fogódzó; Bilder-Gallerie, képes tár; ein bedeckter Gang, fedett tornácz.
Gallerte, die, Sulze, kocsonya, fagylalt.
Galone, die, kihányás, borítás a' ruhán, p. o. aranysujtással v. borítással.
Galoniren, paszamánnal, aranysujtással megboritni.
Galopp, der, vágtatás, habókolás, kalopirozás.
Galoppiren, vágtatni, sebes habókolva menni, v. lovagolni, kalopirozni.
Ganerbe, der, Miterbe, örökségi osztályostárs.
Gang, der, das Gehen, menés, járás, menetel; die Bewegung lebloser Dinge, z. B. einer Uhr u. dgl. járás, menés, forgás, p. o. az óra járása, malom forgása; Fortgang einer Sache, menetele, folyamatja valamelly dolognak; einer Sache ihren Gang lassen, meghagyni a' dolgot a' maga folyamatjában; ſt. Art und Weise, út, mód valamire; ein jeder befolgt seinen Gang, kiki követi a' maga útját; Ort, wo man geht, járás, járó hely, út, ösvény, p. o. az erdőben, kertben; von Speisen, so viel als auf einmal aufgesetzt wird, egy fogás étel; in der Mühle, kerék, járó kerék a' malomban; eine Mühle mit zwei, drei Gängen, két, három kerekű malom; ſt. Canal, csatorna, földalatti menetel
Gangaader, die, (Bergb.), érczér neme a' bányában.
Gangbar, adj., z. B. ein Weg, mehető, járható t. i. út; wo häufig gegangen wird, járt p. o. út, a' mellyet igen járnak; trop. gebräuchlich, já-ó, kelő, kelendő; gangbare Münze, járó pénz; gangbare Waare, kelendő portéka.
Gangbarkeit, die, járhatóság, járás, p. o. pénz járása, kelőség, kelendőség, a' portéka kelése.
Gans, die, pl. die Gänse, lúd; eine zahme — wilde Gans, szelid — vad lúd; trop. eine dumme Gans, bangó, bohó, ostoba; Gans, die, d. i. ein Bündel, Büschel, csomó, kötet, nyaláb; in Eisenhütten, eine Masse von geschmolzenem Eisen, öntött vasgerenda.
Gante, der, kaloda.
Ganz, adj., egész; trop. vortrefflich, tökélletes, derék, jeles; du bist ein ganzer Mann, derék fi v. ember vagy; ſt. völlig, vollständig, teljes, egész; zwanzig ganze Jahre, egész húsz esztendeig; gänzlich, insgesammt, egész, mint együtt; seine ganze Familie, az egész familiája; von ganzem Herzen, teljes szívemből v. szívedből; adv. egészen, teljeséggel; ganz und gar nicht, teljességgel nem, éppen nem; ganz gewiß, minden bizonnyal; ſt. sehr, nagyon, igen; ganz wohl! igen jól van, helyesen! ganz wohl (als Antwort auf einen Auftrag), értem.
Ganze, das, az egész, az egész dolog, minden; im Ganzen, általjában véve; der Handel im Ganzen, nagyjában való kereskedés.
Ganzhufig, adj., merökörmü, egészkörmű.
Gar, adj., fertig, zubereitet, kész, bej. von Speisen, wenn sie gehörig gekocht sind, jól megfött; adv. gänzlich, völlig, egészen; sehr, felette, nagyon, igen; gar nicht, teljességgel nem; gar zu groß, felette nagy; warum nicht gar! ich dachte gar! de hogy! lehetetlen, éppen bizony, mit beszélsz.
Garant, der, kezes.
Garantie, die, kezesség.
Garantiren, etwas, kezes lenni, kezességet vállalni magára valamiért.

Digitized by Google

Garaus, das, vég, véghezvitel, elvégzés; végromlás v. veszély.

Garbe, die, kéve; Garben binden, kévét kötni.

Garde, die, testőrzősereg, v. katonák.

Garderobe, die, Kleiderkammer, köntös kamara, ruhatartó; ſt. Kleider, ruházatok, köntösök, sokféle öltözetek.

Gardine, die, kárpit, firhang.

Gare, die, Dünger, trágya, ganéj; bei den Gerbern die Zubereitung, kikészítés, kitímárlás, megkészítés.

Garerz, das, tisztált réz.

Garkoch, der, piaczi szakács, ételáros.

Garküche, die, ételáros bolt, piaczi konyha.

Garn, das, Fäden aus Flachs ꝛc. geſponnen, fonál; von Flachs, lenfonál; ſt. Netz, háló, fonálháló; für Fiſcher, halászháló.

Garnbaum, der, zugolyfa, a'szövőszéken.

Garnbleiche, die, fonálfejérítő.

Garnele, die, ollótlan rák.

Garnhändler, der, fonáláros, fonállal kereskedő.

Garnhandel, der, fonálárosság, fonállal kereskedés.

Garnhaſpel, die, gombolyító.

Garnknaul, der, gombojag fonál

Garnreuſe, die, fonálvasra, teszi veszi.

Garnſammler, der, fonálvevő.

Garnſpinner, der, fonó.

Garnweber, der, takács.

Garſtig, adj., beſchmutzt, mocskos, bémocskolt; häßlich, rút, csunya, ocsmány, undok; adv. rútúl, csunyáúl, ocsmányúl.

Garten, der, pl. die Gärten, kert; einen Garten anlegen, kertet csinálni; bauen, kertészkedni.

Gartenarbeit, die, kerti munka.

Gartenbau, der, kertészség, kertészkedés.

Gartenbeet, das, ágy, veteményes ágy.

Gartenblümchen, das, kerti virágocska.

Gartenblume, die, kerti virág.

Gartenbuch, das, kertészkönyv.

Gartendieb, der, kerti tolvaj.

Gartenerbſe, die, kerti borsó.

Gartenerde, die, kerti termő föld.

Gartenfrucht, die, kerti termés.

Gartengewächs, das, kertivetemény v. növevény.

Gartengras, das, kertifű.

Gartenhaus, das, kerti múlatóház, kerti ház.

Gartenkreſſe, die, kerti zsazsa, saláta, torma.

Gartenkunſt, die, kertészség, kertész mesterség.

Gartenland, das, kertnek való föld.

Gartenlaube, die, kerti leveles szín.

Gartenmauer, die, kertfal, kertkerítés.

Gartenmelde, die, német paréj, labodaparéj, ízetlen laboda.

Gartenmeſſer, das, kertészkés.

Gartenmohn, der, kertimák.

Gartenmünze, die, kertiménta, fodor ménta.

Gartennelke, die, pompás szegfű.

Gartenneſſel, die, kerti csalán.

Gartenraute, die, kerti ruta.

Gartenſalat, die, kerti saláta.

Gartenſchnecke, die, kerti csigabiga.

Gartenſpinne, die, kerti pók.

Gartenzaun, der, kert kerítése v. sövénye.

Gas, das, eine Luftart, gőzszesz, levegőszesz; savanyúságszesz a'testekben.

Gaſſe, die, útsza; eine ſchmale Gaſſe, keskeny v. szűk útsza; Gaſſe, welche die Soldaten bilden, katonasor v. katonarend; Gaſſe laufen, megvesszőztetni.

Gaſſenbettler, der, útszán ülő, v. álló kóldús.

Gaſſenbube, der, Gaſſenjunge, tanúlatlan paraszt gyermek.

Gaſſenbauer, der, parasztdal.

Gaſſenhund, der, kóborlókutya.

Gaſſenlaufen, das, (als Strafe bei den Soldaten), vesszőzés, farmatringozás.

Gaſſenlied, das, paraszt dal v. nóta.

Gaſt, der, pl. die Gäſte, vendég, jövevény, idegen; jeder zum Speiſen Geladene, vendég; jemanden auf ein Mittags- oder Abendeſſen zu Gaſte bitten, valakit ebédre v. vacsorára hívni, elhívni; ſeyn Sie heute mein Gaſt, legyen az Úr ma az én vendégem, v. ebédeljen v. vacsoráljon ma az Úr nálam; ungebethene Gäſte, hívatlan vendégek.

Gaſtbett, das, vendégágy.

Gaſtfrei, adj., vendéglő, vendégszerető; adv., vendégszerető módon, nyájasan, szivesen.

Gaſtfreiheit, die, vendéglés, gazdálkodás, vendégszeretés.

Gaſtfreund, der, der eingeladen wird, vendég, ebédre v. vacsorára hívott vendég; der einladet, vendégszerető, gazdálkodó.

Gaſtfreundſchaft, die, vendégszeretés, megvendéglése a' vendégnek, gazdálkodás.
Gaſtfreundſchaftlich, adj., gazdálkodó, vendégelni szerető; adv., barátságosan, szívesen.
Gaſtgeber, Gaſtwirth, der, vendégfogadós.
Gaſthaus, das, Gaſthof, der, vendégfogadó; als Speiſehaus, vendéglőház.
Gaſtiren, vendégelni, megvendégelni.
Gaſtmahl, das, vendégség.
Gaſtrecht, das, vendégi juss.
Gaſtſtube, die, vendégszoba.
Gaſtwirth, der, fogadós, vendégfogadós.
Gaſtwirthin, die, fogadósné.
Gaſtzimmer, das, vendégszoba.
Gatte, der, d. i. Ehemann oder Frau, hitestárs, hitves; Ehemann, férj.
Gatten, überhaupt vereinigen, verbinden, egyesülni, egyé lenni; ſich gatten, paaren, begatten von Thieren, párzani, bakzani, párasodni.
Gatter, das, rostély, vasrostély.
Gatterthor, das, rostélyos kapu.
Gatterthür, die, rostélyos ajtó.
Gattinn, die, feleség, hitves, hitestárs.
Gattung, die, st. Art, nem; st. Abart, faj, fajta; von verſchiedener Gattung, különbféle, sokféle.
Gau, der, das Land, im Gegenſatze der Stadt, falu; ein Bezirk, tartomány, darabföld.
Gauch, der, ein Geck, bolond, szeles bolond.
Gauchbart, der, bakszakálfű.
Gauche, die, unreine Flüſſigkeiten, genyetség.
Gauchheil, das, ein Kraut, tikszem, tyúkszem, tyúkbegy.
Gaudieb, der, zsivány, tanúlt tolvaj.
Gaukelei, die, szemfényvesztés, alakosság.
Gaukelhaft, adj., alakos; szemfényvesztő, csalárd; adv. alakosi v. szemfényvesztő módon, csalárdúl.
Gaukeln, alakoskodni, csalni, a' szemfénnyét elvenni, elveszteni t. i. alakosság által.
Gaukelſpiel, Gaukelwerk, das, szemfényvesztés.
Gaukler, der, szemfényvesztő, alakos.
Gaukleriſch, adj., szemfényvesztői, alakosi; adv. szemfényvesztő módon, alakosan.
Gaul, der, Pferd, ló.
Gaum, Gaumen, der, szájpadlás.
Gaumenbein, das, szájpadláscsont.
Gauner, der, zsebelő zsivány, tanúlt tolvaj, ravasz tolvaj.
Gaunerſprache, die, tolvajnyelv.
Gazelle, die, ein Thier, zerge; rerna.
Geäder, das, d. i. die Adern, erek, erezet a' testben.
Geäß, das, Futter, takarmány, eleség a' marhának.
Geartet, adj., beſchaffen, alkatott, miniműségű, úgy termett; gut geartet, jó erkölcsű.
Gebäck, das, was gebacken wird, egyszeri sütés; Gebackenes, sütemény.
Gebälk, das, gerendázat.
Gebären, szülni, gyermeket hozni a' világra; geboren werden, születtetni, a' világra lenni; gebären wollen, vajúdni, szülni akarni, szülő félben lenni; geboren, született.
Gebären, das, szülés.
Gebärerinn, die, szülő anya.
Gebärmutter, die, méh.
Gebärſtuhl, der, szülő szék.
Gebäu, Gebäude, das, épület.
Gebauer, das, kaliczka.
Gebauſche, das, kebel.
Gebe, gáng und gebe, forgó, járó t. i. pénz.
Gebefall, d. i. Dativ, harmadik ejtés.
Gebein, das, csont, tetem; die Gebeine, csontjai, tetemei valakinek.
Gebeiße, das, marakodás.
Gebelle, das, ugatás.
Geben, adni; st. ſchenken, ajándékozni, adni; oda v. általadni, adni p. o. férjhez valakinek a' leányát; mittheilen, közleni, adni p. o. jó tanácsot; oft geben, adogatni; Achtung geben, figyelmezni; Feuer geben, tüzet adni, lőni; ſich geben, engedni, alább hagyni valamiben, megadni magát; ſich Mühe geben, igyekezni, iparkodni, utánna járni; st. geſchehen, da ſeyn, z. B. was gibt es? mi dolog? mi baj? was gibts Neues? mi újság? gibts nichts Neues? nincs valami újság? — st. hervorbringen, lenni belőle, teremni, adni; z. B. die Bäume geben gute Balken, ezekből a' fákból jó gerendák lesznek, válnak; dieſe Bäume geben vieles Obſt, ezek a' fák sok gyümölcsöt teremnek; nicht achten, z. B. auf jemandes Worte nichts geben, semmit sem hajtani valaki szavára.
Geben, das, adás.
Gebenedeiet, adj., áldott.
Geber, der, adó.

Digitized by Google

Geberde, die, taghordozás, tagjártatás, tagmozdúlás.
Geberdekunſt, die, tagjártatás mesterſége p. o. az ékesszóllásban.
Geberden, ſich, tagjait jártatni, hordozni v. mozgatni; ſich betragen, magát viselni.
Geberdenſprache, die, mutogató beszéd, beszéllés mutogatás által.
Geberinn, die, adó t. i asszony, leány.
Gebet, das, pl. die Gebete, imádság, könyörgés, fohászkodás; ein Gebet verrichten, könyörögni, imádkozni.
Gebetbuch, das, imádságos könyv, könyörgéses könyv.
Gebetchen, das, imádságocska, fohászkodás.
Gebetsformel, die, imádság forma.
Gebett, das, ágybeli, egy ágybeli készület.
Gebettel, das, kóldúlás.
Gebieten, d. i. befehlen, parancsolni; ſt. beſchließen, végezni, rendelni.
Gebieter, der, parancsoló t. i. úr.
Gebieterinn, die, parancsoló, t. i. asszony.
Gebieteriſch, adj., parancsoló, hatalmas, kénszerítő; adv. parancsolólag, parancsolva, hatalmasan, parancsoló módon.
Gebieth, das, der Zuſtand, da man andern zu gebiethen hat, hatalom, birtok; Bezirk, worüber man zu gebieten hat, környék, tájjék, vidék; trop. die Grenze, z. B. das Gebiet der Beredſamkeit, az ékesszóllás határa; das unermeßliche Gebiet des Wiſſens, a' tudásnak megmérhetetlen határa.
Gebinde, das, ige, egy ige, az az, húsz v. negyven szál p. o. czérna, fonál; kötés módja, kötés, kötet; bei Fäſſern, abroncsozat, oder ſt. Faß, hordó.
Gebirge, das, hegység, hegyek, bérczek, hegyvölgy; die Gegend um die Gebirge, hegyally; z. B. das Tokayer Weingebirge, hegyallya; bei Bergsleuten, jedes Geſtein, bányászna, bányászat.
Gebirgig, adj., voll Gebirge, hegyes, hegyesvölgyes; z. B. gebirgige Gegenden, hegyesvölgyes tájjékok, hegyes tartományok.
Gebirgiſch, adj., auf Gebirgen befindlich, hegyi, hegyrőlvaló.
Gebirgsbewohner, der, hegy lakosa, hegy tájjék lakosa.
Gebiß, das, an dem Zaume, zabola, zabla; ein Gebiß anlegen, felzabolázni p. o. a' lovakat; die Zähne, fogak.
Gebloke, das, bégetés, bőgés.
Geblümt, adj, virágos, habos p. o. ruha, matéria; trop. eine geblümte Art zu reden, czifrázott beszéd módja.
Geblüt, das, ſt. Blut, vér; z. B. von edlem Geblüt herſtammen, nemes vérből származni; ſt. Verwandtſchaft, vérség, atyafiság.
Gebot, das, ſt. Befehl, parancsolat; die zehn Gebote Gottes, az Istennek tíz parancsolatja; in der Auction, im Handel, ígérés p. o. a' portékáért v. kótyavetyén; ein Gebot thun, ígérni valamiért, p. o. az alkuvásban v. kótyavetyében.
Gebräme, das, prém.
Gebräuchlich, adj., szokott, szokásban lévő; adv. szokás szerént.
Gebräuchlichkeit, die, szokásbanlétel.
Gebräude, das, egyszeri főzés t. i. ser.
Gebraten, adj., sült; adv. sülve.
Gebratenes, ein, sült, sült pecsenye.
Gebrauch, der, die Benutzung, haszonvétel, használás, haszonra fordítás; Gebrauch machen von etwas, haszmát venni valaminek; ſt. Gewohnheit, Sitte, szokás, bévett szokás; im Gebrauche ſeyn, szokásban lenni; der Gebrauch bringt es mit ſich, úgy a' szokás, az a' szokás, úgy hozza a' szokás magával; er hat es im Gebrauche, megszokta, szokása; aus dem Gebrauche kommen, kimenni a' szokásból.
Gebrauchen, használni venni valaminek, használni v. használára fordítni valamit, élni valamivel; Gewalt gebrauchen, erőszakkal bánni valakivel; Arznei gebrauchen, orvossággal élni; Vorſicht gebrauchen, vigyázva bánni valamivel.
Gebrauſe, das, zaj, zajgás, vihar.
Gebrechen, mangeln, fehlen, nem lenni, fogyatkozást látni valamiben, hijjával lenni valaminek, fogyatkozást szenvedni valamiben; es gebricht, nincs; es wird uns an nichts gebrechen, semmiben sem szenvedünk fogyatkozást.
Gebrechen, das, der Mangel, nem létel, fogyatkozás; Fehler, hiba, fogyatkozás.
Gebrechlich, adj., am Körper, gyenge, erőtlen, hibás; fehlerhaft, hijjános, fogyatkozásos.

Digitized by Google

Gebrechlichkeit, die, gyengeség, erőtlenség; hijjánosság, fogyatkozás, hiba.
Gebrüder, die, testvérek, több férjfi, testvérek együtt.
Gebrüll, das, ordítás, oroszlán v. szamár ordítása; bőgés, p. o. marha bőgés.
Gebrumme, das, morgás.
Gebühr, die, Verbindlichkeit, Pflicht, illendőség, illendő kötelesség; nach Gebühr, a' mint illik; was man von jemanden fordern kann, tartozás; der Obrigkeit ihre Gebühr bezahlen, megfizetni a' felsőségnek a' mivel tartozik valaki.
Gebühren, ſich, d. i. ſich ſchicken, illeni, illendőnek lenni; ſt. zukommen, illetni, hozzá illeni.
Gebührend, gebührlich, adj., illendő, méltó, illő; ſchuldig, verdient, érdemlett; tartozó; adv. illendően, illendőképpen, méltán; tartozásképpen.
Gebünde, das, d. i. Weinfäſſer, größere und kleinere, kissebb v. nagyobb edény v. hordó.
Gebund, das, ſt. Bund, csomó.
Gebürtig, adj., született, születésére nézve való, fi; woher iſt er gebürtig? honnan való? hovávaló fi? hol született?
Gebüſch, das, bokros, bokros hely, csalit; bokor, bokrok.
Geburt, die, szülés; eine ſchwere Geburt haben, nehezen szülni; das geboren werden oder ſeyn, születés, születtetés; älter, jünger, der Geburt nach, születésére nézve idősebb, ifjabb; ſt. Geſchlecht, Stamm, nemzetség, nem, származás, születés, familia; ſt. Urſprung, eredet, kezdet; was geboren wird, magzat, gyermek; eine unzeitige Geburt, idétlen gyermek v. szülés, szülemény.
Geburtsadel, der, benneszületett nemesség.
Geburtsbrief, der, születési bizonyságlevél.
Geburtsfehler, der, benneszületett hiba.
Geburtsfeſt, das, születésnap, születés innepe.
Geburtsgedicht, das, születésnapi versezet.
Geburtsglied, das, szeméremtest.
Geburtsgöttin, die, a' születés istenaszszonya.
Geburtshelfer, der, bábaorvos v. doktor, szülész.
Geburtshelferinn, die, bába.
Geburtshülfe, die, szülés könnyebbítése, bábáskodás a' szülő asszony körül.
Geburtsjahr, das, születés esztendeje.
Geburtskuchen, der, burok.
Geburtslied, das, születési versezet, születés napi dall.
Geburtsort, der, születéshely.
Geburtsſchmerzen, die, pl. szülésfájdalmai, vajudó fájdalmak.
Geburtsſtadt, die, születés városa, haza, hazaváros.
Geburtsſtunde, die, születés órája.
Geburtstag, der, születésnapja; den Geburtstag feyern, feſtlich begehen, a' születése napját tartani v. innepleni; mein Geburtstag, a' születésem napja.
Geburtswehen, die, pl. vajudó fájdalmak, szülés fájdalmai.
Geburtszeit, die, szülés ideje.
Geck, der, die Naht der Hirnſchale, a' kaponya öszvevarrása; trop. den Geck ſtechen, nevetségessé tenni valakit, tréfát űzni valakiből; ſt. Narr, esztelen, eszelős, bolond, szeles bolond.
Gedacht, említett, ſ. denken, gedenken.
Gedächtniß, das, emlékezet, emlékeztető tehetség, emlékezés, megemlékezés valamire; ein gutes Gedächtniß haben, jó emlékezettel bírni; Erinnerung, emlékezet, emlékeztetőerő, v. tehetség, megemlékezés valamiről; ſt. Denkmal, emlék.
Gedächtnißfehler, der, emlékezethiba, v. hibája.
Gedächtnißmünze, die, emlékeztető pénz.
Gedächtnißſäule, die, emlékezet oszlop.
Gedächtnißſchrift, die, emlékezetre való írás.
Gedächtnißtag, der, emlékezet nap.
Gedanke, der, gondolat, pl. gondolatok; ſ. Begriff, beſ. der in Worten liegt, gondolkozás, értelem, gondolat; Gedanken errathen, kitalálni gondolatját; ſt. Meinung, vélekedés, vélemény; auf andere Gedanken kommen, más gondolatra jönni, megváltoztatni gondolatját, vélekedését; das iſt mein Gedanken, én így vélekedem, v. gondolkodom; ſt. Satz, mondás; ein ſcharfſinniger, paſſender, richtiger Gedanke, elmés v. éles, helyes, dologra illő mondás; ſt. Vermuthung, gyanítás; da er auf den Gedanken kam, daß ꝛc., gyanítván, hogy ée.; ſt. Entſchließung, Vorſatz, feltétel, szandék; ich gehe mit dem Gedanken um zu verreiſen, ollyan

szándékkal vagyok, hogy el útazok; ſich Gedanken machen, d. i. Kummer und Sorgen, gonddal veszödni, gondban törni a' fejét.

Gedankenfolge, die, egymásból folyó gondolatok v. mondások.

Gedankenleer, adj., z. B. ein Menſch, üresfejü ember, a' ki keveset gondolkozik, buta; z. B. eine Schrift, üres munka.

Gedankenlos, adj., gondolatlan; adv. gondolatlanúl.

Gedankenloſigkeit, die, gondolatlanság.

Gedankenreich, adj., gondolatokkal teljes; gondolkozó.

Gedankenreihe, die, egymásután következő gondolatok, mondások.

Gedankenſtrich, der, ein Zeichen (—), gondolatvonás; figyelem jel.

Gedankenvoll, adj., gondolatokkal teljes.

Gedärm, das, oder die Gedärme, bél, belsőrészek.

Gedeck, das, fedél; terített asztal egy személyre; eine Tafel von 12 Gedecken, tizenkét személyre terített asztal; terítő asztali készület, t. i. abrosz és asztalkeszkenők.

Gedeihen, d. i. wachſen, fortkommen, von Menſchen, Thieren, nöni, tenyészni, mint a' marha 's a' t.; ſt. nützen, hasznos lenni, használni, foganatos lenni; glücklich ſeyn, trop. diszleni, virágzani; gerathen, z. B. die Saat gedeihet, diszlik az élet; gereichen, z. B. zum Nutzen, Vortheil gedeihen, hasznára, javára lenni, válni; das gedeihet ihm zur Ehre, ez neki becsületére válik.

Gedeihen, das, f. Wachsthum, nevekedés, tenyészés; Nutzen, haszon, foganat; Erfolg, elömenetel, diszlés; boldogúlás.

Gedeihlich, adj., hasznos, foganatos; nährend, tápláló, tenyésztető; kivánt, szerencsés; adv., hasznosan, foganatosan; táplálva, jól, szerencsésen.

Gedenken, ſt. denken, gondolni; ſich erinnern, emlékezni valamire, megemlékezni; nicht mehr an etwas gedenken, valaminek többé eszébe sem jutni; erwähnen, említni, elöhozni, valakit v. valamit; ſt. hoffen, gondolni, reményleni; f. Willens ſeyn, akarni, igyekezni, szándékozni

Gedenken, das, emlékezés; bei Menſchen Gedenken, a' mennyire az emberek emlékezhetnek.

Gedicht, das, ſt. Erdichtung, költemény; als poetiſches Product, vers, versezet.

Gedichtchen, das, rövid versezet.

Gediegen, adj., z. B. Gold, Silber, csupa, tiszta a' mint termett p. o. arany, ezüst, természarany, természezüst; trop. igaz, igazi, valóságos.

Gedinge, das, Vertrag wegen etwas, alku p. o. portékára, munkára, alkudozás; Lohn, kialkudt bér v. ár.

Gedoppelt, adj., ſt. doppelt, kettős.

Gedränge, das, das Drängen, tolongás; im Gedränge ſeyn, tolongásban lenni, szorongatni; ein Haufe, tolongó sokaság; trop. es iſt kein Gedränge nach der Waare, d. i. wird nicht geſucht, nem igen kapják v. kapkodják ezt a' portékát; Noth, szorúltság, szükség; im Gedränge ſeyn, megakadni, nem tudni magán segítni.

Gedrängt, adj., sürü, tömött; z. B. Schreibart, rövid p. o. irásmód; adv. tömötten, sürün, röviden, rövidre szorítva.

Gedrängtheit, die, in der Schreibart, im Ausdrucke, rövidség, tömöttség, p. o. az irásban, beszédben.

Gedrungen, adj., zuſammengepreßt, összeszorított, tömött, sürü; genöthiget, kényszerített, kéntelen; adv. kéntelenittetvén, kéntelenül, kényszerittetett.

Geduckt, adj., d. i. gebückt, z. B. gehen, legugolva menni, lebukott; adv. lebukva, leguggolva.

Geduld, die, türés, türedelem, béketürés; mit Geduld, békével; die Geduld verlieren, nem győzni valamit béketüréssel; ſt. Verbleiben, maradás; ſt. Warten, várakozás; Geduld haben, várakozni; Geduld! várokozz v. várj! várni kell, megállj, várj csak.

Gedulden, ſich, d. h. ruhig ſeyn, csendességben v. békével lenni, békességes türéssel szenvedni v. várni valamit; Gedulden Sie ſich, legyen békével az Ur; f. warten, varákozni, várni, veszteglenni.

Geduldig, adj., türő, béketürő, szelíd, türedelmes; adv. békével, béketüréssel.

Gedunſen od. aufgedunſen, felpöffedt.

Geeignet, adj., zu etwas, való valamire, alkalmatos, termett, született.

Geeſt, die, hohes Land, welches daher trocken und unfruchtbar iſt, ponk, halmos hely.

Digitized by Google

Gebrechlichkeit, die, gyengeség, erőtlenség; hijjánosság, fogyatkozás, hiba.
Gebrüder, die, testvérek, több férjfi, testvérek együtt.
Gebrüll, das, ordítás, oroszlán v. szamár ordítása; bögés, p. o. marha bögés.
Gebrumme, das, morgás.
Gebühr, die, Verbindlichkeit, Pflicht, illendőség, illendő kötelesség; nach Gebühr, a' mint illik; was man von jemanden fordern kann, tartozás; der Obrigkeit ihre Gebühr bezahlen, megfizetni a' felsőségnek a' mivel tartozik valaki.
Gebühren, ſich, d. i. ſich ſchicken, illeni, illendőnek lenni; ſt. zukommen, illetni, hozzá illeni.
Gebührend, gebührlich, adj., illendő, méltó, illő; ſchuldig, verdient, érdemlett; tartozó; adv. illendően, illendőképpen, méltán; tartozásképpen.
Gebünde, das, d. i. Weinfäſſer, größere und kleinere, kissebb v. nagyobb edény v. hordó.
Gebund, das, ſt. Bund, csomó.
Gebürtig, adj., született, születésére nézve való, fi; woher iſt er gebürtig? honnan való? hovávaló fi? hol született?
Gebüſch, das, bokros, bokros hely, csalit; bokor, bokrok.
Geburt, die, szülés; eine ſchwere Geburt haben, nehezen szülni; das geboren werden oder ſeyn, születés, születtetés; álter, jünger, der Geburt nach, születésére nézve idősebb, ifjabb; ſt. Geſchlecht, Stamm, nemzetség, nem, származás, születés, familia; ſt. Urſprung, eredet, kezdet; was geboren wird, magzat, gyermek; eine unzeitige Geburt, idétlen gyermek v. szülés, szülemény.
Geburtsadel, der, benneszületett nemesség.
Geburtsbrief, der, születési bizonyságlevél.
Geburtsfehler, der, benneszületett hiba.
Geburtsfeſt, das, születésnap, születés innepe.
Geburtsgedicht, das, születésr
sezet.
Geburtsglied, das, szer
Geburtsgöttin, die,
szonya.
Geburtshelfer, d
tor, szülész
Geburtshelfe

Geburtshülfe, die, szülés könnyebbítése, bábáskodás a' szülő asszony körül.
Geburtsjahr, das, születés esztendeje.
Geburtskuchen, der, burok.
Geburtslied, das, születési versezet, születés napi dall.
Geburtsort, der, születéshely.
Geburtsſchmerzen, die, pl. szülésfájdalmai, vajudó fájdalmak.
Geburtsſtadt, die, születés városa, haza, hazaváros.
Geburtsſtunde, die, születés órája.
Geburtstag, der, születésnapja; den Geburtstag feyern, feſtlich begehen, a' születése napját tartani v. innepleni; mein Geburtstag, a' születésem napja.
Geburtswehen, die, pl. vajudó fájdalmak, szülés fájdalmai.
Geburtszeit, die, szülés ideje.
Geck, der, die Naht der Hirnſchale, a' kaponya öszvevarrása; trop. den Geck ſtechen, nevetségessé tenni valakit, tréfát űzni valakiből; ſt. Narr, esztelen, eszelős, bolond, szeles bolond.
Gedacht, említett, ſ. denken, gedenken.
Gedächtniß, das, emlékezet, emlékeztető tehetség, emlékezés, megemlékezés valamire; ein gutes Gedächtniß haben, jó emlékezettel bírni; Erinnerung, emlékezet, emlékeztetőerő, v. tehetség, megemlékezés valamiről; ſt. Denkmal, emlék.
Gedächtnißfehler, der, emlékezethiba, v. hibája.
Gedächtnißmünze, die, emlékeztető pénz.
Gedächtnißſäule, die, emlékezet oszlop.
Gedächtnißſchrift, die, emlékezetre való irás.
Gedächtnißtag, der, emlékezet nap.
Gedanke, der, gondolat, pl. gondolatok; ſ. Begriff, beſ. der in Worten liegt, gondolkozás, értelem, gondolat; Gedanken errathen, kitalálni gondolatját; ſt. Meinung, vélekedés, vélemény; auf andere Gedanken k
men, más gondolatra jönni, m
toztatni gondolatját, véle
das iſt mei
ker

dem
ollyan

szándékkal vagyok, hogy e[illegible]
sich Gedanken machen. L. [illegible]
und Sorgen gondái vesztem, gon-
ban törni a' fejét.

Gedankenfülle, dr. egymásnál sok
gondolatok v. mondások.

Gedankenleer, adj. p. S. ez Mann
üresfejü ember, a' ki sokat gon-
dolkozik, buta; p. S. ez Sache
üres munka.

Gedankenlos, adj., gondolatlan, ar.
gondolatlanul.

Gedankenlosigkeit, dr. gondolatlanság.

Gedankenreich, adj. gondolatokban gaz-
jes; gondolatos.

Gedankenreihe, dr. egymásnak sorok-
kező gondolatok, mondások.

Gedankenstrich, der, ez Zeichen —,
gondolatvonás; ígyenes —.

Gedankenvoll, adj., gondolatokban sok.

Gedärm, das, plur. die Gedärme, ál.
belsőrészek.

Gedeck, das, fedél; terített asztal egy
személyre; eine Tafel von 12 Gede-
fen, tizenkét személyre terített asz-
tal; terítő asztali kendő, l. a
abrosz és asztalkendők.

Gedeihen, v. i. sein, [illegible]
von Menschen, Thieren, Pflanzen, [illegible]
ni, mint a' mezei [illegible]
hasznos lenni, haszonra [illegible]
lenni; gyümölcsöt [illegible]
virágzani; gedeihen, p. S. es gedeiht
gedeihet, dúsuln az [illegible]
p. B. zum Besten, Besten gedeihen,
hasznára, javára lenni, vál. az
gedeihet ihm gar Nichts, a' nem ha-
csületére válik.

Gedeihen, das, a' [illegible]
dés, tenyészés; [illegible]
ganat; Gedeihen, [illegible]
boldogulás.

Gedeihlich, adj., hasznos, [illegible]
nálkozó, [illegible]
vánt, [illegible]
fogzásnak, [illegible]
csem.

Gedenken, [illegible]
lenni, [illegible]
[illegible]

Gebrechlichkeit, die, gyengeség, erőtlenség; hijjánosság, fogyatkozás, hiba.
Gebrüder, die, testvérek, több férjfi, testvérek együtt.
Gebrüll, das, ordítás, oroszlán v. szamár ordítása; bőgés, p. o. marha bőgés.
Gebrumme, das, morgás.
Gebühr, die, Verbindlichkeit, Pflicht, illendőség, illendő kötelesség; nach Gebühr, a' mint illik; was man von jemanden fordern kann, tartozás; der Obrigkeit ihre Gebühr bezahlen, megfizetni a' felsőségnek a' mivel tartozik valaki.
Gebühren, ſich, d. i. ſich ſchicken, illeni, illendőnek lenni; ſt. zukommen, illetni, hozzá illeni.
Gebührend, gebührlich, adj., illendő, méltó, illő; ſchuldig, verdient, érdemlett; tartozó; adv. illendően, illendőképpen, méltán; tartozásképpen.
Gebünde, das, d. i. Weinfäſſer, größere und kleinere, kissebb v. nagyobb edény v. hordó.
Gebund, das, ſt. Bund, csomó.
Gebürtig, adj., született, születésére nézve való, fi; woher iſt er gebürtig? honnan való? hovávaló fi? hol született?
Gebüſch, das, bokros, bokros hely, csalit; bokor, bokrok.
Geburt, die, szülés; eine ſchwere Geburt haben, nehezen szülni; das geboren werden oder ſeyn, születés, születtetés; älter, jünger, der Geburt nach, születésére nézve idősebb, ifjabb; ſt. Geſchlecht, Stamm, nemzetség, nem, származás, születés, familia; ſt. Urſprung, eredet, kezdet; was geboren wird, magzat, gyermek; eine unzeitige Geburt, idétlen gyermek v. szülés, szülemény.
Geburtsadel, der, benneszületett nemesség.
Geburtsbrief, der, születési bizonyságlevél.
Geburtsfehler, der, benneszületett hiba.
Geburtsfeſt, das, születésnap, születés innepe.
Geburtsgedicht, das, születésnapi versezet.
Geburtsglied, das, szeméremtest.
Geburtsgöttin, die, a' születés istenaszszonya.
Geburtshelfer, der, bábaorvos v. doktor, szülész.
Geburtshelferinn, die, bába.
Geburtshülfe, die, szülés könnyebbítése, bábáskodás a' szülő asszony körül.
Geburtsjahr, das, születés esztendeje.
Geburtskuchen, der, burok.
Geburtslied, das, születési versezet, születés napi dall.
Geburtsort, der, születéshely.
Geburtsſchmerzen, die, pl. szülésfájdalmai, vajudó fájdalmak.
Geburtsſtadt, die, születés városa, haza, hazaváros.
Geburtsſtunde, die, születés órája.
Geburtstag, der, születésnapja; den Geburtstag feyern, feſtlich begehen, a' születése napját tartani v. innepleni; mein Geburtstag, a' születésem napja.
Geburtswehen, die, pl. vajudó fájdalmak, szülés fájdalmai.
Geburtszeit, die, szülés ideje.
Geck, der, die Naht der Hirnſchale, a' kaponya öszvevarrása; trop. den Geck ſtechen, nevetségessé tenni valakit, tréfát űzni valakiből; ſt. Narr, esztelen, eszelős, bolond, szeles bolond.
Gedacht, említett, ſ. denken, gedenken.
Gedächtniß, das, emlékezet, emlékeztető tehetség, emlékezés, megemlékezés valamire; ein gutes Gedächtniß haben, jó emlékezettel bírni; Erinnerung, emlékezet, emlékeztetőerő, v. tehetség, megemlékezés valamiről; ſt. Denkmal, emlék.
Gedächtnißfehler, der, emlékezethiba, v. hibája.
Gedächtnißmünze, die, emlékeztető pénz.
Gedächtnißſäule, die, emlékezet oszlop.
Gedächtnißſchrift, die, emlékezetre való írás.
Gedächtnißtag, der, emlékezet nap.
Gedanke, der, gondolat, pl. gondolatok; ſ. Begriff, beſ. der in Worten liegt, gondolkozás, értelem, gondolat; Gedanken errathen, kitalálni gondolatját; ſt. Meinung, vélekedés, vélemény; auf andere Gedanken kommen, más gondolatra jönni, megváltoztatni gondolatját, vélekedését; das iſt mein Gedanken, én így vélekedem, v. gondolkodom; ſt. Satz, mondás; ein ſcharfſinniger, paſſender, richtiger Gedanke, elmés v. éles, helyes, dologra illő mondás; ſt. Vermuthung, gyanítás; da er auf den Gedanken kam, daß ꝛc., gyanitván, hogy ée.; ſt. Entſchließung, Vorſatz, feltétel, szandék; ich gehe mit dem Gedanken um zu verreiſen, ollyan

szándékkal vagyok, hogy el útazok; ſich Gedanken machen, d. i. Kummer und Sorgen, gonddal veszödni, gondban törni a' fejét.

Gedankenfolge, die, egymásból folyó gondolatok v. mondások.

Gedankenleer, adj., z. B. ein Menſch, üresfejű ember, a' ki keveset gondolkozik, buta; z. B. eine Schrift, üres munka.

Gedankenlos, adj., gondolatlan; adv. gondolatlanúl.

Gedankenloſigkeit, die, gondolatlanság.

Gedankenreich, adj., gondolatokkal teljes; gondolkozó.

Gedankenreihe, die, egymásután következő gondolatok, mondások.

Gedankenſtrich, der, ein Zeichen (—), gondolatvonás; figyelem jel.

Gedankenvoll, adj., gondolatokkal teljes.

Gedärm, das, oder die Gedärme, bél, belsőrészek.

Gedeck, das, fedél; terített asztal egy személyre; eine Tafel von 12 Gedecken, tizenkét személyre terített asztal; terítő asztali készület, t. i. abrosz és asztalkeszkenők.

Gedeihen, d. i. wachſen, fortkommen, von Menſchen, Thieren, nöni, tenyészni, mint a' marha 's a' t.; ſt. nützen, hasznos lenni, használni, foganatos lenni; glücklich ſeyn, trop. diszleni, virágzani; gerathen, z. B. die Saat gedeihet, diszlik az élet; gereichen, z. B. zum Nutzen, Vortheil gedeihen, hasznára, javára lenni, válni; das gedeihet ihm zur Ehre, ez neki becsületére válik.

Gedeihen, das, f. Wachsthum, nevekedés, tenyészés; Nutzen, haszon, foganat; Erfolg, előmenetel, diszlés; boldogúlás.

Gedeihlich, adj., hasznos, foganatos; nährend, tápláló, tenyésztető; kivánt, szerencsés; adv., hasznosan, foganatosan; táplálva, jól, szerencsésen.

Gedenken, ſt. denken, gondolni; ſich erinnern, emlékezni valamire, megemlékezni; nicht mehr an etwas gedenken, valaminek többé eszébe sem jutni; erwähnen, említni, előhozni, valakit v. valamit; ſt. hoffen, gondolni, reményleni; f. Willens ſeyn, akarni, igyekezni, szándékozni

Gedenken, das, emlékezés; bei Menſchen Gedenken, a' mennyire az emberek emlékezhetnek.

Gedicht, das, ſt. Erdichtung, költemény; als poetiſches Product, vers, versezet.

Gedichtchen, das, rövid versezet.

Gediegen, adj., z. B. Gold, Silber, csupa, tiszta a' mint termett p. o. arany, ezüst, természarany, természezüst; trop. igaz, igazi, valóságos.

Gedinge, das, Vertrag wegen etwas, alku p. o. portékára, munkára, alkudozás; Lohn, kialkudt bér v. ár.

Gedoppelt, adj., ſt. doppelt, kettős.

Gedränge, das, das Drängen, tolongás; im Gedränge ſeyn, tolongásban lenni, szorongatni; ein Haufe, tolongó sokaság; trop. es iſt kein Gedränge nach der Waare, d. i. wird nicht geſucht, nem igen kapják v. kapkodják ezt a' portékát; Noth, szorúltság, szükség; im Gedränge ſeyn, megakadni, nem tudni magán segíteni.

Gedrängt, adj., sürű, tömött; z. B. Schreibart, rövid p. o. irásmód; adv. tömötten, sürün, röviden, rövidre szorítva.

Gedrängtheit, die, in der Schreibart, im Ausdrucke, rövidség, tömöttség, p. o. az irásban, beszédben.

Gedrungen, adj., zuſammengepreßt, összeszorított, tömött, sürű; genöthiget, kénszerített, kéntelen; adv. kénteleníttetvén, kéntelenül, kénszeríttetett.

Geduckt, adj., d. i. gebückt, z. B. gehen, legugolva menni, lebukott; adv. lebukva, leguggolva.

Geduld, die, türés, türedelem, béketürés; mit Geduld, békével; die Geduld verlieren, nem győzni valamit béketüréssel; ſt. Verbleiben, maradás; ſt. Warten, várakozás; Geduld haben, várakozni; Geduld! várokozz v. várj! várni kell, megállj, várj csak.

Geduldeu, ſich, d. h. ruhig ſeyn, csendességben v. békével lenni, békességes türéssel szenvedni v. várni valamit; Geduldeu Sie ſich, legyen békével az Ur; f. warten, várakozni, várni, veszteglenni.

Geduldig, adj., türő, béketürő, szelíd, türedelmes; adv. békével, béketüréssel.

Geduuſen od. aufgedunſen, felpöffedt.

Geeignet, adj., zu etwas, való valamire, alkalmatos, termett, született.

Geeſt, die, hohes Land, welches daher trocken und unfruchtbar iſt, ponk, halmos hely.

Digitized by Google

Gefährde, die, Argliſt, vorſetzlicher Betrug, ravaszság, csalárdság.
Gefährden, in Gefahr ſtürzen, veszedelembe ejteni, veszedelemnek kitenni; gefährdet ſeyn, veszedelemben lenni v forogni.
Gefährlich, adj., mit Gefahr verbunden, veszedelmes p o. betegség; Gefahr bringend, veszedelmes, ártalmas p. o. ember, rossz ember; adv. veszedelmesen, ártalmasan.
Gefährlichkeit, die, veszedelmesség, ártalmasság.
Gefährte, der, auf Reiſen, uti társ; Geſellſchafter, társ, pajtás.
Gefährtinn, die, társ, t. i. asszony, leány.
Gefäll, das, bei dem Waſſer, leesés, vízés p o a' víz esése.
Gefälle, die, Abgaben, jövedelem az adóból, vámból; Einkünfte, adó a' jószágtól.
Gefällig, adj., gefallend, tetsző, kedves, kellemetes; ſt. beliebig, iſt es gefällig, tetszik; Gefälligkeiten erweiſend, maga kedveltető; másnak szólgálni v. tetszeni kivánó, kedveskedő; ſt. fällig, fizetés idejére ért v. jutott, a' minek fizetés ideje eljött; z. B. das Geld iſt morgen gefällig, a' pénz lefizetésének ideje holnap telik.
Gefälligkeit, die, Dienſtfertigkeit, szolgálatra való készség, maga kedveltetés; der Gefallen, szivesség, jóakarat.
Gefänglich, adv., fogolyúl, rabúl, rabként; jemanden gefänglich einziehen, valakit megfogni, bézárni, fogságba vinni, p. o. gonosztévőt.
Gefängniß, das, ſt. Gefangenſchaft, rabság, fogság; der Ort für Gefangene, fogház, tömlöcz.
Gefängnißſtrafe, die, tömlöcczel való büntetés.
Gefäß, das, ſt. Degengefäß, kardmarkolat; ein Geſchirr, edény, z. B. zum Weine, boros v. bornakvaló edény; in der Anatomie, nedvedény az emberi testben; z. B. Blutgefäße, vérerek.
Gefäßchen, das, edényke.
Gefäßlehre, die, nedvedények tudománya.
Gefahr, die, veszedelem, veszély; in Gefahr bringen, ſtürzen, veszedelembe hozni, vinni, ejteni; der Gefahr ausſetzen, veszedelemre kitenni; in Gefahr ſtecken, veszedelemben forogni; es iſt keine Gefahr, nincs mitől félni; auf meine Gefahr, mind én reám, enyim legyen a' kár, csak rajta.
Gefahrlos, adj., veszedelmen kivülvaló.
Gefahrvoll, adj., veszedelmes, nagyon veszedelmes.
Gefallen, tetszeni, kedve szerént v. kedvére lenni valakinek; zu gefallen ſuchen, valakinek kedvét keresni v. kedvébe járni, igyekezni; ſich etwas gefallen laſſen, megelégedni valamivel, megnyúgodni valamin v. rajta.
Gefallen, das, der Wille, das Belieben, akarat, tetszés; Gefälligkeit, die, szivesség, jóakarat.
Gefangen, partic. u. adj., eig. u. trop. fogott, megfogott, elfogott, elfogattatott; gefangen ſeyn, fogva lenni; ſich gefangen geben, fogolynak megadni magát; (von Soldaten) gefangen nehmen, megfogni v. elfogni valakit, t. i. hadifoglyot, fogságba ejteni.
Gefangene, der, ein Gefangener, fogoly; rab; die Gefangenen auswechſeln, kiváltani a' folyokat v. hadifoglyokat.
Gefangennehmung, die, fogságba vivés.
Gefangenſchaft, die, fogság; in Gefangenſchaft gerathen, fogságba esni.
Gefangenwärter, der, porkoláb, foglyokkal bánó, tömlöcztartó.
Gefecht, das, csata, verekedés, viadal; ſich in ein Gefecht einlaſſen, összecsapni, viadalba ereszkedni; megütközni; ein Gefecht liefern, ütközetet adni, megütközni.
Gefiedel, das, hegedü czinczogtatás.
Gefieder, das, d. i. die Federn, toll, tollazat, tollai valamelly madárnak; das Flügelwerk, szárnyas állat, madár.
Gefilde, das, mező, mezőség, rét, rétség.
Geflatter, das, repkedés, repdesés, szárnycsattogtatás, szárnyal csapkodás.
Geflecht, das, cserény, rács, akármi font dolog.
Geflicke, das, foltozás.
Gefliſſen, adj., ſt. befliſſen, szorgalmatos; gefliſſen ſeyn, szorgalmatoskodni, igyekezni iparkodni valamin.
Gefliſſenheit, die, iparkodás, szorgalom, igyekezet, szorgalmatoskodás.
Gefliſſentlich, adj., z. B. Fehler, szántszándékkal való, szántszándékos v. önkéntes p. o. hiba.
Geflucke, das, káromkodás.
Geflügel, das, szárnyas állat, p. o.

Digitized by Google

madarak, baromfi, majorság, aprómarha.
Geflügelt, adj., szárnyas.
Geflüſter, das, sussogás, suttogás.
Gefolge, das, késerők, késéró sokaság v. sereg.
Gefräßig, adj., nagyehető, torkos; adv. torkosan.
Gefräßigkeit, die, torkosság, nagyehetőség.
Gefrage, das, kérdezősködés, tudakozás, tudakozódás.
Gefreite, der, alkáplár.
Gefrieren, fagyni, megfagyni.
Gefrieren, das, megfagyás, fagy.
Gefrierpunkt, der, fagypont.
Gefügig, adv., alkalmaztatható.
Gefühl, das, érzés, érzék, tapasztat, érzéklet, érzéket, érzékség; natürliches Gefühl, természeti érzés; feines, zartes Gefühl, fínom érzés v. érzékenység; Gefühl für das Schöne, a' szépnek érzése; menſchliches Gefühl, emberiség.
Gefühllos, adj., érzéketlen; trop. érzéketlen durva, keményszívű.
Gefühlloſigkeit, die, érzéketlenség; trop. keményszívűség.
Gefühlvoll, adj., érzékeny; adv. érzékenyen.
Gefünft, adj., ötös; adv. ötösen, ötözve.
Gefürſtet, adj., herczegített, herczegségre vagy fejedelemségre emeltetett.
Gegen, praepos. m. d. Accus. felé, — ra, — re, — nak, — nek; eránt, — hoz, — hez; st. wider, ellen; st. für, — ért, — an, — on, — en; — hez v — hoz képesz; mintegy, körülbelől, felé; gegenüber m. d. Dat. általellenben; in Comp. ellenkező, ellenevaló.
Gegenanſtalt, die, ellenkező intézet, ellenevaló készület.
Gegenantwort, die, ellenvaló felelet.
Gegenbefehl, der, ellenkező parancsolat.
Gegenbekenntniß, das, ellenevaló vallástétel.
Gegenbeleidigung, die, visszasértés, viszontsértés.
Gegenbemerkung, die, ellenvaló jegyzés.
Gegenbericht, der, ellenkező jelentés.
Gegenbeſcheinigung, die, ellenkező bizonyítás v. bizonyságtétel.
Gegenbeſuch, der, visszalátogatás.
Gegenbetrachtung, die, ellenkező vizsgálódás.
Gegenbeweis, der, ellenkező bizonyság.
Gegenbild, das, ellenkező kép.
Gegenblick, der, visszatekintés, visszonozás, kölcsönös tekintet.
Gegenbuch, das, ellenmássa valamelly könyvnek p. o. számadó könyvnek.
Gegend, die, auf der Erdoberfläche, tájék, környék, vidék; in unſerer Gegend, itt körülbelől, a' mi tájunkon; am Himmel, égtáj, éghajlat; die vier Himmelsgegenden, az ég négy tájéka v. részei.
Gegendienſt, der, kölcsönös szolgálat v. szivesség.
Gegendruck, der, visszanyomás.
Gegeneinander, adj, kölcsönös, visszonos; adv. kölcsönösen.
Gegeneinander auswechſeln, egymásközt v. egymással kicserélni.
Gegeneinanderfechten, egymással v. egymás ellen harczolni.
Gegeneinanderhaben, etwas, egyenetlenségnek, visszavonásnak lenni közöttök.
Gegeneinanderhalten, öszvevetni, öszvehasonlítni.
Gegeneinanderhaltung, die, öszvehasonlítás, egybevetés.
Gegeneinanderlaufen, anprallen, egymásnak neki menni, egymásba ütközni.
Gegeneinander vertauſchen, egymással felcserélni.
Gegenerinnerung, die, ellenvetés, ellene mondása valakinek.
Gegenerklärung, die, ellenvetés, ellenvető kinyilatkoztatás.
Gegenfall, der, ellenkező eset; im Gegenfall, ellenben, az ellenkező esetben.
Gegenfalls, adv., külömben.
Gegenforderung, die, ellenkező kívánság, viszont kérdés.
Gegenfrage, die, viszont kérdés.
Gegenfüßler, die, pl. talpaljalok, ránk lábbal fordúló lakosok, ellenlábasok.
Gegengabe, die, viszont ajándék.
Gegengeſchenk, das, idem.
Gegengefälligkeit, die, kölcsönös szivesség vagy jóakarat.
Gegengewicht, das, fontmás, fontmássa, ellenmérték, megfelelő mérték; trop. das Gegengewicht geben, ellentállani, az ellenrészt erányba tartani, segíteni; das Gegengewicht halten, megfelelni valakinek, érni v. birni vele.

Digitized by Google

Gegengift, das, méregölő.
Gegengrund, der, ellenvaló ok.
Gegengruß, der, Gegencompliment, köszönés, viszontköszöntés, köszöntés elfogadása.
Gegengunſt, die, viszont kedveskedés.
Gegenhall, der, visszahangzás.
Gegenhalt, der, tartalék; tartózkodás, visszatartózkodás.
Gegenhülfe, die, viszont segítség.
Gegenklage, die, viszontvád, kölcsönös per.
Gegenkläger, der, visszaperlő v. vádló, kölcsönös vádoló.
Gegenliebe, die, kölcsönös szeretet.
Gegenliſt, die, kölcsönös ravaszság.
Gegenmine, die, ellenkező aláásás.
Gegenpart, der, d. i. Gegner, ellenkező fél.
Gegenpartei, die, ellenkező rész, felekezet v. fél.
Gegenpfeiler, der, die Gegenſtütze, ellentámasz.
Gegenquittung, die, ellennyugtató t. i. írás.
Gegenrechnung, die, ellenszámolás, ellenszámvetés, visszaszámolás; Gegenrechnung halten, megvizsgálni a' számadását t. i. ellenszámvetés által.
Gegenrede, die, felelet, felelő beszéd; ellenmondás, ellenvetés; ohne Gegenrede, ellenvetés nélkül.
Gegenſatz, der, ellentétel, ellenvetés, ellenmondás, ellenkező mondás, ellenvető felelet; im Gegenſatze, ellenben, ellenében.
Gegenſchall, der, visszahangzás.
Gegenſchein, der, ſt. Widerſchein, visszafény v. fénylés; ſt. Gegenbeſcheinigung, ellenkező bizonyítás.
Gegenſchreiber, der, ellenmásló, ellenmásíró.
Gegenſchrift, die, ellenmásolat, ellenírás.
Gegenſeite, die, fonákja, visszája v. ellenkező fele valaminek.
Gegenſeitig, adj., wechſelſeitig, z. B. Liebe, Wohlwollen, kölcsönös p. o. szeretet v. jóakarat; ſt. entgegen geſetzt, ellenkező; adv. kölcsönösen.
Gegenſiegel, das, ellenpecsét.
Gegenſtand, der, ſt. Widerſtand, ellenállás; der Stoff zu etwas, Materie, tárgy, felvett tárgy; etwas zum Gegenſtande ſeiner Rede machen, valamit beszéde tárgyául felvenni v. választani; er iſt der Gegenſtand meiner Achtung und Liebe, ő az, a' kit tisztelek és szeretek; der Gegenſtand unſers Mitleids, szánokozunk valakin; er iſt andern der Gegenſtand des Geſpöttes, mások csak csúfot üznek belőle; das iſt der Gegenſtand meiner Wünſche, minden kívánságom oda megy ki; in der Denklehre, tárgy.
Gegenſtoß, der, ellentaszítás, ellenetődés.
Gegenſtück, das, megfelelő képmás v. képpár, párja valamelly festésnek v. képnek.
Gegentheil, der, ellenkezőfél, v. rész, ellenfél, ellenrész; das Gegentheil, ellenkező dolog, ellenkezet; im Gegentheil, ellenben, sőtt inkább; das Gegentheil behaupten, ellenkezőt állítni.
Gegentheilig, adj., ellenkező.
Gegentheils, adv., ellenben.
Gegenüber, adv., —val, —vel, általellenben, —nak ellenében.
Gegenverbindung, die, ellenszövetség.
Gegenverehrung, die, kölcsönös ajándék.
Gegenverheißung, die, kölcsönös ígéret.
Gegenvermächtniß, das, kölcsönös testamentom.
Gegenverordnung, die, ellenrendelés, ellenkező rendelés.
Gegenverpflichtung, die, kölcsönös kötelezés.
Gegenverſicherung, die, kölcsönös állítás v. bizonyossá tétel.
Gegenverſprechen, das, kölcsönös igéret, viszontigéret.
Gegen-Viſite, die, viszontlátogatás.
Gegenvorſtellung, die, ellenvetés, ellenemondás, ellenvaló előterjesztés, kikelés valami ellen.
Gegenvorwurf, der, kölcsönös szemrehányás.
Gegenwärtig, adj., jelenvaló, jelenlévő; gegenwärtig ſeyn, jelen lenni; adv. most, ezennel.
Gegenwart, die, jelenlét, jelenlétel; in jemandes Gegenwart, valaki jelenlétében; Gegenwart des Geiſtes, maga feltalálása; Gegenwart des Geiſtes haben, magát feltalálni, magát hirtelen feltalálni.
Gegenwehr, die, ellentállás; ſich zur Gegenwehr ſtellen, ellentállani, magát oltalmazni valaki ellen.
Gegenwind, der, ellenkező szélvész.
Gegenwirkung, die, ellenerő, ellenmunkálás, v. mívelés.
Gegitter, das, rostély.
Gegittert, adj., rostélyos, reczés.
Gegner, der, ellenkező fél, ellentálló,

Digitized by Google

ellenző; ſt. Feind, rosszakaró, ellenség.

Gehaben, ſich, z. B. gehabe dich wohl! légy jó egésségben, élj szerencsésen, Isten hozzád!

Gehäge, das, der Zaun, sövény, sövény kerítés; sövénnyel békerített hely.

Gehänge, das, z. B. des Berges, meredekség, hajlósság; függő, függő drágaság v. czifraság; Eingeweide, belsőrészek, bél.

Gehäßig, adj., haſſend, gyűlölséges, gyűlölő; was gehaßt wird, gyűlölt, útálatos, gyűlölséges; adv. gyűlölségesen, gyűlölve, gyűlöletes módon.

Gehäßigkeit, die, gyűlölség, útálatosság.

Gehäuſe, das, z. B. einer Uhr, tok, p. o. óratok.

Gehäuſemacher, der, óratok csináló.

Gehalt, der, der körperliche Inhalt, térség, köz, tágasság; innerer Werth, z. B. von Münzen, belső becs, érték; ſt. Beſoldung, fizetés, zsold.

Gehaltlos, adj., értéketlen, a' minek belső becse nincs.

Geharniſcht, adj., pánczélos, mejjvasas, vasas.

Gehau, das, vágás, irtás, erdővágás, erdőirtás, pagony; einen Wald in 10 Gehaue eintheilen, valami erdőt tiz irtásra osztani.

Geheck, das, das Hecken, madárköltés, madarak kiköltése; die geheckten Thiere, madár fiak, kiköltött madarak, kölyök, kölykek.

Geheim, adj., titkos, titokbanvaló, allattombanvaló; adv. titkosan, titokban, allattombanvaló.

Geheimniß, das, titok.

Geheimnißvoll, adj., titkolódzó, titokkal teljes, titok tettető.

Geheimſchreiber, der, titoknok.

Geheimſchreibekunſt, die, titkos irás mestersége.

Geheiß, das, parancsolat, megparancsolás t. i. szóval, meghagyás.

Gehen, einhergehen, menni, járni; zu Fuße gehen, gyalog menni, járni, gyalogolni; woher, wohin? menni valahová; z. B. laß mich gehen, eressz, hadd menjek; jemanden gehen laſſen, d. i. loslaſſen, valakit elereszteni; unter die Augen gehen, szeme eleibe kerülni; zu Bette gehen, lefeküdni; zu Schiffe gehen, hajóra ülni; aus den Augen gehen, elmenni v. eltávozni szemei elől; aus dem Wege gehen, kitérni az útból; eine Meile gehen, egy mértföldet menni; ſt. reiſen, útazni, igyekezni valahová; hingehen, weggehen, elmenni; geh! eredj! menj el! geh nur! eredj csak! ſt handeln, verfahren, z. B. vorſichtig gehen, vigyázva bánni valamivel; in ſich gehen, magába szállani; müßig gehen, heverni, korhelkedni, henyélni. Von leblosen Dingen, ſt. ſich bewegen, menni, járni, mint p. o. a' kocsi, hajó, az óra, a' malom; der Wind geht, a' szél fúj; der Fluß geht ins Meer, ez a' folyóvíz a' tengerbe ömlik v. foly; es geht alles durch ſeine Hände, minden az ő kezén fordúl meg v. megy keresztül; trop. abgehen, z. B. die Poſt geht um 6 Uhr, a' pósta 6 órakor megy v. indúl; ſt. aufgehen, z. B. der Teig iſt zu ſehr gegangen, a' tészta nagyon elkelt; ſt. hineingehen, in ſich faſſen, beléférni, belémenni; z. B. ſo viel Wein geht nicht in die Flaſche, annyi bor nem megy belé a' palaczkba; ſt. tönen, klingen, von muſikaliſchen Inſtrumenten, z. B. die Orgel geht nicht, az orgona nem szóll; die Melodie geht ſchön, szépen megy v. hangzik ez az ének v. dal; auch trop. jetzt geht es aus einem andern Tone, most más hangon v. húron megy minden; ſt. ſich erſtrecken, z. B. das Kleid geht bis an die Knie, ez a' ruha térdig ér; wohin führen, z. B. der Weg geht hier nach Wien, ez az út Bécsbe visz; die Fenſter gehen in den Garten, az ablakok a' kertre nyilnak; trop. wo geht die Reiſe hin? hová útazol? — es geht auf zwölf, tizenkettőre jár az óra; auf etwas abzielen, z. B. er geht nur auf ſeinen Nutzen, ő csak a' maga hasznát nézi v. a' maga hasznára néz. Von unkörperlichen Dingen, Begebenheiten der Zeit, z. B. das geht mir nahe, azt nagyon sajnálom, az engemet is közelről érdekel; darüber geht nichts, már az felséges, már azt semmi felül nem haladja; Gewalt geht über Recht, hatalmasabb az erő az igasságnál; vom Erfolge der Begebenheiten, z. B. gut von Statten gehen, jól menni, boldogúlni vele v. benne; wie man's treibt, ſo geht's, ki hogy igyekszik, úgy veszi hasznát; von den Schickſalen des menſchlichen Lebens, z. B. wie geht es dir? hogy vagy? mint vagy? es geht mir wohl, jól vagyok, egésse-

ges vagyok, semmi bajom sincs; es mag mir geben, wie es will, akár hogy legyen is dolgom, akár mire üssön is ki a' dolgom — laß es geben, wie es geht, hadd menjen a' dolog a' maga útján; drunter und drüber gehen, öszvevissza menni, mint a' dolog a' zürzavarban

Geben, das, menés, járás, járkálás; im Geben, a' menés közben, mentemben, mentedben 's a' t. jártomban, jártodban.

Gehenk, das, függő czifraság.

Gehenkelt, adj., füles p. o. fazék.

Geheul, das, ordítás p. o. kutyaordítás; jajgatás.

Gehirn, das, agyvelő; kein Gehirn haben, eszének nem lenni; im Gehirn nicht richtig seyn, megzavarodott eszű lenni, a' kinek elment az esze

Gehöhne, das, kigúnyolás.

Gehölz, das, liget, csere, erdő.

Gehör, das, das Hören, hallás; nach dem Gehör beurtheilen, hallásból, ítélni meg valamit; das Vermögen zu hören, halló tehetség, hallás, fül; ein gutes, scharfes Gehör haben, könnyen v. jól hallani, éles hallással birni; schweres Gehör haben, nehezen hallani; st. Audienz, meghallgatás; Gehör geben, meghallgatni; kein Gehör geben, meg nem hallgatni valakit; st. Befolgung, z. B. Gehör geben, hajtani, figyelmezni valakire v. valaki szavára.

Gehören, jemandes Eigenthum seyn, valakié v. valaki vagyona, jószága lenni; z. B. dieser Garten gehört meinem Freunde, ez a' kert az én barátomé; wem gehört dieses Buch? kié ez a' könyv? es gehöret mir, ez az enyim; st. betreffen, tartozni valamire; z. B. das gehört nicht zur Sache, ez nem tartozik a' dologra; das gehört für dich, ez neked tartozik, ez a' tiéd, ez tégedet illet; unterworfen seyn, z. B. zu jemandes Herrschaft gehören, valaki hatalma alá tartozni v. hatalma alatt lenni; einen Theil eines Ganzen bilden, z. B. der Schlüssel gehört zu meinem Schranke, ez a' kulcs az almáriomhoz való v. annak a' kulcsa; nöthig seyn, szükséges lenni, megkívántatni; Befugniß zu einer Stelle, z. B. die Bücher gehören nicht auf den Tisch, nem az asztalon állanak ezek a' könyvek, v. nem ott van a' helyek; sich schicken, gebühren, illeni; es gehört sich nicht, daß ꝛc. nem illik, hogy 's a' t. wie es sich gehört, a' mint illik.

Gehörgang, der, a' hallás útja.

Gehörig, adj., angehörig, z. B. das Haus ist mir gehörig, ez a' ház az enyim; sich beziehend, tartozó, való valahová; schicklich, illő, illendő; adv. illendően, illendőképpen, illő módon, annak rende szerént, jól, helyesen.

Gehörkunst, Gehörlehre, die, hallás tudománya v. mestersége.

Gehörlos, adj., siket, a' ki nem hall.

Gehörlosigkeit, die, siketség.

Gehörn, das, ágasbogas szarv.

Gehörnerve, der, hallóin.

Gehörnt, adj., szarvas; adv. szarvasan.

Gehorchen, engedelmeskedni valakinek, szót fogadni.

Gehorchen, das, engedelmeskedés, szófogadás.

Gehorsam, adj., engedelmes, szófogadó; als Höflichkeitswort, z. B. gehorsamer oder gehorsamster Diener, az Úrnak 's a' t. kész v. alázatos szolgája; adv. engedelmesen.

Gehorsam, der, engedelmesség; st. Gefängniß, für Ungehorsame, fenyitőhely.

Gehre, die, schräge Richtung eines Körpers, bei einigen Handwerkern, fintaság, kajszaság; st. Keil, ék.

Gehren, der, szegletmérő az asztalosoknál; st. Zwickel, pálha.

Gehülfe, der, segítő, segítő társ, segéd.

Gehülfinn, die, segítő társ, t. i. asszony, leány.

Geier, (Geyer), der, keselyű.

Geieradler, der, egyiptomi keselyű.

Geifer, der, nyál, tajtékos nyál, tajték.

Geiferig, adj., nyálas, tajtékos.

Geifern, tajtékzani, tajtékot túrni.

Geige, die, hegedű; auf der Geige spielen, hegedülni.

Geigen, das, hegedülés.

Geigenbogen, der, hegedűvonó.

Geigenmacher, der, hegedűcsináló.

Geigensaite, die, hegedűhúr.

Geigensteg, der, hegedűláb.

Geiger, der, hegedűs.

Geil, adj., zu fruchtbar, buja kövér, nagyon kövér p. o. a' föld, a' vetés; unzüchtig, buja, bujálkodó, fajtalan; geil seyn, bujálkodni, buja életet élni; adv. buján, bujálkodva, fajtalanúl.

Geilheit, die, bujaság, szaporaság; bujálkodás, fajtalanság.

Digitized by Google

Geißbart, der, kecskedisz, bakszakállfű.
Geißblatt, das, jérikoi loncz v. rózsa, szulák.
Geißbock, der, kecskebak.
Geiße, die, kecske.
Geißel, der, kezes, kezes rab.
Geißel, die, eine Peitsche, korbács, ostor; st. Plage, ostor, büntetés.
Geißeln, valakit ostorozni, megkorbácsolni.
Geißelung, die, ostorozás, korbácsolás.
Geist, der, ein wirksames Wesen, z. B. beim Wein, erő, szesz, erőszesz; trop. das Beste eines Buches, oder einer Schrift, lelke, veleje, java p. o. a' könyvnek; die Lebenskraft, életerő, életszesz, elevenség; st. Seele des Menschen, lélek; der Geist ist unsterblich, a' lélek halhatatlan; bes. von den verschiedenen Kräften des menschlichen Verstandes, elme, ész; st. Scharfsinn, elmésség, szellem; st. Gesinnung, Gemüthsverfassung, indulat, érzés; eigenthümliche Art zu denken und zu handeln, lélek, gondolkozás; z. B. der Geist des Volkes ist im Ganzen gut, a' nép általjában véve jól gondolkozik, v. jó gondolkozású; der Nationalgeist eines Volkes, valamelly népnek gondolkozás módja; st. Muth, bátorság; von besonderen Menschen, z. B. ein falscher Geist, ravasz ember v. lélek; ein schöner Geist, szép elméjű v. eszű ember; ein einfaches Wesen, z. B. Gott, Engel, lélek, lelki valóság; der heil. Geist, a' szent lélek; ein böser Geist, gonosz lélek; st. Gespenst, kísértet.
Geisterbeschwörer, der, ördögűző.
Geisterbeschwörung, die, ördögűzés.
Geistererscheinung, die, kísértet.
Geistergeschichte, die, kísértetes történet.
Geisterlehre, die, lélektudomány.
Geisterseher, der, Schwärmer, kísértetlátó.
Geisterstunde, die, éjfél.
Geisterwelt, die, lelki világ.
Geistesanlagen, die, lelki tehetség.
Geistesfrucht, die, elme szülemény.
Geistesgaben, die, lelki ajándékok v. adományok.
Geistesgegenwart, die, elmefeltalálás.
Geistesgröße, die, felemelkedett lélek, lélek nagysága.
Geisteskraft, die, lelki erő, lélek ereje.
Geistesnahrung, die, lelki táplálat.
Geistesruhe, die, elme nyúgodalom.
Geistesschwäche, die, lélek gyengesége, gyenge ész v. elme.
Geistesschwung, der, lélek felemelkedése.
Geistesstärke, die, lélek ereje, lelki erő.
Geistesverirrung, die, lélektévelyedés.
Geisteszerrüttung, die, megtébolyodás.
Geistig, adj., szeszes, erőszeszes, erős p. o. bor; trop. einen hohen Grad von Verstand besitzend, eszes, elmés, szellemes; unkörperlich, lelki, lélekbeli.
Geistlich, adj., lelkiképpen; die geistliche und ewige Wohlfahrt, lelki és örök boldogság; kirchlich, gottesdienstlich, egyházi, belső, papi; z. B. geistliche Güter, Aemter, egyházi v. papi jószágok, hivatalok; geistliches Recht, egyházi törvény; geistlicher Stand, egyházi v. papi rend.
Geistlicher, ein, pap, egyházi férjfiu, v. személy, prédikátor; die Geistlichen, egyházi személyek, papok, prédikátorok.
Geistlichkeit, die, papság, papok, egyházi személyek, egyházi rend.
Geistlos, adj., ohne Leben, ohne Kraft, z. B. ein Gedicht, erőtelen, lankadt, szellemtelen, p. o. versezet; ohne Scharfsinn, tompa elméjű v. eszű, elmétlen, gyáva.
Geistlosigkeit, die, tompaság, elmétlenség.
Geistreich, geistvoll, adj., Geist habend, z. B. Wein, erős, szeszes p. o. bor; trop. viel Verstand besitzend, eszes, elmés, igen elmés, nagy elméjű; adv. elmésen, eszesen.
Geiz, der, fösvénység, pénzkuporás; zu große Sparsamkeit, zsugoriság, fukarság.
Geizen, fösvénykedni; trop. sehr begierig nach etwas seyn, szomjúhozni, szomjúhozva kívánni valamit.
Geizhals, der, zsugori, fukar, fösvény lélek.
Geizig, adj., fösvény, pénzkívánó; zu sparsam, zsugori, kuporgó, zsobrálkodó; adv. fösvényen, fösvényűl; zsugorogva, zsugorgatva.
Gekeife, das, zsémbelődés.
Gekläffe, das, csiholás, nyikogás.
Geklapper, das, csörgés, zörgés.
Geklatsche, das, mit Händen, tapsolás; mit Peitschen, csattogatás, pattogatás p. o. ostorral; Geschwätz, haszontalan fecsegés.
Geklingel, das, csengés.
Geklirr, das, csörgés.

Digitized by Google

Geklopfe, das, kopogás.
Gekrache, das, ropogás, recsegés.
Gekritzel, das, karczolás, karmalás.
Gekröſe, das, fodorháj.
Gelache, das, nevetés, kaczagás.
Gelächter, das, nevetség, nevetés, kaczagás, kaczaj.
Geländer, das, párkány, párkányozat; fogódzó.
Gelärm, das, lárma.
Geläufig, adj., szapora, gyors, sebes, gyakorlott; z. B. eine geläufige Zunge, szapora v. sebes nyelv; adv. szaporán, gyorsan, sebesen; gyakorlottan.
Geläufigkeit, die, szaporaság, sebesség, gyorsaság; der Zunge, a' nyelvnek sebes forgása v. gyakorlottsága.
Geläute, das, harangozás, csengetés; die Glocken, harangok.
Gelag, das, vendégség.
Gelangen, wohin kommen, oda jutni v. érni, elérni, eljutni valamelly helyig; von Sachen, jönni, jutni, érni, érkezni; in Beſitz kommen, valamihez jutni, szert tenni valamire, elnyerni p. o. a' fejedelmi széket, jeles hivatalt.
Gelaß, das, im Hauſe, d. i. Geräumigkeit, tágasság, tágas hely; ſt. Raum, tér, hézag; ſt. Bequemlichkeit, alkalmatosság, könnyebbség; Gelaß haben, d. i. geräumig wohnen, tágasan lakni — bequem wohnen, kedvére lakni; ſt. Verlaſſenſchaft, das Legat, hagyomány, hátrahagyott vagyon.
Gelaſſen, adj., szelíd, csendes; adv. csendesen, békével, szelíden, megindúlás nélkül.
Gelaſſenheit, die, csendesség, megindúlatlanság, szelídség.
Gelaufe, das, futás, futkozás.
Gelb, adj., sárga; gelb werden, megsárgúlni.
Gelbe, das, im Ei, a' tojás sárgája v. széke.
Gelbgießer, der, sárgarézmíves, rézöntő.
Gelbgrün, adj., pázsitszínű.
Gelblich, adj., sárgás; adv. sárgásan.
Gelblichgrün, adj., sárgás zöld.
Gelbroth, adj., sárgás veres.
Gelbſchnabel, der, székesszájú.
Gelbſucht, die, sárgaság.
Gelbſüchtig, adj., sárgaságban lévő, sárgaságos, a' ki sárgaságba van.
Gelbſuchtwurzel od. Gelbwurz, die, sárga v. festő gyömbér.
Geld, das, pénz; für Geld kaufen, pénzen v. valamelly áron venni; zu Geld machen, d. i. verkaufen, eladni; baares Geld, kész pénz; falſches Geld, hamis v. rossz pénz; geborgtes Geld, kölcsön pénz; müßiges Geld, heverő pénz; ich brauche Geld, pénzre van szükségem; ich bin nicht bei Gelde, nincs pénzem.
Geldangelegenheit, die, pénzügy, pénzbeli állapot, pénzt illető dolog.
Geldarm, adj., pénztelen.
Geldausgabe, die, költség.
Geldbedürftig, adj., pénz nélkül szűkölködő.
Geldbegierde, die, pénzkívánás, pénzrevágyás.
Geldbegierig, adj., pénztkívánó, pénzrevágyó.
Geldbelohnung, die, pénzbeli jutalom v. megjutalmaztatás.
Geldbeutel, der, pénzes erszény, v. zacskó.
Geldbürge, der, pénzrevaló kezes.
Geldbuße, die, pénzbeli birság.
Geldcaſſe, die, pénztár, kassza.
Geldeinnahme, die, pénzbévétel.
Geldeinnehmer, der, pénzbészedő.
Geldforderung, die, pénzkívánás.
Geldgeiz, der, pénzrevágyás, pénzel való fösvénykedés, fösvénység.
Geldgeizig, adj., fösvény.
Geldgürtel, der, die Geldkatze, pénzes tüsző.
Geldhülfe, die, pénzbeli segítség.
Geldhunger, der, pénzre ehezés.
Geldkaſten, der, pénzes láda.
Geldmäkler, der, pénzváltogató, pénzel uzsoráskodó.
Geldmangel, der, pénz szűke.
Geldnoth, die, pénzbeli szükség.
Geldpoſt, die, summa pénz.
Geldrechnung, die, pénz számvetés.
Geldſache, die, pénzbeli dolog.
Geldſack, der, pénzes zacskó.
Geldſchuld, die, pénzbeli adósság.
Geldſtrafe, die, pénzre büntetés.
Geldſtück, das, pénz, egy darab pénz.
Geldſumme, die, pénzsumma.
Geldtaſche, die, pénzeszsseb.
Geldverfälſcher, der, pénzhamisító.
Geldverfälſchung, die, pénzhamisítás, pénzrontás.
Geldverleiher, der, pénzkölcsönöző.
Geldverluſt, der, pénzveszteség.
Geldverſchwendung, die, pénzvesztegetés.
Geldwechſel, der, pénzváltás.
Geldwechsler, der, pénzváltó.
Geldzins, der, pénzkamat.

Digitized by Google

Gelege, das, im Weinbaue, bujtás, homlítás, porhajas, (bujtásnak).

Gelegen, adj., fekvő, lévő; bequem, alkalmatos, jó valamire, p. o. hely; gefällig, tetszö; wenn es dir gelegen iſt, ha neked tetszik; es iſt daran gelegen, sok függ a' dologtól; mir iſt nicht viel daran gelegen, nem sokat gondolok vele; adv. jókor, éppen jókor.

Gelegenheit, die, ſt. Lage, fekvés, alkalmatos hely; Beſchaffenheit einer Sache, ha a' dolog úgy hozza magával, a' dologhoz képest; gelegene Zeit, alkalom, alkalmatosság; bei erſter Gelegenheit, legelső alkalmatossággal; die Gelegenheit benutzen, élni az alkalmatossággal; mit welcher Gelegenheit reiſeſt du? micsoda alkalmatossággal útazol? — ſt. Zufall, dolog, történet, környülállás; wenn es die Gelegenheit mit ſich bringt, ha a' dolog úgy hozza magával.

Gelegenheitsgedicht, das, alkalmatosságra írtt versek, alkalmatossági verszezet.

Gelegenheitspredigt, die, alkalmatosságra való predikáczió.

Gelegentlich, adj, alkalmatosságos; gelegentliche Erinnerung, jókori, annak idejében való emlékeztetés; adv annak idejében, adandó alkalommal, alkalmatosság adódván.

Gelehrig, adj., könnyen tanítható, könny v. könnyű eszű, foghatós eszű.

Gelehrigkeit, die, könnyű eszűség, foghatósság könnyen tanithatóság.

Gelehrſamkeit, die, tudomány, tudományosság, tudósság.

Gelehrt, adj., tudós, tanúlt; die Gelehrſamkeit betreffend, tudományos p. o. útazás; gelehrter Briefwechſel, tudós v. tudományos levelezés; adv. tudósan, tudományosan.

Gelehrtengeſchichte, die, tudósok története.

Geleiſe, das, kerékvágás; trop. im Geleiſe bleiben, a' rend mellett maradni.

Geleit, das, d. i. Begleitung, kikésérés; einem das Geleit geben, kikésérni valakit; begleitende Perſonen, késérök, késérő sereg; die Erlaubniß zu verreiſen, útazásravaló engedelem, útazási szabadlevél, v. passzus, elmenetelrevaló szabadság; ſicheres Geleit, bátorságos útazásra való szabadlevél p. o. a' felsőségtől.

Geleiten, elkésérni valakit, kikésérni, késérőbe menni.

Geleiter, der, késérő, kalauz.

Geleitsbrief, der, szabad útilevél.

Geleitseinnahme, die, vámbészedés.

Geleitseinnehmer, der, vámbészedő; vámos.

Geleitsgeld, das, vámrévbér.

Geleitsmann, der, késérő.

Gelenk, gelenkig, gelenkſam, adj., hajlékony, hajló, hajlós; adv. hajlón, hajlósan.

Gelenk, das, hajlás, csukló, íz; im Rücken, gerinczíz; der Ort der Zuſammenfügung, d. i. der Knöchel, bötyök, czikkely a' füvekszárán.

Gelenkigkeit, Gelenkſamkeit, die, hajlósság, könnyen hajlás.

Gelenkbein, das, bötyök.

Gelenkdrüſe, die, hajlásbeli ikráshús.

Gelenkſaft, der, csuklónedv.

Gelenkſam, adj, hajlós, hajlékony.

Gelenkſamkeit, die, hajlósság.

Geleſe, das, olvasás.

Gelichter, das, im verächtlichen Sinne, ſt. Art, fajta, (megvető értelemben), z. B. eines Gelichters ſeyn, egy czimboráságban lenni, egy húron pendülni; ſie ſind gleiches Gelichters, egy húron pendülnek, egyik ollyan mint a' másik.

Geliebte, der, szerető, kedvese valakinek; die Geliebte, szerető, kedvese valakinek t. i. fejér nép.

Geliefern, d. i. gerinnen, megfagyni, megaludni; gelieferte Fett, megfagyott zsir; gelieferte Milch, aludt téj.

Gelieferung, die, das Gerinnen, z. B. der Milch, megalvás.

Gelind, adj, ſanft, weich, lágy, puha, t. i. tapintására nézve; nicht rauh, heftig, z. B. Worte, gyenge, p. o. kifejezés; gelinde Rede, szelíd beszéd; gelinde Ausſprache, lágy kimondás; gelinder Wein gyenge bor; gelindes Wetter, engedelmes idő; trop. gelinde Saiten aufziehen, d. i. nachgeben, alább hagyni valamivel, szelídebb hangon beszéllni; adv. gyengén, lágyan, szelíden, csendesen, lassan; gelind mit jemanden umgehen, gyengén, szelíden valakivel bánni.

Gelindigkeit, die, lágyság, szelídség, jámborság, gyengeség, puhaság.

Gelingen, jól véghez menni; jól kiütni, elsülni, boldogúlni valamiben v. valamivel; die Arbeit iſt nicht gelun-

Digitized by Google

gen, nem jól ütött ki a' munka, nem sült el a' munka.

Gelingen, das, a' dolognak elsülése, boldogúlás valamivel.

Gelifpel, das, susogás, suttogás.

Geloben, feierlich verſprechen, szentül fogadni; fogadást tenni, felfogadni; ígérni.

Gelobniß, das, fogadástétel.

Gelobt, partic. et adj., igért; dicsért; adv. ígérve; dicsértetett.

Gelt, adj., unfruchtbar, meddő, nem terhes; eine gelte Kuh, meddő tehén; adv. von gelten, ſt. nicht wahr? nem igaz? ugy e'? nemde? igaz e? ugy e' bár? gelt Sie kommen? úgy e' eljön az Ur?

Gelte, die, ein Gefäß, töltöedény.

Gelten, érni, becsének lenni, tenni; der Thaler gilt 30 Groſchen, a' tallér 30 garast test; einen moraliſchen Werth haben, d. i. a) Kraft, Gültigkeit, Anſehen haben, belső becsének lenni, erejének lenni, tehetni; z. B. es gilt jem. viel bei mir, nagy becsben van valaki előttem, sokat tartok valaki felől; etwas gelten laſſen, helyben hagyni valamit, elfogadni; für einen rechtſchaffenen Mann gelten, becsületes embernek tartatni; mir gilt das gleichviel, nekem az mind egy; das laſſe ich gelten, már azt helybehagyom; b) erlaubt ſeyn, szabadosnak lenni; z. B. das gilt nicht, az nem lehet, az el nem fogadtatik; ſt. betreffen, illetni, z. B. was Einem geſagt wird, gilt Allen, a' mi egynek van mondva, mind illeti v. egynek van mondva, minden értsen róla, egynek szóll a' leczke, kiki értsen róla.

Geltend, adj., erejű, a' minek ereje van; z. B. geltend machen, megállítni, erőt 's hathatósságot adni valaminek, foganatossá tenni valamit; ſeine Anſprüche auf etwas geltend machen, a' keresetéhez hozzájutni.

Geltung, die, nur in der Muſik, der Werth der Noten, dem Zeitmaße nach, oder ihre Dauer, tartósság, eltartás, érték, mennyiség.

Gelübde, das, fogadás, felfogadás, fogadástétel; ein Gelübde thun, fogadni vagy felfogadni valamit, fogadást tenni.

Gelüſten, kívánni, megkívánni valamit

Gelzen, d. i. caſtriren, kiherélni p. o. a' disznót.

Gemach, adj., lassú, csendes; adv. lassan, csendesen.

Gemach, das, pl. die Gemächer, szoba, főképpen palotákban lévő szobák; ſt. ſchlechtes Machwerk, csinálmány t. i. rossz csinálmány.

Gemächlich, adj., bequem, könnyüséges, alkalmatos, könnyebbségszerető, könnyéd, kényszeretű; ſt. langſam, csendes, lassú p. o. menés; adv. lassan, könnyéden, csendesen; kényéden, könnyűséggel, tetszése szerént.

Gemächlichkeit, die, Bequemlichkeit, könnyűség, könnyebbség; ſt. Weichlichkeit, lágyság, puhaság; ein gemächliches Ding, z. B. das Haus hat viel Gemächlichkeit, ebben a' házban sok az alkalom v. a' lakásbeli könnyebbség; mit Gemächlichkeit, könnyűséggel, alkalmatos módon

Gemächt, das, csinálmány, rossz csinálmány; Zeugungsglied, nemzőtag.

Gemählde, das, festés, festett kép; rajzolat, ábrázolat; ein Gemählde von etwas machen, geben, lefesteni valamit, ábrázolatban előadni.

Gemählde ſammlung, die, festésgyüjtemény, képtár.

Gemäß, adj., ſchicklich, paſſend, hozzá, — hoz — hez illő v. alkalmaztatott, szeréntvaló; z. B. ein den Geſetzen gemäßes Betragen, törvények szerént való v azokkal megegyező élet v. magaviselet; adv. szerént, — hez képest, megegyezőleg; der Natur gemäß leben, a' természettel megegyezőleg élni, úgy élni mint a' természet kívánja; der Wahrheit gemäß reden, igazság szerént beszéllni.

Gemäßheit, die, megegyezés, öszvegyezés valamivel; in Gemäßheit, ahoz képest.

Gemäßigt, adj., mérséklett, p. o. idő; adv. mérsékelve; z. B. ſprechen, mérsékelt hangon v. mérsékelve beszéllni.

Gemäuer, das, kőfalak.

Gemahl, der, házastárs, férj, hitves.

Gemahlinn, die, feleség, hitves.

Gemahnen, emlékeztetni valakit valamire, eszébe juttatni valakinek valamit; ſt. gefallen, tetszeni; es gemahnet mich, nekem úgy tetszik.

Gemein, adj., gemeinſchaftlich, köz, közös, közönséges, p. o. hiba; das gemeine Wohl, a' köz jó; gemeine Sachen mit jemanden machen, közös

Digitized by Google

ügyének lenni valakivel; überall befindlich, bekannt, közönséges, közönségesen esmeretek p. o. szavak; gemein machen, közönségessé tenni, elhírlelni; gemeine Art zu reden, közönséges előadás módja; überall gewöhnlich, szokott, rendszeréntvaló, közönséges, középszerű; keine gemeinen Talente besitzen nem közönséges tehetséggel bírni; pöbelhaft, köz, közönséges, köznépi p. o. beszédmód; der gemeine Mensch, d. i. der Pöbel, a' közrendű ember, a' köz nép, a' parasztok, köz emberek; ſt. vertraut, meghitt valakivel; mit jemanden gemein werden, meghitt barátságba esni valakivel, öszvegyalúlódni valakivel; die ganze Gemeinheit betreffend, z. B. das gemeine Wesen, a' közjó; die gemeine Casse, közös pénztár; der gemeine Weg, a' közönséges út; adv. közönségesen, közönséges módon.

Gemeinanger, der, közösrét.

Gemeinde, Gemeine, die, die sämmtlichen Ortsbewohner, község, közönség, nép; die Religionsverwandten zusammengenommen, gyülekezet, vallástársaság, eklézsia; ſt. Versammlung, gyülekezet, község; ein Grundstück, welches einer ganzen Gemeinde gehört, das Gemeindegut, közönség jószága, közjószág.

Gemeinfaßlich, adj., közértelmű, értelmes; adv. z. B. sprechen, értelmesen p. o. beszéllni.

Gemeingeiſt, der, közakarat, megegyező közakarat, közjó lelke.

Gemeinhaus, das, helység v. falu háza, község háza.

Gemeinheit, die, közönség, közjószág.

Gemeinherrſchaft, die, közös birtok.

Gemeiniglich, adv., többnyire, közönségesen, rendszerént.

Gemeinnützig, adj., köszhasznú; adv. közhasznú módon, köz haszonra.

Gemeinnützigkeit, die, közhasznúság.

Gemeinſam, adv., közösen, közönségesen.

Gemeinſchaft, die, közösség, öszvekötetés, közösülés, egyesség; Umgang, társalkodás, társaság; mit jemanden Gemeinſchaft haben, társálkodni valakivel, társaságban lenni; Gemeinſchaft machen, öszveállani valakivel, társaságba lépni; in Gemeinſchaft, együtt; die Gemeinſchaft des heil. Geiſtes, a' sz. léleknek ereje v. közösülése.

Gemeinſchaftlich, adj., közös, köz, egy közönséges; egyesült, p. o. hajóscreg; adv. közösen, egyesülve, együtt p. o. ebédelni.

Gemeinſchreiber, der, a' helység jegyzője, notárius.

Gemeinſinn, der, közértelem v. akarat.

Gemeintrift, die, Weide, közös legelő.

Gemenge, das, öszvezavarás, elegyítés, zürzavár.

Gemengſel, das, Miſchmaſch, zürzavar, elegybelegy nép, holmi, keverék, zavarék.

Gemerk, das, jegy, jel, elme.

Gemeſſen, adj., mért, ki- v. megmért, kiszabott; alkalmaztatott, erányzott, erányos; trop. beſtimmt, meghatározott, bizonyos; einen gemeſſenen Befehl geben, szorosan kiszabott parancsolatot adni; adv. mérve, kimérve, alkalmaztatva, erányozva, meghatározva, szorosan kiszabva.

Gemetzel, das, öldöklés, konczolás.

Gemiſch, das, im guten Sinne, elegy; im verächtlichen Sinne, keverék, zürzavar, zavarék.

Gemme, die, drágakő.

Gems, das, die Steinklippe, köszál.

Gemsbock, der, bak zerge.

Gemſe, die, köszáli zerge v. zerna.

Gemſengeier, der, szakállas keselyű v. grif.

Gemſenjagd, die, zergevadászat.

Gemſenwurz, die, zergefű, vadkecskefű,

Gemurmel, das, mormogás.

Gemurre, das, morgolódás.

Gemüs, Gemüſe, das, főzelék.

Gemüsgarten, der, konyhakert, főzelékes kért.

Gemüßigt, adv., kéntelen.

Gemüth, das, elme, auch szív, indúlat; ein gutes Gemüth, jó szív v. indúlat; ein ſchwankendes Gemüth, kételkedő indúlat, kétségeskedő elme; ein undankbares Gemüth, háládatlan indúlat; ſein Gemüth auf etwas richten, elméjét valamire fordítni; jemanden etwas zu Gemüth führen, szívére kötni valakivel valamit; ſich etwas zu Gemüth ziehen, elméjére, szivére venni valamit, megilletődni valamin.

Gemüthlich, adj., szives; es iſt mir nicht gemüthlich, nem tetszik, nincs kedvemre.

Gemüthsart, die, indúlatbeli hajlandóság, erkölcs, elmenem.

Gemüthsbeſchaffenheit, die, indúlatbeli tulajdonság.

Digitized by Google

Gemüthsbewegung, die, elme megindúlás, szív megindúlás.
Gemüthsfähigkeit, die, elmetehetség.
Gemüthsfassung, die, elmenyugalom.
Gemüthsfreund, der, lelki barát.
Gemüthsgabe, die, elmeadomány.
Gemüthskraft, die, elmeerő.
Gemüthskrankheit, die, elmenyavalya.
Gemüthsneigung, die, elmehajlandóság.
Gemüthsregung, die, elmefelindúlás.
Gemüthsruhe, die, elmecsendesség.
Gemüthsveränderung, die, elmemegindúlás.
Gemüthszustand, der, elmeállapot.
Gen, praepos., st. gegen, felé.
Genage, das, rágás.
Genasche, das, nyalakodás.
Genäschig, adj., nyalakodó; adv. nyalakodva.
Genau, adj., enge, knapp, szoros, szűk; trop. z. B. genaue Freundschaft, szoros barátság; der genaueste Preis, legalsó ára valaminek; mit genauer Noth, nehezen, alig, nagy nehezen; st. pünktlich, sorgfältig, pontos; genau in etwas seyn, pontos lenni valaminek végrehajtásában; eine genaue Nachricht, Kenntniß, szoros és környülállásos tudósítás, szoros és teljes esméret; st. sparsam, wirthschaftlich, igen takarékos, szűk markú; adv. szorosan, pontosan, igen takarékosan; genau so, d. i. eben so, éppen úgy.
Genauigkeit, die, pontosság, szoros gondosság, szorgosság, vigyázás; mit der größten Genauigkeit, a' legnagyobb pontossággal, szorgossággal v. vigyázással; Wirthschaftlichkeit, takarékosság, szükmarkúság; übertriebene Genauigkeit, zsugoriság, zsobrákság.
Genealogie, die, das Geschlechtsregister, die Geschlechtskunde, nemzetség lajstrom.
Genealogisch, adj., nemzetségi; adv. nemzetség szerént.
Genealogist, der, nemzetségvizsgáló, ahoz értő.
Genehm halten, genehmigen, helybehagyni, megegyezni valamiben, jóváhagyni.
Genehmhaltung, Genehmigung, die, helybehagyás, megegyezés.
Geneigt, adj., hajló, hajlandó, meghajlott; geneigt seyn zu etwas, hajlandó lenni, hajlani valamire; st. günstig, gütig, jó indúlatu, kegyes; geneigtes Gehör geben, kegyesen meghallgatni; adv. kegyesen, jó indúlattal.
Geneigtheit, die, hajlás, hajlandóság.
General, adj., d. i. allgemein, fő, közönséges.
General, der, vezér, hadivezér, generális; General der Cavallerie, Infanterie, lovasság, gyalogság vezére.
General-Accise, die, közönséges vám.
General-Adjutant, der, vezérsegédtiszt.
General-Auditor, der, fökatonabíró.
Generalaufgebot, das, közönséges felzendités.
Generalbaß, der, köz basszus, muzsikaalap.
General-Capitel, das, fökáptalan.
Generalcharte, die, közönséges mappa.
General-Congreß, der, közönséges tanácskozás, fögyülés.
Generale, ein, közönséges parancsolat.
General-Feldmarschall, der, fő hadivezér.
General-Feldwachtmeister, der, vezérmajor.
General-Feldzeugmeister, der, vezér haditármester.
Generalien, die, pl. közönséges dolgok.
Generalin, die, generálisné, vezérné.
Generalissimus, der, legfőbb hadivezér, nagy- v. fővezér.
Generalität, die, a' vezérek.
General-Karte, die, közönséges földkép v. mappa.
General-Lieutenant, der, vezérhadnagy.
General-Major, der, vezérstrázsamester.
Generalmarsch, der, hadiindúlásra való dobolás.
Generalmusterung, die, közönséges rendrevizsgálás.
Generalpachter, der, főárendás.
Generalpardon, der, közönséges kegyelem, v. engedelem, megkegyelmezés.
Generalpause, die, közönséges szünet.
Generalpostamt, das, főpostahivatal.
General-Quartiermeister, der, fökvártélymester.
General-Salve, die, közönséges lövés.
General-Stab, der, főtiszti kar.
General-Statthalter, der, föhelytartó.
Generalsturm, der, közönséges ostrom.
General-Superintendent, der, fő superintendens.
Generalversammlung, die, közönséges gyülés.
General-Vicarius, der, föhelytartó.
Generation, die, Erzeugung, nemzés;

Digitized by Google

Menſchengeſchlecht, emberi nemzet; Menſchenalter, emberkor.
Geneſen, d. i. geſund werden, fel- v. meggyógyúlni.
Geneſung, die, fel- v. megyógyúlás.
Geneſungsmittel, die, gyógyító eszköz.
Genial, adj., eszes, nagy elméjű.
Genick, das, nyakcsiga, nyakszirt; ſt. Hals, nyak; jemanden das Genick brechen, valakinek nyakát törni v. szegni, kitörni a' nyakát.
Genie, das, (zseni), die angebornen Geiſteskräfte, lelki tehetség v. adomány, elmetehetség, elme; ein poetiſches Genie, költő elméjű, született költő v. poéta; eine durch Geiſteskräfte ausgezeichnete Perſon, remekelme, elmeremek, nagy elme v. ész.
Genieren, ſich, (zseníren) magát az illendőséghez erőltetni, erőltetni az illendőséget.
Genießbar, adj., z. B. Speiſen, megehető, ennivaló p. o. étel; trop. Nutzen, Vortheil bringend, használható, hasznavehető, haszonra fordítható.
Genießbrauch, der, haszonvétel.
Genießbarkeit, die, használhatóság, hasznavehetőség.
Genießen, élni valamivel, részesülni; die Freuden des Lebens genießen, az életnek örömeiben részesülni; eine gute Erziehung genießen, jól neveltetve lenni; Wohlthaten genießen, valaki jótéteményeiben részesülni; Speiſe und Trank zu ſich nehmen, élni valamivel, t. i. élet, táplálat gyanánt, részesülni benne, megenni; das heil. Abendmal genießen, az Úr Vacsorájával élni.
Genießung, die, véleélés, benne részesülés; megevés, megétel.
Genieſtreich, der, elmés v. merész pajkosság.
Genius, der, Schutzgeiſt, őrangyal, védangyal; der Genius des Zeitalters, az időkor tulajdona v. szelleme; Genius der Sprache, valamelly nyelv tulajdona.
Genoß, der, társ, részestárs.
Genoſſenſchaft, die, társaság.
Genug, adv., elég; nicht genug, nem elég; ich habe nicht Zeit genug dazu, nincs elég időm reá; laß dir das genug ſeyn, elégedj meg azzal; jemanden genug thun, valakinek eleget tenni, bétölteni valaki akaratját; eleget, eléggé; ich habe ihm oft genug geſagt, eleget mondám neki; genug ſeyn, elég lenni; gut genug, elég jó v. jól; lange genug, elég hosszú od. elég sokáig; doch genug davon, elég erről, már eleget szóllottam; der Geiz hat nie genug, a' fösvénység telhetetlen; genug, daß —, elég az, hogy-, v. elég az hozzá, hogy.
Genugſam, adj, elégséges, elegendő; adv. eléggé, elegendőképpen.
Genugſamkeit, die, elégség, elegendőség.
Genugthuung, die, elégtétel; Genugthuung geben, elégtételt adni, igasságot szolgáltatni.
Genuge, die, elégség; Genüge haben, megelégedve lenni; zur Genüge, az elégségig, eléggé; zur Genüge eſſen, trinken, ſchlafen, eleget enni, inni, aludni; ſt. Leiſtung einer ſchuldigen Pflicht, elégtétel, bétöltés; Genüge leiſten, eleget tenni, p. o. kötelességének, hivatalának.
Genügen, hinlänglich ſeyn, elég lenni; zufrieden ſeyn, megelégedni valamivel, többet nem kivánni.
Genüglich, adj., elegendő; adv. eléggé.
Genügſam, adj., megelégedő, mértékletes; adv. megelégedve, mértékletesen.
Genügſamkeit, die, megelégedés, mértékletesség.
Genuß, der, das Genießen, veleélés, élés valamivel, részesülés valamiben; der Genuß ſinnlicher Freuden, a' testi gyönyörűségekkel való élés; ſt Vergnügung, gyönyörűség; Genuß von etwas haben, gyönyörűséget találni fel valamiben; geiſtiger Genuß, gyönyörködés; ſt. Nutzen, Vortheil, haszon, nyereség; Genuß in Speiſe u. Trank, élés p. o. az étellel v. itallal.
Genußreich, adj., gyönyörűséggel teljes.
Geognoſie, die, a' föld és hegytudomány.
Geograph, der, földleíró.
Geographie, die, a' földleírás, földleírás tudománya.
Geographiſch, adj., földleírási; adv. földírási módon.
Geometer, der, földmérő.
Geometrie, die, földmérés, földmérés tudománya.
Geometriſch, adj., földmérési; adv. földmérési módon.
Georg, Vorname, György.
Gepäck, das, bútyor, bútor, podgyász, batyu.

Digitized by Google

Geplärr, das, ordítás, kiabálás.
Geplapper, das, csacsogás.
Geplauder, das, fecsegés.
Gepolter, das, zörgés, zörgetés, dörömbölés.
Gepräge, das, bélyeg, jegy; einer Münze, kép, rávert bélyeg a' pénzen; trop. einer Sache das Gepräge von etwas geben, szint tudni adni valaminek.
Gepränge, das, pompa, fény.
Geprassel, das, zörgés, csörömpölés.
Gequacke, das, der Frösche, kuruttyolás, rekegés, vartyogás.
Gequäke, das, der Kinder, nyivákolás.
Gerade, adj., egyenes; ein gerader Weg, egyenes út; gerades Weges, egyenesen, egyenes úton; gerade machen, kiegyengetni, megegyenesítni; st. gleich von Zahlen, páros p. o. szám; adv. egyenesen; st. eben so, gleich, éppen; z. B. gerade so lang, éppen ollyan hosszú; gerade jetzt, éppen most; gerade als wenn — éppen úgy mintha. —
Geradheit, die, egyenesség, egyenes állás v. fekvés; st. Aufrichtigkeit, egyenesség, egyenes szívűség, nyiltszívűség.
Geradlinig, adj., egyenes líneájú.
Geradwinkelig, adj., fertály vagy negyedszegletü.
Geräth, das, eszköz, házieszköz, bútor, házibútor, batyú, edények 's a' t.
Geräumig, adj., tágas, téres; ein geräumiges Zimmer, tágas szoba; adv. tágasan, tágas helyen.
Geräumigkeit, die, tágasság, tágas hely.
Geräusch, das, csörgés, zörgés, lárma; ein Geräusch machen, csörögni, zörögni, lármázni.
Gerassel, das, csörömpölés, dörömbölés.
Gerathen, jutni, kerülni, akadni valahová, esni p. o. gyilkosok közzé; trop. an jemanden gerathen, d. i. Bekanntschaft machen, valakivel megesmerkedni; auf einen Irrthum gerathen, tévelygésbe esni; auf einen Gedanken gerathen, valami gondolatnak jutni v. ötleni eszébe; in Verwirrung gerathen, öszvezavarodni, zürzavarba hozódni; in Vergessenheit gerathen, feledékenységbe menni; in Freude gerathen, megörülni; in Brand gerathen, meggyúladni; Erfolg haben, diszleni, divatjának lenni, jól v. rosszúl kiütni; das Werk ist gut gerathen, a' munka jól v. szerencsésen ütött ki, v. megfelel a' várokozásnak; von Pflanzen, gut gerathen, jól v. bőven teremni; spärlich gerathen, szüken teremni; das Obst, der Wein ist gut gerathen, sok gyümölcs, sok bor lesz vagy lett az idén; wohlgerathene Kinder, jóra vált gyermekek.
Gerathewohl, das, történet, szerencse; aufs Gerathewohl, vaktában, szerencsére, minden esetre; etwas aufs Gerathewohl ankommen lassen, koczkára ereszteni valamit.
Geraum, adj., geräumig, téres, tágas; von der Zeit, ziemlich lange, alkalmas régi; jó darab, jó hosszú p. o. idő.
Gerben, z. B. Häute, kikészíteni a' bört cserrel, csavában, cserzeni, kicserzeni, kicsáválni; trop. prügeln, megverni, megkenni valakit, meglazsnakolni.
Gerber, der, Lohgerber, cserző varga; Weißgärber, tímár.
Gerberei, die, bőrkészítés, tímárság; tímárműhely.
Gerberlohe, die, cser, vargacser, tímárcser; st. Beize, csáva.
Gerecht, adj., vassend, recht, alkalmatos, jó valami végre; das Kleid ist mir eben gerecht, ez a' ruha nékem éppen jó; dem Rechte gemäß, igazságos per v. dolog v. ügy méltó p. o. büntetés; den Pflichten gemäß handelnd, igazságszerető, igaz; ein gerechter Richter, igaz b ró; st. fromm (in der bibl. Sprache), kegyes; adv. igazán, igazságosan, méltán.
Gerechtigkeit, die, igazság; st. Recht, igazság, törvény; jemanden Gerechtigkeit widerfahren lassen, z. B. vor Gericht, valakinek igazságot tenni, törvény szerént ítélni meg valakit; st. Privilegium, juss valamire v. szabadság; die ausübende Gerechtigkeit, az igazság kiszolgáltatása; die Richter, welche das Recht vertheidigen, törvényszék, bírak.
Gerechtigkeitsliebe, die, igazságszeretet.
Gerechtsamen, pl. törvényes jussai v. szabadsága valakinek.
Gerede, das, beszéd, hír, mendemonda; leeres Gerede, csupa hír, csak mendemonda; es geht das Gerede, úgy v. azt hírletik, azt beszéllik.
Gereichen, válni, esni, lenni; z. B. jemanden zur Ehre, zum Schaden, zum Nutzen gereichen, valakinek becsületére, kárára, hasznára válni v. lenni.

Digitized by Google

Gereiße, das, kapkodás, rángatás.
Gereuen, bánni, megbánni; es gereuet mich, bánom.
Gerhab, der, st. Vormünder, tútor, gyámatya.
Gericht, das, pl. die Gerichte, étel, ételek, egy étel, egy tál étel.
Gericht, das, die Beurtheilung des Verhaltens der Menschen, törvénytétel, törvényszerént tett v. hozott itélet; Gericht halten, törvényt tartani; über jemanden Gericht halten, valakire törvényt hozni, megitélni valakit; die Befugniß Recht zu sprechen, törvényszék; der Ort dazu, törvénytévő hely; die Richter, a'birák, törvénytévők; vor Gericht erscheinen, a'birak előtt megjelenni; das Hochgericht, büntető v. vesztőhely.
Gerichtlich, adj., törvényes; adv. törvényesen.
Gerichts-Acten, die, törvényes végzések v. irások.
Gerichtsbarkeit, die, törvényhatalom, törvényszék, törvényszéki hatalom.
Gerichtsdote, der, porkoláb.
Gerichtsdiener, der, hajdu.
Gerichts-Director, der, törvényszék igazgató.
Gerichtsferien, die, törvényszünés.
Gerichtsgebühren, die, törvényszolgáltatás bér v. dijja.
Gerichtshandel, der, törvényes per.
Gerichtshof, der, törvényhely, törvénytévő hely.
Gerichtskosten, die, törvénykezésbeli költség.
Gerichtsordnung, die, törvényfolyamat, törvénytartás módja.
Gerichtsperson, die, törvényszéki személy.
Gerichtspflege, die, törvény szolgáltatás.
Gerichtsplatz, der, büntetőhely.
Gerichtssache, die, törvényszéki dolog.
Gerichtsschreiber, der, törvényszéki jegyző v. notárius.
Gerichtsstube, die, törvénytévő szoba, törvényház, itélő szoba.
Gerichtsstuhl, der, itélő szék.
Gerichtstag, der, törvénytévő nap.
Gerichtsurkunde, die, törvénybeli oklevél.
Gerichtsverwaltung, die, törvény szolgáltatás.
Gerichtsversammlung, die, törvénygyülés, a' törvényszék gyülése.
Gering, adj., klein, kicsiny, csekély, kevés; geringe Zeit, kevés v. rövid idő; nicht die geringste Zeit haben, legkissebb v. semmi idejének sem lenni valamire; unbedeutend, csekély, hitvány, alávaló, nem derék; geringe Waaren, csekély, v. hitvány, portékák; ein geringer Preis, ólcsó v. csekély árr; etwas geringe schätzen, kevésre becsülni valamit; eine geringe Meinung von jemanden haben, keveset tartani valakiről; der, die, das Geringste, legkissebb; im geringsten nicht, legkissebb sem, éppen nem, teljességgel nem; geringe Leute, alacsony sorsú emberek; adv. csekélyül, kevéssé.
Geringfügig, adj., csekély, alávaló.
Geringfügigkeit, die, csekélység, alávalóság, kicsinység.
Geringhaltig, adj., z. B. Erz, Geld, csekély becsü, p. o. ércz, pénz.
Geringhaltung, die, felsemvevés.
Geringschätzig, adj, csekély, alávaló; megvető p. o. itélet; adv. csekélyül, megvetve.
Geringschätzigkeit, die, megvetés, felsemvevés, kevésre becsülés; csekély becse valaminek.
Geringschätzung, die, kevésrebecsülés, felsemvevés.
Gerinne, das, csatorna.
Gerinnen, megaludni; die Milch gerinnt, a' téj megalszik; geronnene Milch, aludt téj.
Gerinnen, das, megalvás.
Gerippe, das, csontváz, csontalkotvány; trop. er ist ein wahres Gerippe, csak a' csontja bőre, csupa csontváz.
Gerippt, adj., oldalbordás.
Germ, die, Hefen, Gahre, élesztő, seréleszto.
Gern, adv., mit Vergnügen, örömest, szivesen; Compar. lieber, örömestebb; Superl. am liebsten, legörömestebb; nicht gern, nem örömest; recht gern, herzlich gern, igen szivesen, édes örömest; etwas gern hören, valamit örömest hallani; ich glaube es gern, könnyen elhiszem; mit Vorsatz, készakartva, szántszándékkal; z. B. ich habe es nicht gern gethan, nem készakartva cselekedtem; st. gemeiniglich, közönségesen, rendszerént.
Gerngroß, ein, magaveti, a' ki szereti magát a' nagyok közé számlálni és számláltatni.
Gerödr, Geröhrig, das, nádas, nádas hely.

Digitized by Google

Gerſtammer, die, sármány.
Gerſte, die, árpa.
Gerſtel, das, oder gerolltes Gerſtel, aprókása.
Gerſten, adj., árpából való.
Gerſtenacker, der, árpával bévetett föld, árpaföld.
Gerſtenbier, das, árpaser.
Gerſtenbrei, der, árpakása.
Gerſtenbrod, das, árpakenyér.
Gerſtenfeld, das, árpaföld.
Gerſtengraupe, die, árpadara.
Gerſtengrütze, die, árpakása.
Gerſtenkorn, das, árpaszem, egy szem árpa; am Auge, árpa a' szemen, árpakelés.
Gerſtenkleye, die, árpakorpa.
Gerſtenkuchen, der, árpalepény.
Gerſtenmehl, das, árpaliszt.
Gerſtenſaft, der, árpalév.
Gerſtenſchleim, der, árpakásalév, aprókásalév.
Gerſtenſpreu, die, árpapolyva.
Gerſtenſtroh, das, árpaszalma.
Gerſtentrank, der, árpalévital.
Gerſtenwaſſer, das, árpavíz.
Gerſtenzucker, der, árpaczúkor, árpalével öszveföző nádméz, köhögés ellen.
Gerte, die, suhogó vessző.
Geruch, der, szaglás, szagolás, szagló tehetség; keinen Geruch haben, szaglásának v. szaglótehetségének nem lenni; die Werkzeuge des Geruches, a' szaglás mivszerei; die Ausdünſtungen des Körpers, die durch die Geruchsorgane empfunden werden, szag, illat; von gekochten, gebratenen Speiſen, sült szaga; vom Weine, szamat; es hat einen angenehmen Geruch, jó v. kellemetes szagú — szaga v. illatja van; es hat einen Wein — Wachs-Geruch, bor, viasz szagú.
Geruchlos, adj., szaglástalan, a' ki nem érez szagot; szagatlan, nem szagos, szagnélkülvaló, illatalan, illatlan.
Geruchsnerve, der, szaglóín.
Geruchswerkzeug, das, szaglószer.
Geruchvoll, adj., illatos, illatozó, erös szagú.
Gerücht, das, hír; es geht, es iſt das Gerücht, ez a' híre, azt hírlelik, ollyan hír van; der Ruf, worin jemand ſteht, hírnév, hír; in einem übeln Gerücht ſeyn, rossz hírben lenni; ein gutes Gerücht haben, jó hírének nevének lenni.
Gerüſt, das, állás, alkotmány.
Gerüttel, das, rázás.
Gerufe, das, hívás, hívogatás.
Geruhen, (geziemt nur den höchſten Herrſchaften), méltóztatni, kegyesen v. kegyelmesen méltóztatni, csak a' nagyokról, fejedelmekről mondatik.
Gerülle, das, lom, rendetlen rakás.
Gerümpel, das, alter Hausrath, ócska v. avúlt eszközök.
Gerumpel, das, csörgés, zörgés.
Geſage, das, beszéd, mendemonda, hír.
Geſäme, das, mag, magok.
Geſäß, das, Sitz, ülés; der Hintere, ület, far, alfel.
Geſäßbein, das, alfelcsont, farcsont.
Geſäufe, das, mértékletlen ivás.
Geſäuſel, das, susogás, suttogás.
Geſammt, adj., egész, az egész, öszveséges; adv. egészen, öszveséggel, mindnyájan.
Geſammtbetrag, der, summa mennyisége.
Geſammtſchaft, die, közönség, társaság.
Geſandte, der, követ, küldött.
Geſandtſchaft, die, követség; der Geſandte, követ, követség, követek; eine Geſandtſchaft ſchicken, követet v. követeket küldeni.
Geſandtſchaftlich, adj., követségi.
Geſandtſchaftsrath, der, követségi tanácsos.
Geſandtſchafts-Secretär, der, követségi titoknok.
Geſang, der, das Singen, éneklés; hangicsálás, a' madarak éneklése; Lied, ének.
Geſangbuch, das, énekes könyv.
Geſangdroſſel, die, énekes rigó.
Geſanglos, adj., nem éneklő.
Geſangvogel, der, éneklő madár.
Geſangweiſe, die, éneklés módja.
Geſangsweiſe, adj., énekelve.
Geſchäft, das, foglalatosság, dolog, munka; ein ämtliches Geſchäft, hivatalbeli munka v. foglalatosság, kötelesség; ein Geſchäft übernehmen, dolgot felvállalni; ſein Geſchäft beſorgen, dolgában eljárni; ſein Geſchäft verrichten, dolgát végezni.
Geſchäftchen, das, munkácska.
Geſchäftig, adj., munkás, foglalatos, fáradozó; ſt. emſig, munkás, dolgos, szorgalmatos; adv. szorgalmatosan, munkásan.
Geſchäftigkeit, die, Menge der Geſchäfte, elfoglaltatás, sok dologgal való bajlódás; Emſigkeit, foglalatoskodás,

Digitized by Google

szorgalmatoskodás, munkásság, fürgelődés.
Geſchäftlos. adj., heverő, munkátlan.
Geſchäftloſigkeit, die, munkátlanság, heverés.
Geſchäftsbrief, der, foglalatossági levél, ügylevél.
Geſchäftsfrei, adj., heverő, munkátlan, munkától szabad.
Geſchäftsführer, der, munkavivő v. folytató.
Geſchäftsgang, der, munkafolyás v. folyamat.
Geſchäftsleitung, die, munka kormányozás.
Geſchäftsmann, der, tisztviselő, hivatal viselő.
Geſchäftstag, der, tiszti nap, hivatalbeli nap.
Geſchäftsträger, der, ügyviselő, ügybiztos, követügyviselő.
Geſchäftsvoll, adj., foglalatos, szorgalmatos, dolgos, munkás.
Geſchehen, ſich ereignen, történni, megtörténni, esni, megesni; es iſt ein Unglück geſchehen, valami szerencsétlenség történt; wann wird dieß einmal geſchehen? mikor lesz még ez? es geſchieht jemanden Unrecht, igasságtalanúl bánnak valakivel; es iſt dir recht geſchehen, jól esett, úgy kell neked; vollendet, gethan werden, végbe v. véghez menni, meglenni, bételyesedni; dein Wille geſchehe, légyen meg a' te akaratod; was er ſpricht, das muß geſchehen, a' mit mond, annak meg kell lenni; trop. es iſt um ihn geſchehen, d. i. er iſt verloren, oda van ő, vége van neki.
Geſchehen, part., megesett, megtörtént.
Geſcheide, das, bél, a' vadaké.
Geſcheid, adj., klug, eszes, elmés, vigyázó, okos; du biſt geſcheid, ugyan okosan vennéd fel a' dolgot; biſt du geſcheid? van e' eszed? adv. okosan, eszesen.
Geſcheidheit, die, eszesség.
Geſchenk, das, ajándék; jemanden ein Geſchenk machen, valakinek ajándékot adni, ajándékkal kedveskedni.
Geſchichtbuch, das, történetkönyv.
Geſchichtchen, das, rövid történet.
Geſchichte, die, történet, történt dolog, historia; Erzählung von Ereigniſſen, történet előadása.
Geſchichtgelehrte, der, történetértő, históríkus.
Geſchichtkenner, der, a' históriában jártas.
Geſchichtkunde, die, történet tudomány, a' história tudománya.
Geſchichtkundiger, der, történettudományban jártas.
Geſchichtlich, adj., históriai; adv. históriai módon.
Geſchichtmaler, der, históriafestő.
Geſchichtſchreiber, der, história v. történetíró.
Geſchichtſchreibung, die, história v. történetirás.
Geſchick, das, d i. Schickſal, sors, gondviselés; mein Geſchick will es ſo, nekem a' sors így rendelte; es iſt ein Geſchick Gottes, Isten akaratja; ſt. Geſchicklichkeit, ügyesség, természeti hajlandóság p. o. muzsikára, tudományra; das Schickliche, Paſſende, illés, illendőség, a' mi illik.
Geſchicklichkeit, die, ſt. Klugheit, okosság, értelem; Fähigkeiten, ügyesség, életre termettség, tehetség, eszeség.
Geſchickt, adj., ügyes, alkalmatos; geſchickt zum Erfinden, szer a' feltalálásra; eine Erde zu Saatfeldern geſchickt, jó föld vetés alá; er iſt ſehr geſchickt, igen alkalmatos, v. ügyes ember; d. i. Fähigkeiten beſitzend, értelmes, okos, ügyes, jeles tudományú, tudós; adv. paſſend, jól, helyesen, ügyesen; einſichtsvoll, okosan, jelesen, értelmesen.
Geſchilf, das, kákás, kákáshely.
Geſchirr, das, G fäße, edény; irdenes, hölzernes Geſchirr, cserép, faedény; ſt. Geräthe, beſ. zur Landwirthſchaft, szerszám; an Pferden, lószerszám.
Geſchirren, z. B. die Pferde, felszerszámozni a' lovakat.
Geſchlecht, das, nem; das männliche, weibliche Geſchlecht, a' férjfiúi, az asszonyi nem; ſt. Familie, Abkunft, nemzetség; das menſchliche Geſchlecht, az emberi nemzetség; ein altes, edles, berühmtes Geſchlecht, régi, nemes, híres nemzetség v. familia; ſt. Generation, törzsök, származás, nemzetségkor.
Geſchlechtlos, adj., nemetlen.
Geſchlechtsalter, das, nyom, kor; nemzetség tartása.
Geſchlechtsfolge, die, nemzetségágazás.
Geſchlechtskunde, die, nemzetséglajstroma.
Geſchlechtsname, der, vezeték név.
Geſchlechts-Regiſter, das, nemzetséglajstrom.
Geſchlechtstheile, die, plur., nemző részek.

Digitized by Google

Geſchlechtstrieb, der, nemi ösztön.
Geſchlechtswort, das, nemszócska, artikulus.
Geſchlepp, das, késérősereg, megvető értelemben
Geſchlinge, das, belek, belsőrészek.
Geſchlingel, das, szövevény
Geſchmack, der, 1) die Empfindung des Schmeckens auf der Zunge, íz, íze valaminek; ein herber, bitterer Geſchmack, fanyar, keserű íz; ein ſäuerlicher, savanyús; einen Geſchmack haben, ízének lenni, — ízű lenni; es hat einen angenehmen Geſchmack, kellemetes ízű, kedves íze van; es hat keinen Geſchmack, semmi íze sincs, se íze se bűze; trop. Geſchmack einer Sache, z. B. ein Gemälde von gutem Geſchmack, jó ízlésű festés; ein Gedicht ohne Geſchmack, ízléstelen versezet, mellyben nincs izlés; 2) Empfindung der gekoſteten Sache, ízlés, ízérzés; Geſchmack haben, ízlésének lenni, ízt érzeni; keinen Geſchmack haben, ízt nem érzeni; daher Geſchmack; trop. a) die Empfindung des Guten und Schönen, (aſthetiſcher Geſchmack), ízlés, díszérzés, belső érzés; b) die durch jene Empfindung bewirkte Neigung, gyönyörködés valamiben; z. B. Geſchmack an etwas haben, bekommen, gyönyörködni valamiben; keinen Geſchmack an etwas finden, semmi gyönyörűséget nem találni valamiben; c) Urtheil, Urtheilskraft, ízlés, ítélőerő; feiner Geſchmack, finom ízlés; das iſt nicht nach meinem Geſchmack, ez az én ízlésemnek nem tetszik; ein Menſch ohne Geſchmack, ízléstelen ember; ein Mann von Geſchmack, jó ízlésű ember; nach meinem Geſchmack, az én ízlésem szerént.
Geſchmacklos, adj., ízetlen, a' minek nincs íze; trop. ein geſchmackloſer Menſch, ízléstelen ember, a' kinek nincs ízlése v. díszérzése; adv. ízléstelenül, dísztelenül.
Geſchmackloſigkeit, die, ízetlenség, íztelenség; trop. ízléstelenség, ízérzetlenség.
Geſchmackvoll, adj., jóízlésű, díszérző; in Hinſicht des Aeußern, ízléssel teljes, díszes; adj. jó ízléssel, díszesen.
Geſchmacksbildung, die, ízlésmivelés.
Geſchmauſe, das, vendégeskedés.
Geſchmeide, das, apró érczmivek, p. o. lánczok, hajtók; ékesség, drágaság.
Geſchmeidig, adj., was ſich leicht dehnen läßt, z. B. Eiſen, nyujtható, lapítható p. o. vas; hiegsam, hajlós, hajtható, hajlékony; trop. nachgiebig, von Menſchen, engedő, engedelmes, hajtható.
Geſchmeidigkeit, die, hajlósság; trop. hajthatóság, engedőség.
Geſchmeiße, das, Eier der fliegenden Inſecten, bogarak tojásai; Inſecten, beſ. geflügelte, bogarak, legyek, pondrók; trop. liederliches Geſindel, a' nép sepreje.
Geſchmiere, das, trop. ſchlechte Schrift, mázo'ás, rossz irás.
Geſchnatter, das, lúdgágogás.
Geſchöpf, das, teremtés, teremtmény; jedes belebte Weſen, teremtés, teremtett állat, élőállat, állat; bisweilen ſt. Menſch, z. B. du biſt ein unglückliches Geſchöpf, szerencsétlen ember vagy; du biſt ein elendes Geſchöpf, egy semmire való ember vagy.
Geſchoß, der, d. i. Abgabe, adó.
Geſchoß, das, lövőszerszám, ellőni való, p. o. nyil; Stockwerk, emelet, kontignáczió.
Geſchrei, das, kiáltás, kiabálás; ein außerordentliches, klägliches Geſchrei, rendkivűlvaló, jajgató kiabálás; Geſchrei machen, kiabálni; Sprichw. viel Geſchrei wenig Wolle, mit ér a' nagy czégér, ha nincs mit árúlni, beharangoz senki sincs kitalálják, semmi sincs; ſt. laute, nachdrückliche Klagen, lármás panasz, lármázás; trop. ein nachtheiliges Gerücht, ártalmas, veszedelmes, rossz hir; jemanden ins Geſchrei bringen, valakit elhírlelni, rossz hírbe v. szóba keverni; ins Geſchrei kommen, rossz hírbe v. szóba keveredni; viel Geſchrei von einer Sache machen, nagy lármát indítni valamivel.
Geſchreibe, das, írogatás.
Geſchütz, das, pattantyú, lövő eszköz, ágyú; grobes Geſchütz, nagy ágyúk; das Geſchütz ablöſen, abſchießen, elsütni, ellőni az ágyút.
Geſchützkunſt, die, pattantyússág.
Geſchwader, das, ein kleiner Hauſe Reiter, lovas osztály, csapat lovasság; eine Abtheilung Schiffe, hajóseregosztály.
Geſchwätz, das, fecsegés, csacsogás; trop. in das Geſchwätz bringen, szóba keverni; ſt. Poſſen, szószátyárság.
Geſchwätzig, adj, von Menſchen, fecse-

Digitized by Google

gő, csacska; von Vögeln, csacsogó; adv. fecsegve, csatcsogva.
Geſchwätzigkeit, die, fecsegőség, csacskaság.
Geſchweigen, elhallgatni; hallgatással elmellőzni; daher: geſchweige, nem hogy, annyival inkább nem, annyival kevésbbé; ich habe ihn nicht geſehen, geſchweige geſprochen, nem is láttam, nem hogy vele beszélltem vólna.
Geſchweige, das, tobzódás.
Geſchwind, adj., hamar, hirtelen, hirtelenvaló, sebes, sietős; adv. hirtelen, hamar, sebesen, gyorsan; mach geſchwind! csak hamar, siess!
Geſchwindigkeit, die, hamarság, sebesség, gyorsaság; in der größten Geſchwindigkeit, a' feletébbvaló sietésben, hirtelenében, hevenyében.
Geſchwindſchreiben, das, sebes írás.
Geſchwindſchreiber, der, sebes v. gyors író.
Geſchwindſtück, das, sebeslövő ágyú.
Geſchwiſter, die, pl. (das Geſchwiſter), testvérek; haben Sie noch Geſchwiſter? vannak még testvérjei az Úrnak?
Geſchwiſterkind, das, 1) meines Vaters Brudersſohn, unokatestvér p. o. unoka bátyám v. öcsém; meines Vaters Bruderstochter, unoka néném v. húgom; 2) meines Vaters Schweſterſohn, meiner Mutter Brudersſohn, unoka bátyám v. öcsém az atyám leánytestvérjétől v. az anyám férjfi testvérjétől; meines Vaters Schweſtertochter, meiner Mutter Bruderstochter, unoka néném v. húgom az atyám leánytestvérjétől v. az anyám férjfi testvérjétől; 3) meiner Mutter Schweſterſohn, unoka bátyám v. öcsém az anyám leánytestvérjétől; meiner Mutter Schweſtertochter, unoka néném v. húgom az anyám leánytestvérjétől.
Geſchwiſterkinder, die, 1) unokatestvérek atyákról; 2) unokatestvérek atya 's anya testvérségjekről; 3) unokatestvérek, annyok testvérségjekről.
Geſchwiſterlich, adj. u. adv., testvéri.
Geſchwiſterliebe, die, testvéri szeretet.
Geſchwiſterſchaft, die, testvérség, testvéri atyaſiság.
Geſchworen, adj., megesküdt.
Geſchworner, ein, esküdt.
Geſchwulſt, die, daganat.
Geſchwür, das, kelés, fekély; an den Fingern, meggyülés.
Geſechst, adj., hatos; adv. hatosan.
Geſegnen, áldani, megáldani.
Geſell, der, társ, részestárs; mesterlegény; trop. ein fauler, liederlicher Geſell, korhely ember, heverő.
Geſellen, zugeſellen, társúl vele egyesitni v. hozzáadni; ſich geſellen, hozzáadni magát társúl; Sprichw. Gleich und Gleich geſellt ſich gern, ki micsodás, ollyannal tart, kiki magához hasonlóval szokott társalkodni.
Geſellig, adj., társ szerető, nyájas, társalkodó, társaságos, barátságos; ein geſelliger Ton, társalkodásbéli nyájas beszéd; adv. barátságosan, társaságban, p. o. élni.
Geſelligkeit, die, társ v. társaságszeretés; ſt. Umgang, társalkodás.
Geſellſchaft, die, társaság; gelehrte Geſellſchaft, tudós társaság; in Geſellſchaft treten, társaságba állani v. lépni valakivel; ſt. Begleitung, társ valamelly dologban, utazásban 's a't. ohne Geſellſchaft reiſen, magában útazni; in Geſellſchaft ſpeiſen, valakivel együtt ebédelni; ſt. Umgang, társalkodás; ſt. Verſammlung, társaság, gyülés, társasággyülés; Geſellſchaft geben, társaságot gyüjteni magához; eine einzelne Körperſchaft, társaság, egyesület.
Geſellſchafter, der, társ; auf der Reiſe, útitárs; ein guter Geſellſchafter, múlattató ember a' társaságban, társaságba való ember.
Geſellſchafterinn, die, múlatótárs, t. i. fejér nép.
Geſellſchaftlich, társaságos, társasági, társaságbeli; társalkodó, barátságos; adv. társaságosan, társaságban, együtt.
Geſellſchaftlichkeit, die, társaságosság.
Geſellſchaftsfräulein, das, múlattató kisasszony, társkisasszony, t. i. valamelly förendű uraságnál.
Geſellſchaftston, der, nagy társaságbeli szokás, beszédmód.
Geſenk, das, das Blei an Fiſchernetzen, nyomtaték, levonó ón a' halászhálón; Senker, bei den Winzern, bujtóág, porhajas.
Geſetz, das, törvény; das Naturgeſetz, természet törvénye; nach den Geſetzen der Vernunft ſein Leben einrichten, az okosság törvényei v. szabásai szeránt élni; jede Vorſchrift der Obern, törvény, parancsolat; ein göttliches Geſetz, Isten törvénye v. parancsolatja; ein Geſetz halten, a'

Digitized by Google

törvényt megtartani, a' törvénynek engedelmeskedni; es übertreten, a' törvényt általhágni, megszegni; im bibliſchen Sinne heißt Geſetz, a) die ganze heil. Schrift, a' sz. írás v. az Isten törvényei; b) das alte Teſtament, az ó testamentom, Mózes öt könyvei.

Geſetzbuch, das, törvénykönyv.

Geſetzgebend, adj., törvényadó v. hozó, — tévő; geſetzgebende Gewalt, a' törvénytévő hatalom.

Geſetzgeber, der, törvényhozó v. adó.

Geſetzgebung, die, törvényadás, — tétel, — szabás.

Geſetzlich, adj., törvényes, törvény szerént való; adv. törvényesen.

Geſetzlichkeit, die, törvényesség.

Geſetzlos, adj., an kein Geſetz gebunden, törvény alól feloldatott, törvényen kivül való; kein Geſetz habend, törvényetlen, zabolátlan; adv. törvényetlenül, törvény nélkül.

Geſetzloſigkeit, die, das Befreitſeyn vom Geſetz, feloldatás a' törvények alól; Mangel an Geſetz, törvényetlenség.

Geſetzmäßig, adj, törvényes; adv. törvényesen.

Geſetzmäßigkeit, die, törvényesség.

Geſetztafel, die, törvénytábla.

Geſetzwidrig, adj., törvénytelen, törvény ellen való; adv. törvénytelenül.

Geſetzwidrigkeit, die, törvénytelenség.

Geſetzt, adj., ernſt, komoly, valódi, állhatatos; ein geſetzter Mann, komoly ember; geſetztes Alter, meglett kor, ember v. férjfiúi kor; adv. komolyan, férjfiúi módon.

Geſetzt, partic. von ſetzen, tenni; z. B. geſetzt, tegyük fel, de tegyük fel, hát ha; geſetzt auch, ha szinte is.

Geſeufze, das, sohajtozás.

Geſicht, das, das Vermögen zu ſehen, látás, szem, szemvilág; ein gutes Geſicht, jó látás v. látásbeli tehetség, jó szemek; ein blödes Geſicht, tompa látás; ein ſcharfes Geſicht, éles látás, éles szemek; das Geſicht verlieren, megvakúlni, a' szemvilágától megfosztatni; Anblick, wofür oft Auge ſteht, tekintet, szem; vors Geſicht kommen, szeme eleibe menni valakinek; zu Geſicht bekommen, láthatni valamit; aus dem Geſicht verlieren, elveszteni a' szemei elől, többé nem látni; es fällt gut ins Geſicht, tetszik a' szemnek, helyésnek látszik; im Geſicht haben, rávígyázni; ins Geſicht ſagen, szemében mondani; gehe mir aus dem Geſicht, távozz a' szemem elől; ſt. Antlitz, Angeſicht, arczúlat, tekintet, ábrázat; jemanden von Geſicht kennen, valakit személyében v. ábrázatban esmerni; ein ſchönes Geſicht, szép ábrázat; ein finſteres Geſicht, komor ábrázat; ein ſaures Geſicht machen, fanyar ábrázatot mutatni; ein freundliches, nyájas ábrázatot mutatni; auch bedeutet es eine Perſon in Hinſicht der Geſichtsbildung, személy; z. B. ich habe heute zwei neue Geſichter geſehen, ma két esmeretlen személyt láttam.

Geſichtchen, das, ein niedliches, kis ábrázat.

Geſichtsähnlichkeit, die, ábrázat hasonlatossága.

Geſichtsbildung, die, ábrázat, kép, képalkat.

Geſichtsdeuter, der, ábrázat magyarázó.

Geſichtsdeutung, die, ábrázat magyarázas.

Geſichtsfarbe, die, ábrázatszín.

Geſichtsfehler, der, szemhiba.

Geſichtskreis, der, Horizont, láthatár, látás határa.

Geſichtskunde, die, (Phyſiognomik), ábrázattudomány.

Geſichtslinie, die, ábrázatvonás.

Geſichtsnerve, die, látás vagy szemina, szemin.

Geſichtspunkt, der, szem v. néző pont, látás pontja; trop. szempont, mellyből valamit megitélünk; aus einem falſchen Geſichtspunkte etwas betrachten, nem helyes szempontból vizsgálni meg valamit.

Geſichtszug, der, ábrázatvonás.

Geſims, das, párkány, ormó, pártázat p. o. az oszlopokon.

Geſinde, das, cseléd, szolgák, szolgálók.

Geſindebrod, das, cselédkenyér.

Geſindehaus, das, cselédház.

Geſindel, das, gaznép, gazcseléd; a' nép sepreje.

Geſindelohn, der, cselédbér.

Geſindeordnung, die, cselédeket illető rendszabás.

Geſindeſtube, die, cselédszoba.

Geſinnen, mit ſeyn, z. B. ich bin geſonnen zu verreiſen, szándékozom elútazni.

Geſinnet, geſinnt, adj, indúlatú, indúlattal lévő; ſo geſonnen ſeyn, úgy gondolkozni, ollyan indúlattal len-

Digitized by Google

ni; gut geſonnen, jó indúlatú, jó gondolkozású.
Geſinnung, die, indúlat, érzés és gondolkozás; gute, freundſchaftliche Geſinnung, jó, báratságos indúlat; edle Geſinnung, nemes érzés, indúlat; ſt. Vorſatz, Entſchluß, akarat, szándék, feltétel; ſeine Geſinnung ändern, változtatni szándékát.
Geſittet, adj., erkölcsű, erkölcsös, (jó és rossz értelemben), gut geſittet, jó erkölcsű; erkölcsösített, szép erkölcsű.
Geſpan, Gehülfe, der, segítőtárs, segítség; als Würde, z. B. Obergeſpan, Főispány t. i. a' Vármegyében; Vicegeſpan, Alispány.
Geſpann, das, von Pferden, Ochſen, egy iga v. igabeli, p. o. ló.
Geſpanſchaft, die, Vármegye.
Geſpenſt, das, kísértet, késértet.
Geſperre, das, ſt. Widerſtreben, küszés, küszködés; ſt. Sparrwerk, az öszverakott fedélfa; Clauſur an Büchern, könyvkapocs.
Geſpiele, der, játszótárs.
Geſpielinn, die, leánypajtás, játszótárs.
Geſpinſt, das, fonat, fonál.
Geſpötte, das, das Spotten, csúfolás, csúfolódás; ein Geſpötte mit jemanden treiben, csúfolni valakit, csúfot űzni valakiből; das, worüber man ſpottet, csúf, csúfság.
Geſpräch, das, beszélgetés, beszéd; ein Geſpräch unter vier Augen, négy szem köztt való beszélgetés.
Geſprächig, adj., beszédes, a' ki szeret beszélgetni; bőbeszédű; adv. beszédesen, nyájasan; bőbeszéddel.
Geſprächigkeit, die, beszédesség; bőbeszédűség.
Geſprächweiſe, adv., beszélgetve.
Geſprengelt, adj., pettegetett, iromba tarka.
Geſtade, das, des Meeres, tengerpart; eines Flußes, part, vízpart.
Geſtalt, die, äußere Figur, forma, alkat, képalkat; ſchöne Geſtalt vom Manne, szép testállás — vom Weibe, szép növés; f. Beſchaffenheit, minéműség, ábrázat, tekintet, forma; ſt. Art und Weiſe, mód; folgender Geſtalt, a' következendő módon, így, illy módon, illyen módon.
Geſtalten, formálni; ſich anders geſtalten, megváltozni, más formát öltözni magára.
Geſtaltet, adj., formált, alkatott, formájú; wohlgeſtaltet, jeles formájú; trop. bei ſo geſtalteten Dingen, így lévén a' dolog; adv. formálva, formáltatva, alkatva.
Geſtaltung die, formáltatás, alkatás.
Geſtändig ſeyn, einer Sache, megvallani valamit.
Geſtändniß, das, vallástétel megvallás.
Geſträude, das, csalit, csalitos, bokros hely, haraszt.
Geſtank, der, büdösség; rossz szag, bűz.
Geſtatten, megengedni.
Geſtattung, die, megengedés.
Geſteck, das, kés villa egy tokban.
Geſtehen, bekennen, megvallani p. o. hibát; nicht geſtehen, eltagadni, meg nem vallani; ſt. zugeben, megengedni; f. gerinnen, megaludni, mint a' téj, a' kocsonya, megfagyni, mint a' zsír.
Geſtein, das, Steine, kövek, kősziklák.
Geſtell, das, eines Tiſches, állás, lábai p. o. az asztalnak; einer Säule, talpkő.
Geſtellen, állítni.
Geſtern, adv, tegnap; von geſtern her, tegnapólta, tegnaptól fogva.
Geſtichel, das, vagdalódzás.
Geſtift, das, szerzemény.
Geſtirn, das, ſt. Stern, csillag; Sterne überhaupt, csillagok, csillagzat; jeder leuchtende Himmelskörper, csillag, csillagzat.
Geſtirnt, adj., csillagos.
Geſtirnſtand, der, csillagok állása.
Geſtöber, das, des Schnees, zivatar, fergeteges zivatar.
Geſtotter, das, akadozás, hebegés.
Geſträuch, das, bokor, bokrok.
Geſtreng, adj, ſtreng, kemény; als Titel, geſtrenger Herr! nemzetes! tekintetes.
Geſtricke, das, Stricken, kötés, p. o. harisnyakötés; kötés, kötött munka.
Geſtrig, adj., tegnapi; geſtrigen Tages, tegnap, a' tegnapi napon.
Geſtühl, das, Stühle, székek.
Geſtüte, das, ménes.
Geſuch, das, Bitte, kérelem, kérés, esedezés.
Geſumme, das, Geſumſe, dongás.
Geſund, adj., nicht krank, a) vom Körper, egészséges; geſund werden, meggyógyúlni; geſund machen, meggyógyítni; geſund ſeyn, egésségben lenni; b) von der Seele, ép, p. o. elme; geſunde Vernunft, józan okosság; c) der Geſundheit zuträglich, egészséges, az egésségnek hasznos,

Digitized by Google

p. o. az eledelek, a' levegő, fűvek, növevények; adv. egésségesen, jól.

Geſundbrunnen, der, orvosi v. erősítő víz v. forrás, p. o. savanyúvíz, borvíz.

Geſundheit, die, am Körper, egésség; an der Seele, épsége az elmének; Mittel zur Erhaltung derſelben, z. B. die Geſundheit der Witterung, des Waſſers, eines Ortes, egésséges volta az időjárásnak, víznek, helynek; jem. Geſundheit trinken, valakinek az egésségéért inni.

Geſundheitsregel, die, egésség regulája, szabások az egésség fenntartására.

Geſundheitsumſtände, die, az egésség állapotja.

Getäfel, das, deszkázat.

Getöne, das, hangzat.

Getöſe, das, zaj, robaj, lárma, csörömpölés.

Getränk, das, ital.

Getrauen, ſich, mérészleni, merni.

Getreide, das, gabona, élet, p. o. búza, rozs; das Getreide ſchlägt auf, wird theuer, felmegy az élet ára; es ſchlägt ab, leszáll az ára; das Getreide iſt nicht im Preiſe, nincs ára az életnek v. a' gabonának.

Getreideart, die, gabonafaj v. neme.

Getreidebau, der, gabona termesztés.

Getreideboden, der, gabonacsűr v. tárház.

Getreidefeld, das, gabonatermőföld.

Getreidehandel, der, gabonakereskedés.

Getreidehändler, der, gabona v. búzakereskedő.

Getreidehaufen, der, garmada, rakásra töltött v. felhalmozott gabona.

Getreidelieferung, die, als Abgabe, gabonaadás; im Kriege, hadiadó gabonából; übernommene, gabonaszállítás.

Getreidemangel, der, gabonaszűke

Getreidemarkt, der, als Ort, gabonapiacz; als Handlung, gabona v. búzavásár.

Getreidemaaß, das, gabonamérő.

Getreidemühle, die, gabonaőrlő malom.

Getreidepreis, der, az élet v. gabona ára.

Getreidetheuerung, die, az élet drágasága.

Getreidezehent, der, gabonatized.

Getreu, adj., hív, hűséges; adv. híven, hűségesen.

Getreulich, adj., hűséges, hívséges; adv. híven, hűségesen.

Getröſten, bízni, bíztatni magát, vigasztalni.

Getroſt, adj., zuverſichtlich, bíztos, bizodalmas; adv. bízvást, bátran; als Zuruf, getroſt! rajta bátran, csak rajta!

Getümmel, das, zenebona, lárma, csibongás.

Geübt, adj., gyakorlott.

Gevatter, der, d. i. Pathe, keresztatya, keresztapa; koma; Herr Gevatter! komám uram!

Gevatterinn, die, keresztanya, komaasszony.

Gevatterſchaft, die, komaság.

Gevattersleute, die, komák.

Geviere, Gevierte, das, négyszegletrajz.

Geviert, adj., felnégyelt; négyes; viereckig, négyszegletes; ins Gevierte, négyszegletesen.

Gevögel, das, ſt. Vögel, madarak.

Gewachſen, adj., d. i. gleich, z. B. einem gewachſen ſeyn, bírni, kiálhatni valakivel, felérni t. i. erőre v. okosságra nézve; jem. nicht gewachſen ſeyn, nem érni fel valakivel, nem felelhetni meg, v. a' nyomába sem hágni valakinek; d. i. was emporkommen iſt, nőtt; adv. nőve.

Gewächs, das, Pflanze, plánta, növevény, termés; am Leibe, növés, kinövés p. o. testen; Früchte, termés, gyümölcs; Wein vom dießjährigen Gewächs, idei termés bor.

Gewächshaus, das, növevényház.

Gewächsreich, das, növevények v. plánták országa.

Gewähr, die, (Gewährſchaft), ſ. Verſicherung, bizonyságtétel, bizonyság; ſt. Sicherheit, in den Rechten, szavat, bátorság; Gewähr leiſten, szavatolni, felelni valaminek a' bátorságos voltáról, kezességet vállalni valamiért.

Gewähren, d. i. verſprechen, ígérni, fogadni valamit; Sicherheit leiſten, szavatolni valamit, szavatos v. kezes v. felelő lenni valamiért; erfüllen, z. B. eine Bitte gewähren, megadni, teljesítni valaki kérését; ſt. verſchaffen, szerezni, tenni; Nutzen gewähren, hasznára lenni.

Gewährleiſtung, die, szavatosság, kezesség.

Gewährmann, der, im Rechte, Handel, szavatos, kezes, helytálló, felelő; bei Erzählungen, ein glaubwürdiger Mann, auf den man ſich beruft, kútfő; a' kitől valami kerül.

Digitized by Google

Gewährung, die, Erfüllung, teljesítés, bétöltés; die Gewährleiſtung, kezesség.
Gewärtigen, várni valamit.
Gewärtig ſeyn, jem., valakit elvárni, megvárni; ſt. zu Dienſten ſeyn, szolgálatjára lenni valakinek.
Gewäſch, das, fecsegés, mendemonda.
Gewäſchig, adj., fecsegő.
Gewäſſer, das, víz, sok víz, nagy víz v. vizek.
Gewahr werden, észrevenni, meglátni történetből.
Gewahrſame, die, őrizet.
Gewalt, die, erő, hatalom; Gewalt mit Gewalt vertreiben, visszaverni az erőt erővel; Gewalt geht vor Recht, a' ki erősebb az a' hatalmasabb; f. Gewaltthätigkeit, erőszak, erősködés, erő; z. B. Gewalt gebrauchen, erőszakoskodni; jemand Gewalt anthun, valakin erőszakot tenni; ſich Gewalt anthun, d. i. ermorden, magát megölni; ſt. Herrſchaft, Botmäßigkeit, hatalom, kiterjedő hatalom p. o. uralkodásra; die höchſte Gewalt haben, fő hatalommal bírni, uralkodni; trop. ſeine Stimme in ſeiner Gewalt haben, tetszése szerént bánni a' szavával, azt tudni mérsékelni.
Gewalthaber, der, úrparancsoló.
Gewaltig, adj., ſtark, erős, nagy erejű; heftig, erős, hatalmas, nagy; eine gewaltige Stimme, erős v. nagy hang v. szó; ein gewaltiger Wind, erős v. iszonyú szél; mächtig, hatalmas, tehetős; gazdag; adv. erősen, felette nagyon, keményen; erőszakosan.
Gewaltſam, adj., erőszakos; adv. erőszakosan.
Gewaltſamkeit, die, erőszakosság, erőszakoskodás.
Gewaltthat, die, erőszaktétel, erőszak.
Gewaltthätig, adj., erőszakos; adv. erőszakosan, erőnek erejével.
Gewaltthätigkeit, die, erőszakoskodás.
Gewand, das, ruházat, köntös.
Gewandsweiſe, adv., unter der Hand, alattomban; d. i zum Scheine, csak tettetésből, mintha.
Gewandt, adj., geübt, jártas, forgott, gyakorlott, ügyes valamiben; iſt es hurtig, gyors, serény; ein gewandter Kopf, eszes ember, ügyes fejű ember; adv. ügyesen, gyorsan.
Gewandtheit, die, ügyesség, jártas ügyesség.
Gewarten, z. B. etwas zu gewarten haben, várhatni valamit.
Gewebe, das, szövés; szövésmód; das Gewebte, szött dolog, szövevény, szövötény, szövött.
Gewebt, adj., szött; adv. szöve.
Gewehr, das, fegyver; kleines Schießgewehr, puska, tüzelő fegyver; das Gewehr ergreifen, fegyvert fogni; unter das Gewehr treten laſſen, a' katonaságot fegyverben kiállitni; unter dem Gewehr ſtehen, fegyverben állani; präſentiren, előmutatni a' fegyverfogásokat; Gewehr beim Fuß, földig ereszd, t. i. a' fegyvert.
Gewehrfabrik, die, fegyverfabrika.
Gewehrkammer, die, fegyvertartószoba.
Geweih, das, szarv, czimer, p. o. szarvas szarva.
Geweine, das, sirás, rivás.
Gewende, das, egy fordúlás, szántóföld; forgatás.
Gewendig, adj., forgatható.
Gewerbe, das, kereset, mesterség; ein Gewerbe treiben, keresetből élni, mesterséget üzni; Handel, kereskedés; Geſchäft, dolog, foglalatosság.
Gewerk, das, Zunft, czéh; in Bergwerken jene Perſonen, welche gemeinſchaftlich den Bergbau betreiben, bányamivelők, bányaásatok; die Arbeiter, bányászok.
Gewerkſchaft, die, bányásztársaság.
Gewette, das, fogadás, elfogadás.
Gewicht, das, font, mérőfont; Schwere, nehézség; ſchweres, leichtes Gewicht, nagy v. nehéz, kis v. könnyű font; trop. Erheblichkeit, Einfluß, foganat, fontosság, sikeresség.
Gewichtchen, das, fontocska.
Gewimmel, das, tolongó sokaság, látványság; von lebloſen Dingen, tenger, igen sok, annyi hogy szintúgy pezseg.
Gewimmer, das, jajgatás.
Gewinde, das, das Winden, gombolyitás; das gewundene, z. B. Garn, gombolyag p. o. fonál; an einer Feder, a' rugó tekervénye, tekerületje; einer Schraube, tekerületek, tekervények.
Gewinn, der, nyereség, haszon.
Gewinnbringend, adj., nyereséghajtó.
Gewinnen, nyerni; durch Arbeit erhalten, keresni, szerezni p. o. munkával; durch Anſtrengung wohin gelangen, hozzájutni valamihez, eljutni valahová v. elérni; einen Berg gewinnen, a' hegyre felmenni; ſt durch

Mühe erlangen, kapni, valamiből valamit; z. B. Erz gewinnen, érczet ásni ki v. találni, kapni; die Oberhand gewinnen, nyertes lenni, győzni; eine Schlacht gewinnen, megnyerni az ütközetet; durch Güte etwas erlangen, megnyerni, magának leköteleznì, maga részére hódítni; trop. gewonnen Spiel haben, nyertes lenni; jem. gewonnen Spiel geben, másnak engedni a' győzödelmet v. a' nyerést; ein Anſehen gewinnen, tekintetet öltözni magára, tekintetben jelenni meg; Geſchmack an etwas gewinnen, megizelítni valamit; jem. oder etwas lieb gewinnen, megszeretni, megkedvelleni valakit, valamit; ein Ende gewinnen, végének lenni, végét érni.

Gewinnen, das, nyerés, el- v. megnyerés.

Gewinner, der, nyerő, nyertes.

Gewinnreich, adj., nyereséges, bőnyereség hajtó.

Gewinnſt, der, nyerés, nyereség.

Gewinnſucht, die, nyeréskórság, nyereségre vágyódás, nyereség v. haszonvadászás.

Gewinnſüchtig, adj., nyereségre vágyó, nyereség v. haszon vadászó; adv. haszonvadászva.

Gewinſel, das, nyöszörgés, nyöszörgő sírás, nyögdécselés.

Gewirk, das, szövés, kötőszövés, p. o. harisnyaszövés; szőve kötött dolog.

Gewirr, das, das Verwirren, die verworrene Sache ſelbſt, öszvezavarodás, öszvebomlás, öszvebomlott v. bontakozott p. o. czérna, fonál; trop. zürzavar.

Gewiſſen, das, das Bewußtſeyn einer Sache, igaz lélek, belső meggyőződés; oder eigener Handlungen, lelkiesméret; mit gutem Gewiſſen, jó lelkiesmérettel, jó lélekkel; das nagende Gewiſſen, a' mardosó lelkiesméret; ſt. Bedenklichkeit, lelkiesméretbeli dolog, szent kötelesség; z. B. ſich ein Gewiſſen aus etwas machen, szent kötelességének tartani valamit.

Gewiſſenhaft, adj., igaz lelkű, jó lelkiesméretű, jó lelkű; adv. igaz lélekkel.

Gewiſſenhaftigkeit, die, igaz lelkűség, jó lelkűség, lelkiesméretesség.

Gewiſſenlos, adj., lelkiesméretlen, gonosz lelkiesméretű, álnok; adv. álnokúl gonosz lélekkel.

Gewiſſenloſigkeit, die, lelkiesméretlenség.

Gewiſſensangſt, die, lelkiesméret szorongattatása vagy furdalása.

Gewiſſensbiß, der, lelkiesméret mardosása.

Gewiſſensfall, der, lelkiesméretbeli dolog, lélekbenjáró dolog.

Gewiſſensfrage, die, lelkiesméretbeli kérdés.

Gewiſſensfreiheit, die, im Urtheilen über Sachen der Religion, lelki szabadság, a' lélek gondolkozásbeli szabadsága a' vallásbeli dolgok felől; in Ausübung der Religion, a' lelkiesméret szabadsága a' vallás gyakorlásban.

Gewiſſensfriede, der, lelkiesméret csendessége.

Gewiſſenshalben, adv., lelkiesméretért.

Gewiſſenspflicht, die, szent v. lelkiesméret kötelessége.

Gewiſſensprüfung, die, lelkiesméret megvizsgálása.

Gewiſſensruhe, die, lelkiesméret csendessége, lelki nyúgodalom.

Gewiſſensſache, die, lelkiesméretbeli dolog.

Gewiſſenstrieb, der, lelkiesméretinger.

Gewiſſenszwang, der, im Handeln, meggyőződése ellenvaló kényszerittetés valamire; im Urtheilen, lelkiesméreten való uralkodás, hitrevaló erőltetés; im Gottesdienſt, vallásbéli türedelmetlenség.

Gewiſſermaßen, adv., néműképpen, bizonyos tekintetben, egy részént.

Gewiß, adj., fest, állandó p. o. szándék; trop. ſicher, bizonyos, erős, nem tántorgó, nem botló; ein gewißer Schritt, bizonyos és erős lépés; ein gewißes Einkommen, bizonyos jövedelem; ſt. zuverläßig, bizonyos, állhatatos, biztos p. o. barát; der Ueberzeugung nach gewiß, bizonyos, kétségenkívűl való; ſt. unveränderlich, bizonyos, meghatározott; von gewißen Perſonen, die man nicht nennen kann oder will, egy bizonyos p. o. ügyvédő; adv. erősen, bátran; bizonyosan, kétségkívűl, bizonnyal; verſichernd, valósággal, bizonyosan, bizonnyal; ganz gewiß, minden bizonnyal.

Gewißheit, die, Zuverläßigkeit, bizonyosság, bizonyos volta valaminek, valóság; vollkommene Gewißheit haben, tökélletesen meggyőződve lenni va-

Digitized by Google

lami felöl, bizonyosan tudni valamit.
Gewißlich, adv., bizonyosan.
Gewitter, das, Donnerwetter, menydörgés, égiháború; ſt. Donner, menykő; das Gewitter hat eingeſchlagen, béütött a' menykő.
Gewitterhaft, adj., z. B. der Tag,' égiháborúval fenyegető.
Gewitterregen, der, égiháborús v. menydörgéssel járó eső.
Gewitterſchaden, der, zivatar, jégeső v. felhőszakadás által okozott kár.
Gewitterwolke, die, háborús felleg, égiháborús felhő.
Gewöhnen, jemanden an etwas, valakit valamire rászoktatni, v. valamihez hozzászoktatni; daher: gewöhnt, rászokott, rá van szoktatva, hozzá van szoktatva.
Gewöhnlich, adj., szokott, rendes, rendszerénti, rendszeréntvaló, bévett, közönséges; ein gewöhnliches Wort, közönségesen bévett szó vagy kifejezés; gewöhnliches Sprichwort, köz példabeszéd; adv. közönségesen, rendszerént.
Gewölbe, das, d. i. eine gewölbte Decke, bolthajtás, boltozat; ein gewölbtes Behältniß, bolt, bolthajtásra épült kamara; für Kaufleute, kalmárbolt; eines Buchhändlers, könyváros bolt.
Gewölbt, adj., bolthajtásos, boltozatos, bolthajtásra épült.
Gewölk, das, felleg, felhő, fellegzet.
Gewölkig, adj., felhős, fellegzett, befellegzett.
Gewogen, adj., aünſtig, kedvező, hajlandó, jó indúlattal v. hajlandósággal viseltető; adv. jó indúlattal.
Gewogenheit, die, hajlandóság, jó indúlat, jóság, p. o. valaki eránt, kegyesség.
Gewohnen, z. B. etwas gewohnt werden, rászokni valamire, megszokni valamit.
Gewohnheit, die, szokás; ſt. Gebrauch, Sitte, bevett szokás; nach meiner Gewohnheit, szokásom szerént, a' mint megszoktam; eine Gewohnheit annehmen, valamelly szokást felvenni, rászoktatni magát; die Gewohnheit wird zur Natur, a' sok szokás természette válik; es iſt mir zur Gewohnheit worden, megszoktam már, hozzá v. rászoktam.
Gewohnheitsfehler, der, szokásbeli hiba.
Gewohnt, adj., szokott, rászokott, szokássá vált; adv. rá- v. megszokva, szokva.
Gewühl, das, tolongás, tolongó sokaság.
Gewürfelt, adj., koczkás; koczkázva.
Gewürm, das, ſt. Würmer, férgek.
Gewürz, das, fűszer, fűszerszám.
Gewürzhaft, adj., fűszeres, fűszerizű v. illatú.
Gewürzhändler, der, fűszerszámáros, fűszeráros.
Gewürzhandel, der, fűszerárosság, fűszerszámmal kereskedés.
Gewürzladen, der, fűszerbólt, fűszeres v. fűszerszámos bólt.
Gewürznägelein, das, die Gewürznelke, szekfű, szekfűbors.
Gewürzwaaren, die, fűszerek, fűszerszámok.
Gezänk, das, perlekedés, czívódás, veszekedés.
Gezauder, das, késedelmeskedés, késedelem.
Gezelt, das, sátor.
Geziemen, ſich, illeni; es geziemt ſich, úgy illik, illik, illő; es geziemt ſich nicht, nem illik, illetlen.
Geziemend, adj., illő, illendő; méltó, illető, tartozó; adv. illendően, méltán.
Geziere, das, czifraság, cziczoma; indúlaterőltetés.
Geziert, adj., geſchmückt, ékes, czifrás; erőltetett; adv. ékesen, czifrán; erőltetve.
Gezimmer, das, ácskészület.
Geziſch, das, sziszegés.
Gezwitſcher, das, csivogás, ficserékelés, csiripelés.
Gicht, die, köszvény, tagszaggatás, szárazfájás; die laufende Gicht, futkozó köszvény; die beſtändige, megülő; in den Händen, karköszvény; in den Füßen, szárköszvény; in den Knieen, térdköszvény.
Gichtbrüchig, adj., szélütött tagú, köszvényes.
Gichtfieber, das, köszvényes hideglelés.
Gichtfluß, der, köszvény csúz.
Gichtiſch, adj., köszvényes.
Gichtſchmerz, der, tagszaggatás, szárazfájás, köszvény fájdalom.
Giebel, der, házcsúcs, szelemenfal, szelemenvégfal.
Giebeldach, das, szelemenre épitett fedél.
Giebelſeite, die, szelemenes oldal.
Giebelſpitze, die, a' szelemen csucsa.
Gier, die, kivánság.

Digitized by Google

Gierig, adj., kívánó.
Gießbach, der, sebes patak.
Gießbecken, das, medencze, töltő medencze.
Gießen, tölteni, önteni; st. begießen, megöntözni, p. o. a' virágot; in eine Form gießen von Metall formába önteni, p. o. ónból, ezüstből; daher gegoßen, z. B. gegoßene Arbeit, öntött munka; st. ſtark regnen, nagyon esni, szakadni.
Gießen, das, die Gießung, töltés, megöntözés, öntés t. i. formába.
Gießer, der, der Metall gießt formábaöntő, p. o. rézöntő, czinöntő.
Gießerei, die, öntőmühely.
Gießfaß, das, locsoló, öntöző edény.
Gießhaus, das, öntőmühely.
Gießkanne, die, töltő edény.
Gießofen, der, öntőkemencze.
Gift, das, méreg; Gift miſchen, bereiten, mérget keverni csinálni; mit Gift tödten, méreggel megégetni valakit; der Gift, das Beſtreben andern zu ſchaden, oder Bosheit, Zorn, méreg, bosszúság, mérgesség.
Giftarzney, die, méregölő, méregellenvaló orvosság.
Giftbaum, der, mérges eczetfa; mérges balsamfü.
Giftbecher, der, méregpohár, méreggel töltött pohár.
Gifteſſig, der, méregölő eczet.
Giftig, adj., mérges, p. o. kigyók; st. ſehr zornig, dühös, mérges, igen haragos; adv. mérgesen, megmérgedve; haragosan; giftig werden, mérgelődni, megbosszankodni.
Giftkraut, das, katika, sisakvirág, sisakfü.
Giftmehl, das, maszlag, egérkő.
Giftmiſcher, der, méregkeverő v. csináló.
Giftmiſcherei, die, méregcsinálás v. keverés.
Giftſchwamm, der, mérges gomba.
Gifttrank, der, méreg ital.
Giftwurzel, die, fecskegyökerüfü.
Gilbe, die, sárga szín; sárga agyak.
Gilben, sárgára festeni megsárgítni, megsárgúlni.
Gilbig, gilblich, adj., sárgás; adv. sárgásan.
Gilde, die, czéh, társaság; Saufbruderſchaft, tobzódó társaság.
Gimpel, der, pirók, süvöltő, magnyitó; ein Einfaltspinſel, buta, ostoba.
Gipfel, der, tető, csúcs, tetej, tetőcsúcs, hegye valaminek, p. o. háznak, a' hegynek teteje; trop. die höchſte Stufe einer Sache, a' legfőbb polcza v. grádicsa valaminek; den Gipfel des Glückes erreichen, a' szerencsének polczára jutni; den Gipfel der Ehre erſteigen, a' becsületnek legfőbb grádicsára felhágni.
Girren, nyögni, nyögdécselni, turbékolni, mint a' galamb.
Girren, das, nyögdécselés, turbékolás.
Gitter, das, rostély.
Gitterfenſter, das, rostélyos ablak.
Gitterförmig, adj., rostélyosan, rostély formára.
Gittern, z. B. ein Kleid, reczére kivarrni a' ruhát, rostélyozni.
Gitterthor, das, rostélykapu.
Gitterthür, die, rostélyos ajtó.
Gitterwerk, das, rostélyozott munka.
Glacis, das, (glaszí), der Webrabbang, sánczkörnyék, a' sánczon kivül lévő térség.
Glänzen, fényleni; wie ein Säbel, villogni; wie Gold, fényleni; csillámlani, tündökleni, ragyogni; trop. Bewunderung erregen, fényleni, p. o. érdemmel; glänzend machen, kifényesítni valamit.
Glänzen, das, fénylés, ragyogás, tündöklés.
Glänzend, adj., fénylő, ragyogó; trop. fényes p. o. nagy tettek; adv. fényesen, nagy fénnyel.
Gläschen, das, üvegecske, poharacska, pohárka.
Gläſern, adj., aus Glas, üveg, üvegből való; dem Glaſe ähnlich, üvegformájú, üvegforma.
Glätte, die, simaság, síkosság.
Glätten, kisimitni, kisikárlani; geglättetes Papier, fényesre dörgölt papiros.
Glätten, das, die Glättung, kisimítás, sikárlás.
Glätter, der, sikárló.
Glättezahn, der, simító fog, agyar.
Gläubig, adj., hívő, igazhívő.
Gläubiger, der, hitelező.
Glanz, der, fény, fényesség, ragyogás, p. o. az arany ragyogása; der Waffen, a' fegyvervilágossága; trop. fény, dísz; ſich in ſeinem vollen Glanze zeigen, egész pompájában jelenni meg.
Glanzerz, das, csillámkő.
Glanzgras, das, fénypereje.
Glanzleinwand, die, fényes vászon, v. gyólcs.

Digitized by Google

Glanzwichs, die, fényesítő suvikz.
Glas, das, üveg; Glas machen, üveget fújni, csinálni; Gefäß zum Trinken, pohár, üveg pohár, üvegedény; ein Glas Wein trinken, egy pohár bort inni; ein Glas zu viel trinken, egy poharkával többet inni; er hat ein Glas im Kopfe, a' fejébe ment a' bor.
Glasarbeit, die, üvegmunka.
Glasartig, adj., üvegnemű.
Glasauge, das, üvegszem, pápaszem, okulár.
Glasdeckel, der, üvegfedél.
Glaser, der, üveges, üvegmíves.
Glasfenster, das, üvegablak.
Glasgalle, die, der Glasschaum, das Glasschmalt, üvegtajték.
Glasgeschirr, das, üvegedény.
Glasglocke, die, üvegharang.
Glasgrün, adj., zöld üvegszínű, üvegszín.
Glashändler, der, üvegáros.
Glashandel, der, üveggelkereskedés, üvegárosság.
Glashaus, das, üvegház.
Glashütte, die, üveghuta.
Glaskirsche, die, hójagos cseresnye.
Glaskraut, das, falfű.
Glaskugel, die, üveggolyóbis.
Glasmacher, der, üvegmíves.
Glasmaler, der, üvegfestő.
Glasmalerei, die, die Kunst auf Glas zu malen, üvegfestés mestersége; ein Gemälde auf Glas, üvegrefestett kép.
Glasmann, der, üvegáros.
Glasofen, der, üvegkemencze.
Glasperle, die, üveggyöngy.
Glasscheibe, die, runde, karika üveg, ablakkarika; eine viereckige, üvegtábla.
Glasscherbe, die, üvegdarab.
Glasschleifen, das, üvegköszörülés.
Glasschleifer, der, üvegköszörüs.
Glasschneider, der, üvegmetsző.
Glasschrank, der, üvegalmáriom; üveges almáriom.
Glasstein, der, üvegkő.
Glastafel, die, üvegtábla.
Glasthür, die, üvegajtó.
Glastropfen, der, üvegcsepp.
Glaswaare, die, üvegportéka.
Glasweide, die, rekettye.
Glaswerk, das, üvegmunka.
Glasur, die, máz, mázfény; Glasur geben, fényes mázzal bévonni.
Glasuren, glasiren, mázzal béfuttatni, mázolni, simítni, fényesíteni.
Glasurerde, die, mázföld, máz.
Glatt, adj., sima, sikár; d. i. ohne Haare, sima, kopasz; st. schlüpfrig, síkos, mint a' jég; st. schmeichelhaft, hízelkedő, csapodár, simaszájú; eine glatte Zunge haben, sima szájának lenni; st. schön, niedlich, ékes, díszes, szép; adv. simán, síkosan; szépen, ékesen; st. gänzlich, z. B. etwas abschlagen, kereken kimondani, hogy nem.
Glatteis, das, ónas idő, síkos út.
Glatthobel, der, simító gyalú.
Glatze, die, kopaszság.
Glatzkopf, der, kopasz.
Glaube, der, hit, hívés; jemanden Glauben beimessen, hitelt adni v. hinni valaminek; keinen Glauben haben, nem hinni valamit; st. Glaubwürdigkeit, hit, hivés, hitel; allen Glauben verlieren, minden hitelét v. hitelességét elveszteni; st. Zutrauen, Credit, hitel, hitelesség, bizodalom; keinen Glauben bei jemanden haben, semmi hitelének nem lenni valakinél v. valaki előtt; in der Theologie, hit, vallásbeli hit; der wahre Glaube, az igaz hit; st. Glaubensbekenntniß einer Kirche, hitvallás, Hiszekegyisten, az Apostoli hitformája; st. Religion, vallás.
Glauben, hinni; einen Gott glauben, egy Istent hinni; st. trauen, hinni, elhinni, meggyőződni valami felől; dafür halten, gondolni, tartani, hinni.
Glauben, das, hivés, hitel.
Glaubensartikel, der, vallásczikkelye, hitágazat.
Glaubensbekenntniß, das, vallástétel; az Apostoli hit formája.
Glaubensfrucht, die, hit gyümölcse.
Glaubensgenoß, der, hitsorsos, hititárs.
Glaubenslehre, die, eine einzelne, hitágazat, hitczikkely; hittudomány.
Glaubenssache, die, hittétel.
Glaubensstreitigkeit, die, hitbeli vetélkedés.
Glaublich, adj, hihető; adv. hihetőképpen.
Glaublichkeit, die, hihetőség.
Glaubwürdig, adj., hiteles, hitelre méltó, hitelt érdemlő, szavahihető; adv. hitelesen.
Glaubwürdigkeit, die, hitelesség.
Gleich, adj., nicht schief oder krumm, egyenes, nem görbe v. kajsza; gleich machen, egyenessé tenni, elegyengetni; st. eben, flach, lapos, tér, egyenes; von einerlei Beschaffenheit,

Digitized by Google

Größe ꝛc., egyenlő valamihez, hasonló; ein Blatt iſt dem andern gleich, egyik levél hasonló a' másikhoz; mir gilt alles gleich, nekem mind egy; ſt. dasſelbe, ugyan azon; z. B. zu gleicher Zeit, ugyan azon időben, egyszersmind, egy úttal; adv. ſt. gerade, éppen; gleich gegenüber, éppen általellenben; ebenſo. auf gleiche Art egyaránt, egyenlően; ähnlich, hasonlóképpen; wie, mint, úgy mint; gleichwie, mintha; ſogleich, mindjárt, tüstént, egyszeriben, azonnal; wenn gleich, haszinte, ámbár, noha.

Gleichachten, egyaránt becsülni, szinte annyira becsülni.

Gleichartig, adj., egynemű, egyenlőnemű v. fajú, egyfajta, egyfajú.

Gleichartigkeit, die, egyenlőneműség, egyenlőfajúság, egyfajtaság.

Gleichbedeutend, adj., egyértelmű, egyjelentésű, hasonlóértelmű.

Gleichbleibend, adj., egyenlő.

Gleiche, die, hasonlóság, egyenlőség.

Gleichen, hasonlonak lenni, hasonlítni hozzá; egyenlő lenni hozzá, felérni vele; gleich machen, hasonlóvá tenni hozzá.

Gleichergeſtalt, gleichermaßen, gleicherweiſe, adv., hasonlóképpen v. módon.

Gleichfalls, adv., is, szintúgy, hasonlóképpen.

Gleichfarbig, adj., egyenlőszínű, hasonlószínű.

Gleichförmig, adj., hasonlatos, egyenlő, egyforma, megegyező; adv. egyenlően, megegyezőleg.

Gleichförmigkeit, die, egyenlőség, egyformaság, megegyezés.

Gleichgeſinnt, adj., egyértelmű, egy értelemben lévő, megegyező.

Gleichgewicht, das, mértékerány, fonterányúság, egyenlő mérték; das Gleichgewicht halten, megütni a' mértéket; im Gleichgewicht ſeyn, egymértékű v. egyenlő nehézségű lenni; trop. egyenlőség; das politiſche Gleichgewicht, hatalom egyenlősége.

Gleichgültig, adj., egyenlő becsű, egyetérő, egybecsű p. o. pénz; weder gut noch böſe, közép, középbecsű, középszerű, sem jó sem rossz; unwichtig, egyenlő, a' mi mindegy; gelaſſen, ruhig, megindúlatlan, hideg, hideg indúlatú; ſt. kaltblütig, hidegvérű v. szívű; unempfindlich, érzéketlen; adv. megindúlatlanúl, hidegen, hideg vérrel, fel sem vévc.

Gleichgültigkeit, die, egybecsüség, egyetérőség, egyenlő becs; Unerheblichkeit, csekélység, nem fontos dolog; Gelaſſenheit, indúlatlanság, hidegség, fel sem vevése valaminek, nem gondolás valamivel; Unempfindlichkeit, érzéketlenség.

Gleichheit, die, egyenlőség; für Aehnlichkeit, hasonlóság.

Gleichkommen, felérni vele v. valakivel.

Gleichlaufend, adj., egyközű p. o. lineák.

Gleichlaut, der, hangegyezés.

Gleichlauten, egyezni a' hangoknak.

Gleichlautend, adj., egyhangú, egyenlő v. egyező hangú.

Gleichmaaß, das, egyarány.

Gleichmachen, egyenlővé tenni, elegyengetni.

Gleichmachung, die, egyenlővétel.

Gleichmäßig, adj., egyerányos, egyenlő, hasonló; adv. egyenlően, hasonlóképpen.

Gleichmäßigkeit, die, egyarányúság, egyenlőség, egyezés.

Gleichmüthig, adj., mindenkor egyenlő indúlatú; adv. egyenlő indúlattal.

Gleichmuth, der, egyenlő indúlat, állhatatos indúlat.

Gleichnamig, adj., egyenlő nevű, egy néven lévő.

Gleichniß, das, hesonlatosság.

Gleichſam, adv., mintegy; gleichſam als ob, mintha.

Gleichſchätzen, egyaránt becsülni, vele egy becsbe tenni, szinte annyira becsülni.

Gleichſchätzung, die, egyenlő becsülés, egy becsben tartás.

Gleichſchenkelig, adj., egyenlő két oldalú v. szárú p. o. három szegletrajz.

Gleichſeitig, adj., egyenlőoldalú.

Gleichſtellen, egyenlővé tenni.

Gleichſtimmig, adj., egyenlő hangú v. szavú; adv. egyezőleg.

Gleichthun, z. B. es jemanden gleich thun wollen, vetélkedni valakivel valamiben.

Gleichung, die, egyenlítés, hasonlítás, egyenlővétel.

Gleichviel, adv., ugyan annyi, mindegy, szinteannyi.

Gleichweit, adv., egyenlő böségű v. tágasságú, szinte olly bő v. tágas; egyenlő messzeségű, szint olly messzelévő.

Digitized by Google

Gleichwie, adv., valamint, a' mint.
Gleichwinkelig, adj., egyenlő szegletű.
Gleichwohl, adv., mégis, mindazáltal, csakugyan.
Gleichzeitig, adj., egy idejű, egyidős, egykorú, egyidőbeli, egykori, egykorású.
Gleichzu, adv., egyenesen.
Gleißen, glänzen, fényleni, csillámlani; trop. einen Schein haben, színt mutatni, jó színű lenni, színére nézve tetsző lenni.
Gleißend, adj., fénylő; trop. színes, színt mutató p. o. szók.
Gleißner, der, színeskedő, szín v. képmutató.
Gleißnerei, die, szín v. képmutatás.
Gleißnerisch, adj., szín v. képmutatói, tettetett; adv. tettetve, színmutatólag, szín v. képmutató módon.
Gleiten, csúszni, könnyen csúszni; st. ausgleiten, elcsúszni, megcsuszamodni; csúszkálni p. o. a' jégen.
Gletscher, der, jeges hegy v. bércz.
Glied, das, st. Gelenk, tag, íz; einzelne zum Ganzen gehörige Theile, 1) am menschlichen Körper, tag, test része; 2) an der Kette, láncz szeme; 3) einer Gesellschaft, társ, valamelly társaságnak tagja; 4) eine Reihe Soldaten, rend, sor; 5) an Pflanzen, bötyök; 6) einer Familie, (jedoch nur in absteigender Linie), íz a' nemzetségben v. famíliában; bis ins dritte Glied, harmad ízig v. harmad íziglen; 7) in der Rede, rész, felosztás p. o. a' beszédben.
Gliederbau, der, a' tagok alkatása.
Gliederhaut, die, hártya.
Gliederkrankheit, die, köszvény.
Gliederlahm, adj., béna.
Gliedern, daher: gegliedert, tagokra osztott.
Gliederweh, das, tagfájdalom.
Gliederweise, adj., tagonként, ízenként; von Soldaten, soronként.
Gliedkraut, das, bibetyű, forrasztófű.
Gliedmaaß, das, tag; pl. tagok, ízek.
Gliedschwamm, der, forrasztó gombatapló.
Gliedwassersucht, die, vízkorság.
Glimmen, schimmern, csillogni, csillámlani; schwach brennen, parázsban emésztődni; trop. der Aufruhr, Krieg glimmt, a' pártütés, lázzadás v. háború alattomban tenyészik.
Glimmer, der, csillám, csillámp; csillámpor, macskaarany.
Glimmern, pillogni, alattomban emésztődni a' parázsban, tenyészni, pislákolni.
Glimpf, der, kéméllés, kéméllve hánás; mit vielem Glimpf einem die Wahrheit sagen, nagy kéméllléssel mondani meg valakinek az igazat.
Glimpflich, adj., kéméllő; adv. kéméllve.
Glitschen, csúszni.
Glocke, die, harang; die Glocke läuten, harangozni; anschlagen, z. B. bei einer Feuersbrunst, a' harangot félreverni 's azzal jelt adni p. o. házégéskor; st. Schlaguhr, ütőóra; z. B. was ist die Glocke? hány az óra v. hányat ütött az óra; die Glocke hat zwei geschlagen, kettőt ütött az óra; trop. verschiedene Dinge in Glockengestalt, harang, az az mindenféle harangformájú mívek.
Glockenblume, die, harangvirág.
Glockenförmig, adj., harangforma; adv. harangformájú.
Glockengießer, der, harangöntő.
Glockengut, das, harangérez.
Glockenklang, Glockenlaut, der, harangszó.
Glockenläuter, Glockenzieher, der, harangozó.
Glockenschlag, der, harangszó; der Schlaguhr, óraütés p. o. a' toronyban.
Glockenschwengel, der, harangütő.
Glockenspeise, die, harangréz v. ércz.
Glockenspiel, das, harangjáték.
Glockenstuhl, der, harangláb.
Glöckchen, das, csengetyű; kolomp.
Glöckner, der, Küster, egyházfi.
Glorie, die, dicsőség; der Schein um das Haupt der Heiligen, szentsúgár.
Glorreich, adj., dicső, dicsőséges; adv. dicsőül, dicsően, dicsőségesen.
Glorwürdig, adj., dicsőséges, dicsőségre méltó; glorwürdigen Andenkens, dicső emlékezetű, v. boldog emlékezetű.
Glossarium, das, magyarázó szótár, szómagyarázattár.
Glosse, die, Erklärung, Bemerkung, magyarázat, magyarázó jegyzés, jegyzék.
Glossiren, magyarázó jegyzéseket adni valamihez.
Glucken, Gluckſen, von Hühnern, kotyogni mint a' tyúk.
Gluckhenne, die, kotyogós tyúk, kotlós tyúk.
Glück, das, d. i. Ungefähr, történet, eset, sors, szerencse; blindes Glück, vak szerencse; durch Glück, törté-

Digitized by Google

netből; günſtiger Zufall, szerencsés történet, szerencse; er hat Glück, kedvez neki a'szerencse; glücklicher Ausgang, szerencsés kimenetel; jemanden zu einer Reiſe Glück wünſchen, szerencsés útat kívánni valakinek; das Glück als perſonificirtes Weſen, szerencse; ſt. Glückſeligkeit, boldogság; es gibt kein vollkommenes Glück, nincs tökélletes boldogság; Riſiko, blindes Glück, szerencse, koczka, vak szerencse; etwas dem Glück überlaſſen, valamit koczkáztatni, szerencsére bízni; das Gute, der Vortheil, jó, jótétemény, szerencse; z. B. die Geſundheit iſt ein großes Glück, az egésség nagy jótétemény; bei Höflichkeitsbezeugungen, z. B. ſeitdem ich das Glück hatte, Sie bei mir zu ſehen, miólta szerencsém vólt az Urat nálam tisztelni.

Glücken, ſt. gelingen, szerencsés lenni, boldogúlni valamiben; es glückt ihm alles, mindenbe szerencsés.

Glücklich, adj., Glück genieſſend, szerencsés, boldog; glücklich ſeyn, boldogúlni valamiben; nicht glücklich ſeyn, nem boldogúlni valamivel v. benne; ſich glücklich ſchätzen, szerencsésnek tartani magát; Glück bringend, erwünſcht, kívánt, szerencsés p. o. kimenetele valaminek; ein glücklicher Tag, örvendetes nap; adv. szerencséson, p. o. élni.

Glücksball, der, szerencse játéka v. laptája.

Glücksbude, die, lotribólt.

Glückſelig, adj., boldog.

Glückſeligkeit, die, boldogság.

Glücksfall, der, szerencsés eset, történet, szerencse.

Glücksgabe, die, szerencse adománya.

Glücksgöttinn, die, szerencseistennő.

Glücksgut, das, szerencse java, pl. javai.

Glückskind, das, szerencse fija v. kedvencze.

Glücksrad, das, szerencse kerék.

Glücksritter, der, szerencse késértő.

Glücksſpiel, das, koczkajátek; dasſelbe ſpielen, koczkázni.

Glücksſtand, der, szerencsés állapot.

Glücksſtern, der, szerencsés csillagzat, szerencse csillaga.

Glückstopf, Glückshafen, der, szerencse fazeka.

Glücksumſtände, die, pl. szerencse, szerencsés állapot; tehetség, javai, jószága valakinek.

Glückswechſel, der, a'szerencse változandósága.

Glückwünſchen, örvendezni valakinek, p. o. neve napján, előmenetélen, 's a' t.

Glückwünſchend, adj., örvendő, örvendező.

Glückwünſcher, der, örvendező, szerencsekívánó.

Glückwünſchungsſchreiben, das, örvendező levél.

Glückwunſch, der, örvendezés.

Glühen, brennend leuchten, tüzes lenni; das Eiſen glüht, tüzes a'vas; glühende Kohlen, párszén, eleven szén; glühend machen, megtüzesítni; glühend werden, megtüzesedni; ſehr heiß ſeyn, csupa tűz lenni, tüzelni, szikrázni; trop. z. B. die Augen glühen, égnek v. szikráznak a'szemei; brennen von Leidenſchaften, égni, felhevülve lenni; z. B. er glüht vor Zorn, forr a' méreg benne; er glüht vor Liebe, égeti a'szerelem; brennende (rothe) Farbe haben, lángolni, langoló piros lenni.

Glühend, adj., tüzes; trop. égő, forró, heves, p. o. indúlatosság.

Glühfeuer, das, ízzó tűz, izzó.

Glühofen, der, tüzes kemencze.

Gluth, die, ízzó tűz, eleven v. párszén, parázstűz, parázs; in Gluth gerathen, megtüzesedni, meggyúladni; trop. neki tüzesedés, hevülés; in Gluth gerathen, felgyúladni, felhevülni.

Gnade, die, Gunſt, kegyesség, kegyes jóság, szívesség; jemanden eine Gnade erweiſen, valami kegyességgel v. jótéteménnyel lenni valakihez; aus der Gnade kommen, kiesni valaki kegyelméből v. kedvéből; Barmherzigkeit, könyörületesség, kegyelem; um jemand. Gnade bitten, kegyelmért esedezni; als Ehrentitel, Euer Gnaden! Nagysága, Nagyságos Uram v. Asszonyom!

Gnaden, ſt. Gnade erweiſen, kegyelmezni.

Gnadenbelohnung, die, kegyelembeli jutalom.

Gnadenberufung, die, Gnadenberuf, der, kegyelemből való hívatal v. választás, p. o. az idvességre.

Gnadenbezeugung, die, kegyelem, kegyes jótétemény, kegyelem mutatás.

Gnadenbild, das, csudatévő kép.

Gnadenbrief, der, zu einer Vergebung,

kegyelemlevél; zu einer Freiheit, adománylevél.
Gnadenbrod, das, kegyelemkenyér.
Gnadenbund, der, kegyelem szövetsége.
Gnadengabe, die, kegyelem.
Gnadengehalt, der, kegyelemfizetés.
Gnadengeld, das, idem.
Gnadenlohn, der, kegyelem jutalom.
Gnadenort, der, csudatévő kép helye.
Gnadenpfennig, der, kegyelempénz.
Gnadenreich, das, kegyelem országa.
Gnadenreich, adj, kegyelemmel teljes, kegyelmes.
Gnadenstoß, der, halálos döfés.
Gnadenstuhl, der, a' frígyláda fedele.
Gnadentafel, die, st. das heil. Abendmahl, Úr vacsorája.
Gnadenverheißung, die, kegyelemígéret.
Gnadenvoll, adj., kegyelemmel teljes.
Gnadenwahl, die, kegyelembeli elválasztás.
Gnadenwerk, das, kegyelem munkája, váltság munkája.
Gnadenzeichen, das, kegyelemjel.
Gnädig, adj., günstig, gewogen, jó, jóságos, kegyes; gütig, gefällig, nyájas, kegyes; barmherzig, könyörülő, könyörületes, kegyelmes; als Titel, gnädiger Herr! Tekintetes Úr, Nagyságos Úr! adv. gütig, kegyesen, nyájasan; kegyelmesen.
Gneiß, der, érczarany.
Godel, die, Taufpathe, keresztanya; keresztleány.
Goder, die, toka.
Gölse, die, szúnyok.
Gönnen, st. wünschen, kívánni; nicht mißgönnen, nem irígyleni valakinek, nem bánni, ha szerencsés v. valamiben boldogúl; zugestehen, erlauben, megengedni, nem akadályoztatni v. hátráltatni valakit valamiben; widerfahren lassen, z. B. gönnen Sie mir die Ehre Ihres Besuches, legyen szerencsém az Úrhoz.
Gönner, der, jóltévő, partfogó.
Gönnerinn, die, pártfogó t. i. asszony.
Görge, der, György, Gyuri.
Götterblume, die, hulláng.
Götterbote, der, istenek követe.
Götterlehre, die, istenekről való tudomány.
Götterreich, das, istenek országa.
Göttersitz, der, istenek lakása.
Götterspeise, die, istenek eledele.
Götterspruch, der, isteni szózat.
Göttertrank, der, istenek itala.
Göttinn, die, istenasszony.
Göttlich, adj, isteni; st. sehr vorzüglich, felséges, isteni; adv. isteni módon, istenként, isten gyanánt.
Göttlichkeit, die, isteniség.
Götze, der, bálvány, bálványisten, költött isten.
Götzenbild, das, bálványkép.
Götzendiener, der, bálványimádó, bálványozó.
Götzendienst, der, bálványimádás, bálványozás.
Götzenopfer, das, bálványoknak áldozás.
Götzenprieſter, der, bálványozó pap.
Gold, das, arany; gemünztes Gold, vert arany; gediegenes Gold, termés arany, sár, v. gyúrt arany; von Gold; aranybólvaló, arany; mit Gold überzogen, megaranyozott.
Goldader, die, aranyér, az arany ere.
Goldadler, der, sárga v. havasi sas.
Goldammer, der, czitrom sármány.
Goldamsel, die, sárga aranybegy, sárgarigó, sármalinkó.
Goldarbeit, die, aranymív.
Goldarbeiter, der, aranymíves.
Goldbergwerk, das, aranybánya.
Goldberyll, der, sárgaberill.
Goldblättchen, das, aranyfüst.
Goldblech, das, aranypléh.
Goldblume, die, aranyvirág.
Golddraht der, aranysodrony.
Golddurſt, der, kincsszomjúzás.
Golden, adj., arany, aranyból való; vortrefflich, sehr schätzbar, igen jeles, becses, drága, arany; ein goldener Spruch, jeles mondás; goldene Tage verleben, vídám v. boldog napokat tölteni v. élni; mit Gold besetzt, beschlagen, aranyozott, megaranyozott, aranyos; die goldene Ader, aranyér.
Golderz, das, aranyércz.
Goldfaden, der, arany fonál.
Goldfarbe, die, aranyszín.
Goldfarbig, adj., aranyszínű.
Goldfaſan, der, aranyfáczán.
Goldfinger, der, nevendékujj.
Goldfiſch, der, garda; arany ponty.
Goldfliege, die, arany bogár.
Goldflimmer, der, Goldflitter, aranypillangó.
Goldforelle, die, Goldbrachſen, der, aranyhóldas spár (hal).
Goldfuchs, der, világos sárga ló.
Goldführend, adj., aranyat hordó p. o. folyóvíz.
Goldgang, der, aranyér, (bányában).
Goldgeier, der, szakállas grif v. keselyű.
Goldgelb, adj., aranysárga.

Digitized by Google

Goldgeſtickt, adj., arannyal hímzett.
Goldgewicht, das, aranymérő.
Goldglätte, die, aranyszínmáz; porics, forrasztó porics.
Goldglanz, der, aranyfény.
Goldgrube, die, aranybánya.
Goldgulden, der, aranyos forint, egy forintos arany.
Goldhaar, die, sárgaveres haj.
Goldhafer, der, aranyszínű zab.
Goldhaltig, adj., arannyal vegyes v. elegyes.
Goldkäfer, der, aranyos cserebüj v. cserebüly.
Goldkies, der, aranyos kövecs.
Goldkind, das, szerelmes gyermek, legkeddvesebb gyermeke valakinek.
Goldklumpen, der, aranydarab.
Goldkönig, der, (in der Chemie), arany virág v. virágarany a' testalkatóknál.
Goldküſte, die, aranytermő part (áfrikában).
Goldlack, der, eine Art Firniß, aranyszín firnácz; zum Siegeln, aranyos spanyolviasz; eine Blume, fajtlinka, sárga ibolya.
Goldletten, der, aranyszínagyak.
Goldmacher, der, aranycsináló.
Goldmacherkunſt, die, aranycsinálás.
Goldmilz, die, aranyveselke.
Goldmine, die, aranyér, arany ere.
Goldmünze, die, aranypénz.
Goldpapier, das, aranyos papiros.
Goldprobe, die, aranypróba.
Goldregen, der, aranyeső; trop. reichliches Geſchenk an Gold, gazdag ajándék t. i. aranyból.
Goldreich, adj., arannyal bövelkedő.
Goldring, der, aranygyürű.
Goldrutbe, die, aranyos istápfü.
Goldſand, der, aranyos fövény.
Goldſchaum, der, aranyfüst, arany hab.
Goldſchlacke, die, aranysalak.
Goldſchläger, der, aranyfüstmíves.
Goldſchmelzer, der, aranyolvasztó.
Goldſchmied, der, aranymíves, ötvös.
Goldſpinnen, das, aranyszálhúzás.
Goldſtange, die, aranyrúd, apró rúdakba öntött arany.
Goldſtaub, der, aranypor.
Goldſtein, der, Chryſolith, topáz; aranypróbakő.
Goldſticker, der, **Goldſtickerinn**, die, arannyal hímező v. varró.
Goldſtickerei, die, aranyhímezés mestersége; die Arbeit, aranyhímezés, aranyoshímvarrás.
Goldſtoff, der, arannyal szött matéria, aranyszövevény.
Goldſtufe, die, aranyércz.
Goldſtück, das, arany darab; arany pénz.
Goldtinctur, die, aranyszínszesz, aranytinktúra.
Goldtreſſe, die, aranypaszamánt.
Goldwäſche, die, aranymosás.
Goldwäſcher, der, aranymosó, ki a' fövényből aranyat mos ki.
Goldwage, die, aranymérő t i. eszköz; trop. etwas auf der Goldwage abwägen, valamit nagyon szorosan megvizsgálni, szoros értelemben venni p. o. a'szót.
Golf, Golfo, der Meerbuſen, öböl, tengeröböl.
Gondel, die, sajka, gondolya, Velenczei csónak.
Gondelführer, Gondolier, der, sajkás, gondolyás.
Goſſe, die, csatorna, moslékcsatorna, mellyen valamit leöntenek; ſt. Rumpf, garat a' malomban.
Gott, der, Isten, pl. die Götter, istenek t. i. a' pogányoknál; wills Gott, wenn Gott will, ha isten akarja; ſo wahr mir Gott helfe! istenemre mondom! az isten engem úgy segéljen! behüte Gott! az isten őrizzen v. ne adja! verneinend, dehogy, koránt sem! in Gottes Namen! isten segedelmével! zulaſſend, ſt. meinetwegen, én nem bánom; um Gottes Willen! az istenért! Gott Lob! Gott ſey Dank! hálá istennek, hálá legyen az Istennek! Gott helf! adja isten egésségedre, kedves égésségére! t. i. váljék a' prüsszentés.
Gottesacker, der, közönséges temető, temetőhely.
Gottesdienſt, der, isteni tisztelet, szolgálat.
Gottesdienſtlich, adj., isteni tiszteletet illető.
Gottesfurcht, die, isteni félelem.
Gottesfürchtig, adj., istenfélő, szent, kegyes; adv. istenfélő módon.
Gottesgabe, die, isten adománya.
Gottesgelahrtheit oder Gottesgelehrtheit, die, istentudomány.
Gottesgelehrter, der, egyházi tudós, istentudományos, szentírás magyarázó tudós.
Gotteshaus, das, szentegyház, templom, istenháza.
Gotteskaſten, der, istenládája, templom v. eklézsia ládája.

Digitized by Google

Gotteslästerer, der, istenkáromló.
Gotteslästerlich, adj., istenkáromló; adv. istenkáromló módon.
Gotteslästerung, die, istenkáromlás.
Gottesläugner, der, istentagadó.
Gottesläugneriſch, adj., istentagadói, istentelen; adv. istentelenül.
Gottesläugnung, die, istentagadás.
Gotteslohn, der, isteni jutalom.
Gottesmann, der, pap, lelki tanitó, isten embere; kegyes ember.
Gottestiſch, der, úrnak asztala.
Gottesverächter, der, Gottesverächterinn, die, istentelen, istennélkül való.
Gottesvergeſſen, adj., istentől elfajult.
Gottgefällig, adj, istenes, kegyes.
Gottheit, die, Göttlichkeit, istenség; Gott, isten.
Gottlos, adj., laſterhaft, istentelen, istennélkülvaló; gonosz; adv. istentelenül.
Gottloſigkeit, die, istentelenség; eine gottloſe That, gonoszság
Gottmenſch, der, Istenember, a' Krisztus.
Gottſelig, adj., kegyes, szent, istenes; adv. kegyesen.
Gottſeligkeit, die, kegyesség, szent élet.
Gouvernante, die, leánynevelő t. i. fejérnép.
Gouvernement, das, tartományosztály.
Gouverneur, der, eines Landes, kormányozó; Erzieher, nevelő.
Grab, das, sír; jemanden zu Grabe tragen, valakit a' temetőbe kivinni; jemanden zu Grabe begleiten, valakit (mint halottat) kikésérni; zu Grabe beſtatten, valakinek az útólsó tisztességet megadni; bis zum Grabe, hóltig, halálig, utólsó lehelletig; jenſeits des Grabes, a' síron túl, a' jövendő életben; trop. Verderben, veszedelem.
Grabeiſen, das, ſt. Schaufel; ásó; ſt. Grabſtichel, metszővas.
Graben, ásni; eine Grube graben, árkot ásni; einen Brunnen graben, kútat ásni; eingraben, mit dem Grabſtichel, vésni, bévésni, metszeni, bémetszeni, bévágni, p. o. kőbe, fába, rézbe valamit.
Graben, das, ásás; in Holz ꝛc., vésés, bévésés, metszés.
Graben, der, pl., die Gräben, árok, verem; Graben ziehen oder aufwerfen, árkot ásni v. hányni.
Grabesſtille, die, mély hallgatás.
Grabgeſang, der, das Grablied, halotti ének.
Grabhügel, der, sírhalom.
Grabmal, das, sírjel, sírfa, sírkő, koporsókő, síremlék.
Grabſcheid, das, ásókapa.
Grabſchrift, die, sírvers.
Grabſtätte, die, temető sír.
Grabſtein, der, koporsókő, sírkő.
Grabtuch, das, koporsószőnyeg.
Grachel, die, kalász, kalászszálka.
Grad, der, die Größe der Beſchaffenheit, mérték, grádics, lépcső; ein hoher Grad von Kälte, nagy v. erős hideg; im hohen, höhern, höchſten Grade, nagy, nagyobb, legnagyobb mértékben v. grádicsban; im äußerſten Grade, felettébb; in gleichem Grade jemand. bewundern als lieben, valakit egyaránt csudálni és szeretni; in der Mathematik und Geographie, mértékrész; in der Genealogie, az atyafiságizei.
Gradiren, (vom Golde), kifőzni az aranyat, és az által a' színét elevenebbé tenni.
Graduirt, adj., akadémiai rangot nyert, p. o. az orvosi tudományban, 's a' t.
Gradweiſe, adv., lépcsőnként.
Gräber, der, ásó, a' ki ás; véső, metsző, a' ki vés, metsz.
Gräfinn, die, Grófné.
Gräflich, adj., grófi, grófé, grófhoz tartozó; z. B. gräfliche Diener, Gärten, a' gróf cselédjei, inasai, kertjei; adv, grófilag, grófi módon, grófhoz illő módon.
Grämen, jemanden, búsítni valakit, bút szerezni valakinek; ſich grämen, búsúlni, epekedni, búnak adni magát.
Grämen, das, bú; epekedés.
Grämlich, adj., bús; epekedő.
Grän, das, ein ſehr kleines Gewicht, grén, egy árpászemnek harmadrésznyi nehézsége az aranymérésben.
Gränze ꝛc., ſ. Grenze.
Gräschen, das, fűvecske, füszálacska.
Gräßlein, der, csicsörke.
Gräßlich, adj., iszonyú, irtóztató, rút; adv. iszonyúan, irtóztató módon, irtóztató képpen, rútúl.
Gräßlichkeit, die, iszonyúság, irtóztatóság, útálság.
Gräßling, der, im Weinbaue ein Fächſer, ſo lange er nur noch ein Jahr alt iſt, bujtóág, bujtovány p. o. a' szőlőtőkén; ein Fiſch, görgöcse, köviponty.
Gräte, Gräthe, die, halszálka, szálka, tüske.

Digitized by Google

Gräuel, der, d. i. Abscheu, Ekel, iszonyúság, irtóztatóság, útálság, útálatosság; eine abscheuliche Handlung, iszonyú dolog, gonoszság.
Gräuelthat, die, gonosztett, kegyetlenség.
Gräulich, adj., útálatos, iszonyú, fertelmes; irtóztató, rettenetes, rusnya.
Graf, der, Gróf.
Grafenstand, der, Grófi rang.
Grafschaft, die, Grófság.
Gram, adj., d. i. gehäßig seyn, Widerwillen gegen jemanden fühlen, z. B. jemanden gram seyn, valaki eránt ellenséges indúlattal viseltetni.
Gram, der, epekedés, bú, bánat; Gram verursachen, valakit bánattal illetni, epeszteni; von Gram verzehrt werden, a' bánattól megemésztetni.
Grambaft, adj., epekedő, bús.
Gramlos, adj., bútól ment.
Grammatik, die, Sprachlehre od. Kunst, nyelvtudomány vagy mesterség.
Grammatiker der, nyelvmester.
Grammatisch, adj., nyelvtudományi; adv. nyelvtudományilag.
Gramvoll, adj., bánatos, bús, epekedő.
Gran, eine Stadt, Esztergom.
Gran, das, grán, szem, t. i. egy árpaszem nehézségű mérték.
Granat, der, ein durchsichtiger Edelstein, granát, granátkő.
Granat-Apfel, der, granátalma, pómagranát.
Granat-Apfelbaum, der, granátalmafa.
Granate, die, granát, granáttűz.
Granatier, der, granátos.
Granatkugel, die, granátgömb.
Grand, der, in Spanien, ország nagyja, Spanyol országban.
Grand, der, kövecs.
Granit, der, gránitkő.
Granne, die, kalászszálka.
Granuliren, szemezni, szemmé változtatni; die Wunde granulirt, sarjadzik a' seb.
Gras, das, pl. die Gräser, fű, pl. fűvek; trop. ins Gras beißen, elveszni, meghalni; das Gras wachsen hören, d. i. sich sehr klug dünken, rendkívül okosnak tetszeni maga előtt; st. Rasen, gyep, pázsit.
Grasanger, der, gyepes, pázsitos hely, füves mező.
Grasbank, die, gyepágy.
Grasblume, die, kertiszegfű.
Grasen, das, Gras abfressen, a' fűvön v. gyepen legelni; Gras abschneiden, füvet aratni.
Graser, der, füárató.
Graserei, die, füaratás.
Grasfarbe, die, pázsitszín.
Grasfeld, das, legelő, gyep.
Grasfrosch, der, kerti v. réti béka.
Grasgarten, der, füves kert.
Grasgrün, adj., füszínü, pázsitszínü.
Grashalm, der, füszál.
Grasicht, grasig, adj., aus Gras, füből való, fü; voller Gras, füves; Gras ähnlich, füforma.
Graskeim, der, levélcsira.
Graslauch, der, kígyóhagyma.
Grasmäher, der, fükaszáló.
Grasmücke, die, poszáta, billegető, barázda billegető.
Grashpferdchen, das, sáska.
Grasreich, adj., füves, füvel bövölködő.
Grassiren, uralkodni, mint a' pestis v. más ragadó nyavalya.
Grasung, die, füaratás, fü learatása; st. Weide, legelő; telelnivaló fü.
Grathobel, der, gerinczgyalú.
Gratial, das, ajándékocska.
Gratig, adj., szálkás, halszálkás, tüskés.
Gratulant, der, köszöntő.
Gratulation, die, köszöntés.
Gratuliren, szerencséltetni valakit, szerencsét kívanni valakinek, megköszönteni valakit.
Grau, adj., ősz, megöszült; graues Haar, ősz haj; das Haar wird grau, öszül a' haj; grau werden, öszülni, megöszülni; graues Tuch, Auge, szürke posztó, szem; trop. st. alt, früh, régi, hajdani, z. B. das graue Alterthum, a' hajdani kor; das graue Alter, koros idő.
Grau, das, a' szürke szín.
Graubart, der, Graukopf, ősz, vén, vénősz, t. i. ember.
Grauen, grau werden, öszülni; trop. der Tag, der Himmel graut, szürkül a' reggel, hajnallik; einen Abscheu empfinden, z. B. vor etwas, irtózni, p. o. valamitől, iszonyodni.
Grauen, das, iszonyodás, irtózás, félelem.
Grauerlich, adj., fürchterlich, iszonyú, irtóztató.
Graufink, der, szürke pinty.
Graubaarig, adj., őszhajú.
Graukelchen, das, kék begyű magnyitó.
Graukopf, der, ősz ember; őszfejű öreg.

Digitized by Google

Graulich, adj., etwas grau, őszibe keveredett; szürkés.

Graupe, die, zum Eſſen, dara, p. o. árpadara v. kása; des Erzes, ércz-morzsa.

Graupen, die, Schloſſen, Hagel, dara, apró jégeső.

Graupeln, es graupelt, dara v. apró jég esik.

Graupenmühle, die, daráló malom.

Graus, der, ſt. Schutt, kömorzsalék; ſt. Grauen, iszonyodás, iszonyúság.

Graus, adj., iszonyú, iszonyatos.

Grauſam, adj., kegyetlen; ſt. entſetzlich, szörnyű, iszonyú, rettenetes, irtóztató; adv. kegyetlenül; rettenetesen.

Grauſamkeit, die, kegyetlenség.

Grauſchimmel, der, fejérszürke ló.

Grauſen, ſchaudern, iszonyodni, irtózni, borzadni valamitől; es grauſet mir, iszonyodom, irtózom, borzadok.

Grauſen, das, irtózás, iszonyodás.

Graveur, (gravör), Gravirer, der, metsző, réz- v. aczélmetsző.

Graviren, z. B. einen Beklagten, terhesíteni, p. o. bevádolt; eingraben, ſtechen, metszeni, vágni t. i. rézre, aczélra.

Grazie, die, Huldgöttinn, Grácziа; Anmuth, kellemetesség.

Gregor, Gergely.

Greif, der, ein fabelhafter Vogel, Grif, keselyű grifmadár.

Greifen, berühren, faſſen, fogni; zu den Waffen greifen, fegyvert fogni; falſch greifen, (in der Muſik), rossz v. hibás fogást tenni a' muzsikán, hegedűn 's a' t.; ſt. nach etwas greifen, valamihez nyúlni, kapni, kapkodni; weit um ſich greifen, wie z. B. Krankheiten, Feuer, elhatalmazni, terjedni, harapózni, mint a' nyavalya, a' tűz; trop. das läßt ſich mit Händen greifen, ez kézzel fogható, világos, v. nyilvánvaló dolog ez; unter die Arme greifen, felsegélni, kisegítni valakit; ergreifen, megfogni, megkapni, fogni, p. o. madarat; ſich greifen, z. B. das Tuch greift ſich gut, jó fogása v. tapintása van ennek á' posztónak.

Greifen, das, fogás, hozzányúlás.

Greinen, das Maul verzerren, vonni a' száját, az az, sírni; hauſen, zsémbelődni, perelni.

Greis, der, vén, ősz, őszöreg, megélemedett; ein hoher Greis, aggott öreg; Greis werden, megvénülni.

Greiſen, vénülni, őszülni.

Grell, adj., ſchimmernd, villogó, szemsértő világos, ragyogó, fényes; wenn es unangenehme Empfindungen verurſacht, borzasztó; trop mit grellen Farben etwas ausmalen, nagyítni valamit, nagyító üvegen mutatni valamit; zu hell, zu ſchneidend klingen, von Tönen, igen éles, t. i. hang v. szó.

Grenzacker, der, határban fekvő szántóföld.

Grenzbach, der, határpatak.

Grenzbaum, der, határfa.

Grenzbefeſtigung, die, határerősítés.

Grenzbeſichtigung, die, határjárás.

Grenzbild, das, bei den Römern, határkő.

Grenzdorf, das, határfalu.

Grenze, die, határ; trop. határ, vég valamiben; eine Grenze beſtimmen, feſtſetzen, határát szabni valaminek v. valamiben; ſich in der Grenze der Beſcheidenheit halten, a' szerénység v. szemérmesség határát által nem hágni.

Grenzen, határozni, határa lenni; auch trop. határos lenni valamivel.

Grenzenlos, adj., határtalan; trop. határnélkülvaló, határtalan, mód nélkül való, mérsékletlen; adv. határ nélkül; mód nélkül, határtalanúl.

Grenzenloſigkeit, die, határtalanság; mérsékletlenség.

Grenzfeſtung, die, határerősség, határszéli erősség v. vár.

Grenzgraben, der, határárok.

Grenzhügel, der, határdomb.

Grenznachbar, der, határos szomszéd.

Grenzort, der, határszéli hely, határhelység.

Grenzpfahl, der, határkaró.

Grenzrecht, das, határjuss.

Grenzſäule, die, határoszlop.

Grenzſcheide, Grenzſcheidung, die, határkijegyzés, határvonás; der Ort, wo — határelválás, határválás.

Grenzſoldat, der, határőrző katona.

Grenzſtadt, die, határszéli város, határváros.

Grenzſtein, der, határkő.

Grenzſtreit, der, die Grenzſtreitigkeit, határszéli versengés.

Grenzvergleich, Grenzvertrag, der, határszéli egyezés.

Digitized by Google

Grenzwaſſer, das, határvíz, határszéli víz, határválasztó víz.
Grenzweg, der, határszéli út.
Grenzzeichen, das, határjel.
Grieche, der, görög.
Griechinn, die, görög asszony v. leány.
Griechiſch, adj., görög p. o. nyelv; adv. görögül, p. o. beszéllni, írni, érteni.
Gries, der, Kies, apró kövecs; von Weizen, kásadara.
Griesbrei, der, darapép, darakása, darakásapép.
Griesgram, griesgrämiſch, adj., durczás.
Griesgramen, durczáskodni.
Grieſicht, adj., daraforma.
Grieſig, adj., kásás.
Griesmehl, das, lisztláng, a' legjobb liszt, darás liszt.
Griesſtein, der, kövecs, békasó.
Griff, der, das Greifen, fogás, megfogás, megmarkolás; ſt. Betaſtung, hozzányúlás, illetés, tapintás; einen Griff thun, hozzányúlni, megfogni; etwas im Griff haben, a' tapintásából megtudni valamit; auf einem Inſtrumente, fogás; falſcher Griff, elhibázott fogás v. hangfogás; ſt. Kunſtgriff, fortély; allerhand Griffe gebrauchen, mindenféle fortélyjal v. mesterséggel élni; ſt. Handvoll, egy marok v. maroknyi; Handhabe, Stiel, nyélfogaték, markolat; der Griff am Degen, a' kardmarkolatja.
Griffbrett, das, markolatfa, a' hegedű nyakán.
Griffel, der, íróvessző, íróeszköz; betűmutató, fából.
Grille, die, trücsök, házi trücsök.
Grille, die, ein ſeltſamer Einfall, ábrándozás, különös v. rendes gondolat; pl. Grillen, d. i. unnützliche, ſchwermüthige Gedanken, haszontalan fejtörés, gond; ſich Grillen machen, haszontalanságon törni a' fejét; Grillen fangen, képzeteken tűnődni; ſt. Sorgen, gond, tünődés.
Grillenfänger, der, ábrándozó, haszontalanságon tünődő; ein eigenſinniger Kopf, agyafúrtfejű.
Grillenhaft, adj., képzeteken tünődő; ábrándozó, haszontalanságon tünődő; agyafúrtfejű.
Grillig, adj., nyakas.
Grimaſſe, die, majomkodás; képrongálás.
Grimm, der, die Wuth, méreg, mérgelődés, dühösség, acsarkodás; in Grimm gerathen, mérgelődni, dühösködni, acsarkodni; ſeinen Grimm auslaſſen, mérget kiönteni v. kitölteni.
Grimmdarm, der, öreghurka.
Grimmen, z. B. es grimmt mich im Leibe, csikarja valami a' hasamat.
Grimmen, das, hascsikarás.
Grimmig, adj., Grimm zeigend, dühös, kegyetlen, fenekedő, mérges, haragos; ein grimmiges Thier, dühös állat; ein grimmiges Geſicht, acsarkodó ábrázat; ein grimmiges Geſicht machen, acsarkodni valakire, torsalkodni, fenekedni; ſehr heftig, kemény, kegyetlen p. o. hideg; adv. kegyetlenül, dühösen.
Grimmigkeit, die, dühösködés, fenekedés, mérgesség, fenekedő kegyetlenség, torsalkodás.
Grind, der, var, óltvar, ótvar; ſt. Erbgrind, kosz.
Grindig, adj., varas; koszos.
Grinſen, grinzen, vicsorogni.
Grob, adj., ſt. groß, z. B. grobes Geſchütz, nagy ágyúk; nicht fein, öregszemű, nem apró, darabos p. o. puskapor; grobes Brod, paraszt v. fekete kenyér; grobes Mehl, öreg szemű vagy darabos liszt; ein grobes Gefühl haben, durva érzéssel bírni; plump, z. B. grobe Hände, durva kezek; grobe Arbeit, durva v. kemény munka; grobes Tuch, durva v. vastag posztó; ſt. tief, z. B. Stimme, vastag, durva, p. o. hang, szó; grobe Lügen, nyilvánságos hazugság; unhöflich, durva, goromba t. i. ember, tréfa; grobes Betragen, Benehmen, gorombaság, goromba v. durva magaviselet; adv. vastagon, durváúl, gorombáúl, durván, illetlenül.
Grobfädig, z. B. Leinwand, vastag szálú vászon.
Grobheit, die, vastagság, darabosság; Plumpheit, Unhöflichkeit, durvaság, gorombaság; jemanden Grobheiten ſagen, gorombáskodni valakivel.
Grobian, der, durva v. goromba ember.
Grobkörnig, adj., öreg v. nagyszemű.
Grobſchmied, der, kovács, pörölyös kovács.
Gröblich, adj., öreges szemű; gorombás, durvás; adv. nagyon, erősen.
Gröſchel, das, félpóltra.
Größe, die, nagyság; ſie ſind beide von einerlei Größe, mindegy forma v.

Digitized by Google

egyenlő nagyságúak; trop. die innere Stärke, Wichtigkeit, nagyság, fontosság; die Größe der Gefahr, a' veszedelem nagysága; der Zahl nach, sokság, nagyság, z. B. des Gewinnes, der Schulden, a' nyereség nagysága, az adósság soksága; der hohe Vorzug vor andern, nagyság, méltóság; Größe des Geistes, a' léleknek nagysága.

Größte, der, die, das, legnagyobb.

Größtentheils, adv., nagyobbrészént.

Groll, der, fenekedés, torsalkodás, titkos gyűlölség, gyűlölködés; Groll haben, fenekedni, torsalkodni valakire.

Grollen, fenekedni, gyűlölséggel viseltetni magát valaki ellen.

Groschen, der, garas.

Groschenstück, das, egy garasos, egy garas.

Groschenweise, z. B. bezahlen, garasonként fizetni.

Groß, adj., nagy; der Höhe nach, magas; sehr groß, igen v. felette nagy; wie groß, melly nagy; so groß, olly nagy; ein großes Haus, magas, nagy ház; ein großer Berg, magas v. nagy hegy; st. erwachsen, nagy, megnött, p. o. gyermekek; der Zahl nach, nagy, számos; großes Vermögen, sok birtok; eine große Anzahl Zuseher, számos v. sok nézők; der Beschaffenheit nach, nagy, erős p. o. kiabálás; sehr großes Lob, felettébb való dicséret; ein großer Lügner, nagy hazug; ein großer Feind, Freund, nagy ellensége, barátja valakinek; der Wichtigkeit nach, nagy, jeles, p. o. tettek; dem Vorzuge nach, z. B. die Großen des Reichs, az ország nagyjai; in der großen Welt leben, a' nagy világban élni; in dieselbe treten, a' nagy világba megjelenni, a' nagyok társaságába lépni; adv. nagyon, felette, felettébb; st. erhaben, felemelkedve; groß thun, dicsekedni; groß denken, nemesen gondolkozni; sich mit etwas groß machen, kérkedni valamivel.

Großachtbar, adj., nagyérdemű.

Groß-Admiral, der, tengeri fővezér.

Großäderig, adj., vastagerű.

Großältern, die, öregszülék, t. i. nagyatya v. apa, nagyanya.

Großältervater, der, Großältermutter, die, ősatya v. ősapa, ősanya.

Großäugig, adj., nagy szemű.

Großbäuchig, adj., potrohos, pohos.

Großbase, die, valaki öregattyának a' nénje v. húga.

Großbothschafter, der, rendkívűlvaló főkövet.

Großenkel, der, unokafi, második unoka, unokámfia.

Großenkelinn, die, unokám leánya.

Groß-Feldherr, der, Főhadivezér.

Großfürst, der, in Rußland, nagy herczeg, korona örökös nagy herczeg, Orosz országban; in Siebenbürgen, nagyfejedelem, Erdély országban.

Großfürstenthum, das, az Erdélyi nagy fejedelemség.

Großfürstinn, die, in Rußland, nagy herczegasszony.

Großgroßvater, der, öregősatya.

Großgroßmutter, die, öregősanya.

Großgünstig, adj., nagy jó akaró, nagy pártfogó.

Großhandel, der, nagy kereskedés.

Großhändler, der, nagykereskedő.

Großherr, der, nagy úr, török császár.

Großherzig, adj., nemesszívű v. lelkű.

Großherzigkeit, die, nemesszívűség v. lelkűség.

Großherzog, der, nagy herczeg.

Großherzoglich, adj., nagyherczegi.

Großherzogthum, das, nagyherczegség.

Großkanzler, der, főkanczellár, fő Cancellárius.

Großknecht, der, öregbéres szolga.

Großkopf, der, nagyfejű ember.

Großköpfig, adj., nagyfejű, buczkó.

Großkörnig, adj., öregszemű, darabos.

Großmächtig, adj., felette nagy; als Titel, nagy hatalmasságú.

Großmaul, der, kérkedő.

Großmeister, der, nagy mestere valamelly vitézi rendnek.

Großmögend, adj., nagytehetségű.

Großmüthig, adj., nagylelkű; adv. nagylelkű módon.

Großmuth, die, nagylelkűség.

Großmutter, die, öreg v. nagyanya.

Großmütterlich, adj., nagyanyai.

Großnäsig, adj., nagyorrú.

Großöhrig, adj., nagyfülű.

Großoheim, der, valaki nagyannyának bátty a.

Großprahler, der, nagykérkedő.

Großsprecher, der, kérkedő, dicsekedő.

Großsprecherei, die, kérkedés, dicsekedés.

Großsprecherisch, adj., kérkedő; adv. kérkedve, dicsekedve.

Großstädtisch, adj., nagy városi szokású; adv. nagy városi módon.

Digitized by Google

Groß-Sultan, der, Török Császár, Nagyúr.
Großtante, die, valaki nagyannyának a' nénje, ősnénje.
Großthuer, der, magahánytató.
Großthuerei, die, magahánytatás.
Großthun, magát hánytatni.
Großurenkel, der, harmadik unoka, t. i. fiú, unoka unokája.
Großurenkelinn, die, harmadik unoka, t. i. leány.
Großväterlich, adj., nagyapai, nagyatyai, öregapai.
Großvater, der, öregatya, öregapa, nagyapa, nagyatya, némelly helyen szépapa, jóbbapa.
Großvaterſtuhl, der, öreg karszék, bőrös karszék.
Groß-Vezier, der, Török Nagyvezér.
Grotesk, adj., unnatürlich, feliſam, természetfeletti, természet felettvaló, a' nagyságára nézve p. o. faragott kép; lächerlich, nevetséges, csudálatos.
Grotte, die, barlang; eine künſtliche, mesterséggel készített barlang.
Grube, die, verem, gödör; trop. verem; z. B. jemanden eine Grube graben, valakinek vermet ásni, az az, veszedelembe valakit akarni ejteni; ſt. Grab, sír, koporsó; in Bergwerken, bányaüreg.
Grubenlicht, das, bányalampa.
Grubenwaſſer, das, bányavíz.
Grubig, adj., gödrös.
Grübchen, das, gödröcske, vermecske; im Kinne, im Backen, vermecske.
Grübelei, die, haszontalan feszegetés, görcskeresés a' kákán, hajszálhasogatás; unnöthige Sorge, Aengſtlichkeit, hijábanvaló tünödés, epekedés, töprenkedés.
Grübeln, mühſam nachdenken, gondosan feszegetni, vizsgálgatni valamit, tünödni valamin, tépelödni; unnütz nachdenken, hajszálat hasogatni, görcsöt keresni a' kákán.
Grübler, der, mindent feszegető, hajszálhasogató.
Grün, adj., zöld; ſehr grün, haragos zöld; grün werden, zöldülni; von Bäumen, zöldelleni, kizöldülni; grün ſeyn, viritni; grüne Sachen, Waaren, zöldség; grünes Holz, nyers fa; grüner Raſen, zöld pázsit; ſt. friſch, d. i. nicht getrocknet, z. B. Fleiſch, Käſe, nyers, friss p. o. hús, sajt; ſt. unreif, éretlen, nyers, zöld; der grüne Donnerſtag, nagy csötörtök.
Grün, das, zöldség, a' zöld, zöldszín; im Grünen ſpazieren gehen, a' zöld füvön v. mezőn járkálni.
Gründen, den Grund zu etwas machen, z. B. von Malern, falat v. aljat mázolni a' festésnek; von Gebäuden, auf einem guten Grund aufführen, fenekfalat rakni a' háznak v. épületnek; trop. den Grund zu etwas legen, megvetni valaminek az alját v. fondamentomát, allapját v. alapját; ſich gründen, fundálódni, feküdni, valamin mint fundamentomon, rajta épülni, daher: gegründet, a) fundáltatott, épült, bizonyos, erős p. o. reménység; b) igaz, valóságos, fundamentomos, helyes.
Gründlich, adj., fundamentomos, bizonyos, erős p. o. megmutatás; gyökeres, okos, p. o. tanító, ítélet; adv. fundamentomosan, erősen, helyesen; szorosan, okosan, gyökeresen, egészen.
Gründlichkeit, die, fundamentomosság, gyökeresség, erősség, helyesség.
Gründling, der, görgöcse, góbhal, kövi ponty.
Gründung, die, fundálás, felállítás, szerzés, kezdés.
Grünen, d. i. grün werden, zöldülni; von Bäumen, kizöldülni; grün ſeyn, viritni; trop. grünen und blühen, viritni.
Grünen, das, zöldellés, virítás.
Grüngelb, adj., pázsitszín, pázsitszínű.
Grünkohl, der, kékkáposzta.
Grünkraut, das, kerti zöldség.
Grünlich, adj., zöldes.
Grünſpan, der, rézrozsda, krispán.
Grünſpecht, der, zöld harkály, zsolna.
Grüßen, köszönteni.
Grüßen, das, köszöntés, köszönés.
Grütze, die, darált árpa v. zab, tönkölydara; grobe Grütze, árpakása.
Gruft, die, sír, sírbolt, kripta.
Grummet, das, sarjú; Grummet machen, sarjút kaszálni, gyüjteni.
Grund, der, pl. die Gründe, fenek, fenék, fenekföld, alj v. ally; der Grund eines Gefäßes, az edény feneke; des Waſſers, a' víz feneke; zu Grunde gehen, d. i. unterſinken, leülni a' fenékre, elmerülni; trop. elveszni, dugába dülni, semmivé lenni, összeromlani; auf den Grund gehen, valaminek gyökeresen végire járni; von Grund der Seele, des Herzens,

Digitized by Google

tiszta szívből, igaz lelkemből; die Fläche der Körper, worauf etwas ruht, überh. z. B. bei einem Gemälde, allyfesték, alfesték, fenékmáz; besonders von Gebäuden, fenékfal, alap, talpfal, fundamentom; den Grund legen, z. B. zu einem Hause, megvetni a' fundamentomot, elkezdeni az építést; von Grund aus zerstören, niederreißen, földig lerontani, fundamentomostól együtt széllyelhányni; im Grunde, a) valójában, voltaképpen, igazán szóllván, valóban; b) f. gänzlich, egészen; Ursache, Bewegungsgrund, ok; ein scheinbarer Grund, színes ok; ohne Grund, ok nélkül; aus dem Grunde, azon okból; wichtige Gründe zu einer Sache haben, fontos okainak lenni valamire; Ursache von etwas, eredet, kútfő; z. B. Gott ist der Grund alles Seyns, az Isten minden lételnek a' kútfeje; Beweisgrund, bizonyság, bizonyító ok; st. Boden, fenékföld, föld; ein schwarzer und fetter Grund, fekete és kövér fenékföld; in Beziehung auf das Eigenthum, telek, föld, fekvő jószág, fundus; auf fremden Grunde pflügen, más földjét szántani.

Grundartikel, der, fundamentomczikkely, főczikkely.

Grundbau, der, fenékfal rakása.

Grundbegriff, der, fenékmegfogás, első megfogás.

Grundbesitzer, der, földesúr, telek birtokosa.

Grundbirne, die, kurumpli, burgonya.

Grundböse, adj., talpig rossz.

Grundehrlich, adj., talpig becsületes.

Grundeigenthum, das, telekbírás, a' telek bírása v. birtoka.

Grundeis, das, alsó jég.

Grundfähigkeit, die, fötehetség.

Grundfalsch, adj., éppen nem igaz.

Grundfarbe, die, falszíne a' festésnek, allyszín.

Grundfest, adj., erős fenékfalú, erős fundamentomú.

Grundfeste, die, talpkö.

Grundfläche, die, fenékally, allylap.

Grundgelehrt, adj., igazi tudós, nagy tudományú.

Grundgesetz, das, főtörvény, fenéktörvény.

Grundgütig, adj., igen jóságos.

Grundherr, der, földesúr.

Grundherrschaft, die, földesuraság; földesúri juss.

Grundiren, von den Malern, allyszínnel bémázolni v. bévonni valamit.

Grundirrthum, der, főtévelygés.

Grundkenntniß, die, első v. kezdetbeli esméret valamiben.

Grundkraft, die, fenékerő, főerő.

Grundlage, die, fenék, fenékally; talpkő; einer Wissenschaft, első kezdet, első fenéktételi esmeretek.

Grundlaut, der, magánhangzó.

Grundlegung, die, talpkötétel.

Grundlehre, die, fenéktudomány, fundamentom tudomány.

Grundlinie, die, fenék v. fundamentomvonás; első kezdet, eleje valaminek.

Grundlos, adj., fenéktelen, p. o. mélység, mélységes, igen mély; st. unendlich, végetlen, véghetetlen; ohne Beweis, fundamentomtalan, fundamentom nélkülvaló, ok nélkülvaló, a' minek semmi nyoma nincs t. i. hogy igaz vólna, hamis, költött; adv. ok v. fundamentom nélkül, hijjába.

Grundlosigkeit, die, z. B. des Wassers, feneketlenség, nagy mélység; trop. végetlenség; oknélkülvalóság, fundamentomtalanság, ok nem lét.

Grundneigung, die, főhajlandóság.

Grundobrigkeit, die földesuraság.

Grundpfahl, der, fundamentomjegyző karó.

Grundpfeiler, der, alaposzlop.

Grundrecht, das, birtokri juss.

Grundregel, die, főregula, fundamentom v. fenekregula, főtörvény.

Grundriß, der, talprajzolat; einer Wissenschaft, valamelly tudománynak fundamentomrajza, talprajzolatja v. elő rajzolatja.

Grundsatz, der, in der Wissenschaft, elsőtétel, eleve v. elve valaminek, fenektétel; im Handeln und Betragen, szabás, rendtörvény, törvény regula.

Grundsprache, die, eredeti nyelv.

Grundstein, der, talpkő, alapkő.

Grundsteuer, die, telekre v. földre vetett adó.

Grundstimme, die, allyhang.

Grundstoff, der, alap, kezdet, első miség, mivolt.

Grundstrich, der, első vonás, alapvonás.

Grundstück, das, telek; földbirtok, fekvő jószág.

Grundtext, der, eredeti irás, ige v. munka.

Digitized by Google

Grundtheilung, die, telekosztás, a' fekvő jószág elosztása.
Grundtrieb, der, föösztön.
Grundurſache, die, főok.
Grundvermögen, das, fekvő jószágbeli vagyon.
Grundwachs, das, fenékviasz.
Grundwahrheit, die, főigazság, nyilvánság; ſt. Grundwahrheit, z. B. in der Theologie, főczikkely.
Grundwaſſer, das, földalattvaló víz.
Grundweſen, das, valaminek mivolta, mivolt, főmivolt; alap, elev.
Grundwort, das, gyökérszó.
Grundzahl, die, törzsökszám.
Grundzehent, der, telek tized, föld tizedje.
Grundzins, der, földrevetett adó.
Grunzen, röfögni, mint a' disznó.
Gruppe, die, Zuſammenſtellung, egyesület, egyesítés; z. B. von Statuen, ꝛc., képsereg, rajzsereg.
Gruppiren, egyesítni, egészítni, egybeszerkeztetni p. o. több képeket egy tárgyra, együvé rajzolni.
Gruß, der, köszöntés; in jemandes Namen einen Gruß melden, köszönteni valakit más nevében.
Guardian, der, gárdján, gárdián.
Gucken, kandikálni, kukucsálni.
Guckkaſten, der, kandika láda.
Guckuck, der, kukuk, kakuk.
Guckucksblume, die, kakukszegfű.
Guckucksklee, der, erdei madár sóska, háromlevelű sóska.
Guckuckskraut, das, kakukfű.
Guillotine, die, milling.
Guillotiniren, megmillingezni.
Guinee, die, giné, ánglus arany.
Guirlande, die, virágfüzér.
Gulden, der, forint.
Gülden, ſ. golden.
Gültig, adj., érő, becsbenlévő, kelendő jó p. o. pénz; trop. feſt, unveränderlich, megállapított, a' mi megáll, megállított p. o. békesség; ſt. glaubhaft, tauglich, hiteles, helyes, helytálló.
Gültigkeit, die, von Münzen, kelendőség, jóság; Feſtigkeit, z. B. der Geſetze, ereje, fennállása p. o. a' törvénynek; ſt. Glaubwürdigkeit, hitelesség, hitelező erő; Rechtmäßigkeit, törvényesség.
Günſtig, adj., kedvező, jóakaró; jemanden günſtig ſeyn, kedvezni valakinek, jó hajlandósággal viseltetni valaki eránt; eine günſtige Gelegenheit, kedvező alkalmatosság.
Günſtling, der, kedvese valakinek, kedves valakinél; ein Günſtling des Glücks, szerencse fia.
Gürtel, der, öv, övedző; uneig. der Ort des Leibes, wo man ſich zu gürten pflegt, der Oberleib, derék, az öv helye a' derekán.
Gürtelkraut, das, kapcsos moh.
Gürtelthier, das, pánczélos állat.
Gürten, körülkötni, övedzeni; ſich gürten, felkötni, felövedzeni magát.
Gürtler, der, oder Gelbgießer, sárgarézmives, gombmives, gomböntő.
Gütchen, das, jószágocska.
Güte, die, jóság; trop. Güte des Herzens, jószívüség, jóság, szívesség; haben Sie die Güte mir das Buch zu ſchicken, ne sajnálja az Úr nekem azt a' könyvet elküldeni; in Güte, barátságosan, szép szerént, szépen.
Güteranſchlag, der, a' jószágok megbecsülése.
Güterbeſitzer, der, jószágok birtokosa.
Gütig, adj., freundlich, artig, nyájas, barátságos; gefällig, jó, jóindulatú, jóságos, jósággal viseltető; Sie ſind zu gütig, az Úr jósága felette nagy; ſt. gutthätig, jóltévő, kegyes; adv. nyájasan, barátsagosan; ſehr gütig, kegyesen, igen kegyesen; gefällig, jósággal, jó indulattal.
Gütigkeit, die, nyájasság, barátság; szivesség, jóság; kegyesség.
Gütlich, adj., freundſchaftlich, barátságos p. o. megegyezés; adv. gütig, nyájasan; ſich gutlich thun, kedvezni magának, kedvére enni, inni 's a' t. ſt. in Güte, szép szerént; glimpflich, kegyesen.
Gummi, das, gummi, facsipa.
Gummibarz, das, facsipamézga.
Gummiwaſſer, das, facsipásviz.
Gunſt, die, das Wohlwollen, jóvolt, jóakarat, kedvező indúlat, kegyesség, kedvezőség, kedv; bei jemanden in Gunſt ſtehen, kedvességben lenni valakinél; ſich um jemandes Gunſt bewerben, kedvét keresni valakinek; jemandes Gunſt verſcherzen, verlieren, kiesni valaki kegyességéből, jóakaratjából; ſt. Erlaubniß, engedelem; mit Gunſt zu ſagen, engedelemmel szóllván.
Gunſtbewerbung, die, jóakarat vadászás.
Gunſtbezeigung, die, kedvezés, szivesség jele.
Gurgel, die, torok, gége; jemanden die Gurgel abſchneiden, a' gégéjét elmet-

Digitized by Google

szeni, megölni; trop. ſein Vermögen durch die Gurgel jagen, eldorbézolni vagyonát, minden vagyonát megenni, meginni.

Gurgeln, a' torkát kigurulyázni v. gargarizálni.

Gurgelwaſſer, das, gurgulyázó v. gargarizáló víz.

Gurke, die, ugorka.

Gurkenkern, der, ugorkamag.
Gurkenſaft, der, ugorkalév.
Gurkenſalat, der, ugorkasaláta.
Gurkumei, die, gurkuma.

Gurt, der, am Leibe, öv; am Pferde, heveder; in der Baukunſt, párkány, p. o az oszlopon.

Guß, der, pl. die Güße, das Gießen, öntés; ſt. Regenguß, zápor, záporeső; ſt. Ausguß, moslékcsatorna a' konyhában.

Gußeiſen, das, öntött vas.
Gußregen, der, záporeső.
Gußſtein, der, kőcsatorna.
Gußwerk, das, öntött mív.

Gut, adj., jó, Compar. jobb, Superl. legjobb; ein guter Rath, jó tanács; ſt. angenehm, z. B. ein guter Geruch, Geſchmack, jó szag, kellemetes v. jó íz; bequem, alkalmatos, jó p. o. út; der Abſicht ꝛc. entſprechend, z. B. guter Wind, jó v. kedvező szél; gute Ernte, jó v. bő aratás; gut werden, megjavulni; etwas gut machen, valamit jóvá tenni; megjobbítni; gut zu Fuße ſeyn, jó gyalog lenni, jól tudni gyalogolni; dem Zwecke gemäß, z. B. ein guter Sänger, jó énekes; ein guter Arzt, ügyes orvos; etwas gut ſeyn laſſen, valamit abba hagyni, megelégedni vele, úgy a' mint van; ſt. fromm, rechtſchaffen, jó, szelíd, jámbor, becsületes; ſt. nützlich, jó, hasznos p. o. orvosság; ſt. vornehm jeles, nevezetes; von guter Geburt ſeyn, jeles famíliából való lenni, jó házból v. nemzetségből születni; ſt. groß, viel, nagy, sok, jó; eine gute Zahl, jó nagy szám; eine gute Weile, jó darab ideig; gutmüthig, jó, jószívű; ſt. genug, z. B. es iſt ſchon gut, elég már; für etwas gut ſtehen, kezes lenni, v. felelni valamiért; in einer traulichen Anrede, z. B. guter Bruder! kedves bátyám v. öcsém! guter Freund! kedves barátom! — adv. jól, jobban, legjobban; ſich gut befinden, jól lenni; ſt. angenehm, kellemetes ſt. leicht, könnyen; paſſend, helyesen; geſchickt, jól, ügyesen; anſtändig, z. B. ſich betragen, jól magát viselni; gut geſittet, jó erkölcsű; richtig, genau, jól, igazán, helyesen; bei Vergleichungen, z. B. ſo gut, als — szintúgy, mint — ſt. genug, z. B kurz und gut, egy szóval, rövideden; bejahend, ſchon gut, jól van jól.

Gut, das, pl. die Güter, jó, vagyon; das höchſte Gut, a' legfőbb jó; ſt. Vermögen, jószág, birtok; ſt. Waare, portéka, jószág.

Gutachten, das, itélethozás, itélettétel valami felől, vélemény; nach meinem Gutachten, véleményem szerént.

Gutartig, adj., jóféle, jófajtú; gutartige Blattern, jónemű v. nem veszedelmes himlő.

Gutbefinden, das jóváhagyás.
Gutdünken, das, jónak tetszés.
Gute, das, jó, a' jó a' mi jó.

Gutherzig, adj., jószívű; adv. jószívű módon.

Gutherzigkeit, die, jószívűség.

Gutmachen, d. i. recht machen, jól csinálni valamit; ſt. verbeſſern, z. B. einen Fehler gut machen, helyre hozni v. jóvátenni a' hibát.

Gutmeinen, das, jó indúlattal viseltetés.

Gutmeinend, adj., jó indúlatú, jóra czélzó; ſt. redlich, egyenes szívű.

Gutſagen, d. i. gut ſtehen, kezes lenni valakiért szóval, szavatolni valaki mellett v. valakiért.

Gutſagen, das, szóbeli kezesség, szavatosság.

Gutſchreiben, valaki részére v. javára béírni.

Gutsherr, der, földesúr.
Gutthat, die, jótétemény.
Gutthäter, der, jóltévő.
Gutthätig, adj., jóltévő.
Gutthätigkeit, die, jóltévőség.

Gutthun, d. i. recht leben, jót cselekedni; gehorchen, engedni, engedelmeskedni; gefallen, tetszeni, kedves lenni; nützen, használni, hasznos lenni, hasznot tenni.

Gutwerden, d. i. beſſer werden, jóvá lenni, megjavulni, megjobbulni; ſt. heilen, meggyógyúlni; ſt. Freund werden, wieder gut werden, megengesztelődni valaki eránt; ſt. gut gerathen, jól kiütni; ſt. günſtig werden, jó indúlattal lenni.

Digitized by Google

Gutwillig, adj., kész valamire, szolgálatra kész, önkéntvaló; adv. örömest, készakartva, önként.
Gutwilligkeit, die, készség, jószívűség, kész szívűség.
Gymnaſium, das, főoskola.
Gymnaſtik, die, testerőgyakorlás.
Gyps, der, gipsz.
Gypsarbeit, die, gipszmunka.
Gypsartig, adj., gipsznemű.
Gypsbild, das, gipszkép.
Gypſen, adj., gipszből való, gipsz.
Gypſer, der, gipszmives.
Gypsmehl, das, gipszpor.

H.

Ha! aha! ahá! hú! ejnye! he!
Haar, das, úberh. ein einzelnes Haar, szőr, szőrszál; auf dem Kopfe, haj, hajszál; graues Haar, ősz haj; herabhängendes, leeresztett hosszú haj; blondes, szőke haj; es abſchneiden, elvágni v. elnyírni a' hajat; Sprichw. er iſt um kein Haar beſſer, egy hajszálnyival sem jobb; Haare auf den Zähnen haben, jártas költes v. tanúlt lenni a' dologban; ſich graue Haare wachſen laſſen, aggódni, törődni valamin, epekedni; die Haare ſteben einem zu Berge, a' haja szála is felborzad az embernek belé; in die Haare gerathen, egymás hajába kapni, üstökbe kapni.
Haarband, das, hajkötő.
Haarbeutel, der, hajtáska.
Haarbinde, die, hajszorító, hajkötő.
Haarbreit, adv., hajszálnyi; nicht ein haarbreit von etwas weichen, egy hajszálnyira sem távozni el valamiről.
Haarbürſte, die, borosta.
Haarbüſchel, der, hajfürt.
Haardecke, die, szőrtakaródzó.
Haaren, megkoppasztani; ſich haaren, vedleni.
Haarförmig, adj., hajszálforma.
Haarig, adj., hajas, szőrös.
Haarkamm, der, hajfésű.
Haarklein, adj., egy szálig mindent.
Haarlocke, die, hajfürt.
Haarnadel, die, hajtő.
Haarpinſel, der, ecset, szőrecset, festő ecset.
Haarpuder, der, hajpor.
Haarputz, der, hajcsinosítás.
Haarring, der, hajgyűrú, melly hajból készült.
Haarröhre, die, hajszálcső.
Haarſalbe, die, hajkenőcs.
Haarſalz, das, fürtös timsó.
Haarſcharf, adj., igen éles.
Haarſcheere, die, hajnyírő olló.
Haarſchmuck, der, hajékesség.
Haarſchnur, die, hajból font sinór, hajsinór, szőrsinór.
Haarſchopf, der, üstök.
Haarſeil, das, szőrkötél.
Haarſieb, das, szita, szőrszita.
Haarſilber, das, mohos szakáll.
Haarſtrang, der, szőristráng.
Haartour, die, vendégüstök.
Haarwachs, das, hajkenő.
Haarwuchs, der, hajnövés.
Haarwurz, die, vízvirág, vízitök.
Haarwurzel, die, hajgyökér, hajtő.
Haarzange, die, szőrtépő fogó v. fogócska.
Haarzopf, der, kötött haj, bétekert haj.
Habe, die, vagyon, birtok.
Haben, halten, z. B. in Händen, lenni p. o. a' kezében, tartani, fogni; haſt du es? ich habe es, megfogtad? megfogtam; ich habe kein Geld bei mir, nincs pénz nálam; es hat nichts auf ſich, az semmit se tesz; da haſt du das Buch, itt van a' könyv, vedd el; st. enthalten, magában foglalni, lenni benne; der Teich hat viele Fiſche, a' toban sok hal van; verſchiedene Arten des Verhältniſſes, z. B. Umgang mit jemanden haben, társalkodni valakivel; jemanden zum Beſten haben, csúfot, tréfát üzni valakiből; jemanden lieb haben, szeretni valakit; Durſt haben, szomjúhozni; ich habe Hunger, éhes vagyok, ehetném; dem Eigenthume nach, lenni valakinek, bírni valamit; alles vollauf haben, mindennek böviben lenni, mindennel bővelkedni; st. bekommen, kapni; man kann dieſe Waare hier nicht haben, az efféle portékákat itt nem kaphatni; st. müſſen, z. B. ich habe noch viele Briefe zu ſchreiben, még sok levelet kell irnom; impers. es hat, man hat, z. B. es hat ſeine Richtigkeit, az igaz, úgy van a' dolog, az valóságos igaz; es hat keine Eile, nem sietős a' dolog;

Digitized by Google

es hat keine Noth, nem ollyan szükséges a' dolog; es hat ſich jemand gefunden, találkozott valaki.
Haben, das, bírás.
Habenichts, der, ironiſch, semmiházi.
Haberecht, der, nyakas, magafejű, megátolkodott, nem engedő.
Habhaft werden, megnyerni, megkapni valamit, birtokába jutni valaminek.
Habicht, der, ölyv.
Habichtsnaſe, die, horgas orr, sas-orr.
Habit, der, öltözet, ruházat.
Habſeligkeit, die, vagyon, birtok.
Habſucht, die, telhetetlenség.
Habſüchtig, adj. telhetetlen; adv. telhetetlenül.
Hachel, die, kalásszálka.
Hachelkraut, das, iglicze.
Hackblock, der, favágító.
Hackbret, das, in der Küche, vágódeszka: czimbalom.
Hacke, die, kapa, kiskapa, irtókapa; ſt. Beilchen, balta.
Hacken, mit der Haue, kapálni; mit der Axt, vágni, vagdalni; mit dem Schnabel, vágni, megvágni, vagdalni az orrával mint a' madár.
Hacker, der, kapáló, kapás.
Hackerlohn, der, kapásbére; favágásbére.
Hackklotz, Hackſtock, der, favágó töke v. tuskó, favágitó.
Hackmeſſer, das, vágókés.
Häckerling, Häckel, der, szecska.
Häckerlingsbank, die, szecskametsző.
Häckerlingsſchneider, der, szecskametsző.
Hackſch, der, kanisznó.
Hader, der, Zank, perlekedés, perpatvar; Lappen, rongy.
Haderer, der, perlekedő, czivódó.
Haderlump, der, rongyos t. i. ember; rongyszedő.
Hadern, perlekedni, czivódni.
Häftel, Heftel, das, kapocs.
Häfteln, kapcsolni.
Hägen, sövénnyel körülvenni, bekeritni, ſ. Hegen.
Häkel, Häkchen, das, horgacska: Sprichw. was ein Häkel werden will, krümmt ſich bei Zeiten, a' mi csalán, csíp az korán.
Häkelig, adj. horgas, kampós; trop. bedenklich, csiklandós p. o. dolog.
Häkeln, horgolni, horgocsolni; karmolni, mint a' macska, körmeivel belé kapaszkodni.
Hälfte, die, fele valaminek, fél, hasonfél; um die Hälfte, z. B. mehr, theurer, kleiner, felényivel p. o. több, drágább, kissebb; bis zur Hälfte, félig.
Hälmchen, das, füszárocska.
Hälschen, das, nyakacska.
Hälter, der, bárka: halbárka.
Hämiſch, adj., csalárd, gonosz szándékú, kaján; hämmiſche Augen, görbe v. kaján szemek: adv. kajánúl, csalárdúl, álnokúl.
Hämmerchen, das, kis halapács.
Hämmern, kalapálni, kalapácsolni; kikalapálni.
Hämmerling, der, Poltergeiſt, Kobold, manó, ijjesztő.
Hämorrhoiden, die, goldene Ader, aranyér; blinde Hämorrhoiden, vak aranyér; fließende Hämorrhoiden, folyóaranyér.
Händchen, das, kezecske.
Händedruck, z. B. jem. mit einem Händedruck empfangen, kézszorítással fogadni valakit.
Händeklatſchen, das, tapsolás.
Händler, der, áros, árúló.
Händlerinn, die, árosné, áros asszony v. leány.
Hänfling, der, kenderike.
Hängen, hängen laſſen, z. B. die Ohren, leereszteni, elereszteni; trop. machen, das etwas hängt, hängen bleibt, akasztani, felakasztani, függeszteni valamire; den Hut an den Nagel hängen, kalapját szegre akasztani; an den Galgen hängen, felakasztani, az akasztófára a' tolvajt; ſich an etwas hängen, oda v. hozzá ragadni valamihez mint p. o. bojtorján a' ruhához; ſich an jem. hängen, valakihez ragaszkodni v. hozzácsapni magát; viel Geld an etwas hängen, sok pénzt kiadni, rávesztegetni valamire.
Hängen, das, felakasztás.
Hänschen, das, Jánoska.
Hänſeln, kicsúfolni, gúnyolni.
Härchen, das, szőrszálacska.
Hären, adj., szőrből készült.
Hären, ſich, vedleni.
Häring, der, héring.
Häringfiſcherei, die, héringhalászás.
Häringsbrühe, die, héringlév.
Häringsfang, der, héringfogás.
Härmen, ſich, búsúlni, epekedni.
Härte, die, keménység; trop. ſt. Unempfindlichkeit, érzéketlenség, fásultság; Hartherzigkeit, keményszívűség; Strenge, kéméletlenség; Rauhigkeit, z. B. der Witterung u. dgl., mostohaság, keménység, kegyetlenség.
Härten, megkeményitni, megedzeni p. o. a' vasat.

Digitized by Google

Häfcher, der, porkoláb, hajdú.
Häfinn, die, nőstény nyúl.
Häßlich, adj., disztelen, ostmány, rút; trop. ſchändlich, unanſtändig, illetlen, rút, ostmány; adv. rútúl, ostmányúl; trop. utálatosan.
Häßlichkeit, die, disztelenség, rutság, ostmányság; illetlenség, utálatosság.
Hätſch'[illegible], kényeztetni, elkényeztetni valakit.
Häubchen, das, fökötőcske.
Häufeln, z. B. Erde, Heu, rakásba rakni, felhalmozni, felhányni rakásba; das Heu häufeln, petrencsébe rakni a' szénát.
Häufeln, das, felhalmozás.
Häufen, felhalmozni, rakásra hányni, felhányni rakásba; trop. gyűjteni, öszvegyűjteni rakásra; Verbrechen auf Verbrechen häufen, a' gonoszságot gonoszságokkal tetézni, Schulden häufen, sok adósságot csinálni; ſich häufen, szaporodni, sokasodni, rakásra gyülni v. tódúlni, bokrosodni.
Häufen, das, die Häufung, rakásra gyűlés, öszvetódúlás, rakásra gyűjtés, öszvegyűjtés egy rakásba.
Häufig, adj. zahlreich, számos, sok; ſt. öfter, gyakori, gyakortaváló; adv. számosan, sokan, rakásonként; oft, gyakran, gyakorta, sokszor.
Häufigkeit, die, számosság, gyakoriság.
Häuflein, das, rakásocska.
Häufung, die, halmozás, rakásragyűjtés; öszvegyűjtés, tetézés, megtetézés; sokasodás, nevekedés.
Häuschen, das, házacska, kis ház.
Häusler, der, béres lakó.
Häuslich, adj. házi, házkörűlvaló; häusliche Arbeiten, házi foglalatosságok, házkörűlvaló dolgok; häusliche Verhältniſſe, házi környűlállások; wirthſchaftlich, gazdálkodó, takarékos; adv. takarékosan.
Häuslichkeit, die, gazdálkodás, takarékosság.
Häutchen, das, bőröcske, hártyácska.
Häuten, lehúzni a' bőrét, nyúlnak, megnyúzni; ſich häuten, levetni a' bőrét, v. elvetni, kibújni a' bőréből, megvedleni, mint a' kigyó.
Häutig, adj. voll Haute, réteges, bőrű, p. o. dickhäutig, vastagbőrú; einer Haut ähnlich, hártyás.
Hafen, der, d. i. Topf, fazék.
Hafen, der, kikötő, kikötőhely, révpart; den Hafen erreichen, révpartot érni, a' révpartra kievezni; in den Hafen einlaufen, beállani a' kikötőbe; trop. ein Zufluchtsort, menedékhely, menedék.
Hafengeld, das, révpénz.
Hafer, der, Haber, zab; wilder, vadzab.
Haferacker, der, zabföld.
Haferernte, die, zabaratás.
Haferbier, das, zabser.
Haferbrey, der, zabkása, zabdara.
Haferbrod, das, zabkenyér.
Haferei, die, kikötőhelybér.
Haferfeld, das, zabföld.
Hafergrütze, die, zabkása.
Hafermehl, das, zabliszt.
Haferroſe, die, törpe szúrós rózsa.
Haferſaat, die, zabvetés.
Haferſchleim, der, zablév.
Haferſpreu, die, zabpolyva.
Haferſtoppel, der, zabtarló.
Haferſtroh, das, zabszalma.
Hafertrank, der, zablévital.
Haferwurzel, die, ártifiola.
Hafner, der, Töpfer, fazekas.
Haft, der, tartosság, tartalék; kapocs.
Haft, die, fogság.
Haften, ankleben, ragadni hozzá ragadni valamihez; trop. feſt, unbeweglich bleiben, z. B. im Gedächtniſſe, megmaradni, megragadni p. o. az emlékezetben; mit Augen an etwas haften, megakadni benne, mint a' szem valami különös tárgyban; für etwas oder für einen haften, kezes lenni valakiért, valamiért, felelni valami mellet.
Haftgeld, das, foglaló, felpénz.
Hag, der, jede Art Zaun, sövény; der eingehägte Ort, sövénynyel bekerített hely.
Hagapfel, der, vadalma.
Hagebereiter, der, erdőkerülő.
Hagebuche, die, gyertyánfa, csertölgy.
Hagebutte, die, csipkerózsabogyo.
Hagedorn, der, galagonya, gelegonya.
Hagel, der, jégeső, jég.
Hageln, z. B. es hagelt, jég esik.
Hagelſchaden, der, jégeső által okozott kár.
Hagelſchlag, der, jégeső csapás.
Hageſchrott, der, darasrét.
Hagelſturm, der, jégesős fergetek.
Hagelwetter, das, idem.

Digitized by Google

Hager, adj., sovány, száraz.
Hageroſe, die, csipkerózsa.
Hageſtolz, der, agglegény t. i. nőtelen, rideg legény.
Hahn, der, kakas; der Hausbahn, kakas; Sprichw. der Hahn im Korbe ſeyn, kiválasztott kedves lenni, legtöbbet érni; der Hahn am Faße, csapfordító, a' hordócsapban a' fordító; auf Häuſern, szarufa-vitorla, a' ház fedelén; an Schießgewehren, puskasárkány: sárkány.
Hahnenbalken, der, kakasülő, a' ház fedél alatt.
Hahnenbart, der, kakastoka, kakasszakáll, szakálltaréj.
Hahnenei, das, kisded tojás.
Hahnenfuß, der, Pflanze, békavirág; kakasszárú muhar.
Hahnengefecht, das, kakasviadal, kakasharcz.
Hahnengeſchrei, das, kakas kiáltás.
Hahnenkamm, der, kakastaréj.
Hahnenſporn, der, kakassarkantyú.
Hahnrei, (Hahnrey), der, megcsalatott férj, tunya férj, a' ki magának szarvakat hágy tenni.
Hai, Haifiſch, der, czápa.
Hain, der, liget, berek.
Hainbüchen, Hahnebuchen, adj. gyertyán, gyertyánfa.
Haken, der, horog, kampó; trop. st. Schwierigkeit, z. B. das Ding hat einen Haken, bökkenője van a' dolognak.
Haken, horoggal magához húzni.
Hakenförmig, adj. horgas.
Hakenſchlüſſel, der, horgaskúlcs.
Hakenſtock der, kampós bot.
Hakicht, adj. horgas szabású.
Hakig, adj. horgas, kampós.
Haklig, adj., finnyás.
Halb, adj., fél; ein halber Theil, fele része v. fele valaminek; eine halbe Stunde, fél óra, fél órája, fél óráig 's a' t. es iſt halb drei, harmadfél óra; anderthalb Jahre, másfél esztendő; im Gegenſatze des Ganzen, fél, nem egész, p. o. innep; er iſt halb todt, félholt; er iſt ein halber Narr, fél bolond; adv. félig, félben; das Glas iſt nur halb voll, csak félig van a' pohár; eine Sache nur halb verſtehn, csak félig érteni, csak félben érteni valamit; ſo halb und halb, csak félig meddig, csak imígy amúgy, meglehetősen, felében.
Halbärmel, der, félújja a' felöltő ruhának.
Halb bedeckt, adj., félig fedett, félfedelű.
Halbbekleidet, adj., féligöltözött.
Halbbewaffnet, adj., felibe felfegyverkezett.
Halbbier, das, szaladser.
Halbbruder, der, mostoha bátya v. öcse.
Halbdunkel, das, félig setét, homályosocska.
Halbe, die, iccze, egy iccze, fél pint v. kupa; eine Halbe Wein, egy iccze bor
Halbedelſtein, der, féldrágakő.
Halbeingekocht, adj., féligfött, felefövésű.
Halben, halber, — ért, miatt; z. B. meinethalben, én miattam, én értem; én nem bánom.
Halberhaben, adj., féldomború.
Halbfertig, adj., felibekész.
Halbfiſch, der, félszegúszó, hal.
Halbgebraten, adj., felibesült, félsülésű; adv. félsültiben.
Halbgekocht, adj., felibefött, félfövésű; adv. félfőttiben.
Halbgelehrt, adj., Halbgelehrte, der, féltudós.
Halbgemacht, adj., féligkész, félkészülésű.
Halbgeöffnet, adj., félignyitott.
Halbgeſchwiſter, die, mostoha testvérek.
Halbgöttin, die, félistenasszony.
Halbgott, der, félisten.
Halbinſel, die, félsziget.
Halbiren, felezni, felét venni.
Halbjährig, adj., félesztendős; adv. félesztendőnként.
Halbjahr, das, félesztendő.
Halbkugel, die, félgolyóbis.
Halblebendig, adj., féleleven.
Halbleer, adj., félig üres.
Halbmenſch, der, félember.
Halbmeſſer, der, félátmérő, féláltalmérő, küllővonás.
Halbmetall, das, félércz.
Halbmutter, die, mostohaanya.
Halbnackend, adj., félmezitelen.
Halbnaß, adj., nyirkos.
Halboffen, adj., félignyilt.
Halb-Part, felehaszonra, közösre.
Halbpfeiler, der, féloszlop.
Halbpfund das, félfont.
Halbreif, adj., felibeért, félérett; adv. félértiben.
Halbroh, adj., félignyers; adv. félignyersiben.
Halbſauer, adj., savanyúkás.

Halbſchatten, der, világos árnyék a' festésben.
Halbſcheid, die, Hálfte, fele valaminek.
Halbſchürig, adj., z. B. Wolle, másodnyirés gyapjú.
Halbſchweſter, die, mostoha nénje, húga v. testvérje.
Halbſeiden, adj., félselyem.
Halbſtiefel, der, tobánka, bokancs.
Halbſtündig, adj., félórányi, félórái.
Halbtodt, adj., félholt; adv. félholtan.
Halbtrocken, adj., féligmeddig száraz.
Halbtrunken, adj., félrészeg, ittas.
Halbtuch, das, félposztó.
Halbverbrannt, adj., félig elégett.
Halbvoll, adj., féliglévő; adv. félig.
Halbweg, adv., imígy amúgy.
Halbziegel, der, vályog.
Halbzirkel, der, félkarika.
Halbzöllig, adj., félíznyi.
Halfter, die, kantár, t. i. zabola nélkül való kantár.
Halftern, felkantározni, megkantározni, kantározni.
Hall, der, hang.
Halle, die, szín, pajta; tornácz, templomfiók, templomtornácz v. más közönséges épületek fedett tornáccza.
Hallen, hangzani.
Halm, der, fűszár, gabonaszár.
Halmen, szárba indúlni, p. o. mint a' gabona.
Halmknoten, der, fűszárbötyök.
Halmleſe, die, kalásszedés, tarlózás.
Hals, der, nyak; jemanden um den Hals fallen, valakinek a' nyakába esni v. borúlni; den Hals brechen, nyakát szegni, kitörni a' nyakát; ein böſer Hals, fájós nyak; trop. einen vom Halſe ſchaffen, elküldeni v. elűzni valakit a' nyakáról; ſt. Leben, z. B. mit den Hals bezahlen, a' fejével v. életével fizetni; von unbelebten Dingen, z. B. der Hals einer Flaſche, a' palaczk nyaka.
Halsader, die, Blutader, nyakér, nyakvérér, nyakéletér.
Halsband, das, als Zierde, nyakbavaló, nyakláncz, nyakszorító; nyakravaló.
Halsbinde, die, nyakszorító.
Halsbrechend, adj., nyakszegű, veszedelmes.
Halsdrüſe, die, nyakmirígy.
Halseiſen, das, nyakvas.
Halsentzündung, die, torokgyúladás.
Halsgefangene, der, nehéz rab.
Halsgehänge, das, nyakfüggő.
Halsgericht, das, halálos törvényszék.
Halsgeſchmeide, das, nyakbavaló ékesség.
Halsgeſchwür, das, nyaktályog.
Halsgeſchwulſt, die, nyakdaganat.
Halsgicht, die, torokgyék.
Halskette, die, nyakláncz.
Halskragen, der, gallér.
Halskrankheit, die, nyakfájás.
Halsſache, die, főbenjáró dolog.
Halsſchleife, die, nyakékesség.
Halsſchmuck, der, nyakbavaló ékesség.
Halsſchnur, die, nyaksinór.
Halsſtarre, die, nyakmerevedés.
Halsſtarrig, adj., nyakas, makacs; adv. nyakasan, makacsúl.
Halsſtarrigkeit, die, nyakasság, makacsság.
Halsſtreifen, der, nyakprém.
Halsſucht, die, torokgyék.
Halstuch, das, nyakravaló keszkenő v. kendő t. i. a' fejérnépnek, nyakravaló a' férjfiaknak.
Halsweh, das, torokfájás.
Halszierde, die, nyakékesség.
Halt, d. i. ſtehe ſtill, megállj; ſt. ſchweig, hallgass.
Halt, der, Feſtigkeit, tartósság, erősség; tartalék, a' mi által valami tartatik.
Halt, die, nyáj, csorda.
Haltbar, adj., tartós, erös, megerősitett; adv. tartósán.
Haltbarkeit, die, tartósság.
Halten, mit der Hand feſthalten, tartani, megtartani, fogni, megfogni, p. o. valakit, hogy el ne szaladjon; trop. jem. kurz halten, valakit kurtán v. erösen fogni; beim Worte halten, szaván fogni v. marasztani valakit; von einzelnen Theilen des Körpers, z. B. die Hand in die Höhe halten, a' kezét feltartani; den Kopf ſchief halten, félre tartani a' fejét; trop. an ſich halten, d. i. verſchwiegen ſeyn, magába tartani; oder ſt. nicht leicht von ſich geben, tartóztatni, nem könnyen ereszteni ki a' kezei közzül; durch Zwangsmittel aufhalten, z. B. ein Pferd im Zaume halten, zabolán tartani a' lovat; von Menſchen, valakit megzabolázni; heimlich halten, titokban tartani, valamit; jem. ſchadlos halten, valakinek a' kárát megtéritni v. kipótolni; ſt. unterhalten, ernähren, z. B. Bediente halten, inasokat tartani; Haus halten, házi gazdaságot v. házat tartani; Hochzeit halten, menyegzőt v. lakadalmat tartani; ſt. erfüllen, z. B.

Digitized by Google

sein Wort halten, megtartani, a' szavát, telyesítni fogadását; st. schätzen, z. B. eine Waare theuer halten, valami portékát drágán tartani; st urtheilen, z. B. jem für einen Feind halten, valakit ellenségnek tartani; f. in Acht nehmen, z. B. auf seine Kleider, Bücher halten, vigyázni a' ruháira, könyveire.; sich halten, z. B. rechter Hand, jobbra tartani; st. betragen, z. B. sich brav halten, magát jól viselni, jól forgatni; sich an jem., an etwas halten, d. i. a) anfassen, valakihez v. valamihez fogódzani; b) sich verlassen, valakibe v. valamibe bízni; bei etwas bleiben, megmaradni valami mellett; die Festung hat sich lange gehalten, a' vár sokáig kiállotta az ostromot, sokáig nem adta fel magát; f. bleiben, z. B sich zu Hause halten, otthon tartózkodni vagy maradni; st. nicht verderben, z. B. das Fleisch hält sich im Winter gut, a' hús télen sokáig eláll, úgy hogy el nem romlik; trop. die Soldaten halten nicht Stich, a' katonák meg nem állottak, elszaladtak vagy hátat fordítottak; mit etwas hinter dem Berge halten, d. i. verheimlichen, valamit titokban tartani, valamivel titkolódzni; es mit jem. halten, d. i. beisteben, valaki részén lenni, valakivel tartani.

Halter, der, st. Hirt, pásztor; Ochsenhalter, ökörpásztor, csordás, ökrész; Schweinhalter, disznópásztor.

Haltmachen, megállapodni, tovább nem menni, megállapodni.

Haltung, die, des Körpers, a' test tartása, hordozása; st. Beobachtung, megtartása valaminek, p. o. törvények; Begehung, megülése, megtartása, p. o. az innepnek.

Halunke, der, semmirekellő, gazember, korhely.

Hamen, der, st. Netz, kivető háló, merítő háló.

Hamme, die, a' kasza töve, vagy nyelefelé való része; st. Schinken, sódor, disznóláb.

Hammel, der, örü.

Hammelfleisch, das, örühús.

Hammer, der, kalapács; ein hölzerner Hammer, sulyok.

Hammerhütte, die, hámorszín.

Hammermeister, der, hámoros.

Hammerschlag, der, kalapácsütés v. verés; Abgar ¶, der, salak, vassalak.

Hammerschmied, der, hámorkovács,

Hammerstiel, der, kalapácsnyél.

Hammerwerk, das, hámor, vas hámor, réz hámor.

Hamster, der, hörcsök.

Hamsterfell, das, hörcsökbőr.

Hamstergräber, der, hörcsökásó.

Hand, die, pl. die Hände, kéz; die flache Hand, tenyér; die hohle, marok, die geballte, ököl; die rechte, jobb; die linke, bal t. i. kéz; in die Hand nehmen, kezébe venni; aus der Hand legen, kezéből letenni; die Hand geben, d. i. zur Aussöhnung u. dgl., kezet adni valakinek; trop. Redensarten; bei der Hand oder zur Hand seyn, kéznél v. kezénél lenni; es ist mir nicht zur Hand, nincs kezem ügyében; aus einer Hand in die andere, kézről kézre p. o. adni; freie Hand haben, szabad tetszése szerént bánhatni valamivel; aus freier Hand, a) mit bloßer Hand, szabad kézzel, csupán a' kezeivel, b) aus freien Stücken, önön tetszéséből, önként; auf die Hand, d. i. im voraus, előre, feladásúl, felpénzül; unter der Hand, d. i. geheim, alattomban; die Hand von jemanden abziehen, levenni valakiről a' kezeit, nem segítni többé valakit; st. Gewalt, Macht, kéz, hatalom, birtok; er steht in meiner Hand, hatalomban v. kezemben van; die Art und Weise zu schreiben, kézírás, írás; eine schöne Hand schreiben, szépen írni; jem. Hand erkennen, valaki írását megesmerni; jem. Hand nachmachen, valakinek az írását követni.

Handarbeit, die, kézimunka.

Handarbeiter, der, kézimunkás.

Handbecken, das, kézmosóedény.

Handbeil, das, balta, félkézi szekercze.

Hand-Bibliothek, die, kézi könyvtár.

Handbohrer, der, félkézfúró, kis fúró.

Handbreit, adj., tenyérnyi, tenyérnyi széles.

Handbuch, das, kézi könyv.

Handbüchlein, das, kézi könyvecske.

Handeimer, der, kis veder.

Handeisen, das, bilincs.

Handel, der, pl. die Händel, d. i. Begebenheit, Sache, dolog, z. B. ein böser, schlimmer Handel, rossz v. gonosz dolog; st. Streitigkeit, Zänkerei, ügy, ügyes bajos dolog, per; Händel anfangen, öszvekapni valaki-

Digitized by Google

vel; ſt. Accord, alku, alkudozás, alkudás; einen Handel mit jem. ſchlieſſen, alkura lépni, megalkudni valakivel; ſt. Kaufhandel, Handel und Wandel, kereskedés; von Geldgeſchäften, pénzel nyerekedés, ſtarker Handel, nagy v. szélesen kiterjedő kereskedés; Handel treiben, kereskedni; in Geldgeſchäften, pénzel nyerekedni.

Handeln, d. i. thun, cselekedni; wider die Geſetze handeln, törvény ellen cselekedni; ſt. verfahren, bánni; hart gegen jem. handeln, keményen bánni valakivel; ſt. unterhandeln, z. B. wegen des Friedens, alkudozni p. o. a' békességen; Handel treiben, kereskedni; mit Geld, pénzel kereskedni, nyerekedni; ſt. von etwas reden, ſchreiben, elmélkedni, beszéllni, tanítni, írni valamiről, előadni valamit; um etwas handeln, valamire alkudni v. alkudozni.

Handeln das, alkudás, alkudozás; kereskedés

Handelsbedienter, der, kereskedő inas.

Handelsbedingniß, das, kereskedési szövetség.

Handelsbuch, das, kereskedőkönyv, számadókönyv.

Handels-Compagnie, Handelsgeſellſchaft, die, kereskedő társaság.

Handels-Compagnon, Handelsgeſellſchafter, der, kereskedőtárs.

Handelsdiener, der, kereskedőlegény.

Handelsfrau, die, kereskedőné, kereskedő asszony.

Handelsfreiheit, die, kereskedésbeli szabadság.

Handelsgericht das, kereskedésre ügyelő törvényszék.

Handelsgeſchäft, das, kereskedésbeli foglalatosság.

Handelsgeſellſchaft, die, kereskedő társaság.

Handelshaus, das, kereskedő ház.

Handelsleute, die, kereskedők.

Handelsmann, der, kereskedő.

Handelsort, Handelsplatz, der, kereskedés helye, kereskedő hely.

Handelsrecht, das, kereskedésbeli juss.

Handelsſache, die, kereskedésbeli dolog.

Handelsſchiff, das, kereskedő hajó.

Handelsſtadt, die, kereskedő város.

Handelsvertrag, der, kereskedésbeli egyezés.

Handelswaare, die, portéka, áru.

Handfeſſel, die, bilincs, t. i. kézrevaló.

Handfeſt, adj., izmos, erős.

Handgeld, das, felpénz, foglaló; bei Soldaten, lekötőpénz.

Handgelenk, das, kézfej.

Handgelöbniß, das, kézadás valaminek ígérése.

Handgemein werden, megverekedni, megbirkózni, megvívni, vagdalkozni egymással

Handgemenge, das, verekedés, vagdalkozás, harczolás.

Handgeſchmeide, das, kézékesség.

Handgewehr, das, kézifegyver.

Handgreiflich, adj., kézzel fogható, nagyon szembetünő, nyilvánvaló; adv. nyilván.

Handgriff, der, nyél, fogaték; mód, fortély.

Handhabe, die, fogó, füle valaminek p. o. fognivaló.

Handhaben, etwas, bánni valamivel; ſt verwalten, kiszolgáltatni, p. o. az igasságot; ſt. beſchützen védelmezni; thun, verrichten, véghez vinni.

Handhabung, die, velebánás; Beſorgung, die, kiszolgáltatás, telyesités; védelmezés; foglalatosság

Handkalender, der, kézi kalendárium.

Handkauf, der, egydarabbanvevés minden mérték nélkül, kézből.

Handkorb, der, kézikosár, kosárka; kaska.

Handkuß, der, kézcsókolás.

Handlangen, kézhéz adogatni.

Handlanger, der, segitő v. kézhezadogató napszámos, segédmunkás.

Handlaterne, die, kézi lámpás.

Handleuchter, der, kézi v. törpe gyertyatartó.

Handleitung, die, kézenvezetés.

Handlung, die, d. i. Verrichtung, cselekedet, tett; eine abſcheuliche Handlung, fertelmes cselekedet; d. i. das Ganze im Schauſpielhauſe, was vorgeſtellt wird, történet; das Handlungsfach, kereskedés; Handlung treiben, kereskedést üzni; kereskedni; ſt. das Gewölbe, Handlungshaus, kereskedőbolt; eine Handlung anlegen, boltot állitni v. nyitni.

Handlungsdiener, der, kereskedő legény.

Handlungsgeiſt, der, kereskedés lelke.

Handlungsgeſellſchaft, die, kereskedés társaság.

Handlungsgewölbe, das, kereskedőbolt.

Digitized by Google

Handlungshaus, das, kereskedő ház.
Handlungsvorsteher, der, kereskedésvivő.
Handmühle, die, kézi malom, félkézmalom.
Handpferd, das, am Wagen, lógós ló.
Handquehle, die, törölköző kendő.
Handreichung, die, segedelem.
Handsäge, die, félkéz fürész.
Handschelle, die, bilincs.
Handschlag, der, parola, kézadás.
Handschreiben, das, személyes levél, maga kezeírása valamely nagy embernek, fejedelemnek 's a' t
Handschrift, die, kézirás, maga kezeirása; régi kézírások; st. Schuldverschreibung hitelező v. adósságlevél.
Handschriftlich, adj., kézzelírt, írott; adv. kézzel írva, kezemmel v. kezeddel írva 's a' t.
Handschuh, der, kesztyű.
Handschuhmacher, der, kesztyűcsinaló.
Handsiegel, das, fejedelem magános pecsét.
Handspritze, die, kézi fecskendő.
Handtuch, das, kendő, törölköző kendő.
Handvoll, adj., maroknyi; trop. f. wenig, egy maroknyi, egy kevés; eine Handvoll Leute, egy maroknyi v. kevésszámú nép
Handwasser, das, kézmosó víz.
Handweife, die, der Haspel, félkézmotóla.
Handwerk, das, mesterség, kézi mesterség; ein Handwerk verstehen, lernen, treiben, valamelly kézi mesterséget tudni, tanúlni; üzni; jem. das Handwerk legen, eig valakit a' mestersége üzésében megakadályoztatni, trop. megakadályoztatni valakit elkezdett munkájában; st. Zunft, czéh; das Handwerk zusammenkommen lassen, öszvegyüjteni a' czéhet.
Handwerker, der, mesterember.
Handwerksbursch, Handwerksgesell, der, mesterlegény.
Handwerksgenoß, der, egy mesterségen lévő valakivel.
Handwerkslehrjunge, Handwerkslehrbursche, der, tanúló inas.
Handwerksleute, die, mesteremberek.
Handwerksmäßig, adj., mesterséghez illő; adv. mesterséghez illő módon, szokott mód szerént, szakmányosan.
Handwerksmann, der, mesterember.
Handwerkszeug, das, műszer.
Handwerkszunft, die, czéh.
Handwurzel, die, kézfej.
Handzeichnung, die, kézrajzolat.
Hanf, der, kender; aus Hanf, kenderből való.
Hanfbau, der, kendertermesztés.
Hanfbreche, die, kendertiló
Hanfen, adj., kenderből való.
Hanffink, der, kenderike.
Hanfgarn, das, kenderfonál.
Hanfhechel, die, gereben.
Hanfkorn, das, kendermag.
Hanföl, das, kendermagolaj.
Hanfsame, der, kendermag.
Hanfstengel, der, kenderszár.
Hang, der, hajlás, meredekség; trop. st. Neigung, hajlandóság p. o. valamelly betegségre.
Hangematte, die, függőágy.
Hangen, hängen, függeni, p. o. a' fán; an jem. Halse hängen, valaki nyakába kapaszkodni; trop. z. B. der Baum hängt voll Früchte, rakva van a' fa gyümölcsel, sok gyümölcs van a fán; er muß hängen, akasztófán kell neki meghalni; st. schweben, lebegni, lebegve függeni, mint a' felhő; st. abschüssig seyn lefelé hajolva függeni, lefelé hajlani, dülő félben lenni; die Wand hängt, dülőfélben van ez a' fal; den Kopf hängen lassen, lesütni a' fejét, leereszteni a' fejét, trop elcsüggedve lenni, kétségbe esni; an jem. Blicken hängen, reá függeszteni szemeit valakire; st. zusammenhängen, öszveragadva lenni, öszvekötve lenni, egymásból folyni, mint a' történet, beszéd; an jemanden, an etwas hangen, ragaszkodni valakihez, valamihez; mit ganzer Seele an jemanden hängen, telyes szívvel ragaszkodni valakihez; es hängt etwas megakadt valami; woran hängt es? mi az akadály? mi hátráltatja a' dolgot? — sein Leben hängt an einem Fädchen, egy hajszálon függ az élete.
Hangend, adj., függő; st. welk, lankadt.
Hangwerk, das, függő munka.
Hans, der, János.
Hansa, Hanse, die, szövetség.
Hanseatisch, adj., szövetséges
Hanseestadt, die, szövetséges város.
Hanswurst, der, alakoskodó.
Hantiren, die behandeln etwas, bánni valamivel, forgatni valamit kézzel; etwas thun, cselekedni, munkálni, dolgozni valamit kézzel, végbez vinni valamit; ein Gewerbe trei-

Digitized by Google

den, valamelly mesterséget v. kereskedést üzni, kereskedni, t. i. a' nem kereskedőknek; st. lärmen, poltern, lármázni, zörögni.

Hantirung, die, mesterség; st. Gewerbe, kereskedés; st. Geschäft, foglalatosság.

Haperig, adj, akadozva p. o. predikálni.

Hapern, d. i. stocken, akadni, meg-v. fennakadni; hier happert's, itt a' bökkenője; es happert oder die Sache hapert, megakad a' dolog, nem megy elő a' dolog.

Harangiren, feierlich anreden, lobreden, magasztalni, dícsérő beszédet tartani.

Harem, der, bei den Türken eine Frauenwohnung, asszonylakás, asszonyok lakása, a' törököknél.

Harfe, die, hárfé.

Harfenist, Harfenspieler, der, hárfás.

Harke, die, Harken, der, gereblye.

Harm, der, búsulás, bú, gond.

Harmlos, adj., búnélkülvaló; nem ártalmas; adv., bú nélkül, gond 's bú nélkül.

Harmonie, die, übrh. Uebereinstimmung eines Ganzen und der Theile unter einander, z. B. in der Musik, Malerei, öszveegyezés, egyezés, megegyezés, hangegyezés, harmonia; besegyesség.

Harmonika, die, hármonika nevű muzsikaszer.

Harmoniren, meg-v. öszveegyezni, öszveilleni.

Harmonisch, adj., meg-v. öszveegyező, öszveillő; adverb. egyezőleg.

Harn, der, vizellet, húgy, pös.

Harnartig, adj., húgynemű.

Harnblase, die, vizellethójag, vízhólyág.

Harnen, vizelleni, pösölni.

Harnen, das, vizellés, húgyás.

Harnfluß, der, vizelletfolyás.

Harnglas, das, vizellőüveg.

Harnröhre, die, vizellőcső.

Harnruhr, die, vizelletfolyás.

Harnstrenge, die, nehéz vizellés, vizellet fennakadás.

Harntreibend, adj., vizellethajtó.

Harnverstopfung, die, vizellet szorulás.

Harnweg, der, vizellet út v. útja.

Harnwinde, die, Harnzwang, der, vizellet erőltetés.

Harnisch, der, pánczél; trop. jem. in Harnisch bringen, valakit felbosszantani, felingerleni.

Harnischen, felpánczélozni; daher: geharnischt, pánczélos, pánczélba öltözött.

Harpune, die, döfő czáklya, haldöfő szigony.

Harpunier, der, czethal csáklyázó.

Harpye, die, hárpia.

Harren, st. warten, várni, várakozni; st. hoffen, reményleni, bízni valamibe; Sprchw. Hoffen und harren, macht Manchen zum Narren, a' ki csak lesi és várja a' jót, többnyire megjárja.

Harren, das, várás, várakozás.

Harsch, adj., etwas hart, keményke; st. raub, durczás, nyers.

Hart, adj., kemény, p. o. fa; dem Geschmacke nach, z. B. hartes Wasser, keményízű víz; hart werden, megkeményedni; hart machen, megkeményítni; trop. fest, z. B. Schlaf, kemény, mély álom; st. unbiegsam, megátalkodott, makacs, p. o. makacs fejű ember; hartherzig, kemény szívű; st. streng, kemény, mást nem kémélő, p. o. biró; ungelehrig, einen harten Kopf haben, nehéz fejének lenni; harter Leib, has szorulás; schmerzhaft, beschwerlich, z. B. ein harter Fall, terhes, bajos történet; eine harte Krankheit, nehéz vagy terhes nyavalya; adv. keményen, nehezen, terhesen.

Harthäutig, adj., keménybőrű.

Harthäutigkeit, die, keménybőrűség.

Hartherzig, adj., keményszívű; köszívű; adv. kémenyszívűleg, köszívű módon.

Hartherzigkeit, die, kemény-v. köszívűség.

Hartbörig, adj., nehezethalló, siketes.

Harthufig, keménykörmű.

Hartlehrig, adj., nehézfejű, nehezen tanúló.

Hartleibig, adj., has-szorulásban szenvedő, has-szorult.

Hartleibigkeit, die, has-szorulás.

Hartmäulig, adj., keményszájú p. o. ló.

Hartnäckig, adj., nyakas, makacs, keménynyakú; adv. nyakasan, makacsúl.

Hartnäckigkeit, die, nyakasság, makacsság.

Hartrindig, adj., von Bäumen, keménykérgű; vom Brode, keményhéju.

Digitized by Google

Hartſchäſig, adj., keményhéju, keményborítékú.
Harz, Harzwald, der, Harcz nevű erdős bérczek.
Harz, das, gyantacsipa, facsipa.
Harzbaum, der, csipatermő fa.
Harzen, facsipát szedni.
Harzicht, adj., facsipához hasonló.
Harzig, adj., facsipás.
Harztanne, die, jegenye fenyő.
Haſchen, fangen, megkapni, megfogni; zu fangen ſuchen, valami után kapkodni; trop. z. B. nach Beifall haſchen, kapni a' dícséreten.
Haſchen, das, trop. kapkodás, kapás valamin.
Haſe, der, nyúl; vom Haſen, nyúlból való.
Haſenbalg, der, Haſenfell, das, nyúlbőr.
Haſenbrod, das, hélafű.
Haſenfett, das, nyúlhájj v. szír.
Haſenfleiſch, das, nyúlhús.
Haſenfuß, der, nyúlláb; trop. ein furchtſamer, läppiſcher Menſch, nyúlszivű, félénk ember, gyermekes nevetséges ember.
Haſengeyer, der, nyúlászó grif.
Haſenhaar, das, nyúlszőr.
Haſenhaft, adj., nevetséges.
Haſenherz, das, nyúl v. félénk szív.
Haſenhund, der, nyúlászkutya.
Haſenjagd, die, nyúlászás.
Haſenklee, der, nyúllábfű; madársóska, mezeisóska.
Haſenklein, das, nyúlaprolék.
Haſenkohl, der, csorbáka, kakics.
Haſenkopf, der, nevetséges ember.
Haſenlager, das, nyúlak fészke.
Haſenohr, das, nyúlfül; eine Pflanze, buvák szingallér.
Haſenpanier, das, futás, elszaladás; das Haſenpanier ergreifen, elszaladni.
Haſenpappel, die, erdei málva.
Haſenſcharte, die, hasat ajak.
Haſenſchrott, der, nyúlra való srét.
Haſenſchwarz, das, nyulaprolék, feketelével bécsinálva.
Haſenſpur, die, nyúlnyom.
Haſpe, die, Haſpen, der, sark, sarok, vassarok, p. o. az ajtón.
Haſpel, der, u. die, Weife, kerek motólya, gombolyító motóla: gombolyító; Winde, terehtekerő csiga; csiga.
Haſpelbaum, der, gombolyítóláb.
Haſpeler, gombolyító, a' ki gombolyit; csigát tekerő.
Haſpeln, legombolyítni p. o. fonalat; csigát tekerni, csigán feltekerni a' terhet; im Gehen, keresztbe hányni a' lábát a' járásban.
Haſpelrad, das, a' kerek motóla kereke.
Haß, der, gyűlölség; aus Haß, gyűlölségből; jem. Haß auf ſich laden, valaki gyűlölségét magára vonni, gyűlöletessé tenni magát valaki előtt.
Haſſen, gyűlölni valakit, gyűlölséggel lenni v. viseltetni valaki ellen.
Haſſen, das, gyűlölés.
Haſſenswerth, adj., gyűlölségre méltó, gyűlölséges.
Haſſer, der, gyűlölő.
Haſtig, adj., ſchnell, igen gyors; sebes; ſt. Hitzig, heves, heveskedő, hirtelen v. hamar haragú; adv. igen gyorsan, sebesen; heveskedve.
Haſtigkeit, die, gyorsaság, sietség; im Eſſen, mohóság p. o. az evésben; ſ. Heftigkeit, heveskedés, mohóság, hirtelen harag.
Hatſchier, der, drabant, poroszló.
Hatze, die, űzés kutyákkal.
Haubar, adj., vágható, p. o. fa.
Haube, die, fökötő, fejkötő; unter die Haube bringen, kommen, férjhez adni, menni; Federbuſch der Vögel, búb, bóbita, t. i. a' madarak fején; an Thürmen, toronytető, fedezet; öfters, das Oberſte einer Sache, Gipfel, Deckel, a' teteje, hegye valaminek, fedő.
Hauben, felfejkötőzni, felfökötőzni p. o. a' menyasszonyt.
Haubenband, das, fökötőpántlika.
Haubendroſſel, die, búbos rigó.
Haubenhefterinn, die, fökötő varró asszony.
Haubenlerche, die, búbos pacsirta.
Haubenmeiſe, die, búbos czinke.
Haubenſtock, Haubenkopf, der, fökötő kapta.
Haubentaube, die, búbos galamb.
Haubitze, die, habicza, habiczaágyú, bombahányó ágyú.
Haukloß, der, favágító, favágó tuskó v. töke.
Hauch, der, lehellés, lehellet, kilehellés.
Hauchbuchſtabe, der, lehellet betű.
Hauchen, lehelleni, rá-v. kilehelleni.
Haudegen, der, szablya, kard; trop. ein Schläger, Eiſenfreſſer, vasgyúró.
Haue, die, kapa.
Hauen, ſchlagen, vágni; mit Ruthen hauen, vesszővel megvágni; mit dem

Digitized by Google

Schwerte nach jemanden hauen, kardal hozzávágni valakihez; aus einander, von einander hauen, kettévágni, egymástól elvágni; es iſt weder gehauen noch geſtochen, se keze se lába; sem egész sem fél; se sült se főlt; Holz hauen, fát vágni t. i. darabolni, hasogatni; ſt. hineinhauen, vágni, kivágni, bévágni, p. o. érczet, követ a' bányákban a' csákány kapával; durch Hauen bilden, z. B. Steine hauen, követ vágni, v. faragni, köből faragni p. o. képet, daher: Bildhauer, képfaragó; die Weinſtöcke hauen, umhauen, kapálni a' szőlőt.

Hauen, das, vágás, vagdalás, kapálás; megverés.

Hauer, der vágó; der zerhaut, vagdaló; in den Bergwerken, ász, bányaász. érczvágó, kővágó; ein Weingärtner, vinczellér.

Hauzahn, der, agyar.

Haufe, der, rakás; einen Haufen machen, felrakni, rakásba hányni, felhalmozni; etwas über den Haufen ſtoßen, valamit rakásra dönteni v. dűtni, taszítni; über den Haufen fallen, öszvedűlni; über den Haufen ſchießen, agyon lőni, lelőni; über den Haufen werfen, d. i. a) umwerfen, felforgatni; b) vernichten, vereiteln, semmivé tenni, öszverontani: trop. eine Menge, rakás, sokaság, sereg, csoport; der große gemeine Haufen, gyülevész nép, a' köznép ſt. viel; nagy rakás, sok; ein Haufe Geld, nagy rakás pénz.

Haufenweiſe, adv., von Dingen, rakásonként, csoportonként; von Geſchöpfen, seregenként, csapatonként.

Hauig, adj., vágni szabados, p. o. erdő.

Haupt, das, fő, fej; das Haupt abſchlagen, elűtni a' fejét, fejét venni; vom Haupte bis auf die Füße, tetejétől fogva talpig; trop den Feind aufs Haupt ſchlagen, megtörni az ellenséget, győzödelmesen megverni az ellenséget; die erſte Perſon eines Vereines, feje valamelly egyesületnek, társaságnak 's a' t. das Haupt der Verſchwörung, az öszveesküvés feje; ſich zum Haupte aufwerfen magát fejévé tenni p. o. a' népnek; ſt. Perſon, személy, ember.

Haupt-Abſchnitt, der, főszakasz.

Haupt-Abſicht, die, főczél.

Hauptader, die, am Kopfe, Blutader, főér, fővérér, a' főere, Schlagader, föverőér, a' föverő ere; vornehmſte Ader, Blutader, főbb ér; Schlagader, főbb verő ér.

Haupt-Allee, die, sétáló faróna.

Haupt-Altar, der, főoltár.

Hauptarbeit, die, födolog v. munka.

Haupt-Armee, die, főtábor.

Haupt-Artikel; der. főczikkely.

Hauptaugenmerk, das, főczél.

Hauptbalken, der, mestergerenda.

Hauptbedeutung, die, főjelentés.

Hauptbegebenheit, die, főtörténet.

Hauptbegriff der, főmegfogás.

Hauptbeſchäftigung, die, főgond, főfoglalatosság.

Hauptbeſchwerden, die. főpanasz, legfőbb panasz v. sérelem.

Hauptbeſtandtheil, der, főbb rész.

Hauptbetrug, der, főcsalárdság.

Hauptbeweis, der, legfőbb megmutatás v. bizonyság, főbizonyság.

Hauptbinde, die, főszorító, fejszorító; főékesség

Hauptbuch, das, főszámadó könyv a' kereskedőknél.

Haupt Caſſe, die, z. B. des Staates, főkincstár; von Privaten; fökaszsza, főpénztar.

Haupt-Commando, das, fővezérség, fővezéri hatalom.

Haupt Corps, das, főseregosztály.

Haupteigenſchaft, die, főtulajdonság.

Haupteingang, der, főbéjárás.

Haupterbe, der, főörökös, első örökös.

Hauptfarbe, die, főszín.

Hauptfehler, der, főhiba, legfőbb hiba.

Hauptfeind, der, legfőbb, legnagyobb ellenség.

Hauptfeſtung, die, főerősség, legfőbb vár.

Hauptfluß, der, főbeli náthafolyás; legfőbb, legnagyobb folyóviz.

Hauptfrage, die, főkérdés, legfőbb, legnagyobb kérdés.

Hauptgang, der, im Garten, főút; im Bergbaue, főérmenetel.

Hauptgaſſe, die, főútsza, legfőbb útsza.

Hauptgebäude, das, legfőbb, legnevezetesebb v. legnagyobb épület.

Hauptgegend, die, főtájjék.

Hauptgeſchäft, das, főfoglalatosság, födolog.

Hauptgewinnſt, der, legfőbb nyereség: főnyereség.

Hauptglied, das, legfőbb tag.

Digitized by Google

Hauptgrind, der, kosz.
Hauptgrund, der, főok.
Hauptgrundſatz, der, legfőbb indítóok-tétel.
Hauptgut, adj., igen jó.
Hauptbaar, das, haj.
Hauptbandlung, die, im Theaterſtücke, főtörténet, legfőbb dolog.
Hauptkirche, die, főtemplom.
Hauptklage, die, vor Gericht, fővád; főpanasz.
Hauptkohl, der, fejes káposzta.
Hauptkrankheit, die, főbeli betegség; nagy betegség.
Hauptkunſt, die, főmesterség.
Hauptlehre, die, legfőbb tudomány.
Hauptleute, die, pl. kapitányok.
Hauptlinie, die, főlínea, fővonás.
Hauptlüge, die, nagy hazugság.
Hauptmangel, der, főfogyatkozás.
Hauptmann, der, Kapitány, gyalogkapitány.
Hauptmannſtelle, die, kapitányság, kapitányi tisztség.
Hauptmauth, die, fővám.
Hauptmittel, das, főeszköz, legfőbb, legjobb eszköz v. orvosság.
Hauptnarr, der, főbolond.
Hauptort, der, főhely, főváros.
Hauptperſon, die, főszemély.
Hauptpflicht, die, legfőbb kötelesség.
Hauptplan, der, fő terv.
Hauptpunkt, der, főpont, fődolog, a' dolog veleje.
Haupt-Quartier, das, főkvártély.
Hauptquelle, die, főforrás, kútfő.
Hauptrechnung, die, főszámadás.
Hauptregel, die, főregula, legfőbb szabás.
Haupt Regiſter, das, fölajstrom, közönséges lajstrom.
Hauptreiſe, die, legnevezetesebb útazás.
Hauptrolle, főszemélyviselet.
Hauptſache, die, fődolog, nagy dolog, fontos dolog.
Hauptſächlich, adj., fő, főképpenvaló, legfőbb; adv. főképpen, kivált, kiváltképpen.
Hauptſalat, der, fejes saláta.
Hauptſatz, der, főtétel, legfőbb tétel v. állítás.
Hauptſchaden, der, legfőbb, legnagyobb kár.
Hauptſchlacht, die, nagy v. legnagyobb ütközet.
Hauptſchlüſſel, der, tolvajkulcs.
Hauptſchmerz, der, legnagyobb fájdalom.
Hauptſchmuck, der, Hauptzierde, die, fő revaló ékesség; legfőbb ékesség.
Hauptſchuld, die, legfőbb adósság.
Hauptſchule, die, főoskola, v. iskola.
Hauptſorge, die, főgond.
Hauptſprache, die, legelső nyelv.
Hauptſpruch, der, legnevezetesebb, legjelesebb mondás.
Hauptſtadt, die, főváros.
Hauptſtärke, die, legfőbb, legnagyobb erő.
Hauptſtelle, die, főhely, első hely.
Hauptſtraße, die, országút, legfőbb országút; főútsza, legfőbb útsza.
Hauptſtück, das, legfőbb rész; fődolog.
Hauptſturm, der, im Kriege, közönséges megtámadás v. ostrom; zur See, legnagyobb szélvész p. o. a' tengeren.
Hauptſumme, die, fősumma, legfőbb öszveség; nagy summa, sok.
Hauptſtheil, der, főrész.
Hauptton, der, főhang.
Haupttreffen, das, közönséges ütközet.
Hauptuhr, die, különösen jó óra, kiváltképpen jó óra.
Hauptumſtand, der, nevezetes környülállás; fődolog.
Haupturſache, die, főok, főoka valaminek.
Hauptveränderung, die, legfőbb változás v. változtatás.
Hauptverbrechen, das, főbenjáró gonosztett v. bűn; nagy bűn v. gonoszság.
Hauptverbrecher, der, halálos gonosztévő; gonosztévő, nagy bűnös.
Hauptverderben, das, nagy veszettség.
Hauptverluſt, der, legfőbb veszteség.
Hauptwache, die, főőr; der Ort, főőrálló hely.
Hauptweh, Kopfweh, das, főfájás.
Hauptweg, der, legnagyobb út, főút.
Hauptwerk, das, bei etwas, fődolog valamiben.
Hauptwind, der, főbb szél.
Hauptwiſſenſchaft, die, főbb tudomány.
Hauptwohl, das, főboldogság.
Hauptwort, das, in der Grammatik, magánérthető t. i. szó; magábanérthető.
Hauptzahl, die, főszám; törzsökszám.
Hauptzeichen, das, legfőbb jel.
Hauptzeuge, der, legfőbb tanú.
Hauptziel, das, főczél.
Hauptzierde, die, legfőbb ékesség.
Hauptzoll, der, fővám, legfőbb vám.
Hauptzug, der, beim Schreiben, legfőbb vonás v. húzás; im Geſichte, legki-

Digitized by Google

tetszőbb ábrázat vonás; im Charakter des Menschen, legfőbb bélyeg.
Hauptzweck, der, főczél, legfőbb czél.
Haus, das, pl. die Häuser, ház, épület; ein kleines Haus, hajlék, his ház; zu Hause, d. i. dort, odahaza, otthon, d. i. hier, idehaza, itthon; nach Hause, haza; vom Hause, hazúl, onnanhazúl; von Hause zu Hause, házról házra; in meinem Hause, a' házamban; bleibt zu Hause, maradjatok itthon; trop. mit etwas zu Hause bleiben, elő se hozni valamit — überall zu Hause seyn, mindenben jártas lenni; die Bewohner eines Hauses, háznép; st. Familie, Geschlecht, z. B. ein angesehenes, berühmtes Haus, nagy tekintetben lévő híres ház v. família; das königliche Haus, Királyi ház; ein Mensch von gutem Hause, jó házból, jó családból való ember; das Hauswesen, házi gazdagság; Haushalten, d. i. dem Hauswesen vorstehen, a' házi gazdagságot vinni; d. i. gehörig sparsam seyn, gazdálkodni; st. Handelshaus, z. B. es ist ein sicheres Haus, hiteles és jó karban lévő kereskedőház.
Haus-Aehre, die, Haus-Aehrn, tornácz, pitvar.
Hausandacht, die, házi áhitatosság vagy ájtatosság.
Hausapotheke, die, házi patika.
Hausarbeit, die, házi v. otthonvaló munka.
Hausarme, der, nem koldúló házi szegény.
Hausarrest, der, házi fogság.
Hausarznei, die, házi orvosság, házi szer.
Hausarzt, der, házi orvos.
Hausbau, der, házépítés.
Hausbesitzer, der, ház birtokosa, házi gazda.
Hausbier, das, házi ser.
Hausbrauch, der, házi szokás.
Hausbrod, das, házi v. otthon sütött kenyér.
Hausbuch, das, házi jegyzőkönyv.
Haus-Capellan, der, házi káplán.
Haus-Capelle, die, házi kápolna.
Hausdieb, der, házi tolvaj.
Hausehre, die, házi tisztesség; st. Hausfrau, gazdasszony.
Hausen, d. i. wohnen, lakni; st. haushalten, gazdálkodni, gazdaságot folytatni; st. lärmen, poltern, lármázni, zsémbelödni, dúlnifúlni, mint a' haragos ember, szél; st. übel behandeln, rosszúl bánni valamivel, bészetni valaminek; übel hausen, z. B. von Feinden, pusztítni, prédálni, mint az ellenség; der Sturm hat schrecklich im Walde gehauset, a' szélvész nagy pusztítást tett az erdőben; st. behausen, szállást adni valakinek, befogadni valakit.
Hausen, der, viza.
Hausenblase, die, vizahólyag.
Hausenrogen, der, vizaikra.
Hausflur, die, pitvar.
Hausfrau, die, házi gazdasszony.
Hausfreund, der, házi barát.
Hausfrieden, der, házi békesség.
Hausgeflügel, das, házi majorság.
Hausgenosse, der, Hausgenossinn, die, egy fedél alatt lakó, egy házbeli, lakótárs; béres lakó.
Hausgeräth, das, házi eszköz.
Hausgesinde, das, házi cseléd.
Hausgiebel, der, házi csúcs, háztető.
Hausgottesdienst, der, házi istenitisztelet v. isteniszólgálat.
Hausgrille, die, házi trücsök.
Haushälterinn, die, gazdasszony.
Haushälterisch, haushältig, adj., wirthschaftlich, gazdálkodó, takarékos; adv. gazdálkodva, takarékosan.
Haushahn, der, házikakas.
Haushalter, der, bei jemanden, gazda, gazdagságra ügyelő; st. Hausherr, házi gazda.
Haushaltung, die, gazdálkodás, gazdaságfolytatás; zur Haushaltung gehörig, gazdasági, gazdaságbeli; st. Wirthschaft, házi gazdaság.
Haushaltungskunst, die, gazdálkodás mestersége.
Haushenne, die, Haushuhn, das, házi tyúk.
Hausherr, der, házi gazda.
Haushofmeister, der, udvarmester.
Haushund, der, házőrző eb, hazi kutya.
Hausiren, házanként hordozni az eladó portékát.
Hausirend, adj., házankéntárúló.
Hausirer, der, házról házra járó bútoros áros, házaló.
Hauskatze, die, házi macska.
Hauskauf, der, házvevés, hazvétel.
Hauskeller, der, házi pincze.
Hauskirche, die, házi templom.
Hauskleid, das, házi köntös.
Hausknecht, der, házi szolga.
Hauskost, Hausmannskost, die, közönséges házi élés mód, mindennapi élés mód.

Digitized by Google

Hauskreuz, das, házi kereszt; házi baj.
Hauslehrer, der, hazi tanító.
Hausleute, die, hazi cselédek; háznép, a' házi lakosok.
Hausmagd, die, Hausmädchen, das, szolgáló.
Hausmann, der, béreslakó.
Hausmannskoſt, die, házi élés.
Hausmaus, die, házi egér.
Hausmiethe, die, házbér.
Hausmittel, das, házi orvosság.
Hausmutter, die, anya, házi asszony, cselédes gazdasszony.
Hausordnung, die, házi rendtartás.
Hauspoſtille, die, házi elmélkedések v. predikácziók.
Hausrath, der, házi eszközök.
Hausratte, die, házi patkány.
Hausrecht, das, házi juss.
Hausſäßig, adj., házbirtokos.
Hausſchabe, die, lisztbogár.
Hausſchlüſſel, der, házi kúlcs.
Hausſchwalbe, die, házi fecske.
Hausſorge, die, házi gond.
Hausſperling, der, házi veréb.
Hausſtand, der, házi állapot.
Hausſteuer, die, házra vetett adó, házi adó.
Hausſuchung, die, házmotózás, a' ház megmotózása.
Haustafel, die, házi kötelességek mutató táblája.
Haustaube, die, házi galamb.
Hausthier, das, házi állat.
Hausthüre, die, házajtó, ház ajtoja.
Haustock, der, favágító.
Haustrauer, die, házi gyász.
Haustrauung, die, háznál való esketés.
Haustrunk, der, közönséges házi ital.
Hausübel, das, házi gonosz.
Hausvater, der, háznép atya, cselédes gazda, házgazda, atya a' háznál.
Hausverwalter, der, házi gondviselő.
Hausverwaltung, die, gazdaság folytatás.
Hausvieh, das, szelíd marha, házi állatok.
Hausvögel, die, házi madarak.
Hauswanze, die, házi poloska v. büdösféreg.
Hausweſen, das, házi állapot, házi dolog, házi gazdálkodást illető dolgok.
Hauswirth, der, házi v. cselédes gazda.
Hauswirthinn, die, házi gazdasszony, cselédes gazdasszony.
Hauswirthſchaft, die, házi gazdaság.
Hauszins, der, házbér.
Hauszucht, die, házi rendtartás.

Haut, die, pl. die Häute, der Menſchen und Thiere, bőr; die abgezogene, lehúzott bőr; trop. jemanden die Haut über die Ohren ziehen, valakit mindenéből kivetkeztetni, minden vagyonától megfosztatni; mit heiler Haut davon kommen, épségben megszabadúlni, kárnélkűl kimenekedni, elkerűlni a' veszedelmet; es gilt ſeine Haut, a' feje forog veszedelemben; eine gute, ehrliche Haut, jó bangó, jó bohó; mit Haut und Haar, d. i. ganz, mindenestől, szőröstől hőröstől; die Haut der Früchte, Gewächſe, bőre, héjja valaminek p. o. gyümölcsnek, lencsének; die feinere Haut zur Bedeckung zarter Gegenſtände, hártya, bőr, v. hártyaforma boritékja, p. o. a' téjnek, pépnek.
Hautkrankheit, die, börnyavalya.
Hautſchauer, der, borzadás.
Hautwaſſerſucht, die, bőralatti vízkorság.
Hautwurm, der, bőrfurdancs.
Hauzahn, der, oder Hauer, agyar.
Hayfiſch, der, czápa, emberevőczápa.
Hazardſpiel, das, vakmerő játék.
He! heh! heda! beim Rufen, héj, hallod e'!
Hebamme, die, bába.
Hebammendienſt, der, bábáskodás.
Hebammenkunſt, die, bábamesterség.
Hebebaum, der, emelőrúd; czímerfa, az ácsoknál.
Hebeeiſen, das, vas emelcső.
Hebel, der, emelcső.
Heben, in die Höhe heben, emelni, felemelni p. o. követ a' kezével, felfelé emelni valamit; ſich von der Erde heben, felkelni a' földről; trop. jemanden auf den Thron heben, valakit a' fejedelmi székre emelni; jemanden in den Himmel heben, az égig emelni valakit, az az, nagyon magasztalni; einen Schatz heben, felvenni v. kiásni a' kincset; jemanden aus dem Sattel heben, eig. kiemelni, kivetni valakit a' nyeregből; uneig. elkapni valaki elől a' nyereséget v. attól megfosztani; Gelder heben, felv. bévenni pénzt, jövedelmét, ée.; ſt. wegſchaffen, elhárítni, elkergetni, elűzni p. o. betegséget, eligazítni p. o. pert; Ehre, Anſehen ertheilen, z. B. jemanden heben, valakit felemelni p. o. tisztességre, hivatalra 's a' t.; ſich heben, emelkedni, nagyra v. sokra menni, nagyon felmenni, felhágni t. i. tisztségre, ée;

támadni, származni, mint a' szél, ége, felkelni, felkerekedni és elmenni.

Heben, das, emelés, felemelés; Erhebung des Tones, der Stimme, a' hangnak emelése; eines Kindes aus der Taufe keresztvízre tartás.

Heber, der, bei Wundärzten, emelőrúd; zum Weine, lopó, szívó, szívatyú, szívótölcsér.

Hebestange, die, emelcső, emelőrúd, pózna.

Hebewinde, die, emelőcsiga.

Hebezeug, das, emelőmív, emelőeszköz.

Hebräer, der zsidó.

Hebräisch, adj., zsidó; adv. zsidóúl.

Hebung die, emelés, fel- v. megemelés; felvevés, bévevés p. o. pénzvevés.

Hechel, die, gereben.

Hecheln, gerebenelni, p. o. lent.

Hecheln, das, gerebenelés.

Hecht, der, csuka.

Hechtgrau, adj., csukaszín, csukafakó.

Hechtschimmel der, csukafakó ló.

Hecke die, Dornbüsche, bajboncs, tövisbokor, tüskebokor; lebendiger Zaun, elevensövény, elevenkerítés

Hecke, die, Ausbrutung der Jungen, madárköltés; die Zeit des Ausbrütens, madárköltés ideje; die Jungen, kikölt madárfiak.

Hecken, költeni.

Hecken, das, madárköltés.

Heckezeit, die, madárköltés ideje.

Heckig, adj., bajboncsos, bokros.

Heckenrose, Hagerose, die, csipkerózsa.

Hectik, die szárazkórság.

Hede, die, kócz, allyas csepű.

Heer, das, d. i. Armee, tábor, hadisereg; eine Menge lebender Geschöpfe, sereg, sokaság; lebloser Sachen, rakás.

Heerd, s. Herd.

Heerführer der, vezér, hadivezér, a' tábor v. sereg vezére.

Heergeräth, das, tábori eszközök.

Heerhaufen, der, csapat, seregosztály.

Heermeister, der, vitézi rendmester.

Heerpauke, die, tábori dob.

Heerschaar, die, tábor, hadisereg, seregosztály v. csapat.

Heerschau, die hadvizsgálás; Herrschau halten, hadvizsgálást tartani, a' hadat rendre vizsgálni.

Heerstraße, die, tábori út, katona v. országút.

Heerwagen, der, társzekér.

Hefe, die, seprő; z. B. Weinhefe, borseprő; jeder Bodensatz, ally, szálladék; trop. der niedrige Pöbel, a' népnek sepreje.

Hefig, adj., seprős; adv. seprősen.

Heft, das Griff, Stiel, nyél, fogó, szár; z. B. Messerheft, a' kés nyele, késnyél; Degenheft markolat; ein krummer Drabt zum Einhaken, kapocs; einige Bogen Papier, csomó, öszvevarrt csomócska p o. papiros.

Heften, bé- öszvekapcsolni valamit.

Heften, st. anheften, hozzávarni; st. zusammenheften, öszvetűzni, öszveférczelni, öszvevarni, mint p. o. a' könyvkötők a' könyvet árkusonként; trop. seine Augen auf etwas heften, szemeit valamire függesztení.

Heftfaden, der, férez, férczelő czérna.

Heftig, adj., erős, kemény, nagy erőszakos; heftige Kälte, Winter, kemény hideg, tél; heftiger Regen, nagy eső; heftiges Fieber, erős hideglelés; besonders von Leidenschaften, hév, heves, tüzes; heftige Liebe, hév szerelem; ein heftiger Mann, indúlatos ember; adv. hevesen, tüzesen, nagyon.

Heftigkeit die hevesség, tüzesség, keménység, nagyság.

Heftnadel die, férczelő tő, tüzőtő.

Hegen einzaunen, sövénnyel körülvenni, bekerítni; eine Wiese hegen, d. i. schonen, tilalmazni a' rétet, gyepet, mezőt, erdőt; trop. verhehlen, verbergen, magánál tartogatni, rejtegetni p. o. tolvajokat; Haß gegen jemanden hegen, gyülölséggel viseltetni valaki ellen; Verdacht hegen, gyanakodni.

Hegen, das, sövénnyel bekerítés; magánáltartás; viseltetés.

Hehlen titkolni, eltitkolni.

Hehler, der, orgazda, a' lopott jószág elrejtője; Hehler der Diebe, tolvajlappangtató; der Hehler ist wie der Stehler, tolvajt, orgazdát egyformán büntet igazság.

Hehlerinn, die, orgazdasszony.

Hehr, adj., st. erhaben, felséges, dicső; szent, tiszteletre méltó; adv. felségesen, dicsőül.

Heide, der, pogány.

Heide, die eine Pflanze, hanga, hangafű, vad cziprus; Wüste, puszta, terméketlen v. sivatag pusztaság.

Heidegrütze, die, haricska kása, pohánka.

Heidekorn, das, haricska.

Heidekraut, das, hanga.

Heidelbeere, die, Pflanze, fekete áfonya; die Beere, áfonyabogyó.
Heidelerche, die, pacsirta.
Heidenbekehrer, der, pogánytérítő.
Heidenmäßig, adj., pogányi, pogányhoz illő; adv. pogány módon.
Heidenſchaft, die, pogányság.
Heidenthum, das, pogányvallás.
Heidereiter, der, erdőkerülő.
Heidniſch, adj., pogányi, pogányúl.
Heiduck, der, hajdu.
Heiduckenſtädte Heidonicalſtädte, die, pl. hajduvárosok.
Heil, adj., ſt. geſund, ép, egésséges; ſt. geheilt, meggyógyúlt; ſt. ſchlüpfrig, síkos, csúszós.
Heil, das, ſt. Wohlfahrt, Glück, boldogság, idvesség, szerencse; als Zuruf, z. B. Heil dir! boldog vagy te! Heil mir! boldog vagyok én!
Heiland, der, megtartó, idvezítő.
Heilart, die, gyógyitásmód, orvoslásmód.
Heilbar, adj., gyógyítható, orvosolható.
Heilbarkeit, die, gyógyíthatóság.
Heilbringend adv., idvességes.
Heilen, gyógyítni, meggyógyítni, orvosolni, megorvosolni; heil werden, gyógyúlni, meggyógyúlni.
Heilig, adj., szent; die Heiligen, a'szentek; heilig ſprechen, valakit a'szentek közzé számlálni; tugendhaft, kegyes, istenes; der Gottheit geweiht, szentelt, szent; unverletzlich, szentséges, szent; ein heiliges Verſprechen, szentséges fogadás; adv. szentül, igazán; heilig leben, szentül és kegyesen élni.
Heiligen, tugendhaft machen, szente tenni, megszentelni; mit Ehrfurcht verehren; legnagyobb tisztelettel illetni v. tiszteletben tartani, imádni, tisztelni; zum Gottesdienſte weihen, felszentelni, szent végre fordítni v. ajánlani, szentelni; heilig beobachten, z. B. Feſttage, szentelni, szentül megtartani.
Heiligenſchein, der, szentsúgár.
Heiligkeit, die, szentség.
Heiligmacher, der, megszentelő.
Heiligmachung, die, megszentelés.
Heiligſprechen, canoniſiren, szentek közzé számlálni.
Heiligſprechen, das, szentek közzé számlálás.
Heiligthum, das, szent hely, szent dolog, szentség; ſt. Reliquie, ereklye, szenttetem.
Heiligung, die, megszentelés; kegyes tisztelet; szentelés valami végre.
Heilkraft, die, gyógyító v. orvosló erő.
Heilkunde, die, Heilkunſt, orvosi tudomány; als Wiſſenſchaft, orvoslás v. gyógyítás mestersége.
Heillos, adj. d. i. verderblich átkozott, gonosz, veszedelmes; höchſt laſterhaft, elvetemedett gonosz, istentelen; megromlott, veszett; ſehr groß oder ſtark, iszonyú nagy; ein heilloſer Lärm, iszonyú lármát tenni; adv. gonoszúl, iszonyúképpen, veszettül, istentelenül.
Heilloſigkeit, die, istentelenség, gonoszság, veszettség.
Heilmittel, das, orvosi gyógyító szer.
Heilpflaſter, das, gyógyító flastrom.
Heilquelle, die, orvosi v. erősítővíz v. forrás.
Heilſam, adj., egésséges, az egésségre hasznos; trop. hasznos, használatos; elömeneteles, valakinek javára czélozó; adv. az egésségre hasznosan.
Heilſamkeit, die, hasznosság az egésségre nézve; hasznosság.
Heils- oder Heilungsmittel, das, idvességeszköz.
Heilung, die, gyógyítás, orvoslás.
Heilungskart, die, orvoslás v. gyógyitásmód.
Heim, adv., ſt. nach Hauſe, haza; ſt. zu Hauſe, otthon, itthon; heim gehen, haza menni.
Heimat, die, d. i. Wohnort, haza, honn; Geburtsort, haza, születésföld v. hély.
Heimfällig, adj., z. B. eine Erbſchaft, reászálló valakire.
Heimfahrt, die, Rückreiſe, hazamenetel t. i. kocsin.
Heimfall, der, z. B. einer Erbſchaft, reászállás, reámaradás, p. o. örökségnek reászállása.
Heimfallen, jutni, szállani valakire, mint az örökség.
Heimgehen, haza menni.
Heimiſch, adj, hazai, földi.
Heimkehr, die, visszatérés t. i. haza.
Heimkehren, haza visszatérni.
Heimkunft, die, hazajövetel.
Heimlich, adj., verborgen, titkos, alattombanvaló, alattomos; adv. alattomban, titkon.
Heimlichkeit, die, titok, titkolás, titokban tartás.
Heimlichhaltung, die, titkolás, titkolódzás, eltitkolás.

Digitized by Google

Heimreiſe, die, hazaútazás.
Heimſchicken, ſenden, haza küldeni.
Heimſuchen, ſt. beſuchen, meglátogatni, oda haza megkeresni; ſt. ſtrafen, büntetni; ein Volk mit Krieg heimſuchen, háborúval látogatni v. ostorozni a' népet; ſt. Gutes thun, jóakarattal lenni.
Heimſucht, die, hazavágyás.
Heimſuchung, die, meglátogatás; beſ. ſt. Strafe, büntetés; Wohlthat, die, jótétel, jóakarat.
Heimtücke, die, ólálkodás, incselkedés, álnokság.
Heimtückiſch, adj., incselkedő, ólálkodó, álnok, ravasz; adv. álnokúl, ravaszúl.
Heimwärts, adv., hazafelé.
Heimweg, der, welcher nach Hauſe führt, hazavivő út; das Heimgehen, hazamenés, hazamenet.
Heimweh, das, hazavágyás, hazavágyásból származott betegség.
Heimziehen, haza költözni.
Heimzug, der, hazaköltözés.
Heirath, die, házasság; eine Heirath ſtiften, házasságot szerzeni két személy között; eine Heirath ſchließen, házasságra lépni, öszvekelni valakivel.
Heirathen, a) von Mannsperſonen, házasodni, megházasodni, feleséget venni; b) von Frauenzimmern, férjhez menni valakihez.
Heirathsantrag, der, házassági ajánlás.
Heirathsbrief, der, házassági bizonyságlevél.
Heirathscontract, der, házassági kötés.
Heirathsfähig, adj., férjhezmehető.
Heirathsgedanke, der, házassági gondolat, házasságra való gondolkozás.
Heirathsgut, das, menyasszonyi ajándék.
Heirathsluſtig, adj., a' ki házasodhatnék, t. i. férjfi, a' ki férjhez mehetnék t. i. leány.
Heirathsſtifter, der, házasságszerző.
Heirathsſtiftung, die, házasságszerzés.
Heirathsverſprechung, die, kézfogás.
Heirathsvertrag, der, házassági kötés.
Heiſa! ujjuh!
Heiſchen, fordern, verlangen, kívánni, kérni.
Heiſchesatz, der, kérőtétel, feltételállítás, (hypothézis).
Heiſer, adj., rekedt; heiſer werden, elrekedni.
Heiſerkeit, die, rekedtség.
Heiß, adj., forró, forró meleg; heißes Waſſer, forró víz; heißer Tag, hév meleg nap; heiß werden, forróra megmelegedni mint a' víz, megtüzesedni mint a' vas; es iſt ſehr heiß, igen meleg van; es iſt mir heiß, nagyon melegem van; trop. leidenſchaftlich, heftig, heves, hév, forró, p. o. szeretet; adv. forrón, forró melegen, buzgón.
Heißen, nennen, nevezni, hívni, p. o. valakit barátjának; etwas gut heißen, valamit jóvá hagyni; ſt. befehlen, verlangen, parancsolni, mondani valakinek valamit szóval, parancsolásképpen; ſt. geſagt werden, z. B. es heißt, azt mondják, úgy beszélik, hogy 's a't. es heißt ſo, úgy van a' híre; ſt. genannt werden, z. B. wie heißt das auf Deutſch? hogy nevezik v. hogy híják ezt németül? ſt. bedeuten, z. B. wiſſen Sie, was das heißt? tudja az Úr mit tesz az? was heißt das, als — mit tesz az egyebet, mint —.
Heißhunger, der, igen nagy éhezés v. éhség.
Heißhungerig, adj., igen éhes.
Heiter, adj., hell, z. B. Luft ꝛc., tiszta p. o. levegő, idő, ég; ſt. deutlich, világos; trop. freundlich, z. B. Geſicht, vídám p. o. ábrázat.
Heiterkeit, die, des Wetters, tisztaság, kiderültség, kitisztúltság; vídámság.
Heizbar, adj., z. B. eine Stube, fűthető p. o. szoba.
Heizen, fűtni, befűtni, fűjteni, befűjteni.
Heizer, der, fűtő.
Heizung, die, fűtés.
Hektik, die, mejjkórság.
Held, der, vitéz; hös.
Heldendichter, der, vitézi versíró.
Heldengedicht, das, vitézi versezet.
Heldenhaft, adj., vitézi, vitézhez illő; adv. vitézi módon.
Heldenheer, das, vitézi sereg.
Heldenherz, das, vitézi szív.
Heldenkraft, die, vitézi erő.
Heldenlied, das, vitézi ének.
Heldenmäßig, adj., vitézi; adv. vitézi módon.
Heldenmüthig, adj., vitézi bátorságú, hösi, vitézi; adv. vitézűl.
Heldenmuth, der, vitézség, vitézi bátorság.
Heldenthat, die, vitézi tett, vitézség.
Heldentod, der, vitézi halál, vitéznek halála.

Digitized by Google

Heldentugend, der, vitézi virtus.
Heldenweib, das, vitézasszony.
Heldinn, die, vitézasszony vagy leány.
Helfen, st. dienlich seyn, def. von Heilmitteln, használni, hasznos lenni, mint p. o. az orvosság; von etwas befreien, kisegítni valakit, p. o. szükségből, veszedelemből, segítni valakin p. o. veszedelemben, segítségül lenni valakinek; st. nützen, dienen, használni, hasznos lenni; jemanden zur Erreichung eines Zweckes behülflich seyn, segítni, segítségül lenni valakinek p. o. a' dologban.
Helfer, der, segítő, segéd.
Helferinn, die, segítő t. i. asszony, leány.
Helfershelfer, der, segítő pajtás, kivált rossz dologban.
Hell, adj., von Tönen, harsány, harsogó, hangos, p. o. trombita, szó, hang; von Lichtstrahlen, a) vom Lichte, világos, fénylő, p. o. csillag, világosság; ein heller Tag, világos tiszta nap; hell werden, világosodni; es wird hell, világosodik; b) vom Glanze, tiszta, világos; ein heller Spiegel, tiszta tükör; helle Augen, tiszta eleven szemek; c) von der Durchsichtigkeit, általlátszó, tiszta p. o. forrás; trop. offenbar, deutlich, világos, könnyen általlátható, megérthető; ein heller Kopf, tisztán gondolkozó elme; adv. hangosan, p. o. szólni, élesen hangzani; világosan, fényesen; tisztán, értelmesen.
Hellblau, adj., világos kék.
Hellbraun, adj., barnás.
Helldenkend, adj., világos v. tisztaeszű, tisztán gondolkozó.
Helle, die, világosság; tisztaság.
Hellebarde, die, dárdadzsida.
Heller, der, félpénz, fillér; eine Kleinigkeit, batka; nicht einen Heller werth seyn, egy batkát sem érni; bei einem Heller bezahlen, egy fillérig megfizetni.
Hellfarbig, adj., világos színű.
Hellgelb, adj., világos sárga.
Hellgrau, adj., világos szürke.
Hellgrün, adj., világos zöld.
Helligkeit, die, der Stimme, hangosság, harsányság; eines Sternes, a' csillag fényessége; des Wassers, a' víz tisztasága.
Hellklingend, adj., élesen hangzó, harsány, hangos.
Hellroth, adj., világos veres.
Hellsehend, adj., éles látású, tisztán látó; trop. mélybélátású.
Hellweiß, adj., tiszta fejér, hófejérségű.
Helm, der, der Stiel eines Beiles, fok, p. o. fejszéé.
Helm, der, eine Kopfbedeckung, sisak; an der Brandweinblase, a' pályinkafőző üst sisakja v. teteje; das runde Dach der Thürme, a' torony kúpja v. kerek teteje.
Helmbinde, die, sisakkötő.
Helmbusch, der, die Helmfeder, sisaktaréj.
Helmdach, das, sisakfedél.
Helmdecke, die, sisakteteje.
Helmen, sisakba öltöztetni, sisakolni.
Helmförmig, adj., sisak forma v. formájú.
Hemd, Hemde, das, pl. die Hemden, ing (üng, ümeg).
Hemdeknopf, der, inggomb.
Hemdenschlitz, der, inghasiték.
Hemmen, megtartóztatni, akadályoztatni, meggátolni; ein Rad hemmen, a' kereket megkötni.
Hemmen, das, meggátolás, akadályoztatás.
Hemmkette, die, tartóláncz, kerékkötő láncz.
Hemmschuh, der, keréktalpszán, mellyet a' kötött kerék alá vetnek.
Hemmung, die, tartóztatás, kerékkötés.
Hengst, der, csődör, ménló.
Hengstfohlen, Hengstfüllen, das, monyascsikó, csődörcsikó.
Henkel, der, fül, füle a' fazéknak, kosárnak.
Henkelglas, das, füles pohár.
Henkelkorb, der, füles kosár.
Henkeln, fület csinálni valaminek.
Henkeltasse, die, füles csésze.
Henkeltopf, der, füles fazék.
Henken, felakasztani.
Henkenswerth, adj., akasztófáravaló.
Henker, der, hóhér; geh zum Henker! eredj, vigyen el a' tatár; zum Henker! mi a' patvar!
Henkerbeil, das, hóhér pallos.
Henkerei, die, hohérság.
Henkershand, die, hóhér keze.
Henkersknecht, der, hóhér inas.
Henkersmahlzeit, die, utólsó étele a' halálos rabnak.
Henkersmäßig, adj., hóhérhoz illő.
Henkersschwert, das, hóhérkard v. pallos.
Henne, die, tyúk, tik.
Her, adv., ide; komme her! gyere ide,

Digitized by Google

her ide; hin u. her, imide amoda, ide amoda; st. seit, — tól fogva, — től fogva, ólta; von alten Zeiten her, régi időktől fogva, régtől fogva; von Ewigkeit her, öröktől fogva.

Herab, adv., le, lefelé, felülről lefelé.

Herabbeugen oder biegen, lehajtani, lefelé hajtani v. görbíteni.

Herabblicken, lenézni.

Herabeilen, lefelé sietni.

Herabfahren, lehozni kocsin; lejönni kocsin.

Herabfallen, leesni.

Herabfallen, das, leesés.

Herabfliegen, lerepülni.

Herabfliehen, leszaladni.

Herabfließen, lefolyni.

Herabflößen, z. B. leúsztatni, p. o. fát.

Herabführen, levezetni.

Herabhängen, leereszteni hogy függjön.

Herabhängend, adj., lefüggő.

Herabhangen, lefüggeni.

Herabkommen, lejönni.

Herabkriechen, lemászni.

Herablassen, leereszteni valakit p. o. házfedélyről; trop. sich herablassen, leereszkedni, magát megalázni.

Herablassend, adj., leereszkedő, nyájas, maga megalázó; adv. leereszkedve, nyájasan.

Herablassung, die, leereszkedés; magamegalázás, nyájasság.

Herablaufen, lefutni, leszaladni.

Herablaufen, das, lefutás, leszaladás.

Herablocken, lecsalogatni.

Herabmüssen, d. i. herabsteigen müssen, kéntelen lenni lejönni.

Herabnehmen, levenni, leszedni p. o. szőlőt.

Herabrollen, act. legörgetni; neut. legördülni.

Herabrufen, lehívni.

Herabschicken, leküldeni.

Herabschießen, lefelé lőni.

Herabschlagen, leütni, leverni.

Herabschütten, lefelétölteni, letölteni.

Herabschwimmen, lefelé úszni.

Herabsehen, lenézni, lelátni.

Herabsetzen, letenni; fig. erniedrigen, megalázni, megalacsonyítni valakit; sich herabsetzen, magát megalázni, megalacsonyítni; fig. verkleinern, gyalázni; jemand Ruhm, Verdienste herabsetzen, valaki hírét nevét, érdemeit kissebbíteni, ócsárolni; Geld herabsetzen, a' pénz becsét leszállítni.

Herabsetzung, die, becsmelés, ócsárlás.

Herabsinken, lesüllyedni; trop. zu nichts herabsetzen, semmivé lenni.

Herabspringen, leugrani.

Herabsteigen, leszállani.

Herabsteigen, das, leszállás.

Herabstimmen, z. B. Saiten, megereszteni a' húrokat, alább venni; trop. seine Forderungen herabsetzen, alábbhagyni kívánságaiban.

Herabstoßen, letaszítni.

Herabstürzen, jemand., lebuktatni, letaszítni; sich herabstürzen, lebukni készakartva, leugrani; lebukni, lerohanni, leesni.

Herabstürzen, das, lerohanás, lebukkanás.

Herabträufeln, lecsepegni.

Herabtragen, lehozni, leemelni.

Herabtreiben, lehajtani.

Herabwälzen, legördíteni.

Herabwärts, adv., lefele.

Herabwerfen, lehajítni.

Herabwürdigen, jemanden, becsmelni, ócsárolni valakit; sich herabwürdigen, magát megalacsonyítni.

Herabwürdigung, die, magamegalacsonyítás.

Herabziehen, lehúzni.

Heraldik, die, czimertudomány.

Heran, adv., elő, elé, fel; heran! ide jöjj, gyere ide!

Heranarbeiten, sich, munkával kivergődni, előre nyomulni.

Heranlaufen, ide futni.

Herannahen, elközelgetni.

Herannahung, die, elközelgetés.

Heranreifen, megérni.

Heranreiten, elólovagolni.

Heranrücken, etwas, odataszítni, p. o. széket az asztalhoz; an etwas, közelíteni, közelebb menni vagy ülni p. o. az asztalhoz.

Heranschleichen, elé- v. előcsúszni.

Heranschwimmen, eléúszni, előúszni.

Heransprengen, eléugratni, elővágtatni

Heranspringen, előugrani, elészökni.

Heranwachsen, felnőni, felnevekedni; von Menschen, felserdulni

Herauf, adv., fel, felfelé, alólról felfelé.

Heraufbringen, felhozni.

Heraufkommen, feljönni.

Heraufsteigen, fellépni.

Heraus, adv., ki; beim Herausrufen: heraus! d. i. komm heraus! jöjj ki! jöjjetek ki! gyertek ki.

Herausarbeiten, munkával kivenni, ki-

szabadítni; ſich herausarbeiten, nagy nehezen kiszabadúlni.
Herausbekommen, kikapni.
Herausbrechen, kitörni.
Herausbrennen, kiégni.
Herausbringen, kihozni, kivenni; véghez vinni, végre hajtani; ſt. entdecken, kitalálni, kicsalogatni.
Herausdrängen, kiszorítni; ſich herausdrängen, kiverekedni.
Herausdunſten, kigőzölögni.
Herausfahren, kivinni p. o. kocsin, szekeren; kimenni p. o. kocsin; trop. ſchnell hervorgehen, hirtelen kijönni, kiszaladni; herauslaſſen, kiszalasztani valamit a' száján.
Herausfallen, kiesni; kiűtni, kirohanni, p. o. a' várból.
Herausfinden, ſich, a' kijáró útra rákakadni, kitudni, menni v. szabadúlni, rátalálni valaminek a' nyitjára.
Herausfiſchen, kihálászni.
Herausfliegen, kirepűlni.
Herausfließen, kifolyni.
Herausfordern, z. B. zum Kampfe, kihívni p. o. viadalra valakit.
Herausforderung, die, kihívás viadalra.
Herausführen, kivezetni; kivinni p. o. kocsin.
Herausgabe, die, kiadás.
Herausgeben, kiadni p. o. pénzt a' pénztárból; ſt. zurückgeben, visszaadni p. o. pénzből a' mivel több; trop. bekannt machen, z. B. ein Buch herausgeben, kiadni, p. o. könyvet nyomtatásból.
Herausgeber, der, kiadó.
Herausgehen, kijönni, kimenni; jem. herauslaſſen, valakit kiereszteni: ſt. herausſagen, kimondani; z. B. mit der Sprache nicht herausgehen, nem akarni az igazat mondani; ſt. hervorragen, kiállani, kilátszani valamiből; ſt. vergehen, elmúlni, kimenni, mint a' pecsét a' ruhából.
Herausgießen, kiönteni.
Herausgießung, die, kiöntés.
Heraushängen, kiakasztani, kifüggeszteni.
Herausheben, kiemelni.
Herausbelfen, kisegítni p. o. valakit a' veszedelemből.
Herausjagen, kikergetni, kiűzni.
Herausjagung, die, kikergetés, kiűzés.
Herauskehren, kisepreni.
Herausklatſchen, kitapsolni.
Herausklauben, kiválogatni.
Herauskochen, kifőzni.
Herauskommen, kijönni; kiadatni, kinyomtatni; das Buch kommt heraus, az a' könyv most kijön v. kinyomtattatik; ſt. bekannt werden, kitudódni, elhírlelődni; herausgebracht werden, z. B. eine Summe in der Rechnung, kijönni, mint szám summája a' számvetésben; ſt. folgen, következni valamiből v. lenni; ſt. gewonnen werden, z. B. was kommt dabei heraus? mi haszon van abból v. abban? ſt. ſeyn, lenni; z. B. es kommt eben ſo heraus, az éppen ollyan, mintha 's a' t; das käme ſchön heraus, a' szép volna.
Herauskönnen, (gehen), kijöhetni.
Herauskriechen, kimászni.
Herauslaſſen, kiereszteni, kibocsátni; ſich herauslaſſen über etwas, bátran kimondani valamiről itéletet, kinyilatkoztatni gondolatját valami eránt.
Herauslegen kitenni, kirakni p. o. portékát eladás végett.
Herauslehnen, kitámaszkodni, kikönyökölni p. o. az ablakon.
Herausliegen, kiűlni, kitetszeni a' többi közzűl; herausliegende Augen, kiűlő szemek.
Herauslocken, kicsalni, kicsalogatni, kivenni, p. o. a' titkot valakiből.
Herausmachen, z. B. Erbſen, kifejteni p. o. borsót héjjából; ſt. wegbringen, kivenni p. o. pecsétet a' ruhából; ſich herausmachen, d. i. befreien, kimenteni, kiszadítni.
Herausmüſſen, kénteleníttetni kimenni; er muß heraus, ki kell neki menni v. jönni.
Herausnehmen, kivenni p. o. pénzt a' ládából; einen Zahn herausnehmen, valakinek a' fogát kihúzni; trop. aus Schriften herausnehmen, d. i. wählen, kiszedni a' könyvekből p. o. a' szép mondásokat; ſich etwas herausnehmen, bátorkodni valamit, valamire vetemedni.
Herauspacken, kirakni; ſich herauspacken, kimenni, ellódúlni.
Herausplatzen, kipattani v. pukkani, kihasadni; mit etwas, kiszalasztani a' száján valamit, kifeccsenteni p. o. vígyázatlanságból valamit.
Herausputzen, kitisztogatni.
Herausquellen, kiforrni, kibuzogni.
Herausrecken, kinyújtani.
Herausreißen, kiszakasztani, kiszaggatni, kitépni; trop. kiszabadítni, erővel kivenni; ſich herausreißen, elfutni.
Herausrinnen, kifolyni.

Digitized by Google

Herausrufen, kihívni, kikiáltani.
Herausrücken, kijebb tenni v. húzni, kihúzni, távolabb venni töle; von Soldaten, kiállani, kimenni, előállani; mit Worten, előállani valamivel t. i. szóval, kimondani; mit Geld herausrücken, d. i. geben, pénzel előállani, pénzt adni valamire.
Herausſagen, kimondani, p. o. vélekedést.
Herausſchaffen, kiparancsolni; kihozatni, kivitetni.
Herausſcharren, kikaparni, kivájni.
Herausſchicken, kiküldeni.
Herausſchieben, kitolni.
Herausſchießen, kihajítni; kilőni valahonnan; ſchnell hervorkommen, kiszökni, kiugrani valahonnan, kipattanni.
Herausſchiffen, kihajókázni.
Herausſchlagen, kiütni p. o. tüzet, szemét; kiverni, p. o. az ellenséget; ſt. herausbrechen, wie z. B. die Flamme, kicsapni, kicsapódni, kitörni, mint a' tüz, láng.
Herausſchleichen, alattomban kijönni, kilopodzni, kiszökni.
Herausſchleudern, kihajítni.
Herausſchlüpfen, kicsúszni, kicsusszanni, kiszökni.
Herausſchmeißen, kihajtani.
Herausſchmelzen, kiolvasztani.
Herausſchneiden, kivágni, kimetszeni.
Herausſchnitzen, kifaragni.
Herausſchöpfen, kimeritni.
Herausſchrauben, kisrófolni.
Herausſchreiben, kiírni.
Herausſchütteln, kirázni.
Herausſchütten, kitölteni.
Herausſchwimmen, kiúszni.
Herausſehen, kinézni p. o. az ablakon.
Herausſenden, kiküldeni.
Herausſetzen, kitenni.
Herausſeyn, d. i. herausgegangen ſeyn, kinn lenni; der Fleck iſt heraus, a' mocsok, a' pecsét kiment.
Herausſieden, kifözni, kiforralni.
[illegible]teln, kiköpni, kiokádni, ki-
Herausſpannen, kipattantani; kinyargalni, kinagratni p. o. a' lóval.
Herausſprießen, kihajtani, mint a' fák, növevények.
Herausſpringen, kiugrani.
Herausſpritzen, kifecskendezni; z. B. Blut, kilövelleni, kiszökni.
Herausſproſſen, kisarjadzani, kihajtani.
Herausſprudeln, kibuzogni, kibugyogni; kifecskendezni.
Herausſtammeln, kidadogni.
Herausſtecken, z. B den Kopf, die Zunge, kidugni a' fejét, kiöltni a' nyelvét.
Herausſtechen, kiszúrni p. o. szemét; kimetszeni p. o. pázsitot.
Herausſteigen, kihágni, kilépni.
Herausſtellen, kitenni, kiállitni.
Herausſtoßen, kitaszítni.
Herausſtreichen, dicsérni, magasztalni.
Herausſtrömen, kiáradni, kifolyni.
Herausſtürzen, kibukni, nyakra főre kiesni, kirohanni.
Herausſuchen, kikeresni.
Herausthun, kidugni; kivinni; kiadni rajta, eltávoztatni.
Heraustäufeln, kicsepegni belőle.
Heraustragen, kihozni, kiemelni.
Heraustreiben, kihajtani.
Heraustreten, kijönni, kilépni p. o. társaságából; kinyomni belőle, kitapodni.
Herauströpfeln, kicsepegni; kicsepegtetni.
Herauswachſen, kinőni.
Herauswälzen, kihengerítni.
Herauswärts, adv., kifelé.
Herauswagen, ſich, merni kimenni.
Herauswerfen, kivetni.
Herauswickeln, kifejtegetni, kibontogatni; ſich herauswickeln, kifejteni, kitisztítni magát, p. o. a' bajból.
Herauswinden, z. B. jemand. etwas aus den Händen, kitekerni, kifacsarni valamit valaki kezéből.
Herauswollen, ki akarni.
Herausziehen, kihúzni p. o. a' kardot; ſich glücklich herausziehen, szerencsésen kivonni magát valamiből.
Herauszupfen, kitépni.
Herauszwangen, herauszwingen, kifeszítni.
Herb, herbe, adj., fanyar, kesernyes; trop. keserű, keserves; adv. z. B. ſchmecken, fanyar izű lenni.
Herbe, die, fanyarság, fanyar íz.
Herbei, adj., ide; komm herbei, jer ide, jöjj ide, jertek ide! — in Comp. gewöhnlich, elő, elé, ide, hozzá.
Herbeibringen, elő v. ide hozni.
Herbeidrängen, ſich, elő tolakodni.
Herbeieilen, elő- ide v. hozzásietni.
Herbeikommen, előjönni, eléállani.
Herbeilaſſen, ide ereszteni.
Herbeilaufen, előfutni, oda szaladni.
Herbeirufen, eléhívni, előszóllitni.
Herbeiſchaffen, előszerezni előteremteni.
Herbeiſpringen, eléugrani.

Digitized by Google

Herbeitragen, előhozni.
Herbeiziehen, oda v. előhúzni.
Herberge, die, szállás.
Herbeten, elmondani az imádságát, t. i. minden buzgóság nélkül.
Herbewegen, sich errefelé közelítni.
Herbitten, ide hívni.
Herbringen, ide hozni.
Herbst, der, ősz.
Herbstabend, der, őszi estve.
Herbstblume, die, őszi virág.
Herbstlich, adj, őszi.
Herbstluft, die, őszi levegő.
Herbstmonat, der, őszi hónap, Sz. Mihály hava.
Herbstrose, die, őszi rózsa.
Herbstsaat, die, őszi vetés.
Herbsttag, der, őszi nap.
Herbstwetter, das, őszi idő.
Herbstzeit, die, őszi idő.
Herbstzeitlose, die, őszike.
Herd, der, tűzhely.
Herde, die, nyáj, csorda.
Herdenweise, adv, seregenként.
Herdochs, der, csorda bikája.
Herdringen, elönyomúlni, ide nyomúlni.
Herein, adv., be v. bé; st. komm herein, gyere bé, jöjj bé, tessék! szabad! (béeresztő felelet koczogtatáskor).
Hereinbitten, békérni, béhívni.
Hereinbrechen, bérontani; bérohanni; st. sich nähern, közelítni, közelgetni; die Nacht bricht ein, az éjtszaka közelít.
Hereinbringen, béhozni, bévezetni.
Hereindringen, bényomúlni; béhatni.
Hereinfahren, bévinni, bémenni, t. i. kocsin.
Hereinführen, bévezetni, bévinni kocsin.
Hereingehen, bémenni.
Hereinkommen, bejönni.
Hereinlassen, béereszteni, bébocsátni.
Hereinrufen, béhívni.
Hereinschießen, belőni; bérohanni.
Hereinstürzen, bébuktatni; sich hereinstürzen, bérohanni.
Hereinthun, bé- v. belétenni.
Hereintragen, béhozni, béhordani.
Hereintreten, belépni, bejönni v. menni.
Hereinwärts, adv., befelé.
Hererzählen, előbeszéllni.
Herfallen, über jemanden, neki esni valakinek, rátámadni valakire.
Herfließen, erre v. ide folyni.
Hergang, der, idejövetel; st. Verlauf, folyta, menetele valaminek.
Hergeben, ide adni.
Hergehen, ide jönni; über etwas hergehen, d. i. den Anfang machen, hozzá fogni v. látni valamihez; sich zutragen, történni, menni a' dolognak
Herhalten, ide tartani; sich etwas Unangenehmes gefallen lassen, türni, szenvedni valamit.
Herholen, előhozni.
Herkommen, ide jönni; jemanden herkommen lassen, valakit előhivatni; st. herstammen, származni, eredni, eredetet venni.
Herkömmlich, adj., szokásban lévő, bévett; adv. szokás szerént.
Herkunft, die, eredet, származás; st. Gewohnheit, szokás, bévett szokás.
Herlassen, ideereszteni.
Herlaufen, idefutni; ein Hergelaufener, jöttment, szökevény.
Herlegen, idetenni.
Herleiten, trop. kihozni; következtetni valamiből, származtatni, p. o. a' szót mástol.
Herleitung, die, származtatás, lehozás.
Herlesen, elolvasni.
Hermachen, sich, über etwas, neki esni, neki állani valaminek.
Hermelin, der, hölgy, hölgymenyét; hölgybőr v. prém.
Hermurmeln, elédörmögni.
Hernach, adv., azután; továbbá.
Hernehmen, venni valahonnan, kölcsönözni.
Hernennen, elősámlálni.
Hernieder, adv., ide alatt, itt alatt.
Herold, der, hirdetőkövet, p. o. hadat v. békességet; ein öffentlicher Ausrufer, hírhirdető, hírkiáltó, kirnök.
Herplaudern, herplappern, előfecsegni, kifecsegni.
Herr, der, úr, parancsoló; jemand zum Herrn über etwas machen, valakinek hatalma alá adni valamit; Herr über sich oder sein eigener Herr seyn, d. i. a) Niemanden unterworfen seyn, maga ura lenni, szabad ember lenni; b) der sich mäßigen kann, ura lenni magának, magán uralkodni; Hausherr, úr, gazda, cselédes gazda; junger Herr, úrfi, ifjú úr; st. Ehemann, férj; st. Gott, Isten, úr; als Titel, úr, mein Herr! uram! bester Herr! kedves uram! st. Mensch, ember, úr, úri ember; ein artiger Herr, jeles ember.
Herreise, die, ide útazás.
Herreisen, ide útazni.
Herreißen, ide v. magához ragadni v. rántani.

Digitized by Google

Herreiten, ide lovagolni.
Herrenbrod, das, z. B. Herrenbrod eſſen, d. i. dienen, úrnak szolgálni, más kenyerét enni.
Herrendienſt, der, úr szolgálatja; úr dolga.
Herrengunſt, die, urak előtt való kedvesség, urak kegyelme.
Herrenhuther, der, herrenhúti szövetségbeli.
Herrenlos, adj., a) vom Geſinde, uratlan, szolgálat nélkül való; b) von Gütern, a' minek nincs ura.
Herrenſitz, der, uraság lakó helye.
Herrenſtand, der, úri rend.
Herrinn, die, birtokos asszony.
Herriſch, adj., úri, parancsolói; adv. úri módon, parancsolólág.
Herrlich, adj., úri, pompás, dícső, derék; ſt. vortrefflich, jeles, dícső; das iſt herrlich, ez derék, felséges, ezt ugyan szeretem; adv. úri módon, pompásan.
Herrlichkeit, die, úri pompa, fény, fényesség; méltóság, felség, p. o. az Istennek felsége, dicsőség; ſt. Vergnügen, gyönyörűség, öröm, vígság; dieſe Herrlichkeit wird nicht lange dauern, ez az öröm nem fog sokáig tartani.
Herrſchaft, die, uraság, hatalom, birtok; nach der Herrſchaft ſtreben, uralkodásra vágyni; trop. hatalom, uralkodás; ſt. Gebiet, uraság, tartomány, uradalom; ſt. Herr, Grundherr, uraság, földes úr, földes urak.
Herrſchaftlich, adj., uraságí; úri, pompás; adv. uraságí módon; úri módon, pompásan.
Herrſchen, uralkodni, parancsolni mint úr; ſt. regieren, országolni, uralkodni.
Herrſcher, der, uralkodó, orszagló, úr.
Herrſcherinn, die, uralkodó asszony.
Herrſchſucht, die, uralkodásra vágyás.
Herrſchſüchtig, adj., uralkodásra vágyó.
Herrufen, ide hivni.
Herrühren, eredni, származni.
Herſagen, elmondani.
Herſchaffen, ide hozni, elhozni, ide parancsolni.
Herſchauen, ide nézni.
Herſchicken, ide küldeni.
Herſchießen, ide lőni; ide adni, előre adni, p. o. pénzt.
Herſehnen, ſich, ide kivánkozni.
Herſenden, ide küldeni.
Herſetzen, ide tenni.
Herſeyn, irgendwoher, z. B. wo ſind Sie her? hová v. honnan való az Úr?
Herſtammen, származni, eredni.
Herſtammung, die, eredet.
Herſtellen, ide állítni valamit; felállítni, p. o. az épületet; meggyógyítni, p. o. a' beteget; hergeſtellt werden, meggyógyúlni; visszaállítni a' szokást.
Herſtellung, die, visszaállítás; meggyogyúlás.
Herüber, adv., ide, erre, ide által; z. B. komm herüber, jöjj által ide, jöjj által.
Herüberbringen, általhozni.
Herüberfliegen, ide általrepülni.
Herüberführen, általvezetni; általhozni, p. o. kocsin, hajón.
Herübergehen, ide által jönni.
Herüberkommen, általjönni ide v. erre.
Herüberſchicken, ide általküldeni.
Herüberſteigen, általhágni erre v. ide.
Herüberwerfen, ide általvetni v. hajtani.
Herum, adv., körül, körüskörül; um = herum, körül; z. B. um Peſt herum, Pest körül; von der Zeit, körül, tájban; z. B. um Mittag herum, dél tájban; um 6 Uhr herum, hat óra körül v. tájban; da herum, d. i. hier auf dieſem Wege, itt, ezen a' tájon — in dieſer Gegend, itt, körül belől.
Herumbalgen, ſich, birkozni.
Herumbeißen, ſich, marakodni.
Herumdrehen, körös körül forgatni; ſich herumdrehen, forogni.
Herumdrehung, die, forgatás.
Herumfahren, körüle járni, p. o. kocsival, hajóval; an der Küſte herumfahren, a' part körül hajókázni; mit den Händen herumfahren, a' kezével ide 's tova hadazni, hányni vetni a' kezeit.
Herumflattern, ide 's tova repkedni.
Herumfliegen, körül repdesni, széllyel repdesni.
Herumfließen, körül folyni.
Herumfragen, überall, mindenütt kérdezni, kérdezősködni mindenfelé.
Herumführen, köröskörül vezetni, mindenfelé elvezetni; ſich herumführen laſſen, a) zu Fuße; magát vezettetni mindenfelé; b) zu Wagen, magát meghordoztatni t. i. kocsin; trop. jemanden an der Naſe herumführen, valakit orránál fogva hurczolni, bolondítni.

Herumgaffen, szerteszéllyel bámúlni, ácsorogni.

Herumgeben, körűl adogatni; körösköríl kiosztogatni.

Herumgehen, um einen Ort, körül járni valamit; von einem Orte zum andern, járni kelni egyik helyről másikra, egyiktől másikhoz; trop. um jemand. herumgehen, kedvét keresni valakinek; von leblosen Dingen, z. B. es gehen Krankheiten herum, bizonyos nyavalyák uralkodnak; es geht die Sage herum, az a' hír szárnyal v. kereng: das Glas herumgehen lassen, körül járatni a' poharat; es geht alles mit mir herum, minden forog velem.

Herumgehen, das, forgás, kerengés.

Herumjagen, körüskörül űzni, hajhászni; wie Jäger, mindenfelé v. szerteszéllyel vadászni; wie Reiter, nyargalódzni.

Herumirren, tévelyegni, kóvályogni, bolyongani.

Herumkriechen, szerteszéllyel mászkálni.

Herumläufer, der, kóborló.

Herumlagern, sich, köröskörül letelepedni.

Herumlaufen, ide 's tova szaladgálni, járni kelni, széllyel futkosni; hin und her laufen, kóborlani, kószálni, lótni futni.

Herumlaufen, das, futkosás, szaladgálás ide 's tova.

Herumliegen, körűle feküdni v. lenni valaminek.

Herumreisen, széllyel útazni.

Herumreiten, köröskörül lovagolni.

Herumschicken, mindenfelé küldözni.

Herumschießen, mindenfelé lövöldözni.

Herumschlagen, z. B. den Mantel, körül kanyarítni magán p. o. a' köpönyeget; sich herumschlagen, verekedni, megverekedni valakivel, viaskodni.

Herumschleichen, ólálkodva járni kelni.

Herumschlendern, barangolni, lézengeni.

Herumschleppen, köröskörül hurczolni.

Herumschwärmen, mindenfelé bolyongni.

Herumschweifen, kóborolni.

Herumschweifen, das, kóborlás.

Herumschweifend, adj., kóborló.

Herumschwimmen, szerteszéllyel v. mindenfelé úszkálni.

Herumsehen, köröskörül nézni.

Herumsitzen, köröskörül ülni.

Herumspazieren, köröskörül járkálni, sétálni.

Herumspringen, ugrálni szerteszéllyel.

Herumstehen, köröskörül állani; hier und da stehen, szerteszéllyel állani, állongani.

Herumstellen, körüle oda állítni v. állongatni; hier und dahin stellen, széllyel állongatni.

Herumstoßen, taszigálni.

Herumstreichen, herumstreifen, kóborolni, csapongani, kószálni.

Herumstreicher, der, kóborló, csapongó.

Herumtappen, tapogatózni.

Herumtaumeln, tántorogni ide 's tova.

Herumtragen, körül hordozni, elhordozni valamit köröskörül.

Herumtreiben, köröskörül hajtani, hajhászni; sich herumtreiben, kóborolni, barangolni, kószálni.

Herumtummeln, z. B. ein Pferd, háborgatni, ide 's tova ugráltatni, viczkándoztatni a' lovat.

Herumwälzen, hengergetni; sich herumwälzen, hengeredni; sich im Bette herumwälzen, az ágyban hencseregni.

Herumwälzen, das, hengergés.

Herumwandeln, barangolni.

Herumwandern, bujdosni, járni, szerteszéllyel vándorolni.

Herumwerfen, d. i. um etwas werfen, körül kanyarítni p. o. a' köpönyeget a' vállán; hin und her werfen, ide 's tova hányni vetni; sich herumwerfen, z. B. im Bette, hánykolódni, p. o. az ágyban.

Herumwickeln, herumwinden, körül tekerni v. tekergetni.

Herumwühlen, áskálni p. o. a' kertet; in Büchern, a' könyveket szorgalmatosan forgatni v. búni.

Herumzanken, sich mit jemand., valakivel czivódni, veszekedni, perelni.

Herumziehen, köröskörül húzni; hin und her ziehen, húzgálni, hurczolni ide 's tova; wandern, szerteszéllyel vándorolni; aus einer Wohnung in die andere, egy helyből máshová költözősködni, hurczolkodni.

Herunter, adv., le, lefelé, alá; komm herunter, jöjj le; nimm es herunter, vedd le.

Herunterarbeiten, z. B. eine Schuld, ledolgozni p. o. az adósságot.

Herunterbringen, d. i. herunterführen, levezetni; herunterlassen, leereszteni; heruntertragen, lehozni; leomelni;

Digitized by Google

vermindern, leszállítni a' számát, kevesítni, alább szállítni.
Herunterhangen, lefüggeni.
Herunterhängen, lefüggeszteni.
Herunterheben, leemelni.
Herunterkommen, lejönni; ſt. herab fallen, leesni; ſt. geringer werden, beſ. vom Preiſe, leszállani valami árának, alább menni.
Herunterlaſſen, leereszteni; nachlaſſen, vom Preiſe, engedni az árából, lejjebb tenni az árát.
Heruntermachen, ſt. herunterlaſſen, leereszteni, lebocsátni; ſt. ausſchelten, lehordani, megpirongatni.
Herunterrufen, lehívni, leszóllítni.
Herunterſinken, lefelé süllyedni, leszállani.
Herunterſprengen, d. i. etwas losbrechen, letörni belőle valamit, p. o. feszítés, verés által; mit dem Pferde, lenyargalni, levágtatni.
Herunterziehen, z. B. einen Ring, lehúzni a' gyűrűt.
Hervor, adv., ki, elő, előre, ki.
Hervorblicken, kicsillogni, kicsillámlani; kinézni; ſichtbar ſeyn, kilátszani, kiállani a' tetejének, hegyének, kitetszeni.
Hervorbrechen, kirontani, kitörni.
Hervorbringen, előhozni, kihozni, p. o. a' rejtekből; trop. z. B. Beweiſe hervorbringen, okokat, megmutató bizonyságokat hordani elő; ſt. erzeugen, világra hozni, szülni; Junge hervorbringen, fiadzani; Früchte hervorbringen, gyümölcsöt teremni; trop. Töne hervorbringen, hangokat adni; ſt. erwähnen, említni.
Hervorbringung, die, előhozás; világrahozás, termés; említés, elhozás.
Hervordrängen, előre tolni vagy nyomni; ſich hervordrängen, előre a' kifelé nyomülni, előre tolakodni.
Hervorgehen, elömenni, kimenni; ſich ergeben, folgen, következni, kitetszeni belőle.
Hervorkeimen, kicsirázni.
Hervorkommen, elő- v. kijönni; wachſen, geboren werden, nőni, lenni, teremni.
Hervorkriechen, kimászni.
Hervorlaſſen, jemand., valakit kiereszteni.
Hervorquellen, kibuzogni, kiforrni, kibugyogni.
Hervorragen, kiállani, kinyúlni, kitetszeni a' többi közzül; trop. z. B. unter den Uebrigen, meghaladni, felyülmúlni a' többit.
Hervorragend, adj., kiálló t. i. a' többi közzül.
Hervorragung, die, kiállás, kinyúlás, kitetszés, kidüllyedés.
Hervorrücken, előre taszitni v. mozdítni; előállani, kiállani.
Hervorſchießen, kilőni, kihajítni; kilövelleni, kiugrani, kiszökni; von Pflanzen, kihajtani, hirtelen felnőni.
Hervorſehen, kinézni; ſichtbar ſeyn, kilátszani, kiállani.
Hervorſpringen, kiugrani, előugrani.
Hervorſtechen, kitetszeni a' többek közzül, felyül haladni a' többit.
Hervorſtrecken, kinyújtani, előre nyújtani.
Hervorſtürzen, kirohanni.
Hervorſuchen, ki- v. előkeresni.
Hervorthun, ſich, hervorkommen, előjönni, megjelenni; ſich auszeichnen, magát kimutatni vagy megkülömböztetni.
Hervortreten, elő- v. kiállani, előlépni, kilépni.
Hervorwachſen, kinőni.
Hervorziehen, előhúzni; ſt. hervorbringen, előhozni; emporbringen, valakit felemelni, p. o. méltóságra, hivatalra; ans Licht bringen, előhozni.
Herwärts, adv., erre, errefelé.
Herweg, der, ideút, ideútazás.
Herweiſen, előmutatni; den Weg hierher zeigen, az ide hozó útat megmutatni.
Herwerfen, ide vetni v. hajítni.
Herwollen, nämlich gehen, kommen, ide akarni jönni, menni.
Herz, das, szív; das Herz ſchlägt, pocht, a' szív dobog v. vér; trop. das Mittelſte, z. B. eines Landes, közepe, középpontja, p. o. valamelly országnak; ſt. Seele, Gemüth, Geſinnung, Empfindung, szív, lélek, érzés, indúlat, gondolat; vom Herzen, d. i. aufrichtig, igazan, szívesen, szívből; von Herzen gern, igen szívesen, édes örömest, teljes szivemből, szívedből 's a' t. ſich etwas zu Herzen nehmen, d. i. a) einprägen, valamit szívébe bényomni, megtartani; b) ſich Kummer und Sorgen wegen etwas machen, szívére venni valamit, aggódni, törődni valamin; jemand. in ſein Herz ſchließen, valakit szívébe zárni, szeretni; ſein Herz verſchenken, szivét másnak adni; mit ſchwerem Herzen, d. i. mit bekümmertem

Herzen, aggódva, szorongattatva — ungern, nem örömest; st. Muth, Entschlossenheit, bátorság, szív, bátor szív; jemanden Herz machen, valakit bátorítni; das Herz verlieren, elveszteni bátorságát, megfélemleni; er hat kein Herz, nincs bátorsága, félénk, fél; bei Liebkosungen, z. B mein Herz, liebes Herz! szívem, kincsem! st. Zutrauen, bizodalom, z. B. kein Herz zu jemanden haben, nem lenni bizodalmának valakihez.

Herzählen, megszámlálni, előszámlálni p. o. rendre valamit; sorjában megszámlálni, megolvasni.

Herzallerliebst, adj., legkedvesebb, szerelmes.

Herzbeutel, der, Herzbändchen, das, Herzfell, szívzacskó, szívhójag.

Herzblatt, das, kereszthártya; an den Pflanzen, csiralevél.

Herzbrechend, adj., szívreható, szívsebhető, szívérzékenyítő; adv. szívrehatóképpen, érzékenyen.

Herzchen, das, szívecske; bei Liebkosungen, mein Herzchen! szívecském, kincsecském!

Herzdrücken, das, szívszorulás, szívszorongatás.

Herzeleid, das, szívfájdalom, keserűség.

Herzen, csókolgatni, ölelgetni, szívéhez szorítni.

Herzensangst, die, szívszorongatás.

Herzensbruder, der, legkedvesebb v. szerelmes testvérem, bátyám, öcsém.

Herzensfrau, die, drága jó asszony.

Herzensfreude, szívbéli öröm.

Herzensfreund, der, lelki barát, legkedvesebb barát.

Herzensfreundinn, die, lelki barátné.

Herzensfroh, adj., igen víg; herzensfroh seyn, igen örülni v. örvendeni.

Herzensgebet, das, szívbeli könyörgés.

Herzensglaube, der, szívbeli hit.

Herzensgrund, der, szívnek belső része; vom Herzen, tiszta szívből.

Herzensgüte, die, szíves jóság, jó indulat.

Herzensgut, adj., igen jó, drágalátos jó; herzensgut seyn, valakit nagyon kedvelleni.

Herzensjunge, der, kedves gyermek.

Herzenskind, das, kedves, szerelmes v. legkedvessebb gyermek.

Herzenskundiger, der, szívvizsgáló.

Herzenskummer, der, szívbeli keserűség, epekedés.

Herzenslust, die, szívbeli öröm, gyönyörködés; nach Herzenslust, kedvemre, — dre, — vére, kívánságom szerént.

Herzenssprache, die, szívérzés nyelve.

Herzenstrost, der, szívbeli vigasztalás, szív vigasztalása.

Herzenswunsch, der, szív kívánsága, szívbeli kívánság.

Herzerfreuend, adj., szívvidámító, szívörvendeztető.

Herzergreifend, adj., szívreható.

Herzerhebend, adj., szívbuzdító.

Herzerquickend, adj., szívgyönyörködtető, szívélesztő.

Herzfell, das, szívzacskó v. hójag.

Herzfieber, das, hideglelős szívdobogás.

Herzförmig, adj., szívformájú, szívforma.

Herzfressend, adj., szív furdaló.

Herzgeschwulst, die, szívdagadás.

Herzgespann, das, szívfeszülés; szívhasogatás.

Herzgewächs, das, szívtermés.

Herzgrube, die, szívgödör v. gödre.

Herzhaft, adj., bátor, bátor szívű.

Herzhaftigkeit, die, bátorszívűség.

Herziehen, ide húzni; ide költözni.

Herzielen, ide trélozni.

Herzinnig, adj., szíves, szívbéli; adv. szívesen.

Herzkammer, die, szívüreg, v. ürege.

Herzklopfen, das, szívdobogás.

Herzläppchen, das, szívfüle.

Herzleid, das, szívfájdalom.

Herzlich, adj., szíves, szívbéli, szívből származó, igaz; adv. szívesen, örömest, jó szívvel.

Herzlichkeit, die, szívesség, szíves indúlat.

Herzliebst, adj., drágalátos.

Herznagend, adj., szívemésztő v. mardosó.

Herzog, der, herczeg.

Herzoginn, die, herczegasszony, herczegné.

Herzoglich, adj., herczegi.

Herzogthum, das, herczegség.

Herzohr, das, szívfül.

Herzpochen, das, szívdobogás.

Herzrührend, adj., szívreható.

Herzschild, das, in der Wappenkunst, közép paizs a' czimerben.

Herzschneidend, adj., keserves; adv. keservesen.

Herzstärkend, adj., szíverősítő, p. o. orvosság.

Herzstärkung, die, (medicinisch), szíverősítés; trop. szívélesztés.

Digitized by Google

Herzu, adv., ide, erre, errefelé.
Herzweh, das, szívfájdalom.
Herzzerreißend, herzzerſchneidend, adj., szívszaggató, szívet hasogató, keserves.
Hettmann, der, kozákvezér.
Hetze, die, hajtás kutyákkal; vadvivás.
Hetzen, d. i. jagen mit Hunden, kutyákkal hajtani a'vadakat; trop. von Menſchen, beunruhigen, ingerleni p. o. egymásra v. valakire; auf etwas treiben, uszítni p. o. a'kutyát valakire v. vadra.
Heu, das, széna; Heu mähen, szénát kaszálni; Heu in Haufen machen, szénát gyüjteni.
Heubaum, der, petrenczehordó rúd; ſt. Wiesbaum, nyomórúd.
Heuboden, der, szénatartó padlás.
Heubund, der, Heubündel, das, szénacsomó; kötés széna.
Heuchelei, die, szín v. képmutatás, színesség, tettetés; in der Freundſchaft, tettetett v. színlett barátság.
Heucheln, színeskedni, magát tettetni, színleni p. o. a'barátságot.
Heuchler, der, kép- v. színmutató, tettető, színeskedő; Schmeichler, csapodár.
Heuchlerinn, die, színeskedő, t. i. asszony, leány.
Heuchleriſch, adj., tettető, színeskedő, csapodár; adv. tettetve, színeskedve, képmutató módon.
Heuer, adv., d. i. in dieſem Jahr, az idén, ebben az esztendőben.
Heuer, die, d. i. Miethe, Pacht, kibérlés, kifogadás.
Heuerig, heurig, adj., idei, ez esztendőbéli.
Heuerling, der, kifogadó, kibérlelő.
Heuern, kifogadni, kibérlelni.
Heuernte, die, kaszállás, gyüjtés, szénatakarás.
Heufutter, das, szénatakarmány.
Heugabel, die, szénahányó villa.
Heuhaufen, der, szénafazal, szénaboglya.
Heuland, das, kaszálló rét.
Heulen, von Menſchen, jajgatni, óbégatni; von Thieren, ordítni; von Winden, süvölteni.
Heulen, das, jajgatás; ordítás; süvöltés.
Heumacher, der, Heumäher, kaszás, kaszálló, gyüjtő.
Heumagazin, das, szénás szín.
Heumonat, der, Sz. Jakab hava, Julius.
Heupferd, das, szöcske; szitakötő, acsa.
Heurechen, der, szénagereblye.
Heuſamen, der, szénamag, fümag.
Heuſchein, der, Sz. Jakab hava újsága.
Heuſchober, der, szénaboglya.
Heuſchoppen, Heuſchuppen, der, szénaszín, szénás szín v. csür, csürpajta.
Heuſchrecke, die, sáska, mezei trücsök, zücskő, szöcske.
Heuſeil, das, szénakötél.
Heuſenſe, die, kasza.
Heute, adv., ma; auf heute, mára; bis auf heute, mai napig; heute zu Tage, mai napig, most, ma; a'mai időben.
Heutig, adv., mai, a'mai időben.
Heuvogel, der, gyurgyalag.
Heuwage, die, szénamázsa.
Heuwagen, der, szénás szekér.
Heuwieſe, die, szénás v. kaszálló rét.
Heuzehent, der, széna tized.
Hexe, die, varázsló, boszorkány.
Hexerei, die, boszorkányság.
Heyda, heyſa! interj., héj! haj.
Hie, adv., ſt. hier, itt.
Hieb, der, vágás; jemanden einen Hieb geben, megvágni, vágást ejteni vagy tenni rajta; trop. Hiebe austheilen, d. i. durch Spott züchtigen, gúnyoló szókkal megvagdalni; auch ſt. Schaden, csapás, kárvallás.
Hiebweiſe, adv., vágásonként.
Hiefhorn, Hiefthorn, das, vadászkürt.
Hienieden, adv., itt alatt, itt a'földön, ez életben.
Hier, adv., itt; hier bin ich, itt vagyok; von hier, innen; hier und da, imitt amott, itt ott.
Hierauf, adv., erre.
Hieraus, adv., ebből.
Hierbei, adv., itt, e'mellett, ezen dologban; itt ezen a'helyen.
Hierdurch, adv., ezen által v. keresztül, itt v. ezen a'helyen által; ez által; ezzel.
Hierein, adv., ebbe belé; ebben, benne.
Hierfür, adv., ezért.
Hiergegen, adv., ez ellen.
Hierher, adv., ide; komm hierher, jer v. jöjj ide; bis hierher, eddig, ehez.
Hierherum, adv., itt körül belől.
Hierherwärts, adv., errefelé, erre.
Hierhin, adv., ezen helyre.
Hierin, adv., ebben, ebben a'dologban.

Hiermit, adv., ezzel, ez által.
Hiernach, adv., ezen dolog után v. felől, ez után, e'felől, erről; e'szerént, ezen dolog szerént.
Hiernächſt, adv., ezen kívül, e'mellett.
Hierneben, adv., e'mellett, ezen hely mellett.
Hierſelbſt, adv., itt, éppen itt.
Hierſeyn, das, itt létel, v. lét.
Hierüber, adv., ezen által, ezen a' helyen által; ezen dolgon, rajta.
Hierum, adv., ezért, ezen dologért.
Hierunter, adv., ez alatt, ezen hely v. dolog alatt; e'között, ezek között, közte, köztök.
Hiervon, adv., ebből, ezen dologból.
Hierwider, adv., ez ellen.
Hierzu, adv., erre, ezen dologra, ehez.
Hierzwiſchen, adv., ezek között, ezekben, ezen dolgok közt.
Hieſelbſt, adv., itt, éppen itt.
Hieſig, adj., itt v. idevaló.
Himbeere, die, málna, málnabogyó.
Himbeereſſig, der, málnaeczet.
Himbeerſtrauch, der, málnabokor.
Himmel, der, der weite Raum, in welchem die vielen Weltkörper ſchweben, ég; ein heiterer Himmel, tiszta ég; unter freiem Himmel, a' szabad ég alatt, p. o. hálni; der Sternen-Himmel, a' csillagos ég; jemanden bis zum Himmel erheben, valakit az égig magasztalni; ſt. Klima, Himmelsſtrich, égally; der Ort der Seligen, menny, ég; in den Himmel kommen, mennybe menni, idvezülni; ſt. Gott, Isten, ég, egek; das weiß der Himmel! tudja Isten, tudják az egek! dem Himmel ſey Dank! hálá légyen az egeknek! ums Himmels Willen! az Istenért! — ſt. Baldachin, mennyezet.
Himmelan, adv., égig, az égig, égfelé, mennybe.
Himmelbett, das, fedeles ágy v. nyoszolya.
Himmelblau, adj., égszín, égszínű.
Himmelfahrt, die, mennybemenetel.
Himmelfahrtsfeſt, das, Himmelfahrtstag, der, áldozócsötörtök, Krisztus mennybe menetelének innepe.
Himmelhoch, adj., d. i. ſehr hoch, felette magas, égig érő; adv. az égig.
Himmelreich, das, mennyország; mennyei v. föboldogság.
Himmelsachſe, die, égtengely.
Himmelsangel, die, égsark.
Himmelsbewohner, der, églakosa.
Himmelsbreite, die, ég szélessége.
Himmelsbürger, der, égi polgár.
Himmelsgegend, die, égtájjék.
Himmelsgewölbe, das, az ég boltozatja.
Himmelskörper, der, égi test.
Himmelskugel, die, éggolyóbis.
Himmelslänge, die, éghossza.
Himmelslauf, der, égforgás, a' csillagok forgása.
Himmelslicht, das, ég világosság.
Himmelsluft, die, levegő ég, mennylég.
Himmelsluſt, die, mennyei öröm, égi öröm v. kéj.
Himmelspol, der, égsark.
Himmelsſpeiſe, die, mennyei eledel.
Himmelsſtrich, der, égally, éghajlat, égmérséklet.
Himmelsſtürmer, der, eget ostromló v. vívó.
Himmelsthau, der, égi harmat.
Himmelstrank, der, égi ital, mennyei ital.
Himmelswagen, der, (ein Geſtirn), gönczölszekér.
Himmelsweg, der, mennyország útja.
Himmelszeichen, das, égi jel.
Himmelszirkel, der, égabroncs.
Himmelſchreiend, adj., égrekiáltó p. o. vétek.
Himmelwärts, adv., égfelé.
Himmelweit, adj., megmérhetetlen; adv. iszonyú távol.
Himmliſch, adj., égi, mennyei, dicső; trop. als Verſtärkung, z. B. himmliſch ſchön, himmliſch gut, gyönyörű, felséges.
Hin, adv., ſt. dahin, oda; hin und her, ide 's tova, ide amoda, mindenfelé; hin und wieder, imitt amott; ſt. wärts, felé; nach Ofen hin, Buda felé; ſt. weg, d. i. bei Seite, z. B. legen, elv. félre tenni; weg, verloren ſeyn, z. B. hin ſeyn, elveszve lenni; ſo hin, meglehetősen, csak imígy amúgy.
Hinab, adv., le, lefelé, innen le.
Hinan, adv., felfelé.
Hinauf, adv., fel, innen fel.
Hinaufbinden, felkötni.
Hinaufbringen, a) tragend, felvinni; b) führend, felvezetni.
Hinaufffliegen, felrepülni, felroppenni.
Hinaufführen, felvezetni; fahrend, felvinni kocsin.
Hinaufgehen, felmenni.
Hinaufklettern, felmászni.
Hinaufkommen, feljönni.
Hinaufkriechen, felmászni.
Hinauflangen, felnyújtani.

Digitized by Google

Hinauflaſſen, náml. gehen, feleresztteni.
Hinauflegen, feltenni.
Hinaufreiſen, felútazni valahova.
Hinaufreiten, fellovagolni.
Hinaufſchicken, felküldeni.
Hinaufſpringen, felugrani.
Hinaufſteigen, z. B. auf einen Wagen ꝛc. felhágni reá, p. o. a' kocsira, felülni p. o. a' lóra.
Hinauftragen, felvinni.
Hinaufwärts, adv., felfelé.
Hinaufziehen, fel v. felfelé húzni; felkötözni.
Hinaus, adv., ki, innen ki, kifelé; in Compos.
Hinausbauen, kifeléépítni.
Hinausdenken, előre gondolni valamiről, a' jövendőre gondolni.
Hinauseilen, kisietni.
Hinausfinden, ſich, a' kimenetelre rátalálni.
Hinausgeben, kiadni.
Hinausgehen, kimenni; ſt. hervorragen, kiállani, kinyúlni; végződni, kimenni p. o. szándéknak, czélnak.
Hinauskommen, kijönni; ſt. beendigen, elvégezni.
Hinauslaufen, kiszaladni, kifutni.
Hinausſchaffen, kivinni; mit Gewalt; kihajtani, kiűzni.
Hinausſchicken, kiküldeni.
Hinausſchiffen, kihajókázni.
Hinausſetzen, kitenni, kirakni; ſich, kiülni; trop. ſich über etwas hinausſetzen, nem gondolni vele, fel se venni valamit.
Hinausſeyn, d. i. gegangen ſeyn, z. B. er iſt ſchon hinaus (gegangen), kiment már; ſt. beendigt ſeyn, elvégződni, készen lenni, meglenni.
Hinausſprengen, zu Pferde, kiugratni; kinyargalni.
Hinausſpringen, kiugrani.
Hinausſtoßen, kitaszítni.
Hinaustragen, kivinni.
Hinauswandern, kiköltözni.
Hinauswollen, d. i. gehen, kiakarni, t. i. menni; trop. einen Ausgang haben, z. B. ich weiß nicht, wo das noch hinaus will, még nem tudom mire megy ki v. dúl el a' dolog; hoch hinauswollen, nagyra vágyni, fellengősen gondolkozni; drágán tartani, drágán akarni adni valamit.
Hinausziehen, kihúzni; kiköltözni a' lakásból.
Hindannen, oda bájolni v. ígézni.
Hinbauen, ada épitni.
Hinbeſtellen, jem., oda rendelni valakit.
Hinbitten, kérni hogy oda mennjen.
Hinblick, der, rátekintés.
Hinblicken, rátekinteni, oda tekinteni.
Hinbringen, oda vinni; ſt. zubringen, z. B. ſein Leben hinbringen, életét tölteni; den Tag, die Zeit hinbringen, a' napot, az időt eltölteni.
Hinbreiten, oda terítni.
Hindenken, róla gondolkozni, arról v. a' felől gondolkozni; wo denkſt du hin? mit gondolsz? hol jár ott az eszed? —
Hinderer, der, akadályoztató, hátráltató, izgága.
Hinderlich, adj., akadályos.
Hindern, akadályoztatni, gátolni, hátráltatni valakit valamiben.
Hinderniß, das, akadály, gáncs.
Hinderung, die, akadályoztatás.
Hindeuten, oda mutatni v. czélozni.
Hindinn, die, Hirſchkuh, nöstény szarvas.
Hindrängen, oda szarongatni.
Hindreben, oda fordítni; ſich, oda fordúlni.
Hindringen, oda nyomulni v. nyomakodni.
Hindrücken, oda v. rányomni.
Hindurch, adv., von der Zeit, alatt, által, — ig; z. B. zehn Tage hindurch, tíz egész napig; von dem Orte, által, keresztül rajta v. azon; in Compos.
Hindurch gehen, reiten, által v. keresztül menni v. lovagolni.
Hinein, adv., m. Verbis, be, bé, belé; z. B. hineingehen, bémenni; mit Subst. ba, be, bé; z. B. in die Stadt dringen, a' városba benyomulni.
Hineinarbeiten, z. B. einen Weg in Felſen, az útat bévágni a' kösziklába; ſich, béverekedni p. o. valahová nagy ügygyel bajjal.
Hineinbegeben, ſich, z. B. in die Stadt, bémenni a' városba.
Hineinbrechen, belérohanni, bérontani; belétörni.
Hineinbringen, bévinni valahova; bevezetni
Hineindenken, ſich, jól meggondolni valamit.
Hineindrängen, ſich, bényomúlni.
Hineindringen, behátni.
Hineindrücken, benyomni.
Hineinfallen, beléesni.

Digitized by Google

Hineinfinden, ſich, ráakadni valamínek a' nyitjára, eltudni menni valamin.
Hineinfließen, befolyni.
Hineinfügen, belé alkalmaztatni, belé csinálni.
Hineinführen, bévezetni; fahrend: bé vinni kocsin, béhordani.
Hineingehen, bémenni belémenni; beléférni p. o. az edénybe.
Hineinkönnen, náml. gehen, bémehetni; beléférhetni.
Hineinkommen, belémenni; mit hineinkommen, beléirattatni.
Hineinlaſſen, béereszteni, bébocsátni.
Hineinlaufen, béfutni, beszaladni; ſt. hineinfließen, bé v. beléfolyni.
Hineinlegen, belétenni valamit; ſich hineinlegen, z. B. ins Bett, beléfeküdni p. o. az ágyba.
Hineinmengen, belékeverni; ſich, belékeveredni.
Hineinpacken, belérakni.
Hineinpaſſen, belé illeni.
Hineinſchicken, békűldeni; ſich, alkalmaztatni magát valamihez.
Hineinſchieben, belétaszítni, belétolni.
Hineinſchießen, belélőni.
Hineinſchlagen, beléverni.
Hineinſchlüpfen, bécsúzni, bésuhanni.
Hineinſchütten, belétölteni.
Hineinſehen, belénézni
Hineinſetzen, belétenni; ſich, beléülni; ſt. hineinſchreiben, beléírni.
Hineinſprengen, bévágtatni, bényargalni.
Hineinſpringen, beléugrani.
Hineinſtechen, belészúrni.
Hineinſtecken, belédugni.
Hineinſteblen, ſich, bélopódzni.
Hineinſtellen, belétenni.
Hineinſtoßen, belétaszítni, beléütni valakibe valamit.
Hineinſtürzen, etwas, belétaszítni, bébuktatni; ſich, béugrani, p. o. vízbe, mélységbe; in die Feinde, az ellenség közzé bérohanni.
Hineintreiben, béhajtani, p. o. a' juhokat.
Hineinwärts, adv., befelé.
Hineinwälzen, béhengergetni.
Hineinweben, belészőni.
Hineinwerfen, belévetni, beléhajitni.
Hineinziehen, bé-vagy beléhúzni; ins Quartier, béköltözni.
Hineinzwängen, béfeszítni, p. o. az ajtót.
Hinfällig, adj., erőtlen, töredékeny; ſt. vergänglich, múlandó.
Hinfälligkeit, die, erőtlenség, töredékenység; múlandóság.
Hinfahren, oda menni t. i. kocsin, kocsizni, hajón; trop. ſt. ſterben, elköltözni az életből.
Hinfahrt, die, oda menetel t. i. kocsin; ſt. Tod, halál, kimúlás, elköltözés az életből.
Hinfallen, el-v. leesni; die hinfallende Sucht oder Krankheit, nyavalyatörés.
Hinfallen, das, leesés, elesés.
Hinfliegen, oda repülni.
Hinfliehen, hirtelen elszaladni, elfutni
Hinfließen, oda folyni; trop. von der Zeit, elfolyni, elmúlni.
Hinfort, adv., ezután, ennekutánna.
Hinführen, oda vezetni; oda vinni, p. o. kocsin.
Hingang, der, odamenetel; kimúlás, meghalás.
Hingeben, oda adni, általadni; ſt. verkaufen, eladni; ſt. verſchenken, elajándékozni.
Hingebung, die, oda-v. általadás.
Hingegen, adv., ellenben.
Hingehen, oda menni, elmenni; ſt. vergehen, elmúlni, eltelni, mint az idő; ſt. erträglich ſeyn, türhető lenni; es geht noch ſo hin, még az türhető.
Hingehören, oda tartozni, hozzá tartozni, oda való lenni.
Hingehörig, adj., oda tartozó; oda való, ott lakó.
Hingelangen, oda érni, jutni.
Hingerathen, oda esni, v. akadni.
Hingreifen, oda nyúlni v. kapni.
Hinhalten, oda tartani; közel tartani hozzá.
Hinhängen, oda akasztani.
Hinheften, z. B. den Blick auf etwas, oda függeszteni a' szemeit.
Hinhorchen, oda hallgatni v. figyelmezni.
Hinkehren, mit den Beſen, oda seprení; hindrehen, oda fordítni.
Hinken, sántikálni, sántítni; ſt. nicht gut ſtehen, nem jó lábon állani, ingadózni.
Hinken, das, sántítás, sántikálás.
Hinkend, adj., sánta, santikáló; ingadozó.
Hinkommen, oda menni.
Hinkriechen, oda mászni.
Hinkunft, die, oda menetel.
Hinlänglich, adj., elegendő, elég; adv. eléggé.
Hinlänglichkeit, die, elegendőség.

Digitized by Google

Hinläßig, adj., rest, tunya.
Hinläßigkeit, die, restség.
Hinlangen, oda nyújtani, nyúlni.
Hinlaſſen, oda ereszteni.
Hinlaufen, oda futni, v. szaladni.
Hinlegen, oda tenni; ſich, lefekŭdni; ſt. bei Seite legen, félretenni.
Hinlehnen, oda v. hozzá támasztani; ſich, hozzá támaszkodni.
Hinleiten, oda vezetni.
Hinmachen, d. i. etwas anbringen, valamit oda csinálni.
Hinneigen, arra v. oda hajtani; ſich oda hajlani.
Hinnen, adv., d. i. hier, v. hinnen, innen ezen helyről, innét; von hinnen gehen, eltávozni.
Hinpaſſen, oda illeni.
Hinpflanzen, oda ültetni.
Hinrechnen, oda számlálni.
Hinreichen, oda adni v. nyújtani; ſt genug ſeyn, elegendő lenni; ſich erſtrecken, addig v. oda érni.
Hinreichen, das, Hinreichung, die, oda adás v. nyújtás.
Hinreichend' adj., addig érő, elegendő, elégséges.
Hinreiſe, die, oda útazás.
Hinreiſen, oda útazni.
Hinreißen, oda elragadni, erővel elvinni.
Hinreißend, adj., z. B. hinreißende Beredtſamkeit, magához ragadó v. elragadó ékesszóllás.
Hinreiten, oda lovagolni.
Hinrichten, dorthin richten, oda irányozni; die Augen nach jem. hinrichten, szemeit valakire függeszteni; zu Grunde richten, semmivé tenni, elveszteni; ſt. tödten, megölni elveszteni, fejét venni valakinek, kivégezni valakit.
Hinrichtung, die, oda intézés; der Augen, des Geiſtes auf etwas, függesztése a' szemeknek, az elménck valamire; megölés, fővétel, vesztés.
Hinrollen, oda hengergetni.
Hinrücken, oda mozdítni v. taszítni.
Hinſchaffen, odavitetni, odaszállitni v. vinni.
Hinſcheiden, kimúlni; meghalni.
Hinſchicken, oda küldeni; ſich hinſchicken, d. i. paſſen, oda illetni.
Hinſchieben, oda taszítni.
Hinſchießen, oda v. arrafelé lőni.
Hinſchiffen, oda hajókázni.
Hinſchleichen, oda lopószkodni.
Hinſchleppen, oda hurczolni.
Hinſchreiben, d. i. irgendwohin ſchreiben, oda írni p. o. levelet; wo anſchreiben, felírni valamit valahová.
Hinſchwimmen, oda úszni.
Hinſehen, oda nézni; ſt. Sorge tragen, oda v. arra tekinteni, megtekinteni, tekintetbe venni.
Hinſehnen, ſich, ada vágyni.
Hinſenden, oda küldeni.
Hinſetzen, oda tenni valamit; ſich hinſetzen, oda úlni.
Hinſeyn, d. i. verloren ſeyn, oda v. elveszve lenni; vergangen ſeyn, elmúlva lenni
Hinſicht, die, Rückſicht, tekintet, nézés; in Hinſicht deſſen, arra nézve.
Hinſprengen, oda ugratni, nyargalni; oda fecskendeni.
Hinſpringen, oda ugrani.
Hinſtellen, etwas, oda tenni v. állítni; ſich, oda állani.
Hinſtreben, oda igyekezni.
Hinſtrecken, oda v. odáig kinyújtani; zu Boden ſtrecken, földhöz vágni, a' földre leterítni, földhöz csapni; ſich, leheveredni, elnyújtózni.
Hinſtreichen, oda simogatni; oda repülni.
Hinſtrömen, vom Waſſer, tolakodva odafolyni, odatolúlni; trop. von Menſchen, oda tolakodni v. tódúlni.
Hinſtürzen, oda buktatni; oda rohanni v. bukni; öszve v. lerogyni.
Hintan, adv., ſt. hintenan, útól, hátúl, hátra, utánna; in Compos.
Hintanſetzen, utánna tenni, hátra vetni; vernachläßigen, elmellőzni; verachten, megvetni valamit; bei Seite ſetzen, félretenni, elmúlasztani valamit.
Hintanſetzung, die, ſt. Verachtung, hátravetés, megvetés; ſt. Vernachläßigung, elmellőzés; Unterlaſſung, elmúlasztás.
Hinten, adv., hátul; ganz hinten im Hauſe, oda hátra, hinten im Buche, hátul a' könyvben; von hinten her, hátulról; hinten drein, utánna, a' hátamegett; hinten nach, végre, utóljára, utóbb.
Hinter, adv., d. i. hinten hin, rückwärts, hátra, hátul: praepos. mit Accus. auf die Frage, wohin? megé; z. B. hinter ſich, a' háta megé, p. o. tenni; m. Dat. auf die Frage wo? megett; z. B. hinter der Thür, az ajtó megett; hinter ſich haben, trop. elhagyni, meghaladni valakit; hinter ſich laſſen, trop. übertreffen, felyülmúlni, elhagyni valakit valami-

Digitized by Google

ben; phr. hinter dem Berge halten, d. i. verſchwiegen ſeyn, hallgató v. magába zárt lenni; oder verſchweigen, eltitkolni, elhallgatni valamit; er hat es hinter den Ohren, ravaszabb, eszesebb, v. több lakik benne, mint az ember gondolná; hinter das Licht führen, megcsalni.

Hinterachſe, die, hátulsó tengely.
Hinterbacke, die, alfel, alsó posa.
Hinterbein, das, hátulsó láb.
Hinterbleiben, hátra maradni, elmaradni.
Hinterbringen, eig. hátra vinni; ſt. benachrichtigen, hírül adni, hírt adni.
Hinterbringer, der, híradó.
Hinterbringung, die, híradás.
Hinterbug, der, horgasin.
Hintere, adj., der, die, das, a' hátulsó.
Hintere, der, segg, hatulj, alfel.
Hintereinander, der, egymásutan.
Hinterflügel, der, hátulsó szárny.
Hinterfuß, der, hátulsó láb.
Hintergang, der, hátulsó út.
Hintergebäude, das, hátulsó épület.
Hintergebirge, das, hátulsó hegy.
Hintergehen, d. i. hinterwärts gehen, hátra menni, hátulsó részébe menni p. o. a' háznak, kertnek; ſt. betrügen, megcsalni.
Hintergrund, der, hátulsó hely, zugoly; fenékszín, a' festésben.
Hinterhaar, das, hátulsó haj.
Hinterhalt, der, les, leshely; im Hinterhalte liegen, lesbe állani; die im Hinterhalte ſtehenden Truppen, lesben álló kdtonák; einen Hinterhalt machen, leselkedni.
Hinterhalten, visszatartóztatni, megtartóztatni, eltitkolni.
Hinterhand, die, marok.
Hinterhaupt, das, agy, fejbúb.
Hinterher, adv., hátulról; ſt. hernach, utób azután.
Hinterhof, der, hátulsó udvar.
Hinterkeule, die, far, farcsika.
Hinterlaſſen, hátra hagyni, maga után hagyni, p o. jószágot végrendelésben.
Hinterlaſſenſchaft, die, hagyomány, örökség, hátra maradt jószág.
Hinterlaſſung, die, hátra hagyás, testamentomban hagyás.
Hinterlauf, der, hátulsó láb.
Hinterliſt, die, ravaszság, leselkedés.
Hinterliſtig, adj., ravasz, csalárd, leselkedő; adv. ravaszúl, csalárdúl, leselkedve.
Hinterrad, das, hátulsó kerék.
Hinterrucks, adv. vissza, visszáról, hátul, hátúlról.
Hinterſaß, der, zseller.
Hinterſatz, der, hátulsó mondás; végtétel, végállítás.
Hinterſchleichen, jem., meplepni valakit hátúlról; ſich, hátra lopódzkodni.
Hinterſt, Hinterſte, adj., der, die, das, a' leghátúlsó.
Hinterſtellig, adj., hátra lévő; hinterſtellig machen, adossá tenni, p. o. a' számadásban valakit.
Hinterſtube, die, hátulsó szoba.
Hinterſtück, das, hátulsó rész, vagy darab.
Hintertheil, der, hátulsó rész.
Hinterthür, die, hátulsó ajtó.
Hintertreiben, akadályoztatni, hátráltatni, gátolni.
Hintertreibung, die, megakadályoztatás, hátraltatás, meggátolás.
Hintertviertel, das, hátulsó fertály.
Hinterwärts, adv. hátrafelé, hátra; von hinten her, hátulról.
Hinterziehen, hátra húzni; hátra költözni.
Hinterzimmer, das, hátulsó szoba.
Hinterzug, der, z. B. eines Heeres, tartaléksereg.
Hinthun, odatenni; ſt. weglegen, el-v. letenni, félretenni; ſt. verwenden, valamire fordítni; z. B. wo haſt du das Geld hingethan? hová tetted ezt a' pénzt? mire fordítottad?
Hintragen, oda vinni v. hordani.
Hintreffen, oda találni; eltalálni, megtalálni p. o. a' czélját; oda érni.
Hintreiben, oda hajtani.
Hintreten, z. B. an den Tiſch, oda menni p. o. az asztalhoz.
Hintritt, der, oda lépés v. menetel, közelítés; trop. der Tod, elköltözés, kimúlás, meghalás.
Hinüber, adv., által; in Compos.
Hinüberbringen, általvinni.
Hinüberfahren, általvinni kocsin v. hajón.
Hinüberfliegen, általrepülni.
Hinüberführen, általvezetni.
Hinübergehen, általmenni.
Hinüberkommen, általjönni.
Hinüberlaſſen, általeresztení.
Hinüberſchicken, általküldeni.
Hinüberſchiffen, általhajózni, általevezni.
Hinüberſchwimmen, oda által úszni.
Hinüberſetzen, általtenni; által vinni, p. o. a' folyóvizen, ée; ſich, által-

Digitized by Google

menni; ſt. hinübergehen, által menni, p. o. lovon; által ugrani.
Hinüberſeyn, trop. in Sicherheit ſeyn, z. B. ich bin ſchon hinüber, már által estem rajta, túl vagyok rajta.
Hinüberſpringen, általugrani.
Hinüberſteigen, általhágni vagy mászni, p. o. a' falon.
Hinübertragen, által vinni.
Hinüberwerfen, általvetni v. hajítni.
Hinüberzieben, oda által húzni; oda által költözni.
Hinum, adv., körül, p. o. járni, kocsival.
Hin und ber, adv., ide's tova, p. o. járni, járkálni; hier und da, imitt amott; hin und wieder, imide amoda.
Hinunter, adv. le, lefelé, innen oda le.
Hinuntergehen, lemenni.
Hinunterſchlingen, lenyelni.
Hinunterwärts, adv., lefelé.
Hinwärts, adv., arra felé.
Hinweg, der, oda vivő út, odavaló út, odamenetel.
Hinweg, adv. el, innen el; geh' hinweg! menj el innen! in Compos.
Hinwegblaſen, elfujni.
Hinweggehen, elmenni.
Hinweglaſſen, elereszteni.
Hinwegnehmen, elvenni.
Hinwegräumen, elszedni.
Hinwegraffen, elragadni; v. Krankheiten, megemészteni, elragadni.
Hinwegreißen, elszakasztani tőle.
Hinwegrollen, elhengergetni; elgördülni.
Hinwegſchießen, z. B. Wild, lelövöldözni; hirtelen elfutni, elsuhanni.
Hinwegſehen, másfelé v. félre nézni.
Hinwegſetzen, eltenni, félre-v. letenni; ſich über etwas hinwegſetzen, megvetni, fel sem venni valamit, nem gondolni vele.
Hinwegſeyn, távul lenni, oda lenni; über etwas hinwegſeyn, túl lenni valamin, nem gondolni vele.
Hinwegſeyn, das, távullétel.
Hinwegſtehlen, ſich, lopva elmenni, ellopózkodni.
Hinwegtragen, elvinni.
Hinwegwollen, el akarni menni.
Hinwegziehen, elhúzni onnan; elmenni, elébb állani, elköltözni.
Hinwehen, oda fújni.
Hinweiſen, útba v. oda igazítni, megmutatni az útat.
Hinwelken, elhervadni.
Hinwenden, oda fordítni; ſich, odafordúlni.
Hinwerfen, oda vetni, oda hajítni; ſt. wegwerfen, elvetni; flüchtig aufſchreiben, hinzeichnen, valamit futtában v. siettében röviden feljegyezni, felírni.
Hinwieder, hinwiederum, adv., ismét, újoglag, ellenben.
Hinwollen, d. i. gehen, oda akarni, t. i. menni.
Hinzählen, oda számlálni.
Hinziehen, oda húzni v. vonni; oda költözni.
Hinzielen, oda irányozni, oda czélozni.
Hinzu, adv., hozzá, oda.
Hinzubauen, hozzáépítni.
Hinzufließen, oda folyni hozzá v. belé.
Hinzufügen, hozzá tenni, adni; kapcsolni.
Hinzufügung, die, hozzátétel v. adás.
Hinzugehen, oda v. hozzá menni.
Hinzuſpringen, oda v. hozzá ugrani.
Hinzuzählen, hozzászámlálni.
Hippe, die, kis kasza, sarló.
Hirn, das, agyvelő.
Hirnbruch, der, agysérülés.
Hirnbrüten, das, eszeveszettség, bódúltság.
Hirnentzündung, die, agyvelőgyúladás.
Hirngeſpinſt, das, költemény.
Hirnhaut, die, agyhártya. agyvelőhártya.
Hirnkrankheit, die, agyvelősérülés.
Hirnlos, adj., agyatlan, ostoba, adv. ostobáúl
Hirnloſigkeit, die, ostobaság.
Hirnſchädel, der, kaponya.
Hirnſchale, die, idem.
Hirntoben, das, agybódúlás.
Hirnwunde, die, agykelés, agyvelőn esett seb.
Hirnwuth, die, agyvelő gyúladás és a' miatt való megtébolyodás.
Hirſch, der, szarvas.
Hirſchbock, der, hím v. bakszarvas.
Hirſchbrunſt, die, bakdühödés, szarvasbagzás.
Hirſchfährte, die, szarvas törés v. út.
Hirſchfänger, der, vadászkés.
Hirſchfell, das, szarvasbör.
Hirſchgeweih, das, szarvas czímer v. szarv.
Hirſchhaar, das, szarvas szőr.
Hirſchhaut, die, szarvas bőr.
Hirſchhorngeiſt, der, szarvasszarvpára v. szesz.
Hirſchhund, der, agár.
Hirſchjagd, die, szarvas vadászat.

Digitized by Google

Hirſchkäfer, der, szarvas bogár.
Hirſchkalb, das, szarvas borjú.
Hirſchkeule, die, szarvasczobák.
Hirſchklaue, die, szarvaskörröm.
Hirſchkolbe, die, gyenge szarva a' szarvasnak, szarvas buga.
Hirſchkuh, die, nőstény szarvas.
Hirſchlauf, der, Hirſchfuß, szarvasláb.
Hirſchleder, das, szarvasbőr.
Hirſchſchale, die, szarvaskörröm.
Hirſchſchwaden, szarvasfark.
Hirſchſchwamm, Hirſchtrüffel, der, szarvasgomba, porközepű pöfeteg.
Hirſchſchweiß, der, das iſt Blut, szarvasvér.
Hirſchwurz, die, emreke.
Hirſchziemen, die, szarvas hátulja.
Hirſchziemer, der, szarvas hátavége, a' szarvas hátulsó csipeje.
Hirſchzunge, die, szarvas nyelv; szarvasnyelfü, szarvasnyelfü bordalab.
Hirſe, die, köles.
Hirſenbrei, der, köleskása.
Hirſengras, das, muhár.
Hirſenkorn, das, kölesszem.
Hirt, der, pásztor, nyájpásztor, nyájőrző; vom großen Vieh, csordás, gulyás; vom kleinen Vieh, nyájpásztor, tehenész; von Ziegen, kecskepásztor; von Schafen, juhász, juhpásztor; v. Schweinen, disznópásztor, kanász, csürhés.
Hirtenamt, das, pásztori hivatal.
Hirtenbrief, der, pásztori levél, a' püspöknek pásztori levele.
Hirtenflöte, die, furulya.
Hirtengedicht, das, pásztori versezet.
Hirtengott, der, pásztoristen.
Hirtenhorn, das, pásztorkürt.
Hirtenhund, der, pásztori kutya, nyájeb, nyájőrzőeb.
Hirtenjunge Hirtenknabe, der, bojtár, p. o. gulyásbojtár, juhászbojtár, 's a' t.
Hirtenleben, das, pásztori élet.
Hirtenlied, das, pásztori dal.
Hirtenlohn, der, pásztorbér.
Hirtenlos, adj., pásztor nélkül való.
Hirtenmädchen, das, pásztorleány.
Hirtenpfeife, die, pásztori síp.
Hirtenſtab, der, pásztori bot.
Hirtenſtand, der, pásztori állapot.
Hirtentaſche, die, pásztori táska.
Hirtenvolk, das, pásztorkodó nép.
Hiſſen, ſt. aufziehen, felhúzni, felvonni.
Hiſtorie, die, Geſchichte, történet, história.
Hiſtorienmaler, der, történet v. história festő.
Hiſtorienſchreiber, der, história iró, történet jegyző.
Hiſtoriſch, adj., históriai; etwas hiſtoriſch vortragen, valamit históriai módon v. mint történetet előadni.
Hitzblaſe, Hitzblatter, die, felomlás, kihányás a' testen a' hőség miatt.
Hitze, die, hévség, p. o. a'napnak hévsege; Fieberhitze, forróság; trop. von lebhaften Begierden und Leidenſchaften, hevesség, felhevülés, az indúlatosságok hevessége; jugendliche Hitze, ifjúi hevesség; in Hitze gerathen, neki hevülni, felhevülni, felgerjedni; ſt. Zorn, harag, megindúlás; ſeine Hitze mäßigen, haragját mérsékelni; in der erſten Hitze, az első felgerjedésében v. hevében.
Hitzen, hevítni, felhevítni.
Hitzig, adj, Hitze verurſachend, forró, meleg, igen meleg, hevítő; hitzige Krankheiten, forró nyavalyák; das hitzige Fieber, forró hideglelés, forrázó hideg; hitzige Speiſen, Getränke, hevítő étkek, italok; Hitze habend, eig. forróságban lévő; trop. heves, tüzes, haragos, indúlatos; ein hitziger Jüngling, tüzes, heves ifjú; ein Pferd, tüzesvérü ló; adv. tüzesen, hevesen, forrón, mérgesen.
Hitzkopf, der, ein hitziges Temperament, heves, tüzes természet, heves természetű ember.
Hobel, der, gyalu.
Hobelbank, die, gyalulóasztal.
Hobeleiſen, das, gyaluvas.
Hobeln, gyalulni.
Hobelſpan, der, gyaluforgács, gyaluhulladek.
Hoch, hohe, hohes, adj., im Compar. höher, Superl. höchſter, -e, -es, magas, magassab, legmagassabb; hoher Thurm, magas torony; hoher Baum, magas v. nagy fa; hohes Meer, hohe See, tér tenger, széles tenger, a' parttol távol eső tenger; trop. von Farben, z. B. hohe Farben, eleven színek; von Tönen, klar, hell, fellengős, fennhangzó t. i. szó, hang; von der Breite, z. B. die Soldaten ſtehen drei Mann hoch, a' katonák három sorjával állanak; von der Zeit, z. B. es iſt hoch am Tage, már nagy idő van; hohes Alter, késő öregség; von Sachen, die das Gewöhnliche überſteigen, fő, főbb; die hohen Wiſſenſchaften, a' főbb tudo-

Digitized by Google

mányok; das ist mir zu hoch, az haladja az én értelmemet; vom Preise, drága, nagy p. o. ára; der Würde nach, für erhaben, vorzüglich, nagy, felemelkedett, jeles, pompás, fő; ein hoher Geist, hohe Denkungsart, nagy elme, felemelkedett gondolkozás; hoher Styl, fellengős írásmód; der hohe Adel, a' fő nemesség, fő rangú nemesség; die höchsten Ehrenstellen, a' legfőbb rangú hivatalok; die hohe Geistlichkeit, a' főbb papság; der Höchste, d. i. Gott, a' legfőbb valóság, az Isten; st. stolz, kevély, felfúvalkodott; adv. magasan, p. o. repülni; höher steigen, feljebb menni v. hágni; erhaben, fellengősen p. o. prédikálni; stolz, kevélyen; sehr, im hohen Grade, felettébb; theuer, drágán, p. o. venni; sehr hoch zu stehen kommen, sokba kerülni v. lenni; vom Range, z. B. höher steigen, feljebb menni v. lépni p. o. a' tisztségben; glänzend, pompásan fényesen; glücklich, szerencsésen, boldogúl; feyerlich, z. B. hoch und theuer schwören, szent hittel fogadni, szentül esküdni valamit; phr. sein Leben hoch bringen, késő vénséget érni; es hoch bringen in irgend einem Fache, sokra menni, sokat keresni; hoch anfangen, im Gesange, igen fenn kezdeni az éneket. In Compos.

Hochachtbar, adj., nagyra becsülendő, tiszteletre méltó.

Hochachten, nagyra becsülni, tisztelni.

Hochachtung, die, nagyra becsülés, tisztelet, tisztelés.

Hochachtungsvoll, adj., tisztelettel teljes.

Hochadelig, adj., főnemes, főrangú.

Hochaltar, der, fő v. nagy oltár.

Hochamt, das, nagy mise a' fő oltár előtt.

Hochansehnlich, adj., nagy tekintetű.

Hochbegabt, adj., nagy talentomú, v. eszű.

Hochbeinig, adj., magas lábú.

Hochgelobt, adj., igen érdemes.

Hochbekümmert, adj., felette szomorú.

Hochberühmt, adj., nayy hírű.

Hochbetagt, adj, igen v. nagyon éltes.

Hochbetrübt, adj., igen szomorú.

Hochbootsmann, der, hajós mester.

Hochbrüstig, adj., mejjes, domború v. magas mejjű.

Hochdeutsch, adj., felső Németországi; die hochdeutsche Mundart, a' felső Németországi beszédmód; adv. felső-országi módon, t. i. beszélni.

Hochdeutschmeister, der, a' német vitézi rend nagy mestere.

Hochdieselben, Titel für Grafen, oder höhere Staatsbeamten, nagyságod, méltóságod, nagysága, méltósága.

Hochedel, Hochedelgeboren, Hochedler, tekintetes, nemzetes Úr!

Hochehrwürdiger Herr, tisztelendő Úr! tiszteletes, nagy tiszteletű.

Hocherfahren, adj, nagy tapasztalású.

Hocherfreut, adj, igen megörvendeztetett.

Hocherhaben, adj., legfőbb; dem Stande nach, fő méltóságú; den Eigenschaften nach, dicső, felséges.

Hocherleuchtet, adj. nagy bölcseségű.

Hochfahrend, adj., kevély, dölyfös; adv. kevélyen.

Hochfeyerlich, adj., igen pompás.

Hochfliegend, adj., magassan repülő; fennyen járó, fenn héjjazó.

Hochfürstlich, adj., herczegi; Ihro hochfürstliche Durchlaucht! nagy méltóságú v. kegyelmes Herczeg!

Hochgebietender Herr, nagyságos, méltóságos Úr!

Hochgeborner, z. B. Graf, nagyságos, méltóságos.

Hochgedacht, adj., a' feljebb említett.

Hochgeehrt dem Amte nach, nagy érdelmű, tiszteletre méltó; als Titel, hochgeehrtester Herr, nagyra becsülendő Úr!

Hochgelahrt, adj., nagy tudományú; adv., nagy tudománnyal.

Hochgeneigt, adj, nagy kegyességű; adv. igen kegyesen, nagy kegyességgel.

Hochgericht, das, vesztőhely.

Hochgräflich, als Titel, Ihro hochgräflichen Gnaden, méltóságos v. nagyságos Gróf!

Hochgrun, adj., világos v. eleven zöld.

Hochheilig, adj., legszentebb; adv. szentül.

Hochherzig, adj., nemes lelkű, dicső, nemes szívű, nagy lelkű; adv. nemes lelküleg v. lelkű módon.

Hochherzigkeit, die, nemes szívűség, lelkűség.

Hoch kommen, sokba kerülni, drága lenni.

Hochländer, der, felföldi.

Hochland, das, felföld, hegyally.

Hochmeister, der, z. B. des deutschen Ordens, nagy Mestere a' Német Birodalmi Vitézi-Rendnek.

Digitized by Google

Hochmüthig, adj., kevély, dagályos; adv. kevélyen, dagályosan.
Hochmuth, der, kevélység, dagály, felfúvalkodottság.
Hochnöthig, adj., igen szükséges.
Hochnützlich, adj., igen hasznos; adv. igen hasznosan.
Hochpreislich, adj., igen dícséretes; adv. igen dícséretesen.
Hochroth, adj., eleven piros.
Hochschätzbar, adj., nagy becsü; als Titel, nagyra becsülendő Úr!
Hochschätzen, nagyra becsülni.
Hochschätzung, die, nagyra becsülés.
Hochschule, die, főoskola, anyaoskola.
Hochschwanger, adj., várandós.
Hochstämmig, adj., von einem Baume, magasderekú, t. i. fa.
Hochstift, das, püspökség.
Hochtönend, adj., fennhangú, fenhangzó.
Hochtrabend, adj., d. i. stolz, kevély, dölyfös; schwülstig, dagályos, pöffeszkedő; adv. kevélyen; dagályosan.
Hochverdient, adj., nagy érdemü.
Hochvermögend, adj., hatalmas, igen tehetős.
Hochverräther, der, felségsértő.
Hochverrath, der, felségsértés, felségsértő vétek v. bün.
Hochweg, der, csinált országút.
Hochweise, adj., igen bölcs; adv. igen bölcsen.
Hochwild, das, nagy vad.
Hochwohledel, adj, z. B. Hochwohledler Herr, tekintetes Úr!
Hochwohledelgeborn, adj., z. B. Hochwohledelgebornes Herr! nagyságos, méltóságos Úr!
Hochwürdig, adj., z. B. Hochwürdiger Herr! főtisztelendő Úr!
Hochwürdige, das, altári szentség.
Hochzeit, die, lakodalom, menyegző; Hochzeit halten, lakodalmat tartani; zur Hochzeit bitten, valakit lakodalomba hívni; den Tag zur Hochzeit fest setzen, a' menyegző napját meghatározni.
Hochzeitbett, das, menyegzői ágy.
Hochzeitbitter, der, vőfél, lakodalomba hívó, hívogató.
Hochzeiter, der, d. i. Bräutigam; vőlegény.
Hochzeiterinn, die, d. i. Braut, menyasszony, t. i. a' menyegző napján.
Hochzeitessen, das, lakodalmi étel v. vendégség.
Hochzeitfest, das, lakodalmi innap.
Hochzeitfeyer, die, lakodalom v. menyegző napja.
Hochzeitgast, der, lakodalmi vendég.
Hochzeitgedicht, das, menyegzői v. lakodalmi versezet v. versek.
Hochzeitgeschenk, das, menyegzői ajándék.
Hochzeitgott, az öszvekelés v. menyegző Istene (Hímen).
Hochzeitkleid, das, menyegzői ruha, lakodalmi köntös.
Hochzeitleute, die, lakodalmas nép.
Hochzeitlich, adj., menyegzői, lakodalmi; adv., menyegzői módon.
Hochzeitlied, das, menyegzői ének.
Hochzeitmahl, das, lakodalmi vendégség, lakodalom.
Hochzeitmutter, die, örömanya.
Hochzeitschmaus, der, lakodalmi vendégség.
Hochzeitschmuck, der, menyegzői ékesség.
Hochzeitstifter, der, házasságszerző.
Hochzeittag, der, lakodalom napja, násznap.
Hochzeitvater, der, örömapa.
Hochzuehrender, Hochzuverehrender Herr! nagy érdemü Úr.
Höchlich, adv., d. i. in hohem Grade, sehr, felette; igen, felettébb, p. o. örvendeni.
Höchst, adj., felette, nagyon.
Höchste, der, die, das, legmagasabb, legfelsőbb.
Höchstens, adv., legfeljebb.
Höchsterfreulich, adv., igen örvendetes.
Höchsterwünscht, adj., igen kívánatos, óhajtos.
Höchstverdient, adj., igen érdemes, nagy érdemü.
Höchstweise, adj., legbölcsebb.
Höfchen, das, udvarocska.
Höflich, adj., udvari, emberséges, nyájas, módos, manéros; adv. nyájasan, emberséggel, módosan, emberségesen, manérosan.
Höflichkeit, die, udvariság, emberség, nyájasság, módosság, manérosság; st. Gefälligkeit, szívesség.
Höflichkeitsbesuch, der, udvariságból való látógatás.
Höfling, der, udvari uracs, v. csapodár.

Höhe, die, magasság; z. B. der Berge, Bäume, a' hegy, a' fák magassága; die Höhe des Meeres, a' tenger mélysége; sich in die Höhe richten, felegyenesedni; in die Höhe steigen, magasra felmenni, mászni; in die Höhe, oda fel, magasan; aus der Höhe, onnét felyül; in die Höhe schießen, felmagzani, mint a' plánta; trop. magasság, fenség; die Höhe des Gesanges, az ének fennjárása; st. Anhöhe, magasság, magas hely, tető, domb, domborúság.

Höhenmesser, der, magasságmérő.

Höher, adj., der Länge nach, magasabb, feljebb álló; dem Geiste nach, felemelkedettebb; dem Orte nach, feljebbvaló, felsőbb; die Höhern, a' főbbek, a' főbb rangúak; dem Werthe nach, drágább; dem Tone nach, fentebbvaló, felsőbb, p. o. hang; adv. magasabban, feljebb.

Höhle, die, odú, üreg, p. o. a' fában; barlang, t. i. a' föld alatt.

Höhlen, kivésni, kifúrni, kilyukasztani.

Höhnen, gúnyolni, kigúnyolni, csúfolni, kicsúfolni.

Höhner, der, gúnyoló, kicsúfoló.

Höhnerei, die, kicsúfolás, kigúnyolás.

Höhnisch, adj., csúfolódó, gúnyolódó: adv. csúfolódva.

Höke, oder Höker, der, kúfáros, kiskalmár, félkézkalmár.

Höken, árulgatni.

Hökin, Hökerinn, die, kúfárné.

Hölle, die, pokol; trop. die Hölle auf Erden haben, kínos életet élni; der Ort hinterm Ofen, kuczkó, sut.

Höllenangst, die, pokolbéli kín.

Höllenbrand, der, pokolpozdorjája.

Höllenbraten, der, pokolra való.

Höllenfahrt, die, pokolba menetel.

Höllenfluß, der, pokolbeli folyóvíz.

Höllengöttinn, die, pokolkistenné (Proserpina).

Höllengott, der, Plútó, a' pegányoknál pokol istene.

Höllenhund, der, a' pokol őrebe.

Höllenmarter, Höllenpein, die, pokolbeli kín.

Höllenpforte, die, pokol kapuja.

Höllenreich, das, pokol.

Höllenschmerz, der, pokolbéli vagy kegyetlen fájdalom.

Höllenstein, der, pokolkő.

Höllisch, adj., pokolbéli; entsetzlich, rasend, rettenetes; adv. rettenetesen, izonyúan.

Hölzern, adj., fa, fábólvaló; trop. geschmacklos, idomtalan.

Hörbar, adj., hallható; adv. hallhatóképpen.

Hören, hallani; schwer hören, nehezen hallani; ich höre ihn singen, hallom, hogy énekel; laß hören, hadd halljam, v. hadd halljuk; das läßt sich hören, mondasz valamit, e' derék, ez tűrhetőbb v. ezt elébb helyben lehet hagyni; st. an- oder zuhören, hallgatni, meg- v. ráhallgatni; st. aufmerken, figyelmezni, ügyelni, meghallgatni, p. o. valaki kérését.

Hören, das, hallás, figyelmezés, hallgatás; Hören und Sehen vergeht mir, szemem szám elál belé.

Hörensagen, das, hallomás; er hats vom Hörensagen, hallomásból tudja.

Hörer, der, halló hallgató.

Hörnchen, das, szarvacska.

Hörnen, davon nur das Particip. gehörnt, szarvas.

Hörnern, adj., szaru, szaruból való.

Hörnerträger, der, szarvat viselő, megcsalatott férj.

Hörnertragend, adj., szarvas, szarvat hordozó.

Hörrohr, das, hallócső.

Hörsaal, der, hallgató palota v. hely.

Höschen, das, nadrágocska.

Hocke, Hucke, die, st. Bürde, tereh, terh, bútyor; st. Rücken, hát.

Hocken, Hucken, hátára venni 's vinni, hátán vinni; hátán ülni valakinek; kuksolni, legörbedni, legörnyedni.

Hocker, Höcker, der, st. Buckel, púp, hátpúp; st. Hügel, domb.

Hockerig, höckerig, adj., st. buckelig, púpos; st. uneben, darabos, göröngyös.

Hode, die, tök, szeméremtök.

Hodenbruch, der, tökösség, sérültség.

Hodenbrüchig, adj., tökös, sérült.

Hodensack, der, tökzacskó.

Hof, der, udvar, a' ház advara; trop. der Hof um den Mond, a' hold udvara; ein Haus nebst Hof und Grundstücken, telek, hajlék; der Sitz des Grundherrn, a' földes úraság háza v. udvara; der Sitz eines Fürsten, a' fejedelem palotája v. udvara; der kaiserliche Hof, a' császári udvar; am Hofe seyn, az udvarban lakni,

az udvarnál lenni, p. o. szolgálatban; daher auch die ganze fürstliche Familie, fejedelmi família, fejedelmi udvar, királyi família v. udvar; oft wird nur ein Fürst verstanden, z. B. vom Hofe Befehle erhalten, az udvartól v. a' fejedelemtől parancsolatot venni, jemanden den Hof machen, kötelességből udvarolni valakinek.

Hof-Advocat, der, udvari ügyfolytató v. prókátor.

Hof-Agent, der, udvari ágens v. ügyviselő.

Hofamt, das, udvari tisztség v. hivatal.

Hofarbeit, die, udvari munka.

Hofarzt, der, udvari orvos.

Hofbäcker, der, udvari kenyérsütő v. zsemlyesütő.

Hofbarbier, der, udvari borbély.

Hofbeamte, der, udvari tiszt.

Hofbediente, der, udvari inas v. szolga.

Hofbedienung, die, udvari szolgálat.

Hofböttcher, der, udvari pintér.

Hofbrauch, der, udvari szokás.

Hofburg, die, fejedelmi palota, királyi udvar.

Hof-Cabale, die, az udvari emberek titkos mesterkedéseik.

Hof-Capellan, der, udvari kápelán.

Hof-Capelle, die, udvari kápolna; die Hofmusici, udvari muzsikakar v. muzsikálók.

Hofcasse, die, udvari kassza.

Hofcavalier, der, udvari gavalér.

Hof-Ceremoniel, das, udvari szertartás.

Hof-Charge, (sárzse) die, udvari tisztség.

Hof-Chirurgus, der, udvari seborvos

Hofdame, die, udvari dáma.

Hofdichter, die, udvari poéta v. versíró.

Hofdienst, der, udvari szolgálat.

Hoffärtig, adj., kevély; adv. kevélyen.

Hoffart, die, kevélység, felfúvalkodottság.

Hoffen, reményleni, reménységgel v. reménységben lenni; auf Gott hoffen, az Istenben bízni, reménységét Istenben vetni.

Hoffen, das, reménylés, reménység.

Hoffentlich, adv., reménylhetőképpen, reménységem szerent, a' mint reménylem.

Hoffiscal, der, udvari fiskális.

Hoffnung, die, remény, reménység.

Hoffnungslos, adj., reménységtelen, reménységtől megfosztatott, kétségbe esett; adv. reménység nélkül.

Hoffnungslosigkeit, die, kétségbeesés, kétséggel küszködés.

Hoffnungsvoll, adj., reménységgel v. reménnyel teljes; nagy reménységű; adv. teljes reménységgel.

Hoffreund, der, színes barát.

Hofgarten, der, udvari kert.

Hofgärtner, der, udvari kertész.

Hofgericht, das, udvari itélőszék.

Hofgesinde, das, udvari szolgák v. cselédek.

Hofgunst, die, udvari kegyelem v. pártfogás.

Hofiren, csapodárkodni.

Hofjäger, der, udvari vadász.

Hofjägermeister, der, udvari vadászmester.

Hofjunker, der, udvarban szolgáló úrfi.

Hofjuwelier, der, udvari drágakömüves

Hofkammer, die, udvari kamara.

Hofkanzlei, die, udvari kanczellária.

Hofkanzler, der, udvari kanczellár.

Hofkirche, die, udvari templom.

Hofkoch, der, udvari szakács.

Hofkriegsrath, der, udvari haditanácsos; das ganze Collegium: udvari haditanács.

Hoflager, das, udvari lakhely.

Hoflakei, der, udvari főinas.

Hofleben, das, udvari élet.

Hofleute, die, udvari emberek.

Hof-Livree, die, udvari inasöltözet.

Hofmännisch, adj., udvari emberhez illő.

Hoffmäßig, adj., udvari, udvarhoz illő; adv. udvari módon.

Hofmanier, die, udvari módosság, manér.

Hofmann, der, udvari szolga, tiszt, udvari ember; nyájas udvari ember, színes ember.

Hof-Marschall, der, udvari főtiszttartó.

Hofmedicus, der, udvari orvos.

Hofmeier, der, majorgazda, majoros.

Hofmeister, der, udvari mester; st. Haushofmeister, házimester, házigondviselő; st. Erzieher, Hauslehrer, udvari tanító, nevelő, házi nevelő.

Hofmeisterinn, die, Lehrerinn, nevelő asszony v. leány.

Digitized by Google

Hofmeistern, erziehen, házi nevelő lenni; st. tadeln, inteni, feddeni, dorgálni.
Hofmetzger, der, udvari mészáros.
Hofnarr, der, udvari bolond.
Hof-Poet, der, udvari poéta vagy versköltő.
Hofpostamt, das, udvari póstahivatal.
Hofprediger, der, udvari prédikátor v. pap.
Hofrath, der, udvari tanácsos; das ganze Collegium, udvari tanács.
Hofrichter, der, Präsident des Hofgerichtes, udvari itélőmester, az udvari törvényszék elölülője; Gutsverwalter, tiszttartó.
Hofschatzmeister, der, udvari kincstartó.
Hofschranz, der, udvari csapodár.
Hof-Secretär, der, udvari titoknak.
Hofsitte, die, udvari szokás.
Hofsprache, die, udvari nyelv; csapodár beszéd.
Hofstaat, der, udvari pompa; die Hofbedienten, udvari tisztek és cselédek.
Hofstatt, die, fejedelmi lakó város v. lakhely.
Hofstelle, die, főtisztség.
Hoftrauer, die, udvari gyász.
Hofzeitung, die, udvari újság.
Hohe, das, magas, magasság.
Hoheit, die, st. Erhabenheit, magasság; hoher Stand, fő rend, fő méltóság; Landeshoheit, felsőség, főhatalom, hatalmasság; als Titel, z. B. Ew. königliche Hoheit, Királyi Herczegséged.
Hoheitsrecht, das, felső hatalmassági juss.
Hohelied, das, énekek éneke.
Hohepriester, der, főpap.
Hohl, adj., üres, odvas, p. o. fogak, kivájott; hohl machen, kivájni, kifúrni 's a' t. hohler Weg, mély út, p. o. a' hegy között; v. Tönen, rezgő, tompa, síket, t. i. szó, hang; die hohle Hand, marok.
Hohlader, die, ürült vérér.
Hohläugig, adj., béesett szemű.
Hohlbackig, adj., béesett orczájú, sovány.
Hohlbohrer, der, céfúró, c végű fúró.
Hohleisen, das, kerekvéső.
Hohlglas, das, mélyoldalú üveg.
Hohlkehle, die, rovátk.
Hohlkreisel, der, búgó csiga.
Hohlkugel, die, üres golyóbis.
Hohlspiegel, der, kivölgyelt tükör.
Hohlziegel, der, csatornás cserép zsindely.
Hohn, der, st. Schande, Schimpf, gyalázat, szégyen; st. Spott= csúfság, csúf; einem Hohn sprechen, valakiből csúfot űzni.
Hohngelächter, das, kikaczagás, gúnyoló kinevetés.
Hohnlachen, Hohnlächeln, kinevetni gúnyolva.
Hohnlachen, Hohnlächeln, das, gúnyoló kinevetés.
Hohnsprechen, csúfolni, gúnyolni.
Hohnsprecher, der, csúfolódó, gúnyolódó.
Hold, adj., gewogen, kedvező, jóakaró, nyájas; angenehm, kedves, kellemes, kellemetes; st. lieb, kedves, édes.
Holdinn, die, szeretője, kedvese valakinek t. i. leány.
Holdselig, adj., st. freundlich, nyájas, barátságos; st. angenehm, kellemes, kedves.
Holdseligkeit, die, nyájasság, barátságosság; kedvesség, kellemetesség.
Holen, hozni, elhozni, előhozni; geschieht es, a) rufend, előhívni, magához hívni; b) führend, elhívni, p. o. az orvost; c) fahrend, elhozni, p. o. kocsin; Athem holen, lehelleni, lélekzetet venni.
Holfter, (Halfter), die, z. B. für Pistolen, pisztolytok.
Holla! hallod é; st. still, hó, lassan.
Holländer, der, Hollandus, Belga.
Holländisch, adj., Hollandiai, Belgaországi.
Holland, das, Hollandia, Belga ország.
Holler, der, gyepű bodza, fái bodza.
Hollerbeere, die, bodzabogyó.
Hollerblüthe, die, bodzavirág.
Hollersaft, der, bodza nedv.
Hollerthee, der, bodzavirágthea v. herbathé.
Holm, der, d. i. Joch, z. B. an der Brücke, kapocsfa; st. Schiffswerfte, hajó építőhely a' víz parton; st Hügel, halom; st. Insel, sziget.
Holper, der, göröngy, rög.
Holperig, adj., göröngyös, rögös, darabos; zökögős p o. út; trop. eine holperige Rede, darabos v. sántikáló beszéd.
Holunder, der, Holder, s. Holler.

Digitized by Google

Holz, das, pl. die Hölzer, fa; ein Stück Holz, egy darab fa; Wald, erdő, liget; trop. von dummen Menschen, mint egy darab fa.
Holzapfel, der, vadalma.
Holzarbeiter, der, fából dolgozó p. o. asztalos.
Holzart, die, fa neme.
Holzartig, adj., fa nemű.
Holzasche, die, fahamu.
Holzbirne, die, vadkörtvély, vaczkor.
Holzbirnbaum, der, vadkörtvélyfa.
Holzbock, der, fabak, bakállás, (fából); ein Käfer, czinczinbogár.
Holzboden, der, fatartó, p. o. padlás; fatermő jó föld.
Holzbohrer, der, furdancs, (bogár).
Holzdieb, der, falopó, fatolvaj.
Holzdrechsler, der, faesztergályos.
Holzersparniß, die, fából való gazdálkodás.
Holzfäule, die, Holzfäulniß, farevesség, v. redvesség, fa redvesedés, farothadás.
Holzfeile, die, ráspoly.
Holzfeuer, das, fatűz.
Holzfloß, der, pl. Holzflöße, die, talphajó, szálhajó, tutaj.
Holzfrei, adj., fával szabad.
Holzfuhre, die, favivés, fahordás, egy szekér fa.
Holzgefälle, die, favám: fáértvaló adó.
Holzgeld, das, fabér, fapénz, fáértvaló pénz.
Holzgerechtigkeit, die, erdőjuss.
Holzgericht, das, erdőt illető törvényszék.
Holzgraf, der, erdőbíró.
Holzhacker, der, favágó.
Holzhäher, der, szajkó, hajhó, zajgó.
Holzhändler, der, faárúló, fa vagy fávalkereskedő, faáros.
Holzhandel, der, fávalkereskedés, faárosság, faárúlás.
Holzhase, der, erdei nyúl.
Holzhaufen, der, farakás.
Holzhof, der, faudvar.
Holzicht, adj., fanemű, fához hasonló.
Holzig, adj., fás, fábólvaló: adv. fásan.
Holzkäfer, der, favágó cserebüly.
Holzkammer, die, fatartó kamara.
Holzkauf, der, favásárlás, favétel.
Holzkohle, die, faszén.
Holzleger, der, farakó.
Holzlerche, die, erdei pacsirta.
Holzlese, die, faszedés.
Holzmaaß, das, famérték.
Holzmangel, der, fa szűke.
Holzmann, der, faáros, faárúló.
Holzmark, das, erdőmegye.
Holzmarkt, der, fapiacz, faárúlo piacz; favásár, favásárlás.
Holzmast, der, erdőn hízlalás.
Holzmehl, das, fapor, farev.
Holzmeise, die, erdei czinke.
Holzmesser, der, famérő.
Holznutzung, die, fázás v. szabad fahordás az erdőről.
Holzordnung, die, erdőrend.
Holzplatz, der, fatartóhely.
Holzraspel, die, ráspoly.
Holzrechnung, die, fárólvaló számadás.
Holzsamen, der, famag.
Holzscheit, das, hasábfa.
Holzschiff, das, fáshajó.
Holzschlägel, der, sulyok, kotis.
Holzschläger, der, favágó, t. i. az erdőn.
Holzschlag, der, favágás az erdőn v. az erdőből.
Holzschneider, der, fametsző.
Holzschnitt, der, fametszés.
Holzschoppen, Holzschupfen, der, faszin.
Holzschuh, der, faczipő.
Holzsetzer, der, farakó.
Holzspan, der, forgács, szilánk.
Holzsperling, der, erdei veréb.
Holzstoß, der, Holzhaufen, rakás fa, farakás testégő rakásfa.
Holzstall, der, fatartó.
Holzstätte, die, fatartóhely; fapiacz.
Holztag, der, fahordó nap.
Holztaube, die, vadgalamb.
Holztaxe, die, fataksa, favám.
Holztheuerung, die, a' fa drágasága.
Holztrage, die, fahordó eszköz.
Holzung, die, fázás, fahordás az erdőből, faszedegetés; st. Waldung, erdő, erdőség.
Holzverbrauch, der, faemésztés, p. o. feldolgozás v. tüzelés által.
Holzverkauf, der, faeladás.
Holzvorrath, der, rakáson lévő kész fa, p. o. valami végre, favagyon.
Holzwaare, die, fából készült portéka.
Holzwagen, der, fás szekér.
Holzweg, der, erdei ut.
Holzweide, die, erdei legelő.
Holzwerk, das, famív, famunka.
Holzwespe, die, fürészbogár.
Holzwurm, der Todtenuhr, kopogó termesz.
Holzzehent, der, fa dézma.
Holzzeit, die, fahordás ideje.
Holzzettel, der, fapalét, fapaléta.

Digitized by Google

Honig, der, méz; Honig ſchneiden, mézet metszeni, kiszedni a' mézet.
Honigapfel, der, mézalma.
Honigartig, adj., mézizű, méznemű.
Honigbär, der, méhészmedve.
Honigbau, der, mézcsinálás v. hordás, mézgyüjtés; méztenyésztetés
Honigbauer, der, mézesgazda, méhészgazda.
Honigbehältniß, das, méhtartó.
Honigbiene, die, mézhordó — mézgyüjtő v. dolgos méh.
Honigbirne, die, mézeskörtvély.
Honigblume, die, mézes virág.
Honigernte, die, mézszüret.
Honigfarbe, die, mézszín.
Honigfladen, der, mézes kalács v. lepény.
Honigflecken, der, z. B. auf der Haut, mézforma kiütés, p. o. a' bőrön.
Honiggefäß, das, an den Blumen, mézpilis, mézták.
Honiggelb, adj., mézszínű.
Honiggeſchmack, der, méziz.
Honiggras, das, czirok.
Honigkelch, der, méztartó, a' virágban.
Honigklee, der, baltaczim v. virág.
Honigkuchen, der, mézes lepény v. pogácsa
Honigmonat, der, mézgyüjtés hava; május v. pünkösd hava.
Honigreich, adj., mézzel bővelkedő, mézes, bőmézű, mézzel gazdag.
Honigſauger, der, virágmadár.
Honigſcheibe, die, lép, lépesméz.
Honigſchnitte, die, mézzel békent szelet kenyér.
Honigſeim, der, színméz.
Honigſüß, adj., méz édességű.
Honigtafel, die, lépesméz.
Honigthau, der, mézharmat.
Honigwaſſer, das, mézes víz.
Honigzehent, der, méztized.
Honigzelle, die, léplyuk.
Honigzins, der, mézvám, mézadó.
Honorar, das, für Lehrer, fáradozás jutalma; für Schriftſteller, a' szerző jutalma, szerzői jutalom.
Honoratioren, die, előkelőbb v. tekintetesebb férjfiak, feljebbrangúak.
Hopfen, der, komló.
Hopfenbau, der, komlótermesztés.
Hopfenfächſer, der, komlótő, komlócsemete.
Hopfgarten, der, komlóskert.
Hopfenranke, die, komlóvessző.
Hopfenſpargel, der, komlójövés.
Hopfenſtange, die, komlókaró
Horchen, hallgatódzni, fülelni, hallgatózni p. o. az ajtón: figyelmezni, hallgatni valamire.
Horchen, das, hallgatózás, fülelés.
Horcher, der, hallgatozó.
Horde, die, ſt ein Haufe, von vielen Menſchen, z. B. Tartaren, csorda Tatárok, egy csorda Tatárság; sereg; ſt. Hürde, cserény.
Horizont, der, látás határa, láthatár, szemhatár; vizerány.
Horizontal, adj., wagerecht, vízerányos; adv. vízerányosan.
Horizontalfläche, die, vízeranyos lap v. térség.
Horizontallinie, die, vizerányos linea v. húzás.
Horn, das, szarv, állat szarva, türök; trop. Hörner tragen, d. i. eine ungetreue Frau haben, hitetlen feleségétől megcsallattatni; die Hörner des Mondes, a' hold szarvai; ein muſik. Inſtrument, kürt; das Horn blaſen, kürtölni; trop. mit jem. in ein Horn blaſen, egyet érteni valakivel valami dologban, egy akaraton lenni valakivel, egy húron pendülni, alles Hornartige, szaru, szarubúl való; jede Hervorragung, szárva valaminek; das Horn des Ueberfluſſes, a' böségszaruja.
Hornähnlich, adj., szaru formájú.
Hornarbeiter, der, szaru míves.
Hornartig, adj., szarunem, szarvnemű.
Hornbläſer, der, kürtös, kürtölő.
Horndrechsler, der, szaruesztergályos.
Hornerz, das, szaruércz.
Horneule, die, füles bogoly.
Hornfarbe, die, szaruszín.
Hornfarben, adj., szaruszínű.
Hornfeile, die, szaruráspoly.
Hornfiſch, der, hegyes orrú csuka.
Hornhaut, die, szaruhártya, p. o. a' szemben.
Hornig, adj., szaru forma; szarubólvaló.
Horniß, die, lódarázs.
Hornkirſche, die, som.
Hornkraut, das, tyúkhúr.
Hornraſpel, die, szaruráspoly.
Hornroſe, die, csipkerózsa.
Hornſamen, der, szarvasgyümölcsfű.
Hornſchlange, die, szarvaskigyó.
Hornſchnecke, die, kürtcsiga.
Hornſtein, der, szarukő.
Horntragend, adj., szarvas.
Hornung, der, Böjtelőhava; Februarius.

Hornvieh, das, szarvas marha.
Hornwerk, das, várszáncz szarva.
Horſt, die, oder der Horſt, das Dickicht im Walde, bozót, bozótoshely; das Neſt eines Raubvogels, ragadó madár fészke.
Horſten, niſten, von Raubvögeln, fészket rakni, fészkelni.
Hort, der, d. i. Fels, köszikla, köszál; trop védelem.
Hoſe, die, z. B. zur Butter, d. i. ein längliches Faß, vajas köcsög; 2) nadrág; die Frau hat die Hoſe an, az asszony uralkodik; eine Unterhoſe, gatya; Meerhoſe, örvényemelkedés; Waſſerhoſe, forgószeles felhőszakadás.
Hoſenband, das, nadrágkötő.
Hoſenbandſaum, der, gatyakorcz.
Hoſenbund, der, nadrágövedző.
Hoſenklape, die, nadrágellenző.
Hoſenknopf, der, nadraggomb.
Hoſenſchnalle, die, nadrágcsat.
Hoſentaſche, die, nadrágzseb.
Hoſenträger, der, nadrágtartó.
Hoſenriem, der, nadrágszíj
Hoſpital, das, jövevények fogadóháza, v. ispotályja; für Arme, szegények ápolgató háza; für Kranke, korház, betegek háza; für Fremde, idegenek ápolgatóháza.
Hoſpitalpfleger, der, ispotály gondviselő.
Hoſpodar, der, d. i. Fürſt, z. B. in der Wallachei, Moldau, fejedelem, t. i. Oláhországban, Moldáviában.
Hoſtie, die, oder Oblate, ostya, szentelt ostya.
Hoſtilität, die, ellenségeskedés.
Hub, der, d. i. die Hebung, emelet, emelés, felemelés; was ausgehoben wird, das Beſte unter mehrern Dingen einer Art, virágja, java, szépe valaminek.
Hudelei, die, nachläßige Arbeit, hánytvetett munka; ſt. Racherei, Plage, veszödtség, baj; ſt. Neckerei, herczehurczálás, ingerkedés.
Hudeln, veszödni, bajlódni; ingerkedni valakivel, herczehurczálni valakit; imígy amúgy dolgozni, elhányni vetni a' munkát.
Hudler, der, ingerkedő, herczehurczoló; imígy amúgy dolgozó; oder ſt. Pfuſcher, himpellér, kontár.
Huf, der, köröm; geſpaltener Huf, hasadt köröm, csürök; ungeſpaltener Huf, merő köröm.
Hufe, die, eine in verſchiedenen Gegenden verſchiedene Anzahl Aecker, mintegy harmincz hód szántóföld v. telek.
Hufeiſen, das, patkó; es dem Pferde auflegen, meppatkolni a' lovat.
Hufengeld, das, szántóföld vám.
Hufnagel, der, patkószég.
Hufſchmied, der, patkoló kovács.
Hufſchlag, der, lópatkolás; lónyom; vízparti út.
Hugenotte, der, Hugonotta, így nevezték eleinte Francziaországban a' protestansokat.
Huhn, das, pl. die Hühner, tyúk, t. i. kakas, tyúk együtt; junge Hühner, csirkék, csibék.
Hui, oder huj! Interj. nosza, nosza rajta; in einem Huj, egy szempillantásban, egyszerre.
Hübel, der, ſt. Hügel, domb, halom; am Leibe, púp, domborodás t. i. a' testen.
Hübſch, adj., ſt. ſchön, szép, kellemetes; ſt. artig, fein, csínos, ékes, takaros; ſt. gut, jó, derék; ſt. vortrefflich, jeles; f. ziemlich viel, z. B. ein hübſches Vermögen, Geld haben, szép vagyonnal, szép v. sok pénzzel bírni; adv. takarosan, jelesen, szépen, kellemetesen.
Hüfner, Hüfener, der, harmincz hód földes paraszt; szántóvető.
Hüftbein, das, Hüftknochen, der, csipőcsont.
Hüfte, die, csipő.
Hüftenlahm, adj., tört csipejű, csipőre sánta.
Hüftverrenkung, die, a' csipő kiforduláſa.
Hüftweh, das, csipőfájás, farzsába.
Hügel, der, halom, domb; am Leibe, bibircsó a' testen, púp, domborodás.
Hügelchen, das, halmocska.
Hügelicht, adj, halom forma.
Hügelig, adj., halmos, dombos.
Hühnchen, das, csirke, csibe.
Hühneraar, der, kánya.
Hühnerauge, das, tyúkszem.
Hühnerdiß, der, Pflanzen, hizovány; tyúkhúr; apró len; mezei tyúkszemű; sikcsillag.
Hühnerbraten, der, sült tyúk.
Hühnerbrühe, die, tyúkhúslév.
Hühnerdarm, der, tyúknak belső része, tyúkbél; Vogelkraut, gyenge lúdhúr, tikhúr.

Digitized by Google

Hühnerdieb, der, tyúktolvaj, tyúkzsivány, tyúklopó.
Hühnerei, das, tyúktojás, tikmony.
Hühnerfeder, die, tyúktoll.
Hühnerfleisch, das, tyúkhús.
Hühnergeyer, der, csirkészö kánya v. héjja.
Hühnerhändler, der, tyúkkal kereskedö, tyúkász, tikász.
Hühnerhandel, der, tyúkkal kereskedés, tyúkászkodás.
Hühnerhaus, das, tyúkól, tyúkrekesz, tikól.
Hühnerhund, der, foglyász kutya.
Hühnerklee, der, kakukfü.
Hühnerkohl, der, idem.
Hühnerkorb, der, tyúkkosár.
Hühnerlaus, die, tyúktetü.
Hühnerleiter, die, tyúkülö.
Hühnermann, der, tyúkász, tikász.
Hühnermist, der, tyúkganéj.
Hühnernest, das, tyúkfészek.
Hühnernetz, das, Hühnergarn, fogolyháló.
Hühnerstall, der, tyúkól.
Hühnerstange, die, tyúkülö.
Hühnersteige, die, tyúkülö; tyúkól.
Hühnerweh, das, pip, nyavalya.
Hühnerzehent, der, tyúkdézma.
Hühnerzins, der, tyúkadó.
Hühnerzucht, die, baromfitartás.
Hülfbegierig, adj., segítni kivánó.
Hülfe, die, ſt. Beiſtand, segedelem, segítség; thätige Hülfe, munkás segedelem; Hülfe leiſten, segítni, segítségre lenni, segedelmet nyújtani; zu Hülfe kommen, segítségre jönni; zu Hülfe ſchicken, segítségére küldeni; mit Gottes Hülfe, Isten segedelmével; gerichtliche Hülfe, törvényes oltalom, v. segedelem, védelem, gyámol.
Hülflich, adj., segítö; hülfliche Hand leiſten, segítö kezet nyújtani.
Hülfleiſtung, die, segedelemnyújtás, segítség, gyámolítás.
Hülflos, adj., segedelem v. segítség nélkül való, gyámoltalan.
Hülfloſigkeit, die, gyámoltalanság, gyámoltalan állapot.
Hülfreich, adj, segítségre kész; hülfreiche Hand leiſten, segítö kezet nyújtani, kész szívvel segítni.
Hülfsarmee, die, segítö sereg.
Hülfsbedürftig, adj., gyámoltalan, segítség nélkül szükölködö.
Hülfsbrief, der, segítö levél.
Hülfsbuch, das, segítö könyv.
Hülfs-Caſſe, die, segítö pénztár.
Hülfsgeld, das, segítö pénz.
Hülfsheer, das, segítö sereg.
Hülfsmacht, die, szövetséges segítség v. segítö sereg.
Hülfsmittel, das, zu etwas, segítö eszköz, segedelem; gegen Krankheiten, orvosság, gyógyítószer.
Hülfsquelle, die, segítség kútfeje, segedelem forrása.
Hülfsſteuer, die, segedelem adó.
Hülfstruppen, die, segítö seregek.
Hülfswiſſenſchaft, die, segédtudomány.
Hülfswort, -Zeitwort, das, segítöige (verbum auxiliare).
Hülfszahl, die, segítö szám.
Hülle, die, fedél, fedezet, boríték; die Hülle und Fülle haben, a) élelmének 's ruházatjának lenni: b) bövíben lenni valaminek, p. o. pénznek.
Hüllen, fedni, befedni, bétakarni, elrejteni; in etwas hüllen, valamibe rejteni v. takarni.
Hülschen, das, vetemény tüszöczke.
Hülſe, die, bei Erbſen ꝛc. hüvely, tok; beim Getreide, polyva, erdö; bei Weinbeeren, szölöszem héjja; bei Nüſſen, dióhéjja.
Hülſen, ſich, hüvelyesedni, hüvelyéből kifejteni.
Hülſenartig, adj., hüvelynemü.
Hülſenfrucht, die, hüvelyes vetemény.
Hülſig, adj., hüvelyes, héjjas.
Hümpeln, hímpellérkedni, kontárkodni.
Hümpler, der, hímpellér, kontár.
Hündchen, das, kutyácska, ebecske.
Hündinn, die, szuka eb v. kutya.
Hündiſch, adj., kutyái; ebi; adv. kutya módra.
Hüpfen, ugrálni.
Hüpfen, das, ugrálás.
Hürde, die, cserény, aszaló.
Hütchen, das, kalapocska.
Hüten, örizni, örzeni valamit; das Haus hüten, a' házat örizni az az otthon lenni; das Bett hüten, az ágyat örizni, az az, az ágyban heverni, betegeskedni; ſich hüten, örizkedni, óni magát, vigyázni magára; hüte dich, vigyázz, örizkedj; Vieh weiden, legeltetni p. o. a' nyájat.
Hüten, das, örizés, örzés.
Hüter, der, örzö, ör, pásztor, csösz.
Hüterlohn, der, örzésbér.
Hüttchen, das, kunyhócska.
Hütte, die, kunyhó, kalyiba; ſt. Werk-

Digitized by Google

ſtätte, műhely; ſ. Glashütte, Schmelzhütte.
Hüttenarbeiter, der, hutás, hutákban dolgozó.
Hüttenkrätze, die, bányászi tüdő gyúladás.
Hüttenmeiſter, der, hutamester.
Hüttenrauch, der, kunyhófüst.
Huld, die, kedvezés, jóakarat, kegyesség, kegyes hajlandóság valakihez; jemandes Huld erwerben, valaki jó akaratját v. kedvét megnyerni.
Huldgöttinn, die, Grazie, kegyisten, Grácia.
Huldigen, jemanden, hódolni, hűségre esküdni; ſich huldigen laſſen, z. B. von ſeinen Unterthanen, elfogadni a' hódolást; ſt. unterthänig ſeyn, engedelmeskedni valakinek.
Huldigung, die, hódolás, hűség ajánlás, hűségesküvés.
Huldigungseid, der, hódoláskori esküvés, hűségesküvés.
Huldreich, adj., kegyes, kegyelmes; adv. kegyesen, kegyelmesen.
Hummel, der, Erdhummel, poszméh; Grashummel, mohos méh.
Hummen, ümmögni, hüngetni.
Hummer, der, Humber, ein Seekrebs, tengeri rák.
Humpe, die, der Humpen, Trinkgeſchirr, ivó kanta, nagy korsó, kupa.
Humpeln, tántorogni, biczegni.
Hund, der, kutya, eb; ein junger Hund, kölyök kutya.
Hundearbeit, die, átkozott munka.
Hundefell, das, kutyabör.
Hundefett, das, kutyazsír, ebhájj.
Hundefleiſch, das, kutya hús.
Hundegeld, das, csúfpénz, kevés pénz; csekély jutalom.
Hundegeſchlecht, das, kutyanem, ebnem.
Hundejunge, der, kutyapeczér; semmirevaló, gazember.
Hundehaar, das, ebszőr.
Hundert, adj., száz, százan; zu Hundert, százanként, százával; es waren ihrer Hundert, százan voltak; Hundert pro. Cent, még meg annyi.
Hundert, das, száz, száza valaminek; nach Hunderten eintheilen, százanként felosztani.
Hunderterlei, adv., százféle; ſt. vielerlei, igen sokféle, száz meg százféle.
Hundertfach, hundertfältig, adj., százszoros; adv. százszorosan.
Hundertjährig, adj., százesztendei; száz esztendős.
Hundertmal, adv., százszor.
Hundertmalig, adv., százszori.
Hundertſte, der, die, das, századik.
Hunderttauſend, százezer.
Hundertweiſe, adv., százanként.
Hundeſcheu, adj., kutyáktól félő.
Hundsaffe, der, ebfejű majom.
Hundsbeere, die veresgyűrű bogyó.
Hundsbiß, der, kutyaharapás.
Hundsfötterei, die, gazság, gonoszság.
Hundsföttiſch, adj., gonosz, álnok; adv. gazul, gonoszúl.
Hundsfott, der, hunczfut, gazember.
Hundsigel, der, kutya süldisznó.
Hundstag, der, kánikulai nap, hévnap.
Hundswuth, die, kutya megveszése.
Hundszahn, der, kutyafog; ſt. Spitzzahn, szemfog.
Hunger, der, éhség, éhezés; Hunger haben, éhezni, megéhezni; ich habe Hunger, ehetném; ſt. Hungersnoth, éhség; ſt. Begierde nach etwas, nagy kívánság, szomjúság, rendkívűl való vágyás valamire, éhezése valaminek.
Hunger-Cur, die, koplalással való orvoslás; die Hunger-Cur brauchen, kiéhezni a' betegséget.
Hungerig, adj., ehes, éhező; trop. begierig nach etwas, valamire nagyon vágyó, valamit szomjúhozó.
Hungern, éhezni, kívánni az ételt; ſich der Speiſen enthalten, megtartóztatni magát az evéstől, koplalni; trop. begierig nach etwas ſeyn, nagyon kivanni v. szomjúhozni valamit.
Hungersnoth, die, éhség.
Hungertod, der, éhelhalás.
Hure, die, kurva; szajha.
Huren, kurválkodni, paráználkodni.
Hurenhaus, das, bordélyház.
Hurenjäger, Hurer, der, lator.
Hurenkind, das, fattyú gyermek.
Hurenleben, das, elvetemedett parázna élet.
Hurenwirth, der, bordélytartó.
Hurerei, die, latorkodás, kurválkodás.
Hureriſch, adj., fajtalan buja, parázna; adv. fajtalankodva, paráznáúl.
Hurtig, adj., gyors, serény, virgoncz; adv. gyorsan, serényen, virgoncsan.
Hurtigkeit, die, gyorsaság, virgonczság, serénység.
Huſar, der, huszár.
Huſarenpferd, das, huszárlova.
Huſaren-Regiment, das, huszárezred.
Huſaren-Rittmeiſter, der, huszárkapitány, kapitány a' huszároknál.

Huſch, adv., nyomban, tüstént.
Huſchen, sietve ellodúlni, elillantani.
Huſſit, der, Huszszíta, Husz János követője.
Huſten, köhögni, kehegni, hurutolni.
Huſten, das, köhögés, hurút, hurutolás.
Hut oder Huth, die, vígyázás, vígyázat, őrizet, góndviselés valamire; auf ſeiner Hut ſeyn, magára vígyázni; ſt. Weide, legelő, legelőhely.
Hut, der, kalap, süveg; ein Hut Zucker, egy süveg nádméz v. czúkor.
Hutband, das, kalappántlika.
Hutfabrik, die, kalapfabrika.
Hutfeder, die, forgó, kalapbokréta.
Hutform, die, kalapforma.
Hutfutter, das, a' kalapbélles.
Hutfutteral, das, kalaptok.
Hutgerechtigkeit, die, legeltetés juss.
Hutkrämpe, die, kalapkarima, kalapszéle.
Hutlos, adj., kalaptalan, süvegtelen, őrizetlen.
Hutmacher, der, kalapos, kalapcsináló.
Hutſche, die, hinta, hintóka.
Hutſchen, hintálni magát.
Hutſchleife, die, kalapravaló pántlikabokor.
Hutſchnur, die, kalapsinór.
Hutſtock, der, kalapkapta.
Hutſtülpe, die, kalapkarima.
Huttreſſe, die, paszamán a' kalapon.
Hutzel, die, aszalmány, aszalt gyümölcs.
Hyacint, die, jáczint virág.
Hyacint, der, jáczintkő.
Hyäne, die, hiéna eb.
Hymen, der, házasságisten, menyegző v. öszvekelés istene.
Hymne, die, dícséret ének.
Hypochondrie, die, komor kórság, lépkórság.
Hypochondriſch, adj., komorkórságos, lépkórságos.
Hypothek, die, Verpfändung, Pfandverſchreibung, igért zálog, záloglekötés, ingatlan zálog.
Hypotheſe, die, Wageſatz, vélekedés, vélekedő feltétel.

J.

Ibe, Ibenbaum, der, tiszafa.
Ibis, der, czíbik, ibismadár.
Ich, pron., én; ich ſelbſt, én magam; ich ſehe dich, látlak; ich ſehe es, látom, 's a' t.
Ichnographie, die, talprajzolás, talprajz.
Ideal, das, mustrakép v. képzelet, képzeti valóság.
Idealiſch, adj., mustráúl, képzelt; adv. képzelve.
Idealismus, der, tüneti tudomány.
Idee, die, képzelet, gondolat, képzelmény.
Ideengang, der, képzelet vagy gondolat folyamatja.
Ideenreihe, die, gondolat rendje.
Ideenverbindung, die, képzeletek öszvekötése.
Idille, die, ein Hirten-Schäfergedicht, pásztori versezet.
Idiot, der, ein Unwiſſender, egyűgyű, tudatlan.
Igel, der, süldisznó, sündisznó, töviſes diszmó, tüskésborz.
Ignoriren, etwas nicht wiſſen, tudatlan lenni valamiben, nem tudni valamit; etwas nicht wiſſen wollen, nem akarni tudni semmit valamiről.
Ihm, d. i. demſelben, neki.
Ihn, d. i. denſelben, őt, ötet, azt.
Ihnen, nekik; azoknak; az Úrnak, az asszonynak.
Ihr, pronom., neki, annak, t. i. az asszonynak, v. más anya nemű dolognak; als plur. z. B. ihr ſaget, azt mondjátok; ihr wiſſet, azt tudjátok; ihr, ihre, ihr, az övé, az ő, t. i. az asszonyé, leányé ée; ihr Mann, az ő férje.
Ihre, plur., az uraké, az asszonyoké.
Ihretwegen, Ihrethalben, um Ihretwillen, d. i. wegen ihrer Perſon, wenn es ſich auf eine oder mehrere bezieht, ő miatta, ő érette, ő miattok, ő érettek; in der Anrede, an eine Perſon, az Urért, az asszonyért, az Úr kedvéért, az Úr miatt, 's a' t., oder an mehrere, az Urakért, az asszonyságokért 's a' t.
Ihrige, der, die, das, pron., az övé, a' magáé; in der Anrede, z. B. ich bin der Ihrige, vagyok az Úrnak v. az asszonynak köteles szolgája.
Ihro, in Titulaturen, z. B. Ihro Durch-

Digitized by Google

laucht, Herczegséged; Ihro Gnaden, Nagyságod.

Ihrzen, d. i. Ihr heißen, kendezni valakit, kend valakinek mondani.

Illumination, die, kivilágosítás.

Illuminiren, z. B. ein Haus, kivilágosítni a' házat v. ablakokat; ſt. eine Zeichnung ausmalen, kiszínelni, színnel bevonni, p. o. a' képet, mappát v. földképet.

Iltiß, der, görény.

Im, ſt. in dem, a'—ban, e'—ben, im Meere, tengerben; im Zorne, haragomban, haragjában; im Scherze, tréfából.

Imbiß, der, etwas Eſſen, falat, harapás, falatozás; ſt. Frühſtück, fölöstök, früstük, reggeli falatozás.

Imker, der, Bienenwärter, méhész.

Immer, adv., mindég, mindenkor, szüntelen; auf immer, örökre; ſt. gewöhnlich, z. B. er kommt immer zu ſpät, ő rendszeréint v. többnyire késön szokott jönni; ſt nur auch, bár, is, is bár; z. B. wer er auch immer ſeyn mag, akárki legyen is, legyen bár akárki; doch, z. B. es iſt immer nicht recht, mégse jól van; nur, beim Imperat. csak; z. B. er mag immer kommen, jöjjön csak; ſt. meinetwegen, nem bánom, én miattam elmehetsz; von Tag zu Tag, napról napra; die Zeiten werden immer trauriger, az idő napról napra terhesedik v. mostohább lesz.

Immerdar, adv., mindenkor.

Immerfort, adv., folyvást, egy folytában.

Immergrün, das, rózsás fülfü, tartósfü, mindég zöld; meténg, börvény.

Immerhin, adv., mind tovább tovább p. o. menni; ſt. meinetwegen, nem bánom, én miattam lehet; es mag ſeyn, legyen, legyen úgy.

Immermehr, richtiger immer mehr, mind inkább, inkább.

Immerwährend, adj., szüntelenvaló, mindenkori, szüntelen tartó; adv. szüntelen, mindenkor, mindég.

Immerzu, adv., ſt. immer, szüntelen mindenkor.

Immittelſt, adv., azon közben.

Immobiliarvermögen, das, ingatlan v. fekvő jószág v. vagyon.

Immobilien, die, unbewegliche Güter, ingatlan jószágok.

Immortalität, die, halhatatlanság.

Imperativ, der, parancsoló mód.

Impertinent, adj., goromba, gorombáskodó; adv. gorombául.

Impertinenz, die, gorombaság.

Impetrant, der, jószágnyerő.

Impfen, ſt. pfropfen, von Bäumen, Blattern, oltani, beléoltani.

Impfling, der, beoltandó t. i. gyermek v. béoltatott.

Impfung, die, das Pfropfen, oltás; der Blattern, béoltás, himlő oltás.

Imponiren, tekintetet szerezni magának valamivel.

Imponirend, impoſant, adj., hathatós, dícső.

Impoſt, der, vám, adó; Kämpfer, in der Baukunſt, bólthajtás tartó oszlop.

Impoſtiren, adózóvá tenni.

In, praep. auf die Frage wohin? —ba, —be, p. o. fogságba, tömlöczbe; auf die Frage wo, worin? —ban, —ben, p. o. városban, kertben; —ra, —re, p. o. muzsikára tanítni valakit; —on, ön, p. o. a' napon, levegön sétálni; auf die Frage wann? —ban, —ben, alatt, mulva, —on, —en, —ön, p. o. azokban az esztendőkben; in dem Sommer, im Sommer, nyáron; im Winter, télen; in kurzer Zeit, rövid időn, rövid idő mulva, rövid idő alatt; auch drückt in die Art und Weiſe aus, z. B. in Wahrheit, igazán; im Ernſte, tréfa nélkül, valóban; im Scherze, tréfából; im Ueberfluſſe, böven, bőséggel; in die Höhe, in die Breite, magasságát, szélességét véve.

Indegriff, der, öszveség, summa.

Inbrunſt, die, buzgóság, áhítatosság, ájtatosság t. i. az imádkozásban.

Inbrünſtig, adj., buzgó, áhítatos, ájtatos; adv. buzgón, áhítatosan, ájtatosan.

Incaminiren, elrendelni.

Incarnat, das, test szín.

Incognito, adv., unerkannt, z. B. reiſen, idegen név alatt útázni, titkolt névvel utazni.

Incognito, das, névváltoztatás, személytitkolás.

Incommodiren, alkalmatlankodni.

Incomplet, adj., hijjános, csonka; adv. hijjánosan.

Inconſequent, adj., von Sachen, magával ellenkező, változó, tétovázó; adv. tétovázva; inconſequent handeln, maga ellen cselekedni, tétovázni.

Inconſequenz, die, magával ellenkezés, tétovázás.

Inconvenienz, die, illetlenség.
Indem, Conj., d. i. während der Zeit, az alatt mig; ſt. weil, mivel, minthogy; da, als, midőn; ſo daß, úgy hogy, úgy tudniillik hogy, ée.
Indeſſen, adv., az alatt, azonközben; ſt. deſſen ungeachtet, azonban, mindazáltal; übrigens, aber, egyébaránt, de különben.
Inder, der, lajstrom, mutatótábla.
Indianer, der, Indus, Indiai.
Indig, Indigo, der, indig, kék festék; die Pflanze, indikfű.
Indigenat, das, hazafiság jussa.
Indigeſtion, die, nem emésztés, emésztetlenség.
Indirect, adj., nem egyenesen, félszegesen.
Indiscret, adj., unbeſcheiden, illetlen, nemtelen; ohne Rückſicht, tekintet megvető; adv. illetlenül, nemtelenül.
Induſtrie, die, szorgalmatosság, serénység, munkásság.
Ineinander, egymásba, öszve.
Infam, adj., becstelen; adv. becstelenül.
Infamie, die, becstelenség.
Infant, der, a' Spanyol korona örököse v. Spanyol királyfi.
Infanterie, die, gyalogság, gyalog katonaság.
Infanteriſt, der, gyalog katona.
Infantinn, die, a' Spanyol király leánya.
Infel, Inful, die, püspöki süveg.
Inflammation, die, gyúladás, tüzesség a' testen.
Information, die, ſt. Unterricht, tanítás, oktatás; das Geſchäft des Lehrers, házi tánitás, nevelői v. tanítói hivatal.
Informator, der, házi tanító v. nevelő.
Informiren, tanítni, tanítani.
Infuſions-Thierchen, die, ázalékférgek.
Ingeheim, oder in Geheim, titkon.
Ingleichen, adv., és, is, továbbá, ezen felyül, ismét, nem különben.
Ingredienz, die, álló része valaminek, keverék rész.
Ingrimm, der, fenekedés, titkolt mérgelődés.
Ingwer, der, gyömbér.
Inhaber, der, birtokos.
Inhalt, der, a) von körperlichen Dingen, bennék; b) trop. von einer Rede, von einem Buche, foglalat, summa, kerület.
Inhaltreich, adj., bőfoglalatú, sokat magába foglaló.
Inhaltsangabe, Inhaltsanzeige, die, foglalat előadás, summája valaminek.
Inhaltsvoll, adj., sokat béfoglaló.
Inhibiren, megtiltani.
Injurie, die, igazságtalanság, bosszantás.
Inländer, der, hazafi, belföldi.
Inländiſch, adj., hazai, belföldi, p. o. bor.
Inlage, die, békapcsolat, bennék.
Inliegend, adj., bé- v. belézárt, benne lévő.
Inmann, der, plur. die Inleute, zsellér, lakó.
Inmittelſt, adv., azonban, mindazáltal; különben.
Inne, adv., a' közepén, benne; von innen, belölről, belől; inne haben, a) bírni valamit, bírtokában lenni valaminek, b) tudni, érteni; inne behalten, magában tartani; inne halten, megállapodni, megállani; inne werden, megtudni v. kitudni valamit, észre venni.
Innen, adv., belől; von innen, belölről; nach innen zu, befelé, belől, benne.
Innere, adj., der, die, das, belső.
Innere, das, belseje v. belsője valaminek.
Innerhalb, adv., —n belől, p. o. a' kőfalon belől; alatt, t. i. idő alatt.
Innerlich, adj., belső; adv. belől, belölről.
Innerſt, adv., belsőképpen.
Innerſte, adj., der, die, das, legbelsőbb.
Innerſte, das, belsője v. belseje valaminek, belső részek; in das Innerſte jemanden blicken, bélátni valaki szivébe.
Innig, innigſt, adj., belső, legbelsőbb; innige Freundſchaft, szoros v. belső barátság; adv. belsőképpen, telyes szivből.
Innigkeit, die, buzgó v. belső indúlat.
Inniglich, adv., belső indúlattal, buzgón, belsőképpen.
Innung, die, Zunft, czéh.
Inoculation, die, béoltás.
Inoculiren, béoltani.
Ins, ſt. in das, a' —ba, a' —be, p. o. a' szobába, a' tűzbe.
Inſaß, der, zsellér, lakó.
Insbeſondere, adv., különösen, kivált, kiváltképpen.
Inſchlitt, das, fadgyú.

Inſchrift, die, felyűlírás, felírás, felűlírás.
Inſect, das, bogár.
Inſel, die, sziget.
Inſelbewohner, der, sziget lakosa.
Inſelchen, das, szigetecske.
Inſelgruppe, die, szigetcsoport.
Inſelland, das, szigetekből álló tartomány.
Inſelreich, adj., szigetekkel bővelkedő.
Inſelvolk, das, szigetbeli nép.
Inſelwelt, die, a' földnek szigetekből álló része.
Insgeheim, adv., titkon.
Insgemein, adv., közönségesen, többnyire.
Insgeſammt, adv., összveségesen, mind összve.
Inſiegel, das, pecsét.
Inſinuiren, kézhez adni; ſich, magát beszínleni.
In ſo fern, in wie weit, a' mennyiben, a' mennyire.
Inſonderheit, inſonders, ſt. vorzüglich, különösen, kiváltképpen.
In ſo weit, a' mennyiben, a' mennyire.
Inſpection, die, Aufſicht, fő vigyázóság, rávigyázó tisztség:
Inſpector, der, vigyázó, főgondviselő, fővigyázó tiszt, főügyelő tiszt.
Inſtallation, Inſtallirung, die, béiktatás, hivatalba állítás.
Inſtalliren, béiktatni a' hivatalba, állítni.
Inſtändig, adj., buzgó, nagy, hathatós p. o. kérés; adv. buzgón, nagyon, hathatósan; inſtändigſt, igen buzgón, igen nagyon.
Inſtanz, die, törvényszék; Bittſchrift, könyörgőlevél, esedezőírás.
Inſtinct, der, természetösztön, állatiösztön.
Inſtitut, das, intézet.
Inſtruction, die, d. i. Unterricht, tanítás; Vorſchrift, útasítás.
Inſtructor, der, tanító.
Inſtruiren, tanítni; útasítást adni.
Inſtrument, das, d. i. Werkzeug, eszköz, szerszám, műszer; ein muſikaliſches Inſtrument, muzsika műszer; ſt. ſchriftlicher Aufſatz, bizonyítóírás, oklevél.
Inſtrumental-Muſik, die, műszeres muzsika.
Inſtrumentmacher, der, muzsika míves, muzsika szerszám csináló; fortepiáno míves.
Inſulaner, der, szigeti.
Inſurgent, der, beim ungriſchen Adel, felkelő-nemes katona, felkelő nemesség; pártütésre felkeltek.
Inſurrection, die, ungariſche, katonai felkelés a' Magyar nemességnél; pártütés.
Intabulation, die, béírás.
Intabuliren, jemanden, béírni az adós kölcsönözői közé.
Intelligenz, die, tudomány, esméret.
Intelligenz-Blatt, das, hírdető v. tudósító levelek, tudósítások, jelentések.
Intention, die, szándék, igyekezet.
Interdict, das, tilalom.
Intereſſant, adj., einnehmend, magát kedveltető, kellemetes, múlatságos; ſt. wichtig, fontos, derék; ſt. vortheilhaft, hasznos; adv. kellemetesen, fontosan, hasznosan.
Intereſſe, das, Vortheil, haszonvétel; Theilnahme, részvétel; das Anziehende, gyönyörűség, gyönyörködés.
Intereſſen, die, pl., uzsora, kamat, interes, tőkepénzbér.
Intereſſent, der, részes, részvevő, társ valamiben.
Intereſſiren, gyönyörködtetni; z. B. das intereſſirt mich, ez engem gyönyörködtet; ſt. angehen, illetni, rá tartozni; ſt. nützen, használni, hasznosnak lenni, valakire nézve; ſich für etwas intereſſiren, részt venni valaminek elősegélésében; ſich für jemanden intereſſiren, pártját fogni valakinek, elősegélleni valakinek az ügyét.
Intereſſirt, adj., theilnehmend, betheiligt, részes, részt vevő valamiben; eigennützig, önnhasznú, haszonkereső.
Interjection, die, közbevető szó.
Intermezzo, das, közbejövetel.
Intervall, das, köz, időköz.
Intimation, die, parancsolat közlés, megjelentés.
Intolerant, adj., unduldſam, türedelmetlen.
Intoleranz, die, türedelmetlenség.
Intrigue, die, Araliſt, mesterséges ravaszkodás, áskálódás.
Intriguen, Kniffe, die, pl., ravaszkodások, álnokságok.
Intriguenmacher, der, álnokmester.
Invalid, adj., dienſtunfähig, hazagyengült, hazavénült, kór, elbetegedesett p. o. katona.
Invalid, der, kórkatona.
Invalidenhaus, das, katona kórház.
Invaſion, die, ellenséges bérontás.

Inventarium, das, Bestandverzeichniß, mutató táblája v. jegyzéke a' találtató v. valahol együtt lévő dolognak.

Inventiren, rendre nézni és feljegyezni.

Inventur, die, rendre vizsgálása és feljegyzése a' valamelly helyhez tartozó dolgoknak.

Inwärts, adv., befelé.

Inwendig, adj., belső; adv. belől.

Inwendige, das, belsője v. belseje, belső része valaminek.

In wie fern, in wie weit, a' mennyiben.

Inwohner, der, lakos.

Inzwischen, adv., st. unter der Zeit, az alatt, azon idő alatt, azonban, azon közben; st. übrigens, egyébaránt; dessen ungeachtet, mindazáltal.

Irden, adj., föld, földbőlvaló; aus Töpfererde, agyag, cserép; z. B. irdenes Geschirr, cserép edény.

Irdisch, adj., földi, földbőlvaló; auf der Erde befindlich, földi, földön lévő, világi; irdische Güter, földi jószág, világi vagyon.

Irgend, oder irgends, adv. st. vielleicht, talám, talán; ungefähr, mintegy; dann und wann, néha, néha néha; in Verbindung mit jemand, einer ꝛc., z. B. irgend jemand, irgend einer, eine, eines, valaki; irgend etwas, valami, valamelly; irgend wo, valahol; irgend wohin, valahová; irgend woher, valahonnan, valahonnét.

Ironie, die, gúnyolódás, gúnyszó.

Ironisch, adj., gúnyoló, gúnyolódó; adv. gúnyolódva.

Irre, adj., tévelygő, bujdosó; z. B. irre gehen, reiten, eltévedni a' menésben, lovaglásban; irre führen, eltántorítni valakit az igaz útról; irre machen, eig. eltévesztetni valakivel valamit; dann aber st. stören, megzavarni, megháborítni valakit; oder Zweifel in jemanden erregen, megtántorítni valakit reménységében, bizodalmában; irre seyn, d. i. irren, megtévelyedni, hibázni; ungewiß seyn, bizonytalanságban lenni, lebegni; bestürzt werden, megzavarodva lenni; irre werden, d. i. megtévedni, eltéveszteni valamit; närrisch werden, megtébolyodni; st. ohne Verstand, wahnsinnig, megháborodott elméjű; irre reden, félre beszélni.

Irre, die, tévelygés; in der Irre gehen, tévelyegni.

Irregulär, adj., regulátlan, rendetlen.

Irregularität, die, regulátlanság, rendetlenség.

Irren, tévelyegni; st. fehlen, hibázni, eltévelyedni, tévedésben lenni; sich irren, készakartva hibázni, megcsalatkozni, elvéteni valamit; wenn ich mich nicht irre, ha nem hibázom, ha meg nem csalatkozom; st. verwirren, megzavarni, öszvezavarni valamit valamiben.

Irren, das, hibázás, tévelygés.

Irrenhaus, das, bolondok háza.

Irrgang, der, bolygóút, bolygóhely.

Irrgarten, der, bolygókert, bolyongókert.

Irrgeist, der, kóborló.

Irrgläubig, adj., tévelygő hitű.

Irrglaube, der, tévelygő hit.

Irrig, adj., tévelygő; st. falsch, unrichtig, hamis, nem igaz; adv. hamisan.

Irrlehre, die, tévelygő tudomány.

Irrlicht, das, bolygótűz, lidérez.

Irrpfad, der, tévelygő ösvény.

Irrstern, der, bolygócsillag.

Irrthum, der, tévelygés, hiba, hibázás; in einem Irrthume gerathen, hibát ejteni; sich in einem Irrthum befinden, tévelygésben lenni; aus Irrthum etwas thun, tévedésből tenni valamit.

Irrung, die, tévelygés; st. Verwirrung, zavarodás; st. Uneinigkeit, egyenetlenség.

Irrwahn, der, tévelygő vélekedés.

Irrweg, der, bolygó út; auf einen Irrweg gerathen, eltévelyedni az igaz útból v. úttól.

Isabellfarbe, die, mézszín, barnás sárga szín.

Isegrimm, der, dichterisch für Wolf, farkas; trop. ein mürrischer oder trotziger Mensch, durczás ember.

Isoliren, külön szakasztani, elválasztani, külön választani.

Isolirt, adj., elválasztott, különválasztott, magános; adv. különválva.

Isop, der, izsóp.

Italien, Olasz ország.

Italiänisch, adj., olasz; adv. olaszúl.

Italisch, adj., olaszországi.

Digitized by Google

Jod.

Ja, adv., antwortend, igenis, úgy van; oder ſt. allerdings, úgy vagyon; ja, ſogar, ſöt, ſöt még, de még; ja vielmehr, ſöt inkább, mindjárt, igen bizony; ſchlechterdings, egyáltaljában, minden esetre; allein, aber, bei Einwendungen, de, hanem; freilich, hiszen; ja ſo! úgy e'! vagy úgy! — ja ſagen, igent mondani; ja wohl, valóban, úgy vagyon, úgy bizony.

Jacht, die, Jachtſchiff, das, sebes v. pósta hajó.

Jacke, die, német dolmány.

Jacob, Jacab, keresztnév.

Jacobsbirne, die, Jakabkörtvély.

Jacobsblume, die, Jakabnapi aggófű.

Jacobsſtab, der, kászáscsillag.

Jacobsſtraße, die, téjút, országútja.

Jäckchen, das, ujjas derékravaló.

Jäger, der, vadász.

Jägerburſch, der, vadász inás.

Jägerei, die, das Jagdweſen, vadászás, vadászat.

Jägerinn, die, vadásznė.

Jägeriſch, adj., vadászi; adv. vadász módon.

Jäh, adj., ſt. ſchnell, sebes, gyors; unvermuthet, véletlen, hirtelenvaló; hitzig, übereilt, heves, heves természetű, indúlatos; ſt. abhängig, abſchüßig, meredek p. o. hégy; adv. sebesen, gyorsán; hirtelen; nyakraföre; ſteil, meredeken.

Jähe, die, sebesség, gyorsaság, hirtelenség; meredekség; hevesség, indúlatosság.

Jähling, adj., hirtelenvaló, sebes, véletlen; adv. hirtelen, sebesen; meredek.

Jähzorn, der, hirtelen harag, megmérgelődés.

Jähzornig, adj., hirtelen haragú, mérges; adv. mérgesen, megmérgelődve.

Jährig, adj., esztendei, egy esztendős; esztendeig tartó.

Jährlich, adj., esztendei, esztendőnként való; adv. esztendőnként, minden esztendőben.

Jährling, der, von Thieren, esztendős, p. o. bárány.

Jämmerlich, adj., nyomorúságos, nyomorult, siralmas; adv. nyomorúságosan.

Jämmerlichkeit, die, nyomorúság, nyomorult állapot.

Jagd, die, vadászat, vadászás; auf die Jagd geben, vadászni menni; das Wild, állatok vadászása; hohe Jagd, nagy vadak űzése v. vadászása, nagy vadra vadászás; niedere Jagd, apró vadra vadászás; ſt. Angriff, úzés, kergetés; Jagd auf etwas machen, űzni, kergetni valamit fegyverrel.

Jagdbar, adj, vadászható.

Jagdbediente, der, vadászóinas.

Jagdbezirk, der, vadászat határa.

Jagdflinte, die, vadászpuska.

Jagdflur, die, vadászatra alkalmatos térség v. tájjék.

Jagdgarn, das, vadaszháló.

Jagdgeſolge, das, késéről vadászok.

Jagdgeräth, das, vadászszerszám.

Jagdgerecht, adj., vadászáshoz értő, tanult vadász.

Jagdgerechtigkeit, die, vadászat jussa, vadászatravaló juss.

Jagdgöttinn, die, vadászat istenaszszonya, Diána.

Jagdhaus, das, vadászház.

Jagdhorn, das, vadászkürt.

Jagdhund, der, kopó, vadászkutya; agár, 's a' t.

Jagdjunge, der, vadászficzkó.

Jagdkleid, das, Jagdkleidung, die, vadász öltözet.

Jagdkunſt, die, vadász mesterség.

Jagdmeſſer, das, vadászkés.

Jagdmeiſter, der, vadász mester.

Jagdnetz, das, vadászháló.

Jagdnutzung, die, vadászat használása.

Jagdorden, der, vadászrend.

Jagdordnung, die, vadászati rendelés v. rendtartás.

Jagdrecht, das, vadászati juss.

Jagdrevier, das, szabadvadászat határa.

Jagdſpieß, der, vadászdárda.

Jagdſprache, die, vadász nyelv.

Jagdtag, der, vadászat napja.

Jagdtaſche, die, vadasztáska, v. tariszsnya.

Jagdweſen, das, vadászat.

Jagdzeit, die, szabad vadászat ideje.

Jagdzeug, das, vadászi eszköz v. szerszám.

Jagen, 1) d. i. ſich ſchnell bewegen, im Gehen, sebesen szaladni; im Reiten, nyargalni, vágtatni; ſt. eilen, sietni; Jagd halten, vadászni, vadászatot tartani; 2) mit Gewalt entfernen, elűzni, elkergetni; ſt. verfolgen, űzni, kergetni; vertreiben, elhajtani, elkergetni; jemanden aus der Stadt jagen, kikergetni, kiűzni valakit a' városból; trop. z. B. ein Meſſer durch den Leib jagen, valakit késsel keresztül ütni; ſich eine Kugel durch den Kopf jagen, magát főbe lőni; alles durch die Gurgel jagen, mindenét a' torkára vesztegetni, az az, megenni, inni.

Jagen, das, futás, nyargalás; vadászat, vadászás.

Jaherr, der, mindent jóvá hagyó.

Jahr, das, esztendő; das neue Jahr, új esztendő; ein volles, ein halbes Jahr, egész, félesztendő; das vorige Jahr, a' múlt esztendő; auf zwei Jahre, két esztendőre; übers Jahr, jövő esztendőre, esztendő múlva; ein Jahr ums andere, esztendőnként, minden esztendőben; ein Jahr alt, von Menſchen, Thieren, wie auch leblosen Dingen, esztendős, egy esztendős; alle Jahre, Jahr aus Jahr ein, minden esztendőben, esztendőről esztendőre; zu Anfang, zu Ende des Jahrs, az esztendő elején, végen; in ſeinen beſten Jahren ſtehen, legjobb idejében v. korában lenni; in die Jahre kommen, korosodni, éltesedni; jemanden zum neuen Jahre Glück wünſchen, valakinek boldog új esztendőt kívánni.

Jahrarbeit, die, esztendei munka.

Jahrbuch, das, év- v. korkönyv, krónika.

Jahr- oder Jahresfeſt, das, esztendei innep, esztendőnként előforduló innep.

Jahresfolge, die, esztendők rendje.

Jahresfriſt, die, esztendő, esztendei idő.

Jahreslauf, der, esztendő folyása, évfolyamat.

Jahreswechſel, der, esztendő forgása, évforgás.

Jahrgang, der, esztendő folyása, év.

Jahrgedächtniß, das, esztendőnkéntvaló megemlékezés.

Jahrgeld, das, Jahrgehalt, der, esztendei fizetés.

Jahrgewächs, das, Jahrwuchs, der, esztendei termés.

Jahrhundert, das, század.

Jahrlohn, der, esztendei fizetés, bér, jutalom.

Jahrmarkt, der, vásár, országvásár.

Jahrmarktsgeſchenk, das, vásárfia.

Jahrmarktsleute, die, vásárosok.

Jahrmarktswoche, die, vásárhét, vásáros hét.

Jahrpacht, der, esztendőre való árendálás.

Jahrrechnung, die, in der Chronologie, esztendőszámlálás; eine jährliche Rechnung, esztendei számvetés.

Jahrrente, die, esztendei jövedelem.

Jahrsſchluß, der, esztendő bérekesztése v. végezése; esztendővégi számadás.

Jahrstag, der, esztendőnként előforduló nap; ſt. Geburtstag, születése napja.

Jahrszeit, die, Jahreszeit, esztendő rész; die vier Jahreszeiten, az esztendő négy részei.

Jahrtauſend, das, ezered, ezerév, ezeresztendő.

Jahrzahl, die, esztendőszám; ſt. Jahrrechnung, esztendőszámlálás.

Jahrzehend, das, esztendő tized, tizév.

Jambiſch, adj., szökőlábas, t. i. vers.

Jammer, der, jajgatás; ſt. Elend, nyomorúság; ſt. Mitleiden, z. B. etwas mit Jammer anſehen, valamit szánakozással nézni.

Jammerbild, das, csupa nyomorúság.

Jammergeſchrei, das, nagy jajgatás, óbégatás.

Jammerleben, das, nyomorúságos élet.

Jammerlied, das, Jammergeſang, der, gyászének.

Jammern, jajgatni; szánakozásra indítni; szánakozni rajta.

Jammern, das, jajgatás, szánakozás.

Jammertag, der, siralom napja.

Jammerthal, das, siralom völgye.

Jammervoll, adj., siralmas, nyomorúságos; adv. nyomorúságosan, siralmasan.

Januar, Jenner, der, Januárius, Boldogasszonyhava, vízöntőhava.

Jaſagen, das, ráhagyás.

Jasmin, der, jázmin.

Jaspis, der, jáspis, jáspiskő.

Jauchzen, ujjongatni, örömében kiabálni; vigadozni, örvendezni.

Jauchzen, das, ujjongatás, örömkiáltás.

Digitized by Google

Jawort, das, megegyezés, ráhagyás, ráhagyó szó, igen szó.
Jaziger, der, Jász; die Jaziger, a' Jászok; das Land, a' Jászság.
Je, adv., ſt. immer, mindenkor, szüntelen; ſt. jemals, valaha; je nachdem, a' mint, a' szerént a' mint; je — je —, oder: je — deſto —, je eher, je lieber, minél elébb, mennél elébb lehet; je mehr und mehr, mind inkább inkább.
Je! Interj., ſt. ei, ih, bei Ausrufungen, ejnye, jaj! Herr je! ach Herr je! óh jé! óh jaj!
Jedenfalls, adv., minden esetre.
Jedennoch, adv., mégis.
Jeder, jede, jedes, pronom., kiki, minden, mindenki.
Jedermann, pron. subst., minden, minden ember, mindenki, kiki.
Jederzeit, adv., mindenkor.
Jedesmal, adv., mindég, mindannyiszor.
Jedesmalig, adj., mindenkori.
Jedoch, conj., mindazáltal, mégis, csakugyan.
Jedweder, jeglicher, ſ. jeder.
Jeher, von je her, eleitől fogva.
Jemals, adv., valaha.
Jemand, pronom., valaki; ein gewiſſer N., valami ember.
Jener, jene, jenes, pron., amaz, amaz a'; vor subst. az a', az az.
Jenſeit, jenſeits, adv., túl.
Jenſeitig, adj., a' tulsó.
Jeſuit, der, Jézsuita.
Jeſus, der, Jézus.
Jetzig, adj., mostani, mai.
Jetzt, adv., most, mostan; jetzt — jetzt, most — most; jetzt erſt, csak most, még csak most, most először; für jetzt, mostanra, most.
Jezuweilen, adv., néha, némelykor.
Joachim, Joakim, keresztnév.
Jobſt, Jodók, keresztnév.
Joch, das, iga, járom; das Joch auflegen, járomba fogni; ein Joch Ochſen, egy iga ökör, egy pár járombeli ökör; ſo viel als ein Geſpann Ochſen in einem Tage pflügen kann, egy hód v. hold szántóföld; Dienſtbarkeit, szolgaság, iga, nyomorúság; ein Joch an der Brücke, hídláb, keresztgerendákból hídláb; Berge, sor hegyek, hegysor.
Jochbein, das, (Anat.), járomcsont.
Jochbrücke, die, gerenda lábokra rakott híd.
Jochochs, der, jármos ökör.
Jochriemen, der, igaszíjj.
Johannisbeere, die, tengeriszőlő, veres ribiszke.
Johannisbrod, das, Sz. János kenyere.
Johannisfeſt, das, Sz. János innepe.
Johanniskäfer, der, nyárkezdeti cserebüly.
Johanniswürmchen, das, fénybogár.
Johanniter-Orden, der, Sz. János vitéz rendje, Máltai vitéz rend.
Journal, das, (zsúrnál), Tagebuch, mindennapi jegyzőkönyv; gelehrtes Journal, tudományos jegyzőkönyv, tudományos újság v. gyüjtemény; ſt. Rechnungsbuch, számadók.
Journaliſt, der, jegyzőkönyvíró; der die Aufſicht darüber hat, bejegyző, bejegyzésre ügyelő, napoló jegyző.
Jubel, der, örömkiáltás, örvendező kiáltozás, örömujjongatás, vígadozás, örvendezés.
Jubelfeſt, das, ötvenesztendei innep, öröminnep.
Jubelgeſang, der, örömének.
Jubelgeſchrei, das, örömkiáltozás, ujjongatás.
Jubellied, das, örömének, öröminnepi ének.
Jubelpaar, das, ötven esztendős házas pár.
Jubelvoll, adj., örömmel telyes, örvendetes, örvendező, vígsággal telyes.
Jubeln, ujjongatni, örömében kiáltozni; örvendezni.
Jubiläum, das, félszázados v. százados öröminnepe valaminek, fé századinnep.
Jubiliren, ſt. jauchzen, örvendezni, örömében ujjongatni; hivatalából elbocsátni.
Juch! Juchhei! éjhaj! ujju!
Juchert, der, egy hód föld.
Juchten, Juften, der, bagariabőr, bagaria.
Juchzen, vígadozni.
Jucken, viszketni; impers. es juckt die Haut, viszket a' bőr; der Kopf juckt mir, viszket a' fejem; ſt. kratzen, reiben, vakarni, dörzsölni.
Jucken, das, auf der Haut, viszketés, viszketegség; das Kratzen, vakarás.
Jucks oder Jux, der, szenny, mocsok; tréfa.
Judas, Júdás.
Judaskuß, der, álnok csók.
Jude, der, zsidó; ſt. Wucherer, uzsorás.
Judenkirſche, die, zsidó cseresnye; der Baum, piros paponya.

Judenpech, das, hegyszurok.
Judenschaft, die, zsidóság.
Judenschule, die, zsinagóga, zsidó gyülekezet.
Judenthum, das, zsidóvallás.
Jugend, die, d. i. die Kinderjahre, gyermeki kor, gyermekség; von Jugend auf, gyermekségtől fogva; in der Jugend, gyermek koromban, korodban, korában; die Jünglingsjahre, ifjúi kor, ifjúság; pl. junge Leute, d. i. Knaben oder Mädchen, gyermekek, leányok — Jünglinge, ifjak, az ifjúság.
Jugendblüthe, die, az ifjúság virága.
Jugendfehler, der, gyermeki v. ifjúi hiba, ifjúság hibája.
Jugendfeuer, das, Jugendhitze, die, ifjúi v. ifjúkori hevesség.
Jugendfreund, der, Jugendfreundinn, die, gyermekkori v. ifjúkori barátja v. barátnéja valakinek.
Jugendgöttinn, die, az ifjúság istenasszonya, Hébe.
Jugendjahre, die, pl. ifjúság esztendei.
Jugendkraft, die, ifjúi erő.
Jugendlich, adj., ifjúi, ifjúkori; adv. ifjú módon.
Jugendschönheit, die, ifjúi szépség.
Jugendstreich, der, balgatagság, elkövetett ifjúi pajkosság.
Jugendunterricht, der, gyermektanítás, ifjak tánítása.
Jugendwelt, die, die Menschen in der frühesten Zeit, az ős v. lág; die jungen Leute, az ifjúság, az ifjak.
Jüdinn, die, zsidóasszony.
Jüdisch, adj., zsidó; adv. zsidóúl.
Jünger, adj., Compar. von jung, ifjabb.
Jünger, der, pl. Schüler, tanúló, tanítvány; pl. Anhänger, követő, tanítvány.
Jüngferchen, das, szüzecske, leányka.
Jüngferlich, (besser jungfräulich), adj., szűz; adv. szűz módon.
Jüngling, der, ifjú, ifjú ember; die Jünglinge, az ifjak; trop. ein Jüngling in etwas seyn, járatlan, tapasztalatlan lenni valamiben, tudatlan, egyűgyű.
Jünglingsalter, das, ifjúkor, ifjúság, fiatalkor.
Jüngst, adv., d. i. neulich, a' minap, nem régiben.
Jüngste, der, die, das, z. B. unter zweien, az ifjabbik; unter mehreren, a' legifjabb; pl. letzte, neueste, a' legújjabb, a' legutólsó; der jüngste Tag, a' legutólsó nap; das jüngste Gericht, az utólsó nap, az ítélet napja.
Jüngsthin, adv., a' minap.
Julius, Sz. Jabab hava, Július.
Jung, adj., vom Menschen, a) als Kind, kis, kicsiny, gyenge, fiatal; b) als Jüngling oder Mädchen, fiatal, ifjú; junger Herr, úrfi; von Thieren, fiatal, kölyök fi; von Pflanzen, fiatal, gyenge; pl. neu, z. B. junger Wein, új bor; junge Frau, ifjú asszony, menyecske; das junge von der Gans, lúd aprólék; Junge werfen, megfiadzani, kölykezni.
Junge, der, pl. Knabe, fiú gyermek; ficzkó, suhancz; pl. Lehrling, inas; gyermek inas, siheder; ein läppischer junger Mensch, gyerek.
Jungenhaft, adj., d. i. läppisch, gyermekes; adv. gyermekesen.
Junggesell, der, nőtelen ember v. legény; bei Handwerkern, fiatal mesterlegény, felszabadult legény.
Jungfer, die, (bess. Jungfrau), hajadon, hajadon leány; eine züchtige Jungfer, szűz leány, szűz; pl. Stubenmädchen, szobaleány; als Titel, leányasszony.
Jungferlich, adj., szűz, hajadoni.
Jungfernhäutchen, das, Jungfernschloß, das, szűzhártya.
Jungfernbonig, der, fejér rajméz; fejér színméz.
Jungfernkrankheit, die, fejér kórság, sáppadtság.
Jungfernnelke, die, leányszegfű.
Jungfernraub, der, leány elragadás.
Jungfernstand, der, szűzesség.
Jungfernsucht, die, fejér kórság.
Jungfernwachs, das, rajviasz.
Jungfernwein, der, repkény, borostyán.
Jungferschaft, Jungfrauschaft, die, szűzesség.
Jungfrau, die, szűz leány; ein Gestirn, a' szűz nevű csillagzat.
Junius, Sz. Iván hava, Június, Pünkösd hava.
Junker, der, úrfi, nemes ifjú; nemes ifjú ember.
Juwel, das, die Juwele, drágakő.
Juwelenhändler, der, drágakő- vagy gyöngyáros.
Juwelenhandel, der, drágakőárosság, gyöngyárosság.
Juwelenschmuck, der, drágakövekből álló ékesség.

K.

Anmerk. Das unter K Fehlende ſuche man unter C.

Kabale, die, titkos mesterkedés, titkon forralt ravaszság.
Kabel, Kabeltau, das, für den Anker, vasmacskakötél; für das Schiff, hajókötél, alattság.
Kachel, der, Ofenkachel, kályhacserép, csempe, kályha.
Kachelofen, der, kályhakemencze.
Kader, der, toka.
Käfer, der, bogár, cserebüly.
Käfig, der, kalitka, kaliczka.
Kähnchen, das, csonakocska, sajkácska.
Kälbchen, das, borjúcska.
Kälberbraten, der, borjúpecsenye.
Kälberkeule, die, borjúczomb.
Kälbermagen, der, (Kalbslab), borjúgyomor, oltó.
Kälbern, adj., borjú, borjúi, borjúból való.
Kälbern, verb., d. i. luſtig ſeyn, wie ein Kalb, muthwillig ſeyn, jó kedvében viczkándozni v. ugrálni.
Kälberviertel, das, borjú fertály v. czimer.
Kälberzahn, der, borjúfog; in der Baukunſt, apró fogacskák az oszlopokon.
Kälte, die, hideg, hidegség; Eiskälte, fagy; trop. Kaltſinn, hidegség, hidegvériség; Mangel des Beifalls, hidegség, hideg indúlat.
Kälten, meghidegíteni, meghütni.
Kältlich, adj., hideges.
Kämmchen, das, fésücske.
Kämmen, fésülni, megfésülni; ſich kämmen, megfésülködni; Wolle kämmen, gyaratolni a' gyapjút.
Kämmerchen, das, szobácska, kamarácska.
Kämmerer, der, kamarás Úr.
Kämpfen, mit der Hand, birkozni, tusakodni, küzdeni, küzködni; mit Waffen, vívni, harczolni, megvívni, viaskodni; mit Worten, viaskodni, perlekedni, vetélkedni t. i. szóval.
Kämpfer, der, birkózó, tusakodó; harczoló, viaskodó.
Käppchen, das, sapkácska.
Kärglich, adj., szükmarkú, igen takarékos; adv. szükmarkúlag, szüken.
Kärtchen, das, kártyácska; mappácska.
Käschen, das, sajtocska.
Käſe, der, sajt; friſcher, új sajt, túró.
Käſehändler, der, Käſehändlerinn, die, sajtáros, sajtárosné.
Käſehandel, der, sajtárosság, sajtal kereskedés.
Käſemade, die, sajtkukacz.
Käſemarkt, der, sajtpiacz.
Käſemilbe, die, sajt atka.
Käſen, zu Käſe werden, öszvetúrósodni.
Käſicht, adj., ollyan mint a' sajt.
Käſig, adj., túrós.
Käſeſtecher, der, sajtáros, sajtos.
Käſewaſſer, das, zsendicze, zsongáta.
Käſtchen, das, almáriomocska, kis almáriom.
Kätzchen, das, macskácska, kis macska; bárka, a' fákon, p. o. mogyoróbárka, diófabárka.
Käuen, megrágni.
Käufer, der, vevő, vásárló.
Käuferinn, die, vevő asszony v. leány.
Käuflich, adj., vehető, megvehető, megvásárolható; etwas käuflich an ſich bringen, valamit megvenni, magának megszerezni; käuflich beſitzen, pénzze után bírni.
Käulchen, das, golyóbisocska, gombolyagocska.
Käumittel, das, rágó eszköz.
Kaff, der, d. i. Spreu, polyva, törek.
Kaffee, der, der Baum, kávéfa; die Bohne, kávé, kávébab; Kaffee brennen, kávét perkelni; das Getränk, kávé, kávéital; Kaffee trinken, kávézni.
Kaffeegeſellſchaft, die, kávéző társaság.
Kaffeehaus, das, kávéház.
Kaffeekanne, die, kávés kanna.
Kaffeelöffel, der, kávés kanál.
Kaffeemühle, die, kávéőrlő.
Kaffeeſchale, die, Kaffeetaſſe, findzsa, kávécsésze.
Kaffeeſchweſter, die, kávéiszákos t. i. asszony.
Kaffeeſieder, der, kávéfőző, kávés.
Kaffeetiſch, der, kávézóasztal.
Kaffeetrinken, das, kávézás, kávéivás.
Kaffeezeug, das, kávéző eszközök.

Digitized by Google

Kahl, adj., ohne Haare, kopasz, csupasz; ohne Laub, Gewächse, kopasz; kahl machen, megkopaszítni; kahl werden, megkopaszodni, megkopaszúlni; trop. schlecht, dürftig, kopasz, csekély, p. o. dícséret; kahle Entschuldigung, kopasz mentség; adv. schlecht, elend, csekélyűl, rosszúl.

Kahlheit, die, kopaszság.

Kahlköpfig, adj., kopasz.

Kahlkopf, der, kopaszfejű, kopasz ember.

Kahm, der, eine Art Schimmel, z. B. auf dem Weine, penész v. virág a' bor tetején.

Kahmen, megpenészesedni, megvirágosodni mint p. o. a' bor.

Kahmig, adj., z. B. Wein, virágos p. o. a' bor.

Kahn, der, csónak, csajka.

Kahnführer, der, csónakos, csajkás.

Kai, der, köszál, kőfallal felgátolt part.

Kaiser, der, császár.

Kaiserburg, die, császári palota.

Kaisergeld, das, császári pénz.

Kaisergroschen, der, császári garas.

Kaiserhaus, das, császári palota; császári famíllia, ház.

Kaiserinn, die, császárné.

Kaiserkrone, die, császári korona.

Kaiserlich, adj., császári; adv. császári módon.

Kaiserschnitt, der, remekvágás a' seborvosoknál.

Kaiserstaat, der, a' császári birtokok.

Kaiserthee, der, legjobb khinathéa.

Kaiserthron, der, császári szék v. trónus.

Kaiserthum, das, császárság.

Kaisertitel, der, császári czím v. titulus.

Kaiserwahl, die, császárválasztás.

Kaiserwürde, die, császári méltóság.

Kajüte, die, hajón lévő szoba.

Kak, der, pelengér, bitófa.

Kalb, das, pl. die Kälber, von Rindern borjú, ökörborjú, üszőborjú; von Hirschen ꝛc., szarvasborjú, őzborjú; ein Kalb werfen, megborjazni, megelleni.

Kalbe, die, üszőborjú.

Kalben, borjazni, megborjazni.

Kalbfell, das, borjúbőr.

Kalbfleisch, das, borjúhús.

Kalbleder, das, kikészített borjúbőr.

Kalbsbraten, der, borjúpecsenye.

Kalbsfuß, der, borjúláb.

Kalbsgekrös, das, borjú aprólék.

Kalbsgeschlinge, das, borjúnak belső része.

Kalbskopf, der, borjúfő; als Schimpfwort, borjú, ökör, ostoba.

Kalbsnase, die, borjúorr.

Kalbsohr, das, borjúfül.

Kälbsviertel, das, borjú fertály.

Kaldaunen, die, pl., bél, belek, belső részek.

Kalesche, die, cséza.

Kalfatern, hajót megeszkábázni, bécsinálni a' hajó hasadékjait és lyukait.

Kalif, der, kormányhelytartó a' Törököknél.

Kalifat, das, helytartóság.

Kalk, der, mész; ungelöschter Kalk, oltatlan mész; gelöschter, oltott mész; Kalk brennen, meszet égetni; Kalk löschen, meszet oltani.

Kalkartig, adj., mésznemű.

Kalkbrennen, das, mészégetés.

Kalkbrenner, der, mészégető.

Kalkbrennerei, die, mégszégetés; mészégető hely.

Kalkbruch, der, mészkőbánya.

Kalkerde, die, meszes föld.

Kalkgrube, die, mészverem.

Kalkhaltig, adj., meszes.

Kalkhütte, die, mészégető kunyhó.

Kalkicht, adj., mész szábású, ollyan mint a' mész.

Kalkig, adj., meszes.

Kalkofen, der, mészkemencze.

Kalksalz, das, mészsó.

Kalkstein, der, mészkő.

Kalkwasser, das, meszes víz.

Kaligraph, der, Schönschreiber, szépíró mester.

Kaligraphie, die, szépírás mestersége.

Kalmäuser, der, sutbaűlő.

Kalmäusern, sutban űlni.

Kalmus, der, kálmusznád.

Kalt, adj., kälter, der, die, das, kälteste, hideg, mint p. o. a' kemencze, a' viz; sehr kalt, igen hideg; eiskalt, fagyos, ollyan hideg mint a' jég, jéghideg; sehr kaltes Wetter, igen hideg idő; es wird kalt, hideg lesz, hidegszik az idő; kaltes Fieber, rázó hideglelés; die Suppe wird kalt, elhűl a' leves; trop. aller lebhaften Empfindungen beraubt, hideg, hidegséget mutató; z. B. eine kalte Freundschaft, hideg barátság; ein kalter Trost, hideg v. sovány vígasztalás; eine kalte Liebe, hideg szeretet; adv. kalt trinken, hideg italt inni; trop. matt, ohne wahres Gefühl, hidegen, indúlat és buzgóság nélkűl.

Kaltblütig, adj., hidegvérű, megindúlatlan; adv. hidegvérrel.
Kaltblütigkeit, die, hidegvérűség.
Kaltschlächter, der, dögnyúzó.
Kaltsinn, der, indúlatlanság, hidegség.
Kaltsinnig, adj., hidegindúlatú, hidegszívű; adv. hidegen.
Kaltsinnigkeit, die, hidegség, hidegszívűség.
Kameel, das, teve.
Kameelfliege, die, tevenyakbogár.
Kameelführer, der, tevehordozó.
Kameelgarn, das, teveszőrfonál.
Kameelhaar, das, des Kameels, teveszőr; der Kameelziege, teveszőrfonál.
Kameelhengst, der, tevecsődör.
Kameelparder, der, tevepárducz.
Kameeltreiber, der, tevepásztor.
Kameelziege, die, ángori kecske.
Kamerad, der, pajtás, társ.
Kamille, die, orvosi szikfű v. székfű.
Kamillenthee, der, székfű théa.
Kamin, der, kandalló; st. Rauchfang, kémény, kürtő.
Kaminfeger, der, kéménytisztító, seprő.
Kaminfeuer, das, kandallótűz.
Kamisol, das, alsó rövid ruha, ujjas derékravaló.
Kamm, der, pl. die Kämme, fésű; ein weiter Kamm, ritkafogú fésű; ein enger, sürű fésű, aprófogú fésű; bei Webern, borda; zum Riffeln des Flachses, gereben; am Schlüssel, a' kulcs tolla; am Mühlrade, a' malom kerék fogai, kerékfogak; beim Hahne, kakastaréj; an Weintrauben, a' szőlő csutkája, szőlőcsutka, v. kocsány.
Kammblatt, das, borda, takácsborda.
Kammer, die, kamara; st. Zimmer ohne Ofen, szoba, kamara; ein Zimmer, besonders der Fürsten, lakószoba, főként a' fejedelem palotájában; ein Collegium, die landesfürstlichen Einkünfte zu besorgen, kamara, kincskamara, a' fejedelem jövedelmeire ügyelő tisztség; der Sitz des Kammer-Collegiums, kamara tanács helye, kamara palotája.
Kammeradvocat, der, kamarai ügyvédő.
Kammeramt, das, kamarai hivatal.
Kammerbeamte, der, kamerai tisztviselő.
Kammerbedienter, der, belső szoba inas.
Kammerdiener, der, komornyik.
Kammerfräulein, das, kamarás kisasszony.
Kammerfrau, die, kamarás asszony.
Kammergericht, das, kamarai törvényszék.
Kammergut, das, fejedelmi v. kamarális jószág.
Kammerherr, der, kamarás.
Kammerjungfer, die, komorna, szobaleány.
Kammerjunker, der, kamarás úrfi.
Kammerlackei, der, udvari inas.
Kammermädchen, das, udvari szobaleány.
Kammermeister, der, udvari főkamarás.
Kammer-Präsident, der, udvari kamara elölülője.
Kammerrath, der, kamarai tanácsos.
Kammersache, die, kamarai dolog.
Kammerschlüssel, der, a' benyúló v. kamara kulcsa.
Kammer-Secretär, der, kamarai titoknok.
Kammförmig, adj., fésűszabású.
Kammfutteral, das, fésűtok.
Kammmacher, der, fésűs, fésűcsináló.
Kammrad, das, fogaskerék.
Kammzahn, der, fésűfog.
Kampf, der, Streit mit den Händen, birkozás, küzdés, tusakodás; mit Worten, perlekedés, viaskodás, vetekedés; mit den Waffen, csata, vívás, viaskodás, harcz; ein Zweikampf, bajvivás; ein innerlicher Kampf, magával való tusakodás.
Kampfbegierde, die, vívnivágyás.
Kampfgehülfe, der, (Secundant), bajvívósegéd.
Kampfhahn, der, vívó kakas.
Kampflustig, adj., vívnivágyó.
Kampfplatz, der, zum Faustkampfe, birkózóhely; zum Fechten, vívóhely, csatahely v. mező, harczmezeje.
Kampfrichter, der, vívók bírája.
Kampfspiel, das, viaskodó játék.
Kampfer, der, kámfor.
Kandelzucker, der, sárgaczúkor.
Kaninchen, das, tengeri nyúl.
Kanne, die, kanna, kanta; als ein Maß, egy pint p. o. ser.
Kannengießer, der, Zinngießer, czinmíves v. öntő; ein politischer Kannengießer, kantával kormányozó.
Kanonade, die, ágyúzás.
Kanone, die, ágyú, pattantyú.
Kanonenboot, das, ágyúzó sajka.
Kanonendonner, der, ágyúdörgés, ágyúropogás.
Kanonenfeuer, das, ágyúzás, ágyúval tüzelés.
Kanonenkugel, die, ágyúgolyóbis.

Digitized by Google

Kanonenpulver, das, ágyúhoz való puskapor.
Kanonenschiff, das, ágyús hajó.
Kanonenschuß, der, ágyúlövés.
Kanonenschußweite, die, egy ágyúlövésnyi távolyság.
Kanonier, der, pattantyús.
Kanoniren, ágyúval lőni, lövöldözni, ágyúzni.
Kante, die, st. Ecke, szeglet, kiálló szeglet, szél; die Kante eines Steines, a' kő széle; st. Rand, párkány, párkányzat; st. Küste, part; z. B. Seekante, tengerpart; st. Seite, oldal; st. Spitzen, als Einfassung, csipke.
Kantig, adj., eckig, szegletes; parkányos, karimás; czipkés.
Kantschu, der, korbács, (oroszoknál).
Kanzel, die, katedra, tanítószék; in der Kirche, predikálószék.
Kanzelist, der, jegyző- v. írótiszt.
Kanzelrede, die, predikáczió, egyházi beszéd v. tanítás.
Kanzelredner, der, egyházi tanító, predikáló.
Kanzelsprache, die, katedrai nyelv.
Kanzler, der, kanczellárius.
Kanzley, die, (Kanzelley), canczellária, kanczellária.
Kanzleybote, der, kanczelláriai belsőszolga.
Kanzleybuchstabe, der, öregbetű, czifra betű.
Kanzleydiener, der, kanczellária cselédje.
Kanzleydirector, der, kanczellária igazgatója.
Kanzleyschrift, die, öregírás, czifra betűkkelvaló írás.
Kanzleysiegel, das, kanczellária pecsétje.
Kanzleysprache, die, kanczellária szóllás mód.
Kanzleystyl, der, kanczellária írásmód.
Kapaun, der, kappan.
Kapaunen, z. B. Hähne, kakast herélni.
Kaper, die, kaporna, kápri.
Kapernbrühe, die, káprilév.
Kapernstaude, die, kaporna cserje.
Kaphahn, der, kappan, herélt kakas.
Kappe, die, sapka, sipka.
Kappen, mit einer Kappe versehen, felsipkázni; trop. einen derben Verweis geben, megmosni valakinek a' fejét.
Kappen, abschneiden, abhauen, z. B. Taue, Anker, el- v. kettévágni, elvagdalni, p. o. kötelet, vasmacskát; den Mast kappen, az árboczfát levágni; verschneiden, castriren, megherélni.
Kappfenster, das, fedélen lévő ablak, fedélablak.
Kappzaum, der, kapuczán, álladzó; trop. jemanden den Kappzaum anlegen, valakit megzabolázni, kurtán fogni.
Kapsel, die, tok, tartó, katulya, skatulya.
Karat, das, karát, drágakövek mértéke.
Karausche, die, ein Fisch, kárász.
Karavane, die, útazósereg napkeleten, t. i. kereskedőkből álló.
Karbatsche, die, korbács.
Karbatschen, megkorbácsolni.
Kardätsche, Kartätsche, die, d. i. Wollkamm, gyapjú gyaratő; Pferdekamm, lókefe.
Kardätschen, Wolle, gyaratni a' gyapjút; Pferde, megkefélni a' lovat, megvakarni.
Karg, adj., takarékos, szűkmarkú, szigorú; sehr karg, zsobrák; adv. szűken, fösvényen.
Kargen, szűkmarkú lenni, fösvénykedni, szűken bánni valamivel.
Karger, der, szűkmarkú, zsugori, fukar.
Kargheit, die, szűkmarkúság, zsugoriság.
Karnies, der, das Karnieslein (in der Baukunst), párkány karima.
Karotte, die, sárga murok, murok répa, sárga répa.
Karpfen, der, ponty, potyka, pozsár.
Karre, die, st. Schubkarren, talicska.
Karren, talicskázni, talicskán tólni.
Karren, der, talyiga, taliga.
Karrner, Kärrner, der, talyigás.
Karst, der, kétágú kapa.
Karsten, kapálni, t. i. kétágú kapával.
Kartätsche, die, kartács.
Kartätschenfeuer, das, kartácsal ágyúzás, kartácsolás.
Kartätschenkugel, die, kartácsgolyóbis.
Kartätschenschuß, der, kartácslövés.
Kartaune, die, öregágyú, rövid nagy ágyú.
Karte, die, z. B. Spielkarte, kártya; mit den Karten spielen, kártyázni, kártyát játszani; Karten geben, kártyát osztani; in die Karten sehen, eig. valakinek a' kártyájába nézni; uneig. valaki titkos dolgait vizsgálgatni, észrevenni, kitanúlni a' mesterségét; Besuchkarte, látogatóbilét; Landkarte, mappa, földkép, tartományrajz; Musterkarte, bei Kaufleuten, mustratábla.

Digitized by Google

Karten, verb., kártyázni; trop. eine Sache zu wenden wiſſen, valamit mesterségesen elintézni, forgatni, tekergetni.
Kartenblatt, das, kártya, egy levél kártya.
Kartengeld, das, kártyapénz; kártyáznivaló pénz.
Kartenmacher, der, kártyacsináló.
Kartenmaler, der, kártyafestő.
Kartenpapier, das, kártyának való papiros, kártyavastagságú papiros, czifrapapiros.
Kartenſpiel, das, kártyajáték, kártyázás.
Kartenſpieler, der, kártyás, kártyajátszó.
Kartoffel, die, krumpli, kolompér, burgonya, pityóka.
Kartoffelbau, der, krumplitermesztés.
Kartoffelmehl, das, krumpliliszt.
Kaſcheln, csúszkálni, iszankodni, kanyargatni a' jégen.
Kaſſe, die, des Staates, kincstár; des Fürſten, a' fejedelem kincstára; von Privaten, kassza, pénztár, pénzes láda; ſt. Geld, z. B. ich bin nicht bei Kaſſe, nincs pénzem, nincs pénz a' kezem közt v. a' kasszámban.
Kaſſeführer, der, pénztáros.
Kaſſenbeſtand, der, a' kasszában lévő pénz.
Kaſtanie, die, gesztenye; der Baum, gesztenyefa.
Kaſtanienbraun, adj, gesztenyeszínű.
Kaſtanienwald, der, gesztenyeerdő.
Kaſte, die, Stamm, Geſchlecht in Oſtindien, nemzetség, familia.
Kaſteien, sanyargatni magát.
Kaſteiung, die, maga sanyargatása.
Kaſten, der, almáriom, szekrény; an der Kutſche, kocsiteknő, kocsibödöny.
Katarrh, der, hurut, köhögés; den Katarrh bekommen, meghurotosodni; den Katarrh haben, hurutolni.
Katarrhaliſch, adj., hurutnemű.
Katechet, der, kérdezve tanító, katekhéta.
Katechetik, die, kérdéses tanítás, kérdezősködve való tanítás.
Katechetiſch, adj., kérdéses, kérdésekkel való; adv. kérdezkedve, kérdezve.
Katechiſiren, kérdezve tanítni.
Kater, der, kanmacska, kandúr.
Katholicismus, der, kathólika hit.
Katholik, der, Katholikinn, die, Római kathólicus, közönséges Római hitű, pápista.
Katholiſch, adj., kathólicus; Römiſch-Katholiſch, Római kathólicus, pápista; adv. kathólicus módon.
Kattun, der, karton.
Katzbalgen, ſich, czivódni.
Katzbalgerei, czivódás.
Katze, die, macska; ſt. Geldgürtel, tüsző, pénztüsző, gyüszű.
Katzenartig, adj., macskanemű; adv. mint a' macska, macskamódra.
Katzenauge, das, macskaszem.
Katzenbuckel, der, macska- v. görbehát.
Katzenfell, das, macskabőr.
Katzengeſchlecht, das, macskanem.
Katzengold, das, sárga csillámföld.
Katzenhaar, das, macskaször.
Katzenkraut, das, marunka; macskamézfű, macskanádrafű.
Katzenpfote, die, macskatalp.
Katzenſcheu, adj., macskától félő, irtózó; subst. macskától irtózás.
Katzenſchwanz, der, macskafark.
Katzenſilber, das, fejér csillámföld.
Kauen, rágni, megrágni.
Kauen, das, megrágás.
Kauern, guggolni, leguggolni, lekukorodni.
Kauf, der, vétel, vevés, vásárlás; durch Kauf an ſich bringen, valamit megvenni, magának megszerezni; auf den Kauf etwas geben, felpénzt v. foglalót adni v. feladni a' vételre; ſt. Kaufvertrag, alku, megalkuvás; z. B. einen Kauf ſchließen, megalkudni, az alkut megtenni.
Kaufanſchlag, der, az ára az eladó jószágnak v. portékának a'min tartják.
Kaufbar, adj., eladó.
Kaufbegierig, adj., venni szándékozó, vágyó v. kívánó.
Kaufbrief, der, alkulevél.
Kaufcontract, der, írott alkukötés.
Kaufdiener, der, kalmárlegény.
Kauffahrer, der, ein Handelsſchiff, kereskedő hajó; der Befehlshaber darauf, kereskedő hajós.
Kauffahrteiflotte, die, kereskedő hajósereg.
Kauffahrteiſchiff, das, kereskedőhajó.
Kaufgeld, das, vett jószág ára.
Kaufgut, das, portéka, vett jószág.
Kaufhandel, der, kereskedés, adásvevés.
Kaufhaus, das, kereskedő ház.
Kaufherr, der, kalmár.
Kaufladen, der, kalmárbólt.
Kaufleinwand, die, vett vászon.

Digitized by Google

Kaufleute, die, pl. kalmárok, kereskedők; st. Käufer, vevők, vásárlók.
Kaufluſt, die, vevésre való kedv, vevőkedv v. szándék.
Kaufluſtig, adj., venni kívánó v. szándékozó.
Kaufmann, der, kalmár, kereskedő, st. Käufer, vevő, vásárló.
Kaufmannsälteſter, der, a' kalmárság attya.
Kaufmannsbrief, der, kalmár v. kereskedőlevél.
Kaufmannſchaft, die, st. Kaufleute, kalmárok, kalmárság; das Handelsgeſchäft, kalmárság, kereskedés; die Kaufmannſchaft lernen, kereskedést tanúlni; die Kaufmannſchaft treiben, kalmárságot üzni v. folytatni.
Kaufmannsdiener, der, kalmár v. kereskedőlegény.
Kaufmannsgeiſt, der, kereskedőlélek.
Kaufmannsgeſchäft, das, kereskedés, kalmárság.
Kaufmannsgeſellſchaft, die, kalmártársaság.
Kaufmannsgewölbe, das, kalmárbólt.
Kaufmannsgut, das portéka, jószág.
Kaufmannsladen, der, kalmárbolt.
Kaufmannslehrling, der, kalmárinás.
Kaufmannsſchiff, das, kalmárhajó.
Kaufmannsſtand, der, kalmárság, kalmárok.
Kaufmannsſtyl, der, a' kalmár szóllásmód.
Kaufmannswaare, die, portéka.
Kaufplatz, der, vásárló hely, kereskedő v. vásárpiacz.
Kaufpreis, der, szabott ára vásárbeli ára valaminek.
Kaufſchilling, der, vásárló pénz, vett jószág ára, felpénz.
Kaufſchlag, der, alku.
Kaufſchlagen, megalkudni.
Kaufſtadt, die, kereskedő város.
Kaufſucht, die, venni vágyás, vevő vágyódás.
Kaufſüchtig, adj., venni vágyódó, kívánó.
Kaufweiſe, adj., vevésképpen.
Kaufmänniſch, adj., kalmári, kereskedői; adv. kalmár módra.
Kaule, die, Knäuel, gombolyag, golyóbis.
Kaulquappe, die, ebihal, béka porond.
Kaum, adv., alig, nehezen; alighogy, mihelyt.
Kaute, Kaude, die, z. B. Flachs, marok, csomó, p. o. len.
Kauz, (Kautz), der, die kleine Nachteule, kanakúcz, kis bagoly; von einem drolligten Menſchen: z. B. ein wunderlicher Kautz, csudálatos szent.
Kautzeule, Schleyereule, die, gyöngybagoly.
Kebsehe, die, ágyasság.
Kebsfrau, die, Kebsweib, das, in Rückſicht des Mannes, ágyas asszony; ágyasa valakinek; in Rückſicht der beleidigten Ehegattinn, szajha.
Kebsmann, der, ágyas férjfi, latra valakinek.
Keck, adj., st. ohne Bedenken, minden gondolkozás nélkül, bátran, das kannſt du keck glauben, bátran elhiheted; st. ſchnell, hurtig, munter, gyors, sebes, hirtelen, eleven vídám; st. dreiſt, kühn, vakmerő, bátor, mérészkedő; adv. gyorsan, hirtelen, elevenen; mérészkedve, mérészen, bátran.
Keckheit, die, elevenség, vídámság, gyorsaság; mérészkedés, mérészség, vakmerő bátorság.
Kegel, der, teke, kugli; Kegel ſpielen, kuglizni, tekézni; Kegel aufſetzen, felrakni; Phr. zwiſchen Kugel und Kegel kommen, két tűz közé szorúlni; a' nyomtató betük magassága és szélessége; kúp, kúptest.
Kegelaxe, die, a' kúp tengelye.
Kegelaufſetzer, der, kugli állongató.
Kegelbahn, die, kuglizóhely, tekézőhely.
Kegelförmig, adj., tekeforma, kúpforma.
Kegelkugel, die, kugligolyóbis, tekegolyóbis.
Kegellinie, die, tekelínea, kúplínea.
Kegeln, kuglizni, tekézni.
Kegelplan, Kegelplatz, der, kuglizóhely.
Kegelſchnitt, der, kúpmetszés.
Kegelſchub, der, kuglihajtás.
Kegelſpiel, das, kuglizás, kuglijáték.
Kehlader, die, nyakér.
Kehlbuchſtab, der, gégebetü.
Kehldeckel, der, nyelvcsap.
Kehle, die, torok, gége; er hatte eine gute Kehle, jó torka van; die unrechte Kehle oder die Luftröhre, lehellőcső, lélekző lyuk; eine Vertiefung, z. B. bei Tiſchlern ꝛc. völgyes rovátk.
Kehlen, völgyelni, kivölgyelni.
Kehlhobel, der, völgyelőgyalu.
Kehlrinne, die, csatorna.

Digitized by Google

Kehlſucht, die, torokgyék.
Kehlziegel, der, cserépcsatorna.
Kehraus, der, der Schlußtanz, berekesztőtáncz.
Kehrbeſen, der, seprő.
Kehrbürſte, die, sertesepről.
Kehren, mit den Beſen, sepreni, ki-v. lesepreni, seprővel letisztítni; mit der Bürſte, kefélni, kikefélni p. o. a' lapból a' port, kitisztítni; ſt. wenden, fordítni; jem. den Rücken kehren, valakinek hátát fordítni; ſich kehren, fordúlni, p. o. jobbra, balra; ſich an etwas kehren, d. h. berückſichtigen, gondolni valamivel v. ügyelni valamire; ſich an etwas nicht kehren, nem gondolni valamivel, fel se venni valamit; alles zum beſten kehren, mindent igen jóra magyarázni, mindent igen jól elintézni.
Kehrgeld, das, seprés pénz, seprésért való pénz.
Kehrig, Kehricht, das, szemét, sepredék.
Kehrmann, der, seprő ember.
Kehrſeite, die, visszája v. fonákja valaminek.
Kehrwiſch, der, seprő, tollseprő.
Keichen, lehegni, pihegni; köbécselni.
Keichhuſten, der, hurút.
Keifen, ſt. zanken, ſchelten, perlekedni, czivódni, dorgálódzni.
Keil, der, ék: phr. ein Keil treibt den andern, szeget szeggel; auf einen groben Klotz gehört ein grober Keil, nagy tuskóhoz nagy sujok kell, a' ki ebbel játszik bot legyen a' kezében.
Keilbein, das, ékcsont.
Keilchen, das, ékecske.
Keilförmig, adj., ékforma; adv. ékformán.
Keilen, ékelni, megékelni, éket verni belé.
Keiler, der, wilder Eber, vadkan.
Keim, der, csira; trop. csirája, kezdete, eleje valaminek.
Keimen, csirázni.
Keimen, das, csirázás.
Kein, keiner, keine, keines, adj., senki, senki sem; vor den Subst. egy sem, egy se, nem egy is; ich habe kein Wort gehört, egy szót sem hallottam; keiner, keine von ꝛc. egyik sem, nem egyik is; vor den adj. wird geſetzt, nicht, nem; z. B. das iſt kein übler Gedanke, az nem rossz gondolat; iſt kein, habe oder hat kein nincs; z. B. jetzt iſt keine Zeit dazu, most nincs arra idő; ich habe auch kein Geld, nekem sincs pénzem; kein Mal, kein einziges Mal, sohasem, csak egyszer sem; an keinem Orte, sehol sem; zu keiner Zeit, soha sem.
Keinerlei, adj., semmiféle sem.
Keinesweges, adv., semmiképpen nem.
Kelch, der, zum trinken, pohár, ivópohár; daher trop. das heil. Abendmahl, az vacsora; den bittern Kelch der Leiden trinken, a' szenvedések keserű poharát kiinni; der Blumenkelch, kehely, virágcsésze.
Kelchartig, Kelchförmig, adj., pohár forma, pohár v. kehely szabású.
Kelchglas, das, üvegpohár.
Kelle, die, zum Umrühren, keverő kalán v. lapiczka; ſt. Mauerkelle, vakolókalán.
Keller, der, pincze; für den Wein, boros pincze.
Kellerei, die, nagy pincze; kulcsárok.
Kellerfenſter, das, pinczelyuk, szelőző ablak.
Kellerhals, der, pinczegátor.
Kellerloch, das, pinczelyuk.
Kellerluft, die, pinczelevegő.
Kellermeiſter, der, pinczemester.
Kellerſchlüſſel, der, pinczekulcs.
Kellerthür, die, pinczeajtó.
Kellerwurm, Kellereſel, der, százlábú, pinczebogár.
Kellner, der, kulcsár; korcsmáros legény.
Kellnerinn, die, kulcsárné.
Kelter, die, sajtó, prés, borprés.
Kelterbaum, der sajtó v. présgerenda.
Kelterer, der, sajtoló, préselő.
Keltern, préselni, sajtolni.
Keltern, das, sajtolás, préselés.
Keltertreter, der, taposó, szőlőtaposo.
Kelterwein, der, préselt bor, sajtó alja.
Kennbar, adj., megesmerhető; adv. megesmerhetőképpen.
Kennen, esmerni; ſt. erkennen, megesmerni; ſt. wiſſen, tudni.
Kenner, der, esmerő, valamihez értő.
Kennerauge, das, jártas szem, ahoz értő szem.
Kennerblick, der, az ahoz értőnek tekintete.
Kenntlich, adj., megesmerhető.
Kenntlichkeit, die, megesmerhetőség.
Kenntniß, die, esméret, tudomány; Kenntniß von etwas haben, tudni valami dologról — jártas lenni va-

lamiben; keine Kenntniß haben, semmit se tudni valamelly dologról, nem tudni valamihez; ſt. Nachricht, tudása, megértése valaminek; jemanden in Kenntniß über etwas ſetzen, tudtára adni valamit valakinek, tudósítni valakit valami felől.

Kenntnißarm, adj., tudatlan, kevés tudományos esmérettel biró.

Kenntnißreich, adj., széles esméretű v. tudományú.

Kennzeichen, das, esmeretö jel, czímer.

Kerbe, die, rovátk; eine Kerbe machen, einſchneiden, bé- v. felrónni, bémetszeni.

Kerben, rovátkolni, berovátkolni.

Kerbholz, Kerbſtock, der, rovás.

Kerker, der, tömlöcz, fogság.

Kerkermeiſter, der, tömlöcztartó, porkoláb.

Kerkern, d. i. plagen, kínozni, gyötörni, kínzani, gyötreni.

Kerl, der, übh. ember, legény; beſſ. Bedienter, szolga legény; im verächtlichen Sinne, semmirekellö, alávalóember, gazember.

Kermes, der, karmazsin bogár, színbogár.

Kermesbaum, der, színbogaras tölgyfa, magyalfa.

Kermesbeere, die, álkermes, berzsen vérfürt.

Kern, der, bél, mag, szék, p. o. Nußkern, dióbél; Apfelkern, almamag; der Weintraube ꝛc. szölömag, figemag; das Innere der feſten Körper, bél, béle, p. o. a' fának; das Beſte, Vorzüglichſte, java, veleje, szine, lelke valaminek; der Kern einer Schrift, valamelly könyvnek v. munkának a' lelke v. summás veleje.

Kernbeißer, der, magnyitó.

Kernchen, das, szemecske, magocska.

Kernfeſt, adj., izmos erös.

Kernfleiſch, das, a' húsnak a' java v. szine.

Kernfurcht, die, csontáros v. keménymagú gyümölcs.

Kerngeſund, adj., egésséges mint a' makk.

Kerngut, adj., igen jó.

Kernhaft, ad., erös, izmos.

Kernholz, das, a' fának a' szine, java.

Kernicht, adj., mint a' béle v. magva valaminek.

Kernig, adj., magvas, erös p, o. fa; trop. derék, jó; adv. derekasan, jól.

Kernleder, das, erös bör.

Kernlos, adj., magvatlan; trop. cselekély, haszontalan.

Kernmehl, das, lisztláng, java a' lisztnek.

Kernobſt, das, magvas gyümölcs, magról termett fagyümölcse.

Kerntruppen, die, a' sereg java, lelke, válogatott nép v. sereg.

Kerntuch, das, erös jó posztó.

Kerze, die, gyertya.

Kerzengerade, adj., egyenes mint az öntött gyertya v. nádszál.

Kerzenhell, adj., világos, mintha kivilágositottak vólna.

Kernzenſchein, der, gyertyavilág.

Kerzenzieher, der, gyertyamártó.

Keſſel, der, üst; ein kupferner Keſſel, veres rézüst; jede Vertiefung, nyilás, örvény.

Keſſelbier, das, üstbefött ser.

Keſſelflicker, der, üszfoldozó.

Keſſelſchmied, der, rézmives, üstmives, kolompár.

Kettchen, das, lánczocska.

Kette, die, von Bergen, hegysor, egymásból folyó hegyek; bei Webern, rost; aus Metall, láncz; eine eiſerne Kette, arany láncz; trop. eine Reihe von Begebenheiten ꝛc. láncza, folyamatja a' dolgoknak.

Kettel, das, lánczocska.

Ketten, meglánczolni, lánczra tenni.

Kettenglied, das, lánczszem.

Kettenhund, der, meglánczolt eb v. kutya.

Kettenkugel, die, lánczolt golyóbis.

Kettenlinie, die, egybelánczolt lineák.

Kettenrechnung, die, egymásbolfolyó számvetés.

Kettenring, der, lánczszem.

Kettenſchluß, der, egymásból folyó okoskodás.

Kettenſchmied, der, lánczmives.

Ketzer, der, eretnek.

Ketzerinn, die, eretnek t. i. asszony.

Keule, die, buzgány; mozsártörö; ſt. Schenkel, czomb.

Keuſch, adj., szüz, tiszta életü; adv. szüzen, tisztán.

Keuſchheit, die, szüsesség, tisztaság; die Keuſchheit verlieren, elveszteni szüzességét.

Kibitz, der, kibicz, libucz, bibicz.

Kiſcher, die, Kickerling, der, csicserborsó.

Kichern, kuczogni.

Kiefer, die, d. i. Kienbaum, die Föhre,

Digitized by Google

erdei v. csopolya fenyő v. fa; fáklya fenyőfa; st. Fischohr, kopotyó.
Kiefer, der, állkapcza.
Kiefern, fenyőfából való, fenyőfa.
Kiel, der, toll, tollszár; am Schiffe, hajógeréncz; d. i. Blumenzwiebel, virághagyma, hagyma gyökere a' virágnak.
Kielen, feltollazni, p. o. spinétet; ein Schiff mit einem Kiel versehen, hajóteknőt csinálni, kivájni a' hájót 's meggerinczezni; tollasodni, anyányi tollakkal.
Kielhammer, der, hajóteknő.
Kielholen, z. B. ein Schiff, meggerinczezni a' hajót, v. a' hajó hátát megjobbítni.
Kiem, die, bei Fischen, koporgó, halkopotyó.
Kiemendeckel, der, kopotyófedél.
Kien, der, szurkosfenyő.
Kienapfel, der, fenyőtoboz.
Kienbaum, der, topolya fenyő.
Kienfackel, die, fenyőfáklya.
Kienholz, der, erdei fenyőfa, szurkos fenyőfa.
Kienöhl, das, fenyőolaj.
Kienruß, der, fenyőkorom, bécsikorom.
Kienstock, der, fenyőtuskó.
Kiepe, die, oder Korb, kosár.
Kies, der, Kiesband, kövecs, kövecseg, békasó; Schwefelkies, tűzkő.
Kiesel, Kieselstein, der, kovakő, tűzkő, kova.
Kieselerde, die, kovaföld.
Kieselhart, adj., kovakeménységű.
Kieselmehl, das, tűzkőpor.
Kieselsand, der, kövecseg, kövecshomok v. fönvény, apró kövecseg.
Kieselstein, der, tűzkő.
Kiesen, st wählen, választani.
Kiesicht, adj., ollyan mint a' köves.
Kiesig, adj., kövecses; adv. kövecsesen.
Kiessand, der, kövecses homok, békasó, kövecseg.
Kietze, die, weibliche Katze, nőstény macska.
Kimme, die, Einschnitt, rovátk.
Kind, das, pl. die Kinder, magzat, gyermek, fiú, leány; ein kleines Kind, csecsemő gyermek, kisded, kis gyermek; kicsiny gyermek; bildlich, st. Nachkommen, z. B. die Kinder Adams, Adám maradéki; Kinder Gottes, Isten fiai, kegyes emberek; Kinder der Welt, világ fiai; in der traulichen Sprache, z. B. liebes Kind! édes gyermekem! édes fiam v. leányom! édesem! kedvesem! —
Kindbett, das, gyermegágy, szülőágy.
Kindbetterinn, die, gyermegágyasszony.
Kindbettfieber, das, gyermégágybeli kideglelés.
Kindelmahl, das, keresztelő, paszita.
Kindeln, meggyermekezni.
Kindelvater, der, a' született kisded atya.
Kinderalter, das, gyermekkor.
Kinderblattern, die, himlő.
Kinderbrei, der, pép.
Kinderbuch, das, gyermekeknek való könyv.
Kinderei, die, gyermekség, gyermekeskedés; Kinderei treiben, gyermekeskedni.
Kinderfeind, der, a' gyermekeknek ellensége, gyülölője.
Kinderflecken, die, veres himlő.
Kinderfrau, die, dajka; st. Hebamme, bába.
Kinderfreund, der, Kinderfreundinn, die, gyermekek barátja, gyermek szerető ember; ein Buch, das für Kinder geschrieben ist, gyermekmúlattató könyv.
Kindergeschrei, das, von kleinen, gyermeksírás v. rívás; von größern, gyermekek lármája.
Kinderhaft, adj., gyermeki, gyermekes; adv. gyermekesen.
Kinderjahre, die, gyermeki esztendők.
Kinderkrankheit, die, gyermeki betegség.
Kinderlehre, die, gyermektanitás.
Kinderlehrer, der, gyermektanitó.
Kinderliebe, die, gyermekszeretet.
Kinderlos, adj., gyermektelen, magtalan.
Kindermädchen, das, pesztonka, gyermekre vigyázó szolgáló.
Kindermörder, der, Kindermörderinn, die, gyermekgyilkos.
Kindermord, der, gyermekgyilkolás.
Kindermutter, die, st. Hebamme, bába; több gyermekek annya.
Kindernärrinn, die, gyermekeket módnélkül szerető t. i. asszony.
Kindernarr, der, gyermekeket módnélkül szerető t. i. férjfi; gyermekek bolondja.
Kinderplage, die, gyermekkel való vesződés v. bajlódás.
Kinderpocken, die, himlő.

Kinderpoſſen, die, gyermekségek, bolondságok.
Kinderreich, adj., sok gyermekü.
Kinderrein, adj., ártatlan mint a' gyermek, v. mint a' mai született gyermek.
Kinderrock, der, gyermekruha.
Kinderſchuhe, die, gyermekczipő; Kinderſchuhe ausziehen, kikelni a' gyermeki korból.
Kinderſchule, die, apró gyermekek oskolája.
Kinderſpiel, das, gyermekjáték; ſt. Spiel, Scherz, tréfa, játék, gyermekeskedés; eine leichte Sache, játék, könnyü dolog.
Kinderſprache, die, gyermeki beszéd.
Kinderſtreich, der, gyermeki pajkosság.
Kinderſtube, die, gyermek szobája.
Kinderſtuhl, der, gyermek szék,
Kindertag, der, oder Kindeltag, apró szentek napja.
Kindertaufe, die, gyermekkeresztelés.
Kindertraum, der, gyermeki álom.
Kinderwärterinn, die, száraz dajka.
Kinderwäſche, die, gyermekruha.
Kinderwelt, die, gyermeki élet.
Kinderwiege, die, bölcső.
Kinderzucht, die, gyermekfenyíték.
Kindesalter, das, gyermeki kor.
Kindesbeine, z. B. von Kindesbeinen an, gyermegségtől fogva.
Kindeskind, das, a) Enkel, unokafi; b) Enkelinn, unoka leány.
Kindeskinder, die, pl. unokák.
Kindesnöthen, die, pl. das Gebären, vajudás; in Kindesnöthen ſeyn, szülésben vajudni; ſchwere Geburt, nehéz szülés, gyermek szülés fájdalmai.
Kindespflicht, die, gyermeki kötelesség.
Kindesrecht, das, gyermeki juss.
Kindesſtatt, z. B. an Kindesſtatt annehmen, valakit fijává fogadni.
Kindestheil, der, gyermeki örökség.
Kindestochter, die, z. B. meines, gyermekem leánya, unokám.
Kindheit, die, kisdedség, kicsinykor, csecsemőség; gyermekség, gyermekkor; von Kindheit an, gyermekségétől — gyermekkorától fogva.
Kindiſch, adj., gyermeki, gyermekes; adv. gyermekesen, gyermek módra.
Kindlein, Kindchen, das, kisded, csecsemő.
Kindlich, adj., gyermeki, fiui, leányi, gyermekhez ellő; trop. rein unſchuldig, ártatlan, együgyü; adv. gyermeki módon.
Kindſchaft, die, gyermeki állapot; ſt. Kindesrecht, gyermeki juss; gyermekké fogadás.
Kindestaufvater, der, keresztatya.
Kinn, das, pl. die Kinne, áll.
Kinnbacken, die, Kinnlade, die, állkapcza, állcsont.
Kinnkette, die, álladzó.
Kippe, die, z. B. auf der Kippe ſtehen, első félben állani, a' szélén állani a' veszedelemnek.
Kippen, elejteni az emelés közben; döfni, bökni; lehajólni, legörbedni; dülőfélben lenni; ſt. beſchneiden, z. B. Gold, megnyirbálni, körülmetélni az aranyat.
Kirche, die, templom, szentegyház, Istenháza; Perſonen eines Glaubensbekenntniſſes, anyaszentegyház, ekklézsia.
Kirchenälteſter, der, ekklezsia kurátora.
Kirchenbau, der, templomépítés.
Kirchenbeichte, die, közönséges gyónás.
Kirchenbuße, die, templombéli bünbánat.
Kirchenkaſſe, die, az ekklézsia kaszszája.
Kirchendiener, der, egyházfi.
Kirchendienſt, der, egyházi szolgálat.
Kirchenfeſt, das, templomszentelés innepe.
Kirchengebet, das, templombeli könyörgés.
Kirchengebot, das, egyházi parancsolat vagy rendelés.
Kirchengebrauch, der, egyházi rendtartás.
Kirchengehen, das, templombajárás.
Kirchengemeinſchaft, die, község.
Kirchengeräth, das, templombeli edények.
Kirchengericht, das, egyházi v. ekklézsiai tanács.
Kirchengeſang, der, templombeli ének.
Kirchengeſchichte, die, ekklezsiai v. egyházi história v. történeték.
Kirchengeſellſchaft, die, ekklézsia.
Kirchengeſetz, das, egyházi törvény.
Kirchengeſetzbuch, das, egyházi törvénykönyv.
Kirchenglaube, der, ekklézsia hit.
Kirchenhaupt, das, az anyaszentegyház feje.
Kirchen-Inſpector, der, ekklézsia v. ekklézsiák vigyázója.

Digitized by Google

Kirchenjahr, das, egyházi esztendő.
Kirchenlehre, die, egyházi tudomány.
Kirchenlehrer, der, egyházi tanító.
Kirchenlied, das, templombeli ének.
Kirchenmuſik, die, templombeli muzsika.
Kirchenornat, der, oltári öltözet.
Kirchenordnung, die, egyházi rendtartás.
Kirchenpoſtille, die, esztendőnként való predikációs könyv.
Kirchenrath, der, egyházi tanács; egyházi tanácsos.
Kirchenräuber, der, szentségtörő, templom kirabló.
Kirchenraub, der, templom meglopása, szentségtörés.
Kirchenrecht, das, ekklézsiai juss; egyházi törvények tudománya.
Kirchenſache, die, egyházi ügy.
Kirchenſatzung, die, egyházi rendelés.
Kirchenſchlüſſel, der, templom kulcs.
Kirchenſchmuck, der, oltári öltözet v. ékesség.
Kirchenſpaltung, die, anyaszentegyházi szakadás.
Kirchenſtaat, der, pápai birodalom.
Kirchenſtrafe, die, egyházi büntetés.
Kirchenſtuhl, der, templombeli szék.
Kirchenvater, der, egyház-atya; egyházi előjáró.
Kirchenväter, pl. szent atyák.
Kirchenverbeſſerung, die, egyházi jobbítás v. javítás.
Kirchenverſammlung, die, egyházi v. ekklézsiai gyűlés.
Kirchenviſitation, die, ekklézsiák rendrevizsgálása.
Kirchenvorſteher, der, ekklézsia gondviselője, v. kurátora.
Kirchenweſen, das, egyházi dolgok.
Kirchenzucht, die, egyházi fenyiték.
Kirch-Eule, (Kircheule), die, templombeli bagoly.
Kirchfahrt, die, templombamenés; búcsújárás.
Kirchgang, der, einer Wöchnerinn, egyházhoz menése a' gyermekágyból felkölt asszonynak.
Kirchhof, der, templom udvar, templomkerítés; Gottesacker, der, temető, temetőhely.
Kirchkleid, das, templomi öltözet.
Kirchlein, das, templomocska.
Kirchlich, adj., ekklézsia, egyházi; adv. egyházi módon.
Kirchmeſſe, Kirmſe, die, templomszentelési isteni tisztelet; templomszentelés innepe, templomszentelési emlékezet innep, búcsú, templom napja; búcsútartás templomnapi vendégeskedés.
Kirchner, der, egyházfi.
Kirchſpiel, das, ekklézsia; ein ganzer Bezirk, egyházi megye.
Kirchſpitze, die, templom teteje v. tető.
Kirchſprengel, der, egyházi megye.
Kirchtag, der, templomszentelés innepe v. napja.
Kirchthurm, der, a' templom tornya, torony.
Kirchweihe, die, a' templom szentelés.
Kirre, adj., z. B. Thier, szelíd, megszelídült; trop. von gedehmüthigten Menſchen, megszelídült, megalázódott, megjámborodott; kirre machen, megszelídíteni; kirre werden, megszelídülni; adv. szelíden.
Kirren, megszelídíteni; magához édesgetni v. csalogatni; kotyogva hívni fiait, mint a' tyúk, v. turbékolva mint a' galamb.
Kirrung, die, megszelídítés.
Kirſche, der, cseresznye; cseresznyefa; die Blüte, cseresznyevirág.
Kirchſfink, der, vasorrú (madár).
Kirſchkern, der, cseresznyemag.
Kirſchkuchen, der, cseresznyés lepény.
Kirſchſaft, der, cseresznyelév.
Kirſchwaſſer, das, cseresznyevíz.
Kirſchwein, der, cseresznyebor.
Kiſſen, der, vánkos, főalj.
Kiſtchen, das, ládácska.
Kiſte, die, láda
Kiſtenmacher, der, láda csináló.
Kitſchbaum, der, vadszilvafa, kutya cseresznyefa.
Kitt, der, téglaporenyv, köporenyv.
Kittel, der, für Frauen, szoknya; für Soldaten, vászon kabát.
Kitten, köporenyvel öszvefoglalni.
Kitze, die, kis kecske, gödölye; nőstény macska.
Kitzel, der, viszketegség, csiklandás.
Kitzelig, kitzlig, adj, eig. reizbar, csiklandós; trop. ſt. empfindlich, érzékeny, ingerlős; ſt. bedenklich, kényes, p. o. dolog.
Kitzeln, csiklandozni; trop. z. B. die Sinne kitzeln, csiklandoztatni, kecségtetni.
Kitzeln, das, csiklandozás.
Kläffen, csaholni, kaholni mint a' kis eb.
Kläger, der, ein gerichtlicher, felperes, perindító; wegen Verbrechen, vádo-

Digitized by Google

ló, vádló; ein falſcher Kläger, rágalmazó; in Forderungen, kérő.
Klägerinn, die, felperes, t. i. rsszony, kérő; vádoló.
Kläglich, adj., szánakozásra méltó, siralmas, szomorú; siránkozó, panaszolkodó; adv. siralmasan, nyomorúságosan, siránkozva.
Klären, hell machen, megtisztítni, p. o. a' mi zavaros, meghiggasztani, tisztává tenni; világossá tenni.
Klärlich, adv. világosan, szembetűnőképpen, szemlátomást.
Klätſcher, der, Klätſcherinn, die, fecsegő, csacsogó, csacska, szószátyár.
Klätſcherei, die, csacsogás, hírhordás, elhírlelés, szókihordás, szószátyárság.
Klaffen, felnyílva v. tátva lenni; anfangen zu klaffen, felrepedni, felcsattani, felpattanni; f. plaudern, csacsogni, fecsegni.
Klaffen, das, nyilvalevés, tátogás.
Klafter, die, öl.
Klafterholz, das, ölfa.
Klaftermaaß, das, ölmérték.
Klagbar, adj., panaszolható, panaszra méltó.
Klage, die, panasz, panaszolkodás; eine gerichtliche Klage, bevádolás a' törvényszék előtt; eine falſche Klage, rágalmazás, hamis vád; ſt. Trauer, gyász; die Klage anlegen, gyászba öltözni.
Klagefrau, die, bérbe fogadott siratő asszony, t. i. a' halottnál.
Klagegedicht, das, siralmas versezet, gyászdall.
Klagegeſchrei, das, fennszóval való panaszolkodás, panaszló kiáltás.
Klagelied, das, szomorú ének; halotti ének.
Klagen, panaszolkodni, panaszt tenni, panaszkodni; bei einem Richter, valaki ellen panaszt tenni; wegen eines Verbrechens, vádolni, bevádolni valakit; ſich klagen, panaszkodni, panaszolkodni valamiről; ſt. bedauren, sajnálni, fájlalni.
Klagen, das, panaszolkodás, bevádolás; sajnálkozás.
Klagend, adj., panaszolkodó, panaszkodó; vádoló.
Klagenswerth, adj., a' miről lehet panaszolkodni; a' kit lehet vádolni.
Klagepunkt, der, vád pontja.
Klageſchrift, die, vádírás, bévádló írás.
Klageſtimme, die, siránkózó szó.
Klageton, der, siránkozó hang.
Klagfähig, adj., a' kinek lehet v. szabad vádot béadni.
Klagweiſe, adv., panaszképpen; vádképpen.
Klammer, die, kapocs, kapocspánt; eine eiſerne, vaskapocs, vaspánt.
Klammern, öszvefoglalni kapocsvassal.
Klang, der, pl. die Klänge, hang; einen Klang von ſich geben, hangot adni; einen Klang haben, hangzani; leerer Klang der Worte, puszta hang v. szó.
Klanglos, adj., hangtalan.
Klapp, Klapps, der, kelepelés; kopogás, koppanás.
Klappe, die, an Kleidern, hajtóka a' ruhán; ſt. Deckel, becsapó fedele valaminek; an Pfeifen, pipakupak; an der Flöte ꝛc., billentyű a' flótán, ée.
Klappen, kelepelni, csattogni; trop. paſſen, jól rá csapodni, mint a' fedele valaminek.
Klapper, die, kelepcze.
Klapperdürr, adj., csupa csontváz, a' minek csak a' csontja böre.
Klapperſchlange, die, csörgőkígyó.
Klappern, kelepelni, csörögni; mit den Zähnen klappern, a' fogait csattogtatni, vaczogtatni, vaczogni a' fogainak.
Klappern, das, kelepelés, csörgés, csattogás; állvaczogás.
Klapptiſch, der, szárnyas asztal, lereszthető szárnyú asztal.
Klar, adj., ſt. hell, durchſichtig, világos, általlátszó, p. o. üveg; ſt. rein, tiszta, nem zavaros, p. o. bor; ſt. fein, finom vékony, p. o. gyólcs; ſt. lauter, csupa, tiszta p. o. arany; ſt. vernehmlich, hangos, harsány, p. o. szó, hang; ſt. deutlich, világos, érthető, értelmes; adv. világosan, értelmesen.
Klarfädig, adj., vékony szálú.
Klarheit, die, világosság, általláthatóság, általlátszóság; hangosság; értelmesség, érthetőség; vékonyság, finomság.
Klatſch, der, ein bloßes Schallwort, klatſch! klatſch! csatt! csatt! ein ſchallender Schlag, csattanás, csattogás.
Klatſche, die, eine plauderhafte Perſon, csatka, csacsogó; Fliegenklatſche, csapó, légycsapó.
Klatſchen, mit den Händen, tapsolni; mit der Peitſche, csattogatni, pattogatni

az ostorral; mit dem Munde, kettyegetni a' szájával; mit den Flügeln, csapkodni, verdesni a' szárnyával; ſt. ſchwatzen, csacsogni, fecsegni; Beifall klatſchen, tapsolni valakinek.

Klatſchhaft, adj., csacsogó, fecsegő.

Klatſchhaftigkeit, die, csacskaság.

Klatſchmaul, das, csacska.

Klatſchroſe, Klapperroſe, die, pipacs, mezei mák.

Klauben, eig. megszedegetni a' csontról; ausſondern, szemenszedni, kiválogatni p. o. a' borsót; trop. ſt. grübeln, hajszálat hasogatni.

Klauber, der, Klauberinn, die, válogató p. o. az ételben; trop. valamit ócsárló, szőrszálhasogató.

Klauberei, die, szedés, szedegetés; válogatás, szőrszálhasogatás.

Klaue, die, köröm a' négylábú állatok, és madarak körmeik.

Klauſe, die, klastromi szoba.

Klausner, der, Einſiedler, remete.

Klebefleck, der, ráragadt mocsok.

Kleben, ragadni, ragasztani; an etwas, oda ragadni v. ragasztanni, hozzá ragadni valamihez; kleben bleiben, hozzá ragadva maradni, megakadni valamiben; trop. die Hände an etw. kleben laſſen, d. i. heimlich entwenden, valaminek a' kezéhez hozzáragadni, az az: elcsípni, ellopni v. enyves kezű lenni.

Klebrig, adj., ragadós, mézgás, nyúlós.

Kleck, oder Klecks, der, mocsok, pecsét; einen Klecks machen, elmocskolni; trop. jem. einen Klecks anhängen, megpiszkolni valakit, rossz hírbe keverni.

Klecken, d. i. hinreichen, elegendő lenni; ſt. nützen, hasznot tenni.

Kleckſen, el- v. bémocskolni valamit, mocskot v. pecsétet ejteni valamibe, elmázolni.

Kleckſen, d. i. Kleckſe machen, elfeccsenteni, elfecsegetni.

Kleckſer, der, pecsét, mocsok.

Klee, der, lóhér, lóhere.

Kleebau, der, lóheretermesztés.

Kleeblatt, das, lóherelevél; trop. három, háromból álló társaság.

Klei, der, (Thon, Lehm, Letten), agyak; csapóföld.

Kleiben, ſ. Kleben.

Kleid, das, pl. die Kleider, ruha, ruházat, köntös; ein Kleid machen, ruhát csinálni; anziehen, felvenni; ausziehen, levetni a' ruhát; das Kleid paßt gut, jól áll a' testhez a' ruha; Sprchw. Kleider machen Leute, ruha tisztesség, ruha mutat urat.

Kleidchen, das, ruhácska.

Kleiden, d. i. bedecken, ruházni, jem. kleiden, valakit ruházni; ſich kleiden, felöltözni; ſich nach der Mode kleiden, módi szerént ruházkodni v. öltözködni v. járni; trop. z. B. die Erde kleidet ſich mit Blumen, a' föld virágokba öltözik; ſt. anſehen, illeni; z. B. dieſer Anzug kleidet ihn (ſteht ihm) gut, ez az öltözet illik v. jól áll neki.

Kleiderbürſte, die, ruhakefe.

Kleiderhändler, der, ruhaáros v. kereskedő.

Kleiderhandel, der, ruhaárosság v. kereskedés.

Kleiderkaſten, der, ruhatartó.

Kleiderlaus, die, ruhatetű.

Kleidermacher, der, szabó, szabómester.

Kleidermacherinn, die, asszonyszabó, szabóné.

Kleidermarkt, der, ruhapiacz.

Kleidermode, die, ruhamódi.

Kleidermotte, die, ruhamoly.

Kleidernarr, der, Kleidernärrinn, die ruhabolond, a' ruhában bolondúl gyönyörködő.

Kleiderpracht, die, ruhapompa.

Kleiderſchmuck, der, ruháravaló ékesség; gyönyörű ruházat.

Kleiderſchrank, der, ruhaalmáriom, ruhatartó.

Kleidertracht, die, öltözet, ruhaviselet, köntös viselet.

Kleidervorrath, der, kész ruhák, öltözetek, köntösök.

Kleidung, die, öltözet, ruházat.

Kleidungsſtück, das, egy darab ruha v. köntös.

Kleie, die, korpa; von Kleien, korpás, korpából való.

Kleienbrod, das, korpakenyér, derczekenyér.

Kleierde, (klebrige Erde), die, agyagos föld.

Kleiig, adj., d. i. Kleie enthaltend, korpás.

Kleiig, adj., agyagos.

Kleiland, das, agyagos föld v. tájék.

Klein, adj., kicsiny, kis; kleiner, kissebb; der, die, das kleinſte, legkisseb; der kleinſte von zweien, a' kissebbik; ein kleines Buch, kis könyv; der kleine Finger, kis ujj; kleines Geld, ápró pénz; daher: in kleine Stücke ſchneiden ꝛc. apróra vagdalni,

törni, törđelni valamit; der Ausdehnung nach, a) in die die Länge, ſt. kurz, z. B. Meile, kicsiny v. rövid mérföld; b) in die Höhe, ſt. nieder, nicht hoch, z. B. von kleiner Statur ſeyn, alacsony testű v. termetű lenni; der Zeit nach, kevés, rövid p. o. idő; der Zahl nach, z. B. eine kleine Summe Geld, egy kevés pénz; ins Kleine gehen, mindent kicsinyenként v. kicsinyről kicsinyre megvizsgálni; adv. kicsinyen, kicsinyre, apróra, p. o. törni, vagdalni; klein machen, elaprózni; ſich klein machen, magát alázatosan viselni; trop. alacsonyan p. o. gondolkozni valaki felől.

Kleinädrig, adj., apróeres.

Kleinäugig, adj., kis szemű.

Kleinbärtig, adj., kisszakállú.

Kleinbeerig, adj., apró bogyójú.

Kleinblätterig, adj., apró levelű.

Kleinen, apróra törni p. o. a' bányakban.

Kleinfügig, adj., csekély, kicsinyes.

Kleingeiſt, der, kis lelkű, szükelméjű.

Kleingewehrfeuer, das, apró fegyverrel v. puskávalvaló tüzelés.

Kleingläubig, adj., kicsinyhitű.

Kleingläubigkeit, die, kicsinyhitűség.

Kleinhändler, der, Kleinhändlerinn, die, apróságáros.

Kleinhandel, der, apróságárulás.

Kleinheit, die, kicsinység.

Kleinherzig, adj., csüggedt szivű.

Kleinigkeit, die, kicsinység, apróság, csekélység; kleine unbedeutende Summe, csekély summa, kevés pénz; kleines Geſchenk, csekélység, csekély ajándék.

Kleinkörnig, adj., aprószemű, apró magú.

Kleinlaut, adj., félénk, adv. félénken.

Kleinlich, adj., trop. kicsiny; csekély, alacsony, alázatos; adv. alatt, csekély módon, alacsony módon, p. o. gondolkozni.

Kleinmaler, der, kisképfestő.

Kleinmuth, der, csüggedés, csüggedt szivűség.

Kleinmüthig, adj., csüggedt, csüggedt v. kicsiny szivű, alázatos, félénk; kleinmüthig machen, valakit elcsüggeszteni, félénké tenni; kleinmüthig werden, elcsüggedni, elhagyni magát; adv. elcsüggedve, félénken, alázatos módon.

Kleinmüthigkeit, die, csüggedtség, elcsüggedés, kicsinyszivűség.

Kleinod, das, ſt. Schmuck, ékesség, czímer; ſt. Edelſtein, drágakő; ſt. Koſtbarkeit, drágaság, drága kincs.

Kleinſchmied, der, ſt. Schloſſer, lakatos.

Kleinſtädter, der, kisvárosi, kicsinyvárosi.

Kleinſtädtiſch, adj., kisvárosi, kisvárosi viselet; adv. kisvárosi módon.

Kleiſter, der, csiriz.

Kleiſterer, der, csirizelő.

Kleiſterig, adj., csirizes.

Kleiſtern, csirizelni, megcsirizelni, megragasztani.

Klemm, adj., enge, szük; trop. a) knapp, ſpärlich, szük, ritka, nehezen kapható, takarékos; b) bedrängt, mißlich, nyomorgatott, bizonytalanságos; adv. szüken, ritkán, nehezen.

Klemme, die, ein Werkzeug zum einklemmen, csaptató, szorító eszköz; ein enger Ort, szük hely; trop. ſt. Bedrängniß, z. B. in die Klemme kommen, megszorulni; in der Klemme ſeyn, megszorulva v. megakadva lenni, szorult állapotban lenni.

Klemmen, szoritni, öszveszoritni; oda szoritni, oda csipetni.

Klempern, csörömpölni.

Klempner, der, bádogos, bádogmíves,

Klenke, die, kilincz

Klepper, der, hátasló.

Klette, die, lapu, bojtorján.

Klettenartig, Klettenförmig, adj., bojtorjánnemű.

Kletterer, der, mászó, kúszó, famaszó.

Klettern, mászni, felmászni, felfelé kapaszkodni; herunterklettern, lemászni, csúszni t. i. lefelé.

Klettern, das, kúszás, felmászás.

Klieben, ſpalten, hasitni, elhasitni, elrepeszteni; ſich, hasadni, meghasadni, megrepedni.

Kliebig, adj., leicht zu ſpalten, hasadós, könnyen hasadó.

Klima, das, égally, éghajlat, égmérséklet.

Klimmen, felmászni, felkúszni.

Klimpern, csörömpölni, pengeni, csörgeni, mint a' pénz; trop. auf dem Klaviere klimpern, d. i. es ſchlecht ſpielen, a' klaviron pengetni.

Klimpern, das, csörömpölés, pengés.

Klinge, die, plenge, késvas, kardvas; ſt. Degen, kard.

Klingel, die, csengetyű, csörgő.

Klingelbeutel, der, csörgőerszény.

Digitized by Google

Klingeln, csengetni, p. o. az ajtón.
Klingeln, das, csengetés.
Klingen, einen Ton von ſich geben, csengeni, pengeni; die Ohren klingen mir, cseng a' fülem; trop. von Worten, hangzani; gut, nicht gut (ſchlecht), jól v. nem jól (rosszúl) hangzani; mit den Gläſern klingen, öszveütni a' poharakat.
Klingen, das, csengés, pengés, hangzás.
Klingend, adj., csengő, pengő, p. o. pénz.
Klingenſchmied, der, kardcsiszár, kard csináló.
Klinge, die, kilincs, ajtókilincs.
Klinken, a' kilincset lenyomni.
Klinſe, die, Ritze, hasadék, repedés.
Klippe, die, eig. kőszál, kőszikla, kőszirt, a' tengerben; uneig. f. Gefahr, Hinderniß, kőszirt, veszedelem, akadály, nehézség.
Klippenvoll, adj., kősziklás, kőszirtos p. o. tenger; trop. gefährlich, kőszirtos, veszedelmes, akadályos.
Klippfiſch, der, szárasztott tőkehal.
Klippig, adj., kőszirtos, kőszálas, kősziklás.
Klirren, csörögni, czörömpölni, csikorogni.
Klirren, das, csörömpölés, csörgés.
Klitſch, der, csattanás.
Kloben, der, kötés; csomó, p. o. len; csiga, tekerő csiga.
Klöpfel, der, z. B. einer Trommel, dobverő; einer Glocke, ütő, harangütő.
Klöppel, der, d. i. Knüttel, kótis, görcsös bot, bunkós bot; ein Werkzeug zum Verfertigen der Spitzen, csipkeverő.
Klöppeln, z. B. Spitzen, csipkét kötni v. verni; mit einem Klöppel verſehen, z. B. einen Hund, kölönczöt kötni a' kutya nyakába.
Klößchen, das, von Erde, göröngy, rög; zum Eſſen, gombócz, furkó
Klößig, adj., z. B. Brod, ragaszos, furkós p. o. kenyér.
Klötzchen, das, tuskócska.
Klopfen, an etwas, kopogni, koczogni; an die Thüre klopfen, az ajtón kopogtatni, koczogtatni; von dem Herzen, dobogni, mint a' szív; jem. auf die Finger klopfen, valakinek a' körmére ütni, az újjára ütni.
Klopfen, das, kopogás, koczogtatás, koczogás; von Herzen, szívdobogás.
Klopfer, der, kopogó, koczogó.
Klopffechter, der, bei den Alten, kujakoló; trop. ein Zänker, veszekedő ember.
Klopfhengſt, der, herélt csődör.
Klopfholz, das, sujok, kótis.
Klopfkeule, die, bei den Bindern, bodnársujok.
Klopfe, Klopfe, die, d. i Schläge, ütés, verődes, verés; Klopfe kriegen, verést kapni; ſt. Enge, szorosság, szoros v. szük hely; jemanden in die Klopfe kriegen, valakit megszorítni, t. i. szóval.
Kloß, der, jede rundliche Maſſe, buczok; von Erde, göröngy, rög; eine Mehlſpeiſe, gombócz, furkó.
Kloſter, das, klastrom.
Kloſterbruder, der, szerzetes v. klastromi barát.
Kloſterfrau, Kloſterjungfer, die, apácza.
Kloſterleben, das, klastromi élet.
Kloſternonne, die, apácza.
Kloſterſchule, die, klastrombeli oskola.
Kloſterſchweſter, die, nevendék apácza.
Kloſterweſen, das, klastromi dolog v. állapot.
Kloſterzucht, die, klastromi fenyíték.
Klotz, der, tuskó; Hackklotz, favágító, favágó tőke; als Schimpfwort, ostoba, buta ember.
Kluft, die, d. i. Ritze, Spalte, hasadék, nyilás, repedék; Höhle, barlang, üreg.
Klug, adj, klüger, der, die, das klügſte, ſt. einſichtsvoll, eszes, okos, értelmes, bölcs; ſt. vor- oder umſichtig, vigyázó, magára vigyázó; erfahren, geſchickt, tapasztalt, tanult; gelehrt, tudós, tanúlt; ſchlau, liſtig, fortélyos, ravasz; adv. eszesen, okosan, bölcsen; ſehr klug, igen okosan, igen bölcsen; aus jemanden klug werden, megérteni és elérteni valaki gondolatját; voll Kenntniße, ügyesen, értelmesen; ſchlau, fortélyosan, ravaszúl.
Klugheit, die, Verſtand, Einſicht, okosság, eszesség, józan okosság; Vor- oder Umſicht, elörevigyázás; Einſicht, Erfahrung, esméret, értelem, tapasztalás; List, fortély, ravaszság.
Klugheitslehre, die, okosság tudománya, oktató tudomány
Klüftchen, das, nyilás, üregecske.
Klüftig, adj., nyilásos, hasadékos, üreges.
Klügelei, die, okoskodás, mesterkedés, mesterséges fogásokkalvaló élés, bölcselkedés.

Digitized by Google

Klügeln, bölcselkedni, fortélyoskodni, fortélyosan okoskodni, mesterkedni.
Klügler, der, fortélyosan okoskodó, bölcselkedő.
Klüglich, adv., okosan.
Klümpchen, das, darabka, csomócska, rögöcske.
Klümperig, adj., csoportos, göröngyös, rögös, darabos.
Klümpern, ſich, darabokra oszlani, öszveállani csomóban, öszvecsomósodni v. göröngyösödni.
Klump, Klumpe, der, eine formloſe Maſſe, formátlan v. öszveállot darab, göröngy, rög; z. B. Gold, Eiſen, egy darab arany, vas; ſt. Haufe, Menge, rakás, csoport.
Klumpenweiſe, adv., von Dingen, csoportonként.
Klumſe, die, nyílás, hasadék.
Klunker, der, lefüggő darab; czafrang.
Klunkererbſe, die, rózsás borsó.
Kluppe, die, szoros hely, zug; csiptető.
Klyſtier, das, klisztír, állövet.
Klyſtieren, klisztírozni valakit, klisztírt adni valakinek, állövetezni.
Klyſtierſpritze, die, klisztírozó, hasfecskendő, állövő.
Knabe, der, gyermek, fiúgyermek, férjfigyermek, fiú.
Knabenalter, das, Knabenzeit, die, gyermekkor, gyermeki kor.
Knabenhaft, Knabenmäßig, adj., gyermekes; adv. gyermekesen.
Knabenkraut, das, kosbor.
Knabenſchule, die, fiú gyermekoskola.
Knabenſtimme, die, gyermek- v. fiúhang.
Knabenſtreich, der, gyermeki csintalanság v. pajkosság.
Knäblein, das, fiúcska, gyermekecske, kis fiú v. gyermek.
Knack, (Knacks), der, pattanás, recscsenés; repedés, hasadék.
Knacken, pattanni, roppantani, recscsenni, durranni; mit den Fingern, fittyegetni; Nüſſe, diót törni.
Knacken, das, pattanás, ropparás, recsenés.
Knacker, der, törő pattantó; Nußknacker, diótörő, mogyorótörő.
Knackweide, die, rekettye.
Knackwurſt, die, füstölt kolbász.
Knäulchen, das, kis gombolyag.
Knall, der, durranó hang, durranás, pattanás.
Knallbüchſe, die, bodzafapuska.
Knallen, durranni, pattanni, szóllani mint a' puska; mit der Peitſche, az ostorral durrantani, pattantani, csördítni.
Knallen, das, durranás, pattanás.
Knallglas, das, Knallkügelchen, durranó üveg, durranó golyócska.
Knallgold, das, durrogó arany.
Knallpulver, das, durrogó por.
Knapp, adj., faſt zu eng, szűk, feszes, szoros p. o. ruha, lábbeli; trop. kaum ausreichend, szűk, nehezen kapható, kevés; ſt. wirthſchaftlich, takarékos, szűkmarkú; ſie oder er iſt ein wenig knapp, egy kevéssé szűkmarkú ő; adv. szűken szorosan, feszesen p. o. áll a' ruha; dürftig, szűkön, alig; nehezen; takarékosan, szűkmarkú módon; ſt. kurz, hamar, tüstént, mindjárt; z. B. knpp darauf, mindjárt azután; er kam knapp nach mir, tüstént utánnam jött.
Knappe, der, ehemals der Diener eines Ritters, apród, fegyverhordozó, nemes lovaslegény; ſt. Geſell, legény; Mühlknappe, molnárlegény; Bergknappe, bányászlegény.
Knoppen, ſt. knacken, pattogni, mint a' tüz; rágni, harapni.
Knappheit, die, szorosság, szűkesség; szükség, szűkvolta valaminek, takarékosság.
Knappſack, der, tarisznya, szűtyő.
Knappſchaft, die, in Bergweſen, bányászság, bányászok, bányász legénység.
Knarpeln, porczogni, varczogni, porczogatni; nyikorogni, csikorogni p. o. a' lábbeliével, nyikorgatni valamit.
Knarre, die, kelepcze, csikorgómív.
Knarren, csikorogni, nyikorogni, mint az új kerék, az ajtó.
Knarren, das, csikorgás.
Knarrig, adj., csikorgó.
Knaſter, der, knaszterdohány.
Knaſterbart, der, morgó medve; ein mürriſcher Menſch, zsémbes ember.
Knaſtern, vom Feuer, pattogni, mint a' fatüz.
Knauel, Knäuel, der, gombolyag.
Knauf, der, der oberſte Theil einer Säule, oszlop fejezet; ſt. Knopf, gomb.
Knaupeln, d. i. nagen an etwas, rágódni; daher: tändeln, babrászni, gyermekeskedni valamivel.

Knauſer, der, fukar, zsugori, zsobrák, fösvény.
Knauſerei: die, fukarság, zsugoriság, zsobrákság.
Knauſerig, adj., fukarkodó, zsobrákos, fösvényes; adv. fukarkodva..
Knauſern, fukarkodni, szobrálkodni, fösvénykedni.
Knebel, der, fustély, keresztfa, husáng; peczek; görcsös bot, bunkósfurkós bot; az ujjnak közép íze.
Knebelbart, der, bajusz, bajcz, bajsz.
Knebeln, öszvehusángolni v. kötni, p. o. kévét; jemanden knebeln, felpeczkelni valakinek a' száját, trop. megbotozni v. megverni valakit; jemanden Händ und Füße knebeln, négykézláb öszvekötni valakit.
Knebelſpieß, der, lándzsa.
Knecht, der, szolga; béresszolga; trop. der Sünde Knecht ſeyn, a' bünnek szolgálni.
Knechtiſch, adj., adj., szolgai; knechtiſche Furcht, szolgai félelem; adv. szolgai módon.
Knechtſchaft, die, szolgaság.
Kneif, oder Schuſterkneif, der, horgas kés, sarkfaragó, keritő (csizmadia műszer).
Kneifen, csípni, megcsípni.
Kneifer, der, búvár, (madár).
Kneipe, die, sarkfaragó, kerítő, t. i. csizmadia műszer.
Kneipen, eig. csípni, csipkedni; trop. ſt. wehe thun, p. B. die Schuhe kneipen, a' csizma szorítja a' lábomat; es kneipt mich was im Leibe, csikarja valami a' hasamat p. o. a' kólika; mit Worten, megsérteni t. i. szóval v. meg-vágni.
Kneipen, nas, csípés, csipkedés; mit Worten, sértegetés; im Unterleibe, rágás, hasrágás, hascsikarás.
Kneipſchenke, die, korcsma.
Kneipzange, die, kis harapófogó.
Kneten, dagasztani, gyúrni, p. o. tésztát.
Kneten, das, dagasztás, gyúrás.
Knick, der, kocczanás, reccsenés.
Knicken, kocczanni, reccsenni; die Knie einbiegen, térdet hajtani; geizig ſeyn, fösvénységből elzsarolni, elcsikarni; zerbrechen, elpattantani, elrepeszteni, elreccsenteni.
Knicker, der, zsugori, zsobrák, fukar.
Knickerei, die, fukarság, zsugoriság.
Knickerig, adj., zsugori, szűkmarkú, fukarkodó; adv. fukarkodva.
Knickern, fösvénykedni, zsobrákodni.
Knicks, der, térdhajtás (az asszonyokról); einen Knicks machen, valakinek térdet hajtani.
Knie, das, térd; auf die Knie fallen, térdre esni; auf den Knieen bitten, térden állva kérni valamit; Sprchw. etwas übers Knie brechen, d. i. obenhin machen, valamit csak imígy amúgy csinálni, v. téltúl végezni, hebehurgyán bánni valamivel.
Kniehand, das, térdkötő.
Kniebeuge, die, térdhajlás.
Kniebeugung, die, térdhajtás.
Kniebug, der, térdhajlás.
Kniefall, der, térdesés.
Kniegeige, die, kis bögőhegedű.
Kniegelenk, das, térdhajló íz.
Kniegürtel, der, térdkötő szíj.
Kniekehle, die, térdhajlás alja.
Knien, térdepelni, térdelni, térden állani.
Knien, das, térdepelés, térdelés.
Knieriemen, der, ſt. Kniegürtel, térdkötő szíj; bei Schuſtern, térdhevéder.
Knieſcheibe, die, térdkalács.
Kniff, der, ſt. Kneipen, das, csipés, csipkedés; trop. ein liſtiger Kunſtgriff, fortély, fortélyos mesterség, ravaszság.
Knipp, der, fitty.
Knippchen, das, fitty; ein Knippchen (Knippchen) ſchlagen, fittyet vetni; ein Schlag auf die Fingerſpitzen, az ujja hegyire kocczantás, a' körmére ütés.
Knippſen, a' körmére ütni, körmöst adni valakinek.
Knirren, knarren, csikorogni.
Knirren, das, csikorogás.
Knirſchen, wie der Schnee, csikorogni; mit den Zähnen, csikorgatni a' fogait.
Kniſtergold, das, papirosarany.
Kniſtern, vom Feuer, sustorogni, sustorékolni, mint a' tűz.
Kniſtern, das, sustorgás, sustorékolás.
Knittern, nyikorogni.
Knoblauch, der, foghagyma.
Knochen, der, csont; ohne Knochen, csontatlan.
Knochenartig, adj., csontnemű.
Knochenbruch, der, csonttörés.
Knochenfett, das, csontvelő, csontból kifőzött zsír.

Digitized by Google

Knochenfraß, der, csontveszés, csontrohadás.
Knochengebäude, das, csontalkotmány.
Knochenhaus, das, tetemház.
Knochenhaut, die, csonthártya.
Knochenlehre, die, csontváztudomány.
Knochenlos, adj., csontatlan.
Knochenmann, der, st. Tod, halál.
Knochenmark, das, csontvelő.
Knochenstein, der, csontenyv, csontforrasztó föld.
Knochicht, adj., csontszabású.
Knochig, adj., csontos.
Knocke, die, egy fej v. marok, p. o. len, kender 's a' t.
Knöchel, der, bötyök, izbötyök; bütykő, bütyök, ízbötyök a' hajlásoknál, p. o. az ujjakban; der Knorren, boka, bokacsont.
Knöchelchen, das, csontocska.
Knöchern, adj., csontbólvaló, csont.
Knödel, der, gombócz, furkó.
Knöpfchen, das, gombocska; pitykécske.
Knöpfen, gombolni, begombolni.
Knöspchen, das, bimbócska.
Knötchen, das, csomócska, csimbókocska; vom Getreide, bütyök, bötyök.
Knöteln, csomót v. csimbókot kötni a' czérnán.
Knollen, der, púp, csomó, a' testen; nagy darab kenyér; starke Wurzeln an Pflanzen, gümögyökér.
Knollig, adj., gümös; púpos, dombos, csomós: adv. púposan
Knopf, der, gomb; Degenknopf, markolatgomb; am Stocke, bunkó, görcs; an Kleidern, gomb, pityke.
Knopfgießer, der, gomböntő.
Knopfloch, das, gomblyuk.
Knopfmacher, der, gombcsináló, gombmíves, gombos.
Knopper, die, gubics, gubacs, suska.
Knorpel, der, porczogó.
Knorpelartig, adj., porczogónemű.
Knorpelicht, adj., porczogó szabású.
Knorpelig, adj., porczogós.
Knorpelkirsche, die, ropogós cseresnye.
Knorren, der, an Füßen, boka; púp, gümö, csomó.
Knorrig, adj., gümös, csomós.
Knospe, die, an Bäumen, bimbó; an Blumen, virágbimbó.
Knospen, bimbózni.
Knoten, der, am thierischen Körper, csomó, gümö; an Pflanzen, bötyök, bütyök, görcs, czikkely, gerézd; an einem Stricke, csomó, görcs, csimbók; trop. ein Hinderniß, dessen Hebung ungewiß ist, gáncs, nehézség; ein unauflöslicher Knoten, elháríthatatlan akadály; da steckt der Knoten, itt a' gáncs, itt a' bökkenö; der Knoten des Flachses, a' len bugája.
Knotenlos, adj., görcsetlen, csimbókatlan.
Knotenperücke, die, csimbókos vendéghaj.
Knotenstock, der, görcsös v. bunkós bot.
Knotig, adj., gombos, csomós, görcsös, csimbókos; adv. csomosan, görcsösen.
Knülle, die, eine Falte am Kleide, ráncz.
Knüllen, Falten machen, öszvetörni, öszveránczolni p. o. ráüléssel a' ruhát.
Knüpfen, megkötni, csomót kötni rajta; öszvekötni v. foglalni, egyesíteni, egybekapcsolni.
Knüpfung, die, kötés, öszvekapcsolás, gombolás.
Knüttel, der, bunkós v. furkós bot.
Knüttelholz, das, gajsa, gajas fa, furkós v. bunkósfa.
Knütteln, jem. mit einem Knüttel schlagen, megdorongolni; einen Knüttel anhängen, dorongot kötni reá.
Knüttelvers, der, sántikáló vers; biczegő rímes v. véghangos vers.
Knurren, wie Hunde, morogni, korogni; trop unwillig werden, morogni valami ellen.
Knurren, das, morgás.
Knurrig, adj., morgós, morgó.
Knute, die, kancsuka.
Knuten, megkancsukázni.
Kobalt, der, kobál, kobald; Galmai, kalaminércz.
Kobalterz, das, kobaldércz.
Kobe, Koben, der, Schweinstall, disznóól, hídas.
Kober, der, fedeles kosár, kaska, vesszö kosár.
Kobold, der, Berggeist, manó.
Koch, der, szakács; der Hunger ist der beste Koch, legjobb fűszer az éhség; eine Kinderspeise, felfújt kása.
Kochen, főzni, megfőzni, p. o. ételeket, forrni, főni, mint a' víz; vom Blute, buzogni, forrni; megemészteni; gekocht werden, megfőni, megfőzettetni.
Kochen, das, főzés; megemésztés.

Digitized by Google

Kocherei, die, das ist ein schlechtes Kochen, főzkélés.
Kochfleisch, főznivaló hús.
Kochgefäß, das, főzőedény.
Kochgeräthe, das, főző eszközök.
Kochgeschirr, das, főzőedény.
Kochjunge, der, kukta, szakácsinas.
Kochkunst, die, főzés mestersége, szakácsság.
Kochlöffel, das, főzőkalán, v. kanál.
Kochofen, der, főzőkemencze.
Kochsalz, das, főttsó, t. i. mellyet sós vízből főznek.
Kochtopf, der, főzőfazék.
Kochwasser, das, főznivaló víz.
Kochzucker, der, konyhaczúkor.
Köcher, der, tegez, nyíltok.
Köchinn, die, szakácsné, szakács aszszony.
Köder, csalogató étek, maszlag.
Ködern, durch eine Lockspeise anlocken, étekkel csalogatni, csaló étket húzni a' halfogó horogra.
Köhlchen, das, szenecske.
Köhler, der, szénégető.
Köhlerhütte, die, szénégető kalyiba.
Köhr, Köhre, die, Wahl, választás.
Köhren, választani.
Köcken, speien, hányni, okádni.
König, der, Király; trop. König im Schachspiele, Király a' sakjátékban; der König eines Festes, födísze, dísztárgya valamelly innepi pompának; im Bergbau, der Silberkönig, ezüstkirály, v. tisztított ezüst, finom ezüst; von Thieren, z. B. der Adler ist der König der Vögel, a' sas a' madarak királya.
Königinn, die, Királyné; die Geliebte, die Herzenskönigiinn, uralkodó, királyné p. o. valaki szívén; die Mutterbiene, királyné a' méhek között.
Königlich, adj., királyi, p. o. hatalom; st. trefflich, erhaben, felséges, dicső; adv. királyi módon.
Königreich, das, ország, királyság.
Königthum, das, királyi birodalom.
Königsbinde, die, királyi főkesség.
Königsburg, die, királyi palota.
Königskrone, die, királyi korona.
Königsmantel, der, királyi palást.
Königsmörder, der, király gyilkosa.
Königsmord, der, királymegölés.
Königsschloß, das, királyi palota v. kastély, királyi vár.
Königssohn, der, királyfi.
Königsstadt, die, királyi lakó város v. lakhely.
Königsstamm, der, királyi törzsök v. nemzetség, királyi vér.
Königsstraße, die, királyút.
Königsthron, der, királyi szék v. trón.
Königstitel, der, királyi czím.
Königstochter, die, király leánya v. kisasszony.
Königswahl, die, királyválasztás.
Königswasser, das, királyvíz.
Königswürde, die, királyi méltóság.
Königszepter, das, királyi pálcza.
Können, -hatni, -hetni; z. B. ich kann schreiben, írhatok; das kann ich thun, azt tehetek; es kann seyn, d. i. es ist möglich, meglehet, lehetséges; es ist glaublich, hihető; man kann, lehet; st. im Stande seyn, z. B. wenn ich das könnte, ha azt megtehetném; ich kann nicht bezahlen, nem fizethetek meg, nem telik tőlem, hogy megfizessek; st. wissen, verstehen, tudni, érteni; deutsch können, németül tudni, azt érteni és beszélni; etwas auswendig können, valamit könyvnélkül tudni; st. vermögen, gelten, tehetni, érni t. i. valakinél; dafür können, d. i. an etwas Schuld seyn, tehetni róla, v. valamiről, oka lenni valaminek; ich kann nicht dafür, nem teketek róla nem vagyok oka.
Köpfchen, das, fejecske; trop. natürliche Kraft, Verstand, ész, elmebéli tehetség, fő; z. B. er hat ein gutes Köpfchen, jó esze v. jó feje van; an Gewächsen und andern Dingen, gombocska.
Köpfen, Menschen, lenyakazni valakit, elütni v. elvonni valaki fejét; Bäume, letetőzni, a' tetejét levágni.
Köpfen, das, fővétel, lenyakazás.
Körbchen, das, kosárka, kosaracska; kaska.
Körnchen, das, szemecske, magocska; st. ein Bischen, morzsa, szemecske.
Körnen, d. i. in Körner formen, z. B. Blei, Gerste ꝛc. darálni; durch Körner anlocken, z. B. Vögel, szemmel valahová csalogatni, magához csalogatni; Korn bekommen, szemesedni. magvasodni.
Körnig, adj., aus Körnern bestehend, szemes, magvas, magos; st. fest, tömött, kemény; st. nachdrücklich, nyomos, fontos.
Körnlein, das, szemecske, magocska.
Körnung, die, csalogatás; szemesedés, magvasodás.

Digitized by Google

Körper, der, test.
Körperbau, der, testalkatás.
Körperbewegung, die, testmozgás.
Körperbildung, die, test formája.
Körperchen, das, testecske.
Körpergröße, die, test nagysága.
Körperverhaltung, die, testállás, testalkatás.
Körperkraft, die, test ereje, testi erő.
Körperlich, adj., testi, testbeli; ein körperlicher Fehler, testi hiba; ein körperlicher Eid, d. i. ein feierlicher Eid vor Gericht, hit letétele a' bíró előtt; adv. testi módon, testiképpen.
Körperlos, adj., testetlen.
Körperschaft, die, egyesület, egyesült társaság.
Körperschwäche, die, testi gyengeség.
Körperstoff, der, test matériája v. misége.
Körperübung, die, testi gyakorlás.
Körperwelt, die, testi világ, világi dolgok.
Köstlich, adj., herrlich, derék, jeles, dicső.
Kofent, der, szaladser, serallj.
Koffer, der, bőrláda, bőrös láda.
Kohl, der, édes káposzta; brauner Kohl, kék káposzta; grüner Kohl, olasz káposzta; weißer Kohl, oder Kopfkohl, fejes v. fős káposzta.
Kohle, die, szén; glühende, eleven; todte, holt szén; Kohlenbrennen, szenet égetni.
Kohlenbauer, der, szénaros.
Kohlenbecken, der, szenes serpenyő.
Kohlenbrenner, der, szénégető.
Kohlenbrennerei, die, szénégetés.
Kohlendampf, der, széngőz.
Kohlenerz, das, szénércz.
Kohlenfeuer, das, széntűz.
Kohlenflötz, der, kőszén.
Kohlenhändler, der, szénáros.
Kohlenhandel, der, szénnelkereskedés.
Kohlenkorb, der, szenes kosár.
Kohlenmeiler, der, szénnek égetendő rakásfa.
Kohlenpfanne, die, szenes serpenyő.
Kohlenpulver, das, szénpor.
Kohlensäure, die, szénsavany.
Kohlenschaufel, die, szénvonó.
Kohlenstaub, der, felszálló szénpor.
Kohlenschwarz, das, szénfesték.
Kohlentopf, der, szenes fazék.
Kohlenwagen, der, szenes szekér.
Kohlgarten, der, konyhakert, veteményeskert.
Kohlholz, das, szénnekvaló fa.
Kohljahr, das, bő káposzta termő esztendő.
Kohlkopf, der, káposzta fő v. fej.
Kohllaus, die, korpa féreg, levelész.
Kohlmarkt, der, veteményes-, káposztás-, zöld piacz.
Kohlmeise, die, große, szénczinke v. czinege; die kleine, erdei szénczinke.
Kohlrübe, die, kolorábé, kalaráb.
Kohlraupe, die, káposzta hernyó.
Kohlschwarz, adj., feketo mint a' szén.
Kohlstaub, der, szénpor.
Kohlstengel, Kohlstrunk, der, káposztatorzsa.
Kolbe, die, Kolben, der, agya, feje v. bunkója valaminek; an der Flinte, puskaagya; der geschorne Kopf eines Menschen, kopasz v. nyirett fő; an einigen Wassergewächsen, buzgány; ein Streitkolben, buzgány; Destillerkolbe, lombik; st. Samenkapsel, magtok, maghüvely.
Kolbicht, adj., buzgányos, bunkós.
Kolbig, adj., bugás, bunkós, bütykös.
Kolik, die, kólika, köldökcsömör, die Kolik haben, köldökcsömörben szenvedni.
Kolk, der, Pfütze, Sumpf, mocsár, tócsa, posvány.
Koller, das, st. Halstuch, nyakravaló; ein Halbhemde, ingváll; Bekleidung ohne Aermel, derékravaló, mejjreváló (ujjatlan ruha).
Koller, der, Pferdekrankheit, dühödés, megdühödés, dühkórság, bokrosság; csira.
Kollerig, adj., bokros, dühödt, veszett; csirás.
Kollern, st. rollen, hengeritni, hengergetni; den Koller haben, megdühödni, megveszni; csirás (a' ló).
Kolon, das, d. i. Doppelpunkt, kettőspont, kétpont.
Koloß, der, bálványkép, rettentő nagyságú alkotmány, óriási bálvány, temérdek.
Kolossalisch, adj., óriási, rettentő nagyságú, temérdek.
Kolter, die, d. i. Bettdecke, lepel, takaró, zsabrák, ágyterítő.

Digitized by Google

Kolter, das, d. i. Pflugmeſſer, Pflugſchar, csoroszlya, szántóvas.
Komet, der, üstökös csillag.
Komiker, der, tréfás verskölto; ein komiſcher Schauſpieler, enyelgő színjátszó.
Komiſch, adj., zur Komödie gehörig, vígjátéki, vígjátékhoz való; ſt. luſtig, poſſirlich, enyelgő, tréfás, nevetséges, víg, furcsa; adv. tréfásan, enyelegve, nevetségesen nevettető módon.
Komma, das, vonás.
Kommen, jönni; zu jemanden kommen, valakihez menni, t. i. oda, valakihez jönni, t. i. ide; oft wohin kommen, járni valahová; glücklich davon kommen, szerencsésen megszabadúlni; einem zu Hülfe kommen, valakinek segítségére menni; ſt. ankommen, el-v. megérkezni; z. B. die Gäſte ſind gekommen, eljöttek v. elérkeztek a' vendégek; ſcharf an einander kommen, tüzesen egymásba kapni; aus der Noth, aus den Schulden kommen, kiszabadúlni a' szükségből v. kivergődni az adósságból; auf einen Einfall kommen, valami gondolatra vetemedni; jemanden gleich kommen, valakivel felérni, hasonló lenni hozzá p. o. erőre, tehetségre, tudományra, ée; bei etwas zu kurz kommen, kárt vallani, veszteni valamiben; mit jemanden überein kommen, megegyezni valakivel; zu Kräften kommen, erősödni; zu Athem kommen, lélekzetet vehetni; auf die Spur kommen, nyomába akadni; zu Ende kommen, elvégződni.
Kommen, das, jövés, jövetel, megjövetel, megérkezés, menés.
Komödiant, der, játékszini játszó.
Komödie, d. i. Luſtſpiel, vígjáték; Schauſpiel, játékszíni darab; trop. Luſtbarkeit, Schäckerei, múlatság, tréfálódás.
Komödienhaus, das, játszószín.
Kompan, der, társ, par, pajtás.
Kopal, der, kopálgyanta.
Kopf, der, fő, fej. phr.; ſich im Kopf kratzen, fejét vakarni-aggódni; einen beim Kopf nehmen, valakinek a' fejét által ölelni-fülön fogni, megragadni v. fogságra vinni valakit; jemand den Kopf vor die Füße legen, valakinek fejét venni; den Kopf verlieren, elveszteni az eszét; jemanden den Kopf waſchen, megmosni valaki fejét, az az, jól lehordani v. megpirongatni valakit; trop. ſt. Gedanken, Vorſtellungen, ész, gondolat; z. B. es geht mir etwas im Kopfe herum, valami forog az eszemben, azon törődöm; ſt. Gedächtniß, fej, emlékezet; aus dem Kopfe, könyv nélkül, csak a' fejéből, p. o. beszélleni; ſt. Anlagen, Fähigkeiten, ész, fej v. fő; z. B. es fehlt ihm nicht an Kopfe, van neki esze v. tehetsége; ſt. Menſch, z. B. ein guter Kopf, jó fejű v. derék eszű ember; ein unruhiger Kopf, nyughatatlan eszű ember; ein eigenſinniger Kopf, magafejű ember; viele Köpfe, viel Sinn, valahány ház, annyi szokás, a' mennyi az élő, annyi az ítélő; alles, was einem Kopfe ähnlich iſt, z. B. der Kopf einer Stecknadel, a' gombostő feje v. gombja; der Kopf eines Nagels, a' szegfeje.
Kopfader, die, a' főere.
Kopfarbeit, die, főbeli v. észbeli munka, ésszel dolgozás.
Kopfband, das, főszorító pántlika.
Kopfbrechen, das, fötörés, fejtörés.
Kopfbrechend, adj., fejtörő, gondolkozásba kerülő.
Kopfbürſte, die, fejborosta ecset.
Kopfdecke, die, fejrevaló.
Kopffieber, das, főbeli hideglelés.
Kopfförmig, adj., fejformájú.
Kopfgeld, das, förevetett adó, főadó, főporczió.
Kopfgrind, der, kosz.
Kopfhaar, das, haj.
Kopfhänger, der, tettetett szent, képmutató.
Kopfhängerei, die, tettetett kegyesség.
Kopfjoch, das, fejjárom, fejiga.
Kopfkiſſen, das, főalj, fejalj, vánkos.
Kopfkohl, der, fös v. fejes káposzta.
Kopfkrankheit, die, főfájás, főbéli betegség.
Kopflaus, die, tetű, t. i. a' fejen.
Kopflos, adj., fejetlen, fejtelen; trop. ſt. unverſtändig, esztelen, ostoba; adv. esztelenül, ostobául.
Kopfmuskel, der, főinak, főbeli inashús.
Kopfnicken, das, fövelintés, bókolás.
Kopfnuß, die, serke.
Kopfputz, der, fejrevaló ékesség, fejcsín.
Kopfſalat, der, fejes v. fös saláta.

Digitized by Google

Kopfschmerz, der, fő- v. fejfájás.
Kopfschmuck, der, főékesség.
Kopfsteuer, die, főreadó, fejtőlvaló adó.
Kopfstoß, der, fejütődés, fejütés.
Kopfstück, das, fejrész, része a' főnek; eine Münze, kis ezüst pénz neme.
Kopftuch, das, fejrevaló kendő.
Kopfwassersucht, die, fővízkórság.
Kopfweh, das, főfájás.
Kopfwunde, die fejenvaló seb.
Kopfwuth, die, dühös bódulás.
Koppe, die, z. B. des Baumes, fő; st. Gipfel eines Berges, hegytető, tető.
Koppel, die, st. Band, kötelék, kötő; ein Koppel Hunde, öszvefűzött kutyák v. kopók; Degenkoppel, kardszíj; ein eingezäunter Ort, kerített hely.
Koppelbuth, die, közös legeltetés.
Koppeljagd, die, közös vadászat.
Koppeln, öszvekötni, öszvefűzni.
Koppelriemen, der, fűzérszíj, csatlószíj.
Koppen, köpfen, tetejét lenyesni, levágni.
Koralle, die, kláris, kláriskorall, korall, korallmoh.
Korallendrechsler, der, kláris- v. korallesztergályos.
Korallenfang, der, Korallen-Fischerei, die, korallmoh halászat.
Korallenmacher, der, korallmetsző; kláris míves.
Korallenschnur, die, egy fűzér korall.
Korallenstein, der, kláris v. korallkő.
Korb, der, kosár (garabó); trop. abschlägige Antwort bei Heirathsangelegenheiten, besonders von Mädchen, üres kosár, elútasító v. üres válasz; einen Korb bekommen, üres kosarat kapni; ein Wagenkorb, kas, kocsikas.
Korbbouteille, die, béfont palaczk v. karafina.
Korbflechter, Korbmacher, der, kosárfonó v. csináló.
Korbschlitten, der kasosszán.
Korbweide, die, rekettye.
Korduan, der, kordovány.
Koriander, der, koriándrom.
Korinte, die, Korintchen, aprószőlő, apró fekete mazsola.
Kork, der, dugókéreg.
Korkbaum, der, dugókérgű tölgyfa.
Korksohle, die, kéregtalp.
Korkstöpsel, der, kéregdugó, palaczkdugó.
Korn, das, überhaupt, jeder rundliche Körper, z. B. von Sand ꝛc., szem, szemecske, morzsa; besonders der rundliche Same der Getreidearten, szem p. o. búza, rozs, árpa, egy szem mag, egy mag; am Schießgewehre ein kleines Köpfchen zum Zielen, czélpont, czélzó pont a' puska végén; etwas aufs Korn nehmen, valamit czélba venni; auf dem Korn haben, valamire fordítni figyelmetességét; in enger Bedeutung, das Getreide, gabona, élet; oder st. Roggen, rozs; trop. ein Mann von altem Schrot und Korne, ősi igaz ember.
Kornacker, der, gabonás föld, gabonatermő v. rozszsal bevetett föld.
Kornähre, die, gabona v. rozsfej, v. kalász.
Kornbau, der, rozstermesztés.
Kornblume, die, búzavirág.
Kornboden, der, életes ház v. padlás, gabonacsűr v. tárház.
Kornbrand, der, üszög.
Kornernte, die, rozsaratás.
Kornfege, die, szórólapát.
Kornfeld, das, rozsföld.
Korngabel, die, gabonahányó villa.
Korngarbe, die, rozskéve, gabonakéve.
Kornhalm, der, gabonaszár.
Kornhändler, der, gabonakereskedő.
Kornhandel, der, rozszsal v. gabonakereskedés.
Kornhaufen, der, egy rakás rozs v. gabona, garmada.
Kornhaus, das, életes v. gabonaház.
Kornhülse, die, gabonatok.
Kornjahr, das, gabonatermő esztendő.
Kornkaffee, der, rozskávé.
Kornkammer, die, gabonás kamara; ein kornreiches Land, bő gabonatermő tartomány.
Kornkasten, der, hombár, szuszék.
Kornland, das, gabonatermő ország, gabonával bővelkedő tartomány.
Kornlerche, die, mezei pacsirta.
Kornlieferung, die, gabonaadás.
Kornmagazin, das, gabonatárház.
Kornmangel, der, gabona szűke.
Kornmarkt, der, gabona piacz; gabona vásár.
Kornmaaß, das, gabonamérő, mércze.
Kornmehl, das, rozsliszt.
Kornmesser, der, gabonamérő.
Kornmohn, der, pipacs.
Kornmühle, die, gabonamalom, gabonaőrlő malom.
Kornmutter, die, anyarozs.
Kornnägelein, das, konkoly.
Kornpreis, der, élet v. gabona ára.
Kornreich, adj., reich an Getreide, ga-

Digitized by Google

bonával bővelkedő, bő gabona termő; an Roggen, bő rozstermő.
Kornroſe, die, mezei mák, pipacs.
Kornſack, der, életes zsák.
Kornſchätzer, der, életbecsülő, gabonárszabó.
Kornſchaufel, die, szórólapát.
Kornſchiff, das, gabonás hajó.
Kornſpeicher, der, gabonacsűr, páhó, életes tárház.
Kornwicke, die, borzas lednek v. vadlencse.
Kornwucher, der, gabonával uzsoráskodás.
Kornwucherer, der, gabonával uzsoráskodó.
Kornwurm, der, zsizsik, zsúzsok.
Kornzehnte, der, gabonatized.
Koſen, enyelegni, csacsogni, tréfálódni, barátságosan beszéllgetni.
Koſt, die, eledel, élés, élelem; asztal; Koſt geben, valakinek asztalt adni; einen zu jemanden in die Koſt geben, asztalra adni valakit valakihez; in die Koſt nehmen, valakit asztalra fogadni; woher ſoll ich die Koſt nehmen? miből éljek?
Koſtbar, adj., was viel koſtet, drága, nagy árú, költséges, a' mi sokba kerül; einen großen Werth habend, jeles, derék, becses, drága, p. o. ajándék; die Zeit iſt das Koſtbarſte, legdrágább az idő; adv. st. theuer, drágán, nagy áron; ſich koſtbar kleiden, drága ruhában járni; vortrefflich, jelesen.
Koſtbarkeit, die, drágaság, becsesség, jelesség; eine koſtbare Sache, drága portéka v. dolog; Koſtbarkeiten, drágaságok.
Koſten, die, st. Aufwand, költség; Koſten verurſchen, költséget okozni valakinek, költségbe verni valakit; st. Schaden, Nachtheil, kár, veszteség; ſich auf Koſten anderer bereichern, más kárával gazdagodni; auf Koſten der Geſundheit ſchwelgen, az egésség kárára v. romlására dorbézolni.
Koſten, d. i. Aufwand verurſachen, erfordern, kerülni valamibe, p. o. pénzbe, munkába; nichts koſten, semmibe se kerülni; st. verkauft werden, árának lenni, kerülni valamibe; z. B. wie viel koſtete dieſes Buch? mi vólt az ára ennek a' könyvnek? mennyibe került? das Buch koſtet mir fünf Gulden, ez a' könyv öt forintomba van.
Koſten, durch den Geſchmack unterſuchen, kóstolni, megkóstolni, p. o. bort; etwas oft koſten, kóstolgatni valamit.
Koſten, das, kóstolás.
Koſtenanſchlag, der, a' költség számbavétele v. felvetése
Koſtenerſatz, der, a' költség megtéritése.
Koſtenfrei, adj., minden költségtől ment; adv. költség nélkül.
Koſtfrei, adj., szabad asztalú; koſtfrei ſeyn, szabad asztalon lenni valakinél.
Koſtfreiheit, die, ingyen tartás.
Koſtgänger, der, Koſtgängerinn, die, asztalon lévő, asztaltartó valakinél, kosztos.
Koſtgeld, das, asztaltartáspénz, asztali pénz.
Koſtherr, der, asztaladó.
Koſtverächter, der, Koſtverächterinn, die, ételben válogató, finnyás.
Koſtſpielig, adj., költséges, sokba kerülő, drága.
Koth, der, sár; trop. im Kothe ſtecken, elakadni a' sárban; st. Miſt, ganéj; jede Unreinigkeit, mocsok, undokság, tisztátalanság.
Koth, das, die Kothe, d. i. ein ſchlechtes Haus, vinnyó, kunyhó; ein Haus zum Salzſieden, sófőző ház.
Kothgrube, die, ganéjverem, szemétgödör.
Kothig, adj., sáros; adv. sárosan.
Kotzen, der, pakrócz.
Kotzen, st. ſpeien, hányni, okádni.
Krabbe, der, ollótlan rák.
Krabbeln, mászni, mászkálni; babrálni, bibirkálni.
Krach, der, recsegés, reccsenés, csattanás.
Krachen, reccsenni, csattanni, ropogni, roppanni.
Krachen, das, csattanás.
Krächzen, károgni, krákogni, mint a' varjú.
Krächzen, das, károgás.
Kräftig, adj., erős, izmos; wirkſam, hathatós, p. o. orvosság, hatalmas p. o. eszköz; Kräfte habend und gebend, von Speiſen und Getränken, nagy erejű, erős, szeszes p. o. bor, eczet; ſtark, nachdrucksvoll, hathatós; gültig, megállható; z. B. der Contract iſt nicht kräftig, ez a' kötelező irás meg nem állhat v. ennek nincs ereje.
Krägelchen, das, gallérocska.
Krähe, die, varjú.

Digitized by Google

Krähen, kukurékolni; mint a' kakas; trop. von Menſchen, rikoltani.
Krähen, das, kukurékolás.
Krähenauge, das, varjúszem; Brechnuß, ebméreg, farkasmaszlag, vasbogyó.
Krähenfuß, der, varjúláb; trop. ſchlechte Schriftzüge, ákombák betük.
Krähenklaue, die, varjúköröm.
Krämer, der, félkézkalmár, kis kalmár.
Krämerei, die, kalmárkodás.
Krämergewicht, das, kalmármérték.
Krämerkümmel, der, jóféle kömény, bécsi kömény.
Krämerzunft, die, kis kalmárok czéhe.
Krämpe, die, karima, kalapkarima.
Krämpel, die, gyapjú gyaratő, kártó.
Krämpeln, kártolni, gyaratolni v. gyaratni.
Krämpeln, das, gyaratás, kártolás.
Krän, der, (Meerrettig), torma.
Kränkeln, betegeskedni, kornyadozni.
Kränkeln, das, betegeskedés, kornyadozás.
Kränklich, adj., beteges.
Kränklichkeit, die, betegesség, betegeskedés.
Kränken, Nachtheil zufügen, bántani, megsérteni valakit, sérelmére lenni valakinek; jemandes Ehre kränken, valaki becsületében gázolni, azt megsérteni; grämen, bosszantani, búsítni valakit; das kränkt mich, az nekem nehezen esik, a' bánt engem, azt fájlalom; ſich kränken, búsúlni, epekedni, bosszankodni valamin.
Kränkend, adj., búsító, sérelmes, sajnos.
Kränkung, die, bántás, sértés, bosszantás, megbántás; bosszúság, kedvetlenség, sérelem, szomorúság, méltatlanság.
Kränzchen, das, koszorúcska; barátságos társaság, múlató társaság, a' mellyben esznek, isznak.
Kränzen, megkoszorúzni.
Kräpfel, Kräppel, das, fánk, fánkocska.
Krätze, die, Hautkrankheit, rüh, sennyedék, sönnyedék; Ueberbleibſel bei Arbeiten, hulladék, érczhulladék, salak.
Krätzer, der, vakaró; ein ſaurer Wein, csaviczka.
Krätzig, adj., rühes, sennyedékes.
Krätzſalbe, die, rühír, rühkenöcs.
Kräuel, der, húsvilla, csípő villa.
Kräuſel, der, csiga, hajtócsiga, gyermeki játék.
Kräuſeleiſen, das, fodorítóvas.
Kräuſeln, fodorítni, megfodorítni.
Kräutchen, das, füvecske.
Kräuter, (Kräutler), der, konyhakertész.
Kräuterbad, das, füves v. szerfüves ferdő.
Kräuterbier, das, fűszeres ser.
Kräuterbuch, das, füvész v. növevényes könyv.
Kräuterig, adj., füves.
Kräuterkenner, der, füvész.
Kräuterkenntniß, die, füesméret.
Kräuterkunde, die, fűtudomány, botanika.
Kräuterkiſſen, Kräuterkißchen, das, szagos vánkos, illatos füvekkel töltött vánkoska.
Kräuterkur, (Kräuter-Cur), die, füvekkel gyógyítás, orvosi füvekkel élés.
Kräuterlehre, die, fűtudomány.
Kräutermann, der, füárúló, vetemény-mag árúló.
Kräuterreich, adj., füves, füvekkel v. plántákkal bővelkedő; subst. növevények országa.
Kräuterſaft, der, fűnedv, plántanedv.
Kräuterſalat, der, sokféle zöldségből készült saláta.
Kräuterſuppe, die, zöldségleves.
Kräuterthee, der, herbaté, orvosi füvekből készült főttlév v. théa.
Kräutertrank, der, fűlév, fűlévital.
Kräuterwein, der, fűszeres v. szerfüves bor.
Kräutig, das, fű.
Kraft, die, pl. die Kräfte, erő; beſonders phyſiſche Kräfte, Stärke, erő, erősség; geiſtige Kräfte, erő, tehetség; ſt. Wirkung, erő, hathatósság; ſt. Fähigkeit zu etwas, tehetség; die Kraft zu denken, zu urtheilen, gondolkozó v. ítélő tehetség; ſt. Macht, Gewalt, hatalom; auch als adv., z. B. Kraft meines Amtes, hivatalom ereje szerént; Kraft der Geſetze, a' törvények ereje szerént, a' törvények szerént.
Kraftaufwand, der, erős v. nagy költség; es erfordert einen großen Kraftaufwand, megkívánja valami, hogy teljes erőnket reá fordítsuk.
Kraftausdruck, der, erős kifejezés.
Kraftbrühe, die, erőadó leves.
Kraftfülle, die, teljes erő.
Kraftlos, adj., erőtlen, erőtelen, gyenge; ohne Wirkung, Nachdruck, a' minek semmi ereje v. hathatóssága nincs; lankadt, gyáva p. o. beszéd; ſt. ungültig, foganatlan, sikeretlen;

adv. erőtlenül, gyengén, sikeretlenül.
Kraftloſigkeit, die, erőtlenség, gyengeség; ſt. Unwirkſamkeit, sikeretlenség; ſt. Ungültigkeit, meg nem állhatás.
Kraftmehl, das, lisztláng.
Kraftmilch, die, erőadó téj, tapláló téj.
Kraftſuppe, die, erőtadó leves.
Kraftvoll, adj, teljes erejű, erős, hatalmas, hathatós erejű.
Kraftwaſſer, das, erőtadó víz.
Kraftwurzel, das, ezer jószer.
Kragen, der, an Kleidern, gallér; ſt. Hals, nyak; jemanden beim Kragen faſſen, nyakon kapni valakit; Halsbekleidung von Kindern, Frauen, Geiſtlichen, nyaktakaró.
Kragſtein, der, (Bauk.), kiállókő a' falból, melly gerendát tart, oszlopkő.
Krahn, der, ein Hebezeug, emelőmív, emelő csiga.
Kralle, die, körőm, p. o. ragadozó madaraknál.
Krallen, krällen, karmolni, megkarmolni.
Kram, der, kis kalmárság, adásvevés; Gewürzkram, fűszerszámmal való kereskedés; ſt. Waare, portéka; trop. eine unbedeutende Sache, alávalóság, csekélység.
Krambude, die, portékás bolt v. sátor, deszkasátor.
Kramen, kalmárkodni, apróságokat árúlgatni, apróságokkal kereskedni; bewegliche Sachen hin und her ſetzen, rakogatni ide 's tova valamit.
Kramladen, der, kis kalmárbolt.
Krammetsbaum, der, (Wachholderbaum), gyalogſenyő, boróka.
Krammetsbeere, die, gyalogſenyőbogyó, borókabogyó.
Krammetsvogel, der, húrosmadár.
Krampe, die, an den Schlöſſern, ütköző t. i. a'zárban.
Krampf, der, görcs, vonogló szaggatás, ínvonoglás.
Krampfader, die, ércsomódzás.
Krampfaderbruch, der, ércsomószakadás.
Krampfartig, adj., görcsnemű; adv. mint a' görcs.
Krampfen, ſich, vonoglani, öszvehúzódni.
Krampffiſch, der, zsibbasztó rája.
Krampfig, adj., görcsös, görcsben szenvedő.
Krampfmittel, das, görcsszüntető eszköz v. szer.
Kramwaare, die, apró portéka.
Kranich, der, daru.
Krank, adj., beteg, egésségtelen, nyavalyás, gyengélkedő; krank ſeyn, beteg lenni; krank werden, megbetegedni; ſich krank ſtellen, betegnek tettetni magát; ſich krank lachen, majd megszakadni nevettében; ein kranker Fuß, fájós a' lába; trop. von der Seele, beteg, nyavalyás; an der Seele krank ſeyn, lelkében beteg lenni v. szenvedni; die Weinſtöcke ſind krank, a' szőlő tőkék sínlenek.
Krankenbeſuch, der, z. B. machen, beteget látogatni.
Krankenbett, das, a' beteg ágya, beteg ágy.
Krankenhaus, das, betegek háza v. ispotálya, kórház.
Krankenlager, das, betegágy.
Krankenpflege, die, betegekkel bánás, betegek ápolgatása.
Krankenſtube, die, betegek szobája.
Krankenwärter, der, Krankenwärterinn, die, beteggel bánó, betegápolgató.
Krankhaft, adj., beteges, p. o. állapot.
Krankheit, die, betegség, nyavalya; trop. der Seele, d. i. Kummer, Fehler, Laſter, nyavalyásság, lelki betegség p. o. bú, epekedés, vétek, bűn.
Krankheitslehre, die, (Pathologie), betegség orvosló tudomány.
Krankheitsſtoff, der, nyavalyanedv.
Kranz, der, pl. die Kränze, koszoru; Blumenkranz, virágkoszorú; Lorberkranz, babírkoszorú; trop. die jungfräuliche Ehre, szűzesség; in der Baukunſt, koszorúpárkány.
Kranzader, die, koszorúér, koronaér.
Kranzbein, das, homlokcsont.
Kranzblume, die, koszorúvirág.
Kranzflechter, der, Kranzflechterinn, die, koszorúfonó.
Kranzförmig, adj., koszorúszabású.
Kranzleiſte, die, pártázat, karima.
Kranznaht, die, kaponyaválaszték.
Krapfen, der, fánk, seréllesztős fánk.
Krapp, der, buzér.
Krater, der, die Oeffnung eines feuerſpeienden Berges, a' tűzokádó hegy nyílása, tölcsére.
Kratzbeere, die, szederj, kék v. mezeiszederj.
Kratzbürſte, die, vakaró; lóvakaró.
Kratzeiſen, das, vakaró kés v. vas.
Kratzen, vakarni, megvakárni; die Erde mit Füßen kratzen, kaparni a' földet a' lábaival; die Katzen kratzen, a' macskák körmölnek v. karmolnak;

Digitized by Google

ſich kratzen, vakaródzni; ſich hinter den Ohren kratzen, eig. vakarni a' füle tövit; uneig. in Verlegenheit ſeyn, vakarni a' fejét, megakadni, megszorúlni; trop. die Feder kratzt, karczol a' penna; auf der Geige kratzen, nyiszorgatni a' hegedűt; der Wein kratzt, kaparja a' fanyar bor az ember torkát.

Kratzen, das, vakarás, kaparás, körmölés, karmolás.

Krauen, vakarni, vakargálni.

Kraus, adj., bodor, kondor, göndör, p. o. haj, szőr; fodor, p. o. káposzta, saláta, csipke; kraus machen, fodorítni, felfodorítni, felgöndörítni.

Krauſe, die, nyakfodor.

Krausbaar, das, göndör haj.

Krausbaarig, adj., göndör hajú.

Krauskohl, der, fodros káposzta, csipkés káposzta.

Krauskopf, der, göndörhajú ember v. gyermek.

Krauſen, fodorodni, göndörödni.

Krausmünze, die, fodormenta.

Kraut, das, pl. Kräuter, 1) nicht eßbare Pflanzen, fűnemű növevény, v. plánta, zöldség, fű; Kräuter ſammeln, növevényeket szedni v. gyűjteni; 2) eßbare Pflanzen, ennivaló zöldség, zöld vetemény; Kohl, káposzta; ſaures Kraut, savanyú káposzta; gefülltes Kraut, töltött káposzta.

Krautacker, der, káposztásföld.

Krautartig, adj., plántanemű.

Krautbett, das, veteményes ágy.

Krautblatt, das, káposzta levél.

Krauteiſen, das, káposztametsző vas, káposzta gyalu.

Krautfaß, das, káposztás hordó.

Krautgarten, der, káposztás kert; veteményes kert.

Krauthacke, die, palántakapa.

Krauthaupt, das, Krautkopf, der, káposzta fő, egy fej káposzta.

Krauthobel, der, káposztagyaluló.

Krautig, adj., fűforma, plánta szabású.

Krautraupe, die, káposzta hernyó.

Krautſalat, der, káposzta saláta.

Krautſtengel, der, Krautſtrunk, káposztatorzsa.

Krebs, der, rák; eine freſſende Krankheit, fene, rothadása az élő testnek; rák nevű csillagzat.

Krebsartig, adj., ráknemű; fenenemű, p. o. seb.

Krebsauge, das, rákszem.

Krebsbrühe, die, rákleves.

Krebsbutter, die, rákvaj, rákhajjal tört vaj.

Krebſen, rákászni, rákot fogni.

Krebsfang, der, rákfogás.

Krebsgängig, adj., hátra menő; krebsgängig gehen, hátra mászni.

Krebsgang, der, rákmenés, hátramászás; den Krebsgang gehen, hátra mászni, visszafelé menni valamelly dolognak, czél ellen dolgozni.

Krebsgeſchwür, das, fenetályog, mérges kelés.

Krebsgeſtank, der, veszett rákság.

Krebsig, adj., feneforma.

Krebsſchaden, der, fenenyavalya.

Krebsſchale, die, rákhaj v. héj.

Krebsſcheere, die, rákolló.

Krebsſtein, der, rákszem.

Krebsſuppe, die, rákleves.

Kreide, die, kréta; mit doppelter Kreide anſchreiben, kétszeresen jegyezni fel, p. o. valami árát v. két annyival többre tenni valamit; bei einem in die Kreide gerathen, adósságba esni v. adós maradni valakinél; auf die Kreide zehren, rovásra élni v. enni és inni.

Kreidenartig, adj., kréta nemű.

Kreidengrund, der, Kreidenerde, die, krétás föld.

Kreidenweiß, adj., krétás; trop. krétafejérségű.

Kreidicht, adj., krétás, krétanemű.

Kreidig, adj., krétás; adv. krétásan.

Kreis, der, karika, karikarajz, kereksség; im Kreiſe herumdrehen, kerengetni, forgatni; ſich, kerengeni, forogni; der Kreis um den Mond, a' hold udvara; in der Aſtronomie, Geographie, karika, kerület, abroncs; trop. Grenze, Gebiet, határ, kerület, bizonyos kiterjedése valaminek; z. B. das liegt außer dem Kreiſe ſeiner Einſichten, ez már az ő értékének határán kivül van; eine Landesabtheilung, kerület, osztály; z. B. Ungarn wird in 4 Kreiſe eingetheilt, Magyarország négy kerületekre osztatik; eine Geſellſchaft, társaság; z. B. im Kreiſe ſeiner Freunde gern verweilen, barátinak társaságában örömest mulatni.

Kreisamt, das, kerületbeli tisztség, kerületmegye.

Kreisamtmann, der, kerületbeli főtiszt.

Kreisbewegung, die, kerengés, kerengő forgás.

Kreis-Caſſe, die, kerület pénztára; kerületbeli kassza.

Digitized by Google

Kreiſchen, ſt. ſchmelzen, olvasztani; ſt. im Feuer braten, zsírba sütni; von bratendem Fette, perczegni, serczegni, mint a' forró zsír a' serpenyőben; ſt. ſchreien, elkiáltani magát, rikoltani, rikkantani, kiabálni a' félelem miatt.

Kreis-Contingent, das, kerületre esett rész, p. o. az adóból.

Kreis-Deputation, die, kerületbeli követség.

Kreis-Director, der, kerületbeli igazgató tiszt.

Kreiseinnahme, die, kerületbeli jövedelem.

Kreiseinnehmer, der, kerületbeli adószedő.

Kreiſel, der, csiga, csapócsiga.

Kreiſen, ſich in einem Kreiſe bewegen, kerengeni.

Kreisförmig, adj., karika v. kerület forma, karika szabású, kerengős; adv. kerengősen; mint a' karika.

Kreisgang, der, kerengő út, kerengés.

Kreishauptmann, der, kerületbeli kormánytiszt v. kapitány.

Kreisinſpector, der, kerületbeli fővigyázó.

Kreislauf, der, kerengés; der Geſtirne, a' csillagok forgása; der Zeit, az idő forgása.

Kreisrichter, der, kerületi bíró, kerület főbírája.

Kreisſchluß, der, a' kerület rendei végzése, kerületbeli végzés.

Kreisſchreiben, das, kerülethez intézet írás v. rendelés.

Kreisſchule, die, kerületbeli oskola.

Kreis-Secretär, der, kerületbeli titoknok.

Kreißen, Geburtswehen habend, vajudni; eine Kreißende, gyermekszülésben vajudó.

Kreisſtadt, die, kerületbeli főváros.

Kreisſtände, die, a' kerület rendei.

Kreisſteuer, die, kerületbeli adó.

Kreisſteuereinnehmer, der, kerületbeli adószedő.

Kreistag, der, kerületbeli gyülés.

Kreistruppen, die, kerületbeli katonaság v. seregek.

Kreisverfaſſung, die, kerületbeli kormányrend.

Kreisverſammlung, die, kerületi gyülés.

Krepp, der, krepp, krepin, kreppfátyol, bodros fátyol.

Kreſſe, die, zászsa; Gartenkreſſe, kerti zsázsa, rézsuka, salátatorma.

Kretſcham, der, korcsma, csapszék.

Kreuz, das, überh. kereszt; beſonders in der Muſik, keresztjel a' muzsika lajtorján; das Fenſterkreuz, ablakkeresztfa; als Ehrenzeichen, érdemkereszt; für verurtheilte Verbrecher, keresztfa; ans Kreuz heften, keresztfára feszítni valakit; das heil. Kreuz, a' sz. kereszt; das Zeichen des Kreuzes, keresztjel, kereszt; trop. ſt. Leiden, Widerwärtigkeiten, kereszt, nyomorúságok, szenvedések; daher: viel Kreuz haben, sok nyomorúsággal vesződni; ſein Kreuz auf ſich nehmen, d. i. geduldig ertragen, a' maga keresztjék békével hordozni; zum Kreuz kriechen, megalázni magát.

Kreuzbein, das, keresztcsont.

Kreuzblume, die, téjhozófű.

Kreuzbrav, adj., felette jó, igen jó v. derék; adv. igen jól.

Kreuzchen, das, keresztecske.

Kreuzen, ſich, nach verſchiedenen Richtungen hin bewegen, wie z. B. Schiffe, keresztülkasúl járni, hajókázni, kóvájogni a' hajóval; ſich kreuzen, a) keresztet vetni, b) wie Wege, keresztül vágni egymáson.

Kreuzer, der, zur See, a' tengeren kóvájgó; iſt's Seeräuber, tengeri rabló; als Münze, krajczár.

Kreuzeserhöhung, die, als Feſt, keresztfelemelés innepe.

Kreuzestod, der, a' keresztnek halála.

Kreuzfahne, die, keresztes zászló.

Kreuzfahrer, der, zur See, tengeren kóvájgó; ein Raubſchiff, rablóhajó; Streiter, die dem Kreuzzuge beiwohnten, keresztes vitéz v. katona.

Kreuzfahrt, die, keresztes háború.

Kreuzförmig, adj., keresztformájú; adv. kereszt módon.

Kreuzgang, der, keresztút.

Kreuzgewölbe, die, keresztes bolthajtás.

Kreuzherr, der, keresztes vitéz v. lovag.

Kreuzhieb, der, keresztbévágás.

Kreuzigen, megfeszíteni, keresztre feszíteni; trop. ſein Fleiſch kreuzigen, d. i. die ſinnlichen Begierden unterdrücken, testi kívánságait zabolázni, azokon uralkodni; ſich kreuzigen u. ſegnen, d. i. ſich wundern, ſtaunen, álmélkodni, bámulni.

Kreuzigung, die, megfeszítés.

Kreuzlahm, adj., csipejére sánta.

Kreuzkirche, die, keresztbeépült templom.

Kreuznahl, die, keresztbeöltés.

Kreuzſchnabel, der, ein Vogel, keresztorrú.
Kreuzſchnitt, der, keresztvágás, metszés.
Kreuzſpinne, die, keresztes pók.
Kreuzſtich, der, keresztbeszúrás.
Kreuzträger, der, kereszthordozó; keresztviselő, inségben lévő.
Kreuzweg, der, keresztút.
Kreuzweiſe, adv., keresztben, keresztül.
Kreuzwoche, die, áldozó hete.
Kreuzwurz, die, aggó üszögör, aggó v. rontófű.
Kreuzzug, der, ein Zug mit Vortragung des heil. Kreuzes, keresztkésérő pompasereg; gegen die Ungläubigen, keresztes háború.
Kriebelkrankheit, die, viszketegség.
Kriebeln, viszketni; es kriebelt mich in der Naſe, viszket v. csiklandik az orrom; nyüszögni, pezsegni; es kriebelt von Würmern, pezseg benne a' sok kukacz; babrálni az ujjaival.
Kriebs, der, kemény héjja némelly gyümölcs beleknek, p. o. diónak.
Kriechen, mászni, csúszni, mászkálni; auf allen vieren kriechen, négy kéz láb mászni; hinter den Ofen kriechen, a' kuczkóba bujni; vor jemand kriechen, d. i. ſich gu ſehr erniedrigen, valaki előtt mászkálni, csapodárkodni; trop. von Gewächſen, elfutni a' földön.
Kriechen, das, mászás, mászkálás.
Kriechend, adj., mászó, mászkáló; trop. magát alacsony módon megalázó, mászkáló, küszöbölő.
Kriechente, die, serti récze.
Kriecher, der, csapodár, mászkáló, küszöbölő.
Kriecherei, die, mászkálás, csapodárkodás.
Krieg, der, háború, had, hadakozás; ein Krieg zu Lande, szárazonvaló — zu Waſſer, tengeri háború; den Krieg ankündigen, hadat izenni; ſich dazu rüſten, hadra készülni; ihn anfangen, hadat kezdeni; ihn führen, hadakozni; ihn endigen, véget vetni a' hadakozásnak; trop. ſt. Streit, per, vetélkedés, háborúság.
Kriegen, hadakozni, háborút folytatni; populär, ſt. bekommen, erhalten, kapni p. o. pénzt.
Krieger, der, hadakozó, katona, hadi ember.
Kriegeriſch, adj., einem Krieger gemäß, hadi, katonához illő, katonás; zum Krieger geneigt, hadakozó, vitéz, vitézi hadra termett; adv. katonai v. hadi módon, katonásan; vitézül, vitézi módon.
Kriegfertig, adj., hadra kész.
Krieggerüſtet, adj., hadra készülve.
Krieggeübt, adj., hadraforgott, hadban forgott v. gyakorlott.
Krieggewohnt, adj., hadhoz szokott.
Kriegsanführer, der, hadivezér.
Kriegsanſtalten, die, hadikészületek.
Kriegsartikel, der, hadiczikkely.
Kriegsbaukunſt, die, hadi építő mesterség.
Kriegsbaumeiſter, der, hadi építőmester.
Kriegsbeamte, der, hadi tisztviselő.
Kriegsbedarf, der, szükséges hadi dolgok v. eszközök, hadi szükség.
Kriegsbegebenheit, die, hadi történet.
Kriegs-Camerad, der, vitéztárs, katonatárs vagy pajtás, bajtárs.
Kriegs-Caſſe, die, hadi kassza v. pénztár.
Kriegs-Commando, das, hadi kormány v. főigazgatás.
Kriegs-Commiſſär, der, hadi biztos.
Kriegs-Commiſſariat, das, hadi biztosság.
Kriegs-Departement, das, haditanácsosztály.
Kriegsdienſt, der, hadi szolgálat, katonáskodás; Kriegsdienſte nehmen, hadi szolgálatra állani, katonáskodni v. katonává lenni; Kriegsdienſte thun, hadi szolgálatot tenni.
Kriegsdrangſal, das, hadi viszontagság.
Kriegserfahren, adj, hadban forgott, tapasztalt hadi ember.
Kriegserfahrenheit, die, hadban forgottság, hadi tapasztalás.
Kriegserklärung, die, hadizenés, hadizenet.
Kriegseröffnung, die, hadkezdés.
Kriegsfahne, die, hadi zászló.
Kriegsfeuer, das, Kriegsflamme, die, had tüze.
Kriegsflotte, die, hadi hajósereg.
Kriegsfuß, der, hadi láb; das Heer auf den Kriegsfuß ſetzen, hadi lábra állítni a' sereget.
Kriegsgebrauch, der, hadi szokás, hadi rendtartás.
Kriegsgefangen, adj., hadban elfogatott.
Kriegsgefangene, der, hadi fogoly; Kriegsgefangene machen, az ellenség közzül elfogni; die Kriegsgefangenen auswechſeln, a' hadi foglyokat kiváltani.
Kriegsgefangenſchaft, die, hadifogság.
Kriegsgelehrſamkeit, die, haditudomány.

Digitized by Google

Kriegsgepäck, das, hadi bútor.
Kriegsgeräth, das, hadi eszköz.
Kriegericht, das, hadi itélőszék v. törvényszék.
Kriegsgerücht, das, hadhír, had v. háború híre.
Kriegsgeſang, der, hadi ének v. dal.
Kriegsgeſchichte, die, einzelner Kriegsereigniſſe, hadi történet; mehrerer Kriege, had históriája.
Kriegsgeſchrey, das, ütközeti lárma.
Kriegsgeſetz, das, hadi v. katona törvény.
Kriegsgetöſe, das, hadi lárma.
Kriegsgetümmel, das, tábori v. hadi tolongás.
Kriegsglück, das, hadi szerencse.
Kriegsgöttinn, die, had istenasszonya, Bellona.
Kriegsgott, der, hadiisten, Márs.
Kriegshandel, der, hadi csetépaté.
Kriegshandwerk, das, katonaság, katonáskodás.
Kriegshaufen, der, hadcsapat.
Kriegsheer, das, hadisereg.
Kriegsheld, der, hadi vitéz, bajnok.
Kriegsheldinn, die, hadi vitéz asszony v. leány; amazon vitéz.
Kriegsherold, der, hadhirdető.
Kriegsinſtrument, das, hadi eszköz v. fegyver, hadi műszer.
Kriegskanzley, die, hadi kanczellária.
Kriegskleid, das, hadi öltözet.
Kriegsknecht, der, hadi szolga.
Kriegskoſten, die, hadi költség.
Kriegskunde, die, hadi tudomány.
Kriegskundig, adj., hadi tudományban jártas.
Kriegskunſt, die, hadi mesterség, hadakozás mestersége.
Kriegsläufte, die, háborús idő.
Kriegslager, das, tábor, hadi tábor.
Kriegslaſt, die, hadterhe.
Kriegsleben, das, hadi élet.
Kriegsleute, die, hadi emberek, katonák.
Kriegslied, das, hadi ének.
Kriegsliſt, die, hadi fortély.
Kriegsliſtig, adj., hadi fortélyos.
Kriegsluſt, die, hadravágyás.
Kriegsluſtig, adj., hadravágyó.
Kriegsmacht, die, ein kriegführender Fürſt oder Staat, hadakozó hatalmasság; Armee, hadi erő, hadi sereg.
Kriegsmanier, die, hadi szokás.
Kriegsmann, der, hadi ember, katona.
Kriegsmannſchaft, die, katonaság, hadi nép.
Kriegsmaſchine, die, hadi erőmív.
Kriegsminiſter, der, hadi főtanácsnok.
Kriegsmunition, die, hadi tüzelő eszközök.
Kriegsnoth, die, hadi nyomorúság.
Kriegsordnung, die, hadakozás rendje, tábori szabások.
Kriegspflicht, die, hadi kötelesség.
Kriegsplan, der, táborozás plánuma.
Kriegsrath, der, das ganze Collegium, hadi tanács; ein Mitglied desſelben, hadi tanácsos; die Berathſchlagung über Kriegsangelegenheiten, hadi tanácskodás; einen Kriegsrath halten, hadi tanácsot tartani.
Kriegsrecht, das, hadi juss; Inbegriff der Kriegsgeſetze, hadi törvények; Unterſuchung, z. B. über einen Soldaten, hadi törvénytartás; Kriegsrecht halten, valakire hadi törvényt tartani.
Kriegsregel, die, hadi regula, katonai regula.
Kriegsrichter, der, hadi v. katonabíró.
Kriegsrotte, die, hadi csapat, egy csapat katonaság.
Kriegsrüſtung, die, hadikészület; Kriegsrüſtung machen, hadra készülni.
Kriegsruhm, der, hadi dicsőség.
Kriegsſache, die, hadi dolog.
Kriegsſchaar, die, hadi seregosztály.
Kriegsſchauplatz, der, csatamező v. piacz.
Kriegsſchaden, der, hadi kár v. veszedelem.
Kriegsſchiff, das, hadi v. hadakozó hajó.
Kriegsſchule, die, hadi oskola, katona oskola.
Kriegsſtand, der, hadi rend vagy élet vitézi rend.
Kriegsſteuer, die, hadi adó.
Kriegsſtraße, die, katonaút.
Kriegstapferkeit, die, katona vitézség.
Kriegsthat, die, hadi v. vitézi tett.
Kriegstheater, das, hadmezeje, csatapiacz.
Kriegsübung, die, hadi vagy tábori gyakorlás; Kriegsübungen anſtellen, hadi forgásokban gyakorlani a' sereget.
Kriegsunglück, das, hadi szerencsétlenség.
Kriegsverfaſſung, die, hadi állapot.
Kriegsverheerung, die, hadi pusztítás.
Kriegsverwaltung, die, hadkormányozás.
Kriegsvolk, das, hadi nép v. sereg.
Kriegsvorrath, der, hadikészület, hadikészség.

Digitized by Google

Kriegswaffen, die, hadi fegyver.
Kriegsweſen, das, hadi dolgok.
Kriegswiſſenſchaft, die, haditudomány, hadakozás mestersége.
Kriegswuth, die, hadi dühösség.
Kriegszahlmeiſter, der, hadi kincstartó.
Kriegszelt, das, tábori sátor.
Kriegszucht, die, hadi fenyíték, katonai fenyíték.
Kriegszug, der, táborozás.
Kries, die, ein Fluß, körös.
Krim, die, krimia.
Krimmen, jucken, viszketni.
Krimpen, z. B. Tuch einlaufen, öszvezsugorodni, öszvemenni mint a' posztó; öszverántani.
Krimpel, der, karika; ſt. Brezel, perecz.
Krippchen, das, kis jászol.
Krippe, die, jászol; ſt. Zaun, sövény, kerítés.
Krippen, sövénygáttal fedezni a' vízpartot.
Krippenbeißer, der, ein Pferd, jászolrágó ló; Menſch, igen öreg ember.
Krippenreiter, der, (verächtlich), élődi t. i. ember, élődi nemes.
Kritik, die, überh. Prüfung des Wahren und Falſchen, vizsgálat, megvizsgálat; unter aller Kritik ſeyn, nem lenni méltó a' vizsgálatra; beſ. Beurtheilungskunſt, megítélőmesterség, bírálás, megbírálás, megesmérettehettségvizsgálat; die Kritik der reinen Vernunft, a' tiszta okosság megesmérettehettségeinek vizsgálása.
Kritikaſter, der, rostáló.
Kritiker, der, bíráló, vizsgáló.
Kritiſch, adj., bírálói, vizsgáló; ſt. mißlich, kétséges, kétséges kimenetelű, gyanús; in eine kritiſche Lage kommen, gyanús v. fenyegető állapotra jutni; adv. bírálva, vizsgálva, megvizsgálva; kétséges kimenetelű.
Kritiſiren, urtheilen, megbírálni, megrostálni valamit; unterſuchen, megvizsgálni.
Kritteley, die, rostálgatás.
Kritteln, rostálgatni.
Krittler, der, rostálgató.
Kritzeln, ein wenig kratzen, karczolni, karmolni; im Schreiben, karczolva írni, firkálni.
Krönchen, das, koronácska.
Krönen, koronázni, megkoronázni, p. o. a' fejedelmet, császárt, királyt; ein gekröntes Haupt, koronás fejedelem; die gekrönten Häupter, a' királyok, fejedelmek; einen Dichter krönen, megkoszorúzni a' verskőltőt; ein gekrönter Dichter, koszorús verskőltő; trop. eine Preisſchrift krönen, valamelly jutalom tételre készített írást v. munkát méltónak találni a' jutalomra; ſt. ſchmücken, zieren, ékesítni, felékesítni, megkoronázni; das Verdienſt krönen, az érdemet megjutalmaztatni.
Krönung, die, koronázás, megkoronázás.
Krönungsfeyerlichkeit, die, koronázás pompája.
Krönungsfeſt, das, koronázás innepe.
Krönungstag, der, koronázás napja.
Kröpelſtuhl, (Armſtuhl), der, karosszék.
Kröpfchen, das, golyvácska, gümő.
Kröte, die, varasbéka, varangyék.
Krötenſtein, der, varangykő.
Kronamt, das, kormányszéki hivatal, t. i. a' király mellett.
Kronarmee, die, királyi hadi sereg.
Krone, die, an den Zähnen, fog koronája; beim Hirſchen, a' szarvas czimerének bugája; an Bäumen, fatető; eine Säulenverzierung, oszlopfejezet; eine Zierde des Hauptes, korona; trop. die kaiſerliche oder königliche Würde, nebſt der damit verbundenen Macht, korona, királyság, fejedelemség, uralkodás, királyi méltóság; z. B. zur Krone gelangen, királyságra emeltetni; in noch weiterer Bedeutung, der Staat des Regenten, oder der Regent ſelbſt, ország, király, fejedelem, királyság; z. B. die Krone Englands, Angliaország; die Güter der Krone, a' fejedelem jószága; Einkünfte der Krone, a' király jövedelme; ſt. Zierde, Schmuck, ékesség; z. B. die Krone der Frauen, az asszonyság ékessége; eine Münze, koronás arany v. ezüstpénz, tallér; ein Geſtirn, korona csillagzat.
Kronenartig, adj., koronanemű; adv. korona módra.
Kronengold, das, koronaarany.
Kronerbe, der, korona örököse.
Kronenthaler, der, koronás tallér.
Kronfähig, adj., der Geburt nach, koronabírható, fejedelemségre mehető; der Wahl nach, koronára v. fejedelemségre alkalmatos.
Krongut, das, korona jószág, koronához tartozó jószág.
Kronleuchter, der, függő gyertyatartó, koszorú gyertyatartó.
Kronprinz, der, korona örökös herczeg.
Kronprinzeſſinn, die, a) die älteſte Prin-

Digitized by Google

zessinn, koronaörökös herczegaszszony; b) die Gemahlinn des Kronprinzen, koronaörökösné.
Kropf, der, bei Vögeln, begy; bei Menschen, golyva, gelyva.
Kropfgans, die, gödény.
Kropfig, adj, golyvás.
Kropftaube, die, Kröpfer, der, begyes galamb.
Krücke, die, um Asche an sich zu ziehen, szénvonó, kuruglya; für Lahme, mankó, gamó, koldúsbot.
Krücken, mit der Krücke herausscharren, kikuruglyázni.
Krügelchen, das, korsócska.
Krümchen, das, morzsa, morzsácska.
Krümme, die, görbeség, horgasság; der Wege, csavargósság, csavargós.
Krümmeln, morzsálódni, elmorzsálódni; elmorzsálni.
Krümmen, görbítni, meggörbítni; trop. das Recht krümmen, eltekerni, elcsavarni az igazságot; jemanden kein Haar krümmen, egy hájszállal se bántani valakit; sich krümmen, eig. meggörbülni, megvetemedni, mint a' deszka; uneig. sich bücken, d. i. demüthigen, valaki előtt megalázni magát.
Krümmung, die, meggörbítés; meggörbülés, görbeség; eines Flußes, a' víznek csavargása; eines Schnabels, a' madár orrának horgassága; voller Krümmungen, tekervényes.
Krüppel, der, nyomorék, béna, csonkabéna; zum Krüppel werden, elnyomorodni, megbénulni; jemanden zum Krüppel machen, nyomorékká tenni.
Krüppelig, adj., nyomorék, béna.
Krug, der, korsó, kancsó.
Krume, die, kenyérbél; ein Bißchen, morzsa, morzsalék.
Krumeln, morzsálni, elmorzsálni.
Krumm, adj., görbe, meggörbült; von den Beinen, gacsos, görbe; krumm machen, meggörbítni; krumm werden, meggörbülni; jemanden krumm schließen, valakit görnyedten vasra verni; trop. krumme Finger machen, ellopni valamit; statt gekrümmt, schlangenförmig, csavargós, kígyós, tekervényes, mint valamelly folyóvíz; st. schräg, eigentl. kajács, kaiszka, finta; trop. unredlich, félszeges, görbe úton járó; adv. görbén, tekervényesen, csavargósan; schräg, kajszán, fintán; görbe úton, csalfán.
Krummbein, das, kajácz, lőcslábú, gacsos.
Krummbeinig, adj., görbe v. lőcslábú.
Krummdarm, der, vékonybél.
Krummfüßig, adj., görbelábú.
Krummgebogen, adj., meggörbített, horgas.
Krummhalsig, adj., görbenyakú.
Krummholzbaum, der, krumpucz, v. henyefenyő.
Krummholzöhl, das, krumpuczolaj.
Krummlinig, adj., görbe lineájú.
Krummnasig, adj., horgas orrú.
Krummschnäbelig, adj., horgas orrú.
Krummstab, der, horgas bot.
Kruspel, die, porczogó.
Kruste, die, Rinde, kéreg, var, vastag bőr.
Krystall, der, kristály.
Krystallen, adj., aus Krystall, kristályból való, kristály.
Krystallglas, das, kristályüveg.
Krystallisation, die, kristályosodás.
Krystallisiren, kristályosodni.
Krystallisirt, adj., kristályosodott.
Krystall-Linse, die, kristálylencse; im Auge, kristálynedv, szemkristály.
Krystallschleifer, der, kristálykőszörülő.
Krystallspiegel, der, kristálytükör.
Kübel, der, ein Maaß, verschiedene Fruchtarten zu messen, merő edény, véka, mércze; ein Melkgefäß, Milchkubel, rocska, fejőedény; ein Sack, z. B. Weizen ꝛc., egy köböl, két pozsonyi mérő.
Küche, die, konyha; trop. die Zubereitung der Speisen, étel főzés v. készítés; st. Kochkunst, szakácsság; das Essen, z. B. die Küche besorgen, ebédet v. vacsorát készítni; Speise, z. B. kalte Küche hideg ételek.
Küchelchen, das, 1) konyhácska; 2) ein kleiner Kuchen, lepényke, pogácska; 3) ein junges Hühnchen, csirke, csibe.
Küchenfeuer, das, konyhán égő tűz.
Küchengärtner, der, konyhakertész.
Küchengarten, der, konyha- v. zöldséges kert.
Küchengeräth, das, Küchengeräthschaft, die, konyha eszközök v. edények.
Küchengeschirr, das, főző- v. konyhaedény.
Küchengewächs, das, zöldség, konyhára való zöldség.
Küchenjunge, der, kukta, szakácsinas.
Küchenlatein, das, d. i. schlechtes Latein, rossz deákság, konyhadeákság.
Küchenlöffel, der, főzőkalán.

Digitized by Google

Küchenmagd, die, szolgáló, konyhaszolgáló.
Küchenmeister, der, konyhamester.
Küchenmesser, das, konyhakés.
Küchensalz, das, főző só, konyhasó.
Küchenschürze, die, konyhakötény.
Küchenschwalbe, die, keményfecske.
Küchenteig, der, süteménynek való tészta.
Küchenthür, die, konyhaajtó.
Küchentisch, der, konyhaasztal.
Küchentuch, das, konyharuha.
Küchenzettel, der, étel lajstrom.
Küdick, der, Senf, repcsény, repcze.
Küfer, Küper, der, pintér, bodnár, kádár.
Kügelchen, das, golyóbisocska.
Kühl, adj., hives, hűvös, hüss; adv. hivesen.
Kühle, die, hűsseség, hives idő.
Kühlen, kühl machen, hivesíteni, hűvösíteni, hüssíteni, meghivesíteni; kühl werden, hivesedni, meghivesedni.
Kühlend, adj., hivesítő, hüssítő.
Kühlfaß, das, hűtőedény.
Kühlpflaster, das, hivesítő flastrom.
Kühlsalbe, die, hivesítő kenet.
Kühltrank, der, hivesítő ital.
Kühltrog, der, hütő teknő.
Kühlung, die, hivesítés, hüssítés.
Kühlwanne, die, hütő kád.
Kühn, adj., merész, mérész, bátor; kühn seyn, merészelni, bátorkodni; adv. mérészen, mérészséggel; für freimüthig, bátran.
Kühnheit, die, merészség, bátorság.
Kühren, választani.
Kührmilch oder Rührmilch, die, író.
Kümmel, der, olasz kömény; kerti-, mezei kömény.
Kümmelbranntwein, der, köménypályinka.
Kümmelbrod, das, köményes kenyér.
Kümmelbrühe oder Suppe, die, köményes leves.
Kümmerlich, adj., nyomorú; nyomorúságos; adv. nyomorúan, nyomorúságosan; z. B. sein Leben kümmerlich hinbringen, nyomorogni; sich kümmerlich behelfen, nyomorkodni, vesződni.
Kümmern, Kummer machen, bút okozni, búsítni; sich kümmern, búslakodni, búsúlni, törődni valamin; gondjának lenni valamire; das kümmert mich sehr, azon igen búsúlok; er kümmert sich um alles, mindenre gondja van.
Kümmerniß, das, búsúlás, búslakodás.
Kündig, adj., erfahren, jártas valamiben, értő valamihez.
Künftig, adj., jövendő, jövő; die künftige Woche, jövő héten; adv. jövendőben; ins künftige, jövendőben, ezután; künftighin, ezután, ennekutánna.
Künstelei, die, mesterkedés; mesterkélt mív.
Künsteln, mesterkedni, mesterkélni; daher gekünstelt, mesterkélt; nem természeti.
Künstler, der, Künstlerinn, die, mivész, művész, mives mester, nagy mester valamiben.
Künstlerverein, der, mivészek egyesülete v. társasága.
Künstlich, mesterséges; adv. mesterségesen.
Küpe, die, kosár; kis kád.
Küper, der, pintér, bodnár.
Küraß, der, mejjvas, vaspánczél.
Küraßier, der, vasas lovas katona.
Kürbiß, der, tök.
Kürbißflasche, die, kobak, csobolyó.
Kürschner, der, szűcs.
Kürschnerarbeit, die, szűcsmunka.
Kürschnerhandwerk, das, szűcsmesterség.
Kürze, die, rövidség, kurtaság; etwas in der Kürze zeigen, valamit hirtelen megmutatni; sich der Kürze bedienen, rövidséggel élni; in der Kürze, d. i. a) in kurzer Zeit, rövid idő alatt, d. i. b) mit wenig Worten, röviden, rövideden.
Kürzen, rövidítni, megrövidítni.
Kürzlich, adj., rövid idővel v. kevéssel ez előtt; rövid idő alatt, rövid szóval.
Küßchen, das, csókocska.
Küssen, csókolni, megcsókolni; sich untereinander küssen, csókolódni.
Küssen, das, csókolás.
Küste, die, part, vízpart, tengerpart, környék.
Küstenbewahrer, der, partőrzőhajó.
Küstenbewohner, der, tengerparti lakos.
Küstenfahrer, der, part mellett, part körül hajókazó.
Küstengegend, die, tengermellyék.
Küstenhandel, der, tengerparti kereskedés.
Küstenland, das, tengermellyék, tengermellyéki tartomány.
Küster, der, egyházfi.
Kubickfuß, Kubickschuh, der, koczkaláb.
Kubiklinie, die, koczkalínea.

Digitized by Google

Kubickmaaß, das, koczkamérték.
Kubickmeile, die, koczkamértföld.
Kubickwurzel, die, koczkalap, v. gyökér.
Kubickzahl, die, koczkás szám.
Kubisch, adj., koczkás.
Kuchen, der, lepény, béles.
Kuchenbäcker, der, bélessütő.
Kucheneisen, das, vastepsi.
Kuchenteig, der, bélestészta.
Kuckuck, der, ein Vogel, kakuk; ey der Kuckuck! mi a' tatar! was der Kuckuck! mi a' patvar! daß dich der Kuckuck! tatár vigyen el!
Kufe, die, am Schlitten, szántalp; ein Gefäß, kupa.
Kugel, die, golyóbis; zum Schießen, puskagolyóbis; eine Kugel durch den Kopf jagen, főbe löni.
Kugelbüchse, die, puska.
Kugelfläche, die, a' golyóbis területe v. külső színe.
Kugelform, die, golyóbis forma.
Kugelförmig, adj, golyóbisdad, golyóbis forma v. formájú.
Kugelgießer, der, golyóbis öntő.
Kugelig, adj., golyóbisos.
Kugelkreisel, der, búgócsiga.
Kugeln, golyóbisnak formálni; sich kugeln, gördülni, görögni; sich wälzend fortbewegen, gördülni.
Kugelregen, der, golyóbis zápora.
Kugelrund, adj, gömbölyü.
Kugelzieher, der, golyóbisvonó sróf.
Kuh, die, tehén; eine junge Kuh, üsző; blinde Kuh, szembekötősdi t. i. játék.
Kuheuter, das, tehéntölgy.
Kuhfladen, der, tehénganéj.
Kuhfleisch, das, tehénhús.
Kuhhaar, das, tehénszőr.
Kuhhaut, die, tehénbör.
Kuhhirt, der, tehénpásztor, csordás, tehenész.
Kuhhorn, das, tehénszarv.
Kuhkäse, der, tehéntúró, tehénsajt.
Kuhkalb, das, üszőborjú.
Kubleder, das, tehénbőr.
Kuhmilch, die, tehéntéj.
Kuhmist, der, tehénganéj.
Kuhmolken, die, tehéntéjsávó.
Kuhpocke, Kuhblatter, die, tehénhimlő.
Kuhr, Kühr, die, st. Wahl, választás.
Kuhreigen, der, ein Schweizer-Hirtentanz, pásztor táncz.
Kuhstall, der, tehénól, tehénistálló.
Kuhweizen, der, csormolya fintor.
Kummer, der, bú, bánat, aggság; búslakodás; Kummer machen, bút okozni, búsítni valakit; Kummer haben, búsulni, búslakodni; vor Kummer sterben, búvában meghalni; sich Kummer machen, búslakodni, búsulni.
Kummerfrei, adj., aggságtól v. bútól ment.
Kummerhaft, adj., bús, bánatos.
Kummerleben, das, aggságos élet.
Kummerlos, búnélkül való, gondtól üres.
Kummervoll, adj., aggsággal teljes, aggódó, igen bús, bánatos, nyomorúságos; adv. aggódva, nyomorúan.
Kummet, Kumt, das, lóiga.
Kund, adj., st. bekannt, esmeretes; kund machen, esmeretessé tenni, tudtára adni; kund werden, kitudódni; es sey dir kund, tudd meg, legyen tudtodra.
Kundbar, adj, esmeretes; kundbar machen, esmeretessé tenni.
Kunde, die, hír, híraadás; tudósítás.
Kunde, der, die, vásárló, vevő; er ist eine gute Kunde von mir, sokat szokott nálam vásárolni v. venni; jemanden die Kunden nehmen, valakitől a' vevőket elidegenítni.
Kundleute, die, pl. vevők, vásárlók.
Kundschaft, die, Kenntniß von einer Sache, esméret, tudás valami felől, tudomány; Kundschaft einziehen, kitanulni valamit; Kundschaft bekommen von etwas, tudósíttatni valami felől, hírt hallani valamiről; Bekanntschaft im Handel und Wandel, áros, vevő, vásárló, t. i. kalmárnál v. kereskedonél, dolgoztató, szakmányos a' mesteremberekнél, a' ki valakinél szokott dolgoztatni; die Kunden verlieren, elveszteni vevőit v. szakmányosait; Nachricht, z. B. Kundschaft von etwas einziehen, tudósítást, hírt szerezni valami felől, kitudatni valamit; st. Lehrbrief, tanúlólevél, szabadúlólevél a' mesterlegényeknél.
Kundschaften, besonders im Kriege, tudakolódni, tudakozódni, kémlelni, kitanúlni, kikémlelni valamit.
Kundschafter, der, tudakoló, kémlelő, kémlelődő.
Kundschaftung, die, kikémlelés, kémlelődés.
Kunkel, der, Spinnrocken, guzsaly; rokka.
Kunst, die, mesterség; besonders die Fertigkeit, nach Regeln etwas auszuführen, mesterség; z. B. die Kunst zu zeichnen, zu singen, a' rajzolás, éneklés mestersége; eine Kunst aus-

Digitized by Google

üben, valami mesterséget gyakorolni v. űzni; ſich mit den ſchönen Künſten beſchäftigen, a' szép mesterségekkel foglalatoskodni.

Kunſtanlage, die, mesterségekre való tehetség.

Kunſtarbeit, die, mesterségesmiv v. munka.

Kunſtarbeiter, der, mivész.

Kunſtausdruck, der, mesterszó.

Kunſtausſtellung, die, mestermivek kirakása.

Kunſtbefliſſene, der, mesterség gyakorló.

Kunſtbild, das, nagy mesterséggel készített kép.

Kunſteifer, der, mivészi buzgóság.

Kunſterfahren, adj., mesterségben jártas, mesterséghez értő.

Kunſterfahrenheit, die, mivészi jártasság, mesterségben értés.

Kunſterzeugniß, das, mestermiv.

Kunſtfertig, adj., valamelly mesterségben jártas.

Kunſtfertigkeit, die, mesterségben való jártasság.

Kunſtfeuer, das, mesterséges tűz.

Kunſtfleiß, der, mivészi szorgalom.

Kunſtfreund, der, valamelly mesterségnek v. szép mesterségeknek barátja.

Kunſtgärtner, der, mesterséges kertész.

Kunſtgebäude, das, mesterséges épület v. alkotmány.

Kunſtgefühl, das, mivészi érzés.

Kunſtgemälde, das, mesterséges festés.

Kunſtgemäß, adj., mesterséggel készített; adv. mesterségesen, mesterség szerént.

Kunſtgenoß, der, mestertárs.

Kunſtgeſchichte, die, a' szép mesterségek históriája.

Kunſtgriff, der, fortély, fogás, mesterség.

Kunſthändler, der, mivészáros, kép- v. miváros.

Kunſthandel, der, mesterségmivárosság, mivészárosság, képárosság.

Kunſthandlung, die, mesterségmives bólt, mesterségmivárosság.

Kunſtkammer, die, mesterséges mivek tárháza, mivtár.

Kunſtkenner, der, mesterséghez v. mivértő, mivesmérő v. mivhezértő.

Kunſtkenntniß, die, mivértés, mivhezértés.

Kunſtliebend, adj., mesterségkedvellő v. szerető.

Kunſtlos, adj., einfach, egyűgyű, mesterségtelen; in keiner Kunſt erfahren, mesterségben járatlan; ohne die nöthige Kunſtgeſchicklichkeit, mesterség nélkül való, a' miben semmi mesterség nincs; adv. egyűgyűen, mesterség nélkül.

Kunſtmäßig, adj., mesterséges, mesterséghez illő, mesterség szerént készített; adv. mesterséggel, mesterségesen.

Kunſtneid, der, mesterségirígylés.

Kunſtredner, der, beszédmester.

Kunſtregel, die, mesterség regulája v. szabása.

Kunſtreich, adj., mesterséggel teljes; adv. mesterségesen, különös mesterséggel.

Kunſtreiſe, die, mivészi útazás.

Kunſtreiter, der, mesterséges lovag, lovagmester.

Kunſtrichter, der, bíráló, mivbíráló.

Kunſtrichterlich, adj., bírálói; adv. bírálva.

Kunſtſache, die, mestermiv; mesterségbeli dolog.

Kunſtſammlung, die, mestermivek gyűjteménye v. tára.

Kunſtſchreiber, der, irómester a' szépirásban.

Kunſtſchule, die, mesterségek oskolája.

Kunſtſinn, der, mivészi érzés v. hajlandóság.

Kunſtſprache, die, mesterszókkal való élés, tudományos nyelve a' mesterségnek, mesterszók.

Kunſtſtück, das, mesterség; mestermiv.

Kunſtverſtändig, adj., mesterségben jártas.

Kunſtwerk, das, mesterséges miv, v. munka.

Kunſtwort, das, mesterszó, mesterség szava.

Kupfer, das, réz, veres réz; in Kupfer ſtechen, rézre metszeni; kupfernes Geſchirr, réz edény; Kupferſtich, rézmetszés, rézbe metszett kép, réztábla; im Geſichte, verhenyegesség.

Kupferader, die, rézér a' bányában.

Kupferarbeit, die, rézmunka.

Kupferbergwerk, das, rézbánya.

Kupferblau, das, rézkék.

Kupferblech, das, rézpléh.

Kupferblume, **Kupferblüthe**, die, rézvirág, tiszta terméſréz.

Kupferbraun, das, rézsalak.

Kupferdruck, der, réznyomás.

Kupferdrucker, der, réznyomtató.

Kupferdruckerei, die, réznyomtató műhely.

Digitized by Google

Kupfererz, das, rézérez.
Kupferfarbe, die, rézszín.
Kupferfarben, kupferfarbig, adj., rézszínű.
Kupfergang, der, rézér a' bányában.
Kupfergeist, der, rézszesz.
Kupfergeld, das, rézpénz.
Kupfergeschirr, das, rézedény.
Kupfergesicht, das, veresellő ábrázat.
Kupfergrün, das, krispán.
Kupferhaltig, adj, rézzel elegyes.
Kupferhammer, der, rézhámor.
Kupferhändler, der, rézzel kereskedő; der mit Kupferstichen handelt, metszett képekkel kereskedő.
Kupferhandel, der, rézzel kereskedés.
Kupfericht, adj., réz szabású, rézszínű.
Kupferig, adj., rezes; adv. kupferig aussehen, rézszínű lenni.
Kupferkies, der, rézkövecs.
Kupferkönig, der, tiszta v. finom réz.
Kupfermünze, die, rézpénz.
Kupfern, adj., rézből való, réz; dem Kupfer ähnlich, ollyan mint a' réz.
Kupferplatte, die, réztábla.
Kupferpresse, die, rézsajtó.
Kupferrost, der, rézrozsda.
Kupferroth, adj., veres rézszínű, rőt.
Kupfersammlung, die, réztábla gyűjtemény.
Kupferschlacke, die, rézsalak.
Kupferschlag, der, rézhulladék.
Kupferschmied, der, rézmíves.
Kupferspiritus, der, rézszesz, rézpára.
Kupferstecher, der, rézmetsző.
Kupferstecherkunst, die, rézmetsző mesterség, rézmetszés.
Kupferstich, der, rézmetszés.
Kupferwasser, das, rézgáliczkő.
Kupferwerk, das, rézmetszésekből álló munka.
Kuppe, die, tető, csucs.
Kuppel, die, ein Kugelgewölbe, kúp, kúptető, gömbölyeg tető.
Kuppeldach, das, kúpfedél.
Kuppelei, die, kerítés, hitegetés; Kuppelei treiben, keritni, hitegetni.
Kuppeln, verbinden, z. B. gekuppelte Säulen, öszvekapcsolt oszlopok; trop. zwei Personen ehelich verbinden, két személyt öszvekerítni; im verächtlichen Sinne, kerítni, kerítő lenni, hitegetni.
Kuppler, der, Heiratbstifter, házasságszerző; im verächtlichen Sinne, kerítő, hitegető.
Kupplerinn, die, házasságszerző asszony; kerítő- v. hitegető asszony.
Kupplerisch, adj., kerítő, hitegető; adv. kerítő, hitegető módra.
Kuppmeise, die, búbos czinke.
Kurbel, die, fogantyú.
Kurbelrad, das, hajtó kerék.
Kurz, adj., rövid; sehr kurz, kurta; kurzer, rövidebb; kurzes Haar, rövid v. nyírett haj; kurzes Gesicht, rövid v. tompa látás; trop. eine geringe Zeit habend, rövid, kevés ideig tartó; z. B. auf kurze Zeit, rövid időre; vor kurzem, mostanában, kevéssel ezelőtt; über kurz oder lang, elébb utóbb; von der Zeitdauer, in welcher etwas geschieht, rövid ideig tartó; z. B. eine kurze Rede, rövid beszéd; etwas ins Kurze ziehen, valamit röviden béfoglalni v. rövidre szorítni; adv. röviden, rövideden, kurtán; trop. kurz angebunden seyn d. i. leicht zornig werden, könnyen föllobbanni; zu kurz kommen, d. i. Schaden leiden, kárt vallani, megcsalódni; kurz gesagt, egy szóval; kurz und gut, egy szó annyi mint száz; kurz werden, wie die Tage, rövidülni, rövidedni.
Kurzarmig, adj., rövidkarú.
Kurzbeinig, adj, rövidlábú.
Kurzsichtig, adj., rövid- v. tompa látású, közelnéző; trop. wenig Einsicht habend, rövid bélátású, tompa értelmű; adv. tompán.
Kurzsichtigkeit, die, rövidlátás, tompalátás; trop. tompaelméjűség, elme tompaság.
Kurzum, egy szóval, rövideden; sl. schlechterdings, teljességgel.
Kurzweg, adv., egyenesen, magyarán.
Kurzweile, die, időtöltés, múlatság, tréfa.
Kurzweilen, időt tölteni, tréfálódni.
Kurzweilig, adj., időtöltő, tréfás, múlatságos; adv. múlatságosan, tréfásan.
Kurzwierig, adj., kevés ideig tartó.
Kuß, der, pl. die Küsse, csók; einen Kuß geben, megcsókolni.
Kuschen, lesimúlni, lekuskodni, lelapúlni.
Kutschbock, der, kocsisűlés, bak.
Kutsche, die, kocsi.
Kutscher, der, kocsis.
Kutschfenster, das, kocsiablak.
Kutschiren, kocsizni, kocsiskodni, hajtani a' lovakat.

Digitized by Google

Kutſchpferd, das, kocsibavaló ló.
Kutte, die, Mönchskleidung, barátruha, csuklyás ruha.
Kuttelfleck, die, paczal, tehén paczal.
Kuttelhof, der, vágószék.
Kutteln, die, pl. belek, marhaból.
Kur, der, bányarész, kuksz.

L.

Lab, das, téjoltó, savanyító.
Labberdan, der, bésózott tőkehal.
Label oder Laberl, das, czipó, czipó kenyér.
Laben, d. i. erquicken, megújítni, megvídámítni valakit; ſich laben, megújúlni; enyhülni; ſich an etwas laben, gyönyörködni valamiben.
Laben, das, die Labung, megújúlás, megvídámodás, gyönyörködés.
Labetrunk, der, enyhítő ital.
Laborant, der, választómester; ſt. Arzneybereiter, szerkészítő.
Laboratorium, das, olvasztóház; bei einer Apotheke, szerkonyha.
Labſal, das, enyhítés, enyhítő szer.
Labyrinth, das, Irrgebäude, bolygóalkotmány; Irrgang, bolygókert; trop. Verwirrung, zürzavar.
Lache, die, 1) die Pfütze, mocsártó, pocsolya; 2) das Lachen, kaczagás, nevetés, kaczaj; eine Lache aufſchlagen, kaczajt ütni.
Lachen, nevetni, kaczagni; ſich zu Tode lachen, majd megszakadni nevetésben; das iſt zum lachen, nevetséges dolog; in's Fäuſtchen lachen, magában nevetni valamit; trop. von unbelebten Dingen, mosolyogni; ſt. günſtig ſeyn, mosolyogni felé, kedvezni neki; z. B. das Glück lacht mir freundlich, kedvez a' szerencze.
Lachen, das, nevetés, kaczagás.
Lachend, adj., nevető; kaczagó; trop. anmuthig, z. B. eine lachende Ausſicht, kies tájék.
Lachenwaſſer, das, pocsolyavíz.
Lacher, der, nevető, kaczagó.
Lachs, der, lazacz.
Lachsfang, der, lazaczfogás.
Lachsforelle, die, galócza.
Lachtaube, die, szelíd gerlicze.
Lachter, das, egy öl.
Lack, der, ein feiner Firniß, fénymáz; Siegellack, spanyol viasz; eine Blume, fajtlinka ibolya, sárga ibolya.
Lackiren, fenymázzal bévonni.
Lackei, der, inas, csatlós.
Lackmus, das, eine Farbe, króton festék.
Lade, die, láda.
Laden, der, an den Fenſtern, ablaktábla; Kaufmannsgewölbe, kalmárbolt.
Laden, A) ſt. aufladen, z. B. Waaren, rakni, felrakni, bérakni, p. o. portékát a' hajóra, megrakni a' hajót portékával, felrakni a' szekérre valamit; etwas auf ſich laden, z. B. jemandes Haß, valakit magára haragítni; eine Flinte ꝛc. laden, megtölteni p. o. puskát, ágyút; ſcharf laden, golyóbisra tölteni a' puskát; blind laden, fojtással tölteni; B) vor Gericht fordern, törvényszék eleibe idézni valakit; ſt. einladen, z. B. zu Gaſte laden, valakit ebédre, vacsorára elhívni; zur Hochzeit laden, lakodalomba hívni.
Laden, das, die Ladung, tereh felrakása, megterhelés; das Aufgeladene, felrakott tereh; eines Gewehrs, megtöltése a' fegyvernek; die Ladung ſelbſt, töltés; ſt. Einladung, hívás, meghívás; vor Gericht, törvénybeidézés.
Ladenflügel, der, ablaktábla v. szárny.
Ladenhüter, der, trop. heverőportéka, t. i. a' bóltban.
Ladenpreis, der, bóltbeli ára a' portékának.
Ladenſtock oder Ladſtock, der, töltővesszső, puskavessző.
Ladung, die, tereh, valamire rakott; v. rakni való tereh; ſt. Fuhre, egy vitel v. tereh; ſt. Einladung, hívás, meghívás; ſt. Vorladung, idézés; eines Gewehrs, megtöltés, puskatöltés.
Lächeln, mosolyogni; das Glück lächelt mir, mosolyog v. kedvéz a' szerencse
Lächeln, das, mosolygás.
Lächerlich, adj., nevetséges, mosolygós p. o. a' ábrázat; jemanden lächerlich machen, valakit nevetségessé tenni v. kinevettetni; ſich lächerlich machen,

Digitized by Google

magát nevetségessé tenni; adv. nevetségesen.
Lächerlichkeit, die, nevetséges dolog.
Lächler, der, mosolygó.
Lächen, st. springen, ugrálni; rúgni, rúgdosni.
Lägel, das, Schöpfgefäß, légely, meritő eszköz, csobolyó, csobány.
Lähmen, megsántítni, sántává v. bénává tenni; die Kräfte lähmen, az erejét elvenni, elgyengítni; die Glieder lähmen, a' tagokat elbénítni; an allen Gliedern gelähmt seyn, minden tagainak elbénulva lenni; trop. elgyengítni, elzsibbasztani.
Lähmung, die, elgyengülés, bénává tevés; ein gebrechlicher Zustand, elgyengült állapot; Lähmung der Zunge, a' nyelvnek zsibbadtsága, elhalása.
Lämmchen, das, báranyka, bárányocska.
Lämmergeier, der, szakállas griff v. keselyű.
Lämmerhirt, der, báránypásztor.
Lämmerstall, der, bárányakol.
Lämmerweide, die, báránylegelő.
Lämmerwolle, die, báránygyapjú.
Ländchen, das, országocska, tartományka; földecske.
Ländereien, die, földek, szántóföldek.
Länderkunde, die, országok tudománya.
Ländlich, adj., hazai, országszerte való; ländlich, sittlich, valahány ház, annyi szokás; auf dem Lande, falusi p. o. öltözet, élet; adv. a' belföldi szokás szerént, a' mint itt szokás; falusi módon.
Länge, die, der Ausdehnung nach, hoszsza valaminek, hosszúság; der Länge nach, hosszába; der Zeitdauer nach, tartósság, sokáig tartósság; in die Länge, sokáig, hosszasan; sich in die Länge ziehen, z. B. eine Rede, sokáig tartani v. nyúlni.
Längenmaß, das, hosszúság mérő, hosszmérő.
Länger, Comp., tovább, több; länger als drei Tage, tovább három napnál.
Länglich, adj., hosszúdad, hosszúkás; länglichrund, tojásdad.
Längs, adv., in die Länge hin, hosszában, mentében, mellett.
Längst, adv., régen.
Längste, der, die, das, adj., leghosszabb; adv. am längsten, legtovább.
Läppchen, das, darab ruhácska, rongy.
Läppisch, adj., gyermekes, hijjábavaló, haszontalan; läppisches Zeug, bolondság, balgatagság.
Lärm, der, zaj, lárma; Lärm machen, zajogni, lármázni; der Lärm legt sich, a' zaj csillapodik; ein blinder Lärm, vak lárma; Feuerlärm, tolongás, öszvetódúlás.
Lärmbläser, der, lármaindító; trop. st. Aufwiegler, lázzasztó.
Lärmen, lármázni, zúgni, zajogni; laut streiten, zenebonáskodni.
Lärmenhaft, adj., lármás, zenebonás; adv. zenebonásan, zúgva.
Lärmplatz, der, öszvegyülő hely.
Lärmstange, die, lármapózna.
Lässig, adj., tunya, rest; adv. restül.
Lässigkeit, die, tunyaság, restség.
Läßlich, adj., megbocsátható.
Lästig, adj., terhes; adv. terhesen.
Lästigkeit, die, terhesség.
Lästerer, der, káromló, káromkodó, szidalmazó, szitkozódó.
Lästerlich, adj., káromló, rágalmazó, szidalmazó, szitkos; st. schändlich, rút, ocsmány; adv. rútúl, ocsmányúl
Lästern, káromlani, szidni valakit.
Lästerrede, die, káromkodás, szitkozódás.
Lästerthat, die, gonosz cselekedet.
Lästerung, die, káromlás, szidalmazás.
Lästerwort, das, káromló szó, szitok.
Lästerzunge, die, rágalmazó nyelv.
Läufig, adj., bagzó, párzó, koslató, p. o. kutya, farkas; rühető p. o. disznó; läufig seyn, wie Hunde, koslatni; von Schweinen, rühetni.
Läugnen, tagadni, eltagadni.
Läugnen, das, tagadás.
Läugner, der, tagadó.
Läugnerinn, die, tagadó t. i. asszony, leány.
Läusekamm, der, sürű fésü.
Läusekrankheit, die, tetvesség.
Läusekraut, das, kajmacsór.
Läusesalbe, die, tetűpor, kenőcs.
Läuten, harangozni t. i. harangal, csengetni, t. i. csengetyűvel.
Läuten, das, harangozás.
Läuter, der, harangozó.
Läutern, befreien, a) von flüssigen Dingen, higgasztás v. szűrés által megtisztítni, meghiggasztani, megszürni; b) von festeren Körpern, megtisztítni, tisztítni; trop. megjobbitgatni, jobbitgatni.
Läuterung, die, megszürés, meghiggasztás, tisztálás; megtisztítás.

Digitized by Google

Laffe, der, pl. die Laffen, szeleburdi, vígyázatlan szeles ifjú.
Laffette, die, ágyútalp.
Lage, die, fekvés, állás, hely, helyheztetés; trop. die Beſchaffenheit der Umſtände, helyheztetés, állapot, környülállás; eine unglückliche Lage, szerencsétlen állapot v. helyheztetés; die Lage der Dinge hat ſich plötzlich geändert, a' dolgok környülállásai hirtelen megváltoztak; mehrere auf einander liegende Dinge, z. B. Steine, terület; eine Lage Papier, egy fogás papiros; auf Schiffen eine Reihe Kanonen, ágyúsor a' hajón; daher eine Lage geben, d. i. alle Kanonen der einen Seite abfeuern, az ellenséges hajóra az egész ágyúsort kisütni v. rálőni.
Lager, das, von Menſchen, fekvő hely, fekvés, hálás, háló hely; beſonders für Soldaten, táborhely, tábor; im Sommer, nyári tábor; im Winter, téli tábor; von Thieren, fekvő hely, tanya; von lebloſen Dingen, z. B. Lager für Wein, fekvő hely, pincze; ein Lager für Waaren, portékás tár; Bodenſatz flüßiger Körper, ágy, ally, seprő, p. o. eczetágy.
Lagerbier, das, állóser.
Lagerbranntwein, der, égettbor.
Lagerbuch, das, worin die Größe und die Grenzen der Felder angegeben ſind, földek és telekek jegyzőkönyve; bei Kaufleuten ein Verzeichniß der vorräthigen Waaren, az eladó készportékák jegyzőkönyve.
Lagerhaus, das, portékásház.
Lagerkrankheit, die, tábori nyavalya v. betegség.
Lagern, niederlegen, niederdrücken, lefektetni, ledűtni, földhöz vágni; z. B. der Platzregen lagert das Getreide, a' záporeső leveri v. megdűti a' vetéseket; ſich lagern, von Menſchen und Thieren, letelepedni, leheveredni, ledűlni p. o. a' földre, a' fűbe; von Soldaten, táborba szállani, táborт ütni; jemanden ein Lager anweiſen, valahová helyheztetni; die Soldaten in einer Ebene lagern, a' katonaságot a' térségen letelepítni.
Lagerobſt, das, elálló gyümölcs.
Lagerruhr, die, tábori vérhas.
Lagerſtatt, Lagerſtätte, die, alvó v. fekvő hely.
Lagerwein, der, seprős bor.
Lagerzins, der, helybér a' portékáktól.
Lahm, adj., sánta, béna; gebrechlich, eltörődött, gyenge, erőtlen; lahm ſeyn, sántítni, sánta lenni; trop. sántikáló, hijjános.
Lahn, der, d. i. breit gedehnter Draht, z. B. von Gold, Silber, lapos drót, p. o. arany, ezüst.
Laib, der, z. B. ein Laib Erz, egy darab ércz; ein Laib Brod, egy egész kenyér.
Laich, der, von Fiſchen, halivadék; von Fröſchen, békaporond.
Laichen, von Fiſchen, ívni, ivadékot eregetni; von Fróſchen, porondozni.
Laichzeit, die, ívás, ideje; porondozás ideje.
Laie, der, d. i. eine nicht geiſtliche Perſon, világi, nem egyházi, nem pap; trop. unerfahren, járatlan, tapasztalatlan valamiben.
Lake, die, sóslév, sóshallév vagy bésózott húslév.
Laken, das, posztó; auch jedes Gewebe, szövés, font dolog.
Lakritze, Lakritze, der, Süßholzbaum, édesgyökér.
Lakritzenſaft, der, édesgyökérlév.
Lallen, gagyogni, gőgicsélni, dadogni, petyegni, mint a' szóllani kezdő gyermekek.
Lallen, das, gagyogás, gőgicsélés, petyegés.
Lambertnuß, die, der Strauch, csöves mogyorófa; die Frucht, veresbélü mogyoró.
Lambris, die, Zimmereinfaſſung, szobaszegély.
Lamentiren, jajgatni, óbégatni, keservesen panaszolkodni.
Lami, das, zsidójajgatás.
Lamm, das, bárány.
Lammen, elleni; bárányozni.
Lammfell, das, bárányből.
Lammfleiſch, das, bárányhús.
Lammsbraten, der, a) roh, sütnivaló bárányhús; b) gebraten, báránypecsenye, sült bárányhús.
Lammskeule, die, bárányczomb, hátulsó bárányfertály.
Lammszeit, die, juh ellés ideje.
Lampe, die, lámpa, mécs, mécselő lámpás, mécslámpás.
Lampenmann, der, mécsárúló.
Lampenſchwarz, das, Lampenruß, der, lámpakorom.
Lampenſtock, der, lámpatartó.
Lamprete, die, orsóhal.
Land, das, száraz föld, a' száraz; das feſte Land, a' száraz föld; zu Waſſer und zu Lande, vizen és szárazon; ſt.

Digitized by Google

tragbares Land, Ackerland, föld, mező, szántóföld; das Land bauen, a' földet mívelni; im Gegensatze der Stadt, falu, mezei lakás; auf's Land gehen, falura v. mezei jószágra menni; ſt. Provinz, Gebiet, tartomány, földtájék, ország; ein gebirgiges Land, hegyes tartomány; ein fruchtbares Land, termékony ország; in meinem Lande, az én hazámban.

Landadel, der, falusi nemesség.

Landammann, der, in der Schweiz, a' főbíró neve a' Helvécziai városokban.

Landarbeit, die, mezei munka.

Landarmee, die, szárazon lévő hadi sereg.

Landarzt, der, falusi orvos.

Landbau, der, földmivelés, szántásvetés.

Landbauer, der, földmivelő, szántóvető.

Landbeſchreibung, die, földleírás, tartomány leírása.

Land-Caſſe, die, a' tartomány v. ország pénztára.

Landdirne, die, falusi leány.

Landdroſt, der, tartomány fő elöljárója.

Landedelmann, der, falusi nemes ember.

Landen, kikötni, kiszállani a' partra v. valamelly szigetre.

Landen, das, kiszállás a' partra.

Landenge, die, földszoros, földnyak.

Landesart, die, belföldi szokás, ország szokása, nemzeti szokás.

Landeseinkünfte, die, az ország jövedelmei.

Landesfürſt, der, ország fejedelme.

Landesgebrauch, der, ország szokása, hazai szokás.

Landesgeſetz, das, ország törvénye.

Landesgrenze, die, ország v. tartomány határa.

Landeshauptmann, der, ország v. tartomány főkapitánya.

Landesherr, der, uralkodó, országló fejedelem.

Landesherrlich, adj., fejedelmi, uralkodói.

Landesherrſchaft, die, fejedelemség; der Landesfürſt und ſeine Gemahlinn, az országló fejedelmek.

Landeshoheit, die, fejedelmi felsőség

Landeshuldigung, die, ország hódolása.

Landeskind, das, hazafi.

Landesmutter, die, haza annya.

Landesobrigkeit, die, felsőség, felsőhatalom.

Landesordnung, die, ország rendtartása.

Landespolizei, die, ország rendtartó tisztsége.

Landes-Produkt, das, ország termése, hazai termés.

Landesregierung, die, az ország kormányozása; ein Collegium, das ſie führt, az ország kormányszéke, kormányszék.

Landesſchuld, die, ország adóssága.

Landesſchule, die, hazabéli oskola.

Landesſprache, die, hazai nyelv.

Landesvater, der, haza attya, ország attya.

Landesverfaſſung, die, az ország törvényes alkotmánya.

Landesverräther, der, hazaáruló.

Landesvertheidiger, der, hazaoltalmazó.

Landesverwaltung, die, országigazgatása, ország kormányozása.

Landesverweiſung, die, számkivettetés az országból.

Landesverwieſener, der, számkivettetett.

Landfieber, das, falukon uralkodó hideglelés, járvány hideglelés.

Landfleiſcher, der, falusi mészáros.

Landflüchtig, adj., szökevény, földön futó; landesflüchtig werden, földönfutóvá lenni.

Landfracht, die, szárazon szállítandó tereh; terehvitelbér az szárazon.

Landfriede, der, országos békesség.

Landfroſch, der, földi béka, szárazi béka.

Landfuhre, die, szárazonvaló terehvitel.

Landfuhrmann, der, terehhordó kocsis.

Landgeiſtliche, der, falusi pap.

Landgeiſtlichkeit, die, falusi papság.

Landgericht, das, tartomany törvényszék.

Landgräfinn, die, landgrófné.

Landgraf, der, landgróf.

Landgrafſchaft, die, landgrófság.

Landgütchen, das, mezei kis jószág.

Landgut, das, falusi vagy mezei jószág.

Landgutsbeſitzer, der, mezei jószág birtokosa, földesúr.

Landhandel, der, szárazi v. szárazonvaló kereskedes.

Landhaus, das, mezei v. falusi ház; ország háza.

Landjägermeiſter, der, fő vadászmester.

Digitized by Google

Landjungfer, die, falusi leány.
Landjunker, der, falusi nemes, nemes úrfi.
Landkarte, die, überhaupt földkép, mappa, földrajz; szárazföld képe.
Landkirche, die, falusi templom.
Landknecht, der, hajdu, pandúr.
Landkrämer, der, falusi kalmár.
Landkrankheit, die, falusi nyavalya, járvány nyavalya, országos nyavalya.
Landkundig, adj., országszerte esmeretes.
Landkutsche, die, béreskocsi, landkocsi.
Landkutscher, der, közönséges béres kocsis.
Landlaufer, der, kóborló, földönfutó.
Landleben, das, falusi v. mezei élet.
Landleute, die, pl. falusi emberek, falusiak, földmívelők, szantóvetők.
Landluft, die, falusi v. mezei levegő; im Gegensatze der Seeluft, szárazföldi levegő.
Landlust, die, falusi mulatság.
Landmacht, die, szárazi v. szárazon lévő hadi erő.
Landmädchen, das, falusi v. paraszt leány.
Landmann, der, falusi ember, földmívelő, ssántóvető, paraszt.
Land-Marschall, der, tartomány bírája.
Landmesser, der, földmérő.
Landmessung, die, földmérés.
Landmiliz, die, hazai v. tartománybeli katonaság.
Landmolch, der, tűzgyék.
Landmünze, die, országos v. hazai pénz.
Landpfarre, die, falusi papság.
Landpfarrer, der, falusi pap.
Landpfleger, der, tartománybéli főigazgató.
Landplage, die. országos csapás.
Landprediger, der, falusi prédikátor.
Landrath, der, tartománybéli tanácsos.
Landrecht, das, ország v. hazai törvény; hazai törvényszék.
Landregen. der, országos eső.
Landreise, die, szárazonvaló útazás.
Landreiter, der, kerülő, lovascsősz.
Landrichter, der, országbíró, falusi bíró.
Landruhr, die, járvány v. uralkodó vérhas.
Landsafran, der, kertisáfrány.
Landsaß, der, földesúr.
Landsäßig, adj., földesúri.
Landschaden, der, országos csapás v. kár.
Landschaft, die, st. Land, tartomány; st. Gegend, tájék, környék, vidék; st. Landstelle, ország rendei.
Landschaftlich, adj., tájéki, környéki.
Landschaftsmaler, der, tájékfestő.
Landschaftsmalerei, die, tájékfestés.
Landschildkröte, die, szárazi v. földi tekenősbéka.
Landschnecke, die, szárazi-földi-mezei csiga.
Landschule, die, falusi oskola; nemzeti oskola.
Landschulmeister, der, falusi oskola mester vagy tanító.
Landsee, der, nagy tó.
Landseinwohner, der, ország-v. tartomány lakosa, polgár.
Landseuche, die, uralkodó nyavalya, dög.
Landsitz, der, falusi lakás; falusi jószág.
Landsknecht, der, st. Soldat, katona.
Landsleute, die, pl. földiek, egy városból v. faluból valók.
Landsmann, der, hazafi, földi; was für ein Landsmann sind Sie? honnét való az Úr!
Landsmannschaft, die, hazafiság, földiség; földiek, hazafiak.
Landsöconomie, die, mezei gazdaság.
Landspitze, die, földcsúcs, tengerbe bényúló hegy, fok.
Landstrich, der, földmenetel.
Landstädtchen, das, kis városka.
Landstände, az ország rendjei.
Landständisch, adj., a' tartomány v. ország rendjeit illető.
Landstadt, die, mezőváros; im Gegensatze einer Seestadt, földközi város, az az, nem tengermelléki.
Landsteuer, die, v. Dörfern, falusi adó; vom ganzen Lande, országos adó, országra v. tartományra vetett adó.
Landstraße, die, országút.
Landstreicher, der, kóborló, országkerülő.
Landsturm, der, népfelkelés, t. i. az ellenség ellen.
Landtabak, der, kazabéli dohány.
Landtafel, die, Archiv des Landes, ország levelestárja.
Landtag, der, ország gyülés (diéta).
Landtagsacte, die, országgyülési végzések.

Digitized by Google

Landtagsdeputirte, der, országgyülési követ.
Landtaxe, die, országos árszabás, ország szerént való taksa.
Landthier, das, szárazi állat.
Landtrauer, die, ország szerént való gyász.
Landtruppen, die, szárazföldi katonaság vagy hadisereg.
Landtuch, das, hazabéli posztó.
Landüblich, adj., országszerte bévett, hazai, országszerte szokásban lévő; adv. országszerte.
Landung, die, kiszállás a' szárazra.
Landvieh, das, belföldi marha, falusi barom; országbéli marha.
Landvogt, der, ország birája.
Landvogtei, die, országbíróság.
Landvolk, das, falusi nép.
Landwärts, adv., szárazföld felé.
Landweg, der, szárazföldi út.
Landwehr, die, országoltalmazás, szárazföldi erősség, p. o. sánez, árok; Soldaten, országoltalmazó polgárkatonaság.
Landwehrmann, der, polgárkatona.
Landwein, der, belföldi v. hazai bor.
Landwind, der, száraz föld felöl fúvó szél.
Landwirth, der, mezei v. falusi gazda; falusi korcsmáros v. vendégfogadós.
Landwirthschaft, die, mezei gazdaság, gazdálkodás.
Landwirthschaftlich, adj., mezei gazdaságbéli.
Landwolle, die, hazai gyapjú.
Landzeug, der, hazai matéria.
Landzoll, der, szárazonvaló vám.
Lang, adj., hosszú; sehr lang, igen hosszú; 6 Fuß lang, hat lábnyi hosszú v. hosszaságú; trop. als adv. z. B. Tage lang weinen, napestig v. egész nap sírni; st. hoch, magas; z. B. lange Statur, magas termet; trop. a) der Menge nach, st. viel, sok; ich habe ihn in langen Jahren nicht gesehen, sok esztendők olta nem láttam; b) von der Zeitdauer, sokáig tartó, hosszas; ein langer Friede, sokáig tartó békesség; lange Weile, üres idő, maga megúnás, unalom, megunatkozás; adv. — ig; z. B. zehn Tage lang, tiz napig; 14 Tage lang, két hétig; über lang oder kurz, elébb utóbb; die Zeit wird mir lang, megúnom magamat.
Langarmig, adj., hosszúkezű, hosszúkarú.
Langbeinig, adj., hosszúlábú.
Lange, adv., lange Zeit, sokáig p. o. élni; lange genug, elég sokáig; so lange, a' míg, a' meddig; so lange bis, míg, a' meddig csak; so lange als, a' meddig; lange vorher, sokkal az előtt; lange nachher, sokkal azután; länger, tovább, több; länger als drei Tage, tovább három napnál; seit langer Zeit, régolta p. o. valakit nem látni; st. hinlänglich, z. B. es ist lange gut, elég jó.
Langen, wohin reichen, nyúlni, érni t. i valamelly helyig; st. genug seyn, beérni p. o. pénzével; die Hand ausstrecken, nyúlni a' kezével p. o. a' tálba; st. hinreichen, oda nyújtani valakinek valamit.
Langfädig, adj., hosszúszálú.
Langfasig, langfaserig, langfäserig, adj., hosszúszálú, hosszúrostos.
Langfingerig, adj., hosszúujjú.
Langfüßig, adj., hosszúlábú.
Langhaarig, langhärig, adj., hosszúhajú; hosszúszőrű, bojhos.
Langhändig, adj., hosszúkezű.
Langmüthig, adj., hosszútűrő, békességestűrő.
Langmüthig, Langmuth, die, hosszútűrés, békességestűrés.
Langohr, das, hosszú fül; scherzend und spottend, füles, szamár, csacsi.
Langsam, adj., lassú p. o. ember; trop. lassú p. o. tűz; langsame Hülfe, késő segítség: adv. lassan p. o. menni, útazni; trop. nehezen, lassan p. o. nőni.
Langsamkeit, die, lassúság; trop. restség.
Langschläfer, der, álmos, sokáig alvó.
Langsichtig, adj., messzelátó.
Langweilig, adj., lange während, hosszas, p. o. perlekedés; lange Weile erregend, unalmas p. o. beszéd; adv. hosszasan, unalmasan.
Langweiligkeit, die, hosszaság, unalmasság.
Langwierig, adj., sokáig tartó, hosszas, tartós p. o. nyavalya, háború.
Langwierigkeit, die, tartósság.
Lanze, die, lándzsa.
Lanzette, die, lanczéta, sebmetsző.
Lappalie, die, alávalóság.
Lappen, der, ein Stück Leinwand, das Wild zu schrecken, váz; ein schlechtes Kleid, rongy, rongyos ruha; ein

Digitized by Google

herabhängendes Stück Zeug an einem Kleide, czafat; zum Flicken, folt; die Lappen der Leber, der Lunge, a' májj v. tüdő lebernyegjei.

Lapperei, die, haszontalanság.

Lappig, adj., czafatos, rongyos.

Larve, die, álorcza, lárva; daher: trop. die Larve abziehen, d. i. jem. in ſeiner wahren Geſtalt zeigen, valakiről az álorczát lehúzni, valakit felfedezni, hogy ki legyen; ſt. Verſtellung, szín, mutatás; ein häßliches Geſicht, rút ábrázat, útalság; bei Inſecten, a' bogár lárvája t. i. hernyó, nyú, kukacz.

Laſche, die, rongy, folt.

Laſchen, foltozni, megfoltozni.

Laſe, die, Krug, kanna, korsó.

Laſſen, ſt. ausſehen, ſich ziemen, látszani, tetszeni, illeni, lenni, das läßt ſchön, ez jól illik, ez széppen áll; das läßt nicht, ez nem illik.

Laſſen, 1) veranlaſſen, daß etwas geſchehe, durch Ermahnung, engedni, megengedni, hagyni; die Thüre offen laſſen, az ajtót nyitva hagyni; laſſen Sie mir nur Zeit, csak engedjen időt, hogy; durch Worte, Befehl ꝛc., hatni, — hetni, — tatni, — tetni; jem. etwas wiſſen laſſen, valakinek tudtára adatni valamit; unterlaſſen, elhagyni, abbahagyni; laß das ſeyn, hagyd abba azt; ſehen laſſen, d. i. befehlen, daß etwas gezeigt wird, megmutatni valamit; erlauben, daß etwas gezeigt werde, megengedni, hogy megmuttassanak valamit; oder ſt. zeigen, megmutatni valamit; ſich ſehen laſſen, magát megmutatni; hören laſſen, megengedni, hogy halljják; daher: ſich hören laſſen, d. i. reden, beszélni v. beszédet tartani mások előtt, mások halattára; d. i. ſingen, énekelni mások előtt; d. i. ertönen, hallatni; d. i. gefallen, tetszeni, nem megvetendő lenni; der Vorſchlag läßt ſich hören, ez a feltétel nem megvetendő; das läßt ſich thun, oder nicht thun, az meg lehet v. nem lehet; fallen laſſen, z. B. er ließ das Buch fallen, elejtette a' könyvet; bleiben laſſen, abba hagyni; etwas gut ſeyn laſſen, jóvá hagyni valamit; ſich gefallen laſſen, megnyúgodni valamin, megelégedni valamivel: Laſſen, ohne Verbum; z. B. Ader laſſen vom Patienten, eret vágatni; vom Chirurg, eret vágni; das Leben laſſen für jem. az életet adni valakiért; gehen laſſen, ereszteni, elereszteni; im Stiche laſſen, elhagyni, magára hagyni valakit valamit; Laſſen, öfters mit dem Conjunctiv; z. B. laßt uns ſehen, hören, lássuk, halljuk; lássunk ée.

Laß, adj., matt, müde, bádjadt, fáradt, lankadt; ſt. faul, rest, tunya, lomba.

Laßdünkel, der, dölyfősség.

Laßeiſen, das, érvágóvas.

Laßheit, die, bádjadtság, lankadtság; ſt. Trägheit, restség.

Laßſünde, die, (Theol.) megbocsátható vétek.

Laſt, die, tereh, terh; eine Laſt tragen, terhet vinni; trop ſt. Beſchwerde, tereh, alkalmatlanság; jem. zur Laſt fallen, valakinek terhére lenni; von Abgaben, z. B. ſchwere Laſt auflegen, nagy adóval terhelni valakit; ſt. Ladung, Fracht, tereh, mellyet szekérre v. hajóra raknak; jem. etwas zur Laſt legen, valamivel vádolni válamit.

Laſtbar, adj., terehhordozható.

Laſter, das, bűn, gonoszság, vétek; dem Laſter fröhnen, vetékben élni, bűnhödni, bűnökben lélekzeni.

Laſterfrei, adj., bűntől ment, bűntelen.

Laſterhaft, adj., bűnös, vétkes.

Laſterhaftigkeit, die, bűnösség, vétkesség.

Laſterleben, das, bűnben élés, bűnökben lélekzés.

Laſterthat, die, gonoszság, gonosz tett v. cselekedet.

Laſtervoll, adj., bűnös, bűnnel teljes.

Laſtpferd, das, terehhordó ló, igás ló.

Laſtſchiff, das, terehhordó hajó, terhes v. terhelt hajó.

Laſtthier, das, terehhordozó állat, igás barom.

Laſttragend, adj., terehhordozó.

Laſtträger, der, terehhordó; in der Baukunſt, terehgerenda.

Laſtvieh, das, terehhordozó barom.

Laſtwagen, der, terehhordozó szekér, terhes szekér.

Laſur, lazúrkő, lazúr.

Laſurblau, adj., lazúrkék.

Laſurblau, das, lazúrkék festék, lazúrfesték, égszín.

Latein, das, deákság deáknyelv; Latein reden, deákúl beszélni, ins Latein überſetzen, deákra v. deáknyelvre fordítni.

Digitized by Google

Lateiner, der, deák, deákúl tudó v. értő:
Lateiniſch, adj, deák; adv. deákúl p. o. beszélni, írni, érteni.
Latinität, die, deákság.
Laterne, die, lámpás.
Laternenpfahl, der, lámpástartó karó.
Laternenputzer, der, lámpástisztító.
Laternenträger, der, lámpáshordó; fénybogár.
Latſchen, kúszni, csúszni, p. o. a' fára.
Latte, die, lécz.
Latten, beléczezni.
Lattennagel, der, léczszeg.
Lattenwerk, das, léczezet.
Lattich, der, saláta.
Latwerge, die, liktariomszer.
Latz, der, mejjre való; váll; asszonyi ruha.
Lau, laulich, adj., lágymeleg, langyos, p. o. víz; lau werden, meglangyúlni; adv. lágymelegen, langyosan.
Lauigkeit, die, lágymelegség, langyosság.
Laulich, adj., lágymeleg, langyos.
Laulichkeit, die, langyosság, lágymelegség.
Lauwarm, adj., lágymeleg, langyos; adv. lágymelegen.
Laub, das, lomb, falevél, haraszt, gally; Laub bekommen, levelesedni, lombosodni, gallyasodni; voller Laub, harasztos, lombos; das Laub abſtreifen, lefosztani a' fa leveleit; das Laub fällt ab, hullanak a' fák levelei.
Laubdach, das, leveles szin, gallyfedél.
Laube, die, levélszin, lombhajlék.
Lauberhütte, die, zöldág kunyhó, leveles sátor.
Lauberhüttenfeſt, das, sátoros innep, a' zsidóknál.
Laubſing, der, süvöltő magnyitó.
Laubfroſch, der, levelibéka.
Laubfutter, das, haraszt takarmány.
Laubholz, das, harasztos fa, zöld leveles fák.
Laubig, adj., harasztos, lombos, leveles, gallyas, zöld levelű.
Laubknospe, die, levél bimbó
Laubreich, adj., sürű v. tömött levelű.
Laubſtreichen, das, levélfosztás.
Laubthaler, der, leveles franczia tallér.
Laubwerk, das, leveles gally, levelezett, leveles munka, p. o. az oszlopokon.
Lauch, der, hagyma, foghagyma.
Lauer, der, (Wein), löre, csiger.
Lauer, die, les; auf der Lauer ſeyn, ſtehen, lesben állani, leselkedni; auf die Lauer ſtellen, lesbe állítni valakit.
Lauern, lesni, leselkedni, an der Thür lauern, az ajtón hallgatódzni.
Laurer, der, hallgatódzó.
Lauf, der, futás, szaladás; eines Fluſſes, a' víz folyása; der Geſtirne, a' csillagok forgása; des Mondes, a' hold járása; der Zeit, az idő fogása v. folyása; des Lebens, az élet folyása v. pályája; trop. der Fortgang einer Sache, folyás, folyamat, menetel; ſeinem Zorn freien Lauf laſſen, kiönteni haragját; der Gerechtigkeit ihren Lauf laſſen, az igazságot folyamatjában nem hátráltatni; der Lauf der Natur, a' természet rendje v. folyása; der Lauf der Welt, a' világ v. az emberi dolgok folyamatja; der Lauf eines Flußes, a' folyóvíz árka; der Lauf einer Flinte oder Kanone, a' puska v. az ágyú csöje.
Laufbahn, die, pálya; pályafutás; trop. folyamat pálya.
Laufen, futni, szaladni; herum laufen, kóborolni, futkozni, szerte széljel járni; von Kindern, ſt. gehen, járni; von der ſchnellen Bewegung verſchiedener lebloſer Dinge, z. B. das Schiff läuft in den Hafen, beáll a' hajó a' kikötőbe; die Erde läuft um die Sonne, a' föld forog a' nap körül; die Flüſſe laufen ins Meer, a' folyóvizek a' tengerbe folynak; die Thränen laufen ihm über die Wangen, a' könnyek leperegnek az orczáján; das Faß läuft, a' hordó foly v. szivárog; das laufende Jahr, a' folyó esztendő; es läuft das Gerücht, azt beszéllik; Gefahr laufen, d. i. in Gefahr gerathen, veszedelemben forogni; ins Geld laufen, sok pénzbe kerülni.
Laufen, das, futás, szaladás.
Laufend, adj., futó; vom Waſſer, folyó; laufende Rechnung, folyamatban lévő számvetés.
Laufer, der, futó, szaladó; als Bedienter, kengyelfutó; im Schachſpiele, futrinka; von Pferden, jófutó; in der Mühle, felső malomkerék; in der Muſik, a' hangok végig futása.

Digitized by Google

Lauffeuer, das, futó v. forgótüz.
Laufgraben, der, sánczárok.
Laufwagen, der, játszó kocsi, gyermek játszó kocsija.
Laufzeit, die, bagzás ideje.
Laufzettel, der, kerengő czédula.
Lauge, die, lúg.
Laugeartig, adj., lúgnemü.
Laugeasche, die, lúghamu.
Laugefaß, das, szapúlókád.
Laugen, z. B. Wäsche, lúgozni, szapúlni.
Laugesalz, das, lúgsó.
Laune, die, üherh. kény, kedv; gute, üble Laune, jó, rossz kedv; bei guter, übler Laune seyn, jó — rossz kedvében lenni; d. i. verdrießliche Gemüthsverfassung, változó kedv; gute, heitere Gemüthsverfassung, víg kedv, enyelgő hajlandóság; voll Laune seyn, szüntelen enyelegni, igen víg kedvében lenni; st. Humor, enyelgés, enyelgések.
Launenhaft, launisch, adj., változó rosszkedvü.
Launig, adj., gute Launen habend, víg-kedvü, vidám, tréfás, enyelgő: böse Launen habend, rosszkedvü; witzig, elmés, tréfás, enyelgő; adv. vigan, víg kedvel; rossz kedvel; elmésen, enyelegve; unatkozva.
Laus, die, tetü.
Lauschen, lauern, leselkedni, leskelődni; st. horchen, hallgatózni; st. der Ruhe pflegen, heverni, hivalkodni, nyúgodni.
Lauschen, das, leskelődés; hallgatózás; nyugóvás.
Lausen, tetvészni, a' fejben keresni.
Lausig, adj., tetves; trop. fukar, fösvény; adv. tetvesen; fösvényen.
Laut, adj., hangos, fenszóval való; eine laute Stimme, hangos szó; laut werden, d. i. schreien, kiáltani, nagyon beszéllni; d. i. singen, énekre fakadni; d. i. frei reden, elkezdeni szabadon beszélni; jemand. nicht laut werden lassen, nem engedni, hogy valaki szólljon; st. bekannt, esmeretes; etwas nicht laut werden lassen, valamit eltitkolni; adv. fenszóval, hangosan, nagyon; esmeretesen; st. öffentlich, nyilván, mindenek hallattára p. o. beszélni; mit dem Genit. st. Inhalt, z. B. laut des Befehles, a' parancsolat szerént; laut des Gesetzes, a' törvény ereje szerént.
Laut, der, Klang, Schall, Ton, hang, szó, szóhang; einen Laut von sich geben, von Menschen, megszóllalni; von Thieren, szóhangot adni; von leblosen Dingen, hangzani, hangot adni.
Lautbar, adj., st. bekannt, esmeretes.
Lautbuchstabe, der, d. i. Vocal, magán v. magábanhangzó.
Laute, die, lant; die Laute spielen, lantolni, lantot verni, pengetni v. játszani.
Lauten, schallen, hangzani, hangot adni; trop. st. klingen, z. B. das lautet nicht gut, ez nem jól hangzik; das lautet anders, az masképpen van; der Brief lautet so, a' levél szóról szóra így van, a' levél ezt tartja.
Lautenist, Lautenspieler, der, lantos.
Lautenistinn, Lautenspielerinn, die, lantosné.
Lautenmacher, der, lantkészitő.
Lauter, adj, unvermischt, csupa, merő tiszta, p. o. bor, víz, arany; trop. unverfälscht, tiszta, igaz; lauter Wahrheit, tiszta igazság; st. völlig, ganz, csupa, mind csak; das sind lauter Lugen, mind csupa hazugság.
Lauterkeit, die, eig. tisztaság; trop. egyenesség, igazság, tisztaság.
Lava, die, a' tüzokádó hegyekből kifolyó tüzes matéria; láva.
Lavendel, der, levendula.
Lavendelöhl, das, levendulaolaj.
Lavendelwasser, das, levendulavíz.
Laviren, eig lulájozni a' hajóval, a' hajót a' szél ellen forgatni; trop. eine gute Gelegenheit abwarten, húzni halasztani valamit jobb reménység alatt.
Lavor, der, mosdó medencze.
Lawine, die, hegyekről legörgő hóhalom v. hógulya.
Laxativ, das, hashajtó, hasindító.
Laxiren, meghajtani a' hasat; flüßigen Stuhlgang haben, hasmenésben lenni; durch Abführungsmittel sich reinigen, hashajtószerrel hajtatni a' hasát.
Laxirmittel, das, hashajtó szer.
Leben, das, élet; ein ewiges Leben, örök élet; das Leben haben, élni; so lang ich das Leben habe, míg élek; in meinem Leben, életemben; ums Leben kommen, életét elveszteni; sich das Leben nehmen, magát megölni; sein Leben fur jemand. aufopfern, életét valakiért feláldozni; st. Lebensart u. Weise, élet p. o. falusi v. mezei élet, városi élet; st. Lebenslauf, élete folyása valakinek; z. B. jemand.

Digitized by Google

Leben beſchreiben, darſtellen, valakinek az életét leírni, előadni; ſt. Lebenszeit, élet ideje, élet; ſein Leben den Wiſſenſchaften widmen, életét a' tudományoknak szentelni; ſt. Munterkeit, élet, elevenség; wie das Leben ausſehen, csupa élet; ſt. Lebensunterhalt, élelem; er hat kaum das liebe Leben, alig tudja az életét fenntartani, csak tengődik.

Leben, élni, életben lenni; für jemand. leben, valakiért élni; jemand. leben laſſen, valaki életének megkegyelmezni; bei Betheurungen, ſo wahr ich lebe! lelkemre mondom; auch von Pflanzen, elni, életnek lenni benne; in Rückſicht der Lebensweiſe, élni, életét folytatni; gut leben, jól élni; in den Tag hinein leben, hijjába élni a' napot; beim Abſchiednehmen, lebe wohl! Isten hozzád! minden jót kívánok! — ſt. ſich nähren, élni valamiből, táplálni magát; ſich wo befinden, élni valahol, ott lakni; in demſelben Hauſe leben, egy fedél alatt lakni; ſich beſchäftigen, z. B. den Wiſſenſchaften leben, csak a' tudományokkal foglalatoskodni; wahrhaft leben, az életnek hasznát venni; er ſoll leben! éljen! — Lebensart haben, z. B. er weiß nicht zu leben, nem tud az emberekkel bánni; öfters auch ſt. haben, begen, z. B. der Hoffnung leben, abban a' reménységben lenni, azt reményleni; der Zuverſicht leben, bizonnyal reményleni, várni.

Lebend, lebendig, adj., eleven, élő; wieder lebendig werden, ismét felelevenedni; lebendig machen, valakit felevenítni; trop. z. B. ein lebendes Beiſpiel, eleven példa; eine lebende Sprache, élő nyelv; ein lebendiger Zaun, eleven kerítés; lebendiger Kalk, oltatlan mész; ſt. lebhaft, munter, vidám; eleven; ein lebendiger Geiſt, eleven lélek.

Lebendigmacher, der, életre hozó.

Lebendigmachung, die, felelevenítés.

Lebensart, die, überhaupt, élet, életmód, élés, élésmód; beſonders in Anſehung der Sittlichkeit, erkölcs, élet; des Erwerbes, életmód, mesterség, élelem neme, élet neme; des Betragens gegen Andere, pallérozottság, pallérozott erkölcs; keine Lebensart beſitzen, pallérozatlan lenni.

Lebensbahn, die, élet folyása, pálya.

Lebensbalſam, der, életbalzsam.

Lebensbaum, der, túja fa.

Lebensbedürfniß, das, életbeli fogyatkozás.

Lebensbeſchreiber, der, Biograph, életíró, életleíró.

Lebensbeſchreibung, die, életleírás.

Lebensdauer, die, élet ideje.

Lebensende, das, az élet vége, élet fogyta, halál.

Lebensfaden, der, élet fonala.

Lebensfriſtung, die, az élet megtartása.

Lebensgefahr, die, élet veszedelme; in Lebensgefahr gerathen, életének veszedelemben forogni.

Lebensgeiſt, der, éltető szellem.

Lebensgeſchichte, die, élettörténet.

Lebensgröße, die, termet nagysága, termet; in Lebensgröße malen, testi nagyságában v. termetében lefesteni.

Lebenshauch, der, éltető lehellet.

Lebensjahr das, az élet esztendeje.

Lebenskraft, die, életerő, életőerő.

Lebenskürze, die, az élet rövidsége.

Lebenskunſt, die, az élet mestersége.

Lebenslang, adv., holtig, míg élek, v. élsz 's a' t.

Lebenslänge, die, élet hossza.

Lebenslänglich, adj., holtigvaló, p. o. jutalom fizetést nyerni.

Lebenslauf, der, élet folyása v. pályája, élet folyam.

Lebenslicht, das, az élet világa.

Lebensluft, die, éltetőlevegő.

Lebensmittel, die, élelem, eleség.

Lebensordnung, die, az élet rendje, életbeli rendtartás.

Lebenspfad, der, az élet ösvénye.

Lebenspflicht, die, életbeli kötelesség.

Lebensplan, der, az élet kiszabott v. elrendelt útja és módja.

Lebensquelle, die, élet forrása.

Lebensregel, die, élet regulája.

Lebensſatt, lebensmüde, adj., életére ráúnt, életét megúnt

Lebensſtrafe, die, halálos v. halálra való büntetés.

Lebenstage, die, az élet napjai.

Lebenstrank, der, élet adó ital, élet itala.

Lebensumſtände, die, életbeli környülállások.

Lebenswandel, der, élet, életmód; einen ſchlechten Lebenswandel führen, rossz életet élni; einen tugendhaften Lebenswandel führen, feddhetetlenül élni.

Lebenswaſſer, das, élet adó víz, életvíz.

Lebensweiſe, die, életmód.

Lebensweisheit, die, életbeli bölcsesség.

Digitized by Google

Lebenszeichen, das, élet jel.
Lebenszeit, die, élet ideje.
Lebensziel, das, az élet czélja v. vége.
Lebenszweck, der, élet tárgya.
Leber, die, máj.
Leberader, die, májér.
Leberchen, das, májocska.
Leberfarbe, die, májszín.
Leberfarbig, adj., májszínű.
Leberfleck, der, májszínű folt a' testen.
Leberfleckig, adj., májszín foltos.
Leberklos, der, májos gombócz.
Leberknödel, das, idem.
Leberkrankheit, die, májbetegség, májfájás, májdugúlás.
Leberkraut, das, májfű, nemes májfű.
Leberstein, der, májkő.
Leberverhärtung, die, májdagadás.
Leberverstopfung, die, májszorúlás.
Leberwurst, die, májoshurka.
Lebhaft, adj., vídám, eleven p. o. ész v. elme; ein lebhafter Knabe, eleven v. virgoncz gyermek; ein lebhaftes Pferd, jókedvű ló; ein lebhafter Briefwechsel, sűrű levelezés; trop. von Leidenschaften, z. B. eine lebhafte Freude empfinden, szivbeli v. édes örömöt erezni; ein lebhafter Streit, heves perlekedés; eine lebhafte Vorstellung, eleven képzelődes; eine lebhafte Farbe, überhaupt, eleven szín; besonders des Gesichtes, vídám orcza; adv. elevenen, vídámon; nachdrücklich, hathatósan, hevesen.
Lebhaftigkeit, die, elevenség, vídámság; die Lebhaftigkeit verlieren, csüggedni; viel Lebhaftigkeit besitzen, nagyon elevenen lenni; trop. erő, hathatósság; die Lebhaftigkeit verlieren, elevenségében hanyatlani; mit Lebhaftigkeit, hevesen, tüzesen.
Lebkuchen, der, mézespogácsa.
Lebkuchenbäcker, Lebküchler, Lebzelter, der, mézeskalácsos v. bábos.
Leblos, adj., élet és elevenség nélkül való, lelketlen, holt; trop. ohne Munterkeit, lankadt, csüggedt; erőtlen p. o. beszéd.
Leblosigkeit, die, lelketlenség; trop. lankadtság.
Lebtage, die, pl. in der Redensart, mein, dein, sein Lebtag, teljes életemben, életedben, életében.
Lebzeiten, die, pl. in der Redensart, bei meinen Lebzeiten, míg én élek.
Lechzen, vor Trockenheit Risse bekommen, a' nagy szárazság miatt megrepedezni; dürsten, elepedve lenni a' nagy szomjúság miatt; trop. epekedni valami után, epedni valamiért.
Lechzen, das, heveség; trop. epekedés, epedés valamiért.
Leck, adj., das ist Spalten habend, hasadozott, repedezett; leck seyn, megrepedezve lenni.
Leck, der, hasadás, repedés.
Lecken, nyalni, p. o. tányért; Honig lecken, mézet nyalogatni.
Lecken, das, nyalás, nyalogatás.
Lecker, adj., von Speisen, nyalánk, ínynekvaló; von Menschen, ételben válogató, nyalánk.
Lecker, der, nyalakodó, nyaló, nyalánk; válogató, finnyás.
Leckerbissen, der, nyalánkság, csemege, kedves falat.
Leckerhaft, adj., nyalánk, csemegés; adv. nyalánkon.
Leckerhaftigkeit, die, nyalankság.
Leckermaul, das, nyalánk, csemege szerető.
Lection, die, was vorgelesen wird, tanítás, leczke; was zu erlernen ist, feladott v. kiszabott leczke, tanúlni való; Vortrag eines Lehrers, tanítás; Lection halten, tanítást tenni; die Lection ist aus, vége van a' tanításnak; die Lection fleißig besuchen, szorgalmatosan járni a' tanításra; st. Verweis, dorgálás, pirongatás, szemre hányás, feddés; jemanden eine Lection geben, valakit megdorgálni, megpirongatni.
Lectüre, die, olvasás, könyvolvasás; er hat viel Lectüre, igen olvasott ember.
Leder, das, bör.
Lederband, das, (eines Buches), börkötése a' könyvnek.
Lederbereiter, der, börkészítő, tímár.
Lederbereitung, die, börkészítés, tímárság.
Lederhändler, der, börrel kereskedő, böráros.
Lederhandel, der, börrel való kereskedés.
Lederhart, adj., bör keménységű, kemény mint a' bör.
Ledern, adj., bör, börből való; lederne Handschuhe, börkesztyű.
Ledern, megbőrözni.
Ledig, adj., st. leer, üres; unbewohnt, üres p. o. ház; unbesetzt, üres p. o. hivatal; hely; unverheirathet, nőtelen, p. o. férjfi, hajadon t. i. leány; der ledige Stand, nőtelenség, nőtelen állapot; ohne Geschäfte, dolog-

Digitized by Google

talan; frei von etwas, ment, szabad valamitől.
Ledigkeit, die, üresség.
Lediglich, adv., d. i. gänzlich, egészen, egy általjában, csupán csak.
Leer, adj. et adv., üres, üresen; trop. ſt. unwiſſend, z. B. es iſt ein leerer Kopf, üres fejü ember; ohne Bedeutung, haszontalan, hijábanvaló p. o. beszéd, ígéretek.
Leere, die, üresség; hijábanvalóság, haszontalanság.
Leeren, kiüresítni, kiürítni.
Lefze oder Lippe, die, ajak.
Legal, adj., törvényes; adv. törvényesen.
Legalität, die, törvényesség.
Legat, der, küldött, követ.
Legat, das, hagyomány, hagyott jószág.
Legations-Rath, der, követségi tanácsos.
Legations-Secretär, der, követségi titoknok.
Legen, letenni, vetni, feketve tenni v. letenni valamit, p. o. asztalra; etwas bei Seite legen, félretenni valamit; ſich legen, feküdni, lefeküdni; ſich ins Bett legen, lefeküdni az ágyba; ſich zu Bette legen, lefeküdni, t. i. alunni; ſich legen, wie z. B. der Wind, megszünni, megcsillapodni, mint a' szél; ſich z. B. auf die Wiſſenſchaften legen, a' tudományokra adni magát; ſich auf die faule Seite legen, heverni, korhelkedni; Hand an das Werk legen, elkezdeni valamit, hozzáfogni v. kezdeni valamihez; Hand an jemanden legen, erőszakos kézzel bánni valakivel; Hand an ſich legen, magát megölni.
Legen, das, die Legung, tevés, letevés, lerakás.
Legezeit, die, a' tojás ideje, mikor a' tyúkok 's a' t. tojnak.
Leghenne, die, tojós tyúk, tojó tyúk.
Legung, die, tevés, tétel.
Lehde, die, parlag.
Lehen, ſiehe Lehn.
Lehm, der, sár, gyúrt sár, tapasz, agyagsár.
Lehmen, d. i. mit Lehm beſtreichen, überziehen, besározni, gyúrt sárral betapasztani.
Lehmern, adj., sárból való, sár, gyúrt sárból készült, agyak.
Lehmgrube, die, agyagverem.
Lehmicht, adj., agyagos.
Lehmig, adj., sáros, agyagos.
Lehmwand, die, agyagfal, sárfal, tapaszfal.
Lehn, Lehen, als Neutr., ein verliehenes Recht, másnak adott birtok juss; ein Lehngut, időre v. örökbeadott adózó jószág, adófizető birtok; das Lehen verwirken, örökös jószágát v. birtokát elveszteni, p. o. felségsértés v. hazaárulás miatt; als fem. die Lehn, d. i. Belehnung, birtokáltalengedés, p. o. árendába v. más tekintetből; jemand. ein Gut in die Lehn geben, valakinek valamelly jószágot birtokúl általengedni.
Lehnbar, adj, örökbe adható t. i. jószág, örökös jószághoz tartozó v. azt illető.
Lehnbrief, der, örökös jószági v. birtoka oklevél.
Lehndienſt, der, örökös jószághoz kötött szolgálat.
Lehne, die, das, woran man ſich lehnt, támasz, támaszkodó, könyöklő; an Schanzen, védsáncz; des Stuhles, szék háta.
Lehnen, an etwas, hozzá támasztani valamit valamihez; ſich an etwas lehnen, valamihez hozzá támaszkodni, p. o. fához; ſt. leihen, kölcsönözni valamit, kölcsön adni.
Lehnerbe, der, adózó birtok örököse.
Lehnfällig, adj., mint adózó birtok v. örökség által ment v. másra szállott.
Lehnfall, der, birtokürülés.
Lehnfolge, die, birtokban következés.
Lehnfolger, der, az adózó birtok örököse.
Lehngebühren, die, a' birtok általvétel váltsága.
Lehngericht, das, adózó birtoki törvényszék.
Lehngut, das, adózó birtok v. jószág.
Lehnhaft, adj., adózó t. i. a' nyertjószágtól v. örökségtől.
Lehnherr oder Lehnsherr, der, az adózó birtok ura.
Lehnlakay, der, napszámra fogadott inas.
Lehnmann, Lehnsmann, der, adózó birtokos.
Lehnpflicht, die, birtokhoz kötött tartozás.
Lehnrecht, das, adózó birtoki juss.
Lehnſatz, der, kölcsönözött állitás.
Lehnſeſſel oder Lehnſtuhl, der, karszék, hátasszék.
Lehnsfähig, adj., a' kire általmehet adózó birtok.

Digitized by Google

Lehramt, das, tanító v. tanítói hivatal.
Lehrart, die, tanításmód, tanítás módja.
Lehrbegierde, die, tanításra vágyás v. kívánás; tanúlásra vágyás v. kívánás.
Lehrbegierig, adj., tanítni vágyó v. kívánó; tanúlni vágyó v. kívánó; adv. tanítni vagyással; tanúlni vágyással.
Lehrbegriff, der, tanítás alkotmánya; kurzer Lehrbegriff, a' tudomány summás alkotmánya; Lehrbegriff einer Kirche, hitágazat.
Lehrbrief, der, szabadúlólevél, a' mesterlegényeknél.
Lehrbuch, das, tanítókönyv.
Lehre, die, die man gibt, oktatás, tanítás; die man sich zur Warnung nimmt, tanúság; zur Lehr dienen, tanúságúl szolgálni; der Vortrag einer Erkenntniß, tudomány; falsche Lehren, hamis tudomány; s. Unterweisung, tanítás, tudományra való tanítás; bei Handwerkern, mesterség tanúlás, inasság, inaskodás; jemand in die Lehre geben, valakit mesterségre máshoz adni; in der Lehr stehen, inaskodni.
Lehren, tanítni, megtanítni, p. o. mesterségre, tudományra; trop. zeigen, an den Tag legen, z. B. die Zeit wird es lehren, megmutatja az idő; Gelegenheit zu etwas geben, z. B. Noth lehrt beten, megtanít a' szükség könyörögni.
Lehren, das, d. i. Unterricht, tanítás, oktatás.
Lehrer, der, tanító; tanítómester.
Lehrerinn, die, tanító asszony v. leány.
Lehrfähigkeit, die, tanító tehetség.
Lehrgabe, die, tanító adomány, tanításbeli adomány.
Lehrgebäude, das, rendalkat, alkotmánya valamelly tudománynak, tudomány rendszer v. alkotmány.
Lehrgedicht, das, tanító versezet.
Lehrgeld, das, tanításbér, fizetés a' tanításért.
Lehrherr, der, tanítómester, a' mesterségtanúló inas gazdája.
Lehrjahr, das, inasi esztendő.
Lehrjunge, der, inas, mesterségtanúló inas.
Lehrling, der, tanítvány, tanúló; tanúló inas t. i. mesterséget.
Lehrmeister, der, tanító mester.
Lehrmeisterinn, die, tanító asszony v. leány.
Lehrmethode, die, tanításmód.
Lehrprobe, die, inasi remekadás; Lehrprobe ablegen, felszabadúló remeket készítni.
Lehrpunkt, der, tétel.
Lehrreich, adj., tanúságos, tanúsággal teljes, oktató, a' tanúságra hasznos.
Lehrsaal, der, tanító palota v. szoba.
Lehrsatz, der, tudományos tétel; mondás, állítás.
Lehrspruch, der, tanúság, fontos mondás.
Lehrstand, der, tanítói kar v. rend, tanítók karja v. rendje.
Lehrstube, die, tanító szoba.
Lehrstuhl, der, tanítószék, katedra; das Amt selbst, tanítói hivatal.
Lehrstunde, die, tanítóóra; Lehrstunde halten, tanítni; einer Lehrstunde beiwohnen, jelen lenni a' tanításokon.
Lehrton, der, tanító hang.
Lehrtheil, der, tanító rész.
Lehrzeit, die, bei Handwerkern, az inaskodás kiszabott ideje; in den Schulen, tanúlás ideje.
Leib, der, test, emberi test, az ember teste; z. B. ein sieder Leib, a' beteges test; wohl bei Leibe, testes, kövér; bleib mir vom Leibe, távozz tőlem, hozzám se közelíts; keine Ehre im Leibe haben, becsületével nem gondolni; kein Herz im Leibe haben, félénk lenni; der Rumpf des Leibes, derék, a' test dereka; der Unterleib, der Bauch, has; offener, harter Leib, könnyen menő has, szorúlt has, hasszorúlás; trop. z. B. bei Leibe nicht! éppen nem! teljességgel nem! sage es bei Leibe nicht, meg ne mond valahogy.
Leibarzt, der, udvari főorvos, a' fejedelem orvosa.
Leibbinde, die, testpóla, testpólyázó.
Leibbuch, das, legkedvesebb könyve valakinek.
Leibchen, das, ein kleiner Leib, testecske; eine Art Kleidung, mejjrevaló, derékravaló, mellényke.
Leib-Chirurgus, der, fő- v. rendszeróntvaló seborvosa valakinek.
Leibeigen, adj., rabszolgai.
Leibeigene, die, rabszolgáló.
Leibeigener, der, rabszolga.
Leibeigenschaft, die, rakszolgaság.
Leibeigenthum, das, rabszolga.
Leibessen, das, kedves étele valakinek.
Leibfarbe, die, testszín; kedves színe valakinek.
Leibfarben, adj., testszínű.
Leibgarde, Leibwache, die, testőrző sereg, t. i. a' fejedelemnél.

Digitized by Google

Leibgardist, der, testőrző, t. i. a' fejedelemnél.
Leibgedinge, das, kialkudott holtigvaló élelembeli jövedelem.
Leibgürtel, der, öv, övedző.
Leibhaft, leibhaftig, adj., testi, testes; ſt. wirklich, wahr, igazi, valóságos; ſie iſt das leibhafte Bild der Mutter, valóságos képe az annyának; ſt perſönlich, maga, személyszerént, testestől lelkestől; z. B. da iſt er leibhaft, imé itt van önnön maga; er iſt der leibhaftige Teufel, csupa megtestesült ördög; adv. testiképpen; valóban.
Leibjäger, der, rendes vadász
Leibkoch, der, tulajdon és főszakácsa valakinek.
Leibkutſcher, der, tulajdon és legkedvesebb kocsisa valakinek.
Leiblich, adj., testi; körperlich, testes, testel felruházott; leiblicher Eid, személyes esküvés; ſt. natürlich, von jem. Perſon herkommend, testvér, édes, igazi; z. B. der leibliche Vater, Bruder, édes attya, fija, valakinek; der leibliche Bruder, testvér báttya v. öccse valakinek; die leibliche Schweſter, testvér nénje v. húga valakinek; adv. testiképpen, természetesen.
Leiblied, das, legkedvessebb ének v. dal.
Leib-Muſikus, der, tulajdon muzsikusa; t. i. a' fejedelemnek.
Leibpage, der, rendes v. főbb úrfi inas a' fejedelemnél.
Leibpferd, das, legkedvesebb lova valakinek.
Leib-Regiment, das, tulajdon kedves, főbb v. testőrző ezredje a' fejedelemnek.
Leibrenten, die, holtigvaló jövedelem az élelemre.
Leibrock, der, eig. köntös; beſ. legkedvesebb köntöse valakinek.
Leidſchaden, der, sérűttség.
Leibſchmerzen, der, fájás a' testben.
Leib-Schwadron, Leib-Eskadron, die, tulajdon, legkedvesebb v. testőrző lovasosztály.
Leibſpeiſe, die, kedves étele valakinek.
Leibſpruch, der, kedves mondása valakinek.
Leibſtuhl, der, szükségtévő szék.
Leibſtück, das, kedves darab, kedves dal valaki előtt.
Leibtrank, der, legkedvesebb itala valakinek.
Leibwache, die, testőrző sereg.
Leibwäſche, die, fejér ruha.
Leiche, die, halott, holttest; die Leiche beſtatten, a' halottat eltemetni; die Leiche begleiten, kikésérni.
Leichenbegängniß, das, halotti pompa, temetés.
Leichenbegleitung, die, halottkésérés; die Leichenbegleiter, halottkésérők.
Leichenbitter, der, Leichenbitterinn, die, halottas ember v. asszony, temetésre hivogató.
Leichenblaß, adj., elhalaványodott.
Leichen-Ceremonien, die, halotti tisztesség v. pompa.
Leicheneſſen, das, tor, halotti tor.
Leichenfakel, die, temetéskori fáklya.
Leichengedicht, das, halotti versezet v. versek, búcsúztató.
Leichengeld, das, halottpénz.
Leichengepränge, das, halotti pompa.
Leichengeruch, der, halottszag.
Leichengerüſt, das, halotti alkotmány.
Leichengeſang, der, halotti ének.
Leichenhaus, das, halottas ház.
Leichenhuhn, das, halálmadár, bagoly.
Leichenkoſten, die, temetési költség.
Leichenmuſik, die, halotti muzsika.
Leichenpredigt, die, halotti predikáczió.
Leichenrede, die, halotti beszéd.
Leichenredner, der, halotti beszédtartó.
Leichenſtein, der, sírkő.
Leichenträger, der, halottvivő.
Leichentuch, das, halottszőnyeg.
Leichenwagen, der, testhordó szekér, halottas szekér.
Leichenzug, der, halott késérés, halotti pompa.
Leichnam, der, holttest, halott.
Leicht, adj., könnyű; trop. z. B. ein leichtes Herz haben, csendes elmével lenni; was wenig Mühe koſtet, könnyű, nem nehéz t. i. véghez vinni; leichte Soldaten, könnyűszerű v. fegyverű katonaság; leichte Reiterei, könnyű lovasság; ein leichtes Pferd, könnyen futó ló; eine leichte Speiſe, könnyen emészthető étel; nicht ſtark genug, csekély, p. o. fájdalom, könnyű, p. o. munka, kevés fáradtság; ſt. leichtſinnig, undeſtändig, könnyelméjű, változó, állhatatlan, t. i. ember; ein leichter Sinn, könnyelméjűség; adv. könnyen, nem nehezen; ohne Beſchwerde, könnyűséggel, folyvást; ein wenig, ohne Bedeutung, kevéssé; z. B. leicht verwundet, egy kevéssé megsebesedett.
Leichtfertig, adj., vásott, csintalan, paj-

Digitized by Google

kos, dévaj; adv. vásottan, csintalanúl, pajkosan.
Leichtfertigkeit, die, csintalanság, vásottság, pajkosság, dévajság.
Leichtfüßig, adj., futós, fürge.
Leichtgläubig, adj., könnyen hivő.
Leichtgläubigkeit, die, könnyen hivés v. hivőség hiedékenség.
Leichthin, adv., sietve, felében, imígyamúgy; téltúl, harmadában t. i. valamit tenni.
Leichtigkeit, die, könnyűség, könnyű volta valaminek; ſt. Schnelligkeit, könnyűség a' futásban, sebesség; Mangel an Anſtrengung, z. B. mit Leichtigkeit, könnyen; mit großer Leichtigkeit, a' legkönnyebb módon, igen könnyen.
Leichtlich, adv., könnyen.
Leichtſinn, der, hiúság, könnyelméjűség, könnyelme; ſt. Unbeſtändigkeit, állhatatlanság, gondolatlanság; csélcsapság; aus Leichtſinn, gondolatlanságból.
Leichtſinnig, adj., gondolatlan, könnyelméjű, csélcsap; ein leichtſinniger Menſch, könnyelméjű ember; adv. gondolatlanúl.
Leichtſinnigkeit, die, gondolatlanság, csélcsapság.
Leichtweg, adv., imígy amúgy.
Leid, adv., sajnos, kedvetlen; z. B. es thut mir leid, sajnálom; fájlalom; es iſt mir leid um dich, sajnállak, féltelek, szánlak.
Leid, das, ſt. Beleidigung, Unrecht, sérelem, bántás, bántódás; jemanden etwas zu Leide thun, valakinek sérelmet okozni, valakit megsérteni, megbántani; ſich ein Leides thun, megölni magát; ſt. Betrübniß, Kummer, szomorúság, bánat; vor Leid vergehen, bánatjában v. búvában elepedni; ſt. Mitleid, szánakozás, fájlalás; ſt. Trauer, gyász, siralomgyász; um jem. Leid tragen, gyászolni valakit.
Leider, interj, fájdalom, oh fájdalom!
Leiden, szenvedni, elszenvedni, eltűrni valamit; was man nicht leiden kann, tűrhetetlen, szenvedhetetlen; Schaden leiden, kárt vallani; ſt. ertragen, z. B. das kann ich leiden, eltűrhetem, elszenvedhetem, kiállhatom; jemand nicht leiden können, valakit nem szenvedni; ſt. verſtatten. den Umſtänden ꝛc. gemäß ſeyn, szenvedni; die Sache leidet keinen Aufſchub, a' dolgot nem lehet halasztani; etwas geſchehen laſſen, nicht hindern, megengedni, megszenvedni; dieſes kann nicht gelitten werden, ezt nem lehet megengedni.
Leiden, das, Erduldung, szenvedés, tűrés; Beſchwerlichkeit, szenvedés, sérelem; inneres Leiden, d. i. Kummer, bú, bánat, szomorúság.
Leidend, adj., szenvedő; adv. szenvedőleg, szenvedve.
Leidenſchaft, die, Affekt, indúlatoskodás, indúlatosság, indúlat; iſt ſie heftig, felgerjedés, felindúlás, heveskedés.
Leidenſchaftlich, adj., indúlatos, heveskedő; adv. indúlatosan, hevesen, heveskedve.
Leidenſchaftlichkeit, die, indúlatosság, heveskedés.
Leidenſchaftlos, adj., indulatosságtalan, hevességtelen, csendes vérű.
Leidenſchaftloſigkeit, die, csendes vérűség, fel nem indúlás.
Leidensgenoſſe, der, szenvedő társ.
Leidensgeſchichte, die, (von Chriſto), a' Krisztus szenvedéseinek előadása.
Leidig, adj., láſtig, terhes, bajos; elend, nyomorúlt; ein leidiger Troſt, soványvigasztalás; ſchädlich, ártalmas p. o. pénz.
Leidlich, adj., erträglich, tűrhető, szenvedhető p. o. kár; mittelmäßig, középszerű, meglehetős; adv. tűrhetőleg, szenvedhetőleg; meglehetősen.
Leidlichkeit, die, tűrhetőség, tűrhető állapot v. tulajdonság; középszerűség, meglehetősség.
Leidtragend, adj., szomorkodó, kesergő, bánatos, gyászviselő.
Leidweſen, das, fájdalom, szomorkodás, szomorúság.
Leihbank, die, hitelező pénztár.
Leihen, borgen, gegen Zurückerſtattung, adni valamit t. i. haszonvételre, kevés időre, p. o. könyvet; gegen Intereſſe, kölcsönözni, hitelezni, kölcsön adni, p. o. pénzt; trop. z. B. Schmeichlern ſein Ohr leihen, hízelkedőknek beszédekre hallgatni; als ein Darleihen empfangen, nehmen, kölcsön venni v. kérni valakitől, kölcsönözni mástól p. o. pénzt.
Leihen, das, kiadása, oda adása valaminek kevés időre; kölcsönözés, kölcsönadás, hitelezés.
Leiher, der, kölcsönöző; des Geldes, hitelező; auf Zinſen, kamatra hitelező, uzsorás; der etwas als Darleihen nimmt, kölcsönöző.

Leihhaus, das, hitelező ház, kölcsönöző ház.
Leihkauf, der, áldomás; den Leihkauf trinken, áldomást inni; Angeld, foglaló pénz.
Leilacken, der, lepedő.
Leim, der, enyv, enyő, enyű.
Leimbaum, der, tőkelevelű jávorfa.
Leimen, enyvezni, megenyvezni.
Leimen, das, megenyvezés.
Leimfarbe, die, enyőszín.
Leimfuge, die, enyvezés helye, összefoglalás.
Leimicht, adj., ollyan mint az enyv.
Leimig, adj., enyves, enyekes.
Leimruthe, die, lépes vessző, lépvessző.
Leimſieder, der, enyvfőző.
Leimtopf, der, enyves fazék.
Leimwaſſer, das, enyves víz.
Lein, der, len; lenmag.
Leinbau, der, lentermesztés.
Leinblüthe, die, lenvirág.
Leinchen, das, kötelecske.
Leine, die, kötél.
Leinen, adj., len, lenből való v. készült.
Leinknoten, der, lenbuga.
Leinöhl, das, lenmagolaj.
Leinſaat, die, lenföld.
Leinſame, der, lenmag.
Leinwand, die, vászon, gyolcs.
Leinwanden, adj., vászonból való.
Leinwandhandel, der, gyolcsal és vászonnal való kereskedés, gyolcsos kereskedés.
Leinwandhändler, der, Leinwandhändlerinn, die, gyolcsáros, gyolcsos, vászonnal kereskedő.
Leinwandhandlung, die, gyolcsos kereskedés, gyolcsos bolt.
Leinweber, der, takács.
Leinweberey, die, takácsság; die Kunſt, takács mesterség; das Gewerbe ſelbſt, takácsság; der Ort des Webens, takácsmühely.
Leiſe, die, d. i. Geleiſe, kerékvágás.
Leiſe, adj., ſanft, ſchwach, csendes, gyenge, lassú; eine leiſe Stimme, csendes hang v. szó; leiſer Schlaf, ébrenvaló álom; ſt. ſcharf, z. B. leiſes Gehör, éles hallás; adv. csendesen p. o. járni, lábujjhegyen járni; leiſe ſprechen, lassan beszélni; mit jemanden leiſe reden, suttogva beszélni valakivel.
Leiſe reden, das, lassú beszéd, susogás, suttogás.
Leiſeireter, der, Horcher, hallgatódzó, lábujjhegyen járó; gar zu gelinder Prediger, igen szelíd predikátor.
Leiſte, die, heveder, léczdarab; eine Einfaſſung, pártázat, párkányozat; eine Vertiefung, rovátk, barázda; die Weichen am Körper, a' test vékonya, lágyék vékonya.
Leiſten, der, bei Schuhmachern, kapta; Sprichwort: alles über einen Leiſten ſchlagen, mindent egy kaptára ütni v. egy rámára húzni; Schuſter bleib bei deinem Leiſten, varga no tovább a' kaptánál.
Leiſten, bewerkſtelligen, tellyesíteni, megtenni, megcselekedni valamit; Huldigung leiſten, hódolni; Gehorſam leiſten, engedelmeskedni; Hülfe leiſten, segítségül lenni; Bürgſchaft leiſten, szavatos lenni, kezességet vállalni valamiért; Widerſtand leiſten, ellentállani; Geſellſchaft leiſten, társ lenni valamiben, elkésérni valakit valahová; einen Eid leiſten, megesküdni; Zahlung leiſten, lefizetni a' mivel tartozik valaki.
Leiſtenbinde, die, vékonyt övedző, lágyékpólya.
Leiſtenbruch, der, vékonyban való sérültség, lágyéksérülés.
Leiſtengeſchwulſt, die, lágyékdaganat.
Leiſtenſchneider, der, kaptafaragó.
Leiſtung, die, tellyesítés, véghezvitel, bétöltése valaminek.
Leitband, das, vezető pántlika, gyermekvezető póla.
Leiten, führen, vezetni, p. o. vakot kezénél fogva; Waſſer aus einer Quelle leiten, kiárkolni, kivezetni a' vizet a' forrásból; trop. vezérleni, igazgatni; ein Geſchäft leiten, valamelly dolgot vinni.
Leiten, das, vezetés, vezérlés.
Leiter, der, vezető.
Leiter, die, lajtorja, hágcsó; am Wagen, szekéroldal; in der Muſik, hanglajtorja.
Leiterbaum, der, lajtorja fa v. rud.
Leiterſproße, die, lajtorjafog.
Leiterwagen, der, parasztszekér.
Leitfaden, der, vezérfonal.
Leithammel, der, vezérörű, kolompos örű.
Leithund, der, vezető eb, pórázos kutya.
Leitriemen, der, póráz.
Leitſeil, das, gyeplő.
Leitſtern, der, vezércsillag.
Leitung, die, vezetés, vezérlés.
Leitzeug, das, (in der Phyſik), higgitó- v. olvasztószer.

Digitized by Google

Lende, die, ágyék, vékony; czomb.
Lendenbraten, der, (Lungenbraten), bagdánypecsenye, felsárpecsenye.
Lendenkrankheit, die, ágyékfájás.
Lendenlahm, adj., csipejére sánta.
Lendenſchmerz, der, ágyékfájás.
Lendenwirbel, der, ágyékforgó.
Lenken, igazgatni; ein Schiff lenken, kormányozni a' hajót; Pferde lenken, hajtani, igazgatni, p. o. a' lovakat; Zügel lenken, a' gyeplőt tartani, igazgatni; trop. kormányozni, igazgatni; das Geſpräch auf etwas lenken, a' beszédet másra v. másfelé fordítni.
Lenken, das, vezérlés, kormányozás, igazgatás.
Lenker, der, kormányozó, igazgató.
Lenkriemen, der, gyeplőszíj, gyeplő.
Lenkſam, adj., z. B. ein Pferd, hajtható, kormányozható, t. i. ló; trop. von Menſchen, engedelmes, engedő, kormányozható.
Lenkſamkeit, die, kormányozhatóság.
Lenkſeil, das, gyeplő, vitorla forgató kötél.
Lenkung, die, igazgatás, intézés, hajtás.
Lenz, der, tavasz.
Lenzmonat, der, böjtmás hava, Marczius.
Leopard, der, leopárd.
Lerche, die, pacsirta.
Lerchenfang, der, Lerchenſtreichen, das, pacsirtafogás.
Lerchengarn, das, pacsirtafogó háló.
Lerchenbaum, (Lärchenbaum), der, veres fenyő.
Lernbegierde, die, tanúlnivágyás v. kívánás.
Lehrbegierig, adj., tanúlni vágyó v. kívánó.
Lernen, tanúlni; genau lernen, jól megtanúlni; auswendig lernen, könyvnélkül megtanúlni; jemanden kennen lernen, valakit megesmerni.
Lernen, das, tanúlás.
Lernende, der, tánúló, tanítvány.
Lesbar, adj., olvasható; trop. kellemes olvasású.
Leſe, die, Weinleſe, szüret.
Leſebuch, das, olvasókönyv.
Leſegeſellſchaft, die, olvasó társaság.
Leſeholz, das, Reisholz, szedegetnivaló galy.
Leſen, etwas aufheben und ſammeln, szedni, felszedni, szedegetni p. o. gabonafejet, száraz galyakat; Weintrauben leſen, szüretelni; trop. durch Leſen leer machen, z. B. megszedni a' szőlő hegyet; 2) d. i. laut herſagen, z. B. Meſſe leſen, misét mondani; lehren, tanítni, mint p. o. az Akadémiában; beſonders olvasni; ich leſe, du lieſeſt, er lieſt, én olvasok, te olvasol, ő olvas; oft leſen, olvasgatni; trop. jemanden das Kapitel, den Text leſen, d. h. einen Verweis geben, valakit megdorgálni, megpirongatni.
Leſen, das, oder die Leſung, z. B. von Steinen, szedés, felszedés, szedegetés; auf Academien, tanítás, olvasás.
Leſepult, der, olvasó pulpitus v. támasz.
Leſer, der, Sammler, szedő, szedegető; im Buche, olvasó.
Leſerei, die, felettébbvaló olvasás.
Leſerinn, die, olvasó t. i. asszony, léány.
Leſerlich, adj., lesbar, olvasható; ſt. deutlich, világos, tiszta; adv. olvashatóképpen, világosan, tisztán.
Leſeſchule, die, olvasóiskola.
Leſeſtunde, die, olvasóóra.
Leſeſucht, die, olvasásra való vágyódás.
Leſeſüchtig, adj, olvasni vágyódó.
Leſeübung, die, gyakorlás az olvasásban.
Leſewelt, die, az olvasó közönség, a' kik az olvasásban gyönyörködnek.
Leſezeit, die, olvasás ideje; in Weinbergen, szüreti idő.
Leſezirkel, der, olvasó egyesület.
Letten, der, agyag, agyagföld, fazekas agyag.
Lettern, die, öntött betük.
Letticht, adj., mint az agyag, agyagos.
Lettig, adj., agyagos.
Letzen, gyönyörködtetni; ſich letzen, gyönyörködni.
Letzt, letzthin, adv., jüngſt, neulich, utólszor, most nem régiben, a' minap.
Letzte, der, die, das, der Zeit nach, utolsó, legutolsó, végső p. o. akaratja a' haldoklónak; in den letzten Zügen liegen, haldoklani, vonoglani; das letzte Gericht, ítélet napja; 2) dem Orte nach, végső, legutólsó, szélső; 3) der Ordnung nach, utolsó p. o. levél, reménység.
Letztens, adv., neulich, a' minap, utólszor; utoljára, végtére.
Leuchte, die, világ, világítás.
Leuchten, világítni, világosítni, világolni mint a' csillagok, a' hóld; das Wetter leuchtet, villámlik; deutlich erkannt werden, világos v. nyilvánvaló lenni; hell machen, z. B. jeman-

Digitized by Google

den nach Hause leuchten, valakit lámpással haza késérni; leucht hieher, tartsd ide a' gyertyát.

Leuchten, das, világitás, fénylés; villámlás.

Leuchtend, adj., világositó, csillámló.

Leuchter, der, gyertyatartó.

Leuchtthurm, der, világító torony.

Leue, der, Löwe, oroszlán.

Leumund, der, hír, közbeszéd.

Leutchen, die, emberkék.

Leute, die, pl, emberek; gemeine Leute, köz nép; arme Leute, szegény emberek; unter die Leute kommen, az emberek társaságában forogni; oder statt bekannt werden, elhirlelödni; Geld unter die Leute bringen, pénzt terjeszteni el az emberek között; viele Leute, sokan; manche Leute, némellyek; die Leute sagen, azt mondják, azt beszéllik; st. Gesinde, cseléd, cselédek; emberek; meine, deine Leute, az én embereim, a' té embereid; Personen, die zur Familie gehören, a' famíllához tartozó személyek, emberek; z. B. meine Leute sind nicht zu Hause, nincsenek itthon az embereim, az enyimek v. a' cselédim.

Leutscheu, adj., emberkerülő.

Leutselig, adj, emberséges, jámbor, nyájas, emberszerető; adv. nyájasan, kegyesen.

Leutseligkeit, die, jámborság, nyájasság, emberség, emberszeretés.

Levante, die, levánta, keleti tájéka a' középtengernek.

Levantisch, adj., levántai, napkelet tájéki t. i. a' közép tengerre nézve.

Levit, der, lévita; trop. jemanden Viten lesen, d. i. Verweis geben, valakit megdorgálni, megpirongatni.

Lexicograph, der, lexikoniró, szókönyviró.

Lexicon, das, lexikon, szókönyv. szótár.

Leyer, die, lant; Sprichw. bei der alten Leyer bleiben, mindég egy nótát húzni.

Leyermann, der, lantos.

Leyern, lantolni, lantot verni; st. zögern, késni, késedelmezni, húzni, halasztani valamit, vesztegleni.

Libyen, Líbia tartomány.

Licht, das, világ, világosság; das Licht jemanden benehmen, elvenni valaki előtt a' világosságot; im Lichte stehen, eig. elvenni valakitől a' világosságot t. i. eleibe állással, uneig. fogyatkozást okozni, ártani valakinek; jemanden hinter das Licht führen, elámítni, megcsalni valakit; das Licht der Welt erblicken, világra születni; st. Kerze, gyertya, Lichter ziehen, gyertyát mártani; gegossene Lichter, öntött gyertyák; das Mondlicht, oder der Mond selbst, holdvilág, hold; z. B. das volle Licht, (Vollmond), hold tölte; das neue Licht, (Neulicht), újhold; trop. im Gegensatze der Dunkelheit, világosság; klare Erkenntniß, világító eszköz; einer Sache mehr Licht geben, valamelly dolgot megvilágositni; jetzt geht mir ein Licht auf, most látom a' dolgot; in der Malerei, im Gegensatze des Schattens, világosság; Licht und Schatten beobachten, a' festésben arra vigyázni, hol legyen világosság, hol árnyék; st. Zierde, von ausgezeichneten Personen, z. B. ein Licht der Beredsamkeit, dísze v. fénye az ékesen szólásnak.

Licht, adj., világos p. o. csillagzat; es wird licht, világosodik; bei lichtem Tage, világos v. fényes nappal; trop. von Farben, st. hell, világos szinek; st. weitläufig, z. B. ein lichter Wald, ritka erdő, az az, nem sürü; das Fenster ist im Lichte 4 Fuß weit, ennek az ablaknak hézagja négy lábnyi szélességü; das Lichte von etwas, belső ürege, hézagja v. világa valáminek.

Lichtarbeit, die, gyertyánálvaló munka.

Lichtblau, adj., hellblau, világos kék.

Lichtbraun, adj., hellbraun, barnás.

Lichtchen, das, kevés világosság; gyertyácska, világocska.

Lichten, 1) entlasten, kiüritni, kiüresitni p. o. a' boros hordót; st. aufheben, z. B. die Anker lichten, felszedni a' vasmacskákat, ist es abjegeln, elindúlni a' hajóval; 2) d. i. hell machen, megvilágositni, világossá tenni; den Wald lichten, megritkitni az erdőt, a' fákat ritkitni, nyesni, kivagdalni a' sürüjét.

Lichten, das, kiüresités, a' vasmacskák felszedése.

Lichter, der, eine Art Schiffe, kis hajó, ladik.

Lichterloh, adv., z. B. brennen, lánggal égni, lobogni, lobogó lánggal égni.

Lichtfarben, adj., hellfarbig, világos szinü.

Lichtform, die, gyertyamártó tegely.

Lichtgelb, adj., világos sárga.

Digitized by Google

Lichtgießer, der, gyertyaöntő.
Lichtgrau, adj., világos szürke.
Lichtgrün, adj., világos zöld.
Lichtmaſſe, die, fénylő világosság.
Lichtmeſſe, die, ein Feſt, gyertyaszentelő.
Lichtmücke, die, dallos szúnyog.
Lichtputze, Lichtſchere, die, koppantó, hamvévő.
Lichtrecht, das, világosság jussa.
Lichtroth, adj, világos veres.
Lichtſcheu, adj., világosság kerülő.
Lichtſchirm, der, árnyéktartó.
Lichtſchnuppe, die, gyertya hamva.
Lichtſpan, der, fáklyaszilánk, faszövétnek.
Lichtſtrahl, der, súgár, világosság sugára.
Lichtſtumpf, der, gyertyafark.
Lichtträger, der, gyertyahordozo.
Lichtvoll, adj., eig. vilagító, világos, fénylő; trop. világos, értelmes, megértheto; eine lichtvolle Rede, értelmes beszéd; adv., trop. világosan, tisztán, értelmesen.
Lichtzieben, das, gyertyamártás.
Lichtzieher, der, gyertyamártó.
Lieb, adj., liebenswürdig, angenehm, kedves, kellemetes, kellemes; ſehr lieb, igen kedves; ein lieber Knabe, kedves gyermek; ein liebes Mädchen, kellemetes leányzó v. leány; ſt. geliebt, geſchätzt, kedves; lieber Freund! kedves barátom! adv. mit Verb., z. B. es iſt mir lieb, azt szeretem; es wäre mir lieber, daß — jobban szerettem volna, ha — am liebſten trinke ich Wein bei Tiſche, legjobban szeretek bort inni ebéd közben; in der thätigen Bedeutung, liebend, z. B. lieb haben, szeretni, kedvelleni; lieb gewinnen, megszeretni, megkedvelleni; lieb ſeyn, kedveltetni valakitől; lieb gewinnen, megszeretni, megkedvelleni valakit.
Liebäugeln, kacsongatni.
Liebäugeln, das, kacsongatás.
Liebchen, das, szerető.
Liebe, die, szeretet; Liebe zum Leben, az élet szeretete; Liebe zur Tugend haben, szeretni a' virtust; das Beſtreben, die Wohlfahrt anderer zu befördern, szeretet; iſt's Wohlwollen, jóakarat, jóvolt; gegen Gott, Aeltern ꝛc., szeretet, tartozó szeretet, p. o. az Isten, szülék, jóltévők, haza eránt; falſche Liebe, színlett v. tettetett szeretet; vor Liebe, szeretetből, szeretet miatt; Liebe ſt. Gefälligkeit, szivesség; jemanden Liebe erweiſen, szivességet mutatni valaki eránt; in der engſten Bedeutung, das Verlangen nach einer Perſon andern Geſchlechtes, szerelem; im böſen Sinne, bujaság; der Genuß derſelben, bujálkodás; ſinnliche Liebe, buja szerelem; der Liebe ergeben ſeyn, szerelmeskedni; ſich die Liebe aus dem Sinne ſchlagen, kiverni fejéből a' szerelmes gondolatokat, szerelmét elfelejteni.
Liebekrank, adj., szerelem betege.
Liebelei, die, szerelmeskedés.
Liebeln, szerelmet színleni.
Lieben, szeretni valakit, szeretettel viseltetni valaki eránt; von Verliebten, ſterblich lieben, nagyon belé szeretni valakibe; ſehr lieben, nagyon megszeretni valakit; jemanden brüderlich, von Grund des Herzens lieben, testvéri módon, szivesen, szivből, teljes szivéből szeretni valakit; die Wiſſenſchaften lieben, a' tudományokat kedvelleni; das Geld lieben, a' pénzt v. gazdagságot szeretni.
Liebenswerth, liebenswürdig, adj., szeretetre méltó; adv. szeretetre méltó módon, kedvesen, kellemetesen.
Liebenswürdigkeit, die, kellemetesség; in Hinſicht der äußern Geſtalt, gyönyörüség.
Lieber, in der Anrede: Lieber! ey Lieber! kedvesem! ſage Lieber! mond meg kedvesem v. édesem! — als Compar. ſt. werther, becsesebb, kedvesebb; ſt. vorzüglicher, jelesebb; angenehmer, kellemetesebb; adv. ſt. mit größerem Vergnügen, örömestebb, szivesebben; ſt. vielmehr, inkább.
Liebesangelegenheit, die, szerelmeskedés, szerelmes dolog.
Liebesband, das, szerelem kötele.
Liebesbegebenheit, die, szerelmes történet.
Liebesbezeugung, die, szeretetmutatás.
Liebesblick, der, szerelmes tekintet.
Liebesbrief, der, szerelmes levél.
Liebesbrunſt, die, szerelmes tüze.
Liebesbündniß, das, szerelem kötés.
Liebesdienſt, der, szivesség.
Liebeserklärung, die, Liebesantrag, der, szerelem nyilatkoztatás.
Liebesfeuer, das, szerelem tüze v. heve.
Liebesgedanken, die, szerelmes gondolatok.

Digitized by Google

Liebesgedicht, Liebeslied, das, szerelmes versezet, szerelemdal.
Liebesgeschichte, die, szerelmes történet és annak előadása.
Liebesgespräch, das, szerelmes beszélgetés.
Liebesgluth, Liebesflamme, die, szerelem tűze v. heve.
Liebesgott, der, kupido, Ámor, szerelemisten.
Liebesgöttinn, die, Vénus, szerelem istenasszonya.
Liebeshandel, der, szerelmeskedés, szerelembéli dolog.
Liebesmahl, das, (bei den früheren Christen), barátságos vendégség.
Liebespaar, das, szerető pár.
Liebespein, die, szerelem gyötrelme.
Liebespfand, das, szeretet záloga.
Liebespfeil, der, szeretet nyila.
Liebespflicht, die, szeretetbeli kötelesség.
Liebesqual, die, szeretet gyötrelme.
Liebessache, die, szerelembeli dolog, szerelem ügye.
Liebestrank, der, szerelem itala.
Liebestrieb, der, szerelem ösztöne.
Liebesverbindung, die, szerelmes szövetség.
Liebeswerk, das, szívesség; szeretet munkája.
Liebeswuth, die, szerelem dühössége.
Liebevoll, adj., szeretettel teljes; liebevolle Worte, szíves szavak; adv. szeretettel, szívesen, szívességgel.
Liebhaber, der, kedvelő; ein Liebhaber der Wissenschaften, a' tudományok kedvellője; besonders st. Käufer, vevő; z. B. diese Waaren finden keine Liebhaber, ezen portékáknak nem igen akadnak vevői; st. Liebster, szerető.
Liebhaberei, die, gyönyörködés v. kedvetelés valamiben, valamin kapás.
Liebhaberinn, die, überhaupt, kedvellője valaminek; besonders, szerető.
Liebkosen, hízelkedve nyájaskodni valakinek, csapodárkodni; mit Worten, édes szókkal kétségtetni.
Liebkosend, adj., nyájaskodó; adv. nyájaskodva.
Liebkosung, die, hízelkedés, nyájaskodás, csapodárkodás.
Lieblich, adj., kellemes, kellemetes, kedves; ein lieblicher Geruch, kellemetes illat; ein lieblicher Ton, kedves hang; adv. kellemesen, kedvesen.
Lieblichkeit, die, kellemesség, kedvesség, kellemetesség.
Liebling, der, kedvese, a' kit valaki különösen szeret v. kedvell, kedvence; ein Liebling der Götter seyn, az istenek kedveltje lenni; ein Liebling des Volkes seyn, a' nép előtt nagy kedvességben lenni.
Lieblingsausdruck, der, legkedvesebb kifejezés.
Lieblings-Autor, der, legkedvesebb szerző v. iró.
Lieblingsbuch, das, legkedvesebb v. kedvelt könyv.
Lieblings-Idee, die, kedvelt v. legkedvesebb képzelet.
Lieblingsmaterie, die, legkedvesebb v. kedvelt tárgy v. dolog, mellyről valaki beszélni szeret.
Lieblingsneigung, die, legnagyobb hajlandóság.
Lieblingsschriftsteller, der, kedvelt iró valaki előtt.
Lieblingswunsch, der, legkedvesebb kivánsága valaminek.
Lieblos, adj., überhaupt, szeretettelen, szeretet nélkül való; besonders gegen Menschen, embertelen; gegen Gott, Wohlthäter, háládatlan; adv. szeretet nélkül; embertelenül.
Lieblosigkeit, die, szeretetlenség; embertelenség; háládatlanság.
Liebreich, adj., szeretettel teljes, nyájas, szíves; das liebreiche Wesen, nyájasság, szívesség; adv. nyájasan, szívesen, barátságosan.
Liebreitz, der, édesgető szépség, kellem.
Liebreitzend, adj., kellemes, kellemetes; adv. kellemesen.
Liebschaft, die, szerelmeskedés, szerelmes öszveköttetés.
Liebste, die, szerető; ist's eine Braut, jegyes, mátka; ist's die Gattinn, feleség, hitvese valakinek.
Liebster, der, st. Liebhaber, szerető; Bräutigam, hölgy, jegyes; Gatte, férj; in der Anrede: kedvesem! édesem! liebster Freund! kedves barátom; am liebsten, legörömestebb, leginkább.
Liebwerth, adj., kedves, drága, nagyra becsülendő.
Lied, das, ének, dal; ein geistliches Lied, dicséret; ein weltliches, világi dal, nota, dana.
Liedchen, das, nótácska, énekecske.
Liederbuch, das, énekes könyv.
Liederdichter, der, énekek, dalok szerzője.

Digitized by Google

Liederlich, adj., nachläßig, ronda, pangyola, t. i. az öltözetében; unachtsam, tunya, gondatlan, renyhe; leichtsinnig, könnyelmejü, vásott, pajkos, pajzán; faul, rest, tunya, korhely; zügellos, zabolátlan, feslett erkölcsü, elfajult; adv. rondán, pongyolán, tunyán, tunyáúl, renyhén; pajzánúl; zabolátlanúl.

Liederlichkeit, die, rondaság; tunyaság, renyheség; feslett élet, zabolátlanság, fajultság.

Liedersammlung, die, énekek és dalok gyüjteménye.

Lieferant, der, szállító, p. o. portéka — eleség szállító.

Liefern, st. übergeben, vinni, szállítni; Geld in die Staats-Casse liefern, pénzt a' státus tárába vinni; Brod ꝛc. für die Armee liefern, kenyeret 's a' t. a' tábor számára szállítni; Rekruten liefern, új katonákat v. czenkeket adni; eine Schlacht liefern, megütközni, ütközetet kezdeni v. adni; jemanden liefern, d. i. zu Grunde richten, valakit megrontani; er ist geliefert, oda van ő, vége van neki, elveszett.

Lieferung, die, szállítás, általadása a' szállított dolognak.

Lieferungsschein, der, bizonyságirás a' megesett szállításról v. adásról.

Liegen, feküdni, heverni, p. o. a' földön; zu jemand. Füßen liegen, lábaihoz borúlni; auf den Knien liegen, térden állva lenni; in den Armen liegen, karjai köztt lenni valakinek; am Boden, d. i. zerstört liegen, leverve v. földre terítve lenni; im Bette liegen, betegen feküdni; in den letzten Zügen liegen, halálán lenni; prov. auf der Bärenhaut liegen, henyélni, heverészni; trop. z. B. Geld liegen haben, heverő pénzének lenni; entfernt liegen, távol lenni v. esni valamitől; im Fenster liegen, az ablakból kikönyökölni; jemanden auf dem Halse liegen, valakinek szüntelen a' nyakán lenni; der Handel, die Geschäfte liegen, a' kereskedés, a' foglalatosságok hevernek; es liegt viel daran, sok függ attól; daran liegt mir alles, az legfőbb dolog előttem.

Liegen, das, heverés, fekvés; trop. Aufenthalt, mulatás.

Liegend, adj., eig. fekvő; von leblosen Dingen, fekvő, lévő, helyhetett; trop. z. B. liegende Gründe, fekvő jószág, föld, telek.

Liese, die, Erzsébet.

Lieutenant, der, hadnagy.

Lilie, die, liliom.

Lilienöl, das, liliomolaj.

Limonade, die, czitromos víz.

Limonie, die, czitrom.

Linde, die, hársfa.

Linden, adj., hársfa, hársfából való.

Lindenbast, der, hárshéjj.

Lindenbaum, der, hársfa.

Lindenblüthe, die, hársfavirág.

Lindenholz, das, hársfa.

Lindenwald, der, hársfaerdő.

Lindern, enyhítni, csendesítni, szüntetni, csilapítni; Sorgen lindern, gondokat oszlatni.

Lindernd, adj., enyhítő, szüntető, csilapító.

Linderung, die, enyhítés, szüntetés, csilapítás.

Linderungsmittel, das, enyhítőszer; trop. enyhülés.

Lineal, das, líneázó, lénia, vonasz.

Lineamente, die, arcz v. arczulatvonások, tenyérvonások.

Linie, die, húzás, línea; eine gerade Linie, egyenes húzás v. línea; eine krumme, görbe húzás, hajlott línea; der Aequator, egyenlitő línea, közép abroncs; Reihe, sor; die Häuser stehen alle in gerader Linie, a' házak mind egyenes sorban v. rendben állanak; in den Geschlechtsregistern, ág, linea, nemzetséglínea; im Gesichte, vonások az ábrázaton és a' tenyéren; im Festungsbaue, árok, ároksánca.

Linienschiff, das, línea hajó, első rangú hadi hajó.

Linientruppen, die, csatarendbeli katonaság.

Liniren, líneázni, vonalozni.

Link, adj., bal; balog, sete; die linke Hand, balkéz; zur Linken, balra; der linke Flügel, bal szárnya a' seregnek; die linke Seite einer Sache, z. B. des Tuches, fonákja, visszája p. o. posztónak.

Linkisch, adj., ungeschickt, ügyetlen, sete.

Links, adv., balra, balról, bal felől; links hin, balfelé; links seyn, balog; links essen, bal kézzel enni; links um, balra.

Linschen, das, lencsécske.

Linse, die, lencse; der Axennagel, tengelyszeg; ein linsenförmiges Glas in Sehröhren, lencseüveg; lencseformáju üveg.

Linsenförmig, adj., lencseformáju.

Digitized by Google

Linſenglas, das, lencseszabású üveg.
Linſenſuppe, die, lencseleves.
Lippchen, das, ajakocska.
Lippe, die, ajak, herabhangende Lippe, pittyedt ajak.
Lippenbuchſtabe, der, ajakbetű.
Liſpeln, im Reden, selypítni; ſt. Ziſcheln, susogni, suttogni.
Liſpeln, das, selypítés: suttogás.
Liſt, die, csalárdság, ravaszság; ravaszkodás, fortély.
Liſtig, adj., ravasz, fortélyos; csalárd; adv. ravaszúl, fortélyosan.
Litaney, die, litánia.
Lithographie, die, (Steinſchreiberei, Steindruckerey), kőmetszés, könyomtatás.
Litterariſch, adj., tudományos.
Litteratur, die, literatura, tudományosság; könyvtudomány.
Liturgie, die, liturgia.
Litze, die, vékony zsineg, sinór, spárga; Einfaſſung der Knopflöcher, gomblyukszegély.
Livree, die, inasi pomparuha, libéria.
Livreebedienter, der, libériás inas.
Lob, das, dícséret, magasztalás, jem. Lob ertheilen, valakit dícsérni, magasztalni; Gott Lob, hálá Istennek!
Lobbegierde, die, dícséretrevágyás, dícséret kívánása.
Lobbegierig, adj., dícséretre vágyó.
Loben, dicsérni, megdícsérni valakit: jem. über die Maßen loben, valakit nagyon v rendkívül magasztalni; ſich ſelbſt loben, magát dícsérni; ſt. billigen, valamit helybehagyni, dícsérni.
Loben, das, dícsérés, dícséret.
Lobenswerth, Lobenswürdig, adj., dícséretes, dícséretre méltó.
Lobenswürdigkeit, die, dícséretesség.
Lobeserhebung, die, magasztalás, nagy dícséret.
Lobgedicht, das, dícsérő versezet.
Lobgeſang, der, ének, dícséret.
Loblied, das, magasztaló ének.
Lobpreiſen, dícsérni, magasztalni.
Lobrede, die, dícséröbeszéd, magasztalás, magasztaló beszéd.
Lobredner, der, magasztaló, dícséret hirdető.
Lobrednerinn, die, magasztaló.
Lobſchrift, die, magasztalás, irásba foglalt dícséret, dícsérő irás.
Lobſingen, dícséretet énekelni.
Lobſpruch, der, dícséret, dícsérés, magasztalás.
Local, adj., helybeli, helyben tartozó.
Locale, das, helyheztetés, fekvés, állás.
Loch, das, überhaupt lyuk, lik, an Kleidern, szakadás, lyuk a' ruhán, am Kopfe, ꝛc. lyuk, seb a' fején, karon, lábon; ſt. Oeffnung, nyilás; ſchlechte Wohnung, nyomorú, alacsony lakás, kunyhó; beim Kegelſpiel, lyuk a' tekézésben v. kuglizásban.
Lochſäge, die, lyukasztó fürész.
Locke, die, hajfürt.
Locken, in Locken legen, felfodoritni, felfürtözni a' hajat.
Locken, von Thieren, csalogatni, hozzá csalogatni p. o. étekkel az állatokat; von Menſchen, édesgetni, csalogatni, Geheimniße aus jem. locken, kivenni, kicsalni valakiből a' titkot.
Locken, das, csalogatás, édesgetés, kósértet.
Lockig, adj., fürtös.
Lockpfeife, die, madarászsip, csalsip.
Lockſpeiſe, die, csalogató étek, trop. csalogatás, édesgetés, lép.
Lockſtimme, die, édesgető hang v. szó, csalogatás.
Lockung, die, csalogatás; csalóétek, csalogató eszköz.
Lockvogel, der, csalóka madár.
Loderaſche, die, pernye, pernyehamu, parázshamu.
Lodern, lohogni, lobogva égni, lángolni; emésztődni a' tűznek a' parázsban.
Löblich, adj. dícséretes, dícséretre méltó, als Titel, z. B. der löbl. Magiſtrat, a' Tekintetes törvénytanács! Tekintetes nemes tanács; adv. dícséretesen.
Löblichkeit, die, dícséretesség.
Löchelchen, das, kis lyuk, lyukacska:
Löchericht, adj. lyukacsos szabású.
Löcherig, adj. lyukas, lyukacsos.
Löcherſchwamm, der, lyukacsos gomba, rostagomba.
Löckchen, das, hajfürtöcske.
Löffel, der, kalán, kanál; das Haſenohr, nyúffül.
Löffelchen, das, kanalacska.
Löffelente, die, kalános récze.
Löffeley, die, kaczérozás.
Löffelförmig, adj. kalánszabású, kanáldad.
Löffelgans, die, kanálos gém.
Löffelkraut, das, kalánfü, kalánlevélfü, torma.
Löffeln, kalánozni; auf verbotene Art lieben, kaczérozni.
Löffelſtiel, der, kalánnyél.
Löffelweiſe, adv. kalánonként.
Löhnung, die, fizetés, bér, bey Soldaten, hópénz, zsold, denſelben die

Digitized by Google

Löhnung auszahlen, hópénzeket a' katonáknak kifizetni.
Löhnungstag, der, hópénz fizetés napja.
Löschbrand, der, üszög.
Löscheimer, der, tüzoltó veder.
Löschen, z. B. Feuer löschen, meg- v. eloltani p. o. tüzet; Kalk löschen, meszet oltani; trop. Durst löschen, szomjúságát csilapítni v. oltani; eine Schuld löschen, az adósságát leróni v. lerovni.
Löschen, das, oltás, el- v. megoltás: vom Durste, a' szomjúság megoltása.
Löschfaß, das, tüzoltó hordó.
Löschgeräthe, die, tüzoltó eszközök.
Löschhaken, der, tüzoltó csákja.
Löschköhle, die, holtszén.
Löschpapier, das, itató papiros.
Löschwasser, das, oltó viz.
Lösegeld, das, váltság bér, váltságpénz v. dijja.
Lösen, losmachen, megoldozni valamit, megoldani p. o. pántlikét, kötelet; einem Kinde die Zunge lösen, a' kis gyermek nyelvét felvágni; einen Knoten lösen, a' csomót megoldozni: Kanonen lösen, az ágyúkat elsütni, kilöni; st. aufheben, z. B. ein Gesetz lösen, a' törvényt eltörleni; Geld lösen, pénzt bévenni valamiből; Geld zu lösen geben, pénzt adni valakinek p. o. portékáért venni valamit valakitől.
Löseschlüssel, der, kinyitó kúlcs.
Lösung, die, das Lösen, megoldás, megoldozás; ists Befreyung, megszabadítás.
Löthen, forrasztani, öszveforrasztani.
Löthen, das, öszveforrasztás.
Löthig, adj. latos, latnyi; próbás, p. o. 13 löthiges Silber, tizenhárom próbás ezüst, 16 löthiges Silber, tiszta ezüst.
Löthung, die, forrasztás.
Löwe, der, oroszlán.
Löwenartig, adj, oroszlán nemü.
Löwenfuß, der, oroszlán láb.
Löwengeschlecht, das, oroszlán nem.
Löwengestalt, die, oroszlán forma, oroszlántermet.
Löwenhaut, die, oroszlánbőr.
Löwenherz, das, oroszlánszív, bátorszív.
Löwenhund, der, oroszlántermetü eb.
Löwenklaue, die, oroszlánköröm.
Löwenmuth, der, rettenhetetlen bátorság.
Löwenrachen, der, áz oroszlán tátott szája és torka.
Löwenschwanz, der, oroszlán fark.
Löwenstimme, die, oroszlánordítás.
Löwenthaler, der, oroszlán tallér.
Löwenwärter, der, oroszlánnal bánó.
Löwinn, die, nöstény oroszlán.
Loge, die, (lózse) im Theater, külön hajlék, nézö hajlék a' játéknézö szinben.
Logenmeister, der, im Theater, hajlékmester.
Logik, die, az okoskodás tudománya, észtudomány.
Logisch, adj., észtudományi; adv., észtudomány szerént.
Logogryph, der, betüs mese, rejtett szó.
Lohbrühe, die, cserlév.
Lohe, die, st. Flamme, láng; bei Gerbern, cser, csávánakvaló cser.
Lohgerber, der, tímár: cserző varga.
Lohgrube, die, csáva.
Lohmühle, die, csermalom, csertörö malom.
Lohn, der, jutalom, bér, dijj, jutalombér; Macherlohn, munkabér; um Lohn dienen und arbeiten, bérért szolgálni és dolgozni; trop. st. Strafe, jutalom, büntetés; Lohn für eine gute und schlechte That, a' jó és rossz cselekedetnek jutalma; den verdienten Lohn empfangen, elvenni méltó v. érdemlett jutalmát v. büntetését.
Lohnarbeit, die, béres munka, szegödött munka.
Lohnarbeiter, der, béres munkás, szegödött munkás.
Lohnbedienter, der, béres v. bérbe kifogadott inas.
Lohndienst, der, béres szolgálat.
Lohnen, eig., jutalmat adni, bért fizetni valamiért; ists belohnen, megjutalmaztatni valakit; st. strafen, megbüntetni valakit; Vergeltung für etwas geben, megjutalmaztatni meg- v. visszafizetni, z. B. er hat mir mit Undank gelohnt, rosszúl jutalmaztatta meg, háládotlansággal fizetett, v. köszönte meg.
Lohnkutsche, die, béres v. fogadott kocsi.
Lohnkutscher, der, béres kocsis.
Lohnlakey, der, napszámos inas.
Lohnschnitter, der, béres arató.
Lohnsucht, die, jutalomra vágyás.
Lorber, der Lorberbaum, nemes babir; trop. st. Ruhm, Ehre, dicsöség, tisztelet, megtiszteltetés; die Ehre des Triumphes, diadalom, dicsöség diadalma; st. gemeiner Epheu, repkény borostyán.
Lorberblatt, das, babir levél.
Lorberhain, der, babir liget.

Digitized by Google

Lorberkranz, der, babírkoszorú; v. Epheu, borostyán koszorú.
Lorberöhl, das, babírolaj.
Lorberzweig, der, babírág, babírgaly.
Lorenz, Lőrincz.
Los, das, das Mittel zu losen, sors, nyil, sorsjel; die Lose mischen, a' sorsjeleket öszvevegyítni; sie in ein Gefäß werfen, azokat valamelly edénybe hányni; sie werfen, sorsot vetni, oder ziehen, sorsot huzni; es kommt ein Los heraus, kijön a' sors; ein Los nehmen, sorsjelet váltani; mein Los hat gewonnen, az én sorsjelem nyertes lett; der durch das Ungefähr bestimmte Antheil, nyert sors, nyerés; trop. das Schicksal, sors, eset, das traurige Los, szomorú sors; die Entscheidung durch, ein Ungefähr, koczka, sors, sorsczédula.
Los, adj., locker, tág, lógó, ingó, p. o. fog; ft. frey, ungebunden, szabadon lévő, elszabadúlt; adv. szabadon, z. B. das Pferd ist los, a' ló szabadon van, v. elszabadúlt; als Zuruf, z. B. darauf los, rajta. Compos.
Losarbeiten, z. B. Stücke, Felsen, munkával elválasztani tőle, p. o. levágni, letörni róla; sich losarbeiten, megszabadúlni a' munkától.
Losbekommen, eig., elszabadítni valamit, eloldozni; trop. meg- v. kiszabadítni.
Losbinden, eloldani, eloldozni.
Losbitten, sok kérés által kiszabadítni valakit.
Losbrechen, le- v. eltörni tőle; trop. kifakadni t. i. szóval; ráütni, rárontani az ellenségre, neki menni az ellenségnek.
Losbrennen, z. B. eine Flinte, elsütni a' puskát, az ágyút.
Losdrücken, elsütni p. o. a' puskát.
Losdrücken, das, elsütés, elpattantása p. o. a' puskának.
Lose, adj., locker, elvált valamitől; ft. liederlich, pajkos, zabolátlan, p. o nép; ft. muthwillig, pajzán, csintalan, hamis; beleidigend, zabolátlan p. o. nyelv; adv. gonoszúl; pajzánúl, csintalanúl.
Losen, 1) sorsot vetni; 2) horchen, hallgatózni p. o. az ajtón:
Losen, das, sorsvetés, sorshúzas, sorsolás.
Losgeben, d. i. in Freyheit setzen, z. B. einen Sclaven, felszabadítni a' rabszolgát, der nicht Sclave war, szabadon bocsátni; Soldaten, a' katonaságból eleresztni v. hazaeresztni; einen Gefangenen, a' fogságból eleresztni v. hazaeresztni; einen Gefangenen, a' fogságból kieresztni.
Losgeben, das, szabadon eresztés; szabadon bocsátás, felszabadúlás; kieresztés, p. o. a' fogságból.
Losgeben, d. i. sich ablösen, leválni valamiről; auf etwas losgeben, neki menni, megtámadni; rajta menni; von Flinten, elsülni, mint a' puska; ft. anfangen, elkezdődni.
Losgürten, leoldani, p. o. a' kardját.
Losbauen, le- v. elvágni tőle.
Losheften, kikapcsolni.
Loshelfen, elszabadítni.
Loskaufen, kiváltani valakit, valamit.
Loskaufung, die, meg- v. kiváltás.
Losknüpfen, eloldozni.
Loskommen, kiszabadúlni, megmenekedni.
Loslassen, eleresztni; einen Gefangenen, kieresztni a' rabot, t. i. a' fogságból; ein Thier loslassen, elbocsátni a' megkötött v. megfogott állatot; einen Hund auf jem. loslassen, ráeresztni valakire a' kutyát.
Loslassung, die, elbocsátás, eleresztés, szabadon bocsátás, felszabadítás.
Losmachen, meg- v. eloldani, elszabadítni a' mi megvolt kötve; trop. sich z. B. von Geschäften losmachen, dolgaitól v. foglalatoságitól szabadúlni.
Losmachung, die, el- v. kiszabadítás, eloldozás, megszabadítás.
Losreißen, leszakasztani róla; Schlösser losreißen, a' zárt leszaggatni; sich von einem Mädchen losreißen, odahagyni a' leányt.
Losreißung, die, elszakasztás tőle.
Lossagen, d. i. jem. freisprechen, felszabadítni p. o. az inast; sich lossagen, z. B. vom Pachte, lemondani valamiről p. o. az árendáról.
Lossagung, die, lemondás valamiről.
Losschießen, z. B. ein Gewehr, a' fegyvert v. puskát elsütni, kilőni, ellőni.
Losschießung, die, ki- v. ellövés, elsütés.
Losschlagen, verással elválasztani tőle, leverni róla; ft. verkaufen, eladni valamit, tovább adni valamin.
Losschließen, z. B. einen Gefangenen, kinyitni és levenni a' rabról a' vasat.
Losschnallen, leoldani, t. i. kicsatolás által.
Losschneiden, le- v. elmetszeni tőle.
Losschrauben, lesrófolni róla.
Losseyn, megszabadúlva lenni valamitől.
Losspannen, kifogni p. o. lovakat.

Digitized by Google

Losſprechen, felszabadítni, p. o. bévádoltat.
Losſprechung, die, felszabadítás.
Losſtürmen, auf jem. rajtamenni valakin.
Losſtürzen, auf jem. rárohanni valakire.
Lostrennen, elválasztani.
Loswerden, megszabadúlni valamitől.
Loswickeln, legombolyítni; ſich loswickeln, ügygyel bajjal kiszabadúlni v. kivonni magát.
Loszieben, z. B. mit Worten, megtámadni valakit szóval, kikelni valaki ellen.
Loſung, die, sorsvetés, sorsolás, sorsvonás; das Feldgeſchrei, parola, tábori jelszó; der Kaufleuten, bévett pénz.
Loth, das, lat; ein Loth ſchwer, egy latnyi; Bleiloth, melységmérő, óngolyóbis a' sinór végén; Kraut und Loth, d. i. Pulver und Blei, puskapor és golyóbis.
Lothſe Lothsmann, der, kormányos, sajkakormányos; hajó vezető.
Lotterbube, der, gazember.
Lotterie, die, sorsjáték, lottéria.
Lotterieloos, das, sors, sorsjel.
Lotterie-Plan, der, a' sorsjáték leírása, v. a' lottéria mivolta előadása.
Louisdor, der, lajosarany.
Luchs, der, hiúz.
Luchsauge, das, hiúzszem.
Luder, das, Aas, dög, döghús; Fleiſch, z. B. eines lebendigen Pferdes, lóhús, eleven ló húsa; st. Liederlichkeit, feslett élet, szabolátlanság.
Ludern, liederlich leben, szabolátlanúl élni.
Ludwig, der, Lajos.
Lücke, die, hézag, rés, repedés, Lücke bekommen, megrepedezni; trop. hijánosság, hézag, csorbaság, eine Lücke zu und die andere wieder aufmachen, adósságot adósággal fizetni.
Lückig, adj., hijjános, hézagos, csorbás.
Lüftchen, das, szellő, szellőcske.
Lüften, an die Luft ſtellen, a' szellőre kitenni, kiszellőztetni valamit, a' friss levegőre tenni; Kleider lüften, kigombolni a' ruháit.
Lüftung, die, szellőztetés, kiszellőztetés; st. Erleichterung, Erweiterung, könnyebbítés, enyhítés, megtágítás.
Lüge, die, hazugság; eine ſchreckliche Lüge, rút v. fertelmes hazugság; eine Lüge ſagen, hazudni; jem. Lügen ſtrafen, elfogni valakit a' hazugságban.
Lügen, hazudni, hazugságot szóllani, nem mondani igazat; st. ſich verſtellen, täuſchen, csalni, megcsalni, z. B. die Augen, die Mienen lügen oft, gyakran megcsalnak a' szemek, az ábrázatok.
Lügen, das, hazudás, hazudozás.
Lügengeiſt, der, hazug ember, nagy hazug.
Lügenhaft, adj., hazug; falsch, erlogen, költött, hazug; adv. hazugúl.
Lügenhaftigkeit, die, hazudozás.
Lügenmaul, das, eig., hazug száj; st. Lügner, hazug, hazudozó.
Lügenſchmied, der, hazugság koholó.
Lügner, der, hazug, hazudó, hazudozó.
Lügnerinn, die, hazug.
Lügneriſch, adj., hazudó, hazug; adv. hazugmódra.
Lümmel, der, goromba, semmirevaló, kukkó paraszt.
Lümpchen, das, rongyocska.
Lüſten, tetszeni, es lüſtet mich, tetszik nekem, kedvem van.
Lüſtern, begierig ſeyn, kívánni, das lüſtert mich nicht, ezt nem kívánom.
Lüſtern, adj., kíváncsi, kivánó, vágyakodó valamire; ſtatt anlockend, reizend, édesgető, csalogató; von ſinnlichen Begierden, buja kivánságú.
Lüſternheit, die, kíváncsiság, bujavágy.
Luft, die, ein ſanfter Wind, szellő; jene flüßige Materie die uns oder den ganzen Erdball umgiebt, levegő, levegőég; in ſo fern ſie zur Erhaltung der thieriſchen Körper nöthig iſt, levegő, levegő ég; eine geſunde, reine Luft, egészséges, tiszta levegő; mit Nebenbegriffe der Höhe, felső levegő, levegőég; phr. Schlöſſer in die Luft bauen; arany hegyeket ígérni magának; aus der Luft etwas greifen, költeni valamit: a' levegőből kapni le valamit; die obere, feine Luft, levegelő szellem, szellemég.
Luftartig, adj., levegőnemű.
Luftball, Luftballon, der, széllapta, felszálló lapta.
Luftblaſe, die, buborék.
Lufterſcheinung, die, tünemény, levegői v. levegőbéli tünemény v. tünet.
Luftfahrt, die, levegőbéli menetel v. útazás.
Luftfarbe, die, levegőszín, égszín.
Luftgegend, die, égtájék.
Luftgeſchwulſt, die, széldaganat; pössedék.
Luftbimmel, der, felső levegőég.
Luftig, adj., levegős; levegőbeli, levegői; der Luft ausgeſetzt, szellős;

Digitized by Google

ſt. kühl, hüves, hives; dünn, z. B. Kleidung, szellős v. vékony köntös; trop. gondolatlan.

Luftklappe, die, levegőcsap.

Luftkreis, der, levegőkörnyék.

Luftkugel, die, szélgolyóbis.

Luftleer, adj., levegőtlen, levegőtől üres.

Luftloch, das, szelelő v. szellőző lyuk

Luftmaſchine, die, levegős erőmív.

Luftmaſſe, die, levegő őzön.

Luftmeſſer, der, levegőmérő.

Luftpumpe, die, levegő szivatyú.

Luftraum, der, a' levegő helye v. üre-ge, levegőtér,

Luftreiſe, die, levegőbeli útazás.

Luftröhre, die, lélekző gége.

Luftſcheu, adj., levegőkerülő.

Luftſchiff, das, levegői hajó.

Luftſchiffer, der, levegői hajós.

Luftſchloß, das, trop. arany hegy, ész költeménye; ébrenvaló álmodozások nagy dolgok felől.

Luftſpringer, der, levegőben ugráló, kötelentáncoló.

Luftſprung, der, felszökés a' levegőbe.

Luftſtreich, der, hijábanvaló csapás, t. i. ütés nélkül a' levegőbe.

Luftſtheilchen, das, levegő részecske.

Luftweg, der, levegő útja.

Luftzeichen, das, jelenség.

Lug, der, das Lügen, z. B. Lug und Trug, hazugság.

Lump, der, ringy rongy ember.

Lumpen, der, rongy.

Lumpengeld, das, csúſpénz, csekély pénz v. ára valaminek.

Lumpengeſinde, das, gaz nép, nép sepreje, renyhe nép.

Lumpenhandel, der, rongygyal kereskedés.

Lumpenhändler, der, rongyszedő.

Lumpenkerl, der, ringy rongy ember.

Lumpenmann, der, rongyszedő.

Lumpenzeug, das, rongy; nichtswürdige Dinge, ringy rongy, alávaló dolog.

Lumperey, die, semmiség, alávalóság, semmirevalóság, semmirekellő dolog.

Lumpig, adj., zerriſſen, rongyos; ſt. armſelig, nyomorúlt; niederträchtig, alávaló: adv. rongyosan; nyomorúltúl; alávaló módon.

Lunge, die, tüdő; iſt es Bruſt, mejj; eine gute Lunge haben, jó tüdejének v. mejjének lenni; aus voller Lunge ſchreyen, telotorokkal v. egész erejéből kiáltani.

Lungenader, die, tüdővérér.

Lungenartig, adj., tüdőnemű.

Lungenbalſam, der, tüdőszer v. balzsam.

Lungendrüſe, die, tüdőmirígy.

Lungenentzündung, die, tüdőgyúladás.

Lungenfaul, adj., tüdejeveszett, rothadt tüdejű.

Lungenflechte, die, tüdőmoh.

Lungenflügel, der, tüdőszárnya.

Lungengeſchwür, das, tüdőfekély.

Lungenkrankheit, die, tüdőnyavalya.

Lungenpulsader, die, tüdőverőere.

Lungenſucht, die, tüdőveszés, tüdőveszély.

Lungenſüchtig, adj., tüdőveszélyes, a' kinek a' tüdeje vész.

Lunte, die, kanócz: trop. die Lunte riechen, megsejdítni a' dolgot, v. veszedelmet.

Luſt, die, d. i. Munterkeit, kedv, vídámság; ſt. Vergnügen, gyönyörködés, jó kedv, etwas mit Luſt ſehen, gyönyörködve nézni valamit; mit Luſt arbeiten, jó kedvvel dolgozni, er thut es mit Luſt, igen örömest v. jó kedvvel cselekszi; das Verlangen nach etwas, kedv, vágyás, vágyakodás valamire; ſinnliche Begierde, testi kívánság, bujaság; die Lüſte, testi kívánságok; den Lüſten fröhnen, testi gyönyörüségekben élni; die Luſt zähmen, testi kívánságait zabolázni.

Luſtbarkeit, die, múlatság, vigasság, vigadozás.

Luſtdirne, die, közönséges kurva.

Luſtfahrt, die, múlatságos kocsikázás.

Luſtgarten, der, múlatókert.

Luſtgärtner, der, múlató kertbeli kertész.

Luſthaus, das, múlatóház.

Luſtig, adj., heiter, fröhlich, víg, vídám, jó kedvű; ein luſtiger Bruder, víg ember, múlattató v. tréfás ember; ſt. ſcherzhaft, artig, múlatságos, tréfás p. o. gondolat v. mondás; anmuthig, kies, víg, múlattató, p. o. hely, kert; adv. vígan, vídámon; tréfásan; múlatságosan.

Luſtigkeit, die, vígság, vídámság.

Luſtigmacher, der, tréfás, múlattató ember; bolondoskodó.

Luſtigmacherey, die, tréfaűzés.

Luſtjagd, die, múlató vadászat.

Luſtlager, das, múlattató táborozás v. tábor.

Luſtort, der, kies v. múlató hely.

Luſtpartie, die, kirándulás valahová múlatság kedvéért.

Luſtreiſe, die, múlatságbeli útazás.
Luſtſchiff, das, múlató hajó.
Luſtſchloß, das, múlató kastély.
Luſtſeuche, die, buja kórság, buja nyavalya.
Luſtſpiel, das, vígjáték.
Luſtwald, der, Luſtwäldchen, das, múlató erdő.
Luſtwandeln, múlatságból sétálni.
Luxus, der, fényüzés, bujafény: der herrſchende Luxus, az elhatalmazott fényüzés.

M.

Maal, das, d. i. Kennzeichen, emlékeztető jel; d. i. Flecken, akármelly fólt, tarjagosság, mocsok a' testen; ein angebornes Maal, oder Muttermaal, anyajegy, anyajel; ein Brand-Maal, ein Zeichen, das Verbrechern am Körper eingebrannt wird, gonoszlévőkre sütött bélyeg, v. égetés jel.

Maas, die, Móza, folyóviz.

Maaß, das, pl. die Maaße überhaupt, mérték; ein Maaß nehmen zu etwas, mértéket venni valaminek, p. o. öltözetnek, lábbelinek; trop. ſtatt Regel, mérték, mód valamiben; das zu beobachtende Verhältniß, mérték, határ, mód; Maaß halten, megtartani a' mértéket; das Maaß überſchreiten, általhágni a' határt; ohne Maaß, mód nélkül, mérték felett; im vollen Maaße, teljes mértékben; ſtatt Ende, z. B. einer Sache ein Maaß ſetzen, véget vetni valaminek; ſtatt Verhältniß, arány, mennyiség; nach dem Maaße meiner Kräfte, erőmhöz képest; 2) ein Gefäß zum Abmeſſen, z. B. zwei Halben zuſammen, pint, kupa, az az két icce p. o. bor, aer, ée; fél véka, némelly helyen egy negyedrész véka.

Maaße, die, das richtige Verhältniß in vielen Sachen, mérték, mód, határ; mit Maaße eſſen, und trinken, mértéket tartani az ételben és italban; über die Maaß, szer v. mérték felett; über alle Maaße, módnélkül, rendkivül; ſtatt Art, Weiſe, mód; ſolcher Maaßen, ollyan módon; folgender Maaßen, következő módon; einiger Maaßen, némünémüképpen; gehöriger Maaßen, illendő módon, a' mint illik.

Maaßgabe, die, Maaßgebung, mérték, mód, mivolt.

Maaßregel, die, mód, regula, sinormérték; eine kluge Maaßregel, okos rendszabás; eine Maaßregel nehmen, valaminek a' módját elintézni.

Maaßſtab, der, eig. ölmérő, mérték; verjüngter Maaßſtab, paránymérő; trop. mód, szabás, mérték.

Macarone, die, olasz metélt, olasz mácsik v. laska.

Macedonien, Maczedónia, görög országi tartomány.

Macedoniſch, Maczedóniai.

Mache, die, nied. Redensart eig. das Machen, munka; das Kleid iſt ſchon in der Mache, munkában van már a' ruha; trop. jemanden in die Mache nehmen, d. i. ihm einen Verweis geben, ihn ſchlagen oder verſpotten, valakit megdorgálni, megverni, kicsúfolni.

Macherey, die, das iſt, elende, ſchlechte Arbeit, rossz munka.

Machwerk, das, ein elendes Machwerk, rossz munka, csinálmány.

Machen, d. i. überhaupt 1) handeln, wirken, csinálni, z. B. was machſt du? mit csinálsz? v. hogy vagy? er wird es nicht lange machen, d. i. er wird bald ſterben, nem viszi már sokáig? 2) eine wirkliche Wirkung andeutend, a) eig. etwas hervorbringen, csinálni, megcsinálni, véghez vinni valamit z. B. ein Kleid machen, ruhát csinálni v. varni; Verſe machen, verseket készitni; Feuer machen, tüzet rakni; Butter machen, vajat köpülni; b) ſtatt wählen, beſtimmen, tenni, megtenni valamivé, z. B. zum Könige machen, valakit királyá tenni, királynak választani; jemanden zum Erben machen, örökösévé nevezni v. tenni; jemanden Vergnügen machen, gyönyörüséget szerezni valakinek; Freundſchaft mit jemanden machen; barátságot kötni valakivel; den Anfang machen, elkezdeni, hozzákezdeni; jemanden frei machen,

valakit kiszabadítni, trop. ſtatt zubereiten, z. B. das Bett machen, az ágyat vetni; ſich die Haare machen, megfésülködni; ſtatt erwerben, z. B. er hat ſich im Kriege viel Geld gemacht, sok pénzt szerzett magának a' hadban; ſt. ſich ſtellen, z. B. er macht ſich ſehr arm, szegénynek mutatja magát; ſtatt darſtellen, z. B. ſeine Rolle ſehr gut machen, igen jól játszani a' felvett személyt; ſich etwas daraus machen, a) nagyra becsülni, nagyra tartani; b) gondolni vele; ich mache mir nicht viel daraus, nem sokat gondolok vele.

Machen, das, megcsinálás, végrehajtás.

Macherlohn, das, munkabér, készítés bére.

Macht, die, Kraft, Stärke, erő, tehetség; mit aller Macht, minden erővel, teljes erejéből; alle Macht anſtrengen, minden tehetségét megvetni; Truppen, erő, sereg, had, fegyveres erő; eine furchtbare Macht, rettenetes hadi erő; Macht zu Waſſer, tengeri erő; zu Lande, szárazi hadi erő; das Vermögen etwas zu bewerkſtelligen, hatalom, tehetség; es ſteht in meiner Macht, hatalmamban van v. áll valami; das Vermögen viel auszurichten, érték, hatalom; Wirkſamkeit, erő, hathatósság; Erlaubniß, engedelem, hatalom valamire; die Gottheit, valóság, felső hatalmasság.

Machthaber, der, hatalmasság, parancsoló, hatalmas.

Machtlos, adj., tehetetlen.

Machtſpruch, der, hatalomszó v. szózat.

Machtwort, das, hatalmas szó.

Maculatur, die, kárbament nyomtatvány.

Madame, die, asszonyság.

Made, die, kukacz, pondró, féreg, nyű.

Madenſack, der, verächtl. der verwesliche menſchliche Körper, nyűfészek.

Madewurm, der, végbélkukacz; orsóféreg.

Madig, adj., kukaczos, pondros, férges, nyűves.

Madrigal, das, harmóniás ének; elmés versek.

Mäcenas, der, pl. Mäcenaten, pártfogó, jóltévő.

Mächtig, adj., groß, nagy, iszonyú nagy, p. o. ház, ein mächtiges Heer, roppant tábor; viele Macht habend, hatalmas, p o. ország v. birodalom, hatalmas király; mächtig zu Lande und zu Waſſer, hatalmas v. erős szárazon és vízen; einer Sprache mächtig, valamelly nyelvet jó értő; ſeiner mächtig ſeyn, birni magával; adv. ſtatt ſehr, nagyon, felettébb; hatalmasan, erősen.

Mäckler, der, vevőkerítő, más számára alkudozó.

Mädchen, das, leány, leányzó, iſt es ſchon groß, szűz, hajadon; ein junges, leányka; ein artiges Mädchen, jeles leányzó; eine Geliebte, szerető, mátka.

Mädchenalter, das, leánykor.

Mädchenhaft, adj., leányi, leányos; adv. leány módra.

Mädchenlehrer, der, leánytanító.

Mädchenlehrerinn, die, leánytanitóné v. tanító asszony.

Mädchenſchule, die, leányoskola.

Mähder, der, kaszás.

Mähen, kaszálni, lekaszálni, levágni, p. o. az életet.

Mähen, das, kaszállás.

Mäher, der, kaszálló, kaszás.

Mäherlohn, der, kaszállásbér.

Mähne, die, serény, lószerényje.

Mährchen, das, mese, rege.

Mähre, die, hír: mese, költemény; ein elendes Pferd, rossz ló, dög, görcs.

Mahrte, die, hidegczibere.

Mäkeln, d. i. tadeln, hibát keresni valamiben, ócsárlani valamit.

Mäkeln, unterhandeln für jemanden, vevőt keritni, más számára alkudozni, kézalatt adogatni a' portékájokat.

Mäkler, der, ócsárló,

Mämme, Memme, die, d. i. ein feiger Menſch, nyúlszívű, félénk ember, lusta ember.

Männchen, das, ſpottend, emberke; liebkoſend, liebes Männchen, kincsecském! — von Thieren, beſonders Vögeln, him, kan, p. o. madár.

Männervolk, das, férjfi nép.

Männiglich, adj., kiki, mind, minden, kinekkinek, mindennek, kitkit, mindent.

Männlich, adj., férjfiúi; das männliche Geſchlecht, a' férjfiúi nem, a' férjfiak; in der Grammatik, hímnem; das männliche Glied, férjfiúi szemérem test, férjfiúság; der männliche Stamm, férjfi ág v. törzsök; dem männlichen Geſchlecht gemäß, férjfiúi, férjfihoz illő, férjfi p. o. öltözet;

Digitized by Google

das männliche Alter, ember kor, férjfi kor; ſtatt beherzt, ernſt, bátor, férjfihoz illő, férjfiúi, emberkedő, bátorszívű, vitéz; adv. férjfiúi módon, emberkedve, bátran, vitézúl.

Männlichkeit, die, Ernſt, Muth, férjfiúi viselet, emberkedés, férjfiúság, bátorszívűség, vitézség.

Märgel, Mergel, der, csapóföld, márga, márgaagyag.

Märgeln, csapóföldel trágyázni.

März, der, Márczius, bőjtmáshava.

Märzbecher, der, nárczis.

Märzbier, der, Márcziusi ser.

Märzblume, die, Márcziusi virág.

Märzluft, die, márcziusi szellő v. levegő.

Märzſchaf, das, czanga, selejtes juh.

Märzſchein, der, Márcziusi újhóld v. hóldujság.

Märzſchnee, der, Márcziusi hó.

Märzviole, die, Märzveilchen, das, Márcziusi viola v. ibolya.

Mäßig, adj., mértékletes, p. o. élet, ebéd, vacsora; mäßig in ſeiner Freude, merséklett v. magamérséklő az örömben; mittelmäßig, középszerű p. o. tehetség; adv. mértékletesen, mérsékelve; középszerűen.

Mäßigkeit, die, mértékletesség, maga mérséklés, mérséklet; középszerűség.

Mäßigen, mérsékelni, p. o. adakozóságát; zähmen, mérsékelni p. o. haragját, zabolázni p. o. indúlatosságit; ſich im Eſſen und Trinken mäßigen, mértékletes lenni az ételben és italban.

Mäßigung, die, d. i. Milderung, mértéklés, lágyítás, enyhítés; mérséklet, tartóztatás; mit Mäßigung, magamérsékelve, magamérsékléssel.

Mäſten, d. i. fett machen, hízlalni; meghízlalni; fett werden, hízni, meghízni.

Mäſten, das, hízlalás.

Mäulchen, das, szájacska; csók.

Mäuschen, das, egérke, egerecske; am Körper, húsegér, test egere.

Mäuschen ſtill, adj., igen csendes; er iſt mäuschen ſtill, nem is szusszan.

Mäuſe-Aar, der, egerészölyv.

Mäuſefahl, Mäuſefalb, adj., egérszínű.

Mäuſefalk, der, egerészkánya.

Mäuſefalle, die, egerfogó.

Mäuſefarbe, die, egérszín.

Mäuſegift, egérméreg, egérölő méreg; ſtatt Arſenick, egérmaszlag, rozsnika.

Mäuſekatze, die, jóégerészö macska, egerészmacska.

Mäuſekoth, der, egérganéj.

Mäuſeloch, das, egérlyuk.

Mäuſeneſt, das, egérfészek.

Mäuſeohr, Mäuſeöhrchen, das, egérfül; eine Pflanze, egérfülfű, mizsót.

Mäuſeſchwanz, der, egérfark; eine Pflanze, mizura.

Magazin, das, tárház, tartóház, páhó; Korn-Magazin, életes, tárház, gabónacsűr.

Magd, die, pl. die Mägde, das iſt Jungfer, leány, hajadon, szűz; Dienſtmagd, szolgáló, szolgálóleány.

Magdalena, die, Magdolna.

Magdthum, das, szűzesség.

Magen, der, gyomor; ſchwacher Magen, gyenge gyomor; mit nüchternen Magen, éh gyomorral; trop. ſtatt Geſchmack, ízlés, ízlet, szájíz, das iſt nicht für meinen Magen, nem szájízemhez való; bei den Vögeln, zúz.

Magen-Arznei, die, gyomorerősítő, gyomororvosság.

Magenbeſchwerung, die, gyomorfájás.

Magenbrennen, das, gyomorégés, gyomorhévség v. rágás.

Magendrücken, das, gyomornyomás, mikor nyomja valami a' gyomrot.

Magen-Elixir, das, gyomorcseppek.

Magenfieber, das, gyomorról való hideglelés.

Magengeſchwulſt, die, gyomordaganat.

Magenhaut, die, böndő.

Magenhuſten, der, gyomorhurút.

Magenkrampf, der, gyomorgörcs.

Magenkrankheit, die, gyomorbeli nyavalya.

Magenmund, der, gyomorszáj.

Magenſaft, der, gyomornedv, emésztőnedv.

Magenſchmerz, der, gyomorfájás.

Magenſchwäche, die, gyomorgyengeség.

Magenſtärkung, die, gyomorerősítő.

Magentropfen, die, gyomorerősítő cseppek.

Magenweh, das, gyomorfájás.

Magenwein, der, gyomorerősítő bor.

Magenwurſt, die, gőmböcz.

Mager, adj., eig. sovány, mageres Fleiſch, ösztő hús; vom Boden, sovány, hitvány, terméketlen; beſonders von der Rede, sovány, sikeretlen p. o. beszéd; ſtatt gering; silány; adv. vom Boden, z. B. mager machen, elsoványítni; mager wer-

den, megsoványodni; gering, hitványúl, silányúl.
Magerkeit, die, soványság, trop. hitványság, silányság.
Magie, die, bölcsbájolás, varázslás.
Magiſch, adj., varázsló, bűbájos; adv. varázsló módon.
Magiſter, der, tudós mester p. o. valamelly tudomány karban.
Magiſtrat, der, felsőség, tisztviselő tanács, elöljárók.
Magiſtratsperſon, die, tanácsbeli személy.
Magnat, der, pl. die Magnaten, ország nagyja.
Magnet, der, mágnes.
Magnetiſch, adj., mágnesi; trop. anziehend, hatalmasan magához vonszó; adv. mágnesi módon.
Magnetiſiren, megmágnesezni, magnesi erőt adni belé.
Magnetnadel, die, mágnestő.
Magnetſtein, der, mágneskő, mágnes.
Magnifik, adj., (manyifik) pompás, dicső, tündöklő.
Mahd, die, rend, kaszált rend.
Mahl, das, d. i. Mahlzeit, ebéd, vacsora, vendégség.
Mahlen, in der Mühle, őrleni, örölni.
Mahlen, das, őrlés.
Mahlgaſt, der, őröltető.
Mahlgeld, das, őrlés dijja.
Mahlgerechtigkeit, die, őrlés jussa.
Mahlgerinne, das, malomkerék csatornája.
Mahlmühle, die, őrlő malom.
Mahlzeit, die, ebéd, vacsora, iſt es Gaſtmahl, vendégség; eine Mahlzeit bereiten, ebédet v. vacsorát készíttetni, főzetni; jemanden eine Mahlzeit geben, valakit megvendégelni; zur Mahlzeit einladen, valakit ebédre v. vacsorára hívni; während, über der Mahlzeit, ebéd v. vacsora alatt v. felett; geſegnete Mahlzeit, jó ebédlést kívánok!
Mahnbrief, der, megintő levél.
Mahnen, meginteni valakit valami eránt, inteni, serkenteni valakit valamire.
Mahnen, das, intés, megintés, megszóllítás, serkentés.
Mahner, der, intő, serkentő.
Mahr, der, Alp, linkadás.
Majeſtät, die, die höchſte Würde, felség; von Gott, Isteni felség; die äußere Würde, méltóság, dicsőség; von Kaiſern und Königen, felség; als Titel: Felséges Uram! Felséges Csaszár v. Király!
Majeſtätiſch, adj., felséges; prächtig, dicső, felséges; adv. felségesen, dicsőségesen, méltóságosan.
Majeſtäts-Brief, der, d. i. Freiheitsbrief, felséges engedelemlevél.
Majeſtätsrecht, das, felség jussa.
Majeſtätsverbrechen, das, felségsértés.
Majeſtätsverbrecher, der, felségsértő.
Majorat, der, elsőszülötti juss.
Majoratsgut, das, elsőszülötti örökség.
Majorenn, adj., emberkoros, férjfikoros.
Majorennität, die, emberkor, férjfikor; die Majorennität erlangen, elérni a' férjfikort.
Makel, der, mocsok; trop. ohne alle Makel ſeyn, hibátlan lenni.
Mal, das, deutet auf eine Zeit, wie oft eine Sache iſt, oder geſchieht, — szor, — ször, — szer, — ízben, z. B. a) zum erſten, zweiten, dritten Male, először, másodszor, harmodszor; einmal, zweimal, dreimal, egyszer, kétszer, háromszor; zu verſchiedenen Malen, több ízben, nehány ízben; b) mehr als ein Mal, többször, több ízben; ein anderes Mal, másszor; dieſes Mal, most, most egyszer; zum letzten Mal, utoljára, utolszor; ein Mal für alle Mal, először és utoljára, végképpen; auf ein Mal, egyszerre.
Malen, festeni p. o. embert; trop. leírni, lefesteni valamit p. o. szóval.
Malen, das, festés, lefestés.
Maler, der, festő.
Malerei, die, festés, festés mestersége; ein Gemälde, festés, festett kép; trop. eleven leirás, lefestés.
Malerfarbe, die, festő szín, festék.
Malergold, das, festőarany.
Maleriſch, adj., festési, festéshez hasonló, eleven; adv. festőleg, elevenen, eleven színekkel.
Malerkunſt, die, festő mesterség.
Malerpinſel, der, festőecset, ecset.
Malerzeug, das, festőszerek.
Malm, der, porrávált test.
Malta, Inſel, Málta.
Malteſer-Orden, der, Máltai vitézrend.
Malteſer Ritter, der, Máltai vitéz.
Malteſiſch, adj., Máltai.
Malvaſier, der, bor neme, mellyet fekete kecskecsecsű szőlőből szűrnek.
Malve, die, mályva.
Malz, das, maláta, szalad; prov. Es iſt Hopfen und Malz an ihm verloren,

Digitized by Google

semmi se lesz belőle, hijjába minden igyekezet.
Malzdarre, die, malátacserény, szaladperkelő.
Malzen, mälzen, szaladot perkelni.
Malzer, Mälzer, der, szalad perkelő.
Malzhaus, das, maláta perkelőház.
Malzmühle, die, malátadaráló.
Mammon, der, vagyon, jószág, pénz, gazdaság.
Mammonsknecht, der, pénz rabja, fösvény.
Man, pron. wird im Ungarischen auf verschiedene Art ausgedrückt, wie solches aus folgenden Redensarten erhellet, z. B. man sagt, man erzählt, man glaubt, azt mondják, azt v. úgy beszéllik, úgy v. azt hiszik; valaki, wird gesetzt, wenn im Deutschen dem Verbo noch ein pronom. mich, dich, ihn ꝛc. beigefügt wird, z. B. man lobt dich, mich, ihn, uns, euch ꝛc. valaki engemet, tégedet dícsér v. őtet dícséri, v. engemet, tégedet dícsérnek, őtet dicsérik 's a' t. Man muß, man soll, kell, z. B. man muß fragen, kérdezni kell; man soll ihn rufen, ide kell hívni; wenn man wüßte, ha tudná az ember; man pflegt zu sagen, azt szokták mondani; man kann sehen, lehet látni, láthatni.
Mancher, manche, manches, adj., némelly, némellyik; manche, d. i. einige, némellyek; manches, sok, nem kevés, több; es gibt manche, welche glauben, vannak kik azt gondolják v. úgy gondolkoznak.
Mancherlei, adj., sokféle, külömbféle; mindenféle.
Manchmal, adv. néha.
Mandat, das, parancsolat.
Mandel, das, d. i. eine Zahl von 15, tizenöt t. i. darab; ein Mandel Eier, tizenöt tojás; d. i. ein Haufe Garben auf dem Felde, egy kereszt learatott gabona, melyben 13, néha 15 kéve van.
Mandel, die, eine Frucht, mandola, mondola; eine Drüse am Halse, torokmondola; st. Mange, Mangel oder Rolle genannt, ein Werkzeug, die Wäsche zu mangeln, mángorló.
Mandelbaum, der, mondolafa.
Mandelkern, der, mondolabél v. mag.
Mandelkleye, die, mondolakorpa.
Mandelkoch, das, mondolás felfújtkása.
Mandelkrähe, die, szalakóta, szaricsóka.
Mandelmilch, die, mondolatéj.
Mandelmuß, das, mondolapép.
Mandeln, mángorlani; tizenötével számlálni v. adni.
Mandelöhl, das, mondolaolaj.
Mandelseife, die, mondolaszappan.
Mandeltorte, die, mondolatorta.
Mange, die, mángorló.
Mangel, der, fogyatkozás, hijánosság, szűke valaminek, szükség; Mangel haben, szükséget szenvedni valamiban; Mangel an allen Dingen haben, mindenben v. minden nélkül szűkölködni; großen Mangel verursachen, nagy hijánosságot v. fogyatkozást okozni; statt Dürftigkeit, szükölködés, szükség; statt Gebrechen, z. B. ein Mangel am Körper, testbeli hiba.
Mangel, die, mángorló.
Mangelhaft, adj., hijános, hibás, fogyatkozásos; Fehler habend, hibás, csonka; adv. hijánosan, hibásan.
Mangelhaftigkeit, die, hijánosság, hijános volt, hibásság.
Mangeln, fehlen, hibázni, nem lenni, hijával lenni valaminek; szükölködni valami nélkül; es mangelt an Wasser, víz nincs; víz hibázik; Wäsche mangeln, fejér ruhát mangorlani.
Mangen, mángorolni.
Mangkorn, das, abajdócz kétszeres.
Mangold, das, czékla.
Manier, die, d. i. Art, Weise, mód; statt Anstand, módosság, illendő viselet, illendőség; in der Musik, Manieren, d. i. Verzierungen der Melodie, módosságok t. i. a' muzsikában.
Manierlich, adj., módos, jeles, jeles viseletű; adv. módosan, udvarisan.
Manierlichkeit, die, módosság, udvariság.
Manifest, das, nyilatkoztatás t. i. fejedelem v. köztársasag részéről, fejedelmi hirdetés.
Manipulation, die, kézzelvaló velebánás.
Manipuliren, kézzel velebánni.
Mann, der, überhaupt Mensch, männliche Person, ember személy; z. B. es fehlt noch der dritte Mann, még egy harmadik valaki hibázik; seine Waaren an den Mann bringen, eladni portékáját valakinek; wenn Noth an den Mann geht, ha megszorúl az ember; Mann für Mann egyenként, fejenként, kiki; ich armer Mann, én boldogtalan; der gemeine Mann, a' köz ember, a' köz nép; ein Wort ein Mann, becsüle-

Digitized by Google

tes ember megtartja a' szavát; eine männliche Perſon, im Gegenſatze des Weibes, férjfi; eine männliche Perſon im vollen Alter, férjfiú, ember, meglett ember; ein junger Mann, fiatal ember; ein tapferer Mann, vitéz ember; ein anſehnlicher Mann, tekintetes, v. nagy tekintetü ember; ein Mann voll Muth und Stärke, férjfiú, ember; zeige dich als Mann, úgy viseld magadad, mint férjfiúhoz illik; ſeinem Manne ſtehen, emberkedni; ſt. Soldat, katona, ember, legény; Mann zu Fuß, gyalog katona; Mann zu Pferd, lovas katona; einen Mann ſtellen, legényt v. katonát állítni; die Compagnie hat 120 Mann, ez a' zászlóally százhúsz legényből áll; es ſind 1000 Mann im Treffen geblieben, ezer ember esett el az ütközetben; drei Mann hoch marſchieren, hármával menni; die Soldaten 3 Mann hoch ſtellen, hármas sorban állítni ki a' katonaságot; ſt. Ehemann, férj; wo iſt mein Mann? hol az Uram? hol a' férjem? einen Mann nehmen, férjhez menni; die Tochter an den Mann bringen, leányát férjhez adni.

Manna, das, manna.

Mannaáſche, die, gyertyánfa.

Mannagras, das, harmatkása, mannakása.

Mannbar, adj., emberkoros, emberkorra jutott; férjhezmenő v. mehető.

Mannbarkeit, die, emberkor; férjhezmenőkor.

Mannfeſt, adj., férjfiúi, erős; adv. férjfimódra, erősen.

Manngierig, adj., férjhezvágyó.

Mannhaft, adj., férjfimódra termett, férjfiú, vitéz, erős; adv. férjfimódra, erősen, emberül.

Mannhaftigkeit, die, férjfiúság, emberkedés, vitézség.

Mannheit, die, férjfiság; emberkedés, vitézség.

Mannigfaltig, adj., von mancherlei Art, sokféle, külömbféle, többféle; ſt. viel, sok; adv. külömbféleképpen, sokképpen.

Mannigfaltigkeit, die, sokféleség, külömbféleség.

Mannigfarbig, adj, sokféleszínű, tarka.

Mannlehen, das, adózó birtok; melly csak férjfi ágra szállhat.

Mannsart, die, férjfi szokás.

Mannsbild, das, férjfi.

Mannsbruder, der, a' férj testvár bátya v. öcse.

Mannſchaft, die, legénység; von Soldaten, katonaság, katonák, hadi nép, legénység; eine Mannſchaft anwerben, ſammeln, sereget v. hadi népet szedni, gyüjteni.

Mannſcheu, adj., férjfikerülő.

Mannsgeſtalt, die, férjfi termet.

Mannshemde, das, férjfiing.

Mannshöhe, die, ember magassága.

Mannshoch, adj., ember magasságnyi; adv. ember magasságnyira.

Mannskleid, das, férjfi ruha.

Mannskleidung, die, férjfi öltözet.

Mannskloſter, das, barátklastrom.

Mannslänge, die, emberhosszaság.

Mannslang, adj., emberhosszaságnyi.

Mannsleute, die, férjfiak.

Mannsname, der, férjfi név.

Mannsperſon, die, férjfi.

Mannsrock, der, férjfi ruha v. köntös.

Mannsſchneider, der, férjfiszabó, férjfiruhaszabó.

Mannsſchuſter, der, ferjfi varga.

Mannsſchweſter, die, a' férjnek testvér nénje v. húga.

Mannsſtamm, der, férjfitörzsök.

Mannsſtimme, die, férjfihang.

Mannstief, adj., embermélységnyi.

Mannſucht, die, férjfiravágyás; als Krankheit, méhdühödés, betegség neme.

Mannſüchtig, adj., legényes, férjfiravágyó.

Mannsvolk, das, férjfiak.

Mannszucht, die, katonai fenyíték.

Mannweib, der, kétnemű, köznemű, nős, finő, csira.

Manövre, (manöver), das, Bewegung, mozgás, forgás; Wendung, fordúlás; Heeresſchwenkung, a) zur Uebung, katonai gyakorlás, fordúlás; b) im Kriege, hadi forgás.

Manövriren, hadi gyakorlásokat tenni; die Soldaten manövriren laſſen, hadi gyakorlásokat tétetni, hadban gyakorolni a' katonaságot.

Manſchette, die, tászli.

Mantel, der, pl. die Mäntel, köpönyeg; prov. den Mantel nach dem Winde drehen, szélnek fordítni a' köpönyeget, magát az időhöz szabni v. alkalmaztatni.

Mantelkragen, der, köpönyeggallér.

Mantelſack, der, turba, iszák, köntös tarisznya, ruhatáska.

Manual, das, a) Handbuch, Handlungsbuch, Memorial, kézbelikönyv, kéz-

Digitized by Google

könyv, jegyzőkönyv, a' kereskedőknél; b) bei den Orgeln, die zweite oder untere Testatur, (Tastenreihe), im Gegensatze des Pedals, manuál, t. i. az az orgonán a' második v. alsóbb taszták rendje, az orgona lábitójának ellenében.

Manufactur, die, kézimív.

Manuscript, das, kézírás.

Marder, der, nyest.

Marderfell, das, nyestbőr.

Marginalien, die, szélretett jegyzések.

Mariage, die, (marjázs), házasság, házasodás.

Maria, Marie, Mária, Márika.

Maria-Empfängnißfest, das, boldogasszony fogantatás napja, (Decemberben 5-dik napja).

Maria-Geburtstag, der, kis asszony napja, (Szeptemberben 8-dik napja).

Maria-Himmelfahrtsfest, das, nagy boldogasszony napja, (Augusztus 15-dike).

Maria-Verkündigung, die, gyümölcsoltó boldogasszony napja, (Marcz. 25-dike).

Marienbild, das, Mária képe.

Marille, die, sárga baraczk, tengeri v. kajszínbaraczk.

Mariniren, valamit béeczetezni, eczetlévbe becsinálni, p. o. halat.

Mark, das, im Körper, velő, p. o. a' csontban; bél p. o. a' fában, bodzában; trop. das Beste an einer Sache, veleje, java valaminek.

Mark, die, d. i. Merkmal, jegy, jelenség; Grenze, megye, határ; Gewicht, font; eine halbe Mark, félfont; Geld, számvetésbeli pénz, p. o. die Mark Courant, ez Hamburgban mintegy tizenegy garas, Dániában hat garas; die Mark Banko, mintegy 13 garas ée.

Marke, die, überhaupt st. Kennzeichen, jel, jegy; von Holz ꝛc., bélyeg, bélyegjel; im Spielen, pénzjel p. o. csontból, a' kártya v. más játékközben.

Marken, eladni.

Marketender, der, táboriáros, markotányos, tábori kupecz.

Marketenderinn, die, táborikúfár v. kupeczné.

Markgraf, der, Markgróf.

Markgrafschaft, die, Markgrafthum, das, Markgrófság.

Markgräfinn, die, Markgrófné.

Markgräflich, adj., markgrófi.

Markicht, adj., velő nemű v. szabásu.

Markig, adj., velős.

Markiren, jegyezni, megjelelni.

Markör, der, biliard mellet szolgáló legény, kávéslegény.

Markscheide, die, megye v. határválás, határszél.

Markscheidekunst, die, bányahatárválasztás, mind a' föld felett mind a' föld alatt.

Markscheider, der, határválasztó; határmérő inzsenér a' bányáknál.

Markscheidung, die, határválasztás.

Marksknochen, der, velőkoncz.

Markstein, der, határ v. megyekő.

Markt, der, wo verkauft wird, vásár, sokadalom; Wochenmarkt, héti vásár; Marktplatz, piacz, vásárállás; etwas zu Markte bringen, valamit a' piaczra vinni (eladás végett).

Marktflecken, der, mezőváros.

Marktfreiheit, die, vásári szabadság.

Marktgeld, das, welches eingenommen wird, vásárban árult pénz; das ausgegeben ist, konyhára bévásárló pénz.

Marktgut, das, vásári eladó jószág.

Marktleute, die, vásárosok.

Marktmeister, der, vásárbíró.

Marktordnung, die, vásári rendszabás.

Marktplatz, der, piacz, vásárhely.

Marktpreis, der, vásárbeli v. piaczi ára valaminek.

Marktrecht, das, vásári juss.

Marktschiff, das, vásáros hajó.

Marktschreier, der, kérkedő, kérkedékeny; Charlatan, (sarlatán), ámító orvos.

Marktschreierei, die, kérkedés, ámító kérkedés.

Marktschreierisch, adj., kérkedő, mint a' házaló szerárosok szokták; adv. kérkedőleg.

Markttag, der, vásár napja.

Marmor, der, márvány.

Marmorarbeit, die, márványból készült munka.

Marmorarbeiter, der, márványmíves.

Marmorart, die, márványneme.

Marmorartig, adj., márványnemű.

Marmorband, das, márványzott szélű kötés t. i. könyvkötés.

Marmorbild, das, márványkép.

Marmorblock, der, temérdek nagyságú márvány darab.

Marmorboden, der, márványpalló.

Marmorbruch, der, márványbánya.

Marmoriren, kimárványozni.

Marmorirer, der, márványozó.

Marmorirung, die, márványozás.

Marmorkugel, die, márványgolyóbis.

Digitized by Google

Marmorn, adv., márvány, márványból való.
Marmorplatte, die, márványtábla.
Marmorſäule, die, márványoszlop.
Marmorſtein, der, márványkő.
Marmorwand, die, márványfal.
Marode, müde, matt, adj., lankadt, bádjadt, eltörödött, tikkadt.
Marodeur, der, Plünderer, prédáló, ragadozó.
Marodiren, prédálni, ragadozni.
Marone, die, olaszgesztenye.
Mars, der, Márs, hadiisten.
Marſch, die, ein niedriges, ſumpfiges Land, gemeiniglich am Meere oder an großen Flüſſen, daher Marſchland, lapályos rétség, mocsáros hely.
Marſch, der, der Gang der Soldaten, katonaútazás, hadmenés; Abmarſch, katonák elútazása; forcirte Märſche machen, sebesen útazni; einen Marſch antreten, elindúlni; den Marſch beſchleunigen, útját siettetni; einen doppelten Marſch in einem Tage machen, két napi útat tenni egy nap; als Commandowort: marſch! indúlj, indúljatok, trop. elmenj, menjetek! — die Strecke Weges, die man zu gehen hat, egynapi járóföld v. út; dem Feinde einen Marſch abgewinnen, egynapi úttal megelőzni az ellenséget; das Zeichen zum Marſch, indúló jel; Marſch blaſen, indúlót fújni; Marſch ſchlagen, verni; das Muſikſtück, welches beim Marſchieren aufgeführt wird, mars, marsnóta.
Marſchall, der, Feldmarſchall, fővezér, feldmarsal; bei feierlichen Aufzügen, pompavezérlő, fővezető.
Marſchall-Stab, der, fővezéri pálcza.
Marſchandiſe, die, portéka.
Marſchfertig, adj., útra kész, indúlásra kész, indúlófélben lévő.
Marſchieren, útazni, menni, költözni, köz. masérozni.
Marſch-Route, die, út, menetel.
Marſtall, der, lovak v. paripák istállója.
Marter, die, kín, gyötrelem.
Marterbank, die, kínzószék.
Marterholz, das, kínfa; d. i. ein geplagter Menſch, kínraszületett.
Marterinſtrument, das, kínzószerszám.
Marterleben, das, kínos élet.
Martern, kínzani, kínozni, gyötreni.
Marterthum, das, Martertod, der, mártírság; kínos halál.
Martervoll, adj., kínos, gyötrelmes.
Marterwoche, die, nagyhét, Húsvét előtt való hét.
Martialiſch, adj., hadakozó, derék vitéz.
Martin, ein Name, Márton.
Martinsberg, der, Sz. Márton hegye.
Martinsgans, die, Márton lúdja.
Martinstag, der, Márton napja.
Martisſohn, der, katona.
Martyrer, der, mártír, igaz ügy áldozatja; kinzó, gyötrő.
Marzipan, der, marczipán, sütemény neme.
Maſche, die, hurok, bokor, hurokbokor; szem, kötött szem, t. i. a' harisnyán, hálón.
Maſchine, die, erőmív, szermív, mozgó alkotmány, mozgómív; die Maſchine des Körpers, az emberi test alkotmánya.
Maſchinenartig, maſchinenmäßig, adj., mozgómívhez hasonló; adv. mozgómív módra, mozgatva.
Maſchinenlehre, die, mozgómívek készítésének tudománya.
Maſer, die, ein Flecken, eine krauſe Ader oder Wolke im Holze, ér, rojt, szál a' fában; kleine rothe Flecke auf der Haut, die Rötheln, veres, kanyaró, egy nyavalyája a' bőrnek, melly kihányásból áll.
Maſerholz, das, eresfa.
Maſerig, adj., eres, szálas, t. i. fa.
Maſerle, die, ein Name des Ahornes mit einem ſchönen gemaſerten Holze, (auch der Maßholder, die Maßlieben), juharfa, iharfa, fodor jávor.
Maſern, d. i. mit Maſern verſehen, eresűlni, mint a' fa.
Maſern, die, kanyaró.
Maske, die, Larve, állorcza, lárva; eine maskirte Perſon, állorcza, állorczás személy; trop. Verſtellung, tettetés, szín, szinmutatás, állorcza.
Maskenball, der, állorczás bál.
Maskerade, die, állorczás társaság v. múlatság.
Maskiren, állorczázni, bélárvázni; ſich maskiren, állorczát venni fel; trop. verſtecken, eltitkolni, elrejteni.
Maskopei, die, öszveállott kereskedő társaság.
Maßlieben, Maſerle, juharfa; d. i. Gänſeblume, százszorszép kukercz.
Maß, ſ. Maaß.
Maße, die, mérték, mód, határ valamiben; z. B. Maße iſt in allen Dingen gut, mindenben jó mértéket tar-

Digitized by Google

tani; über die Maßen, szer felett, mérték felett, mód nélkül; über alle Maßen, rendkívül; ſt. Art und Weiſe, mód; ſolcher Maße, ollyan v. illyen módon; folgendermaßen, következő módon; einigermaßen, némünémüképpen; gleichermaßen, hasonlóképpen; gehörigermaßen, illendőképpen, illendő módon, a' mint illik; verlangtermaßen, a' kivánság szerént; ein in vielen Fällen üblicheſ Flächenmaß, külömbkülömbféle nagyság, mekkoraság.

Maßgabe, die, Maßgebung, mérték, mód, mivolt; nach Maßgabe der Sache, a' dolog mivoltához képest, a' mint a' dolog mivolta kivánja.

Maßregel, die, mód, regula, sinórmérték; kluge Maßregel, okos rendszabás; eine Maßregel nehmen, módot választani valamire; jemand. Maßregel vereiteln, valakinek intézet módját gáncsolni, semmivé tenni.

Maßſtab, der, eig. ölmérő, mérték; verjüngter Maßſtab, paránymérő; uneig. mód, szabás, mérték.

Maſſe, die, eig. rakás, temérdekség, nagyság; uneig. sokaság, mennyiség, summa.

Maſſiv, adj., feſt, tömött, merő; csupa kő, csupa kőből épült, p. o. ház, fal; trop. grob, derb, durva, goromba; adv. durván; gorombán.

Maſt, der, árboczfa, árbocz.

Maſt, die, hizlalás, hizlalóhely.

Maſtdarm, der, végbél, véghurka.

Maſtgans, die, hizólúd.

Maſtkalb, das, hízlalt borjú.

Maſtkorb, der, árboczra függesztett őrkosár.

Maſtkuh, die, hizótehén.

Maſtlos, adj., árbocztalan.

Maſtochs, der, tulok; hízlalt ökör, sőre.

Maſtrind, das, tulok, hizómarha.

Maſtſau, die, Maſtſchwein, das, hizódisznó, hízó sertés.

Maſtung, die, hizlalás; hízlaló hely.

Maſtvieh, das, einzeln, hizó, hízómarha; mehrere Stücke, sőrék, tulkok.

Maſtix, der, másztikszmézga.

Maſtixbaum, der, másztikszfa.

Maſtixöl, das, másztikszolaj.

Matador, der, megölő, győzödelmes a' Spanyol bikaviadalban (mactator); előkelő, hatalmas férjfiú; bíróskártya.

Materialien, die, miveszközök; trop. dolgok.

Materialismus, der, lélektagadás, testségtudomány.

Materialiſt, der, testségállító, lélektagadó; d. i. Gewürzhändler, fűszeráros, fűszerszámáros.

Materie, die, Stoff zu etwas, alak, szer, dolog; Körper, test; Eiter, ev, evesség, genyetség.

Mathematik, die, mathézis.

Matratze, die, szörderékally; mátrácz.

Matrickel, die, anyakönyv, születéskönyv, matrikula.

Matrone, die, asszonyság, tisztes asszony.

Matroſe, der, tengeri hajóslegény; auf Galeeren, evező hajóslegény.

Matt, adj., ſchwach, lankadt, bádjadt; iſt es müde, fáradt; matt werden, ellankadni, elbádjadni; müde machen, ellankasztani; trop. nicht friſch, munter, halovány, p. o. szín, bádjadt p. o. hang, fényetlen p. o. arany; adv. bádjadtan, lankadtan.

Matte, die, Decke, gyékény, terítőgyékény.

Mattenflechter, der, gyékényfonó.

Mattigkeit, die, lankadtság, bádjadtság; ſt. Müdigkeit, fáradtság, elbádjadás; von den Farben, halványság.

Mauen, wie eine Katze, nyávogni, mint a' macska.

Mauer, die, kőfal; von gebrannten Ziegeln, téglafal; von ungebrannten, vályogfal; trop. Schutz, Wehre, védfal; Stadtmauer, város fala v. kökerítése.

Mauerbrecher, der, faltörőmív.

Mauerkelle, die, vakolókalán.

Mauermeiſter, der, kőmívesmester.

Mauern, kőmíveskedni, kőfalat v. falat rakni.

Mauerpinſel, der, meszelő.

Mauerquadrant, der, lapmérő, a' kőmíveseknél, asztalosoknál.

Mauerſchutt, der, kőfalomladék.

Mauerſtein, der, kőfalbavaló kő, építőkő, kőfalkő; gebrannter Mauerſtein, tégla.

Mauerwerk, das, kőmíves munka.

Mauerziegel, der, tégla.

Mauke, die, pók, a' lovak lábokban.

Maul, das, pl. die Mäuler, eig. von Thieren, száj; in gemeinen Reden auch von Menſchen, z. B. ein loſes Maul, gonosz száj; ein loſes Maul haben, nyelveskedni; iſt es ſchimpfen, mocskolódni; das Maul aufſperren, száját tátni; das Maul wäſſert ihm darnach, foly a' nyála érte,

Digitized by Google

nagyon kíván valamit; etwas ſeinem Maul abbrechen, elfogni a' szájától v. megtagadni magától valamit; ſich das Maul verbrennen, megégetni a' száját, kárt tenni magának a' szabadon beszéllés által; das Maul halten, megfogni a' nyelvét, hallgatni; halt's Maul, hallgass, fogd meg a' nyelvedet; das Maul ſteht ihm auf dem rechten Flecke, jó helyen áll a' szája, tud beszéllni; er iſt in aller Mäulern, mindenek szájába forog.

Maulaffe, der, száját tátó, szájangó, bámész; als Schimpfwort, bolond, ostoba, buta; Maulaffen feil haben, száját tátni, bámúlni, bolondozni.

Maulbeerbaum, der, eperjfa.

Maulbeere, die, eperj, fái eperj.

Maulchriſt, der, színmutató keresztyén.

Maulen, jól esni a' szájnak, mint némelly étel; feldúzni az órát, durczáskodni.

Mauleſel, der, öszvér.

Mauleſelinn, die, kanczaöszvér.

Mauleſel-eiber, der, öszvérhajtó.

Maulfaul, adj., szórestelő.

Maulfreund, der, színes barát.

Maulfromm, adj., színmutató.

Maulheld, der, szájvitéz, költött vitézségével kérkedő.

Maulklemme, die, fogcsikorgás, szájgörcs.

Maulkorb, der, lakatkosár, retesz, t. i. a' harapós lovak száján.

Maulmacher, der, mindent igérő, szájas.

Maulſchelle, die, pofoncsapás, pofonvágás; jemanden eine Maulſchelle geben, valakit pofoncsapni, ütni, vágni.

Maulſperre, die, szájgörcs.

Maultaſche, die, pofoncsapás.

Maulthier, das, öszvér.

Maultrommel, die, doromb.

Maulwerk, das, nyelv, száj; er hat ein gutes Maulwerk, jó nyelve v. szája van, sokat tud beszéllni.

Maulwurf, der, vakondok, vakondokcsapta.

Maulwurfsfalle, die, vakondokfogó.

Maulwurfshaufe, der, vakondoktúrás.

Maur, Maure, der, Mohr, szerecsen.

Maurache, die, szömörcsökgomba, kucsmagomba.

Maurer, der, kőmíves.

Maus, die, egér, egérke, egerecske; blinde Maus, szembekötősdi játék; ſt. Muskel, szálashús.

Mauſen, (mauſern), ſich mauſern, von Vögeln, vedleni, tollat hányni, megvedleni; von Krebſen, vetkezni, mint a' rák; 2) Mäuſe fangen, egeret fogni, egerészni; trop. ſt. ſtehlen, lopni, elcsípni, elcsenni.

Mauſen, das, 1) von Vögeln, Krebſen, vedlés, megvedlés; vetkezés; 2) egérfogás; trop. lopás, csenés.

Mauſer, der, héjjarúgott rák, vedlőrák, vedlettrák; csillentő, lopó.

Mauſeſtill, adj., z. B. mauſeſtill ſeyn, nem is szusszanni, olly csendessen veszteg maradni; adv. a' legnagyobb csendességben.

Mauſetodt, adj., merőholt, merevén megholt.

Mauſezeit, die, vedlés ideje.

Mausfarbe, die, egérszín.

Mausfarbig, adj., egérszínű.

Mauth, die, Zoll, vám, vámadás; vámház.

Mauthfrei, adj., vámtól ment, szabad a' vámtól.

Mauthfreiheit, die, mentlétel a' vámtól.

Mauthner, der, vámos.

Mauthzettel, der, vámczédula.

Mautzen, nyavogni.

Maxime, die, Grundſatz, der, törvény, regula, felvett törvény vagy regula.

May, (Mai), der, Május, Pünkösd hava.

Maybaum, der, Birke, nyírfa.

Mayblümchen, das, Mayblume, die, májusi gyöngyvirág; szentgyörgyvirág.

Maye, die, die Birke, nyírfa; ein grüner Zweig davon, zöld nyírfagaly, zöldág, zöldleveles.

Maykäfer, der, cserebogár.

Maykälte, die, májusi hideg.

Mayroſe, die, májusi rózsa.

Mays, Mais, türkiſcher Waitzen, Kukuruts, kukoricza, tengeri, törökbúza, málé.

Mayſchein, der, májusi újhóld, hóldújulás v. újság.

Maywurm, der, nünüke.

Mechanik, die, erőmívtudomány, mívalkatás tudománya, mozgómívtudomány.

Mechaniker, der, erőmívalkató, erőmíves, mívalkató.

Mechaniſch, adj., mívalkatói, erőmívbeli, mozgómívbeli; adv. mívalkatólag; trop. ész és gondolkozás nélkül; etwas mechaniſch lernen, valamit ész nélkül v. szajkó módra megtanúlni.

Mechanismus, der, alkatás; járómív p. o. az órában.
Meckern, mekegni, mint a' kecske.
Medaille, die, (medalje), emlékeztető pénz.
Meer, das, überhaupt tenger; das Weltmeer, a' nagy tenger; das mittellándiſche Meer, földközitenger, közép tenger; das ſchwarze Meer, fekete tenger; das atlantiſche Meer, az átlási tenger; ſt. See, Landſee, földközi tenger; das todte Meer, holttenger; das caſpiſche Meer, a' kaspium tengere; in Zuſammenſetzungen wird meiſtens tenger oder tengeri gebraucht.
Meerampfer, der, tengeri v. tengerparti lórom.
Meerberſch, der, tengeri sigér.
Meerbraſſen, die, tengeri spár.
Meerbuſen, der, tengeröböl.
Meerenge, die, tengerszoros.
Meeresſtille, die, tengernyugvás.
Meereswoge, die, tenger habjai, hullámai, hullám, hab.
Meerfarbe, die, tengerszín.
Meerfahrt, die, Seefahrt, tengeri útazás.
Meerfiſch, der, tengeri hal.
Meergewächs, das, tengeri növevény.
Meergrün, das, tengerzöld, tengerszín.
Meergrün, adj., tengerszínű, tengerzöld.
Meerhecht, der, tengeri csuka.
Meerkatze, die, czerkóf, macskamajom.
Meerrettig, der, torma.
Meerſalz, das, tengersó.
Meerſchaum, der, tajtékföld, tajték.
Meerſchildkröte, die, tengeri teknősbéka.
Meerſchnecke, die, tengeri csiga.
Meerſchwamm, der, tengeri spongyia.
Meerſchwein, das, tengeri malacz; Delphin, delfinhal.
Meerſtrudel, der, tengerörvény.
Meerufer, das, tengerpart.
Meerwaſſer, das, tengerviz.
Meerwolf, der, tengeri farkas.
Meerwunder, das, tengeri csuda.
Meerzwiebel, der, tengeri csilla, tengeri hagyma.
Mehl, das, liszt; von Weizen, búzaliszt; feines Mehl, lisztláng; ungebeuteltes Mehl, szitálatlan liszt.
Mehlbeutel, der, in den Mühlen, pitleszita.
Mehlbirne, die, kásás körtvély.
Mehlbrei, der, pép, gombóta, lisztes kása.
Mehlfaß, das, lisztes hordó.
Mehlicht, adj., liszthez hasonló.
Mehlig, adj., lisztes.
Mehlkammer, die, lisztes kamara.
Mehlkaſten, der, lisztes hombár.
Mehlkleiſter, der, csiriz.
Mehlklos, der, lisztes gombócz.
Mehlmilbe, die, lisztbogár vagy moly.
Mehlſack, der, lisztes zsák.
Mehlſchabe, die, csótán.
Mehlſieb, das, szita.
Mehlſpeiſe, die, tésztás étel, tészta.
Mehlſtaub, der, hímpor.
Mehlteig, der, tészta, gyúrt tészta.
Mehlthau, der, ragya.
Mehlwurm, der, lisztatka.
Mehr, adj., in Verbindung mit Subst. több, egynéhány; z. B. mehrere Tage abweſend ſeyn, több v. egynéhány napokig távollenni; ohne Verbindung, több; z. B. mehr thun, többet tenni; mehr geben, többet adni; mehr als, tovább mint, többször mint v. -nél, -nál; z. B. mehr als zehn Tage, tovább tíz napnál; nicht mehr als ein Mal, egyszer-él többször nem; es ſind mehr als ſechs Monate, több hat hónapjánál; mehr oder weniger, több vagy kevesebb, körülbelől; adv. többé; überdieß, már, ezentúl; mehr und mehr, inkább inkább, jobban jobban; um deſto mehr, annyival inkább.
Mehren, öregbítni, nevelni, szaporítni, sokasítni; ſich mehren, szaporodni, sokasodni, nevekedni.
Mehrentheils, adv., nagyobb részént; többnyire.
Mehrer, der, öregbítő, szaporító, sokasító.
Mehrheit, die, többség, nagyobb szám; Mehrheit der Stimmen, a' voksok v. szavallatok többsége.
Mehrmalig, adj., többszöri, többízbeli, többrendbeli.
Mehrmals, adv., többször, többízben; oft, gyakran.
Meiden, kerülni, elkerülni.
Meidung, die, elkerülés.
Meier, der, majoros.
Meierei, die, major, szállás, mezei gazdaság.
Meierhof, der, Meiergut, das, major, szállás.
Meierinn, die, majorosné.
Meile, die, mérföld.
Meilenmaaß, das, mérföldmérték.
Meilenlang, adj., mérföldnyi.
Meilenſäule, die, mérföldmutató.
Meilenſtein, der, mérföldjelkő.

Digitized by Google

Meilenweit, adj., mérföldnyi; adv. mérföldnyire.
Meilenzeiger, der, mérföldmutató.
Meiler, der, farakás, fahalom.
Mein, pron. possess., mein, meine, mein, az én — m, a' — m; mein Vater, az atyám, az én atyam; der Meinige, die Meinigen, az enyim, az enyimek; mein Freund, mein Lieber, barátom; — auch ohne Subst., z. B. was dein ist, ist auch mein, a' mi tiéd, az enyim is.
Meineid, der, hamisesküvés; einen Meineid begehen, hamisan megesküdni; st. Eidbruch, hitszegés.
Meineidig, adj., hamisesküvő; hitszegő; adv. esküvése ellen; hitszegőleg.
Meinen, d. i. glauben, dafür halten, vélni, gondolni, úgy tartani, úgy vélekedni, azt gondolni.
Meiner, d. i. der Meinige, az enyim; der Genit., z. B. gedenke meiner, emlékezz meg rólam.
Meinethalben, a) én érettem; b) én nem bánom, én miattam meglehet.
Meinetwegen, idem.
Meinigen, die, az enyimék, az én hozzám tartozók; bei Eheleuten, der Meinige, az Uram; die Meinige, a' feleségem.
Meinung, die, vélemény, vélekedés; nach meiner Meinung, ítéletem szerént, az én vélekedésem szerént; seine Meinung ändern, változtatni gondolkozását; dieselbe Meinung hegen, egy gondolaton lenni; ich bin der Meinung, én azt tartom, én úgy vélekedem; st. Gesinnung, értelem, gondolkozás; seine Meinung sagen, kimondani értelmét valami felöl; Absicht, szándék; Vorsatz, feltétel, igyekezet; von seiner Meinung nicht abgehen, feltételétől el nem állani.
Meise, die, czinke, czinege.
Meisefang, der, czinegefogás.
Meisekasten, der, czinkefogó.
Meißel, die, tépettruha, a' sebre.
Meißel, der, metszővas, véső.
Meißeln, metszeni, faragni, vésni.
Meist, adj., meiste, der, die, das, a' legtöbb; der meiste Theil, legnagyobb része; die meisten, legtöbben, többnyire; adv. leginkább, többnyire.
Meistbietend, adj., többetígérő.
Meistens, adv., d. i. meisten Theils, többnyire; gemeiniglich, rendszerént, csak nem mindég.
Meister, der, d. i. ein Herr, in einigen Redensarten üblich, z. B. sich Meister von etwas machen, birtokába, hatalmába kerítni valamit; den Meister spielen, legfőbb lenni valamiben; seiner selbst nicht Meister seyn, nem bírni magával, nem tudni magán uralkodni; den Kenntnissen, der Geschicklichkeit nach, a) überh legtudósabb, legjelesebb tudományú, főmester; def. a) ein Künstler, tanúlt mestere valaminek; b) ein Handwerker, der befugt ist, Gesellen und Lehrlinge zu halten, mesterember; c) ein Lehrer im Gegensatze des Schülers, tanító; d) jeder, der irgend ein Werk hervorgebracht hat, mívmester, művész, művész; das Werk lobt den Meister, a' munka dicséri meg a' mesterét.
Meisterhaft, adj., sehr geschickt, mesterséges, művészi, tökélletes; vollkommen, mesterséges, nagy mesterséggel készült; adv. mesterségesen, nagy mesterséggel.
Meisterhand, die, mesteri kéz, művészkéz.
Meisterinn, die, nagy mesterné valamiben; mesterember felesége.
Meistern, jobbítni, megigazítni; feddeni, dorgálni, hibát találni benne.
Meisterrecht, das, mesteremberi juss.
Meisterschaft, die, das Meisterseyn, mesteri rang, mesteremberlétel, elsőség valamiben; die Meister, a' mesteremberek.
Meisterstreich, der, remek fortély.
Meisterstück, das, remek, remekmív v. munka.
Meisterwurz, die, derely, császárgyökér.
Melancholie, d. i. Schwermuth, komorkórság, nyavalygósság; st. Traurigkeit, komorkodás, nyavalygás.
Melancholisch, adj., eig. komorkórságos, nyavalygós; st. schwermüthig, traurig, komorkodó, nyavalygó, bús, búsongó; trop. von Tönen, bús hangok; adv. komorkodva, nyavalyogva; búsan, búsongva.
Melange, die, (melánzs), keverék, elegyék, valami p. o. tejes kávé, ée.
Melden, sich, jelenteni magát; z. B. der Hund meldet sich, a' kutya jelenti magát, ugat; jemand. Ankunft ꝛc. melden, mejelenteni, megjelenteni valakinek elérkezését, jelenlétét; st. Nachricht geben, jelenteni, tudtára

Digitized by Google

adni valakinek valamit; erwähnen, előhozni, jelenteni valamit.
Meldung, die, jelentés, említés, megemlítés; Meldung thun von etwas, előhozni, említni valamit.
Melisse, die, czitromfű, czitrom szagú melissza, méhfű, mézelke.
Melissengeist, der, méhfüszesznedv, méhfűpáranedv.
Melissenthee, der, méhfűfőttlé, méhfűthea.
Melk, adj. u. adv., Milch gebend, fejős; melke Kuh, fejős tehén.
Melken, fejni, megfejni, p. o. a' tehenet 's a' t.
Melken, das, fejés.
Melker, der, Melkerinn, die, fejő, a' ki fej.
Melkfaß, Melkgefäß, das, Melkkübel, der, fejő edény, fejő rocska.
Melkkuh, die, fejős tehén.
Melkschaf, das, fejős juh.
Melkvieh, das, fejős barom.
Melkzeit, die, fejés ideje.
Melkziege, die, fejős kecske.
Melodie, die, notája az éneknek, dalnak, éneknota, nóta.
Melodisch, adj., dalló, éneknótájú, könnyen énekelhető, könnyénekű.
Melone, die, Zucker-Melone, sárgadinnye; Waſſer-Melone, görögdinnye.
Memorial, das, st. Bittschrift, esedező-írás, kérelemirás; jegyzőkönyv; feljegyzett lajstrom.
Memoriren, könyvnélkül tanúlni.
Memoriren, das, tanúlás.
Menage, die, (menázs), konyhatartás, gazdálkodás.
Menagerie, die, (menazserí), d. i. Thierhof, állattartó hely.
Menge, die, sokaság, sokság, sok, igen sok, szám, nagy szám; in Menge, bőven, eleget, elegen; eine Menge Menſchen, sok ember, nagy számú sokaság; eine Menge Gold, Geld, igen sok arany, pénz.
Mengen, keverni, elegyítni, elvegyítni; öszveelegyítni, öszvevegyítni.
Mengen, das, keverés, elegyítés, elvegyítés.
Menig, der, miniom.
Menſch, der, ember; ein junger Menſch, ifjú, ifjú ember; kein Menſch, senki, senkisem; viele Menſchen, sokan; alle Menſchen, minden, minden ember, mindenek; es gibt Menſchen, die ꝛc., vannak, a' kik ée.; das Menſch, gemeine Redensart, szolgáló.
Menſchchen, das, emberke, emberecske.
Menſchenalter, das, emberkor.
Menſchenart, die, emberfaj.
Menſchenblut, das, embervér.
Menſchenfeind, der, embergyűlölő, emberek ellensége.
Menſchenfeindlich, adj., embergyülölő; adv. ember gyülödő módon.
Menſchenfleiſch, das, emberhús.
Menſchenfreſſer, der, emberevő.
Menſchenfreund, der, emberszerető, emberek barátja.
Menſchenfreundlich, adj., emberszerető, nyájas; emberszeretőleg, nyájasan.
Menſchenfurcht, die, emberfélés.
Menſchengefühl, das, emberi érzés, emberiség.
Menſchengeſchlecht, das, emberi nemzet.
Menſchengeſtalt, die, ember alkat, ember kép.
Menſchengunſt, die, emberi kedvezés, pártfogás.
Menſchenhand, die, emberkéz; emberi munka.
Menſchenhaß, der, embergyülölés.
Menſchenhaſſer, der, embergyülölő, kaján.
Menſchenhandel, der, emberekkel kereskedés.
Menſchenhaut, die, emberbőr.
Menſchenhülfe, die, emberi segitség v. segedelem.
Menſchenkenntniß, die, emberesmeret, emberek esmerete.
Menſchenkopf, der, emberfő.
Menſchenleben, das, ember élete.
Menſchenleer, adj., emberek nélkül való.
Menſchenliebe, die, emberi szeretet, emberiség.
Menſchenmöglich, adj., lehetséges, embertől kitelhető; es iſt nicht möglich, lehetetlen.
Menſchenmörder, der, emberölő, gyilkos.
Menſchenmord, der, gyilkosság.
Menſchenopfer, das, emberáldozás.
Menſchenpflicht, die, emberi kötelesség.
Menſchenraub, der, emberlopás, ember elragadása.
Menſchenrecht, das, emberi juss.
Menſchenſatzung, die, emberi rendelés v. emberi találmány.
Menſchenſcheu, adj., emberkerülő.
Menſchenſcheu, die, übertriebene Scheu oder Achtung vor den Menſchen, az

Digitized by Google

emberektől tartás; Furcht vor Menſchen, emberkerülés, emberfélés.
Menſchenſohn, der, embernek fija.
Menſchenſtimme, die, emberi szózat.
Menſchentand, der, emberi játék.
Menſchenverſtand, der, emberi ész, emberi elme, értelem; natürlicher geſunder Menſchenverſtand, józan elme vagy okosság.
Menſchenwerk, das, emberi munka v. mív.
Menſchheit, die, d. i. die menſchliche Natur, emberi természet; die Menſchen, az emberek, az emberi nemzet, az emberiség.
Menſchlich, adj, z. B. menſchliche Geſtalt, emberi forma v. alkat; dem Menſchen gehörig, emberi; der Gefahr zu irren ausgeſetzt, emberi, halandó, gyarló; irren iſt menſchlich, gyarló az ember; adv. emberi módon; leutſelig, emberséges módon.
Menſchlichkeit, die, emberség, emberiség, emberi érzés.
Menſchwerdung, die, von Jeſu, emberré létel.
Menſur, die, mérték.
Mentor, der, nevelő, oktató, gondviselő.
Menuet, der, minéttáncz.
Mercantiliſch, adj., kalmári, kereskedői; adv. kereskedői módon.
Mercur, Mercurius, der, merkúr, pogány Istenek követe; Planet, Merkúr nevű bolgócsillag; das Queckſilber, kényeső.
Mergel, ſ. Märgel.
Merkbar, adj., jelelhető; észrevehető; adv. észrevehetőleg.
Merken, wahrnehmen, észrevenni; ſich etwas nicht merken laſſen, nem mutatni valamit, tettetni, mint ha nem esett volna valami v. nem úgy volna a' mint van; aufzeichnen, megjelelni, megjegyezni; Acht haben oder geben, vigyázni, rávigyázni, figyelmezni valamire; im Gedächtniſſe behalten, emlékezetben tartani, ráemlékezni.
Merkbar, das, észrevétel, észrevevés, mejelelés.
Merklich, adj., észrevehető; adv. észrevehetőképpen.
Merkmal, das, jegy, jelenség, észrevehetőjel, nyoma valaminek.
Merkwürdig, adj., nevezetes, jegyzést érdemlő, megjegyzésre méltó.
Merkwürdigkeit, die, nevezetesen, megjegyzésre méltó dolog, nevezetes dolog.
Merkzeichen, das, jegy, jelenség, jegyzőjel.
Meſſe, die, mise, szent mise; Meſſe leſen, misét mondani; Meſſe hören, misét hallgatni; die Muſik dabei, a' miséhez való ének és muzsika.
Meſſe, die, öffentlicher Jahrmarkt, országos vásár; zur Meſſe reiſen, vásárokra járni.
Meſſen, mérni, megmérni, felmérni p. o. posztót, gabonát, földet; szántóföldet, mezőt; ſich mit jemanden meſſen, a) ſich mit ihm vergleichen, magát valakihez hasonlítni; b) in einen Kampf, Wettſtreit einlaſſen, megmérkőzni valakivel; ſt. beſtimmen, meghatározni, daher: gemeſſen, a) a'meghatározott, meghatározva, kimért, kimérve, kiszabott, kiszabva; z. B. gemeſſene Befehle jemgeben, kiszabott parancsolatot adni valaki elejbe; b) szoros, kemény; z. B. auf das Gemeſſenſte befehlen, szorosan v. keményen megparancsolni.
Meſſen, das, mérés, megmérés.
Meſſer, der, mérő, kimérő.
Meſſer, das, kés.
Meſſerchen, das, késecske.
Meſſerheft, das, késnyél.
Meſſerklinge, die, késvas.
Meſſerrücken, der, késfok.
Meſſerſchale, die, késnyél magában.
Meſſerſcheide, die, késhüvely.
Meſſerſchmied, der, késcsináló.
Meſſerſchneide, die, késél, kés éle.
Meſſerſpitze, die, késhegy.
Meſſerſtiel, der, késnyelve.
Meſſias, der, Messiás, Megváltó.
Meſſing, der, sárgaréz.
Meſſingdraht, der, sárgarézdrót.
Meſſingen, adj., sárgarézből való, sárgaréz.
Meſſingwaare, die, sárgarézmívek v. portékák.
Meſſung, die, mérés, ki- v. felmérés; des Taktes, időmérés.
Meßamt, das, oder Meſſe, mise.
Meßbuch, das, misemondó könyv.
Meßfreiheit, die, vásártartás szabadsága.
Meßgeld, das, a) Geld für das Meſſen, mérés dijja, mérésbér; b) Geld zum Einkaufen auf einer Meſſe, vásárra való pénz; das auf der Meſſe eingenommene Geld, vásárban árult pénz.
Meßgeräth, das, miséhezvaló készületek.
Meßgeſchenk, das, vásárfia, vásári ajándék.

Digitized by Google

Meßgewand, das, miseruha, miséhez való öltözet.
Meßkette, die, mérőláncz.
Meßkunſt, die, mérés mestersége; iſt es Geometrie, földmérés.
Meßleute, die, vásárosok.
Meßner, der, egyházfi.
Meßopfer, das, miseáldozat.
Meßrecht, das, vásártartás jussa.
Meßruthe, die, mérőrúd, mérőöl.
Meßtiſch, der, Meßtiſchchen, das, mérőasztal.
Meßwaare, die, vásári portéka.
Meßwoche, die, vásárhét.
Meßzeit, die, vásár ideje.
Metall, das, ércz, olvasztott ércz.
Metallartig, adj., ércznemű.
Metallen, adj., ércből való.
Metallglocke, die, ércharang.
Metallgold, das, ércarany.
Metallmutter, die, anyaércz.
Metallurgie, die, ércztudomány.
Meth, der, méhser.
Methode, die, mód, módszer, tanításmód.
Methodiſch, adj., módszeres; adv. mód szerént, kicsinált módon.
Metier, das, mesterség, kézi mesterség.
Mette, die, hajnali mise.
Metze, die, kurva, szajha.
Metzeln, levagdalni; niedermetzeln, leaprítni az ellenséget.
Metzelei, die, levagdalás, vérontás, kaszabolás.
Metzen, der, mérő; Preßburger Metzen, pozsonyi mérő; Peſther Metzen, pesti mérő.
Metzger, der, mészáros.
Meubel, Meubeln, die, (möbeln), házi eszközök, bútorok.
Meuchelmord, der, orozó gyilkosság.
Meuchelmörder, der, orozó gyilkos.
Meuchelmörderiſch, adj., orozó gyilkos; adv. orozó gyilkos módon.
Meuchlings, adj, orozva.
Meuterei, die, czimborásság, pártütes.
Mieder, das, váll.
Miene, die, ábrázatállás, ábrázat, tekintet, ábrázat változása; eine heitere Miene, vidám ábrázat; eine traurige, düſtere Miene, szomorú, bús ábrázat; eine ernſte, finſtere Miene annehmen, komoly, komor ábrázatot mutatni; eine gelehrte Miene machen, tudós ábrázatot mutatni.
Mieth-Contract, der, bérlelési kötés.
Miethe, die, überh. bér; zur Miethe haben, bérben tartani valamit; zur Miethe wohnen, bérben lakni; die Miethe aufſagen, felmondani a' béres lakást; beſ. das Geld für eine Wohnung, lakásbér; die Wohnung ſelbſt, béres lakás v. szállás.
Miethen, bérbe kifogadni valamit, kibérlelni.
Miethen, das, Miethung, die, bérlés, kibérlés, bérbe kifogadás.
Miether, der, bérlő, kifogadó v. bérlelő.
Miethgeld, das, für Dienſtbothen, foglaló; Hausmieth, házbér.
Miethherr, der, bérbekiadó.
Miethkutſche, die, bérbe fogadott kocsi.
Miethkutſcher, der, bérbe fogadott kocsis.
Miethleute, die, béres lakók, zsellérek.
Miethling, der, bérbefogadott, zsoldos.
Miethmann, der, bérbefogadó, béreslakó, zsellér.
Miethpferd, das, bérbefogadott ló, kibérelt ló.
Miethſchiff, das, bérelt hajó.
Miethſoldat, der, bérelt katona v. zsoldos.
Miethweiſe, adj., bérelve, bérben.
Miethzeit, die, bérlés ideje.
Miethzins, der, überh. bérdíj, bérlés díja, bérleléspénz; Hauszins, der, házbér.
Milbe, die, atka, kollancs.
Milch, die, bei Fiſchen, hímivadék, hímmag a' halaknál; bei Menſchen und Thieren, téj; geronnene Milch, aludt téj; ſaure Milch, megsavanyodott aludt téj; die Milch gerinnt, összefut a' téj; Milch geben, d. i. ſäugen, szoptatni; Milch ſaugen, tejet szopni; bei Pflanzen, nedve a' plántáknak.
Milchader, die, téjér.
Milchartig, adj., téjnemű.
Milchbart, der, pejhszakáll.
Milchbrei, der, tejes kása.
Milchbrod, das, tejes kenyér.
Milchbruder, der, csecstárs; téjszerető.
Milchbrühe, die, téjleves.
Milchcur, die, téjjelvaló orvoslás.
Milcher, Milchner, der, d. i. ein männlicher Fiſch, hímhal, tejelőhal.
Milchfarbe, die, tejszínű fejérség.
Milchfarben, Milchfarbig, adj., téjszínű.
Milchfieber, das, téjindúláskori hidegelelés a' gyermekágyas asszonyoknál.
Milchfrau, die, tejárúló v. tejes asszony.
Milchgefäß, das, im Körper, tápláló nedvedények az állati testekben; tejes edény.

Digitized by Google

Milchhaar, das, jedes weiche Haar, pejhes ször; pejhes szakáll.
Milchicht, adj., téj szabású, ollyan mint a' téj.
Milchig, adj., tejes.
Milchkanne, die, tejes kanna.
Milchkübel, der, fejősajtár v. rocska, tejes edény.
Milchkuh, die, fejős tehén.
Milchmagd, die, fejős szolgáló.
Milchnapf, der, tejes tál.
Milchrahm, der, téjfel, savanyú téjfel; st. Obers oder Schmant, édestéjfel.
Milchröhrchen, das, téjnedvcső.
Milchsaft, der, emésztőnedv.
Milchsaugen, das, szopás.
Milchsauger, der, eine Art Schwalben, lappantyú kecskefejő.
Milchschaf, das, fejős juh.
Milchschwester, die, csecstárs, egy csecset szopott leányok.
Milchspeise, die, tejes étel.
Milchstraße, die, téjút, országút az égen.
Milchsuppe, die, tejes leves.
Milchtopf, der, tejes fazék.
Milchwasser, das, savó.
Milchzahn, der, (bei Kindern) csecsfog, a' kisded első fogai.
Milchzucker, der, téjczúkor.
Mild, adj., weich, nicht spröde od. hart, puha, lágy, gyenge, t. i. tapintású; milde Speisen, gyenge ételek; mildes Obst, lágy bélű v. húsú gyümölcs; milder Wein, gyenge bor; trop. der Stärke nach, sanft, gelinde, nem kemény, kedvező, lágy, csendes p. o. eső; im moralischen Sinne, sanft, gütig, kegyes jóindúlatu, jóságos, jó; freigebig, adakozó, jóltévő; adv. púhán, lágyan, gyengén; kedvezőleg; kegyesen, jósággal; adakozólag, jóltévőn.
Milde, die, puhaság, lágyság, gyengeség t. i. a' tapintásra nézve; jóság, kegyesség, kedvezés, kedvező indúlat; adakozóság, bőkezűség, jóltévőség.
Milderer, der, enyhítő.
Mildern, gyengíteni, lágyítni, púhítni; trop. enyhítni v. lágyítni p. o. büntetést, fájdalmat.
Mildern, das, die Milderung, enyhítés, lágyítás, kissebbítés.
Mildherzig, adj., nyájas, szelid; adakozószívű, adakozó.
Mildherzigkeit, die, nyájasság, szelídség; adakozószívűség, adakozás.
Mildreich, adj., kegyes, jó, jóltévő, adakozó.
Mildthätig, adj., adakozó, jóltévő, bőkezű, kegyes; adv. adakozólag, jóltévőleg.
Mildthätigkeit, die, adakozóság, jóltévőség, kegyesség, jóltévőség.
Militär, das, katonaság, katonák.
Militärisch, adj., katonai.
Militärspital, das, katonáispotály.
Militärstand, der, katonai állapot.
Miliz, die, katonaság, sereg.
Million, die, millió, ezerszer ezer, tizszáz ezer.
Millionär, der, milliommal biró.
Millionenmal, adv. das ist unzähligemal, sok ezerszer.
Milz, die, lép.
Milzader, die, lépér.
Milzbeschwerung, die, lépszorúlás, lépfájás.
Milzkrankheit, die, lép nyavalyája.
Milzkraut, das, bordalap.
Milzsucht, die, lépkórság.
Milzsüchtig, adj., lépkórságos.
Mimik, die, tagillegetés, tagmérséklés mestersége; t. i. beszédben, ókesszóllásban.
Minder, adj., kissebb, kevesebb; adv. kevésbbé; nicht minder, szinte úgy egy kevésbbé.
Minderjährig, adj., ifjúkoros, tútor alá lévő t. i. férfi gyermek v. leány.
Minderjährigkeit, die, fiatalkorosság, ifjúkorosság.
Mindern, kissebbíteni, kevesebbíteni, fogyasztani; st. lindern, gyengíteni, lágyítni, enyhíteni; sich mindern, fogyni, kevesedni.
Minderung, die, kissebbítés, kevesebbítés, fogyasztás.
Mindeste, der, die, das, legkissebb; das Mindeste, a' legkevesebb; nicht das Mindeste, legkissebbet sem; am mindesten, legkevésbbé; nicht im mindesten, legkevésbbé sem, éppen nem.
Mindestens, adv. legkevésbbé.
Mine, die, földalatti sánczút, sánczárok, mína, tűzakna; eine Mine anlegen, ásni földalatti sánczot; eine Mine springen lassen, felvettetni a' sánczárkot; bányamenetel, a' bányákban; trop. ein heimlicher Anschlag, alattomos szándék, fortélyoskodás.
Minengang, der, a' földalatti sánczárok útja; bányamenetel.
Miner, die, ércz.
Mineral, das, minera, ásvány.
Mineralien, ásványok-

Mineralien-Cabinet, das, ásványtár, ásványok gyüjteménye.
Mineraliſch, adj., minerás, ásványos.
Mineralog, der, ásványtudós.
Mineralogie, die, ásványtudomány.
Mineralogiſch, adj., ásványtudományi.
Mineral-Reich, das, ásványok országa.
Miniatur, die, (minyatür) kisformába festés.
Miniaturmaler, der, kisformába festő.
Miniaturmalerei, die, kisformába festés.
Miniren, minát ásni, tűzaknát készítni.
Minirer, Mineur, (minör) der, mineásó, tűzaknász.
Miniſter, der, fejedelmi főtanácsnok.
Miniſterium, das, főtanácsnokkar, a' főtanácsnokok.
Minne, die, szerelem, szeretet.
Minnegefühl, das, szeretetérzés, szeretettel teljes érzés.
Minnelied, das, szerelem dal.
Minneſänger, der, szerelem dalköltő.
Minorenn, adj., ávakoros, tútor alatt lévő.
Minute, die, eig. egy orának hatvanod része, egy percz, perczentet, minúta; trop. ein Augenblick, egy pillantot, szempillantás, percz.
Minutenuhr, die, minutás óra, perczmutató óra.
Minutenzeiger, der, perczmutató.
Mir, nekem, nékem.
Miſchbar, adj., z. B. in oder mit etwas, keverhető, öszvekeverhető, elegyíthető.
Miſchen, vegyíteni, egyelíteni, elegyíteni, keverni, p. o. valamibe, öszvekeverni valamivel.
Miſchen, das, die Miſchung, elegyítés, keverés, öszvekeverés, öszveelegyítés, elkeverés.
Miſchmaſch, der, elegybelegy, keverék, gyülevész.
Miſerere, das, Krankheit, bélhányás.
Miſpel, die, naszpolya.
Miſpelbaum, der, naszpolyafa.
Miſſen, entbehren, nála nélkül lenni v. ellenni, nem lenni szükségének rá; ſt. vermiſſen, hijjának lenni, hibázni.
Miſſethäter, der, gonosztévő.
Miſſethat, die, gonoszság, gonosztétel, v. tett, gonosztétemény v. cselekedet; eine Miſſethat begehen, valami gonoszságot cselekedni, elkövetni.
Mißbehagen, das, nemtetszés, kedvetlenség.
Mißbeliebig, adj., nem tetsző.
Mißbilligen, nem hagyni helyben valamit, feddeni; ſt. tadeln, ócsárolni.
Mißbilligung, die, helybenemhagyás, feddés, kárhoztatás; ócsárlás.
Mißbrauch, der, visszaélés valamivel; ſt. übler Gebrauch, üble Gewohnheit, helytelen v. rossz szokás, szokásrontás.
Mißbrauchen, visszaélni valamivel, rossz végre fordítni valamit, haszna ellen élni valamivel.
Mißcredit, der, hitelvesztés; in Mißcredit kommen, hitelét elveszteni; in Mißcredit bringen, valakinek hiteles voltát gyanússá tenni.
Mißdeuten, balra v. félre magyarázni.
Mißdeutung, die, balra- v. rosszramagyarázás.
Mißfällig, adj., nem tetsző, tetszetlen, kellemetlen.
Mißfälligkeit, die, nemtetszés, tetszetlenség.
Mißfall, der, idétlenszülés.
Mißfallen, das, nemtetszés, kedvetlenség valamin; zu meinem Mißfallen habe ich gehört, kenvetlenül hallottam, kedvetlenséggel értettem meg.
Mißfallen, ver. n. nem tetszeni, nem elégedni meg vele.
Mißfarbig, adj. rútszinű.
Mißförmig, adj., formátlan, éktelen, dísztelen, idétlenformájú.
Mißförmigkeit, die, formátlanság, dísztelenség, éktelenség.
Mißgebären, idétlent szülni.
Mißgebären, das, idétlenszülés.
Mißgebot, das, csekélyár ígérés.
Mißgeburt, die, idétlen szülemény, csuda szülemény.
Mißgeſchick, das, mostohasors, bal sors v. szerencse, szerencsétlenség.
Mißgeſchöpf, das, csudaállat, szörny.
Mißgeſtalt, die, éktelenség, éktelen forma.
Mißgewächs, das, burján, dudva, gizgaz.
Mißglücken, rosszúl ütni ki, nem sülni el a' dolognak, v. szerencsétlen kimenetelének lenni.
Mißgönnen, irígyleni valakinek v. valakitől valamit.
Mißgönner, der, irígylő, kaján.
Mißgreifen, hibázva kapni, elhibázva markolni valamihez.
Mißgriff, der, elhibázott kapás v. markolás.
Mißgünſtig, adj., irígy, neheztelő indúlatú; adv. irígykedve, neheztelve.
Mißgunſt, die, irígység, irígylés, ne-

Digitized by Google

heztelő indúlat, nehezteléség valaki szerencséjében.
Mißhandeln, rosszúl v. méltatlanúl bánni valakivel.
Mißhandlung, die, méltatlanúl bánás, méltatlanság.
Mißheirath, die, szerencsétlen házasság.
Mißhellig, adj., nem egyező, ellenkező, egyenetlen; mißhellig ſeyn, nem egyezni, egyenetlenségben lenni vele.
Mißhelligkeit, die, ellenkezés, egyenetlenség, visszálkodás v. visszavonás.
Mißjahr, das, sovány v. mostoha esztendő.
Mißkennen, nem esmerni meg p. o. valaki érdemét, nem becsülni, elesmerni.
Mißklang, der, rosszhangzat, kelletlen hang.
Mißlaut, der, egyezetlen szóhang.
Mißleiten, rosszfelé vezetni, félrevezetni p. o. a' jó v. igaz útról, elcsábítni.
Mißlich, adj., kétséges, bizonytalan; ſt. gefährlich, z. B. Umſtände, veszélyes, bajos v. kedvetlen környülállások.
Mißlingen, rosszúl ütni ki, mint valamelly dolog, rosszúl sülni el.
Mißlingen, das, rossz kiütés.
Mißmuth, der, rossz kedv, kedvetlenség.
Mißmuthig, adj., kedvetlen, rosszkedvű.
Mißrathen, ſt. widerrathen, ellenzeni, nem javaslani, nem tanácsolni; nicht gerathen, z. B. Früchte, rosszúl teremni vagy fizetni, mint a' gabona, élet, ée; ſt. mißlingen, nem jól ütni ki.
Mißrathen, das, nem javaslás, ellenzés; sovány termés; rossz kiütes.
Mißtönen, rosszúl vagy idétlenül hangzani.
Mißtönend, adj. rosszúlhangzó.
Mißton, der, idétlen hang, rossz hang.
Mißtrauen, nem bizakodni, nem hinni, kétségeskedni, gyanakodni.
Mißtrauen, das, gyanakodás, nem bizakodás, nem hivés, kétségeskedés, in ſich ſelbſt iißtrauen ſetzen, magának sem hinni.
Mißtrauiſch, adj., gyanakodó, kétségeskedő, hihetetlen; iſt es furchtſam, félénk; adv. gyanakodva,
Mißvergnügen, das, kedvetlenség, szomorúság; mit ſich ſelbſt, magával való megelégedetlenség.
Mißvergnügt, adj., d. i. unzufrieden, megelégedetlen, kedvetlen, elkedvetlenedett, békételen.
Mißvergnügten, die, pl. (im politiſchen Sinne,) a' békételenkedők, háborgók; ſt. mürriſch, traurig, szomorú, szomorkodó; adv. megelégedetlenül, kedvetlenül, kedvetlenkedve, békételenül.
Mißverhältniß, das, aránytalanság, erányútlanság.
Mißverſtand, der, rosszúlértés, félre értése valaminek, értéshiba; ſt. Irrung, hibázás, tévelyedés.
Mißverſtändniß, das, egyenetlenség, visszálkodás, tévedés valami dologban.
Mißverſtehen, rosszúl v. hibásan érteni, félreérteni, balra magyarázni.
Mißwachs, der, sovány termés, terméketlenség.
Miſt, der, ganéj, ganaj.
Miſtbauer, der, ganéjhordó ember.
Miſtbeet, das, Frühbeet, melegágy, ganéjos melegágy.
Miſtel, die, fagyöngy.
Miſten, ganéjlani, ganéjlozni, mint a' ló; ausmiſten, hihányni a' ganéjt, t. i. az istállóból; düngen, trágyázni, megganajozni a' földet.
Miſten, das, ganéjlás; Düngung, trágyázás.
Miſtfliege, die, ganéjlégy.
Miſtfuhre, die, egy szekér ganéj.
Miſtgabel, die, ganéjhányó villa.
Miſtgauche, **Miſtjauche**, die, ganéjlév, trágyalév.
Miſtgrube, die, ganéjverem.
Miſthaufen, der, ganéjdomb, szemétdomb.
Miſtig, adj., ganéjas.
Miſtkäfer, der, ganéjcserebüly.
Miſtlache, **Miſtpfütze**, die, fertő, ganéjpocs, ganéjlév.
Miſtpilz, der, ganéj galócza.
Miſtplatz, der, ganéjgödör v. kupocs.
Miſtſchaufel, die, ganéjhányó lapát.
Miſtſchwamm, der, ganéjgomba.
Miſttrage, die, ganéjhordó.
Miſtung, die, ganéjzás, trágyázás.
Miſtwagen, der, ganéjhordó széker.
Miſtwaſſer, das, ganéjlév.
Mit, praep. mit dem Dat. — val, — vel, — al, — el; auf die Fragen: kivel? mivel? a' mivel? azzal, késsel, bottal, u. ſ. w. zuweilen wird mit als adv. gebraucht, együtt, egyszersmind, másokkal együtt, t. i. cselekedni valamit; z. B. ich habe es auch mit angeſehen, én is együtt néz-

tem velek; ich komme auch mit, én is elmegyek; laſſen Sie mich auch mit kommen, hadd mennjek el én is; mit unter, d. i. dann und wann, néha néha, elvetve; oder hie und da, imitt amott; mit nichten, éppen nem; in Compos; mit einigen Subst. adj. und partic. etc.; wo es eine Gemeinſchaft, eine Theilnehmung an einerlei Umſtänden bezeichnet, als.

Mitälteſte, der, z. B. in einer Gemeinde, egy a' gyülekezet vénei közzül.

Mitarbeiter, der, dolgozó —, segitő —, munkás társ.

Mitbeamte, der, hivataltárs.

Mitbelehnen, közhübérül adni.

Mitbelehnſchaft, die, közössége az adózo birtoknak, közhübér.

Mitbelehnte, der, hübértárs, közhübéres.

Mitbelehnung, die, közhübérül-adás.

Mitbeſitzer, der, birtokostárs, együtt biró, közbirtokos.

Mitbeten, együtt imádkozni.

Mitbevollmächtigter, der, teljeshatalmú társ.

Mitbewerben, együtkérni, keresni p. o. hivatalt.

Mitbewerber, der, együtt kérő, kérőtárs, keresőtárs, t. i. hivatalt.

Mitbewerbung, die, együtkérés.

Mitbieten, együtt igérni mással valamiért.

Mitbringen, magával hozni, vele elhozni; trop. z. B. das Geſetz bringt es ſo mit ſich, úgy kivánja a' törvény.

Mitbringen, das, magával hozás, elhozás.

Mitbruder, der, im Amte, hivataltárs, tisztitárs, ein chriſtlicher, keresztyén atyafi.

Mitbürge, der, kezestárs.

Mitbürger, der, polgártárs, hazafitárs.

Mitbürgſchaft, die, együttvaló kezesség, társas kezesség.

Mitbubler, der, szerelembeli vetélkedőtárs.

Mitchriſt, der, keresztyén felebarát.

Mitdiener, der, szolgatárs.

Mitdulden, együtt szenvedni vele.

Miteidam, der, vőtárs.

Miteinander, d. i. zugleich, együtt, egymással.

Miterbe, der, örökös társ; örökségbeli társ.

Miterben, társ lenni az örökségben.

Miteſſen, együtt enni valakivel.

Miteſſer, der, evőtárs; die Miteſſer eine Kinderkrankheit, bélféregkórság, gyermeki betegség.

Mitfahren, együtt menni valakivel t. i. kocsin v. hajón; trop. einem mitfahren, bánni valakivel.

Mitfaſten, vele v. együtt böjtölni.

Mitfliegen, vele repülni.

Mitfolgen, vele együtt lenni, menni, küldetni v. következni.

Mitfreſſen, vele együtt enni vagy falni, mint az állat.

Mitfreude, die, együttörvendés, együttörülés, velevaló örülés.

Mitführen, führend, magával vinni, tragend, magával hordozni, fahrend, koosin vagy hajón magával vinni, velevinni.

Mitgabe, die, mennyasszonyi ajándék, nászajándék.

Mitgaſt, der, vendégtárs.

Mitgeben, vele együtt oda adni, vele adni; z. B. einen Brief jem. mitgeben, valakinek levelet adni, hogy adja által másnak.

Mitgefangene, der, fogolytárs.

Mitgefühl, das, felebaráti érzés.

Mitgehen, vele menni együtt, valakivel elmenni, elkisérni valakit; trop. erträglich ſeyn, középszerű v. meglehetős lenni; es geht mit, meglehetős.

Mitgenoß, der, társ, t. i. férjfi.

Mitgenoſſenſchaft, die, együvévaló társaság, társlétel.

Mitgenoſſinn, die, társ, t. i. fejérszemély, leány, asszony.

Mitgeſell, der, st. Mitgenoß, társ; bei Handwerkern, legénytárs t. i. valamelly mesterségben.

Mitgevatter, der, komatárs.

Mitgevatterinn, die, koma asszonytárs.

Mitgift, die, menyasszonyal adott ajándék, nászajándék.

Mitglied, das, tag, p. o. valamelly társaságnak tagja, tagtárs.

Mithalten, vele tartani, együtt tartani, társ lenni valamihez, valamiben.

Mitherrſcher, der, uralkodótárs.

Mithin, adv., és igy, tehát, következésképpen.

Mithelfer, der, segitőtárs.

Mitklagen, társ lenni a' vádolásban, együtt panaszolkodni.

Mitkläger, der, vádolótárs, panaszolkodótárs.

Mitknecht, der, szolgatárs.

Mitkommen, velemenni v. jönni valakivel, együtt menni v. jönni; komm mit, gyere velem v. jöjj el velem.

Mitlaſſen, náml. geben, elereszteni vele, elbocsátni vele.

Digitized by Google

Mitlaufen, vele futni, együtt futni vele.
Mitlaut, Mitlauter, der, mással hangzó.
Mitlehrer, der, tanítótárs.
Mitleiden, együtt szenvedni vele; szánakozni.
Mitleiden, das, szánakozás; Mitleiden mit jemanden haben, szánakozni valakin; aus Mitleid, szánakozásból.
Mitleider, der, szánakozó.
Mitleidig, adj., szánakozó; adv. szánakozva.
Mitlernen, együtt tanúlni.
Mitlesen, vele olvasni, együtt olvasni vele; vele szedni, p. o. szőlőt.
Mitmachen, d. i. Theil nehmen, részesülni, részes lenni mások cselekedetében, társ lenni valamiben; st. nachahmen, követni, majmolni, p. o. módikat.
Mitmensch, der, embertárs, felebarát.
Mitnehmen, magával vinni, elvinni magával v. vele; trop. stehlen, ellopni; st. entkräften, megerőtlenitni, elgyengítni, meghúzni, megviselni mint a' betegség valakit.
Mitnichten, adv., semmiképpen nem.
Mitrechnen, hozzászámlálni.
Mitregent, der, uralkodótárs; országlótárs.
Mitregentschaft, die, országló társaság.
Mitreisen, vele együtt útazni, elútazni vele.
Mitschüler, der, tanúló társ.
Mitschülerinn, die, tanúló társ t. i. leány.
Mitschuldig, adj., vele együtt vétkes, együttbűnös.
Mitschuldiger, der, bűnöstárs.
Mitschuldner, der, adóstárs.
Mitsclav, der, rabszolgatárs.
Mitsingen, együtt énekelni vele.
Mitsoldat, der, katonatárs v. pajtás.
Mitspeisen, vele v. együtt enni, mással v. másokkal.
Mitspielen, játszani vele v. együtt mással v. másokkal; bei der Musik, mással együtt muzsikálni v. játszani; trop. z. B. jemand. übel mitspielen, rosszúl v. rútul bánni valakivel.
Mitspieler, der, játszó társ.
Mitstreiten, együtt harczolni vele t. i. egy társaságban.
Mitstreiter, der, harczolótárs.
Mittägig, adj., déli, délkori, délbenező; déli, délrefekvő, délszaki.
Mittag, der, dél, a' nappal közepe; zu Mittag, délben v. délre; gegen Mittag, délfelé; nach Mittag, délután; bis zum Mittag, délig; st. Süden, dél, déli rész, délszak.
Mittags, adv., délben.
Mittagsessen, das, ebéd.
Mittagsgast, der, déli vendég.
Mittagsgegend, die, déli tájék.
Mittagshöhe, die, déli távolysága, déli magassága vagy messzesége, valamelly helynek a' közép abroncstól.
Mittagskreis, der, déli abroncs, délkör.
Mittagsland, das, déli v. délre fekvő tartomány.
Mittagslinie, die, délelő línea, délvonal.
Mittagsluft, die, déli szellő.
Mittagsmahl, das, ebéd; ein Mittagsmahl einnehmen, ebédelni.
Mittagsruhe, die, déli nyugvás v. álom; delelés.
Mittagsschlaf, der, déli álom.
Mittagsseite, die, déli rész v. oldal.
Mittagssonne, die, déli v. délkori nap.
Mittagsstunde, die, déli óra.
Mittagstisch, der, ebéd.
Mittagswärts, adv., délfelé.
Mittagswind, der, déli szél.
Mittagszeit, die, délkori idő.
Mittagszirkel, der, déli abroncs, délkör.
Mitte, die, eig. közép, közepe valaminek; in die Mitte setzen, középre tenni valamit; in die Mitte treffen, a' közepét érni; in der Mitte, a) közepében, a' közepén; b) között, közt; trop. Gesellschaft, Kreis, társaság; einer aus unserer Mitte, egy közzülünk v. társaságunkból.
Mittel, das, st. Mitte, közép, közepe valaminek; das Mittel halten, középső lenni; trop. sich in's Mittel schlagen, közbe vetni magát; eine wirkende Ursache zur Erreichung eines Zwecks, a) úderh. eszköz, mód, útmód; sich eines Mittels bedienen, valami módot v. eszközt venni elő; alle Mittel versuchen, minden módot elkövetni v. megpróbálni; das Mittel, das zum Zwecke führt, czélra vezető mód; bes. b) Arznei-Heilmittel, segítőeszköz, szer, orvosság; starke, wirksame Mittel, erős, hathatós orvosságok; st. Vermögen, tehetség, birtok, jószág, vagyon, érték; bei Mittel seyn, módjának lenni valamiben, tehetségének lenni hozzá, tehetős lenni; st. Zunft, Classe, rend, sereg; daher bei Handwerkern: das Mittel, d. i. die Handwerkszunft, czéh, t. i. mesteremberek czéhe.
Mittelader, die, középér.
Mittelalter, das, középkor, v. idő.

Digitized by Google

Mittelart, die, közép nem v. faj.

Mittelbar, adj., eszközös, eszközlött, közbevetés által eső v. esett; mittelbare Urſache, eszközös ok, közbejött oka valaminek; adv. közbevetve, eszközösen, más által; közbevetőleg.

Mittelding, das, közép dolog, középség; trop. was weder gut noch böſe iſt, mindegység, mindegy, külömbözetlen dolog.

Mittelendzweck, der, melleslegczél.

Mittelfarbe, die, középszín.

Mittelfell, das, középhártya, mejjválasztó hartya.

Mittelfinger, der, középujj.

Mittelfuß, der, lábfej.

Mittelgang, der, középút.

Mittelgattung, die, középnem.

Mittelglied, das, középtag.

Mittelgröße, die, középszerű nagyság.

Mittelhand, die, kézfejközép, kézfej.

Mittelländiſch, adj, földközi; z. B. das mittelländiſche Meer, középtenger.

Mittellinie, die, középlínea, középabroncs.

Mittelmäßig, adj., középszerű, meglehetős; adv. középszerüen, meglehetősen.

Mittelmäßigkeit, die, középszerűség.

Mittelmann, der, középsorsú ember.

Mittelmaſt, der, közép árboczfa.

Mittelmehl, das, közepszerű liszt.

Mittelperſon, die, közbenjáró.

Mittelpunkt, der, középpont; die Mitte einer Sache, közepe, középpontja, köldöke valaminek; trop. veleje, lelke a' dolognak, fődolog.

Mittelſt, praep., d. i. durch, durch Hülfe, -nál fogva, -nél fogva, -val -vel, által.

Mittelſtand, der, közép rend v. sors.

Mittelſtatur, die, közép nagyság.

Mittelſte, der, die, das, középső, közbülső.

Mittelſtimme, die, középhang.

Mittelſtraße, die, középút; die Mittelſtraße halten, közép úton járni, a' középszerűséget tartani.

Mittelton, der, középhang.

Mitteltreffen, das, a' verekedő tábor közepe, középsereg.

Mitteltuch, das, középszerű posztó.

Mittelwand, die, középfal.

Mittelweg, der, középút.

Mittelwort, das, középszó, középértelmű szó; részesülő, (particip.).

Mittelzahl, die, középső szám.

Mitten, adv., d. i. in der Mitte, közepen, középben, közből.

Mitternacht, die, der Zeit nach, éjfél; um Mitternacht, éjfélkor, éjfél tájban; ſt. Nord, éjszak, észak.

Mitternachtwärts, adv., éjszakfelé.

Mitternachtswind, der, éjszaki szél.

Mitternachtszeit, die, éjfélkor, éjfél.

Mitternächtig, adj., éjfélkori; éjszaki.

Mittfaſten, die, bőjtközép.

Mittheilbar, adj., közölhető.

Mittheilen, eig. közleni, közölni valamit valakivel; trop. z. B. ſeine Gedanken mittheilen, felfedezni, kinyilatkoztatni valakinek gondolatit.

Mittheilung, die, közlés.

Mittler, der, közbenjáró.

Mittlere, der, die, das, középső, közbülső, közbelső; der mittlere Finger, a' középső ujj v. középujj; középszerű, meglehetős; er iſt von mittlerer Größe, középszerű nagyságú.

Mittlerweile, adv., azonközben, azonban, az alatt.

Mittrinken, vele együtt inni.

Mittwoche, die, (der Mittwoch), szereda, szerda.

Mitunter, közte, közbeközbe, néhanéha.

Miturſache, die, mellékok, mellesleges ok.

Mitverſchworne, der, csimborás társ, öszve esküdttárs.

Mitvormund, der, tútortárs.

Mitwandern, vele együtt költözni.

Mitweiden, együtt legelni vele.

Mitweinen, együtt sírni vele.

Mitwelt, die, az idejebeliek valakinek, az akkori világ, az akkor élő emberek.

Mitwerber, der, kérőtárs.

Mitwirken, valakivel együtt munkálódni, elősegitni valakit valamiben.

Mitwirker, der, együtt munkálódó, segitő, segéd.

Mitwirkung, die, együttmunkálódás, elősegítés.

Mitwiſſen, das, tudás, tudat; ohne mein Mitwiſſen, tudtom nélkül.

Mitzählen, hozzá v. közzé számlálni, vele együtt számlálni.

Mitziehen, vele együtt elköltözni.

Mixtur, die, keverék, elegység, vegyület, kevert, keverék.

Mobil, adj., ingó, mozgatható; ſt. kriegfertig, hadrakész.

Mobiliar-Erbe, der, ingó jószág örököse.

Digitized by Google

Mobiliar-Vermögen, das, ingó vagyon v. jószág.
Mobilien, die, ingó jószágok.
Mobilmachung, die, hadraindítás.
Mochert, das, muhar.
Mode, die, újszokás, módi, viselet; es iſt die Mode ſo, úgy szokták, úgy az újszokás; eine Mode aufbringen, valamelly szokást felvenni; die Mode mitmachen, az öltözetben másokat követni v. majmolni; aus der Mode kommen, kimenni a' szokásból v. módiból; a la Mode, szokás szerént; Boeuf a la Mode, (böf a' la mód), oder geſchmorrtes Rindfleiſch, párgolt marhahús, lábosban fonnyasztott marhahús.
Modefarbe, die, módiszín.
Mode-Journal, das, (zsárnál), módik újsága.
Modekrankheit, die, módibetegség, uralkodó betegség v. nyavalya.
Modelaſter, das, módivétek, módibün.
Modell, das, kisdedmás, p. o. hajónak, háznak; példamustra, p. o. a' festőknél, képfaragóknál.
Modelliren, kisformaba venni valamit, kisded másán kicsinálni valamit; példamustrát készítni v. önteni.
Modellkunſt, die, kisded forma készítés mestersége.
Modelmacher, der, kisdedmás míves; példamustra míves.
Modeln, virágosra v. habosra szöni; gemodeltes Band, virágos pántlika, nem simára szőtt; gemodelte Buchſtaben, czirádás v. czifra betük; 2) formálni.
Modelſchneider, der, formametsső.
Modenarr, der, módimajmoló.
Moder, der, iszap, sár; penészes, mállott v. senyvedt test.
Moderat, adj., magamérséklő.
Moderation, die, mérséklés, magamérséklés; szemérmesség.
Moderato, in der Muſik, adj., mérséklett; adv. mérsékelve.
Moderig, adj., iszapos, sáros, posvás, nyos; mállott, senyvedt.
Moderiren, mérsékelni.
Moderirung, die, mérséklet.
Modern, elsenyvedni, elrothadni, elmállani.
Modern, adj., új, nem régi v. mai szokás szerént való, újmódi, újmódú p. o. köntös, viselet; adv. újmódira; modern gekleidet gehen, a' legújabb szokás szerént lenni öltözködve.
Modern, das, Modor, (város).
Mode-Schneider, der, módivarró szabó, módiszabó.
Mode-Schuſter, der, módivarga.
Modeſt, adj., illendő, illő; emberséges viseletü, jámbor, szép erkölcsü.
Modeſtie, die, illendőség, illőség; emberséges viselet, jámborság, széperkölcs.
Modeſucht, die, módikórság, módiüzés.
Modetracht, die, módiviselet.
Modification, die, változtatgatás; formálgatás, jobbítgatás.
Modificiren, változtatgatni; formálgatni, jobbítgatni.
Modiſch, adj., újszokás szerént való.
Modulation, die, hangváltogatás.
Mögen, d. i. können, — hatni, — hetni; z. B. er hätte es immer thun mögen, mindenkor megcselekedheto vólna; ſt. wollen, akarni, tetszeni; z. B. ich mag nicht, nem kell; ich mag ihn nicht einmal ſehen, látni sem akarom; ich habe es nicht ſagen mögen, nem akartam mondani; ich möchte, szeretnék; ich möchte es gerne, szeretném; möchten Sie nicht die Güte haben? kérem ne sajnáljon, v. méltóztassék, ne sajnáljon az Úr; ſt. dürfen, z. B. er mag es immerhin thun, én miattam teheti, tegye én nem bánom; meinetwegen mag er geben, én miattam elmehet.
Möglich, adj., lehető, lehetséges; es iſt möglich, d. i. a) es kann ſeyn, meglehet, lehető dolog; b) es kann geſchehen, megeshetik, véghez lehet vinni; c) es kann ſich zugetragen haben, meglehet hogy úgy vólt, az megeshetett; es iſt nicht möglich, lehetetlen; ſo viel mir möglich iſt, a' mennyire tőlem kitelik; auf alle mögliche Art, minden lehető módon; ſich alle mögliche Mühe geben, minden lehetőséget v. mindent elkövetni, minden módon rajta lenni; iſt es möglich? d. i. a) was ſagſt du? micsoda? mit mondasz? b) was meinſt du? ſo? gondolod? lehetséges, ugyan igaz az? — thue dein möglichſtes, vígy véghez mindent.
Möglichkeit, die, lehetőség, lehetség; es war keine Möglichkeit, lehetetlen vólt; nach Möglichkeit, a' mennyire lehet; nach meiner Möglichkeit, a' mint v. a' mennyire tőlem kitelhetik.
Möglichſt, adj., a' mennyire lehetséges; ſein möglichſtes thun, minden

lehetőséget elkövetni, semmit el nem múlatni; adv. z. B. möglichſt ſchnell, minél gyorsabban.
Möhre, die, Mohrrübe, gelbe Rüben, murok v. sárga répa.
Mönch, der, barát, szerzetes.
Mönchiſch, adj., szerzetesi, baráti.
Mönchskappe, die, barátcsuklya.
Mönchskloſter, das, barátklastrom.
Mönchskutte, die, csuklyás barátruha.
Mönchsleben, das, barát vagy szerzetes élet.
Mönchsorden, der, barát- v. szerzetes rend.
Mönchszelle, die, barátczéla.
Mörder, der, gyilkos; ſt. Bandit, orozó gyilkos.
Mördergrube, die, gyilkosok tanyája.
Mörderinn, die, gyilkos t. i. fejérnép.
Mörderiſch, adj., gyilkoló, gyilkos, vérengező; eine mörderiſche Schlacht, öldöklő véres ütközet; adv. gyilkos módra.
Mörderlich, adj., gyilkoló, gyilkos; ſt. ſchrecklich, iszonyú; adv. iszonyúképpen.
Mörſer, der, mozsár; ein Geſchütz, mozsárágyú, bombihányó.
Mörſerchen, das, mozsáracska.
Mörſerkeule, die, mozsárütő v. törő (borstörő).
Mörtel, der, gemeine Redensart: Malter, máltér, vakolat, fövenyes mész, vakolatmész; mit Mörtel bewerfen, bévakolni.
Mörtelhacke, Mörtelhaue, die, mészkeverő, vakolatkeverő.
Mörtelkelle, die, vakolókalán.
Möve, die, csüllő, sirály.
Mohn, der, mák.
Mohnartig, adj., máknemű.
Mohnbeugel, das, mákosszarvas, mákoskalács.
Mohnhaupt, das, Mohnkopf, der, mákfej; mákfő, mákbuga.
Mohnkuchen, der, mákos lepény.
Mohnöl, das, mákolaj.
Mohnſaft, der, máknedv.
Mohnſame, der, mákszem, mák.
Mohr, der, szerecsen; ein dichter Seidenzeug, mór, selyem matéria.
Mohrenland, das, szerecsenország.
Mohrenkopf, der, feketefejű állat, p. o. ló, madár, éc.
Mohriſch, adj., szerecseni, szerecsen.
Molch, der, tűzgyék, szalamándra.
Molken, der od. die, savó; zsendicze.
Molkicht, adj., ollyan mint a'savó.
Molkig, adj., savós.

Monade, die, egység, parány.
Monarch, der, fejedelem, uralkodó, országló, egyedüluralkodó.
Monarchie, die, fejedelemség, országlóság, egyedülországlás v. uralkodás; ſt. Reich, birodalom.
Monarchiſch, adj., z. B. eine Regierung, fejedelmi uralkodás v. országlás, egyedüluralkodói; adv. fejedelmi módon.
Monat, der, hónap, holdnap; alle 3 Monate, minden harmadik hónapban; jeden Monat, minden hónapban.
Monatlich, adj., hónapi, hónaponkéntvaló, hónapos; adv. hónaponként.
Monatsfluß, der, hónapszám.
Monatsfriſt, die, egy hónapi idő.
Monatsgeld, das, hónapi fizetés v. zsold, hópénz.
Monatsrettig, der, hónapos retek.
Monatsroſe, die, hónapos rózsa.
Monatsſchrift, die, hónapos irás.
Monatsſold, der, hópénz, hónapi zsold.
Monatstag, der, a'hónap napja.
Monatsweiſe, adv., hónaponként.
Monatszeit, die, hónapi idő.
Mond, der, hold; der neue Mond, újhold, újság; der volle Mond, hold tölte; der Mond nimmt ab, fogy a' hold; der Mond nimmt zu, a' hold telik; der Mond wird voll, a' hold töltén van v. megtelik; im Neumonde, új holdon, újságon; im letzten Viertel, hold fogytán; ſt. Monat, poetiſch, hónap.
Mondenjahr, das, holdas esztendő.
Mondenlauf, der, holdforgása.
Mondenlicht, das, holdvilág.
Mondenmonat, der, holdhónap.
Mondenſchein, der, holdvilág.
Mond-Epacten, die, hold kulcsa.
Mondfinſterniß, die, holdfogyatkozás, holdfogyat, holdhomály.
Mondförmig, adj., holdformájú.
Mondkugel, die, a'hold golyóbisa.
Mondmilch, die, holdtajték.
Mondſcheibe, die, holdtányér, hold tányérja.
Mondſtein, der, szelenit, kőüveg.
Mondſucht, die, holdasság, holdkórság.
Mondſüchtig, adj., holdas, holdkórságos.
Mondtafeln, die, holdváltozás táblái.
Monduhr, die, holdóra.
Mondviertel, das, holdnegyed.
Mondwechſel, der, holdváltozás.
Mondzirkel, der, holdarányszám, holdcziklusa.

Digitized by Google

Monkalb, das, méhüszög, húsos növevény az asszonyi méhben.
Monolog, der, magános beszéd v. beszéllő.
Monopol, Monopolium, das, Alleinhandel, der, egyedülkereskedés, magányárosság.
Monopoliſt, der, egyedûl kereskedő valamivel magányáros.
Monotonie, die, egyhangúság, egyformaság.
Monotoniſch, adj., egyhangú, egyformájú.
Monſtranz, die, szentségtartó.
Monſtrum, das, szörny, szörnyeteg.
Montag, (Mondtag), der, hétfő, hetfő; blauer Montag, nyughétfő.
Montäglich, adj., hétfőnként, minden hétfőn.
Montiren, ruházni t. i. katonákat.
Montur, Montirung, die, katonaruha v. ruházat, montúr.
Moor, das, ingovány, ingoványos föld, sár-rét, lápos hely, mocsáros rét.
Moordeich, der, gát.
Moorerde, die, ingovány föld, zsombék, zsombékos hely, lápföld.
Moorgras, das, zsombékfű, zsombéksüté.
Moorig, adj., ingoványos, lápos, mocsáros, zsombékos.
Moorwaſſer, das, lápvíz, posvány.
Moorweide, die, lápos legelő.
Moos, das, pl die Mooſe, moh.
Moosbank, die, mohval bénött hely.
Moosblume, die, mocsári gólyahír, mocsárvirág.
Moosflechte, die, bérczi zuzmó.
Moosroſe, die, mohos rozsa.
Mooſicht, adj., mohszabású.
Mooſig, adj., mohos.
Mooſperling, der, nádiveréb.
Mops, der, mopszkutya.
Moral, die, Sittenlehre, az erkölcsiség v. erkölcsi kötelességek tudománya; eine einzelne Lehre, erkölcsi tanítás v. regula.
Moraliſch, adj., erkölcsi, p. o. előadás, történet; erkölcstudománybéli; adv. z B. moraliſch gut ſeyn, jó erkölcsű lenni.
Moraliſiren, szüntelen az erkölcs javításról beszéllni, erkölcsre tanítni, erkölcsiségre oktatni, erkölcsi regulákat tanítni.
Moraliſt, der, erkölcstanító; im tadelnden Sinne, erkölcsbíráló.
Moralität, die, erkölcsiség; jóerkölcs, jóerkölcsiség.
Moral-Philoſophie, die, erkölcsi v. morális filozofia.
Moraſt, der, mocsár, posvány, sár.
Moraſtig, adj., mocsáros, posványos, sáros.
Morchel, die, oder Maurache, kucsmagomba, szömörcsökgomba.
Mord, der, gyilkosság, emberölés.
Mordanſchlag, der, gyilkoló szándék.
Mordbegierde, die, gyilkolnivágyás.
Mordbegierig, adj., gyilkolnivágyó.
Mordbrenner, der, gyújtogató.
Mordbrenneriſch, adj., gyújtogatói; adv. gyújtogató módon.
Mordeiſen, das, gyilok, gyilkolóvas.
Morden, gyilkolni, ölni.
Morden, das, gyilkolás, ölés.
Mordgeiſt, der, gyilkolnivágyó.
Mordgeſchichte, die, gyilkosság története.
Mordgeſchoß, das, halálos lövés, gyilkoló lövés.
Mordgeſchrei, das, rettentő kiabálás, iszonyú kiabálás.
Mordgeſell, der, gyilkoló társ, gyilkos czimbora, öldöklő társ.
Mordgewehr, das, öldöklő fegyver.
Mordgrube, die, Caſematte, kaszamáta, bástya rejtek.
Mordluſt, die, gyilkolásra vágyás.
Mordmeſſer, das, öldöklő kés.
Mordnacht, die, véres éjtszaka.
Mordthat, die, gyilkosság.
Mordweg, der, ſelette bajos út, pogányút.
Morgen, adv., holnap; auf morgen, holnapra; morgen früh holnap reggel; morgen Mittag, holnap délben; heute oder morgen, maholnap; lieber heute als morgen, minél elébb, annál jobb, inkább ma, mint holnap.
Morgen, der, von der Zeit, a' reggel, reggeli idő; gegen Morgen, reggel felé; der frühe Morgen, a korán reggel; bis an den Morgen wachen, reggelig fennlenni; es wird Morgen, virrad; guten Morgen, jó reggelt (kívánok)! des Morgens, reggel, reggel tájban; von der Gegend, napkelet, kelet, napkeleti tájjék; ein Feldmaß, hold, v. hód föld, szántóföld.
Morgenandacht, die, reggeli áhítatosság v. ájtatosság; fohászkodás.
Morgenbeſuch, der, reggeli látogatás.
Morgenbetrachtung, die, reggeli elmélkedés.
Morgenbrod, das, frőstök, fölöstök.

Digitized by Google

Morgendämmerung, die, reggeli szürkület v. hajnalhasadás.
Morgende, der, die, das, holnapi; morgendes Tages, a' holnapi napon.
Morgendlich, adj., holnapi.
Morgengabe, die, móring, reggeli ajándék (új házasoknál).
Morgengebet, das, reggeli könyörgés v. imádság.
Morgengesang, der, reggeli ének.
Morgenglocke, die, reggeli harangozás v. harangszó.
Morgengruß, der, reggeli köszöntés.
Morgenkälte, die, reggeli hideg.
Morgenland, das, napkelet, napkeleti tartomány.
Morgenländer, der, napkeleti lakos v. ember; pl. die Morgenländer, napkeleti tartományok.
Morgenländisch, adj., napkeleti; adv. napkeletimódra.
Morgenlied, das, reggeli ének.
Morgenluft, die, reggeli szellő v. levegő; keleti vagy napkeleti szellő.
Morgenregen, der, reggeli eső.
Morgenreif, der, reggeli dér.
Morgenroth, adj., z. B. Farbe, hajnalszín, hajnalszínű, adv. hajnalszínmódra.
Morgenroth, das, Morgenröthe, die, hajnal, hajnalhasadás
Morgenrose, die, hajnali v. reggel nyíló rózsa.
Morgens, adv., reggel.
Morgenschlaf, der, reggeli álom.
Morgensegen, der, reggeli imádság.
Morgenseite, die, keletrefekvő része v. oldala valaminek.
Morgensonne, die, reggeli nap, reggel sütő nap.
Morgenstern, der, hajnalcsillag.
Morgenstrahl, der, reggeli napsúgár.
Morgenstunde, die, reggeli óra, reggeli idő.
Morgenthau, der, reggeli harmat.
Morgentraum, der, reggeli álmodás.
Morgenwache, die, reggeli őr.
Morgenwärts, keletre, napkelet felé.
Morgenwind, der, reggeli szél; keleti v. napkeleti szél.
Morgenzeit, die, reggeli idő.
Morgig, adj., reggeli.
Morsch, adv., reves, redves, purhás, p. o. fa; st. weich, nicht hart, puha szotyós, p. o. kertvély, nászpolya, ée.
Mosaik, s. Musiv-Arbeit.
Mosaisch, adj., Mózesi.
Moschee, die, török mecset.
Most, der, must; der Most brauset, pezseg v. forr a' must.
Mostbraten, der, mustos pecsenye.
Mosten, mustot csinálni; uan. Moste schmecken, must ízünek lenni.
Mostig, adj., mustos.
Mostler, der, bornyomó: tapodó.
Mostrich, oder Möstrich, der, der mit Moste oder Weinessig zubereitete Senfsamen, mustos mustár.
Motion, die, Bewegung, mozgás, testi mozgás; im engl. Parlamente ein Vorschlag, törvény ajánlás.
Motte, die, moly.
Mottenfraß, der, molyrágás.
Mottenfräßig, adj., molyette.
Mottenkraut, das, rozsdafű; st. Schabenkraut, penészfű, molyfű.
Mottig, adj., molyos.
Motto, das, választott mondás.
Mousseline, Muscheline, patyolat.
Muck, Mucks, der, nyikkanás, pisszenés, mocczanás; einen Muck thun, egyet nyikkani.
Mucke, die, st. Eigensinn, akaratosság; Tücke, álnokság, gonoszság; Fehler, hiba.
Mucken, Muckfen, pisszenni, nyikkanni, mocczanni; wirst du es wagen zu mucken, mersz pisszenni.
Mucker, der, nématettető, halgatva csaló; képmutató.
Muff, der, karmantyú, tuszli; penész, doh.
Muffel, der, fedő, cserépfedő.
Muffeln, müffeln, dohos lenni.
Muffen, kaholni, ugatni.
Mufti, der, Török főpap.
Muhme, die, des Vaters Schwester, nagynéne; der Mutter Schwester, nagynéne; jede Blutsverwandte, väterlicher, mütterlicher Seite, atyai, anyai rokon.
Mücheln, müchteln, dohos lenni.
Müchlet, müchlich, müchlig, adj., dohos.
Mücke, die, Schnacke, tipoly; Gölse, Gälse, szúnyog.
Müde, adj., eig. fáradt, elfáradt; müde machen, elfárasztani; müde werden, elfáradni; sich müde arbeiten, schreiben, elfáradni a' dolgozásban, az írásban, kifáradni az írásból; uneig. st. überdrüßig, belé-v. ráúnt, megúnt, belefáradt valamibe; einer Sache müde seyn, megúnni valamit.

Digitized by Google

Müdigkeit, die, fáradtság, lankadtság, elfáradás.
Mühe, die, Anſtrengung der Kräfte, faradtság, fáradozás; im höheren Grade, munka, igyekezet; mit groſſer Mühe, nagy fáradtsággal, munkával; mit Mühe und Anſtrengung, sok fáradtsággal és iparkodással; ohne Mühe, minden fáradtság nélkül, könnyen, kevés munkával; es iſt der Mühe werth, megérdemli a' fáradtságot; es iſt nicht der Mühe werth, nem érdemli meg a' fáradtságot; gib dir meinetwegen keine Mühe, ne fáraszd magadat érettem; ſt. Schwierigkeit, z. B: mit vieler Mühe, nagy ügygyel bajjal, nagy nehezen.
Mühevoll, adj., munkás, fáradtságos; adv. nagy munkával v. fáradtsággal.
Mühlbach, der, malomhajtó patak.
Mühle, die, malom.
Mühlenbau, der, malomépítés.
Mühleſel, der, őrlőszamár.
Mühlherr, der, malom birtokosa.
Mühljunge, Mühlknappe, der, molnárlegény.
Mühlrad, das, malomkerék.
Mühlrecht, das, malomépítés jussa.
Mühlſtein, der, malomkő.
Mühlwaſſer, das, malomhajtó víz, malomvíz.
Mühmchen, das, ángyocskám, nénékém.
Mühſam, adj., fáradtságos, munkás, bajos, nehéz; adv. fáradtságosan, munkásan, nehezen.
Mühſamkeit, die, fáradozás, fáradtságosság.
Mühſelig, adj., ſt. ſehr beſchwerlich, bajos, fáradtságos, terhes; ſt. elend, nyomorúságos; adv. bajosan, fáradtságosan, nyomorúságosan.
Mühſeligkeit, die, baj, nyomorúság.
Müller, der, molnár.
Müllerburſche, der, molnárlegény.
Mündchen, das, szájacska, csókocska.
Mündel, der und die, tútoros árva.
Mündelgeld, das, árva vagy árvák pénze.
Mündig, adj., emberkoros, teljeskoros, értkoros.
Mündigkeit, die, emberkorosság, értkorosság.
Mündlich, adj., szájjalvaló; élő szóval való; adv. szóval, szemben, élőszóval.
Mündung, die, folyóvíz torkolatja, kiömlés, a' hol kiönti a' vizet, p. o. tengerbe; ſt. Mundloch, száj, lyuk, kezdő lyuka.
Münz-Amt, das, pénzverés tisztsége, pénzverő hivatal.
Münzarbeiter, der, pénzverő mester v. munkás.
Münz-Cabinet, das, pénzgyűjteményes ház, pénzgyűjtemény tárja.
Münz-Cours, der, pengőpénz becse v. folyamatja.
Münz-Director, der, a' pénzverés főigazgatója.
Münze, die, Pflanze, ménta; krauſe Münze, fodor ménta.
Münze, die, überhaupt, ein einzelnes Stück Geld, pengőpénz; beſonders jede Geldgattung, pénz; falſche Münze, hamis pénz; alte Münze, régi pénz; Denkmünze, emlékezetpénz, Schaumünze, bélyegpénz; gangbare Münze, járó pénz; gute oder ſchlechte Münze, jó vágy rossz pénz; trop. z. B. mit gleicher Münze bezahlen, tromfot tromfal ütni, a' kölcsönt visszaadni; ſt. Münzhaus, pénzverőház.
Münzen, z. B. Geld, pénzt verni, aranyot, ezüstöt verni, kiverni, formába nyomni; trop. bilden, formálni, koholni, p. o. új szókat; ſt. zielen, z. B. das iſt auf mich gemünzt, ezzel réám céloznak, réám van a' ezélzás.
Münzer, der, pénzverő ember.
Münzfälſcher, der, pénzhamisító.
Münzfreiheit, die, pénzverés jussa.
Münzfuß, der, pénzbecsszabás.
Münzgerechtigkeit, die, pénzverés jussa.
Münzhaus, das, die Münze, pénzverőház.
Münzkenner, der, pénzhezértő.
Münzkenntniß, die, Münzkunde, pénzhezértés.
Münzmeiſter, der, pénzverő mester.
Münzordnung, die, pénzverési rendelés.
Münzprobe, die, pénzpróba.
Münzrecht, das, pénzverés jussa.
Münzſorte, die, pénznem.
Münzſtadt, die, pénzverő város.
Münzſtämpel, der, Münzeiſen, das, pénzverővas, pénzbélyeg.
Münzverfälſcher, der, pénzhámisító, pénzrontó, hamis pénzverő.
Münzwardein, der, (Münzquardein), pénzmérő, t. i. a' pénzverőházban.
Münzweſen, das, pénzt illető dolog v. dolgok, pénzbéli dolgok.

Digitized by Google

Mürbe, adj., ſt. morſch, locker, purha, parázs, porhanyó; ſt. weich, lágy, puha, p. o. hús, gyümölcs; trop. nachgiebig, engedő, engedelmes; ſt. matt, lankadt, bádjadt; mürbe machen, ellankasztani, megpuhatolni, elbádjasztani.

Mürbigkeit, die, Lockerheit, purhanyósság, parázsság; lágyság, puhaság.

Mürriſch, adj., morgó, durczás, komor; haragos, kedvetlen; adv. durczásan, haragosan.

Müſſen, d. i. nothwendig ſeyn, kelleni tartozni, szükségesképpen kelleni, megkelleni lenni; ich muß, du mußt, er muß, nékem kell, v. én tartozom, neked kell v. te tartozol, neki kell v. ő tartozik; ich habe es ihm befohlen, er muß es thun, magparancsoltam neki, tartozik megcselekedni; wir müſſen das thun, was die Aeltern befehlen, azt kell cselekednünk, a' mit a' szüléink parancsolnak; ich muß jetzt gehen, már most el kell mennem; müſſen wird in manchen Fällen im Ungariſchen gar nicht ausgedrücht, z. B. in den Redensarten: es müßte denn, ich, du, er müßte denn, haneha; das Gedächtniß nimmt ab, du müßteſt es denn üben, az emlékezet fogy, hanemha azt gyakorlod; oder gleichſam fragend, z. B. Sie müſſen aber auch kommen, de az Ür is eljöjjön; wie viel muß es wohl koſten? ugyan mi lehet az ára? was muß der wollen? valyon mit akar az.

Müßig, adj., geſchäftslos, üres, dologtalan, foglalatosságtalan, munkátlan; müßig ſeyn, heverni, semmit se csinálni; eine müßige Stunde, üres óra; müßig gehen, henyélni; ſt. überflüßig, felleslegvaló, kelletlen heverő; ſt. ruhig, gleichgültig, heverő, részt nem vevő, tunya; adv. dologtalanúl, heverve.

Müßiggang, der, heverés, henyélés, korhelység, dologtalanság; ſich dem Müßiggang ergeben, korhelységnek v. henyélésnek adni magát.

Müßiggänger, der, henyélő, heverő, korhely, henye ember.

Müßiggängerinn, die, henyélő, henye fejérszemély.

Mütchen, das, in der Redensart: ſein Mütchen kühlen, kedvére poczkázni valakin.

Mütterchen, das, anyó; ein altes Mütterchen, öreg anyó, dada, aggdada.

Mütterlich, adj., anyai; adv. anya módra, anyai módon; mütterliches Land, d. i. Vaterland, haza, honn, születési föld.

Mulde, die, kis teknő, teknő.

Mulm, der, Fäulniß im Holze, revesség.

Mulmicht, adj., dem Mulme ähnlich, reves, szúette forma.

Mulmig, adj., Mulm enthaltend, reves, szúette.

Multiplication, die, sokszorozás.

Multipliciren, sokszorozni.

Mumie, (mumie), die, bébalzsamozott holttest, múmia.

Mumme, die, Braunsváigi ser; állorcza személy.

Mummeln, brummen, dörmögni.

Mummerey, die, állorczaság.

Mund, der, száj; mein Mund, a' szám; dein Mund, a' szád; ſein oder ihr Mund, a' szája; die Hand auf den Mund legen, hallgatni, ki nem beszéllni p. o. titkot; den Biſſen jem. von Mund wegnehmen, kihúzni a' falatot valaki szájából; ſich etw. am Mund abdarben, megvonni valamit magától.

Mundart, die, beszédmód, beszéllésmód, beszéd.

Mundbäcker, der, udvari zsemlyesütő.

Mundbiſſen, der, falat.

Mundfäule, die, inyrothadás, iny- v. szájveszély.

Mundgeruch, der, szájbüdösség.

Mundkoch, der, udvari szakács.

Mundleim, der, hidegenyv, nyálzőenyv.

Mundloch, das, száj, lyuk, valaminek szája, kezdő lyuka.

Mundmehl, das, tiszta liszt.

Mundportion, die, egy szájra v. emberre szabott étel és ital.

Mundſchenk, der, pohár; pohárnok mester.

Mundſemmel, die, lángszemlye.

Mundſtück, das, a' szájába fognivaló része valamelly dolognak p. o. zabola, a' kantáron, szopóka, a' pipaszáron v. csutora, fúvóka a' trombitán; a' szájas része valaminek v. az a' vége, a' hol a' szája van; phr. ein gutes Mundſtück haben, jó szájának lenni, sokat tudni beszéllni.

Mundvorrath, der, kész eleség.

Digitized by Google

Mundwein, der, udvari bor: kedves bor, kedves italú bora valakinek.
Mundwerk, das, bőbeszédűség.
Munden, ſchmecken, tetszeni, jól esni.
Munition, die, űbh. hadiszerek; beſ. tűzelésre szűkséges dolgok, p. o. ágyúk, puskapor, golyóbis.
Munkeln, susogni, suttogni.
Munter, adj., d. i. wachend, ébrenlévő, nem alvó, ímett; émett; ſt. unverdroſſen, eleven, vídam, vidor, serény; ſt. freudig, víg, jókedvű; adv. elevenen, vídámon; serényen vígan, jókedvel.
Munterkeit, die, ébrenség, ímettség; elevenség, vídámság, serénység, vidorság, vígság, jókedvűség.
Murks, der, kornyékolás.
Murkſen, kornyékolni (a' malaczról).
Murmeler, der, dörmögő, mormogó.
Murmeln, morogni, mormogni, dörmögni; susogni, suttogni; vom Bache, cseregni, csörögni, csergedezni mint a' patak.
Murmeln, das, morgás, dörmögés; suttogás; csergés, csergedezés.
Murmelthier, das, murmutér, havasi murmutér.
Murren, morogni.
Murren, das, morgás; mit Murren, morogva.
Mus, das, pép, kása.
Muſche, die, Schönpflaſterchen, szépítőflastrom.
Muſchel, die, das Thier mit der Schale, csiga, kagyló; die Schale des Thieres, csigateknő, csigaház.
Muſchelchen, das, csigácska.
Muſchelförmig, adj., csigaformájú.
Muſchelſchale, die, csigateknő, kagylóteknő v. héjj.
Muſchelwerk, das, csigás munka, csigaformára kifaragott, kimetszett v. készített munka.
Muſe, die, Múza, Múzsa; die Muſen, d. i. die Wiſſenſchaften, tudományok.
Muſelmann, der, pl. die Muſelmänner, Muhamed követője, Török.
Muſenberg, der, parnas v. pindusz hegye, Helikon.
Muſenfeind, der, Múzák ellensége.
Muſenfreund, der, Múzák barátja.
Muſenſohn, der, tanuló ifjú, tanuló.
Muſiciren, muzsikálni.
Muſicus, der, muzsikus, muzsikamester.
Muſik, die, muzsika; ſich der Muſik widmen, a' muzsikát tudományosan tanúlni; Muſik treiben, mesterséget űzni a' muzsikából; darin Unterricht geben, tanítni valakit muzsikára; etwas in Muſik ſetzen, valamit muzsikára tenni v. készítni; das, was durch die Kunſt hervorgebracht wird, muzsika; Muſik machen, muzsikálni; jem zu Ehren eine Muſik anſtellen, valakit muzsikával megtisztelni.
Muſikalien, die, muzsikanóták v. darabok.
Muſikaliſch, adj., muzsikai; erfahren in der Muſik, muzsikatudó, muzsikához értő; muſikaliſch ſeyn, muzsikálni tudni, játszani valamelly muzsikát, érteni a' muzsikához; muſikaliſches Gehör haben, muzsikára vált fülének lenni; adv. muzsikai módon.
Muſikant, der, muzsikás; muzsikamíves, a' ki mesterséget űz a' muzsikálásból.
Muſik-Direktor, der, muzsika társaság igazgatója, muzsika főmester.
Muſik-Text, der, muzsika szózatja.
Muſik-Verein, der, muzsika egyesület, múzsikai egyesült társaság.
Muſik-Verſtändig, adj., muzsikához értő.
Muſiv-Arbeit, die, Moſaik, mozáik, színes kövekből kirakott kép v. munka.
Muskate, die, Muskatennuß, szerecsendió.
Muskatellerbirn, die, muskotály körtvély.
Muskatellertraube, die, muskotály szőlő.
Muskatellerwein, der, muskotálybor.
Muskatenbaum, der, szerecsendiófa.
Muskatenblüthe, die, szerecsendióvirág.
Muskel, die, szálashús, inashús; die Muskeln, inazat.
Muskelband, das, rugóín.
Muskelkraft, die, test ereje.
Muskete, die, puska, hosszúpuska.
Musketenkugel, die, puskagolyóbis.
Musketier, der, német gyalogkatona, köz. muskatéros.
Muskulös, adj., szálashúsos, inashúsos.
Muß, das, von müſſen, kéntelenség; es iſt eben kein Muß, nem éppen elmúlhatatlanság; phr. Muß iſt ein bitter Kraut, nagyon fülsértő szó az a' m e g k e l l l e n n i.
Muße, die, üresség, üres idő a' mun-

Digitized by Google

kától, érkezés valamire; Muße haben, ürességének lenni, érkezni v. ráérni valamire; seine Muße dem Studiren widmen, üres idejét a' tanulásra fordítni; mit Muße, ráérve.

Mußicht, adj., kásás, pépes.

Muſter, das, mustra, remekpélda valamiből, valamire; trop. Vorbild, Exempel, példa p. o. a' virtusnak; ſt. Probeſtück, próbamustra, mutató, mívpélda.

Muſterbuch, das, mívpéldakönyv, mustrakönyv.

Muſterhaft, adj., példás, remekpéldás, követésre mélto.

Muſterkarte, die, mustratábla, mustrakönyvecske.

Muſterliſte, Muſterrolle, die, (beim Militär), katonanévlajstrom, katonák lajstroma.

Muſterplatz, der, hadvizsgáló hely.

Muſterſchule, die, követendő mustraoskola.

Muſtern, beſ. von Truppen, rendre vizsgálni: p. o. a' sereget v. hadat, próbára v. remekre vizsgálni, p. o. a' katonákat, ruhát, fegyvert, éo. (köz. mustrálni).

Muſterung, die, rendvizsgálás, hadvizsgálás, hadvizsgálat; Muſterung halten, rendrevizsgálni.

Mutation, die, változás.

Muth, der, kedv; gutes Muthes ſeyn, jó kedvel lenni vigan lenni; ſt. Entſchloſſenheit, bátorság, bátor szív, bizakodó bátorság, bizakodás; Muth faſſen, neki bátorodni; den Muth ſinken laſſen, csüggedni, bátorságát elveszteni; ſt. Rachbegierde, z. B. ſeinen Muth kühlen, bosszúját tölteni p. o. valakin.

Muthig, adj., beherzt, bátor, bátorszívű; ſt. munter, wild, lebhaft, jó kedvű, vidám, p. o. ló; adv. bátran, bátorszívvel.

Muthigkeit, die, ſt. Muth, bátorság; ſt. Lebhaftigkeit, z. B. eines Pferdes, elevenség, vidámság, jó kedvűség, a' ló szilajsága.

Muthlos, adj., bátortalan, csüggedt, kedvetlen, csügedt elméjű; adv. bátortalanúl, csüggedtve, elcsügedtve, kedvetlenűl, elkedvetlenedve.

Muthloſigkeit, die, csüggedtség, bátortalanság, elkedvetlenedés, kedvetlenség, rossz kedvűség.

Muthmaßen, gyanítni, vélni valamit, hozzávetni valamihez.

Muthmaßlich, adj., gyanítható, hozzávethető, velhető; adv. gyaníthatólág, vélhetőleg, gondalomra.

Muthmaßung, die, hozzavetés, gyanítás velemény.

Muthvoll, adj., merész, igen bátor, bátorsággal teljes: ádv. teljes bátorsággal, merészen.

Muthwille, der, **Muthwilligkeit**, die, pajkosság, csintalanság, vásottság; aus Muthwilligkeit, pajkosságból, csintalanságból; Muthwilligkeit treiben, pajkoskodni, csintalankodni.

Muthwillig, adj., pajkos, csintalan, vásott, adv. pajkosan, csintalanúl ſich muthwillig ins Verderben ſtürzen, készakartva vesztére sietni.

Mutter, die, anya, szűlő anya; trop. von bejahrten Perſonen, anya; oder ſolchen, die Mutterſtelle vertreten, z. B. die Fürſtinn eines Landes, anya p. o. az országnak; das, was den Grund des Daſeyns und der Fortdauer eines Andern enthält, z. B. die Philoſophie iſt die Mutter aller edlen Künſte, a' filozófia anya minden más tudományoknak; bei Thieren, nőstény, anya, az állatok közt; ſt. Bärmutter, Mutterlieb, bei Menſchen und Thieren, méh, anyaméh, nádra; Mutter, die, der Bodenſatz beim Wein und Eſſig, ágya a' bornak és eczetnek; Schraubenmutter, srófanya.

Mutterader, die, vastag anyaér, rózsaér.

Mutterallein, oder in der gem. Rede, **mutterſelig allein**, adv. egyedül maga.

Mutterband, das, nádraheveder.

Mutterbeſchwerde, die, nádrakórság, nádragörcs.

Mutterbiene, die, anyaméh.

Mutterblume, die, magnakvaló virág.

Mutterbruch, der, méhszakadás.

Mutterbruder, der, az anya ferjfi testvérje, nagybátya.

Muttererde, die, kerti föld, veteményes föld.

Mutterfieber, das, nádrahideg.

Mutterflecken, der, méhjel, méhjegy.

Mutterfüllen, das, kancza csikó.

Mutterherz, das, anya szív.

Mutterhuſten, der, enyahurút.

Mutterkalb, das, üszö borjú.

Mutterkirche, die, anya ekklézsia.

Mutterkorn, das, anyarozs.

Digitized by Google

Mutterkrampf, der, méhgörcs.
Mutterkraut, das, szíkfü, székfü.
Mutterkrebs, der, méhfene.
Mutterkuchen, der, méhburok.
Mutterlamm, das, jerkebárány, nőstény bárány.
Mutterleib, der, méh, anyaméh; er iſt von Mutterleibe an blind, születésétől fogva vak.
Mutterliebe, die, anya szeretet; Liebe gegen die Mutter, anya ránтvaló szeretet anyaszeretet.
Mutterlos, adj., d. h. ohne Mutter, anyátlan, anyátlan árva; der Mutter beraubt, anyától megfosztatott.
Muttermaal, das, anyaméhjel, anyajel, velünk született jegy.
Muttermilch, die, anyatéj.
Muttermörder, der, anyagyilkos.
Muttermord, der, anyagyilkosság.
Muttermund, der, méhszáj.
Mutternackt, adj., anyaszületett mezítelen.
Muttername, der, anya név.
Mutterpferd, das, kancza, kanczaló.
Mutterſchaf, das, anyajuh, juh.
Mutterſcheide, die, méhválaszték.
Mutterſchooß, der, anyai kebel.
Mutterſchwein, das, kocza, koczadisznó, emegöme.
Mutterſchweſter, die, az anya testvér nénje v. öccse, nagy néne.
Mutterſeele, die, ember, lélek, teremtés; in der Rede, es war keine Mutterſeele da, egy lélek v. egy teremtés se vólt ott, v. senki se volt ott.
Mutterſinn, der, anyai érzés v. indúlat.
Mutterſöhnchen, das, anya kedvese, anyás gyermek.
Mutterſprache, die, anyai nyelv; meine Mutterſprache iſt die Ungariſche, anyai nyelvem a' magyar nyelv; d. i. Stammſprache, z. B. die lateiniſche Sprache iſt eine Mutterſprache in Anſehung der Italieniſchen, Franzöſiſchen und Spaniſchen Sprache, a' deák nyelv anyanyelv az Olasz, Franczia és Spanyol nyelvre nézve.
Mutterſtein, der, anyaméhkő.
Mutterſtock, der, der Bienen, anyaméhkas, anyaköpü.
Muttertheil, der, anya örökség.
Muttertreue, die, anyai hüség.
Muttertrompete, die, méhkürt.
Mutterveilchen, die, Mutterveilchen, das, estvelke, anya estvelke.
Mutterwaſſer, das, nádravíz.
Mutterwitz, der, természeti elméség.
Mutterwitzig, adj., elmés természetü, elmésséggel bíró.
Mutterwurz, die, olasz árnyékfü.
Mutterwuth, die, buja dühösség, méh- v. nádradühödés.
Mutterzimmet, der, indiai fahéj.
Mutz, der, d. i. verſtümmeltes Ding, csonka, vágott farkú p. o. kutya, szamár; csonkaság.
Mutzen, kurtítni, csonkítni.
Myops, adj., rövidlátású.
Myriade, die, számtalanság, sok ezer.
Myriadenweiſe, adv., ezerenként.
Myrrhe, die, mirhamézga, mirhacsipa, mirha.
Myrrhen, adj., mirha.
Myrrhenerz, das, mirhamézga.
Myrrhengeruch, der, mirhaszag.
Myrrhenkerbel, der, illatos turbulya, olasz saláta.
Myrrhenſalbe, die, mirhás kenet.
Myrthe, die, mirtus; von Myrthe, mirtus.
Myrthenbaum, der, mirtusfa.
Myrthenbeere, Myrthenfrucht, die, mirtus bogyó.
Myrthendorn, der, magyalfa; egértövis.
Myrthenkranz, der, mirtus koszorú.
Myrthenöhl, das, mirtusolaj.
Myrthenwäldchen, das, mirtus liget.
Myrthenwein, der, mirtusbor.
Myrthenzweig, der, mirtuság.
Myſterien, die, pl. titkok, titok tudománya.
Mythologie, die, költemény előadás a' pogány istenekről, mithológia.
Mythologiſch, adj., mithológiai, a' pogány istenekről való költeményekre illető.

N.

Nabe, die, am Nabe, kerékagy.
Nabel, der, köldök, púp.
Nabelbinde, die, köldökkötő v. szorító.
Nabelbruch, der, köldöksérűlés, köldökszakadás.
Nabelförmig, adj., köldökformájú, v. szabású, köldökös.
Nabelkraut, das, köldökfű; közönséges púpvirág.
Nabeln, a' köldököt elmetszeni és megkötni.
Nabelschild, der, köldökpaizs a' csímereken.
Nabelschnur, die, köldökkötő.
Nabelstelle, die, köldökhely.
Nach, praepos. mit Dat. 1) — hoz, — hez; z. B. nach etwas langen od. greifen, valamihez nyúlni v. kapni; ich griff nach meinem Hute, a' kalapomhoz kaptam; 2) bei Namen der Länder, Städte, ꝛc. — ba, — be, — ra, — re; z. B. nach Rom reisen, Rómába útazni; nach Raab gehen, Győrbe menni; nach Clausenburg oder Pest schicken, Kolosvárra v. Pestre küldeni; 3) eine Gegend anzudeuten, felé; z. B. nach Wien zu gehen, Bécs felé menni; nach Mittag zu, délfelé; 4) — ért, után; z. B. ich will nach dem Arzte schicken, majd orvosért v. orvos után küldök; 5) felől; nach jem. fragen, valaki felől tudakozni; 6) szerént, — hoz v. — hez képest; z. B. sich nach der Mode kleiden, új szokás szerént öltözködni v. viselni magát; nach dem, das es das Vermögen des Mannes erlaubte, ahoz képest, a' mint ezt az ember értéke megengedte; 7) után, múlva; nach seinem Tode, halála után; nach einigen Jahren, egynéhány esztendő mulva; adv. után, utánna; komm du nach, jöjj utánnam v. utánnak; nach u. nach, lassan lassan, lassanként; nach der Zeit, azután.
Nachachtung, die, figyelmezés, ráfigyelmezés, p. o. parancsolatra, magát valamihez tartás v. szabás.
Nachäffen, majmolni valamit.
Nachäffung, die, majmolás.
Nachahmen, követni p. o. példáját; eine Gewohnheit nachahmen, a' szokást hímezni, utánnazni.
Nachahmer, der, **Nachahmerinn**, die, hímező, utánnazó.
Nachahmung, die, követés, hímezés, utánnazás.
Nachahmungssucht, die, követésre-vágyás, hímezővágy.
Nachahmungswerth, **Nachahmungswürdig**, adj., követésre méltó.
Nachahmungswürdigkeit, die, méltó vólta valaminek a' követésre.
Nacharbeit, die, folytatott v. későbbi munka.
Nacharbeiten, d. i. nach jem. arbeiten, valaki után v. szerént dolgozni; verbessern, megjobbítgatni, valamit újra és jobbítgatva dolgozni; das Versäumte einbringen, utánna dolgozni az elmúlattat, kipótolni az elmúlasztott munkát.
Nacharbeiten, das, megjavítás, javítgatás, jobbítgatás.
Nacharten, ráütni valakire, hasonlítni valakihez.
Nachartung, die, ráütés, hozzáhasonlítás.
Nachbar, der, határos, szomszéd; die nächsten Nachbarn, tő szomszédok.
Nachbarlich, adj., szomszédi, szomszéd; adv. szomszéd módra.
Nachbarschaft, die, szomszédság.
Nachbarweg, der, melleslegút.
Nachbauen, utánna v. azután épitni; den Bau fortsetzen, folytatni az épitést; nachahmen, mást követni az épitésben, más után épitni.
Nachbekommen, azután kapni valamit.
Nachbellen, utánna ugatni; mást követni az ugatásban.
Nachbeten, utánna mondani az imádságot; trop. más után beszélni; a' mit más beszélt azt beszélni.
Nachbeter, der, más visszahangja.
Nachbier, **Halbbier**, das, kőficzser, másodser, gyenge ser.
Nachbild, das, képmás.
Nachbilden, lemásolni a' képet, utánna formálni valaminek valamit.
Nachbildung, die, képmásolás.
Nachbleiben, hátra maradni.

Digitized by Google

Nachbohren, utánna fúrni, p. o. nagyobb fúróval a' kissebb helyet.
Nachbringen, utánna hozni.
Nachbrummen, utánna marmogni; marmogással hímezni.
Nachdem, adv., ſt. hernach, azután, osztán; ſo wie, a' mint, mint; als da, minekutánna, midőn már.
Nachdenken, gondolkozni, valami felől.
Nachdenken, das, gondolkozás, gondolkodás; mit Nachdenken, meggondolva; ohne Nachdenken, minden meggondolás nélkül.
Nachdenkend, adj., gondolkozó p. o. ember, elmélkedő, figyelmetességre vagy gondolásra méltó.
Nachdruck, der, Kraft, Gewicht, erő, hathatóság, bényomódás, béhatás, foganat, foganatos erő; Worte ohne Nachdruck, puszta szavak; mit Nachdruck reden, nyomosan v. béhatólag beszélni, fontosan szóllani; vom Buche, utánna nyomtatás, másolt nyomtatás, másolás; das gedruckte Buch, utánna nyomtatás, másolás, könyvmásolás t. i. nyomtatás által; másolt nyomtatvány, másolt könyv.
Nachdrucken, ûbh. újra nyomtatni valamelly könyvet, újra kinyomtatni; beſ. könyvet másolni, mássát nyomtatni valamelly könyvnek t i. a' szerző akaratja és tudása nélkül.
Nachdrucker, der, könyvmásoló, t. i. nyomtató utánnyomtató.
Nachdrucksvoll, adj., nyomos, hathatos, foganatos, velős; eine nachdrucksvolle Rede halten, fontos beszédet tartani.
Nachdrücken, folyvást nyomni, nyomkodni.
Nachdrücklich, adj., fontos, foganatos, hashatós; adv. hathatósan, foganatosan.
Nacheifer, der, vetélkedő iparkodás.
Nacheiferer, der, más után iparkodó v. igyekező, vetélkedve iparkodó.
Nacheifern, vetélkedve iparkodni más után, késérve vetélkedni valakivel.
Nacheiferung, die, vetélkedő igyekezet, más után.
Nacheile, die, utánna sietés.
Nacheilen, utánna sietni.
Nacheinander, adv., egymásután, rendre; ſt. unmittelbar, folyvást; drei Tage nacheinander kämpfen, három nap egymásután folyvást viaskodni.
Nachempfindung, die, más után érzés.
Nachen, der, sajka, csónak.
Nacherbe, der, másodörökös.
Nachernte, die, d. i. ſpätere Ernte, későbbi aratás a' többi után; Nachſtoppelung, tarlózás, kalászszedés.
Nachernten, mások után aratni; tarlózni, kalászt szedni.
Nacheſſen, később enni mások után; etwas zu einer Sache eſſen, enni valamire v. valami után.
Nacheſſen, das, utóbbi étel, utóbbi fogás ételek, fözelék étel.
Nachfahren, utánna menni, p. e. kocsin, hajón ée; utánna kocsizni, szánkázni, hajókázni; ſt. nachführen, z. B. einer Armee Proviant ꝛc. utánna vinni p. o. eleséget hadi szereket a' tábor után; mit der Hand nachfahren, utánna kapni.
Nachfahrer, der, utánna menő, p. o. kocsin, hajón ée.; ſt. Nachfolger, követő, utánna következő p. o. hivatalban.
Nachfahrt, die, utánna menés, p. o. kocsival, hajóval ée. következés p. o. hivatalban.
Nachfallen, utánna esni, leesni utánna.
Nachfärben, újra megfesteni; im Färben nachahmen, mást követni a' festésben.
Nachfliegen, utánna repülni.
Nachflattern, utánna repkedni.
Nachfliehen, utánna szaladni.
Nachfolge, die, utánna menés, p. o. lóháton; ſt. Nachahmung, követés; im Amte; következés, p. o. valaki után hivatalban.
Nachfolgen, utánna menni, t. i. gyalog, lóháton; követni valakit; in einem Amte, következni valaki után v. valaki helyébe, felváltani valakit a' hivatalban; ſt. nachahmen, követni, hímezni; Anhänger ſeyn, hozzáadni magát valakihez.
Nachformen, valami szerént formálni, hozzá alkalmaztatva formálni.
Nachforſchen, tudakozódni valami felől, nyomozni, nyomozgatni, kitanúlgatni valamit, utánna járni valaminek.
Nachforſcher, der, tudakozó, nyomozó, kitanúlgató; mit Fragen, kitudakozó, kikurkászó.
Nachforſchung, die, nyomozás, nyomozódás, nyomozgatás; durch Fragen, tudakozódás.
Nachfrage, die, Nachfragen, das, tu-

Digitized by Google

dakozás, kérdezés, értekeződés, tudakozódás.

Nachfragen, tudakozni, megtudakozni, kérdezni, tudakozódni v. értekedőzni felőle.

Nachführen, a) fahrend, utánna vinni, p. o. kocsin; b) führend, utánna vezetni.

Nachfüllen, megtöltögetni, p. o. a' hijános hordókat.

Nachgaffen, utánna bámúlni.

Nachgeben, später geben, azután adni, adni még, utóbb adni; st. nachlassen, d. i. a) nicht Widerstand leisten, engedni; z. B. der Stein gibt nach, a' kő enged, mozdúl a' helyéből; b) trop. nicht widersprechen, engedni, ellene nem mondani v. nem állani többé; c) nicht aufhören wollen, szűnni, tágítni rajta; nichts nachgeben, d. i. nicht nachstehen, nem alábbvaló lenni valakinél, nem engedni valakinek az előbséget, érni valakivel.

Nachgeben, das, d. i. Willfahrung, engedés, engedőség.

Nachgebend, eig., engedő; st. nachgiebig, könnyen engedő, engedelmes.

Nachgeboren, adj., árván lett, árván v. atya halála után született.

Nachgeburt, die, burok, méh burók, méh- v. nádratermés.

Nachgehen, eig., utánna menni valakinek, követni valakit a' menésben; von Verliebten, z. B. einem Mädchen nachgehen, utánni járni a' leányak; einer Sache obliegen, z. B. seinem Geschäfte nachgehen, eljárni delgaiban; dem Müssiggange nachgehen, korhelységnek adni magát.

Nachgehends, adj., azután.

Nachgericht, das, utólsó fogás étel, asztal utólja.

Nachgeschmack, der, idegeníz.

Nachgiebig, adj., könnyen engedő, engedelmes; adv. engedőleg, engedelmesen.

Nachgiebigkeit, die, engedés, engedőség.

Nachgießen, tölteni még hozzá; ujra tölteni; durch Gießen nachbilden, más formája szerént önteni valamit, kiönteni más szerént.

Nachgraben, utánna ásni; durch Graben suchen, ásva keresni, kiásni.

Nachgraben, das, Nachgrabung, die, kiásás.

Nachgras, das, sarjú.

Nachgrübeln, einer Sache, feszegetni valamit, fürkészni, kurkászni.

Nachgrübeln, das, feszegetés, fürkészés, kurkászás.

Nachgucken, utánna nézni v. tekingetni kukucsálni.

Nachguß, der, második töltés v. öntés, utánna öntés; in Metall, öntött kép mássa.

Nachhall, der, Widerhall, hangmás, visszanhangzás, térthang. Echo.

Nachhallen, utánna hangzani.

Nachhängen, z. B. dem Kummer, neki adni magát a' búnak.

Nachhelfen, d. i. hebend helfen, emelve segítni rajta.

Nachhelfen, segítni, hátúl segítni.

Nachher, adv., st. hernach, azután, annak utánna; kurz nachher, kevéssel azután; lange nachher, sok idővel azután; wenige Tage nachher, kevés napok mulva.

Nachherbst, der, ősz utólja.

Nachherig, adv., azutánvaló.

Nachhochzeit, die, másodnapi és harmadnapi lakodalom.

Nachholen, utánna hozni v. vinni a' többi után; trop. einbringen, kipótolni, helyre hozni valamit.

Nachhülfe, die, segedelem, póltó segítség.

Nachhüthen, utóbb legeltetni.

Nachhuth, die, st. der Nachtrab, a' sereg utólja; in der Wirthschaft, második v. másodszori legeltetés; das Hornvieh hat die Vorhuth, das Schafvieh die Nachhuth, a' szarvas marha legeli elöször a' mezőt v. rétet, azután eresztik rá a' juhot.

Nachjagen, einem, űzni, utánna futni, kergetni p. o. a' szaladókat; trop. eifrig nach etwas streben, hajhászni, kergetni valamit, minden módon igyekezni elnyerni.

Nachjagen, das, űzés, kergetés, hajhászás.

Nachkehren, sepreni utánna.

Nachklang, der, utánna hangzás; st. Echo, térthang.

Nachklingen, vissza v. utánna hangzani visszaadni a' hangot.

Nachklettern utánna mászni.

Nachklimmen, idem.

Nachkömmling, der, maradék, maradékink halálunk után, unokáing.

Nachkönnen, z. B. jem. nicht nachkönnen, utól nem érhetni, el nem érhetni valakit, nem érni valakivel.

Digitized by Google

Nachkomme, der, st. Nachfolger, z. B. im Amte, hivatalba következő, valaki után; d. i. Verwandte, welche in absteigender Linie folgen, maradék, pl. die Nachkommen, a' maradékink, kik utánnunk élni fognak.

Nachkommen, d. i. folgen, uiánna menni valakinek, utánna jönni; st gleichkommen, felérni, utólérni p. o. becsére nézve; st. einholen, elérni, utólérni; trop. st. befolgen, követni, bétölteni, teljesíteni, p. o. valaki parancsolatját; seinem Versprechen nachkommen, igéretet teljesíteni, szavát megtartani; seiner Pflicht nachkommen, kötelességének eleget tenni.

Nachkommenschaft, die, maradék, utánnunk következő nemzetségünk, atyánkfiai.

Nachkriechen, utánna mászni.

Nachkünsteln, utánna mesterkélni, mesterségesen utánna csinálni v. hímezni.

Nachlallen, utánna dadogni, rebegni v. gagyogni.

Nachlaß, der, Verlassenschaft, hagyomány, hagyott jószág; Erlassung, megengedés.

Nachlassen, st. hinterlassen, hagyni maga után; nicht fest halten, z. B. in Seil, tágítni valamin, megereszteni, p. o. gyeplöt; etwas aufgeben, engedni valamit p. o. jussából, summából; verminoern, alább hagyni valamiben, szünni valamennyire, mint p. o. a' szélvész, csendesedni; die Kälte läßt nach, alább hágy a' hideg, enyhül az idő; die Krankheit läßt nach, enyhül v. tágit a' betegség; der Zorn läßt nach, csendesedik a' harag; das Feuer, der Wind läßt nach, lohad v. szünik a' tüz, csendesedik a' szél; nicht nachlassen zu bitten, nem szünni meg kérni.

Nachlassen, das, d. i. Hinterlassung, maga után hagyás; das Lockerlassen, megeresztés, tágítás; Verstattung, elengedés; Verminderung der Ansprüche, alábbhagyás valamiben, elállás valamitöl.

Nachlassenschaft, die, hagyomány.

Nachlassung, die, magaután hagyás; engedés, tágítás; alábbhagyás valamiből.

Nachläßig, adj., gondolatlan, tunya, rest; adv. gondatlanúl, imígy amúgy, restül.

Nachläßigkeit, die, restség, gondatlanság, tunyaság.

Nachlaufen, utánna futni valakinek; trop. den Mädchen nachlaufen, a' leányok után járni.

Nachleben, d. i. befolgen, engedni, engedelmeskedni valakinek, — szerént élni; z. B. den Gesetzen nachleben, a' törvények szerént élni, azokhoz szabni magát.

Nachlegen, z. B. Holz, több fát rakni hozzá, nem hagyni a' tüzet elaludni.

Nachlese, die, auf den Feldern, tarlózás; in Weinbergen, bilingérezés, bengézés.

Nachlesen, tarlózni; bengézni, bilingérezni.

Nachlesen, nachschlagen und lesen, z. B. ein Buch, elolvasni, utánna keresni a' könyvből valamit, kikeresni és olvasni; más után olvasni valamit.

Nachlesen, das, más után olvasás.

Nachliefern, utánna küldeni v. pótolni t. i. az elmaradtat.

Nachmachen, követni, mássát csinálni v. készitni; majmolni.

Nachmahd, die, Grummet, sarjú.

Nachmähen, sarjút kaszálni.

Nachmalen, másolni a' festést, festésről festeni.

Nachmalig, adj., azutánni, azutánvaló, későbbi; von Personen, következő, az utánnavaló.

Nachmals, adv., azután, annak utánna.

Nachmarschieren, von Truppen, a' seregel utánna menni.

Nachmessen, újra meg-v. felmérni, utánna mérni, p. o. valami portékát, újra v. ismét felmérni p. o. az életet, búzát.

Nachmittägig, adj, délutánni, délesti adv. délután.

Nachmittag, der, délutáni idő, délesti idő, délután.

Nachmittags, adv., délután, délesten.

Nachmittagsbesuch, der, délutánni látogatás.

Nachmittagsschlaf, der, délesti álom.

Nachmittagsstunde, die, délesti óra.

Nachmittagszeit, die, délesti v. délutánni idő.

Nachmüssen, d. h. gehen, kéntelenittetni utánna menni valakinek.

Nachpflanzen, újra ültetni.

Nachrechen, utánna gereblyélni.

Nachrechnen, berechnen, felszámlálni, felvetni; jem. nachrechnen, d. i. Rechnungen durchgehen, valakinek a' számadását megviszgálni; die Einnahme

Digitized by Google

u. Ausgabe berechnen, számbavetni a' jövedelmet és költséget.

Nachrechnung, die, újra összeszámolás, számvetés, vizsgálás.

Nachrede, die, d. i. Schlußrede, végbeszéd, bévégező beszéd, bérekesztő beszéd; megszóllás; üble Nachrede, rossz hire neve valakinek; in üble Nachrede kommen, rossz hirbe keveredni; in üble Nachrede bringen, rossz hirbe keverni valakit.

Nachreden, másután mondani v. beszélni; azt beszélni a' mit mástól hall valaki; st. verläumden, rosszúl beszélni valaki felöl, megszóllani valakit, t. i. háta megé.

Nachredner, der, bérekesztő, a' ki bérekesztő beszédet tart.

Nachreifen, jem., utánna útazni valakinek.

Nachreißen, utánna szakasztani v. ráncztani; st. nachzeichnen, utánna rajzolni, lemásolni.

Nachreiten, utánna lovagolni.

Nachrennen, utánna szaladni, nyargalni, futni.

Nachreue, die, megbánás, késő megbánás.

Nachricht, tudósitás, hiradás, jelentés, hir; Nachricht bekommen, tudósitást venni, tudosittatni; Nachricht haben, tudósitva lenni valami felöl; Nachricht geben, hirt adni valakinek, megizenni, tudtára adni, hirül adni valamit; Nachricht einziehen, megérteni, meghallani, megtudni valamit; auf erhaltene Nachricht, vévén tudósitást; die Nachrichten lauten sehr verschieden, a' tudósitások külömbözők.

Nachrichter, der, Scharfrichter, vesztőmester, hohér.

Nachrichtlich, adv., z. B. nachrichtlich bekannt machen, kihirdetni, hirül adni, hirré adni.

Nachrollen, utánna hengeregni.

Nachrudern, utánna evezni.

Nachruf, der, végszó, végső szó, utólsó szava a' haldoklónak; st. Nachruhm, fennmaradó hir.

Nachrufen, utánna kiáltani valakinek.

Nachruhm, der, fennmaradandó hir név.

Nachrücken, utánna nyomni, tolni v. taszitni.

Nachrühmen, hátamegé dicsérni, dicsérettel emlegetni, t. i. hátamegé.

Nachsäen, későbben vetni, későbben utánna vetni az első vetésnek.

Nachsagen, etwas, gut oder böse, hátamegé mondani valakinek, t. i. jót v. rosszat, róla megvallani valamit; st. nacherzählen, elbeszélni a' mit mástól hallot az ember.

Nachsalzen, újra v. még egyszer megsózni.

Nachsammeln, öszveszedni, öszveszedegetni más után a' mit elhagyogatott.

Nachsatz, der, következő tétel v. mondás, következet.

Nachschall, der, visszahangzás.

Nachschallen, visszahangzani.

Nachschauen, utánna nézni v. tekinteni; st. nachsehen, megnézegetni, megvizsgálni.

Nachschauen, das, utánnanézés v. tekintés; megnézegetés, megvizsgálás.

Nachschicken, utánna küldeni.

Nachschieben, tovább taszitni; utánna tolni, nyomni.

Nachschießen, st. nachzahlen, z. B. Geld, kipótolni a' summát, hozzá adni még; nach jemanden schießen, valaki után löni, t. i. a' sorban; utánna löni valakinek; utánna menni sebesen; utánni robanni v. esni, utánna nöni hirtelen.

Nachschiffen, hajóval utánna menni, utánna hajókázni.

Nachschlag, der, (Musik), utánnaütés, t. i. a' muzsikában.

Nachschlagen, z. B. Geld, mássát verni, p. o. pénznek; im Bergbaue, durch Graben aufsuchen, kiásni, ásva keresni; im Buche nachschlagen, kikeresni valamelly helyet a' könyvben, a' könyvből; von einer Uhr, másolni az ütést, verést, újra elütni p. o. az órát.

Nachschlagung, die, z. B. des Geldes, másolt verése, p. o. a' pénznek; ásva keresés; fel-v. kikeresés, p. o. a' könyvben.

Nachschleichen, utánna lopózkodni, suhanni.

Nachschleppen, utánna v. maga után húzni v. hurczolni.

Nachschlüssel, der, tolvajkulcs.

Nachschmack, der, idegen iznyom.

Nachschmecken, idegen iznyomot hagyni a' szájában, idegen izének lenni, szamatjának lenni.

Nachschneiden, mássát metszeni, forma szerént vágni, metszeni, utóbb v. azután metszeni v. vágni.

Nachschnitt, der, másolt metszés.

Digitized by Google

Nachſchreiben, z. B. nach einem Formular ſchreiben, mássát írni valaminek; etwas Geſagtes aufſchreiben, leírni; a' mit valaki mond, utánna írni valakinek valamit; das Verſäumte nachholen, az elmúlatottat leírni; jemanden einen Brief nachſchicken, utánna írni valakinek, levelet küldeni utánna.

Nachſchreiber, der, utánna író.

Nachſchrift, die, másolt írás; írásba másolt beszéd, predikáczio; utólírás, p. o. a' levélben.

Nachſchreien, utánna kiáltani v. kiabálni valakinek.

Nachſchütten, feltölteni, p. o. másod izben.

Nachſchuß, der, utóbbi lövés; pótló fizetés.

Nachſchwarm, der, második raj.

Nachſchwimmen, utánna úszni.

Nachſchwören, más után esküdni.

Nachſegeln, utánna evezni.

Nachſehen, utánna nézni; Fehler nachſehen, elengedni, elnézni p. o. lágyságból valaki hibáját; nach etwas ſehen, um es zu unterſuchen, utánna látni valaminek, vígyázással lenni valamire; ſt. unterſuchen, megvizsgálni valamit, megnézni, megtekinteni.

Nachſehen, das, vigyázat, vizsgálat; elnézés; das Nachſehen haben, d. i. a) nichts erhalten, megcsalatkozni, felsülni, semmit sem nyerni; b) ſt. nachſtehen, elmellőztetni.

Nachſenden, utánna küldeni.

Nachſetzen, eig. utánna tenni, hátrább tenni; uneig. kevesebbre becsülni valamit, utánna tenni becsére nézve; ſt. verfolgen, z. B. einem nachſetzen, valakit kergetni, utánna eredni valakinek.

Nachſetzen, das, Nachſetzung, die, utánna tevés; trop. lealacsonyitás, megvetés; Verfolgung, üzés, kergetés, utánna eredés, szaladás.

Nachſicht, die, engedelem, engedés, lágyság; Nachſicht haben, engedelemmel lenni valaki eránt, engedni valakinek, megengedni.

Nachſichtig, adj., nachſichtsvoll, engedő, sokat elengedő, engedékeny, kedvező, kéméllő, engedékeny, lágy, p. o. atya; adv. kedvezve, kéméllve.

Nachſingen, más után énekelni; valakit az éneklésben követni.

Nachſinken, utánna rogyni v. hanyatlani.

Nachſinnen, eszmélődni, gondolkozni valamin.

Nachſinnen, das, eszmélődés, gondolkozás.

Nachſommer, der, másodnyár, nyár utólja.

Nachſorge, die, azutánvaló gondoskodás.

Nachſpähen, kémlelődni utánna.

Nachſpiel, das, másodjáték, berekesztő játék, p. o. a' játékszínen; in der Muſik, utójáték.

Nachſpielen, utánna játszani, azután v. később játszani, másodikat jatszani; ſpielend nachahmen, játszva hímezni valamit.

Nachſpotten, hátamegé kicsúfolni, kigúnyolni; gúnyolva majmolni valamit.

Nachſprechen, utánna mondani valamit valakinek; követni más szavát.

Nachſprengen, utánna vágtatni v. nyargalni.

Nachſpringen, utánna ugrani.

Nachſpüren, utánna nyomozni.

Nachſpüren, das, Nachſpürung, die, nyomozás.

Nachſpürer, der, nyomozó.

Nachſtechen, utánna metszeni, kimetszeni más metszés után.

Nachſtehen, folgen, következni, beſond. in partic. nachſtehend, következő, következendő; p. o. levél; dem Range nach, utánna lenni v. állani, alábbvaló lenni.

Nachſtellen, eig. utánna tenni vagy helyheztetni; beſonders von Jägern, lesben lenni v. állani, lest vetni valaminek; uneig. durch Liſt zu bekommen ſuchen, leselkedni valamire.

Nachſteller, der, lesben álló, leselkedő.

Nachſtellung, die, les, leselkedés.

Nachſterben, utánna halni meg valakinek.

Nachſteuer, die, adópótlás, pótlóadó.

Nachſteuern, pótólni az adót, ráfizetni még a' fizetett adóra.

Nachſtich, der, másodmetszés, metszés mássa.

Nachſtoßen, másodszor is megtörni valamit; megújítni a' tasztást v. döfést.

Nachſtreben, einer Sache, rajta lenni valamin; jemanden nachſtreben, igyekezni valaki után, vetélkedni valakivel.

Nachſtrebung, die, igyekezet, vetélkedés, iparkodás.

Digitized by Google

Nachſtreuen, újra hinteni, még egyszer hinteni.

Nachſtürzen, utánna rohanni vagy esni, bukni; ſchnell folgen, sebességgel utánna menni.

Nachſuchen, meg- v. felkeresni, kikeresni valamit, p. o. valamelly könyvből; anhalten um etwas, valamit kérni, valamiért kéréssel folyamodni, p. o. hivatalért.

Nachſuchen das, kikeresés, fel- v. megkeresés; kérés.

Nacht, die, éj, éjtszaka; tiefe Nacht, éjtszaka; bei Nacht, éjjel, éjtszakának idején; bei anbrechender Nacht, besetétedéskor; mitten in der Nacht, éjfélben; ſpät in die Nacht hinein, késő éjjelig, p. o. dolgozni; Tag und Nacht, éjjel nappal; die Zeit, wo die längſte Nacht iſt, télkezdet; jemanden gute Nacht wünſchen, valakinek jó éjtszakát kívánni; trop. Unwiſſenheit, homályosság, setétség, tudatlanság.

Nachtanzen, valaki után tánczolni; valakit a' tánczban követni.

Nachtarbeit, die, éjjeli munka, éjjel dolgozás, éjtszakázás.

Nachtarbeiter, der, éjtszakázó; Ausräumer heimlicher Gemächer, árnyékszéktisztító.

Nachtbecken, der, éjjeli edény.

Nachtbrod, das, Nachtbrod eſſen, vacsora.

Nachtdieb, der, éjjeli tolvaj.

Nachten, estveledni, éjjeledni.

Nachteule, die, bagoly; die große Nachteule, fejes bagoly.

Nachtfalter, der, pille.

Nachtfeuer, der, éjjeli tűz v. tüzelés.

Nachtfroſt, der, éjjeli fagy.

Nachtgedanken, die, éjjeli gondolatok, éjjeli elmélkedések.

Nachtgeiſt, der, késértet.

Nachtgeſchirr, das, éjjeli edény.

Nachtgeſpenſt, das, éjjeli ijesztő.

Nachtgleiche, die, éjnapegyenlőség, éjnapegyezés.

Nachthäubchen, das, hálófőkötőcske.

Nachthaube, die, háló fökötő vagy fejkötő; hálósipka.

Nachtheil, der, kár, ártalom, rövidség, hátramaradás, veszély, sérelem; jemanden Nachtheil verurſachen, kárára lenni, rövidséget okozni valakinek; Nachtheil erleiden, kárt vallani, hátramaradást szenvedni.

Nachtheilig, adj., káros, ártalmas, veszedelmes; adv. károsan, kárával, kárára valakinek.

Nachthemde, das, hálóing.

Nachtherberge, die, éjjeli szálás, hálás.

Nachthun, nachmachen, más után csinálni valamit; nachahmen, követni valakit, hímezni.

Nachtigall, die, filemile, fülemile.

Nachtiſch, der, asztal utólja, csemege ételek, mellyeket az ebéd végén adnak fel.

Nachtjagd, die, éjjeli vadászat.

Nachtkerze, die, éjjeli gyertya; eine Pflanze, csészekürt (virág); borgyökér.

Nachtkleid, das, hálóruha.

Nachtlager, das, hálóhely v. ágy, fekvőhely, fekvés; éjjeli hálás.

Nachtlampe, die, éjjeli lámpa, mécs.

Nachtlaterne, die, éjjeli lámpás.

Nachtlicht, das, éjjeli világ v. gyertya.

Nachtluft, die, éjjeli szellő, levegő.

Nachtmahl, das, vacsora.

Nachtmotte, die, moly.

Nachtmücke, die, fénybogár.

Nachtmütze, die, hálósüveg v. sipka.

Nachtmuſik, die, éjjeli muzsika, éjzene.

Nachtrab, der, hadvégsereg; hadzáró csapat, a' sereg utólja; den Nachtrab bilden, machen, hadrekesztő védcsapatot tenni v. védcsapat lenni.

Nachtrabe, der, éjjeli gém, halálmadár.

Nachtraben, utánna lovagolni.

Nachtrachten, jemanden, utánna igyekezni, iparkodni, törekedni; ſt. nachſtellen, leselkedni.

Nachtrag, der, Nachtragzahlung, die, pótló fizetés, pótláspénz, utóbbi hozzáadás; Ergänzung z. B. zu einem Buche, pótlas, toldalék, hozzáadás p. o. könyvhöz, írt munkához &c.

Nachtragen, vinni, hordozni valaki után; ſt. nachzahlen, hozzáadni, pótlani; ſt. ergänzen, kipótolni valamit, utánna pótolni; trop. ſt. ſich rächen, kitölteni valakin bosszúját.

Nachtragung, die, utánna vivés, v. hordás; hozzáadás, pótlás.

Nachtreiben, utánna hajtani a' seregnek a' márhat v. barmot.

Nachtreiſe, die, éjjeli útazás.

Nachtriegel, der, éjjeli tolózár.

Nachtrillern, utánna remegtetni hanggal.

Nachtrinken, valaki után inni.

Nachtrock, der, éjjeli köntös.

Nachtruhe, die, éjjeli nyugodalom.

Nachtrunde, die, éjjeli kerülés; éjjeli kerülők.

Digitized by Google

Nachts, adv., éjjel, ejtsszaka.
Nachtschatten, der, csucsór.
Nachtscherben, der, éjjeli edény.
Nachtschmaus, der, éjjeli vendégség.
Nachtschwalbe, die, lappartyú, kecskefejő.
Nachtschwärmer, der, éjjeli kóborló v. tobzódó.
Nachtschwärmerei, die, éjjeli tobzódás.
Nachtschweis, der, éjjeli izzadás.
Nachtstille, die, éjjeli csendesség.
Nachtstück, das, éjjeli tárgy rajzolatja v. képe.
Nachtstuhl, der, éjjeli árnyékszék.
Nachtstunde, die, éjjeli óra.
Nachtthau, der, éjjeli harmat.
Nachttisch, der, öltöző es vetkező asztal a' fejérszemélyeknél.
Nachttopf, der, éjjeli medencze, vízellőedény.
Nachtuhr, die, éjjeli óra.
Nachtviole, die, estike, estvelke.
Nachtvogel, der, éjjeli madár.
Nachtwache, die, éjjeli örállás v. vigyázás; éjjeli vigyázók vagy őrállók, strázsa; Nachtwache halten, éjjeli őrön állani, strázsán lenni.
Nachtwächter, der, éjjeli őr, őrálló, őrző.
Nachtwanderer, Nachtwandler, der, holdas, holdkórságos.
Nachtzeche, die, éjjeli dorbézolás v. tobzódás.
Nachtzeit, die, éjjeli idő, éjtszaka.
Nachwachsen, utánna nőni; megnöni a' többi után.
Nachwägen, ujra megmérni valamit t. i. fontal.
Nachwagen, sich, utánna merni menni.
Nachwandeln, követni valakit a' ménésben.
Nachwaten, utánna gázolni.
Nachweh, das, die Nachwehen, d. i. Schmerz nach der Geburt, maradvány fájdalom; szülés utánni fájdalom; trop. empfindliche Folgen, kedvetlen, v. szomorú következések.
Nachwehen, utánna fújni v. lengedezni.
Nachwein, der, lőre, csigér.
Nachweisen, eligazítni valakit valamiben, ráigazítni az útra, megmutatni, útat ée.
Nachweisung, die, el- v. ráigazítás, megmutatás.
Nachwelt, die, maradék, maradékink, a' késő nyom v. világ.
Nachwerfen, utánna hajítni, hajigálni, vetni, dobni.
Nachwinken, utánna integetni p. o. fővel, kézzel.
Nachwinter, der, tél utólja, másodszori tél.
Nachwirken, von Arzneien, később adni v. mutatni ki erejét és hathatosságát.
Nachwollen, z. B. gehen, utánna akarni menni.
Nachwuchs, der, utóbbi növés; trop. von Menschen, gyermekek, fiak, csemeték.
Nachwunsch, der, végső kívánás.
Nachwünschen, jó kívánással ereszteni el valakit.
Nachzahlen, utánna fizetni; később ráfizetni a' mi elmaradt.
Nachzählen, újra megszámlálni valamit.
Nachzeichnen, utánna rajzolni, lerajzolni róla.
Nachzerren, maga után rántani.
Nachziehen, maga után húzni; utánna költözni, v. menni p. o. lakni.
Nachzug, der, st. Nachtrab, utóljáró sereg csapat; das Nachfolgen, utánna menés v. költözés.
Nachzügler, die, az utánna menő sereg, késérők.
Nacken, der, nyak, nyakszirt; den Feinden auf den Nacken sitzen, a' hátába lenni az ellenségnek; jemand. Nacken beugen, valakinek a' nyakasságát megtörni.
Nackt, nacket, nackend, adj., mezítelen, meztelen; st. kahl, von Feldern, Hügeln, kopasz, p. o. mező, hegy; auf der nackten Erde sitzen, a' száraz földön ülni.
Nacktheit, die, mezítelenség, meztelenség.
Nadel, die, tő, tű; die Nähnadel, varrótű; Stecknadel, gombostő; Stricknadel, kötőtő; trop. sich mit der Nadel nähren, tűvel v. varrással keresni kenyeret; etwas mit der heißen Nadel nähen, imígy amúgy nyakra főre varrni valamit; von Nadelhölzern, tőformalevél, p. o. fenyőlevél.
Nadelbüchse, die, tűtartó.
Nadelgeld, das, tőrevaló pénz.
Nadelholz, das, tőlevelű fa, p. o. a' fenyőfák.
Nadelkissen, das, tőtartó vánkoska.
Nadelknopf, Nadelkopf, der, tőgomb v. gombja.
Nadelöhr, das, tő foka vagy lyuka.
Nadelspitze, die, tőhegy v. hegye.

Digitized by Google

Nadelmacher, Nadler, der, tőcsináló, tős, tűs.

Näber, der, d. i. Bohrer, fúró, fúrú.

Näberschmied, der, fúrúkovács.

Nächſt, adv. et praep., d. i. ſehr nahe, legközelebb valamihez, mellett, igen közel; er ſaß nächſt mir, igen közel ült hozzám; dem Range nach, után; nächſt dir iſt er mir der liebſte, te utánnad ötet leginkább szeretem; der Zeit nach, legközelebb, a' minap; nächſt dem, adv. mellett, azonkívül.

Nächſte, (der, die, das), adj., legközelebb való p. o. út, atyafi ée; der Zeit nach, legközelebbvaló, az első, a' legelső; der Aehnlichkeit nach, leginkább közelítő v. hasonló; mit nächſten, a' napokban, legközelebb.

Nächſte, der, oder mein Nächſter, felebarát, felebarátom.

Nächſtenliebe, die, felebaráti szeretet.

Nächſtens, adv., legközelebb, minél előbb.

Nächſtfolgend, adj., a' legközelebbi.

Nächtlich, adj., éjjeli, éjtszakánként-való, éjtszakai; adv. éjtszakánként, éjjelenként.

Nägelchen, das, an Händen und Füßen, körömöcske; von Metall, szegecske, kis szeg.

Nägelein, das, ſt. Nelke, szegfű; Gewürz-Nägelein, ſt. Gewürznelke, szegfű virág, szegfű.

Nähe, die, közellétel, közelség, szomszédság; in der Nähe, közel, a' szomszédságban; aus der Nähe, közelről, a' szomszédságból.

Nähen, varrni.

Nähen, das, varrás.

Näher, adj., közelebbvaló, közelebbi; adv. közelebb; p. o. jönni v. lépni.

Nähern, ſich, közelítni, közelebb menni v. jönni; ähneln, közelítni valamihez t. i. a' hasonlatosságban, hasonlítni.

Näherrecht, das, a' közelebbség jussa.

Nähkiſſen, das, varróvánkos.

Nähnadel, die, varrótő.

Nährahmen, der, varró ráma.

Nähren, táplálni, tartani; ſich von Fiſchen nähren, hallal élni; Wachsthum ꝛc. geben, nevelni, táplálni.

Nährer, der, tapláló.

Nährſtand, der, munkás v. mives rend.

Nähſchule, die, varróiskola.

Nähſeide, die, varróselyem.

Nähterei, die, varrás; varrott dolog.

Nähterinn, die, varró asszony.

Nähtiſch, der, Nähpult, varróasztal.

Nähzeug, das, varró eszköz, varrnivaló matéria.

Nämlich, adj., ſt. derſelbe, dieſelbe, dasſelbe, mit dem Artikel der, die, das Nämliche, ugyan az, ugyan azon, ugyan az az; adv. tudniillik, tudnillik, ugymint.

Näpfchen, das, kis tál, tálacska.

Närbchen, das, kis forradás, sebhely.

Närrchen, das, bolondocska, kis bohó; Menſchchen, bangó.

Närrinn, die, bohó asszony vagy leány, bolond, esztelen t. i. fejérszemély.

Närriſch, adj., lächerlich, nevetséges, furcsa, bohókás; ſt. wunderbar, csudálatos; ſt. einfältig, bolondos, esztelen, balgatag; unſinnig, wahnſinnig, bolond, örült, eszement; adv. nevetségesen, furcsán; csudálatosan, különösen; balgatagúl, bolondosan, bolondúl, esztelenül.

Näſcher, der, Näſcherinn, die, nyalakodó, nyalánk.

Näſcherei, die, nyalakodás; torkosság, nyalánkság.

Näſſe, die, nedvesség, nyirkosság.

Näſſeln, Näſſe von ſich geben, nedvelni, levelni, levet adni magából.

Näſſen, naß machen, megnedvesítni, nyirkosítni.

Näßlich, adj., nyirkoskás, nedveskés.

Nagel, der, an den Fingern und Zehen, köröm; von Holz oder Eiſen, szeg, vasszeg.

Nagelbohrer, der, szegfúró, kis fúró.

Nagelbreit, adj., körömnyi.

Nagelfell, das, im Auge, szemvéghályog.

Nagelfeſt, adj., felszegezett.

Nagelförmig, adj., szegszabású.

Nagelgeſchwür, das, körömméreg.

Nagelknopf, Nagelkopf, der, Nagelkuppe, die, szegfej, a' szeg feje.

Nagelmaal, das, szeg hely, a' szeg helye.

Nageln, szegezni, felszegezni.

Nagelneu, adj., újdonúj, újdonnatúj, vadon új.

Nagelprobe, die, körömmelvaló próba, p. o. a' görögdinnyén.

Nagelſchmied, der, szegcsináló kovács.

Nagelzwang, der, a' körömtöve felszálkázása.

Nagen, rágni, lerágni róla, rágicskálni, rágódni rajta, p. o. csontról a' húst; trop. dauernden bittern Kum-

Digitized by Google

mer verurſachen, emészteni, mardosni, marczongani, mint a' bánat; nagendes Gewiſſen, a' mardosó lelkiesméret; nagende Sorgen, mardosó gond.

Nagen, das, rágás, rágdozás; mardosás.

Nagthier, das, rágó állat.

Nahe, adj, dem Orte nach, közelvaló, közel; näher, közelebbi, közelebblévő; der nächſte, a' legközelebbi, legközelebblévő; nahe ſeyn, közel lenni; der Zeit nach, közellévő, közelgető; verſchiedenen Verhältniſſen nach, közelrölvaló, p. o. atyafi; genau, z. B. der nächſte Preis, legalsó ára valaminek; adv. vom Orte, közel; nahe bei, nahe an, mellette, közel hozzá v. nála; nahe liegen, közel lenni hozzá; nahe am Wege, közel az úthoz; nahe kommen, közelíteni, közel menni v. jönni; von der Zeit, közel; der Frühling iſt nahe, közelget a' tavasz; nahe verwandt ſeyn, közelrölvaló atyafiságban lenni valakivel; jemand. nahe kommen, d. i. ähnlich ſeyn, valakihez hasonlítni; das geht mir nahe, azt fájlalom; jemand. zu nahe treten, valakit megbántani, megsérteni.

Nahen, oder ſich nahen, közelítni, közelgetni; die Zeit nahet heran, közelget az idő.

Nahrhaft, adj., Nahrung gebend, tápláló, táplálékony; nahrhafte Speiſen, test tápláló ételek; trop. Nahrung, Unterhalt verſchaffend, z. B. ein nahrhaftes Gewerbe, élelmes kézi mesterség.

Nahrhaftigkeit, die, táplálékonyság; trop. z. B. einer Stadt, élelmessége, valamelly városnak, a' hol könnyű keresni és elélni.

Nahrlos, adj., nahrungslos, nem tápláló; trop. eine nahrloſe Stadt, nehéz élelmű város, mellyben nehéz keresni és elélni.

Nahrloſigkeit, die, eines Ortes, valamelly helynek szűk élelmű volta; der Zeiten, szűk élelműsége az időnek.

Nahrung, die, táplálat, tápláló erő; z. B. Milch gibt viel Nahrung, a' tejben sok tápláló erő van; ſt. Nahrungsmittel, élelem, eledel, eleség; Nahrung zu ſich nehmen, enni eledelt magához venni; keine Nahrung nehmen, semmit sem enni; trop. z. B. der Regen iſt die Nahrung für die Bäume, az eső táplálja a' fákat; Nahrung für den Geiſt, eledele a' léleknek; ſt. Unterhalt, élelem, eleség; ſeiner Nahrung nachgehen, a) élelmét keresni; b) kenyerét keresni.

Nahrungsgeld, das, élelemre keresett pénz.

Nahrungsmittel, das, élelem, tápláló eledel, eleség; die Lebensmittel, eleség, eledel; für Thiere, takarmány, eledel; bei einer Armee, tábori eleség; Nahrungsmittel, élelem v. kereset módja.

Nahrungsſaft, der, tápláló nedv.

Nahrungsſorge, die, élelem gondja; élelemrölvaló gondoskodás.

Nahrungsſteuer, die, élelemre v. keresetre vetett adó.

Nahrungszweig, der, keresett v. élelem módja.

Naht, die, varrás, öszvevarrás helye valaminek.

Name, der, Gen. des Namens, pl. die Namen, név, acc. nevet, nevezet; mit Namen, név szerént, nevén, p. o. nevezni; was haſt du für einen Nahmen? kinek hívnak, mi a' neved; trop. ſt. Vorwand, z. B. unter dem Namen der Freundſchaft, a' barátság, színe v. neve alatt; in jem. Namen, d. i. an deſſen Statt, z. B. bitten, valakit más nevében kérni; das Urtheil anderer, über unſern Werth, név, hir név; ein berühmter Namen, híres név; ein guter Name, jó hír név; nach einem Namen ſtreben, hírre névre vágymi; einen groſſen Namen hinterlaſſen, nagy hírt nevet hagyni maga után; ſich einen unſterblichen Namen machen, halhatatlan nevet szerezni magának.

Namenlos, adj., eig. nevetlen; trop. unausſprechlich, kimondhatatlan, hallatlan; ſt. unberühmt, homályos, nem valami nevezetes; adv. név nélkül, nevetlenül; kimondhatatlanúl.

Namennenner, der, névnevező.

Namenregiſter, das, névlajstrom.

Namensfeſt, das, névnap, nevenapja, névnapi innep.

Namenstag, der, neve napja valakinek.

Namensverwandte, Namensvetter, der, egy néven lévő, hasonlónevű.

Namenszug, der, névbetűvonás.

Namentlich, adv., névszerént, nevezetesen, névvel, nevezet szerént.

Namhaft, adj., anſehnlich, nevezetes; nagy, szembetűnő; einen anſehnli-

Digitized by Google

chen Namen habend, nevezetes, híres; adv. z. B. etwas namhaft machen, valamit névvel nevezni v megnevezni, a' nevét kimondani valaminek.

Napf, der, mély tál, medencze.

Naphta, die, földbalzsam.

Narbe, die, sebhely, forradás; Narbe bekommen, beforradni, bévarasodni; trop. jede Vertiefung an Bánmen, Fellen ꝛc., forradás; am Obſte, bibe, csúcs.

Narben, z. B. Felle, mejjeszteni a' bőrt v. kaszálni, mint a' tímárok.

Narbig, adj., sebhelyes, forradásos p. o. ábrázat.

Narciſſe, die, nárczis.

Narr, der, ein Luſtigmacher, esztelenkedő, nevettető, bohókás, nevettető bolond; einen Narren machen, bohóskodni, bolondá tenni magát; zum Narren haben, valakit bolondá tenni v. bolondnak tartani; jemand, der Mangel an Verſtand verräth, ostoba esztelen, bolond, eszelős; zum Narren werden, megbolondúlni; ein Naar ſeyn, bolond lenni; ein guter Narr, szegény együgyű ember; der arme Naar, szegény bohó; wahnſinnig, eszeveszett, őrült, elmejében megháborodott.

Narren, eszelősködni, bolondozni, bolondoskodni; jemand. narren, bolondnak tartani valakit.

Narrengeſchwätz, Narrengewäſch, das, esztelen fecsegés.

Narrenhaft, adj., bolondos, eszelős; adv. bolondúl.

Narrenhauß, das, bolondok háza.

Narrenkappe, die, csörgő sapka, bolondnakvaló sapka.

Narrenmäßig, adj., bolondos.

Narrenpoſſe, die, bolondozás, bolondoskodás; pl. Narrenpoſſen, esztelenségek, ostobaságok.

Narrenrede, die, bolond beszéd.

Narrenſeil, das, z. B. jemand. am Narrenſeil führen, d. i. ihn áffen, bolondítni, úsztatni valakit.

Narrenſtreich, der, bolond tett, bolondság.

Narrentheidung, Narrentei, die, bolondság, bolondozás, esztelen tréfa.

Narrheit, die, bolondság, esztelenség; bolond cselekedet; eine Narrheit begehen, valamelly ostobaságot v. esztelenséget követni el.

Naſchen, nyalakodni, torkosságból megkóstólni valamit.

Naſchen, das, nyalakodás, torkosság.

Naſchhaft, adj., torkos, nyalakodó.

Naſchhaftigkeit, die, torkosság, nyalakodás.

Naſchmarkt, der, csemege piacz.

Naſchmaul, das, nyalánk.

Naſchwerk, das, csemege nyalánkság.

Naſe, die, 1) ór, orr; phr. die Naſe rümpfen, fintorgatni az orrát; die Naſe hoch tragen, fenntartani v. hordani az orrát, dölyfösködni; eine feine Naſe haben, hamar észre venni valamit; jemand. eine Naſe drehen, rászedni valakit; die Naſe überall hinſtecken, mindenbe belé ütni az orrát; jem. eine Naſe geben, megpirongatni valakit; 2) alles, was eine Aehnlichkeit mit einer Naſe hat, orra valaminek.

Naſehorn, Nashorn, das, szarvorrú.

Naſenbein, das, orrcsont.

Naſenbluten, das, orrvérfolyás.

Naſengeſchwulſt, die, orrdagadás.

Naſengeſchwür, das, orrfekély.

Naſengewächs, das, orrnövevény, orrhúsnövés, orrgomba.

Naſenhaare, die, orrszőr.

Naſenhaut, die, orrbőre.

Naſenknorpel, der, az orr porczogója.

Naſenkuppe, die, orr hegy.

Naſenloch, das, orrlyuk.

Naſenſtüber, Naſenſchneller, der, fricska.

Naſenweis, adj., eszeskedő, okoska, orrfintorgató; ein Naſeweis ſeyn, fintorgatni az orrát.

Naſeweisheit, die, orrfintorgatás, nagyralátás, tudóskaság, finnyaság.

Naß, adj., nedves, nyirkos, ázott, vizenyős, nyers; naß werden, megázni; naß machen, megnedvesítni, megáztatni; viel Feuchtigkeit habend, nedves, esős; naſſes Wetter, nedves v. esős idő; naſſer Winter, nedves tél; adv. nedvesen, nyirkosan.

Naß, das, d. i. jeder Saft oder Feuchtigkeit, nedvesség, nyirkosság.

Naßkalt, adj., nedves hideg p. o. idő.

Nation, die, nemzet.

National, adj., volksthümlich, nemzeti.

National-Charakter, der, nemzetiség, nemzeti bélyeg, erkölcsi bélyege a' nemzetnek, nemzeti tulajdonság.

National-Geiſt, der, a' nemzeti gondolkozása, lelke.

National-Haß, der, nemzeti gyülölség.

National-Kleidung, die, nemzeti öltözet.

Digitized by Google

National-Schuld, die, nemzeti adósság.
National-Stolz, der, nemzeti kevélység.
National-Theater, das, nemzeti játékszín.
National-Tracht, die, nemzeti viselet.
National-Verſammlung, die, (im römiſchen Sinne), nemzeti gyűlés.
Nationaliſiren, a' nemzet közé felvenni, hazafiſitni.
Natter, die, vipera.
Natürlich, adj., természeti, természetes, p. o. dolog, ok; natürliche Religion, természeti vallás, egyedül az okosságon épített vallás; natürliche Pflichten, természeti kötelességek; ein natürlicher Menſch, természeti ember; ein natürlicher Sohn, d. i. ein unehelicher, nem törvényes fiú, természeti fija valakinek; der Kunſt entgegengeſetzt, természeti p. o. szín, tulajdon p. o. haja valakinek; ſt. ungekünſtelt, egyenes, nem mesterkélt, természeti p. o. elmésség; ſt. ungezwungen, nem erőltetett, könnyen menő v. eső; im Gange der Natur gegründet, természetből folyó, természetes p. o. dolog; natürlicherweiſe, természetesen; adv. természeti módon, természetesen, természet szerént.
Natürlichkeit, die, természetiség.
Natur, die, természet; természeti tulajdonság; eine hitzige Natur, heves természet; eine ſtarke Natur haben, jó természettel bírni; das Licht der Natur, a' természet világa; die Bande der Natur, a' természet kötelei; der Lauf der Natur, a' természet rendje v. törvényje.
Naturalien, die, természeti dolgok v. testek.
Naturalien-Cabinet, das, muzéum, természeti dolgok gyűjteménye.
Naturaliſation, die, hazafivá tétel.
Naturaliſiren, hazafivá tenni.
Naturalismus, der, természet-istenítés; természeti vallástartás.
Naturaliſt, der, természet-istenítő; természeti vallástartó.
Naturanlage, die, természeti tehetség, tálentom.
Naturbedürfniß, das, természeti szükség, a' mit a' természet megkíván.
Naturbegebenheit, die, természeti történet, természetbeli változás.
Naturell, das, indúlatalkat, természeti alkat, természeti szerkezetés.
Naturfehler, der, természeti hiba.
Naturforſcher, der, természetvizsgáló.
Naturforſchung, die, természetvizsgálás.
Naturgabe, die, természeti adomány v. ajándék.
Naturgemäß, adj., természet szerénti, természetszerént való, adv. természetesen, természet szerént.
Naturgeſchichte, die, természeti história.
Naturgeſetz, das, természeti törvény.
Naturkenner, der, természetesmerő.
Naturkenntniß, Naturkunde, die, természet esméret, a' természeti dolgok esmérete.
Naturkraft, die, természet ereje, természeti erő.
Naturkunde, die, természettudomány, természet tudománya.
Naturlehre, die, természet tudomány.
Naturlicht, das, természet világa.
Naturmenſch, der, természeti ember; trop. együgyű ember.
Naturpflicht, die, természeti kötelesség.
Natur-Philoſoph, der, természetvizsgáló filózofus.
Natur-Philoſophie, die, természetvizsgáló filozófia.
Natur-Product, das, termés, termény.
Naturrecht, das, természeti törvény.
Naturreich, das, természet országa; természet, az egész természet.
Natur-Religion, die, természeti vallás.
Naturſpiel, das, természet, játéka.
Naturtrieb, der, természeti ösztön.
Naturvolk, das, vad nép.
Naturwechſel, der, der Jahreszeit, az esztendőnek négy változása; bei einer Krankheit, nyavalya fordúlás.
Naturwiſſenſchaft, die, természet tudomány. Physica.

Nebel, der, köd; der Nebel fällt, leszáll a' köd; der Nebel hat ſich gehoben, felemelkedett a' köd.
Nebelicht, adj., ködhöz hasonló.
Nebelig, adj, ködös; es iſt nebelig, ködös idő van, köd van.
Nebelkrähe, die, varjú.
Nebeln, z. B. es nebelt, köd ereszkedik, ködösödik, köd esik, ködös idő van.
Neben, praep. m. Dat. mellett; z. B. neben der Mauer, a' fal mellett; m. Acc. mellé, ſetze dich neben mir, ülj

mellém; adv. mellette, p. o. lovagolni; in Comp. braucht man, mellesleg, melleslegvaló, mellyékes.
Nebenabſicht, die, melleslegczél, melleslegvaló czél, mellékczél.
Nebenader, die, mellékér.
Nebenaltar, der, mellékoltár.
Nebenamt, das, mellékhivatal.
Nebenan, praep. mellette, a' mellet.
Nebenarbeit, die, melleslegvaló munka v. dolog.
Neben-Artikel, der, mellékczikkely.
Nebenaugen, die, pl. fiók szemek, a' bogarakban.
Nebenausgabe, die, mellesleges költség.
Nebenausgang, der, mellékkijárás.
Nebenbedeutung, die, mellékes jelentés; melleslegvaló értelem.
Nebenbedürfniß, das, mellesleges szükség, mellék fogyatkozás.
Nebenbegriff, der, mellék megfogás.
Nebenbei, adv., a' mellett, mellesleg.
Nebenbetrachtung, die, mellékes vizsgálódás v. elmélkedés.
Nebenbeweis, der, melleslegvaló bizonyság, mellék megmutatása valaminek.
Nebenblatt, das, melléklevél, murva.
Nebenbruder, der, felebarát.
Nebenbuhler, der, szerelembéli vetélkedő társ.
Nebenbuhlerinn, die, vetélkedő társ t. i. fejérnép.
Nebending, das, mellékes dolog.
Nebeneinander, adv., egymás mellet.
Nebeneinkommen, das, Nebeneinkünfte, die, mellék jövedelem.
Nebenfarbe, die, mellékszín.
Nebenfrage, die, mellékes kérdés.
Nebengebäude, das, mellettevaló v. szomszéd épület.
Nebengedanke, der, mellékes gondolat.
Nebengeſchäft, das, mellékes foglalatosság.
Nebengewinn, der, melléknyereség, nyerés.
Nebenglied, das, mellékes tag.
Nebengut, das, mellék jószág.
Nebenhaus, das, mellettevaló ház, szomszéd ház.
Nebenher, adv., mellette, a' mellet, mellesleg.
Nebenhin, adv., oda mellé, mellette.
Nebenhülfe, die, mellék segítség.
Nebenkammer, der, mellék v. oldal kamara.
Nebenlinie, die, mellék línea; eines Geſchlechtes, mellék ág a' nemzetségben.
Nebenmann, der, a' mellette álló valaki mellet.
Nebenmenſch, der, felebarát, embertárs.
Nebenmond, der, fiók hold.
Nebenpfeiler, der, támasz ágas.
Nebenpflicht, die, melleslegvaló kötelesség.
Nebenplanet, der, szomszéd bolygócsillag.
Nebenſache, die, melleslegvaló dolog.
Nebenſeite, die, mellékoldal.
Nebenſonne, die, fiók nap; álnap.
Nebenſpeiſe, die, csemege.
Nebenſproſſe, der, fattyúág, ostorinda; bei Weinſtöcken, fattyú venyege.
Nebenſtraße, die, oldalút, mellékút.
Nebenſtrich, der, mellékes vonás.
Nebenſtube, die, oldalszoba, mellékszoba, bényíló szoba.
Nebenſtunde, die, üres v. pihenő óra.
Nebenthor, das, mellék kapu.
Nebenthür, die, mellettevaló ajtó, mellékajtó.
Nebentiſch, der, mellékasztal.
Nebenumſtand, der, mellékkörnyülállás, melleslegvaló dolog.
Nebenurſache, die, melleslegvaló ok.
Nebenweg, der, oldal- v. mellékút; trop. kerülő út.
Nebenwerk, das, mellékmunka.
Nebenwirkung, die, mellesleges ereje v. foganatja valaminek.
Nebenwort, das, mellékszó; das Adverb. határzószó igehatárzó.
Nebenzeichen, das, mellékjel, melleslegvaló jel.
Nebenzeit, die, üres idő, pihenő idő.
Nebenzimmer, das, oldalszoba, bényílószoba.
Nebenzweck, der, melleslegvaló czél.
Nebenzweig, der, fattyúág.
Nebſt, praep. m. Dat. — val együtt, — vel együtt; nebſt mir, én velem együtt.
Necken, jem. ingerkedni, ellenkedni valakivel.
Necken, das, ingerkedés, ellenkedés.
Neckerei, die, ingerkedés, ellenkedés.
Neckiſch, adj., ingerkedő.
Nectar, der, istenital, nektár.
Neffe, der, Enkel, unoka; Bruders- oder Schweſterſohn, unoka öcse.
Neger, der, néger, szerecsen, fekete szerecsen; der Mohr, barna szerecsen.

Digitized by Google

Negerhandel, der, szerecsenrab-kereskedés.
Negerinn, die, négerné.
Neger-Sclave, der, néger rabszolga.
Neger-Sclavinn, die, néger rabszolgáló.
Nehmen, übh. ſt. angreifen, venni, fogni, p. o. valamit a' kezébe; die Waffen nehmen, fegyvert fogni; iſt es wegnehmen, felvenni, elvenni p. o. pénzt az asztalról; ſt. erobern, z. B. eine Stadt, a' várost megvenni; Schiffe nehmen, a' hajókat; jem. beim Kopfe nehmen, d. i. gefangen nehmen, el- v. megfogni valakit; ſich kein Blatt vörs Maul nehmen, szabadon beszélni; Speiſe und Trank zu ſich nehmen, enni és inni valamit; Arznei nehmen, orvosságot venni, orvossággal élni; etwas in Beſitz nehmen, elfoglalni valamit; ſich die Freiheit nehmen, szabadságot venni magának valamire, mérészleni v. bátorkodni valamit; die Flucht nehmen, elfutni, elszaladni; Abſchied nehmen, elbucsúszni, búcsút venni; ſich die Mühe nehmen, bajlódni valamivel; mit etwas fürlieb nehmen, megelégedni valamivel; ſich in Acht nehmen, magára vígyázni; etwas zu Herzen nehmen, szívére venni valamit; ſt. auslegen, deuten, magyarázni, venni valamit így v. amúgy; etwas übel nehmen, valamit rossz neven venni; wie nimmſt du das? hogy érted azt? übh. in einen Zuſtand verſetzt werden, z. B. überhand nehmen, elhatalmazni, erőt venni; Schaden nehmen, kárt vallani, kárnak esni benne; einen Anfang nehmen, kezdődni, elkezdődni; ein Ende nehmen, végződni; eine Wendung nehmen, megfordúlni; es nimmt mich Wunder, csudálkozom rajta; Genommen, vévén, véve; im Ganzen genommen, általjában véve v. vévén a' dolgot.
Neiden, jem. irígykedni valakire.
Neider, der, Neiderinn, die, irígy, kaján.
Neidhammel, Neidhart, der, nagyon irígy.
Neidiſch, adj., irígy, irígylő; adv. irígykedve, irígyen.
Neige, die, fogyta, fogyatéka; das Faß geht auf die Neige, fogytán van a' hordó, ürül a' hordó; der Wein geht auf die Neige, fogyatékján van a' bor v. fogytára siet a' bor; trop. ſt. Abnahme, hanyatlás; es geht mit ihm auf die Neige, nagyon hanyatlik; das Ueberbleibſel von Bier oder Wein, maradék; der Bodenſatz, seprő, aly t. i. a' bor v. ser sepreje.
Neigen, etwas, hajtani, görbitni valamit lefelé; meghajtani, p. o. a' fejét; ſich neigen, a) aus Höflichkeit, meghajtani magát, meghajolni; b) hanyatlani; die Sonne, das Glück neiget ſich, hanyatlik a' nap, a' szerencse; der Krieg neigt ſich zu Ende, a' háború vége felé siet v. közelget végéhez.
Neigung, die, hajlás, meghajlás, p. o. a' föld hajlása; Verbeugung, maga meghajtás; das Geneigtſeyn zu etwas, oder zu jem., hajlandóság, vonszódás, vonattatás, kedv valamihez.
Nein, adv., nem; ſt. durchaus nicht, éppen nem, teljességgel nem, semmiképpen nem; beim Verneinen wird geantwortet mit: nincs, nincsenek, nincs még, nincsenek még, nem volt, nem voltak; z. B. iſt mein Brüder da drin? odaban van a' bátyám? nincs; Sind ſie ſchon da? itt vannak már? nincsenek; der Eine ſagt ja, der Andere ſagt nein, az egyik állítja, a' masik tagadja.
Nekrolog, der, életleirója a' megholtnak.
Nelke, die, szegfű, szegfűvirág; Gewürznelke, fűszerszám szegfű.
Nelkenbraun, adj., szegfű barna.
Nelkenſtock, der, egy tő szegfű, szegfűtő, szegfűbokor.
Nennbar, adj., nevezhető.
Nennen, d. i. beim Namen, od. den Namen ausſprechen, nevezni, megnevezni, nevén szóllítni; ich kann ihn nicht nennen, nem tudom a' nevét, nem nevezhetem; ſich nennen, magát megnevezni; wie nennt er ſich? hogy hívják? mi a' neve? einen Namen beilegen, nevet adni valakinek, valaminek, nevezni, elnevezni; Genannt, nevezett, a' kit neveztek; der od. die ſogenannte, az úgy nevezett.
Nennen, das, Nennung, die, nevezés, megnevezés; mit Namen, elnevezés.
Nenner, der, nevező (törtszámokban).
Nennwort, das, névszó, nevezetszó, (Nomen).

Digitized by Google

Neolog, der, Neuerer, Neulehrer, újító; Wortneuerer, szóújító, szóköltő vagy faragó.
Neologie, die, újításokra vágyás.
Nerve, die, érzőin, velőrost, in.
Nervenfieber, das, forrázó hideg, vesztő hideglelés, idegláz.
Nervenkrankheit, die, inak nyavalyája.
Nervenlehre, die, velőrostok v. inak tudománya.
Nervenſaft, der, innedv, velőrostnedv.
Nervenſchwäche, die, inak elgyengülése.
Nerven-Syſtem, das, velőrostalkat.
Nervig, adj., velőrostos, inas; ſt. ſtark, izmos, erős; adv. izmosan, erősen, hathatósan.
Neſſel, die, csalán; taube Neſſel, hóltcsalán, árvacsalán.
Neſſelfieber, das, Neſſelkrankheit, Neſſelſucht, die, csalánhideg v. hideglelés, csalánláz.
Neſſelgarn, das, patyolatfonál.
Neſſeltuch, das, csalánpatyolat.
Neſt, das, fészek; egy fészek tojás v. madár fiak; ein elendes Haus, Wohnung, fészek, tanya, lakás, hajlék; Bett, alom, fekvés, fészek, hálóhely.
Neſtchen, das, fészecske.
Neſtei, das, palizsna, polozsna.
Neſtel, die, fűző szíj, kötő szíj.
Neſtelwurm, der, Kellerwurm, galandféreg.
Neſthüchlein, das, fészekfentő, utóljára költ csirke.
Neſtler, der, ſt. Riemer; szíjjártó.
Neſtraupe, die, telelő hernyó.
Neſttaube, die, ülő v. kotló galamb.
Nett, adj., csíros, ékes, takaros, tiszta; adv. csínosan, takarosan, ékesen tisztán.
Nettigkeit, die, csínosság, ékesség, díszesség, takarosság, tisztaság.
Netto, adj., (bei Kaufleuten), rein, nach Abzug, tiszta p. o. nyereség, jövedelem; oder ſt. genau, szorosan vett; adv. tisztán, éppen, p. o. das Buch koſtet netto 10 Gulden, ez a' könyv éppen tíz forintba került.
Netz, das, háló; zum Fiſchen, halászháló; ein Netz ſtricken, hálót kötni, auswerfen, kivetni a' hálót; zum Vogelfangen, háló; ein Netz ſtellen, hálót vetni; in das Netz gerathen, hálóba kerülni; trop. háló, tőr, hurok; jem. ein Netz ſtellen, valakinek tőrt vetni; ſich in Netze verwickeln, a' hurokba belékeveredni; im thieriſchen Körper, a) um das Herz, szűhójag, szívhójag; b) um Lunge und Leber, reczehártya; c) um die Eingeweide, böndőhártya; die Netzhaut des Auges, szemhártya.
Netzbruch, der, agyékserülés, agyék szakadás.
Netzen, d. i. benetzen, nedvesíteni, megvizezni; Netze ſtricken, hálót kötni.
Netzförmig, adj., reczés, hálós, hálóforma; adv. hálóformára, hálósan.
Netzhaut, die, csepleszháj; im Auge, reczehártya, reczebőr, a' szemben.
Netzmelone, die, reczés dinnye.
Netzſtricker, der, hálókötő, reczekötő.
Neu, adj., új, p. o. ház, ruha; eine neue Mode, újmódi viselet; neuer Wein, új v. idei bor; das neue Jahr, új esztendő; ein neues Brod, új sütés, lágy v. puha kenyér; in Beziehung auf verſchiedene Gegenſtände, z. B. neue Soldaten, új v. fiatal katonák; die neuere Zeit, az újabb idő v. idő kor; die neueſten Briefe, a' legújabb levelek; das iſt mir etw. Neues, az előttem újság; aufs Neue od. von Neuem, újra; ſt. unbenützt, z. B. Kleid, új ruha, kalap; neue Kräfte, új erő, megújult erő; unerfahren, tapasztalatlan, járatlan; új valami dologban; adv. vor kurzem, nem régen, újolog mostanában, legközelebb; z. B. neugeboren, most született; neu erbaut, újonnan vagy most épült, épített; etwas neu machen, megújítni valamit, újra csinálni.
Neubacken, od. neugebacken, z. B. Brod, újsütés, lágy v. puha kenyér; trop. vadonat új, újdonnat új.
Neubegierde, ſ. Neugier, Neugierde.
Neubekehrte, der, mostanába megtért.
Neue, das, újság, a' mi új; etwas Neues, újság, új dolog.
Neuerdings, adv., újra, újolag, nem régiben, csak mostanában.
Neuerlich, adj., minapi, nem régi; adv. a' minap; neuerlichſt; legközelebb.
Neuerung, die, újítás; új dolog; Neuerungen, újítások.
Neuerungsſucht, die, újításokra vágyás.
Neuerungsſüchtig, újításokra vágyó.
Neugebildet, adj., újonnanformált, újalkatású, újított; neugebildete Wörter, új szók.

Digitized by Google

Neugeworben, adj., z. B. Soldaten, új katonák, újanfogott katonák.
Neugier, Neugierde, die, újságon kapás, újságkívánás v. vadászás, kíváncsiság.
Neugierig, adj., újságon kapó, ugyságkívánó, kíváncsi; adv. vágyódva, kíváncsilag.
Neuheit, die, újság, új állapotja valaminek; die Neuheit der Sache, a' dolognak újvolta; den Reiz der Neuheit verlieren, az újsági ingerét elveszteni.
Neuigkeit, die, újság; viele Neuigkeiten erzählen, sok újságot beszélni.
Neujahr, das, új esztendő; jem. zum Neujahr gratuliren, valakinek boldog újesztendőt kívánni.
Neujahr-Geschenk, das, újesztendei ajándék.
Neujahrstag, der, újesztendő, újesztendő első napja.
Neujahrswunsch, der, újesztendei kívánság, szerencséltetés v. köszöntés.
Neulich, adj., minapi, a' minapi; adv. a' minap.
Neulichst, adv., legközelebb.
Neuling, der, járatlan, újember, újoncz, jövevény, tapasztalatlan valamiben.
Neumodisch, adj., újmódi p. o. ruhák, újszokáshoz alkalmaztatott, újszokási; adv. újmódira, új szokás szerént.
Neumond, der, újhold, holdújulás.
Neun, adj., kilencz, kilenczen; es sind ihrer neune, kilenczen vannak.
Neunauge, das, folyóvízi orsóhal.
Neune, die, Neuner, der, kilenczes, t. i. szám.
Neunerlei, adj., kilenczféle.
Neunfach, adj., kilenczszeres; adv. kilenczszeresen.
Neunhundert, kilenczszáz.
Neunjährig, adj., kilenczesztendős.
Neunmal, adv. kilenczszer.
Neunmalig, adj., kilenczszeri.
Neuntägig, adj., kilencznapi.
Neunte, kilenczedik; Neunte halb, kilenczedfél.
Neuntel, das, kilenczedrész.
Neuntens, adv., kilenczedszer.
Neuntödter, der, tövisszúró gábics.
Neunundzwanzig, adj., huszonkilencz.
Neunzehn, adj., tizenkilencz.
Neunzehnmal, adv., tizenkilenczszer.
Neunzehnmalig, adv., tizenkilenczszeri.
Neunzehnte, der, die, das, adj., tizenkilenczedik.
Neunzehntens, adv, tizenkilenczedszer.
Neunzig, adj, kilenczven.
Neunzigjährig, adj., kilenczvenesztendős.
Neunzigmal, adv., kilenczvenszer.
Neunzigmalig, adj., kilenczvenszeri.
Neunzigste, der, die, das, adj., kilenzvenedig.
Neusiedler-See, der, fertő tava.
Neutral, adj., (neutrál) résznemvevő, hadba nem avatkozó, egyik hadakozó félhez sem hajló; neutral bleiben, részt nem venni valamiben; im Kriege, a' hadba nem avatkozni.
Neutralität, die, résznemvétel, hadba nem avatkozás, egyik hadakozó félhez sem hajlás; bewaffnete Neutralität, fegyveres résznemvétel.
Neuverlobte, der, jegybenlévő vőlegény.
Neuverlobte, die, jegybenlévő menyasszony.
Neuvermählte, der, új házas.
Neuvermählte, die, menyecske.
Neuvermählten, pl. új házasok.
Nicht, oder Nichte, subst. ohne Artikel, nur selten üblich, z. B. zu Nichte machen, valamit semmivé tenni; mit Nichten, semmiképpen, nem, de hogy.
Nicht, adv., nem; gar nicht, éppen nem; ganz und gar nicht, teljességgel nem, semmiképpen nem; bei Leibe nicht, a' világért sem; st. nem, steht mit den Imperativis, ne; z. B. quäle dich nicht, ne gyötörd magadat; lache nicht, ne nevess; glauben Sie es nicht, ne hiddje az Ur; wenn nicht, wo nicht, sőt, sőt talám; daß nicht, ne hogy; nur nicht, kivévén, csak hogy ne; nicht einmal, még csak nem is: nicht ein einziges mal, csak egyszer sem; nicht wahr? ugy e'? nem igaz? ist es nicht so? hát nem úgy van, úgy e' hogy úgy van? st. nem, wird bei adv. nincs gesetzt, z. B. er ist nicht dort, nincs ott, ist nicht weit, nincs messze; ich habe nicht, du hast nicht, er hat nicht, nekem, neked, neki nincs; ich habe auch nicht, nekem sincs.
Nichte, die, valaki férjfi testvérjének leánya; valaki testvérnénjének v. hugának leánya.
Nichtig, adj., hijábanvaló, foganatlan, sikeretlen; st. vergänglich, mulandó, veszendő.
Nichtigkeit, die, hijábanvalóság, fo-

ganatlanság; múlandóság, veszendőség.

Nichts, adv., semmi sem, semmi se, semmi; aus nichts, semmiből; in sein Nichts zurückkehren, a' semmiségbe visszatérni; nichtsdestoweniger, mindazáltal, mégis, csak ugyan; nichts als, csupán csak; nichts weniger als furchtsam, éppen nem félénk; ich habe nichts zu essen, nincs mit enném; du hast nichts zu fürchten, nincs mitől félned; für nichts achten, semmibe se venni valamit, es ist nichts an der Sache, semmi sem az egész dolog.

Nichtsbedeutend, adj., semmirevaló, csekély.

Nichtseyn, das, halál.

Nichtsnützig, adj., haszontalan.

Nichtsweniger, adv. éppen nem, korántsem.

Nichtswürdig, adj., alávaló, semmirekellő; von Sachen, haszontalan dolog; adv. semmirevaló módon.

Nichtswürdigkeit, die, alávalóság, semmirekellőség, haszontalanság.

Nichtwissen, das, nemtudás.

Nichtwollen, das, nemakarás.

Nichtzahlung, die, nemfizetés

Nickel, der, eine arsenikalische Erzart, nikkelércz; ein liederliches Weibsbild, szajha, kurva, lotyó.

Nicken, bókolni, bóbiskolni.

Nicken, das, bókolás.

Niclas, der, Miklós.

Nie, niemals, adv. sohasem, sohase.

Niedel, der, téjfel, aludttéjfel.

Nieden, adv. alatt; hienieden, itt alatt, a' földön.

Nieder, (der, die, das Niedere), adj., st. niedrig, alacsony; p. o. szék, asztal, ée; trop. st. gering, schlecht, csekély, alávaló; oder geringer als Andere, alsóbb, kisseb; adv. le, alá, aláfelé; auf und nieder, fel 's alá.

Niederbeugen, Niederbiegen, lehajtani, legörbítni; trop. lenyomni, megalazni.

Niederbeugend, adj., terhes, súlyos.

Niederbord, das, alpárkány; alhajó.

Niederbrennen, leégetni, leégni.

Niederbücken, lehajolni, lehajlani.

Niederbücken, das, lehajlás.

Niederdrucken, leanyomni; elnyomni.

Niederfahren, lefelé menni, v. jönni koczin.

Niederfahrt, die, lemenetel lejövetel.

Niederfallen, leesni; auf die Knie niederfallen, térdre esni.

Niederfallen, das, leesés.

Niederfliegen, lerepülni.

Niedergang, der, z. B. der Sonne, lemenetel, naplemenetel, elnyúgvás.

Niedergehen, lemenni; trop. z. B. wie ein Vorhang, lejárni; st. untergehen, lemenni, elenyészni, mint a' nap, elsüllyedni.

Niedergeschlagen, adj., eig. földhözvert, levert, elnehezedett; trop. st. unglücklich, levert, szerencsétlen; muthlos, elcsüggedt, szomorú; adv. elcsüggedve, szomorúan.

Niedergeschlagenheit, die, elcsüggedés, csüggedtség.

Niederhalten, letartani.

Niederhangen, lefüggeni: lefeléfüggeni, lelógni.

Niederhangend, adj., lefüggő.

Niederhauen, levágni, megölni.

Niederbocken, Niederkauern, leguggolni, lekuczorodni.

Niederklappen, leereszteni, p. o asztal szarnyát.

Niederknien, letérdepelni, térdre esni.

Niederkommen, lebetegedni, gyermekágyba esni, szülni.

Niederkunft, die, lebetegedés, szülés.

Niederlage, die, die der Feind erlitten, megverettetése, t. i. az ellenségnek; eine gänzliche Niederlage, öszvetörettetés, végveszély; Magazin, tárbólt, portékatárház, magazín; trop. ein Schlupfwinkel für liederliches Gesindel, semmirekellő emberek tanyája.

Niederland, das, lapályos föld, környék v. tartomány.

Niederlande, pl. Belgyom, Belgiom.

Niederländer, der, Belga.

Niederländisch, adj., Belgiomi.

Niederlassen, leereszteni, lebocsátni valamit; sich niederlassen, d. i. sich niedersetzen, leülni; von Wolken, leereszkedni, leszállani; einen Wohnort wählen, valahol megtelepedni, t. i. lakásképpen.

Nachlassung, die, leeresztés, lebocsátás; d. i. Colonie, újülés, gyarmat, újtelepedés, megtelepedés.

Niederlegen, letenni valamit, p. o. földre; ein Amt, letenni hivatalát, lemondani a' hivatalról; die Waffen, letenni v. lerakni a' fegyvert; in Verwahrung geben, z. B. Geld bei jem., letenni valakinél, v. valaki gondviselése alá bízni p. o. pénzt;

Digitized by Google

sich niederlegen, d. i. zu Bette gehen, lefeküdni, aludni menni.
Niederlegung, die, letevés.
Niederliegen, feküdni, alatta feküdni; megdűlni, a' földön feküdni, mint a' kövér v. záporeső által levert gabona.
Niedermachen, st. herunter lassen, leereszteni p. o. ablak fedezőt v. ablakkárpitot; st. niederhauen, levágni p. o. kardal valakit; morden, megölni.
Niedermetzeln, levágni, felkonczolni, lekaszabolni t. i. kardal.
Niedermetzelung, die, lekonczolás.
Niederreißen, lerántani a' földre, leszakasztani, lerángatni, leszaggatni; ein Haus, lerontani, ledönteni.
Niederreiten, lovaglás közben eltapodtatni, elgázoltatni.
Niedersäbeln, kardal levágni.
Niederschlag, der, in der Musik, leütés; in der Chemie, szálladék, üllepedtség, ülledék.
Niederschlagen, eig. leütni, lecsapni p. o. a' földre; die Augen niederschlagen, hirtelen lenézni, a' földre kapni a' szemeit; eine Hutkrempe niederschlagen, leereszteni a' kalapot v. a' kalap karimáját; in der Chemie, leüllepítni, a' fenekére szállítni; st. mildern, (von Arzneimitteln), enyhítni, oszlatni p. o. a' forróságot; trop. vereiteln, z. B. jemand. Hoffnung niederschlagen, semmivé tenni, lerontani, p. o. valaki reménységét; traurig, muthlos machen, elkedvetlenítni, megszomorítni valakit.
Niederschlucken, lenyelni.
Niederschreiben, leírni.
Niederschreibung, die, leírása valaminek.
Niedersehen, lenézni.
Niedersenken, leereszteni, lébocsátni, p. o. valamit a' mélységbe.
Niedersenkung, die, leeresztés, lebocsátás.
Niedersetzen, letenni p. o. valami terhet; sich niedersetzen, leülni; anordnen, rendelni.
Niedersetzen, das, Niedersetzung, die, letevés.
Niedersinken, lesülyedni.
Niederstämmig, adj., rövid derekú, alacsony törzsökű, p. o fa.
Niederstechen, leszúrni, ledőfni, agyonszúrni, agyondöfni.
Niederstechung, die, leszúrás, ledöfés, agyondöfés.
Niedersteigen, lemenni p. o. pinczébe.
Niederstoßen, letaszítni; st. niederstechen, agyondöfni vagy szúrni, keresztülütni.
Niederstürzen, lebuktatni; mit seyn, lerohanni, nyakraföre lebukni, mint az ember; zu jemand. Füßen niederstürzen, valaki lábaihoz esni v. rogyni.
Niedertauchen, belémártani; sich niedertauchen, lebukni t. i. a' vízbe.
Niederträchtig, adj., trop. alacsonylelkű, tökéletlen; adv. alacsonylelkűleg, tökéletlenül.
Niederträchtigkeit, die, alacsonylelkűség, tökéletlenség; eine niederträchtige Handlung, ocsmány cselekedet.
Niedertreten letapodni; die Schuhe niedertreten, félrenyomni a' saru v. czipő sarkát.
Niederung, Niedrigung, die, alacsonyítás; niedrige Gegend, lapály, róna föld.
Niederwärts, adv., lefelé, alófelé.
Niederwerfen, levetni, lehajítni; jemanden auf die Erde niederwerfen, valakit földhöz csapni; sich ins Gras niederwerfen, a' füben leheveredni; sich auf die Knie vor jemand. niederwerfen, valaki előtt térdre esni.
Niederwerfung, die, levetés.
Niederziehen, lehúzni, levonni.
Niedlich, adj., zierlich, ékes, díszes, jeles; takaros; adv. ékesen, díszesen, takarosan.
Niedlichkeit, die, díszesség, takarosság.
Niedrig, adj., nicht hoch, alacsony, nem magas; trop. von Tönen, mély, alsó p. o. hang; vom Preise, csekély, p. o. ár; der Würde, dem Stande nach, alacsony sorsú; der Denkungsart nach, alacsony, nemtelen p. o. gondolkozás; der Redensart nach, z. B. ein niedriger Ausdruck, alacsony kifejezés.
Niedriger, Comp., adj., dem Orte nach, alacsonyabb; der Ordnung nach, alábbvaló; dem Stande nach, alábbvaló; adv. z. B. niedriger liegen, alantabb feküdni; niedriger stehen, lentebb lenni vagy állani.
Niedrigkeit, die, der Lage nach, alacsony fekvés, alacsonyság; der Macht, dem Ansehen nach, alacsonyság, alacsony sors; der Denkungsart, alacsony gondolkozás; der Preise, csekély ár; des Wassers, a' víz csekély volta.

Digitized by Google

Niemals, adv., sohasem, sohase, nem soha.
Niemals mehr, adv., többé sohasem, soha többé nem.
Niemand, pron. pers., für: kein Mann, d. i. kein Mensch, im Gegensatze des jemand, senki se, senki sem; Niemandes, senkié sem; Niemanden, sekinek sem, senkit sem.
Niemandsfreund, der, senkinek se barátja, emberkerülő.
Niere, die, vese.
Nierenbeschwerung, die, vesefájás.
Nierenbraten, der, vesepecsenye.
Nierenfett, das, vesezsír.
Nierenfieber, das, vesehideglelés.
Nierenförmig, adj., veseformájú.
Nierengries, der, vesekő, vesefövény.
Nierenkrankheit, die, vesenyavalya.
Nierenschmerz, der, vesefájás, vesefájdalom.
Nierenschnittchen, die, Poffesen, rántott zsemlye, t. i. tojásba vagdalt vesébe, velőbe, ée., mártott 's úgy zsírba rántott zsemlye.
Nierenstein, der, vesekő; im thierischen Körper, vesében lévő kő.
Nierentalg, der, vesehájj v. zsír.
Nierenweh, das, vesefájás.
Nieseln, orrából beszéllni.
Niesekraut, das, prüsszentőfű, náthafű, tetűfű.
Niesemittel, das, prüsszentő.
Niesen, prüsszenteni.
Niesen, das, prüsszentés.
Niespulver, das, prüsszentőpor.
Niesewurz, die, húnyor, prüsszentőgyökér.
Nießbrauch, der, haszonvétel, használás, haszonrafordítás.
Niet, das, szegecske, czövekszeg.
Niete, die, semmi, üresszám, üres sors, a' lotteriában.
Nieten, meg- v. öszveszegezni.
Nietnagel, der, körömházszálka, körömház felszálkazása.
Nil, der, Nilus vize.
Nilpferd, das, víziló.
Nimmer, adv., soha sem, soha se, soha nem; st. nicht mehr, nem többé, soha többé nem, már nem.
Nimmermehr, adv., soha sem többé, soha többé nem, sohasem már; als Verneinung, sehasem, semmiképpen nem.
Nimmersatt, der, telhetetlen; Kropfgans, gödény.
Nippen, szürcsölni, szüricskélni.
Nirgend, nirgends, adv., sehol, sehol se vagy sem; sonst nirgends, egyébütt nem, sohol se másutt; er ist nirgends, sehol nincs; nirgends in der Welt, sehol a' világon nem, vagy nincs.
Nirgendshin, adv., sehová sem, nem sohová.
Nirgendswo, adv., sohol sem, nem sehol, nem sohol.
Nische, die, fülke, vakablak.
Nisse, die, serke.
Nisten, fészkelni, fészket rakni.
Nisten, das, fészekrakás.
Nix, der, die Nixe, Wassergeist, vízibába, vízikésértet.
Noch, adv., még; noch nicht, még nem, nem még; noch keiner, még egy sem, még senki sem; noch dazu, még pedig, 's még a' mi több; st. außer dem, azon kivül még; st. auch, még is, hát még, p. o. nevetsz? — st. eine Weile, még, egy kevéssé; z. B. warte noch! várj egy kevéssé, várakozz még; weder — noch, sem — sem, se nem — se nem.
Nochmalig, adj., megujított, másodszori, még egyszeri, viszontvaló.
Nochmals, adv., még egyszer, ismét, újolag, újra.
Nonne, die, apácza.
Nonnenkloster, das, apáczaklastrom.
Nonnenleben, das, apáczaélet.
Nonnenzelle, die, apácza szoba.
Nord, der, éjszak; éjszaki tájjék.
Norden, der, éjszak; gegen Norden, éjszakra, éjszakfelé; aus Norden, éjszakról, ejszakfelöl.
Nordenbreite, die, éjszaki szélesség.
Nordisch, adj., éjszaki.
Nordkaper, der, eine Art Wallfisch, orka delfin.
Nordland, das, éjszaki föld vagy tartomány.
Nordländer, der, éjszaki vagy éjszakföldi lakos.
Nördlich, adj., éjszaki, éjszakra fekvő; adv. éjszakra, éjszakfelé.
Nößel, das, ein halbes Maaß, iccze, egy iccze; ein halbes Nößel, d. i. Seitel, meszely, egy meszely.
Nöthig, adj., szükséges; ich habe Geld nöthig, szükségem van pénzre, nekem pénz kell.
Nöthige, das, szükséges.
Nöthigen, kénytelenitni, kénytetni, kényszerítni.
Nöthigung, die, kénytelenítés, kényszerítés.
Nordlicht, das, ejszaki veresség, éjszakhajnal; éjszakfény.

Digitized by Google

Nordluft, die, éjszaki szellő.
Nordoſt, der, éjszakkeletközi tartomány vagy tájék.
Nordöſtlich, adj, éjszaknapkeleti, éjszaknapkeletközi.
Nordoſtwind, der, éjszaknapkeletközi szél.
Nordpol, der, éjszaksark, éjszakiföldsark.
Nordſee, die, éjszaki tenger, német tenger.
Nordſeite, die, éjszaki rész vágy oldal.
Nordſtern, der, éjszaki csillag, éjszaki sarkcsillag.
Nordwärts, adv., éjszakfelé.
Nordweſt, der, d. i. die Gegend gegen Norden, éjszaknyúgotközi tájék, éjszaknapnyúgoti köz; gegen Nordweſten, éjszaknapnyúgoti közre.
Nordweſtlich, adj., éjszaknapnyúgotközi.
Nordweſtwind, der, éjszaknapnyúgoti szél.
Nordwind, der, éjszaki szél.
Normal-Schule, die, Muſterſchule, normális iskola.
Notar, Notarius, der, Notárius, jegyző, jegyzőtiszt.
Notariat, das, notáriusi hivatal.
Note, die, ſt. Anmerkung, jegyzés; kurze Rechnung, számadó jegyzés; in der Muſik, kóta; in Noten ſetzen, kótára tenni, lekótázni p. o. az éneket; aus Noten ſpielen, kótából vagy kótáról játszani, ſingen, énekelni; eines Geſandten, követségi jegyzés vagy levél.
Notenbuch, das, kótáskönyv.
Notendruck, der, kótanyomtatás.
Notendrucker, der, kótanyomtató.
Notendruckerei, die, kótanyomtatómühely.
Notenpapier, das, kótapapiros, kótának való papiros.
Notenſchreiber, der, kótairó.
Noth, adj., szükséges; Noth haben, szükségének lenni rá; es war nicht noth, nem volt szükséges.
Noth, die, ſt. Mühe, veszödtség, baj, fáradtságos munka v. dolog; Noth verurſachen, valakinek bajt okozni vagy csinálni; Noth mit jemanden haben, bajának lenni valakivel, veszödni; zur Noth, mit genauer Noth, alig, nyomorúságosan; aus Noth etwas thun, szükségből v. szorúltságból valamit tenni; jemanden aus der Noth helfen, segítni valakin szorúltságban, kisegitni valakit; aus Noth, kéntelenségből; es thut Noth, szükséges; ohne Noth, szükségtelenül, hijában; zur Noth, szükségből; allgemeine Noth, közönséges inség; in Noth gerathen, inségbe jutni; in der äußerſten Noth ſeyn, végső inségre jutni; nagy szorúltságban lenni; ſt. Gefahr, veszedelem, vész; es iſt Noth da, veszedelembe forgunk, körülöttünk a' vész; die ſchwere Noth, nehéz nyavalya, nyavalyatörés.
Nothanker, der, nagy vasmacska, veszedelem idejére való vasmacska.
Nothbarbeit, die, szükségbeli munka, kéntelen munka.
Nothdringen, nur in Partic. nothgedrungen, üblich, kénszeríttetvén.
Nothdürftig, adj., szük, nyomorúságos, alig elegendő; ſt. arm, szegény, nyomorúlt; adv. alig, nehezen, nyomorúságosan; nothdürftig leben, szegényül élni.
Nothdürftigkeit, die, szülkölködés.
Nothdurft, die, Nothwendigkeit, fogyatkozás, szükség; zur Nothdurft, szükségből; ſt. Dürftigkeit, szorúltság; Lebensbedürfniſſe, szükséges élelem v. táplálat; ſeine Nothdurft verrichten, természeti szükségét tenni, magát kiürítni.
Notherbe, der, törvényes örökös, szükségesképpen való örökös.
Nothfall, der, kéntelenség, szükség; im äußerſten Nothfalle, legnagyobb szükség idején, utúlsó szükségben, ha a' szükség úgy kivánja.
Nothhelfer, der, szükségben segitő, kisegitő.
Nothhelferinn, die, kisegitő, t. i. aszszony v. leány.
Nothhülfe, die, szükségbeli segedelem.
Nothleidend, adj., unglücklich, szükségben szenvedő; arm, szegény, nyomorúlt.
Nothjahr, das, szük esztendő.
Nothlüge, die, kéntelenségbeli hazugság.
Nothmaſt, der, veszélybeli árboczfa.
Nothpfennig, der, utólső szükségre tartogatott pénz.
Nothſache, die, kéntelenségbőlvaló dolog.
Nothſchuß, der, veszedelem jelentő lövés.
Nothſtall, der, csigázó kaloda, p. o. a' lónak, melly a' patkolás v. érvágást ki nem állja.

Digitized by Google

Nothſtand, der, szorúltság, szorúlt v. nyomorúlt állapot.
Nothtaufe, die, bábakeresztelés.
Nothwehr, die, életvédés, életmentés v. oltalom.
Nothwendig, adj., szükséges, szükségesen megkivántató, szükségesképpen való, adv. szükségesképpen, szükségesen.
Nothwendigkeit, die, szükségesség; jemanden in die Nothwendigkeit ſetzen, valakit kénszerítni, kéntelen lenni.
Nothwerk, das, szorúltságból tett munka, szorúltságmunka.
Nothzucht, die, erőszaktétel t. i. fejérszemélyen.
Nothzüchtigen, erőszakot tenni, t. i. fejérszemélyen, erőszakkal megparáznitni.
Nothzüchtigung, die, erőszaktétel, erőszakos megszeplősités.
November, der, Sz. András hava, szélhónap, November.
Novitiat, das, béavatottság.
Noviz, der, fiatal barát.
Nu, ſt. Nun, ſehe Nun, — im Nu, in einem Nu, d. i. in einem Augenblick, tüstént egy pillantat alatt, egy pillantatban; J nu, er mag geben, én nem bánom, menjen.
Nudel, die, metélt laska, metélt tészta; abgeſchmalzene Nudeln, mácsik; Bandelnudel, szabógallér, Gänſe damit zu Stopfen, lúdtömő galuska.
Nudelſuppe, die, metéltleves, laskaleves.
Nudelteig, der, metéltnek való tészta.
Nüchtern, adj., éhgyomorral levő, imett, émett, étlen, éhgyomrú; mit nüchternem Magen, éhgyomorral; nüchterner Speichel, éh nyál; ſt. abgeſchmackt, ízetlen; nicht betrunken, józan, kijózanodott; wieder nüchtern werden, kijózanodni; daher trop. ſt. mäßig, d. i. den Leidenſchaften nicht ergeben, józan, minden indulatoskodástól üres, v. nem haborítatott.
Nüchternheit, die, étlenség, imettség, éh gyomor; Abgeſchmacktheit, ízetlenség; Enthaltſamkeit vom Saufen, kijózanodás, kijózandottság; Mäßigkeit, die, józanság.
Nüffeln, orrából beszéllni.
Nüßchen, das, diócska, kis dió.
Nützlich, adj., hasznos, hasznavehető; ſt. heilſam, használatos, előmenetelés; jemanden nützlich ſeyn, hasznára lenni valakinek, használni; adv. használni; adv. hasznosan; ſeine Zeit nützlich anwenden, haszonra fordítni idejét.
Nützlichkeit, die, hasznosság, haszon.
Null, adj., null und nichtig, semmi se; null und nichtig machen, semmivé tenni, erklären, valamit megsemmisitni.
Nulle, die, semmi v. czifra, az Arábiai számok között az 0.
Numer, Nummer, die, Zahl, szám; ſt. Merkmal, jegy, jel, jelű jóságú; z. B. Wein von Nummer eins, első jóságú v. legjobb bor.
Numeriren, d. i. Zahlen ausſprechen, számálni, meg-v. felszámlálni; mit Zahlen bezeichnen, számokkal megjegyezni, számbavenni és számokat irni rá.
Nummer, das, die Nummeration, számlálás.
Nun, adv., most, már most, már; nun erſt, csak most, most már; még csak most; demnach, a' szerént, tehát; allein aber, z. B. nun ſage mir doch, ugyan de mond meg; aber, de; z. B. wie nun, wenn er käme? de, hát ha eljönne? — nun aber, hát pedig, úgy de; nun? d. i. was? nohát, hát? nun! wie befinden ſie ſich? hát! hogy van az Ur.
Nuncius, der, pápa' követje.
Nunmehr, adv., most már.
Nunmehrig, adj., mostani.
Nur, adv., csak; nicht nur, — ſondern auch, nemcsak — hanem; wenn nur, csak hogy; ſo bald nur, mihelyt, mihelyest; wenn nur, bárcsak; ſo oft nur, valahányszor.
Nuß, die, welſche Nuß, dió; Haſelnuß, mogyoró; trop. eine harte Nuß, nehéz vagy bajos dolog.
Nußbaum, der, diófa.
Nußbäumen, adj., diófából való, diófa.
Nußbeißer, Nußhäher, Nußhacker, der, Nußkrähe, die, magtörő holló.
Nußfarbe, die, diófaszín.
Nußfarben, Nußfarbig, adj., diófaszínű.
Nußgarten, der, diófás kert.
Nußknacker, der, mogyorótörő, diótörő.
Nußlaub, das, diófalomb vagy levelek.
Nußöhl, das, dióolaj.
Nußſchale, die, dióhéj.
Nußwald, der, Nußwäldchen, das, diófaerdő, diófás erdő.

Digitized by Google

Nutz, adj., st. nützlich, hasznos, használható; das ist nichts nutz, ez hasznavehetetlen, ez semmire való.

Nutzanwendung, die, haszonrafordítás, haszonvétel.

Nutzbar, adj., hasznos, használó, használható, használatos.

Nutzbarkeit, die, hasznosság, használhatóság, haszonvétel.

Nutzen, der, haszon, haszonvétel; hasznosság; Nutzen haben, ziehen aus etwas, hasznát venni valamiből; st. Gewinn, nyereség; st. Ertrag, jövedelem, haszon.

Nutzen, nützen, hasznos lenni, használni; Nutzen gewähren, hasznot tenni, használni, hasznot hajtani; jemanden nutzen, valakinek hasznára lenni; st. Gebrauch machen, valaminek hasznát venni, valamit haszonra fordítni.

Nutzlos, adj., haszontalan, hasznavetetlen, adv. haszon nélkül, haszontalanúl, hijában.

Nutznießung, die, Nießgebrauch, der, haszonvétel, (maga v. más jószágának haszonvétele v. használása).

Nutzung, die, haszonvétel, haszon, jövedelem.

Nymphe, die, (Mithologie), nimfa; des Meeres, tengeri nimfa, Néreisz; eines Berges, hegyi nimfa; eines Waldes, (der Eichen), erdei nimfa; Flusses, vízi nimfa, Náisz; eine liederliche Dirne, buja fejérszemély; Puppe, eines Insectes, púpa, báb, bogárbáb.

O.

O! Interj., óh! ah! O! wie groß das ist! óh melly nagy! elnye be nagy! O! welch ein Glück! úh melly nagy szerencse! o wehe! óh jaj! o nein! óh nem, semmiképpen nem! o ja! óh igenis, úgy van! — im bittenden Tone, o! daß —, o! wenn — óh ugyan! óh bárcsak.

Ob, 1) praepos. st. über, felette; ob seinem Haupte, a' feje felett; ob uns, felettünk; 2) Conj. bei einer Ungewißheit, ha — é, valyon — é, ha valyon — é; ich weiß nicht, ob er kommen wird? nem tudom, ha eljön é, v. ha valyon el jön é? — als ob, gleich als ob, mintha; ob nicht, valyon nem; ob etwa, talám, ha talám; 3) als adv. st. oben, feljebb; z. B. obbemeldet, feljebb említett v. nevezett; ob auch, ha szinte is, ha mindjárt.

Obacht, die, gond, gondosság, gondoskodás; etwas in Obacht nehmen, valamire rávígyázni; Obacht nehmen, rávígyázni, gondot viselni valamirs; sich in Obacht nehmen, magára vigyázni; gib Obacht, vígyázz.

Obbemeldet, adj., fönnemlített, fönnérintett.

Obdach, das, fedél, házfedél; st. Herberge, szállás; jem. Obdach geben, valakinek szállást adni, valakit szállásra befogadni.

Obelisk, der, csucs v. pompaoszlop.

Oben, adv., fenn, felül, felyül; ganz oben, legfelyül; von oben, felülről; von oben herab, felyülről le; von oben bis unten, felyülről kezdve le az allyáig, tetőtől fogva allyig; oben darauf, felyül rá; oben drein, azonfelyül, azon kívül; oben hin, imígyamúgy, elhányvavetve; trop. st. vorher, oda fenn, feljebb; z. B. was ich von oben erwähnt ꝛc. habe, a' mit feljebb említettem, mondtam, írtam. Oben auf, felyül reá, felyül rajta; oben aufschütten, felyül reá ölteni; oben auf schwimmen, felyül rajta úszni; oben darauf, z. B. Erde schütten, földet hányni reá, t. i. még azon felyül; oben stehen, felyül lenni v. állani.

Ober, adj., fő, főbb; felső.

Ober, der, in den Karten, filkó, kolop, felső.

Oberadmiral, der, tengeri fővezér.

Oberamt, das, főtisztség, főhivatal; fökormányozás.

Oberamtmann, der, főtiszt, főtisztviselő.

Oberappellations-Gericht, das, fő itélőszék v. törvényszék, mellyhez lehet folyamodni.

Oberarm, der, felsőkarszárny.

Oberaufseher, der, überhaupt, főgondviselő, fővígyázó, főügyelő, főfelvígyázó; in einer Provinz, főgondviselő tiszt.

Digitized by Google

Oberaufſicht, die, fögondviselés, föfelvigyázás, föügyelés.
Oberbauamt, das, épitő főtisztség.
Oberbefehl, der, im Kriege, hadi főkormány.
Oberbefehlshaber, der, überhaupt, főigazgató, főkormányozó; besonders im Kriege, hadi fővezér, hadi főkormányozó.
Oberbein, das, Ueberbein, csontormó.
Oberbergamt, das, föbányahivatal.
Oberbergmeiſter, der, föbányamester, föbányász.
Oberbergrath, der, föbányásztanácsos.
Oberbett, das, dunyha.
Obercommando, das, fővezérség, fővezéri hatalom.
Oberconſiſtorium, das, egyházi főtanács.
Obere, der, die, das, felső, a' felső; trop. der Würde, dem Anſehen nach, felső, felsőbb, feljebbvaló, első, elsőbb.
Obereigenthum, das, föbirtok.
Obereinnehmer, der, unter zweien, első adó v. vámszedő; unter mehreren, főadószedő, fővámos.
Oberfläche, die, szín, felsőszín, külső színe valaminek, felső lap, terület.
Oberflächlich, adj., trop. nicht gründlich, szinlett, felezett, csekély, p. o. tudományú ember; adv. felezve, csekélyen, színelve, imigyamúgy, olbányvavetve.
Oberförſter, Oberforſtmeiſter, der, főerdőmester.
Oberfuß, der, Fußwurzel, die, lábfej.
Obergericht, das, föitélőszék, főtörvényszék.
Obergeſpan, der, föispány t. i. valamelly Vármegyében.
Obergewalt, die, föhatalom, felsőhatalom.
Oberhalb, adv., m. Genit.-n felyül, -an, -en, -on felyül; Oberhalb der Stadt, a' városon felyül, a' város felett.
Oberhand, die, kézfej; fl. Macht, Gewalt, főbb erő v. hatalom, hatalmasabbság, erősebbség, felyülhaladás; Vorzug vor andern, elsőség t. i. jobb kéz felől, p. o. az ülésben, ée.
Oberhaupt, das, fő, felső, hatalmasság, feje p. o. a' népnek, fejedelem.
Oberhauptmann, der, a' főkapitány.
Oberhaus, das, in England, felső ház, t. i. a' Nagy-Britanniai országgyülésen.
Oberhaut, die, felsőbőr.
Oberhäutchen, das, felső hártya.
Oberhemd, das, felső ing.
Oberherr, der, főúr, úr, ura másnak, másoknak; fl. Landesherr, fejedelem.
Oberherrlich, Oberherrſchaftlich, adj., uraságí.
Oberherrſchaft, die, főuraság, föhatalom, fejedelemség.
Oberhofjägermeiſter, der, udvari fővadászmester.
Oberhofmarſchall, der, fő udvarnok.
Oberhofmeiſter, der, fő udvarmester.
Oberhofprediger, der, udvari főpáp v. főpredikátor.
Oberjägermeiſter, der, fővadászmester.
Oberkämmerer, der, főkincsmester.
Oberkammerherr, der, fő kamarás úr.
Oberkellner, der, főkulcsár.
Oberkirchenrath, der, egyházi főtanács.
Oberkleid, das, felöltő, felső köntös.
Oberkoch, der, főszakácsmester.
Oberküchenmeiſter, der, fő konyhamester.
Oberland, das, felföld; hegy allya.
Oberländer, der, felföldi lakos.
Oberländiſch, adj., felföldi; adv. felföldi módon.
Oberlefze, die, felső ajak.
Oberlehnsherr, der, adózó jószág ura.
Oberleib, der, felső testrész, derék.
Oberlieutenant, der, föhadnagy.
Oberoffizier, der, főtiszt.
Oberpoſtamt, das, főpostahivatal.
Oberpoſtmeiſter, der, főpostamester.
Oberpräſident, der, főelölülő, főprezidens.
Oberprieſter, der, főpap.
Oberrentmeiſter, der, főszámtartó.
Oberrichter, der, főbíró.
Oberrinde, die, kéreg.
Oberrock, der, felső köntös.
Oberrübe, die, karalábé.
Oberſchale, die, felsőcsésze.
Oberſchenkel, der, ágyéktő v. töve.
Oberſchlächtig, adj., felyülcsapó p. o. malom.
Oberſchwelle, die, felső küszöb.
Oberſiegel, der, felső vitorla.
Oberſitz, der, felső v. fő ülés, első ülés.
Oberſte, (der, die, das), adj., dem Orte nach, legfőbb, legfelsőbb; dem Range nach, legfőbb, legelső; die Oberſten, a' legfőbbek, legelsők.

Oberſte, der, überhaupt, a' fő, legelső, a' legfőbb; beim Militär, bei den Römern, hadnagy; bei der Reiterei, lovasság hadnagya: bei uns, főkapitány, ezredes kapitány, obester.
Oberſtallmeiſter, der, fölovászmester.
Oberſtelle, die, főhely, felső hely, főrang, főtisztség.
Oberſtlieutenant, der, zászlós Főhadnagy, Oberslajdinánt.
Oberſtwachtmeiſter, der, főstrázsamester, t. i. lovasságnál.
Oberſtock, der, Oberſtockwerk, das, felső emelet, felső szobarend.
Oberſtube, die, felső szoba.
Obertheil, der, fesö rész.
Oberungarn, das, felső magyarország.
Obervormund, der, fögyámolatya, főtútor.
Obervorſteher, der, fögondviselő.
Oberwähnt, adj., feljebb említett.
Oberwärts, adv., felfelé.
Oberwelt, die, a' világ, a' felső világ, ez a' föld.
Oberzählt, adj., a' feljebb előadott.
Oberzahn, der, felső fog.
Obgedacht, obgemeldet, obgenannt, adj. a' feljebb nevezett.
Obgleich, obſchon, obwohl, Conj. jóllehet, ámbár, ámbár is, noha noha is, ha szinte is.
Obhut, die, vigyázat valamire, vígyázás, gondviselés.
Obig, adj., feljebbvaló, a' feljebbi, feljebb említett, a' fennelöhozott v. mondott.
Object, das Gegenſtand, tárgy.
Oblate, die, beim heiligen Abendmal, ostya.
Oblatenbäcker, der, ostyasütő.
Obliegen, einer Sache, ráadni magát, szorgalmatosan fáradozni valamiben, neki feküdni a' munkának; d. i. verpflichtet ſeyn, kötelesnek lenni, kötelezteini valamire.
Obliegenheit, die, kötelesség.
Obligat, adj., in der Muſik, főhangú, főhangos, valami főhangra kötött.
Obligation, die, d. i. Verbindlichkeit, tartozás, lekötelezettség; d. i. Schuldſchein, adósságlevél.
Obligiren, verbinden, lekötelezni.
Obmann, der, közbíró.
Obrigkeit, die, ein Vorgeſetzter, felsőségi személy, törvény tanácsos, felsőség; felső hatalmasság, törvény tanács; einer Stadt, város tanácsa.
Obrigkeitlich, adj., felsőségi tanácsbéli; adv. a' felsőség v. tanács rendelése v. akaratja szerént.
Obſchweben, felette lebegni.
Obſchwebend, adj., feletto lebegő; jelenlévő.
Obſervationsarmee, Obſervations Corps, Obſervationstruppen, Obſervationsflotte, die, szemmeltartó tábor, sereg, hajósereg.
Obſervatorium, das, csillagvizsgáló torony.
Obſicht, die, rávígyázás, gond, rávígyázat.
Obſiegen, győzni.
Obſieger, der, győzödelmes.
Obſorge, die, gondolkodás, gondosság.
Obſorgen, gondoskodni valami felöl.
Obſt, das, gyümölcs; ſpätes Obſt, késői gyümölcs; frühreifes Obſt, koránérő, eleinérő gyümölcs; unreifes Obſt, éretlen gyümölcs; Obſt abnehmen, gyümölcsöt szedni, leszedni; das Obſt aufbewahren, eltenni a' gyümölcsöt p. o. télire, állanivaló gyümölcsöt tenni el.
Obſtbaum, der, gyümölcsfa.
Obſtbehältniß, das, gyümölcstartó p. o. kamara.
Obſtbringend, adj., gyümölcshozó v. termő.
Obſteſſig, der, gyümölcsecet.
Obſtfleck, der, gyümölcslévpecsét, pecsét a' ruhában, mellyet gyümölcs leve okozott.
Obſtfreund, der, Obſtfreundinn, die, gyümölcskedvellő.
Obſtfrucht, die, gyümölcs.
Obſtgarten, der, gyümölcsös kert.
Obſthandel, der, gyümölcsárúlás, gyümölcskereskedés v. árosság.
Obſthändler, der, gyümölcsáros.
Obſthändlerinn, die, gyümölcsárúló asszony vagy leány.
Obſthüther, der, gyümölcsőrző.
Obſtjahr, das, gyümölcstermő böesztendő, gyümölcsös esztendő.
Obſtkammer, die, gyümölcskamara.
Obſtkrämmer, der, gyümölcsáros.
Obſtmarkt, der, gyümölcspiacz; der Verkauf, gyümölcsárúlás.
Obſtmoſt, der, gyümölcsmust.
Obſtreich, adj., gyümölcsös, bőgyümölcs termő.
Obſtſchale, die, gyümölcshéjj.
Obſttragend, adj., gyümölcstermő.
Obſtwein, der, gyümölcsbor.
Obwalten, bevorſtehen, közelgetni;

Digitized by Google

Oberaufsicht, die, főgondviselés, főfelvigyázás, főügyelés.
Oberbauamt, das, építő főtisztség.
Oberbefehl, der, im Kriege, hadi főkormány.
Oberbefehlshaber, der, überhaupt, főigazgató, főkormányozó; besonders im Kriege, hadi fővezér, hadi főkormányozó.
Oberbein, das, Ueberbein, csontormó.
Oberbergamt, das, főbányahivatal.
Oberbergmeister, der, főbányamester, főbányász.
Oberbergrath, der, főbányásztanácsos.
Oberbett, das, dunyha.
Obercommando, das, fővezérség, főfővezéri hatalom.
Oberconsistorium, das, egyházi főtanács.
Obere, der, die, das, felső, a' felső; trop. der Würde, dem Ansehen nach, felső, felsőbb, feljebbvaló, első, elsőbb.
Obereigenthum, das, főbirtok.
Obereinnehmer, der, unter zweien, első szedő v. vámszedő; unter mehreren, főadószedő, fővámos.
Oberfläche, die, szín, felsőszín, külső színe valaminek, felső lap, terület.
Oberflächlich, adj., trop. nicht gründlich, színleges, felezett, csekély, p. o. tudományú ember; adv. felezve, csekélyen, színelve, imigyamúgy, elbányvavetve.
Oberförster, Oberforstmeister, der, főerdőmester.
Oberfuß, der, Fußwurzel, die, lábfej.
Obergericht, das, főitélőszék, főtörvényszék.
Obergespan, der, főispány t. i. valamelly Vármegyében.
Obergewalt, die, főhatalom, felsőhatalom.
Oberhalb, adv., m. Genit. -n felyül, -an, -en, -on felyül; Oberhalb der Stadt, a' városon felyül, a' város felett.
Oberhand, die, kézfej; fl. Macht, Gewalt, főbb erő v. hatalom, hatalmasabbság, erősebbség, felyülhaladás; Vorzug vor andern, elsőség t. i. jobb kéz felől, p. o. az ülésben, ée.
Oberhaupt, das, fő, felső, hatalmasság, feje p. o. a' népnek, fejedelem.
Oberhauptmann, der, a' főkapitány.
Oberhaus, das, in England, felső ház, t. i. a' Nagy-Britanniai országgyülésen.
Oberhaut, die, felsőbőr.
Oberhäutchen, das, felső hártya.
Oberhemd, das, felső ing.
Oberherr, der, főúr, úr, ura másnak, másoknak; fl. Landesherr, fejedelem.
Oberherrlich, Oberherrschaftlich, adj., uraságí.
Oberherrschaft, die, főuraság, főhatalom, fejedelemség.
Oberhofjägermeister, der, udvari fővadászmester.
Oberhofmarschall, der, fő udvarnok.
Oberhofmeister, der, fő udvarmester.
Oberhofprediger, der, udvari főpáp v. főpredikátor.
Oberjägermeister, der, fővadászmester.
Oberkämmerer, der, főkincsmester.
Oberkammerherr, der, fő kamarás úr.
Oberkellner, der, főkulcsár.
Oberkirchenrath, der, egyházi főtanács.
Oberkleid, das, felöltő, felső köntös.
Oberkoch, der, főszakácsmester.
Oberküchenmeister, der, fő konyhamester.
Oberland, das, felföld; hegy allya.
Oberländer, der, felföldi lakos.
Oberländisch, adj., felföldi; adv. felföldi módon.
Oberlefze, die, felső ajak.
Oberlehnsherr, der, adózó jószág ura.
Oberleib, der, felső testrész, derék.
Oberlieutenant, der, főhadnagy.
Oberoffizier, der, főtiszt.
Oberpostamt, das, főpostahivatal.
Oberpostmeister, der, főpostamester.
Oberpräsident, der, főelölülő, főprezidens.
Oberpriester, der, főpap.
Oberrentmeister, der, főszámtartó.
Oberrichter, der, főbíró.
Oberrinde, die, kéreg.
Oberrock, der, felső köntös.
Oberrübe, die, karalábé.
Oberschale, die, felsőcsészo.
Oberschenkel, der, ágyéktő v. töve.
Oberschlächtig, adj., felyülcsapó p. o. malom.
Oberschwelle, die, felső küszöb.
Obersegel, der, felső vitorla.
Obersitz, der, felső v. fő ülés, első ülés.
Oberste, (der, die, das), adj., dem Orte nach, legfőbb, legfelsőbb; dem Range nach, legfőbb, legelső; die Obersten, a' legfőbbek, legelsők.

Digitized by Google

Oberſte, der, überhaupt; a' fő, legelső, a' legfőbb; beim Militär, bei den Römern, hadnagy; bei der Reiterei, lovasság hadnagya: bei uns, főkapitány, ezredes kapitány, obester.
Oberſtallmeiſter, der, fölovászmester.
Oberſtelle, die, főhely, felső hely, főrang, főtisztség.
Oberſtlieutenant, der, zászlós Főhadnagy, Oberslajdinánt.
Oberſtwachtmeiſter, der, főstrázsamester, t. i. lovasságnál.
Oberſtock, der, **Oberſtockwerk**, das, felső emelet, felső szobarend.
Oberſtube, die, felső szoba.
Obertheil, der, felső rész.
Oberungarn, das, felső magyarország.
Obervormund, der, fögyámolatya, főtútor.
Obervorſteher, der, fögondviselő.
Oberwähnt, adj., feljebb említett.
Oberwärts, adv., felfelé.
Oberwelt, die, a' világ, a' felső világ, ez a' föld.
Oberzählt, adj., a' feljebb előadott.
Oberzahn, der, felső fog.
Obgedacht, obgemeldet, obgenannt, adj. a' feljebb nevezett.
Obgleich, obſchon, obwohl, Conj. jóllehet, ámbár, ámbár is, noha noha is, ha szinte is.
Obhut, die, vigyázat valamire, vígyázás, gondviselés.
Obig, adj., feljebbvaló, a' feljebbi, feljebb említett, a' fennelőhozott v. mondott.
Object, das Gegenſtand, tárgy.
Oblate, die, beim heiligen Abendmal, ostya.
Oblatenbäcker, der, ostyasütő.
Obliegen, einer Sache, ráadni magát, szorgalmatosan fáradozni valamiben, neki fekűdni a' munkának; d. i. verpflichtet ſeyn, kötelesnek lenni, kötelezteini valamire.
Obliegenheit, die, kötelesség.
Obligat, adj., in der Muſik, főhangú, főhangos, valami főhangra kötött.
Obligation, die, d. i. Verbindlichkeit, tartozás; lekötelezettség; d. i. Schuldſchein, adósságlevél.
Obligiren, verbinden, lekötelezni.
Obmann, der, közbíró.
Obrigkeit, die, ein Vorgeſetzter, felsőségi személy, törvény tanácsos, felsőség; felső hatalmasság, törvény tanács; einer Stadt, város tanácsa.
Obrigkeitlich, adj., felsőségi tanácsbéli; adv. a' felsőség v. tanács rendelése v. akaratja szerént.
Obſchweben, feletté lebegni.
Obſchwebend, adj., feletto lebegő; jelenlévő.
Obſervationsarmee, **Obſervations Corps**, **Obſervationstruppen**, **Obſervationsflotte**, die, szemmeltartó tábor, sereg, hajósereg.
Obſervatorium, das, csillagvizsgáló torony.
Obſicht, die, rávígyázás, gond, rávígyázat.
Obſiegen, győzni.
Obſieger, der, győzödelmes.
Obſorge, die, gondolkodás, gondosság.
Obſorgen, gondoskodni valami felől.
Obſt, das, gyümölcs; ſpätes Obſt, késői gyümölcs; frühreifes Obſt, koránérő, eleinérő gyümölcs; unreifes Obſt, éretlen gyümölcs; Obſt abnehmen, gyümölcsöt szedni, leszedni; das Obſt aufbewahren, eltenni a' gyümölcsöt p. o. télire, állanivaló gyümölcsöt tenni el.
Obſtbaum, der, gyümölcsfa.
Obſtbehältniß, das, gyümölcstartó p. o. kamara.
Obſtbringend, adj., gyümölcshozó v. termő.
Obſteſſig, der, gyümölcsecet.
Obſtfleck, der, gyümölcslévpecsét, pecsét a' ruhában, mellyet gyümölcs leve okozott.
Obſtfreund, der, **Obſtfreundinn**, die, gyümölcskedvellő.
Obſtfrucht, die, gyümölcs.
Obſtgarten, der, gyümölcsös kert.
Obſthandel, der, gyümölcsárúlás, gyümölcskereskedés v. árosság.
Obſthändler, der, gyümölcsáros.
Obſthändlerinn, die, gyümölcsárúló asszony vagy leány.
Obſthüther, der, gyümölcsőrző.
Obſtjahr, das, gyümölcstermő bőesztendő, gyümölcsös esztendő.
Obſtkammer, die, gyümölcskamara.
Obſtkrämmer, der, gyümölcsáros.
Obſtmarkt, der, gyümölcspiacz; der Verkauf, gyümölcsárúlás.
Obſtmoſt, der, gyümölcsmust.
Obſtreich, adj., gyümölcsös, bőgyümölcs termő.
Obſtſchale, die, gyümölcshéjj.
Obſttragend, adj., gyümölcstermő.
Obſtwein, der, gyümölcsbor.
Obwalten, bevorſtehen, közelgetni;

Digitized by Google

vorhanden seyn, jelen lenni; bei obwaltenden Umständen, így lévén a' dolog, illyen környülállások között; dabei seyn, fenn forogni; z. B. dein eigener Vortheil waltet hierbei ob, tulajdon javad forog fenn.

Obwohl, obgleich, Conj. jóllehet, ámbár, noha, ha szinte is.

Ocean, der, nagy tenger, tágas v. széles tenger.

Ocher, der, Berggelb, érczmész.

Ochergelb, adj., érczrozsdaszínű.

Ochs, der, ökör; ein junger Ochs, tinó, tulok, fiatal tulok; ein wilder Ochs, a' vad ökör, szilaj ökör; Sprichwort: da stehen die Ochsen am Berge, d. i. die Sache will nicht fort, most már se té se tova; trop. als Schimpfwort, ökör, ostoba.

Ochsenauge, das, ökörszem.

Ochsenbauer, der, ökrös paraszt.

Ochsenbürger, der, ökrös polgár.

Ochsenblut, das, ökörvér.

Ochsendumm, adj., ostoba, ökör.

Ochsenfell, das, ökörbör.

Ochsenfleisch, das, ökörhús, marhahús.

Ochsengalle, die, ökörepe.

Ochsenhandel, der, ökrökkel kereskedés, söregyüjtés.

Ochsenhändler, der, marhakereskedő, söregyüjtő.

Ochsenhaut, die, ökörbőr.

Ochsenhirt, der, ökörpásztor, ökrész, gulyás.

Ochsenhorn, das, ökörszarv.

Ochsenhuf, der, ökörköröm.

Ochsenjoch, das, ökörjárom.

Ochsenjunge, der, ökrészbojtár.

Ochsenkalb, das, ökörborjú.

Ochsenknecht, der, béres ökrész.

Ochsenkopf, der, ökörfő; Schimpfw., ostoba, buta.

Ochsenleder, das, kikészitett ökörbőr.

Ochsenmarkt, der, ökörvásár; der Verkauf, ökörvásárlás.

Ochsenschwanz, der, ökörfark.

Ochsenstall, der, ököristálló.

Ochsentreiber, der, ökörhajtó.

Ochsenvieh, das, ökörmarha.

Ochsenziemer, der, bikacsök, bikacsökkorbács.

Ochsenzunge, die, ökörnyelv.

Octav, adj., in Octav, nyolczad, nyolczadrész.

Octavband, der, nyolczadkötet.

Octavblatt, das, nyolczadlevél.

Octave, die, in der Musik, nyolczadhang, nyolczadfogás.

Octavformat, das, nyolczadrét.

Octavseite, die, nyolczadlap.

October, der, Mindszenthava, szüreth6nap, Október.

Oculiren, Bäume, oltani p. o. fákat; Pocken, oltani v. béoltani a' himlőt.

Oculiren, das, oltás, béoltás.

Oculist, der, szemorvos.

Ode, die, dal, lantos dal, oda.

Odendichter, dalköltő.

Oder, Conj. vagy; entweder, — oder, vagy — vagy.

Obster, Obstbüther, der, gyümölcspásztor, gyümölcsőrző.

Obstler, der, Obstlerinn, die, gyümölcsáros, férj v. asszony.

Oede, adj., puszta, sivatag; öde Orte, pusztaságok; etwas öde machen, valamit elpusztítni.

Oede, die, pusztaság, sivatagság.

Oefchen, das, kályhácska, kemenczécske.

Oeffentlich, adj., d. i. nicht geheim, nyilvánvaló, közönséges helyen való; d. i. allen gemein, köz, közönséges, p. o. vendégfogadó; den Staat betreffend, közönséges; auf öffentliche Kosten, közönséges költségen; ein öffentliches Amt, közönséges v. köz hivatal; adv. nyilván, közönségesen.

Oeffentlichkeit, die, köz volta, közönséges volta valaminek, nyilvánság.

Oeffnen, kinyitni, p. o. az ajtót; den Feinden das Thor öffnen, felnyitni az ellenségnek a' kaput; eine Ader öffnen, eret megnyitni, eret vágni; einen Brief öffnen, felbontani, felszakasztani a' levelet; sich öffnen, von der Erde, megnyilni; die Blume öffnet sich, a' virág kinyilik; trop. den Schmeichlern die Ohren öffnen, megnyitni füleit a' hizelkedőknek, hallgatni a' hizelkedőkre; jemanden sein Herz öffnen, felfedezni szivét valaki előtt; jemanden die Augen öffen, felnyitni valakinek a' szemeit, felfedezni előtte a' mit nem tudott és nem értett.

Oeffnung, die, fel-ki-v. megnyitás; st Lücke, Loch, hézag, lyuk, szelelő lyuk; st. Ritze, Spalte, hasadás, hasadék, nyilás; st. Mündung, viztorkolat, egy viznek más vizbevaló szakadása v. öntődése; szája va-

Digitized by Google

laminek, p. o. a' hordó szája; Oeffnung des Leibes, rendszeréntvaló hasmenés, hasürülés; keine Oeffnung haben, hasszorúlásban lenni.

Oefter, adj., gyakori, sokszori, többszöri; adv. több ízben, gyakran, gyakorta, többször; am, zum öftesten, igen gyakran.

Oehl, das, pl. die Oehle, olaj.

Oehlbaum, der, olajfa.

Oehlbäumen, adj., olajfából való.

Oehlbeere, die, olajbogyó.

Oehldrüſen, Oehlhefen, die, olajtörköly.

Oehlen, megolajozni, olajozni.

Oehlerndte, die, olajszüret.

Oehlfarbe, die, olajszín; zum Anſtreichen, olajos festék.

Oehlfarben, adj., olajszínű.

Oehlfaß, das, olajos hordó.

Oehlflache, die, olajos palaczk vagy üveg, olajos edény.

Oehlflecken, der, olajpecsét a' ruhában.

Oehlgefäß, das, olajos edény.

Oehlgeruch, der, olajszag.

Oehlgeſchmack, der, olajíz.

Oehlhandel, der, olajárosság, olajjal kereskedés.

Oehlhändler, der, olajáros.

Oehlicht, adj., olajhoz hasonló, mint az olaj.

Oehlig, adj., olajos; adv. olajosan.

Oehlkelter, die, olajsajtó, olajütő prés.

Oehlkrug, der, olajos korsó.

Oehlkuchen, der, olajos pogácsa.

Oehllampe, die, olajlámpa, olajmécs.

Oehlleſe, die, olajszüret.

Oehlmaler, der, olajbafestő, olajos festékkel festő.

Oehlmalerei, die, olajfestés.

Oehlmühle, die, olajkölyű, alajütő malom.

Oehlmüller, der, olajütő, olaj ütő mester.

Oehlpreſſe, die, olajsajtó.

Oehlreich, adj., olajos, olajjal bővelkedő.

Oehlſalbe, die, olajkenet.

Oehlſchläger, der, olajütő.

Oehlſtein, der, olajkölyű.

Oehlung, die, olajkenet.

Oehlzweig, der, olajág.

Oehrchen, das, fülecske.

Oehr, das, d. i. Griff am Gefäße, fül, fogó, fagaték; Oeffnung, z. B. einer Nadel, a' tő foka, v. varró tő lyuka.

Oekonom, der, eig. gazdaságüző, gazdálkodó, gazda; trop. ein ſparſamer Menſch, jó gazda, takarékos gazda.

Oekonomie, die, Haushaltung, gazdálkodás, gazdaság.

Oekonomiſch, adj., gazdálkodó, gazdasági, gazdaságbeli; trop. takarékos, gazdaságos; adv. gazdálkodva; takarékosan.

Oertlich, adj., helybeli.

Oertchen, das, helyecske, kis hely.

Oeſtlich, adj., napkeleti, keleti; adv. napkeletre, keletre, keletfelé.

Oeſterlich, adj., húsvéti.

Oeſterreich, das, Ausztria.

Oeſterreicher, der, Ausztriai lakos, ember, polgár.

Oeſterreichiſch, adj., Ausztriai.

Ofen, eine Stadt, Buda.

Ofen, der, zum Erwärmen, kemencze, kályha; zum Backen, sütőkemencze; zum Schmelzen, olvasztókemencze, huta.

Ofenblaſe, die, kályhába csinált üst.

Ofengabel, die, fütővilla, piszkafa.

Ofenheizer, der, kályha v. kemenczefütő.

Ofenherd, der, kemencze eleje, tüzelő a' kemencze előtt.

Ofenkachel, die, kályha, czempe.

Ofenbrücke, die, szénvonó.

Ofenloch, das, kemenczeszáj.

Ofenröhre, die, kemenczecső.

Ofenthür, die, kemenczeajtó, előte.

Offen, adj., nyilt, nyitvalévő, p. o. ajtó, szem; ein offener Mund, tátott száj; ein offener Brief, pecsételetlen levél; offenes Feld, szabad térség v. mező; die offene See, sík tenger, mit offenen Armen empfangen, örömmel fogadni; in verſchiedenen engern Bedeutungen, z. B. die Erde iſt noch nicht offen, nem ment még ki a' föld fagya; trop. st. unbefeſtigt, z. B. Stadt, fedetlen, dugatlan, kerítetlen, p. o. város; ein offenes Amt, megüresült hivatal; ein offene Tafel halten, a) nézők sokaság láttára ebédelni; b) kitkit szabadon az asztalhoz v. ebédhez ereszteni; einen offenen Laden haben, szabadon árúlni; ein offener Kopf, nagy ész, könnyen fogó elme, jó eszű v. nagy tehetségű ferjfiú; st. offenherzig, nyiltsivű; eine offene Miene, tettetés nélkül való ábrázat; ein offener Menſch, egyemes ember; adv.

Digitized by Google

offenherzig, nyílt szívvel, egyenesen, szabadon.

Offenbar, adj., nyilvánvaló, nyilvánságos; adv. nyilván, világosan, nyilvánságosan.

Offenbaren, kinyilatkoztatni, felfedezni; theolog. ki — v. megjelenteni.

Offenbarung, die, kinyilatkoztatás, kijelentés; das Geoffenbarte, kijelentett dolog, kijelentés.

Offenherzig, adj., nyiltszívű, nyilvánvaló, egyenes; adv. nyilt szivvel, egyenesen; offenherzig reden, ſchreiben, nyilt szívvel v. egyenesen beszélni, írni.

Offenherzigkeit, die, nyiltszívűség, egyenesség.

Oft, adv. gyakran, gyakorta, sokszor, sok ízben; ſehr oft, igen gyakran; wie oft, hányszor; ſo oft, valahányszor; ſo oft, als — a) annyiszor, a' mennyiszer, b) valahányszor, valamikor; auch mit Verb. frequent; läßt ſich oft geben, z. B. oft gehen, járogatni; oft leſen, olvasgatni.

Oftmalig, adj., gyakori, gyakortávaló, sokszori, több ízbéli.

Oftmals, adv., sokszor, gyakran, sok v. több ízben.

Oh! oder O! Interj. óh!

Oheim, der Vatersbruder, valaki atyának férjfi testvére, nagybátya; Mutterbruder, valaki annyának ferjfi testvére, nagybáttya, bátyám.

Oheime, die, ſt. Muhme, atyának vagy anyának fejérszemély testvére, köz: néne; meine Oheime, a' néném.

Ohm, die, oder Ahm, ein Maaß flüßiger Dinge, akó, veder.

Ohne, praepos. mit Acc. nélkül; z. B ohne Hoffnung, reménység nélkül; ohne Verzug, haladék nélkül; ohne Unterſchied, különbség nélkül; öfters wird ohne durch Adject. Adv. und Verba ausgedrückt, z. B. ohne Scham und Scheu, szemtelenül; ohne Unterlaß, szakadatlanúl, folyvást; ein Baum ohne Blätter, leveletlen fa; ohne Kinder, gyermektelen; ohne Spaß, tréfa nélkül; ohne zu — a' nélkül hogy, hanemha, hacsak; ich that es ohne zu wiſſen, warum, megcselekedtem, a' nélkül, hogy tudtam vólna, miért cselekszem; ſt. außer, kívül; ohne Zweifel, kétség kívül.

Ohne, dem, ohne dieß, d. i. außerdem, azonkívül, a' nélkül is, úgy is, egyébaránt is.

Ohnehin, a nélkül is, különben is.

Ohneachtet, adv., jóllehet, ámbár.

Ohngeachtet, adv., noha, nem nézvén, hogy.

Ohngefähr, adv., mintegy, körülbelől.

Ohnlängſt, adv., nem régen.

Ohnmacht, die, ſt. Schwäche, gyengeség, erőtlenség, tehetetlenség, ájulás, elájulás; in Ohnmacht fallen, elájulni.

Ohnmächtig, adj., ſchwach, tehetetlen, elerőtlenedett; ohne Bewußtſeyn, ájult; elájult; ohnmächtig werden, elájulni, ájulásba esni.

Ohr, das, fül; die Ohren ſpitzen, fülelni; ins Ohr ſagen, fülébe súgni valakinek; die Ohren gellen, cseng a' fül; trop. u. prov. jemanden hinter die Ohren ſchlagen, valakit nyakon ütni, pofon csapni; bis über die Ohren in Schulden ſtecken, fülig adós lenni; ſich auf das Ohr legen, lefeküdni; die Ohren hängen, búsúlni, szomorkodni; tauben Ohren predigen, siketnek predikálni; thue deine Ohren auf, figyelmezz, hallgass; alles iſt Ohr, minden figyelmez.

Ohrenbeichte, die, fülbegyónás.

Ohrenbläſer, der, bésúgó, árulkodó, fülbesúgó.

Ohrenbläſerei, die, fülbesúgás, árulkodás.

Ohrenbrauſen, das, fülzúgás.

Ohrengehenk, das, fülönfüggő, fülfüggő.

Ohrengeſchwür, das, fülkelevény.

Ohrenkitzel, der, fülcsiklandás.

Ohrenklingen, das, fülcsengés.

Ohrenknorpel, der, fülporczogó.

Ohrenſchmalz, das, fülsár, fülmocsok.

Ohrenſchmerz, der, fülfájás.

Ohrenzeuge, der, füllel hallott tanú.

Ohrenzwang, der, fülfájás.

Ohreule, die, füles bagoly.

Ohrfeige, die, pofoncsapás, arczúlcsapás; trop. csapás, kárvallás.

Ohrfinger, der, kisujj.

Ohrlappen, der, fülkaréj, fülkarima.

Ohrläppchen, das, fülgomba.

Ohrlöffel, der, fülvájó.

Ohrring, der, fülönfüggő karika v. gyűrő.

Ohrtrommel, die, füldob, a' fül dobja.

Digitized by Google

Ohrwurm, der, fülbemászó, fülemász.
Olive, die, olajfabogyó, olajbogyó.
Olivenfarbe, die, olajbogyószín.
Olivenfarbig, adj., olajbogyószínű.
Onanie, die, vétkes csiklandozás, önnönszeplősítés.
Oper, die, énekes játék, opera.
Operette, die, rövid énekes játék.
Operist, der, énekes játszó.
Operistinn, die, énekes játszó asszony v. léany, énekes játszoné.
Operndichter, der, operaszerző.
Opernhaus, das, operanéző játékszin.
Opfer, das, áldozat; zur Sühne, engesztelő áldozat; ein Opfer bringen, áldozni; ein Opferthier, áldoznivaló barom, áldozat; trop. áldozat; dem Vaterlande große Opfer bringen, nagy áldozatokat tenni a' hazának.
Opferaltar, der, áldozó oltár.
Opferbecher, der, áldozó kehely.
Opferbeil, das, áldozó bárd.
Opferblut, das, áldozatvér.
Opferer, der, áldozó.
Opfergebrauch, der, áldozati szokás.
Opfergefäß, Opfergeschirr, das, áldozó edény.
Opfergeld, das, áldozatpénz.
Opferkasten, der, oltáripersely, adakozó persely v. láda.
Opfermahlzeit, die, áldozatkori vendégség.
Opfermesser, das, áldozó kés, oltári kés.
Opfern, áldozni; meg- v. feláldozni valamit; trop. jemanden etwas darbringen, weihen, valakinek valamit szentelni.
Opfern, das, áldozás, megáldozás; trop. szentelés.
Opferpriester, der, áldozó pap.
Opferrauch, der, az áldozat füstje.
Opferschale, die, áldozó csésze.
Opferschlächter, der, áldozatölő pap.
Opferschmaus, der, áldozatkori vendégség.
Opferstock, der, áldozat pénzre kitett persely v. tőke.
Opfertag, der, áldozó nap.
Opferthier, das, áldozatra való barom.
Opfertisch, der, áldozó asztal.
Opfertod, der, feláldozott élet.
Opferung, die, áldozás.
Opferwein, der, áldozatbor.
Opium, das, álomhozó mákolaj, altató mákszesz.
Orange, die, (oranzs), narancs.
Orangenbaum, der, narancsfa.
Orangenblüte, die, narancsvirág.
Orangenfarbe, die, narancsszín.
Orangenfarben, orangenfarbig, adj., narancsszínű.
Orangenfrucht, die, narancs.
Orangerie, die, (oranzserí), narancsos t. i. kert v. hely, narancs- és czitromfákkal beültetett v. bérakott hely.
Orbil, der, Schultyrann, kegyetlen oskolai tanító.
Orcan, der, dühös forgószél, vihar (szél).
Orchester, das, der Ort für die ausübenden Meister, muzsikakar, éneklőkar; der Verein der Tonkünstler, muzsikáló v. éneklő társaság.
Orden, der, rend, szerzet; st. Ordenszeichen, valami rendnek jele; einen Orden bekommen, rendjelet nyerni, a' rendtagjai közzé felvétetni; einen Orden tragen, rendjelet hordozni.
Ordensband, das, rendpántlika, rendczímer.
Ordensbruder, der, z. B. in einen Kloster, szerzetes, valamelly szerzet tagja.
Ordensdame, die, rend tagja t. i. asszonyság.
Ordensfest, das, a' rend innepe.
Ordensgebrauch, der, valamelly rendnek bévett szokása.
Ordensgeistliche, der, szerzetes pap.
Ordensgeneral, der, rend feje.
Ordensgesetz, das, rend törvénye.
Ordenskleid, das, szerzetbeli öltözet.
Ordenskreuz, das, rend keresztje.
Ordensleute, die, pl. szerzetesek.
Ordensmann, der, szerzetes, szerzetes tag.
Ordensmeister, der, rendmester, valamelly vitézi rendnek mestere.
Ordensperson, die, szerzetbeli személy.
Ordensregel, die, szerzetrendtartás, valamelly rendnek v. szerzetnek regulái vagy rendtartásai.
Ordensritter, der, rendvitéze, valamelly rendnek vitéze.
Ordensschwester, die, apácza.
Ordensstifter, der, szerzetkezdő v. felállító.
Ordenszeichen, das, a' rendnek vagy szerzetnek jele, v. czímere, vitézi rendczímer.
Ordentlich, adj., überhaupt der Ordnung gemäß, rendes, rendbe szedett, jó rendben lévő; Ordnung liebend, rendtartó, rendszerető, pontos, p. o. fizető; besonders a) im moralischen Sinne, ein ordentlicher Mensch, rendhez szokott ember; ein ordentliches Leben führen, rendesen élni;

b) geſetzmäßig, törvényes p. o. felsőség; ordentliche Einkünfte, rendes, rendszeréntvaló jövedelem; c) gut, tüchtig, jó, helyes, illendő; adv. rendben, rendbeszedve, rendesen, rendszerént; szorosan; pontosan; rendesen, mértékletesen, p. o. élni; valósággal, valóban; er verjüngt ſich ordentlich, valóban egészen megifjodik; feierlich, illendően, annak rendje és módja szerént; er begeht ſeinen Geburtstag ordentlich, annak rendje szerént megtartja a' születése napját.

Ordnen, rendelni, elrendelni, rendbe szedni, p. o. valamelly könyvtárt; trop. z. B. die Theile einer Rede ordnen, a' beszéd részeit elrendelni; etwas künſtlich ordnen, valamit mesterségesen elintézni.

Ordnen, das, elrendelés, elintézés, rendbeszedés.

Ordner, der, elrendelő, elintéző.

Ordnung, die, rend, elrakás; etwas in Ordnung bringen, valamit rendbe szedni v. hozni; nach der Ordnung, rendel; an wem iſt die Ordnung? kinn van a' sor? ki következik? — ſeine Sachen in Ordnung halten, rendben tartani dolgait; ſt. ſorgfältige Beobachtung der Lebensregeln, renttartás, bévett rend; ſonſtige Vorſchriften, z. B. bei Soldaten ſtrenge Ordnung halten, szoros fenyítékben tartani a' katonaságot; keine Ordnung halten, semmi rendet v. fenyítéket nem tartani.

Ordnungszahl, die, rendelőszám.

Ordonanz, die, Dienſtwache, parancsolatváró őr, parancsőr.

Ordre, die, d. i. Befehl, parancsolat; ſt. Vorſchrift, rendelés; auf jemands Ordre, valakinek rendelésére.

Organ, das, létszer, szerk; életmű; ſt. Werkzeug, mívszer, míveszköz; ſt. Ausſprache, Ton, szóhang; beszédszer, hangszer; ſt. Sinneswerkzeug, érzékszer, érzékeszköz; das Organ des Geſichts, das Auge, a' látás érzékszere a' szem.

Organiſation, die, életmüvezet; szerkezés; szerkezet, alkotmány.

Organiſch, adj., létszeres, léteges, organikus; életmüves, életmüvezett.

Organiſiren, létszeresitni, szerkezni; életmüvezni, elrendezni.

Organismus, der, szerkmű.

Organiſt, Orgelſpieler, der, orgonás, orgonista, orgonajátszó.

Organtinſeide, die, sodrott selyem.

Orgel, die, orgona.

Orgelbau, der, orgonakészítés.

Orgelbauer, der, orgonacsináló.

Orgelchor, der, orgonakar.

Orgeln, orgonálni, orgonán játszani.

Orgelpfeife, die, orgonasíp.

Orient, der, napkelet.

Orientaliſch, adj., nakeleti.

Orientiren, ſich, elintézni magát, eligazodni valamin.

Original, das, eredet, eredettség, eredeti p. o. irás, kép.

Originell, adj., eredeti, különös.

Orkan, der, dühösködő forgószél.

Ort, der, hely; an allen Orten, mindenütt, minden helyen; von allen Orten, mindenünnen; von Orte zu Orte, helyről helyre, helyekről helyekre; beſonders a) in Büchern, Schriften, hely; b) bewohnte Plätze, hely, falu, város, helység; c) eine Perſon, z. B. etwas höheren Orts melden, d. i. dem Fürſten, der Obrigkeit, valamit felsőbb helyen v. a' felsőségnél bejelenteni; ich meines Orts, részemről; ſt. vierter Theil, negyedrész, negyedrésze valaminek; z. B. es koſtet 5 Gulden, und einen Ort, 5 for. és egy negyedrész (15 xr.) az arra; ſt. Spitze, Schärfe, hegy él; ſt. Eck, szeglet; ſt. das Aeußerſte, legszélső része valaminek.

Ortband, das, am Degen, kardhüvelyormó.

Ortbeſchreibung, die, helyleirás.

Ortbret, das, nyoszolyaoldal, a' nyoszolyának két oldaldeszkája.

Ortkenntniß, die, helyek v. helységek és városok esmérete.

Ortſchaft, die, Dorf, Flecken, helység, falu.

Ortsgulden, der, egy negyedrész forint.

Ortſitz, der, szélső hajlék, v. lakhely.

Ortthaler, der, egy negyedrész tallér.

Orthodox, adj., rechtgläubig, ekklézsiahitü; adv. az ekklézsiahittel megegyezőleg.

Orthodoxe, der, ekklézsiahitü.

Orthodoxie, die, bévett hitforma.

Orthographie, die, irásmód, helyesirásmód.

Orthographiſch, adj., helyesirási; helyesirásbeli; adv. helyesen irva.

Oſt, Oſten, der, napkelet, napkeleti tájék; aus Oſten, napkeletről; napkeletfelől; gegen Oſten, napkelet felé, napkeletre.

Digitized by Google

Oſterabend, der, húsvét szombatja, estvéje.
Oſterblume, die, húsvéti virág; leány kökörcsín.
Oſterdienſtag, der, húsvét keddje.
Oſterei, das, húsvéti tojás.
Oſterfeier, die, húsvét innepe.
Oſterfeiertag, der, húsvét napja.
Oſterfeſt, das, Oſtern, húsvét innepe.
Oſterfladen, der, húsvéti lepény.
Oſterkuchen, der, húsvéti lepény.
Oſterlamm, das, húsvéti bárány.
Oſtermeſſe, die, húsvéti nagyvásár p. o. Lipsziában.
Oſtermonat, der, Sz. György hava.
Oſtermontag, der, húsvét hétfője.
Oſterſonntag, der, húsvét vasárnapja v. első napja.
Oſtertag, der, húsvét napja.
Oſterwoche, die, húsvét hete.
Oſterzeit, die, húsvét ideje.
Oſtindien, das, napkeleti India.
Oſtnordoſtwind, der, keletéjszakkeleti szél.
Oſtſee, die, napkeleti tenger, Bálti tenger.
Oſtſüdoſtwind, der, keletdélkeleti szél.
Oſtſüdwind, der, keletdélközi szél.
Oſtwärts, adv., keletre, napkeletfelé.
Oſtwind, der, napkeleti szél.
Otter, die, vipera, kendermagos kígyó, kurta kígyó, parlag kígyó.
Otterngalle, die, kurtakígyóepe, viperaepe.
Otterngezücht, das, viperafaj; trop. in der Bibel, gonosz emberek.
Otterngift, das, viperaméreg.
Ottomaniſch, osmaniſch, adj., török, törökországi; die ottomaniſche Pforte, a' Fényes Porta, a' Török Császár Udvara; a' Török Birodalom.
Ouvertür, die, Eröffnungsſtück, kezdő muzsikadarab, bémenetel.
Oval, adj., tojásdad, tojásszabású.
Oval, das, tojásforma.
O weh! interj., O! jaj! jaj! jaj!

P.

Paar, das, pár, egy pár p. o. lábbeli, gatya; ein Paar ſchöne Brüder, szép két testvér; Paar u. Paar, párjával; zu Paaren treiben, d. i. a) zum Gehorſam bringen, ránczbaszedni, megfenyítni, b) beſiegen, meggyőzni, hatalmat venni rajta; eine Ehepaar, házas pár; ſt. wenige etliche, adjective genommen, egynéhány, kevés, kevesen, egykét; nur auf ein paar Worte, kérem egynéhány szóra.
Paaren, egyesítni, párosítni; ſich paaren, d. i. ſich vereinigen, párosodni, egyesülni; oder ſich begatten, párzani.
Paaren, das, párosítás, egyesülés; párosodás, párzás.
Paarweiſe, adj., páronként, párjával, párosával.
Pacht, der, Pact, Vertrag, kötés; Pachtcontract, árenda, árendakötés; oder das Pachten, árendálás, kiárendálás; etwas in Pacht nehmen, kivenni valamit árendába, kiárendálni; in Pacht geben, árendába adni; in Pacht haben, árendába birni p. o. valamelly jószágot; ſt. Pachtgeld, árendapénz vagy bér; den Pacht bezahlen, lefizetni az árendabérét.
Pachtanſchlag, der, árenda meghatározása, megbecsülése.
Pachtbauer, der, árendás paraszt.
Pachtbrief, der, árendakötés levele v. egyességlevele, írásban.
Pacht-Contract, der, árendakötés.
Pachten, árendálni, kiárendálni, árendába fogadni.
Pachten, das, árendálás, árenda.
Pachter, der, Pächter, árendás, árendáló.
Pachtgeld, das, árendapénz v. bér, árenda.
Pachtgut, das, árendás jószág.
Pachtherr, der, kiárendáló birtokos; árendás jószág ura.
Pachtinhaber, der, kiárendáló, árendás.
Pachtjahr, das, az árenda ideje, árenda esztendő.
Pachtluſtig, adj., árendálni kivánó.
Pachtmühle, die, arendás malom.
Pachtung, die, kiárendálás.
Pachtweiſe, adj., z. B. ein Gut pachtweiſe haben, árendában birni valami jószágot.
Pachtzeit, die, az árenda ideje.

Digitized by Google

Pachtzins, der, árendabér, árenda.
Pack, der, csomó, nyaláb, iszák; ein Pack Briefe, egy csomó levél; mit Sack und Pack ausziehen, mindenestől kiköltözni; st. Reisebündel, Last, bútyor, podgyász, tereh; trop. liederliches Gesindel, gaznép.
Packen, st. anfassen, erösen megfogni, megmarkolni; einpacken, bérakni, elrakni p. o. könyveket a' tékába; Waaren auf einen Wagen packen, felrakni a' portékát a' szekérre; sich packen, takarodni, tisztúlni; packe dich! takarodj lódúlj.
Packer, der, rakodó, felrakó, felrakodó, csomóba kötöző.
Packesel, der, iszákos vagy terehhordó szamár; trop. terehhordó t. i. ember.
Packet, das, kis csomó, czomócska, öszvekötött csomócska.
Packetboot, das, postahajó t. i. a' tengeren.
Packetchen, das, kis pakétocska.
Packhaus, das, rakodó ház.
Packhof, der, rakodó udvar, lerakodó csür, berakodó tárhely.
Packknecht, der, im Kriege, katona szolga.
Packleinwand, die, iszákvászon, kötöző v. takaró vászon, boriték vászon.
Packnadel, die, iszákvarrótő, nyalábvarrótő.
Packpapier, das, takaró vastag papiros; boriték papiros.
Packpferd, das, terehhordó ló.
Packriemen, der, iszákfüző szíj.
Packsattel, der, iszák nyereg.
Packträger, der, terehhordó, hátaló.
Packtuch, das, boriték v. nyalábtakaró vászon.
Packung, die, rakodás.
Packwagen, der, terehhordó szekér, portékás szekér.
Padde, die, Kröte, béka.
Päckchen, Päckel, Päcktchen, das, csomócska, iszákocska.
Pädagog, der, nevelő.
Pädagogik, die, nevelés mestersége, nevelés.
Pädagogisch, adj., nevelési; pädagogische Schriften, nevelésre tartozó könyvek.
Päpstlich, adj., pápai.
Pärchen, das, párocska.
Paff, puff, puffanás.
Pagat, der, pagát, egyes tarók a' tarokkártya közt.
Page, der, (pázse), úrfiinas, főrendű emberek mellett szolgáló nemes úrfi.
Pagendienst, der, nemes úrfi szolgálatja a' fejedelem körül.
Pagode, die, bálványtemplom.
Pair, der, ország nagyja Franczia-országban és Angliában.
Palast, der, (Pallast), palota, pompa v. pompás épület.
Palatin, der, Nádorispány, Palatinus; Pelzkragen der Frauenzimmer, nyakprém.
Palatinal, adj., nádorispányi, palatínusi.
Palette, die, Farbenscheibe, festéktányér.
Palisade, Pallisade, die, palánk.
Pallasch, der, pallos.
Palliativ, das, Fristmittel, simító eszköz.
Palm, der, Palme, die, Palmbaum, der, pálmafa; d. i. Knospen an den Weinstöcken, szőlővessző bimbó, szőlőhajtás; Blütenknospe an Weiden, Haseln, barka a' fűzfán, mogyorófán.
Palmenöl, das, pálmafaolaj.
Palmensect, der, kanárszigeti édes bor.
Palmsonntag, der, virágvasárnap.
Palmwald, Palmenwald, der, pálmafaerdő.
Palmweide, die, pálma fűz.
Palmwein, der, pálmagyümölcs bor.
Palmwoche, Charwoche, die, nagyhét, húsvételőttvaló hét.
Palmzweig, der, pálmaág.
Pamphlet, das, Flugblatt, iromány.
Pandore, die, kobozlant.
Panier, Banier, das, főzászló.
Pantschen, pocsolni a' vízben.
Pantaleon, das, pantaleon muzsika.
Pantalon, die, gatyanadrág.
Panther, der, Pantherthier, das, párdúcz.
Pantherstein, der, pardúczkő.
Pantoffel, der, czipő, papucs; prov. unter dem Pantoffel stehen, a' feleség hatalma alatt lenni, a' czipőtől függeni.
Pantoffelbaum, der, Korkbaum, parafa, dugókérgű cserfa.
Pantoffelholz, das, dugófa v. kéreg, parafahéjj.
Pantoffelmacher, der, Pantöffler, czipővarga, v. varró.
Pantoffelschuh, der, papucs.
Pantomime, die, Mienenspiel, némabeszéd mutogatás által; als Schauspiel, némajáték, némanéző játék.
Pantomimenspieler, Pantomimist, der, némaszinjátszó, ábrándodó.

Digitized by Google

Pantomimisch, adj., némajátékos; adv. mutogatás által, mutogatva, ábrándozva.
Panzer, der, pánczél; einen Panzer anlegen, pánczélba öltözni; der einen Panzer trägt, pánczélos.
Panzerhemde, das, pánczéling.
Panzerkette, die, pánczéllancz.
Panzern, felpánczélozni.
Panzerreiter, der, pánczélos lovagló.
Panzerthier, das, pánczélosállat, Armadill.
Papa, der, papa, atyus.
Papagei, der, papagáj, publikán.
Papier, das, papiros; ein Bogen, ein Buch Papier, egy árkos, egy koncz papiros; etwas zu Papier bringen, valamit papirosra felírni v. feltenni; st. Schrift, pl. Schriften, írások; jem. Papiere versiegeln lassen, valakinek az írásait elpecsételtetni.
Papierblume, die, imola csőküllő.
Papierchen, das, kis papiros, czédula, papirosocska.
Papieren, adj., papirosbólvaló, papiros.
Papiergeld, das, papirospénz, bankóczédula.
Papierhändler, der, papirosáros, papiroskereskedő.
Papierhandel, der, papirosárosság, papirossalvaló kereskedés.
Papierlaus, die, kopogó termesz.
Papiermacher, der, papiroskészitő, papiroscsináló, t. i. mesterember.
Papiermühle, die, papirosmalom.
Papieröl, das, papirosolaj.
Papierscheere, die, papirosolló, papirosnyirő olló.
Papierschnitzchen, das, papirosdarab.
Papierstaude, die, papirosfa, papiroshéjjú fa.
Papist, der, Papistinn, die, pápista.
Papistisch, adj., pápista.
Papilion, der, pillangó.
Pappe, die, d. i. Brei, pép; liszteskása; csiriz.
Pappel, die, a) Pappelkraut, Málon, zilíz, mályva; b) Pappelbaum, der, nyárfa.
Pappelöl, das, nyárfaolaj.
Pappelrose, die, rózsazilíz, mályva rózsa.
Pappelwald, der, nyárfaerdő.
Pappen, adj., vastagpapiros, vastagpapirosbólvaló.
Pappen, d. i. mit Brei füttern, pépet tömni a' szájába, péppel tartani; kleistern, csirizelni, ragasztani; Pappe zusammenfügen, vastagpapirost ragasztani öszve; pépet enni.
Pappendeckel, der, vastagpapiros, táblapapiros.
Papst, der, pl. Päpste, pápa.
Papstkrone, die, pápakorona.
Papstmütze, die, pápasüveg.
Papstthum, das, pápaság.
Parabel, die, példázat.
Parade, die, Pracht, pompa, paradé; der Soldaten, katonaparadé, katonapompa; Wach-Parade, őrváltási paradé, hadvizsgáló paradé.
Parade-Bett, das, gyászalkotmány.
Parade-Pferd, das, parádéló.
Parade-Platz, der, parádépiacz, pompapiacz.
Parade-Wagen, der, parádéhintó, pompahintó.
Parade-Zimmer, das, parádé v. pompaszoba.
Paradiren, sich zeigen, pompázni, paradézni; von Dingen, diszleni, díszeskedni; von Soldaten, fegyverben paradézni; mit Pferden paradiren, lovon paradézni, hánytatni magát a' paripán.
Paradies, das, paradicsom; trop. ein sehr anmuthiger Ort, gyönyörűséges hely; eine sehr schöne Gegend, kies, gyönyörű tájék; biblisch, mennyei paradicsom.
Paradiesapfel, der, ádámalmafa; die Frucht, ádámalma; paradicsomalma.
Paradiesfeige, die, pizáng.
Paradiesfeigenbaum, der, pizángfa.
Paradiesholz, das, paradicsfa.
Paradiesisch, adj., paradicsomi; trop. anmuthig, gyönyörű, kies; sehr glücklich, boldog; adv. paradicsomi módon; gyönyörűen, boldogúl.
Paradieskorn, das, paradicsmag.
Paradiesvogel, der, paradicsmadár.
Parador, vakmerő itélet.
Parapluie, das, esőmentő, parapli.
Parasol, das, napernyő, naptartó.
Parce, die, Párka.
Pardon, der, kegyelem, bocsánat; Pardon geben, kegyelmet adni, az életének megkegyelemezni.
Pardoniren, megkegyelmezni p. o. valaki életének.
Parenthese, die, rekesz, kapocsvonás, rekeszjel.
Parforce-Jagd, die, kergető vadászat, lovon kergető vadászat.
Parfüm, das, jóillatú víz v. olaj, jóillatozat.

Digitized by Google

Parfümiren, beillatozni, jó illattal béhinteni.
Pariren, ſt. gehorchen, figyelmeskedni, engedni; ausweichen beim Fechten, kitérni az ütés, vágás v. szúrás elől, elkerülni, felcsapni az ütést v. szúrást; wetten, fogadni.
Park, der, múlató erdőcske; vadas kért; Artilleriepark, agyúsáncz, ágyúsor.
Parlament, das, parlamentom ángliában v. az országgyűlés táblái.
Parlamentär, der, hadi alkudozó követ.
Parliren, ſt. reden, beszélni.
Parmeſankäs, der, parmai sajt.
Parole, die, hadi jelszó; ſt. Zuſage, fogadás, igéret.
Paroxismus, der, Fieber-Paroxismus, kirázása v. ellelése a' hidegnek.
Part, die, Theil, rész; z. B. ich für mein Part, én részemről; Halb-Part, felo nyereségre.
Partei, die, rész, fél, felekezet; ſt. Faction, szakadás; zu einer Partei übergehen, valamellyik félhez általmenni; keine Partei nehmen, egyik félhez sem állani.
Parteigänger, der, elpártolt, szaguldozó.
Parteigeiſt, der, meghasonlás lelke, részekre szakadás, pártütes lelke.
Parteiiſch, adj., személyválogató, részrehajló, indúlatos; adv. részrehajolva, részrehajlással, személyválogatva.
Parteilichkeit, die, részrehajlás, személyválogatás; ſt. Leidenſchaftlichkeit, indúlatosság.
Parteilos, adj., részre nem hajló.
Parteiſucht, die, szakadáskeresés, szakadás lelke.
Parterre, das, földszintvaló lakás; Parterrewohnen, földszint lakni; im Theater, földszint nézö hely.
Participiren, részesülni, részt venni valamiben.
Particulier, der, magános, magánosságban élő, közönséges hivatalt nem viselő.
Partie, die, ſt. Theil, rész, egy rakás, csomó, p. o. portéka; eine Partie Haſen ſchießen, egy rakás nyúlat lőni; mit von der Partie ſeyn, a' társaság közzül lenni; ſt. Spiel, játék, p. o. biliardon; ſt. Anzahl, sokaság, szám; ſt. Heirath, z. B. eine gute Partie machen, a) vom Manne, jól házasodni, jó helyre házasodni; b) vom Frauenzimmer, jó szerencsét tenni a' férjhezmenésben; eine unglückliche Partie, szerencsétlen házasság.
Partitur, die, muzsikahang megosztása v. felosztása, partitúra.
Paſch, der, páros vetés, párvetés t. i. a' koczkával.
Paſcha, der, basa, török basa.
Paſchen, párosra koczkázni; ſt. einſchwärzen, bélogni valamit, p. o. titkolt portékát.
Paſquill, das, páskvilus, gyalázó irás v. versezet, marczangó irás.
Paſquillant, der, marczangoló.
Paſſabel, adj., meglehetős, türhető; adv. meglehetősen.
Paſſage, die, (passzázs), Durchreiſe, általmenetel, általutazás; eine ſtarke Paſſage, jártas út, országút; freie Paſſage, szabados általmenetel; in der Muſik, czifrázás.
Paſſagier, der, (passzazsír), útas, útazó; jövevény, vendég.
Paſſatwind, der, egyenlő szél.
Paſſen, ſt. warten, várakozni valamire; nicht ſpielen, nyúgodni; zuhorchen, vígyázni, hallgatni valakire; von Kleidern, z. B. das Kleid paſſet ſehr gut, jól hozzá áll a' ruha, t. i. a' testhez; trop. ſich ſchicken, alkalmatos lenni, hozzá illeni.
Paſſend, adj., hozzávaló, hozzáálló, hozzáillő; trop. illő, illendő, alkalmatos; adv. helyesen, illő módon, jól, illendőképpen.
Paſſion, die, ſt. Leiden, z. B. das Leiden Chriſti, a' Krisztus szenvedése; ſt. Affect, indúlatosság; ſt. Begierde, kivánság, kivánás valamire; ſt. Schmerz, fájdalom.
Paſſirt, adj., indúlatos, valamire vágyó, valamiben nagy kedvet találó.
Paſſionsandacht, Paſſionsbetrachtung, die, böjti elmélkedés v. Krisztus szenvedése felől való elmélkedés.
Paſſionsblume, die, kinvirág, keresztesrózsa.
Paſſionsgeſchichte, die, a' Krisztus szenvedésének története.
Paſſionslied, das, Nagypénteki ének.
Paſſionszeit, die, Krisztus szenvedésének ideje.
Paſſiren, 1) d. i. reiſen, gehen, útázni, menni kimenni p. o. a' kapun, a' városból; in die Stadt paſſiren, bémenni a' városba; von Waaren, bévitetni p. o. a' városba; einen Fluß paſſiren, általmenni a' folyóvizen;

einen Wald paſſiren, keresztül menni az erdőt; paſſiren laſſen, z. B. Truppen über einen Fluß, általszállítni a' sereget a' vízen; 2) ſeinen Weg fortſetzen, útazni, útját folytatni; z. B. er kann paſſiren, folytathatja útját; trop. ſt. erträglich ſeyn, szenvedhető lenni; ſt. nicht ganz verwerflich, középszerű v. meglehetős lenni; ſt. gebilliget werden, helybehagyatni; ſt. erlaubt ſeyn, megengedtetni; ſt. gelten, mit der praep. für, valaminek tartani; z. B. er will für einen reichen Mann paſſiren, azt akarja hogy gazdag embernek tartsák; ſt. ſich zutragen, geſchehen, történni, megesni; was paſſirt neues? mi újság?

Paſſiren, das, als Durchgang, általmenetel.

Paſſirzettel, der, engedelem czédula valaminek elvitelére, ki- v. bévitelére.

Paſſiv, adv.. z. B. ſich paſſiv verhalten, kéntelenségben lenni v. kéntelen lenni.

Paſſivſchuld, die, lefizetendő adósság.

Paß, der, ſt. Schritt, lépés; ein ſchwieriger Zugang aus einem Lande in das andere, szoros általjárás, úttorkolat; ein Freibrief für Reiſende, passzus, utazószabadlevél.

Paßgang, der, lépés, lépésvaló menés.

Paßgänger, der, lépő ló.

Paßport, der, szabad útazó levél, passzus.

Paſtell, der, Farbenſtift, színkréta; in Paſtell malen, színkrétával feſteni.

Paſtellgemälde, das, színkrétával feſtett kép.

Paſtellmaler, der, színkrétával feſtő.

Paſtellmalerei, die, színkrétázat, színkréta feſtés.

Paſtete, die, pástétom.

Paſtinak, Paſternak, Paſtinakwurzel, die, peszternák.

Paſtor, der, Seelenhirt, lelkipásztor, lelkész, predikátor.

Paſtoral-Klugheit, die, predikátori esméret, értelem.

Paſtoral-Theologie, die, az egyházi hivatal tudománya.

Paſtorat, das, a' predikátori hivatal.

Patent, das, közönséges parancsolat, rendelés; ein Ernennungsbrief, hivatalra kinevező levél; ſt. Privilegium, kirekesztő árúlásbeli szabadság.

Pater, der, als Ehrentitel eines Geiſtlichen, Páter, Atyaság.

Paternoſter, das, miatyánk, úri imádság; ein Paternoſter beten, a' miatyánkót elmondani; ſt. Roſenkranz, olvasó.

Pathe, der und die, Taufzeuge, (Gevatter, Gevatterin), keresztatya, keresztanya; das getaufte Kind, (Göt), keresztfia v. keresztleánya valakinek.

Pathengeld, das, komapéns.

Pathengeſchenk, das, keresztatya vagy keresztanya ajándék.

Pathetiſch, adj., hathatós, nyomós; indúlatoskodó.

Pathолog, der, Krankheitskundiger, nyavalyaértő, a' nyavalyák esméretében jártos.

Pathologie, die, nyavalyaesméret tudománya.

Patient, der, beteg.

Patriarch, der, Patriárka.

Patriarchaliſch, adj., patriárkai.

Patriot, der, hazafi.

Patriotiſch, adj., hazafiúi, hazafihoz illő; adv. hazafimódon.

Patriotismus, der, hazafiság, hazafiúság; hazafiszeretet; Patriotismus haben, jó hazafi lenni, hazáját szeretni.

Patrolle, Patrulle, die, kerülő őrök, katona őrző, t. i. éjjel a' városban, v. czirkáló katonák.

Patrolliren, czirkálni, kerülni mint az őrök, az őröket rendre vizsgálni.

Patron, der, Beſchützer, pártfogó, pártoló; Gönner, jóltévő; ſt. Vorſteher, fő valamiben; Grundherr, Kirchenherr, birtokos úr, t. i. az egyházi dolgokra és oda tartozó hivatalok kiosztására nézve.

Patronat, das, pártfogóság, pártolás, birtokosi pártolás.

Patronat-Recht, das, birtokosi v. földesúri pártolás jussa.

Patrone, die, ſt. Modell, mustraforma; Pulverladung, töltés.

Patroninn, die, Beſchützerinn, pártfogó asszony, pártolóné; Gönnerinn, jóltévő asszony; Kirchenherrinn, földes asszonya az egyházi birtokoknak t. i. templomnak, oskolának.

Patrontaſche, die, töltéstartó, patrontás.

Patſchen, locsogni, loccsanni; tapsolni, lubiczkolni a' vízben.

Pauke, die, dob; die Pauke ſchlagen, dobolni.

Pauker, der, dobos.

Paukback, der, poſo.

Digitized by Google

Pausbackig oder pausbäckig, adj., pofók, pofás.
Pauſe, die, in der Muſik, szünet, szünetjel a' muzsikában, nyugtató jél; im Reden, megszünés, pihenés.
Pauſiren, szünni, nyugtatni; megpihenni, megszünni.
Pavedette, die, postagalamb.
Pavian, der, páviánmajom.
Pavillon, der, Luſthaus, kerti mulatóház; sátorfedelü, csúcsos fedél.
Pech, das, szurok; Pech brennen, szurkot égetni.
Pechbaum, der, erdei fenyö, topolyafa.
Pechbrenner, der, szurokégetö.
Pechdraht, der, szurkos fonál.
Pechfackel, die, szurokfáklya, szurkos szövétnek.
Pechig, adj., szurkos; adv. szurkosan.
Pechkranz, der, zum Anzünden, szurkos v. gyujtó koszorú.
Pechnelke, die, szurkos mécsvirág.
Pechöl, das, szurokolaj.
Pechſchwarz, adj., fekete mint a' szurok.
Pechtanne, Kothtanne, die, szemerkefenyö, jegenyefenyö, keresztesfenyö.
Pedal, das, az orgona lábitója, mellyet lábbal nyomnak.
Pedalharfe, die, lábitós hárfa.
Pedaltaſte, die, lábitós taszta.
Pedant, der, oskolatudós.
Pedanterie, die, oskolatudósság, oskolai tudományok mutogatása.
Pedantiſch, adj., oskolatudóshoz illö; adv. oskolatudós módjára, oskolatudósként.
Pedell, der, közönséges szolga v. pedellus, p. o. valamelly akadémiában v. Universzitásban.
Pein, die, kín, gyötrelem.
Peinigen, kínzani, gyötreni; mit Bitten jemanden peinigen, kéréseivel terhelni v. gyötreni valakit.
Peiniger, der, kínzó, gyötrö.
Peinigung, die, kínzás, gyötrés.
Peinlich, adj., kínos, gyötrelmes; in den Gerichten, eine peinliche Frage, kínzás által vallatás; peinliches Gericht, föbenjáró v. halálos dolgokat illetö törvényszék; ſt. ſehr unangenehm, terhes, keserves; adv. kínosan, gyötrélmesen; halálos módon, halálra; keservesen.
Peinlichkeit, die, kínosság, kínos volta valaminek.
Peitſche, die, korbács, ostor.
Peitſchen, megkorbácsolni, megverni.
Pelikan, Pelekan, der, ein Vogel, pelekán; pelikánfogó, foghúzó szerszám.
Pelz, der, ſt. Fell, szörösbör, bundabör, prémbör; ein Pelzkleid, bunda v. prémbörrel béllelt ruha, p. o. mente, ködmen éc.
Pelzchen, das, mentécske, kis mente.
Pelzdecke, die, bundabör terítö.
Pelzen, ſt. pfropfen, impfen, bé- v. beléoltani; trop. ſt. prügeln, megverni.
Pelzer, der, oltó; ſt. Pfropfreis, oltóág, oltovány.
Pelzfutter, das, bundabélés, prémbélés.
Pelzhändler, der, prém v. bundabörrel kereskedö.
Pelzhandel, der, prémbörrel, bundabörrel kereskédés.
Pelzhandſchuh, der, szörös börkesztyü.
Pelzicht, adj., ollyan mint a' prémbör.
Pelzjacke, die, ködmen, bundabörrel béllélt újjas dolmány.
Pelzkäfer, der, szücsbogár.
Pelzkamm, der, szörfésü, kártó.
Pelzkappe, die, prémes sapka.
Pelzkleid, das, bundabéllésüruha v. köntös, p. o. bekes.
Pelzkragen, der, prémgallér.
Pelzmantel, der, posztóbunda.
Pelzmeſſer, das, oltókés.
Pelzmotte, die, szücsmoly.
Pelzmütze, die, téli süveg, kucsma.
Pelzmuff, (Stutzen), der, szörös karkesztyü.
Pelzreis, der, oltóág.
Pelzrock, der, bekes, bekecs.
Pelzſtiefel, die, bundabörrel béllett lábbeli.
Pelzwerk, das, kikészített gyapjas v. szörös bör, és abból készült köntös.
Pelzweſte, die, ujjatlan ködmen.
Pendel, Pendul, der, Perpendikel, függö billegö, nyugtalan az órában, (a' fal és asztali órában), csavargó nyugtalan; (a' zsebbeli órákban).
Pendeluhr, die, billegös óra, függöbillegöjü óra.
Pennal, das, Federſcheide, pennatartó.
Penſion, die, Jahrgehalt, der, érdemfizetés, érdemhópenz, penzió; ſt. Koſtgeld, élelemfizetés; ſt. Erziehungsanſtalt, nevelö intézet.
Penſionär, der, Koſtgänger, asztalon lévö, asztaltartó (kosztos).
Penſioniren, érdemhópénzt rendelni valakinek.
Penſionirt, adj., a' ki hivatalból nyu-

gadalomra lépvén érdemhópénzt nyert, érdemhópénzes. penziós.
Penſionsanſtalt, die, nevelő intézet.
Perception, die, kézhezvétel; tudatos képzet, tudattalvaló képzet.
Pergament, das, pergamen, sziron-bőr.
Pergamentband, der, pergamenkötés,
Pergamenten, adj., pergamenbólvaló. sziron-bőrkötés.
Pergamenthaut, die, (Anat.), lantornabőr.
Pergamentmacher, der, pergamenkészítő.
Periode, die, d. i. Zeitkreis, idő- v. korszakasz; Wortkreis, körmondás, körbeszéd, kerek beszéd.
Periodiſch, adj., was zu gewiſſen Zeiten geſchiebt, wiederkehrt, z. B. periodiſche Krankheiten, kerengő, előkerülő v. fordúló, forgó, visszatérő p. o. nyavalya; periodiſche Zeitſchriften, kerengő folyóírások; von der Schreibart, körbeszédbe vett; adv. z. B. die Krankheit kommt periodiſch, a' nyavalya vissza-visszatér v. meg-megújúl.
Perle, die, gyöngy, drágagyöngy.
Perlen, d. i. Bläschen werfen, pezsegni, mint a' jó v. erős bor, mikor töltik.
Perlenfang, der, gyöngyhalászat.
Perlenfarbe, die, gyöngyszín.
Perlenfarben, adj., gyöngyszínű.
Perlenfiſcher, der, gyöngyhalászó.
Perlenfiſcherei, die, gyönyhalászás.
Perlengräupchen, das, a' legapróbb aprókása.
Perlenhandel, der, gyöngykereskedés.
Perlenhändler, der, Perlenhändlerinn, die, gyöngyel kereskedő, gyöngyáros.
Perlenkrone, die, gyöngyel kirakott korona.
Perlenmuſchel, die, gyönyház, gyöngytermő csiga.
Perlenmutter, die, gyöngyház.
Perlenſchmuck, der, gyöngydrágaság v. ékesség.
Perlenſchnur, die, gyöngyfűzér, egy sor gyöngy.
Perlenſchrift, die, legapróbb írott v. nyomtatott betűk v. írás.
Perlgras, das, gyöngypereje, léhapót.
Perlgraupe, die, búzakása, aprókása.
Perlhuhn, das, gyöngytyúk.
Perpendikel, der, függőmérték, függőlék, ponteránymérték, függentyű.
Perpendikulär, adj., függőleges, ponterányos.
Perücke, die, vendéghaj, álhaj, paróka.
Perückenmacher, der, vendéghajkészítő, parókás.
Perückenſtock, der, vendéghajtartó, parókatartó, parókaláb.
Perſianer, Perſer, der, perzsa.
Perſico, der, eine Art Branntwein, baraczkmag rozsólis.
Perſien, das, perzsia.
Perſon, die, személy, forma, alkatás; z. B. ſchön von Perſon ſeyn, szép formájú lenni; klein von Perſon ſeyn, alacsony testű lenni; groß, lang ſeyn von Perſon, nagy, magas lenni személyére v. testalkatására nézve; trop. személy, ember; z. B. eine kleine Perſon, alacsony ember; ohne Anſehen der Perſon, személyválogatás nélkül; ich für meine Perſon, én részemről; in eigener Perſon, személyesen, személy szerént; Grammat. die dritte Perſon, a' harmadik személy.
Perſonale, das, d. i. Gefolge, késéről személyek, késéről; Zahl, Mitglieder, személyek száma; das Perſonale einer Schule, a' tanítók száma valamelly oskolában.
Perſonalien, die, pl. személyes dolgok.
Perſonal-Steuer, die, személyre v. főre vetett adó.
Perſonendichtung, die, személyköltés.
Perſonificiren, személyesítni, személyé tenni valakit az előadásban.
Perſonificirt, adj., személyesített.
Perſönlich, adj., személyes p. o. gyülölség; eine perſönliche Bekanntſchaft machen, személyesen megesmerkedni valakivel; adv. személy szerént, személyesen.
Perſönlichkeit, die, személyesség, személyt illető dolog; perſönliche Anzüglichkeiten, személysértés, személybántás.
Perſpectiv, das, messzelátó cső v. üveg.
Perſpective, die, látástudomány, messzelátástudomány, (Optika); in der Malerei, tárgylátszás tudománya.
Perſpectiviſch, adj., tárgylátszási; adv. tárgylátszás szerént.
Peſt, die, eine anſteckende Krankheit, pestis, döghalál, dögkór; trop. eine gefährliche Sache oder Perſon, z. B. die Peſt des Vaterlandes, a' haza veszedelme v. pestise.
Peſtbeule, Peſtblatter, die, pestises kelevény v. mirigy, hójag, dögvar.
Peſteſſig, der, pestis ellenvaló eczet.
Peſth, Peſt, (város).

Digitized by Google

Peſtilenzialiſch, adj., pestises, dögvészes.
Peſtluft, die, pestises v. megveszett levegő.
Peſtzeit, die, döghalál v. dögvész ideje.
Petarde, die, kaputörő mívszer; Pulverſchwärmer, pattantyú.
Peterſilie, die, petrezselyem.
Petetſchen, die, pl., petécs, patécs.
Petſchaft, das, pecsétnyomó, pecsét.
Petſchaftring, der, pecsétnyomógyűrű.
Petſchierſtecher, der, pecsétnyomó metsző, pecsétmetsző.
Petſchierſtöckel, das, pecsétnyomó.
Pfad, der, ösvény, gyalogút.
Pfadlos, adj., járatlan, kietlen, ösvény nélkül való.
Pfäffiſch, adj., papi.
Pfälchen, das, karócska, palánkocska.
Pfählen, megkarózni, karóhoz kötni; Wein pfählen, a' szőlőt megkarózni.
Pfählen, das, die Pfählung, megkarózás.
Pfänden, zálogba elvenni; von jemand. ein Pfand nehmen, valakit megzálogolni.
Pfänden, das, zálogvevés.
Pfänder, der, zálogoló.
Pfänderſpiel, das, zálogosdi, zálogos játék.
Pfändung, die, megzálogolás.
Pfaff, der, pap.
Pfahl, der, karó; zu Palliſaden, palánk; zu einer Brücke, hídláb, czövekláb v. gerenda; um etwas daran zu befeſtigen, ágas; Pfähle zu einer Brücke einſchlagen, a' hídlábakat mívszerekkel leverni; an einen Pfahl ſpießen, valakit karóba húzni.
Pfahleiſen, das, karózó vas.
Pfahlrahme, die, karóverő bak, v. sulyok.
Pfahlwerk, das, an einer Brücke, hídlábak.
Pfahlzaun, der, palánkkerítés.
Pfand, das, zálog; etwas zum Pfand geben, valamit zálogba adni; ein Pfand nehmen, zálogot venni; trop. Beweis, Zeichen, záloga, bizonyságjele valaminek; z. B. das Pfand der Liebe, a' szeretet záloga.
Pfandbrief, der, záloglevél.
Pfandbürge, der, kezes.
Pfandinhaber, der, zálogabíró.
Pfandklage, die, zálogillető panasz.
Pfandnehmer, der, zálogvevő.
Pfandrecht, das, zálogjuss, zálogjog.
Pfandſchilling, der, zálogváltság.
Pfandweiſe, adj., zálogúl, zálogképpen.
Pfanne, die, serpenyő, vasserpenyő; zum Braten, lábasserpenyő; an Schießgewehren, puskaserpenyő.
Pfannenherr, der, sóakna birtokosa.
Pfannenrecht, das, sóbányai juss.
Pfannenſchmied, der, serpenyőmíves.
Pfannenſtiel, der, serpenyőnyél.
Pfannkuchen, der, fánk; rántotta, palacsinta.
Pfarramt, das, Pfarrdienſt, der, papi hivatal, papság.
Pfarrdorf, das, templomos helység.
Pfarre, die, papi hivatal.
Pfarrer, der, pap, predikátor.
Pfarrfrau, die, papné, predikátorné.
Pfarrgebühren, die, papi fizetés.
Pfarrgemeinde, die, egyházi község.
Pfarrgut, das, pap földje v. jószága.
Pfarrhaus, das, Pfarrwohnung, die, papház, papi lakóhely, parókia.
Pfarrkind, das, Sohn oder Tochter eines Pfarrers, pap fija v. leánya; ein Eingepfarrter, egyházi község tagja.
Pfarrkirche, die, anyatemplom.
Pfarrſtelle, die, papság.
Pfarrzehent, der, papi tized.
Pfau, der, páva.
Pfauenauge, das, ein Schmetterling, pávaszemes pillangó.
Pfauei, das, pávatojás
Pfaufeder, die, pávatoll.
Pfauhahn, der, him páva.
Pfaubenne, die, nőstyén páva.
Pfauſchwanz, der, pávafark.
Pfautaube, die, pávafarkú galamb.
Pfebe, die, eine Art Kürbiße mit lappigen Blättern, koronás vagy úri tök.
Pfeffer, der, bors; mit Pfeffer gewürzt, borsos.
Pfefferbaum, der, borsfa.
Pfefferbrühe, die, borsoslév.
Pfefferbüchſe, die, borstartó.
Pfefferkorn, das, borsszem.
Pfefferkraut, das, nagy zászsa, borsos fű; széles levelű rézsucha.
Pfefferkuchen, der, borsos lepény, borsos mézes kalács.
Pfeffermühle, die, borstörő malom.
Pfeffermünze, die, borsos ménta, fodor ménta.
Pfeffern, borsolni, megborsolni; gepfeffert, borsos; trop. gepfeffert ſeyn, d. i. ſehr theuer ſeyn, igen drága v. borsos lenni.
Pfeffernuß, die, mézes mogyoró.
Pfeffernüßchen, das, mézeskoczka.
Pfefferſchwamm, der, keserű galócza.
Pfeife, die, síp; Tabackspfeife, pipa; ſt. Röhre, cső, cséve a' takácsoknál.

Pfeifen, sípolni; mit dem Munde, fütyölni; jemanden pfeifen, valakinek füttyenteni; wie der Wind durch die Bäume, süvölteni mint a' nagy szél, v. a' golyóbis a' levegőben.
Pfeifen, das, auf der Pfeife, sípolás; mit dem Munde, fütyölés; süvöltés.
Pfeifendeckel, der, pipafedél.
Pfeifenfutteral, das, síptok, síptartó.
Pfeifenkopf, der, pipafő, pípa.
Pfeifenmacher, der, sípcsináló; pípacsináló.
Pfeifenrohr, das, pípaszár.
Pfeifenwerk, das, in der Orgel, ónsípok az orgonában.
Pfeifer, der, auf einer Flöte, flótás, sípos; fütyölő, fütyős.
Pfeil, der, nyíl; ein Gestirn, nyílcsillagzat.
Pfeiler, der, oszlop; der gerade an der Mauer in die Höhe geht, oszlopfal, gyámoszlop; trop. st. Stütze, oszlop, gyámol; des Staates, a' köztársaság oszlopa v. gyámola.
Pfeilkraut, das, nyílfű.
Pfeilregen, der, nyílzápor.
Pfeilschnell, adj, d. i. sehr schnell, nyílsebességű, igen sebes; adv. nyílsebességgel, igen sebesen mint a' nyíl.
Pfeilschütze, der, nyílas.
Pfeilschuß, der, nyíllövés.
Pfennig, der, fillér, félpénz.
Pfennigfuchser, der, zsobrák, zsugori, igen fösvény.
Pfenniggewicht, das, egy negyedrész könting.
Pfennigmeister, der, adószedő.
Pferch, der, Koth von Thieren, ganéj, p. o. lóganéj, juhganéj; st. Dünger, trágya.
Pferche, die, juhakol, juhtanya.
Pferchen, Koth von sich geben, ganéjlani; düngen, trágyázni, megtrágyázni, megganéjozni; mit einer Pferche überziehen, z. B. einen Acker, körül korlátolni p. o. a' szántó földet.
Pferd, das, ló, Accus. lovat; ein junges Pferd, csikó; ein kleines Pferd, kis fajta ló; ein geschnittenes, herélt ló; auf dem Pferde sitzen, lovon ülni; auf dem Pferde reiten, lovagolni, lóháton menni; auf das Pferd steigen, felülni a' lóra; vom Pferd steigen, leszállani a' lóról; frische Pferd unterlegen, lovakat változtatni; ein Pferd spornen, megsarkantyúzni a' lovat; zu Pferde, lovon, lóháton; zu Pferde dienen, lovas katona lenni; das Pferd satteln, megnyergelni a' lovat; es anspannen, befogni a' lovat a' kocsiba; zwei Pferde, két ló, egy pár ló befogva; drei, vier Pferde, három, négy ló.
Pferdchen, das, lovacska, kis ló.
Pferdearbeit, die, lóval való munka; trop. marha munka, nehéz munka.
Pferdearzt, der, lóorvos.
Pferdebohne, die, kerti disznó bab, lóbab.
Pferdedecke, die, lóterítő, lóhara, lótakaró, csábrág.
Pferdedieb, der, lótolvaj.
Pferdefleisch, das, lóhús.
Pferdefliege, die, lócsimbe.
Pferdefuß, der, lóláb.
Pferdefutter, das, lónak való takarmány, lóabrak.
Pferdegeschirr, das, ló szerszám.
Pferdegeschrei, das, nyerítés.
Pferdegras, das, czirok.
Pferdehaar, das, lószőr.
Pferdehals, der, lónyak.
Pferdehandel, der, lókupeczség, lóval kereskedés, lócsiszárság.
Pferdehändler, der, lókupecz, lócsiszár.
Pferdehuf, der, lóköröm, pata.
Pferdejunge, der, csikós bojtár.
Pferdekastanie, die, (Roßkastanie), vad gesztenye.
Pferdekenner, der, lovakhoz értő.
Pferdeknecht, der, lovász inas.
Pferdekopf, der, lófő, lófej.
Pferdemähne, die, lóserény.
Pferdemarkt, der, lóvásár.
Pferdemilch, die, lótéj.
Pferdemist, der, lóganéj.
Pferderennen, das, lófuttatás, versenyfuttatás.
Pferdeschweif, der, lófark.
Pferdestall, der, lóistálló, lóakol.
Pferdestreu, die, lóally szalma.
Pferdestriegel, der, lóvakaró.
Pferdetränke, die, lóitató hely, itatóhely a' lónak.
Pferdezucht [illegible]e, lótenyésztetés, lótartás.
Pfiff, der, das Pfeifen, füttyentés, fütyölés; st. List, Kunstgriff, ravaszság, fortély; ein Pfiff Wein, félmeszely bor.
Pfiffig, adj., ravasz, fortélyos.
Pfingstabend, der, pünkösd szombatja.
Pfingstblume, die, bazsarózsa, bazsál.
Pfingsten, die, pünkösd.
Pfingstfeiertag, der, pünkösd innepe.
Pfingstfest, das, pünkösd.
Pfingstmonat, der, pünkösd hava.

Pfingſtmontag, der, pünkösd hétfője.
Pfingſtſonntag, der, pünkösd vasárnapja.
Pfingſtwoche, die, pünkösd hete.
Pfirſiche, die, őszi baraczk, szőrös baraczk.
Pfirſichbaum, der, őszibaraczkfa.
Pfirſichblüthe, die, baraczkvirág.
Pfirſichkern, der, baraczkmag.
Pflänzchen, das, plántácska, növényke.
Pfläſterchen, das, flastromocska.
Pfläumchen, das, Pfläumfederchen, pejhecske, pehejke; eine kleine Pflaume, egy kis szem szilva, szilvácska.
Pflanze, die, plánta, növevény; eine Pflanze ſetzen, plántát ültetni, versetzen, általültetni.
Pflanzen, ültetni, plántálni.
Pflanzen, das, ültetés, plántálás.
Pflanzenbeet, das, meleg- v. növényágy.
Pflanzenfloh, der, kerti balha.
Pflanzenkenner, der, fűvész.
Pflanzenkenntniß, die, fűvészség, Botánika.
Pflanzenleben, das, a' növevénynek élete, tengődés; trop. ein Pflanzenleben führen, tengődni.
Pflanzenlehre, die, fűvésztudomány.
Pflanzenreich, adj., növevényekkel gazdag, növevényes, plántákkal bővelkedő.
Pflanzenreich, das, növevények országa.
Pflanzenſaft, der, plántanedv.
Pflanzenſalz, das, növevénysó.
Pflanzer, der, ültető, termesztő, vető, plántáló.
Pflanzgarten, der, veteményes v. plántás kért.
Pflanzreis, das, oltóág, plántaág, csemete.
Pflanzſchule, die, csemeteoskola.
Pflanzſtadt, die, gyarmat, újülés, új lakosok letelepedése, sállitványa.
Pflanzung, die, das Pflanzen, ültetés, plántálás; der angepflanzte Ort, bé-ültetett hely p. o. cseresnyé, almafákkal ée.
Pflaſter, das, a) flastrom; Pflaſter auflegen, flastromot tenni reá; b) auf Gaſſen, út kirakás, kőkirakás.
Pflaſteramme, die, kőleverő sulyok.
Pflaſterer, der, útkirakó, útczakirakó.
Pflaſtergeld, das, Pflaſtermauth, die, útkirakás vámja.
Pflaſtern, kirakni az útat t. i. kővel.
Pflaſtern, das, kővelvaló kirakás.
Pflaſterſtein, der, pallókő, kiraknivaló kő v. kövek.
Pflaſtertreter, der, csavargó, henyélő, kóborló.
Pflaſterung, die, kővelkirakás.
Pflaume, die, eine Feder, pehej, pejh; eine Frucht, szilva.
Pflaumenbaum, der, szilvafa.
Pflaumenkern, der, szilvamag.
Pflaumenkuchen, der, szilvás lepény v. rétes
Pflaumenmus, das, szilvapép.
Pflaumfeder, die, pejh, pehej.
Pflaumfederchen, das, pejhecske.
Pflege, die, Pflegung, Wartung, z. B. des Ackers, mivelés, megmunkálása p. o. a' földnek; Abwartung, velebánás, ápolgatás, gondviselés; ſt. Gegend, környék, megye, tájék.
Pflegeältern, die, gyámszülék.
Pflegekind, das, fogadott gyermek.
Pflegemutter, die, gyámanya.
Pflegen, ſt. gewohnt ſeyn, szokni, megszokni valamit; ich pflege, szoktam; ſt. ſorgen für etwas, gondját viselni, ápolgatni; ſeine Geſundheit pflegen, az egésségére vígyázni; ſich pflegen, kedvére élni, jól élni; einen Kranken, a' beteget ápolgatni; abwarten, z. B. ſeines Amtes, hivatalában eljárni; der Ruhe pflegen, nyúgodalomnak adni magát; Umgang pflegen, társalkodni valakivel.
Pflegen, das, ſ. Pflege.
Pfleger, der, gondoskodó, gondviselő, ápolgató; mivelő, munkaló; ſt. Erzieher, nevelő.
Pflegeſohn, der, fogadott fiú.
Pflegetochter, die, fogadott leány.
Pflegevater, der, gyámatya.
Pfleglos, adj., gyámoltalan.
Pflegung, die, velebánás, ápolgatás, fenntartás.
Pflicht, die, kötelesség; es iſt meine, deine Pflicht, az én kötelességem, a' te kötelességed; ſeine Pflicht erfüllen, kötelességét telyesitni v. megtenni; ſeine Pflicht nicht erfüllen, kötelességét nem telyesitni, elmúlasztani kötelességét; in Pflicht ſtehen, hivatalban lenni.
Pflichtanker, der, Hauptanker, öreg v. legnagyobb vasmacska.
Pflichtbar, adj., köteles.
Pflichtbrüchig, adj., hűségtelen, álnok.
Pflichteifer, der, hivatalos kötelességének szoros betöltése.
Pflichtfrei, adj., kötelességtől ment, kötelessége v. esküvése alól feloldoztatott.
Pflichtgefühl, das, kötelesség érzése.

Digitized by Google

Pflichtig, adj., köteles, tartozó.
Pflichtleiſtung, die, kötelességtétel, kötelességnek véghezvitele; hivatalraval ó felesküvés.
Pflichtliebe, die, kötelességi buzgóság.
Pflichtlos, adj., kötelességtől ment, nem köteles.
Pflichtloſigkeit, die, nem köteleztetés.
Pflichtmäßig, adj, kötelességi, kötelességes, kötelesség szerént való; adv. a' mint a' kötelesség kívánja, hivatalosan.
Pflichtmäßigkeit, die, tartozás, illendőség.
Pflichtſchuldig, adj., kötelességi.
Pflichttheil, der, kötelesség része.
Pflichtvergeſſen, adj., kötelesség felejtő, hűségtelen; adv. hűségtelenül, elfelejtkezve kötelességéről.
Pflichtvergeſſenheit, die, kötelességfelejtés.
Pflichtwidrig, adj., kötelesség ellen való, a' kötelességgel ellenkező; adv. kötelesség ellen.
Pflichtwidrigkeit, die, kötelességgel ellenkezés.
Pflock, der, czövek, faszeg.
Pflocken, pflöcken, megczövekelni.
Pflücken, d. i. ausleſen, z. B. Salat, szedni, tépni p. o. salátát; abreißen, abbrechen, z. B. Obſt, Blumen pflücken, szaggatni, leszaggatni, szakasztani, leszakasztani p. o. gyümölcsöt, virágot.
Pflücken, das, szedés, tépés, szakasztás, szaggatás.
Pflügen, szántani, megszántani a' földet.
Pflügen, das, szántás.
Pflüger, der, szántó.
Pflügland, das, szántóföld.
Pflug, der, eke.
Pflugbaum, der, ekegerendely.
Pflugeiſen, das, csoroszlya, lemezvas.
Pflugfrohne, die, Pflugfrohndienſt, der, ekével való robotolás.
Pflugmeſſer, das, szántóvas.
Pflugochs, der, szántóökör.
Pflugpferd, das, szántóló.
Pflugrad, das, ekekerék.
Pflugreute, die, eszteke.
Pflugſchar, die, szántóvas.
Pflugſcharre, die, eszteke.
Pflugſterze, die, ekeszarv.
Pflugſtürze, die, korhány, kormánydeszka.
Pflugwage, die, ekejárom.
Pflugwende, die, ekefordítás.
Pförtchen, das, kapucska.
Pförtner, der, kapus.
Pförtnerinn, die, kapusné.
Pfötchen, das, lábacska.
Pforte, die, kapu; die Ottomaniſche Pforte, a' Török udvar.
Pfoſte, die, ajtófél, ajtómellyék; die obere Pfoſte, a' felső küszöb.
Pfote, die, láb, az állatok lábai, lábfej, köröm.
Pfrieme, die, ár, tőrök.
Pfropf, der, Stöpſel, dugó.
Pfropfen, vollſtopfen, belédugni erővel, belé v. teletömni; gepfropft voll; tömve tele; ein Reis in die Spalte eines andern Baumes verſetzen, oltani, ágat más fába oltani.
Pfropfen, das, oltás, béoltás.
Pfropfer, der, oltó.
Pfropfmeſſer, das, oltókés.
Pfropfreis, das, oltóág, oltovány, oltanivaló csemete.
Pfropfwachs, das, oltókenőcs, oltóviasz.
Pfründe, die, egyházi jövedelem, adomány, prebenda.
Pfründner, der, adományból élő.
Pfuhl, der, tó, mocsár, posvány.
Pfuhlig, adj, mocsáros, posványos.
Pfui! Interj., piha! júj!
Pfühl, der, Kiſſen, párna, vánkos, főally; in der Bauk. ein rundes Glied, párkány, pártázat.
Pfündig, adj., fontos, egy fontos, egy fontnyi.
Pfütze, die, pocsolya, tócsa, pocséta.
Pfützнaß, adj., lucskos.
Pfund, das, eig. ein Gewicht, font, egy font; ein halbes Pfund, félfont; ein Pfund ſchwer, egy fontnyi; trop. Naturgabe, tálentom, adomány, értelemajándék, tehetség; ein Pfund Sterling, egy font Sterling, az Anglusoknál számoló pénz, mely a' mi pénzünk szerént mintegy 10 forint.
Pfundbirne, die, fontos körtvély.
Pfundgewicht, das, mérő font, fontmérték, egy font.
Pfundleder, das, fontos talpbőr.
Pfundſtein, der, fontkő, egy fontot nyomó kő.
Pfundweiſe, adj., fontonként.
Pfuſchen, obenhin machen, imígy amúgy csinálni valamit; ohne Kenntniß machen, öklözni valamit, tudatlanúl készítni; ohne Vorrecht arbeiten, kontárkodni, himpellérkedni.
Pfuſcher, der, ungeſchickter Arbeiter, ügyetlen, tudatlan mesterember, himpellér; von einem Arzte, kuru-

Digitized by Google

szoló orvos; Jemand, der ſein Fach nicht ordnungs- und regelmäßig erlernt hat, kontár, himpellér.

Pfuſcherei, ſchlechte Arbeit, himpellér v. hitvány munka; bei Handwerkern ꝛc., kontárság, himpellérség, kontár munka.

Phänomen, das, jelenség, tünemény, érzéktárgy.

Phantaſie, die, ſt. Einbildungskraft, képzőtehetség, képzelőtehetség; ſt. Einbildung, képzelődés, képzelmény; ſt. Erſcheinung, képzelet: ſt. Einfall, Gedanke, gondolat; ſt. Erdichtung, képzet, észköltemény; in der Muſik, muzsikai bolyongás, képzetjátszás; ſt. Verſtandesabweſenheit, eszelősködés, észkóvajgás.

Phantaſiren, z. B. im Fieber, magán kívül lenni, esze nélkül beszélni, eszelősködni; képzelőskedni; in der Muſik, a' muzsikán bolyongani, képzeteket játszani.

Phantaſiren, das, im Fieber, eszén kívül létel, eszelősködés; képzetjátszás.

Phantaſt, der, képzelkedő, képzelősködő.

Phantom, das, látvány, tünemény.

Phariſäer, der, farizéus; trop. ein Gleißner, szín- v. képmutató.

Phariſäiſch, adj, farizéusi; trop. szín- v. képmutatói; adv. farizéusmódon, kép- v. színmutató módon.

Pharmazeutik, die, patikatudomány.

Philantrop, der, emberszerető.

Philolog, der, nyelvvizsgáló, nyelvtudományértő, főképpen a' régi nyelvek tudományában jártas, nyelvész.

Philologie, die, nyelvtudományértés, régi nyelvek tudománya, nyelvészet.

Philologiſch, adj., régi nyelvtudományi, nyelvészeti; adv. nyelvtudományosan.

Philoſoph, der, bölcselkedő, bölcsesség vizsgáló, józan bölcs, filozofus.

Philoſophie, die, bölcselkedés, bölcsesség tudománya, filozofia.

Philoſophiren, bölcselkedni.

Philoſophiſch, adj., bölcselkedési, filozofiai; philoſophiſche Grundſätze, bölcselkedésbeli tételek; adv. bölcselkedve, bölcselkedőhöz illő módon.

Phlegma, das, d. i. wäſſerige Feuchtigkeit, z. B. im Geblüte, turha takony, enyeknedv; Trägheit, Unempfindlichkeit, lassúság, tunyaság, lassú elme, indúlatosságtalanság.

Phlegmatiſch, adj., enyeknedves; tunya, érzéketlen; indúlatosságtalan, p. o. természet; adv. enyekesen, tunyán, lassú módon.

Phyſik, die, természet tudománya, fizika.

Phyſikaliſch, adj., természettudományi.

Phyſikat, das, orvosi hivatal.

Phyſikus, der, természetvizsgáló; öffentlicher Stadt- oder Landarzt, közönséges orvosa, p. o. város, vármegye éc.

Phyſiſch, adj., természeti; adv. természet szerént, természeti módon.

Phyſiognomie, die, Geſichtsbildung, ábrázatalkat, ábrázat vonásai.

Phyſiognomik, die, Geſichts-Mienendeutung, ábrázat magyarázás.

Phyſiognomiker, der, ábrázatmagyarázó.

Phyſiologie, die, természettudománya az élő testeknek.

Phyſiologiſch, adj., az élőtestek természettudományát illető; adv. az élő természettel megegyezőleg.

Piaſter, der, piaszter, ezüst pénz neme.

Pichen, bészurkolni, szurokkal béönteni v. békenni.

Pickelhering, der, Harlekin, alakoskodó.

Pickelhaube, die, sisak.

Picken, felcsipkedni, v. csipkedni, vágni v. vagdalni az orrával, kopácsolni.

Pickenick, das, múlató társaság, tánczoló egyesület.

Picket, das, Feldwache, tábori őr, strázsa.

Piedeſtal, das, talpkő, lábító.

Pietiſt, der, Andächtler, kegyeskedő, kegyességét mutogató.

Pietiſtiſch, adj., színlett kegyes, kegyesség színlő; adv. kegyeskedve.

Pikant, adj., ſcharf, éles, csípős, p. o. íz; trop. beißend, szúrós, csípős, sértegető, p. o. beszéd, szó; adv. z. B. pikant ſchmecken, éles, csípős ízű lenni; trop. szúrósan, sértve.

Pikanterie, die, Empfindlichkeit, sérteni kívánás, sértőség.

Pike, die, lándzsa, dárda; von der Pike an dienen, közlegénységen kezdeni a' szolgálatot.

Pilger, der, Pilgrim, Wanderer zu Fuß, vándor, vándorló, bujdosó; nur ein Pilger auf der Welt ſeyn, ezen a' világon csak vándorlani; ein Wallfahrer, szarándok.

Pilgerinn, die, vándorló, bujdosó t. i. asszonyszemély.

Pilgerkleid, das, vándorköntös.

Pilgerſchaft, die, vándorlás; um der Religion willen, szarándokoskodás.
Pilgerſtab, der, vándorbot.
Pille, die, pilula, szergolyóbis; trop. sértő szó, szúrás.
Pilot, der, révész.
Pilz, der, Bilz, gomba.
Pimpelmeiſe, die, kék czinke.
Pimpernelle, Pimpinelle, die, pimpinella.
Pinie, die, mondola vagy szelid fenyő.
Pinſel, der, ecset; pemecs, pamacs; Einfaltspinſel, bohó, bongó, buta.
Pinſeln, ecsetelni, imígy amúgy festeni.
Pinte, die, egy pint, egy kupa, az az, két iccze.
Pipe, die, ein großes Weingefäß, tonna, nagy hordó neme; Pfeife, síp, cső, csap.
Pips, der, eine Hühnerkrankheit, píp, a' tyúkok pípje.
Piſang, der, pizáng, pizángfa, pizángalma.
Piſtacie, die, Piſtacienbaum, der, pisztácz, pisztáczfa.
Piſtole, die, pisztoly; arany pénz neme, melly mintegy öt tallért ér.
Piſtolenholfter, der, Piſtolenhalfter, pisztolytok.
Placat, das, eine öffentliche Bekanntmachung, közhirdetmény t. i. melly felsőségtől adatott.
Plache, Pláche, die, térség; ponyva.
Placken, vesződni, bajlódni.
Plocker, der, gyötrő, kínzó; Fehler beim Schießen, hibás lövés.
Plackerei, die, vesződtség, bajlódás, húzavona.
Plafond, der, Deckgetäfel, padlázat; fedélpadlázat; Deckengemälde, padlázaton lévő festés.
Plage, die, vesződtség, baj, fáradtságos munka; eine rechte Plage, nagy vesződtség; jeder Tag hat ſeine Plage, minden napnak meg van az ő terhe; Uebel, Unglück, szerencsétlenség, csapás; ſeine Plage haben, vesződni valamivel; zu meiner Plage, bajomra, vesztemre, szerencsétlenségemre.
Plagegeiſt, der, ostrom, gyötrelemszerző.
Plagen, gyötreni, kínzani; ſich plagen, vesződni, bajlódni, bajoskodni; ſich plagen im Leben, nyomorogni, nyomorúságosan élni.
Plagen, das, gyötrés.
Plager, der, gyötrő.
Plan, der, ſt. Ebene, térség, térföld, síkság, rónaság; ein leerer Platz, térhely, valamire rendelt hely; ſt. Grundriß, rajzolat, leírás, módrajz valamire, plánum; ſt. Vorhaben, igyekezet, feltett szándék.
Plan, adj., ſt. eben, sík, egyenes; ſt. deutlich, értelmes, könnyű.
Plane, die, Decke, fedél, boríték.
Planet, der, bojgó csillag, bujdosó csillag, vándorló csillag, planéta.
Planetenbahn, die, a' bojgócsillag útja.
Planetenjahr, das, bojgócsillagzati esztendő.
Planeten-Syſtem, das, bojgócsillagzati alkotvány.
Planiren, ſt. ebnen, egyengetni, kiegyengetni, kisimítni; ein Papier planiren, a' papirost enyves vízbe mártogatni.
Planke, die, palánk; palánkkerítés.
Planlos, adj., vaktábanvaló, meggondolatlan; adv. vaktában, meggondolatlanúl.
Planloſigkeit, die, meggondolatlanság.
Planmäßig, adj., meggondolt, előre elgondolt; adv. meggondolva, előre elgondolva.
Plappern, csacsogni.
Plappern, das, csacsogás.
Plapperer, der, Plappermaul, das, csacsogó, csacska, fecske-locska.
Plapperhaft, adj., csacska, csacsogó, fecsegő, fecske-locska.
Platane, die, boglárfa.
Platina, die, platinaércz, fejérarany.
Platt, adj., ſt. eben, egyenes, sík; flach, lapos, nem magas; ohne Umſtände, egyűgyű, egyenes, egyszerű; deutlich, értelmes, világos; niedrig, alacsony; adv. laposan, lelapulva; egyenesen, nyilván, minden kerengés és simítás nélkül; alacsonyan.
Plattdeutſch, niederdeutſch, adj., alsó németországi; adv. alsó németországi módon.
Platteiße, die, Plattfiſch, der, platájzhal.
Platte, die, Platteiſen, das, téglázóvas; am Kopfe, fötetőn lévő kopaszság; ein flacher Körper, z. B. von Eiſen, pléh, bádog; eine flache Schüſſel, tepsi.
Platten, plátten, eben machen, kiegyengetni, kilapítni; glatt machen, kisimítni; mit den Platteiſen, kivasalni, p. o. a' ruhát; Geld, Silberplätten,

Digitized by Google

kilapitni, laposra kiverni p. o. az aranyot, ezüstöt.
Platter, Plätter, der, kilapító; laposra kiverő.
Platten-See, der, Balaton tava.
Platterbse, die, szeges borsó.
Platterdings, adv., egyáltaljában, teljességgel.
Plattfuß, der, lábtalp, széles talpú.
Plattheit, die, Niedrigkeit, laposság.
Plattmeißel, der, lapos véső.
Plattmühle, die, lapító mív.
Plattung, die, Plättung, simítás, kiegyengetés.
Plattwäsche, die, vasalnivaló ruha.
Platz, der, ein breiter, ebener Ort, térhely, térség, szabad térhely; ein grüner Platz, zöld térség, pázsitos hely, pázsit; ein fester Platz, kerített vagy megerősített hely, vár; ein offener Platz, nem kerített hely; st. Sitz, hely, ülő hely; das ist mein Platz, ez az én helyem; Platz nehmen, leülni; trop. Amt, Würde, hely, rang, hivatal, tisztség; jem. von seinem Platz vertreiben, valakit a' hivatalából kinyomni; jem. Bitten Platz geben, engedni v. helyt adni valaki kérésének.
Platz-Commandant, der, a' helybeli őrizet feje v. hadnagya.
Platzen, st. schallen, durranni, csattanni; bersten, elrepedni, megszakadni, megpukkani; trop. herausplatzen, z. B. im Reden, kiszalasztani valamit a' száján.
Platzen, das, lauter Schall, durránás, csattanás; das Bersten, megrepedés, meghasadás.
Platzgold, das, csörgőarany.
Platzkugel, die, durranó golyóbis.
Platz-Major, der, őrizet vezérje; várbéli Fő-Strázsamester.
Platzpulver, das, durrogó puskapór.
Platzregen, der, záporeső, zápor.
Plauderer, der, fecsegő, csacsogó.
Plauderei, die, das Plaudern, fecsegés; Schwatzhaftigkeit, csacsogás; leeres Gerücht, költött hír.
Plauderhaft, adj., fecsegő; adv. fecsegve.
Plauderhaftigkeit, die, csacsogóság.
Plauderinn, die, fecsegő t. i. leány, asszony.
Plaudermaul, das, Plaudertasche, die, fecsegő.
Plaudern, fecsegni, csacsogni; beszélgetni.
Plaudern, das, fecsegés.
Plinze, die, palacsinta.
Plötzlich, adj., hirtelenvaló; eine plötzliche Abreise, hirtelenvaló elútazás; eine plötzliche Ankunft, váratlan megérkezés; adv. hirtelen, rögtön, váratlanúl.
Plombiren, megónpecsétezni, ónpecsétet tenni reá; Zähne plombiren, az odvas fogat czínnel betömni.
Pluderhosen, die, bugyogó, bő németnadrág.
Plünderer, der, ragadozó prédáló, pusztító.
Plündern, berauben, elragadozni, prédává tenni, megfosztani, elprédálni, elpusztítni; Beute machen, zsákmányolni, rablani.
Plündern, das, rablás, prédálás, zsakmányolás.
Plüsch, der, eine Art wollenen Zeuges, kenderbársony.
Plump, adj., unförmlich, esetlen, idomtalan, otromba, vastag; st. hart, kemény p. o. munka; nicht manierlich, rob, durva, pallérozatlan, esetlen; adv. durván.
Plumpheit, die, esetlenség, idomtalanság, otrombaság; durvaság, pallérozatlanság.
Plunder, der, Lumpen, rongy; st. werthlose Sachen, alávalóság, csekélység.
Pöbel, der, köznép, község; der niedrigste Pöbel, a' nép sepreje.
Pöbelhaft, adj., köznépi, köznéphez illő; adv. köznépi módon.
Pocal, der, pohár, kehely.
Pochen, st. klopfen, kopogatni, veregetni, kopogtatni v. koczogtatni, p. o. az ajtón; das Herz pocht, a' szív dobog, ver; zerklopfen, z. B. Erz, Steine, öszvetörni, széllyelzúzni; sich verlassen, bízni, bizakodni valamibe, támaszkodni valamire; st. prahlen, dicsekedni valamivel.
Pochen, das, kopogatás, koczogatás; széllyelzúzás, maga elbízás; dicsekedés.
Pocher, der, kopogató, koczogató; széllyelzúzó; magát hánytató, kérkedő, dicsekedő.
Pocherz, das, széllyelzúznivaló.
Pochmühle, die, érczzúzó malom.
Pochtrog, der, zúzóvályú, zúzott érczneknevaló teknő.

Digitized by Google

Pochwerk, das, zúzómív, érczzúzó.
Pocke, die, himlő; die Pocken bekommen, himlőzni; die Pocken haben, himlős v. hímlőben lenni.
Pockengrube, die, himlőhely.
Pockengrubig, adj., himlőhelyes.
Pockennarbe, die, himlőhely.
Podagra, das, köszvény; das Podagra bekommen, megköszvényesedni; es haben, köszvényes lenni, köszvényben szenvedni.
Podagrisch, adj., köszvényes, köszvénybeli.
Podagrist, der, köszvényes, köszvényben szenvedő.
Pökeln, kádra lesózni p. o. a' húst.
Pökelfleisch, das, lesózott v. kádra sózott hús.
Pol, der, földsark; Nordpol, éjszaki földsark; Südpol, déli földsark.
Polar-Stern, der, sarkcsillag.
Polarzirkel, der, földsarki kör v. abroncslínea.
Polarhöhe, die, földsarki magassága p. o. valamelly helnyek.
Pole, der, lengyel.
Polei, die, csombor, ménta, putnok.
Polen, das, lengyelország.
Poliren, kisimítni, kisikárlani, kipallérozni valamit; trop. kicsinosítni, kipallérozni.
Poliren, das, die Polirung, kisimítás, kipallérozás.
Polirer, der, kisimító, pallérozó.
Politik, die, Staatsklugheit, népkormányzás tudománya, népkormányzó mesterség, politika; trop. Schlauheit, okosság, ravaszság, fortély, eszesség.
Politisch, adj., staatskundig, staatsklug, kormányi, kormányozást illető, köztársasági p. o. törvény; st. listig, schlau, okos, előrenéző, fortélyos, ravasz; od. st. verstellt, tettetett, színlett; adv. kormányi okosság szerént; okosan, előre nézve, fortélyosan.
Politur, die, sikárlat, fenyesség.
Polizei, die, a) Verfassung des Staates, policzia, a' köztársaság alkatása, státus, állapotja; b) Staatsordnung, Ordnung in einer Stadt, közbátorsági rendtartás, városi rendtartás, politia.
Polizeiamt, das, közbátorsági rendtartásra ügyelő tisztség, rendtartó tiszti hivatal.
Polizeibeamte, der, rendtartó tiszt.
Polizei-Collegium, das, rendtartó tanács, közbátorságra ügyelő tanács.
Polizeidirector, der, rendtartó főtiszt.
Polizeidirection, die, rendtartó kar.
Polizeigericht, das, közbátorsági törvényszék.
Polizeigesetz, das, közbátorsági törvény.
Polizeiordnung, die, közbátorsági rendtartás.
Polizeisache, die, közbátorságot illető dolog.
Polizeiwissenschaft, die, közbátorsági rendtartás tudománya.
Polnisch, adj., lengyel, lengyelországi; adv. lengyelül.
Polonoise, die, lengyeltáncz.
Polster, der, vánkos, párna, főally.
Polsterchen, das, vánkoska, párnácska.
Polstern, vánkos módra kitömmi, p. o. a' székkarját vagy ülését; gepolstert, kitömött.
Polsterstuhl, der, vánkosos v. párnás szék.
Polterabend, der, lakadalmat megelőző estve, lakadolom szombatja.
Polterer, der, zsémbes, zsémbelődő, zörgölődő.
Poltergeist, der, st. Gespenst, késértet.
Polterer, szémbes, zörgölődő.
Polterhaft, adj., zörgölődő, zsémbes; adv. zsémbesen, zörgölődve.
Poltern, lármen, lármázni, dörömbölni; heftig reden, zsémbelni, zsémbelődni, zörgölődni.
Poltern, das, lárma, dörömbölés
Polternuß, die, tökösdió, olaszdió.
Poltron, der, szájjal vitéz.
Polygamie, die, Vielweiberei, feles nőszés.
Polygon, das, Vieleck, sokszegletü testforma, sokszeglet.
Polyp, der, habarcz; pöfeteg.
Pomade, die, hajkenőcs.
Pomeranze, die, narancs; der Baum, narancsfa; die Blüthe, narancsvirág.
Pomeranzengelb, adj., narancssárgás.
Pomeranzenschale, die, narancshéjj.
Pomp, der, pompa.
Pomphaft, adj., pompás; adv. pompásan.
Ponton, das, Brückenschiff, hídás, hídashajó.
Pontonier, der, hídépitő katona.
Popanz, der, ijjesztő, manó.

Digitized by Google

Pope, der, pópa, oroszpap.
Populär, adj., közértelmű, köznép értelméhez való, köznéphez alkalmaztatott, felfogható; adv. közértelműleg., köznéphez alkalmaztatva, felfoghatólag.
Popularität, die, közértelműség, felfoghatóság; ſt. Volksſprache, köznépi beszédmód; ſt. Leutſeligkeit, nyájasság.
Porcellan, das, die Maſſe, porczellán agyag; das Verfertigte, porczellán; porczellán edények.
Porcellanen, adj., porczellán.
Porcellanerde, die, porczellánföld.
Porcellanfabrik, die, porczellánfábrika.
Porcellan-Niederlage, die, porczellántárbolt.
Porphyr, der, porfirkő.
Porree, der, ein Gartengewächs, póré hagyma.
Port, der, Hafen, révkikötőhely.
Portal, das, pompakapu.
Porto, das, Poſtgeld, pósztapénz, vitelbér.
Portrait, das, (portré) festett' kép, arczkép.
Portrait-Maler, der, kép- v. ábrázatfestő.
Portrait-Malerei, die, kép- v. ábrázat festés.
Poſament, das, paszomány.
Poſementirer, der, paszományszövő v. verő, paszományos.
Poſaune, die, nyujtható trombita, púzon.
Poſaunen, trombitálni, púzonozni.
Poſaunenſchnecke, die, kürtcsiga.
Poſe, die, Federkiel, tollszár.
Poſition, die, Stellung, állás, helyheztetés.
Poſitiv, adj., ausgemacht, wirklich, valóságos, meghatározott, állítható; gewiß, bizonyos; adv. bizonnyal, valósággal, állíthatólag; bizonyosan.
Poſitiv, das, hordozható organa.
Poſitur, die, testállás; helyheztetés, állás.
Poſſe, die, tréfa; eine alberne Poſſe, bolondság; Poſſen reißen, bolondoskodni, bohóskodni; Poſſen! das ſind Poſſen, tréfaság! bolondság.
Poſſen, der, tréfából v. ingerkedésből okozott kár; ellenkedés; jem. etwas zum Poſſen thun, d. i. zum Trotze, valamit valakinek ellenére v. bosszújára tenni.
Poſſenhaft, adj., tréfás, nevetséges; adv. nevetségesen, tréfásan.
Poſſenmacher, Poſſenreißer, der, bolondoskodó, tréfáűző.
Poſſenſpiel, das, bolondozás, bohóskodó játék csalfálkodás.
Poſſierlich, adj., nevetséges, furcsa; adv. nevetségesen, furcsán.
Poſſierlichkeit, die, furcsaság.
Poſt, die, eine beſtimmte Summe Geld, pénz summa, summapénz; eine Schuld in drei Poſten bezahlen, valamelly adósságot három fogásban v. summában fizetni le.
Poſt, die, Poſtweſen od. Anſtalt, posta; reitende Poſt, lovas posta; fahrende Poſt, hajtó posta; die Poſt geht, a' posta megy; mit der Poſt geben, senden, postán menni, küldeni; trop. es geht wie auf der Poſt, sebesen megy, mintha postán menne; Poſtwagen, postakocsi; z. B. die Poſt fährt ab, elindúl a' postakocsi; Poſt-Station, postajárás; Poſthaus, postaház; ſt. Nachricht, hir, tudosítás.
Poſtamt, das, postahivatal.
Poſtbeamter, der, postatiszt.
Poſtbedienter, der, postalegény.
Poſtbericht, der, postatudósítás.
Poſtbothe, der, gyalogposta.
Poſt Chaiſe, die, (olv. posztsége) postakocsi.
Poſt-Cours, der, postajárás.
Poſt-Director, der, igazgató főpostamester.
Poſtement, das, talp, talpkő.
Poſten, der, übh. állóhely, hely; beſ. von Soldaten, rendelt hely, őrhely, őrizethely, őrizet, strásza; ein ſchwacher Poſten, gyenge őrizet; Poſten ausſtellen, kiállítni az őrizeteket; auf ſeinen Poſten gehen, kirendelt helyére állani v, menni; dort bleiben, kirendelt helyén maradni; ihn verlaſſen, elhagyni a' kirendelt helyét; einen Poſten verſtärken, a' kiállított őrizetet szaporítni, erősítni; einen Poſten beſetzen, valamelly helyet őrizettel megrakni; den Poſten behaupten, az elfoglalt helyet oltalmazni és megtartani; einen Poſten erobern, az őrizettel megrakott v. megerősített helyet elvenni, bévenni; trop. ſt. Stelle, Amt, hivatal, tisztség; jem. einen ehrenvollen Poſten anvertrauen, tisztességes hivatalba tenni v. hivatalra emelni valakit.

Postenträger, der, mindennapi hírvivő, hírmondó.
Postfrei, adj., postapénztől ment; etwas postfrei schicken, megváltva v. a' vitelbért előre lefizetve küldeni p. o. levelet; adv. megváltva, előre kifizetve.
Postfreiheit, die, feloldoztatás a' postánvaló fizetéstől.
Postfuhre, die, postatereh, egy posta kocsira rakott tereh.
Postgeld, das, postapénz.
Posthalter, der, postatartó, a' posta birtokosa.
Posthaus, das, postaház.
Posthorn, das, postasíp, postakürt.
Postille, die, predikácsiós könyv.
Postillon, der, postalegény.
Postiren, d. i. stellen, helyhezetni.
Postirung, die, helyhezetés, állítás.
Postkarte, die, Postverzeichniß, levelek lastroma; postamappa, postaföldabrosz.
Postknecht, der, postalegény.
Postkutsche, die, postakocsi.
Postmeister, der, postamester.
Posto fassen, helyet foglalni.
Postordnung, die, postákat illető rendelések.
Postpapier, das, postapapiros.
Postpferd, das, postaló.
Postrecht, das, postajuss.
Postreiter, lovas posta.
Postschiff, das, postahajó.
Postschreiber, der, posta íródeák.
Poststall, der, posta istálló.
Poststation, die, postahely v. állás.
Poststraße, die, postaút.
Posttag, der, postanap.
Postulat, das, Forderung, kereset; bei den Buchdruckern, felszabadúlási kérelem a' könyvnyomtatóknál.
Postuliren, kívánni; felszabadúlni az inasságból.
Postverwalter, der, postahelytartó.
Postwagen, der, postaszekér.
Postwechsel, der, postaváltoztatás.
Pot, der, edény.
Potasche, die, hamuzsír.
Potaschensiederei, die, hamuzsírfőzés.
Potentat, der, hatalmasság.
Potz! Potztausend! einye! ejnye szettevette! mi a' lánczos!
Pracht, die, pompa, fényesség, dicsőség; königliche Pracht, királyi pompa; fl. Uippigkeit, bujafény, pompázás.
Prachthimmel, der, mennyezet.
Prachtliebe, die, pompázás, fényűzés.
Prachtliebend, adj., pompázó.
Prachtlilie, die, dicsőke.
Prachtvoll, adj., pompás, fényes; adv., pompásan, dicsőn.
Practicabel seyn, tehetséges.
Practiciren, fl. ausüben, véghez vinni, elkövetni, gyakorlani; von Advocaten, ügyet folytatni; von Aerzten, gyógyitni; trop. etwas hinweg practiciren, valamit alattomban elliktatni.
Practiciren, das, eines Advocaten, ügyfolytatás; eines Arztes, orvosi gyógyítás.
Praktik, die, véghezvitel, gyakorlás; fortély.
Practikus, der, gyakorlott, jártas költes mindenben; mesterséget gyakorló.
Practisch, adj., közönséges, életbeli p. o. regula, gyakoroltató, gyagyakorló, cselekedtető; adv. gyakorolva, haszonra fordítva, t. i. a' közönséges életre.
Präcedenz, die, elsőbbség.
Prächtig, adj., pompás, fényes, dicső; adv. pompásan, fényesen.
Prädestination, die, előre elrendelés v. elválasztás.
Prädikat, das, in der Logik, mondódott; Titel, czím, bélyeg, külömböztető czím.
Prägen, z. B. Geld, verni p. o. pénzt; sich etwas ins Gedächtniß prägen, emlékezetébe bényomni.
Präger, der, pénzverő.
Prälat, der, egyházi főrendű személy v. méltóság; die Prälaten, egyházi förendek v. méltóságok.
Präliminarartikel, der, előjáró czikkely.
Prämie, die, Belohnung, jutalom.
Pränumeration, die, elő v. előrefizetés.
Pränumeriren, előrefizetni.
Präpariren, készítni.
Präposition, die, elöljáró.
Prärogativ, die, elsőség.
Präsent, das, ajándék.
Präsentation, die, bémutatás.
Präsentiren, darstellen, z. B. zur Aufnahme, bémutatni valakit; sich präsentiren, mutatni magát, tetszeni, látszani, szembe tűnni; sich jem. präsentiren, megjelenni valaki előtt; fl. darbiethen, odaadni, altaladni;

Digitized by Google

das Gewehr präsentiren, a' fegyvert feltartani; vor jem. präsentiren, fegyverrel köszönteni valakit.
Präsentir-Teller, der, valamit bémutató tányér, kínatál.
Präservativ, das, oltalmazó orvosság, oltalomszer, mentőszer.
Präsident, der, elnök, előülő.
Präsidiren, előülni, p. o. a' tanácsban, előülő.
Präsidium, das, elnökség, előülőség, előülési kormány.
Prätendent, der, jussos, jusstartó valamihez.
Prätendiren, Anspruch machen, jussát tartani valamihez; st. verlangen, kívánni.
Prätension, die, Anspruch auf etwas, jusstartás, jussformálás; ohne Prätension, d. i. bescheiden, magamérséklő, vágytalan.
Prätext, der, szín valaminek.
Prävenire, spielen, megelőzni.
Pragmatisch, adj., oknyomozó, okokat és következéseket nyomozó, p. o. história v. történet előadás.
Prahlen, prangen, glänzen, fényleni, diszleni; kérkedni, dicsekedni valamivel.
Prahlen, das, fénylés, díszlés; kérkedés, dicsekedés.
Prahler, der, dicsekedő, kérkedő, kérkedékeny.
Pralerei, die, kérkedés, dicsekedés.
Prahlerisch, adj., kérkedő, dicsekedő, magahánytató.
Prahlhans, der, kérkedő, dicsekedő.
Prahlsucht, die, dicsekedő kórság.
Prahm, der, od. die Prahme, ein plattes Fahrzeug, eine Fähre, dereglye, hídas hajó, komp.
Prall, adj., scharf gespannt, oder ausgestopft, feszes, szoros, merevény.
Prallen, ugrani, pattanni; zurückprallen, visszapattanni, visszaütődni.
Prangen, glänzen, fényleni, diszleni, ragyogni, ékeskedni; mit etwas prangen, valamivel kérkedni, fitogatni, magát mutogatni.
Pranger, der, pelengér, bitófa.
Pranke, die, Klaue, köröm.
Praser, der, Edelstein, prázkő, drága kőnem.
Prasselgold, das, durrogó arany.
Prasseln, zörögni, csörömpölni.
Prasseln, das, csörömpölés.
Prasselnd, adj., zörgő.
Prassen, tékozolni, tékozlani, pazérlani, tobzódni, vesztegetve élni.
Passen, das, tobzódás, tékozlás, vesztegetés.
Prasser, der, tobzódó, tékozló, vesztegető.
Praxis, die, Uebung, gyakorlás; Erfahrung, tapasztalás, jártasság; Ausübung, gyakorlás hasznavétele valaminek; der Praxis hat, gyakorlott.
Predigen, eig. predikálni, papolni, predikációt v. egyházi beszédet tartani, tanítást tenni; trop. lehren, erinnern, ermahnen, tanítni, oktatni, inteni egyházi beszéd által.
Predigen, das, predikálás, egyházi beszédtartás.
Prediger, der, predtkátor, egyházi tanító.
Predigerton, der, predikáló hang.
Predigt, die, predikáczió, egyházi beszéd, tanítás; Predigt halten, predikálni, predikácziót tartani, egyházi tanítás tenni; trop. jem. eine scharfe Predigt halten, kemény dorgáló beszédet tartani valakinek.
Predigtamt, das, predikátori hívatal; predikátorság.
Predigtbuch, das, predikácziókönyv.
Predigtstuhl, der, predikáló szék.
Pregelerbsen, die, pl. pergelt borsó.
Pregeln, pergelni, megpergelni.
Preis, der, st. Plünderung, Raub, z. B. eine Stadt den Soldaten Preis geben, a' várost a' katonáknak prédára ereszteni; st. Aufopferung, z. B. sein Leben Preis geben, az életét koczkáztatni; sich dem Tode Preis geben, magát halálra kitenni; st. Belohnung, jutalom, megjutalmaztatás; einen Preis aussetzen, jutalmat feltenni; den Preis davon tragen elnyerni a' jutalmat; st. Werth einer Sache, ár, ára valaminek; einen Preis setzen, bestimmen, kiszabni, meghatározni valaminek az árát; der Preis ist gefallen, leszállot az ára; st. Lob. Ruhm, z. B. Gott sey Preis! dicséret Istennek, az Istené légyen a' dicsőség.
Preisen, dicsérni, magasztalni, p. o. az Istent; jem. glücklich preisen, valakit szerencsésnek, boldognak tartani v. hirdetni; ein gepriesener Mann, derék ember, a' kit mindenek dicsérnek.

Digitized by Google

Preisfrage, die, jutalomkérdés, jutalomtétel valamelly kérdésre.
Preisgebung, die, általengedés, koczkáratevés, kitétel a' veszedelemnek.
Preislich, adj., dicséretes, jeles, derék; adv. dicséretesen, jelesen.
Preisſchrift, die, die um den Preis kämpft, jutalomnyerésre írt munka; die den Preis erhalten hat, jutalmat nyert munka v. könyv.
Preiswürdig, adj., jutalomra méltó, jutalmat érdemlő dicséretes; adv. dicséretesen, jelesen.
Preiswürdigkeit, die, dicséretes volta valaminek.
Prell, der, die Fläche eines prellgeſpannten Körpers, feszülettér, kifeszített testnek térsége vagy felülete.
Prelle, die, der Füchſe, rókacsaptatás.
Prellen, z. B. Füchſe, felcsaptatni; trop. ſt. betrügen, rászedni, megrántani, megcsalni valakit.
Prellen, das, felcsaptatás; trop. rászedés, megrántás.
Preller, der, rántó, csaptató; csikaró, pénzcsikaró.
Prellerei, die, rántás, húzás, pénzcsikarás.
Prellſchuß, der, visszapattant lövés.
Preßbaum, der, présfa, sajtófa.
Preßbengel, der, a' prés fordítója.
Preſſe, die, prés, sajtó; Buchdruckerpreſſe, sajtó, könyvnyomtató sajtó; das Buch iſt unter der Preſſe, a' könyv sajtó alatt van vagy nyomtattik; die Preſſe verlaſſen, a' sajtó alól kikerülni, az az, a' könyv ki van nyomtatva; dem Tuche die Preſſe geben, a' posztót présba tenni, megpréselni; trop. Bedrängniß, szorúltság; nyomorúság, inség.
Preſſen, überhaupt, préselni, sajtolni; Wein preſſen, bort préselni; trop. ſehr dringen, szorongatni, mód nelkül sürgetni, kényszerítni; die Noth preßt mich, a' szükség kényszerit; ſt. drücken, szorítni, mint a' csizma a' lábát; Matroſen preſſen, tengeri hajós legényeket fogdosni erővel.
Preſſen, das, der Matroſen, a' tengeri hajós legények fogdosása.
Preſſer, der, ſt. Drucker, nyomó, préselő; hajóslegény fogdosó.
Preſſung, die, nyomás, sajtolás, préselés.
Preßfreiheit, die, nyomtatásbeli szabadság.
Preßgang, der, fogodás, t. i. katonák v. hajóslegények fogdosása.
Preßhaft, adj., nyomorék; beteges, gyenge.
Preßkopf, der, srófgyűrű, srófdió.
Preßſack, der, nyomózsák.
Preßſchraube, die, préssróf, sajtósróf.
Pricke, die, orsóhal.
Prickeln, megszurkálni.
Prieſter, der, pap, egyházi személy.
Prieſteramt, das, papság, papi hivatal.
Prieſterehe, die, papi házasság.
Prieſterfeind, der, papi ellensége.
Prieſterfreund, der, papi barátja.
Prieſterhaus, das, papház.
Prieſterinn, die, papné, pogánypapné.
Prieſterlich, adj., papi, egyházi; adv. papi módon.
Prieſterorden, der, papi rend.
Prieſterrock, der, papi ruha v. köntös.
Prieſterſchaft, die, papság, papi hivatal; a' papok.
Prieſterſtand, der, papi vagy egyházi rend.
Prieſterthum, das, papság.
Prieſterweihe, die, papfelszentelés, felszentelés a' papságra, beavatás a' papi hivatalba.
Prieſterwürde, die, papi méltóság.
Primas, der, prímás; der Primas von Ungarn, Magyar Ország Primása.
Primat, das, Prímásság.
Prima-Wechſel, der, első izbeli váltólevél.
Princip, das, Grund, Grundſatz, elsőtétel, kiindúló tétel, mellyből kiindúl valaki. elev, elve valaminek, fenektétel, kezdet.
Prinzipal, der, Lehr-, Handlungsherr, gazda, gázdaúr, fő, előljáró princzipális; in der Orgel, felső hang, felső nyolczad.
Prinzipal, adj., fő, első rangú, első rangbéli.
Prinz, der, jede fürſtliche Perſon, Fő Herczeg, Királyi Herczeg; Sohn eines Fürſten, ifjú Herczeg, Herczegfi, Fejedelmi fija.
Prinzeſſinn, die, Herczegasszony; Herczegkisasszony.
Prinzmetall, das, elegyréz.
Prior, der, als Titel, perjel, prior, a' klastromban.
Priorat, das, perjelség, priorság.
Priorität, die, Vorrang, elsőség.
Priſe, (Prieſe), die, z. B. Schnupftaback, egy szippantat tobák; eine

Digitized by Google

Prieſe nehmen, egyet szippantani; ein aufgebrachtes feindliches Schiff, elfogott ellenséges hajó, elrablott hajó; eine gute Priſe, igazságos zsákmány hajó.

Prisma, das, hasábtest, prisma.

Prismatiſch, adj., hasábos.

Pritſche, die, zum Schlagen, verő lapoczka; an einem Schlitten, a' hátúlsó ülés a' szánon; in der Wachſtube, alvó pad, padágy.

Pritſchen, meglapoczkázni valakit, lapoczkával megverni.

Privat, adj, magános; geheim, titkos; häuslich, házi, odahaza való.

Privatabſicht, die, magános vagy személyes czél.

Privatandacht, die, házi ahítatoskodás v. ájtatosság, magános isteni tisztelet.

Privatangelegenheit, die, magános dolog, személyes ügy.

Privat-Audienz, die, magános v. különös meghallgattatás, t. i. a' fejedelem előtt.

Privat-Communión, die, magános gyónás.

Privaterinnerung, die, magános intés.

Privathaß, der, személyes gyülölség.

Privathaus, das, magános ház.

Privat-Intereſſe, das, magános v. személyes haszna valakinek.

Privatiſiren, magánoskodni, magánosságban élni, közönséges hivatal nélkül lenni.

Privatiſt, der, magános hallgató vagy tanítvány.

Privatleben, das, magánoskodás, magános élet.

Privatlehrer, der, házi vagy magános tanító.

Privatleute, die, pl. magános emberek, hivatalt nem viselők.

Privatmann, der, magános ember, hivatalt nem viselő.

Privatnutzen, der, személyes vagy önnön haszon,

Privatperſon, die, magános személy.

Privatrache, die, személyes bosszúállás.

Privatrecht, das, személyes juss, polgari juss.

Privatſache, die, magános dolog, személyes ügy; häusliche Angelegenheit, házi dolog.

Privatſchatz, der, magános vagy személyes kincs.

Privatſchüler, der, magános leczkéket hallgató, magános tanítvány.

Privatſchuld, die, magános v. személyes adósság.

Privatſtand, der, magános élet, magánoskodás, magány.

Privatſtunde, die, magános óra vagy tanítás.

Privatumſtände, die, pl. magános vagy különös környülállások.

Privatunterricht, der, magános tanítás.

Privatvermögen, das, magános vagy személyes vagyon vagy jószág.

Privet, das, d. i. Abtritt, árnyékszék.

Privilegiren, jussal megajándekozni valakit, privilégiumot v. szabadságot adni valakinek valamire.

Privilegirt, adj., jussal megajándékoztatott vagy bíró.

Privilegium, das, juss valamire, szabadság, privilegiom.

Probe, die, ſt. Verſuch, próba, próbatétel; Probe von etwas ablegen, próbát adni valamiből; Probe für das Gold, Silber, arany, vágy ezüst próba; Gold, das die Probe hält, ollyan arany, melly kiállja a' próbát; zur Probe, próbára, próbául; ſt. Beweis, bizonysag; próbatétel; Kennzeichen, jel, jelenség; Proben ſeines Fleißes ablegen, bizonyságát mutatni szorgalmatosságának; Proben von Waaren der Kaufleute, mustra, próbamustra p. o. a' portékából.

Probeblatt, das, próbalevél vagy nyomás.

Probebogen, der, próbaív, mutatóív vagy árkus, p. o. a' nyomtatásból.

Probejahr, das, próbaesztendő,

Proben, próbálni, megpróbálni.

Probepredigt, die, próbapredikáczió.

Probeſchrift, die, próbaírás.

Probeſchuß, der, próbalövés, fegyverfuttatás.

Probeſilber, das, próbás ezüst.

Probeſtein, der, próbakő.

Probeſtück, das, próbadarab.

Probezeit, die, próbaidő.

Probezinn, das, próbás czin.

Probiren, megbróbálni, próbálni; ſt. prüfen, próbára venni, megvizsgálni, megpróbálni; von Speiſen ꝛc., megkóstolni.

Probiren, das, próbálás, megpróbálás, megvizsgálás.

Probirer, der, próbáló, próbálómester.

Probirgewicht, das, próbafont, próbamérő.
Probirkunſt, die, próbáló mesterség.
Probirnadel, die, próbáló tű.
Probirofen, der, érczpróbáló kemencze.
Probirſtein, der, próbakő.
Probirwage, die, próbamérő.
Problem, das, Aufgabe, feladás, feladott kérdés, fejtőtétel.
Problematiſch, adj., kétséges, bizonytalan; adv. bizonytalanúl.
Procent, das, századrész.
Proceſſion, die, űbh. pompa, pompás, menetel; búcsújárás, búcsú.
Proceſſiren, perlekedni, pert folytatni.
Proceß, der, in der Chemie, velebánás, mód; Rechtshandel, perügy, ügyes bajos dolog, perfolytatás v. folyamat, törvénykedés; Civilproceß, polgári ügy; peinlicher Proceß, főbenjáró ügy; Proceß anfangen, pert kezdeni; führen, folytatni valaki ellen; vertheidigen, valaki ügyét védni; gewinnen, megnyerni a' pert; verlieren, elveszteni a' pert; Proceſſe haben (vom Advokaten), pereket folytatni a' törvényszék előtt; kurzen Proceß machen, a) mit einem Verbrecher, rögtön megítélni a' gonosztévőt és megbüntetni vagy kivégezni; b) mit einer Sache, kurtán fogni valamelly dolgot.
Proceßführung, die, (vom Advokaten), perfolytatás, ügyvédés.
Proceßkoſten, die, perfolytatás költségei.
Proceßordnung, die, perfolyamat rendje.
Proceßſache, die, ügy, perbeli dolog.
Procurator, der, prókátor, úgy folytató; biztos.
Produciren, ſehen laſſen, etwas, mutatni, előadni; ſich Produciren, d. i. a) ſich zeigen, magát mutatai; b) ſich auszeichnen, magát megmutatni, valamelly mesterségben.
Product, das, des Landes, termés; die Landesproducte, az ország termései; im Rechnen, öszveség summa.
Profan, adj., weltlich, béavatlan, világi; ſt. gottlos, istentelen.
Profeſſion, die, Metier, mesterség, kézi mesterség, kereset; Profeſſion von etwas machen, mesterséget űzni valamiből; Handwerk, kézi mesterség.
Profeſſioniſt, der, mesterember.
Profeſſor, der, közönséges tanító, professzor.
Profeſſorat, der, Profeſſur, die, professzorság.
Profeß, der, klastrombavaló feleskűvés; Profeß thun, valamelly szerzetbe magát hittel kötelezni.
Profil, das, oldalkép.
Profit, der, ſt. Gewinn, nyereség; oder Nutzen, haszon.
Profitabel, adj., hasznos, nyereségés.
Profitiren, nyerni, hasznát venni.
Profoß, der, katonai tömlöcztartó, porkoláb, poroszló.
Progreß, der, előmenetel.
Progreſſion, die, előrehaladás.
Project, das, elgondolt mód, kicsinált mód valaminek végrehajtására, tanács.
Projectenmacher, der, új-meg uj-tanácsadó.
Projectiren, új-meg új-tanácsot adni.
Prolog, der, kinyitó beszéd.
Prolongation, die, meghosszabítás.
Prolongiren, meghosszabítni.
Promemoria, das, emlékeztető jegyzés.
Promenade, die, sétálás; sétálóhely.
Promotion, die, előmozdítás, feljebb emelés p. o. hivatalra.
Promoviren, jemanden, előmozdítni valamire.
Prophet, der, próféta.
Prophetinn, die, profétaasszony.
Prophetiſch, adj., profetái; adv. profetái módon.
Prophezeien, megjövendölni, jövendölni.
Prophezeiung, die, jövendölés.
Proportion, die, Verhältniß, arány, erány, arányság, erányság, arányosság; nach Proportion, az arányosság szerént, arányosan.
Proportional-Linie, die, arányos linea.
Proportioniren, arányba, mértékerányba venni.
Proportionirt, adj., arányos, erányos.
Propſt, der, prépost.
Propſtei, die, prépostság; prépost lakó helye.
Proſa, Proſe, die, folyóbeszéd.
Proſaiſch, adj., folyó beszédbeli; adv. folyó beszédben.
Proſelyt, der, térthitű, más hitre v. vallásra tért.

Digitized by Google

Prosodie, die, hang v. szótagmérték.
Prosodisch, adj., hangmértéki.
Prospect, der, kinézés, kilátás.
Protection, die, védelem, óltalom.
Protest, der, Weigerung, Verwerfung, z. B. eines Wechsels, a' váltólevél visszavetése vagy el nem fogadása.
Protestant, der, protesztáns.
Protestantisch, adv., protesztáns.
Protestation, die, ellenekelés, kikelés valami ellen.
Protestiren, kikelni valami ellen; im freundschaftlichen Sinne, megkövetni ér el nem fogadni valamit; einen Wechsel protestiren, a' váltólevél kifizetését el nem fogadni.
Protocoll, das, jegyzökönyv; etwas zu Protocoll nehmen, valamit a' hivatalos jegyzökönyvbe béirni.
Protocolliren, hivatalosan béjegyezni.
Protocollist, der, hivatalos béjegyző, béjegyző tiszt.
Protocollmäßig, adj., jegyzökönyv szerént való.
Protonotarius, der, itélömester
Proviant, der, élelem, élés, elelem; tábori eleség.
Proviantamt, das, Verpflegungsamt bei der Armee, élésre vagy eleségre ügyelő tisztség v. hivatal.
Proviant-Commissár, der, élésre v. eleségre ügyelő biztos.
Proviantlieferung, die, eleség szállitás.
Proviant-Schiff, das, eleségszállító hajó.
Proviant-Verwalter, Verpflegungsverwalter, der, eleségre ügyelő tisztartó.
Proviant-Wagen, der, eleséges társzekér.
Proviant-Wesen, das, eleség dolga.
Provinz, die, tartomány.
Provision, die, vorräthiger Proviant, kész eleség, élelem; Vorrath, bőség, elegendőseg, gyüjtemény; Profit, nyereség, álj, fáradtságbér.
Provisor, der, Verwalter, tiszttartó; Apothekergehülfe, patika gondviselője.
Provisorisch, adj., z. B. eine provisorische Regierung, ideigvaló kormány; adv. azomban, ideigróáig.
Prüfen, megvizsgálni, megpróbálni; sich prüfen, magát megvizsgálni; seine Kräfte prüfen, a' maga erejét megpróbalni.
Prüfen, das, die Prüfung, megvizsgálás, megpróbálás, megvizsgáltatás.
Prügel, der, z. B. zum Schlagen, dorong, husáng, fustély; Schlag, verés; Prügel bekommen, verést kapni; Prügel geben, megverni.
Prügelei, die, verekedés.
Prügeln, megverni; megbotozni, meghusángolni.
Prügeln, das, verés, megverés.
Prunelle, Prünelle, die, gyékfü.
Prunk, der, Pracht, pompa.
Prunkbett, das, pompaágy.
Prunken, pompázni.
Prunklos, adj., együgyü, pompállan.
Prunkpferd, das, parádéló.
Psalm, der, zsoltár, ének.
Psalmbuch, das, zsoltáros könyv, zsoltár.
Psalmist, der, zsoltáriró.
Psalter, der, ein musikalisches Instrument bei den Hebräern, kintorna.
Psalmbuch, das, zsoltáros könyv, zsoltár; Blättermagen, bei dem Rindviehe, százrétü gyomor.
Psychologie, die, lélektudomány.
Publication, die, kihirdetés.
Publiciren, kihirdetni.
Publicist, der, törvényekben jártas.
Publicum, das, Zuhörer, Zuschauer, hallgatók, hallgató közönség, nézők, nézö sokaság; die Leser, olvasó, olvasók, az olvasó közönség; die Mitwelt, közönség, világ, nép; Oeffentlichkeit, közönség, közönséges hely.
Pudding, der, ánglus gombócz.
Pudel, der, pudlikutya.
Puder, der, hajpor.
Puderbeutel, der, hajporzacskó.
Pudermantel, der, porköpönyeg.
Pudern, béhajporozni.
Pudern, das, bébajporosás.
Puderpüster, Puderblaser, der, hajporzóvánkos, hajporfúvó.
Puderschachtel, die, hajporosskatulya.
Puff, der, Schlag, pufogatás; Faustschlag, puff, puffantás; trop. einen Puff aushalten, sokat ki tudni állani; st. Knall, puffanás.
Puffbohne, die, disznóbab.
Puffen, puffanni, megpufogatni.
Puffer, der, mordály.
Puls, der, érverés, érütés; jem. an den Puls fühlen, a) eig. valaminek a' verőerét megtapintani; b) uneig. st. prüfen, valakinek a' gondolkozását kitanúlni.
Pulsader, die, verőér, életvér.

Pulsschlag, der, érverés.
Pult, der, könyvtámasz, pulpitus vagy pulpita.
Pulver, das, por; als Arznei, szerpor, porok; zum Schießen, puskapor.
Pulverflasche, die, puskaportartó.
Pulverhorn, das, portartó szaru.
Pulverisiren, porrá törni.
Pulverkammer, die, puskaporos kamara.
Pulverkarren, der, puskaporos kocsi.
Pulverkorn, das, egy szem puskapor.
Pulvermagazin, das, puskaportár.
Pulvermühle, die, puskapormalom.
Pulvermüller, der, puskaporcsináló.
Pulverthurm, der, puskaporos torony.
Pulvertonne, die, puskaporos hordó.
Pulverwagen, der, puskaporos szekér.
Pulverchen, das, szerporocska.
Pulvern, porrá törni.
Pumpe, die, szivattyú, szivómív, z. B. Luftpumpe, levegő szivatyú; Wasserpumpe, vízszivómív.
Pumpen, szivattyúzni, kiszivattyúzni, kiszivatni.
Pumpenmacher, der, szivattyú mives;
Pumpenstange, die, szivattyú rúdja.
Pumpernickel, der, eine Art groben Brodes, derczekenyér; ein Tölpel, bangó.
Punkt, der, pont; es trifft auf einen Punkt zu, pontig vagy pontban megegyez; ein jeder kleiner Theil, z. B. der Zeit, időpont, pont; ein vollständiger Redesatz, egy pont mondás, melly pontal rekesztetik bé; Hauptsatz, czikkely; z. B. die Hauptpunkte des christlichen Glaubens, a' kereszténvhitnek fő czikelye; Sache, Umstand, dolog, környülállás, rész; in diesem Punkte, ebben a' részben; alle Punkte genau erwägen, minden környülállást szorosan megfontolni; den rechten Punkt treffen, eltalálni a' dolog velejét; auf dem Punkte stehen etwas zu thun, éppen hozzá akarni fogni valamihez, éppen azon lenni, hogy —.
Punktiren, pontozni, megpontozni, pontokat rakni.
Punktiren, das, megpotozás.
Punktweise, adv., pontonként.
Punktur, die, sajtóközépség.
Punsch, der, puncs, puncsital.
Pupill, der, Pupille, die, tútoros árva, tútorság alatt lévő árva.
Pupillen-Amt, das, árvákra ügyelő tisztség.
Pupillengeld, das, árvák pénze.
Püppchen, das, ein Döckchen, babácska; Liebkosungswort gegen Knaben und Mädchen, babácska, babácskám.
Puppe, die, a) Nymphe des Insectes, báb, pupa, hernyóbáb; b) ein Mädchen, leányka, lyánka; c) Docke, báb, baba.
Puppenspiel, das, babázás; trop. gyermeki játék, csekélység.
Puppenstand, der, bei Insecten, bábkor, bábkori állapotja a' bogaraknak.
Pur, adj., csupa, tiszta p. o. arany; adv. csupán, tisztán, tisztán csak.
Purganz, die, hashajtó, gyomortisztító.
Purgiren, hasat hajtani, meghajtani a' hasat.
Purgiren, das, hashajtás.
Purgirpille, die, hashájtó pílula.
Purgirpulver, das, hashajtó por.
Purgirtrank, der, hashajtó szer vagy ital.
Purpur, der, d. i. Purpurfarbe, pirosszín, csigavérszín, bíborszín; ein purpurnes Gewand, csigavérszínű ruha, bíborszínű v. bársonyszínű köntös.
Purpurfarbe, die, csigavérszín, pirosbársonyszín.
Purpurfarben, Purpurfarbig, adj., bíborszínű, csigaverszínű, setétpiros, pirosbársonyszínű.
Purpurfärber, der, csigavérszínfestő, bíborszínfestő, piros festő.
Purpurfärberei, die, bíborszínfestés, pirosfestés.
Purpurkleid, das, bíborszín köntös.
Purpurmantel, der, bíborpalást, bíborszín palást.
Purpurmuschel, die, bársonycsiga.
Purpurn, adj., veres bársonyszínű.
Purpurrock, der, piros bársonyszín köntös.
Purpurroth, adj., csigavérszínű veres.
Purpurschnecke, die, bársonycsiga.
Puter, Puterhahn, der, kan pulyka, pulyka kakas; die Henne, pulyka.
Putz, der, ékesség, csínosság, dísz; in schönem Putze erscheinen, csínosan felöltözködve jelenni meg.
Putzen, d. i. reinigen, z. B. Bäume putzen, megnyesni a' fákat; ein Licht putzen, elvenni a' gyertya hamvát, gyertyát tisztítni; die Nase putzen, kifújni v. megtörleni az orrát; den Bart putzen, leberetválni a' szakállát; Kleider, Schuhe putzen, meg-

Digitized by Google

tisztítni, tisztogatni, ruhát lábbelit; st. schmücken, felékesítni, kicsinosítni.
Putzen, das, megnyesés; tisztítás, megtisztítas; felékesítés.
Putzmacherinn, die, asszony ékesöltözet készítő.
Putzscheere, die, koppantó, hamvévő.
Putzstube, die, öltöző szoba.
Putztisch, der, öltöző asztal.
Putzung, die, tisztítás, ékesítés.
Pyramide, die, kúposzlop, kúp, piramis, toronyoszlop, gúla.
Pyramidenförmig, adj., kúpos; adv. kúposan, kúpformán.
Pyrenäen, pl., das Pyrenäische Gebirge, a' Pirenéusi hegyek.
Pyrolt, der, (Goldamsel), sárgarigó, sárga arany begy, sármalinkó.

Q.

Quabbe, die, Wanne an der Kehle des Rindviehes, a' marhának lefüggő tarja, lepenyeg.
Quabbelig, adj., rengő kövérségű.
Quabbeln, kövérség miatt rengeni.
Quacksalber, der, kuruszoló.
Quacksalberei, die, ungeschickte Heilart, kuruszolás; Heilmittel, kenőfenő orvosság.
Quacksalbern, kuruszolni.
Quaderstein, der, négyszegű kő.
Quadrant, der, negyedrész, karika negyed.
Quadrat, das, négyszegrajz, négy szegű v. négyszeglet rajz, koczkalap.
Quadrat-Fuß, oder Quadrat-Schuh, der, négyszegláb, négyszegletű nyom v. láb mérték.
Quadrat-Klafter, die, négyszegöl.
Quadrat-Linie, die, négyszeglinea.
Quadrat-Maaß, das, négyszegmérték.
Quadrat-Meile, die, négyszegmértföld.
Quadrat-Stein, der, négyszegletű v. négyszegű faragott kő.
Quadratur, die, négyszegletesítés, négyszegre vétel.
Quadrat-Wurzel, die, négyszegalj, négyszeggyökér a' számvetésben.
Quadrat-Zahl, die, négyszegszám.
Quadrat-Zoll, der, négyszeghüvelyk, négyszegíz.
Quadriren, négyszegletesítni, négyszegűvé tenni; st. sich wohin schicken, illeni.
Quadrille, die, ein Tanz, négyes táncz.
Quadrupel-Allianz, die, négyes szövetség.
Quaken, von Frőschen, kuruttyolni, vartyogni.
Quaken, das, kuruttyolás, vartyogás.
Quäken, von kleinen Kindern, nyifogni, nyivogni, nyikogni.
Quäken, das, nyifogás, nyikogás, nyivogás.
Quäker, der, kvaker, keresztény felekezet.
Qual, die, eig. gyötrelem; uneig. kín, gyötrődés; zu meiner Qual, gyötrelmemre.
Quälen, kínozni, gyötreni; sich quälen, magát gyötreni.
Quälen, das, kínzás, gyötrés.
Quäler, der, kínzó, gyötrő.
Qualificiren, d. i. geschickt machen, illegetni, alkalmatossá tenni valamire, alkalmaztatni; sich qualificiren, kipallérozni magát, készülni, elkészülni és alkalmatossá tenni magát valamire.
Qualificirt, adj., st. beschaffen, ollyán; geschickt, alkalmatos; mit Eigenschaften versehen, kipallérozott.
Qualität, die, st. Beschaffenheit, minéműség, tulajdonság; Talent, tökélletesség, tálentom.
Qualm, der, gőz, párázat, párolgás.
Qualmen, gőzölgeni, páralogni.
Qualster, der, enyves nedv.
Qualvoll, adj., gyötrelmes.
Quantität, die, sokaság; in Quantität, sok; számos, nagy rakás; adv. számosan, bőven, bőséggel.
Quantum, das, összeség, sokaság.
Quarantäne, die, vierzigjährige Gesundheitsprobe, negyvennapi próbaveszteglés.
Quark, der, geronnene Milch, aludttéj.
Quarkkäse, Quargelkäse, der, lágysajt, kenősajt.
Quarree, das, im Kriege, négyszegbe állított hadrend v. sereg; ein

Quarre bilden, a' sereget négyszegbe állítni.
Quart, das, negyed, negyedrész; z. B. ein Quart Wein, egy meszely bor, egy pintnek v. kupának negyed része; négy rét, t. i. négyrét össze hajtott árkus papiros; in Quart drucken, negyedrét formában nyomtatni.
Quartal, das, st. Vierteljahr, fertály esztendő; kántorpénz, fertály esztendei fizetés.
Quartal-Besoldung, die, fertály esztendei fizetés.
Quartalgeld, das, kántorpénz, egy fertály esztendőre eső pénz.
Quartal-Rechnung, die, fertály esztendei számvetés v. számadás.
Quartalweise, adj., fertály esztendönként.
Quartaner, der, negyedik oskolai tanúló, negyedik oskolás.
Quartanfieber, das, negyednapi hideglelés.
Quart-Band, Quartant, der, négyrétben lévő könyv, negyedrét könyv.
Quart-Blatt, das, negyedrét levél.
Quarte, die, negyedhang a' muzsikában; im Fechten, megvetés, megbotozás.
Quartett, das, négyes dal.
Quartier, das, d. i. 1) der vierte Theil, negyed rész; daher Quartier oder Quartchen, der vierte Theil eines Quartes, egy pintnek negyed része; 2) Hintertheil des Schuhes, a' saru hátulsó része; 3) Wohnung, bey einem Fremden oder auf kurze Zeit, szállás, bérlett lakás; sein Quartier wo haben, d. i. wohnen, valakinél lakni, szállást tartani valakinél; im Quartier liegen, (v. Soldaten), kvártélyon lenni; im Winter, téli kvártélyon lenni; kein Quartier finden, nem találni szállást; trop. Quartier geben, d. i. das Leben schonen, Pardon geben, valaki életének megkegyelmezni; kein Quartier (Pardon) geben, valaki életének meg nem kegyelmezni.
Quartierfreiheit, die, szabad lakás v. szállás.
Quartiergeld, das, szállásbér.
Quartiermeister, der, kvártélycsináló a' katonák között.
Quart-Seite, die, egy negyedrét oldal.
Quarz, der, bányavirág, kvarcz.
Quarzicht, adj., kvarczszabású.
Quarzig, adj., kvarczos.
Quassia, die, Bitterholz, keserfa.
Quaste, die, bojt.
Quatember, der, fertály esztendő; kántor böjt, kántor szerda.
Quatembergeld, das, kántorpénz.
Quaterne, die, négy szám a' lotérián.
Quatschlig, adj., rengő kövérségű.
Quecke, die, taraczkgyökér pérjegyökér.
Queckengras, das, taraczk búza, perjetű.
Neckfilber, das, kéneső, kényeső.
Queckfilbererz, das, kénesős ércz.
Quehle, Handquehle, die, Handtuch, das, kendő, kéztörlő.
Quellchen, das, forrásocska.
Quelle, die, (der Quell), forrás, kútfő; ein immer fließender Quell, eleven forrás; trop. forrása, kútfeje, eredete valaminek.
Quellen, d. i. hervorfließen, kiforrni, bibuzogni, eredni; st. aufschwellen, feldagadni, felduzzadni; quellen lassen, z. B. Erbsen, megáztatni p. o. a' borsót hogy megdagadjon.
Quellenreich, adj., forrásos, forrásokkal bővelkedő.
Quellwasser, das, forrás; forróvíz.
Quendel, der, kakuk démucska, kakukfű, vad csombor.
Quentchen, das, könting, negyedrész lat.
Quer, adj., keresztűllévő, keresztűlvaló; adv, keresztűl, keresztben.
Querbalken, der, keresztgerenda, mestergerenda.
Querbank, die, keresztpad.
Quere, die, keresztbefekvés; in die Quere, keresztűl, trop. die Kreuz u. die Quer, keresztűl kasúl; jem. in die Quer kommen, valakinek útjába lenni, megakadályoztatni valakit valamiben; es geht mir alles in der Quer, minden dolgom visszafelé megy.
Querfeldein, adv. keresztbe.
Quepfinger, der, visszafordult ujj.
Querflöte, die, keresztsíp vagy flóta.
Querfurche, die, keresztbarázda.
Quergang, der, keresztút.
Quergasse, die, keresztútcza.
Quergäßchen, das, keresztbemenő köz.
Quergraben, der, keresztbemenő árok.
Querhand, die, keresztbe öszvedugott kéz.
Querhaus, das, keresztbefekvő ház.
Querholz, das, keresztfa.
Querkopf, der, eszelős, hóbortos,

Querlinie, die, keresztlínea.
Querpfeife, die, keresztbe fúvó síp.
Querſack, der, általvető, iszák.
Querſattel, der, keresztbevaló nyereg, asszonynyereg.
Querſchnitt, der, keresztbe v. keresztül metszés.
Querſtraße, die, keresztút.
Querſtrich, der, keresztvonás; trop. Hinderniß, akadály.
Querſtück, das, visszája valaminek.
Querüber, adv., keresztbe, keresztül.
Querwand, die, keresztfal.
Querweg, der, keresztút.
Querwind, der, keresztbefúvó szél.
Quetſche, die, szorúltság; in der Quetſche ſeyn, megszorúlni, szorúltságba lenni.
Quetſcheiſen, dgs, csiptető vas.
Quetſchen, becsiptetni, odacsiptetni p. o. az ujjat valahová; öszvezúzni, megzúzni.
Quetſchung, die, csiptetés, zúzás, összezúzódás.
Quicken, nyivákolni.
Quinte, die, Muſ. ötödhang: a' muzsikában; im Fechten, ötödszöri megtámadás.
Quinterne, die, ötrét.
Quinteſſenz, die, a' java, lelke, veleje valaminek.
Quintett, das, öthangos dal.
Quirl, der, pereszlen, habsodró.
Quirlen, sodrani, pereszlennel sodrani.
Quitt, adj., ment, szabados; mit jem. quitt ſeyn, valakivel elvégezni a' dolgát, valakit kielégíteni.
Quitte, die, birsalma, v. körtvély.
Quitten-Apfel, der, birsalma.
Quittenbaum, der, birsalma v. körtvélyfa.
Quittenbirn, die, birskörtvély.
Quittengelb, adj., birsalmaszínű.
Quittenkern, der, birsalmamag.
Quittenlatwerge, die, birsalmaliktárium.
Quittenmus, das, birsalmakása.
Quittenſaft, der, birsalmalév.
Quittenwein, der, birsalmabor.
Quittiren, d. i. Quittung geben, nyugtatóirást adni, p. o. valakinek valami felöl; verlaſſen, z. B. ein Amt, Charge, odahagyni, elhagyni, p. o. hivatalát, letenni hivatalát, tisztségét.
Quittung, die, nyugtatóirás, megesmerőirás p. o. a' felvett pénzről, nyugtatvány.
Quitze, die, berkenye.
Quodlibet, das, Miſchmaſch, elegybelegy mindenféle együtt.
Quotient, der, hányszorozó, hányszorzó.

R.

Raab, Stadt, Győr; fl. rába vize.
Rabat, der, Robot, rabat, robot, uraság szolgálat.
Rabatt, der, rabat, részengedés, részadás valaminek az árából, t. i. az eladó v. eladó számára, ráadás a' vételben.
Rabatte, die, d. i. Aufſchlag, der umgeſchlagene Saum am Kleide, szege, a' ruhának szegéje; Gartenbeet, veteményes ágy.
Rabbiner, der, zsidópap.
Rabbiniſch, adj., zsidópapi; adv. zsidópap módjára.
Rabe, der, holló; ſtehlen wie ein Rabe, ragadozni mint a' holló.
Rabenart, die, hollónem.
Rabenei, das, hollótojás.
Rabenfeder, die, hollótoll.
Rabengeſchlecht, das, hollónem.
Rabengeſchrei, das, hollókárogás.
Rabenkrähe, die, fekete varju.
Rabenmutter, die, kegyetlen anya.
Rabenſchwarz, adj., hollószínű, fekete mint a' holló.
Rabenſchwärze, die, holló feketeség.
Rabenſtein, der, vesztőhely.
Rabenvater, der, kegyetlen atya.
Rabuliſt, der, csevegő prókátor.
Race, die, (rasze) faj, fajta.
Rache, die, bosszúállás; aus Rache, bosszóállásból; Rache nehmen, boszszút állani.
Rachen, der, das Maul, nyeldeklő száj v. kezdet; tátott v. feltátott szaj t. i. a' ragadozó nagy állatoknak feltátott szájok; trop. der Rachen der Hölle, a' pokol torka.
Rachfeuer, das, bosszúállás tüze.

Digitized by Google

Rachgier, die, bosszúállás kívánat, bosszúvágy.
Rachgierig, adj., bosszúállás kívánó v. kereső, bosszúálló.
Rachgöttinn, die, bosszúistennő, (Nemesis).
Rachſucht, die, bosszúállás kórság, bosszúállásra vágyás.
Rachſüchtig, adj., bosszúállás kereső.
Racker, der, Grindrabe, vetési varjú; ſt. Schinder, dögnyúzó; als Schimpfwort des Pöbels, hóhér.
Racket, das, Ballſpiel, laptaverő recze.
Rackete, die, rakéta.
Rad, das, am Wagen, kerék; bei der Tortur, kinzó kerék; zum Rad verurtheilt werden, kerékre büntetni; Rad des Glückes, szerencse; ſt. Kreis, karika, ein Rad ſchlagen, karikánként forgatni, kereket hajtani; der Pfau ſchlägt ein Rad, a' páva sátorozik v. sátort von.
Radachſe, die, kerékagy.
Radbrechen, kereken megtörni, t. i. a' gonosztévőt; trop. elrontani.
Radbrunnen, der, kereskes kút.
Radfelge, die, keréktalp.
Radhaue, die, irtókapa.
Radiren, z. B. eine Schrift, kivakarni, p. o. az írást; einätzen, választóvízzel béetetni.
Radirkunſt, die, béetető mesterség t. i. választóvízzel rézbe.
Radirmeſſer, das, karczoló tő, karcztő.
Radmacher, der; kerékgyártó, bognár, kerekes.
Radnagel, der, kerékszeg.
Radſchiene, die, kerékszin, szinvas.
Radſpeiche, die, kerékküllő.
Radſperre, die, Hemmkette, kerékkötő láncz.
Radſpur, die, kerékvágás, keréknyom.
Radſtock, der, kerékszék mellyben, a' szekérkerekeket csinálják.
Radwelle, die, kerékagy.
Rächen, megbosszúlni valamit, bosszút állani valamiért; ſich an jem. rächen, magáért valakin bosszút állani, megbosszúlni valamit, kitölteni a' boszszúját valakin.
Rächen, das, bosszúállás.
Rächer, der, boszszúálló.
Rächerinn, die, bosszúálló t. i. asszonyszemély.
Rächung, die, megbosszúlás.
Rädchen, das, kerekecske.
Rädelsführer, der, főczimborás, főczinkos.
Rädern, einen Miſſethäter, keréken megtörni.
Rädern, das, keréken megtörés.
Räderwerk, das, kerék- v. kerekesmív, kerekek.
Rändeln, rändern, szélét v. párkányát csinálni, kipárkányozni, kikarimázni; a' szélét kirovátkolni.
Ränkemacher, Ränkeſchmied, der, czinkos, ravaszmester.
Ränkevoll, adj., csalárd, fortélyos, ravaszkodó; adv. fortélyosan, ravaszkodva.
Ränzchen, Ränzel, das, tarisznya, iszákocska, motyócska.
Räthſel, das, találós mese; ein Räthſel aufgeben, mesét tenni fel valakinek a' megfejtésre; ein Räthſel auflöſen, megfejteni a' mesét v. kitalálni; trop. von einer dunkeln Sache, homályos v. megmagyarázhatatlan dolog; das iſt mir ein Räthſel, az megfejthetetlen dolog előttem.
Räthſelhaft, adj., homályos, kétséges, bizonytalan; adv., homályosan, megfejthetetlenül.
Räthſelhafte, das, homályosság, kétségés és megfejthetetlen volta valaminek.
Räuber, der, eig. ragadozó, prédaló; Straßenrauber, haramia, zsivány, útonálló tolvaj; Seeräuber, tengeri tolvaj vagy rabló; uneig. z. B. an Bäumen, fattyuág, sarjú; am Lichte, gyertyavesztegető.
Räuberbande, die, haramia banda.
Räuberei, die, ragadozás; sziványkodás; tengeri tolvajság.
Räuberei treiben, ragadozni; haramiáskodni.
Räuberhöhle, die, zsiványok barlangja, latorbarlang.
Räuberiſch, adj., ragadozó, zsivány; adv. ragadozva, zsivány módra.
Räucherer, der, füstölő.
Räucherig, adj., füstös.
Räuchern, Rauch machen, füstölni, megfüstölni valamit; einen wohlriechenden Rauch machen, jó illatú füstöt gerjeszteni, kifüstölni p. o. a' szobát; durch Rauch trocknen, z. B. Fleiſch u. dgl., meg- v. felfüstölni, p. o. a' húst, kolbászt, szalonnát, sodort.
Räuchern, das, füstölés, kifüstölés, p. o. jó illatú füsttel; megfüstölés, p. o. a' hús, 's a' t. megfüstölése.
Räucherpulver, das, jóillatú füstölő por.

Digitized by Google

Räucherwerk, das, jóillat gerjesztő eszközök.
Räude, die, rüh, juhrüh.
Räudig, adj., rühes, p. o. juh.
Räumen, st. wegschaffen, elhárítni, félremozdítni, p. o. az útbol; trop. etwas aus dem Wege räumen, z. B. Hinderniſſe, az akadályokat elhárítni; jem. aus dem Wege räumen, orozva kivégezni v. megölni valakit; Raum machen, kiüresítni, kiürítni; reinigen, kitisztítni p. o. árkokat; st. einen Ort verlaſſen, odahagyni, elhagyni; ein Haus räumen, kiköltözni v. kihordozóskodni a' házból; ein Land räumen, elhagyni a' tartományt, kimenni belőle.
Räumen, das, die Räumung, elhárítás, kiüresítés, kiürítés; kitisztítás; elmenetel, kimenetel belőle, oda hagyás.
Räumer, der, elhárító, félretakarító; ein Inſtrum. zum Reinigen, tisztító v. seprő eszköz.
Räupchen, das, hernyócska.
Räuſchchen, das, gagyosság, kis mámorosság; ſich ein Räuſchchen trinken, meggagyosodni; ein Räuſchchen haben, gagyos v. mámoros lenni.
Räuſpern, ſich, hákogni; durch Räuſpern auswerfen, kihákogni.
Räuſpern, das, hákogás.
Raffen, kapni, ragadni p. o. a' kezébe valamit, ragadva felkapni.
Raffholz, das, szedegetett fa.
Raffinerie, die, von Zucker, nádméztisztító intézet.
Raffineur, der, nadméztisztító.
Raffiniren, z. B. Zucker, megtisztítni, kitisztálni p. o. a' nádmézet; trop. etwas erklügeln, törni a' fejét valamin v. kicsinálni valamit, gondolkozni valamin.
Raffinirt, adj., megtisztított, kitisztált; trop. elmés v. kitanult ravasz, meggondolt, gondolóra vett.
Raffzahn, der, harapófog, az elöllévő fogok az állatoknak.
Ragen, hervorragen, ki- v. előreallani; kilátszani, kitetszeni a' többi közül.
Ragout, das, (ragú) vagdalt hús.
Rahm, der, téjszín, édes télfel.
Rahmen, d. i. Rahm anſetzen, felesedni, feladni a' felét, mint a' téj; den Rahm abnehmen, leszedni a' téj színét v. felét.
Rahmen, der, ráma; zum Nähen, varró ráma.
Rahren, st. ſchreien, ordítni, mint a' szamár.
Rain, der, Anger, gyep, pázsitos hely; megye, mesgye, határbarázda. p. o. két szántóföld között.
Raiſon, die, (rezón), st. Vernunft, Nachdenken, okosság, józán ész, okoskodás; öfters st. Billigkeit, Recht, illendőség, igazság; jem. zur Raiſon bringen, józan észre hozni valakit; zur Raiſon kommen, észre jönni; Raiſon annehmen, engedni az okosságnak; st. Urſache, ok, oka valaminek.
Raiſonabel, adj., vernünftig handelnd, okos, értelmes; der Vernunft gemäß, okossággal megegyező; billig, illendő; freigebig, adakozó.
Raiſonement, das, (rezennema) okoskodás; das Reden, szóbeli vetekedés.
Raiſoneur, der, (rezonnőr) okosdi; fecsegő.
Raiſoniren, okoskodni; gondolkozni; klügeln, kikelni ellene, ellenekelni; verſtändig reden, okosan beszélni.
Raiſoniren, das, gondolkozás; ellenekikelés, ellenekelés, okos beszéd.
Rak, das, vitorlarúd-tartó; d. i. Segelſtange, vitorlarúd.
Ralle, die, ein Vogel, guvat.
Ramme, die, sulyok.
Rammeln, bakzani.
Rammeln, das, bakzás.
Rammelzeit, die, bakzás ideje.
Rammler, der, der männliche Haſe, hím v. bak nyúl.
Rand, der, szél, széle valaminek; eines Fluſſes, a' víz széle vagy partja; Saum, z. B. eines Kleides, széle p. o. a' ruhának, éo. etwas an den Rand ſchreiben, valamit a' szélére írni; am Rande des Verderbens ſtehen, a' veszedelem szélén állani; trop. das Ende einer Sache, vég; zu Rande kommen, végére érni valaminek, kiállani valamit.
Randgloſe, die, szélre írt jegyzés, oldaljegyzés, p. o. a' könyvben.
Randſchrift, die, szélen lévő irás.
Ranft, der, st. Raud, szél, párkány; st. Stück, Schnitt, z. B. Brodes, kenyér púpja, szegéje.
Rang, der, st. Reihe, rend, sor; der Grad der Würde, rang, rend, sors; der niedrigſte Rang, a' legalacsonyabb rend v. sors; den erſten Rang haben, első rangú lenni, gleichen Rang mit jem. haben, egy rangban lenni vala-

Digitized by Google

kivel; ein vorzüglicher Rang, nagy rang, méltóság.
Range, die, fejérszikla.
Rangiren, (ranzsiren); ordnen, rendbe szedni, elrendelni.
Rangordnung, die, rend a' rangban, rangrend.
Rangſtreit, der, vetekedés a' rang felett.
Rangſucht, die, rangravágyás.
Rangſüchtig, adj., rangravágyó.
Rank, der, pl. die Ränke, fortélyoskodás, fortélyos ravaszság, csalárdság.
Ranke, die, an Gewächſen, kacs; des Weines, kacs, rekenyő.
Ranken, ſich, kunkorodni, a' kaccsánál fogva fogódzni, kacsosodni.
Ranzen, der, szütyő, turba, zajda, tarisznya, iszák.
Ranzen, d. i. in der Brunſt ſeyn, ſich nach der Begattnng ſehnen, dühödni, a' bakzásra vágyni; ſt. ſich begatten, bakzani, párosodni; ſt, lärmen, lármázni; ſich ausdehnen, nyújtózni, húzódozni.
Ranzig, adj., avas, p. o. vaj, szalonna, olaj; ranzig werden, megavasodni; adv. ranzig ſchmecken, avas lenni.
Ranzion, die, váltság; váltság bére, p. o. a' fogságból.
Ranzioniren, kiváltani a' fogságból; ſich ranzioniren, kiváltani magát a' fogságból, kiszabadúlni.
Ranzionirung, die, fogságból való kiváltás.
Ranzzeit, die, párzás ideje.
Rappe, der, feketo ló.
Rappe, Raspe, die, eine Pferdekrankheit, pók, doganat a' lovaklában.
Rappee, der, rapétobák
Rappel, der, Zurückberufung, visszahívás.
Rappelköpfiſch, adj., haragos, mérges.
Rappeln, verrückt ſeyn, megtébolyodni.
Rappen, raffen, ragadni, kapni, ösveszedni.
Rappier, der, buzgány, buzgány bot
Rapport, der, jelentés.
Rapportiren, jelenteni valakinek valamit.
Rapunzel, die, erdei raponcz.
Rar, adj., ſt. ſelten, ritka, adv. ritkán.
Rarität, die, ritkaság.
Raſch, adj., ſchnell, gyors, serény, hirtelen; ſt. lebhaft, eleven, hirtelen; zu raſch, igen hirtelen, hirtelenkedő p. o. elhatározás; adv. gyorsan, hirtelen, serényen.
Raſchheit, die, gyorsaság, hamarság, serénység, hirtelenség.
Raſen, der, pázsit, pázsitgyep.
Raſen, das, dühösség, düh; in der Krankheit, dühösködés.
Raſen, d. i. ungeſtüm lärmen, dühösködni, mint p. o. a' szélvész, dühös lenni; dühödni; esze nélkül dühösködni; in der Krankheit, esze nélkül lenni, megörülni.
Raſenbank, die, gyepágy.
Raſend, adj., dühösködő, dühös; iszonyú, p. o. fájdalmak; groß, irtóztató; z. B. ein raſendes Vermögen beſitzen, irtóztató vagyonnal és gazdagsággal bírni; unſinnig, dühös, dühösködő, eszeveszett; adv. ſehr heftig, iszonyú módon; raſend verliebt ſeyn, bele bolondúlni p. o. valakibe; raſend theuer ſeyn, irtóztató drága lenni.
Raſenhopfen, der, aprókomló.
Raſenplatz, der, gyep, pázsitos hely.
Raſenrain, der, pázsit megye, p. o. a' szántóföldök között.
Raſerei, die, döhösség, dühösködés.
Raſig, adj., gyepes, pázsitos.
Raſiren, ſt. barbiren, borotválni, megborotválni; ſt. ſchleifen, z. B. eine Feſtung, földig lerontani, p. o. várat
Raſirmeſſer, das, beretva, borotva.
Raſpel, die, ráspoly, reszelő.
Raſpeln, ráspolyozni, megráspolyozni, reszelni.
Raſpeln, das, megráspolyozás, reszelés.
Raſpelmehl, das, ráspolyhulladék.
Raſſel, die, csörgö szerszám.
Raſſeln, csörömpölni.
Raſſeln, das, csörömpölés, zörgés.
Raſt, die, nyugvás, pihenés.
Raſten, nyúgodni, pihenni.
Raſtlos, adj., szünetlen, fáradhatatlan; adv. ssüntelen, fáradhatatlanúl.
Raſtloſigkeit, die, fáradhatatlanság, meg nem szűnés.
Raſtral, das, kótánaklíneázó.
Raſttag, der, pihenőnap, nyugvó nap.
Rath, der, 1) ſt. Mittel, eszköz, mód; ich will ſchon Rath ſchaffen, majd találok valami módot; ohne Artikel, z. B. kommt Zeit, kommt Rath, az idő mindennek mestere; dafür iſt

noch Rath, meglehet még a' dolgot orvosolni; 2) Berathſchlagung, tanácskozás; über etwas zu Rathe gehen, tanácskozni, tanácsot tartani valakivel; mit ſich ſelbſt, meggondolni v. gondolóra venni valamit; eine Regel des Verhaltens, tanács, tanácsadas, másnak adott tanács v. itélettétel valami dolog eránt; jem. einen Rath geben, tanácsolni, den Rath befolgen, megfogadni valaki tanácsát; 3) eine Verſammlung mehrerer Perſonen, um etwas zu überlegen, u. zu beſchließen, tanács, tanácskozás; Rath halten, tanácsot tartani; iſt es Collegium, tanácsgyülés; ein geheimer Rath, titkos tanácskozás; den geheimen Rath verſammeln, a' titkos tanácsot egybegyüjteni; der Stadtrath, városi tanács; im Rathe ſitzen, a' tanácsban ülni; 4) ein einzelnes Mitglied, tanácsos, tanácsbeli személy; ein geheimer Rath, titkos tanácsos.

Rathen, tanácsolni, tanácsot adni; zu etwas rathen, valamit tanácsolni v. javasolni; ſt. helfen, segitni valakin, er weiß ſich nicht zu rathen, nem tud magán segitni; ſt. muthmaßen, hozzávetni valamihez; ſt. errathen, kitalálni, hozzávetni.

Rathen, das, tanácslás; javallás; hozzávetés.

Rathgeber, der, tanácsoló, tanácsadó.

Rathgeberinn, die, tanácsadóné.

Rathhaus, das, tanácsház.

Rathlos, adj., gyámoltalan.

Rathſam, adj., ſparſam, gazdaságos, takarékos; nützlich, wohlthätig, hasznos, tanácsos; adv. takarékosan, gazdagságosan; hasznosan.

Rathſchlag, der, tanácskozás.

Rathſchlagen, tanácskozni.

Rathſchluß, der, végzés, tanács, tanácsvégzése.

Rathsbedürftig, adj., tanács nélkül szükölködő.

Raths-Collegium, das, tanács.

Rathsdiener, der, tanácsbeli belsőszolga.

Rathsfähig, adj., tanácsbeli hivatalra alkalmatos.

Rathsglied, das, tanácstag.

Rathsherr, der, tanácsbeli Úr v. személy.

Rathsherrnſtelle, die, tanácsbeli hivatal.

Rathsmeiſter, der, tanácsbeli elölülő.

Rathsmitglied, das, Rathsperſon, die, tanacsbeli személy.

Rathsſchluß, der, tanácsvégzés.

Rathsſchreiber, der, tanácsbeli iró.

Rathsſitzung, die, tanácsülés, tanácsgyülés.

Rathsſtelle, die, in einem Collegio, tanácsosság; im Stadtrathe, tanácsbeli hivatal.

Rathsſtube, die, tanácsház v. szoba.

Rathstag, der, tanácstartó nap, tanácsgyülés napja.

Rathsverſammlung, die, tanácsgyülés.

Rathswahl, die, tanácsbéliek választása.

Ratification, die, Beſtättigung, megerősités, helybehagyás.

Ratificiren, helybehagyni, megerősitni.

Ration, die, Futtermaaß bei Soldaten, egy napra kiszabott széna és abrak t. i. a' katonák lovaiknak; Speiſemaaß, auf den Schiffen, kiszabott eledel a' hajókon.

Ratſche, die, kelepcze.

Ratſchen, kelepczélni.

Ratte, die, (Ratze), patkány.

Rattenfänger, der, patkányfogó.

Rattenfalle, die, patkánycsapta.

Rattengift, Rattenpulver, das, patkányölő egérkő.

Raub, der, d. i. das Rauben, ragadozás, prédálás, auf den Raub ausgehen, ragadozni v. prédálni menni; daher trop. auf den Raub, d. i. ſchnell, flüchtig, hirtelen, futva, sietve; das Geraubte, ragadomány, préda; daher, trop. ein Raub der Flammen werden, lángok prédájává lenni.

Raubbegierde, die, ragadozásra vágyás.

Raubbegierig, adj., ragadozó, ragadozni vágyó.

Raubbiene, die, here, tolvajméh.

Rauben, eig. von Raubthieren, ragadozni, ragadozásból élni, mint a' ragadozó állatok; uneig. a) ſt. entziehen, elragadni, elvenni p. o. az álmát valakinek, megfosztani, p. o. az életétől valakit; b) fremdes Gut mit Gewalt nehmen, más jószágát erőszakkal elvenni, elragadni, elrablani, auf der Straße rauben, haramiáskodni.

Rauben, das, ragadozás, prédálás.

Raubfiſch, der, ragodozóhal.

Raubgeſindel, das, ragadozónép, haramiák.

Raubgier, die, ragadozásra vágyás.

Raubgierig, adj. ragadozó.

Digitized by Google

Raubneſt, das, zsiványtanya, haramiák tanyája.
Raubſchiff, das, rablóhajó.
Raubſchloß, das, haramiavár.
Raubſchütze, der, tolvaj vadász.
Raubſucht, die, rablóvágyás.
Raubthier, das, ragadozó állat.
Raubvogel, der, ragadozó madár.
Rauch, adj., borzas, gubanczos, oder ſt. haarig, szőrös, p. o. ábrázat.
Rauch, der, füst; voller Rauch, tele füsttel; Rauch machen, füstöt csinálni, füstölni; Fleiſch in den Rauch aufhängen, füstre akasztani a' húst; in Rauch aufgehen, füstot vetni, elégni, hamuvá lenni.
Rauchaltar, der, füstölő oltár.
Rauchapfel, der, (Stechapfel) csudafa, maszlagos redőszirom.
Rauchen, füstölni, füstölögni; es raucht, z. B. im Zimmer, füst van a' szobában; einen warmen Dunſt von ſich geben, gőzölni, párálni; Toback rauchen, dohányozni, pipázni.
Rauchen, das, füstölgés, cüstölés, füst; dohányozás, pipázás.
Raucher, der, dohányos, pipás.
Rauchfang, der, kémény, kürtő.
Rauchfangkehrer, der, kéményseprő v. tisztító.
Rauchfaß, das, füstölőedény.
Rauchfeuer, das, füstölgő tűz.
Rauchfleiſch, das, füstölt hús.
Rauchfüßig, adj., borzas lábú.
Rauchfutter, das, takarmány, széna és szalma.
Rauchhafer, der, szakállas zab.
Rauchhandel, der, szőrös bőrrelvaló kereskedés.
Rauchhändler, der, szőrös bőrrelvaló kereskedő.
Rauchig, adj., füstös, füstölő.
Rauchkammer, die, füstölő kamara.
Rauchleder, das, borzas v. szőrös bőr.
Rauchloch, das, füstölgő lyuk, füstlyuk, kemencze lyuk.
Rauchpfanne, die, füstölő edény.
Rauchpulver, das, füstölőpor.
Rauchſchwalbe, die, kéményi fecske, füstös feeske.
Rauchtaback, der, dohány.
Rauchwerk, das, szőrös bőr; jó illat gerjesztő.
Raude, die, Schorf, kosz.
Raufbold, der, veszekedő.
Raufdegen, der, küzdökard.
Raufe, die, lenmagtépő gereben; rács, a' jászol felett; vonogó, szénavongó, szénavonó vashorog, kampó.
Raufen, tépni, kitépni, kiszaggatni, jem. bei den Haaren raufen, megtépni valakit; der Kamm rauft, a' fésú tépi a' haját; ſt. ausrupfen, z. B. Federn, mejjeszteni, kitépui a' tollat; trop. ſich mit jem. raufen, d. i. zanken und ſchlagen, valakivel veszekedni.
Raufen, das, kitépés, kiszaggatás; trop. veszekedés.
Raufer, der, veszekedő, czivakodó.
Rauferei, die, veszekedés, czivakodás.
Rauh, adj., von der Stimme, rekedt p. o. hang; ein rauher Hals, elrekedt torok; nicht glatt, darabos; ein rauher Ort, durva darabos hely, vadon hely; ein rauhe Gegend, kietlen, vadon tájék; trop. ſt. unangenehm, z. B. rauhe Witterung, rút v. komor idő; der rauhe Winter, a' komor tél; ohne Sitten, durva, pallérozatlan, p. o. ember; adv. darabosan; durván.
Rauhfutter, das, borzas vagy szőrös béllés.
Rauhigkeit, die, darabosság; des Halſes, rekedtség; ſt. Heiſerkeit, elrekedés; der Stimme, a' hangnak darabossága; des Charakters, durvaság.
Rauhreif, der, zúz, zúzmaráz.
Rauhweizen, der, kalászos búza.
Raum, der, tér, hézag, hely; ſt. Zwiſchenraum, köz; einen großen Raum einnehmen, nagy helyet elfogni v. foglalni; ein leerer Raum, üresség, üres hely; trop. Raum geben, helyt adni, engedni.
Raunen, Fluſtern, suttogni, susogni, súgni p. o. a' fülébe.
Raupe, die, hernyó.
Raupeiſen, das, hernyó irtó.
Raupen, lehernyózni, hernyászni, hernyokat irtani.
Raupen, das, hernyászás.
Raupenneſt, das, hernyófészek.
Raupenſchere, die, hernyóirtó olló.
Raupenſtand, der, hernyói állapot.
Raupentödter, der, ein Inſect, fürkész.
Rauſch, der, ſt. Geräuſch, zörgés, csörtetés, csörgés; den man ſich trinkt, mámor, mámorosság, megittasodás; ſich einen Rauſch trinken, megittasodni, megmámorosodni; den Rauſch ausſchlafen, kialudni a' mámort.
Rauſchen, ein Geräuſch machen, csörög, ni, zörögni, csörtetni: ſt. gähren, forrni, pezsegni, mint a' bor; wie ein Bach, cseregni mint a' patak;

ſich mit einem Geräuſche ſchnell davon machen, elsuhanni, hirtelen eltünni.
Rauſchen, das, zörgés, csörgés, csergés.
Rauſchgelb, das, veres rozsnika v. egérkő.
Rauſchgold, das, hártyaarany.
Raute, die, Pflanze, ruta.
Rauteneſſig, der, rutaeczet.
Rautenöhl, das, rutaolaj.
Rautenwein, der, rutás bor.
Ravelin, das, eine Vorſchanze, külső v. fedező sáncz.
Reaction, die Gegenwirkung, visszonerő, visszahatás.
Real, der, spanyol pénze neve, melly mintegy 10 kraiczár.
Realiſiren, végrehajtani, telyesítni, világositni.
Realität, die, valóság.
Real-Schule, die, polgári oskola, mellyben nem csak nyelvek, hanem más a' polgári életrevaló mesterségek és tudományok taníttatnak.
Rebe, die, ſt. Ranke, szőlővessző, venyike, venyege; ſt. Weinſtock, szőlő, szőlőtő.
Rebell, der, pártütő.
Rebellion, die, pártütés.
Rebelliren, pártot ütni.
Rebelliſch, adj., pártütő, pártos, zenebonás.
Rebenaſche, die, venyikehamu.
Rebenauge, das, új növése v. szeme a' szőlővesszőnek.
Rebenblatt, das, szőlőlevél.
Rebenblut, das, ſt. Wein, bor.
Rebendolde, die, borgyökérfű.
Rebengäbelchen, das, szőlőkacs.
Rebengeſenk, das, bujtóág, bujtás, porhajas.
Rebenholz, das, szőlőfa; venyike, szőlőtőke.
Rebenlaub, das, szőlőlevél, szőlőlevelek; Rebenlaub abbrechen, levelezni a' szőlőt.
Rebenmeſſer, das, metszőkés.
Rebenpfahl, der, szőlőkaró.
Rebenſaft, der, ſt. Wein, szőlőlév, bor.
Rebenſchneider, der, szőlőmetsző.
Rebenſchoß, das, szőlővessző új hajtása.
Rebenſtock, der, szőlőtök.
Rebhuhn, (Repphuhn) das, pl. die Rebhühner, fogoly madár.
Recapitulation, die, újra előszámlálás, ismétités, újra említés.
Recapituliren, summásan előszámlálni v. elmondani, ismétitni.
Recenſent, der, könyvbíráló.
Recenſion, die, könyvbírálás, felvizsgálás.
Recenſiren, felvizsgálni, a' könyvet bírálni, és arról itéletet hozni.
Recepiſſe, das, felvételbizonyság, nyugtatóírás.
Recept, das, szerczédula, orvosság rendelő irás.
Receptivität, die, elfoghatóság.
Rechen, der, gereblye; Holzrechen, zum Holzauffangen, fafogó zsilip.
Rechen, gereblyélni.
Rechenbret, das, szamvető tábla.
Rechenbuch, das, számvető könyv.
Rechenkunſt, die, számvetés, számvetés mestersége, számmesterség.
Rechenmeiſter, der, számvető v. számtanító mester, számmester; jó számvető.
Rechenpfennig, der, számvető pénz.
Rechenſchaft, die, számadás, Rechenſchaft geben, z. B. von etwas, számot adni, p. o. valamiről.
Rechenſchule, die, számvető oskola.
Rechentafel, die, számvető tábla.
Rechentiſch, der, számvető asztal.
Rechnen, ſt. zählen, számlálni; die Zeit nach Jahren rechnen, az időt esztendő szerént számlálni; ſt. dazuzählen, számlálni valamihez, hozzá v. oda számlálni; jemand. unter die Gelehrten rechnen, valakit a' tudósok közzé számlálni; mit in Anſchlag bringen, belé számlálni; die übrigen Unkoſten will ich nicht einmal mitrechnen, a' többi költséget belé sem számlálom v. számba sem veszem; ſt. ſchätzen, árát szabni valaminek; becsülni, tenni a' becsét v. árát; ſt. dafür halten, tartani, itélni, gondolni; etwas als Wohlthat rechnen, valamit jótéteménynek tartani; ſich etwas für eine Ehre rechnen, szerencséjének tartani valamit; zur Schande rechnen, gyalázatnak tartani; man kann leicht rechnen, könnyen el lehet gondolni; auf etwas rechnen, d. i. ſich verlaſſen, valamire számot tartani, valamibe bízni; ſt. ſchließen, gondolkozni, itélni, vélekedni, okoskodni.
Rechnen, das, számlálás, számbavetés; számvetés.
Rechner, der, számvető.
Rechnung, die, számvetés módja; Verzeichniß der Ausgabe und Einnahme, számadás, számvetés, számbavétel; Rechnung führen, számadást vinni; etwas in Rechnung bringen, valamit a' számadásba béirni vagy a' száma-

Digitized by Google

dás közzé feljegyezni; Rechnung ablegen, számot adni; eine Rechnung bezahlen, megfizetni a' számadásbeli költséget; st. Credit, kölcsönözés, hitel, tartozás; auf meine Rechnung, az én rovásomra, nekem hitelbe; die Waaren auf Rechnung nehmen, hitelbe venni portékát; trop. st. Meinung, vélekedés, gondolat; deine Rechnung täuscht dich, megcsalatkozol; st. Vortheil, haszon; seine Rechnung bei etwas finden, valamiben hasznát látni v. találni; st. Rücksicht, tekintet, szám; das kommt weiter in keine Rechnung, ez többé számba se jő; st. Hoffnung, reménység; z. B. sich Rechnung auf etwas machen, d. i. hoffen, reményleni valamit; sich verlassen, támaszkodni valamire.

Rechnungsart, die, számlálás vagy számvetés módja.

Rechnungsbeamte, der, számtartó.

Rechnungsbuch, das, számvetőkönyv; über Einnahme und Ausgabe, számadókönyv.

Rechnungsfehler, der, számadásbeli hiba.

Rechnungsführer, der, számadó.

Rechnungskammer, die, számadásvizsgáló tisztség.

Rechnungsschluß, der, végszámadás.

Rechnungswesen, das, számtartás.

Recht, adj., im Gegensatz des Linken, jobb; die rechte Hand, jobbkéz; das rechte Auge, a' jobbszem; von der rechten Seite, jobb oldalról, jobb felől; rechter Hand, jobbkéz felől; auch substantive, die Rechte, jobb kéz; jemand die Rechte geben, jobb kezét v. jobbját adni valakinek; st. gerade, egyenes, p. o. línea v. húzás; st. passend, alkalmatos, hozzá illő, jó; das Kleid ist mir recht, ez a' ruha nekem jó; st. wahr, igazi, valóságos, igaz; der rechte Erbe, az igazi örökös; der rechte Bruder, valóságos testvér t. i. bátya v. öcse; die rechte Schwester, valóságos leány testvér; die rechten Aeltern, édes szülék; st. groß, z. B. eine rechte Freude, nagy öröm; dem Endzwecke gemäß, helyes, jó, alkalmatos; den rechten Weg einschlagen, az igaz útat választani; zur rechten Zeit, jókor, annak idejében; st. gesetzmäßig, rechtmäßig, törvényes; die rechte Frau, törvényes feleség; rechte Kinder, törvényes ágyból származott gyermekek; st. billig, z. B. das ist billig und recht, igazságos és illendő; adv. egyenesen; passend, jól, helyesen, hozzá illő módon; der Absicht gemäß, z. B. das ist mir recht, az nekem tetszik v. kedves; das war ihm nicht recht, kedve ellen volt, nem tetszett neki; du kommst mir eben recht, éppen jókor jössz; recht so! úgy kell! úgy úgy! schon recht, (bei Antworten), jól vagyon! tudom! — st. nicht falsch, igazán; wo mir recht ist, ha igazán tudom, ha meg nem csalatkozom; st. genau, éppen; recht in die Mitte treffen, éppen a' közepét találni v. érni; nagyon, felette, igen; recht gern, igen örömest; helyesen, jól; törvényesen, igazán, igasság szerént, igasságosan.

Recht, das, igasság; jemand. Recht geben, megvallani, hogy valakinek igassága van; du hast Recht, igazságod van, jól mondod, igazat mondasz; st. Macht, Gewalt, juss, hatalom valamire, valamihez; mit Recht, méltán, méltó jussal; sein Recht behaupten, jussát fenntartani; ein Recht über etwas haben, hatalmának lenni valamin; eine gesetzliche Befugniß, juss, törvényes juss; das Recht ist auf meiner Seite, nekem van jussom hozzá; st. Gesetz, törvény; das ungarische Recht studieren, a' magyar törvényt tanúlni; der Inbegriff der Gesetze, törvény, juss; das gerichtliche Verfahren, törvénykezés; etwas durch das Recht erhalten, törvény útján nyerni meg valamit; Ausspruch eines Richters, törvényhozás; st. Privilegium, törvényes szabadság p. o. valamire, juss.

Rechte, die, jobbkéz, jobb.

Rechte, das, igazság, igaz.

Rechteck, das, koczkahossz, négy, szeglethossz, négyszeghossz.

Rechten, streiten, törvénykedni, pert folytatni, perlekedni.

Rechtens, adv., törvény szerént, törvényesen.

Rechtfertigen, st. lossprechen, felszabadítni, p. o. valakit valami alól v. megigazítni, igaznak állítni, büntelennek vallani, a' bévádolt személyt; st. bekräftigen, bébizonyítni, megmutatni valamit; st. vertheidigen, menteni, kimenteni, védelmezni; sich rechtfertigen, magát menteni v. mentegetni.

Rechtfertigung, die, felszabadítás, megigazítás; mentés, mentegetés; kimentés.

Digitized by Google

Rechtgläubig, adj., igazhitű.
Rechtgläubigkeit, die, igaz hitűség.
Rechthaber, der, makacs állítója valaminek, makacs.
Rechthaberei, die, makacs állítás, állításbeli makacskodás.
Rechthaberisch, adj., makacs állító, állítása mellett makacskodó.
Rechtlich, adj., törvényes, igazságos; gerichtlich, törvénybeli; rechtschaffen, igaz, igazságos, igazságszerető; adv. törvényesen, törvény szerént; igazán, igazságosán.
Rechtlichkeit, die, igazság, igazságosság.
Rechtlinig, adj., egyenes líneájú.
Rechtlos, adj., unrechtmäßig, törvénytelen; der Rechtswohlthat beraubt, jusstalan, jussal nem bíró.
Rechtlosigkeit, die, törvénytelenség, igazságtalanság.
Rechtmäßig, adj., törvényes, törvény szerént való; ein rechtmäßiger Besitzer, Erbe, törvényes birtokos, örökös; eine rechtmäßige Forderung, igazságos v. törvényes kereset; adv. törvényesen, igazságosan.
Rechtmäßigkeit, die, törvényesség; gehörige Beschaffenheit, hitelesség, igazság; illendőség, helyesség.
Rechts, adv., zur rechten Hand, jobbra, jobbkéz felöl; nach der rechten Seite, jobbkéz felé.
Rechtsbeflissene, der, törvénytanúló.
Rechtsbeistand, der, prókátor, törvényes szószólló.
Rechtsbescheid, der, törvényes végzés.
Rechtsbeständig, adj., törvényes, jussos, a' törvénnyel megállható.
Rechtschaffen, adj., redlich, igaz, igazságos, feddhetetlen, jámbor, becsületes; adv. gehörig, illendően, jól; emsig, szorgalmatosan, p. o. dolgozni; redlich, igazán, becsületesen.
Rechschaffenheit, die, jóság, feddhetetlenség, jámborság.
Rechtschreibung, die, helyes irás.
Rechtsconsulent, der, törvénytudó.
Rechtserfahren, adj., törvényben jártas, jussba gyakorlott.
Rechtserfahrenheit, die, törvényben jártasság.
Rechtserklärung, die, a' törvény magyarázatja.
Rechtsfall, der, törvénybeli eset.
Rechtsfrage, die, törvénybeli kérdés.
Rechtsgang, der, törvény folyamatja.
Rechtsgelehrsamkeit, die, juss- v. törvénytudomány.
Rechtsgelehrt, adj., törvény- v. jusstudó.
Rechtsgelehrte, der, törvénytudós.
Rechtsgelehrtheit, die, törvénytudás.
Rechtshandel, der, törvénykezés, per, törvényes ügy.
Rechtshängig, adj., per alatt lévő.
Rechtshülfe, die, törvény segedelme.
Rechtskenntniß, die, törvény esmérete, törvénytudás.
Rechtsklage, die, törvényes per.
Rechtskosten, die, törvénykezésbeli költség.
Rechtskraft, die, törvény ereje.
Rechtskräftig, adj., törvényerejű.
Rechtskunde, die, törvénytudás.
Rechtskundig, adj., törvénytudó.
Rechtslehre, die, törvény-vagy jusstudomány.
Rechtslehrer, der, törvény- v. jusstanító.
Rechtslos, adj., jusstalan.
Rechtslosigkeit, die, jusstalanság.
Rechtsmittel, das, törvényes út vagy mód.
Rechtsordnung, die, törvénybeli rendtartás.
Rechtspflege, die, törvény kiszolgáltatás.
Rechtspflicht, die, jusskötelesség.
Rechtsprechen, törvényt tenni, kimondani a' törvényes ítéletet.
Rechtsprecher, der, ítélettévő.
Rechtsprechung, die, ítélethozás; Gram. helyes kimondás.
Rechtsregel, die, törvénybeli regula.
Rechtssache, die, törvényes dolog.
Rechtsspruch, der, törvénybeli végzés; ítélet.
Rechtsstreit, der, törvénykezés, per; Streit wegen einer richterlichen Sache, törvényes végzés való per.
Rechtsstuhl, der, törvényszék.
Rechtsverdreher, der, törvénycsavaró.
Rechtsverdrehung, die, törvénycsavarás.
Rechtsverständig, adj., törvényértő.
Rechtswegen, (von), adv., igazságosan, törvényesen.
Rechtswissenschaft, die, törvénytudomány.
Rechtswohlthat, die, törvények jótétemenye.
Rechtwinkelig, adj., fertályszegletű, egyenes szegletű; adv. egyenes szegletre.
Recidiv, das, Rückfallskrankheit, die, visszaesés t. i. a' betegségbe.
Recipe, das, végy t. i. az orvosságból.

Digitized by Google

Recitativ, das, énekbeszéd.
Recitiren, elmondani; érzéssel énekelni vagy játszani.
Reclamiren, visszakívánni.
Recognosciren, kivizsgálni, vizsgálóra venni, kikémlelni.
Recolligiren, sich, a) sich erholen, z. B. von der Krankheit, felvenni magát p. o. betegségből; b) sich fassen, magához jönni, öszveszedni magát.
Recommendation, die, ajánlás.
Recommendiren, ajánlani.
Recompens, das, megjutalmazás, jutalom, pótlék.
Reconvalescireu, felgyógyulni, lábbadozni.
Recreation, die, mulatság.
Recrut, der, újkatona.
Recrutiren, katonákat szedni, v. fogni.
Recrutiren, das, Recrutirung, die, katonafogás v. szedés.
Rector, der, oskolarektor, oskolai főtanító, oskolaigazgató; an einer Universität, akadémia vagy universzitás rektora.
Recurs, der, visszatérés.
Recusation, die, magavonogatás.
Redactenr, der, (redaktőr), valamelly újságnak vagy korirásnak egybeszedője és kiadója.
Redaction, die, rendbeszedés, kiadás.
Rede, die, das Reden eines Menschen, beszéllő tehetség, beszed, szóllás, szó; jemanden an der Rede erkennen, valakit a' szaváról megesmerni; gebundene Rede, kötött beszéd, vers; ungebundene Rede, folyó beszéd; st. Gerücht, hír; es geht die Rede, azt hirlelik, úgy foly a' hire; in übler Rede seyn, d. i. in üblem Rufe, rossz hirben lenni; st. Rechenschaft, z. B. jemanden zur Rede setzen, számot kérni valakitől valamiért; jemanden Rede stehen, d. i. antworten, számot adni valamiről; ein feyerlicher Vortrag, vor einer Versammlung, beszed, beszédtartás; eine Rede halten, beszédet tartani.
Redekunst, die, beszéllésmesterség, beszédmesterség, beszédkészités vagy szószóllás mestersége.
Reden, beszélni; er läßt mit sich reden, lehet vele beszélni; anders denken, und anders reden, mást gondolni mást beszélni; Gelegenheit zu reden suchen, alkalmatosságot keresni a' beszéllésre; kein Wort mit jemanden reden, egy szót sem szóllani valakivel; trop. z. B. mit sich reden lassen, d. i. vernünftige Vorstellungen annehmen, az okosságnak engedni, elfogadni a' jó tanácsot; du hast gut reden, könnyű neked beszélni; in den Wind reden, hijába beszélni, falra hányni a' borsót; einen feyerlichen Vortrag halten, beszédet tartani; vor dem Volke reden, a' nép előtt v. a' néphez beszédet tartani.
Reden, das, beszéd; aus dem Stegreife, készületlen beszéd.
Redensart, die, beszéd vagy szóllásmódja, szóllás formája, kifejezés.
Redescheu, adj., szótalan, szókéméllő.
Redetheil, der, beszédrész.
Redeübung, die, beszédbeli gyakorlás.
Redner, der, szószólló, beszelő, orátor; ein geborner Redner, született a' szószóllásra.
Rednerbühne, die, Rednerstuhl, der, szószóllószék.
Rednerisch, adj., szószóllói, bőbeszéllői, orátori; adv. szószóllói módon.
Rednerkunst, die, szóllómesterség, bőbeszéllőmesterség.
Redigiren, öszveszedni, szerkeztetni; eine Zeitschrift redigiren, valamelly folyóirást öszveszedni és kiadni.
Redlich, adj, rechtschaffen, egyenes szivű, őszinte, becsületes, jámbor, jó; adv. egyenes szivvel, hiven, becsületesen, jámborúl, igazán; es redlich mit jemanden meinen, javát akarni, javára igyekezni valakinek; redlich bezahlen, becsülettel megfizetni.
Redlichkeit, die, egyenes szivűség; jámborság, jóság; alte Redlichkeit, őszinteség.
Redoute, die, eine Art Schanze, sánczneme, sánczbástya; ein maskirter Ball, álorczás bál, redut.
Redouten-Saal, der, redutpalota.
Redselig, adj., beszédes, bőbeszédű; st. geschwätzig, sokbeszédű.
Reduciren, d. i. zurückführen, vissza vinni; st. vermindern, kissebbitni, kevesitni, megkissebbitni, kissebbre venni; von Soldaten, eleregetni a' számából; st. herabsetzen, von Münzen, a' becsét leszállitni t. i. a' pénznek.
Reducirt, kissebbre vett.
Reducirung, Reduction, die, becsleszállitása, p. o. a' pénznek; megkissebbités.
Reel, adj., st. zuverläßig, bizonyos; st. wesentlich, valóságos, igazi, testes, foganatos; st. gründlich, fundamen-

Digitized by Google

tomos; adv. thätig, valósággal, igazán, tettel.
Refectorium, das, ebédlőház.
Referendár, der, referendárius.
Referent, der, előadó, előterjesztő; Referent in einer Sache seyn, valamelly dolgot előadni, előterjeszteni.
Reff, das, eine mit der Sense parallel gehende Gabel, kaszakampó.
Reflectiren, z. B. die Lichtstrahlen, visszavetni, a' súgárokról mondatik; nachdenken, elmélkedni, valamiről; Rücksicht nehmen, tekintetbe venni valamit.
Reflexion, die, visszáverődés; elmélkedés, meggondolás; Rücksicht, tekintet; Bemerkung, megjegyzés.
Reform, die, Umänderung, Umbildung, megváltoztatás, változtatás, megjobbítás, javítás.
Reformation, die, überh. jobbítás, megjobbítás, javítás; in kirchlichen Sachen, vallásbeli jobbítás.
Reformator, der, változtató, megváltoztató, megjobbító.
Reformiren, megváltoztatni, megjobbítni; die kirchlichen Angelegenheiten reformiren, a' vallásbeli dolgokban változtatásokat és jobbításokat tenni.
Reformirt, adj., megváltoztatott, megjobbított.
Reformirte, der, református, Helveziai vallástételt tartó.
Regale, das, fejedelmi juss, királyi juss.
Regalfolio, das, z. B. ein Buch in Regalfolio, regálformáta, legnagyobb nyomtatásbeli formáta.
Regalpapier, das, regálpapiros.
Rege, adj., megmozdúlt, mozgó; rege seyn, mozgásban lenni; rege werden, megmozdúlni, fellázzadni; rege machen, felindítni, megmozdítni, mozgásba hozni.
Regel, die, szabás, regula, rendszabás; eine Regel geben, regulát szabni; eine Regel beobachten, megtartani a' regulát; keine Regel ist ohne Ausnahme, a' mennyi a' szabás, annyi a' kifogás.
Regelchen, das, regulácska.
Regellos, adj., regulátlan, rendetlen; adv. regulátlanúl, rendetlenül.
Regellosigkeit, die, regulátlanság, rendetlenség.
Regelmäßig, adj., regulás, rendes, rendszabásos; adv. regulásan, rendesen, rendszerént.
Regelmäßigkeit, die, rendesség, helyesség; regulásság, rendesség.
Regen, d. i. bewegen, mozdítni, megmozdítni; sich regen, mozdúlni, megmozdúlni, mozogni.
Regen, der, eső, essö.
Regenbach, der, esőpatak, esővízből áradt patak.
Regenbogen, der, szivárvány.
Regenguß, der, sebes eső, esőszakadás.
Regenkleid, das, Regenmantel, Regenrock, der, esőbevaló ruha, köpönyeg.
Regenmaß, das, Regenmesser, der, esőmérő.
Regenmonat, der, esőző hónap.
Regenschauer, der, futóeső.
Regenschirm, der, kéz-vagy esőernyő, esőmentő, esőellenvaló.
Regent, der, fejedelem, uralkodó, országló; igazgató.
Regentenpflicht, die, országló kötelesség.
Regentinn, die, országló v. fejedelemasszony.
Regentropfen, der, esőcsepp.
Regentschaft, die, országlás, kormányzás.
Regentuch, das, esőellenvaló ruha.
Regenvogel, der, póling.
Regenwasser, das, esővíz.
Regenwetter, das, esősidő, esőre álló idő.
Regenwind, der, esőhozó szél.
Regenwolke, die, esős felhő, terhes felhő.
Regenwurm, der, kukacz, földi giliszta.
Regenzeit, die, esős idő, esőzés ideje.
Regieren, eig. eine Richtung geben, kormányozni, igazgatni; ein Schiff regieren, a' hajót kormányozni; sich regieren, magán uralkodni; als Fürst herrschen, országolni, uralkodni; die Oberhand haben, wie Krankheiten, uralkodni, mint p. o. valamelly nyavalya, döghalál.
Regieren, das, Regierung, die, kormányozás, igazgatás, országlás, uralkodás; das Collegium, kormányszék, országlószék; der Versammlungsort dazu, kormányszék; sich an die Regierung wenden, a' kormányszékhez folyamodni.
Regierer, der, kormányozó, igazgató.
Regiererinn, die, kormányozó t. i. asszony személy.
Regierungsart, die, igazgatásmód.
Regierungsform, die, kormányzás módja v. neme.

Digitized by Google

Regierungskanzley, die, kormányszéki kanczellária.
Regierungskunſt, die, kormányzás v. uralkodás mestersége.
Regierungslaſt, die, kormányzás vagy igazgatás terhe.
Regierungsrath, der, kormányszéki tanácsos.
Regiment, das, ſt. Regierung, kormányozás, igazgatás; das Regiment im Hauſe, házi kormányozás, házi dolgok igazgatása; die Frau hat das Regiment im Hauſe, az asszony parancsol a' háznál; eine Abtheilung von Soldaten, regement, ezred t. i. gyalog, lovas.
Regimentsarzt, der, regement seborvosa.
Regiments-Quartiermeiſter, der, regementkvártélymestere.
Regiments-Pater, der, Feld-Capellan, regement papja, tábori pap.
Regimentstambour, der, regement dobosa.
Regiſter, das, mutató tábla, lajstrom; bei Kaufleuten, számtartó v. jegyzőkönyv; ins Regiſter eintragen, jegyzőkönyvbe béírni; an der Orgel, egy rendbeli hang az orgonában; alle Regiſter ziehen, minden hangot meg ereszteni.
Regiſtrator, der, oklevéljegyzője, lajstromozó.
Regiſtratur, die, oklevéltárjegyzés, lajstromozás.
Regiſtriren, az okleveleket lajstromozni.
Reglement, das, (reglemá), ſt. Verordnung, rendelés, parancsolat; rend, rendtartás.
Regnen, esni, t. i. az esőnek; es regnet, esik az eső; es wird heute regnen, ma eső lesz.
Regnerig, regneriſch, adj., esős; es ſieht regneriſch aus, esőre áll az idő.
Regreß, der, ſt. Zuflucht, menedékhely; Rechtsmittel, törvényes folyamodás; Regreß an jemanden haben, valakihez törvényesen folyamodhatni.
Regulär, adj., regulás, rendes.
Reguliren, z. B. Straßen, Gränzen, országútakat, határokat elintézni vagy kiszabni.
Regulirung, die, elintézés, elrendelés, eligazítás.
Regung, die, mozgás, gerjedelem.
Reh, das, őz.
Rehbock, der, bakőz.
Rehbraten, der, ungebraten, őz pecsenye; gebraten, őz sült.
Rehfarbe, die, őzszín.
Rehfuß, der, őzláb.
Rehhaar, das, őzszőr.
Rehhaut, die, őzbőr.
Rehkalb, das, őzborjú.
Rehkeule, die, őzczomb, őzczobák.
Rehwildpret, das, ſt. Reh, őz; ſt. Rehfleiſch, őzhús.
Rehzicklein, das, őzvemhe.
Rehziege, Rehgeiß, die, nőstényőz.
Rehziemer, der, őzcsímer.
Reibaſch, die, bostörő, (borstörő), cserépmozsár.
Reibeiſen, das, reszelő, p. o. tormareszelő.
Reibekeule, die, mozsártörő.
Reiben, dörgölni, dörzsölni, p. o. szemét; wund reiben, feldörgölni a' testét; trop. ſich an jemanden reiben, d. i. reizen, valakit ingerleni, sértegetni; Kräu reiben, tormát reszelni; Farben reiben, a' festéket porrá törni.
Reiben, das, dörgölés, dörzsölés, törés.
Reiber, der, törő.
Reibeſtein, der, törőkő.
Reibung, die, dörzsölés, reszelés.
Reich, adj., gazdag, dús; ſehr reich, dús gazdag; reich an Geld, nagy pénzű, pénzes; reich machen, meggazdagítni; reich werden, meggazdagodni; reich ſeyn, gazdag lenni; trop. Ueberfluß habend, gazdag, bővelkedő, bő; ſehr reiche Früchte, bő termés; in Menge vorhanden, gazdag, sok, bő; reiche Beute, gazdag zsákmány; ſt. koſtbar, drága p. o. matéria.
Reich, das, ſt. Regierung, országlás, uralkodás; jemanden das Reich übertragen, általadni valakinek az országlást; ſt. Land, birodalom, ország; trop. das Reich Gottes, az Isten országa; menyország; das römiſche Reich, (Deutſchland), német Birodalom, Német Ország.
Reiche, der, gazdag ember, a' gazdag.
Reichen, erſtrecken, érni valahová, kiterjedni, kinyúlni valamelly helyig; das Waſſer reicht bis an den Hals, a' víz nyakig ér; ſo weit kann ich nicht reichen, annyira nem ér a' kezem; ſt. darreichen, nyújtani, odanyújtani, oda adni; jemanden die Hand reichen, valakinek a' kezét nyújtani; genug ſeyn, elég lenni, beérni vala-

Digitized by Google

mivel, valamire; damit reiche ich nicht aus, ezzel be nem érem; der Zeug reicht nicht zu dem Kleide, nem elég ez a' matéria a' ruhához.

Reichhaltig, adj., gazdag, bő, bővelkedő p. o. bányák.

Reichhaltigkeit, die, bővelkedés, gazdagság.

Reichlich, adj., gazdag, bőv, vagy bő, bőséges, bőséges; adv. bőven, gazdagon.

Reichlichkeit, die, bőség, bővelkedés.

Reichs-Abſchied, der, Németbirodalmi rendek végzése.

Reichsacht, die, birodalombólvaló számkivettetés.

Reichsadel, der, birodalombeli nemesség, az ország nemesei.

Reichsadler, der, a' birodalom czímersassa.

Reichsapfel, der, országczímer almája.

Reichsarchiv, das, a' németbirodalom vagy ország oklevéltárja.

Reichsarmee, die, németországi hadisereg.

Reichsbaron, der, németbirodalmi báró.

Reichs-Collegium, das, németbirodalmi gyűlés.

Reichs-Contingent, das, németbirodalmi részes hadi sereg.

Reichs-Deputation, die, birodalmi küldöttség.

Reichsfürſt, der, németbirodalmi herczeg.

Reichsfuß, der, pénzbecs törvénye, v. meghatárzott pénzbecs német országban.

Reichsgericht, das, birodalom törvényszéke.

Reichsgeſchichte, die, birodalom históriája.

Reichsgeſetz, das, a' német birodalom törvénye,

Reichsgraf, der, birodalombeli gróf.

Reichsgulden, der, rénes vagy német forint.

Reichshofrath, der, die Perſon, birodalmi tanácsos; ein Collegium, birodalmi tanács.

Reichsinſiegel, das, a' németbirodalom pecsétje.

Reichsinſignien, Reichskleinodien, die, ország czímerékességei v. czímerei; in Deutſchland, németország czimerékességei.

Reichskanzler, der, ország kanczellárja; in Deutſchland, németbirodalmi kanczellár.

Reichskrone, die, ország koronája.

Reichsmarſchall, der, ország marsalla vagy fővezére.

Reichsmünze, die, ország pénze; németországi pénz.

Reichsoberhaupt, das, ország feje vagy fejedelme; császár, német birodalom császárja.

Reichspoſt, die, németországi posta.

Reichsrath, der, ország tanácsosa; ország tanácsgyülése.

Reichsritter, der, ország főnemese.

Reichsritterſchaft, die, vitézi rend, v. főnemesség az országban.

Reichsſache, die, ország dolga.

Reichs-Scepter, das, ország v. birodalom királyi pálczája.

Reichsſchluß, der, in Deutſchland, birodalmi végzés.

Reichsſtadt, die, németbirodalmi város.

Reichsſtädtiſch, adj., németbirodalmi városhoz tartozó vagy városbeli.

Reichsſtand, der, ország rendje; in Deutſchland, németbirodalmi rend.

Reichstag, der, Reichsverſammlung, die, országgyűlés; birodalmi gyűlés.

Reichsthaler, der, német tallér, kurta tallér, melly 30 garas.

Reichstruppen, die, a' németbirodalmi seregek vagy hadiseregek.

Reichsverfaſſung, die, ország vagy birodalom alkotványa.

Reichsverweſer, der, ország v. birodalom helytartója.

Reichswährung, die, a' németbirodalmi pénz becse.

Reichthum der, gazdagság; reicher Vorrath, bőség, bővelkedés.

Reif, der, 1) dér, hóharmat; Nebelreif, zúz, zúzmaráz; 2) ſt. Ring, karika, karikagyűrű; 3) um ein Faß, abroncs; einen Reif um ein Faß legen, abroncsot ütni a' hordóra, megabroncsozni a' hordót.

Reif, adj., ért, érett, megérett; reif werden, megérni; bald reif ſeyn, érőfélben lenni; trop. érett, érettidejű; ein reifes Mädchen, férjhezmehető leány; ein reifer Mann, házasúlandó férjfi.

Reife, die, érettség, megértség; zur Reife bringen, megérlelni; zur Reife gelangen, megérni; trop. érettség, ért korra jutás.

Reifen, nur, impers, es reift, dér v. hóharmat esik; ſtatt reif werden, megérni.

Reifholz, das, abroncsfa.

Reifig, adj., hóharmatos, deres.

Reiflich, adj., megérett, szorgos, gondos, megfontolt; adv. szorgosan, gondosan, szorosan.
Reifrock, der, fardagály, farabroncs.
Reifstange, die, abroncsdorong.
Reihe, die, sor rend; eine Reihe Soldaten, hadi rend; nach der Reihe, sorban, rendben, rendre; der Reihe nach, rend szerént, sorban; es geht nach der Reihe, sorban vagy sorjában megy; die Reihe kommt an dich, an mich, rád, rám kerül a' sor.
Reihen, sorban állítni.
Reihen, Reigen, der, Gesang, dall, énekdall, nóta; Kreistanz, kerektáncz, karikábanvaló tánczolás.
Reiher, Reiger, der, gém, kócsag.
Reigerbeize, die, gémvadászat, kócsagvadászat.
Reigerbusch, der, kócsagtoll.
Reim, der, szóvégegyezet, kadenczia; Reim eines Verses, rím; Vers, rímes vers; ein Gedicht in Reimversen, rímes vagy véghangos versek.
Reimen, rímelni, szóvégegyezetre verselni; rímes verseket csinálni; sich reimen, a) von Versen, rímeken végződni; b) trop. egyezni, öszveegyezni, öszveilleni; sich nicht reimen, nem egyezni.
Reimer, der, der reimt, rímelő, rímversíró, verselő; ein schlechter Dichter, rímkínzó, versfaragó, rossz poéta.
Reimlos, adj., rímetlen, nem egyező végzetű.
Rein, adj., tiszta, mocsoknélkül való; rein machen, megtisztítni, tisztává tenni; rein werden, megtisztúlni; trop. von Fehlern frei, z. B. eine reine Stimme, tiszta hang vagy szó; von Sprachen, tiszta, hibátlan; schuldlos, tisztaéletű, feddhetetlen; eine reine Jungfrau, szeplőtelen szűz; vom Zusatze frei, reines Wasser, tiszta víz; reiner Wein, tiszta bor; reiner Honig, tiszta szín méz; reines Gold, tiszta csupa arany; adv. tisztán; st. völlig, egészen, teljességgel, épen; eine Stadt rein ausplündern, a' várost egészen kirablani; alles rein verheeren, mindent elpusztítni.
Reinigen, tisztítni; megtisztítni; mit Wasser reinigen, vízzel megmosni, kimosni; Ställe reinigen, az istállókat kitisztogatni; einen Weg reinigen, az útat megsepreni; Zimmer reinigen, a' szobát kisepreni; Waffen reinigen, a' fegyvereket megtisztogatni; trop. sein Gewissen reinigen, lelkiesméretét felszabadítni, megkönnyebítni.
Reinigen, das, tisztítás, megtisztítás.
Reiniger, der, tisztító.
Reinigkeit, die, tisztaság; épség.
Reinigung, die, tisztítas, ki- v. megtisztítás, tisztogatás; bei Frauen, hónapi tisztúlás, hónapszám.
Reinigungseid, der, magát kitisztító esküvés.
Reinigungsmittel, das, tisztító eszköz v. szer, hashajtó orvosság.
Reinlich, adj., tiszta, tisztás; adv. tisztán; reinlich halten, z. B. Kleider, tisztán tartani p. o. a' ruháit.
Reinlichkeit, die, tisztaság.
Reis, das, ág, gaj; ein junges Bäumchen, csemete.
Reisbund, Reisbündel, das, vesszőnyaláb, csomó vessző vagy gaj.
Reischen, das, ágacska, csemetécske.
Reise, die, út, útazás; eine Reise antreten, útra indúlni; eine Reise machen, útazni; auf der Reise seyn, úton lenni; von der Reise kommen, útról jönni.
Reiseapotheke, die, úti patika.
Reisebeschreiber, der, útazásleíró.
Reisebeschreibung, die, útazásleírás.
Reisebett, das, útiágy.
Reisebündel, das, podgyász, bútyor.
Reisefertig, adj., útrakész, útazófélben lévő.
Reisegefährte, der, Reisegefährtinn, die, útitárs.
Reisegeld, das, útravaló, úti költség.
Reisegeräthe, das, úti szerek v. eszközök.
Reisegesellschaft, die, útazó társaság.
Reisekoffer, der, úti bőrláda.
Reisekosten, die, úti költség.
Reisen, útazni, menni.
Reisen, das, útazás, út; auf Reisen seyn, útazni; úton lenni, vándorlani.
Reisende, der, útazó, vándorló, vándor.
Reisepaß, der, úti levél, úti bizonyság, passzus.
Reisestab, der, vándorbot.
Reisewagen, der, úti szekér vagy kocsi.
Reisewetter, das, jó útazó idő.
Reisezehrung, die, úti költség.
Reisig, das, Reisholz, Reiser, csemete; Buschholz, ágbog, gaj, galy.
Reisig, adj., ágasbogas, galyas.
Reisige, der, d. i. Soldat zu Pferd, lovas katona.
Reiß, der, riskása.

Digitized by Google

Reißaus, der, d. i. Flucht, futás, szaladás, elszaladás; Reißaus machen, nehmen, elfutni, szaladásnak venni a' dolgot.
Reißblei, das, plajbász.
Reißbrei, der, riskása pép.
Reißbrett, das, rajzoló tábla.
Reißen, szakadni, elszakadni; ein Faden, ein Strick reißt, a' fonál, a' kötél elszakad; einen Riß, Spalt bekommen, megrepedni, elhasadni; toben, wüthen, dühösködni, mint a' szél; entzwei reißen, ketté szakasztani, p. o. levelet; die Haare herausreißen, kitépni a' hajat; die Zähne reißen, kihúzni a' fogát; Kleider vom Leibe reißen, letépni valakiről a' ruhát; aus der Hand reißen, kiragadni a' kezéből; auch, trop. etwas an sich reißen, erővel magaévá tenni valamit; aus der Noth reißen, a' nyomorúságból kiragadni valakit; sich um etwas reißen, z. B. um Waaren, nagyon kapni valamit p. o. a' portékát; ins Geld reißen, sok pénzt kívánni, sok pénzbe kerülni; st. zeichnen, rajzolni; schändliche Redensarten führen, z. B. Possen reißen, tréfát űzni; Zoten reißen, illetlen v. mocskos tréfát űzni.
Reißen, das, szakadás, elszakadás, szakasztás, szaggatás; kapkodás, elkapkodás; das Reißen im Leibe, csikarás, in Gliedern, szaggató fájdalom.
Reißend, adj., erőszakos, sebes; ein reißender Fluß, sebes folyóvíz; ein reißender Wind, dühösködő szél; ein reißendes Thier, vérszopó, zagadozó vadállat; adv. erőszakosan, sebesen; reißend abgehen, von Waaren, kapva kapni a' portékát.
Reißfeder, die, rajzoló toll.
Reißkohle, die, rajzoló szén.
Reißkunst, die, rajzolás mestersége.
Reißzeug, das, rajzoló mívszer, rajzeszközök.
Reißzirkel, der, rajzoló czirkalom.
Reitbahn, die, lovaglóhely.
Reiten, lovagolni, lovon menni; ein Pferd reiten, lovon ülni és azon lovagolni; spazieren reiten, kilovagolni; einen Trab reiten, habókolni; einen Galopp reiten, galopírozni; einen Schritt reiten, léptetni; ein Pferd todt reiten, agyon lovagolni a' lovat; sich einen Wolf reiten, feltörni a' farát a' lovaglásban.
Reiten, das, lovaglás, lóháton járás.
Reiter, der, lovas, lóhátos v. lovas ember, lovagló; im Kriege, lovas katona.
Reiterei, die, lovasság; leichte, schwere Reiterei, könnyű, nehéz lovasság; die Art zu reiten, z. B. eine wunderliche Reiterei, csudálatos lovaglás.
Reitfahne, die, zászló a' lovasoknál.
Reitgefecht, das, a' lovasság megütközése, verekedése, lovas csata.
Reitgurt, der, lovaglóöv, heveder.
Reithengst, der, ménló.
Reithosen, die, lovaglónadrág, salavári.
Reitknecht, der, lovasinas, lovász.
Reitkröte, die, lóbogár, fóféreg.
Reitkunst, die, lovaglás mestersége.
Reitochs, der, bika.
Reitpferd, das, hátasló, paripa.
Reitplatz, der, lovaglóhely.
Reitregiment, das, lovas ezred.
Reitrock, der, lovagló köntös.
Reitsattel, der, lovaglónyereg.
Reitschule, die, lovaglóiskola.
Reitstiefel, der, lovagló csizma.
Reitwache, die, lovas őrök.
Reitzeug, das, lovagló eszköz.
Reiz, der, inger, kecs; Reiz haben, ingerlő lenni, ingerleni; äußere Anmuth, Schönheit, kellem, kellemetesség; von Naturgegenständen, gyönyörűség; die Reize der Frauen verblühen schnell, az asszonyi ábrázat ingerlő szépsége hamar elvirágzik.
Reizbar, adj., ingerlős, könnyen ingerelhető, érzékeny; st. reizend, ingerlő, gyönyörű, ingerlőszépségű.
Reizbarkeit, die, ingerlősség, ingerelhetőség.
Reizen, ingerleni; felingerleni, felgerjeszteni; zum Zorne reizen, haragra ingerleni; zur Wollust reizen, bujaságra gerjeszteni; st. locken, édesgetni, csalogatni; st. ergötzen, gyönyörködtetni, kapni valamin.
Reizend, adj., ingerlő; st. schön, anmuthig, kellemes, kellemetes, gyönyörködtető, ingerlő szép, igéző szepségű.
Reizlos, adj., kellemetlen, ékességtelen, éktelen, kietlen, p. o. tájék.
Reizmittel, das, ingerlő eszköz; édesgetés.
Reizung, die, ingerlés, késztetés, inger; Lockung, édesgetés, csalogatás; Anmuth, kellem, kellemetesség, ékesség.
Reizvoll, adj., kellemetes, gyönyörű-

Digitized by Google

séges, kecses; kies, gyönyörködtető.
Relais, das, Pferdewechsel, lovak változtatása p. o. a' kocsiba.
Relaispferd, das, nyúgodt ló, mellyre felülnek; ein Relaispferd nehmen, változtatni a' lovakat.
Relief, das, erhabene Arbeit, domború faragás v. metszés.
Religion, die, Frömmigkeit, kegyesség; kegyes élet; äußere Verehrung der Gottheit, vallás, isteni tisztelet; Theologie, vallás, hitvallás, hit; Religionspartei, vallás, hit.
Religionsacte, die, vallási törvényszabás.
Religionsänderung, die, vallásváltoztatás.
Religionsbeschwerde, die, vallásbeli panasz, vállasnyomást illető panasz.
Religionsduldung, die, vallási türedelem.
Religions-Edict, das, vallást illető rendelés.
Religionseid, der, vallás mellett való esküvés, hitletétel.
Religionseifer, der, Eifer in der Frömmigkeit, vallásbeli buzgóság; für seine Kirche, vallási buzgóság.
Religionsfest, das, vallás innepe.
Religionsfreiheit, die, vallásszabadság, vallásbeli szabadság.
Religionsfriede, der, vallásbeli békesség, vallás eránt kötött békesség.
Religionshandlung, die, szent v. vallási szertartás.
Religionshaß, der, vallásbeli gyülölség.
Religionsirrung, die, vallásbeli tévelygés.
Religionskrieg, der, vallásért kezdett háború.
Religionspartei, die, vallásbeli felekezét.
Religionssache, die, vallásbeli dolog, vallás dolog.
Religionsspötter, der, vallásgúnyoló.
Religionsstreit, der, vallásbeli visszálkodás v. per.
Religionsübung, die, vallás gyakorlás, vallásbeli gyakorlás.
Religionsverwandte, der, vallás v. hit sorsosa.
Religionsverwandtschaft, die, egy vallásbeli felekezet.
Religionszwang, der, vallásbeli kénszerítés.
Religiös, adj., vallásban buzgó, istenes, áhitatos, kegyes; adv. vallásbeli buzgósággal, kegyesen, istenesen, szentül.
Religiosität, die, istenesség, kegyesség.
Reliquie, die, ereklye, szenttetem.
Remonte, die, Ergänzung, besonders von Pferden bei der Reiterei, számpótlás, pótló ló.
Remonte-Pferde, die, pótló lovak.
Remontiren, új lovakkal pótolni a' hibások v. elvesztek számát.
Renette, die, Apfel, kormos alma neme.
Rennbahn, die, pálya, pályafutó hely.
Rennen, stark laufen, futni, nyargalni, szaladni; auf jemanden zu rennen, valakinek neki szaladni; mitten unter die Feinde rennen, az ellenség kellő közepébe rohanni; trop. in sein Verderben rennen, önnön veszedelmébe rohanni; jemanden über den Haufen rennen, elgázolni v. elgázoltatni valakit; jemanden den Degen durch den Leib rennen, valakit karddal általütni v. döfni.
Rennen, das, szaladás, futás, nyargalás.
Renner, der, nyargaló.
Rennschiff, das, sebeshajó.
Rennschlitten, der, gyalog szán, könnyű sebes szánka.
Rennthier, das, irámszarvas, nyargalócz.
Rentamt, das, számtartóság, adószedő tisztség.
Rente, die, adó, adójövedelem.
Rentmeister, der, adószedő, számtartó.
Republik, die, szabad köztarsaság.
Republikaner der, szabad köztársaság barátja.
Republikanisch, adj., z. B. eine republikanische Verfassung, szabad köztársasági kormányszék v. alkotvány.
Requiriren, in Kriegszeiten verlangen, fordern, parancsolva kívánni, hogy valaki adjon.
Requisition, die, parancsoló kívánság.
Rescript, das, Bescheid von einem Fursten, felsőségi felelet.
Reserve, die, Rückhalt im Kriege, tartalék sereg, segitség; in Reserve stehen, tartalék seregül állani v. lenni.
Reserve-Corps, das, Reservetruppen, die, tartalék v. segítősereg.
Reserveplatz, der, Reserveort, a' tartaléksereg helye.
Reserviren, meg- v. feltartani.
Resident, der, igazgató.
Residenz, die, fejedelmi palota v. lakhely.

Digitized by Google

Reſidenzſtadt, die, fejedelmi lakóváros.
Reſidiren, lakni.
Reſignation, die, hivatalletétel.
Reſigniren, letenni a' hivatalt.
Reſolut, adj., entſchloſſen, elszánt, magát elszánt.
Reſolution, die, ſtatt Auflöſung, feloldozás; Antwort, válasz; Entſchluß, eltökélés, eltökéllett szándék.
Reſolviren, ſtatt auflöſen, eloldani; Beſcheid geben, választ adni, határozni valamit v. végezni; ſich entſchließen, magát meghatározni v. eltökélleni.
Reſonanz, die, hangzás, hangzat, visszahangzat.
Reſonanzboden, der, hangfenék.
Reſpect, der, Hochachtung, tiszteletadás, tisztelet; Anſehen, tekintet; in Reſpect ſtehen, tekintetben v. tiszteletben lenni; ſich Reſpect verſchaffen, tekintetére vigyázni; ſich in Reſpect erhalten, tekintetet tudni magának szerezni; mit Reſpect zu ſagen, becsülettel szóllván, becsülettel legyen mondva.
Reſpectable, adj., tiszteletre méltó; groß, anſehnlich, nagy, derék, szembetűnő.
Reſpectiren, tisztelni, tisztelettel viseltetni eránta; tekintetben venni.
Reſpective, adv. ebben a' tekintetben, bizonyos tekintetben, úgy szóllván.
Reſt, der, fogyaték, maradék, p. o. posztó, étel, a' hátra lévő, p. o. adósság; einen Reſt abtragen, bezahlen, a' hátralévő adósságot lefizetni.
Reſtant, der, még adós.
Reſtchen, das, hátra lévő részecske, maradékocska.
Reſtiren, még hátra lenni, még kinn lenni, még nem lenni megfizetve; még adós lenni.
Reſultat, das, Erfolg, kimenetel, következés.
Retirade, die, ſt. Rückzug, magavisszavonás, visszatakarodás, vlsszanyomúlás, hátrálás; ſt. Zuflucht, Zufluchtsort, menedék, menedékhely; ſt. Abtritt, árnyékszék.
Retiriren, etwas bátorságba helyheztetni; ſich retiriren, magát visszavonni v. visszahúzni, visszatakarodni.
Retour, die, (retúr) visszafordúlás, hátratérés; adv. visszafelé, hátra.
Retour-Brief, der, visszaküldött levél.
Retourwagen, der, visszafordúló kocsi.
Retten, jem. z. B. vom Untergange, megszabadítni, megtartani, kimenteni p. o. a' veszedelemből; ſich retten, magát v. életét megmenteni, megmenekedni; es iſt nicht zu retten, nincs mód benne, hogy megszabadítsa az ember.
Retter, der, szabadító, megtartó, megszabadító.
Rettig, Rettich, der, retek.
Rettung, die, das Retten, kiszabadítás, megmentés; ſt. Sicherheit, megszabadúlás, megmenekedés.
Rettungsmittel, das, szabadúlás módja, szabadító eszköz.
Reue, die, bánat, bánás, megbánás, Reue über etwas empfinden, megbánni valamit.
Reuen, bánni; es wird dich reuen, megbánod; es reuet mich, bánom, sajnálom.
Reuig, adj., bánatos, bánattal teljes; adv. bánatosan.
Reukauf, der, bánatpénz.
Reuſe, die, varsa, tapogató.
Reute, Reuthacke, die, irtókápa, irtóvas.
Reuten, irtani, gyomlálni.
Reuten, das, gyomlálás.
Reuter, der, irtó.
Reuter, die, rosta.
Reutern, z. B. Haber, rostálni.
Reuvoll, adj. bánatos.
Revenüen, Einkünfte, pl. jövedelem.
Revers, der, Gegenſchein, magakötelezés; Rückſeite einer Münze, a' pénz visszája.
Revier, das, környék, tájék.
Reviſion, die, megvizsgálás.
Revolution, die, rendfelfordúlás.
Revue, die, rendrevizsgálás, t. i. a' katonáknál.
Rhebarber, die, rabarbara.
Rhede, die, kikötő torka v. torok, t. i. a' tengeren.
Rhein, der, Rajna, Rajna folyóvize.
Rheinfall, der, Rajnazuhanás.
Rheiniſch, adj., Rajnai; ein rhein. Guld. egy rénes v. német forint.
Rhetor, der, ékesszóllás tanúló.
Rhetorik, die, ékesszóllás mesterség.
Rhetoriſch, adj., ékesszóllásbeli; adv. ékesszóllás szerént.
Rhinoceros, das, szarvorrú.
Ribbe, Rippe, die, oldalcsont, borda, oldalborda; trop. an den Schiffen, habláb, a' hajó bordái, an den Blättern, a' levelek bordái.
Ribbenſtoß, der, oldalbadöfés.

Digitized by Google

Richtbley, das, mélységmérő óngolyóbis.

Richten, st. gerade machen, egyenesíteni, egyengetni, kiegyengetni; in die Höhe richten, felállítni, felegyenesedni; seine Sachen in Ordnung richten, dolgait rendbe szedni; zum Essen richten, tálalni; zu Grunde richten, semmivé tenni, öszverontani, elveszteni; seine Augen auf etwas richten, valamire függeszteni v. fordítni szemeit; einen Brief an jem. richten, levelet útasítni valakihez; die Kanonen auf die Stadt richten, az ágyúkat a' városnak irányozni; trop. seine Gedanken auf etwas richten, gondolatit valamire függeszteni; sich nach jem. richten, magát valakihez alkalmaztatni v. szabni; st. urtheilen, ein Urtheil fällen, itélni, itéletet hozni; das Todesurtheil vollziehen, köpfen, fejét venni, a' halálra itéltetnek, kivégezni a' bűnöst.

Richter, der, bíró, itélő bíró, bíráló, megítélő; Stadt-, Dorf-Richter, városi —, falusi bíró.

Richteramt, das, bírói hivatal, bíróság.

Richterlich, adj., bírói p. o. hatalom.

Richterspruch, der, bírói itélethozás.

Richterstuhl, der, itélőszék, törvényszék.

Richt-Haus, das, (bibliſch) bíróház, törvényház.

Richtig, adj., st. gehörig, recht, jó, igaz, igazi, helyes; z. B. ein richtiges Maaß, igaz mérték; richtige Zahlung leisten, idejére megfizetni; eine richtige Rechnung, helyes számadás v. számvetés; ein richtiger Zahler, pontos v. rendes fizető; der Ordnung gemäß, igazságos, helyes, megegyező; es ist alles richtig, minden renden van, minden megegyez, mioden jól van; dem gehörigen Zustande gemäß, nicht richtig im Kopfe seyn, d. i. verrückt seyn, nem lenni eszén, megháborodott lenni; der Vorschrift gemäß, igaz, igazságos, törvényes, helyes; adv. vom Maaße, z. B. das Maaß ist richtig, megütni a' mértéket, a' mértékben nincs hiba; die Uhr geht richtig, az óra jól jár; der Vorschrift gemäß, helyesen, jól, igazán, törvényesen; richtig reden, schreiben, jól beszélni irni; es ist richtig, úgy van, igaz; richtig (als Interj.) ugy van, helyesen; st. zuverlässig, z. B. er hat es richtig, vergessen, bizonyosan elfelejtette.

Richtigkeit, die, gehörige Beschaffenheit, helyesség, helyes állapot; etwas in Richtigkeit bringen, valamint elintézni, eligazítni, elrendelni, die Rechnung hat ihre Richtigkeit, a' számadás helyes; st. Wahrheit, Wirklichkeit, igazság, valóság; es hat seine Richtigkeit, valóságos a' dolog, úgy van.

Richtmaaß, das, mértékmustra, mustramérték.

Richtplatz, der, ítélőszék, törvénytévő hely; vesztőhely.

Richtscheit, das, egyenességmérő.

Richtschnur, die, sinórmérték, csapósinór; trop. rend, szabott rend, rendszabás, törvény.

Richtschwerdt, das, pallos, hóhérpallos, vesztőfegyver.

Richtstätte, die, vesztőhely.

Richtstuhl, der, bírószék, ítélőszék; vesztőszék.

Richtung, die, igazítás, igazgatás; irányzás, intézés; eine Richtung geben, irányozni, czélozni, fordítni; eine falsche Richtung geben, rosszúl irányozni, elhibázni valamit v. az irányzást, eltéveszteni valaminek elintézését.

Ricke, die Rehgeiß, nőstény őz; st. Ziege, kecske.

Riechen, einen Geruch von sich geben, szagoskodni, illatozni, szagának lenni; nach Wein riechen, borszagú lenni; gut, angenehm riechen, jó, kellemetes szagú lenni; stark riechen, erős szagának lenni; schlecht, übel riechen, rossz szagú lenni, büdös lenni; Geruch empfinden, szagot érezni, szagolni valamit; trop. z. B. Lunte riechen, Braten riechen, megérezni a' sült szagát; valami gyanús dolgot venni észre.

Riechen, das, szagérzés, szaglás.

Riecher, der, st. Nase, ór, orr.

Riechfläschchen, das, jóillatüveg.

Riechwasser, das, jószagú víz.

Riese, die, eine halbrunde Rinne, barázdavályú, vályúcsatorna.

Riegel, der, bei Tischlern, retesz; ein länglichtes Holz oder Eisen Thüren zu verschließen, tolózár, tolóretesz v. rekesz; den Riegel vorschieben, a' tolózárt rátaszitni, tolózárral bézárni, rátolni a' tolózárt.

Riegelschloß, das, franczia lakat.

Riemchen, das, szíjacska.

Digitized by Google

Riemen, der, szíj; Hosenriemen, nadrágszíj; st. Zügel, gyeplő.
Riemenpferd, das, gyeplős és ostorhegyes ló.
Riemenschneider, der, szíjjártó.
Riemenschuh, der, fűzős sarú, bocskor.
Riemer, der, szíjjártó.
Riepel, der, kanmacska, kandúr.
Ries, das, kötés; z. B. ein Ries Papier, egy kötés papiros, melly 20 konczból áll.
Riese, der, óriás.
Rieseln, (von Bächen u. Quellen), csergedezni, cseregni, mint a' patak; von andern Körpern, die körnerweise herabfallen, porlani, leporlani, mint a' vakolat, szemezni, mint az eső, vagy lanyházni; es rieselt, szemezik az eső.
Rieseln, das, szemezése az esőnek; leporlása a' vakolatnak.
Rieselregen, der, szemzőeső, lanyházóeső.
Riesenarm, der, óriási kar.
Riesenbild, das, óriási kép.
Riesengebirge, die, óriási hegyek.
Riesengestalt, die, óriási testalkat.
Riesengröße, die, óriási nagyság.
Riesenhaft, adj., óriási.
Riesenkraft, die, óriási erő.
Riesenkrieg, der, az óriások hada.
Riesenmäßig, adj., óriási, iszonyú nagy.
Riesenschatten, der, óriási árnyék.
Riesenschritt, der, óriási lépés; trop. rettentő v. iszonyú sebesség.
Riesenwerk, das, iszonyú nagy munka.
Riester, der, Fleck von Leder, bőr folt a' lábbelin; ekegerendely, ekeszarv v. szarva.
Rieth, das, (Ried) Rohr, Schilf, nád, sás a' vízben, káka; Kamm bei Tuchmacher, Webern, borda, takácsborda, szövődorda; sumpfige Gegend, mocsáros, zsombékos hely; Viehtrift, legelőrét.
Riethgras, das, sás, sásperje.
Riethschnepfe, der, erdei snef.
Riff, das, zátony, fövénydomb p. o. a' tengerben.
Riffe, Riffel, die, gereben, lenmagtépő gereben, bugázó.
Riffeln, eig., vom Flachse, bugázni a' lent, letépni a' lenbugáját a' gerebennel; st. reiben, dörzsölni; uneig. jem. riffeln, d. i. einen Verweis geben, valakit megpirongatni.
Rind, das, marha.
Rinde, die, an Bäumen, kéreg, fahéj, die Rinde abschälen, lehántani a' kérgét v. héjját; die Brodrinde, kenyérhéj; an Wunden, var; die Wunde bekommt eine Rinde, bévarasodik a' seb.
Rinden, adj., szarvasmarhábólvaló.
Rinderbraten, der, marhapecsenye, ungebraten, marhahús pecsenye.
Rindern, von Kühen, folyatni, üzekedni kívanni, mint a' tehén.
Rindfleisch, das, marhahús; st. Kuhfleisch, tehénhús.
Rindfleischbrühe, Rindfleischsuppe, die, marhahús leves v. lév.
Rindherde, die, marhacsorda, ökör csorda.
Rindhirt, der, gulyás.
Rindig, adj., kérges, héjjas; varas, mint a' seb.
Rindsauge, das, marhaszem, ökörszem; eine Pflanze, Rindsblume, ökörszemvirág.
Rindsblut, das, ökör v. marhavér.
Rindsfett, das, marhahúszsír.
Rindsfuß, der, marhaláb.
Rindshaar, das, marhaszőr.
Rindshaut, die, marhabőr, ökörbőr, tehénbőr.
Rindskopf, der, marhafő.
Rindsleder, das, kikészített marha-, ökör-, tehénbőr.
Rindsohr, das, marha v. ökörfül.
Rindstalg, der, marhafadgyú.
Rindstall, der, marhaistálló.
Rindszunge, die, marha v. ökörnyelv.
Rindvieh, das, einzeln, ökör, marha; mehrere Stücke, szarvasmarha.
Ring, der, ein Kreis, karika, karikakerület; der Ring um den Mond, hold udvara; am Finger, gyürű; an den Ohren, fülönfüggő gyűrű; Marktplatz, piacz.
Ringel, das, gyűrű.
Ringelchen, das, gyűrűcske.
Ringeln, meggyűrűzni, felgyűrűzni; kräuseln, öszvekunkorítni.
Ringelrabe, der, örves holló.
Ringelrennen, das, gyűrűszedő pályanyargalás.
Ringelspiel, das, kerengő játék.
Ringeltaube, die, örves galamb, székáca.
Ringen, küzdeni, küzködni; trop. vesződni, tusakodni, viaskodni; mit dem Tode ringen, a' halállal küzködni; mit Mangel ringen, a' szükséggel vesződni; st. winden, z. B. Wasche, facsarni, kifacsarni, p. o. a' kimosott ruhát; die Hände ringen,

Digitized by Google

a' kezeit törni, kulcsolni v. kócsolni.
Ringen, das, küzdés, tusakodás; der Hände, kézkócsolás.
Ringer, der, küzdő.
Ringfinger, der, nevendék újj.
Ringförmig, adj., gyűrűs, gyűrű szabású.
Ringfutter, das, Ringfutteral, gyűrűtok.
Ringkäſtchen, das, gyűrűtartó.
Ringmauer, die, város kerítése.
Ringplatz, der, küzdőhely.
Rings, ringsher, ringsherum, adv., körül, körüskörül.
Rinken, der, karika, gyűrű.
Rinnchen, das, csatornácska.
Rinne, die, csatorna, válucsatorna; rovátk.
Rinnen, ſt. fließen, folyni, csorogni; triefen, csorogni; ſt. tropfen, csepegni.
Rinnleiſte, die, csatornaheveder.
Rippe ſ. Ribbe.
Rippeln, motszanni.
Rips raps, adv., hirtelen, egyszerre.
Rifico, das, d. i. Wagniß, Gefährdung, koczkaszerencse, koczka.
Riskiren, koczkáztatni valamit; ſein Leben riskiren, az életet a' veszedelemnek kitenni.
Riſſig, adj., hasadásos, repedéses, repedezett.
Riß, der, das Reißen, szakasztás, hasítás; einen Riß thun, a) in etwas, beszakasztani, béhasítni valamit; b) zerreißen, elhasadni, megrepedni; ſt. Spalte, hasadék, hasadás, repedés; ſt. Zeichnung, rajzolat; ſt. Verluſt, csapás, kár, veszély.
Ritt, der, lovaglás, kilovaglás.
Ritter, der, Reiter, lovag, lovas, lovas ember; ein adeliger Ritter, lovas vitéz; Mitglied eines Ritterordens, vitézi rend tagja, rend vitéze; ein Edelmann, nemes, nemes ember.
Ritter-Academie, die, nemes ifjak akademiája.
Ritterdienſt, der, lovasvitézi szolgálat.
Rittergut, das, vitézi jószág.
Ritterhelm, der, lovagsisak.
Ritterkleid, das, lovagöltözet.
Ritterlich, Rittermäßig, adj., lovagi, lovaghoz illő; lovas vitézi; tapfer, vitéz, vitézi; adv., lovag módra, vitézül.
Ritterorden, der, vitézi rend.
Ritterrecht, das, nemes vitézi juss.
Ritterſaal, der, vitézi rendek palotája.
Ritterſchaft, die, lovas vitézi rang; lovas vitézek, lovagok.
Ritterſchlag, der, beavatás a' vitézek rendébe.
Ritterſpiel, das, lovagjáték.
Ritterſporn, der, Pflanze, sarkvirág, szarkaláb; lovagsarkantyu.
Ritterſtand, der, nemes vitézi rend, vitézi v. lovag rang.
Ritterwürde, die, vitézrangi méltóság.
Rittlings, adv., lovagolva, lovaglóformán.
Rittmeiſter, der, lovaskapitány.
Rittmeiſterſtelle, die, lovaskapitányság.
Ritual, das, istenitisztelét módja.
Riß, der, hasadék, repedés; einen Riß bekommen, meg- v. elrepedni, meghasadni; einen Riß machen, elrepeszteni; voller Rißen, repedezett, hasadásos.
Rißchen, das, repedésecske.
Rißen, megkarmolni.
Rival, der, vetekedőtárs.
Rivaliſiren, együtt vetekedni.
Rock, der, pl. die Röcke für Mannsperſonen, kaput, kabát, felső köntös; für Weibsperſonen, felső köntös, Unterrock, szoknya.
Rocken, der, rokka, guszaly.
Rocken, Roggen, der, eine Getreideart, rozs.
Rockenbrod, das, rozskenyér.
Rockenmehl, das, rozsliszt.
Rockenſtroh, das, rozsszalma.
Roden, ausrotten, irtani.
Röcheln, heregni.
Röcheln, das, hergés.
Röckel, das, rékli; szoknyácska.
Röhrbein, das, Röhrknochen, der, csöves csont, velős csont.
Röhrbrunnen, der, csatornás kút, csöves kút.
Röhrchen, das, csövecske, cséve, nádacska.
Röhre, die, cső.
Röhren, morzsálódni, leporlani; ordítni, bögni.
Röhrenbohrer, der csőfuró.
Röhricht, Röhrig, adj., nádas.
Röhrkaſten, der, esővíztartó.
Röhrkolben, die, buzgányos gyékény.
Röhrmeiſter, der, csatornákra vigyázó.
Röhrtrog, der, víztartó.
Röhrwaſſer, das, csatornán folyó forrásvíz, csatornavíz,
Römer, der, római ember.
Römiſch, adj., római; adv., rómailag.
Röschen, das, rózsácska.
Röſte, die, len- v. kenderáztató; der

Digitized by Google

in die Röſte gelegte Flachs, béáztatott len v. kender.
Röſten, auf dem Feuer, perkelni, pirítni, p. o. a' tűznél, aszalni, p. o. a' napon; Flachs röſten, lent v. kendert áztatni.
Röſtofen, der, érczolvasztó kemencze.
Röſttiegel, der, olvasztó tégely.
Röthe, die, im Geſichte, pirosság, elpirúlás, veresség; es ſteigt jem. die Röthe auf, elpirúl v. elveresedik valaki; Färberröthe, pirosító buzér.
Röthel, Röthelſtein, der, vereskréta.
Rötheln, die, pl. veres himlő.
Röthen, megpirosítni, megveresítni; ſich röthen, elpirosodni, megpirúlni, elveresedni.
Röthlich, adj., vereses, verhenyeges.
Röthling, der, veres gomba.
Rogen, der, Fiſcheier, ikra, halikra.
Rogner, der, nőstényhal, ikráshal.
Roh, adj., darabos; unbearbeitet, faragatlan, készületlen, nyers; ſt. wild, vad, szilaj; ein roher Menſch, durva, nyers ember; rohe Sprache, pallérozatlan nyelv; ein rohes Pferd, szilaj ló; ungekocht, nyers, fővetlen, sületlen p. o. hús.
Rohheit, die, faragatlanság, darabosság, durvaság, nyerseség, pallérozatlanság.
Rohr, das, nád; Spaniſches Rohr, als Stock, nádpálcza; Röhre, cső; Feuerrohr, puskacső; Tabacksrohr, pípaszár.
Rohrartig, adj., nádnemű.
Rohrbuſch, der, nádas, nádashely.
Rohrdach, das, nádfedél.
Rohrdecke, die, nádfedél, p. o. a' házon, istállón.
Rohrdickig, das, nádashely.
Rohrdommel, die, (Mooskuh), dohos gém, vízi bika.
Rohren, adj., nád, nádbólvaló.
Rohren, mit Rohr belegen, berohren, bénádalni, náddal befedni; das Rohr im Winter über dem Eiſe abſtoßen u. ſammeln, nádat vágni.
Rohrflechte, Rohrmatte, die nádfonat.
Rohrflöte, die, nádsíp.
Rohrgeſchwür, das, csővellő seb.
Rohrig, adj., nádas.
Rohrſperling, der, nádveréb.
Rolle, die, runde Scheibe, die ſich dreht, henger karika; Walze, henger, görgő fa; Mange, mángorló; Haarlocke, hajfürt; jede zuſammengerollte Sache, z. B. eine Rolle Taback, egy tekercs dohány; Papier, tekercs, csomó papiros; die Rolle eines Schauſpielers, szerep, személy p. o. játékszínen, auch trop. ſt. Perſon, die er darſtellt, személy, oder ſt. Verrichtung, Pflicht, foglalatosság, kötelesség; eine wichtige Rolle ſpielen, nevezetes személyt játszani; eine Rolle aufgeben, felhagyni valamivel, letenni valami foglalatosságról.
Rollen, hengergetni, hempelygetni; herabrollen, lehengergetni, lehengerítni; zuſammenrollen, öszvetekergetni; herausrollen, kitekergetni; Wäſche rollen, ruhát mángorlani; ſich wälzen, hengeregni, gördülni, görögni, hempelyegni; ſich wälzend herumdrehen, zörögni, t. i forogva zörögni, mint a' kocsi, v. a' menydörgés.
Rollholz, das, mángorló fa.
Rolltuch, das, mángorlóruha.
Rollwäſche, die, mángorlott ruha.
Rollwagen, der, sebes kocsi, sebesen forgó kocsi.
Rom, das, Róma.
Roman, der, román, regény, történetköltemény, szerelemköltemény.
Romandichter, Romanſchreiber, der, románköltő, v. író.
Romanhaft, adj., románoš, regényes, költeményes; adv. költeményesen.
Romantiſch, adj., ſehr anmuthig, gyönyörűséges, gyönyörű, kies, kellemetes.
Romanze, die, énekbe v. versezetbe foglalt történet.
Rondel, das, Rundel, Rundplatz, kerék épület, kerekség.
Roos, Rooß, das, Honigſcheibe, tányérviasz.
Roſe, die, rózsa.
Roſenader, die, bokavérér.
Roſenbalſam, der, rózsabalzsam.
Roſenbett, das, rózsás ágy.
Roſenblatt, das, rózsalevél.
Roſenblüthe, die, rózsaszabású virág; rózsavirágzás, ideje.
Roſenbuſch, der, einzeln, rózsabokor; mehrere, rózsás.
Roſendorn, der, csipke rózsa; rózsa tövis v. tüske.
Roſenduft, der, rózsaillat.
Roſeneſſig, der, rózsaeczet.
Roſenfarbe, die, rózsaszín.
Roſenfarben, Roſenfarbig, adj., rózsaszínű.
Roſengarten, der, rózsáskert.

Digitized by Google

Roſengebüſch, das, rózsás, rózsabokros hely.
Roſengeſträuch, das, rózsabokor.
Roſenhecke, die, rózsabokrok.
Roſenhonig, das, oder der, rózsaméz.
Roſenknospe, die, rózsabimbó.
Roſenkranz, der, rózsakoszorú; olvasó.
Roſenlippen, die, rózsaajak.
Roſenmonat, der, rózsahónap, Junius, Sz. Iván hava.
Roſenmund, der, rózsa száj.
Roſenöhl, das, rózsaolaj.
Roſenpappel, die, rózsazilíz, rózsamályva.
Roſenroth, adj., rózsaszínű.
Roſenroth, das, rózsaszín, rózsapirosság.
Roſenſalbe, die, rózsakenőcs.
Roſenſtock, Roſenſtrauch, der, rózsabokor, rózsatő.
Roſenwange, die, rózsaszínű orcze.
Roſenwaſſer, das, rózsavíz.
Roſenwurz, die, rózsaszaggyökér.
Roſenzweig, der, rózsa ág.
Roſette, die, ein edler Stein, rózsakő.
Roſig, adj., rózsás.
Roſine, die, aprószőlő; malozsa.
Roſmarin, der, rozmarin.
Roſſen, von den Stuten, megvemhezni, megelleni.
Roß, das, ló, paripa.
Roßampfer, der, lósóska.
Roßarznei, die, lóorvosság.
Roßarzt, der, lóorvos.
Roßbräme, Roßbreme, die, lóbögöly.
Roßhändler, der, lókupecz.
Roßkäfer, der, ganéjbogár.
Roßhandel, der, lókupeczség.
Roßhaar, das, lószőr.
Roßkamm, der, lóvakaró; lófésülő.
Roßkaſtanie, die, vadgesztenye.
Roßkümmel, der, lókömény.
Roßmarkt, der, lóvásár.
Roßmühle, die, száraz lómalom.
Roßmünze, die, lóménta.
Roßpappel, die, kalapfű.
Roßpflaume, die, lószemszilva.
Roßſchwanz, Roßſchweif, der, lófark; bei den Türken, die Fahne, boncsok (török zászló.)
Roßweide, die, csőrege fűz.
Roſt, der, rozsda, beſ. Eiſenroſt, vasrozsda; Erzroſt, rézrozsda.
Roſt, der, ein gitterartiges Werkzeug, zum Röſten, rostély.
Roſtbraten, der, rostélyos pecsenye.
Roſten, rozsdásodni, megrozsdásodni.
Roſtfarbe, die, rozsdaszín.
Roſtfleck, der, rozdamocsok, rozsdapecsét.
Roſtig, adj., rozsdás.
Roth, adj., veres, piros; adv. veresen, pirosan; roth werden, a) eig. veresedni, el-v. megveresedni; b) aus Scham, elpirúlni; jem. roth machen, valakit megpirítni; rothe Farbe, eig. piros szin; Schamröthe, elpirúlás; das rothe Meer, a' veres tenger.
Rothbäckig, adj., piros orczájú.
Rothbart, der, (Rothbärtig, adj.,) veres szakállú.
Rothbraun, adj., rőt.
Rothbrüſtchen, Rothkehlchen, das, veresbegy.
Rothbuche, die, erdei bikkfa.
Rothfichte, die, jegenye fenyő, veres fenyő.
Rothfleckig, adj., veres foltos.
Rothföhre, die, Krummholzbaum, der, krumpuczfenyő.
Rothfuchs, der, veres pej ló, sárga pej ló; von Menſchen, veres.
Rothgelb, adj., verhenyeges.
Rothgerber, der, cserző varga.
Rothgießer, der, rézmívöntő.
Rothhaarig, adj., vereshajú.
Rothhänfling, der, csicserke, csicsörke.
Rothkohl, der, kék káposzta.
Rothkopf, der, (Rothköpfig, adj.,) vereshajú.
Rothlauf, der, orbáncz, veres orbáncz; Sz. Antal tüze.
Rothſchimmel, der, almás szürke ló.
Rothſchlag, der, veres czink.
Rothſchmied, der, rézmives.
Rothtanne, die, veres fenyő.
Rothwälſch, das, tolvajbeszed, tolvajok érthetetlen beszédek.
Rothwangig, adj., piros orczájú.
Rothwildpret, das, nemesebb vadhúsú állatok.
Rothwurſt, die, véres hurka.
Rotte, die, úbh. ein Haufe Menſchen, sereg, csapat, róta, csoport; bei der Armee, seregosztály.
Rotten, ſich zuſammenrotten, öszvecsoportozni.
Rottengeiſt, Rottenmacher, der, zenebona szerző, lázzasztó.
Rottenweiſe, adv. csoportosan, csapatonként.
Rottiren, ſich, öszvecsoportozni.
Roţ, der, takony; taknyosság.

Rotzig, adj., taknyos.
Rouliren, kerengeni, forogni, mint a' pénz az emberek között.
Routine, die, Fertigkeit, jártasság, gyakorlottság, valamiben.
Royaliſt, der, Königsfreund, királyság védő.
Rubel, der, rúbel, orosztallér neme.
Rubin, der, rubint, rubin.
Ruchgras, das, borjupázsit.
Ruchlos, adj., istentelen, gonosz, elvetemedett gonosz; adv. istentelenül, elvetemedve gonoszúl.
Ruchloſigkeit, die, istelenség, gonoszság.
Ruchtbar, adj., elhíresedett, híres; ruchtbar machen, elhíresíteni, elhírlelni valamit; ruchtbar werden, elhíresedni.
Ruck, der, ruktatas, neki-neki ruktatás, iramodás; auf einen Ruck, neki ruktatni, megiramodni.
Ruckweiſe, adv., neki-neki, rugtatva, közben-közben.
Rudel, das, csoport kürt.
Rudenhorn, das, vadász kürt.
Ruder, das, eig. evező lapát, evező; das Steuerruder, kormány; uneig. ſt. Regierung, kormányzás, az ország igazgatása, kormányozása v. kormánya; am Ruder ſitzen, z. B. des Staats, igazgatni kormányozni p. o. országot.
Ruderbank, die, evezőpad, evezőállás.
Ruderknecht, Ruderer, der, evező; evezőlegény, evező hajóslegény.
Ruderloch, das, evezőlyuk
Rudermeiſter, der, evezősmester.
Rudern, evezni, húzni az evezőt.
Rudern, das, evezés.
Ruderſchiff, das, evezős hajó.
Ruderſtange, die, evező szár.
Ruderwerk, das, evezők.
Ruf, der, hívás; auf ſeinen Ruf bin ich gekommen, az ő hívására jöttem ide; trop. z. B einen Ruf zu einem Amte erhalten, valamelly hivatalra meghívattatni; einen Ruf annehmen, elfogadni a' meghívást, hivatalt; ſt. Gerücht, hír; es geht ein Ruf, az a' híre, hogy — ſt. guter Name, hírnév; in gutem Rufe ſtehen, jó hírének nevének lenni; in übeln Ruf kommen, rossz hírbe keveredni.
Rufen, hívni; jemanden rufen laſſen, valakit hivatni; du kommſt, wie gerufen, éppen jókor jössz.
Rufen, das, hívás.
Rufer, der, hívó.
Ruhe, die, übh. nyugvás, pihenés, nyúgodalom, megnyúgovás; Ruhe haben, nyúgodalomban lenni; jemkeine Ruhe laſſen, valakit szüntelen háborgatni, nem hagyni nyúgodni; in Ruhe und Frieden leben, csendességben és békességben élni; innere Ruhe, szívcsendesség, csendes nyugodt szív, csendes szívűség; ſt. Erholung, nyugvás, kinyugvás, pihenés, kipihenés; Schlaf, nyúgodalom, álom; ſich zur Ruhe begeben, lefeküdni, lenyúgodni; der Tod, das Grab, örök nyúgodalom, végnyúgodalom, halál.
Ruhebank, die, nyúgvóbad.
Ruhebett, Ruhelager, das, heverőágy v. kanapé, nyúgvóágy.
Ruhen, nyúgodni, megnyúgodni, kinyúgodni; unthätig ſeyn, nyúgodalomban lenni, nem dolgozni; ſtill ſeyn, csendességben lenni; inne halten, megszünni valamitől, abbahagyni valamit; ſchlafen, aludni, nyúgodni.
Ruheplatz, der, nyúgvóhely.
Ruhepunct, der, nyúgvópont.
Ruheſtätte, Ruheſtelle, die, nyúgodalomhelye; trop. das Grab, koporsó, sír.
Ruheſtand, der, nyúgodalom; hivatal nem folytatása.
Ruheſtörer, der, csendességháborító.
Ruheſtunde, die, pihenőóra.
Ruhetag, der, nyúgvónap, nyúgodalom napja.
Ruhig, adj., nyúgott, nyúgodalmas, csendes p. o. élet; Ruhe haltend, megnyúgodott, nyúgalmás; ſtill, csendes, lassú, p. o. folyóvíz; ruhiger Schlaf, csendes, nyúgodalmas éjtszka; ruhig machen, megnyúgtatni, lecsendesíteni; ruhig werden, lecsendesedni; adv, megnyúgodva, csendesen, nyúgodalmasan.
Ruhm, der, hírnév, hír, dicsőség; eitler Ruhm, hiú dicsőség; Ruhm einernten, hírt nevet szerezni v. nyerni; nach Ruhm ſtreben, hírre névre vágyni, dicsőségre törekedni; zum Ruhm gereichen, dicsőségére válni; ohne Ruhm zu melden, nem dicsekedésből mondom.
Ruhmbegierde, die, dicsőségre vágyás, hírrevágyás.
Ruhmbegierig, adj., dicsőségrevágyó, hírrevágyó.

Ruhmredig, adj., dicsekedő; kérkedő, magahánytató; adv. dicsekedve, kérkedve, magát hánytatva.
Ruhmredigkeit, die, dicsekedés, kérkedés, magahánytatás.
Ruhmſucht, die, dicsőségrevágyás; feletébbvaló dicsőségrevágyás.
Ruhmvoll, adj., dicső, dicsőséges p. o. halál; adv. dicsően, dicsőségesen.
Ruhmwürdig, adj., dicséretes, dicséretre méltó; adv. dicséretesen.
Ruhmwürdigkeit, die, dicséretes volta valaminek, dicséretesség.
Ruhr, die, (rothe), verhás; die Ruhr haben, vérhasban lenni; die weiße Ruhr, fejér hasfolyás.
Rübchen, das, répácska.
Rübe, die, répa; weiße Rübe, fejér répa, kerék répa; gelbe Rübe, sárga répa, murok répa; rothe Rübe, veres répa vagy czekla.
Rübenacker, der, Rübenfeld, das, répásföld.
Rübeſaamen, der, Rübſen, karórépa.
Rübsöhl, Rüböhl, das, repczeolaj, répamagolaj.
Rückblick, der, visszatekintet; einen Rückblick thun, viszatekinteni.
Rücken, mozdítni, elébb v. tovább mozdítni; den Tiſch an die Wand rücken, az asztalt a' falhoz tenni, v. taszítni; den Topf an das Feuer rücken, a' fazekat közelebb tenni a' tűzhöz; hin u. her rücken, mozgatni; näher rücken, közelebb jönni v. mozdúlni; ſich langſam fortbewegen, elébb-elébb haladni; die Zeit rückt heran, közelget az idő; in das Feld rücken, táborba szállani; an jem. Stelle rücken, valaki helyébe lépni; höher rücken, feljebb lépni.
Rücken, der, z. B. eines Berges, gerincz, hegygerincz; am menſchlichen u. thieriſchen Körper, hát; den Rücken wenden, hátat fordítni; die Hände auf den Rücken legen, hátra tenni kezeit; der Rücken eines Meſſers, foka, p. o. a' késnek.
Rückendrüſe, die, hátikráshús.
Rückenfloße, die, hátszárnya a' halnak.
Rückenhalt, der, segítő tartalék sereg.
Rückenlehne, die, székhát.
Rückenmark, das, hátgerincz veleje.
Rückenriemen, der, hátszíjj.
Rückenſchmerz, der, hátgerincz fájás.
Rückenſtück, das, hátgerincz része.
Rückerinnerung, die, visszaemlékezés.
Rückfall, der, visszaesés p. o. betegségbe.
Rückfällig, adj., visszaeső.
Rückfracht, die, visszafelévaló teroh, visszavitelhér.
Rückfrage, die, viszontkérdés.
Rückgang, der, visszamenetel, visszamenés, hátrálás.
Rückgängig, adj., visszamenő; ſt. nichtig, semmivé lett, erőtlen; rückgängig machen, semmivé tenni, visszahúzni, megmásolni.
Rückgrath, das, hátgerincz.
Rückhalt, der, tartalék, tartóztatás; tartózkodás; ohne Rückhalt, minden tartózkodás nélkűl.
Rückkauf, der, visszavevés visszaváltás
Rückkäuflich, adj., visszavevő, úgy hogy vissza lehesen venni v. váltani.
Rückkehr, die, visszatérés.
Rückkunft, die, visszajövetel.
Rücklings, adv., ſt. rückwärts, hátra, hátrafelé; ſt. auf dem Rücken, hátán, hanyatt, p. o. feküdni; ſt. von hinten, hátúl, hátúlról.
Rückmarſch, Rückreiſe, die, visszamenetel, hátrálás, visszaútazás.
Rückſeite, die, visszája, visszas oldala valaminek.
Rückſicht, die, tekintet; Rückſicht nehmen auf etwas, auf jem., valamire, valakire tekinteni, valamit tekintetbe venni; keine Rückſicht nehmen, semmit sem tekinteni; in Rückſicht, azt tekintvén, arra nézve; in jeder Rückſicht, mindenképpen, minden tekintetben.
Rückſitz, der, hátúlsó ülés, hátraülés.
Rückſprache, die, együttbeszélgetés; Rückſprache mit jem. halten, értekezni valakivel valami dolog eránt.
Rückſtändig, adj., hátralévő, hátramaradott, p. o. adósság.
Rückung, die, ſt. Bewegung, mozdítás; das Weiterrücken, mozdúlás, odább menés.
Rückwärts, adj., hátra, vissza, hátrafelé; ſt. von hintrn, hátúlról; ſt. zurück, vissza.
Rückweg, der, visszaútazás, visszamenetel.
Rückwirkung, die, visszaható erő, visszahatás.
Rückzug, der, visszavonulás, hatralas

Digitized by Google

zum Rückzug blaſen, jelt adni p. o. trombitával a' hátrálásra; Rückzug nehmen, visszahúzni magát, hátrálni.

Rüde, der, bei den Jägern, das männliche Individuum der Hunde, Füchſe, Wölfe, kan p. o. a' kutyák, rókák, és farkasok, kanja.

Rüge, die, ſt. Klage, panasz; ſt. Vergehen, vétek, hiba; Beſtrafung, bün. tetés.

Rügen, ſt. anklagen, vádolni, bévádolni; ſt. tadeln, mit Worten ſtrafen, ſeddeni, megfeddeni, pirongatni, megdorgálni; ſt. beſtrafen, megbüntetni; ſt. erwähnen, említi.

Rühmen, dicsérni, magasztalni, p. o. valaki érdemeit; ſich rühmen, z. B. einer Sache wegen, dícsekedni valamivel, magát dicsérni.

Rühmen, das, magasztalás, dícsérés; ſeiner ſelbſt, dicsekedés.

Rühmlich, adj., dicséretes, dicső; adv. dícséretesen, dicsőül; dícső módon; auf das rühmlichſte von jem. ſprechen, nagy magasztalasokkal beszélni valakiről.

Rühmlichkeit, die, dícséretesség, dicső volta valaminek.

Rühr-Ei, das, kevert rántotta.

Rühreiſen, das, keverő vas.

Rühren, keverni, megkeverni.

Rühren, ſt. bewegen, mozdítni, mozgatni; ſich rühren, mozdúlni, megmozdúlni, mozogni; trop. jem. Herz rühren, megindítni t. i. valaki szívét; megilletni; treffen, megérni, megütni, megilletni; er iſt vom Blitze gerührt worden, megütötte a' ménkő; er iſt vom Schlage gerührt worden, megütötte a' guta.

Rührend, adj., megilletö, szívreható, érzékeny; adv. z. B. rührend ſprechen, hathatosan beszélni.

Rührholz, das, keverőfa.

Rührkelle, die, sodrókanál, perezlén.

Rührung, die, ſt. Bewegung, mozgás, megmozdítás; des Herzens, megindúlás, megilletődés; Rührung empfinden, megindúlni, megilletődni; ohne Rührung, minden megindúlás nélkül; Herumdrehung, keverés, megkeverés.

Rülps, der, böffenés, felböfögés.

Rülpſen, felböfögni.

Rümpfen, z. B. die Naſe, fintorgatni az orrát; das Maul rümpfen, félrevonni v. húzni-vonni a' száját.

Ruin, der, pl. die Ruinen, omlás, omladék, düledék, omladék maradvány; trop. ſt. Untergang, Verderben, elveszés, végveszedelem, romlás, elromlás, veszély.

Ruiniren, zerſtören, lerontani, elrontani, széllyelrontani; trop. zu Grunde richten, verderben, elpusztítni, öszverontani.

Ruiniren, das, lerontás, elpusztítás.

Ründe, Rundheit, die, kerekség, gömbölyüség.

Ründen, kerekítni, kerekké v. gömbölyüvé tenni.

Ründung, die, gömbölyítés; gömbölyüség.

Rüſſel, der, orrozat, orni, ormány, hosszú orr, p. o. az elefánt és némelly bogarak hosszú orrok.

Rüſſelfliege, die, dongocska.

Rüſſelkäfer, der, zsizsik, zsuzsok.

Rüſtbaum, der, állástartó fa vagy gerenda.

Rüſte, die, d. i. Ruhe, alkonyodás; die Sonne geht zur Rüſte, lenyugszik a' nap.

Rüſten, ſt. zubereiten, készítni magát valamihez, készülni valamihez, valamire; ſich zum Kriege rüſten, hadra készülni; ſt. bewaffnen, felſegyverkeztetni; ſich rüſten, felfegyverkezni; ſt. verſehen, jemanden ausrüſten, felkészítni valamivel; daher: gerüſtet, eig. und trop. felkészülve; mit einem Schwerdte, felfegyverkezve.

Rüſter, der, (Baum), szilfa.

Rüſtern, adj., szilfábólvaló, szilfa.

Rüſtig, adj., kész, felkészült; muthig, bátor, erős; adj. készen, készséggel, bátran.

Rüſtigkeit, die, készség, kész bátorság.

Rüſtkammer, die, fegyvertár, fegyvertartó hely.

Rüſtung, die, keszülés, készület; ſt. Waffen, felfegyverkezés, fegyverek.

Rüſtwagen, der, társzekér, hadiszekér.

Rüſtzeug, der, eszköz, szerszám, emelőeszköz, erőmív.

Rütchen, das, vesszőcske.

Rütteln, rázni, megrázni, zökögni.

Rütteln, das, megrázás, felrázás, zökögés.

Rum, der, czúkornádszesz, rúm, rúmpályinka.

Digitized by Google

Rummel, der, lárma, zaj.
Rumor, der, csörgés, zörgés.
Rumoren, lármázni, zörögni.
Rumpeln, csörögni, zörörgni; korogni, mint a' has; in das Zimmer hinein rumpeln, bébotorkazni a' házba.
Rumpf, der, eig. derék, az emberi test dereka; in der Mühle, garat a' malomban.
Rund, adj., kugelrund, gömbölyű, gömbölyég; rund machen, gömbölyüre csinálni; ſcheibenrund, kerek; rund machen, kerekíteni, kerekre csinálni; ein runder Tiſch, kerek asztal; trop. fleiſchig, voll, z. B. Wade, telyes, gyömbölyeg p. o. lábikra; vom Ausdrucke, kerek, p. o. kifejezés; aufrichtig, egyenes, nyilvánságos; runde Zahl, kerek szám; adv. kereken; rund herum, körös körül; trop. offenherzig, kereken, nyilván.
Rund, das, kerekség, gömbölyűség.
Runde, die, kerület, kerekség, gömbölyűség; in die Runde, körül, körül körül; bei Soldaten, a) die herumgehenden Soldaten, őrkerülők; b) das Herumgehen, őrkerülés.
Rundgeſang, der, sorbajáró ének, vagy dal a' karikában; kerülő dal.
Rundlich, adj., kerekded.
Rundung, die, kerekség.
Rune, die, Runenſchrift, geradlinige Buchſtaben bei den nordiſchen Völkern, szálkás betük; trop. rovás, rovátk.
Runenſtab, der, Kerbeholz, worin man lange Striche ſchneidet, und ſie dann zuſammenrechnet, rovás.
Runzel, die, ráncz; Runzeln machen, öszvehúzni vagy ránczba szedni a' homlokát; Runzel bekommen, ránczosodni, ránczolódni, megránczosodni.
Runzelig, adj., ránczos.
Runzeln, ránczolni, öszveránczolni, ráncsba szedni t. i. a' homlokát.
Rupfen, eig. tépni, kitépni, p. o. tollat; eine Gans rupfen, mejjeszteni lúdat.
Rupfen, das, tépés, kitépés, mejjesztés.
Rupfzange, die, szőrtépő fogó.
Ruppe, die, menyhal.
Ruprecht, der, Róbert, keresztnév.
Ruske, die, egértövis.
Ruſſe, der, orosz.
Ruſſiſch, adj., orosz; die ruſſiſche Sprache, az orosz nyelv.
Ruß, Rus, der, korom.
Rußig, adj., voll Ruß, kormos; adv. kormosan.
Rußland, das, oroszország.
Ruthe, die, ein einzelner Zweig, veszső; mehrere Zweige, csomó veszső, mit der Ruthe hauen, peitſchen, veszszővel megverni, megvágni, megvesszőzni; ein Längenmaaß, eine lange Stange ꝛc., tízöles hosszaságmérő, pózna vagy rúd, mérték neme; bei Jägern, der Schweif, verſchiedener vierfüßigen Thiere, négylábú állatok farka; das Geſchlechtsglied, a) das männliche, szeméremtag; b) das weibliche, asszonyszeméremtest.
Ruthenſchlag, der, vesszővelverés; megvesszővés.
Ruthenſtrafe, die, vesszővelbüntetés, verés.
Rutſchen, csúszni, elcsúszni.
Rutſchen, das, csúszás, elcsúszás.

S.

Saal, der, palota, nagy szoba, palota szoba, szála; Speiſeſaal, der, ebédlő palota; Tanzſaal, táncz palota.
Saame, der, ſ. Same.
Saat, die, das Säen, vetés; die Saat beſtellen, vetni, bevetni a' földet; der Same, vetnivaló mag, elvetett mag; das emporgewachſene Getreide, az élet, a' vetés; die Saaten, a' vetések; grüne Saaten, a' zöld vetés; reife Saat, érett vagy megérett vetés.
Saatbohne, die, vetnivaló bab.
Saaterbſe, die, vetni való borsó.
Saatfeld, das, als Boden, bévetnivaló föld, vetés alá való föld; was beſäet iſt, vetés, bevetett föld.
Saatgerſte, die, vetnivaló árpa.
Saathafer, der, vetnivaló zab.
Saatkorn, das, jedes Korn zum Säen,

Digitized by Google

velnivaló mag; Roggen, vetnivaló rozs.

Saatweitzen, der, vetnivaló búza.

Saatzeit, die, vetés ideje.

Sabbath, der, szombat.

Sabbathsfeier, die, sábes; a' szombat megülése.

Sache, die, ſt. Prozeß, ügy, per, ügyesbajos dolog; ſeine Sache verlieren, ügyét elveszteni; ſt. Geſchäft, dolog; eine Sache übernehmen, felválalni valamelly dolgot; ſeine Sache gut machen, dolgát jól vinni, elintézni; das iſt deine Sache, az a' te dolgod; das iſt meine Sache nicht, ez nem az én dolgon, ez reám nem tartozik; eine Sache beilegen, valamelly dolgot eligazítni; eine geſchehene Begebenheit, dolog, történet, történt dolog; Alles wovon man ſpricht, oder handelt, dolog, tárgy; das gehört nicht zur Sache, ez a' dologra nem tartozik; die Sachen, holmi, bútor; ſeine Sachen nicht ordentlich halten, nem tartani rendben, dolgait v. holmijét.

Sacherklärung, die, dolog magyarázat.

Sachfällig, adj., z. B. ſachfällig werden, d. i. ſeinen Prozeß verlieren, ügyét v. perét elveszteni.

Sachgelehrſamkeit, die, dolgok esmérete.

Sachkenner, der, a' dologban jártas, a' dologhoz v. a' dolgot értő.

Sachkundig, adj., tudós, jártas valamelly dologban.

Sachregiſter, das, dolgok lajstroma.

Sachverſtändiger, der, a' dologhoz értő.

Sachverſtand, der, a' dologhoz értés.

Sachwalter, der, ügyvédő, ügyvéd, ügyfolytató.

Sacht, Sachte, adv. lassan, halkal.

Sack, der, leinener, oder ledener, zsák; ein Beutel, zacskó; Taſche, zseb; jüdiſches Trauerkleid, gyászruha.

Sackband, das, zsákmadzag.

Sacken, zsákba szedni, belétenni v. beléölteni.

Sackgaſſe, die, d. i. Gaſſe ohne Ausgang, vak zug, térjmeg útsza.

Sackleinwand, die, zsákvászon, zsákdarócz.

Sackpfeife, die, duda.

Sackpfeifer, der, dudás.

Sackpiſtole, die, mordály.

Sackträger, der, zsákhordó; vom Eſel, terehhordó v. izsákos szamár.

Sackuhr, die, zsebóra.

Sackzwillich, der, nyüstös vászon.

Sacrament, das, sákramentom.

Sacriſtan, der, egyházfi.

Sacriſtei, die, sekresztye.

Säbel, der, kard, szablya.

Säbelhieb, der, kardvágás.

Säbelklinge, die, kardvas.

Säbeln, karddal levágni.

Sächelchen, das, dolgocska; im plur. ſt. Spielzeug, apró játékok.

Säckchen, das, zsákocska, szütyő zsák, zsebecske.

Säculariſation, die, papi jószágok elszedése.

Säculariſiren, z. B. ein Kloſter, elvenni a' klastromot és világi vagyonná tenni.

Säemann, der, vető, magvető.

Säemaſchine, die, vetőmív.

Säen, vetni, magot vetni.

Säen, das, vetés, magvetés.

Säetuch, das, vetőruha.

Säezeit, die, vetés ideje.

Säftchen, das, nedvorvosság, szernedv.

Säge, die, fürész; die Säge ſchärfen, a' fürést kireszelni; mit der Säge etwas abſägen, elfürészelni, fürészszel elvágni.

Sägeblatt, das, fűrészvas.

Sägebock, der, fűrészelő mív.

Sägefiſch, der, fürészhal.

Sägefliege, die, fürészbogár.

Sägeförmig, adj., fürészformájú; fűrésszabású.

Sägemehl, das, Sägeſpäne, die, fűrészpor.

Sägemühle, die, fürészmalom, deszkametsző.

Sägen, fűrészelni, elfűrészelni, fürészszel elvágni valamit.

Sägen, das, fűrészelés.

Sägeſchmied, der, fűrészkovács, fűrészcsináló.

Sägezähne, die, fűrészfogak.

Sälbchen, das, kenetecske.

Sämerei, die, vetnivaló magok, vetemény mag.

Sämiſch-Leder, das, irha.

Sämmtlich, adj., minden, mind, adv. mind, mindnyájan, öszveséggel, mindöszve.

Sänger, der, éneklő, énekes.

Sängerinn, die, éneklő vagy énekes asszony v. leány, éneklőne.

Sänfte, die, gyalog hintó.

Sänftenträger, der, gyaloghintós.
Sättigen, megelégíteni, kielégíteni, jól tartani; ſich ſättigen, megelégedni, jóllakni.
Sättigen, das, die Sättigung, jól tartás, megelégítés; das Sattſeyn, jóllakás, megelégedés, jóllakottság.
Säuerei, die, die, disznóság.
Säubern, reinigen, tisztítni, tisztogatni, megtisztítni.
Säuberung, die, tisztítas, tisztogatás.
Säuerlich, adj., savanyús; ſäuerlich ſchmecken, savanykás izű lenni; adv. savanyúsan.
Säuern, saványítni, megsavanyítni.
Säuern, das, Säuerung, die, savanyítás, megsavanyítás.
Säufer, der, iszákos, részeges, nagy borivó.
Säuferei, die, részegeskedés.
Säuferinn, die, részeges asszony.
Säugen, szoptatni.
Säugen, das, szoptatás.
Säugerinn, die, szoptató asszony.
Säugling, der, szopós kisded.
Säuiſch, adj., ocsmány, tisztátalan, fertő, rút; adv. rútúl, ocsmányúl, tisztátalanúl, fertőmódon.
Säule, die, oszlop.
Säulendicke, die, oszlopvastagsága.
Säulenförmig, adj., oszlopdad, oszlopalakú; adv., oszlopdadon.
Säulenfuß, der, oszlopláb.
Säulengang, der, oszlopköz, oszlopközi járóhely.
Säulengeſims, das, oszloppártázat.
Säulenhöhe, die, oszlop magassága.
Säulenknauf, Säulenknopf, der, oszlopfejezet.
Säulenordnung, die, oszlopnem v. rend.
Säulenſchaft, der, oszlopderék.
Säulenſtellung, die, oszlopállása, helyheztetése.
Säulenſtuhl, der, oszloptalp.
Säulenweite, die, oszlopok köze.
Säulenwerk, das, oszlopok, oszlopozat.
Säumen, einfaſſen, szegni, beszegni.
Säumen, das, szegés, beszegés.
Säumen, zaudern, késni, késedelmezni valamivel.
Säumen, das, Säumung, die, késés, késedelmezés.
Säure, die, savanyúság.
Säuſeln, susogni, suttogni, suhogni, mint a' szél.
Säuſeln, das, suhogás, susogás.
Saffian, der, szattyán.
Safflor, der, vadsáfrány, sáfrány szeklicze.
Saffran, der, jóféle safrány.
Saffranfarbe, die, sáfrányszín.
Saffranfarben, Saffranfärbig, adj., sáfrányszínű.
Saft, der, in Pflanzen ꝛc., nedv; nedő, nedvesség; trop. ſt. Geiſt, Kraft, beſonders von einer Rede, veleje, ereje, lelke p. o. a' beszédnek; in den Apotheken, főtt nedv, szernedv, a' patikában.
Saftbehältniß, das, nedvesség tartó, pilis, mezték.
Saftfarbe, die, nedvszín.
Saftgrün, adj., pázsitnedvszín.
Saftig, Saftreich, Saftvoll, adj., nedves, leves.
Saftlos, adj., nedvetlen; trop. velőtlen, erőtlen, száraz, idétlen.
Saftröhre, die, nedvességcső a' plántákban.
Sage, die, das Reden, mondás; ſt. Gerücht, hír, rege; es geht die Sage, az a' híre, úgy foly a' híre.
Sagen, mondani, megmondani; oft ſagen, mondogatni; öffentlich ſagen, közönséges helyen mondani, hirdetni; was ſoll ich ſagen, mit mondjak; was ſagſt du? mit mondasz, mit beszélsz? — Er hat vom Glück zu ſagen, ezer szerencsége; ſt. befehlen, z. B. er ſagte, ich ſollte zugleich zu ihm kommen, azt parancsolta hogy mindjárt hozzá menjek; ſt. erinnern, emlékeztetni, inteni valamire; damit meinen, mondani vele, érteni alatta; bedeuten, tenni; was ſoll das ſagen? mint tesz az? dieß will ſo viel ſagen, ez annyit tesz; in Erzählungen, ſage ich, ſage du, ſage er, azt mondom, mondod, modja.
Sagen, das, mondás, kimondás; oder ſt. Worte, beszed.
Sahlweide, die, kecske fűz.
Sahne, die, téjszín, édes téjfel.
Sahnlöffel, der, téjfelszedő kanál.
Saitchen, das, húrocska.
Saite, die, húr, p. p. hegedűhúr, klavirhúr; auf Saiten ſpielen, hegedülni; die Saite klingt, tönt, a' húr hangzik, peng.
Saiten-Inſtrument, das, hegedű, húros muzsika.
Saitenſpiel, das, hegedű.
Saitenſpieler, der, hegedűs.
Salair, Salarium, das, fizetés.
Salat, der, saláta; Gartenſalat, kerti saláta; wälſcher Salat, olasz saláta.

Digitized by Google

Salatkraut, das, káposzta saláta.
Salbader, der, kuruszoló; fecsegő.
Salbe, die, kenet, kenetír, ír; nach Salben riechen, irszagú lenni.
Salben, meg-vagy békenni t. i. kenettel.
Salben, das, bé-v. megkenés.
Salbenbüchse, die, kenetes berbencze.
Salbenhändler, der, kenetáros, kenőcsáruló.
Salber, der, kenő.
Salbei, die, zsálya.
Salbeithee, der, zsályathéa.
Salbeitrank, der, zsályásfőttlév.
Salböhl, das, felkenő olaj.
Salm, der, szemling, szemlinghal.
Salmiak, der, szalmia.
Salon, der, nagy szoba, palota.
Salpeter, der, salétrom.
Salpetererde, die, salétromos föld.
Salpetergeist, der, Salpetersäure, die, salétromszesz, salétromsavany.
Salpeterhütte, die, salétromfőző kunyhó v. ház.
Salpeterartig, adj, salétromos.
Salpetersieder, salétromfőző.
Salpetersiderei, die, salétromfőzés.
Salpeterwasser, das, salétromos víz.
Salse, die, Salzbrühe, sós lév; Kräutersalse, növevénynedvíz.
Salutiren, begrüßen, köszönteni; bei Soldaten, katonamódra fegyverrel köszönteni valakit.
Salve, die, szálvélövés, köszöntőlövés p. o. agyúkból, puskákból.
Salvegarde, die, katonaőrizet; szabados menedékhely.
Salviren, megszábaditni, megmenteni.
Salvus conductus, der, sicheres Geleit, bátorságlevél.
Salz, das, só; gemeines Salz, közönséges só; natürliches, természő; trop. st. Witz ꝛc., sava, íze valaminek, finomság.
Salzader, die, sóér.
Salzamt, das, sóhivatal.
Salzbeamte, der, sóstiszt.
Salzberg, der, sóhegy, sótermőhegy.
Salzblume, die, sóvirag.
Salzbrühe, die, sóslév.
Salzbrunnen, der, sóskút.
Salzen, sózni, megsózni.
Salzen, das, sózás, bésózás.
Salzfäßchen, das, sótartócska.
Salzfaß, das, sótartó.
Salzfisch, der, bésózott hal.
Salzfleisch, das, bésózott hús.
Salzfluß, der, eine Krankheit, sós csúz.
Salzgeist, der, sószesz.
Salzgeschmack, der, sóíz.
Salzgrube, die, sóakna.
Salzhandel, der, sókereskedés.
Salzhändler, der, sókereskedő.
Salzhecht, der, besózott csuka.
Salzig, adj., sós; adv. sósan.
Salzigkeit, die, sósság.
Salz-Inspector, der, sósúr.
Salzkärrner, der, sótalicskázó.
Salzklos, der, Salzklümpchen, das, sódarab.
Salzkorn, das, szem, sómorzsa.
Salzkraut, das, savar.
Salzkrystall, das, sókristály.
Salzlacke, die, sós lév, só lév.
Salz-Magazin, das, sóház, sótárház.
Salzmann, der, sóáros.
Salzmarkt, der, sópiacz.
Salzmeer, das, sóstenger.
Salzquelle, die, sósforrás, só forrás.
Salzsäure, die, sóoszlop.
Salzschiff, das, sóhordó hajó.
Salzschreiber, der, sóhivatali iró.
Salzsieder, der, sófőző.
Salzsiederei, die, sófőzés.
Salzstein, der, kősódarab.
Salzsteuer, die, sóra vetett adó.
Salzstück, das, egy kő só.
Salztonne, die, sóshordó.
Salzverwalter, der, sósúr.
Salzvorrath, der, kész sórakás.
Salzwage, die, sómázsa, sófont.
Salzwasser, das, sósvíz.
Salzwerk, das, sóakna.
Salz-Zoll, der, sóadó, sóvám.
Same, der, der Pflanzen ꝛc., mag; der Same faßt Wurzel, geht auf, a' mag gyökeret ver, kikél; in Samen gehen, felmagzani; bei Menschen und Thieren, tenyésznedv, tenyészmag; trop. st. Ursache, z. B. der Same der Zwietracht, a' visszavonás magva; st. Nachkommenschaft, (bibl.), maradék, nemzetség.
Samenbehälter, der, magtok.
Samenbläschen, das, maghójag.
Samenblatt, das, csiralevél.
Samenfluß, der, tenyésznedvfolyás.
Samengefäß, das, magtartó.
Samengehäuse, das, magtok.
Samenkorn, das, magszem; Roggen zum Säen, vetnivaló rozs.
Samenmilch, die, magtéj, p. o. mandolatéj.
Samenstaub, der, hímpor.
Samenthierchen, das, magállatka.
Sammeln, eig. gyüjteni, öszvegyüjteni, öszveszedni, rakásra gyüjteni v. hal-

Digitized by Google

mozni; ſich ſammeln, öszvegyülni, egybegyülekezni, öszveseregleni, öszveszedni magokat; trop. ſich ſammeln, magához térni.

Sammeln, das, öszvegyüjtés, egybegyüjtés.

Sammelplatz, der, öszvegyülő hely, öszvegyülés helye.

Sammet, der, bársony.

Sammetblume, die, amaránt; bársonyvirág.

Sammetbürſte, die, bársonykefe.

Sammeten, adj.. von Sammet, bársony.

Sammetkleid, das, bársonyruha.

Sammetmacher, der, Sammetweber, bársonycsináló.

Sammler, der, gyüjtő, öszvegyüjtő, öszveszedő.

Sammlung, die, das Sammeln, gyüjtés, öszvegyüjtés, öszveszedés, gyüjtögetés; d. i. das Geſammelte, gyüjtemény; ſt. Collecte, adakozásbeli gyüjtemény, adakozás öszveszedése.

Sammt, praep. mit Dat. — val, — vel, együtt; ſammt und ſonders, mindnyájan.

Sanct, adj., heilig, z. B. St. Peter, szent Péter.

Sand, der, föveny; grober Sand, homok; trop. z. B. jemanden Sand in die Augen ſtreuen, valakit megvakítni, elámítni v. csábítni.

Sandaal, der, fövenyhal.

Sandbad, das, fövenyferdő, a' Khémikusoknál.

Sandbank, die, fövenytorlás.

Sandberg, der, homokhalom.

Sandboden, der, homokos föld.

Sandbüchſe, die, porzótartó.

Sandelholz, das, rothes, berzsenfa, weißes, szantálfa.

Sanden, homokkal meghinteni.

Sandfeld, das, homokos mezőség.

Sandgebirg, das, homokhegyek.

Sandgrube, die, homokverem.

Sandgrund, der, homokos földally.

Sandhaufe, der, homoktorlás v. halom.

Sandhügel, der, homokdomb.

Sandig, adj., homokos; homokból álló.

Sandkörnchen, das, föveny szemecske.

Sandkorn, das, fövenyszem, egy szem föveny v. homok.

Sandkraut, das, homokhúr.

Sandläufer, der, porondlakó (madár).

Sandland, das, homokos tartomány v. föld.

Sandrohr, das, lengenád, homoknád.

Sandſieb, das, porondrosta.

Sandſtein, der, homokkő.

Sanduhr, die, fövenyóra.

Sandweide, die, homok fűz.

Sandwüſte, die, homok puszta.

Sanft, adj., leíe, csendes, halkalvaló, halkas, p. o. hang; nicht heftig, szelíd p. o. erkölcs, csendes v. lassú p. o. mozdúlás; ein ſanfter Tod, Schlaf, csendes halál, álom; adv. halkal, csendesen, p. o. beszélni; jemand. ſanfter behandeln, valakivel szelídebben v. lágyabban bánni.

Sanftheit, die, csendesség, szelídség, jámborság.

Sanftmüthig, adj., szelíd, jámbor; adv. szelíden, jámborúl..

Sangdroſſel, die, éneklő húrosmadár.

Sangvogel, der, éneklő madár.

Sardelle, die, szárdella, apró hering.

Sarg, der, koporsó.

Satan, der, sátán.

Satt, adj., megelégedett, jóllakott; ſatt werden, jóllakni, megelégedni; ſatt machen, megelégítni; ich bin ſatt, jóllaktam; ſt. überdrüßig, megúnt, beleúnt valamibe; adv. megelégedve, jóllakva; genug, eléggé.

Sattel, der, nyereg; jemand. aus dem Sattel heben, a) valakit a' nyeregből kiemelni; b) levetni valakit rangjából.

Sattelbein, das, nyeregcsont a' kaponyában.

Satteldach, das, nyereghátú fedél.

Satteldecke, die, csótár, nyeregterítő.

Sattelbruck, der, túr, a' lóhátán.

Sattelfeſt, adj., a' ki jól megüli nyerget; trop. kész, elkészült.

Sattelgurt, der, nyeregheveder.

Sattelkiſſen, der, nyeregvánkos.

Sattelknopf, der, nyeregkapa.

Satteln, nyergelni, megnyergelni a' lovat.

Sattelpferd, das, nyergesló.

Satteltaſche, die, nyeregtáska.

Sattler, der, nyeregjártó, nyeregcsináló.

Sattſam, adj., elégséges, elegendő.

Satyr, der, ligetisten.

Satyre, die, szatiry, gúnyírás, gúnyolódás, gúnyolóbeszéd.

Satyrendichter, Satyrenſchreiber, der, gúnyverseköltő.

Satyriſch, adj., gúnyolódó, marczangó; adv. gunyolódva, marczangva.

Satz, der, ſt. Sprung, ugrás, szökés; mit einem Satze, egy ugrással, v. szökéssel; ſt. Bodenſatz, allya, sepreje

v. ágya valaminek; in der Logik, tétel; lange Sätze, hosszú mondások; einen Satz behaupten, valamelly tételt vitatni, valamit állítni; in der Musik, tétel; im Spiele, betétel a' játékban; Brut von Fischen, ivadék.

Satzbase, der, nőstény nyúl.

Satzholz, das, oltóág, ültetni való csemete.

Satzung, die, st. Verordnung, rendelés; árrszabás, árrmeghatározás.

Satzweide, die, ültetnivaló füzcsemete.

Satzweise, adv., mondásonként, feltételek szerént.

Satzzeit, die, ellés ideje.

Sau, die, disznó; zur Zucht, emse disznó; eine unreine weibliche Person, disznó, ocsmány, fertő; ein Kleckś, disznó, mocsok; der Saustrom, a' száva vize.

Saubohne, die, disznóbab.

Sauborste, die, disznóserte.

Saubrod, das, disznókenyér.

Sauber, adj., rein, tiszta; st. manierlich, csínos, ékes; ironisch, rendes, furcsa, derék p. o. egy ember; st. reinlich, diszes, tisztás; adv. tisztán, csínosan, szépen.

Sauberkeit, die, tisztaság, csínosság.

Sauberlich, adj., st. reinlich, csinos, tisztás; st. sanft, csendes, engedelmes.

Saudistel, die, dudva csorbóka.

Sauer, adj., savanyú; etwas sauer, savanyúkás, csipős; sauer werden, megsavanyodni; trop. st. sehr beschwerlich, keserves, bajos, veszödtséges, nehéz; saure Arbeit, terhes munka; st. verdrüßlich, komor, p. o. ábrázat.

Sauerampfer, der, sóska, sosdi, mezei sóska, sós lórom.

Sauerbrunnen, der, a) die Quelle, savanyúvízforrás, borvízforrás; das Wasser, savanyúvíz, borvís.

Sauerdorn, der, borbolya.

Sauerhonig, der, eczetes méz.

Sauerklee, der, madár sóska.

Sauerkleesalz, das, sósdisó.

Sauerkraut, das, savanyú káposzta.

Sauerstoff, der, savanyalak.

Sauerteig, der, savanyú kovász.

Sauertöpfig, adj., moros, verdrüßlich, komor, kedvetlen adv. komoran.

Sauertopf, der, komor ember.

Sauerwasser, das, savanyúvíz.

Saufaus, der, nagyiható v. borivó.

Saufbruder, der, ivótárs.

Saufen, von Thieren, inni; von unmäßigen Säufern, mértékletlenül inni, részegeskedni, p. o. borral.

Saufen, das, ivás; részegeskedés, ivás.

Saufgelag, das, Saufgesellschaft, die, mértékleten borital, részegeskedés másokkal együtt; ivó társaság.

Saufhaus, das, ivó ház.

Saugamme, die, szoptató dajka.

Saugeferkel, das, szapós malacz.

Saugekalb, das, szopós borjú.

Saugelamm, das, szopós bárány.

Saugen, szopni; saugen lassen, szoptatni, p. o. bárányt; trop. von leblosen Dingen, magába szívni, mint p. o. a' spongyia.

Saugen, das, szopás, magába szívás.

Sauger, der, szopó, csecsszopó.

Saugerüssel, der, szopókaorr.

Saugvieh, das, szopó állatok.

Sauwerk, das, (Wasserk.), szivattyús mív.

Sauhirt, der, disznó pásztor, kondás, kanász.

Saukoben, Saustall, der, disznóól.

Saujagd, die, disznóvadászat.

Saulache, die, mocsár, fertő.

Saurach, der, borboja, fái sósla.

Saurüssel, der, disznóorr.

Sauschneider, der, disznóherélő.

Saumutter, die, emse disznó, kocza disznó.

Sautrog, der, disznóvályú.

Sauzoten, die, pl. mocskos beszédek.

Saum, der, st. Rand, szél, párkány valamin; Einfassung des Kleides, szegély, szege, p. o. a' ruhán.

Saumesel, terehhordó szamár.

Saumpferd, Saumroß, das, terehhordó ló.

Saumsattel, der, terehnyereg.

Saumselig, adj., késedelmes, lassú; adv. késedelmesen, lassan.

Saumseligkeit, die, késedelmezés, restség.

Saus, der, suhogás, búgás; in Saus und Braus leben, tobzódásban élni.

Sausen, zúgni, búgni; in den Ohren, csengeni.

Sausen, das, zúgás, búgás.

Sausewind, der, állhatatlan ember.

Schirre, der, fülelő kém.

Scabiose, die, sikkantyú.

Scepter, der, királyi pálcza; trop. st. Herrschaft, uralkodás, birodalom, országlás.

Schabe, die, st. Motte, moly; csótan, lágybogár.
Schabeisen, das, vakaróaczél; bei Gärbern, húsoló.
Schabemesser, das, vakarókés.
Schaben, vakarni, p. o. répát, dörzsölni; vakarni, le-v. megvakarni, reszelni.
Schabenkraut, das, molyfü.
Schabernack, der, tréfaság, bolondság.
Schabracke, die, lótakaró, csótár.
Schach, der, d. i. Regent von Persien, persakirály; der König im Schachspiele, király a' sakkjátékban; Schach bieten, dem Könige, veszedelemmel fenyegetni a' királyt.
Schachbret, das, sakk.
Schachern, wie ein Jude, csereberélni.
Schachfeld, das, sakk mezeje.
Schachmatt, adj., im Spiele, z. B. der König ist schachmatt, a' király meg van fogva t. i. a' játékban.
Schachspiel, das, sakkjáték; es spielen, sakkozni, sakkot játszáni.
Schachspieler, der, sakjátszó.
Schachstein, der, közlegény a' sakkjátékban.
Schacht, die, bányamenetel, leereszkedő szája a' bányának; st. Viereck, négyszeg, négyszeglet.
Schachtel, die, katulya.
Schachteldeckel, der, katulyafedél.
Schachtelhalm, der, surló, surlófü.
Schachtelmacher, der, katulyacsináló.
Schachten, od. schachen, négyszegletekre osztani.
Schachthut, der, bányászsüvég.
Schade, Schaden, der, st. Verletzung, sérelem; sich Schaden thun, megsérteni magát v. a' testét; Schaden am Leibe, testi hiba; od. st. Bruch, sérültség, sérülés; od. Wunde, seb; st. Verlust, kár, veszteség; Schaden nehmen, kárt vallani, megkárosodni; Schaden zufügen, kárt tenni v. okozni; Schaden ersetzen, kipótolni a' kárt; durch Schaden wird man klug, kárán tanúl az ember, kárán tanúl a' Magyar; um ein Bedauern auszudrücken, z. B. das ist Schade! kár, sajnálni lehet! es ist Schade um ihm, kár, hogy oda van v. kár, hogy úgy járt; sajnálni lehet, hogy megholt.
Schaden, ártani, kárt tenni, v. okozni; dem Andern schaden, másnak ártani; das schadet nichts, az semmitsem árt.
Schadenfreude, die, kárörröm, más kárán való öröm.
Schadenfroh, adj., más kárán örülő.
Schadhaft, adj, sérelmes, hibás; wie ein Kleid, elszakadt, kiszakadt; wie ein Gebäude, megrongálódott, megrepedezett, romladozott; wie ein Buch, hibás, hijános.
Schadhaftigkeit, die, hibásság, megromlottság.
Schadlos, adj., st. unverletzt, hibátlan, ép, épségben lévő, kárnélkülvaló; keinen Verlust leidend, kárt nem vallot; schadlos halten, kárát megtéríteni v. kipótolni; sich schadlos halten, a' maga kárát kipótolni.
Schadloshaltung, die, kárpótlás, kártérítés, kárkipótolás kártólmentesítés.
Schadlosigkeit, die, ment létel a' kártól, káratlanság.
Schäben, die, rüh, sennyedék; vom Flachse, pozdorja.
Schäbig, adj., krátzig, rühes sennyedékes; st. abgetragen, kopott, elkopott p. o. ruha.
Schächtelchen, das, katulyácska.
Schächten, levágni a' marhát, saktérozni (a' zsidóknál); trop. st. betrügen, megcsalni.
Schächter, der, zsidó mészáros, sakter.
Schädel, (Schedel), der, agy, kaponya.
Schädelbohrer, der, kaponyafúró.
Schädelstätte, die, vesztőhely.
Schädlich, adj., káros, ártalmas; sehr schädlich, veszedelmes; von Thieren, kártékony p o. állat; adv. károsan, ártalmasan.
Schädlichkeit, die, károsság, ártalmasság
Schäfchen, Schäflein, das, juhocska, birkácska; Sprchw. sein Schäfchen ins Trockene bringen, holmi vagyonát bátorságba helyheztetni, magáról gondot viselni.
Schäfer, der, juhász, pásztor, juhpásztor.
Schäferei, die, juhnyáj, birkanyáj.
Schäferhut, der, juhászsüveg.
Schäferhütte, die, pásztorkunyhó, juhászhajlék.
Schäferinn, die, juhászné.
Schäferknabe, der, juhászbojtár.
Schäferleben, das, pásztori élet.
Schäferlied, das, pásztori dal.
Schäferspiel, das, pásztori játék.
Schäferstock, der, juhász bot.

Digitized by Google

Schäferſtunde, die, a' szerelemnek szerencsés órája, boldog óra.

Schäften, szárát csinálni valaminek; eine Flinte ſchäften, puska ágyát csinálni.

Schälchen, das, csészécske; an Pflanzen, vékony plántahéjj.

Schälen, meghámozni a' héjját v. kérgét lehámozni; ſich ſchälen, meghámlálni, kopálni, elválni mint valaminek a' héjja.

Schällhängſt, der, ménló, csödör.

Schämel, der, zsámoly, lábitó.

Schämen, ſich, szégyenleni; ich ſchäme mich, szégyenlem; ſich zu Tode ſchämen, halálra szégyenleni magát.

Schämen, das, szégyenlés.

Schänden, verunſtalten, elcsúfítni, csúffá tenni; ſt. ſchmähen, ſchimpfen, gyalázni, kissebítni, becstelenítni; entehren, megbecstelenítni, gyalázatba keverni; einer weiblichen Perſon die Ehre rauben, a' szűzet megszeplősítni.

Schänder, der, elcsúfító, megbecstelenítő: gyalázó; megszeplősítő.

Schändlich, adj., verunſtaltet, rút, ocsmány, csúf; mit Schande, Unehre verknüpft, fertelmes, becstelen, gyalázatos p. o. ember, élet, gonoszság; adv. rútúl, ocsmányúl; fertelmesűl, becstelenűl, p. o. valamit cselekedni; ungeſittet, illetlenűl, ocsmányúl.

Schändlichkeit, die, rútság, ocsmányság; trop. fertelmesség, becstelenség.

Schändung, die, d. i. Verunehrung, z. B. eines Tempels, megfertéztetés; gyalázás, becstelenítés; megszeplősítés, megparáznítás.

Schärfe, die, z. B. des Meſſers, él, éllesség, p. o. a' késélessége; trop. z. B. von den Sinnen, vom Verſtande, élesség, finomság; dem Geſchmacke nach, csipősség, erősség; Strenge, keménység, nem kedvezés; Genauigkeit, pontosság, szoros rendtartás.

Schärfen, z. B. ein Meſſer, élesítni, köszörűlni, megélesítni, megköszörűlni; trop. z. B. den Verſtand ſchärfen, az elmét élesítni; den Befehl, die Strafe ſchärfen, megkeményítni keményebbé tenni, p. o. a' parancsolatot, büntetést.

Schärfen, das, die Schärfung, élesítés, megélesítés.

Schärpe, die, tisztöv, katonaöv, katonatisztöv.

Schätzbar, adj., was ſich ſchätzen läßt, megbecsülhető; trop. werth geſchätzt, becses, igen becses, becsületre méltó.

Schätzbarkeit, die, becses-ég.

Schätzchen, das, szerető; kincsecském.

Schätzen, d. i. taxiren, becsülni, megbecsülni; hoch, gering ſchätzen, sokra, kevésre becsülni; trop. ſt. hoch ſchätzen, becsülni, nagyra becsülni valakit; ſt. urtheilen, ítélni; dafür halten, gondolni, tartani; ich ſchätze es mir zur Ehre, szerencsémnek tartom.

Schätzen, das, becsülés megbecsülés.

Schätzer, der, becsülő, árrbecsülő.

Schätzung, die, megbecsülés.

Schäumen, tajtékzani p. o. haragjában; habzani, tajtékzani, mint a' ser, tenger.

Schäumen, das, tajtékzás.

Schäumend, adj., tajtékzó.

Schäumig, adj., habos, tajtékos.

Schaf, das, juh, birka; ein einfältiger Menſch, egyűgyű bohó, szelíd bohó.

Schafampfer, der, Sauerklee, juhsóska.

Schafblatter, die, bárány himlő.

Schafbock, der, kos.

Schafdünger, der, juhganéj, trágya.

Schaff, das, dézsa, sajtár.

Schaffel, das, rocska, sajtárocska.

Schaffell, das, juhbőr, birkabőr.

Schaffen, (gemein), ſt. befehlen, parancsolni; z. B. was ſchaffen Sie? mit parancsol az Úr, az asszony? — ſt. geſchäftig ſeyn, foglalatoskodni, dolgozni; viel zu ſchaffen haben, sok dolgának lenni, nagyon el lenni foglalva; auftreiben, z. B. Geld ſchaffen, pénzt szerezni, megszerezni; Rath ſchaffen, tanácsolni, javasolni, tanácsal segítni; ſich anſchaffen oder kaufen, szerezni, venni, p. o. ruhát; ſt. machen, thun, dolgának lenni, csinálni valamit; z. B. was haſt du hier zu ſchaffen, mi dolgod van itt? mit dir habe ich nichts zu ſchaffen, veled semmi dolgom v. közöm; ſt. erſchaffen, teremteni, alkatni.

Schaffleiſch, das, juhhús.

Schaffner, der, sáfár, majoros, gondviselő; gazda, ispány; felvigyázó.

Digitized by Google

Schaffnerinn, die, sáfárné, majorosné, gazdasszony.
Schafgarbe, die, egérfarkú cziczkóró, cziczfark.
Schafherde, die, juhnyáj, birkanyáj.
Schafhirt, der, juhász.
Schafhund, der, juhászkutya.
Schafhürde, die, juhkosár, sövényakol.
Schafhütte, die, juhtanya, juhakol.
Schafkäse, der, juhsajt.
Schafkopf, der, trop. ostoba buta.
Schaflamm, das, jerke bárány.
Schaflaus, Schafmilbe, die, kollancs.
Schafmilch, die, juhtéj.
Schafmist, der, juhtrágya v. ganéj.
Schafmutter, die, anyajuh.
Schafot, das, vesztőállás.
Schafpelz, der, juhbőr; als Kleid, ködmen.
Schafpocke, die, juhhimlő.
Schafrüde, die, juhászkutya.
Schafscheere, die, juhnyíró olló.
Schafscheerer, der, juhnyíró.
Schafschur, die, juhnyírás.
Schafstall, der, juhakol, akol.
Schaft, der, an einem Spieße, dárdanyél; lándzsanyél; an einer Flinte, puskaagy; an Säulen, Stiefeln, dereka, szára valaminek.
Schaftrift, die, juhlegelő.
Schafvieh, das, juhok, birkák, juhbarom.
Schafweide, die, juhlegelő.
Schafwolle, die, juhgyapju, gyapju.
Schafzäcke, die, kollancs.
Schafzunge, die, Pflanze, útifű.
Schakal, der, török róka, sakál.
Schakan, der, csákány.
Schal, adj., geschmacklos, ízetlen, ízeveszett; trop. z. B. schaler Witz, ízetlen elmésség; schaler Kopf, buta ész; adv. z. B. schalschmecken, ízetlen lenni; trop. ízetlenül.
Schale, die, für Getränke, csésze; eine Schale Kaffee, egy csésze v. findzsa kávé; kalte Schale, z. B. von Wein u. Brod, hideg borczibere; an einer Wage, mérőserpenyő, fontserpenyő; Krebsenschale, rákhéjj; Eierschale, tojáshéjj; vom Baste der Bäume, hárshejj, vékony fahéjj; die Haut bei Hülsenfrüchten, tok, hüvely, p. o. borsóhüvely; oder dem Obste, z. B. Aepfel, — Birnschale, alma —, körtvélyhéjj.
Schalk, der, ein listiger Mensch, ravasz, ravasz ember; ein betrügerischer Mensch, csalárd ember; ein leichtfertiger Mensch, csintalan, csalfa, pajkos.
Schalkhaft, adj., ravasz; csalárd; pajkos; adv. ravaszúl; csalárdúl; álnokúl; csintalanúl.
Schalkheit, die, ravaszság; csalárdság; csintalanság.
Schalksauge, das, csalfaszem.
Schalksfreund, der, színes barát.
Schalksknecht, der, gonosz szolga.
Schall, der, hang, szó, hangszó; ein leerer Schall, puszta hang; der Schall der Glocken, der Trompeten, harang hangja v. szaya, harangszó, trombitaszó.
Schallen, hangzani.
Schallen, das, hangzás.
Schallend, adj., hangszó, hangos.
Schalloch, der, hanglyuk, hangadó lyuk, p. o. a' flótan, sípon, klavíron.
Schalmey, die, pásztori síp, tárogató, bögő, dörgősíp.
Schalmuschel, die, csészecsiga.
Schalotte, die, mogyoróhagyma.
Schalten, behandeln, umgehen, bánni vele; schalten u. walten, kedvére bánni v. parancsolni valamivel, azt tenni vele a' mi tetszik.
Schalthier, das, héjjas állat.
Schaltjahr, das, szökő esztendő.
Schaltmonat, das, szökő hónap.
Schalttag, der, szökő nap.
Schaluppe, die, sajka, csónak.
Scham, die, szégyenlés, szemérmesség, szemérem; ists Erröthen, pirúlás; vor Scham roth werden, szégyenletében elpirúlni; st. Schande, szégyen; st. Schamglied, szeméremtest.
Schambein, das, szeméremcsont.
Schamhaft, adj., szemérmes, szemérmetes; adv. szemérmesen, szemérmetesen.
Schamhaftigkeit, die, szemérmetesség, szemérem.
Schamlos, adj, szemtelen, orczátlan; adv. szemtelenül, orczátlanúl.
Schamlosigkeit, die, szemtelenség, orczátlanság.
Schamroth, adj., elpirúlt; schamroth werden, elpirúlni; schamroth machen, megszégyenítni valakit.
Schamröthe, die, pironság, elpirúlás, orczapirúlás, szégyen.
Schandarbeit, die, gyalázatosság.
Schandbar, adj., gyalázatos, ocsmány; adv. gyalázatosan, ocsmányúl.
Schandbarkeit, die, gyalázatosság, ocsmányság.

Digitized by Google

Schande, die, d. i. Unehre, gyalázat, szégyen; es gereicht jemand. etwas zur Schande, gyalázatjára van, szégyenére válik valami valakinek; mit Schande bedecket, gyalázattal tetézve; mit Schande bestehen, megszégyenülni; ha, der Schande! piha, szégyen, gyalázat! st. Beschimpfung, z. B. jemand. alle Schande anthun, valakit mindenféle gyalázattal illetni; eine schändliche That, gyalázatos cselekedet, v. dolog, gonoszság.

Schandfleck, der, st. Schmutzfleck, mocsok; trop. was Schande bringt, gyalázat.

Schandgeld, das, gyalázatosan szerzett pénz, rútúl keresett pénz; alávaló v. csekély pénz.

Schandmaal, Schandzeichen, das, gyalázat bélyege.

Schandmaul, das, rágalmazó nyelv; szitkozódó.

Schandname, der, becstelen név.

Schandpfahl, der, Schandsäule, die, bitófa, nyakvas, szégyenfa, szegyenpolcz.

Schandthat, die, gonosztett, ocsmánytett, rút cselekedet.

Schandwort, das, ocsmányszó.

Schank, der, z. B. vom Wein, Bier, kimérés v. eladás, t. i. kicsiny mérték szerént p. o. bormérés, sermérés; borkorcsma, csapszék.

Schanze, die, sáncz.

Schanzen, sánczot ásni, sánczolni.

Schanzen, das, sánczolás.

Schanzer, Schanzgräber, der, sánczásó.

Schanzkorb, der, sánczkosár.

Schar od. Schaar, die, sereg, csoport.

Scharbock, Scorbut, der, vérveszely, sülly.

Scharen, sammeln, öszvegyüjteni; sich, öszvegyülni.

Scharenweise, (zu Scharen), seregenként; csoportonként.

Schaarwache, die, kerülő őrök.

Scharwächter, der, kerülő őr.

Scharf, adj., éles, p. o. kés; trop st. heftig, nagy, erős, kemény, p. o. szél, hideg; st. beißend, erős, csipős, maró, p. o. eczet, sajt; st. streng, nem kedvező, kemény, p. o. parancsolat, ütközet; st. genau, szoros, p. o. őrzés; st. durchdringend, éles, p. o. hallás, látás, hang; scharfer Verstand, éles elme; adv. élesen, erősen, keményen, szorosan, hathatósan; gyorsan, sebesen p. o. lovagolni.

Scharfblick, der, mély és sebes bélátás.

Scharfrichter, der, hohér.

Scharfschießen, das, golyóbissal lövés.

Scharfschütze, der, tanult puskás.

Scharfsichtig, adj., éles látású; éles bélátású.

Scharfsichtigkeit, die, éleslátás; éles bélátás.

Scharfsinn, der, éles elme.

Scharfsinnig, adj., éles elméjü; adv. élesen, éles elmével.

Scharfsinnigkeit, die, éles elméjüség.

Scharlach, der, d. i. Scharlachfarbe, skárlátszín; Scharlachtuch, skárlátposztó.

Scharlachbeere, die, Scharlachwurm, der, kosenillabáb, a' kosenilla bogárnak megszárasztott bábjai, karmazszinszínbogár.

Scharlachen, adj., skárlát színü.

Scharlachfarbe, die, skárlátszín.

Scharlachfarben, scharlachfarbig, adj., skárlát színü.

Scharlachfieber, das, skárláthideglelés.

Scharlachkleid, das, skárlátszínü ruha v. köntös.

Scharlachroth, adj., skárlát piros.

Scharmützel, das, csatázás, öszvecsapás, csete-paté.

Scharmützeln, csatázni.

Scharnier, die, foglalás, sarkfoglalás, sarkforgás, sark.

Scharre, die, das Scharreisen, kaparóvas.

Scharren, kaparni.

Scharren, das, kaparás, kapargatás a' lábával.

Scharrer, der, kaparó.

Scharte, die, st. Scherbe, cserép; st. Spalte, Ritz, repedés, hasadás; an Messern, Degen, sorja a' kés v. kard élének, csorba-, csorbaság; eine Scharte bekommen, megcsorbúlni; phr. eine Scharte auswetzen, d. i. einen Fehler gut machen, a' hibát helyre hozni v. kipótolni; od. einen erlittenen Schaden ersetzen, a' vallott kárt kipótolni.

Schartig, adj., cserepes; hasadt; soros p. o. beretva, csorba p. o. kés.

Schatten, der, árnyék; Schatten machen, árnyékot vetni; im Schatten ruhen, az árnyékban nyúgodni; in der Maleret, árnyék, árnyékolás; eine schwache Spur von etwas, árnyék, árnyékképe valaminek; ein Schatten von Ruhm, csak árnyéka a' dicsőségnek; die Seele der Verstorbenen,

Digitized by Google

árnyék, lélek; ſt. Schutz, oltalom, védelem, árnyék.
Schattenbild, das, árnyékkép.
Schattengang, der, árnyékos sétálóhely.
Schattenreich, adj., árnyékos.
Schattenreich, das, árnyékok v. kimúlt lelkek országa.
Schattenriß, der, árnyékrajz.
Schattenſpiel, das, árnyékos szemfényvesztés.
Schattenweiſer, der, árnyékmutató.
Schattig, adj., homályos, árnyékos.
Schattiren, beárnyékolni, beárnyékozni, árnyékozni.
Schattirung, die, beárnyékolás, be- v. megárnyékozás.
Schatulle, die, katulyaláda, iskátula, ládacska.
Schatz, der, kincs, drágaság; der öffentliche Schatz, a' közönséges kincstár; Liebkoſungswort, z. B. mein Schatz! kincsem, édes kincsem, galambom!
Schatzfrei, adj., abgabenfrei, adótól ment.
Schatzgeld, das, kincstárbéli pénz.
Schatzgräber, der, kincsásó.
Schatzkammer, die, eines Staates, kincstár, kincsesház.
Schatzkind, das, kedves gyermek.
Schatzmeiſter, der, kincstármester, kincstárnok.
Schatzung, die, birtokbecsű, a' birtok megbecsülése; ſt. Abgabe, adó.
Schau, die, d. i das Anſehen, nézés, megnézés; zur Schau ſtellen, megnézésre kitenni, kitenni hogy nézzék; etwas zur Schau tragen, mutogatni, mutogatás végett hordozni valamit.
Schaubrod, das, jelkenyér, czégérkenyér.
Schaubühne, die, játékszín.
Schauder, der, irtózás, borzadás; Schauder erregend, irtóztató, borzasztó; es überfällt mich ein Schauder, megirtózom, megborzadok.
Schauderhaft, adj., irtóztató, borzasztó.
Schaudern, irtózni, megborzadni, rázkódni.
Schaudervoll, adj., iszonyatos, irtóztató.
Schauen, nézni, megnézni; ſchau, nézd, lásd.
Schauen, das, nézés.
Schauer, der, ſt. Prophet, proféta; ſt. Schutzdach, szín, pajta, félszer; ein vorübergehender Sturm, futó zivatar, p. o. forgószél, zápor eső; eine ſchnelle Erſchütterung der Haut, borzadás, borzadozás, rázkódás.
Schauerig, adj., borzasztó, kietlen.
Schauern, borzadni, rázkódni.
Schauern, das, borzadozás.
Schauervoll, adj., ſchrecklich, irtóztató, borzasztó; Schauer empfindend, felborzadott.
Schaueſſen, das, néznivaló ételek.
Schaufel, die, lapát, lapiczka; am Mahlrade, a' malomkerék lapátfoga.
Schaufeln, lapátolni, lapáttal hányni.
Schaufelrad, das, lapátfogúkerék a' malomban.
Schaugepränge, das, pompa.
Schaugerüſt, das, néző alkotmány v. állás.
Schaukel, die, hinta, hirintó.
Schaukeln, hirintálni, hintálni, hintázni.
Schaukeln, das, hintálás.
Schaum, der, hab, tajték; Schaum geben, habzani.
Schaumkelle, die, Schaumlöffel, der, tajtékmerő kalán.
Schaumünze, die, emlékpénz, emlékeztető pénz.
Schauplatz, der, nézőhely; néző v. játékszín, teatrom.
Schauſpiel, das, nézőjáték, mulattató játék, mutatvány; das Schauſpiel anfangen, kezdeni a' játékot; ins Schauſpiel geben, a' nézőjátékba menni; ein Schauſpiel geben, nézőjátékot játszani v. adni.
Schauſpieldichter, der, játékszíni költő.
Schauſpieler, der, Schauſpielerinn, die, színjátszó, színjátszóné.
Schauſpielergeſellſchaft, die, színjátszó társaság.
Schauſpielerkunſt, die, színjátszói mesterség.
Schauſpielermäßig, adj., szinjátszói; adv. szinjátszó módra.
Schebeke, die, ein Schiff, sebekhajó.
Schecke, die, tarka ló.
Schecken, tarkázni.
Scheckig, adj., tarka, foltos.
Schedel, der, kaponya.
Scheel, (ſchel), adj., unzufrieden, neidiſch, karján, irígy, görbe, haragos t. i. szem, irígy tekintet.
Scheelſucht, die, irígység.
Scheerchen, das, ollócska.
Scheere, die, olló; der Krebſe, rákláb, rákollója.
Scheeren, Wolle abſchneiden, nyirni, le-

Digitized by Google

vágni; den Bart ſcheeren, leberetválni a' szakállát; die Schafe ſcheeren, a' juhokat megnyírni; ſich um etwas ſcheeren, gondolni valamivel; ſich wegſcheeren, d. i. fortbegeben, eltakarodni; z. B. ſcheer dich fort! hord el magadat, takarodj!

Scheerer, der, nyírő; beretváló.

Scheererei, die, das Plagen, ingerkedés; Plage, Noth, bajlódás, vesződség.

Scheerflotte, die, köszírti hajóssereg.

Scheermeſſer, das, borotva, beretva.

Scheerſchleifer, der, köszörűs, ollóköszörülő.

Scheerwolle, die, lenyírt gyapju.

Scheerung, die, nyírés.

Scheffel, der, véka, mértéknem.

Scheffeln, vékával mérni.

Scheibchen, das, karikácska.

Scheibe, die, karika; von Glas, ablak karika; Honigſcheibe, lépesméz, lép; Wachsſcheibe, viasztábla.

Scheibenrund, ſcheibig, adj., karikás, kerek, kerekded; adv. kereken.

Scheibenſchießen, das, czélbalövés, czéllövés.

Scheide, die, hüvely.

Scheiden, ſich, elválni, megválni egymástól; elválasztani; im Bergbaue, das Erz ſcheiden, az érczet különválasztani, egymástol elválasztani.

Scheiden, das, elválás, elválasztás

Scheidebrief, der, elváló levél, elválásról szólló levél.

Scheidekunſt, die, választó mesterség, kémia.

Scheidekünſtler, der, választómester, kémikus.

Scheidemünze, die, váltó pénz, apró pénz.

Scheider, der, érczválasztó.

Scheiderz, das, tiszta ércz, elválasztott ércz.

Scheidewand, die, közfal; trop. különbség.

Scheidewaſſer, das, választóvíz.

Scheideweg, der, útválás.

Scheidung, die, Trennung, elválasztás, elválás; Entfernung, eltávozás, elmenés.

Schein, der, Schimmer, Glanz, fény, világosság; világítás, tündöklés; z. B. Mondſchein, holdvilág; trop. das äußerliche Anſehen einer Sache, szín, külső szín; ein falſcher Schein, álszín, csalóka szín; zum Scheine, tettetésből, mintha; ein ſchriftliches Zeugniß, bizonyságirás, megesmérőirás.

Scheinandacht, die, tettetett buzgóság.

Scheinbar, adj., tetsző, tetszetes, tettetet, színlett p. o. barátság; adv. tettetve.

Scheinbarkeit, die, színesség, tettetőség.

Scheinbeweis, der, színes bizonyság.

Scheinbild, das, álkép.

Scheinchriſt, der, csak névvel keresztyén.

Scheinen, leuchten, glänzen, fényleni, világítni, tündökleni, mint a' csillagok; ſt. dünken, látszani, tetszeni; impers. es ſcheint, daß —, úgy látszik, hogy —; wie es ſcheint, a' mint látszik.

Scheinfreund, der, színes barát, tettetett barát, csak névvel barát.

Scheinfreundſchaft, die, szines, színlett v. tettetett barátság.

Scheinfriede, der, színlett békesség.

Scheinfrömmigkeit, die, tettetett vagy színes kegyesség.

Scheinglaube, der, tettetett hit.

Scheingrund, der, színes vagy színlett ok

Scheingut, das, képzelt jó.

Scheinheilig, adj., képmutató, színmutató, álnok.

Scheinheilige, der, képmutató, álnok.

Scheinheiligkeit, die, képmutatás, álnokság.

Scheinkauf, der, tettetett vétel.

Scheinklug, adj., okosnak látszó.

Scheinklugheit, die, okosnak látszás, álokosság.

Scheinkörper, der, képzelt test.

Scheinliebe, die, színlett szeretet.

Scheinmittel, das, gegen etwas, hijában való eszköz; zu etwas, színlett eszköz.

Scheintod, der, képzelt halál.

Scheintugend, die, színlett v. tettetett virtus.

Scheinübel, das, képzelt rossz vagy gonosz.

Scheit, das, hasáb, hasábfa; pl. die Scheiter, z. B. in Scheiter gehen, széllyel töredezni; mint a' hajó a' tengeri hajótörésben.

Scheitel, der, főtető, búb.

Scheitelbein, das, főtető csont.

Scheiteln, das Haar, elválasztani.

Scheitelpunct, der, tetőpont.

Scheitelrecht, adj., tetőponterányos; adv. tetőpontra.

Scheiterhaufen, der, farakás, testégető rakásfa.

Scheitern, Schiffbruch leiden, hajótö-

Digitized by Google

rést szenvedni; zertrümmert werden, széllyeltörni, öszvezúzni; trop. füstbe menni, elromlani.
Scheitholz, das, hasábfa, felvágott, felhasogatott fa.
Schellchen, das, kis csengetyű.
Schelle, die, csengetyű, csörgő.
Schellen, csengeni; csengetni.
Schellen, das, csengetés.
Schellengeläute, das, csengetyűszó.
Schellenschlitten, der, csörgős szán.
Schellfisch, der, gadócz, sellhalgadócz.
Schellhengst, der, ménló.
Schellkraut, das, Schellwurz, die, gódircz, fecskefű, vérehullófű.
Schelm, der, becstelen ember; csalárd; gazember; ein Schelm aller Schelme, a' leggazabb ember; ein leichtfertiger Mensch, csintalan ember; st. Mensch in der traulichen Sprechart, z. B. der arme Schelm ist betrogen worden, szegény bohót megcsalták.
Schelmerei, die, Betrügerei, csalás, csalárdság; Muthwille, csintalanság, pajkosság; Schlechtigkeit, gonoszság, álnokság.
Schelmisch, adj., csalárd, csalfa; csintalan; st. gottlos, álnok, gonosz.
Schelmstreich, der, Schelmstück, das, csalárdság, csalás; csalfaság, pajkosság, csintalanság; istentelenség.
Scheltbrief, der, pirongató levél.
Scheltrede, die, szitkozódás.
Scheltwort, das, szitok.
Schelten, jemanden schmälen, tadeln, lepirongatni, lemocskolni valakit, szitkozódni; fluchen, megszídni valakit, szitkozódni valaki ellen.
Schelten, das, lemocskolás, megmocskolás; szitkozódás.
Scheltenswerth, adj., méltó hogy lemocskoltassék.
Schenke, die, korcsma.
Schenken, d. i. gießen, tölteni p. o. bort pohárba; Getränke im Kleinen verkaufen, z. B. Wein ꝛc. schenken, mérni, arúlni p. o. bort, sert iczénként; unentgeldlich geben, ajándékozni, ajándékba adni; freigebig erlassen, elengedni p. o. a' hibát, a' büntetést, megajándékozni valakit az élettel.
Schenker, der, korcsmáros, csaplár; ajándékozó.
Schenkgerechtigkeit, die, kimérő v. kimérésre való juss.
Schenkkanne, die, mérőkanna.
Schenkmaß, das, mérték.
Schenktisch, der, bormérő asztal.
Schenkung, die, das Schenken, ajándékozás; das Geschenkte, ajándék; Erlassung, elengedés; z. B. einer Strafe, a' büntetés elengedése.
Schenkwirth, der, korcsmáros, csapláros.
Schenkwirthinn, die, korcsmárosné, csaplárosné.
Scherbchen, das, cserepecske.
Scherbe, die, (Scherbel, Scherben), Geschirr, cserépedény; cserép, tört cserép.
Scherflein, das, fillérecske.
Scherge, der, poroszló.
Scherz, der, tréfa, enyelgés; im Scherze, tréfából; ohne Scherz, tréfa nélkül, tréfán kívül; keinen Scherz verstehen, d. i. etwas für Ernst aufnehmen, nem érteni tréfára a' dolgot; übel nehmen, rossz neven venni valamit; sich auf einen Scherz verstehen, tudni tréfálódni, érteni a' tréfát.
Scherzen, tréfálni, tréfálódni, enyelegni.
Scherzhaft, adj., tréfás, enyelgő; adv. tréfásan, tréfálódva, enyelegve.
Scherzhaftigkeit, die, enyelgés, tréfálódás.
Scherzrede, die, tréfabeszéd.
Scherzweise, die, adv., tréfából, tréfálva, enyelegve.
Scheu, adj., ängstlich, félénk p. o. ember, visszatartózkodó; von Pferden, vad, ijedős; scheu werden, félni, elvadúlni, megijedni; von Pferden, megszilajodni; adv. félénken.
Scheu, die, Furchtsamkeit, félénkség, irtózás; ohne Scheu, félelem és irtózás nélkül, mérészen; Achtung, Respect, tiszteletbeli szemérmesség v. tartózkodás; Blödigkeit, bátortalanság; Sittsamkeit, szemérmetesség.
Scheuche, die, félékenység.
Scheuchen, meg- v. elijeszteni, elrettenteni; elúzni, elkergetni.
Scheuen, sich, félni, félékeny lenni, irtózni valamitől; etwas scheuen, kerűlni, p. o. a' rosszat.
Scheuer, die, csűr, pajta.
Scheuern, reiben, z. B. ein Gefäß, um es glänzend zu machen, letörleni, megdörgölni, p. o. homokkal, valami edényt, megsikárlani; trop. einen Verweis geben, megpirongatni.
Scheuleder, das, vendégszem, szemfedező.
Scheune, die, csűr, pajta.

Digitized by Google

Scheuntenne, die, szérű, szűrű.
Scheuſal, das, Schreckbild, ijesztő kép; Widerwillen erregendes Bild, útálság, váz, tama, ijesztő.
Scheußlich, adj., útálatos, rusnya, fertelmes; adv. útálatosan.
Scheußlichkeit, die, útálság, útálatosság.
Schicht, die, Lage, rend, sor, rétegrend, földterület, talaj.
Schichten, sorjába elrakni vagy elrendelni, felosztani.
Schichtenweiſe, adj., területenként, rendenként.
Schicken, etwas, küldeni valamit, valahová; ſich ſchicken, a) történni, megesni; es ſchickt ſich manchmal, néha történik v. megesik; b) dazu paſſen, illeni hozzá, öszveilleni, megegyezni valamivel; c) dem Wohlſtande gemäß ſeyn, illeni; ſt. ſich anſchicken, vorbereiten, z. B. zur Reiſe, készülni az útra v. a' munkához.
Schicken, das, küldés.
Schicklich, adj., hozzáillő; illendő, illő; adv. illendően, illő módon.
Schicklichkeit, die, illendőség.
Schickſal, das, ſtatt Verhängniß; végzés, végzések, isteni végzés; ſtatt Zufall, eset, történet, sors.
Schickung, die, küldés; Gottes-Schickung, végzés, isteni végzés v. látogatás.
Schiebbock, der, talicska.
Schieben, taszítni, tolni, odább mozdítni; Kegel ſchieben, tekézni, kúpozni; trop. z. B. die Schuld auf jemand ſchieben, mást okozni, más nyakába hárítni.
Schieben, das, taszitás, tolás.
Schieber, der, bei Bäckern, vetőlapát; an Fenſtern, ablakfiók; einer, der ſchiebt, z. B. Kegel, tekehajtó, kúpozó.
Schiedsmann, Schiedsrichter, der, közbíró, közbenjáró bíró; Schiedsmann ſeyn, közbíró lenni némellyek között.
Schief, adj., nicht gerade, nem egyenes, görbe; ſtatt ungleich, kajács, ferde, egyenetlen; eine ſchiefe Bewegung, félszeges mozgás; trop. unrichtig, falſch, helytelen, félszeges, z. B. Urtheil, helytelen itélet; adv. görbén, ferdén; trop. helytelenül v. félszegesen p. o. ítélni; nicht nach Wunſche, z. B. es geht ſchief, rosszúl megy.
Schiefe, die, görbeség, kajszaság; félszegség.
Schiefer, der, ſtatt Splitter, szálka; ſtatt Schieferſtein, palakő.
Schieferbruch, der, palakő- vagy foszlókőbánya.
Schieferdach, das, palakőfedél.
Schieferdecker, der, házfedő t. i. palakővel.
Schieferig, adj., réteges, foszló.
Schiefern, ſich, foszlani, repedezni, rétegesen hasadozni.
Schieferplatte, die, palakőtábla.
Schieferſtein, der, palakő, foszlókő.
Schiefertafel, die, jegyző palakőtábla.
Schielen, ſchief ſehen, sandalni, félre nézni, görbén nézni valamire; iſts Naturfehler, kancsal, sanda vagy bandsza lenni; trop. von Farben, játszó színű lenni, színét változtatni.
Schielen, das, bandzsaság, sandaság, kancsalság.
Schielend, adj., félre vagy görbén néző; bandzsa, kancsal, sanda; trop. játszó színű, színváltó; unrichtig, helytelen, kétséges.
Schieler, der, félre néző, kacsongató; bandzsa, kancsal, sanda.
Schienbein, das, lábszár, szárcsont, lábél, labéle.
Schiene, die, szinvas a' keréken; bei Wundärzten, csontküllő.
Schienen, z. B. ein Rad, megvasazni a' kereket v. keréktalpat; az eltört csontot küllő közzé szorítni.
Schiennagel, der, sinszeg, keréktalpszeg.
Schier, adv. beinahe, csaknem, közel; bald, majd; geſchwind, sebesem, hamar.
Schierling, der, bürök; csomorika, méregbürök.
Schierlingſaft, der, büröklév.
Schierlingstrank, der, méregbürökital.
Schießen, ſchnell ſich bewegen, rohanni, sebesen menni, lövelleni, mint a' sebes folyóviz p. o. a' hegyről; die Augen herum ſchießen laſſen, a' szemeit köröskörül sebesen jártatni; trop. einem Pferde den Zügel ſchießen laſſen, neki ereszteni a' gyeplőt; ſtatt aufwachſen, felnőni; in die Höhe ſchießen, hirtelen magasra nőni; ſt. werfen, ſchleudern, vetni, lövelleni, ereszteni, mit p. o. a' nap a' sugárait; mit Flinten, Kanonen ſchießen, puskával, ágyúval lőni; nach einer Scheibe ſchießen, czélba lőni; blind ſchießen, fojtással lőni; ſcharf

Digitized by Google

schießen, golyóbissal lőni; fehl schießen, elhibázni a' lövést; trop. z. B. in den Ofen schießen, bévetni a' kenyeret a' kemenczébe; einen Bock schießen, bakot lőni, hibázni, elhibázni valamit.

Schießen, das, rohanás, lövellés, lövés.

Schießgewehr, das, lövő szerszám; tüzelő fegyver, lőfegyver, puska, ágyú.

Schießgraben, der, lövöldöző hely v. árok, lőárok.

Schießloch, das, gyuj, tólyuk p. o. a' puskan, agyún.

Schießplan, Schießplatz, der, lövöldöző hely, lőhely.

Schießpulver, das, puskapor, lőpor.

Schießscharte, die, lövöldöző rés vagy lyuk, lő-rés.

Schießschlange, die, kurta kígyó.

Schiff, das, pl. die Schiffe, hajó; bei Webern, vetéllő, lövellő.

Schiffarzt, der, tengeri orvos.

Schiffbalken, der, hajónak való szálfa, hajószálfa.

Schiffbar, adj., hajóbíró, hajózható, hajókázható.

Schiffbau, der, hajóépítés.

Schiffbaukunst, die, hajóépítés mesterségе.

Schiffbau-Materialien, die, hajóépítésrevaló eszközök.

Schiffboden, der, hajóteknő.

Schiffbruch, der, hajótörés.

Schiffbrucke, die, hajóhid.

Schiffbrüchig, adj., hajótörést szenvedett.

Schiffcamerad, der, hajóstárs.

Schiffchen, das, hajócska, sajka; bei Webern, vetéllő.

Schiffchyrurgus, der, hajónlévő seborvos.

Schiffen, hajózni, hajókázni, hajón menni.

Schiffer, der, hajós.

Schifferausdruck, der, hajóskifejezés.

Schifferkunst, die, hajókázó mesterség.

Schifffahrer, der, hajókázó; als Passagier, hajón utazó.

Schifffahrerjunge, der, hajósinas.

Schifffahrt, die, hajózás, hajókázás.

Schiff-Flotte, die, hajós hadi sereg, tengeri hajós sereg.

Schiffgang, der, hajónvaló folyosó.

Schiffherr, der, hajós úr vagy gazda.

Schiffholm, der, hajócsináló hely, hajóépítő hely.

Schifferankheit, die, tengeri csömör.

Schiffladung, die, hajóterhe, rakott tereh a' hajóra.

Schifflein, das, hajócska.

Schiffleute, die, a' hajósok, hajós legények.

Schifflohn, der, hajóbér.

Schiffmann, der, hajós.

Schiffmühle, die, hajómalom.

Schiffpatron, der, hajó ura.

Schiffpech, das, hajószurok.

Schiffpfund, das, hajóbeli font.

Schiffpumpe, die, hajóbeli szivatyú.

Schiffraum, der, hajó ürege.

Schiffreich, adj., hajókkal bővelkedő.

Schiffrüstung, die, hajófelkészítés.

Schiffsarzt, der, hajónlévő v. tengeri orvos.

Schiffs-Capitain, der, hajóskapitány.

Schiffsand, der, hajó terhelő fövény.

Schiffschnabel, der, hajó orra.

Schiffsoldat, der, hajós vagy tengeri katona.

Schiffsvolk, das, hajós nép.

Schiffswerft, der, hajócsináló hely.

Schiffszimmermann, der, hajóépítő ács.

Schiffzoll, der, hajóvám.

Schiffzwieback, der, hajóbeli kétszersült, t. i. kenyer, czvíbak.

Schild, der, als Waffe, paizs; Schutz, Schirm, oltalom, védelem; in der Wappenkunst, czímer, czimerpaizs; ein Zeichen, jel; der Schildkröte, a' teknősbéka teknője.

Schildchen, das, pajzsocska.

Schildförmig, adj., paizs szabású.

Schildhalter, der, czímertartó czímertalp.

Schildkäfer, der, paizsbogár.

Schildknappe, der, fegyverhordozó szolga.

Schildkröte, die, tekenős v. teknős béka.

Schildlaus, die, szinbogár.

Schildträger, der, fegyverhordozó szolga.

Schildwache, die, der Posten, őrállás; bei der Nacht, éjjeli őrállás; Schildwache stehen, őrálláson lenni; die Schildwache ablösen, az őrállásokat felváltani; der Soldat, őrálló strázsáló katona, őr.

Schilf, das, Rohr, nád; statt Binsen, káka; statt Schmiele, szúkperje, éraperje.

Schilficht, adj., káka szabású.

Schilfig, adj., nádas, kákás.

Schilfrohr, das, nád.

Schiller, der, zamáncz.

Schillern, mit mehreren Farben spielen, színeket v. színekkel játszani, több színű lenni.

Digitized by Google

Schillernd, adj., színekkel játszó, zamánczos.
Schilling, der, silling, ezüst pénz neme; tizenkét darab; harmincz darab; verés, seggverés.
Schimmel, der, z. B. am Brode, penész; fejér- v. fehérló, fejérszürke.
Schimmlicht, adj., ollyan mint a' penész.
Schimmlig, adj., penészes; schimmlig werden, megpenészelni.
Schimmer, der, fény, csillám, tündöklés, ragyogás.
Schimmern, fényleni, csillámlani, tündökleni, ragyogni, csillogni.
Schimmernd, adj., ragyogó, csillámló.
Schimpf, der, gyalázat, meggyalázás, meggyaláztatás, kissebség, mit Schimpf und Schande, szégyennel és gyalázattal.
Schimpfen, jemanden, kissebíteni, gyalázni valakit; auf jemanden schimpfen, valakit szidni, szidalmazni.
Schimpfen, das, szitkozódás.
Schimpflich, adj., csúfos, kissebbítő, gyalázatos.
Schimpfname, der, csufos név, csúfnév.
Schimpfrede, die, Schimpfwort, das, kissebbítő beszéd v. szó, gyalázás, kissebbítés, csúfolódás.
Schindanger, der, dögnyúzó hely.
Schindel, die, zsindely.
Schindeldach, das, zsindelyes fedély; zsindelyfedél.
Schindeldecker, der, zsindelyező.
Schindelnagel, der, zsindelyszeg.
Schinden, z. B. todtes Vieh, a' börét lenyúzni, megnyúzni, nyúzni; trop. statt mißhandeln, nyúzni, méltatlanúl nyomorgatni.
Schinden, das, nyúzás, megnyúzás; méltatlan nyomorgatás.
Schinder, der, dögnyúzó; nyúzó.
Schinderei, die, dögnyúzás; trop. nyomorgatás, kinzás; Unbilligkeit im Handeln, húzásvonás az eladásban
Schindergrube, die, dögnyúzó verem.
Schinderknecht, der, bencze, kutyapeczér.
Schindermäßig, adj., hóhéros; adv hóhéros módon.
Schinken, der, sódor, disznóláb.
Schinkenbein, das, sódorcsont.
Schirm, der, védelem; gegen die Sonne, napratartó; trop védelem, oltalom.
Schirmdach, das, gátor, szín, félszer; bei Belagerungen, védfedél.
Schirmer, der, oltalmazó.
Schirmherr, der, pártfogó.
Schlacht, die, ütközet, csata, hadi verekedés; eine Schlacht zu Lande, szárazföldi ütközet; zu Waſſer, tengeri ütközet.
Schlachtbank, die, mészárszék, vágószék.
Schlachtbar, adj., vágnivaló, vágható.
Schlachtbeil, das, vágóbárd.
Schlachten, leölni, levágni.
Schlachten, das, levágás.
Schlachtfeld, das, ütközethely, csatamező v. piacz.
Schlachtgedränge, das, ütközeti tolongás, zürzavar.
Schlachtgeſang, der, hadidal, v. ének.
Schlachthaus, das, vágószín.
Schlachtmeſſer, das, vágókés.
Schlachtochs, der, vágómarha, vágótulok.
Schlachtopfer, das, áldozat, áldozatravaló állat; trop. feláldoznivaló, áldozat.
Schlachtordnung, die, ütközetrend, csatarend; die vordere, mittlere, hinterſte Schlacht, az első, középső, hátulsó csatarend.
Schlachtſchwerd, das, pallos.
Schlachttag, der, vágó nap; ütközet napja.
Schlachtvieh, das, vágómarha; leölnivaló állat.
Schlacke, die, salak, érczsalak.
Schlackig, adj., salakos.
Schläfer, der, alvó, aluvó.
Schläfern, álmos lenni, mich ſchläfert, igen álmos vagyok v. alhatnám.
Schläfrig, adj., álmos; trop. unthätig, aluszékony, lomha, rest; adv. álmosan; aluszékonyan, lomhán.
Schläfrigkeit, die, álmosság; trop. aluszékonyság, lomhaság, restség.
Schlägel, der, zum Einſchlagen, sulyok, kótis; zum Schlagen einer Tenne, eines Aeſtrichs, csömöszlő sulyok; Hinterkeule, czobák, czomb.
Schlägelmilch, die, író.
Schlägeln, ſt. hinken, sántikálni; fehlen, vétni, hibázni.
Schläger, der, verekedő.
Schlägerei, die, verekedés.
Schlämmen, von Schlamme reinigen, kitisztítni az iszapot belőle, megtisztítni az iszáptól.
Schlängeln, ſich, kígyódzani; kigyósan menni, csavarogni; vom Blitze, csavarogva lövelleni.
Schlaf, der, pl. die Schläfe, vakszem, halánték.
Schlaf, der, álom, nyúgodalom; im

Schlafe, álomban, álmomban, álmodban, álmában; trop. szunnyadozás.
Schlafbank, die, alvópad.
Schlafbett, das, alvóágy.
Schlafbringend, adj., álomhozó, altató.
Schlafcamerad, der, hálótárs.
Schlafen, aludni; ſchlafen gehen, lefeküdni; ſich ſchlafen legen, lenyúgodni; trop. bei jemanden ſchlafen, valakinél hálni; elhálni valakit; der Fuß ſchläft ein, a' láb elzsibbad v. megzsibbad; von Pflanzen, álomban lenni.
Schlafen, das, aluvás, alvás, álom.
Schlafgeld, das, háláspénz.
Schlafgemach, das, hálószoba.
Schlafgeſell, der, hálótárs.
Schlafhaube, die, hálófőkötő.
Schlafkammer, die, hálókamara.
Schlaflos, adj., álmatlan; adv. álmatlanúl.
Schlafloſigkeit, die, álmatlanság.
Schlafmittel, das, altatószer, álomhozó, altató.
Schlafmütze, die, eig. hálósapka v. süveg; uneig. álomzsuzsi.
Schlafpelz, der, hálóköntös; trop. aluszékony, igen álmos.
Schlafrock, der, hálóköntös, hálópönyeg.
Schlafſtätte, die, hálóhely, álvóhely.
Schlafſtelle, die, álvóhely.
Schlafſucht, die, álomkórság.
Schlafſüchtig, adj., álomkórságos.
Schlaftrank, der, altatóital, álámhozóital.
Schlaftrunk, der, ivás a' lefekvés előtt; altatóital.
Schlaftrunken, adj., álommal tele, igen álmos.
Schlafzeit, die, alvás ideje.
Schlafzimmer, das, hálószoba.
Schlag, der, pl. die Schläge, vom Blitze, csattanás, pattanás; Schlag auf Schlag, egyik csattanás a' másikat éri; von Vögeln, madár csevegés v. éneklés; a) die Handlung des Schlagens, z. B. der Schlag einer Uhr, óraütés, óraverés; des Pulſes, des Herzens, érverés, szívverés, szivdobogas; trop. ſtatt Art, Gattung, nem, fajta; Leute vom gleichen Schlage, egy szőrű, vagy egyféle emberek; von gemeinem Schlage, alacsony sorsú emberek; b) vom verb. ſchlagen, z. B. mit dem Hammer, Stocke, csapás, ütés p. o. kalapácsal, bottal; einen Schlag geben, ráütni, rácsapni; es wird Schläge geben, te verést kapsz; trop. ſtatt Unglück, szerencsétlenség, csapás; c) Schlagfluß, gutaütés, der Schlag hat ihn gerührt, a' szél v. a' gutta megütötte; d) was durch Schlagen hervorgebracht wird, α) Gepräge, verés v. ütés jele, jel; dieſe Zwanziger ſind von einerlei Schlage, ezek a' húszasok egyenlő nemüek; β) in der Muſik der Takt, taktus verés, hangtagverés; γ) im Forſtweſen, der Ort, wo Holz geſchlagen wird, az erdőnek az a' része, mellyet levágnak; Taubenſchlag, galambdúcz; die Thüre z. B. an der Kutſche, ajtó, p. o. kocsi ajtaja.
Schlagader, die, életér.
Schlagbaum, der, sorompó.
Schlagbar, adj., z. B. ein ſchlagbarer Baum, levágható fa.
Schlagen, 1) v. n. an etwas, utődni, valamihez, csapodni; von verſchiedenen ſchnellen Veränderungen, z. B. fehl ſchlagen, nem sülni el; aus der Art ſchlagen, elfajzani, elkorcsosodni; knallen, csattanni, becsapni, ütni, leütni valahová, mint a' menykő; ſt. ſingen, von Vögeln, pitypalatyolni mint a' fürj, hangicsálni, énekelni mint a' filemile; durch Schlagen andeuten, wie die Uhr, ütni, es hat ſchon zwölf geſchlagen, már elütötte a' tizenkettőt; ſich heftig bewegen, vergődni, verni; das Herz ſchlägt, a' szív ver, dobog; Wurzel ſchlagen, gyökeret verni; 2) v. a. eig. verni, ráverni, valamire; an die Thür ſchlagen, az ajtót verni; an die Glocke ſchlagen, harangozni; etwas in Stücken ſchlagen, valamit darabokra törni, öszvetörni; einen Nagel in die Wand ſchlagen, a' szeget béverni a' falba; Aeſtrich ſchlagen, kipallózni a' szobát; Holz ſchlagen, az élőfákat kivágni; Münze ſchlagen, pénzt verni; Gold, Silber ſchlagen, kilapítni az aranyat, ezüstöt; eine Brücke ſchlagen, hídat csinálni; ein Lager ſchlagen, tábort ütni, táborba szállani; die Pauken ſchlagen, dobolni, dobot verni; den Tact ſchlagen, taktust, hangmértéket verni; einen Triller ſchlagen, remegtetni a' hangot; Lärm ſchlagen, lármadobot üttetni; 3) in engerer Bedeutung, a) eig. ütni, megütni, verni, megverni; b) trop. züchtigen, megverni, megfenyíteni, megbüntetni; c) ſich ſchlagen, z. B. mit der Hand,

Digitized by Google

verekedni, t. i. kézzel, ököllel; mit dem Degen, karddal verekedni, megvívni; d) in die Flucht ſchlagen, z. B. den Feind, visszaverni, megfutamtatni az ellenséget; e) ſich mit eigenen Worten ſchlagen, magát elfogni; f) trop. ſich etwas aus dem Kopfe ſchlagen, d. i. zu vergeſſen ſuchen, kiverni valamit a' fejéből, valamit elfelejteni igyekezni; etwas in den Wind ſchlagen, fel se venni valamit, nem gondolni valamivel; ſein Leben in die Schanze ſchlagen, életét koczkáztatni; die Augen zur Erde ſchlagen, a' földre vetni, v. szegezni szemeit; die Augen in die Höhe ſchlagen, felvetni szemeit; ſich zum Feinde ſchlagen, az ellenséghez adni v. csatolni magát; ſich ins Mittel ſchlagen, magát közbevetni; Zoll auf etwas ſchlagen, vámot vetni valamire; das ſchlägt nicht in mein Fach, nem tartozik az én mesterségemre, v. tudományom hátárába.

Schlagen, das, z. B. des Blitzes, ütés, csapás; Prügeln, verés, megverés; Fechten, verekedés, megütközés; des Pulſes, érverés; des Herzens, szívverés; der Uhr, óraütés.

Schlagfertig, adj., kész valamire, elv. felkészült.

Schlagfluß, der, szélütés, gutaütés.

Schlaguhr, die, ütőóra.

Schlagwaſſer, das, szélütésorvosló víz.

Schlagweiſe, adj., in den Forſten, irtásonként, szakaszonként.

Schlamm, der, iszap; mit Schlamm überziehen, z. B. Felder, béiszapolni a' földet, iszappal béhordani.

Schlammig, adj., iszapos.

Schlange, die, kígyó.

Schlangenart, die, kígyónem.

Schlangenartig, adj., kígyónemű; adv. kigyó módra.

Schlangenbiß, der, kigyóharapás.

Schlangendrut, die, kigyófajzat.

Schlangenförmig, adj, kígyóformájú vagy szabású.

Schlangengift, das, kígyóméreg.

Schlangenhaar, das, kigyómódra kunkorgó haj.

Schlangenhaut, die, kígyóbőr.

Schlangenkopf, der, kígyófő v. fej.

Schlangenlinie, die, kigyós línea.

Schlangenſpritze, die, kigyóscsöjű fecskendő.

Schlangenſtein, der, kígyókő.

Schlangenſtich, der, kigyócsípés, kígyómarás.

Schlangenwurzel, die, kígyós gégevirág, kígyós farkasalma.

Schlangenzunge, die, kígyónyelvfű.

Schlank, adj., sudar, súgár, nyúlánk, karcsú; adv. sudaron, karcsún.

Schlankheit, die, sudarság, karcsúság.

Schlapp, adj, megtágúlt, petyhüdt.

Schlappe, die, vesztesség.

Schlaraffenland, das, sohonna, sohonnai ország.

Schlarfen, im Gehen, csoszogni.

Schlau, adj., ravasz; adv., ravaszúl.

Schlauch, der, tömlő.

Schlauheit, die, ravaszság.

Schlaukopf, der, ravasz ember, agg ravasz.

Schlecht, adject. ſtatt einfach, egyszerű, együgyű, p. o. köntös; ſtatt niedrig, gering, z. B. Herkommen, szegény, alacsony származás, ſchlechtes Gold, alávaló v. nem igazi arany; eine ſchlechte Mahlzeit, csekély ebéd vagy vacsora; ſchlechte Beſoldung, csekély fizetés; nicht entſprechend, rossz, p. o. portéka, bor, szokás, cselekedet; in moraliſcher Hinſicht, elromlott, megromlott, rossz; adv. együgyüen; csekély módon; rosszúl.

Schlechterdings, adv., egyáltaljában; ſtatt durchaus, teljességgel; ſchlechterdings nicht, teljességgel nem.

Schlechthin, Schlechtweg, adv. egyenesen, egyáltaljában; ſtatt nicht ſonderlich, rosszúl, imígy amúgy.

Schlechtigkeit, die, rosszaság.

Schlehe, die, kökény.

Schleheblüte, die, kökényvirág.

Schlehedorn, der, kökénytövis.

Schlehenbaum, der, kökényfa, kökényszilva cserje.

Schleichen, csúszni, mászkálni; von Menſchen, lábújjhegyen menni; davon ſchleichen, elsuhanni, ellopódzni.

Schleichen, das, csúszás, mászó menés.

Schleichend, adj., csúszó; csúszó mászó; ſchleichendes Fieber, lappangó hideglelés; adv., csúszva, lappangva, lassan.

Schleicher, der, alattomos ember, lappangó ravasz.

Schleichhändler, der, loppal kereskedő.

Schleichhandel, der, lopvakereskedés, alattomos kereskedés, tilalmas kereskedés p. o. tiltott portékákkal.

Schleife, die, ſtatt Schlitten, szán, szánka; zum Fangen, tőr, hurok; Bandſchleife, kötött pántlika, czifraság.

Schleifen, d. i. einen ſchleifenden Ton

Digitized by Google

hervor bringen, meghúzni a' kimondásban, p. o. betût; Noten ſchleifen, a' kótát a' kiverésben egymásba kötni; einen Knoten ſchleifen, csomót kötni; ſchleppen, hurczolni, húzni p. o. a' földön; zerſtören, földig lerontani, p. o. a' várat; ſchärfen, polliren, köszörülni, megköszörülni, p. o. kést, kipallérozni, p. o. beretvát; auch trop. kipallérozni valakit; auf dem Eiſe, csúszkálni a' jégen, kanyargatni, iszánkodni, sikárkozni.

Schleifen, das, húzás, meghúzás; hurczolás; lerontás; köszörülés, kiköszörüles, kipallérozás.

Schleifend, adj., húzó, meghúzó; lassú, vontatvaváló; adv. húzva, meghúzva.

Schleifer, der, köszörüs; in der Muſik, simító.

Schleifmühle, die, köszörüs malom.

Schleifſtein, der, köszörükő, fenkö.

Schleifungszeichen, das, in der Muſik, simítójegy, simításjegye.

Schleifweg, der, titkos ut, tolvajút.

Schleihe, die, Fiſch, czompó.

Schleim, der, im Körper, enyek, nyál, nyálka, nyálkasság; von Getreide Körnern, mézga, mézgás lév, föttmaglév; Gerſtenſchleim, aprókása lév.

Schleimartig, adj., nyálkás, enyekes, mézgas.

Schleimdrüſe, die, enyekmondola.

Schleimen, Schleim von ſich geben, enyekesedni, nyálkásodni, nyálkásságot okozni; vom Schleim befreien, az enyektől, nyálkától megtisztítni, nyálkásságtól tisztítni.

Schleimfenſter, das, Hornfenſter, lantorna, böndöablak.

Schleimhaut, die, nyálkahártya.

Schleimig, adj., nyálkás, enyekes, mézgás.

Schleiße, die, Holzſpan zum Leuchten, guszályfáklya.

Schleißen, z. B. Federn, fosztani, p. o. tollat.

Schlemmen, preſſen, tobzódni.

Schlemmer, der, tobzódó.

Schlendern, ballagni, kalandozni.

Schlendrian, der, aggszokás.

Schlenkern, kalandozni; szórni, hányni vetni.

Schleppe, die, an den Kleidern der Frauenzimmer, úszóally p. o. a' fejérszemély ruhának úszóallya.

Schleppen, z. B. ein Kleid, úszni, a' földön úszni v. húzódni; ſtatt ziehen, húzni, húznivonni; mit Gewalt, hurczolni p. o. a' vesztőhelyre, rabszolgaságra; trop. z. B. viele Perſonen mit ſich ſchleppen, sok személyt hordozni magával; ſich mit etwas ſchleppen, valamivel bajoskodni v. vesződni.

Schleppen, das, húzás, húzásvonás, hurczolás.

Schleppend, adj., trop. lankadt, lassú, ſchleppender Styl, lankadt irásmód, beszéd.

Schleppenträger, der, úszóruhaally hordó inas.

Schleppenträgerinn, die, úszóruhaally hordó szobaleány.

Schleppkleid, das, úszóruha vagy köntös.

Schleppnetz, das, úszó háló.

Schleppſeil, Schlepptau, das, alattság, hajohúzó kötél.

Schleuder, die, parittya.

Schleudern, parittyázni, hajtani, szórni; eine Lanze ſchleudern, hajítni a' lándzsát; Blitze ſchleudern, menyköveket szórni; mit der Schleuder werfen, parittyázni, parittyával hajigálni; trop. ſtatt nachläßig handeln, elhanyva vetve dolgozni, elhányni vetni a' munkát.

Schleudern, das, das Werfen, hajítás, hajigállás, szórás; trop. mit Waaren, a' portéka vesztegetése.

Schleuderſtein, der, parittyábavaló kő.

Schleunig, adj., hirtelenvaló, gyors; adv. hirtelen, gyorsan.

Schleunigkeit, die, gyorsaság.

Schleuſe, die, zsilip, vízrekesz, p. o. a' malomcsatornán.

Schleyer, der, ſtatt Hülle, szemfedezőfátyol; patyolat, fátyolpatyolat; Brautſchleyer, menyasszony lángszinű fátyola.

Schleyereule, die, gyöngybagoly.

Schleyern, béfedezni p. o. fátyollal.

Schlich, der, heimlicher Gang, titkos út, rejtekes menetel; Kunſtgriff, fortély, mesterség; hinter die Schliche kommen, minden fortélyát kitanúlni; alle Schliche wiſſen, minden zegit zugát tudni valaminek.

Schlicht, adj., ſtatt gerade, egyenes szálú vagy menésü; ſtatt einfach, ungekünſtelt, együgyü, egyszerü, nem mesterkélt, mesterkéletlen, természeti.

Schlichten, gerade machen, kiegyengetni, kiegyenesitni, egyenessé tenni;

ſtatt ordnen, elrendelni, rendbe szedni, elintézni; ſtatt beilegen, z. B. einen Streit ſchlichten, a' pert eligazítni, elvégezni.

Schlichter, der, elvégezője, eligazítója valaminek.

Schlichterhobel, der, simító gyalú.

Schlick, der, d. i. dicker Schlamm, sűrű iszap.

Schlief, der, des Brodes, ragasz, ragaszosság, a' sületlen kenyérben.

Schliefen, bújni, bébújni, csúszni, bémászni.

Schliefig, adj., ragaszos, czopákos, p. o. kenyér.

Schließen, act., d. i. an-, zuſchließen, bézárni, p. o. a' kaput; feſſeln, vasra verni p. o. a' gonosztévőt; zumachen, béhúnyni p. o. a' szemeit; auch trop. für ſterben, bézárni a' szemeit, meghalni; ſich ſchließen, z. B. die Blume ſchließt ſich, a' virág bévonúl; die Wunde ſchließt ſich, a' seb béforrad; trop. einen Kreis ſchließen, karikába állani; jemand. in ſeine Arme ſchließen, valakit karjai közé szorítni; einen Bund ſchließen, szövetséget kötni; einen Frieden ſchließen, békességet kötni; eine Ehe ſchließen, házasságra lépni; eine Rechnung ſchließen, bérekeszteni a' számadást v. számvetést; endigen, végezni, elvégezni, bézárni; das Jahr ſchließt ſich, végére jár az esztendő; folgern, következést húzni ki v. itélni valamiből, okoskodni.

Schließen, das, bétevődés, bezáródás; Folgerung, okoskodás, következtetés.

Schließer, der, bézáró, kulcsár.

Schließerinn, die, kulcsárné.

Schließgeld, das, zárás és nyitogatás bére.

Schließhacken, der, die Krampe, ütköző a' zárban.

Schließlich, adv., végtére, béfejezőleg, bérekesztésűl, végezetre, utóljára.

Schließung, die, bézárás; öszvefoglalás; békességkötés, elvégzés.

Schlimm, adj., ſtatt böſe, übel, rossz, p. o. ember, idő; ſtatt ſtreng, igen kemény; zornig, haragos; p. o. ember, hamis v. harapós kutya; traurig, elend, z. B. er befindet ſich in einer ſchlimmen Lage, rossz v. szomorú állapotban van; mir iſt ſchlimm, a) rosszúl vagyok, v. érzem magamat, b) hányhatnám; adv. rosszúl, haragosan.

Schlimmer, adj., rosszabb; der Schlimmſte, legrosszabb.

Schlingbaum, der, szumák, timárfa, eczet szömörcze, eczetfa, szömörczefa; ostorménfa, bangita.

Schlinge, die, tőr, huroktőr; trop. tőr, les; Schlinge ſtellen, tört vetni; in die Schlinge gerathen, tőrbe esni; den Kopf aus der Schlinge ziehen, a' tőrből kimenekedni; ſtatt Heftel, kapocs; am Stricke, hurok, hurokkötés.

Schlingel, der, goromba, durva; gazember.

Schlingelhaft, adj., goromba, durva; adv. gorombáúl, durván.

Schlingen, ſtatt ſchlucken, nyelni, lenyelni; ſtatt umfangen, körűl fogni, rátekergőzni, valamire; die Arme um jemandes Nacken ſchlingen, megölelni valakit; in einander ſchlingen, öszvefoglalni, öszvevonni.

Schlippe, die, zug, keskeny sikátor.

Schlitten, der, szán, szánka.

Schlittenbahn, die, szánút.

Schlittenfahrer, der, szánkázó.

Schlittenfahrt, die, szánkázás.

Schlittenkufe, die, szántalp.

Schlittenzeug, das, szánszerszám.

Schlittſchuh, der, korcsolya, iszankodó korcsolya.

Schlittſchuhläufer, der, korcsolyázó.

Schlitz, der, hasadék, repedés; einen Schlitz machen, meghasitni, bévágni, bémetszeni.

Schlitzen, felhasítni, p. o. a' ló orrát; elrepeszteni, elhasitni, elhasogatni, eldarabolni, p. o. a' halat.

Schlitzen, das, felhasítás, felrepesztés, elhasogatás.

Schlöſschen, das, lakatocska, záracska; kastélyocska, kis vár.

Schloſſe, die, aprójégeső, dara.

Schloſſen, z. B. es ſchloſſet, dara vagy jégeső esik.

Schloſſer, der, Schlöſſer, lakatos.

Schloſſerarbeit, die, lakatos munka.

Schloſſerhandwerk, das, lakatos mesterség.

Schloß, das, überh., das, was ſchließt, zár, lakat p. o. az ajtón; an einer Flinte, puskaszerszám; ein feſter Ort, vár; ein herrſchaftliches Schloß, kastelyvár; ein königl. Schloß, királyi kastély v. palota; phr. Schlöſſer in die Luft bauen, arany várakat épitni, arany hegyeket ígérni magának.

Schloß Commandant, kastély-, várgondviselője.
Schloßfeder, die, a' zár rugója.
Schloßgarten, der, kastély kertje.
Schloßhauptmann, der, várkapitány.
Schloßkirche, die, várbeli templom.
Schloßplatz, der, várpiacz.
Schloßwache, die, várbeli őr v. őrizet.
Schlot, der, Rauchfang, kémény.
Schlotfeger, der, kéményseprő.
Schlotterig, adj, hangend, lefüggő, lelógó, ronda, adv. rondán.
Schlottermilch, die, alutt téj.
Schlottern, heftig zittern, reszketni; die Knie ſchlottern ihm, reszket vagy remeg a' térdje; von Kleidern, lelógni, fityegni, függeni, ronda lenni.
Schlucht, die, völgytorok, nyilas szoros bémenetel két hegy között.
Schluchzen, csuklani; zokogni, t. i. sírás miatt.
Schluchzen, das, zokogás.
Schluchzend, adj. und adv. zokogó, zokogva.
Schluchzer, der, csuklás.
Schluck, der, nyelés, korty; ein Schluck Wein, egy korty bor; einen Schluck thun, egyet kortyantani.
Schlucken, nyelni, inni; lenyelni, p. o. ételt.
Schlucker, der, nagyehető, evő, ein armer Schlucker, éhelholt szegény ember, elődi.
Schluckfieber, Schluchzenfieber, das, csuklóhideglelés.
Schlüpfen, csúszni, csusszanni, bújni; durch die Thür, az ajtón becsúszni; aus der Hand, sikamlani, kisikamlani, kicsúszni p. o. a' kezéből.
Schlüpfen, das, csusszanás.
Schlüpferig, ſchlüpfrig, adj., csúszós, síkos; trop. sikamló; eine ſchlüpfrige Rede, buja, fajtalan beszéd.
Schlüpfrigkeit, die, sikosság; buja, fajtalan kifejezés.
Schlürfen, hörpölni, szörpölni, szürcsölni.
Schlürfen, das, hörpölés, hörpölgetés.
Schlüſſel, der, kulcs; trop. zár; etwas unter dem Schlüſſel haben, zár alatt tartani valamit; eine Grenzfeſtung, der Schlüſſel des Landes, szélső erősség valamelly országban; ország kúlcsa; in der Muſik, kulcs, kulcsjel; Erklärung, megfelelés, kulcsa, magyarázatja valaminek.
Schlüſſelbein, das, vállpereczcsont, vállkulcs.
Schlüſſelblume, die, tavaszi kankalin, kásavirág.
Schlüſſelbüchſe, die, kulcspuska.
Schlüſſelchen, das, kulcsocska, kis kulcs.
Schlüſſelhacken, der, kulcshorog.
Schlüſſelloch, das, kulcslyuk, a' kulcs lyuka.
Schlüßig, z. B. werden, magában eltökélleni v. elvégezni.
Schlummer, der, szúnyadás, szenderedés.
Schlummern, szúnyadni, szenderedni, szengeregni.
Schlumpen, lefüggeni.
Schlumper, der, úszó ruha.
Schlumpig, adj., ronda.
Schlund, der, torok, gége, nyelő torok, nyeldeklő; trop. z. B. einer Höhle, torkolatja, p. o. barlangnak, barlangszáj; ſtatt Abgrund, mélység.
Schlung, der, nyelés, kortyantás.
Schlupfweſpe, die, fürkész, mérges bogár.
Schlupfwinkel, der, rejtekhely, buvóhely, kuszkó.
Schluß, der, pl. die Schlüſſe, ſt. Ende, z. B. einer Rede, bérekesztés, végezet, vég; am Schluße des Jahres, az esztendő végén; eines Briefes, a' levél végén; einen Schluß machen, véget vetni; zum Schluße kommen, végére jutni; im Reiten, z. B. er hat einen guten Schluß, jól megüli a' lovat; Entſchluß, eltökéllés, végzés; einen Schluß faſſen, eltökélleni magában valamit; Folgeſatz, következtetés, okoskodás; einen Schluß machen, okoskodni.
Schlußanmerkung, die, végjegyzés.
Schlußart, die, okoskodás mód.
Schlußbalken, der, szarugerenda.
Schlußerinnerung, die, végső jegyzés.
Schlußfall, der, in der Rede, bérekesztése a' beszédben; in der Muſik, hangesés, kadenczia.
Schlußfolge, die, következtetés, következés.
Schlußkette, die, okoskodás rendje, egymásból következés.
Schlußpunct, der, bérekesztő pont.
Schlußrede, die, okoskodás; bérekesztő beszéd, bérekesztés.
Schlußſatz, der, bérekesztő tétel; bézáró tétel.
Schlußſtein, der, végkő az épületben.
Schlußvers, der, bérekesztő vers.

zed by Google

Schlußweiſe, adv., durch Schlüſſe, okoskodva; am Ende, bérekesztésül.
Schlußwort, das, bérekesztő szó, útólsó v. végszó.
Schmach, die, gyalázat, szégyen, megszégyenittetés; jemand. eine Schmach anthun, nagyon megszégyenítni valakit, nagy gyalázatot ejteni valakin.
Schmachrede, die, gyalázó beszéd.
Schmachten, Hunger und Durſt empfinden, éhség és szomjúság miatt epedni, elepedni; eine Sehnſucht empfinden, epedni, epekedni valamiért, epekedve kívánni.
Schmachtend, adj., epedő, t. i. éhség és szomjúság miatt; Nothleidend, inségben szenvedő vagy epedő.
Schmachvoll, adj., gyalázatos; adv., gyalázatosan.
Schmackhaft, adj., ízes, jó ízű.
Schmackhaftigkeit, die, ízesség, jó ízűség.
Schmächtig, adj., karcsú, súgár.
Schmähbrief, der, mocskolódó irás vagy levél.
Schmähen, mocskolni, gyalázni, kissebbítni, rágalmazni.
Schmähen, das, mocskolódás, kisebbítés, rágalmazás.
Schmäher, der, rágalmazó, mocskolódó.
Schmählen, mocskolni, kissebbítni, rágalmazni.
Schmählen, das, mocskolás, kissebbítés.
Schmählern, ſchmälern, keskenyebbé tenni, szűkitni; verkleinern, kissebbítni; jemandes guten Namen ſchmählern, valakinek jó hirét nevét kissebbítni.
Schmählern, das, Schmählerung, die, kissebbítés, gyalázás.
Schmähredе, die, rágalmazó szó; szitkok, mocskolódások.
Schmähſchrift, das, rágalmazó irás.
Schmähſucht, die, rágalmazó kórság, rágalmasság.
Schmähſüchtig, adj., rágalmas.
Schmähung, die, rágalmazás.
Schmähwort, das, rágalom, rágalmazó szó, kissebbítés.
Schmätzchen, das, csókocska.
Schmäuchen, Rauch hervorbringen, ausräuchern, kifüstölni, füstöl kihajtani p. o. a' méhet, a' rókát; ſtatt räuchern, megfüstölni, p. o. húst.
Schmäuschen, das, kis vendégség.
Schmahl, Schmal, adj., ſchmächtig, súgár, karcsú; nicht breit, keskeny p. o. hid, út; trop. kärglich, szük, p. o. aratás, csekély p. o. fizetés; adv. z. B. ſchmäler werden, megkeskenyedni; trop. ſchmäler leben, szükön élni.
Schmalthier, das, hat hónapot felyül múlt bak szarvas.
Schmalz, das, olvasztott v. kiolvasztott vaj; fett, zsír; ſchweinernes Schmalz, disznó zsir.
Schmalzbirne, die, vajkörtvély.
Schmalzen, zsírozni, megzsírozni, megvajazni.
Schmant, der, téjfel.
Schmaragd, der, smaragd.
Schmarn, der, pruzinka, tésztaétel.
Schmarotzen, élődni, élősködni.
Schmarotzen, das, élő dés, élősködés.
Schmarotzer, der, élődi, élősködő, tányérnyaló.
Schmarotzerei, die, élő diség, élősködés, tányérnyalóság.
Schmarotzeriſch, adj., élődi; adv. élődve, élődilag.
Schmarre, die, sebhely,
Schmaſche, die, Maſche, hurok a' kötésen, bokros kötés, másli; kikészitett bárányből.
Schmatz, der, ſtatt Kuß, csók.
Schmatzen, küſſen, csókolni; wie ein Schwein, csámcsogni, mint a' malacz.
Schmauch, der, dicker Rauch, vastag füst.
Schmauchen, füstölni; Taback ſchmauchen, dohányozni.
Schmauchfeuer, das, Feuer ohne Flamme, füstölgő tűz.
Schmaus, der, vendégség, vendégeskedés, lakoma, tor.
Schmausbruder, der, vendégtárs a' vendégségben, lákomatárs.
Schmauſen, vendégeskedni.
Schmauſer, der, vendégeskedő.
Schmauſerei, die, vendégeskedés.
Schmausgeſellſchaft, die, vendégeskedő társaság.
Schmecken, koſten, kóstolni, megkóstolni; zu ſchmecken geben, megkóstoltatni; durch Geſchmack erkennen, érezni az izét, megérezni az izén; lebhaft empfinden, gyönyörködni valamiben, tetszeni, tetszést találni; durch den Geſchmack empfunden werden, izű lenni, izeskedni, angenehm, ſchlecht ſchmecken, kedves, rossz izű lenni; nach etwas z. B. nach Pech ſchmecken, szurok izű lenni; auch trop. z. B. das ſchmeckt nach der Schule, oskolát mutat, oskola formája van.
Schmecken, das, izlés, izérzés.

Digitized by Google

Schmeer, das, háj.
Schmeerbauch, der, kövér v. pohos has.
Schmeichelei, die, ſchmeichelnde Worte, hízelkedő beszéd, csapodárság; das Schmeicheln, hízelkedés; ohne Schmeichelei, igazán, hízelkedés nélkül.
Schmeichelhaft, adj., hízelkedő, kedves kecsegtető; adv. hízelkedve, hízelkedőleg.
Schmeicheln, hízelkedni oder ſt. ſchmarotzen, csapodárkodni; ſich ſchmeicheln, kecsegtetni magát p. o. reménységgel.
Schmeicheln, das, hízelkedés, csapodárság.
Schmeichelwort, das, csapodárszó.
Schmeichler, der, hízelkedő, csapodár.
Schmeichleriſch, adj., hízelkedős; adv. hízelkedve.
Schmeißen, ſt. werfen, hajítni, vetni; ganéjlani.
Schmeißfliege, die, dongó légy.
Schmelz, der, érczüveg, üvegmáz; trop. von Wieſen, Blumen, fénylő szín, fény p. o. a' virágokon.
Schmelzbutter, die, olvasztott vaj.
Schmelzen, neutr. olvadni, el- v. megolvadni; der Schnee, das Eis ſchmilzt, a' hó, a' jég olvad; trop. z. B. vor Mitleid ſchmelzen, szánakodásában olvadozni; act. einen feſten Körper flüßig machen, olvasztani, elolvasztani, megolvasztani; érczüveggel festeni.
Schmelzen, das, megolvasztás; megolvadás.
Schmelzer, der, olvasztó.
Schmelzfeuer, das, érczolvasztó tűz.
Schmelzglas, das, mázüveg.
Schmelzhütte, die, olvasztóhuta.
Schmelzkunſt, die, olvasztó mesterség,
Schmelzmalerei, die, mázfestés.
Schmelzofen, der, olvasztó kemencze.
Schmelztiegel, der, olvasztó tégely.
Schmelzung, die, olvasztás.
Schmerz, der, fájdalom, fájás; jem. Schmerz verurſachen, fájdalmat okozni valakinek; Schmerz empfinden, fájdalmat éreznia den Schmerz mildern, enyhítni a' fájdalmat.
Schmerzen, fájdalmat okozni, fájni valakinek; das ſchmerzt mich, az fáj nekem, az nekem nehezen esik; die Augen ſchmerzen, a' szemeim fájnak.
Schmerzenfrei, adj., fájdalom nélkül való.
Schmerzengeld, das, fájdalom bére.
Schmerzhaft, Schmerzlich, adj., Schmerz verurſachend, fájdalmas, fájós; gyötrelmes, keserves; adv. fájdalmasan, keservesen.
Schmerzlos, adj, fájdalom nélkül való.
Schmerzſtillend, adj., fájdalom enyhítő.
Schmetterling, der, pillangó, pille, lepke.
Schmettern, heftig ſchallen, wie z. B. eine Trompete ꝛc. harsogni; od. krachen, durranni, durrogni; ſt. werfen, hajítni, vetni, csapni p. o. valamit a' földre, csörömpölve levetni.
Schmettern, das, harsogás, csörömpölés.
Schmied, der, kovács.
Schmiede, die, kovácsmühely.
Schmieden, kovácsolni, kalapálni; trop. jem. in Eiſen ſchmieden, valakit vasra verni; eine Lüge ſchmieden, hazugságot koholni.
Schmiedeſſe, die, koh, kovács kémény.
Schmiedgeſell, der, kovácslegény.
Schmiedhammer, der, kovácspőröly.
Schmiedhandwerk, das, kovács mesterség, kovácsság.
Schmiedkohle, die, kovácsszén.
Schmiedſchlacken, die, vassalak.
Schmiedzange, die, kovács fogó, csípő vas.
Schmiegen, ſich winden, hozzá hajlani valamihez, kanyarodni; trop. ſich demüthigen, megalázni magát valaki előtt.
Schmiele, die, nápicz, éraperje.
Schmieralien, die, írkafirkálás.
Schmierbuch, das, Schmaeerbuch, firkálókönyv.
Schmieren, kenni p. o. vajat kenyérre, megkenni p. o. kocsit; trop. ſt. ſchlecht ſchreiben, firkálni, mázolni, rosszúl írni; jem. die Hände ſchmieren, megvesztegetni valakit ajándékkal.
Schmieren, das, kenés, megkenés; trop. mázolás, firkálás; megvesztegetés.
Schmierer, der, mázoló, rossz író.
Schmiererei, die, mázolás, kenés; firkálás.
Schmierig, adj., beſchmiert, bémázolt, békent; weich, lágy, ragadós, enyvkes; ſchmutzig, mocskos, oder koth-, sáros.
Schmierkäſe, der, túrósajt.
Schminkbohne, die, futó paszuly, olaszbab.
Schminke, die, ábrázatfesték, kendőzőszín, rothe Schminke, pirosító; trop. szín, palást, máz.
Schminken, békendőzni, befesteni; ſich

ſchminken, magát kendőzni v. pirosítni, az orczáját ki- v. befesteni.
Schminken, das, orczakendőzés vagy pirosítás.
Schminkwaſſer, das, szépítő víz.
Schminkwurzel, die, pirosító atraczél.
Schmiß, der, ütés, csapás; lökés
Schmitze, die, suhogó, pattantó, sugár, csapó.
Schmitzen, ſt. ſchmieren, békenni, megkenni; ſchlagen, csapni, p. o. az ostorral.
Schmollen, duzzogni, feldúzni az orrát; mit jem. ſchmollen, d. i. zürnen, valakivel haragban lenni.
Schmollen, das, duzzogás; haragtartás.
Schmorbraten, der, sonnyasztott pecsenye.
Schmoren, z. B. Fleiſch, d. i. dampfen, a' maga gőziben senyvesztni, sonnyasztani, a' maga levében sütni, t. i. húst.
Schmoren, der, morzsált, pruzinka.
Schmuck, der, ſtatt Putz, díszesítés, ékesítés; das, was zur Verſchönerung beiträgt, dísz, ékesség; Frauenzimmerſchmuck, asszonyi ékesség, drágaság; ſt. Juwelen, gyöngyök, drága kövek.
Schmuckkäſtchen, das, drágaságtartó.
Schmucklos, adj., dísztelen, ékességtelen; adv. dísztelenül.
Schmucklosigkeit, die, dísztelenség, csínosságtalanság.
Schmuckvoll, adj., díszes, ékes, kicsínositott, felékesített; adv. díszesen, ékesen, kicsínosítva.
Schmücken, ékesítni, díszesítni, felékesítni.
Schmücken, das, Schmückung, die, felékesítés.
Schmuggeln, Waaren einſchwärzen, a' tiltott portékákat bélopni valahová.
Schmunzeln, mosolyogni, elmosolyodni.
Schmutz, der, mocsok, szenny.
Schmutzen, beſchmutzen, szennyezni, elszennyezni, elmocskolni valamit; ſchmutzig werden, elmocskolódni, elszennyeződni.
Schmutzig, adj., mocskos, szennyes; ſt. ſchändlich, rút, ocsmány, piszkos; ſt. geizig, fukar, fösvény; adv. mocskosan, szennyesen; rútúl, ocsmányúl; fösvényen.
Schmutztitel, der, takaróczím.
Schnabel, der, pl. die Schnäbel, orr, madárorr.
Schnabeleiſen, das, hajégető vas.
Schnabelweide, die, nyalánkság.
Schnäbeln, ſich, csókolódni; mit einen Schnabel verſehen, orrot csinálni valaminek.
Schnäbeln, das, csókolódás.
Schnällchen, das, csatocska.
Schnäpper, der, zum Aderlaſſen, érvágó vas.
Schnäppiſch, adj, hebehurgya.
Schnäuzchen, das, orrocska, az állatok orra.
Schnäuzen, die, Naſe, kifújni az orrát; das Licht oder die Kerze, elvenni a' gyertya hamvát.
Schnäuzen, das, orrkifúvás.
Schnake, die, eine Art langbeiniger Mücken, szúnyog; Waſſerſchlange, fejérhasú kigyó, mocsári v. vízi kigyó; Scherzrede, Schnurre, tréfabeszéd, furcsaság.
Schnakiſch, adj., ſchnurrig, ſpaßhaft, tréfás, múlatságos; adv. tréfásan, múlatságosan.
Schnalle, die, csat.
Schnallen, csatolni, bécsatolni.
Schnallen, das, bécsatolás.
Schnalzen, pattanni, csattani, cserdűlni; mit den Fingern, fittyet vetni az ujjával, kettyenteni; mit der Peitſche, az ostorral cserdítni, durrantani, pattantani.
Schnapp, ſchnapps, plötzlich, adj. hirtelen.
Schnapp, der, hozzákapás, einen Schnapp thun, hozzákapni szájával, mint a' kutya.
Schnappen, d. i. ſchnell ſpringen, elcsattanni, mint a' zár, puskasárkány, elpattanni; nach etwas ſchnappen, hozzákapni a' szájával, mint a' kutya; ſt. ſchallen, csattanni, pattanni.
Schnappermaul, das, csatka.
Schnappern im Reden, hadarászni, t. i. a' beszédbe; dideregni, a' hideg miatt.
Schnapphahn, der, zsivány; titkon prédáló, t. i. katona.
Schnapps, der, z. B. Branntwein, korty, egy korty p. o. pályinka.
Schnappſack, der, tarisznya.
Schnarchen, hortyogni.
Schnarchen, das, hortyogás.
Schnarcher, der, hortyogó.
Schnarre, die, csergetyű, kereplye.
Schnarren, csörögni, csergő hangot adni; im Reden, peregni, p. o. a' beszédben.
Schnarr-Ente, die, czörgő récze.

Digitized by Google

Schnattern, von Gänſen, gágogni, mint a' ludak; von Enten, hápogni, mint a' réczék; von Menſchen, csacsogni.
Schnattern, das, gágogás; hápogás; csacsogás.
Schnauben, ſchnaufen, szuszogni, fújni az orrával, mint a' lovak; trop. Rache ſchnauben, haragjában fújni, dúlni fúlni; ſt. lärmen, lármázni.
Schnauben, das, szuszogás, fúvás; lautes, ſtarkes Schnauben, hortyogás, fúvás (a' lovakról), lárma.
Schnaubend, adj., szuszogó, fúvó; lärmend, hortyogó, p. o. ló.
Schnaufen, nagyon fúni.
Schnauzbart, der, bajusz.
Schnauze, die, orr, az állatok orra és szája; was einer Schnauze ähnlich ſieht, orr, orrozat, az orra az edénynek.
Schneckchen, das, csigácska, kis csiga.
Schnecke, die, csiga, ohne Schale, házatlancsiga.
Schneckenförmig, adj., csigaforma, csigás, csigaszabású; adv. csigásan, csiga formára.
Schneckengang, der, csigamenet, tekergős menetel; trop. lassú menetel, lomha járás; czammogás.
Schneckenhaus, das, csigaház.
Schneckenlinie, die, csigalínea, kacskaringós línea.
Schneckenrad, das, csigás kerék.
Schneckenſäule, die, csigás oszlop.
Schneckenſchale, die, csigatekno, csigahéjj.
Schneckentreppe, die, csigagrádics, csigalépcső, kerengőgrádics.
Schneckenweiſe, adv., csigamódra.
Schnee, der, hó; es fällt Schnee, oder es ſchneyet, hó esik, havaz; durch den Schnee waten, a' havon keresztül gázolni.
Schneebahn, die, szánút, út a' havon keresztül.
Schneeball, der, hógulya v. lapta.
Schneeflocke, die, hópelyh, hószál.
Schneegans, die, örvös lúd.
Schneegebirge, das, havasok, bérczek
Schneegeſtöber, das, fergetek, hózivatar.
Schneeglöckchen, das, Schneeblume, tavaszi tőzike.
Schneeig, adv. voller Schnee, havas, hóval lepett.
Schneelawine, die, hófuvatag, v. omlag.
Schneeluft, die, havasi levegő, hólég.
Schneeſtürmiſch, adj., fergetekes.
Schneewaſſer, das, hóviz.
Schneeweiß, adj., hófejér, hószínű, fejér mint a' hó.
Schneewetter, das, havazó idő.
Schneewind, der, havazó szél.
Schneewolke, die, hófelleg v. felhő.
Schneide, die, él, ele p. o. a' késnek
Schneidebank, die, vonószék; faragószék, a' bodnároknál.
Schneidebret, das, vágódeszka.
Schneideeiſen, das, metszővas.
Schneiden, vágni, metszeni, p. o. késsel, elvágni, elmetszeni; Fleiſch ſchneiden, húst vágni v. aprítni; Getreide ſchneiden, gabonát aratni; Futter ſchneiden, marhának való takarmányt vágni; Feder ſchneiden, pennát csinálni; durch Schneiden bearbeiten, z. B. einen Bruch ſchneiden, kivágni a' sérűlést; Edelgeſteine ſchneiden, drágaköveket kimetszeni; ſtatt caſtriren, herélni, kiherélni; trop. Pfeifen ſchneiden, a' maga hasznát nézni valamiben; Geld ſchneiden, d. i. auf eine unerlaubte Art gewinnen, pénzt kuporni v. tilalmas úton, módon nyerni; einen Ball (im Billardſpiel) ſchneiden, oldalról csapni vagy érni a' billiardgolyobist; ſich ſchneiden, megvágni magát p. o. késsel; ſt. beſchneiden, megmetszeni, metszeni, p. o. a' szőlőt.
Schneiden, das, z. B. im Unterleibe, hascsikarás; das Zerſchneiden, vágás, elvágás, elvagdalás; Abſchneiden, metszés, elnyesés, megnyesés; vom Getreide, aratás; mit dem Grabſtichel, metszés, rézmetszés.
Schneidend, adj., metsző, éles; trop. eine ſchneidende Kälte, éles, csipős, maró hideg; ein ſchneidender Wind, éles hideg szél; von der Stimme, éles hang; von Worten, szúrós v. sértő beszéd.
Schneider, der, Kleidermacher, szabó, szabómester; der ſchneidet, metsző, vágó, in Compos. z. B. Bretſchneider, deszkametsző; Futterſchneider, szecskametsző.
Schneiderburſche, der, szabóinas.
Schneidergeſell, der, szabólegény.
Schneiderhandwerk, das, die Schneiderei, szabóság, szabómesterség.
Schneidern, szabóskodni, varrni.
Schneiderſcheere, die, szabóolló.
Schneiderzunft, die, szabóczéh.
Schneidmeſſer, das, vonókés.
Schneidmühle, die, deszkametsző, fűrészmalom.
Schneidzahn, der, harapófog, metszőfog.

Digitized by Google

Schnell, adj., plötzlich, gyors, hamar, hirtelenvaló p. o. elhatározás; ſtatt geſchwind, sebes, p. o. járás, hirtelenvaló visszatérés, gyors p. o. ló; adv. hirtelen, hamar, sebesen, gyorsan.

Schnelle, die, gyorsaság.

Schnellen, ſich ſchnell bewegen, pattanni, ugrani, csapódni; in die Höhe ſchnellen, felpattani; zurückſchnellen, visszapattanni; einen ſchnellen Stoß geben, csaptatni, pattantani; trop. bevortheilen, valakit meghúzni, valakin pénzt csikarni.

Schneller, der, fricska; einen Schneller geben, felfricskázni; an Flinten, rántó, billentő, csattantó a' puskán, mellynek megrántásával a' puska elsül; in der Muſ. sebeske.

Schnellfüßig, adj., gyorslábú, sebesjáró.

Schnellfüßigkeit, die, gyorslábúság.

Schnellgalgen, der, karós akasztófa.

Schnelligkeit, die, gyorsaság, sebesség.

Schnellkraft, die, rugóerő.

Schnellkugel, die, Schnellkügelchen, das, játszó golyóbis.

Schnellſegler, der, sebeshajó, sajka.

Schnellwage, die, körtvélyfont, csapófont.

Schnepfe, die, snef.

Schneppe, die, d. i. Schnauze, z. B. am Leuchter, gyertyabél, mécsbél; an der Haube, bodor, fodor; a' fejkötőn.

Schneyen, z. B. es ſchneyet, esik a' hó, havaz; es fängt an zu ſchneyen, szálingozik a' hó.

Schnicken, rázódni, rázkódni.

Schnickſchnack, der, játék, tréfa; Geſchwätz, bolondság, tréfaság.

Schnippchen, das, fitty; ein Schnippchen ſchlagen, fittyet vetni vagy hányni.

Schnippiſch, adj., orrfintorgató, hebehurgya; ſchnippiſch antworten, balgatagúl felelni.

Schnitt, der, das Schneiden, metszés, vágás, elmetszés, elvágás; ſt. Mähen, aratás; an Kleidern, szabás, a' ruha szabása és metszése; ſt. Einſchnitt, bémetszés; ein abgeſchnittenes Stück Brod, Fleiſch, egy szeletkenyér, hús, ée; von Büchern, z. B. ein Buch mit vergoldetem Schnitt, aranyozott szélű v. metszésű könyv; ein unerlaubter Gewinn, z. B. einen Schnitt machen, nyerni; ſich auf den Schnitt verſtehen, tudni a' nyereséghez.

Schnittchen, das, kis szelet, daraboczka.

Schnitte, die, szelet, darab.

Schnitter, der, arató.

Schnitterlohn, der, aratóbér, az arató bére.

Schnitthobel, der, könyvkötőgyalu, könyvszélmetsző.

Schnittholz, das, faradék, forgács, metszett galy.

Schnittkohl, der, metélő csirakáposzta.

Schnittlauch, der, metélő hagyma.

Schnittling, der, metélő hagyma; metszett ág v. galy.

Schnittmeſſer, das, vonókés, a' bodnároknál; metszőkés, a' vinczellérekné!.

Schnitz, der, metszés, szelet.

Schnitzbank, die, vono- v. faragószék.

Schnitzchen, das, szeletecske.

Schnitzeln, faragni, faracskálni.

Schnitzen, faragni, kifaragni.

Schnitzer, der, faragó, faragókés; ſt. Fehler, beſonders in der Sprache, botlás, nyelvben tett hiba.

Schnitzkunſt, die, faragás mestersége.

Schnitzmeſſer, das, faragókés.

Schnitzwerk, das, faragott munka.

Schnöde, adj., gering, verächtlich, alávaló, haszontalan, rossz; übermüthig, dölyfös, p. o. felelet; kevély; adv. alávaló módon; kevélyen, dölyfösen.

Schnörkel, der, (Bauk.), czifrázat az épitő mesterségben; kacskaringóság.

Schnürband, das, fűző, fűzősinór v. madzag.

Schnürbruſt, die, Schnürleib, der, váll, asszonyi váll v. derékravaló.

Schnürchen, das, fűzőcske, sinórocska.

Schnüren, megsinórozni, sinórt varrni reá; ſt. anbinden, megkötni; ſt. zubinden, békötni, békötözni p. o. a' podgyászát; ſich ſchnüren, magát béfűzni; ſt. betrügen, megcsalni, mint a' korcsmáros.

Schnürloch, das, fűzőlyuk.

Schnürnadel, die, fűzőtő.

Schnürriemen, der, fűzőszij.

Schnupfen, z. B. Tabak, tobákolni, tobákot szívni.

Schnupfen, das, tobákolás.

Schnupfen, der, nátha; den Schnupfen bekommen, megnáthásodni; den Schnupfen haben, náthás lenni.

Schnupfer, der, tobákos.

Schnupfig, adj., náthás.

Digitized by Google

Schnupftabak, der, tobák, burnót, portobák.
Schnupftabaksdose, die, pikszis, berbencze.
Schnupftuch, das, zsebkeszkenő, zsebkendő, orrfúvó keszkenő.
Schnupftüchelchen, das, zsebkendőcske.
Schnuppe, die, gyertyahamva.
Schnur, die, sinór; eine Schnur Perlen, egy sor v. fűzér gyöngy; st. Richtschnur, sinórmérték, régula; nach der Schnur, d. i. genau, szorosan, pontosan.
Schnur, die, st. Schwiegertochter, meny.
Schnurgerade, adj., egyenes mint a' sinor; adv. egyenesen.
Schnurrbart, der, bajusz.
Schnurre, die, z. B. der Nachtwächter, kelepcze, kelepelő, zúgatyú, csergetyű; st. Posse, furcsaság, múlattató, tréfabeszéd, nevetség.
Schnurren, kelepelni, kelepczélni; st. brummen, morgani, morogni.
Schnurrig, adj., nevetséges, furcsa.
Schnurstracks, adv., egyenesen.
Schob, der, kéve, p. o. szalma v. zsupp.
Schober, der, d. i. Haufen, rakás; von Heu, Holz, kazal, kalangya, p. o. széna, farakás.
Schobern, kazalba rakni.
Schock, der, hatvan szám v. darab.
Schöker, der, ein scherzhafter Mensch, tréfás ember, enyelgő.
Schökerei, die, tréfálódás, enyelgés, tréfa.
Schökerhaft, adj, furcsa, tréfás; múlattató, enyelgő; adv. tréfásan, enyelegve.
Schökerinn, die, enyelgő asszony v. leány.
Schökern, enyelegni, tréfálni.
Schökern, das, enyelgés, tréfálkodás.
Schön, adj., szép, ékes; von Naturschönheiten, kellemetes; eine schöne Musik, kellemetes, gyönyörűséges v. szép muzsika; eine schöne Stimme, kellemetes v. szép hang vagy szó; ein schönes Wetter, szép idő; st. vortrefflich, csínos, jeles p. o. tett; ein schöner Gedanke, szép gondolat; ein schöner Geist, szép eszű ember; schöne Künste und Wissenschaften, szép mesterségek v. tudományok; trop. z. B. eine schöne Summe Geld, szép v. nagy summa pénz; eine schöne Gelegenheit, igen jó alkalmatosság; ironisch, z. B. eine schöne Weisheit, no ugyan szép bölcsesség, d. i. ein schöner Dank, szép köszönet, mondhatom! — adv. z. B. schön stehen, szépen állani v. illeni; das klingt schön, szépen v. kellemetesen hangzik; trop. schön mit jemanden thun, szépen bánni valakivel.
Schöndruck, der, a' nyomtatott ív jobb v. első fele.
Schöne, die, asszony, leány, szerető, szépe valakinek; st. Schönheit, szépség.
Schönfärber, der, szépfestő.
Schöngefühl, das, szépérzés.
Schöngeist, der, szépelméjű ember.
Schönheit, die, szépség, szép forma, szép ábrázat; Vortrefflichkeit, jelesség; von Frauenzimmern, szépség, szép személy.
Schönheitsmittel, das, szépítő eszköz.
Schönschreiben, das, szépírás, szépírás mestersége.
Schönschreiber, der, szépíró.
Schöpfbrunnen, der, kút, merítő; kút, merőkút.
Schöpfeimer, der, merőveder.
Schöpfen, meríteni, p. o. a' forrásból; st. einziehen, z. B. Athem schöpfen, lehelletet venni, lehelleni; daher: trop. Luft schöpfen, magát felvidámítni; Muth schöpfen, neki bátorodni; Hoffnung schöpfen, reménységnek támadni; Verdacht schöpfen, gyanakodni kezdeni; neutr. bévenni, beszívni magába, p. o. vizet; der Hopfen schöpft, d. i. blühet, a' komló virágzik.
Schöpfer, der, ein Schöpfgefäß, merő v. merítő edény; ein Schöpfender, merítő, a' ki merít; Hervorbringer, alkató, teremtő; der Schöpfer der Welt, a' világ teremtője v. alkatója.
Schöpferinn, die, alkató, szerző, t. i. asszony.
Schöpferisch, adj., teremtői, teremtő; adv. teremtőleg.
Schöpfgelte, die, merő veder.
Schöpfkanne, die, merítő veder.
Schöpfmaschine, die, merőmív.
Schöpfrad, das, merő kerék, vízmerő kerék.
Schöpfung, die, das Schöpfen, merés, merítés; Erschaffung, teremtés, alkatás; das Erschaffene, teremtmény, a' világ.
Schöpfungstag, der, teremtés napja.
Schöpfungswerk, das, vízmerőmív.
Schöppe, der, tanácsbeli ember a' falukon.

Schöps der, örü, ürü, berbecs.
Schöpsenbraten, der, gebraten, örüsült; ungebraten, örüpecsenye.
Schöpsenfleisch, das, örühús, berbecshús.
Schöpsenfell, das, berbecsbör.
Schöpsenkeule, die, kerbecsczomb, örüczobák.
Schößchen, das, am Fenster, ablakfiók.
Schösser, der, adószedő.
Schößling, der, fiatal ág, hajtás.
Schötchen, das, hüvelyöcske, tokocska.
Schofel, der, alávaló portéka.
Schofelig, adj, alávaló, hitvány.
Scholar, der, tanítvány.
Scholastisch, adj., óskolai, iskolai; adv. iskolai módon.
Scholle, die, z. B. Erdscholle, rög, göröngy; Eisscholle, jégdarab, jégtábla; ein Fisch, félszegúszo.
Schon, adv., bereits, már; schon damals, már akkor; schon längst, már régen; ohnedieß, a'nelkül is, úgyis; gewiß, majd; er wird schon kommen, majd eljön ő; doch, mégis; obschon, jóllehet, ámbár; bejahend, z. B. es ist schon gut, no hiszen jól van.
Schonen, kémélni, megkémélni.
Schonen, das, kémélés.
Schonend, adj., kémélő, mérséklő, kedvező; adv. mérsékelve.
Schoner, der, kémélő, kedvező; ein Schiff, lapos kis hajó.
Schonung, die, kémélés; mit Schonung, kémélve.
Schooß, der, (Schoos), kebel, öl; im Schooße der Mutter sitzen, az annyának az ölében ülni; die Hände in den Schooß legen, kezeit a'kebelébe dugni, semmit se csinálni.
Schooßhund, der, öleb, ölbeli kutya.
Schooßjünger, der, legkedvesebb tanítvány.
Schoopkind, das, legkedvesebb gyermek, az atya v. anya kedveltje.
Schopf, der, Büschel, z. B. für Haare, p. o. haj; von Thieren, üstök; beim Vogel, búb; beim Menschen, üstök; als weiblicher Kopfputz oder Haube, konty.
Schoppen, der, szín, félszer; ein Maaß flüßiger Körper, hígmérő mérték, kanta.
Schorf, der, Grind, var, sebvar.
Schorfig, adv., varas, koszos.
Schornsteinfeger, der, kéményseprő.
Schorstein, Schornstein, der, kémény.
Schossen, in die Höhe wachsen, felnőni; Aehren bekommen, fejét hányni, mint a'gabona; Halme bekommen, szárba indúlni, mint a'gabona.
Schote, die, hüvely, tok.
Schotenerbse, die, fejtett zöldborsó; unausgemacht, hüvelyes zöldborsó.
Schotenklee, der, bábó, kerep.
Schräge, adj., félszeges, félszakos, csapinós; kajács, ferde; adv. félre, félszegesen, ferdén, csapinósan.
Schräge, die, Schrägheit, félszegség, félszakasság, csapinósság, ferdeség.
Schränkchen, das, kis almáriom.
Schränken, keresztben tenni p. o. lábait; st. winden, schlingen, öszvetekergetni, öszvetekerni.
Schragen, der, ein Holzmaaß von 3 Klaftern, három öl fa; saraglya.
Schramme, die, repedés.
Schrank, der, pl. die Schränke, almáriom, szekrény.
Schranken, die, Vermachung, korlát, sorompó, rekesz; die Schranken im Circo, futtató hely határa; trop. Grenzen, határ; in den Schranken bleiben, mérsékelni magát.
Schrankenbaum, der, sorompófa.
Schrankenlos, adj., határtalan, határnélkülvaló; adv. határnélkül.
Schraube, die, csavar, sróf; st. Wirbel, z. B. an Saiten-Instrumenten, húrtekerő; trop. z. B. auf Schrauben stehen, bizonytalanságban lenni.
Schrauben, srófolni, csavarolni; csavarni, tekerni.
Schrauben, das, srófolás, csavarás, tekerés; trop. megcsalás; kicsúfolás.
Schraubengang, der, csigatekervény.
Schraubenlinie, die, csigás línea, kacskaringó.
Schraubenmutter, die, anyasróf.
Schraubenschnecke, die, szárnyas csiga.
Schraubstock, der, srófos harapófogó.
Schreck, der, hasadék; Schreck bekommen, elhasadni; der Schrecken, ijjedés.
Schreckbar, adj., rettentő, irtóztató; adv. rettentőleg, rettenetesen.
Schreckbild, das, ijjesztő, ijjesztő kép.
Schrecken, ijjeszteni, megijjeszteni.
Schrecken, der, ijjedés, megijjedés, félelem; jemanden Schrecken einjagen, valakit megijjeszteni.
Schreckhaft, adj., ijjedős, félénk; ijjesztő, rettenetes.
Schrecklich, adj., rettenetes, rettentő; iszonyú, iszonyú nagy; adv. rettenetesen, rettentő módon; iszonyúan.

Digitized by Google

Schrecklichkeit, die, rettenetesség, iszonyúság.
Schreckmittel, das, ijjesztő eszköz.
Schreckpulver, das, ijedtség oltó por.
Schreckschuß, der, ijesztő lövés.
Schreckstein, der, malakitkő.
Schreckung, die, ijesztés.
Schreckwort, das, ijesztő szó.
Schreibart, die, írásmód.
Schreibebuch, das, írókönyv.
Schreibefeder, die, írótoll, penna.
Schreibefehler, der, írásbeli hiba.
Schreibegebühren, die, írás díjja, írásbér.
Schreibekalender, der, író- v. jegyző kalendáriom.
Schreibekunst, die, írás mestersége.
Schreibemeister, der, írómester.
Schreiben, überh. írni; eine gute, schlechte Hand schreiben, szépen, rosszúl v. rútúl írni; schriftlich aufsetzen, felírni, írásba feltenni, írásba tenni v. foglalni valamit; durch Schreiben melden, megírni valakinek valamit; etwas auf jemand. Rechnung schreiben, d. i. a) als dessen Schuld, valaki rovására beírni valamit; b) als ihm schuldig, valaki számára beírni valamit; trop. sich schreiben, íródni; z. B. wo schreibt sich die Nachricht her? eig. honnan írják ezt a' tudósítást? uneig. ki írja ezt a' tudósítást? wie schreibt er sich? hogy írja a' nevét?
Schreiben, das, írás; st. Brief, levél.
Schreiber, der, író; íródeák.
Schreiberdienst, der, íródeákság, írótisztség.
Schreiberei, die, írás, írások.
Schreiberlohn, der, írásbér, írásdíjja.
Schreibeschrank, der, íróalmariom.
Schreibesucht, die, írás kórsága.
Schreibezeug, das, író eszköz.
Schrein, der, almáriom.
Schreiner, der, asztalos.
Schreiten, lépni, hágni; fortschreiten, tovább menni; zu etwas schreiten, valamihez kezdeni, hozzáfogni; zu Werke schreiten, munkához kezdeni; trop. z. B. zu einer ehelichen Verbindung schreiten, megházasodni, házasságra lépni.
Schreiten, das, lépés, menés.
Schrey, der, kiáltás; einen Schrei thun, kiáltani.
Schreyen, kiáltani, kiabálni; gräßlich schreien, iszonyú módon lármázni, kiabálni; st. schreiend rufen, kiáltani, kiáltva hívni; laut weinen, nagyon sírni, mint a' gyermekek.
Schreyen, das, kiáltás, kiabálás; sírás.
Schreyer, Schreyhals, der, kiáltó, kiabáló; trop. von schlechten Advocaten, szájjal ügyész.
Schreyerisch, adj., lármás, kiabáló; adv. lármázva.
Schrift, die, írás; schöne, gute Schrift, szép, jó írás; bei Buchdruckern, betük; schöne, gute Schrift, szép, helyes betük; Handschrift, kézírás, kézirat; Buch, könyv, munka; die heilige Schrift, a' szentírás.
Schriftausleger, írásmagyarázó, írástudó.
Schriftauslegung, die, írásmagyarázat.
Schriftchen, das, írásocska, könyvecske.
Schriftform, die, betüforma.
Schriftforscher, der, írásvizsgáló.
Schriftgelehrter, der, szentírásmagyarázó
Schriftgießer, der, betüöntő.
Schriftgießerei, die, betüöntő műhely.
Schriftlich, adj., írt, írásbeli, írvalévő; adv. írva, írásban.
Schriftmäßig, adj., szentírással megegyező; adv. a' szentírással megegyezve.
Schriftsetzer, der, betüszedő.
Schriftsteller, der, szerző, író, könyvíró; classische Schriftsteller, remek írók, legjobb írók.
Schriftstellerey, die, könyvírás v. szerzés.
Schriftstellerisch, adj., könyvszerzői.
Schriftverdreher, der, szentírás félremagyarázó.
Schriftverdrehung, die, a' szentírás félremagyarázása.
Schritt, der, lépés; große Schritte machen, nagyokat lépni; kleine Schritte machen, aprókat lépni; trop. mit jemanden gleichen Schritt halten, felérni valakivel; einen gefährlichen Schritt thun, veszedelmes lépést tenni; Schritt für Schritt, lépést, léptetve, lassan, lépésenként; als Längenmaaß, lépés, lépésnyi hosszaság v. messzeség, hosszaság mérték; tausend Schritte weit, ezer lépésnyire; der schrittmäßige Gang eines Pferdes, léptetés, lépési való menés, p. o. lóval; das Pferd geht einen guten Schritt, ez a' ló jó lépő; einen Schritt reiten, léptetni, lépést lovagolni.
Schrittchen, das, lépésecske, kis lépés.
Schrittschuh, Schlittschuh, der, korcsolya.
Schröpfeisen, das, köppölyöző vas.

Digitized by Google

Schröpfen, köppölyözni; trop. st. betrügen, valakitől pénzt csikarni.
Schröpfen, das, köppölyözés.
Schröpfkopf, der, köppöly.
Schröpfschnepper, der, sebesítő vas, a' köppölyözés előtt, köppölyöző vas.
Schröter, der, der etwas fortwälzt, korcsolyás; daher: Wein-, Bierschröter, bor-, serkorcsolyás; ein Käfer, szarvas bogár.
Schroff, adj., rauch, darabos, durva; steil, meredek; adv. durván, meredeken.
Schroffheit, die, darabosság, meredekség.
Schrot, der, st. Stück, z. B. Fleisch, darab, p. o. hús; st. Gewicht, nyomaték, pénzmérték; Abgänge vom Sägen ꝛc, hulladék, forgács; pl. Schrote zum schießen, serét; grob gemahlnes Getreide zum Viehfutter, dara, darált élet.
Schrotbeutel, der, serét tartó zacskó.
Schroten, d. i. nagen, rágni, elrágni; gröblich zermalmen, megdarálni, darálni p. o. életet; in Bergwerken, érczbányában ásni az érczet; zertheilen, eldarabolni a' nagy és kemény testet; fortwälzen, z. B. Fässer, eltolni, elhempelygetni, elhenyergetni, p. o. hordókat.
Schrothammer, der, bányászkalapács.
Schrotkorn, das, darált rozs.
Schrotleiter, die, korcsolya.
Schrotmehl, das, darált liszt.
Schrotmeisel, der, véső vas.
Schrotmühle, die, daráló malom.
Schrotsäge, die, öreg fűrész.
Schrotwurm, der, lóbogár.
Schrotzeug, das, elvágó eszközök.
Schrumpfen, öszveszugorodni.
Schrumpfig, adj., zsuporodott, ráncsos.
Schrunde, die, d. i. Ritz, Spalte, hasadék, repedés.
Schub, der, das Schieben, der Stoß, tolás, taszítás; von Kegeln, z. B. einen Schub thun, hajítni t. i. kuglit; ein Schub Kegel, d. i. das Kegelspiel, tekézés, kuglizás, oder auch die sämmtlichen Kegel, egy játékravaló teke v. kugli; auf einen Schub, d. i. a) auf einmal, egyszerre, egy hajításra; b) schnell, hirtelen; c) auf kurze Zeit, rövid időre; trop. Fortschaffung, bes. des liederlichen Gesindels, elhordás, elvitetés.
Schubbett, das, toló ágy.
Schubfenster, das, tolható v. fiókos ablak, ablakfiók.
Schubkarren, der, talicska, targoncza.
Schubkärrner, der, talicskás, targonczás.
Schubkasten, Schubladen, der, kihúzó fiók v. almáriom.
Schubloch, das, a' kenyérsütő kemenczе szája.
Schubsack, der, zseb.
Schubut, der, füles bagoly.
Schuckeln, hirintózni.
Schüchtern, adj., ängstlich, félénk, bátortalan; adv. félve, bátortalanúl.
Schüchternheit, die, félénkség, bátortalanság.
Schüler, der, tanítvány, tanúló; jeder Anfänger, kezdő, tanúló inas.
Schülerhaft, adj., tanítványhoz illő; adv. úgy mint valamelly tanúló.
Schülerinn, die, tanítvány t. i. leány, asszony.
Schüren, szítni, p. o. tüzet.
Schürfen, st. ritzen, megkarmolni, elhasítni; st. öffnen, megnyítni, nyílást vágni.
Schürzband, das, köténykötő.
Schürze, die, kötény, kötő, előkötő.
Schürzen, st. knüpfen, gombolni; st. gürten, övedzeni, felövedzeni.
Schürzung, die, feltűrődzés.
Schüssel, die, tál.
Schüsselchen, das, tálocska, tálacska, kis tál.
Schüttboden, der, szuszékpadlás, gabona tartó padlás.
Schütte, die, z. B. Stroh, csomó, kéve p. o. szalma.
Schütteln, rázni, felrázni; den Kopf schütteln, a) csóválni a' fejét, b) rázni a' fejét, nemet inteni a' fejével; sich schütteln, megrázkódni; einen Baum schütteln, megrázni a' fát.
Schütteln, das, rázás, megrázás.
Schütten, z. B. in oder aus einem Gefäße, tölteni, önteni, p. o. valami edénybe vagy ki az edényből; das Korn aus dem Sacke schütten, kitölteni a' zsákból a' rozsot; Oel ins Feuer schütten, olajat önteni a' tüzre; sich schütten, d. i. gerinnen, megaludni, mint a' téj; st. ergiebig seyn, szapora lenni, bőven fizetni; das Getreide schüttet dieses Jahr reichlich, az idén a' gabona igen jól fizet; st. gebären, von einigen Thieren, kölkezni, fiadzani.
Schütter, adj., nicht dicht, ritka, nem sürű, nem tömött p. o. vászon.
Schüttern, rázódni, rengeni, megrázódni; rázni, megrenditni.

Digitized by Google

Schüttlung, die, rázás.
Schüttung, die, töltés, öntés.
Schütze, der, a) bei den Alten, nyilas; bei den Neuern, lövö, puskás, vadász; ein Gestirn, nyilas csillagzat; bei Webern, (gemein. die Schütze), vetéllö.
Schützen, d. i. das Wasser hemmen, a' vizet elfogni; ein Uebel abhalten, oltalmazni, védni, védelmezni, megójni.
Schützen, das, die Schützung, d. i. Hemmung, elfogása, p. o. a' víznek; védelmezés, oltalmazás.
Schützenkunst, die, lövés mestersége.
Schützling, der, védett.
Schuft, der, álnok, gonosz ember, gazember.
Schuh, der, eine Fußbedeckung, saru, lábbeli, czipö, czipellö; die Schuhe jemanden ausziehen, lehúzni a' más czipöjét, sich, levetni a' czipöjét v. saruját; ein Längenmaaß, (Fuß), láb, lábnyom.
Schuhahle, die, vargaár.
Schuhband, das, czipökötö.
Schuhbank, die, vargamühely.
Schuhbürste, die, sarukefe, csizmakefe.
Schuhdraht, der, vargafonal.
Schuhfetzen, der, kapcza.
Schuhflicker, der, foltozó varga.
Schuhknecht, der, vargainas.
Schuhleisten, der, kapta.
Schuhmacher, der, varga, német varga.
Schuhmachergesell, der, vargalegény.
Schuhmacherhandwerk, das, vargaság, vargamesterség; die Innung, vargaczéh.
Schuhnagel, der, czipöszeg.
Schuhpfrieme, die, vargaár.
Schuhputzer, der, sarutisztító.
Schuhriemen, der, sarufüzö szíj.
Schuhschnalle, die, czipöcsát.
Schuhschwärze, die, sarufeketítö.
Schuhsohle, die, sarutalp, czipötalp.
Schuhwachs, das, Schuhwichse, die, sarufeketítö, csizmafeketítö.
Schulamt, das, oskolai hivatal, tanító hivatal; Verwaltung der Schuleinkünfte, az oskolai jövedelmekre ügyelö tisztség.
Schulanstalt, die, oskolai v. tanítói intézet.
Schularbeit, die, oskolai munka.
Schulaufseher, der, felvigyázó az oskolára.
Schulaufsicht, die, oskolaraügyelés.
Schulbericht, der, oskolai dolgokról való hivatalos jelentés.
Schulbuch, das, oskolai könyv.
Schulcamerad, der, tanúlótárs.
Schulcameradschaft, die, együtt tanúlók.
Schulcurs, der, oskolai pálya.
Schuld, die, st. Fehler, Verbrechen, hiba, vétek, bün; in Schuld seyn, vétkes lenni; st. Strafe, véteksúly, büntetésbér; der Sünde Schuld tragen, a' vétek súlyát vagy a' bünnek büntetését hordozni; st. Ursache, ok, akadály; z. B. was ist die Schuld daran? mi az oka? mi okozta? — st. Verbindlichkeit, kötelesség, z. B. der Natur die Schuld bezahlen, megadni a' természetnek a' magáét vagy a' mivel tartozunk, telyesítni természeti kötelességét; eine Geldsumme, die man zu bezahlen verpflichtet ist, adósság, tartozó summa pénz; Schulden machen adósságot csinálni; bis über die Ohren in Schulden stecken, fülig adós lenni; sich von Schulden losmachen, kiverekedni, kiszabadulni az adósságból; Schuldenhalber, wegen Schulden, adósság miatt, adósságért.
Schuldbrief, der, kötelezöírás, adósságlevél.
Schuldbuch, das, adósság jegyzö könyv.
Schuldbürge, der, kezes az adósságért.
Schuldeinforderung, die, adósság békivánása, adósságkérés.
Schuldenfrei, adj., adósságtól ment, nem adós.
Schuldenlast, die, sok adósság.
Schuldforderung, die, adósság.
Schuldfrei, adj., unschuldig, ártatlan; ohne Schulden, adósságtól ment.
Schuldig, adj., der etwas begangen hat, bünös, vétkes, hibás; der etwas zu leiden verbunden ist, z. B. des Todes schuldig seyn, halálos bünben lenni; aus Pflicht zu etwas verbunden, köteles tartozó; Dank jemanden schuldig seyn, köszönettel tartozni valakinek; verpflichtet, z. B. zu bezahlen, adós, pénzel tartozó.
Schuldigen, st. beschuldigen, vádolni valakit valamivel.
Schuldiger, der, adós.
Schuldigkeit, die, d. i. pflichtmäßige Verbindlichkeit, köteleztetés, tartozó kötelesség; ich halte es für meine Schuldigkeit, kötelességemnek tartom v. esmerem; Pflicht, kötelesség, a' mivel valaki tartozik.

Digitized by Google

Schuldklage, die, adósságbeli panasztétel v. perbeidézés.
Schuldlos, adj., ártatlan büntelen.
Schuldloſigkeit, die, ártatlanság.
Schuldner, der, adós.
Schuldnerinn, die, adós t. i. asszony személy.
Schuldopfer, das, engeztelő áldozat.
Schuldpoſt, die, adósság, az adósság summája.
Schuldregiſter, das, adósságok lajstroma.
Schuldſache, die, adósságbeli ügy,
Schuldſchein, der, kötelező írás.
Schuldthurm, der, adósság fogháza.
Schuldverſchreibung, die, adósságlevél, kötelezőírás.
Schule, die, oskola, iskola; eine hohe Schule, főoskola; in die Schule gehen, oskolába menni, járni; aus der Schule ſchwatzen, eig. kibeszélni a' mi az oskolában történt; uneig. a' titkot kibeszéllni; Schule halten, d i. lehren, tanítást tenni, tanítni; Lehrer und Schüler zuſammengenommen, z. B. die Schule geht mit zur Leiche, az oskolai tanítók és tánulók kikésérik a' halottat.
Schuleramen, das, oskolai próbatétel v. megvizsgáltatás.
Schulfähig, adj., oskolába járható.
Schulferien, die, pl. oskolaszűnet.
Schulfeſt, das, oskolai innep.
Schulfrage, die, oskolai kérdés.
Schulfreund, der, oskolák kedvellője; oskolai barát.
Schulfreundſchaft, die, oskolai barátság.
Schulfuchs, der, oskolai tudós.
Schulfüchſerei, die, oskolai tudósság.
Schulgebäude, das, oskola, oskola épülete.
Schulgehülfe, der, segédtanító.
Schulgeld, das, tanításbér az oskolában.
Schulgelehrſamkeit, die, oskolai tudósság.
Schulgerecht, adj., oskolai régulákhoz illő, azok szerént kitanúlt.
Schulgeſetz, das, oskolai törvény.
Schulhaus, das, oskola.
Schuljahr, das, oskolai esztendő.
Schuljugend, die, oskolai v. tanúló ifjúság.
Schulkind, das, oskolás gyermek, oskolába járó gyermek v. leány.
Schullehrer, der, oskolai tanító, oskolamester.
Schulmädchen, das, oskolábajáró leány.
Schulmäßig, adj., oskolai; adv. oskolai módon.
Schulmann, der, oskolai tanító.
Schulmeiſter, der, oskolamester.
Schulordnung, die, oskolai rendtartás vagy törvények.
Schulpferd, das, kitanított ló.
Schulplan, der, tanítás rendje, oskolai rendszer.
Schulprobe, die, oskolai próbatétel.
Schulſache, die, oskolai dolog.
Schulſtand, der, oskolai állapot.
Schulſtrafe, die, oskolai büntetés.
Schulſtudien, die, oskolai tudományok.
Schulſtunde, die, tanító óra.
Schulter, die. váll; bei größeren Thieren, csipő; etwas auf den Schultern tragen, a' vállain hordani valamit; auch trop. den ganzen Staat auf ſeinen Schultern tragen, a' köztársaság terhét vállain hordozni.
Schulterbein, das, vállcsont.
Schulterblatt, das, válllapoczka, honlap.
Schulterhöhe, die, válicsontpúp.
Schultern, vállára venni.
Schultheiß, der, falusi bíró.
Schulübung, die, oskolai gyakorlás.
Schulverbeſſerung, die, oskolai vagy tanításbeli jobbítás.
Schulverfaſſung, die, oskolai rendszabás.
Schulvorſteher, der, oskolai előljáró.
Schulweſen, das, oskolai dolog.
Schulwiſſenſchaft, die, oskolai tudomány.
Schulze, der, falusi bíró.
Schulzeit, die, oskolai tanítás ideje.
Schund, der, ganéj, szemét.
Schundfeger, Schundkönig, der, árnyékszéktisztító.
Schupfen, kitaszigálni az útból.
Schuppe, die, pikkely, hallpikkely, halpénz; auf dem Kopfe, korpa, fejkorpa.
Schuppen, bépikkelyezni, in Part. üblich, pikkelyezet, pikkelyes; der Schuppen berauben, z. B. den Fiſch, levakarni a' pikkelyét, lepikkelyezni, halhéjját letisztítni.
Schuppenförmig, adj., pikkelyes; adv. pikkelyesen.
Schuppenthier, das, pikkelyes álat.
Schuppicht, adj, pikkely szabású.
Schuppig, adj., pikkelyes.
Schur, die, der Schafe, nyirés p. o. juhnyírés; vesződség, baj.
Schurf, der, var, kosz; egyenes lemenetel a' bányába.
Schurke, der, gazember, lator.

gitized by Google

Schurkenſtreich, der, Schurkerei, die, gazság, latorság, gonoszság.
Schurkiſch, adj., gaz, gonosz.
Schurwolle, die, nyírett gyapjú.
Schurz, der, előkötő.
Schurzfell, das, bőrkötő.
Schuß, der, 1) aus einer Kanone ꝛc., lövés; wo getroffen wird, lövés; einen Schuß bekommen, lövést kapni; die Ladung, töltés, kemény töltés; einen Schuß aus der Flinte ziehen, kihúzni a' töltést a' puskából; die Richtung, wohin man ſchießt, irányzás; außer dem Schuße, az irányzáson kivül; bei Bäckern, ein Schuß Brod, egyszeri vetés kenyér, a' mennyit egyszerre bévetnek; 2) heftige Bewegung, z. B. vom Waſſer, szökés, lövellés, fellövellés p. o. a' víznek fellövellése vagy felszökése; von Gewächſen, Schößling, hajtás, új hajtás, új növés, a' növevényeken.
Schußfrei, adj., lövéstől ment, a' kinek a' lövés nem árt.
Schußlinie, die, a' lövés útja.
Schußweite, die, egy lövésnyi távolyság.
Schußwunde, die, lövés, lövés által okozott sebb.
Schuſter, der, varga, német varga.
Schuſterarbeit, die, vargamunka.
Schuſterkneif, der, vargakés, kerítő, talpkerítő.
Schuſterladen, der, vargamühely; vargabolt.
Schuſterpech, das, vargaszurok.
Schuſterſchemmel, der, vargaszék.
Schuſterwerkſtätte, die, vargamühely.
Schuſterzwecke, die, czövegszeg.
Schutt, der, omladék, omladvány, düledék.
Schuttbaufen, der, omladékrakás.
Schuttkarren, der, omladék hordó talyiga.
Schutz, der, Abwehrung jedes nachtheiligen, oltalom, védelem; jemanden in Schutz nehmen, oltalmába venni valakit; was zum Schutze dient, menedékhely, oltalom.
Schutzbrett, das, z. B. am Bette, ellenző deszka a' nyoszolyán, oltalomfedél; am Waſſer, zsilipdeszka.
Schutzbrief, der, védlevél.
Schutzbündniß, das, védő szövetség.
Schutzdach, das, félszer, pajta.
Schutzengel, der, őrző angyal, védangyal.
Schutzgatter, das, vízgátló.
Schutzgeiſt, der, őrangyal.
Schutzgenoſſe, der, védettje valakinek.
Schutzgott, der, őrző isten, véd isten.
Schutzheiliger, der, védszentje valakinek.
Schutzherr, der, védelmező, jóakaró, gyámol.
Schutzlos, adj., gyámoltalan.
Schutzmauer, die, őrfal, védfal.
Schutzmittel, das, őrző eszköz, védeszköz.
Schutzort, der, menedékhely.
Schutzrede, die, védelmező beszéd.
Schutzredner, der, védelmező.
Schutzſchrift, die, védelmező írás, védírás.
Schutzwache, die, védőr.
Schutzwaffen, die, védfegyver.
Schutzwehr, die, védelem.
Schwabe, der, sváb.
Schwabe, die, fekete bogár neme.
Schwaben, Svévia, Svábország.
Schwach, adj., dűnn, vékony, gyenge, p. o. lábak; ohne Kraft, erőtlen, gyenge, p. o. test, ész, emlékezet; der Zahl nach, z. B. eine ſchwache Armee, kevés számú badi nép; von lebloſen Gegenſtänden, z. B. ein ſchwaches Reich, elgyengült, tehetetlen ország; ſchwache Hoffnung, csekély reménység; ſchwaches Bier, gyenge ser; ſchwacher Wein, gyenge bor; ſchwacher Puls, gyenge érverés; adv. ſchwach reden, gyenge hangon beszélni.
Schwachgläubig, adj., gyengehitű.
Schwachheit, die, gyengeség, erőtlenség; elgyengültség; ſt. Weichherzigkeit, Mitleiden, szánakozó szív, szánakozás; trop. ein kleiner moraliſcher Fehler, gyarlóság, erőtlenség.
Schwachheitsfehler, der, gyarlóságbeli hiba.
Schwachherzig, adj., gyenge szivű; adv. gyenge szívvel.
Schwachherzigkeit, die, gyengeszívűseg lágyszívűség.
Schwachkopf, der, gyenge tehetségű, rövid bélátásu, tompa eszű ember.
Schwachſinn, der, gyenge tehetség v. elme.
Schwachſinnig, adj., gyenge elméjű vagy tehetségű.
Schwaden, der beim Mähen, rend, kaszált vagy aratott rend.
Schwäche, die, Dünne, vékonyság; Kraftloſigkeit, gyengeség, erőtlenség; z. B. der Augen, a' szemek

gyengesége; der Nerven, az inak elgyengülése; des Geistes, Verstandes, az elménck v. észnek gyengesége, elmebéli tompaság; trop. viele Schwächen haben, sok gyarlóságot követni el, nagyon gyarló lenni.

Schwächen, gyengítni, erőtlenítni, erőtlenné tenni, elgyengítni, elerőtlenítni; den Muth schwächen, a' bátorságot elvenni v. megtörni; die Hoffnung schwächen, a' reménységet fogyasztani; jemandes Ansehen schwächen, valakinek a' tekintetét kissebbítni.

Schwächen, das, gyengítés, erőtlenítés, elgyengítés.

Schwächlich, adj., gyengélkedő.

Schwächlichkeit, die, gyengélkedés, gyengeség.

Schwägerinn, die, sógorasszony.

Schwägerschaft, die, sógoraság.

Schwämmchen, das, spongyácska, gombácska.

Schwängern, teréhbe ejteni, megterhesítni.

Schwängern, das, Schwängerung, die, teréhbeejtés.

Schwänzchen, das, farkacska.

Schwänzeln, csóválni, a' farkát mint a' kutya.

Schwänzen, farkát csóválni; herum schwänzen, ide s' tova kóborolni; versäumen, elmúlatni.

Schwär, Schwären, der, st. Geschwür, kelés.

Schwären, meggyűlni, megevesedni; schwärend machen, meggyűleszteni, p. o. a' sebet, megérlelni.

Schwären, das, meggyűlés, megérlelés.

Schwärmen, lärmen, zsibongani, lármázni; von Bienen, rajzani, rajt ereszteni, mint a' méhek; nächtlichen Ausschweifungen nachgehen, rajoskodni, dombérozni; sich ohne Ordnung forbewegen, kóborlani, bojongani; begeistert, wahnsitzig seyn, rajoskodni, képzelkedni.

Schwärmen, das, zsibongás, lármázás; der Bienen, rajzás, rajeresztés; auf der Straße, rajoskodás, tobzódás; zwecklose Bewegung, kóborlás; Begeisterung, képzelkedés; rajoskodás.

Schwärmend, adj., zsibongó, lármázó, lármás; fanatisch, rajoskodó, képzelkedő.

Schwärmer, der, lármázó, dombérozó; auf der Gasse, kóborló rajoskodó; Wahnwitziger, rajoskodó; képzelkedő.

Schwärmerei, die, zsibongás, lármázás; kóborlás; rajoskodás, képzelkedés.

Schwärmerisch, adj., zsibongó, lármázó, lármás; adv. lármazva, zsibongva; rajoskodva, képzelkedve.

Schwärmzeit, die, von Bienen, rajzás ideje.

Schwärze, die, feketeség; feketítő.

Schwärzen, feketítni, megfeketítni; st. einschwärzen, bélopni a' tiltott portékát valamelly harminczadnál.

Schwärzen, das, Schwärzung, die, megfeketítés.

Schwärzlich, adj., feketés, féketélő.

Schwätzer, der, fecsegő.

Schwätzerinn, die, fecsegő asszony v. leány.

Schwager, der, sógor.

Schwalbe, die, fecske.

Schwalbennest, das, fecskefészek.

Schwalbenschwanz, der, fecskefark; eine Art Schmetterling, fecskefarkú pillangó.

Schwall, der, sokaság, raj; ein Schwall von Worten, tenger szó.

Schwamm, der, gomba, tapló; zum Abtrocknen, spongyia.

Schwammartig, adj., gombanemű, taplós.

Schwammig, adj., taplós, gombás.

Schwan, der, hattyú.

Schwanenbett, das, hattyútollas ágy.

Schwanenfeder, die, hattyútoll.

Schwanenhals, der, hattyúnyak.

Schwang, der, st. Bewegung, ingás, lógás; trop. im Schwange seyn, divatjában vagy szokásban lenni; in den Schwang bringen, szokásba venni valamit.

Schwanger, adj., terhes. viselős, p. o. asszony.

Schwangerschaft, die, terhesség, viselősség.

Schwank, adj, hiegsam, hajlékony, hajló; ungewiß, kétséges.

Schwank, der, eine lustige Erzählung, nevetséges rege, furcsaság, enyelgés.

Schwanken, wackeln, ingani, ingadozni, hajladozni; daher, a) wanken, nicht fest seyn, ingadozni, tántorogni; b) ungewiß seyn, állhatatlan lenni, habozni, ingadozni; c) unbestimmt seyn, meghatározatlan lenni.

Schwanken, das, ingadozás; állhatatlanság, habozás.

Digitized by Google

Schwankend, adj., hajlongó, ingadozó, ingó; trop. állhatatlan, ingadozó, bizonytalan, kétséges; adv. ingadozva, kétségesen.
Schwanz, der, fark; eines Kometen, üstök.
Schwanzader, die, farkér.
Schwanzbein, das, farkcsont.
Schwanzfeder, die, farktoll.
Schwanzflosse, die, farkszárny, evezőfark.
Schwanzmeise, die, bosszúfarkú czinke.
Schwanzriemen, der, farmatring.
Schwanzschraube, die, hátulsó sróf.
Schwanzstern, der, üstökös csillag.
Schwanzstück, das, farktű, a' marhahúsból.
Schwarm, der, ein lärmender Haufe, lármázó sokaság; ein Haufen Menschen ꝛc., sereg; csoport; von Bienen, raj, méhraj, egy raj méh.
Schwarte, die, vastag kemény bör, kérges bör; bőrke, szalonna bőrke.
Schwartenbrett, das, kérges deszka.
Schwartig, adj., vastag bőrös, kérges bőrű, bőrkés.
Schwarz, adj., fekete, p. o. szín, haj, ruha; von der Sonne schwarz, a' kit a' nap elsütött, megbarnított; phr. Schwarz auf weiß, d. i. schriftlich, írásban, írva; dunkel, mit Schwarz vermischt, fekete, fekete barna; z. B. schwarze Augen, fekete szemek; auch st. beschmutzt, z. B. schwarze Wäsche, szennyes ruha; st. finster, z. B. schwarzes Gewölk, setét vagy fekete fellegek; trop. z. B. eine schwarze That, undok cselekedet; eine schwarze Seele, gonosz lelkű ember; adv. feketén; jem. schwarz machen, megfeketítni; schwarz werden, megfeketedni; Phr. jem. bei Einem schwarz machen, valakit fekete színekkel írni le, rosszat beszélni felőle.
Schwarzäugig, adj., fekete szemű.
Schwarzbäcker, der, fekete kenyérsütő.
Schwarzbeere, die, afonya.
Schwarzbraun, adj., feketebarna.
Schwarzbräunlich, feketebarnás.
Schwarzdorn, der, kökény, kökényfa.
Schwarzdrossel, die, fekete rigó.
Schwarzfärber, der, feketefestő.
Schwarzfarbig, adj., fekete színű.
Schwarzfleisch, das, felfüstölt hús.
Schwarzgekleidet, adj., feketeruhás; zur Trauer, gyászban levő.
Schwarzgelb, adj, sárgafeketés.
Schwarzgrau, adj., feketeszürke.
Schwarzhafer, der, fekete zab.
Schwarzkopf, der, feketehajú ember.
Schwarzköpfig, adj., feketefejű.
Schwarzkümmel, der, kandilla.
Schwarzkünstler, der, szemfényvesző, varázsló, boszorkány.
Schwarzkünstlerinn, die, varázsló asszony.
Schwarzrock, der, fekete ruhás ember.
Schwarzroth, adj., fekete veres, feketés veres.
Schwarzspecht, der, fekete harkály.
Schwarzstein, der. üvegfestő ércz.
Schwarzsucht, die, fekete sárgaság.
Schwarzwald. der, fekete erdő németországban.
Schwarzwild, das, fekete vad, t. i. vaddisznó.
Schwarzwurz, die, fekete nadálytő.
Schwatzen, plaudern, fecsegni, csacsogni, beszélgetni; unnütz reden, minden haszontalanságot öszvevissza beszélni; st. ausschwatzen, kifecsegni.
Schwatzen, das, fecsegés, csacsogás; kifecsegés.
Schwatzhaft, adj., fecsegő, csacsogó.
Schwatzhaftigkeit, die, fecsegőség, csacsogóság.
Schwebe, die, lebegés; in der Schwebe seyn, lebegni.
Schweben, zu hangen scheinen, z. B. in der Luft, lebegni, függeni; st. seyn, lebegni, lenni; es schwebt mir etwas vor den Augen = a' szemeim előtt forog, lebeg v. van; in Gefahr schweben, veszedelemben forogni; es schwebt mir auf der Zunge, a' nyelvem hegyén forog vagy van.
Schweben, das, lebegés.
Schwebend, adj., lebegő, függő; trop. z. B. schwebende Gärten, függő kertek; ein schwebender Prozeß. folyó per; schwebender Ton, fenn lebegő v. remegő hang.
Schwebung, die, z. B. der Töne, hangremegés; in der Luft, lebegés.
Schwefel, der, büdöskő, kénkő.
Schwefelbad, das, büdösköves ferdő.
Schwefelblume, die, büdöskővirág.
Schwefeldampf, der, kénkőgőz.
Schwefelerde, die, kénköves föld.
Schwefelerz, das, kénköves ércz.
Schwefelfaden, der, kéngyertya.
Schwefelfarbe, die, büdöskőszin.
Schwefelgelb, adj., büdöskőszínű.

Digitized by Google

Schwefelgeruch, der, büdösköszag, kénköszag.
Schwefelgrube, die, kénköbánya.
Schwefelholz, Schwefel-Licht, das, kéngyertya.
Schwefelhütte, die, kénköhuta.
Schwefelicht, adj., kénkő nemű, ollyan mint a' kénkő.
Schwefelig, adj., kénköves, büdösköves.
Schwefel-Leber, die, büdösközvirág.
Schwefelmilch, die, büdüskötéj.
Schwefeln, megkénkövezni; adj., geschwefelt, kénköves.
Schwefeln, das, kénkövezés.
Schwefelofen, der, kénkőkemencze.
Schwefelpflaster, das, kénköflastrom.
Schwefelquelle, die, Schwefelbrunnen, der, kénköves vagy büdösköves forrás.
Schwefelregen, der, kénköves eső.
Schwefelsäure, die, kénkősavany.
Schwefelsalbe, die, kénköves kenőcs.
Schwefelwasser, kénköves viz.
Schweif, der, fark.
Schweifen, mit einem Schweife versehen, farkat csinálni neki; bogenförmig machen, kiöblözni, öblösre csinálni vagy kifaragni; st. herumschweifen, kóborolni.
Schweifstern, der, Komet, üstökös csillag.
Schweigen, hallgatni; zu, von, bei etwas schweigen, valamire nem szóllani, valamiről hallgatni, valamit elhallgatni; schweig doch! hallgass! trop. die Gesetze schweigen, a' törvények hallgatnak aufhören zu reden, elhallgatni, szóllani megszűnni.
Schweigen, das, hallgatás; zum Schweigen bringen, elhallgattatni valakit.
Schwein, das, disznó, sertés; ein wildes, vaddisznó; ein geschnittenes, herélt kocza; trop. ein Kleks, mocsok, disznóság; ein schmutziger Mensch, malacz, disznó.
Schweinbraten, der, gebraten, sült disznóhús; ungebraten, disznóhús pecsenye.
Schweinchen, das, süldő.
Schweine-Euter, das, disznótölgy.
Schweinen, adj., disznó.
Schweinene, das, (Fleisch), disznóhús.
Schweinfett, das, disznózsir.
Schweinfleisch, das, disznóhús.
Schweinhandel, der, sertéssel kereskedés.
Schweinhändler, der, disznókupecz.
Schweinheerde, die, disznónyáj.
Schweinhirt, der, disznópásztor, kanász, kondás.
Schweinigel, der, süldisznó, töviseddisznó; trop. ein unreiner, beschmutzter Mensch, malacz ember.
Schweinmarkt, der, disznó vásár.
Schweinmast, die, disznóhizlalás.
Schweinmist, der, disznóganéj.
Schweinmutter, die, kocza vagy emedisznó, gönne v. göme.
Schweinschneider, der, disznóherélő.
Schweinsfell, das, Schweinshaut, die, disznóbőr.
Schweinskopf, der, disznófő.
Schweinsleder, das, disznóbőr.
Schweinsrüssel, der, disznóorr.
Schweinstall, der, Saustall, disznóól, hidas.
Schweinstreiber, der, disznópásztor.
Schweinvieh, das, sertések, sertés marha.
Schweinzucht, die, disznótartás vagy tenyészés.
Schweiß, der, izz, izzadság, veréjték, veríték; in Schweiß kommen, megizzadni; Schweiß erregen, izzasztani; den Schweiß hemmen, visszaverni az izzadást; trop. beschwerliche Arbeit, fáradtság, munka, fáradozás, izzadozás; bei Jägern, st. Blut, vér.
Schweißbad, das, izzferdő, izzasztóferdő.
Schweißen, vom Eisen, wenn es anfängt zu fließen, olvadni, megolvadni; bei Jägern, st. bluten, vérzeni; Eisen schweißen, forrasztani, öszveforrasztani a' vasat.
Schweißfieber, das, izzasztó hidegelés, izzóláz.
Schweißfuchs, der, fakópejló.
Schweißhund, der, vérnyomozó kopó.
Schweißig, adj., izzos, izzadó, veréjtékes.
Schweißloch, das, izzadólyuk, veréjtéklyuk.
Schweißtreibend, adj., izzasztó, izzadság bajtó.
Schweißtropfen, der, veréjték csepp.
Schweißtuch, das, izzadságtörlő keszkenő; izzták.
Schweiz, die, Helvéczia.
Schweizer, der, Helvéta.
Schweizerisch, adj., Helvécziai.
Schweizerkäse, der, Helvécziai sajt.
Schwelgen, tobzódni, dorbézolni.
Schwelgen, das, tobzódás, dorbézolás.
Schwelger, der, tobzódó, dorbézoló.
Schwelgerei, die, tobzódás
Schwelgerisch, adj., tobzódó, dorbézoló; adv. tobzódva, dorbézolva.

Digitized by Google

Schwelle, die, küszöb.
Schwellen, feldagadni, dagadni, felpuffadni, felkelni; daher, adj. geſchwollen, dagadt, felpuffadt; Pferde ſchwellen, d. i. wund reiten, kitúrositni a' lóhátat a' lovaglás által; das Waſſer ſchwellen, a' vizet elfogás által feldúzzasztani.
Schwellen, das, feldagadás; felpuffadás.
Schwemme, die, das Baden, feresztés; der Ort dazu, úsztató, mosóhely, a' folyóvízben.
Schwemmen, z. B. Holz, úsztatni p. o. fát, leúsztani; Pferde, Schafe ꝛc. ſchwemmen, megúsztatni p. o. lovakat, juhokat.
Schwemmen, das, úsztatás.
Schwengel, der, am Brunnen, kútostor, kútgém; an der Glocke, harangütő.
Schwenken, ſchwingen, forgatni, p. o. a' lándzsát, kardot, ée. a' kezében; ſich ſchwenken, von Soldaten, kanyarodni, fordúlni, t. i. egész sorral; ſchwenkt euch! kanyarodj!
Schwenken, das, kanyarodás.
Schwenkung, die, fordúlás; kanyarodás; des Degens, kardforgatás.
Schwer, adj., nehéz, terhes; eine ſchwere Laſt, nehéz tereh; ſt. drückend, beſchwerlich, nehéz, terhes, bajos, fáradtságos; eine ſchwere Arbeit, nehéz vagy bajos munka; ſchwere Zeiten, terhes idők; eine ſchwere Krankheit, terhes, nagy vagy súlyós betegség; ein ſchwerer Kampf, kemény viadal; eine ſchwere Wunde, nagy seb; eine ſchwere Strafe, kemény vagy nagy büntetés; ein ſchweres Verbrechen, szörnyű gonoszság vagy gonosz tett; adv. nehezen, bajosan.
Schwere, die, nehézség, súly, tereh.
Schwerfällig, adj., nehéztestű, esetlen; lassan; adv. nehezen, esetlenül, lassan.
Schwerfälligkeit, die, nehéztestűség, esetlenség, lassúság.
Schwerlich, adv., nehezen, bajosan, alig, aligha.
Schwermuth, die, búskomorság, búsongás, szomorkodás.
Schwermüthig, adj., búskomor, szomorkodó, búsongó; adv. szomorkodva, búsongva.
Schwerpunct, der, súlypont, nehézség pontja.
Schwert, das, fegyver, kard; zum Schwerte greifen, kardhoz kapni, fegyvert fogni; jemanden mit dem Schwerte richten, valakinek fejét venni.
Schwertfeger, der, kardcsiszár, kardcsináló, kardgyártó.
Schwertorden, der, kardos vitézi lovag rend.
Schwertritter, der, a' kardos lovagrend vitéze.
Schwertſchlag, Schwertſtreich, der, kardvágás vagy csapás.
Schwertträger, der, fegyverhordozó.
Schweſter, die, nőtestvér, néne v. húg valakihez; meine ältere Schweſter, a' néném; meine jüngere Schweſter, a' húgom (Frauenzimmer ſagen, öcsém); meine leibliche Schweſter, a' testvér néném vagy húgom; des Vaters Schweſter, nagy néne; der Mutter Schweſter, nagy néne; des Mannes Schweſter, ángy.
Schweſterchen, das, nénécske, húgocska.
Schweſterkind, das, nőtestvér' gyermeke.
Schweſterlich, adj., testvéri, atyafiságos; adv. testvéri módon, atyafiságosan.
Schweſtermann, der, nénem vagy húgom férje, sógor.
Schweſtermord, der, nőtestvérjének meggyilkolása.
Schweſterſchaft, die, nőtestvérség.
Schweſterſohn, der, néném vagy húgom fija, nőtestvér' fija.
Schweſtertochter, die, néném vagy húgom leánya, nőtestvér' leánya.
Schwibbogen, der, bolthajtás, boltozat, boltív.
Schwieger-Aeltern, pl. ip és nap
Schwiegerkinder, pl. vő és meny, vő társak.
Schwieger-Mutter, nap, napa, anyós.
Schwiegerſohn, der, vő.
Schwiegertochter, die, meny.
Schwiegervater, der, ip, ipa, após.
Schwiele, die, bőrkéreg.
Schwielig, adj., kérges; cserepes, feltörtbőrű.
Schwierig, adj., ſchwer, nehéz, bajos; unzufrieden, nehéztelő, boszszankodó.
Schwierigkeit, die, nehézség, baj; ſt. Hinderniß, akadály; die Sache hat große Schwierigkeit, sok akadály vagy nehézség van a' dologban; ſt. Bedenklichkeit, Einwendung, nehézség, kifogás; Schwierigkeiten machen, vonogatni magát, kifogásokat tenni.

Digitized by Google

Schwimmblaſe, die, uszóhójag.
Schwimmen, úszni; auf etwas, úszkálni valamin; über einen Fluß, általúszni a' folyóvizet.
Schwimmen, das, úszas.
Schwimmer, der, úszó.
Schwimmfuß, der, úszóláb.
Schwimmſchnecke, die, úszócsiga.
Schwimmvogel, der, úszómadár.
Schwinde, die, tarjag, moszat.
Schwindel, der, szédülés, szédelgés; Schwindel bekommen, elszédülni; Schwindel haben, szédülni.
Schwindelei, die, ravaszság, fortély, szemfényvesztés, vakmerőségre vetemedés.
Schwindelgeiſt, Schwindelkopf, der, hebehurgya, szeles.
Schwindelig, adj., ſchwindlig, szédülő, szédülős, szédelgő; adv. szédelegve, szeles.
Schwindeln, szédülni, szédelegni mint a' fej; trop. szeleskedni valamivel.
Schwinden, ſchnell aufhören zu ſeyn, eltünni, elmúlni, megszünni; ſchwinden laſſen, felhagyni valamivel; fehr abnehmen, fogyni, száradni testében, hervadozni.
Schwinden, das, fogyás, hervadozás.
Schwindflechte, die, tarjag, kiütés a' testen.
Schwindſucht, die, száraz betegség, aszú kórság, hervadozás; prov. die Schwindſucht im Beutel, lapos guta az erszényben.
Schwindſüchtig, adj., száraz betegségbe lévő, aszúkórságos.
Schwinge, die, szórólapát, szórómív; ſt. Flügel, szárny; trop. die breiten Sproſſen an den Wagenleitern, záp, a' szekéroldalban.
Schwingen, ſchwingend, bewegen, forgatni, rázni, lebegtetni, lóbázni, p. o. zászlót a' kezében; das Schwert ſchwingen, forgatni a' kardot, kanyarítni a' karddal; Flachs, Hanf ſchwingen, lent, kendert rázni, törni; Getreide ſchwingen, gabonát szórni; ſich auf ein Pferd ſchwingen, felvetni magát a' lóra, felugrani; ſich in die Luft ſchwingen, felemelkedni a' levegőbe; ſich in die Höhe ſchwingen, magas polczra hágni; ſich auf den Thron ſchwingen, az országlószékre jutni.
Schwingen, das, forgatás, rázás, lebegtetés, lóbázás; des Getreides, szórás, gabona szórás.
Schwinger, der, gabona szóró.
Schwirren, csikorogni, nyikorogni, szóllani mint a' mezei trücsök.
Schwirren, das, csikorgás, nyikorgás, trücsök szóllás.
Schwitzbad, das, izzasztóferdő.
Schwitz-Cur, die, izzasztó orvoslás.
Schwitzen, izzadni; es ſich ſauer werden laſſen, izzadni, bajlódni, veszödni.
Schwitzen, das, izzadás.
Schwitzer, der, izzadó.
Schwitzkaſten, der, izzasztó láda.
Schwitzpulver, das, izzasztó por.
Schwitzſtube, die, izzasztó szoba.
Schwören, esküdni, megesküdni, a' hitet letenni; von Soldaten, a' zászló alá esküdni; falſch ſchwören, hamisan esküdni; jem. ſchwören laſſen, megeskedni valakit; den Eid der Treue ſchwören, meghódolni; jem. den Tod ſchwören, halált esküdni valakire v. valaki fejére; ein geſchworner Feind, megesküdt v. halálos ellenség.
Schwören, das, esküvés, hitletétel, megesküvés.
Schwörer, der, esküvő.
Schwül, adj., hív, heves tikkasztó meleg.
Schwüle, die, hévség.
Schwülſtig, adj., dagályos, felfújt; adv. z. B. ſchwülſtig reden, ſchreiben, dagályosan beszélni, írni.
Schwülſtigkeit, die, im Reden, dagályosság, dölyfösség.
Schwulſt, die, ſt. Geſchwulſt, daganat, domborodás; im Reden, dagályosság; ſt. Aufgeblaſenheit, dölyfösség, kevélység.
Schwung, der, Bewegung, mozgás, ingás, mozgatás, ingatás; einen Schwung geben, mozgatni, ingatni; eine Bewegung in die Höhe, felemelkedés, felemelés; ſich einen Schwung geben, félfelé emelkedni; trop. erő, hathatósság, emelkedő erő.
Schwungfeder, die, evezőtoll a' szárnyában.
Schwungkraft, die, emelkedő erő.
Schwungrad, das, hajtókerék.
Schwur, der, esk, esküvés.
Sclav, der, rabszolga, rab; trop. Sclave des Laſters ſeyn, a' bünnek rabja lenni.
Sclavendienſt, der, rabszolgaság.
Sclavenhandel, der, rabszolgákkal kereskedés.
Sclavenhändler, der, rabszolgákkal kereskedő.

Digitized by Google

Sclavenjoch, das, rabszolgai járom, rabszolgaság igája.
Sclavenmarkt, der, rabszolgák árulása; der Ort, rabszolgák eladó helye.
Sclavenſtand, der, rabszolgai állapot.
Sclaverei, die, rabság, rabszolgaság.
Sclavinn, die, rabszolgáló.
Sclaviſch, adj., rabszolgai; adv. rabszolgai módon.
Scorburt, der, vérveszely, vérveszés, sűly.
Scorbutiſch, adj., vérveszélyes, sűlyös.
Scorpion, der, skorpió; skorpió csillagzat.
Scorpionöhl, das, skorpióolaj.
Scorpionſtich, der, skorpiócsípés v. szúrás.
Scrupel, der, Bedenklichkeit, kétség, nehézség; ein kleines Gewicht, husz árpaszemnyi nehézség.
Scrupulös, adj., kétséges.
Sech, das, d. i. Pflugmeſſer, csoroszlya.
Sechs, num. hat; je ſechs, hatan; zu ſechs, hatan hatan, hatával; um ſechs Uhr, hat órakor; mit Sechſen fahren, hat lovon járni.
Sechſe, die, hatos szám.
Sechseck, das, hatszeglet.
Sechseckig, adj., hatszegletű, hatszegletes.
Sechſer, der, hatkrajczáros, hatos.
Sechſerlei, adj., hatféle.
Sechsfach, adj. u. adv., hatszoros; hatszorosan.
Sechsfältig, adj., hatszoros.
Sechsfüßig, adj., hatlábú.
Sechshundert, hatszáz.
Sechsjährig, adj., hatesztendős.
Sechslöthig, adj., hatlatos.
Sechsmal, adv. hatszor.
Sechsmalig, adj., hatszori.
Sechsmonatlich, adj., hathónapos; hathónapi.
Sechspfünder, der, hatfontos ágyú, melly hatfontos golyóbist lő.
Sechspfündig, adj., hatfontos.
Sechsruderig, adj., hatevezőjű.
Sechsſäulig, adj., hatoszlopú.
Sechsſaitig, adj., hathúrú.
Sechsſpännig, adj., hatlovas.
Sechsſtündig, adj., hatórányi.
Sechstägig, adj., hatnapi, hatnapos.
Sechstauſend, hatezer.
Sechstauſendmal, hatezerszer.
Sechſte, der, die, das, hatodik.
Sechstehalb, hatodfél.
Sechstel, das, hatodrész.
Sechstens, adv., hatodszor.
Sechstheilig, adj., hatrészű.
Sechswochen, die, hathetek, hat héti idő a' szűlés után; die Niederkunft, lebetegedés; in die Sechswochen kommen, gyermek ágyba esni, lebetegedni.
Sechswöchnerinn, die, gyermekágyas asszony.
Sechszeilig, adj., hatsorú.
Sechzehn, num. tizenhat; je Sechzehn, tizenhatan.
Sechzehnfüßig, adj., tizenhatlábú.
Sechzehnjährig, adj., tizenhat esztendős.
Sechzehnlöthig, adj., tizenhatlatos.
Sechzehnmal, adv. tizenhatszor.
Sechzehnmalig, adj., tizenhatszori.
Sechzehnte, der, die, das, tizenhatodik.
Sechzehntel, Sechzehntetheil, das, tizenhatodrész,
Sechzig, num. hatvan; adv. hatvanan.
Sechzigjährig, adj., hatvanesztendös.
Sechzigmal, adv. hatvanszor.
Sechzigmalig, adj., hatvanszori.
Sechzigſte, der, die, das, hatvanadik.
Sechzigſtetheil, der, hatvanadrész.
Sechzigtauſend, hatvanezer.
Secciren, felmetszeni, felbontani a' testet.
Seckel, der, eine Münze, siklus, pénz neme; Beutel, erszény, zacskó.
Seckelmeiſter, der, pénztartó mester.
Secret, das, Abtritt, arnyékszék.
Secretär, der, titoknok; rejtekes almáriom.
Secretariat, das, titoknokság.
Sect, der, spanyol édes bor neme.
Secte, die, szakadás, felekezet.
Section, die, testfelbontás; szakasz.
Sectirer, der, szakadásszerző.
Secundant, der, segéd, bajsegéd.
Secunde, die, percz, egy minúta 60-nad része.
Secundiren, segítni.
See, der 1) tó, nagy tó; der Platten-See, a' Balaton tava; 2) die See, tenger; die offenbare See, széles v. nagy tenger; Nordſee, éjszaki tenger, ée.
Seeaal, der, kongerhal.
Seebär, der, medvefóka.
See-Compaß, der, tengeri éjszakmutató.
Seedienſt, der, tengeri szolgálat.
Seefahrer, der, tengeri útazó.
Seefahrt, die, tengeri útazás.

Digitized by Google

Seefisch, der, hajos hal.
Seegefecht, das, hajós ütközet v. verekedés, tengeri csata.
Seehafen, der, tengeri kikötőhely.
Seehandel, der, tengeri kereskedés.
Seehecht, der, kistőkehal.
Seehelb, der, tengeri vitéz.
Seeherrschaft, die, tengeren uralkodás.
Seejungfer, die, szíren.
Seekarte, die, tengeri mappa, rajzolatja.
Seekrankheit, die, tengeri betegség; tenger csömör, hányó betegség a' tengeren.
Seekrebs, der, tengeri rák.
Seekrieg, der, tengeri háború.
Seeküste, die, tengerpart.
Seelchen, das, lelkecske.
Seele, die, lélek, ész, elme; ein beslebtes Geschöpf, Mensch, ember, lélek; eine gute Seele, jó ember, jó lélek; sage es keiner Seele, egy léleknek se mond; keine lebende Seele, egy teremtés sem.
Seeleben, das, tengeri élet.
Seelenamt, das, halotti szertartás a' templomban.
Seelenangst, die, lélek szorongattatás.
Seelengröße, die, lélek nagysága.
Seelenheil, das, lélek idvessége, lelki idvesség.
Seelenhirt, der, lelki pásztor.
Seelenkraft, die, lélek ereje, lelki erő.
Seelenlehre, die, lélektudomány.
Seelenpein, die, Seelenqual, lélek gyötrelem.
Seelenregister, das, lelkek száma v. lajstroma.
Seelenruhe, die, léleknyúgodalom.
Seelenschmerz, der, lelki fájdalom.
Seelenschwäche, die, lelki gyengeség.
Seelenspeise, die, lelki táplálat.
Seelenstärke, die, lelki erő a' lélek ereje.
Seelentrost, der, lelki vígasztalás.
Seelenverderblich, adj., lélekvesztő.
Seelenverkäufer, der, lélekáruló.
Seelenwanderung, die, lélekvándorlás.
Seeleute, die, tengeri hajósok.
Seelmesse, die, lélekmise.
Seelsorge, die, lélekről való gondoskodás, egyházi oktatás.
Seelsorger, der, lelkitanító.
Seeluft, die, tengeri lég v. levegő.
Seemacht, die, tengeri hadi erő; hadi hajóssereg.
Seemann, der, hajós.
Seemeile, die, tengeri mértföld.
Seemeve, die, tengeri sirály.
Seemos, das, tengeri moh.
Seemuschel, die, tengeri csiga.
See-Officier, der, tengeri haditiszt.
Seeort, der, tengermellyéki hely v. helység, város.
Seeotter, die, tengeri vidra.
Seeräuber, der, tengeri tolvaj.
Seeräuberei, die, tengeri rablás v. tolvajlás.
Seerecht, das, tengeri juss.
Seereise, die, tengeri útazás.
Seerüstung, die, tengeri hajós készület.
Seeschlacht, die, Seetreffen, das, tengeri ütközet.
Seesoldat, der, hajós katona a' tengeren.
Seestaat, der, als Königreich, tengermelyéki társaság; als Republik, tengermelyéki szabad köztársaság.
Seestadt, die, tengermelyéki város.
Seesturm, der, tengeri szélvész.
Seethier, das, tengeri állat.
Seeuhr, die, tengeri óra.
Seeungeheuer, das, tengeri szörnyeteg.
Seevogel, der, tengeri madár.
Seewärts, adv., a' tenger felé.
Seewasser, das, tengeri víz.
Seewesen, das, tengeri dolgok.
Seewind, der, tengerenvaló szél.
Seewissenschaft, die, hajókázás tudománya a' tengeren.
Seewolf, der, artarikás, farkas hal.
Seewurm, der, tengeri féreg.
Segel, das, eig. vitorla, hajó vitorla; die Segel aufspannen, a' vitorlákat kiterjeszteni; mit vollen Segeln fahren, kiterjesztett vitorlákkal menni, hajózni; die Segel streichen, a) leereszteni v. béhúzni a' vitorlákat; b) trop. megadni magát; st. Schiff, hajó; z. B. eine Flotte von 20 Segeln, húsz hajóból álló hajóssereg.
Segelfertig, adj., elindúlásra kész.
Segellinie, die, vitorlaerány.
Segellos, adj., vitorlátlan.
Segelmacher, der, vitorlacsináló.
Segeln, hajókázni, evezni.
Segeln, das, hajókázás.
Segelstange, die, vitorlafa.
Segeltuch, das, vitorlavászon, vitorla.
Segen, der, eine Gebetsformel, áldás, megáldás; den Segen sprechen, megáldani valamit; Anwünschung

von etwas Guten, áldáskívánás; Gedeihen, előmenetel, boldogúlás; der Himmel gebe seinen Segen, az Úr áldása legyen rajta; Glück, boldogság, szerencze; Ertrag, nyereség jövedelem.

Segensreich, adj., áldott, szerencsés, boldog.

Segenswunsch, der, áldáskívánat.

Segnen, beglücken, boldogítni, szerencsésséé tenni, megáldani, daher gesegnet, szerencsés, boldog; ein gesegnetes Jahr, termékeny, bő esztendő; in gesegneten Leibesumständen seyn, teréhben lenni; Gutes anwünschen, áldani, jót v. áldást kívánni; mit dem Kreuze bezeichnen, keresztet vetni reá, és az által megáldani; preisen, áldani, dicsőítni, magasztalni; die Stunde, den Tag segnen, az órát a' napot is áldani.

Segnen, das, die Segnung, boldogítás, megáldás; áldás, áldáskívánás.

Sehe, die, szemfény.

Sehen, act. 1) eig. a) die Kraft zu Sehen besitzen, látni; gut, scharf, weit sehen, jól, élesen, messze látni; etwas mit Vergnügen sehen, valamit örömest nézni vagy látni; hinein sehen, z. B. in einen Spiegel, belé nézni, p. o. a' tükörbe; b) wahrnehmen, látni, szemeivel tapasztalni, észre venni; wie ich sehe, so hat man mich betrogen, a' mint látom v. észre veszem engem megcsaltak; c) sehen lassen, megmutatni; sich sehen lassen, mutatni magát, hogy mások lássák; d) wohin sehen, nach etwas sehen, látni, oda látni, ellátni valahová; 2) uneig. mit dem geistigen Auge sehen, látni t. i. eszével, érteni; das Ende sehe ich im Geiste, előre látom a' kimenetelét; 3) zusehen, überlegen, meggondolni, gondolóra venni; 4) sich hüten, vigyázni, meglátni valamit; 5) muthmaßen, hozzávetni, kilátni p. o. a' szemeiből valamit; 6) versuchen, megpróbálni, meglátni; auf etwas sehen, d. i. Rücksicht nehmen, valamire nézni, tekinteni; 7) gern sehen, d. i. a) wünschen, kívánni; b) gern haben, gyönyörködni valamiben, szeretni valamit; neutr. st. aussehen, lenni, tekintetű v. színű lenni; er sieht blaß aus, halaványnak; er sieht dir ähnlich, igen hasonlít hozzád; eine gewisse Richtung haben, felé lenni, fordúlva lenni, rá rézni; die Fenster sehen auf die Gasse, az ablakok az útszára vannak, t. i. fordúlva.

Sehen, das, látás, nézés.

Sehend, adj., látó.

Sehenerve, der, látóérzőín.

Sehenswerth, Sehenswürdig, adj, megnézésre méltó, nézést érdemlő.

Sehenswürdigkeit, die, nevezetesség, a' mi megnézésre méltó.

Seher, der, próféta.

Seherblick, der, éles előre látás.

Seherinn, die, próféta asszony.

Seherkraft, die, jövendölő erő.

Sehkraft, die, látóerő.

Sehne, die, am Körper, ín, rezgőín; am Bogen, nyílhúr, ideg.

Sehnen, sich, óhajtani valamit, kívánkozni p. o. hazájába.

Sehnen, das, kívánkozás, nagy kívánság, óhajtás.

Sehnig, adj., ínas, rezgőínas.

Sehnlich, adj., buzgó, vágyódó, óhajtott, szíves; adv. mit Sehnsucht, buzgón, kívánva, óhajtva; heftig, nagyon, szívszakadva.

Sehnsucht, die, óhajtozás, nagy kívánság; Sehnsucht nach etwas haben, óhajtani valamit, vágyódni v. vágyakodni valamire; vor Sehnsucht vergehen, vágyokodásában elepedni.

Sehnsüchtig, adj., vágyokodó; heftig, buzgó, heves; adv. kívánkozva, vágyakodva, vágyódva.

Sehr, adv. nagyon, igen; od. st. heftig, felette, felette igen; gar sehr, felette nagyon, felette igen; so sehr, annyira; nicht so sehr, nem igen.

Sehrohr, das, nézőcső.

Seicht, adj., nicht tief, csekély, nem mély; nicht hoch, nem magas; trop. csekély, silány; seichte Kenntnisse, csekély esméret v. tudomány; ein seichter Kopf, csekély tehetségű v. talentomú ember.

Seichtigkeit, die, z. B. des Wassers, csekély volta a' víznek; trop. silányság.

Seide, die, selyem; rohe, selyem szösz; seidene Zeuge, selyem szövevény v. matéria.

Seiden, adj., aus Seide, selyem, selyemből való; seidene Strümpfe, selyem harizsnya.

Seidenarbeiter, der, selyemmíves.

Seidenartig, adj., selyemnemű.

Seidenbau, der, selyemtermesztés.

Seidenei, das, selyemgubó.

Digitized by Google

Seidenfabrik, die, selyemfabrika v. gyár.
Seidenfabrikant, der, selyemgyárnok.
Seidenfaden, der, selyemszál v. fonál.
Seidenfärber, der, selyemfestő.
Seidenhandel, der, selyemmel kereskedés.
Seidenhändler, der, selyemáros, selyemmelkereskedő.
Seidenhandlung, die, selyemkereskedés.
Seidenhaſe, der, selyemszőrű nyúl.
Seidenhaſpel, die, selyemgombolyító.
Seidenkraut, das, Flachsſeide, pippan, aranka.
Seidenpflanze, die, pamut krepín.
Seidenraupe, die, Seidenwurm, der, selyembogár, selyemeresztő bogár.
Seidenſchmetterling, der, selyempille.
Seidenſchwanz, der, locska-selyemfarkú (madár).
Seidenſticker, der, selyemmel hímező.
Seidenſtickerei, die, selyemhímvarrás.
Seidenwaare, die, selyemportéka.
Seidenweber, Seidenwirker, der, selyemszövő.
Seidenzeug, der, selyem szövevény, selyem matéria.
Seife, die, szappan.
Seifen, szappanozni, beszappanozni; waſchen, mosni, szappanal megmosni.
Seifen, das, szappanozás.
Seifenartig, adj., szappannemű.
Seifenblaſe, die, szappanbuborék.
Seifengeiſt, der, szappanszesz.
Seifenkraut, das, szappanfű.
Seifenkugel, die, szappan golyóbis.
Seifenlauge, die, szappanlúg.
Seifenſieder, der, szappanos, szappanfőző.
Seifenſiederei, die, szappanfőzőműhely.
Seidenſpiritus, der, szappanszesz.
Seifenwaſſer, das, szappanlév.
Seiger, Seiher, der, szűrőedény; ſt. Uhr, óra.
Seigerhütte, die, im Bergbaue, érczválasztó hámor.
Seigern, im Bergbaue, az érczet elválasztani.
Seihen, szűrni, megszűrni.
Seihen, das, megszűrés.
Seiher, der, szűrő, szűrő edény.
Seihkorb, der, szűrőkosár.
Seihtuch, das, szűrővászon.
Seil, das, kötél; von Hanf, kenderkötél; ein Seil anſpannen, kifeszíteni, kihúzni a' kötelet; ein Seil zum Tanzen, tánczoló kötél.
Seilchen, das, kötelecske, kötélke.
Seiler, der, kötélverő, kötelgyártó.
Seilerhandwerk, das, kötelgyártóság.
Seiltanzen, das, kötelenjárás.
Seiltänzer, der, kötelenjáró.
Seim, der, nyák, magában kifolyt nedve valaminek; ſt. Honigſeim, szinméz.
Seimen, z. B. den Honig, a' lépből á' mézet kifolyatni.
Sein, ſeine, ſein, pron. az övé, magáé; az ő — ja, — je, v. — a, — e; ſeine Uhr, az ő órája; ſein Buch, az ő könyve.
Seine, das, az övé, önnöne.
Seiner, ſeine, ſeines, adj., az övé.
Seinethalben, Seinetwegen, um Seinetwillen, adv., ő érette, ő miatta.
Seinige, der, die, das, adj., a' magáé, az övé; die Seinigen, önnöni, övéi.
Seit, adv., — tól fogva, — től fogva, ólta; ſeit dem Tage, azon naptól fogva; ſeit geſtern, tegnapólta; ſeit einem Jahre, egyesztendőtől fogva; ſeit wann? miólta? ſeit langer Zeit, régtól fogva, régólta; ſeitdem daß —, azólta hogy —, attófogva hogy —.
Seite, die, oldal, t. i. az embernek bal v. jobb oldala, v. is akármely dolognak oldala; trop. ſt. Partei, rész; jem. auf ſeine Seite ziehen, valakit maga részére húzni; auf jem. Seite treten, valaki részére állani; beſ. Seite, die Seite eines Berges, Thurmes, Hauſes, a' hegynek, toronynak, háznak oldala; die rechte, linke Seite eines Tuches, a' posztónak jobb, bal oldala vagy a' posztó színe, visszája; von allen Seiten, minden felől; von dieſer Seite, ezen részről, ezen oldalról; von jener Seite, azon oldalról; von dieſer u. jener Seite, iminnen amonnan; in der Seite, félfelől, mellesleg; zur Seite, mellette; alles von der guten, ſchlechten Seite anſehen, mindent jóra, v. mindent rosszra magyarázni, mindent csak a' jobb vagy a' rosszabb oldaláról vizsgálni.
Seitenader, die, oldalér.
Seitenbein, das, oldalcsont.
Seitenblick, der, félrenézés, félretekintés.
Seitenbret, das, oldaldeszka.
Seitenerbe, der, mellékörökös.
Seitenfenſter, das, mellékablak.
Seitengebäude, das, melléképület.
Seitengewehr, das, oldalkard, kard.
Seitenhieb, der, oldalról való vágás.

Seitenlehne, die, könyöklő kar.
Seitenlinie, die, eig. melléklínea; uneig. der Verwandtſchaft, mellékág az atyafiságban.
Seitenlocke, die, mellékfürt.
Seitenſchmerz, der, Seitenweh, das, oldalfájás.
Seitenſchwimmer, der, félszegúszó.
Seitenſegel, das, mellék vitorla.
Seitenſtechen, das, oldalnyilalás, szegezés.
Seitenſtoß, der, oldalbadöfés.
Seitenſtück, das, mellékdarab, pár, társ, társdarab.
Seitentheil, der, mellékrész.
Seitentiſch, der, mellékasztal.
Seitenthür, die, mellékajtó, oldalajtó.
Seitenverwandte, der, távolrólvaló atyafi.
Seitenwand, die, mellékfal.
Seitenweg, der, mellékút.
Seitenwind, der, oldalról fúvó szél.
Seitel, das, meszely, egy fertály kupa v. pint.
Seither, adv., ſt. bisher, eddig, még eddig; ſeit der Zeit, azólta, attól fogva, attól az időtől fogva.
Seitherig, adv., eddigvaló, attólfogvavaló.
Seits, adv., részről; meiner Seits, részemről.
Seitwärts, adv., oldalról, oldalaslag; félre, p. o. vinni.
Selben, z. B. zur ſelben Zeit, abban az időben.
Selber, adv., maga; ich ſelber, én magam.
Selbiger, adj., Selbige, Selbiges, adj., ő, az; zu ſelbiger Zeit, abban az időben.
Selbſt, adj. u. adv., magam, magad, maga; ſich ſelbſt, önnön magát, maga magát, maga magának, önnön magának; von ſich ſelbſt, magától, önként.
Selbſtbefleckung, die, önfertőztetés, némabűn, vétkes csiklandozás.
Selbſtbeherrſcher, der, határtalan uralkodó.
Selbſtbeherrſchung, die, magán uralkodás.
Selbſtbeſchäftigen, ſich, magában foglalatoskodni.
Selbſtbeſchäftigung, die, magában foglalatoskodás.
Selbſtbetrachtung, die, önnön megvizsgálása.
Selbſtbetrug, der, magamegcsalás.
Selbſtbewundrung, die, önnön maga csudálása.
Selbſtbewußtſeyn, das, magatudat.
Selbſtdenken, das, magagondolkozás.
Selbſtdenker, der, magagondolkozó.
Selbſtherrſcher, der, egyedül uralkodó vagy országló.
Selbſtherrſchaft, die, egyedől országlás.
Selbſthülfe, die, önvedés.
Selbſtklug, adj., magát legokossabbnak tartó.
Selbſtliebe, die, önnön szeretet, önszeretet.
Selbſtlob, das, maga dícsérés.
Selbſtmord, der, öngyilkosság.
Selbſtmörder, der, önnönmaga v. önmaga gyilkosa, öngyilkos.
Selbſtprüfung, die, maga megvizsgálása.
Selbſtrache, die, bosszúállás, személyes bosszúállás.
Selbſtruhm, der, dicsekedés.
Selbſtſtändig, adj., im theologiſchen u. philoſophiſchen Sinne, magaerejű, önerejű, maga erejével álló; beſ. ſt. unabhängig, senkitől nem függő, független, p. o. nép; adv. z. B. ſelbſtſtändig urtheilen, tulajdon belátásból ítélni; ſelbſtſtändig handeln, kénye szerént cselekedni.
Selbſtſtändigkeit, die, önerejűség, magaerejűség; függetlenség.
Selbſtſucht, die, magánozás.
Selbſtſüchtig, adj., magánozó.
Selbſtthätigkeit, die, magamunkásság.
Selbſtüberwindung, die, magameggyőzés, magánúralkodás.
Selbſtverachtung, die, önmegvetés, magamegvetése.
Selbſtverläugnung, die, magamegtagadás.
Selbſtvertheidigung, die, önvédés, maga védelme.
Selbſtvertrauen, das, magához való bízakodás.
Selbſtzufrieden, adj., magában gyönyörködő, megelégedő.
Selbſtzufriedenheit, die, magagyönyörködés, megelégedés.
Selbſtzwang, der, megerőltetés.
Selig, adj., ſt. glücklich, boldog, szerencsés; beſ. uneig. ſelig, boldog; od. ſt. verſtorben, megboldogult, idvezült; adv. boldogúl; szerencsésen.
Seligkeit, die, boldogság; idvesség, örök boldogság.
Seligmacher, der, idvezítő.
Sellerie, der, zeller.
Selten, adj., ritka, gyér; adv. ritkán, gyéren.

Digitized by Google

Seltenheit, die, ritkaság, ritka dolog, gyérség.
Seltſam, adj, különös, szokatlan, csudálatos, p. o. ember; adv. csudálatosan.
Seltſamkeit, die, ritkaság, különösség, csudálatosság.
Semmel, die, zsemlye.
Semmelkloß, (Knödel), das, zsemlyegombócz.
Semmelmehl, das, zsemlyeliszt.
Semſe, die, Binſe, káka.
Sendbrief, der, Sendſchreiben, das, levél, több személyekhez intézett kerülő levél.
Senden, ſchicken, küldeni, elküldeni, p. o. levelet.
Senesbaum, der, szennafa.
Senesblätter, die, szennalevél.
Senf, der, mustár, repcze, repcsény.
Senfkorn, das, mustár —, v. repczemag.
Senföhl, das, mustár v. repczeolaj.
Senfpflaſter, das, mustárflastrom.
Sengen, Haare abbrennen, perzselni, el- v. megperzselni; ſengen und brennen, z. B. im Lande, égetni, pusztítni.
Sengen, das, perzselés, elperzselés.
Senkblei, Bleiloth, das, függőónmérték, ponteránymérő.
Senkel, der, ein Riemchen, oder Schnürchen, gewiſſe Kleidungsſtücke damit zu verbinden, szatying, galand, fűző.
Senken, ſinken machen, lebocsátni, leereszteni, p. o. a' holttestet a' sírba; ſich ſenken, lesülyedni, lemenni, leülni p. o. a' fenékre; trop. im Weinbaue, bujtani, homlítni, t. i. szőlővesszőt.
Senker, der, bujtóág, bujtás, porhajás.
Senknadel, die, fűzőtő.
Senkrecht, adj., függőleges; adv. függőlegesen.
Sennhirt, der, havasi pásztor.
Sennhütte, die, havasi pásztorkunyhó.
Senſal, der, Mäkler, alkuszerző, alkumester a' kereskedőknél.
Senſe, die, kasza.
Senſenſchmied, der, kaszakovács.
September, der, Szeptember, Sz. Mihály hava.
Serviette, die, asztalkendő, asztalkeszkenő.
Servis, das, Tafelgeräth, asztali edénykészület.
Seſſel, der, szék, vánkosos szék, tömött szék, bőr v. bőrös szék.
Seßhaft, anſäßig, adj., helybenlakó.
Setzen, I, activ. I, ſitzen machen, tenni; iſt es darauf ſetzen, rátenni; z. B. etwas auf den Tiſch ſetzen, valamit az asztalra tenni; oder ſich ſetzen, leülni, ülni valamire; ſich auf die Erde ſetzen, a' földre ülni v. leülni; zu Tiſche, asztalhoz ülni; 2) trop. a) von flüſſigen Körpern, ſich ſetzen, leülni, leülepedni a' fenékre, mint p. o. a' ser, lecsillapodni, leapadni, mint a' daganat, leapadni, leszállani, mint a' víz; b) ſtatt ſich niederlaſſen, um auszuruhen, leülni, letelepedni; oder irgendwo zu wohnen, megtelepedni valahol; 3) von einer Armee, megtelepedni; 4) ſtehen machen, tenni, helyheztetni, z. B. Eſſen auf den Tiſch ſetzen, feltenni az ételt az asztalra, alles an ſeinen Ort ſetzen, mindent helyére tenni; Grenzen ſetzen, határt szabni v. vetni; Pflanzen ſetzen, ültetni; trop. Ziel und Maaß ſetzen, kiszabni valaminek a' határát és módját; ſich zur Wehre ſetzen, ellentállani, oltalmazni magát; etwas aus den Augen ſetzen, nem vigyázni valamire, elfelejteni valamit; alle Klugheit bei Seite ſetzen, minden okosságot félre tenni; von gewiſſen Thieren, ſtatt gebären, fiadzani; 5) ſt. beſtimmen, z. B. einen Tag zu etwas, határozni v. rendelni p. o. napot valamire; 6) in noch weiterer Bedeutung, z. B. etwas zum Pfande ſetzen, valamit zálogba vetni; von Buchdruckern, betűt szedni; in die Lotterie ſetzen, a' lotteriába tenni; ſein Leben aufs Spiel ſetzen, az életét koczkára tenni; ins Gefängniß ſetzen, fogságba tenni; über einen Graben ſetzen, az árkon által ugrani v. szökni; an die Feinde ſetzen, az ellenségre rohanni; II. neutr. ſt. entſtehen, származni, lenni, történni; es wird Streit ſetzen, lesz most perlekedés; es wird heute Schläge ſetzen, lesz ma verekedés.
Setzen, das, Legung, tevés, tétel, helyheztetés; das Pflanzen, ültetés, plántálás; bei Buchdruckern, betűszedés.
Setzer, der, betűszedő, szedő.
Setzhammer, der, vasvágó pöröly.
Setzhaſe, der, nőstény nyúl.
Setzholz, das, ültetnivaló fa, csemeteág.
Setzkaſten, der, szedőfiók.
Setzling, der, ültetnivaló fa, csemete.

Digitized by Google

Setzteich, der, halporondtó, halszaporító tó.
Setzweide, die, ültetnivaló fűzfa.
Setzzeit, die, fiadzás ideje.
Seuche, die, dög, dögleletes nyavalya; Viehſeuche, marhadög.
Seufzen, fohászkodni, sohajtani.
Seufzen, das, sohajtás.
Seufzer, der, sohajtás, fohászkodás.
Seyn, statt vorhanden ſeyn, lenni; st. ſich wo befinden, lenni, tartózkodni, zu Hauſe ſeyn, oda haza v. otthon lenni; ſeyn laſſen, d. i. erlauben, megengedni, megszenvedni, oder unterlaſſen, elhagyni valamit; ſeyn ſtatt bedeuten, tenni; z. B. was ſoll das ſeyn? mit tesz az? — beſond. N. z. B. was iſt dir? mi bajod? wie iſt dir? hogy vagy? wie wäre es, wenn ich ſchriebe? hát ha írnék? — es iſt möglich, meglehet; laß ſeyn, d. i. es mag ſeyn, legyen, nem bánom! es ſey denn, daß, hanemha, haneha.
Sich, magának p. o. ártani, magát p. o. elfelejteni.
Sichel, die, sarló.
Sichelförmig, adj., sarlóformájú.
Sichelmacher, der, sarlócsináló.
Sicher, adj., von jeder Gefahr frei, bátorságos, veszedelmen kivül való; ſtatt zuverläßig, bizonyos, p. o. orvosság; ſtatt gewiß, igaz, bizonyos, p. o. tudósítás; adv. bátorságosan; bizonyosan, minden bizonnyal.
Sicherheit, die, bátorság; in Sicherheit ſeyn, bátorságban lenni; ſtatt Gewißheit, bizonyság; ſtatt Unterpfand, Caution, kezesség, szavatosság, bátorság záloga v. hitelezés, bátorságot hitelező jel v. dolog.
Sicherlich, adv., bátorságosan, bizonnyal.
Sichern, bátorságba tenni v. helyheztetni; geſichert ſeyn, bátorságban lenni.
Sicht, die, d. i. Erblickung, meglátás, z. B. auf Sicht dieſes Briefes, meglátván ezt a' levelet; st. Nachſicht, engedelem, elengedés.
Sichtbar, adj., látható; st. ganz deutlich, offenbar, nyilvánvaló, látnivaló, nyilvánságos; adver. nyilván, láthatóképpen, szembetűnőképpen.
Sichtbarkeit, die, nyilvánság.
Sichtbarlich, adv. láthatóképpen.
Sichten, ſtatt ſieben, megrostálni, megszitálni; trop. eine Auswahl treffen, kiválasztani, kiválogatni, kiszemlélni.
Sichten, das, die Sichtung, kiválogatás kiszemlélés.
Sichtlich, adj., nyilvánságos, nyilvánvaló; adv. nyilván.
Sie, die, nőstény, nősténye valamelly állatnak.
Sie, Pron. im Sing. in der Anrede an weibliche Perſonen niedrigen Standes, wo man nicht Du ſagen will, maga, z. B. iſt ſie auf dem Markte geweſen? volt maga a' piaczon; in der dritten Perſon, z. B. ſie (näml. die Frau) iſt fortgegangen, ő elment; in der Anrede an männliche und weibliche Perſonen, denen man Achtung erweiſen will, az Ur, az Asszony, a' Kisasszony, a' leányasszony.
Sieb, das, rosta; Haarſieb, szita.
Siebbein, das, rostacsont, t. i. a' kaponya körül.
Siebchen, das, szitácska.
Sieben, megszitálni p. o. lisztet; rostálni, megrostálni, p. o. gabonát.
Sieben, das, megszitálás, megrostálás.
Sieben, hét; adv. heten.
Sieben, die, a' hét szám v. a' hetes szám.
Siebenblätterig, adj., hétlevelű.
Siebenbürgen, das, Erdély, Erdélyország.
Siebeneck, das, hétszeg, hétszeglet, hétszegrajz.
Siebeneckig, adj., hétszegletű.
Siebenerlei, adj., hétféle; adv. hétképpen.
Siebenfach, adj., hétszeres; adv. hétszeresen.
Siebenfältig, adj., hétrétű.
Siebenfüßig, adj., hétlábú; 7 Fuß lang, hét lábnyi.
Siebengeſtirn, das, fiastyúk, Hétcsillagú égi jel.
Siebenhundert, adj., hétszáz; ádv. hétszázan.
Siebenhundertmal, adv. hétszázszor.
Siebenhundertſte, der, die, das, adj., hétszázadik.
Siebenjährig, adj., hétesztendős.
Siebenmal, adv. hétszer.
Siebenſchläfer, der, ein Thier, enni való pele.
Siebentauſend, adj., hétezer.
Siebente, der, die, das, adj., hetedik.
Siebentel, Siebentheil, das, hetedrész.
Siebenthalb, hetedfél.
Siebmacher, der, szitás, rostás.
Siebzehn, adj., tizenhét; adv. tizenheten.
Siebzehnjährig, adj., tizenhétesztendős.

Digitized by Google

Siebzehnmal, adv., tizenhétszer.
Siebzehnmalig, adj., tizenhétszeri.
Siebzehnte, der, die, das, tizenhetedik.
Siebzehnte, das, tizenhetedrész.
Siebzig, adj., hetven; adv. hetvenen.
Siebzigmal, adv. hetvenszer.
Siebzigmalig, adj., hetvenszeri.
Siebzigſte, der, die, das, hetvenedik,
Siech, adj., sinlődő, beteges, kornyadozó.
Siechbett, das, beteges ágy, a' sinlődő beteg ágya.
Siechen, betegeskedni, sinlődni.
Siechen, das, betegeskedés, sinlődés.
Siechenhaus, das, betegek háza.
Siede, die, Häckerling, szecska.
Sieden, act. főzni, megfőzni, felforralni, p. o. húst, halat; neutr. főni, forrni, mint a' víz; ſiedend, forró.
Sieden, das, felforralás, megfőzés.
Sieder, der, főző, forraló.
Siederei, die, főzőhely, főzés.
Sieg, der, győzödelem, diadalom; einen Sieg erlangen, győzödelmet venni v. nyerni.
Siegel, das, pecsét.
Siegelbewahrer, der, pecsét őrző, pecsétreügyelő.
Siegelerde, die, pecsétes agyag.
Siegelgeld, das, pecsételés pénz.
Siegelkunde, die, pecséthez értés.
Siegellack, das, pecsét viasz.
Siegeln, pecsételni, lepecsételni.
Siegeln, das, lepecsétlés.
Siegelring, der, pecsétlő gyűrű.
Siegelſtecher, der, pecsétmetsző.
Siegelung, die, pecsétlés, megpecsétlés.
Siegelwachs, das, spanyolviasz.
Siegen, győzni, győzödelmeskedni valakin, meggyőzni valakit.
Siegen, das, győzés.
Sieger, der, Siegerinn, die, győző, győzödelmes.
Siegesbild, das, győzödelem rajzolat.
Siegesboden, der, győzödelmi kapu.
Siegesfeſt, das, győzödelmi innep.
Siegesgeſchrei, das, győzödelmi kiabálás.
Siegeskranz, der, diadalmi koszorú.
Siegeskrone, die, diadalmi korona.
Siegeslied, das, győzödelmi ének.
Siegespalme, die, győzödelem v. diadalom pálmája.
Siegeswagen, der, győzödelmi kocsi.
Siegeszeichen, das, győzödelem jele.
Sieggewohnt, adj., győzniszokott, győzödelmeskedő.
Sieghaft, adj, győző, győzödelmes.
Siegler, der, pecsételő.
Siegprangend, adj., diadalmaskodó.
Siegreich, adj., győzödelmes, diadalmas; adv. győzödelmesen, diadalmasan.
Siehe, ſiehe da! interj. imé! ehol! lásd.
Siekern, szivárogni; das Faß ſiekert, a' hordó szivárog.
Siekern, das, szivárgás.
Signal, das, jel, jeladás; ein Signal zur Schlacht geben, jelt adni az ütközetre.
Signaliſiren, megjelenni, megjegyezni.
Signatur, die, pl. Signaturen, die, Zahlen oder Ziffern, welche man zur Bezeichnung des Generalbaſſes gebraucht, számok és másféle jelek, mellyek a' Generalisbasszus megjelelésére szükségesek; im Drucke, ívjel, a' nyomtatott íveken.
Silber, das, ezüst; ächtes Silber, tiszta v. jóféle ezüst; gediegenes Silber, termés ezüst.
Silberader, die, ezüstér a' bányában.
Silberarbeiter, der, ezüstmíves, ötvös.
Silberartig, adj., ezüstnemű.
Silberbarre, die, darab- v. rúdezüst.
Silberbergwerk, das, ezüstbánya.
Silberblatt, das, ezüstfüst, levélezüst.
Silberblech, das, ezüstpléh.
Silberdraht, der, ezüstdrót.
Silbererz, das, ezüstércz.
Silberfaden, der, ezüstfonál.
Silberfarbe, die, ezüstszín.
Silberfarben, Silberfarbig, adj., ezüstszínű.
Silbergang, der, ezüstér, az ezüst ere a' bányában.
Silbergehalt, der, ezüstrészek valamiben.
Silbergeld, das, ezüstpénz.
Silbergeräth, das, ezüstkészület.
Silbergeſchirr, das, ezüstedény.
Silberglanz, der, ezüstfény.
Silberglätte, die, ezüstglét, ezüsttajték.
Silbergroſchen, der, ezüstgaras.
Silbergrube, die, ezüstbánya.
Silberhaar, das, őszhaj, ezüstszínű őszhaj.
Silberhandel, der, ezüstárosság.
Silberhändler, der, ezüstáros.
Silberhaltig, adject., ezüsttel elegyes, ezüstös; adv. ezüsttel bővelkedő.
Silberkammer, die, ezüsttartó kamara v. szoba.

Digitized by Google

Silberkies, der, ezüsttel elegyes kövecs.
Silberklang, der, ezüsthang.
Silberklumpen, der, ezüstdarab.
Silberkönig, der, ezüstvirág, színezüst.
Silberkorn, das, ezüstmorzsa.
Silberkraut, das, ezüstszinű pimpó.
Silberlahn, der, ezüstfal.
Silberling, der, ezüst kispénz.
Silbermine, die, ezüstér.
Silbermünze, die, ezüstpénz.
Silbern, adj., ezüstből való, ezüst; silberner Löffel, ezüst kalán.
Silberplatte, die, ezüst tábla.
Silberprobe, die, ezüstpróba; das Probezeichen, próbajel az ezüstön.
Silberrauch, der, ezüstfüst.
Silberreich, adject., ezüstös, ezüsttel gazdag.
Silberschaum, der, ezüstsalak v. tajték.
Silberschlacke, die, ezüstsalak.
Silberservis, der, ezüst edények vagy asztalkészületek.
Silberstange, die, darab v. rúdezüst.
Silberstoff, der, ezüsttel vegyes szövevény.
Silberstufe, die, ezüstércz darab, ezüstös ércz.
Silberton, der, ezüsthang.
Silberwäscher, der, ezüsttisztító, edény tisztogató.
Silberwagen, der, ezüstös kocsi.
Silberweiß, adj., ezüstszínű.
Silberweiße, die, ezüstszín v. fejérség.
Silberwerk, Silberzeug, das, ezüstkészület, ezüstmunka.
Silhouette, die, árnyékkép, árnyékképrajz.
Silhouettiren, leárnyékozni a' képet.
Simpel, adject., einfach, ungekünstelt, egyűgyű, természeti; einfältig, tudatlan; adv. egyűgyűen.
Simplicität, die, egyűgyűség; tudatlanság.
Singbar, adj., énekelhető.
Sing-Chor, der, éneklőkar.
Singdrossel, die, éneklő rigó.
Singen, énekelni, énekleni; von Vögeln, fütyörészni; nach Noten singen, kóta szerént v. kótából énekelni; trop. von Dichtern, énekelni, verselni.
Singen, das, éneklés, fütyörészés; von der Nachtigall, csattogás.
Singe-Pult, das, éneklőgyám v. pulpita.
Singespiel, das, oder Singspiel, énekes játék.
Singstimme, die, éneklőhang; in der Musik, ének, v. egy énekelnivaló darabnak része.
Singstück, das, énekdarab, énekelni való darab p. o. klavírra.
Singstunde, die, éneklőóra.
Singvogel, der, éneklő madár.
Sinken, sülyedni, merülni, p. o. álomba; statt abnehmen, le- v. alászállani p. o. a' becsében, csüggedni bátorságában, hanyatlani; die gesunkenen Gesetze, erejében hanyatlott törvények; das gesunkene Vaterland aufrichten, a' hanyatlott hazát éleszteni; trop. sich erniedrigen, z. B. er ist tief gesunken, nagyon megromlott az erkölcse.
Sinken, das, merülés, sülyedés; trop. das Sinken der Moralität, des guten Geschmacks, hanyatlása, alábbszállása az erkölcsiségnek, jó ízlésnek.
Sinn, der, d. i. die Fähigkeit zu empfinden, érzék, érzés, érzőtehetség; der Mensch hat fünf Sinne, az embernek öt érzékei vannak; trop. a) statt Bewußtseyn, eszmélés; z. B. bei Sinnen seyn, eszmélni, eszén lenni; nicht bei Sinne seyn, magán kívül lenni; von Sinne kommen, megbódúlni, megháborodni az elméjében; alle fünf Sinne zusammennehmen, ugyancsak öszveszedni az eszét; b) die Fähigkeit zu wollen, elme, ész; es kommt mir etwas in den Sinn, valami jut eszembe; so viel Köpfe, so viel Sinne, a' mennyi fő, annyi ész; a' mennyi az élő, annyi az ítélő; das liegt mir immer im Sinne, ki nem verhetem a' fejemből, el nem tudom felejteni; ein verkehrter Sinn, elfordúlt érzésmód, visszás gondolkozás; c) Wille, akarat, gondolat, értelem; z. B. alle sind eines Sinnes, mind egy akaraton v. egy értelemben vannak; eines Sinnes seyn, megegyezni; seinen Sinn ändern, megváltoztatni értelmét; d) Geschmack, z. B. Sinn für etwas haben, ízlésének és hajlandóságának lenni valamihez; e) Bedeutung, értelem, jelentés; einem Worte einen Sinn geben, valamelly szónak értelmet v. jelentést adni.
Sinnbild, das, példázat.
Sinnbildlich, adj., példázati, példázó; adv. példázva.
Sinnen, z. B. auf etwas, valamit forgatni elméjében, valami felől gondolkozni.

Digitized by Google

Sinnen, das, gondolkozás, eszmélődés.
Sinneneindruck, der, béhatás az érzékekre.
Sinnenluſt, die, gyönyörűség.
Sinnesänderung, die, gondolkozás változtatása, magamegjobbítás.
Sinnesart, die, gondolkozásmód, érzésmód, érzés.
Sinngedicht, das, elmefuttatás,
Sinnlich, adj., zu den Sinnen gehörig, érzéki; in die Sinne fallend, érzékelhető, érezhető, az érzéseket ingerlő; ſinnliche Empfindungen liebend, z. B. ein ſinnlicher Menſch, testiségben gyönyörködő, testi gyönyörűségekben élő ember; ſinnliche Begierden, testi kivánságok; ſinnliche Liebe, szerelem, buja szerelem; adv. ſinnlich denken, testiképpen gondolkozni; ſinnlich ſeyn, a' testnek szolgálni.
Sinnlichkeit, die, érzékiség, érzőség, az öt érzékek által való érzés; testiség, testi gyönyörűség.
Sinnlos, adj., érzéktelen, érzéketlen; des Verſtandes beraubt, esztelen, eszement, ostoba; ohne Bedeutung, z. B. Worte, értelem nélkűlvaló szók, mondások ée; adj., érzék nélkűl, érzéktelenül; esztelenül; értelem nélkül.
Sinnloſigkeit, die, érzéktelenség, esztelenség, érthetetlenség.
Sinnpflanze, die, érzőke.
Sinnreich, adj., elmés, eszes; adv. elmésen, eszesen.
Sinnſpruch, der, elmés mondás.
Sinter, der, Tropfſtein, csepegőkő.
Sintern, csepegni, szivárogni; ſtatt gerinnen, öszveállani.
Sippſchaft, die, rokonság, atyafiság.
Sirene, die, siren, sziren.
Sirenengeſang, der, trop. sirenének.
Sitte, die, Gebrauch, szokás; wider die Sitte, szokás ellen, nach der Sitte, a' szokás szerént; es iſt ſo Sitte, szokásban van; im plur. die Sitten, erkölcs, erkölcsi viselet.
Sittengemälde, das, szokások v. viseletek rajzolatja.
Sittengeſetz, das, erkölcsi törvény.
Sittenlehre, die, erkölcsi oktatás.
Sittenlehrer, der, erkölcstanító.
Sittenlos, adj., erkölcstelen, p. o. ember, magaviselet; adv., erkölcstelenül.
Sittenloſigkeit, die, erkölcstelenség.
Sittenrichter, der, erkölcsbíráló.
Sittenrichterlich, adj., erkölcsbíralói; adv. erkölcsbírálva.
Sittenſchule, die, erkölcsi oskola.
Sittenſpruch, der, erkölcsi mondás.
Sittenverderber, der, erkölcsrontó.
Sittenverderblich, adj., erkölcsrontó.
Sittenverderbniß, das, erkölcsromlás, erkölcs megvesztegetése.
Sittig, der, papagály.
Sittlich, adj., erkölcsi; adv. erkölcsiképpen.
Sittlichkeit, die, erkölcsiség, jó erkölcs.
Sittſam, adj., szerény erkölcsű, szemérmes, módos; adv., szemérmesen, szerényen, módosan.
Sittſamkeit, die, szemérmesség, módosság, szerénység.
Situation, die, Lage, helyhezet, helyheztetés, fekvés.
Sitz, der, das Sitzen, űlés; der Ort, űlőhely, űlés; ſtatt Wohnſitz, lakóhely, lakás; Ofen zu ſeinem Sitze wählen, Budát választani lakásáúl; der Sitz der Regierung, a' kormányszék állandó hely v. lakhely; Sitz und Stimme haben, helyének és szavának lenni p. o. a' gyülésben.
Sitzchen, das, helyecske.
Sitzen, űlni, p. o. széken, földön; trop. z. B. im Rathe ſitzen, a' tanácsban űlni; űlést tartani; immer zu Hauſe ſitzen, mindég otthon lenni vagy űlni; über etwas ſitzen, valamivel foglalatoskodni; ſitzen bleiben, eig. űlve maradni, megfenekleni, mint p. o. a' hajó; uneig. z. B. wie der Teig; meg nem kelni; von Mädchen, keinen Mann bekommen, otthon vagy pártában maradni; von lebloſen Dingen, an einem Orte feſt bleiben, z. B. der Nagel ſitzt feſt im Holze, a' szeg erősen áll a' fában; die Schuld auf ſich ſitzen laſſen, ki nem menteni magát valamiből; nicht auf ſich ſitzen laſſen, nem szenvedni magán semmi szégyent.
Sitzen, das, űlés.
Sitzend, adj., z. B. eine ſitzende Lebensart, űlő élet; űlve.
Sitzer, der, űlő.
Sitzfleiſch, das, munkatürés, dolgosság; kein Sitzfleiſch haben, kerülni az űlő munkát.
Sitztag, der, gyűlés vagy törvénytévő nap.
Sitzung, die, űlés, gyűlés, tanácsűlés, Sitzung halten, gyűlést tartani.
Skelet, das, csontváz.
Skizze, die, rövid rajzolat.

Digitized by Google

Smaragd, der, smaragd.

So, statt welcher, -e, -es, z. B. der Mann, so uns heute begegnete, az az ember, a' kivel ma összetalálkoztunk; als adv., z. B. ja, es ist so, igen is, úgy van; nicht so, nem úgy; fragend: so? úgy? igaz az? úgy van? so so, úgy úgy, meglehetősen; bald so, bald so, majd így, majd amúgy; sobald, mihelyt; sodann, akkor; so eben, éppen most, csak most; sofern, a'mennyiben, a' mennyire; sofort, azonnal, mindjárt; und so fort, 's így tovább; sogar, sőt, sőt még; annyira; so gern, oly örömest; sogleich, egyszeriben, tüstént; sohin, középszerüképpen; so lange, olly soká vagy sokáig; so lang als, addig, meddig, míg; somit, ez által, ezzel; sonach, e' szerént; so oft, annyiszor; so sehr, oly igen; so viel, annyi; so weit, addig, eddig; so wenig, olly kevés; so wenig — so, ámbár melly kevés — mégis; sowohl, olly vagy ollyan jól; so wohl — sowohl, valamint — úgy szinte.

Socke, die, kapcza, botos.

Sod, der, Sodbrennen, das, gyomorégés.

Soda, Sode, die, szóda, lúgsó.

Söhnchen, das, fiúcska, fiacska, fiúgyermekecske; von einem Söhnchen entbunden werden, fiúgyermekecskét szülni.

Söhnopfer, das, engesztelő áldozat.

Söldner, der, zsoldos, zsoldér, szolgáló.

Söller, der, házhéjja, padlás.

Sömmern, napfényre kitenni p. o. ágybelit; d. i. Schatten geben, árnyékot adni; vetni; mit Sommerfrucht bestellen, nyáriterméssel bévetni t. i. a' földet.

Sohle, die, Fußsohle, talp, lábtalp; an den Stiefeln, talp, p. o. sarutalp, lábbelinek talpa; talpbör, bocskor; st. Salzwasser, sós víz.

Sohlenleder, das, talpbör.

Sohn, der, fiú; bei Liebkosungen: mein Sohn! fiam! — st. Knabe, férjfi gyermek, fiúgyermek; st. Nachkomme, maradék, magzat.

Sohnesenkel, der, második fiú unoka.

Sohnesenkelinn, die, második leány unoka.

Sohneskind, das, unoka.

Sohnesweib, das, meny.

Solcher, —e, —es, adj., ollyan, illyen.

Solcherlei, adv., ollyanféle.

Sold, der, hópénz, zsold; um Sold dienen, hópénzért, zsoldért szolgálni vagy katonáskodni.

Soldat, der, katona, fegyverviselő, hadiember; ein junger Soldat, újkatona, czenk; ein alter Soldat, öreg katona; ein abgedankter Soldat, hazaeresztet katona; ein gemeiner Soldat oder Mann, köz katona vagy legény.

Soldaten- (Commis-) Brod, das, katonakenyér.

Soldatendienst, der, katonáskodás, hadi szolgálat.

Soldateneid, der, zászlóalácsküvés.

Soldatenfeind, der, katonasággyülölő.

Soldatenleben, das, katonaélet, hadi élet.

Soldatenmaaß, das, katonamérték.

Soldatenmanier, die, katonaszokás.

Soldatenpferd, das, katonaló.

Soldatenpflicht, die, katonai kötelesség.

Soldatenspiel, das, katonásdi.

Soldatenwache, die, katonaőrizet.

Soldatenweib, das, katonáné.

Soldatenwesen, das, katonaság, katonai dolog.

Soldatisch, adj., katonai; adv. katonai módon.

Solenn, adj., pompás; adv. pompásan.

Solennität, die, pompa.

Solid, solide, adj., fest, erős; st. gründlich, gyökeres, p. o. tudós; adv. erősen, okosan, gyökeresen.

Solidität, die, erősség, gyökeresség, igazságosság, bizonyosság.

Sollen, v. neutr. ich soll, nekem kell; du sollst, neked kell; er soll, oder sie soll, neki kell; es soll, annak kell; ich sollte, nekem kellet; man soll, kell; man sollte, kellene; man sollte denken, azt gondolná az ember; was soll ich? mit cselekedjek? mit csináljak? was soll ich sagen? mit mondjak? wem soll man nun glauben? kinek hidjen már az ember? er soll schweigen, hallgasson; es soll, bezeichnet einen Vorgang, z. B. der Mann soll gestorben seyn, azt mondják, hogy az az ember megholt; die Feinde

ſollen geſchlagen ſeyn, azt mondják, hogy az ellenség megveretteteti; es ſoll wahr ſeyn, azt mondják, hogy igaz.

Solo, das, in der Muſik, magános, t. i. éneklés vagy muszsikálás.

Solo, adj., magános; adv. magánosan p. o. énekelni, muzsikálni, játszani.

Sommer, der, nyár; im Anfange des Sommers, nyár elején; im Sommer, nyáron.

Sommerabend, der, nyári estve.
Sommerarbeit, die, nyári munka.
Sommerblume, die, nyári virág.
Sommerfäden, die, oder der fliegende Sommer, ökör nyál.
Sommerfeld, das, tavaszi vetések vagy földek.
Sommerfeldzug, der, nyári táborozás.
Sommerfleck, der, kanyaró, szeplő.
Sommerfleckig, adj., kanyarós, szeplős.
Sommerfrucht, die, nyári termés vagy gyümölcs; tavaszi búza v. élet, tavaszi vetés, tavaszbúza.
Sommergerſte, die, tavaszi árpa.
Sommergetreide, das, tavaszi élet vagy gabona.
Sommergewächs, das, nyári plánta.
Sommerhaft, adj., nyári; adv. nyári módon.
Sommerhaus, das, nyári ház.
Sommerhäuschen, das, nyári múlatóház.
Sommerhitze, die, nyári hévség.
Sommerhonig, der, nyári méz.
Sommerkleid, das, nyári köntös vagy öltözet.
Sommerkorn, das, tavaszi rozs.
Sommerlager, das, nyári táborság.
Sommerlaube, die, nyári levelesszín.
Sommerlich, adj., nyári.
Sommermonat, der, nyári hónap.
Sommermütze, die, nyári süveg.
Sommernacht, die, nyári éjtszaka.
Sommerobſt, das, nyári gyümölcs.
Sommerpalaſt, der, nyári palota.
Sommerregen, der, nyári eső.
Sommerſaat, die, tavaszi vetés.
Sommerſeite, die, déli rész v. oldal.
Sommerſproſſe, die, szeplő.
Sommertag, der, nyári nap.
Sommervogel, der, nyári madár; ſt. Schmetterling, pillangó, pille.
Sommerweide, die, nyári legelő.
Sommerweizen, der, tavaszi búza.
Sommerwende, die, nyári napfordúlás
Sommerwetter, das, nyári idő.
Sommerzeichen, das, nyári csillagzat; nyárijel.
Sommerzeit, die, nyári idejo.
Sommerzimmer, das, nyári szoba.
Sonde, die, sebmérő vas.
Sonder, ſt. ohne, nélkül; ſonder Zweifel, kétség nélkül.
Sonderbar, adj., különös p. o. eset.
Sonderbarkeit, die, különösség, különös dolog.
Sonderlich, adj., kölönös, rendkívűlvaló; jeles; adv. kölönösen, jelesen, kiváltképpen.
Sonderling, der, különöző, magánozó.
Sondern, conj., hanem, de.
Sondern, elválasztani; ſich, elválni.
Sonderung, die, elválasztás.
Sondiren, mérni, vizsgálni, megvizsgálni, megpróbálni.
Sondiren, das, vizsgálás, megvizsgálás.
Sonnabend, der, Samſtag, szombat.
Sonne, die, nap; die aufgehende, a' felkelő nap; die untergehende, a' lemenő vagy elnyugvó nap; vor Sonnenaufgang, nap felkölte előtt; nach Sonnenuntergang, napnyugot után; die Sonne geht auf, a' nap felkél, feljön; die Sonne geht unter, elnyugszik vagy lemegy a' nap; die Sonne ſcheint, a' nag süt; trop. ſt. Sonnenſtrahlen, a' nap súgárai; die Sonne verſengt die Erde, a' nap elsüti a' földet v. a' mezőket; in die Sonne gehen, a' napra vagy a' verőfényre menni; ſt. Zierde, von ausgezeichneten Perſonen, dísz, fény, csillag; die Sonne der Gelehrten, a' tudósok csillagja; dichteriſch, ſt. Tag, nap, nappal.
Sonnen, etwas an die Sonne legen, a' verőfényre vagy napra kitenni, a' napon megmelegítni; ſich ſonnen, a' napon sütkölödzni, a' verőfényen lenni.
Sonnenaufgang, der, napfelkelés, a' napkelet; napfeljötte; Morgengegend, kelet, napkelet.
Sonnenbahn, die, napút, napútja az égen.
Sonnenblume, die, napraforgó, tanyérbélvirág.
Sonnenfächer, der, napratartó, napellenző, árnyék tartó.
Sonnenferne, die, nap távolyság.
Sonnenfinſterniß, die, napfogyatkozás, napbeli fogyatkozás.

Sonnenflecken, der, foltok a' naptányérján.
Sonnenglanz, der, napragyogás, napfényesség.
Sonnenhitze, die, naphévség.
Sonnenhof, der, nap udvara.
Sonnenhöhe, die, nap magassága.
Sonnenjahr, das, napi esztendő, melly 365 napból, 5 órából és 49 minútából áll.
Sonnenklar, adj., világos mint a' nap, nyilvánvaló; adv. világosan, nyilván.
Sonnenkoller, der, verőfénykórság, lovaknyavalyája, bokrosság.
Sonnenkreis, der, nap karikája.
Sonnenlauf, der, napjárás.
Sonnenlicht, das, napvilág, napfény.
Sonnenmonat, der, napi hónap, az az egy esztendőnek tizenkettőd része.
Sonnennähe, die, napközelítés.
Sonnenquadrant, der, napnegyed.
Sonnenreich, adj., verőfényes.
Sonnenscheibe, die, nap tányérja.
Sonnenregen, der, verőfényes eső.
Sonnenschein, der, napfény, napvilág.
Sonnenschirm, der, napernyő, árnyéktartó.
Sonnenstäubchen, das, lebegőpor.
Sonnenstich, der, napsütés, napégetés.
Sonnenstillstand, der, napfordúlás.
Sonnenstrahl, der, napsúgár.
Sonnenthau, der, harmatfű.
Sonnenuhr, die, napóra, árnyékóra.
Sonnenuntergang, der, naplemenetel, napnyúgot.
Sonnenwärme, die, nap melege.
Sonnenwedel, der, Cichorie, katang, czikoria.
Sonnenweiser, der, árnyékóramutató.
Sonnenwende, die, napfordúlás; im Sommer, nyári — im Winter, téli napfordúlás.
Sonnenwendezirkel, der, napterítő kerűlet v. abroncs.
Sonnenzeiger, der, árnyékóramutató.
Sonnenzirkel, der, napútja; in der Chronologie eine Reihe von 28 Jahren, napkerűlet, melly 28 esztendőből áll.
Sonnet, das, szonét.
Sonnig, adj., verőfényes.
Sonntägig, sonntäglich, adj., vasárnaponként való, vasárnapi.
Sonntag, der, vasárnap.
Sonntagsfeyer, die, vasárnapi innep.
Sonntagsgottesdienst, der, vasárnapi istenitisztelet, isteniszolgálat.
Sonntagskind, das, vasárnap született gyermek; trop. reménygyermek (tatos gyermek).
Sonntagskleid, das, vasárnapi köntös, innepi köntös vagy öltözet.
Sonntagsprediger, der, vasárnapi predikátor.
Sonntagspredigt, die, vasárnapi predikáczió.
Sonſt, adv, zu einer andern Zeit, másszor, különben másszor; ehemals, ezelőtt; ennekelőtte, másszor; ſonſt wo, másutt, más helyen; wo ſonſt, hol egyébütt, hol másutt; ſonſt nirgend, másutt seholsem; auf andere Art, másképpen, különben; in andern Stücken, egyébaránt, különben; widrigenfalls, különben; außerdem, ezenkívül, különben; übrigens, egyebaránt.
Sonſtig, adj., übrig, egyéb, más, a' többi; ehemalig, hajdani, régi.
Sopha, das, török kanapé, heverő.
Sophiſt, der, okoskodással csábító.
Sophiſterei, die, okoskodással csábítás.
Sorge, die, für etwas, gond, gondoskodás; Sorge anwenden, gondoskodni, valami felől, gondjának lenni valamire; ſt. Kummer, gond, aggodás; in Sorgen ſeyn, aggódásban lenni; Sorgen machen, verurſachen, valakinek aggódást vagy gondot szerezni; frei ſeyn von Sorgen, ment lenni a' gondtól vagy aggódástól; ſich Sorgen machen, aggódni, búsúlni; ſich der Sorgen entſchlagen, d. i. ſie fahren laſſen, megmenekedni a' gondtól, letenni vagy elvenni valaminek a' gondját.
Sorgen, für etwas, gondjának lenni valamire; in Kummer ſeyn, aggódni valamin; befürchten, félni, tartani valamitől.
Sorgen, das, gondoskodás; aggódás.
Sorgenfrei, adj., gondtól ment, gondtól üres, gondnélkűl való; adv. gond nélkűl p. o. élni.
Sorgenlaſt, die, gond terhe, sok gond.
Sorgenlos, adj., gondtalan, gond nélkűl élő, gondtól ment; adv. gond nélkűl.
Sorgenloſigkeit, die, gondtalanság, mentlétel a' gondtól.
Sorgenſtuhl, der, nyugvószék, nyugvókarosszék
Sorgenvoll, adj., gonddal teljes, aggódó, aggódalmas.
Sorgfalt, die, gondosság, szorgosság, vigyázósság, vigyázás, szemesség.
Sorgfältig, adj., gondos, szorgos, szor-

galmatos; adv. gondosan, szorgosan, szorgalmatosan.
Sorgſam, adj., gondos, szemes.
Sorgſamkeit, die, gondosság, szemesség, vigyázás.
Sorte, die, Art, nem, valaminek neme; ein Obſt von beſten Sorten, legjobb féle gyümölcs.
Sortiren, elrendelni, öszve v. külön válogatni az egynemű dolgot.
Späbbiene, die, lesméh.
Späben, kémlelni, vizsgálni, megkémlelni.
Späben, das, kémlelés, megkémlelés.
Späber, der, kémlelő, kémlelődő.
Späbſchiff, das, kémlelő hajó, kémhajó.
Spältchen, das, hasadékocska.
Spänchen, das, forgácsocska.
Spärlich, adj., takarékos; adv. takarékosan.
Späschen, das, kis tréfa.
Spät, adj., késő; bis in die ſpäte Nacht, késő éjtszakáig; adv. későn; es iſt zu ſpät, igen későn.
Späterhin, adv., későbben.
Spätling, der, későnérő.
Spätobſt, das, késői v. későnérő gyümölcs.
Spätregen, der, tavaszi eső.
Spagat, der, zsineg, spárga.
Spalt, der, Spalte, die, hasadék, repedés; einen Spalt bekommen, megrepedni, elhasadni; trop. eine der Länge nach getheilte Seite im Buche, oszlopfél a' könyvnyomtatóknál.
Spalten, ſich der Länge nach theilen, hasadni, elhasadni, elrepedni; act. elhasítni p. o. fejszével.
Spalten, das, hasítás.
Spaltig, adj., repedezett, hasadásos.
Spaltung, die, elhasítás, hasadás, elrepedés; ſt. Zwietracht, hasonlás, meghasonlás; im kirchlichen Sinne, ſt. Trennung, ekklézsiai szakadás.
Span, der, forgács; ſt. Splitter, szálka, faszálka.
Spanbett, das, nyoszolya.
Spanerde, die, porlóföld, növevények leveleikből lett föld.
Spanferkel, das, malacz, kis malacz, verőmalacz.
Spange, die, boglárcsat.
Spanien, das, Spanyolország.
Spaniol, der, spanyoltobák.
Spaniſch, adj., spanyolországi; ſpaniſches Rohr, nádpálcza; ſpaniſche Fliege, körösbogár; ſpaniſche Wand, olaszfal, rejtőfal; trop. ſt. ſeltſam, fremd, idegen, esmeretlen; ritka; ſpaniſch vorkommen, csudálatosnak tetszeni.
Spannaber, die, rezgőín.
Spanndienſt, der, kocsivalvaló szolgálat, t. i. rabatban.
Spanne, die, arasz; eine Spanne breit, egy arasznyi széles.
Spannen, v. neutr. Achtung geben, fülelni valamire, vigyázni; v. act. feszítni, kinyújtani, kihúzni, p. o. a' kötelet; Saiten auf einer Geige ſpannen, húrokat a' hegedün felhúzni; die Saiten zu hoch ſpannen, nagyon felteketerni a' húrokat, az az kivánságaiban fennhéjjázni; den Hahn ſpannen, felhúzni a' puska sárkányát; von Kleidern, szorítni; das Kleid ſpannet, szorít a' ruha; Pferde vor den Wagen ſpannen, befogni a' lovakat a' kocsiba; den Fluß ſpannen, elgátolni a' vizet; mit der Hand ſpannen, araszszal elérni vagy megmérni.
Spannen, das, kifeszülés, feszülés.
Spannenlang, adj., arasznyi.
Spannkraft, die, rugóerő.
Spannriemen, der, térdheveder, térdszíj.
Spannung, die, eig. feszülés, feszítés; trop. hasonlás, egyenetlenség.
Sparbüchſe, die, persely.
Sparcaſſe, die, zsugorgató tárka.
Sparen, zum künftigen Gebrauch aufheben, tartani, tartogatni, eltenni valamit másszorra; ſt. aufſchieben, halasztani; ſt. ſchonen, kémélleni, kémélni p. o. fáradtságot, költséget; ſparſam ſeyn, takarékos lenni, takarékosan bánni a' pénzzel, megtakarítni a' pénzt; unterlaſſen, elhagyni.
Sparen, das, tartogatás, kéméllés.
Sparer, der, takarékos, takaros, takarító.
Spargel, der, spárga, nyúlárnyék.
Spargelbett, das, spárgaágy.
Spargelbrühe, die, spárgalév.
Spargelerbſe, die, bársony kerep, bársonyborsó.
Sparkalk, der, gipszmész.
Sparkunſt, die, takarékosság.
Sparpfennig, der, megtakargatott pénz.
Sparren, der, fedélgerenda; die Sparren, szarufák.
Sparrwerk, das, az öszverakott fedélfa.
Sparſam, adj., takarékos; zu ſparſam, zsugorgató; ſt. ſelten, ritka; adv. takarékosan; ritkán, imittamott.

Digitized by Google

Sparſamkeit, die, takarékosság; zu große Sparſamkeit, szükmarkuság.
Spaß, der, tréfa; aus Spaß, tréfából; zum Spaß, tréfának okáért; aus einem Spaß Ernſt machen, nem érteni el a' tréfát; den Spaß zu weit treiben, túl menni a' rendén a' tréfával; ein grober Spaß, goromba tréfa; das wäre ein Spaß, a' volna még rendes vagy furcsa; ohne Spaß, tréfa nélkül; es iſt nur mein Spaß, csak tréfálok.
Spaßen, tréfálni, tréfálódni.
Spaßen, das, tréfálódás.
Spaßhaft, adj., tréfás, furcsa; adv. tréfásan, furcsán.
Spaßhaftigkeit, die, tréfaság.
Spaßig, adj., tréfás, rendes, furcsa.
Spaßvogel, der, tréfás ember.
Spatel, der, ásócska, lapiczka, kis ásó.
Spaten, der, ásó.
Spaterbſe, Späterbſe, die, késő borsó.
Spat- oder Spätgerſte, die, késő árpa.
Spatz, der, veréb.
Spatzieren, sétálni; ſpatzieren gehen, járkálni, sétálni menni.
Spatzieren, das, sétálás.
Spazierfahrt, die, kikocsizás, kocsikázás.
Spaziergang, der, sétálás; der Ort dazu, sétálóhely.
Spaziergänger, der, sétáló.
Spazierreiſe, die, sétáló útazás.
Spazierritt, der, kilovaglás.
Spazierweg, der, sétálóhely vagy út.
Specht, der, harkály.
Special, adj., különös; adv. különösen.
Species, die, die Art, faj; in der Rechenkunſt, neme a' számvetésnek; Medic. orvosi szer nemek; von Münzen, z. B. Speciesthaler, vert tallér, két forintos tallér; Species-Ducaten, vert arany.
Specification, die, előszámlálás t. i nevenként.
Specificiren, nevenként vagy egyenként előszámlálni, darabonként megnevezni.
Speck, der, szalonna; friſcher Speck, új szalonna; eine Seite Speck, egy oldal szalonna.
Speckbrühe, die, szalonnás leves.
Speckfett, adj., igen zsíros, igen kövér.
Speckgeſchwulſt, die, fadgyúdaganat, kövér kemény daganat.
Speckhals, der, igen kövér nyak.
Speckhändler, der, szalonnaáros.
Speckkäfer, der, szalonnabogár.
Speckknödel, Speckklöße, die, szalonnás gombócz.
Speckkröſel, das, tepertő.
Speckmaus, die, böregér, szárnyasegér.
Speckſchwarte, die, szalonnabör, börke.
Speckſchwein, das, szalonnára hízott disznó.
Speckſeite, die, egy oldal szalonna.
Speckſtein, der, szalonnakő.
Spectakel, der, ſt. Anblick, látás; Schauſpiel, néző játék; ſt. Lärm, Spuck, lárma, csuda dolog; Spektakel machen, lármát tenni vagy indítni.
Speculant, der, nyereségvadászó.
Speculation, die, d. i. Forſchung, vizsgálódás, szemlélődés; des Geiſtes, gondolkozás; ſt. Gewinnſpähung, nyereségvadászás.
Speculativ, adj., vizsgálódó, szemlélődő; ein ſpeculativer Kopf, éles és vizsgálódásra termett ész vagy elme.
Speculiren, gondolkozni valamin vagy valami felől; nyereséget vadászni v. hajhászni.
Spediren, abſenden, küldeni, elküldeni p. o. pórtékát.
Spediteur, der, (olv. Speditőr), elküldő, portéka küldöző.
Spedition, die, portéka küldözés.
Speer, der, lándzsa.
Speerſtich, der, lándzsaszúrás; Pflanze, tarnicska.
Speiche, die, am Rade, küllő, kerékküllő; am Arme, könyöksúgár.
Speichel, der, nyál; der trockene, éhnyál; der ausgeworfene, köp, köpés, pökés.
Speichel-Cur, die, nyálindítás.
Speicheldrüſe, die, nyálikra, nyálikrás-hús.
Speichelfluß, der, nyálfolyás.
Speichelgang, der, nyálút.
Speichellecker, der, csapodárkodó.
Speichelleckerei, die, alacsony csapodárkodás.
Speicher, der, csűr, életesház, páhó.
Speiler, Spicker, der, faspék, spék fából.
Speiſe, die, étel, eledel.
Speiſebier, das, Tiſchbier, asztali sér.
Speiſefiſch, der, ennivaló hal.
Speiſegewölbe, das, élés v. életes kamara.
Speiſemeiſter, der, asztalnok.
Speiſen, essen, enni; zu Mittag, ebe-

Digitized by Google

delni, Abends, vacsorálni; jemanden ſpeiſen, d. i. ihm zu eſſen geben, valakinek enni adni, eledelt adni, valakit tartani; trop. jemanden mit leeren Worten ſpeiſen, valakit puszta szókkal tartani.

Speiſen, das, ebédlés, vacsorálás; enniadás, ebéd vagy vacsoraadás.

Speiſeöl, das, ennivaló vagy asztali olaj.

Speiſeopfer, das, eledelbölálló áldozat.

Speiſeordnung, die, ebédlésbeli rendszabás.

Speiſeröhre, die, nyeldeklő gége.

Speiſeſaal, der, Speiſeſtube, die, Speiſezimmer, das, ebédlő, ebédlőpalota, epédlőszoba.

Speiſeſchrank, der, szekrény.

Speiſeſchüſſel, die, ebédlőtál, evőtál.

Speiſevorrath, der, készélelem.

Speiſewein, der, Tiſchwein, asztali bor.

Speiſewirth, der, vendéglő fogadós, vendégfogadós.

Spelt, Spelz, der, tönköly búza, piros alakor.

Spendabel, adj., bőkezű.

Spende, die, ajándék, ajándékózás, bőkezűség.

Spendiren, bőven adni, ajándékozni.

Spendiren, das, adakozóság, bőkezűség.

Sperber, der, karvaly, karvoly.

Sperling, der, veréb.

Sperrbaum, der, sorompó.

Sperre, die, gátolás, akadály.

Sperren, weit öffnen, z. B. die Beine ſperren, kétfelé vagy széllyel vetni p. o. a' lábait; verſchließen, bécsukni, bézárni, elrekeszteni a' szabad járást, elzárni p. o. a' városbavaló bejárást; ſt. hemmen, akadályozni, megkötni p. o. a' kereket; ſich, d. i. widerſetzen, ellene szegezni magát.

Sperren, das, elzárás, elrekesztés; elleneszegezés, ellentállás.

Sperrgeld, das, kapupénz, kinyitásbér.

Sperrhacken, der, kerékkötő horogretesz, závár.

Sperrholz, das, retesz.

Sperrig, adj., széles, kétfeléálló, széllyelálló.

Sperrkette, die, bézáró láncz; kerékkötő láncz.

Sperrung, die, bézárás, elzárás, elrekesztés; trop. z. B. Sperrung des Handels, a' kereskedés gátlása vagy elzárása a' portékák kivitelének v. béhozásának megtiltása; das Widerſtreben, ellenszegezés, ellentállás.

Sperrventil, das, szélrekesztő.

Sperrweit, adj., igen szélesen, tátva nyitva.

Speſen, die, költség, a' portékák elküldésére tett költség.

Speyen, ausſpucken, köpni, kiköpni, köpködni; Blut ſpeyen, vért köpni; auf etwas ſpeyen, valamire ráköpni; jemanden in das Geſicht ſpeyen, valakinek a' szeme közzé köpni; ſich erbrechen, hányni, okádni; trop. Feuer ſpeyen, tüzet okádni.

Speyen, das, köpés, köpködés; hányás.

Speyer, der, köpő; hányó, okádó.

Speyerling, der, Arlesbeere, die, berkenye.

Speyerlingsbaum, der, Arlesbaum, berkenyefa.

Speyfieber, das, köpdöstető vagy hánytató hideglelés.

Speynapf, der, köpőmedencze vagy edény.

Spezerey, die, fűszer, fűszerszám.

Spezereyhandel, der, fűszerárosság.

Spezereyhändler, der, fűszeráros.

Sphäre, die, ſt. Kugel, golyóbis; Geſchäftskreis, mesterség, kerület; Kenntniß, esméret, tudomány.

Sphäriſch, adj., gömbölyű, gömbölyeg, golyóbisdad.

Spicken, z. B. einen Braten, spékelni, megspékelni, p. o. a' pecsenyét szalonnával; trop. den Beutel ſpicken, az erszényjét pénzzel megtölteni; die Verſchanzungen ſpicken, sánczolatokat ágyúkkal megrakni.

Spicken, das, megspékelés.

Spicknadel, die, spékelőtő, spékelő.

Spiegel, der, tükör; trop. ſt. Vorbild, Muſter, mustra, mustrapélda; ein Spiegel der Tugend, a' virtusnak mustrapéldája; jede glänzende Fläche, z. B. der Spiegel des Waſſers, a' víznek szine vagy tükre; der Spiegel am Schwanze des Pfaues, a' pávatoll szeme; der Spiegel des Schiffes, a' hajóhátulja v. fara.

Spiegelartig, adj., tükörnemű.

Spiegelchen, das, tükröcske.

Spiegelente, die, csörgörécze, tükrös récze.

Spiegeldecke, die, tükörfedély.

Spiegelfabrik, die, tükörfabrika.

Spiegelfechten, das, tettetés.

Spiegelfechter, der, tettető.

Spiegelfechterey, die, vakítás, tettetés, színlett cselekedet.
Spiegelfenſter, das, tükörablak.
Spiegelfutteral, das, tükörtok.
Spiegelglas, das, tükörüveg, tükörnekvaló üveg.
Spiegelglatt, adj., síma mint a' tükör.
Spiegelglätte, die, tükörsímaság.
Spiegelhell, adj., világos mint a' tükör.
Spiegelhütte, die, tükörműhely.
Spiegelig, adj., tükörforma, tükörözö.
Spiegelkarpfen, der, tükrösponty.
Spiegelkaſten, der, tükrös almáriom.
Spiegelkunſt, die, tükörcsinállás mestersége; tükörtudomány (catoptrica).
Spiegelmacher, der, tükörcsináló.
Spiegeln, glänzend ſeyn wie ein Spiegel, fényleni mint a' tükör; ſich ſpiegeln, eig. magát a' tükörben nézni, uneig. példát venni valakiről, valamiről.
Spiegelrahmen, der, tükörráma.
Spiegelſcheibe, die, tükörkarika.
Spiegelſtein, der, tükörkö.
Spiegelzimmer, das, tükrös szoba.
Spieke, die, szagos levendula.
Spieker, der, faspék.
Spiel, das, játék, játszás; mit Karten, kártyázás; mit Würfeln, koczkázás; Geld aufs Spiel ſetzen, koczkára tenni a' pénzét; das Spiel eines Schauſpielers, a' színjátszó játszása; ſt. Klang, (bei Soldaten üblich), beſonders der Trommel, dob; daher, z. B. das Spiel rühren, dobolni, a' dobot verni; mit klingendem Spiele, dobolva.
Spielart, die, játék neme; auf einem Inſtrumente, játszásmód; Nebenart, külömbség, hasonfaj.
Spielball, der, játszó lapta.
Spielbrett, das, játszótábla.
Spielen, játszani; ein muſikaliſches Inſtrument, muzsikálni; das Klavier, die Flöte, Violine ſpielen, klavirozni, flótazni, hegedülni; mit dem Ball ſpielen, laptázni, laptát játszani; Schach ſpielen, sakkozni; um Geld ſpielen, pénzre v. pénzbe játszani; Karten ſpielen, kártyázni; auf dem Theater ein Stück ſpielen, valamelly darabot v. játékot adni v. játszani; gut, ſchlecht ſpielen, (von Schauſpielern), jól, rosszúl játszani a' felvett személyt; trop. jemand. etwas in die Hand ſpielen, valamit valakinek észrevehetetlenül a' kezébe játszani; jemand. etwas aus den Händen ſpielen, mesterségesen eliktatni valakitől valamit; einen Poſſen ſpielen, megszedni valakit; einen Streich ſpielen, valami pajkosságot követni el; die Fahne ſpielen laſſen, a' zászlót lobogtatni.
Spielen, das, auf Inſtrumenten, játszás, muzsikálás; zum Vergnügen, játék, játszás; eines Schauſpielers, játszás a' játékszínen.
Spielend, adj., auf einem Inſtrumente, játszó, muzsikáló; ſcherzend, tréfáló, enyelgő, játszó, játszadozó; adv. játszva, játszadozva, könnyen p. o. tanúlni valamit.
Spieler, der, auf einem Inſtrumente, játszó, muzsikáló, a' muzsikához értő; zum Vergnügen od. aus Gewinnſt, játszó, játékos; auf dem Theater, színjátszó.
Spielerey, die, zum Vergnügen, játszás; Kurzweile, játék; Poſſen, tréfálódás, enyelgés.
Spielerinn, die, muſikal., muzsikajátszó fejérszemély; játszóasszony v. leány; színjátszoné.
Spielgelag, das, Spielgeſellſchaft, die, játszótársaság.
Spielgeld, das, játszó pénz, játékravaló pénz.
Spielgenoß, Spielgeſell, der, játszótárs v. pajtás; Camerad, pajtás, társ.
Spielgeſetz, das, játék törvénye.
Spielhaus, das, játszóház.
Spielkarte, die, kártya, játszókártya.
Spielleute, die, muzsikások.
Spielmann, der, muzsikás.
Spielplatz, der, játszóhely.
Spielpuppe, die, játszóbáb.
Spielraum, der, eig. szabados térhely a' mozgásra; uneig. járnivaló hely, tágos hely.
Spielſache, die, játék; pl. játékok.
Spielſchuld, die, játék által tett adósság.
Spielſtunde, die, játszóóra, játszás órája.
Spielſucht, die, játék dühe, játékkórság.
Spielſüchtig, adj, játszásra vágyó.
Spieltiſch, der, játszóasztal.
Spieluhr, die, muzsikáló óra.
Spielwerk, das, játék; ſt. Kleinigkeit, csekélység.
Spielzeit, die, játszás ideje.
Spielzeug, das, játékeszköz.

Digitized by Google

Spielzimmer, das, játszószoba.
Spieß, der, dárda, lándzsa; zum Werfen, hajtódárda; ſt. Bratſpieß, nyárs.
Spießchen, das, dárdácska; kis nyárs.
Spießeiſen, das, nyársaló vas, lándszavas.
Spießen, általszúrni; lándzsájával v. dárdájával általverni; karóba húzni p. o. a' gonosztévőt.
Spießer, Spießhirſch, der, fiatal szarvas, ágatlan szarvas.
Spießgeſell, der, czimbora, csimborástárs, pajtás.
Spießgeſellſchaft, die, csimborástársaság, csimboraság.
Spießglas, das, piskolcz.
Spießig, adj., hegyes.
Spießruthe, die, vesszö; Spießruthen laufen, megvesszőztetni.
Spießſtange, die, dárdanyél.
Spießträger, der, dárdás, dárda viselő.
Spießzahn, der, szemfog.
Spille, die, orsó.
Spilling, der, mórabóna szilva.
Spinat, der, paréj, spinát.
Spindel, die, orsó; Cylinder, tengely; an einer Wendel-Treppe, orsógerenda, orsóoszlop, a' csigagrádics közepe; am Ellbogen, könyökszár.
Spindelbaum, der, Ahorn, juharfa; kecskerágó, halyogfa.
Spinnchen, das, pókocska.
Spinne, die, pók; die langbeinige, kaszáspók, falangya.
Spinnefeind, adj., halálos ellenség.
Spinnen, fonni; Tabak ſpinnen, dohányt sodorni öszve; Gold, Silber ſpinnen, arany v. ezüst fonalat sodorni.
Spinnen, das, fonás.
Spinnengewebe, das, pókháló.
Spinner, der, Spinnerinn, die, fonó.
Spinnerey, die, fonás.
Spinnhaus, das, fonóház.
Spinnmaſchine, die, fonómív.
Spinnrad, das, kerekrokka, kerekes rokka.
Spinnrocken, der, guszaly, rokka.
Spinnſtube, die, fonószoba.
Spion, der, kém.
Spioniren, kémkedni, kikémlelni.
Spiralfeder, die, tekercsrugó (órában ée.).
Spirallinie, die, csigalínea.
Spiritus, der, lél, szesz, páraszesz.
Spital, das, ispotály, kórház.
Spitz, adj., ſt. ſpitzig, hegyes.
Spitz, der, hegy, valaminek hegye; ein kleiner Hund, kis kutya.
Spitzbart, der, hegyes szakál.
Spitzbube, der, ſt. Dieb, zsivány, tolvaj; gazember.
Spitzbüberey, die, zsiványság, gazság.
Spitzbübiſch, adj., gazemberi, gaz; adv. gazúl, gazemberi módon, zsivány módra.
Spitze, die, hegy, hegye, p. o. késhegye, tőhegye; eines Berges, Thurmes, a' hegy, torony teteje; der vorderſte Theil, beſond. einer Armee, a' csatarend eleje; an der Spitze ſtehen, elől állani az ütközetben; jemand. an die Spitze ſtellen, a) az elejére állítni valakit; b) vezérnek tenni valakit; ein geklöppeltes Gewirk, csipke.
Spitzen, ſpitzig machen, hegyezni, kihegyezni, meghegyezni p. o. a' pennát; trop. z. B. die Ohren ſpitzen, fülelni; den Mund, kicsucsorítni a' száját; einen Heuſchober, boglyát hegyezni; auf etwas ſpitzen, d. i. hoffen, valamit várni, reményleni; der Spitzen berauben, letetözni, lebugázni.
Spitzenfabrik, die, csipkefábrika.
Spitzenfabrikant, der, csipkefábrikás.
Spitzenhandel, der, csipkekereskedés.
Spitzenhändler, der, csipkeáros.
Spitzenmacher, der, csipkeszövő, csipkekötő.
Spitzfindig, adj., viszketeges eszű, elméskedő; adv. elméskedve.
Spitzfindigkeit, die, viszketegesség, elméskedés; elmefuttatás.
Spitzglas, das, talpaspohár.
Spitzhacke, die, Spitzhaue, csákánykapa.
Spitzhammer, der, csákánykalapács.
Spitzharfe, die, cziterahárfa.
Spitzig, adj., hegyes, szúrós, p. o. tő, kés; ſpitzig machen, kihegyezni, meghegyezni; csúcsos p. o. száj; trop. ſt. beißend, szúrós, fúlánkos, sértős, p. o. szó, felelet; adv. szúrósan, fúlánkosan, sértegetve.
Spitzkopf, der, csúcsos fejű ember; trop. sérteni szerető, vagdaló ember.
Spitzmaus, die, cziczkány.
Spitzmäulig, adj., csúcsos szájú.
Spitzmorchel, die, kucsmagomba.
Spitzmünze, die, füzéres ménta.
Spitzmuſchel, die, fúrócsiga.
Spitzname, der, csúf név, ragasztott név valakire.
Spitznaſe, die, hegyes orr.
Spitzwegrich, der, keskeny útifű.
Spitzwinkelig, adj., csúcsszegletű.
Spitzzahn, der, szemfog.
Spitzzange, die, fogas harapófogó.

Digitized by Google

Splint, der, Span, forgács, szilánk; die zarten, weißlichen Fasern im Holze, szijácshéjj, szijács.
Splitter, der, szálka, forgácsszálka.
Splitterig, adj., szálkás.
Splittern, ſich, elforgácsolódni szálkákra hasadni; elforgácsolni, elhasítni, hasogatni, t. i. apróra.
Splitternackt, der, adj., csupa v. anyaszült mezítelen.
Splitterrichten, das, kajánbirálás.
Splitterrichter, der, kajánbiráló.
Sporapfel, der, berkenye.
Sporer, der, sarkantyúcsináló.
Sporn, der, des Reiters, sarkantyú; trop. f. Antrieb, ösztön, serkentés; des Hahnes, kakassarkantyú.
Spornader, die, beim Pferde, oldalér.
Spornen, sarkantyút ütni valamire, megsarkantyúzni p. o. a'lovat; trop. antreiben, ösztönözni, serkengetni; daher das partic. geſpornt, sarkantyús.
Spornrädchen, das, sarkantyútaréj.
Spornſtreichs, adj., eig. neki vágtatva; uneig. ſt. ſehr ſchnell, nyargalva, sietve.
Sporteln, die, pl., mellékes költségek v. jövedelmek az ügyesbajos dolgok közül.
Spott, der, kicsúfolás, csúf; jemand. zum Spott dienen, másnak csúfja lenni; ſich zum Spott machen, csúfjá tenni magát; ſt. Schimpf und Schande, szégyen, gyalázat; ein geringer Preis, csekélység, alávalóság.
Spötteley, die, csúfolódás.
Spötteln, gúnyolódni, csúfolódni.
Spötteln, das, gúnyolódas; csúfolódás.
Spötter, der, gúnyolódó, csúfolódó, csúfoló.
Spötterey, die, csúfolás, csúfolódás; ein ſpöttiſcher Ausdruck, gúnyszó, gúnynevezet.
Spötterinn, die, gúnyolódó t. i. asszony v. leány.
Spöttiſch, adj., gúnyoló, csúfoló, csúfolódó; adv. gúnyolva, csúfolódva.
Spotten, z. B. mit der Religion, csúfolni, kicsúfolni a' vallást, csúfot űzni a' vallással; auslachen, kinevetni valakit, csúfolni, csúfolódni.
Spotten, das, kinevetés, kicsúfolás, csúfolódás.
Spottgedicht, das, gúnyoló versezet.
Spottgeiſt, der, csúfolódó; csúfolás lelke, gúnyolásra hajlandósága.
Spottgeld, das, csekély pénz, csekély ára valaminek.
Spottname, der, csúfnév, gúnynevezet.
Spottrede, die, kigúnyoló beszéd.
Spottſchrift, die, gúnyló írás.
Spottvogel, der, trop. csúfolódó.
Spottweiſe, adj., csúfolódva, gúnyolódva.
Spottwohlfeil, adj., felette olcsó, igen olcsó; adv. felette olcsón.
Sprachähnlichkeit, die, szószármaztatási hasonlatosság, szóeredetegyezés.
Sprachart, die, beszédmod.
Sprache, die, der Thiere, szó, szózat; der Menſchen, beszéd, nyelv; er führt eine wunderliche Sprache, csudálatos beszéde van; es vergeht jemanden die Sprache, eláll valakinek a' szava; nur heraus mit der Sprache, csak ki vele a' mint van a' dolog v. csak mond ki, a' mit érzesz, a' mit gondolsz; eine ſchwere Sprache haben, nehéz nyelvének lenni; nehezen tudni beszélni; die Sprache verlieren, megnémulni; die Sprache des gemeinen Lebens, köz beszéd; die lateiniſche, deutſche, vaterländiſche Sprache, deák, német, hazai nyelv; die lateiniſche Sprache ſprechen, deák nyelven v. deákúl beszélni; die deutſche Sprache verſtehen, érteni, tudni németül
Sprachfähigkeit, die, beszélőtehetség.
Sprachfehler, der, természeti nyelvhiba; nyelv ellen ejtett hiba, nyelvben hibázás.
Sprachfertigkeit, die, könnyűség a' beszédben, könnyű nyelvforgás.
Sprachgebrauch, der, nyelv szokása, nyelvbeli szokás, szokott beszéd.
Sprachgelehrſamkeit, die, nyelvtudomány.
Sprachgelehrter, der, nyelvtudós.
Sprachkenner, der, nyelvtudó, nyelvértő.
Sprachkenntniß, die, nyelvtudás.
Sprachkunde, die, nyelvtudomány, nyelvmesterség.
Sprachkundig, adj., nyelvértő v. tudó.
Sprachkunſt, die, nyelvmesterség.
Sprachlehre, die, nyelvtanítás; nyelvtanító könyv (Grammatica).
Sprachlehrer, der, Sprachmeiſter, nyelvtanító, nyelvmester.
Sprachlos, adj., néma, szótalan.
Sprachloſigkeit, die, némaság, szótalanság.
Sprachmäßig, adj., nyelvvel egyező;

Digitized by Google

adv. a'nyelvvel v. beszéddel egyezőleg, a'nyelv szerént.

Sprachorgan, das, nyelv, beszélőtagszer.

Sprachregel, die, nyelvregula, nyelvszabály.

Sprachreichthum, der, nyelvbeli bőszavúság.

Sprachrichtig adj., nyelv természetével egyező; nyelvszabásos; adv. nyelvszabásosan.

Sprachrohr, das, beszélőcső.

Sprachschnitzer, der, nyelvben hibázás.

Sprachverderber, der, nyelvrontó.

Sprachverwirrung, die, nyelvzavar.

Sprachwiſſenſchaft, die, nyelvtudomány.

Sprachzimmer, das, beszélgetőszoba.

Sprechart, die, beszélésmód.

Sprechen, beszélni; ungariſch ſprechen, magyarúl beszélni; mit jemand. ſprechen, valakivel szóllani; ich konnte ihn nicht zu ſprechen bekommen, nem szólhattam vele; ſich nicht ſprechen laſſen, nem hagyni magával szóllani; jemand. frei ſprechen, felszabadítni valakit p. o. kötelesség, büntetés alól; heilig ſprechen, valakit szentté tenni; ein Urtheil ſprechen, ítélet hozni.

Sprechen, das, beszélés, beszéd, beszélgetés, szólás; trop. jemanden zum Sprechen malen, ollyan jól lefesteni valakit, hogy majd megszóllal.

Sprecher, der, beszélő, szólló, szószólló.

Spreiten, ſpreitzen, szélesen kiterjeszteni, széllyel terpeszteni, húszni v. vetni.

Sprengel, der, kerület, megye, menetel, járás.

Sprengen, ſpritzen, hinteni, fecskendeni, p. o. vizet; mit dem Pferde über einen Graben ſprengen, lóval az árkot általugratni; eine Kugel auf dem Billard ſprengen, kiugratni a'biliárd golyóbist; die Saiten auf einem Inſtrumente ſprengen, elpattantani a' muzsika húrját; Schlöſſer ſprengen, a' zárokat lefeszíteni, lefeszegetni, leverni; eine Feſtung ſprengen, széllyel vettetni valamelly várat t. i. puskaporral.

Sprengen, das, hintés, fecskendés; ugratás a'lóval, vágtatás, nyargalás.

Sprengkanne, die, öntöző, locsoló.

Sprengwaſſer, das, öntöző víz.

Sprengwedel, der, szenteltvíz hintő.

Sprenkel, der, tőr, kelepcze.

Sprenkeln, irombázni, bépettegetni, megtarkázni.

Sprenklicht, adj., iromba, pettegetett, tarka.

Spreu, die, polyva, pelyva.

Sprichwort, das, példabeszéd; ein abgedroſchenes Sprichwort, zsibvásári példabeszéd; zum Sprichwort werden, példabeszéddé válni.

Sprichwörtlich, adj., példabeszédbeli; adv. példabeszédként.

Spriesel, ſprieſſen, ſ. Sproſſe, ſproſſen.

Springbecken, das, szökőkút medenczéje.

Springbrunnen, der, ugrókút, szökőkút.

Springen, pattani, elpattani, elrepedni, mint p. o. az üveg, elszakadni, mint p. o. a' húr; von lebendigen Weſen, ugrani, szökni; in die Höhe ſpringen, felugrani; vor Freude ſpringen, ugrálni örömében; über etwas ſpringen, által ugrani valamit v. valamin; herunter ſpringen, leugrani; trop. über die Klinge ſpringen, levágattatni karddal; über die Klinge ſpringen laſſen, felkonczolni, levágni v. kardra hányni p. o. az őrizetet; ſt. begatten, von größeren Thieren, meghágni, mint a' csődör, üzekedni, mint a'bika.

Springen, das, ugrás, szökés; vor Freuden, ugrálás p. o. örömében.

Springer, der, ugró, ugráló; im Schachſpiele, ugrótiszt a'sakjátékban; vom Pferde, felhányó t. i. ló.

Springfeder, die, rugó, rugótoll.

Springhengſt, der, ménló, hágó csődör.

Springkäfer, der, szökcső, szökcsér.

Springkörner, die, sarfümag.

Springochs, der, bika.

Springquelle, die, forrás.

Springſtange, die, ugráló bot.

Springwaſſer, das, forrásvíz; szök.kút.

Springzeit, die, hágatás vagy hágás ideje.

Spritzchen, das, fecskendőcske.

Spritze, die, fecskendő.

Spritzen, fecskendezni; vom Waſſer, szökni, szökelleni, fecskendeni.

Spritzen, das, fecskendezés, fecskendés; szökellés.

Spritzenmeiſter, der, fecskendő mester.

Spritzkrapfen, die, pl. tolófánk.

Spröde, adj., merevény, kemény, töredékeny; trop. von Frauenzimmern, magáratartó, feszes; ſt. rauh, dur-

Digitized by Google

va; adv. merevényen, keményen; durván; spréde seyn, trop. feszeskedni, magát rátartani valaki előtt.
Sprödigkeit, die, merevénység, keménység; durvaság; trop. magára tartás, feszesség.
Sprößchen, das, bimbócska, hajtásocska, sarjazat.
Sprößling, der, eig. hajtásocska, sarjúág, sarjuzát; trop. von Menschen csemete, magzat.
Sprosse, der, újhajtás, újnövés, sarjadzás; an der Leiter, (Spriessel) lajtorjafog, hágcsó.
Sprossen, hajtani, kihajtani, sarjadzani.
Sprossen, das, hajtás, sarjadzás.
Sprosser, der, eine Art Nachtigallen, éjjelszólló filemile.
Sprotte, die, eine Art Heringe, küsz, küszhal.
Spruch, der, mondás; Ausspruch, Urtheil, végzés, itélethozás, itélet; einen Spruch thun, itéletet hozni; Stelle aus der Bibel, szentirásbeli mondás v. hely.
Spruchbüchlein, das, szentirásbeli mondások könyvecske.
Spruchreich, adj., fontos mondásokkal bővelkedő.
Spruchweise, adj., mondásonként.
Sprüchelchen, das, mondásocska.
Sprügel, der, (Spriegel,) ernyőfa, ernyőabroncs.
Sprühen, szórni p. o. a' szikrát.
Sprudeln, vom Wasser, buzogva kiforrni, kibuzogni, buzogni; bugyogni, mint a' viz; mit dem Munde, z. B. vor Zorn, szintúgy tajtékzani haragjában, vagy dúlni fúlni.
Sprudler, der, haboztató, habsodró fa.
Sprung, der, st. Riß, Bruch, pattanás, repedés; einen Sprung bekommen, megrepedni, meghasadni; eines Menschen, Thieres ꝛc. ugrás, szökés; in die Höhe, ugrálás, ugrándozás; einen Sprung thun, egyet ugrani, egy ugrást tenni; im Sprunge, ugrással; trop. auf dem Sprunge stehen, z. B. etwas zu thun, éppen hozzá akarni fogni, valamihez; keinen großen Sprung machen, tehetetlen lenni valami nevezetes dolog kezdésére; ein Bein des Vorderfußes, csöd, az állatok első lábokon az ugrást segitő bötyök.
Sprungweise, adv. ugrásonként.
Spucken, köpni, p. o. vért, ée.
Spuckkasten, der, köpőfiók.
Spülen, ausspülen, meg- v. kiöblitni, kimosni p. o. a' palaczkot; die Wäsche spülen, a' kimosott ruhát kitisztálni; st. bespülen, mellette folyni, mosni a' vizével; der Fluß spült an die Mauer, a' folyóviz a' kőfalakat mossa v. a' kőfal alatt foly el.
Spülfaß, das, öblögetőedény.
Spülich, Spülig, das, moslék.
Spülnapf, der, öblögetőtál.
Spülwasser, das, öblögetővíz.
Spüren, nachspüren, nyomozni; durch Spüren finden, felnyomozni, nyomozással rátalálni; merken, wahrnehmen, észrevenni, érezni, megérezni, sejditni.
Spüren, das, felnyomozás, észrevevés, megérzés, sejdités.
Spürhund, der, vizsla.
Spürkraft, die, előreérző v. sejditő tehetség.
Spuk, der, Lärm, lárma, zaj, vihar, csetepaté; st. Gespenst, késértet.
Spuken, lármen, zajt, vihart inditni; es spukt, késértet jár valahol; sprichw. es spukt bei jem. im Kopfe, nincsenek otthon a' fejében, eszelős valaki.
Spuken, das, lármázás, csetepaté; késértetek jelenése.
Spulbaum, der, Ahorn, juharfa.
Spule, die, Federspule, tollszár, toll; zum Spinnen, szárnyas v. csöves orsó a' rokkán; des Webers, cséve, takácscséve.
Spulen, csévét vetni, felcsévézni a' fonalat.
Spulrad, das, csévellő, kerek motola.
Spulwurm, der, giliszta.
Spund, der, Zapfen, Stöpsel, dugó, akna, hordóakna, dugasz, hordódugó.
Spunden, bédugni, béaknázni, p. o. a' hordót; egymásba ereszteni, p. o. a' deszkát.
Spundloch, das, aknalyuk, hordószáj.
Spundnagel, der, faszeg, peczekszeg.
Spur, die, nyom, nyomdok; eine frische Spur, új nyom; eine Spur verfolgen, a' nyomában lenni; trop. st. Ueberbleibsel, nyoma, nyomdoka, jele, maradványja p. o. valamelly híres városnak.
Spurbiene, die, lesméh.
Spurgang, der, nyomozás.
St. d. i. stille, pszt.
Staar, der, ein Vogel, seregély; im Auge, hájog a' szemen; der schwar-

Digitized by Google

ge, belső v. farkas hájog, der graue, külső v. vastag hájog; jem. den Staar ſtechen, valakinek a' hájogot a' szeméről levenni; trop. felnyitni valakinek a' szemeit, kivenni valakit a' tévelygésből.

Staarblind, adj., egészen vak, csupa vak.

Staarſtechen, das, hájoglevétel.

Staarſtecher, der, hájoglevevő.

Staat, der, das gemeine Weſen, Reich, Land, köztársaság, státus, ország, birodalom; glänzendes Gefolge, udvarló ország nagyjai; Pracht, Glanz, Putz, pompa, fényes pompa, kivált ruha v. öltözetbéli pompa; im vollen Staate erſcheinen, egész pompa ruhában jelenni meg.

Staatengeſchichte, die, köztársaságok, státusok v. országok históriája.

Staatenkunde, die, országok tudománya.

Staatsamt, das, köztársasági hivatal.

Staatsangelegenheit, die, köztársaság vagy ország dolga.

Staatsarchiv, das, köztársaság v. ország levéltárja.

Staatsbedürfniß, das, ország v. köztársaság szüksége.

Staatsbeſuch, der, udvarló látogatás, udvarlás.

Staatsbothe, der, köztársaság v. ország küldöttje.

Staatscaſſe, die, országtár, köztársaság pénztárja.

Staatsdame, die, főrangú udvari dáma.

Staatsfehler, der, kormányozási hiba.

Staatsgefängniß, das, státus fogháza.

Staatsgefangene, der, státus foglya.

Staatsgefangenſchaft, die, státus ellen tett vétekért való fogság.

Staatsgeheimniß, das, kormányszék titka.

Staatsgeſchäft, das, köztársaság dolga, státust illető dolog v. foglalatosság.

Staatsintereſſe, das, köztársaság java v. haszna.

Staatskleid, das, pompás öltözet.

Staatsklug, adj., ország kormányozásához értő, kormányi; adv. kormányi okosság szerént.

Staatsklugheit, die, kormányozás értés, politika.

Staatskunde, die, kormányzás tudománya.

Staatskunſt, die, kormányzás mesterſége, kormányzó mesterség.

Staatslehre, die, kormányozás tudomány.

Staatslehrer, der, kormányzás mesterség tanítója.

Staatsliſte, die, kormányzói fortély.

Staatsmann, der, kormányozáshoz értő.

Staatsmaxime, die, kormányzási felvett törvény.

Staatsminiſter, der, kormányzó főtanácsnok,

Staatsminiſterium, das, kormányzó főtanács.

Staatsopfer, das, áldozat a' köztársaság javára.

Staatspapiere, die, státus oklevelei; státus kötelező levelei.

Staatsrath, der, die Berathſchlagung, kormányzói tanácstartás; das Collegium, kormányzó tanács; eine Perſon, státus tanácsos, kormányzói tanácsos.

Staatsrecht, das, státus jussa.

Staatsrevolution, die, köztársasági rend felforgatása v. felfordulása.

Staatsruder, das, köztársaság kormányja v. kormányzása.

Staatsſache, die, státust illető dolog.

Staatsſchrift, die, státust illető írás.

Staatsſchuld, die, státus adóssága.

Staatsſecretär, der, státus titoknokja.

Staatsſiegel, das, státus pecsétje.

Staatsverbrechen, die, státus bántás, köztársaság ellen tett bűn.

Staatsverbrecher, der, státus megsértő.

Staatsverfaſſung, die, státus kormányzó alkotmányja.

Staatsverwaltung, die, köztársaság kormányzásának módja v. igazgatása.

Staatswagen, der, pompahintó.

Staatswirthſchaft, die, a' státus jövedelmeivel való gazdálkodás.

Staatswiſſenſchaft, die, státus tudománya, a' státus alkotmány tudománya.

Staatszimmer, das, pompaszoba.

Stab, der, zum Geben, Schlagen, bot, pálcza; ſtatt Stütze, istáp, gyámol, támasz; er iſt der Stab ſeines Alters, ő a' vénségének gyámola v. istápja; trop. ein Längenmaaß, mérőrúd; ein Leipziger Stab, egy Lipsziai rud, melly két réfnyi; das Sinnbild der richterlichen Gewalt, bíróipálcza, hatalombot, fejedelmi v. királyi pálcza; der Biſchofsſtab, püspöki bot; im Kriegsweſen, a) der

Digitized by Google

höhere Stab, vezérlő tisztikar, főstáb; b) der niedere Stab, altiszti kar, alstáb.
Stabeisen, das, rúdvas.
Stabhammer, der, pöröly.
Stabholz, das, fonó vessző.
Stabsarzt, der, katonai főorvos.
Stabschirurgus, der, katonai főseborvos.
Stabsoffizier, der, főtiszt.
Stabsquartier, das, a' vezérlő tisztikar szálló helye.
Stabzange, die, örefogó.
Stachel, der, der Wespen u. s. w. tüske, fúlánk; an Pflanzen, tövis, tüske; trop. des Gewissens, fúlánk, csípés; der Treibstachel der Alten, ösztön; wider den Stachel lecken, az ösztön ellen rugódozni.
Stachelbeere, die, der Strauch, und Frucht, pöszméte, egres.
Stachelig, adj., tövises, tüskés, fúlánkos.
Stachelnuß, die, sulyom.
Stachelrede, die, fúlánkos vagy sértegető beszéd.
Stachelschnecke, die, tüskés csiga, bársonycsiga.
Stachelschrift, die, sértegető írás, vagdaló irás.
Stachelschwein, das, tövises disznó, süldisznó.
Stacket, das, stakéta, palánk v. kerítés.
Stadel, der, Scheuer, csűr.
Stadt, die, város; eine königliche freie Stadt, szabad királyi város; eine unbedeutende Stadt, kis város.
Stadtadel, der, városi nemesség.
Stadtamt, das, városi hivatal vagy tisztség.
Stadtangelegenheit, die, város dolga.
Stadtarrest, das, városi fogság.
Stadtbewohner, der, városi lakos.
Stadtarzt, der, város orvosa.
Stadtbier, das, városi ser.
Stadtbuch, das, város könyve.
Stadtchronik, die, város krónikája.
Stadtcommandant, der, város komendánsa, városbeli katonaság vezértisztje.
Stadtdiener, der, város szolgája.
Stadtdorf, das, városhoz tartozó falu.
Stadtgebiet, das, város határa.
Stadtgeistliche, der, városi pap.
Stadtgeistlichkeit, die, városi papság.
Stadtgemeinde, die, városi polgárság v. közönség.
Stadtgerechtigkeit, die, város jussa.
Stadtgericht, das, városi törvényszék, itélő szék.
Stadtgeschichte, die, városi történet.
Stadtgespräch, das, a' mit a' városi nép beszéll.
Stadtgraben, der, város áska.
Stadtgut, das, város jószága.
Stadthauptmann, der, város kapitánya.
Stadthaus, das, városház; városbeli ház.
Stadtkeller, der, város pinczéje.
Stadtkind, das, valamelly városban született fi.
Stadtkirche, die, városi templom.
Stadtknecht, der, város szolgája.
Stadtkundig, adj., mindenütt esmeretes, az egész városban tudva lévő.
Stadtleben, das, városi élet.
Stadtleute, die, városiak, városbeli emberek.
Stadtmanier, die, városi szokás.
Stadtmauer, die, város kőfal kerítése.
Stadtmiliz, die, polgár katonaság.
Stadtmusicus, der, város muzsikusa.
Stadtneuigkeit, die, városbeli újság.
Stadtobrigkeit, die, városi felsőség, tanács.
Stadtordnung, die, városbeli rendelések.
Stadtorganist, der, város organistája.
Stadtphysicus, der, város orvosa.
Stadtprediger, der, városi predikátor.
Stadtrath, der, városi tanács.
Stadtrecht, das, város jussa.
Stadtregiment, das, város kormányja.
Stadtregister, das, a' városi polgárság lajstroma.
Stadtrichter, der, város bírója, városi biró.
Stadtsache, die, város dolga.
Stadtschlüssel, der, város kulcsa.
Stadtschreiber, der, város irótisztje.
Stadtschuld, die, város adóssága.
Stadtschule, die, városi oskola.
Stadtsecretär, der, város titoknokja.
Stadtsiegel, das, város pecsétje.
Stadtsoldat, der, város katonája.
Stadtthor, das, város kapuja.
Stadtthurm, der, város tornya.
Stadtuhr, die, város órája.
Stadtvolk, das, városi nép,
Stadtwache, die, városi őrzők.
Stadtzunft, die, városi czéh.
Städchen, das, pálczácska, botocska.
Städtchen, das, városocska, városka.
Städter, der, városi lakos, városbeli.
Städtisch, adj., városi; adv., városi módon.

Digitized by Google

Stählen, megaczélozni; megedzeni, megkeményitni.
Stählen, das, megedzés.
Stählern, adj., aczél, aczélbólvaló, kemény, edzett.
Stähr, der, Schafbock, kos.
Stährlamm, das, kosbárány.
Stämmen, st. stützen, támasztani, tenni; sich stämmen, d. i. widersetzen, támaszkodni; mit dem Stämmeisen, vésni, kivésni.
Stämmeisen, das, vésö.
Stämmung, die, támasztás.
Ständchen, das, muzsika, estvéli v. éjjeli muzsika, kivált ablakok alatt; jem. ein Ständchen bringen, ablakalatti muzsikával megtisztelni valakit.
Ständer, der, Wasserständer, álló tó; bocska, kád.
Ständisch, adj., rendheztartozó; eine ständische Verfassung, nemesi renddel elegyes köztársasági alkotmány.
Stängel, der, szár, tökocsány.
Stängelchen, das, kleine Stange, rúdacska; an Gewächsen, száracska.
Stängeln, karózni, megkarózni p. o. a' borsót; szárba indúlni, mint a' buza.
Stänker, der, Zänker, veszekedö.
Stänkerei, die, veszekedés; Verursachung des Gestanks, büdösités.
Stänkern, veszekedni; Gestank machen, büdösitni, büdösséget csinálni; alles durchsuchen, mindent felforgatni.
Stärke, die, erösség, erö; die Stärke einer Festung, várnak erössége; des Weines, a' bornak ereje; der Seele, lélek ereje; st. Dicke, vastagság; von der Zahl, Menge, szám, sokaság, p. o. a' hadisereg sokasága; von der Zeit, z. B. die Stärke einer Meile, a' mértföldnek a' hossza; Stärke, zum Steifmachen der Wäsche, keményitö, mellyel a' ruhákat keményitik.
Stärken, erösitni, megerösitni, eröt adni; die Wäsche stärken, kikeményitni a' ruhát.
Stärken, das, z. B. des Muthes, neki bátorodás, szíverösités.
Stärkmacher, der, keményitö csináló.
Stärkmehl, das, keményitöliszt; lisztláng.
Stärkung, die, erösités.
Stärkungsmittel, das, erösitöeszköz; als Arzneimittel, erösitöszer.
Stärkwäsche, die, kikeményitett ruhák.
Stät, adj., fest, erös, merö, merevény; beständig, állandó, állhatatos, szüntelenvaló; adv. állandóúl, szüntelen.
Stätig, adj., von Pferden, csökönyös, p. o. ló; beständig, állandó, szakadatlan.
Stätigkeit, die, eines Pferdes, csökönyösség; Beständigkeit, állandóság, tartósság.
Stäupen, vesszövel megverni, megvesszözni; den Staupbesen geben, megseprüzni a' gonosztévöt.
Staffel, die, Stufe, lépcsö, grádics.
Staffelei, die, bei Malern, festöláb, festötámasz.
Staffete, die, als Brief, stafétán küldött v. küldendö levél; dessen Ueberbringer, staféta.
Stahl, der, aczél.
Stahlarbeiter, der, aczélmivel.
Stahlfeder, die, aczélrugó.
Stahlgrün, adj., setétzöld, haragos zöld, vasszinü.
Stahlschneider, der, aczélba metszö.
Stahlwasser, das, aczélos viz, mellybe tüzes aczelt mártottak.
Stahr, der, seregély.
Stall, der, istálló.
Stallbaum, der, ágas v. czövek, mellyhez a' lovat kötik.
Stallbedienter, der, lovász, lovászinas.
Stallen, istállóba kötni, állani; statt harnen, húgyni, hugyozni mint a' ló.
Stallfütterung, die, istállóbanvaló abrakolás, jászolon tartás.
Stallgeld, das, istállópénz.
Stallknecht, der, lovászinas v. legény, szolga az istállóban.
Stallmeister, der, istállómester.
Stallthür, die, istállóajtó.
Stallung, die, istálló, istállók, istállóbantartas.
Stamm, der, der Bäume, faderék, törzsök; der Pflanzen, szár, kocsány; ohne Zweige, tönk, tökocsány; trop. st. Geschlecht, törzsök, nemzetség, familia; eine Volksabtheilung, nemzetség, népség; st. Capital; tökepénz; etwas vom Stamme wegnehmen, a' tökepénzt megcsonkitni.
Stammältern, die, nemzetség törzsökei, ösök.
Stammbaum, der, nemzetség fája, família elágazása.
Stammbuch, das, emlékkönyv, barátság könyve.
Stammeln, rebegni, akadozva beszélni.
Stammeln, das, rebegés.
Stammelnd, adj., rebegö.

Digitized by Google

Stammen, eredni, származni.
Stammend, adj., eredő, származó.
Stammende, das, őselej, eredet.
Stammerbe, der, született örökös.
Stammgeld, das, tőkepénz.
Stammgut, das, ősi jószág; örökös jószág.
Stammhaft, adj., izmos, erős, törzsökös.
Stammhalter, der, törzsök, família törzsöke.
Stammhaus, das, ősiház, famíliaház.
Stammholz, das, épületrevaló fa.
Stammleiter, die, eredeti lajtorja.
Stammler, der, rebegő.
Stammmutter, die, törzsökanya.
Stammregister, das, Stammtafel, die, famíliáslajstroma.
Stammsylbe, die, gyökérszótag, törzsökszó.
Stammvater, der, törzsökatya.
Stammwappen, das, familiaczímer.
Stammwort, das, törzsökszó, gyökérszó.
Stampfe, die, zúzó kölyű v. pöröly.
Stampfen mit Füßen, bétapodni, letapodni; auf die Erde stampfen, tombolni, dobogni, dörömbérezni; durch Stampfen bearbeiten, kölyűzni; oder in Theilchen zertheilen, zúzni, öszvezúzni, széllyelzúzni.
Stampfen, das, tapodás, dobogás; öszve- v. széllyelzúzás.
Stampfer, der, tomboló; széllyelzúzó, öszvetörő.
Stampfmühle, die, kölyüs malom.
Stand, der, das Stehen, állás; festen Stand haben, jó állásnak lenni; Stand halten, d. i. stehen bleiben, megállani, a' helyéből ki nem mozdúlni, meg nem szaladni; zu Stande kommen, tökélletességre menni, meglenni; etwas zu Stande bringen, valamit végre hajtani; statt Verfassung, Lage, állapot, kar; ein Haus im guten Stande erhalten, az épületet jó karban tartani; etwas in vorigen Stand setzen, valamit régi állapotjába vissza tenni; im Stande seyn, etwas zu thun, valamit megtehetni, végbe vihetni; nicht im Stande seyn zu bezahlen, nem fizethetni, nem lenni módjának fizetni; außer Stand gesetzt werden, megakadályoztatni; im bürgerlichen Leben, z. B. der ledige Stand, nőtelenség, magános élet, der geistliche Stand, a' papi v. egyházi rend; der Ritterstand, vitézi rang, nemes vitézi rend; daher: ein Mann vom Stande, nemesi rendből való, nemes származásu ember; die Stände des Reiches, az ország rendjei.
Standarte, die, lovas zászló.
Standartenjunker, der, zászlótartó.
Standbaum, der, in Pferdeställen, rekeszrúd, t. i. az istállóban a' lovak között.
Standesherr, der, földesúr.
Standesherrschaft, die, földesuraság.
Standesmäßig, adj., ranghoz illő, valakinek rangjához, állapotjához illő; adv. rangjához v. állapotjához képest, rangszerént.
Standesperson, die, főbb rangú vagy származású személy.
Standfest, adj., állandó, állhatatos, erős.
Standgeld, das, álláspénz.
Standhaft, adj., állhatatos, állandó; adv. állandóúl, állhatatosan.
Standhaftigkeit, die, állhatatosság, állandóság.
Standort, der, állóhely, nyugvó v. múlatóhely.
Standpunct, der, álló v. nyugvópont.
Standrecht, das, katonai ítélőszék.
Standrede, die, halotti beszéd.
Stange, die, bei Hirschen, czímer, szar; bei Pferden am Gebiße, álladzó; gewöhnlich, rúd, pózna, dorong; eine Stange Eisen, rúdvas; eine Stange Gold, arany rúd; eine Stange Siegelwachs, egy rúd v. szál spanyolviasz; trop. jemanden die Stange halten, valakinek segitségére lenni; bei der Stange bleiben, állhatatosan kitartani vagy kiállani valamit.
Stangeneisen, das, rúdvas.
Stangenpferd, das, rúdas ló.
Stapel, der, ein Gestell, worauf etwas ruht, állás, álló, bakláb, bakláboból álló állás, mellyeken hajókat csinálnak; ein Schiff auf den Stapel setzen, hajót épitni; es vom Stapel lassen, az új hajót a' vízbe v. tengerbe ereszteni.
Stapelgerechtigkeit, die, Stapelrecht, das, hajó megállitásra és árú inditásra való juss.
Stapelplatz, der, ein Ort, der das Stapelrecht hat, árú indítás jussával bíró hely; statt Handelsplatz, vásáros hely.
Stark, adj., dick, mit dem Nebenbegriffe der Stärke, vastag, vaskos; ein starker Mann, vastag, erős iz-

Digitized by Google

mos ember; ein ſtarker Baum, vastag fa; in Anſehung der Zahl, nagyszámú, számos, p. o. hadisereg, társaság; eine ſtarke Familie haben, nagy famíliájának lenni; in Anſehung der Zeit, z. B. ein ſtarker Marſch, nagyút; viel Kraft habend, erős, izmos, p. o. test; oder ſt. feſt, erős, p. o. ajtó, vár; trop. z. B. ein ſtarkes Gedächtniß, jó emlékezet, vagy emlékeztető tehetség; von Getränken, erős p. o. bor, ser; heftig, erős v. nagy p. o. eső, szél, hideg; adv. nagyon, erősen.

Starr, adj., ſteif, merevény, merő; trop. gefühllos, érzéketlen, megmerevedett; adv. merevényen, merőn; megmerevedve.

Starrblind, adj., merővak.

Starre, die, das Starrſeyn, merevedettség.

Starren, merevedni; gefühllos ſeyn, megmerevedni.

Starrkopf, der, nyakas v. makacs ember.

Starrköpfig, adj., nyakas, makacs.

Staarkrampf, der, dermenet.

Starrſinn, der, nyakasság, makacsság.

Starrſucht, die, megátolkodottság.

Statik, die, d. i. Gleichgewichtslehre, testmérték tudománya.

Station, die, állóhely; bei Poſten, egy póstajárás, két német mértföldnyi út; trop. ſt. Amt, hivatal.

Stationgeld, das, póstapénz, t. i. egy póstajárásnyira való vitelért.

Stationsweiſe, adv. postajárásonként.

Statiſt, der, státus tudomány értő; im Theater, némajátszó a' játékszínen.

Statiſtik, die, státus tudománya.

Statiſtiker, der, a' státus tudományában jártas.

Statiſtiſch, adj., statisztikai, státus tudományi.

Statt, die, d. i. Ort, hely; Statt finden, helyet találni, lehető lenni; zu Statten kommen, használni; von Statten gehen, előmenni, szerencsésen folyni; an Kindes Statt jemanden annehmen, valakit fiává v. leányává fogadni; Statt daß er mir danken ſollte, ſchimpft er mich, a' helyett, hogy nekem megköszönné, még inkább szidalmaz.

Statthaft, adj., megálható, helybehagyható, elfogadható, p. o. bizonyság; ſt. gültig, rechtmäßig, helyes, igazságos, törvényes.

Statthalter, der, helytartó, képviselő.

Statthalterei, die, helytartó tanács, die königl. Statthalterei, a' felséges királyi helytartó tanács.

Statthalterſchaft, die, helytartóság.

Stattlich, adj., pompás; vortrefflich, jeles, derék; adv. pompásan, jelesen.

Statue, die, faragott kép, szobor.

Statuiren, annehmen, elfogadni, elhinni valamit; erlauben, megengedni; ein Exempel ſtatuiren an jemanden, példát mutatni v. adni valakin v. valakiben.

Statur, die, termet, állás.

Statuten, die, megállapítás, megállított rendelés, szabás, hozott törvény.

Statutenmäßig, adj., a' törvények szerént megállapított; adv. törvényesen megállapítva.

Staub, der, por.

Staubbehältniß, das, Staubbeutel, der, porhon, porcsék, portok.

Staubboden, der, in den Mühlen, porfenék.

Stauben, porzani.

Stauberde, die, porhanyó föld.

Staubfaden, der, hímszál.

Staubig, adj., poros,

Staubmehl, das, hímpor.

Staubſieb, das, fátyolszita.

Staubweg, der, bei den Blumen, anyaszál a' virágokban.

Staubwirbel, der, porral forgó szél.

Staubwolke, die, porfelleg.

Stauchen, hozzányomni, szorítni p. o. a' falhoz; den Flachs oder Hanf ſtauchen, lent v. kendert teregetni, hogy meg száradjon; Waſſer ſtauchen, d. i. ſtemmen, elrekeszteni a' vizet.

Staude, die, csemete, facsák.

Staudengerſte, die, bokros árpa.

Staudengewächs, das, cserje, bige.

Standenſalat, der, bokros v. bigesaláta.

Staudig, adj., cserjés, csemetés, bokros.

Staunen, álmélkodni, bámúlni.

Staunen, das, álmélkodás, bámúlás.

Staupbeſen, der, verő seprő, seprő vessző; den Staupbeſen bekommen, megseprüztetni.

Staupe, die, Ruthe, vessző; ſt. Seuche, ragadó nyavalya, dögleletes nyavalya.

Staupenſchlag, der, seprőzés.

Digitized by Google

Stechapfel, der, csudafa maszlag, redöszirom.
Stechbahn, die, vívóhely, vívópálya.
Stecheisen, das, szúró vas.
Stechen, szúrni, megszúrni, csípni, mint p. o. a' mél-, kígyó; jemanden todt stechen, valakit agyon szúrni; die Sonne sticht, a' nap súgára éget; in Kupfer stechen, rézre metszeni; ein Schwein stechen, leölni a' disznót; mit der Lanze stechen, öszvecsapni a' lándzsával; eine Karte stechen, elütni a' kártyát; es sticht mich in der Seite, szúrást v. szúró fájdalmat érzek a' mejjemben; in die Augen stechen, szembetünni; in die See stechen, a' tengerre indúlni.
Stechen, das, szúrás, csípés, döfés; in der Brust ꝛc. szúró fájdalom, szegezés, nyílallás.
Stecher, der, szúró, bökö.
Steckbrief, der, nyomozó levél.
Stecken, der, bot; pálcza.
Stecken, act., von spitzigen Körpern, dugni p. o. a' kulcsot a' kulcslyukba; den Braten auf den Spieß stecken, a' pecsenyét a' nyársra felhúzni; ein Ziel stecken, valaki eleibe határt vetni, kiszabni valakinek a' határt; Bohnen oder Erbsen stecken, babot v. borsót rakni, dugdosni v. ültetni; Geld in den Beutel stecken, pénzt tenni az erszénybe; sich in Schulden stecken, adósságba verni magát; jemanden ins Gefängniß stecken, valakit tömlöczbe tenni; viel Geld in etwas stecken, sok pénzt verni valamibe; in Brand stecken, meggyújtani, felgyújtani, p. o. a' házat; neutr. in Noth und Elend stecken, szükségben, nyomorúságban lenni; in Schulden stecken, sokkal adós lenni; stecken bleiben, megakadni, belé v. benne szakadni, p. o. a' beszédbe v. predikáczióba.
Stecken, das, dugás, tevés; megakadás.
Steckenknecht, der, profószinas.
Steckenpferd, das, für Kinder, nádparipa, pálcza ló; ein Steckenpferd reiten, nádparipán v. vesszőn lovagolni; trop. jeder hat sein Steckenpferd, mindennek van egy bálványja, az az valami különös gyönyörüsége.
Steckenpferdreiter, der, nádon v. vesszőn lovagló.
Steckfluß, der, fojtó nátha, fúlasztó nátha.
Steckhusten, der, fojtó v. fúlasztó hurút.
Steckmuschel, die, bíborcsiga.
Stecknadel, die, gombos tő.
Steckrübe, die, karórépa.
Steckreis, der, ültetnivaló ág.
Steg, der, auf der Geige, hegedűláb; bei Buchdruckern, közfal, hézag; bei Tischlern, heveder; über einen Graben, Bach, gyaloghid, bürü,palló; Fußsteig, gyalogút.
Stegreif, der, statt Steigbügel, kengyelvas; trop. aus dem Stegreif, hevenyében, minden elörevaló készület nélkül.
Stehen, állani; den ganzen Tag stehen, egész nap állani; von leblosen Dingen, állani, lenni; trop. bei etwas nicht stehen bleiben, valaminél meg nem állapodni; im Wege stehen, akadályára lenni valakinek; es steht noch dahin, bizonytalan a' dolog; hoch am Brete stehen, valakinél nagyon benn lenni; bei jemanden in Gnaden stehen, valakinek kegyelmében lenni; schlecht bei jemanden stehen, semmi becsületének nem lenni valaki előtt; in Zweifel stehen, kételkedni; in Verdacht stehen, gyanús lenni; unter jemanden stehen, valakitől függeni; über jemanden stehen, valakinek parancsolni, feljebb lenni valakinél; zu jemandes Befehlen stehen, készen lenni valakinek parancsolatjára; zu stehen kommen, d. i. kosten, kerülni valamibe; der Sieg kam theuer zu stehen, sok veszteségbe került ez a' győzödelem; gut stehen, d. i. gut lassen, z. B. das Kleid steht ihm (ihr) gut, jól áll neki a' ruha; die Ducaten stehen hoch, nagyon drágák az aranyok; vom Wetterglase, z. B. auf kalt, auf warm stehen, hideget, meleget mutatni.
Stehen, das, állás.
Stehend, adj., álló p. o. víz, katonaság, aufrecht stehen, fennálló; stehenden Fußes, d. i. auf der Stelle, tüstént, nyomban, azonnal.
Stehlen, lopni, ellopni valamit; sich aus dem Hause stehlen, kilopózni v. kilopni magát a' házból; trop. von Schriftstellern, más munkájából lopni v. kiírni valamit.
Stehlen, das, lopás.
Stehler, der, lopó, tolvaj; der Hehler ist so gut, wie der Stehler, az órgazda a' tolvajjal egy húron pendülnek.

Digitized by Google

Steif, adj., nicht biegſam, merő, merevény, merevedett; ſt. ſtandhaft, állhatatos, állandó; ſt. gezwungen, erőltetett, mozdúlhatatlan, feszes; adv. z. B. die Hände ſind mir ſteif gefroren, merőn megfagytak az ujjaim; ſt. unverwandt, z. B ſteif jemanden anſehen, merőn nézni valakire; ſtandhaft, állhatatosan; es iſt ſteif und feſt bei mir beſchloſſen, erősen és állhatatosan feltettem magamban.

Steife, die, merőség, merevénység, merevedettség; feszesség.

Steifen, megmerevíteni, kifeszesíteni; dick machen, kikeményíteni; ſich auf etwas ſteifen, bízni valamibe, támaszkodni valamire.

Steifheit, die, merőség, merevénység.

Steifleinwand, die, enyves vászon.

Steifmatz, der, aludttéj.

Steig, der, Weg, ösvény, gyalogút.

Steigbügel, der, kengyelvas, kengyel.

Steigen, hágni, menni; hinaufſteigen, felhágni, felfelé menni; herunterſteigen, lelépni v. szállani, lefelé jönni: auf einen Berg ſteigen, felmenni a' hegyre; aufs Pferd, felűlni a' lóra; auf einen Baum, felmászni a' fára; ſich aufwärts bewegen, felmenni, mint p. o. a' rakéta, felemelkedni, mint p. o. a' sólyom; nevekedni, felmenni, t. i. becsére v. árára nézve.

Steigen, das, menés, hágás, felmenés; trop. felemelkedés; nevekedés.

Steigend, adj., hágó, emelkedő, felmenő, nevelkedő.

Steiger, der, felhágó; bányászaltiszt.

Steigern, im Preiſe, feljebbvinni v. feljebb verni valaminek az árát; jemanden ſteigern, valakitől többet kívánni, p. o. házbért.

Steigerung, die, árfelemelés, árfelverés.

Steigriemen, der, kengyelszíjj.

Steil, adj., meredek, p. o. hegy; adv. meredek.

Stein, der, kő, pl. kövek; trop. ein Stein des Anſtoßes, akadály; ſt. Edelſtein, drágakő; im Dambretſpiel, stb. közlegény, kalkulus, a' sakk és ostábla játékban; in Obſtarten, kemény mag, p. o. a' baraczk és szilva magva; eine Krankheit, fövény, t. i. a' vizellő hójagban.

Steinadler, der, havasi v. sárga sas.

Steinalt, adj., igen vén, aggvén, megaggott öreg.

Steinbilz, der, kőgomba.

Steinbock, der, vadkecske; bak (csillagzat).

Steindrecher, der, kővágó.

Steinbruch, der, köbánya.

Steinchen, das, kövecske.

Steineiche, die, tölgyfa.

Steinern, adj, kő, kőből való; ſteinerne Gefäße, kőedények.

Steineule, die, huhogó bagoly.

Steinfels, der, köszikla.

Steinflachs, der, kőlen.

Steinfremd, adj., jövevény, egészen idegen.

Steinfrucht, die, csontáros v. keménymagú gyümölcs.

Steingrube, die, köbánya.

Steingut, das, fejéragyak cserépedény.

Steinhart, adj., igen kemény, kő keménységű.

Steinhauer, der, kővágó.

Steinhaufen, der, kőhalom v. rakás.

Steinig, adj., köves, kövecses.

Steinigen, megkövezni.

Steinigung, die, megkövezés.

Steinkenner, der, köveket esmerő.

Steinklippe, die, köszikla, kőszál.

Steinkluft, die, kőszálrepedés.

Steinkohle, die, köszén.

Steinlinde, die, szódokfa, hársfa.

Steinmarder, der, nyest, menyét.

Steinmark, das, fattyútajték.

Steinmauer, die, kőfal.

Steinmehl, das, kőpor.

Steinmetz, der, kőfaragó.

Steinobſt, das, keménymagú gyümölcs.

Steinöhl, das, kőolaj.

Steinpflaſter, das, kővel kirakott út.

Steinpflaſterer, der, útkirakó.

Steinregen, der, kőeső.

Steinreich, adj., köves, kővel bővelkedő; trop. igen gazdag.

Steinritz, der, kőszikla repedés.

Steinſalz, das, kősó, természő.

Steinſammler, der, kőgyüjtő.

Steinſchleifer, der, kőköszörülő.

Steinſchmerz, der, fövenyben szenvedés, fövenykín.

Steinſchneider, der, kőmetsző.

Steinſetzer, der, kőrakó.

Steinweg, der, kővel kirakott út.

Steinwurf, der, kőhajtás, kővelhajtás.

Steiß, der, alfel, hátúlj, far.

Steißbein, das, farcsont.

Stellchen, das, helyecske.

Digitized by Google

Stelle, die, Platz, Ort, hely; seine Stelle behaupten, a' helyét megtartani, azt másnak nem engedni; auf der Stelle, tüstént, nyomban, egyszeriben; trop. eine Stelle im Buche ꝛc., hely, p. o. könyvben, levélben; daher: die Stellen, helyek, mondások; ſt. Amt, Bedienung, hely, hivatal; eine einträgliche Stelle, jó jövedelmű hivatal; die Stelle des Vaters vertreten, attya helyet lenni valakinek.

Stellen, tenni, p. o. valamit az asztalra, állítni, p. o. rendbe a' katonaságot helyheztetni, t. i. állítva tenni v. helyheztetni valamit valahová; ſich ſtellen, állani p. o. az ablakhoz; trop. ſich zur Wehre ſtellen, magát oltalmazni v. védelmezni, ellentállani az erőszaknak; jemanden auf die Probe ſtellen, valakit próbára tenni, megkésértetni; ſt. aufſtellen, z. B. Schlingen ſtellen, hálót, tört vetni; eine Falle ſtellen, lesbe állani; ſich z. B. böſe ſtellen, haragosnak mutatni magát; ſich krank ſtellen, magát betegnek tenni; ſich vor Gericht ſtellen, megjelenni a' törvényszék előtt; einen Bürgen ſtellen, kezest állítni; Soldaten ſtellen, katonákat adni v. kiállítni; einen Andern für ſich ſtellen, mást állítni maga helyet.

Stellen, das, die Stellung, állítás, tevés, helyheztetés; Poſitur, állás, helyheztetés.

Stellmacher, der, kocsicsináló.

Stellvertreter, der, helytartó.

Stelze, die, gamó, mankó.

Stelzfuß, der, mankóláb, faláb.

Stempel, der, (Stämpel), Werkzeug zum Stampfen, kölyű, mozsártörő; das Gepräge, bélyeg, vert v. nyomott jel; der Münzſtämpel, képforma p. o. a' pénzeken; an Blumen, anyaszál.

Stempelamt, das, bélyegező tisztség.

Stempelbogen, der, bélyeges papiros, bélyeges árkus v. iv.

Stempeleinnahme, die, bélyegzés jövedelme.

Stempelgeld, das, bélyegzés ára v. arra való pénz.

Stempelgeſetz, das, Stempel-Acte, die, bélyegzésről szólló törvény.

Stempeln, bélyegezni.

Stempeln, das, bélyegzés.

Stempelpapier, das, bélyeges papiros.

Stempelſchneider, der, béllyeg metsző.

Steppe, die, puszta, pusztaság, sivatag pusztaság.

Steppen, tűzni, megtűzni, tűzővarrással kivarrni.

Steppſeide, die, sodrott selyem.

Sterbebett, das, halálos ágy; auf dem Sterbebette liegen, haldoklani.

Sterbefall, der, halál, halálos eset.

Sterbeglocke, die, halotti harangszó.

Sterbejahr, das, valaki halálának esztendeje; wo viele ſterben, ollyan esztendő, mellyben sokan halnak.

Sterbekleid, das, hallotti ruha.

Sterbelied, das, halotti ének.

Sterbeliſte, die, holtak lajstroma.

Sterben, halni, meghalni, kimúlni, elköltözni az életből; für das Vaterland ſterben, a' hazáért meghalni; auf dem Schlachtfelde ſterben, a' csatapiaczon elesni; trop. aufhören zu ſeyn, megszűnni, elenyészni semmivé lenni; der Ruhm ſeiner Verdienſte wird nie ſterben, az érdemeinek hire soha sem fog elenyészni.

Sterben, das, meghalás, halál; im Sterben, haldokolván.

Sterbensgedanken, die, halálról való gondolatok.

Sterbenskrank, adj., halálos beteg.

Sterbeſtunde, die, halál órája.

Sterbetag, der, halál napja.

Sterblich, adj., halandó, múlandó; adv. halálosan, halálból, p. o. szeretni valamelly személyt.

Sterblichkeit, die, halandóság.

Sterling, der, gew. ein Pfund Sterling, sterling, egy font sterling, mintegy tiz forint.

Stern, der, am Himmel, csillag; ein Fleck an der Stirn mancher Thiere, hold, fejérfolt p. o. a' ló homlokán; im Auge, szemfény; ein Ehrenzeichen, csillag czímer.

Sternanis, der, csillagos badián.

Sternbild, das, csillagzat.

Sternblume, die, gerepcsin.

Sternchen, das, csillagocska.

Sterndeuter, der, csillagmagyarázó.

Sterndeuterei, die, csillagokból jövendölés.

Sternenfeuer, das, a' csillagok világa, tüze.

Sternenhimmel, der, csillagos ég.

Sternenlauf, der, a' csillagok forgása.

Sternförmig, adj., csillagszabású.

Sternhell, adj., csillagos.

Sternklee, der, csillagos lóhere.

Sternkunde, die, csillagvizsgálás tudománya, csillagtudomány.
Sternkundige, der, czillagvizsgáló.
Sternlein, das, csillagocska.
Sternschnuppe, die, csillagfutás, csillagtüzesés.
Sternseher, der, csillagvizsgáló.
Sternseherkunst, die, csillagvizsgálás.
Sternstein, der, csillagkő.
Sternwarte, die, csillagvizsgáló torony.
Sterz, Sterze, Pflugsterze, die, ekeszarv; eine Mehlspeise, stercz, étel neme.
Stets, adv. st. immer, szüntelen, mindég, mindenkor.
Steuer, das, st. Steuerruder, kormány a' hajóban.
Steuer, die, adó; die Steuer ausschreiben, adót vetni; sie entrichten, az adót lefizetni.
Steueramt, das, adószedő hivatal.
Steuerbar, adj., adófizető, adózó, adó alatt lévő.
Steuerbeamter, der, adószedő tiszt.
Steuerbord, der, a' hajónak jobb oldala.
Steuerbuch, das, adókönyv, adójegyző könyv.
Steuer-Casse, die, adótár, adó tartó kassza.
Steuereinnehmer, der, adóbészedő, vámos, adószedő.
Steuerfrei, adj., adótól ment nemadózó.
Steuerfreiheit, die, nemadózás.
Steuermann, der, kormányos.
Steuern, d. i. Einhalt thun, ellentállani valaminek, elhárítni valamit; einem Uebel, Unglücke steuern, a' gonoszt, a' szerencsétlenséget elháritni v. azt megorvosolni; lenken, regieren, z. B. ein Schiff, kormányozni p. o. hajót; oder st. segeln, hajózni, evezni; beitragen, z. B. den Armen, adni, adakozni p. o. a' szegényeknek; eine Abgabe entrichten, adózni, adót fizetni; sich steuern, d. i. sich stützen, valamire támaszkodni.
Steuern, das, die Steuerung, adózás; des Schiffes, kormányozás; des Uebels, elhárítás.
Steuerregister, das, adólajstrom.
Steuerrest, der, az adó hátralevő része.
Steuerruder, das, kormány, kormánylapát; das Steuerruder führen, a' kormányt tartani; trop. das Steuerruder des Staates führen, a' köztársaságot kormányozni; am Steuerruder sitzen, az ország kormányozása körül lenni, v. foglalatoskodni.
Steuerschein, der, adóról szólló bizonyság.
Steuerverwalter, der, adószámtartó.
Steuerwesen, das, adózás dolga.
Steyerisch, adj., stájerországi.
Steyermark, das, Stájerország.
Stich, der, mit einem Messer, szúrás, bökés; der Schlange, kigyócsípés; mit der Nadel, tőöltés; trop. z. B. das gibt mir einen Stich ins Herz, ez keresztül veri a' szivemet; keinen Stich sehen können, egy ötést sem látni, semmit sem látni; jemanden im Stich lassen, elhagyni valakit; st. Stichrede, vagdaló v. fulánkos szó; jemanden einen Stich geben, vagdalódzni t. i. szóval; im Kartenspiele, ütés a' kártyajátékban; st. Kupferstich, rézre metszett kép; der Wein hat einen Stich, a' bor eczedesedni kezd.
Stichblatt, das, markolat ellenző.
Sticheleі, die, vagdalódzás, szóvalvaló vagdalás.
Sticheln, sértegetni, szóval vagdalni valakit, vagdalódzni, szúrni.
Stichelrede, dee, vágás, vagdalódzás, sértegetés.
Stichelwort, das, vágás, vagdalószó, sértőszó.
Stichweise, adv. szúrva.
Stichwunde, die, szúrásból lett seb, szúrt seb.
Sticken, kivarrni mesterségesen, hímezni; ein gesticktes Kleid, kivarrott v. hímmel varrot köntös.
Sticken, das, kivarrás, hímvarrás.
Sticker, der, hímvarró.
Stickerei, die, hímezés, kivarrás.
Stickerinn, die, hímvarroné.
Stickerkunst, die, hímvarrás mestersége.
Sickfieber, das, fojtóhideglelés.
Stickfluß, Stickhusten, der, fojtóhurút v. kch.
Stickwerk, das, himezett munka.
Stieben, repülni; hervorstieben, kiszökni; auseinander stieben, szélyelfutni.
Stiefältern, die, mostoha szülék.
Stiefbruder, der, mostoha testvér t. i. bátya v. öcse.
Stiefel, der, sárú, németcsizma.
Stiefelknecht, der, csizmavető.

Digitized by Google

Stiefeln, ſich, saruját v. csizmáját felhúzni; daher: geſtiefelt, sarús.
Stiefgeſchwiſter, die, mostoha testvérek.
Stiefkind, das, mostohafiú, mostohaleány.
Stiefmutter, die, mostoha anya.
Stiefmütterlich, adj., mostohaanyai; trop. mostoha; adv. mostoháúl.
Stiefſchweſter, die, mostoha leánytestvér, t. i. néne, húg v. öcse.
Stiefſohn, der, mostohafiú.
Stieftochter, die, mostohaleány.
Stiefvater, der, mostohaatya.
Stiege, die, grádics.
Stieglitz, der, tenglicz.
Stiel, der, an Blumen ꝛc., kocsán, nyél, tőkocsán; am Hammer ꝛc., nyél, nyele valaminek, p. o. kalapács- kés ꝛ fejszének nyele.
Stielen, nyelet csinálni belé v. valaminek.
Stier, adj., ſtarr, merő; adv. merőn, p. o. ránézni.
Stier, der, bika; ein junger, tinó, v. ökörborjú; ein Sternbild, bika nevű csillagzat.
Stierchen, das, bikácska.
Stierförmig, adj., bikaformájú.
Stiergefecht, das, bikaviadal.
Stift, der, zum Schreiben, író v. rajzoló perczek; an einem Werkzeuge, czövek, szeg; die Spitze, hegye valaminek; Stumpf, z. B. von einem Zahne, gyökér hegye p. o. a' fognak.
Stift, das, ſt. Vermächtniß, hagyományi intézet; ſt. Bisthum, püspökség, püspöki szerszemény; daher Stiftsgebiet, püspökség, püspöki birtok; Erziehungsanſtalt, die, nevelő intézet.
Stiften, szerezni, intézetet tenni, valami eránt, fundálni; alapítni p. o. klastromot v. állítni fel; beſ. ſt. veranlaſſen, z. B. einen Krieg ſtiften, hadat indítni; Freundſchaft ſtiften, barátságot szerezni; Frieden ſtiften, békességet szerezni.
Stiften, das, szerzés felállítás.
Stifter, der, szerző, szerzője, szerzőoka valaminek; Friedensſtifter, békességszerző; eines Vermächtniſſes, állító, fundáló.
Stifterinn, die, szerzője, felállítója valaminek.
Stiftiſch, adj., püspöki, papi.
Stiftsamt, das, püspöki jövedelmek tisztsége.
Stiftsbrief, der, szerző oklevél.
Stiftsdame, die, apácza klastromi főszemély.
Stiftsfräulein, das, apácza klastromban neveltető kisasszony.
Stiftsherr, der, kanonok.
Stiftshütte, die, szövetség sátora (a' zsidóknál).
Stiftskirche, die, főtemplom, püspöki templom.
Stiftung, die, das Stiften, szerzés, felállítás, fundálás; eine Anſtalt, intézet p. o. nevelő intézet; Vermächtniß, fundáczió, hagyományi intézet, testamentom.
Stiftungsbrief, der, hagyományi oklevél.
Stiftungsmäßig, adj., a' fundátornak v. alapitónak értelme szerént való,
Stiftungstag, der, a' felállítás v. fundálás napja.
Stilet, das, gyilog, handzsár, tőr.
Still, adj., ruhig, csendes, p. o. idő, éjtszaka; lassu, p. o. víz; ruhig, nyúgodalmas, csendes p. o. tenger; nicht redend, hallgató, csendes, p o. ember; adv. ſtill halten, megállani; ſtehe ſtill! megállj! — ſtill ſitzen, a) egy helyben ülni, b) csendesen ülni, c) hallgatni; ſtill halten, a) nem mozogni v. mozdúlni, b) megállani, megállapodni; ſtill weinen, magában siránkozni; ſtill ſtehen, megállani; ſtill leben, csendes magánosságban élni.
Stille, die, csendesség; in der Stille, csendességben, minden lárma v. zörgés nélkül; hallgatás; trop. die Stille der Seele, a' léleknek csendessége.
Stillen, elállítni, megállítni, p. o. a' vérfolyást; lecsendesitni, elnyomni p. o. a' lázzadást; enyhitni p. o. a' fájdalmat; den Durſt ſtillen, csilapitni, eloltani a' szomjúságot; die Begierden, kielegítni kivánságait; ein Kind ſtillen, szoptatni, megszoptatni a' kisdeded.
Stillſchweigen, hallgatni.
Stillſchweigen, das, hallgatás.
Stillſchweigend, adj., hallgató, néma, p. o. megegyezés; adv. hallgatva, hallgatással.
Stillſtand, der, das Stillſtehen, z. B. der Sterne, megállás, megállapodás, p. o a' csillagok megállása; der Gerichte, törvényszünet; der Waffen, fegyvernyugvás; Stillſtand machen, d. i. inne halten, megállapodni; Stillſtand des Handels, a' kereskedés megszűnése, elakadása.

Digitized by Google

Stillung, die, z. B. des Blutes, a' vérfolyás elállítása; ſt. Dämpfung, lecsillapítás, enyhítés, szüntetés; megnyugtatás, lecsendesítés.

Stimmchen, das, szócska, hangocska.

Stimme, die, ein Laut organiſcher Körper, d. i. der Menſchen und Thiere, szó; die Stimme des Löwen, az oroszlán szava v. ordítása; trop. von unorganiſchen Körpern, z. B. des Donners, a' menydörgés harsogó dördülése; der Trompete, a' trombita harsogása v. szava; in der Muſik, hang, hangzat, szó, t. i. a' muzsikában, az éneklésben; eine gute Stimme haben, jó hangjának, szép v. kellemetes szavának lenni; Discant-, legfelső v. diskánt hang; Alt-, felső hang; Tenor-, közép hang; Baß Stimme, mélyhang; das mit Noten beſchriebene Papier, hang, hangkóta; die Stimme der Natur, a' természet szava, ösztöne v. unszolása; das Votum, szó, akarat, voks; ſeine Stimme geben; a) mündlich, kimondani akaratját; b) ſchriftlich, írásba adni akaratját; c) für jemanden, für etwas; valakire v. valamire voksolni, mellette ſogni valaminek; das Stimmrecht, voksolásravaló juss.

Stimmen, act. z. B. ein muſikaliſches Inſtrument, feligazítni v. felhangozni a' muzsikát v. a' muzsika húrjait; trop. jemanden für eine Sache ſtimmen, valakit a' maga részére megnyerni; für etwas geſtimmt ſeyn, valamely dolgot pártolni; gleich geſtimmt ſeyn, egy gondolaton v. vélekedésen lenni: neutr. hangot adni, hangzani; trop. zuſammen-, übereinſtimmen, öszveegyezni a' hangoknak; ſein Votum geben, értelmét, akaratját kimondani; für jemanden ſtimmen, valakire voksolni.

Stimmen, das, des Claviers, a' klavír feligazítása, felhangozása; das Votiren, voksolás.

Stimmer, der, muzsika igazító.

Stimmhammer, der, húrigazító kalapács v. kulcs, húrtekerőkalapács.

Stimmmeiſter, der, muzsikahangozó.

Stimmrecht, das, voksolása jussaa, voksolásravaló juss.

Stimmung, die, der Seele, indúlat; nach etwas, alkalmaztatás valamihez; des Claviers, der Orgel, a' klavír, az orgona feligazítása, egyeztetése, hangegyeztetése.

Stinkbaum, der, büdösfa; dögfa.

Stinken, büdös lenni; nach etwas, ollyan büdös lenni, mint — v. valami bűzű lenni.

Stinken, das, büdösség, büdösítés.

Stinkend, adj., büdös, bűzös; ſtinkend werden, megbüdösödni; ſtinkend ſeyn, büdös lenni; adv. ſtinkend faul ſeyn, ollyan rest lenni, mint a' dög.

Stinkratz, der, Stinkthier, das, görény.

Stinkſtein, der, bűzkő.

Stipendium, das, ösztön fizetés.

Stirn, Stirne, die, homlok; die Stirn bieten, ellent állani, ellene szegezni magát; runzeln, ránczba szedni a' homlokát; trop. die Vorderſeite, eleje, homloka, arczulatja valaminek.

Stirnband, das, homlokkötő.

Stirnbein, das, homlokcsont.

Stirnbinde, die, pintlihomlok szorító.

Stirngegend, die, homlok környékje.

Stirnhöhle, die, homlok öblöke.

Stirnlocke, die, homlok hajfürtje.

Stirnmuskel, die, homlok szálashúsa.

Stirnriemen, der, der Pferde, üstöknyomtató, szíjból a' lófején.

Stirnſchmuck, der, homlokkötő, asszonyi ékesség.

Stocher, der, fogvájó, fogpiszkáló.

Stochern, z. B. in den Zähnen, a' fogait vájni, piszkálni; in Speiſen, az ételben duzkálni.

Stock, der, eines Gewächſes, derék, törzsök; einer Pflanze, bokor, plántabokor, Nelkenſtock, egy bokor szegfű, egy tő szegfű; Weinſtock, szőlőtő; von einem Baum, tuskó, törzsökdarab; zum Schlagen, bot, pálcza; in Gefängniſſen, gerenda; zu Almoſen, persely, tőke; bei einem Hauſe, emelet, kontignáczio.

Stockband, das, pálczakötő.

Stockblind, adj., merő vak, csupa vak.

Stockdumm, adj., buta, ostoba.

Stocken, aufhören ſich zu bewegen, megakadni, elakadni, mint a' víz a' vér a' kerengésben; trop. das Geld ſtockt, a' pénz forgása akadoz; die Handlung ſtockt, a' kereskedésnek nincs divatja; im Reden ſtocken, akadozni a' beszédben; vor Furcht ſtocken, féltében akadozni, rebegni; von der Näſſe verderben, nedvesség

miatt elromlani, elrothadni, megpállani; von flüſſigen Körpern, dick werden, megaludni, mint p. o. a' téj, kocsonya, vér, ée.

Stocken, das, elakadás, megakadás; ins Stocken gerathen, megakadni, elakadni; im Reden, akadozás, rebegés; z. B. der Milch, megalvása a' téjnek, 's a' t.

Stockend, adj., rebegő, akadozó; adv. rebegve, akadozva.

Stockerbſe, die, mezei borsó.

Stockfiedel, die, karhegedű.

Stockfinſter, Stockdunkel, adj., egészen setét.

Stockfiſch, der, tőkehal; ostoba.

Stockfleck, der, nedvesség, v. állás miatt esett folt.

Stockfremd, adj., egészen idegen, jövevény.

Stockhaus, das, tömlöcz, fogház.

Stockig, adj., pállott, nedvesség miatt elromlott.

Stockknopf, der, pálczafej, t. i. csontbol, érczből; pálczagomb.

Stocklaterne, die, nyeles lámpás.

Stockmeiſter, der, tömlöcztartó.

Stocknarr, der, múlattató bolond.

Stockprügel, die, z. B. bekommen, pálczával megverettetni, megbotoztatni.

Stockroſe, die, mályvarózsa.

Stockſchilling, der, botozás, megbotozás, kalodába vagy deresbevaló megcsapattatás.

Stockſchlag, der, pálczaütés; Stockſchläge bekommen, verést kapni pálczával vagy bottal.

Stockſchnupfen, der, rekedő nátha.

Stockſteif, adj., igen merő, feszes mint a' bot.

Stockſtill, adj., némán hallgató, igen csendes.

Stockung, die, z. B. des Blutes, a' vér vagy nedvesség dugúlása; des Handels, a' kereskedés megcsökkenése, elakadása, szorúlása.

Stockwerk, das, emelet, kontignáczió az épületben; das obere Stockwerk, felső emelet t. i. a' házban vagy épületben.

Stockzahn, der, zápfog, utólsó zápfog.

Stöberig, adj., z. B. Wetter, fergeteges, havazó idő.

Stöbern, havazni, szállingózni; es ſtöbert, havaz az idő, hó szállingózik; ſt. ſuchen, keresgélni, keresgélve felhányni.

Stöberwetter, das, fergetek, havazó idő; es iſt ſtöberig, fergeteges idő van, a' szél hordja a' havat.

Stöckchen, das, pálczácska; ſt Stämmchen, a) von Bäumen, kis tuskó; b) von Pflanzen, kis bokor vagy tő plánta.

Stöckel, der, lábbeli sark.

Stöcken, kalodába vagy deresbe tenni.

Stöckiſch, adj., nyakas, makacs.

Stöhnen, sohajtozni, nyögni, mint a' beteg.

Stöhnen, das, sohajtás.

Stöpſel, Stöpfel, der, dugó, dugasz.

Stören, háborítni, háborgatni p. o. valakit dolgában; die Ruhe ſtören, a' csendességet megháborítni; oder ſt. verhindern, akadályoztatni; ſich nicht ſtören laſſen, dolgát folytatni, nem ügyelni semmire; alles herumwerfen, hányni vetni, felforgatni p. o. könyveket.

Stören, das, háborgatás, megháborítás.

Störer, der, Störerinn, die, háborító, háhorgató; des Friedens, der Ruhe, békesség, csendesség háborító.

Störung, die, megháborítás; hátráltatás.

Störrig, adj., nyakas, makacs.

Störrigkeit, die, nyakasság, makacsság.

Stößel, der, mozsártörő.

Stößer, der, ein Menſch, der ſtößt, törő, a' ki apróra tör valamit; Stößel, törő kölyű.

Stößig, adj., öklelős.

Stoff, der, ein gewirkter Zeug, virágos szövevény, szövet; wollener, ſeidener Stoff, gyapjú vagy selyem szövet vagy materia; Stoff zum Reden, oder Schreiben, beszédre vagy irásravaló materia; Urſache, Anlaß, okindító ok, alap, miség; Stoff haben, bekommen, indító okának vagy alapjának lenni valamire; Stoff zum Lachen, ok a' nevetésre.

Stoffen, adj., materiából való, materia.

Stolgebühren, die, papi szolgálattétel bére.

Stolle, die, die Wecke, hosszúkás zsemlye, repedt zsemlye.

Stollen, der, am Bette, ágyláb; ſt. Spreitze, támasz; im Bergbaue, bányacsatorna.

Digitized by Google

Stolpern, botlani, el- vagy megbotlani.
Stolpern, das, botlás, megbotlás.
Stolz, adj., erhaben, prächtig, pompás, p. o. palota; ſich ſeiner Vorzüge bewußt, kevély, büszke, kényes; ſtolz ſeyn, kevélykedni, kevély lenni; ſtolz werden, elkevélyedni, elkényesedni; adv. kevélyen, p. o. felelni.
Stolz, der, kevélység; im böſen Sinne, felfúvalkodás.
Stolziren, kevélykedni, rátartani magát.
Stopfen, dugni, bédugni, megtömni valamit, belétömni valamit valamibe; eine Pfeife Toback ſtopfen, egy pipa dohányt tölteni; geſtopft voll, megtöltött, töltött, tömve tele; trop. jemanden das Maul ſtopfen, bédugni valakinek a' száját; ſt. mäſten, z. B. Gänſe ſtopfen, lúdakat tömni vagy hizlalni; ein Loch in einem Zeuge ſtopfen, bekötni, bévarrni a' lyukat, bészőni tővel; von Speiſen, szorítni a' hasat, mint némelly ételek, (veres bor) szorúlást csinálni.
Stopfen, das, tömés, megtömés; Mäſten, hízlalás; hasszorúlás.
Stopfend, adj., szorító p. o. ételek, orvosságok.
Stopfer, der, ſt. Mäſter, hízlaló, tömő p. o. lúdtömő; ſt. Pfropfreis, oltóág, ültetnivaló ág.
Stopfnadel, die, lyúkbévarró tő.
Stopfwachs, das, Vorwachs, sonkolykenyér a' lépben.
Stoppel, der, tarló.
Stoppelfeld, das, tarlós föld.
Stoppeln, z. B. Aehren, tarlózni, kalászokat szedni.
Stoppeln, das, tarlózás.
Storch, der, gólya, eszterág, czakó.
Storchſchnabel, der, gólya orr; Pflanze, daruorrfű; ein Inſtrument für Zeichner, rajzoló gólyaorr, másoló rajzmív; ein Brenneiſen, hajegető csiptetővas; ein Hebewerkzeug, emelőmív.
Stoß, der, taszítás, döfés; einen Stoß beibringen, megtaszítni, megdöfni; der Stoß des Windes, a' szél erőszaka, dühe; ſt. Haufen, rakás, halom; ein Stoß Holz, egy rakás fa, két öl fa.
Stoßdegen, der, koszperd.
Stoßen, act. taszítni, buktatni; mit dem Fuße, megrúgni; mit den Hörnern, öklelni; zu Boden, földhöz vágni; v. csapni; über den Haufen, felbuktatni vagy taszítni; aus dem Hauſe, kivetni a' házból; Pfeffer ſtoßen, borsot törni; ſich an etwas ſtoßen, megütődni valamiben, megütközni valamin; zuſammen ſtoßen, öszve vagy egymáshoz értetni; neutr. auf etwas ſtoßen, valamire ütődni; in die Trompete ſtoßen, a' trombitába fújni; mit dem Schiffe ans Land ſtoßen, a' hajót a' parthoz kiállítni; vom Lande ſtoßen, elevezni a' parttól; zu jemanden ſtoßen, valakihez ütődni; auf Schwierigkeiten ſtoßen, nehézségre találni vagy akadni.
Stoßen, das, ütődés, csapódás; döfés, szúrás.
Stoßgebeth, das, fohászkodás.
Stoßvogel, der, levegőben ragadozó madár, p. o. héjja, kánya.
Stoßung, die, szúrás, döfés.
Stoßweiſe, adv., szúrva, döfve; wie der Wind, neki rugtatva, szaggatva.
Strack, oder Stracks, adv. egyenesen; tüstént, egyben.
Strähne, Sträne, die, motring, t. i. czérna v. fonal.
Sträuben, felborzazni a' haját, felborzasztani a' tollait; berzenkedni; ſich, ellent állani, ellene szegezni magát.
Sträuben, das, berzenkedés; ellene berzenkedés.
Sträubig, adj., borzas.
Sträuchlein, das, bokrocska.
Sträußchen, das, bokrétácska.
Strafbar, adj, büntetésre méltó; gottlos, rossz, gonosz.
Strafbarkeit, die, büntetésre méltó cselekedet.
Strafe, die, wegen etwas, büntetés; am Leibe, testi fenyíték; am Leben, életvesztés; Strafe leiden, a' büntetést kiállani; Geldſtrafe, bírság, pénzrebüntetés.
Strafen, büntetni, megbüntetni; megfenyíteni, p. o. a' gyermeket.
Strafen, das, büntetés, fenyíték.
Straffällig, adj., büntetésre méltó, büntetést érdemlő, bűnös.
Straffälligkeit, die, bűnösség.
Strafgeld, das, bírságpénz.
Strafgerechtigkeit, die, büntető igazság.
Strafgericht, das, itélőszék, Isten itélő széke.
Strafgeſetz, das, büntető törvény.

by Google

Straflos, adj., büntelen, büntetlen.
Strafloſigkeit, die, büntelenség.
Strafpredigt, die, fenyitő predikáczió.
Strafurtheil, das, büntető itélet.
Strafwürdig, adj., büntetésre méltó.
Strahl, der, des Blitzes, villám, villámás; der Sonne, súgár; von Waſſer, vízről visszaverődő súgár; trop. ein Strahl der Hoffnung, reménység súgára, csekély reménység.
Strahlen, súgározni.
Strahlen, das, súgárzás.
Strahlenbrechung, die, súgártörődés, visszaverettetés.
Strahlenlicht, das, súgár világosság.
Strahlig, adj., súgáros.
Strampeln, doborogni.
Strampfen, toporogni, a' lábival a' földet verni, topogni, dobogni, tombolni a' lábaival.
Strampfen, das, toporgás, tombolás.
Strand, der, part, tengerpart.
Stranden, megfenekleni a' part felé, a' partra kiverettetni és ot fennakadni.
Strandfiſch, der, parti hal.
Strandgerechtigkeit, die, partok ügyeit elintéző itélőszék.
Strandherr, der, part ura.
Strandläufer, der, libucz, bíbicz.
Strandung, die, megfeneklett vagy partra kivettetett hajó.
Strang, der, istráng, kötél.
Strangulíren, megfojtani, megzsinegezni.
Strangulirung, die, megfojtás.
Strangurie, die, vizellet felakadás.
Strapaze, die, nyüg, nyughatatlanság, faradtság.
Strapaziren, fárasztani, nyughatatlankodni.
Straße, die, Weg, út, kocsiút; Gaſſe, útsza; Meerenge, szorostenger, tengerszorúlat.
Straßenaufſeher, der, felvígyázó az útakra.
Straßenbereiter, der, útakat vizsgáló t. i. lovon.
Straßenpflaſter, das, útkirakás.
Straßenraub, der, haramiaság, úton álló tolvajság.
Straßenräuber, der, úton álló tolvaj, haramia.
Straßenräuberei, die, haramiaság.
Straßenräuberiſch, adj., haramiai; adv. haramia módra, zsiványúl.
Straßenzoll, der, útván.
Strauch, der, cserje, bige, bokor; Roſenſtrauch, rózsa bokor.
Strauchdieb, der, útonálló tolvaj, szivány.
Straucheln, eig. botlani, botorkázni; uneig. hibázni, megbotlani.
Straucheln, das, botlás, megbotlás.
Strauchig, adj., cserjes.
Strauchwerk, das, csalitos, bokros hely.
Strauß, der, der Vogel, strucz, struczmadár; ſt. Kampf, küzdés; Buſch, auf dem Kopfe der Vögel, búb, konty a' madarak fején; auf Kräutern, buga, ágbog; Blumenſtrauß, bokréta, virágbokréta.
Strebe, die, oszlop, gyámol, ellentállás.
Strebepfeiler, der, gyámoloszlop vagy támasz.
Streben, törekedni, iparkodni, igyekezni valamire; nach Lob ſtreben, dícséretet vadászni; nach dem Throne ſtreben, az országot a' koronát elnyerni törekedni.
Streben, das, törekedés, iparkodás, igyekezet.
Strecke, die, Raum, köz, térhely darabföld, távolyság; eine Strecke weit, jó darabig, jó darab földnyire; Gegend, tájjék.
Strecken, dehnen, kinyújtani, terjeszteni; ſich, kinyúlni, terjedni, kiterjedni; trop. die Waffen ſtrecken, lerakni a' fegyvert; ſich ergeben, megadni magát.
Streich, der, Schlag, Hieb, csapás, vágás, ütés; auf einen Streich, egy vágásra vagy csapásra; ſt. Rank, Liſt, csalárdság, gazság, ravaszság; einen Streich ſpielen, valamelly csalárdságot vagy gazságot követni el; Poſſen, pajkosság; ein boshafter Streich, gaz cselekedet; dumme Streiche, oztobaságok; tolle Streiche, esztelenségek, balgatagságok.
Streicheln, czirógatni, czirókálni, simogatni.
Streicheln, das, czirókálás; simogatás.
Streichen, neutr. z. B. der Wind, die Luft ſtreicht, a' szél, a' levegő szabadon járja; als ein Herumſtreichender, kóválygogni, kóborolni; wie verſchiedene Zugvögel, suhanni, repülni valamerre, repdesni; ſt. berühren, z. B. an die Wand ſtreichen, meg-

Digitized by Google

illetni, sodorni, súrolni p. o. a' falat; trop. ſich, bakzani, mint a' farkas, róka; ívni, mint a' halak; act. simítni, simogatni p. o. kézzel valamit; die Segel, a' vitorlát bévonni; das Geſicht, valaki orczáját czirógatni; Butter auf das Brod, vajat kenni a' kenyérre; das Getreide im Scheffel, elcsapni az életet a' tetést töltött vékán; Ziegel, téglát vetni; Lerchen, hálóval kerítni a' pacsirtákat; mit Ruthen ſtreichen, d. i. ſchlagen, valakit vesszővel megverni; das Meſſer, a' kést megfenni az aczélhoz; die Saiten, a' hegedűt húzni vagy próbálgatni a' húrjait a' vonóval; geſtrichene Noten, vonásos, öszvekötött, szapora kóták; ſt. ausſtreichen, letörleni, kitörleni.

Streichen, das, simogatás, czirógatás; kóborlás, kóválygás.

Streichfiſch, der, ívóshal.

Streichgarn, das, pacsirta vagy pipiskefogó háló.

Streichholz, das, csapófa, küllő.

Streichnetz, das, húzóháló.

Streichſtein, der, próbakő.

Streichung, die, járás, menés; fúvás; czirókálás; megilletés, súrolás; bakzás; lebocsátás, a' vitorla lebocsátása, p. o. tiszteletből valaki előtt.

Streichvogel, der, vándormadár, költözőmadár.

Streichzeit, die, bakzás ideje; madárvándorlás ideje öszszel; zum Lerchenfange, pipiskefogás ideje.

Streif, Streifen, der, sujtás, nyiredék, hosszúra vágott darab; Bertiefung, keskeny darab p. o. föld; ein Stückchen, foszlány darabka.

Streifen, act. csíkolni, megcsíkolni; daher, geſtreift, csíkos, vesszős; die Haut abziehen, a' bőrét lehúzni, lenyúzni; das Laub, a' leveleit lefosztani, lesúrolni: neutr. érdekleni, súrolni, sodorni; die Kugel hat den Kopf geſtreift, a' golyóbis a' fejét súrolta; herumſtreifen, járni t. i ide 's tova, portyászni mint a' katonák, szaguldozni.

Streifen, das, von Truppen, portyászás, szaguldozás; das Herumſtreifen, kóborlás.

Streifer, der, portyázó, szaguldozó katona.

Streiferei, die, portyázás, szaguldozás.

Streifig, adj., vesszős, csíkos, sujtásos.

Streifſchuß, der, sodró lövés.

Streifung, die, megilletés, érdeklés, sodrás; portyázás, lefosztás.

Streifwunde, die, könnyű seb, bőrsúrolás, bőrlesodrásból esett seb.

Streifzug, der, portyázás, szaguldozás.

Streit, der, mit Worten und Waffen, perlekedés, villongás, viadal, harcz, csata, csetepaté; ein gelehrter, penna csata, tudósok közt való csata, vetekedés; vor Gericht, per, perlekedés; der Streit wider die Leidenſchaften, az indúlatoskodások ellenvaló tusakodás; der Streit der Pflichten, a' kötelességek öszveütközése.

Streitaxt, die, dárda.

Streitbar, adj., hadakozó, hadratermett; vitéz p. o. valamelly nemzet.

Streitbarkeit, die, hadratermettség; vitézség.

Streiten, mit Worten und Waffen, perleni, vetekedni, perlekedni szóval; vívni, viaskodni, tusakodni harczolni; vor Gericht, perlekedni valakivel t. i. a' törvényszék előtt; ſt. zanken, veszekedni, czivódni.

Streiten, das, vivás, viaskodás, perlekedés.

Streiter, der, vivó, viaskodó, tusakodó.

Streitfrage, die, vitató kérdés.

Streitgenoß, der, bajtárs.

Streithahn, der, viaskodó kakas; harczos vagy bajnok libucz.

Streithammer, der, buzgány, csákány.

Streithandel, der, per, villongás.

Streithengſt, der, hadiló.

Streitig, adj., worüber geſtritten wird, per alatt lévő, kétséges; etw. ſtreitig machen, nem engedni valakinek valamit; ſtreitig werden, öszvekapni valamin; zweifelhaft, kétséges, bizonytalan, kérdésben forgó.

Streitigkeit, die, per, perlekedés t. i. szóval; kétséges volta valaminek.

Streitkolbe, die, buzgány.

Streitkräfte, die, hadierő.

Streitſache, die, perbéli vagy 'per alatt lévő dolog.

Streitſchrift, die, perlő írás.

Streitſucht, die, perkeresés, harczravágyás.

Streitſüchtig, adj., perkereső, harczravágy.

Streitvogel, der, vívókocsi.

Digitized by Google

Streng, adj., fanyar, mint az éretlen gyümölcs; eine ſtrenge Kälte, kemény, kegyetlen hideg; genau, pünctlich, pontos, szoros, p. o. engedelmesség; unerbittlich, kemény p. o. bíró, atya; ein ſtrenges Urtheil, kémélletlen ítélethozás vagy megítélés; adv. z. B. ſtreng leben, szigorúan élni; ſorgfältig, szorosan, keményen; kémélletlenül.

Strenge, die, des Winters, a' télnek kemény volta; pontosság; mit Strenge, szorosan; kémélletlenség, keménység.

Streu, die, fürs Vieh, alom, alam, marhák alá vetett szalma; szalmából vetett ágy.

Streubüchſe, die, porzótartó.

Streuen, hinteni, szórni; Salz auf etwas, sóval béhinteni valamit vagy bésózni.

Streuen, das, hintés, szórás.

Streupulver, das, béhintő porszer.

Streuſand, der, porzó.

Strich, der, z. B. Bogenſtrich, húzás p. o. a' hegedűvonóval; mit der Feder ꝛc., línea, húzás, vonás, p. o. pennával, krétával, ecsettel; prov. einen Strich durch die Rechnung machen, valaki reménységét sémmivé tenni; das Probiren, z. B. vom Silber, próbavonás; der Vogel, a' madarak elköltözése vagy visszatérése; ein Landſtrich, darabföld, tartomány; Gang, Weg, út, menés, járás; in einem Striche weg, egy húzomban.

Strichelchen, das, vonásocska.

Strichregen, der, pásztás eső, róta eső.

Strichvögel, die, fótonként járó madarak.

Strichweiſe, adv., fótonként, pásztánként, pasztáson.

Strick, der, kötél, kötel; mit einer Schlinge, hurok, tör; zum Hängen, zsineg.

Strickbeutel, der, kötőerszény v. zacskó.

Strickchen, das, kötelecske, zsinegecske.

Stricken, kötni, tőkkel kötni, p. o. harizsnyát.

Stricker, der, kötő férjfi.

Stricterinn, die, kötő t. i. leány, asszony.

Strickleiter, die, kötéllajtorja.

Stricknadel, die, kötőtő.

Strickſtrumpf, der, kötött harisznya.

Strickſtunde, die, kötőóra.

Strickwerk, das, kötött munka.

Strickzeug, das, kötőszerszám.

Striegel, die, vakaró, lóvakaró.

Striegeln, z. B. ein Pferd, a' lovat megvakarni.

Striegeln, das, lóvakarás.

Striemchen, das, vesszőhely, ütés helye; ein Närbchen, sebhelyecske.

Strieme, die, von einer Ruthe, vesszőcsapas helye, veréshely; sebhely; csík, vessző a' matérián.

Striemig, adj., vesszőhelyes; csíkos.

Striezel, der, ein Gebäck, vetélőzsemlye, vetélő forma zsemlye.

Strippe, die, Strupfe, csizmahúzó bőrből vagy galandból.

Strittig, adj., peres.

Strobel, die, der Tannzapfen, fenyőtoboz.

Stroh, das, szalma.

Stroharbeit, die, szalmából készült munka.

Strohband, das, szalma pántlika; szalmakötel.

Strohbett, das, szalmaágy.

Strohbund, der, szalmacsutak.

Strohdach, das, szalmafedél, zsuppfedél.

Strohdecke, die, szalmatakaró.

Strohern, adj., szalma, szalmából való.

Strohfarbe, die, szalmaszín.

Strohfarben, Strohfarbig, adj., szalmaszínű.

Strohfeuer, das, szalmatűz.

Strohgelb, adj., szalmaszínű.

Strohhalm, der, szalmaszár.

Strohhütte, die, szalmakunyhó.

Strohhut, der, szalmakalap.

Strohkranz, der, szalmakoszorú.

Strohmann, der, szalmaváz.

Strohmatte, die, szalmatakaró, szalmagyékény.

Strohmiſt, der, szalmaganéj.

Strohſack, der, szalmazsák.

Strohſchab, der, kéve, zsupp.

Strohſeil, das, szalmakötél.

Strohteller, der, szalmatányér, tálalávaló.

Strohwiſch, der, szalmacsutak.

Strohwitwe, die, ura elútazott asszony.

Strom, der, der Lauf eines flüſſigen Waſſers, folyás, folyamat; ein ſtark ſtrömender Fluß, folyóvíz, sebes folyóvíz; trop. ſt. Heftigkeit, sebesség, erőszak árja, valaminek.

Digitized by Google

Strömen, sebesen folyni, áradva folyni.
Strömen, das, die Strömung, sebes folyás, ár, áradas.
Stromweise, adv., patakonként.
Strophe, die, vers, egy vers.
Strophenweise, adv. versenként.
Strotzen, von etwas, duzzadni, felduzzadni, feldagadni p. o. valamitől; trop. st. voll, angefüllt seyn, tele lenni, bővelkedni valamivel.
Strotzen, das, duzzadás.
Strotzend, adj., duzzadó, dagadó.
Strudel, der, örvény.
Strudel, die, rétes.
Strümpfchen, das, harizsnyácska.
Strumpf, der, pl. die Strümpfe, harizsnya.
Strumpfband, das, harizsnyakötő.
Strumpfstricken, das, harizsnyakötés.
Strumpfstricker, der, harizsnyakötő férjfi.
Strumpfstrickerinn, die, harizsnyakötő leány vagy asszony.
Strumpfwirken, das, harizsnyaszövés.
Strumpfwirker, der, harizsnyaszövő.
Strunk, der, torzsa.
Struppig, adj., borzas, bonnyas; boglyas; st. Haar, borzas haj.
Stube, die, szoba.
Stubenarrest, das, házi fogság.
Stubenbursche, der, kamarás társ.
Stubenfenster, das, szobaablak.
Stubenfliege, die, házi légy.
Stubengelehrte, der, sutbeli tudós.
Stubenheitzer, der, szobafütő.
Stubenkammer, die, szobára nyíló kamara, benyíló.
Stubenmädchen, das, szobaleány.
Stubenofen, der, szoba- vagy fütő kemencze.
Stubenthür, die, szobaajtó.
Student, der, tanúló; tanúlóifjú, deákifjú, deák.
Studentenjahre, die, deáki vagy oskolai esztendők.
Studentenleben, das, deáki élet.
Studiren, nachsinnen, gondolkozni, törni a' fejét valamin; Gelehrsamkeit zu erlangen suchen, tanulni, tanulgatni; Theologie, Medicin studiren, istentudományt, orvosi tudományt tanulni.
Studiren, das, gondolkozás, vizsgálódás; tanúlás.
Studirende, der, tanúló; die Studirenden, tanúló ifjak.
Studirstube, die, tanuló szoba.
Studirt, adj., meggondolt, kidolgozott p. o. beszéd; tanult.
Stufe, die, lépcső, grádics, hágcső; trop. z. B. die Stufen der menschlichen Alters, az emberi kor lépcsői; zur höchsten Stufe der Ehre gelangen, a' becsületnek v. tisztességnek legfelsőbb polczára jutni; in Bergwerken, darabércz, minera, ásvány.
Stufenfolge, die, lépcsős menetel.
Stufengang, der, lépcsők menetele, grádicsonkéntvaló lépés.
Stufenjahr, das, minden hetedik esztendő.
Stufenweise, adj., lépcsönként, grádicsonként.
Stuhl, der, pl. die Stühle, szék; ein Dachstuhl, szarufaally, fedélally; Nachtstuhl, szükségtévő szék; Weberstuhl, szövőszék; trop. der Sitz eines geistlichen oder weltlichen Regenten, uralkodó szék, thrón.
Stuhlgang, der, hasüresítés, szék; haben, székének lenni.
Stuhlherr, der, elölülő.
Stuhllehne, die, székhát.
Stuhlrichter, der, szolgabiró.
Stuhlzwang, der, haserőltetés.
Stübchen, das, szobácska.
Stüber, der, félpoltra, batka.
Stück, das, darab; in Stücke sägen, schneiden, brechen, darabokra fürészelni, vagdalni, tördelni; ein Theil woraus ein Ganzes besteht, rész, darab; die Flöte besteht aus drei Stücken, a' síóta három részből v. darabból áll; als Ganzes, a) von lebendigen Dingen, z. B. 10 Stück Schafe, tíz darab juh; 2 Stück Ochsen, egy pár ökör; b) von leblosen Dingen, z. B. 6 Stück Bücher, hat darab könyv; ein Stück Leinwand, egy vég v. egy darab vászon; ein musikalisches Stück, muzsika darab; ein Theaterstück, víg- v. szomorú játék v. darab; in diesem Stücke, ebben a' részben; in vielen Stücken, sok részben; Kanone, ágyú.
Stückchen, das, dárabocska, darabka; ein Liedchen, ének darab, dal.
Stückchenweise, adv., darabonként, apránként.
Stückeln, eldarabolni, öszvetoldozni.
Stücken, eldarabolni, öszvetoldani.
Stückgieser, der, ágyúöntő.
Stückgieserei, die, ágyúöntés, ágyúöntő hely.
Stückkugel, die, ágyúgolyóbis.
Stückpferd, das, ágyúvonó ló.

Digitized by Google

Stückweiſe, adv., darabonként, részenként.
Stückwerk, das, dirib darab, darabok, hijános dolog v. munka.
Stüblchen, das, székecske.
Stülpe, die, boríték; fedél; am Hute, karima p. o. kalapkarimája.
Stülpen, ráborítni p. o. fedelét valamire; felkötni, felhajtani p. o. kalap karimáját.
Stümmel, der, töve v. gyökere, p. o. fának, fognak.
Stümmeln, csonkítni, megcsonkítni.
Stümmelung, die, csonkítás, megcsonkítás.
Stümper, der, himpellér, kontár mesterember.
Stümperei, die, himpellérség, kontárkodás, himpellér v. kontár munka; ſt. Ungeſchicklichkeit, tudatlanság.
Stümperhaft, adj, tudatlan; adv. tudatlanúl, ügyetlenűl.
Stümpern, himpellérkedni, kontárkodni; in der Muſ. czinczogtatni a' hegedűt, ée.
Stündchen, das, órácska.
Stündlich, adj, óránkéntvaló, óráigvaló; adv., óránként; minden órában vagy órán; von Stunde zu Stunde, óráról órára.
Stürmen, z. B. ins Haus, lármázva rohanni a' házba, dühösködni, mint a' szélvész; Sturm läuten, a' lárma harangot meghúzni; eine Stadt, Feſtung, ostromolni, p. o. várost, várat; ein Haus, felverni, erőszakot tenni, p. o. valaki házán.
Stürmen, das, dörömbölés, p. o. az ajtón; iſts Heftigkeit, erőszakos megtámadás; auf der See, szélvészdühösködése; ostromlás.
Stürmer, der, lármázó, dörömbözö; ostromló.
Stürmiſch, adj., szélvészes, háborgó p. o. tenger, ſt. Wetter, szeles idő, ſt. Wind, dühösködő szél; trop. z. B. eine ſtürmiſche Verſammlung, lármás, zenebonás gyülés; ein ſt. Kopf, Menſch, lármás, erőszakos ember; Begierden, ostromló, p. o. kívánságok; adv., szélvészmódra; zenebonásan, lármázva.
Stürzacker, der, ugar föld.
Stürze, die, fedő.
Stürzen, jem. auf den Boden hinſtürzen, valakit a' földre buktatni, taszítni; trop. jem. vom Throne ſtürzen, valakit a' trónustól megfosztani, a' trónusból levetni; ſich ins Verderben, ronanni a' veszedelembe; den Becher ſtürzen, ürögetni a' poharat; neutr. rohanni, lerohanni, rohanva leesni, lezuhanni; vom Pferde, lebukni a' lóról.
Stürzen, das, lebuktatás; lebukás, lerohanás, lezuhanás.
Stütze, die, gyámol, támasz, trop. segítség.
Stützen, megtámasztani, támogatni; ſich auf etwas, valamire támaszkodni; trop. segítni; ſich auf etwas, valamire bízni.
Stützen, das, támogatás.
Stützung, die, gyámolítás.
Stumm, adj., néma; ſt. werden, megnémulni; eine ſtumme Perſon (auf dem Theater,) néma játszó; szótalan, csendes, néma; ein ſtummes Bild, néma kép.
Stummheit, die, némaság.
Stumpf, adj., tompa, tömpe, p. o. kés, szeglet, trop. huta, p. o. ember; adv., ſt. machen, eltompítni.
Stumpf, der, trop. mit Stumpf und Stiel, gyökerestől, mindenestől.
Stumpfen, ſtümpfen, ſtumpf machen, megtompítni; ſt. ſtutzen, megcsonkítni, levágni p. o. tagjait.
Stumpfheit, die, tompaság.
Stumpfnaſe, die, tömpeór.
Stumpfnäſig, adj., tömpe v. pisze órú ember.
Stumpfſinn, der, eltompultság, butaság.
Stumpfſinnig, adj., eltompult, elbutult.
Stumpfwinkelig, adj., tompa v. széles szegletű.
Stunde, die, óra, egy órányi idő; eine halbe Stunde, fél óra; in einer Stunde, egy óra alatt; anderthalb Stunden, masfél óra; ſt. Lection, óra, leczke, tanítás; Stunde halten, oder geben, órát tartani valakivel, tanítást tartani, órát adni, tanitni valakit.
Stundengebet, das, órára szabott imádság.
Stundenlang, adj., óráig tartó, egy órányi; adv. egy óráig.
Stundenuhr, óramutató óra.
Stundenweiſer, Stundenzeiger, der, óramutató.
Sturm, der, des Windes, szélvész, forgószél; er wüthet, dühösködik a' szélvész; er hat ſich gelegt, elcsendesedett a' szélvész; trop. z. B. poli-

tische Stürme, politikai zivatarok; der Leidenschaften, az indúlatosságok dühössége; im Kriege, ostrom; Sturm laufen, ostromra menni; mit Sturm erobern, ostrommal venni meg, p. o. várost; ihn abschlagen, visszaverni az ostromot; Sturm schlagen, félreverni a' harangot.

Sturmbock, der, ostromló v. faltörő bak.

Sturmbrücke, die, ostromló híd.

Sturmfahne, die, ostrom jelzászló.

Sturmglocke, die, lármaharang.

Sturmhaken, der, tűzóltó csáklya v. horog.

Sturmhaube, die, Sturmhut, der, sisak.

Sturmläuten, félre verni a' harangot.

Sturmleiter, die, ostromi lajtorja.

Sturmschritt, der, sebes lépés.

Sturmvogel, der, szélvészmadár, hojsza.

Sturmwetter, das, fergeteg, szélvészszeljáró fergeteg.

Sturmwind, der, forgószél, szélvész.

Sturz, der, rohanás, bukás, esés; st. Unglück, szerencsétlenség, szerencsétlen eset; der Verlust eines Amtes, rc. megbukás, elesés, leesés, p. e. rangbólvaló leesés; st. Stürze, buktató, a' bányáknál, a' hol az érczsalakot, földet, valamelly mélységbe leöntögetik.

Stute, die, kancza.

Stutenfohlen, Stutenfüllen, das, kanczacsikó.

Stutenmeister, der, ménesmester.

Stuterei, die, ménes.

Stutz, der, ein abgestutztes Ding, kurta, elvágott, kurtított dolog; z. B. Stutzbüchse, rövid vadászpuska; Stutzglas, alacsony kis pohár; Federstutz, forgó, tollforgó v. bokréta.

Stutzbart, der, nyírtbajusz.

Stutzen, elvágni, megkurtítni, elnyírni, nyírni, p. o. hajat rövidre; erstaunen über etwas, elhűlni, elbámúlni valamin; st. prangen, pompázni, p. o. valamelly ékes köntösben; stoßen, öklelni, dőfni, mint a' kos.

Stutzen, das, elvágás, megkurtítás; Staunen, elbámúlás valamin.

Stutzen, der, Muff, tuszli, karkesztyű, prémkesztyű.

Stutzer, der, nyalka legény vagy fi.

Stutzerhaft, adj., nyalka, piperés.

Stutzig, adj, erstaunt, bámúló; seyn, elbámúlni valamin; stutzig machen, meghökkenteni valakit; stutzig werden, meghökkenni, bámúlni.

Stutzperücke, die, kerek, kurta vendéghaj.

Stutzschwanz, der, kurta v. elvágott fark.

Styl, der, Schreibart, írásmód, előadás, néha; előadásmód, beszédmód; bei Malern rc. felvett mód, p. o. a' festésben, képfaragásban, építésben; im Kalender, der alte, neue Styl, kalendáriombeli kétféle időszámlálás, az ó és az új.

Subaltern, adj., altisztviselők.

Subjekt, das, Grundwesen, fenéktárgy, tárgy vagy alapszó; st. Person, személy.

Subjektiv, adj., persönlich, innerlich, személyes, belső; adv. etwas subjectiv betrachten, valamit maga belső v. személyes érzéséből ítélni meg.

Suchen, üdh. keresni, st. nachforschen, nyomozni, kurkászni; trop. st. thun, z. B. was hast du hier zu suchen? mi dolgod van itt? — st. eine Absicht haben, z. B. was sucht er darunter? mire czéloz; gesucht, d. i. nicht natürlich, keresett, mesterséges; sich bemühen, etwas zu erlangen, igyekezni valamin; z. B. jem. Nutzen, Bestes suchen, valakinek javara igyekezni; sein Heil in der Flucht suchen, a' futásban keresni szabadúlást.

Suchen, das, keresés.

Sucht, die, vágyódás, vágyakodás valamire, kórság; die fallende Sucht, nehéznyavalya.

Süchtig, adj., Schwären und Wunden verursachend, kelevényt okozó.

Sud, der, forrás; főzés.

Sudel, der, pocsoja, mocsár.

Sudelei, die, mocskolódás; trop. schlechte Arbeit, hányt vetett munka.

Sudeln, mocskolódni vagy mocskosan bánni valamivel.

Sudler, der, tisztátalan ember; schlecht betreibend, ügyetlen, élhetetlen ember.

Süd, der, oder Süden, dél, déli tájék.

Südbreite, die, déli szélessége valamelly helynek.

Südland, das, déli tartomány.

Südlich, adj., déli, délre eső v. fekvő.

Südost, Südöstlich, adv., délkeletközre.

Südostwind, der, délkeletközi szél.

Südpol, der, déli égsark, pólus.

Digitized by Google

Südſüdweſt, adv., z. B, ſezeln, déldélnyúgot felé evezni.
Südſüdweſtwind, der, déldélnyúgotközi szél.
Südwärts, adv., délfelé, délnek.
Südweſt, adv., délnyúgotköz; von Südweſt, délnyúgot felöl.
Südweſtlich, adj., délnyúgotra fekvő.
Südweſtwind, der délnyúgotközi szél.
Südwind, der, déli szél.
Sühlen, wenden, forgatni, hengergetni; ſich, forogni, hengeregni.
Sühllache, die, mocsár.
Sühne, die, megengesztelődés.
Sühnopfer, das, engesztelő áldozat.
Sümpfchen, das, mocsárocska.
Sünde, die, bűn, vétek; eine begehen, vétkezni; vorſätzlich, bűnbe esni, bűnhödni; es iſt Sünde, vétek az; himmelſchreiende Sünde, égrekiáltó vétek.
Sündenfall, der, bűnbeesés, eset, bűnhödés.
Sündengeld, das, bűn ára, bűnnel keresett pénz.
Sünder, der, bűnös, vétkező; ein armer Sünder, a) szegény bűnös ember, b) gonosz cselekedő, halálra ítéltetett rab v. bűnös; c) nyomorúlt ember.
Sünderinn, die, bűnös asszony személy.
Sündfluth, die, özönvíz.
Sündhaft, Sündlich, adj., bűnös; adv. bűnösen.
Sündhaftigkeit, die, bűnösség.
Sündigen, bűnt tenni, vétkezni, bűnhödni.
Sürpchen, das, levesecske.
Süß, adj., édes, p. o. bor, téj; trop. ſüße Worte, hízelkedő szók; ſüßer Geruch, kedves szag; ſüßer Schlaf, kellemetes álom; ein ſüßer Herr, nyájas uracska; adv. édesen, kedvesen.
Süßapfel, der, mézalma.
Süßholz, das, édes gyökér.
Süßigkeit, die, édesség.
Süßlich, adj., édeses, édesgés; adv. ſüßlich ſchmecken, édeses ízű lenni.
Suite, die, késérők, hozzátartozók.
Sultan, der, Török Császár.
Sultaninn, die, Török Császárné.
Sulz, Sülze, die, nyalnivaló só, p. o. tehénnek, juhnak, ée; Gallerte, kocsonya, aludt lév.
Summariſch, adj., summás; adv. summásan.
Summe, die, summa.
Summen, ſumſen, bongani, dúgni; von Bienen, dongani.
Summen, das, bongás, dúgás; dongás.
Sumpf, der, mocsár, posvány, mocsáros tó; mocsáros hely.
Sumpfig, adj., mocsáros, posványos.
Sumpfloch, das, tócsa.
Sund, der, tengerszorúlás, tengerszoros.
Supee, Soupee, das, vacsora.
Superfein, adj., igen finom.
Superklug, adj., rendkívül okos.
Suppe, die, leves.
Suppen, levest enni.
Suppenlöffel, der, leveses kalán.
Suppennapf, der, Suppenſchüſſel, die leveses tál.
Suppenteller, der, leveses tányér.
Surrogat, das, helypótló eszköz.
Supplicant, der, kérő, könyörgő.
Suppliciren, kérni valamit, könyörögni valamiért.
Suſpendiren, d. i. aufſchieben, felfüggeszteni, egy időre elhalasztani; jem. valakit a' hivatalából egy ideik elmozdítni v. kitenni.
Suſpenſion, die, felfüggesztés, elmozdítás.
Sylbe, die, szótag.
Sylbenmaß, das, szótagmérték.
Sylbenweiſe, adv., szótagonként.
Syllabiren, betűket foglalni.
Symmetrie, die, részesség, erányosság, részegyezés, öszveegyezés a' részekben.
Sympathie, die, érzésegyezés, egyenlőérzés.
Symphonie, die, hangegyezés a' muzsikában, szimfonia.
Symptom, das, Zeichen z. B. von Krankheiten, jelenségek a' betegségben.
Synagoge, die, zsinagóga.
Syndicat, das, szavatosság.
Syndicus, der, szavatos.
Synode, die, egyházi gyülés.
Synonim, adj., hasonló v. rokonértelmű, p. o. szó.
Syntax, die, szóelrendelés.
Syrup, der, méznedv, béfőzött méznedv.
Syſthem, das, tudomány, alkotmány, rendszer, tudományrend.
Syſthematiſch, adj., alkotmányi, rendszeres, alkotmányos; adv., alkotmányosan, rendszeresen, tudományos rendszerént.

Digitized by Google

T.

Tabak, Tobak, der, a) Rauchtabak, dohány; Tabak rauchen, dohányozni; b) Schnupftabak, tobák, burnót; den Tabak ſchnupfen, tobákolni.
Tabakbruder, der, nagy pipás v. dohányos.
Tabakbüchſe, die, dohánytartó, berbencze.
Tabakdoſe, die, burnóttartó, tobákos pikszis.
Tabakhandel, der, dohánynyal kereskedés.
Tabakhändler, der, dohánynyal kereskedő, dohánykereskedő.
Tabakkopf, der, pipa, pipafej.
Tabakpfeife, die, száras pipa.
Tabakrauch, der, dohányfüst.
Tabakraucher, der, dohányos.
Tabakrohr, das, pipaszár.
Tabakſpinner, der, dohány sodró v. fűző.
Tabellariſch, adj., mutató táblákba foglalt, tabellás; adv. táblába foglalva.
Tabelle, die, mutató tábla, tabella.
Tabulat, das, deszkázat.
Tabulatkrämer, der, házaló kalmár.
Tact, der, időmérték a' muzsikában, hangmérték; den Tact halten, megtartani a' hangmértéket; ſchlagen, időmértéket verni; aus dem Tacte kommen, elveszteni az időmértéket; nach dem Tacte, időmértékre; eine ſogenannte ganze Note, egy időmértékű v. egész kóta; trop. z. B. einen richtigen Tact (ein richtiges Urtheil) in etwas haben, jól v. helyesen ítélni valami felől.
Tactfeſt, adj, időmérték tartó; trop. jártas, tanult valamiben.
Tactführer, der, időmérték igazgató, jeladó, taktus jeladó.
Tactmäßig, adj., hang- v. időmértékes, taktusos; adv., hangmértékre, taktusra.
Tactſchlagen, das, mértékverés, taktus jeladás.
Tactik, die, hadimesterség, taktika.
Tadel, der, Fehler, hiba, fogyatkozás; ohne Tadel ſeyn, hibátlan, hiba nélkül v. fedhetetlen lenni; das Tadeln, ócsárlás, becsmelés; auch, gyalázás, kissebbítés.
Tadelhaft, adj., ócsárlást érdemlő, becsmelhető, hibás; adv., ócsárolva, becsmelve; hibásan.
Tadellos, adj,, feddhetetlen; adv. feddhetetlenül.
Tadeln, ócsárolni, becsmelni, kissebbítni, gyalázni.
Tadeln, das, ócsárlás, becsmelés.
Tadelſucht, die, hibavadászás.
Tadelſüchtig, adj., minden ócsárló; adv., ócsárolva.
Tadler, der, ocsárló.
Tadlerinn, die, ócsárló asszony személy.
Täfelchen, das, táblácska.
Täfeln, mit Tafeln belegen, kideszkázni, kipallózni.
Täfelwerk, das, kipallózott, kideszkázott munka v. hely.
Täglich, adj, mindennapi; adv., naponként.
Tändelei, die, gyermekeskedés, tréfaság, játék; in der Liebe, enyelgés; ſt. Zaudern, késedelmezés.
Tändelhaft, tändelnd, adj., gyermekeskedő, tréfás, enyelgő; zaudernd, lassú, késedelmes; adv, gyermekeskedve; lassan, késedelmesen.
Tändeln, gyermekeskedni, tréfálni, játszani, enyelegni; késedelmezni.
Tändler, der, gyermekeskedő, tréfáló; késedelmező; ſt. Trödler, zsibvásáros.
Tändlerinn, die, enyelgő asszony személy; ſt. Trödlerinn, zsibvásárosné.
Tänzchen, das, tánczocska.
Tänzer, der, tánczoló, tánczos.
Tänzerinn, die, tánczos asszony vagy leány.
Täſchchen, das, zsebecske; kis zacskó.
Täſchner, der, börládakészítő.
Täubchen, das, galambocska.
Täufer, der, keresztelő.
Täufling, der, keresztelendő, keresztelnivaló gyermek.
Täuſchen, jem. megcsalni, megszedni, rászedni, ámítni, megámítni; ſich, megcsalódni, megcsalatkozni, megcsalni magát.
Täuſchen, das, die Täuſchung, csalás,

Digitized by Google

megcsalás, ámítás, megámítás; megcsalatkozás.]

Tafel, die, etwas darauf zu ſchreiben, oder zu rechnen, tábla, p. o. író- v. számvető tábla; wobei geſpeiſt wird, ebédlő asztal; die Tafel decken, az asztalt terítni; der mit Speiſen bedeckte Tiſch, terített és ételekkel megrakott asztal; ſich zur Tafel ſetzen, asztalhoz ülni; jem. zur Tafel laden, valakit ebédre hívni t. i. nagy úri ebédre; offene Tafel halten, nézők láttára ebédelni, minden megjelenőket megvendégelni; eine Tafel, wo das Gericht abgehalten wird, törvénytévő hely, v. szék; z. B. die königl. Tafel, a' királyi tábla; die Diſtrictual-Tafel, a' kerületbeli v. distriktuális tábla; die Septemviral-Tafel, hétszemélyű vagy Septemvirális tábla; jeder viereckige ebene Körper, akármelly négyszegletű táblaforma kő, üveg, fa, ée.

Tafelbier, das, asztali ser.

Tafeldecker, der, asztalterítő.

Tafelgelder, die, asztalpénz, asztali költség.

Tafelgemach, das, ebédlő v. vacsoráló szoba.

Tafelgeſchirr, das, asztali edények.

Tafelgut, das, a' fejedelem asztali költségére adatott jószág.

Tafelmuſik, die, asztali muzsika.

Tafelſervies, das, asztali edény készület.

Tafelteller, der, asztali tányér.

Tafeltuch, das, abrosz.

Tafelwerk, das, deszkázat.

Tafelzeug, das, asztali készület.

Tafelzimmer, das, ebédlőszoba.

Taffet, Taffent, der, tafota.

Taffeten, adj., tafotából való.

Tag, der, nap, egynap, nappali idő; vor Tage, virradta előtt; mit Anbruch des Tages, virradtakor, bei Tage, nappal; Tag und Nacht, éjjel nappal; von Tag zu Tage, napról napra; den Tag vorher, egy nappal az előtt; Tags darauf, utánnavaló vagy következő nap; in acht Tagen, egy hét múlva; guten Tag! jó napot! heutiges Tages, mai napon, mai időben; in unſern Tagen, a' mi időnkben.

Tagarbeit, die, nappali munka.

Tagebericht, der, a' naponként történt dolgok előadása.

Tagebuch, das, mindennapi jegyző könyv.

Tagedieb, der, időveszteget ő, korhel.

Tagefalter, der, pillangó.

Tageleiſtung, die, naprendelés, napot tevés.

Tagelohn, der, napszám, napszámbér.

Tagelöhner, der, napszámos.

Tagelöhnerinn, die, napszámos asszony v. leány.

Tagen, d. i. Tag werden, virradni.

Tagereiſe, die, Tagemarſch, der, egy napi út, egy napi járó föld.

Tageſatzung, die, törvényesen megrendelt öszvejövetel.

Tageweiſe, adv. naponként.

Tagewerk, das, napszám, napi munka.

Tagewerker, Tagwerker, der, napszámos.

Tageslänge, die, nap hossza.

Tageslicht, das, napvilág.

Tagesordnung, die, minden napnak kiszabott rendje.

Tageszeit, die, nappali idő, határozott nap valamire.

Taille, die, Leibesgeſtalt, Wuchs, testállás, termet, főképpen a' deréknak termete; der Schnitt am Kleide, a' ruha szabása és állása.

Takelwerk, das, hajókötelek.

Talar, der, hosszúköntös, bokáig érő ruha.

Talent, das, tálentom, elmebéli tehetség, ész, természeti ajándék, adomány; tálentom, pénz neme a' régieknél.

Talentvoll, adj, nagy eszű v. tehetségű.

Talg, der, fadgyú.

Talgig, adj., fadgyú szabású; aus Talg, fadgyas, fadgyúból való.

Talglicht, das, fadgyú gyertya.

Talk, Talkſtein, der, talkkő.

Tamarinde, die, tamarinda.

Tamariske, Tamariskenſtaude, die, tamariska, atánfa.

Tambour, der, dobos.

Tand, der, gyermekség, alávaló csekélység, hijábanvalóság.

Tang, der, tengersás.

Tangel, die, am Nadelholze, árlevél, a' fenyőfák árszabású leveleik.

Tangelholz, das, árlevelűfa, mint a' fenyőfa.

Tangent, der, érdeklő, a' klavírtasztákban.

Tanne, die, der Tannenbaum, fenyő, fenyőfa.

Tannen, adj., fenyőfa, fenyőfából való.

Tannenfink, der, fenyőpinty.

Tannenhain, der, fenyves.

Digitized by Google

Tannenharz, der, fenyőszurok, fenyőcsipa.
Tannenholz, das, fenyőfa.
Tannenmeiſe, die, fenyőczinke.
Tannenpalme, die, fenyő- v. jegenye pálma.
Tannenwald, der, fenyves erdő.
Tannzapfen, Tannzapfel, der, fenyőtoboz.
Tante, die, Muhme, nagynéne, anyanéne v. öccse.
Tanz, der, táncz.
Tanzbär, der, tánczoló medve.
Tanzboden, der, tánczoló hely, tánczház.
Tanzen, tánczolni; auf dem Seile, kötelen járni v. tánczolni.
Tanzen, das, tánczolás.
Tanzkunſt, die, tánczolásmesterség.
Tanzmeiſter, der, tánczmester.
Tanzplatz, der, tánczolóhely.
Tanzſaal, der, tánczház, tánczterem.
Tanzſchuh, der, tánczoló czipő v. saru.
Tanzſchule, die, tánczoskola.
Tapet, das, z. B. etwas aufs Tapet bringen, valamit előhozni, vagy a' beszéd közben előhozni.
Tapete, die, szőnyeg, bútorboríték; an den Wänden, falszőnyeg, falbéllés.
Tapeziren, szőnyegekkel v. falbéllésel, papirossal 's a' t. bévonni; béborítni a' párnás székeket, kanapékat, selyemmel, kartonnal, bőrrel, 's a' t.
Tapezierer, der, házfalbéllelő; kanapé- v. bútorborító.
Tapezierung, die, házfalbéllelés; kanapé v. bútorborítás.
Tapfer, adj., brav, derék; muthig, bátor, vitéz; adv. derekasan, jól; vitézűl, bátran.
Tapferkeit, die, vitézi bátorság, vitézség.
Tappen, tapintani; im Finſtern, a' setétben tapogatni, tapogatódzni; trop. tarókozni.
Tarantel, die, torontálpók.
Tarif, der, mutatótábla, lajstrom.
Tarok, das, Karten, tarók kártya.
Tarokiren, tarókozni, tarókot játszani.
Tarokſpiel, das, tarók játék.
Tartane, die, sebes sajka, hajó.
Tartar, der, tatár.
Tartarei, die, tatárország.
Taſche, die, zseb; zacskó.
Taſchenbuch, das, zsebkönyv; zsebbeli könyv.
Taſchenformat, das, zsebbeli nagyság.
Taſchengeld, das, zsebbeli pénz.
Taſchenkalender, der, zsebkalendáriom.
Taſchenmeſſer, das, zsebbeli kés.
Taſchenſpiegel, der, zsebbeli tűkör.
Taſchenſpieler, der, szemfényvesztő, gaukler.
Taſchenſpielerei, die, szemfényvesztés.
Taſchenſpielerinn, die, szemfényvesztő asszony.
Taſchentuch, das, zsebkeszkenő.
Taſchenuhr, die, zsebóra, zsebbeli óra.
Taſſe, die, csésze, findzsa.
Taſte, die, taszta, klavírban.
Taſten, tapintani, nyúlni valamihez.
Tatze, die, von Thieren, szőrös és körmös talpa v. lába némelly állatoknak, p. o. medvetalp; trop. eine plumpe Hand, otromba kéz; an Hemdeärmeln, tászli, p. o. az ingen; zum Kaffee-Auftragen, tácza.
Tau, das, hajókötél, alattság.
Taub, adj., siket, a' ki nem hall; taub werden, megsiketülni; der nicht hören will, siket; tauben Ohren predigen, siketnek predikálni, az az hijába beszélni; ohne Gefühl, érzéketlen; leer, von Pflanzen, üres, a' minek nincs béle; eine taube Nuß, üres dió; ein tauber Hafer, üres bélű zab; vom Schalle, matt, bádjadt, siket, p. o. hang.
Taube, die, galamb; die wilde, vadgalamb.
Taubenart, die, galambfajt.
Taubenei, das, galambtojás.
Taubenfalk, der, vadgalambász ölyv.
Taubenfarbe, die, vadgalambszín.
Taubenfeder, die, galambtoll.
Taubenfleiſch, das, galambhús.
Taubenflügel, der, galambszárny.
Taubenhändler, der, galambáros.
Taubenhals, der, galambnyak.
Taubenhaus, das, galambház.
Taubenkopf, der, galambfej.
Taubenkoth, der, galambganaj.
Taubenkropf, der, galambbegy; Pflanzen, z. B. ſt. Eiſenkraut, galambócz, szaporafű; Erdrauch, földfüstfű, füstvirág.
Taubenmiſt, der, galambganéj.
Taubenneſt, das, galambfészek.
Taubenſchlag, der, galambdúcz.
Tauber, der, himgalamb; der nicht hört, siket ember.
Taubhafer, der, vadzab, üres zab.
Taubheit, die, siketség.
Taubkorn, das, vadócz; egérárpa.
Taubſtumm, adj., siketnéma.
Tauchen, ins Waſſer, be- v. belémár-

Digitized by Google

tani p. o. a' vízbe, belémerítni; ein Schiff, terhelni, megterhelni, p. o. hajót; ſich, lebukni, elbukni a' víz alá, néha: belémerülni; von Tauchern, búvárkodni

Tauchen, das, lebukás, belémártás.

Taucher, der, búvár, t. i. ember; búvár, t. i. madár.

Tauchgans, die, búvárlúd.

Tauchglocke, die, búvárharang.

Tauchhuhn, das, szárcsa.

Taufbecken, der, keresztelő edény.

Taufbuch, das, keresztelő könyv.

Taufbund, der, keresztségi szövetség.

Taufe, die, keresztség; ein Kind aus der Taufe heben, keresztvízre tartani a' kisdedet, az az, keresztatya v. keresztanya lenni.

Taufen, keresztelni, megkeresztelni t. i. a' kisdedet; taufen laſſen, megkereszteltetni.

Taufen, das, keresztelés.

Taufeſſen, das, paszita, keresztelő vendégség.

Taufgodel, die, keresztanya; keresztleány.

Taufgöt, der, keresztatya; keresztfiú.

Taufhandlung, die, keresztelés.

Taufkiſſen, der, keresztelő vánkos.

Taufmahl, das, Taufſchmaus, der, keresztelő vendégség.

Taufname, der, keresztnév.

Taufpathe, der, keresztkoma.

Taufſchein, der, Taufzeugniß, das, keresztelő levél.

Taufſtein, der, keresztelőkő.

Taufſtag, der, keresztelőnap.

Taufſtuch, das, keresztelő.

Taufwaſſer, das, keresztelővíz.

Taufzeug, das, keresztelő köntös v. ruha.

Taufzeuge, der, keresztkoma.

Taugen, zu etwas, alkalmatos v. jó lenni, valamirevaló lenni; nichts taugen, semmitsem érni, haszonvehetetlen lenni; gut ſeyn, jóravaló lenni, jó lenni, p. o. katonának; das taugt nichts, semmit sem ér.

Taugenichts, der, semmirekellő, semmirevaló.

Tauglich, adj. alkalmatos, hasznos, jó.

Tauglichkeit, die, alkalmatoslétel, alkalmatos volt; jóság.

Taumel, der, tántorgás, t. i. a' részegség miatt; ſt. Rauſch, ittasság, részegség; einen Taumel haben, ittas vagy részeg lenni; von Leidenſchaften, z. B. der Taumel der Freude, örömbe merülés; der Schwindel, bódultság.

Taumelbecher, Taumelkelch, der, (bibliſch) részegítő pohár.

Taumelig, adj., taumelnd, tántorgó; ittas, mámoros, boros, részeg; ſchwindelig, szédelgős, szédelgő.

Taumeln, tántorgani; ittásban tántorogni; fallen, elbotlani.

Tauſch, der, csere, cserélés.

Tauſchen, cserélni, megcserélni; elcserélni valamit másért.

Tauſchen, das, cserélés, elcserélés.

Tauſchhandel, der, cserevásár.

Tauſchhändler, der, cserekálmár.

Tauſchweiſe, adv, cserében, cserélve.

Tauſend, num. ezer; tauſend Menſchen, ezer ember; adv., ezeren.

Tauſend, das, ezer, ezere valaminek.

Tauſenderlei, adj., ezerféle.

Tauſendfach, adj., ezerszeres; adv., ezerszeresen.

Tauſendförmig, adj., ezerformájú.

Tauſendjährig, adj., ezeresztendős.

Tauſendkünſtler, der, ezermester.

Tauſendmal, adv., ezerszer; trop. igen sokszor, számtalanszor.

Tauſendmalig, adj., ezerszeri.

Tauſendſte, der, die, das, adj., az ezeredik.

Tax, Taxbaum, der, tiszafa, ternyőfa.

Taxation, die, Schätzung, árszabás, megbecsülés, becsszabás, taksálás.

Taxe, die, taksa, becsüár, kiszabott becse valaminek.

Taxiren, árát szabni, taksálni, megtaksálni, becsét határozni valaminek.

Taxordnung, die, árszabás rendje v. törvénye, taksálás rendje.

Teich, der, tó; halastó.

Teichfiſch, der, tóhal.

Teichfiſcherei, die, tóból halászás.

Teichgräber, der, halastóásó.

Teichgras, das, hínár.

Teichkarpfen, der, pozsár, tói ponty.

Teichkolbe, die, gyékény.

Teichwaſſer, das, tóvíz.

Teig, der, tészta, gyúrt tészta.

Teigicht, adj., ollyan mint a' tészta.

Teigig, adj., z. B. Brod, sületlen, kovászos, kelletlen, v. ragaszos kenyér.

Telegraph, der, táviró-mű, telegraph.

Teleſcop, der, távcső.

Teller, der, tányér.

Tellerlecker, der, tányérnyaló.

Tellertuch, das, asztalkeszkenő vagy kendő.

Digitized by Google

Tempel, der, templom t. i. a' régieknél.
Tempelherr, der, templárius.
Temperament, das, Milderungsmittel, enyhítőszer; Gemüthsart, természet, véralkat, testhajlandóság, indúlat, temperamentom.
Temperatur, die, mérséklet; in der Muſ. mérséklés a' muzsikában.
Temperirt, adj., mérséklett, mérsékelt.
Tempo, das, idő, alkalmatosság; időmértek, tactus, a' muzsikában.
Temporiſiren, időt tölteni.
Tenakel, der, betűtartó (szedőknél).
Tenne, die, szérű, szűrű.
Tenor, der, Tenorſtimme, die, fennhang, (férfinál).
Tenoriſt, der, fennhangu (énekes).
Tenorſchlüſſel, der, tenórkulcs.
Teppich, der, szőnyég.
Termin, der, rendelt nap v. idő, időhatár; szabott idő.
Terminweiſe, adv., z. B. bezahlen, kiszabott időkre fizetni.
Terne, die, ternó, kijött három szám a' lotteriából,
Terpentin, der, terpentin.
Terpentinbaum, der, terpentinfa, terpentin pisztáczfa.
Terpentinöhl, das, terpentinolaj.
Tertie, die, (Terz), in der Muſik, harmadhangfogás, harmadfogás.
Terzeroll, das, mordály.
Terzett, das, hármas ének v. dal.
Teſtament, das, végrendelés, testamentom; ohne Teſtament ſterben, testamentomtétel nélkül halni meg; bibl. das alte und neue Teſtament, az ó vagy új testamentom v. szövetség.
Teufe, oder Tiefe, die, mélység.
Teufel, der, ördög.
Teufelei, die, ördögség.
Teufeliſch, adj., ördögi; adv., ördögi módon.
Teufelsbanner, der, ördögűző.
Teufelsdreck, der, (Aſant), bűzaszat.
Teufelskind, das, gonoszság fia.
Teufelszeug, das, ördögség.
Text, der, Worte eines Schriftſtellers, szerző szavai v. beszédje, előadás; worüber gepredigt wird, szent leczke, t. i. a' szentírásból, mellynek értelme felett prédikáczió tartatik; über einen Text predigen, valamelly felvett szent leczkét magyarázni; zur muſik. Compoſition geeignet, Gedicht, versezet, ének.
Thäter, der, tévő, cselekvő; Uebelthäter, gonosztévő.
Thäterinn, die, tévő t. i. asszony személy.
Thätig, adj., wirkſam, hathatós, munkás p. o. hit; arbeitſam, serény, szorgalmatos; adv. munkásan, serényen, szorgalmatosan.
Thätigkeit, die, munkásság, hathatosság; serénység, szorgalom, szorgalmatosság.
Thätlich, adj., cselekedettel, munkásan; ſt. gewaltſam, erővel, erőszakkal.
Thätlichkeit, die, Gewaltthätigkeit, erő, erőszak, erőszakoskodás; Thätlichkeiten im Kriege, ellenségeskedés.
Thal, das, pl. die Thäler, völgy.
Thaler, der, tallér.
That, die, tett, cselekedet, viselt dolog; eine löbliche, dicséretes dolog, cselekedet; eine grauſame, kegyetlen tett; eine edle, nemes cselekedet; eine böſe, gonosz cselekedet, gonosztett; in der That, valóban; jem. mit Rath und That beiſtehen, valakin tanácsal 's tettel is segítni; eine Kriegsthat, hadi tett, hadi viselt dolog.
Thatenreich, adj., jeles tettekkel fénylő.
Thathandlung, die, véghezvitt cselekedet végre hajtott munka.
Thatſache, die, lett dolog, történt v. megesett dolog, cselekedet.
Thau, der, harmat; voll Thau werden, beharmatosodni.
Thauen, harmatozni; es thaut, harmat esik, harmadozik; ſchmelzen, olvadni, mint p. o. a' fagy, felengedni.
Thauen, das, harmatozás; olvadás.
Thauig, adj., harmatos; adv., harmatosan.
Thauwetter, das, engedő idő, mikor felenged, olvad, lágy idő.
Thauwind, der, olvasztó szél.
Theater, das, játékszín; játéknézőhely, teátrom.
Theatermäßig, adj., játékszíni; adv. mint a' játékszínen.
Theaterſtück, das, játékszíni darab, színjáték.
Theatertänzer, der, játékszíni tánczos, színtánczos.
Theatertänzerinn, die, színtánczosné.
Theaterweſen, das, játékszíni dolog.
Theatraliſch, adj., játékszíni; adv. játékszini módon.

Thee, der, thea, herbaté; die Staude, téafa; der gekochte, leforrázott téalév.
Theebüchse, die, téás berbencze.
Theekanne, die, téás kanna.
Theer, der, kátrán, dohot, földolaj; iſts Wagenſchmiere, szekérkenő, kolimáz.
Theerbüchse, die, kátrántartó.
Theeren, kátránnal, földolajjal békenni.
Theerig, adj., kátrános.
Theeſchale, Theetaſſe, téacsésze.
Theeſchälchen, das, téás findzsa.
Theetiſch, der, téázó asztal.
Theil, der, rész; zum Theile, d. i. theilweiſe, részszerént, részént; od. einigermaßen, némelly részben; eines Theils, egy részént, egy részről; meiſten Theils, nagyobb részént; Theil nehmen an etwas, részesülni, részt venni valamiben; an jem. Unglück Theil nehmen, fájlalni valakinek szerencsétlen esetét; an jem. Glück Theil nehmen, örülni valakinek szerencséjén.
Theilbar, adj., osztható, eloszthatő.
Theilbarkeit, die, meg- v. eloszthatóság.
Theilchen, das, részecske.
Theilen, osztani, el- v. megosztani; etwas unter ſich theilen, valamit magok között felosztani v. elosztani, megosztozni valamin; ſich theilen, d. i. getrennt werden, elválni egymástól; in Hinſicht der Meinung, különböző értelemre oszlani.
Theilen, das, die Theilung, osztás, megosztás, felosztás.
Theiler, der, osztó, felosztó.
Theilhaft, Theilhaftig, adj., részes, valamiben; werden, részesülni; machen, részesitni.
Theilhaftigkeit, die, részvétel.
Theilnahme, die, részesülés, részvétel.
Theilnehmer, der, részvevő, részesülő.
Theilnehmerinn, die, részes t. i. asszony, leány.
Theilnehmend, adj., részesülő, részes, osztozó; adv., részvétellel.
Theilnehmung, die, részvétel, részesülés.
Theils, adv. részszerént.
Theiß, die, Tisza, folyóvíz.
Thema, das, felvett tárgy, feltétel.
Theolog, der, istentudományértő.
Theoretiker, der, valamit tudományosan értő.
Theoretiſch, adj., vizsgálódási; adv., vizsgálódva, tudomány szerént.
Theorie, die, vizsgáló esméret; Inbegriff von Lehren, tudománybeli esméret; Theorie mit Praxis verbinden, a' tudománybeli esméretet alkalmaztató gyakorlással egyesítni.
Theriak, der, terjék.
Thermometer, das, hévmérő.
Theuer, adj., drága, kedves, becses; adv., drágán, kedvesen.
Theuerung, die, drágaság; theure Zeit, drága idő, drágaság.
Thier, das, überh., állat, élő állat; ein unvernünftiges Geſchöpf, állat, oktalan állat, barom; ein wildes, vad állat; ein zahmes, szelíd állat; ein grauſames, fenevad állat.
Thierart, die, állatnem.
Thierchen, das, állatka, állatocska.
Thiergarten, der, vadas kert, állatos kert.
Thiergefecht, das, állatviadal.
Thieriſch, adj., állati, vadállati. vad, baromi; adv., állati v. baromi módon.
Thierkreis, der, az égijelek kerülete v. abroncsa.
Thierpflanze, die, állatplánta.
Thierreich, das, állatok országa.
Thönern, adj., agyagbólvaló, agyag.
Thöricht, adj., balgatag, ostoba, esztelen, bolond; adv., balgatagúl, esztelenül.
Thörinn, die, ostoba, esztelen asszony v. leány.
Thon, der, agyag.
Thonart, die, agyagnem.
Thonartig, adj., agyagnemű.
Thonerde, die, agyagföld.
Thongrube, die, agyagverem.
Thonig, adj, agyagos.
Thor, der, balgatag, esztelen, kába.
Thor, das, kapu.
Thorflügel, der, kapuszárny.
Thorgeld, das, kapupénz, kapunyitás bére.
Thorheit, die, balgatagság, esztelenség, bolondság; ostoba cselekedet, esztelenség, esztelen cselekedet.
Thorhüther, der, kapunálló, kapuőrző.
Thorriegel, der, kapurekesz, v. retesz, kapuzár.
Thorſchließer, der, kapubézáró.
Thorſchlüſſel, der, kapukulcs.
Thorſchluß, der, kapuzárás ideje.
Thorſteher, der, kapunalló.
Thorwache, die, kapuőrző, kapunál levő strázsa, kapun alló őr.

Digitized by Google

Thorwärter, der, kapus.
Thorweg, der, kapun általvaló út.
Thränchen, das, könnyecske, könny cseppecske.
Thräne, die, könny, könyű; die Thränen, könnyek, sirás; Thränen vergießen, könnyeket hullatni, sírni; vor Freude, örömében sírni; in Thränen zerfließen, könnyek záporát hullatni, könnyeiben úszni.
Thränen, sírni, könyvezni; vom Weinstocke, könnyezni.
Thränen, das, sirás.
Thränenbach, der, könnypatak, könnyek árja.
Thränenbein, das, könnycsont.
Thränenfistel, die, könnycső.
Thränenfluß, der, könnyhullatás.
Thränenleer, adj., könnyetlen.
Thränenlos, adj., könnyhullatás nélkül való.
Thränenquelle, die, könnyforrás.
Thränenstrom, der, könnyek árja.
Thränenvoll, adj., könnyes, könnyhullatással tellyes, könnybe lábbadt.
Thran, der, halzsír.
Thron, der, fejedelmi szék, királyi v. császári szék, trónus, országló szék; trop. die höchste obrigkeitliche Gewalt, fejedelemség, országlás, királyság; den Thron besteigen, az országló székbe ülni, az országló székre jutni; auf den Thron sitzen, uralkodni, országolni.
Thronen, országolni, uralkodni.
Thronerbe, der, korona v. ország örököse.
Thronerbinn, die, ország örökőse t. i. asszony.
Thronfähig, adj., országlásra alkalmatos.
Thronfolge, die, országlásban v. uralkodásban következés.
Thronfolger, der, az országlásban v. uralkodásban következő, koronaörökös.
Thronhimmel, der, Baldachin, menyezet.
Thür, die, ajtó; die Thür zuschließen, az ajtót bézárni, bécsukni; zuriegeln, béreteszelni az ajtót; aufmachen, kinyitni; aufbrechen, bétörni; zur Thür hinausgehen, az ajtón kimenni; phr. zwischen Thür und Angel stecken, megszorúlni, két tűz közé szorúlni, veszedelemben forogni; mit der Thür ins Haus fallen, durván cselekedni, felelni; vor seiner Thür kehren, a' maga háza előtt sepreni, magára lenni gondjának; vor der Thür seyn, közel lenni; der Winter ist vor der Thür, közel van a' tél.
Thürangel, die, Thürhaken, der, ajtósark.
Thürchen, das, ajtócska.
Thürflügel, der, ajtószárny.
Thürgesims, das, ajtópártázat.
Thürhüter, der, kapus, ajtónálló.
Thürmchen, das, tornyocska.
Thürmen, feltornyozni.
Thürmer, der, toronybeli őr v. vigyázó, harangozó.
Thürmung, die, feltornyozás.
Thürpfoste, die, ajtófél.
Thürriegel, der, ajtózár, tolózár, retesz.
Thürschwelle, die, ajtóküszöb.
Thürsteher, Thürwärter, der, ajtónálló, vigyázó.
Thürsteuer, die, ajtóra vetett adó.
Thun, tenni, cselekedni, csinálni; seine Schuldigkeit thun, kötelességét tenni, megtenni v. bételyesítni; seine Möglichkeit thun, mindent elkövetni; etwas kund thun, tudtára adni, megjelenteni valakinek valamit, kihirdetni valamit; Erwähnung von etwas thun, megemlíteni valamit; ein Gelübde thun; fogadást tenni; Gutes, Böses thun, jót, gonoszt tenni; jem. gute Dienste thun, valakinek hasznos szolgálatot tenni; Buße thun, magát megjobbítni; Schaden, kárt tenni; Bitte, kérni valamit; eine Wohlthat jem. thun, jóteteménnyel lenni valakihez; jung thun, úgy viselni magát mint az ifjak; alt thun, öregesen viselni magát; schön thun, hízelkedni; groß thun, kérkedni; es ist mir darum zu thun, ez az én szándékom, azon igyekszem én, hogy etc. es ist ihm nur ums Geld zu thun, neki csak a' pénznyerés itt a' czélja.
Thun, das, cselekedet, tett.
Thunlich, adj., tehető, lehető, véghezvihető; statt leicht, könnyű; st. dienlich, alkalmatos, hasznos.
Thunlichkeit, die, lehetőség, véghezvihetőség, könnyűség.
Thurm, der, torony.
Thurmbau, der, toronyépítés.
Thurmknopf, der, toronygomb.
Thurmspitze, die, toronytető, a' torony teteje.
Thurmuhr, die, toronybeli óra.
Thurmwächter, der, toronybeli vigyázó; st. Gefängnißwärter, tömlöctartó.

Digitized by Google

Tief, adj, mély, p. o. árok, kút, gondolat, hallgatás; Stimme, mély hang; der tiefſte Ton, alsó, legmélyebb hang; tiefe Trauer, mély gyász; tiefer Schlaf, mély álom; eine tiefe Verbeugung, mély főhajtás; in tiefen Gedanken ſitzen, mély gondolatokba merülve lenni; bis in die tiefe Nacht hinein, késő éjtszakáig; tief ins Land hinein gehen, messze bémenni az országba; adv., mélyen.

Tiefe, die, mélység; des Meeres, a' tengernek mélysége; der Töne, alattság, mélység a' hangban; vom Schlafe, Stillſchweigen, mély álom, hallgatás; des Reichthums, der Weisheit, rendkívűl valósága, nagysága p. o. a' gazdagságnak, bölcsességnek; ſt. Abgrund, örvény.

Tiefſinn, der, mély gondolkodás; Melancholie, búskomolyság.

Tiefſinnig, adj., mélyen gondolkodó; búskomoly; adv., mélyen gondolkodva; búskomolyan.

Tiegel, der, tégely.

Tiegelchen, das, tégelyke.

Tiegern, tarkázni; daher: Getiegert, tarka, iromba, pettegetett.

Tiger, (Tieger) der, tigris.

Tigerfell, das, tigrisbőr.

Tigerfleckig, adj., foltos mint a' tigrisbőr.

Tigerherz, das, tigris szív, kegyetlen szív.

Tigerkatze, die, tigris macska.

Tilgen, semmivé tenni, kiveszteni, eltörleni; Schulden, az adósságot lefizetni.

Tilgen, das, die Tilgung, semmivétel, eltörlés.

Tilger, der, eltörlő, kitörlő.

Tinctur, die, színnedv, tinktúra.

Tinte, die, ténta.

Tintenfaß, das, kalamáris,

Tintenfiſch, der, téntaféreg.

Tintenflaſche, die, téntaüveg.

Tintenfleck, Tintenklecks, der, téntapecsét.

Tintenpulver, das, téntapor.

Tintenſtecher, der, asztalbaütő kalamáris.

Tiſch, der, asztal; ein gedeckter, terített asztal; ihn decken, asztalt terítni; ſich hinſetzen, asztalhoz ülni; ſt. Eſſen, ebéd, vacsora, ebédlés, vacsorálás; bei Tiſche, asztalnál, asztal felett; zu Tiſche bitten, laden, valakit ebédre hívni; vom Tiſche aufſtehen, felkelni az ebédtől; guten Tiſch führen, jó asztalt tartani, jól élni; ſchlechten, rosszúl élni, hitvány asztalt tartani.

Tiſchbier, das, asztali ser.

Tiſchblatt, das, asztaltábla v. deszka.

Tiſchchen, das, asztalocska.

Tiſchen, asztalt terítni; ebédelni vagy vacsorálni.

Tiſchfreund, der, asztali barát, élődi.

Tiſchgänger, der, ebédrejáró, asztaltartó valakinél.

Tiſchgaſt, der, vendég.

Tiſchgebet, das, asztali imádság.

Tiſchgeld, das, asztaltartásbér.

Tiſchgenoß, der, ebédlőtárs.

Tiſchgeräth, das, asztali készület.

Tiſchgeſellſchaft, die, asztali v. együttevő társaság.

Tiſchgeſpräch, das, asztali vagy asztalfeletti beszélgetés.

Tiſchgeſtell, das, asztalláb.

Tiſchler, der, asztalos.

Tiſchlerhandwerk, das, asztalosság; die Innung, az asztalos czéh.

Tiſchmeſſer, das, asztali kés.

Tiſchkaſten, der, asztal almáriom.

Tiſchladen, der, asztalfiók.

Tiſchplatte, die, az asztalnak kerek v. négyszegletű táblája.

Tiſchtrunk, der, asztali ital.

Tiſchtuch, das, abrosz.

Tiſchwein, der, asztali bor.

Tiſchzeit, die, ebéd v. ebédlés ideje.

Tiſchzeug, das, asztali készület.

Titel, der, eines Buches, czím, felülírás, felírás; Benennung nach dem Range oder Würde, czím, rang, név, titulus; Vorwand, szín, nevezet.

Titelblatt, das, czímlap v. levél.

Titelſucht, die, czímrevágyás.

Titular, adj., czímes, czímjét viselő.

Titulatur, die, czímezet.

Titulaturbuch, das, czímezetek lajstroma.

Tituliren, czímelni, rangján nevezni, tisztelni, titulálni.

Toben, dühösködni, mérgelődni, lármázni; vor Freude, örömében tombolni; wie das Meer, hánykódni.

Toben, das, dühösködés, mérgelődés, lárma; vom Meere, hánykódás.

Tochter, die, pl. die Töchter, leány; in der traulichen Sprache älterer Personen, z. B. liebe Tochter ſage mir doch, édes húgom, mond meg nekem; ein Mädchen, leányzó, leány; von einer Tochter entbunden werden, leány gyermeket szülni, leányának

lenni; auch insbes. von leblosen Gegenständen, z. B. die italienische Sprache ist die Tochter der lateinischen, az olasz nyelv a' Deáknak leánya v. a' deák nyelvből lett.

Tochterkind, das, d. i. ihr Sohn, unoka fiú; ihre Tochter, unoka leány.

Tochterkinder, unokák valakinek a' leányától.

Tochterkirche, die, leányeklézsia, filiális eklézsia.

Tochtermann, der, vő.

Tod, der, halál, meghalás; mit Tode abgehen, meghalni; sich den Tod anthun, magát kivégezni; jem. mit dem Tode bestrafen, valakit halálra itélni és megbüntetni; des natürlichen Todes sterben, természeti halállal halni meg; nach dem Tode, holtom, holtod, holta után; mit dem Tode ringen, a' halállal küszködni; er ärgert sich zu Tode, megöli a' méreg, boszszúság; sich zu Tode lachen, majd megszakadni nevettében; den Tod fürs Vaterland sterben, hazájáért halni meg; ich bin des Todes! oda vagyok! elvesztem! trop. Untergang, vég veszedelem; was den Tod bringt, veszedelem; der ewige Tod, örök kárhozat.

Todbett, das, halálos ágy.

Todbringend, adj., halálos.

Todesangst, die, halálos gyötrődés.

Todesart, die, halál neme.

Todesbetrachtung, die, halálról való elmélkedés.

Todesengel, der, öldöklő angyal.

Todesfall, der, halál, meghalás.

Todesfurcht, die, halálrólvaló félelem v. rettegés.

Todesgedanken, pl. halálrólvaló gondolat.

Todesgefahr, die, halálos veszedelem, élet veszedelme.

Todeskampf, der, halállal küszködés.

Todesnacht, die, halálos éjtszaka.

Todesnoth, die, halálos inség, halállal küzdés.

Todespein, die, halálos kín.

Todesschlaf, der, örökkévaló halál.

Todesschrecken, der, haláltólvaló rettegés.

Todesschweiß, der, halálverejték.

Todesstille, die, szomorú mély hallgatás.

Todesstoß, der, halálos döfés.

Todesstrafe, die, halálos büntetés.

Todesstunde, die, halál órája.

Todestag, der, végső nap, meghalás napja.

Todestrank, der, halálhozó ital.

Todesurtheil, das, halálos itélet vagy szentenczia.

Todeswerth, adj., halálra méltó.

Todfeind, der, halálos ellenség.

Todfeindschaft, die, halálos gyülölség.

Todkrank, adj., halálos beteg.

Todsünde, die, halálos vétek; megbocsáthatatlan vétek.

Todt, adj., holt, megholt; ein Todter, halott, megholt; die Todten, d. i. Verstorbenen, megholtak; todt schlagen, stechen, agyon verni, agyon szúrni valakit; todt schießen, agyon lőni; sich todt fallen, ugy elesni, hogy egyszerre szörnyű halált haljon; sich todt trinken, agyon inni magát; trop. von Pflanzen, Bäumen, elzáradt, kiveszett, kiszáradt, kiszáradott; von leblosen Dingen, z. B. ein todtes Bild, holt kép v. festés; ein todter Zaun, száraz kerítés; Sprache, holt nyelv; Asche, Kohle, kialudt hamu, szén; Farbe, halavány, lankadt szín; Augen, bádjadt szemek; Ort, népetlen hely; Meer, holt tenger; st. ungiltig, in den Rechten, nem hathatós, foganatlan, sikeretlen.

Todtenacker, der, temető.

Todtenamt, das, halotti szertartás a' templomban.

Todtenbahre, die, koporsóvivő vagy emelőfa, Sz. Mihály lova.

Todtenbein, das, megholtnak csontja.

Todtenbeschwörer, der, holtakat előszollitó.

Todtenbeschwörung, die, holtaknak előszóllitása.

Todtenblaß, Todtenbleich, adj., halálszínű.

Todtenblässe, die, halálszín.

Todteneule, die, csúvik, kúvik, halálmadár.

Todtenfackel, die, halotti fáklya.

Todtenfarbe, die, holt- v. halálszín.

Todtenfärbig, adj., halálszínű.

Todtengeleit, das, halottkésérés.

Todtengeripp, das, Skelet, csontváz.

Todtengeruch, der, halottszag.

Todtengerüst, das, gyászalkotmány.

Todtengespräch, das, holtakbeszélgetése.

Todtenglocke, die, halotti harang.

Todtengräber, der, sirásó.

Todtengruft, die, kripta, temető.

Todtenklage, die, halottsiratás.

Todtenkleid, das, halotti ruha.

Todtenknochen, der, halott tetem.

Digitized by Google

Todtenkopf, der, halálfej, holt ember feje; eine Schmetterlingsart, gyász pillangó.
Todtenliſte, die, megholtak lajstroma.
Todtenmahl, das, halotti vendégség.
Todtenopfer, das, halotti áldozat.
Todtenregiſter, das, halottlajstrom.
Todtenſchein, der, halálrólvaló bizonyságlevél.
Todtenſchlaf, der, halálos álom; ein ſehr feſter Schlaf, igen mély álom.
Todtentanz, der, haláltáncz.
Todtenuhr, die, kopogó termeszbogár.
Todtenurne, die, hamveder.
Todtſchlag, der, agyonütés, gyilkosság.
Todtſchlagen, agyonütni.
Todtſchläger, der, gyilkos.
Todtſeyn, das, halvalétel.
Töchterchen, das, leányka.
Tödten, ölni, megölni, az életétől megfosztani; trop. die Begierden ꝛc. a' testi indúlatait zabolázni, elnyomni, a' kívánságait megfojtani v. megzabolázni; die Zeit tödten, az időt vesztegetni v. hijában tölteni.
Tödten, das, die Tödtung, megölés.
Tödtlich, adj., halálos p. o. seb, betegség; trop. eine tödtliche Feindſchaft, halálos gyülölség; adv. halálosan; jemanden tödtlich haſſen, valakit halálból gyülölni.
Tölpel, der, Klotz, tuskó; ein Dummrian, bohó, ostoba, buta.
Tölpelei, die, bohóság, butaság.
Tölpelhaft, adj., bohókás, ostobás; adv. bohóskásan, ostobául.
Tönen, hangzani.
Tönnchen, das, berbencze, hordócska.
Töpfchen, das, fazekacska, csupor, bögre.
Töpfer, der, fazekas.
Töpferarbeit, die, fazekasmunka.
Töpfererde, die, fazekasföld v. agyak.
Töpfergefäß, das, cserépedény.
Töpfergeſchirr, das, cserépedény.
Töpferhandwerk, das, fazekas mesterség; die Zunft, fazekas czéh.
Töpfern, adj., cserépből való.
Töpferofen, der, cserépkályha.
Töpferthon, der, fazekasagyag.
Töpferſcheibe, die, korong.
Töpferwerkſtatt, die, fazekas műhely.
Töpferwerkzeug, das, fazekas szerszám.
Toilette, die, (toalett) öltözőasztal.
Tolerant, adj., vallástűrő.
Toleranz, die, vallástűrés.
Toll, adj., Lärm machend, esztelenül lármázó; ſt. zornig, dühös, dühösködő; jemanden toll machen, valakit nagyon felbosszantani; ſt. raſend, dühös, veszett, p. o. kutya; ſtatt ſeltſam, csudálatos, esztelen, bolond; tolle Streiche anfangen, esztelenségeket követni el; adv. dühösen, dühösködve, bolondúl, eszelős módon.
Tollapfel, der, bolondító zólna.
Tollbeere, die, maszlagos nadragulya.
Tollfuß, der, gacsos, gacsiba.
Tollhaus, das, bolondok háza.
Tollhäusler, der, bolondok házába zárt őrült.
Tollheit, die, esztelenség, őrültség; Zorn, dühösség, dühös harag, méreg; esztelen cselekedet, ostobaság.
Tollkopf, der, agyafúrt ember.
Tollkühn, adj., vakmerő; adv., vakmerően.
Tollkühnheit, die, vakmerőség.
Tollwurm, der, der Hunde, dühféreg; Mordwurm, pokolbeli fúria (egy féreg neme).
Tollpatſch, der, talpas, hajdú.
Ton, der, hang; ein halber, félhang; iſts Tonart, hang; den Ton angeben, jelhangot adni; im Reden, Thun, szó, hang; in einem ruhigen Tone ſprechen, csendes hangon beszélni; in einem rauhen Tone jemanden anreden, durván szóllítni meg valakit; der gute Ton d. i. die feine Lebensart, pallérozottság, finom erkölcsiség; ſt. Accent, szótaghangzat.
Tonart, die, hangnem, muzsikában.
Tonartsleiter, die, hangnem lajtorja.
Tonkunſt, die, muzsikamesterség.
Tonkünſtler, der, muzsikamester.
Tonleiter, die, muzsikálajtorja, hangmenetel.
Tonmaaß, das, hangmérték.
Tonne, die, ein großes Faß, nagy hordó; ein beſtimmtes Maaß, tonna, mérték neme; in der Schifferſprache, 20 Centner, húsz mázsányi tereh a' hajósoknál; Goldes, százezer for. v. tallér.
Tonſylbe, die, hangzatos szótag, mellynek emeltebb hangot adunk.
Tonzeichen, das, hangjel.
Topas, er, topázkő.
Topf, der, fazék; ein irdener, cserép fazék; zu Blumen, virágos cserép.
Topfmarkt, der, fazékvásár.
Topfſtein, der, fazékkő.
Topographie, die, helyleírás.
Topp, topp!
Torf, der, törf, turfa, gyeptőzeg.

Torkel, die, Kelter, prés, sajtógerenda.
Tormentill, der, vérfű.
Tornißer, der, tarisznya.
Tort, der, Schaden, kár; thun, kárt tenni; Aergerniß, bosszúság; verursachen, bosszantani valakit.
Torte, die, torta, tortasütemény.
Tortenbäcker, der, tortasütő v. sütéményes.
Tortenblech, das, tortapléh.
Tortenpfanne, die, tortaserpenyő.
Tortur, die, kinzószerszám, tortúra, kinzás, kín.
Total, adj., egész, egészen.
Touchiren (tusiren), anrühren, megilletni; necken, beleidigen, ingerkedni, megsérteni.
Toupet, das, dupé, üstökborz.
Tour, die, st. Reiſe, Gang, út, fordúlás, kerülés; Rank, Liſt, ravaszság, fortély; Haarauffatz, vendéghaj.
Tournier, das, Ritterſpiel, lovagjáték.
Trab, der, der Pferde, ügetés; im Trabe, sebes ügetve, vágtatva.
Trabant, der, poroszló, hajdú.
Traben, geben, marſchiren, menni, ballagni; reiten, ügetni, ügetve lovagolni.
Traben, das, ügetés.
Tracht, die, st. Bürde, Laſt, teher, bútyor; trop. eine Tracht Prügel, egy rakás verés, sok verés; ein Gang Speiſen, egy fogás étel; die Art ſich zu kleiden, viselet, ruhaviselet, ruházatmód, öltözetmód; die ungariſche Tracht iſt die ſchönſte, a' magyar viselet legszeb, legcsinosabb.
Trachten, nach etwas, igyekezni, iparkodni, vágyni p. o. uralkodásra, törekedni valamire; nach dem Leben, valakinek az élete után leselkedni; nach Beifall, tetszésre vágyni; begierig nach etwas, vágyódni valamire.
Trachten, das, igyekezet, iparkodás, törekedés, vágyódás.
Tractabel, adj., velebánható.
Tractament, das, Gaſterei, vendégség; anſtellen, vendégséget adni; fizetés; velebánás.
Tractat, der, Abhandlung über etwas, értekezés, munka, irás; Vergleich, egyezés, egyességkötés, szövetség; einen ſchließen, egyességre lépni, megegyezni valakivel; einen halten, a' kötött egyességet megtartani; Unterhandlung, alkudozás, egyezés; in einem mit jemanden ſtehen, alkudozásban lenni valakivel.
Tractatenmäßig, adj., egyezés, szerénti; adv. az egyezés szerént.
Tractiren, jemanden, d. i. bewirthen, vendégleni, megvendégleni valakit; behandeln, bánni valakivel; unterhandeln, alkudozni, t. i. szövetség eránt.
Trächtig, adj., von Thieren, hasas, poczos, p. o. állat.
Träg, Träge, adj., rest, lomha, tunya, lusta; adv. rezten, restül, tunyán, lomhán.
Trägheit, die, restség, tunyaság.
Träger, der, vivő, hordozó, terehordó t. i. ember; ein Ding, das zum Tragen verwendet wird, tartó, emelő.
Trägerlohn, der, hordásbér, vitelbér.
Tränkchen, das, italocska.
Tränke, die, itatás, megitatás; zur Tränke führen, itatni vinni.
Tränken, a) von Menſchen, inni adni valakinek; b) von Thieren, megitatni, p. o. az állatot; trop. die Erde tränken, d. i. benetzen, megöntözni, megnedvesitni, megáztatni, p. o. a' földet; Papier mit Oehl, beitatni a' papirost olajjal.
Tränken, das, itatás, megitatás; megöntözés.
Träumen, álmodni valamit, valamiről; es hat mir geträumt, álmodtam; der träumt wachend, ébren álmodozik; trop. ſich allerhand einbilden, álmodozni, mindenfélét képzelni; ſchläfrig ſeyn, álmos lenni.
Träumen, das, álmodás, álom, álmodozás.
Träumer, der, álmodó, álmodozó; trop. aluszékony, tunya, alamuszi ember.
Träumerei, die, álmodozás.
Träumerhaft, adj., ſchwärmeriſch, képzelkedő, eszelős; álmodozó; alamuszi; adv. eszelősen; tunyáúl.
Träumeriſch, adj., aluszékony, álmos; adv. aluszékonyan.
Tragaltar, das, hordozható kis oltár.
Traganth, der, mézgás bóka, das Gummi davon, bókamézga.
Tragbahre, die, testhordómív.
Tragbar, adj., vihető, hordozható; ſt. fruchtbar, termő, termékeny.
Tragbarkeit, die, termékenység.

Digitized by Google

Trage, die, emelő v. hordó eszköz.
Tragebalken, der, terehhordó gerenda.
Tragebaum, der, emelőrúd, csapófa.
Tragehebel, der, emelőfa, csapófa.
Trageknospe, die, gyümölcsbimbó.
Tragekorb, der, háti kosár.
Tragen, vinni valahová; mit ſich tragen, hordani, hordozni p. o. pénzt a' zsebjében; Waſſer, vizet hordani; etwas ſchweres, z. B. eine Laſt tragen, emelni v. vinni p. o. terhet; einen Degen, kardot hordozni, karddal járni; eine Perücke, vendéghajat viselni; ein ſchwarzes Kleid, fekete ruhában járni; ſt. hervorbringen, teremni; z. B die Erde, der Acker trägt Früchte, a' föld, a' szantóföld gyümölcsöt v. gabonát terem; ſich tragen, z. B. einfach, egyűgyű öltözetben járni; ſich ſchwarz tragen, feketében járni; ſt. über ſich nehmen, z. B. jemandes Schuld, valaki hibájának súlyát hordozni; die Koſten, valaminek a' költséget magára venni; ſt. führen, z. B. jemandes Namen, valaki nevét viselni; ſt. haben, z. B. Liebe und Freundſchaft gegen jemanden tragen, szeretettel, barátsággal lenni valakihez; Sorge, gondoskodni; Bedenken, kételkedni, kétségeskedni; die Naſe hoch tragen, nagyra tartani az órát v. dölyfösködni.
Tragen, das, vivés, emelés, hordás, hordozás, viselés; des Körpers, a' test hordozása v. tartása.
Tragend, adj., hordozó, viselő; ſt. trächtig, hasas, poczos.
Trageſeſſel, der, gyaloghintó.
Tragung, die, vivés, hordás, hordozás; der Töne (in der Muſik), hanghordozás v. nyújtás.
Tragiſch, adj, szomorú, gyászos; adv. szomorúan, gyászosan.
Tragorgel, die, hordozható kis organa.
Tragſeſſel, der, vivőszék.
Traiteur, (tretőr), der, Speiſewirth, vendégfogadós, vendéglő.
Trampelthier, das, két púpos teve.
Trank, der, ital; ein gekochter, d. i. ein Decoct, főttvíz.
Trankgeld, das, borravaló.
Trankopfer, das, bor kitöltése valamelly isten tiszteletére, áldozás; áldozat.
Trankrinne, die, itató vályú v. csatorna.
Trappe, der, túzok.
Traube, die, szőlő, szőlőfej; eine reife, ért szőlő; eine dünn- oder dickſchälige, vékonyhéjjú, vastaghéjjú szőlő.
Traubenbeere, die, szőlőszem.
Traubenblut, das, ſt. Wein, bor, szőlőleve.
Traubenhäutchen, das, szőlőszemhéjj.
Traubenreich, adj., fürtös, fürtökkel rakott.
Traubenſaft, der, szőlőlév, bor.
Traubenſtiel, der, szőlőkocsány.
Traubenſtock, der, szőlőtőke, szőlőtő.
Traubentragend, adj., fürtös, fürttermő; vom Weinſtocke, szőlőtermő.
Traubenweiſe, adj., szőlőnként.
Trauen, 1) copuliren, öszveesketni t. i. az új házasokat; 2) Glauben beimeſſen, hinni valakinek; jemanden kein Haar trauen, valakinek egy hajszálnyit se hinni; einander nicht trauen, egymásnak nem hinni; phr. trau, ſchau wem, hidj, de lásd kinek; ſich verlaſſen auf etwas, bízni, támaszkodni; auf Gott trauen, az istenre bízni; es iſt dem Wetter nicht zu trauen, nem lehet az időre támaszkodni; ſich trauen, d. i. a) wagen, merni, bátorkodni; b) gewiß hoffen, bízni, reményleni valamiben.
Trauer, die, szomorúság, gyász; die Trauerkleider, gyászruha, gyász; Trauer anlegen, gyászba öltözni; in Trauer ſeyn, gyászban lenni; die Trauer ablegen, kikelni, kiöltözni a' gyászból, levetni a' gyászt; halbe Trauer, félgyász.
Trauerbrief, der, szomorú levél, gyászlevél.
Trauerbinde, die, gyászkötő.
Traueressen, das, tor, halotti tor.
Trauerfahne, die, halotti zászló.
Trauerfall, der, halálos eset, halál.
Trauerflor, der, gyászfátyol.
Trauergedicht, das, halotti versezet.
Trauergeläute, das, halotti harangszó, harangozás.
Trauergepränge, das, halotti pompa vagy tisztesség.
Trauergeſang, der, gyászének.
Trauerhaus, das, halottas ház; gyászos ház.
Trauerjahr, das, gyászesztendő.
Trauerkleid, das, gyászruha.
Trauerkleidung, die, gyászöltözet.
Trauerleute, die, gyászos vagy szomorú felekezet halott körül.

Digitized by Google

Trauerlied, das, gyászének.
Trauermahl, das, halotti tor.
Trauermantel, der, gyászköpönyeg vagy palást.
Trauermuſik, die, halotti muzsika.
Trauern, gyászolni, szomorkodni.
Trauern, das, gyászolás, gyász, tiſes, mély gyász, mély szomorúság.
Trauerpferd, das, halotti gyász-ló.
Trauerrede, die, halotti beszéd vagy predikáczió.
Trauerſpiel, das, szomorú játék.
Trauerſtimme, die, szomorú hang vagy szózat.
Trauerſtunde, die, gyász-óra.
Trauertag, der, gyásznap, szomorúság napja.
Trauerverſammlung, die, gyászos gyülekezet.
Trauerwagen, der, halotti kocsi vagy szekér.
Trauerweib, das, fogadott gyászoló asszony.
Trauerweide, die, búsfűz, gyászfűz.
Trauerzeit, die, gyász vagy gyászolás ideje.
Traufe, die, csepegő, ereszally; aus dem Regen in die Traufe kommen, cseberből vederbe hágni.
Traufen, träufen, träufeln, act csepegtetni, lecsepegtetni neutr. csepegni, lecsepegni.
Traulich, ad., barátságos, meghitt; adv. barátságosan, meghitt módon p. o. beszélni.
Traulichkeit, die, barátságosság, meghitettség.
Traum, der, álom, álmodás, álomlátás; im Traume, álmomban, álmodban, álmában, p. o. valamit látni; trop. leere Einbildung, álmodozás.
Traumausleger, der, Traumdeuter, der, álommagyarázó.
Traumauslegung, Traumdeuterei, die, oder Traumdeutung, álommagyarázás.
Traumbuch, das, álmoskönyv, álommagyarázó könyv.
Traumbild, das, álomlátás.
Traumdeuterinn, die, álommagyarázó asszony.
Traumgott, der, álomisten, Morfeus.
Traun, adv., wahrhaftig, valóban, bizonnyal.
Traurede, die, esketö beszéd, t. i. az újházasokhoz.
Traurig, adj., szomorú, bús, kedvetlen; traurig machen, megszomorítni, búsítni; adv. szomorúan, kedvetlenül.
Traurigkeit, die, szomoruság, búsulás.
Trauring, der, jegygyürü.
Traunſchein, der, esketés, bizonyság levele; engedelem levél az öszveesketésre.
Trauung, die, esketés, öszveesketés.
Traut, adj., meghitt, kedves; z. B. trauter Freund, kedves barát.
Treber, die, törköly.
Teberbrandwein, der, törköly pályinka.
Treberwein, der, sajtolt bor, csiger, löre.
Treff, der, Schlag, ütés.
Treffen, mit etwas, érni, megérni, hozzáérni valamihez, illetni, megütni valamit; er iſt vom Blitze getroffen worden, megütötte a' menkö; der Schlag hat ihn getroffen, megütötte a' guta; das Ziel treffen, érni, megérni a' czélját; trop. die Reihe trifft mich, rám kerül a' sor; das Unglück hat ihn hart getroffen, kemény csapás érte; das Loos hat ihn getroffen, ötet érte a' sors; in der Malerei, eltalálni, találni a' képet a' festésben; die Mittelſtraße treffen, a' közép útat eltalálni; das Maaß treffen, megütni a' mértéket; Getroffen! helyesen! el van találva! eltalálta az Ur! eltaláltad!
Treffen, das, Schlacht, ütközet, csata; liefern, megütközni; ein Theil der Schlachtordnung, csatarend; das erſte, das zweite Treffen, elsödik, második csatarend.
Treffend, adj., helyes, alkalmatos, illendö, helyreszabott; adv. helyesen, erányosan, jól.
Treffer, der, nyerö sors a' loteriában.
Trefflich, adj, derék, jeles.
Treibeis, das, zaj, megindult jégdarabok a' vizen.
Treiben, durch irgend ein Mittel in Bewegung ſetzen, hajtani; z. B. das Waſſer treibt die Mühlräder, a' viz hajtja a' malomkereket; ein Keil treibt den andern, szeget szeggel; Gewächſe treiben, a' növevényeket melegség által kénszerítni a' növésre; beſonders von Menſchen und Thieren, hajtani, üzni maga elött; iſts forttreiben, elhajtani, elüzni p. o.

az ellenséget; in die Enge treiben, (trop.) valakit megszorítni, bekerítni; das Vieh auf die Weide treiben, a' marhát a' legelőre hajtani; den Feind in die Flucht, az ellenséget megszalasztani, megfutamtatni; jemanden an die Arbeit, ráhajtani valakit a' munkára; trop. eine Sache weit treiben, sokra vinni valamit, sokra menni valamiben; etwas sehr eifrig treiben, egészen reá adni magát valamire; Unzucht treiben, bujaságnak adni magát; Possen, haszontalankodni; Wucher, uzoráskodni; Handel, kereskedni; eine Kunst, valamelly mívészséget vagy mesterséget üzni; den Ackerbau, földet mívelni; sich herum treiben, kóborlani, szélyeljárni.

Treiben, das, die Treibung, t. B. des Pferdes, hajtás, lóhajtás; das Antreiben, indítás, serkentés, kényszerítés vagy hajtás valamire; der Gewächse, a' növevények v. plánták hajtása, bimbódzása.

Treiber, der, hajtó; des Viehes, marhahajtó; der Pferde, lóhajtó; ösztönöző.

Treibhaus, das, Hollandiai melegágy.

Treibholz, das, úsztatott fa.

Tremulant, der, in der Orgel, rezgő hang.

Trennbar, adj., elválasztható, elosztható.

Trennbarkeit, die, elválaszthatóság.

Trennen, elválasztani; etwas Genähetes, elfejteni; den Kopf vom Rumpfe, elvágni vagy levágni a' fejét; trop. sich von jemanden, elválni valakitől, elhagyni valakit, elszakadni egymástól; sich trennen, d. i. uneinig werden, mehasonlani.

Trennung, die, elválasztás; gewaltsame, elszakasztás; st. Scheidung, elválás; ists Weggang, megválás; Spaltung, meghasonlás.

Trense, die, kötőfék.

Trepan, der, kaponyafúró.

Trepaniren, a' kaponyát megfúrni.

Treppe, die, grádics.

Treppenstufe, die, grádicslépcső.

Treipe, die, rozsnok; Windhafer, bugás zab.

Treßchen, das, keskeny borítás.

Treße, die, borítás; goldene, silberne, arany, ezüst borítás v. paszamánt.

Treßenhut, der, paszamántos kalap.

Treßer, die, vom Weine, törköly.

Treßerwein, der, csiger, lőre.

Treten, tapodni; zu Boden, a' földre tapodni; etwas mit Füßen, valamit lábaival tapodni; auf etwas, rá hágni valamire; durch Treten bearbeiten, t. B. Thon treten, agyagot vagy sárt tapozni, mint a' fasekas; Wein, szőlőt taposni vagy nyomni; trop. das Pflaster, lézengeni, az útszákon fel 's alá kóborlani; ins Wasser, a' vízbe lépni; ans Fenster, az ablakhoz állani vagy menni; hervortreten, előállani; zusammentreten, összeállani t. i. egy társaságba; trop. st. jemandes Ehre zu nahe treten, d. i. ihn kränken, valakinek a' becsületében gázolni; der Wahrheit zu nahe treten, az igazságot elmellőzni; auf jemandes Seite treten, valaki részére állani; an jemandes Stelle treten, valaki helyébe valami lenni; in jemandes Diensten treten, valaki szolgálatjába lépni; aus dem Dienste, kilépni a' szolgálatból.

Treter, der, hágó, lépő; nyomó, taposó, t. i. bortaposó.

Treu, adj., der Wahrheit gemäß, t. B. ein treuer Geschichtsschreiber, hiteles históriaíró vagy történetíró; Pflichten erfüllend, t. B. ein treuer Vater, hív atya, gyermekeit igazán szerető atya; ein treuer Sohn, engedelmes fiú; ein treuer Lehrer, hűséges tanító; eine treue Gattinn, hív feleség; Liebe, hív szeretet; adv. igazán, hitelesen; híven, hűségesen.

Treue, die, hűség, hívség; halten, hívségét megtartani; brechen, megszegni a' hűségét; auf Treue und Glauben, hitére, lelkére; bei meiner Treue, hitemre mondom! — Treue beweisen, hűséget mutatni.

Treuherzig, adj., egyenes szívű; adv. egyenes szívvel, híven.

Treuherzigkeit, die, egyenes szívűség, egyenesség.

Treulich, adv., híven, hűségesen, igazán.

Treulos, adj., hűségtelen, hitetlen, hívségtelen, álnok; adv. hitetlenül, álnokúl.

Treulosigkeit, die, hívségtelenség, hűségtelenség hitetlenség.

Triangel, der, háromszegrajz.

Tribut, der, adó, adófizetés.

Trichter, der, töltsér, töltike.

Trieb, der, st. Neigung, hajlandóság,

vonattatás, természeti ösztön; zu etwas haben, hajlandóságának lenni valamire; aus eigenem Triebe, önnön hajlandóságától ösztönöztetvén; die Triebe, d. i. Schößlinge, a' fának vagy csemetének hajtásai.

Triebel, der, zum Schlagen, verőeszköz, sulyok.

Triebfeder, die, rúgómív, rúgó; trop. innerer Antrieb, belső ösztön, indító ösztön.

Triebrad, das, hajtókerék.

Triebſand, der, föveny, vízhajtotta föveny.

Triebwerk, das, hajtómív.

Triefäugig, adj., csipás, csepegőszemű.

Triefäugigkeit, die, csipásság.

Triefauge, das, csipás vagy könyvező szem.

Triefen, csepegni, cseperegni, szivárogni; ſeine (ihre) Augen triefen, a' szemei könnyeznek; triefende Augen, csepegő vagy csipás szemek.

Triefen, das, szivárgás; der Augen, szem, csipázás, könnyezés.

Trift, die, legelő, pl. legelők.

Triftgerechtigkeit, die, Triftrecht, das, legelés jussa.

Triftig, adj., dringend, wichtig, fontos, erős, alkalmatos.

Triftigkeit, die, fontosság.

Triller, der, hangrezgés, trilla; rezgőjel.

Trillern, rengeni, rezegni, trillázni.

Trinkbar, adj., iható, megiható.

Trinken, inni; zu viel, sokat inni, megihatni magát; über den Durſt, kelletinél többet inni; ſich voll, megrészegedni; ſtark, nagyon az ivásnak adni magát.

Trinken, das, ivás; ſich aufs Trinken verlegen, ivásnak adni magát.

Trinker, der, ivó; ſchlechter, rossz ivó; ſtarker, nagy ivó vagy borivó részeges.

Trinkgelag, das, ivó tarsaság.

Trinkgeld, das, borravaló.

Trinkgeſchirr, das, ivóedény.

Trinkglas, das, ivópohár.

Trinkgold, das, iható arany.

Trinkhaus, das, korcsma, csapszék.

Trinklied, das, borozó dal.

Trinkſchale, die, ivócsésze,

Trinkwaſſer, das, ivóviz, innivaló viz.

Trio, das, ein dreiſtimmiges Tonſtück, hármas dal, vagy nóta.

Trippel, der, pallérföld vagy agyag.

Tripel-Allianz, die, hármas szövetség.

Tripeltact, der, hármas taktus.

Triplic, die, hármaztatás.

Tripmadame, die, Hauswurz, fülfü.

Trippeln, vergődni; tipegni topogni, kapkodni, idetova lótni futni, jönni menni.

Trippeln, das, ide 's tova való futkozás.

Tripper, der, undokfolyás.

Tritt, der, lépés; einen Tritt thun, lépni; das Auftreten, hágás; der Ort, worauf man tritt, hágás helye; ſt. Fußſtapfen, lábnyom; das, worauf man tritt, z. B. am Tiſche, lábitó; iſts Fußſchemel, zsámoly; am Fenſter, vor der Thür, lépcső, hágcső; einen falſchen Tritt thun, a) félre lépni; b) hibát ejteni, hibázni.

Triumph, der, diadalom, győzödelmi pompa; halten, győzödelmi pompát tartani; einen erhalten, győzödelmeskedni, diadalmaskodni; trop. ſt. Frohlocken, örvendezés.

Triumphbogen, der, győzödelmi, vagy diadalmi kapu.

Triumphiren, győzödelmi pompát tartani; trop. über jem. ſiegen, győzödelmeskedni; frohlocken, örvendezni.

Triumphlied, das, győzödelmi dal.

Triumphwagen, der, győzödelmi kocsi v. hintó.

Trocken, adj., száraz p. o. idő, esztendő; Obſt, aszalt gyümölcs; machen, szárítni, száraztani, szárogatni; werden, megszáradni, elaszni; das Trockene, a' száraz föld, száraz; trockenes Brod, száraz kenyér, csupa kenyér; trockene Mahlzeit, száraz vagy csekély ebéd vacsora; trockene Rede, Schreibart, sovány vagy sikeretlen beszéd, irásmód; Scherz, komoly, nem tréfa; Wahrheit, egyenes vagy nyers igazság; adv. szárazon, nyersen.

Trockenheit, die, szárazság; trop. sovány volta valaminek.

Trockenwein, Trockenbeerwein, der, aszúszőlőbor.

Trocknen, száraztani, megszáraztani; trocken werden, megszáradni.

Trocknen, das, száraztás, megszáraztás.

Trocknung, die, megszáradás.

Troddel, die, rojt, fürt.

Trödel, der, alte Sachen, zsibvásári portéka.

Trödelbude, die, zsibvásáros bolt vagy sátor.
Trödelkram, der, zsibvásárbeli portéka.
Trödelkrämerei, die, zsibvásárosság.
Trödelleute, die, zsibvásárosok.
Trödelmarkt, der, zsibvásár.
Trödeln, zsibvásároskodni; st. zaudern, késedelmeskedni.
Trödler, der, Trödelmann, zsibvásáros; st. Zauderer, késedelmező.
Trödlerinn, die, zsibvásárosné; st. Zauderinn, késedelmező asszony személy.
Tröpfchen, das, cseppecske.
Tröpfeln, csepegetni: csepegni.
Tröstbar, adj., vígasztalható.
Trösten, vígasztalni, megvígasztalni; sich, megvígasztalódni.
Trösten, das, die Tröstung, vígasztalás.
Tröster, der, vígasztaló.
Trösterinn, die, vígasztaló t. i. asszony személy.
Tröstlich, adj., vígasztaló, vígasztalható; trostvoll, vigasztalással tellyes; angenehm, kedves, kellemetes; zuversichtlich, bizonyos; adv. vígasztaló módon, vígasztalva; kedvesen.
Tröstung, die, vígasztalás.
Trog, der, teknő, tekenő.
Trogscharre, die, vakaró kés.
Trollen, sich, eltakarodni, ellódulni: trolle dich, lódulj.
Trommel, die, der Soldaten, dob, katonadob; rühren, dobot verni; zum Kaffeebrennen, kavéperkelő hengermív; des Ohrs, füldob.
Trommelhaut, die, Trommelbäutchen, Trommelfell, das, dobfenékbör, füldobhártya.
Trommeln, dobolni, dobot verni; Feuerlärmen, dobveréssel gyúladást jelenteni, tüzilármát csinálni; mit Händen oder Füssen, toporogni; auf den Tisch, ütögetni; von Hasen, mozgatni, dobolni.
Trommeln, das, dobolás.
Trommelschlag, der, dobverés.
Trommelschläger, der, dobverő pálcza.
Trommelschläger, der, doboló, dobos.
Trommelsucht, die, eine Krankheit, hasbeli vízibetegség, vagy vízkóság; damit behaftet, hasbeli vízkórságos.
Trommeltaube, die, dobos galamb.
Trompete, die, trombita.
Trompeten, trombitálni.
Trompetenschall, der, trombitaharsogás.
Trompeter, der, trombitás.
Trope, der, alkalmaztatott jelentés.
Tropf, der, z. B. der arme, elende Tropf, szegény legény v. bohó.
Tropfbad, das, csepegőferdő.
Tropfstein, der, csepegőkő, cseppkő.
Tropfen, cseppenteni, cseppeni, csepegni.
Tropfen, der, csepp.
Tropfenweise, adv., cseppenként.
Tropisch, adj., figürlich, uneigentlich, alkalmaztatott, ábrázolt, ábrázolt szóllási, általvett szóllási; adv. általvéve, ábrázolva, alkalmaztatva.
Troß, der, bei der Armee, csőcselék vagy nép, melly kivált a' hadisereget követi; schlechtes Volk, népallya vagy sepreje.
Trost, der, vígasztalás; geben, vígasztalásúl szolgálni; zusprechen, vigasztalni.
Trostbrief, der, vígasztaló levél.
Trostgrund, der, vígasztalás.
Trostlos, adj., ohne Trost, vígasztalás nélkül való, meg nem vigasztalt; untröstlich, vígasztalhatatlan.
Trostlosigkeit, die, vígasztalatlan állapot; Untröstlichkeit, vígasztalhatatlan állapot.
Trostmittel, das, vígasztaló eszköz.
Trostreich, adj., vígasztalással tellyes.
Trostschreiben, das, vígasztaló irás vagy levél.
Trostvoll, adj., vígasztalással tellyes.
Trostwort, das, vígasztaló szó.
Trott, der, ügetés; reiten, ügetni.
Trottbaum, der, prés, sajtó.
Trotten, ügetni; préselni.
Trotz, der, Vermessenheit, maga elbízás; Widerspenstigkeit, makacsság, dacz, ellen; bieten, ellentállani valakinek; jemanden Trotz demütbigen, valakinek a' makacsságát megtörni.
Trotzen, elbízni magát valamiben; makacskodni, nyakaskodni, daczolni valakivel; nicht achten, fel sem venni, megvetni valamit; den Gefahren trotzen, a' veszedelemre nem ügyelni, nem gondolni semmi veszedelemmel.
Trotzig, adj., magát elbízó, maga meghitt; nyakas, makacs, daczos; engedetlen; adv. magát elbízva; makacson, nyakason:
Trotzkopf, der, makacs v, nyakas ember.

Digitized by Google

Truchseß, der, ételhordó, ételfeladó, tálhordó, t. i. a' fejedelmi asztaloknál.
Trug, der, csalás, csalárdság.
Trugſchluß, der, csalóka okoskodás.
Truhe, die, láda.
Trübe, adj., zavaros, mint a' víz; ſt. wolkig, felleges, homályos; Himmel, felleges vagy beborúlt ég; Tag, Spiegel, homályos, nap, tükör; Augen, bádjadt szemek; trop. nicht froh, kedvetlen, komor p. o. tekintet
Trüben, zavarni, meg-vagy felzavarni p. o. a' vizet; ſt. umwölken, elborítni, p. o. az eget; trop. megszomorítni.
Trübſal, das, nyomorúság.
Trübſelig, adj., nyomorúságos; adv. nyomorúságosan.
Trübſinn, der, szomorúság, szomorkodás.
Trübſinnig, adj., szomorú.
Trüffel, die, szarvasgomba, drága pöfeteg.
Trüffelhund, der, gombász-eb.
Trüffeljäger, der, gombászó.
Trüffeljagd, die, szarvasgomba keresés.
Trügen, csalni, megcsalni.
Trumm, der, pl. die Trümmer, töredék, darab, p. o. a' hajódarabjai; in Trümmer geben, széllyelzúzni vagy törni, öszvezúzni, darabokra zúzni.
Trumpf, der, tromf, t. i. a' kártyázásban; trop. jemanden einen Trumpf geben, d. i. derb antworten, gorombául vagy kereken valakinek felelni.
Trumpfen, tromffot hívni, tromffal ütni vagy elütni; trop. gorombául vagy kereken eligazítni.
Trunk, der, ital, ivás; einen Trunk zu viel thun, kelletinél többet inni; ſt. Trunkenheit, borosság; részegség; dem Trunke ergeben, részeges.
Trunken, adj., boros, ittas, részeg; trunkenweiſe, részegen; trop. vor Liebe, Freude trunken, a' szerelem, az öröm miatt részeg lenni.
Trunkenbold, der, részeges, boriszák.
Trunkenheit, die, részegség; részegesség.
Trupp, der, sereg, csapat, csoport, sokaság.
Truppe, die, von Schauſpielern, színjátszó csoport.
Truppen, die, Soldaten, hadisereg, hadseregek.
Truthahn, der, pulyka, póka, kakaspulyka.
Truthenne, die, nőstény pulyka.
Tuberoſe, die, tubarózsa.
Tuch, das, von Wolle, posztó; von Linnen, gyolcs; ein Stück Zeuges, kendő, keszkenő; um den Kopf zu binden, fejrevaló; Halstuch, nyakbavaló keszkenő; Schnupftuch, zsebkeszkenő.
Tuchbereiter, der, posztócsináló.
Tuchen, adj., posztóbólvaló.
Tuchfabrik, die, posztófabrika.
Tuchfärber, der, posztófestő.
Tuchgewölbe, das, posztós bolt.
Tuchhandel, der, posztókereskedés.
Tuchhändler, der, posztókereskedő.
Tuchkleid, das, posztoruha.
Tuchladen, der, posztó bolt.
Tuchlappen, der, posztódarab.
Tuchmacher, der, posztószövő, vagy csináló.
Tuchmacherhandwerk, das, posztócsinálás; die Innung, posztócsinálók.
Tuchmantel, der, posztóköpönyeg.
Tuchpreſſe, die, posztóprés.
Tuchrahmen, der, posztófeszítő.
Tuchſcheere, die, posztónyíróolló.
Tuchſcheerer, der, posztonyíró, posztósimító.
Tuchweber, der, posztószövő.
Tuckmäuſer, der, allatomos ember, titkolódzó, sunnyogó.
Tufſtein, der, tófa.
Tugend, die, eine einzelne gute Eigenſchaft einer Sache, jó vagy jeles tulajdonság; z. B. der Wein hat die Tugend, daß —, ennek a' bornak az a' jó tulajdonsága van, hogy —; in moraliſcher Hinſicht, virtus, erkölcs, jó erkölcs, erkölcsiség, jóság, jó cselekedet.
Tugendadel, der, jó cselekedettel szerzett nemesség.
Tugendhaft, adj., virtusos, jóságos; adv. virtusosan, jóságosan, erkölcsiséggel.
Tugendlehre, die, erkölcsiség tudománya.
Tugendlehrer, der, erkölcsiség tanító.
Tugendreich, adj., virtusos, jóságos cselekedetekkel fénylő.
Tugendſpiegel, der, erkölcsiség tükre.
Tüchelchen, das, posztócska; ein leinenes, keszkenőcske, kis keszkenő.

Digitized by Google

Tüchern, adj., posztóbólvaló p. o. nadrág.
Tüchtig, adj., ſtark, erős, nagy, erős izmos; tüchtig, ügyes, alkalmatos, jó, derék, p. o. mesterember; nachdrücklich, erős, jókora; adv. erősen, nagyon p. o. megcsalni; ausſchelten, valakit jól lemocskolni.
Tüchtigkeit, die, erősség volta, nagyság, nagy volta valaminek; Geſchicklichkeit, derékség, jóság, hasznosság, ügyesség, jóravalóság.
Tücke, die, csalárdság, álnokság; gonoszság, roszszívűség.
Tückiſch, adj., álnok, csalárd; im geheim, zornig, gonosz, álnok, alattomban törekedő, torsalkodó; adv. álnokúl, gonoszúl, csalárdúl.
Tümpel, Tümpfel, der, örvény, melység.
Tünche, die, fejérítő mész, színlő mész.
Tünchen, meszelni, kimeszelni, kifejérítni.
Tünchen, das, meszelés, kifejérítés.
Tüncher, der, meszelő, fejérítő.
Tüncherpinſel, der, meszelőecset, meszelő.
Tünchkelle, die, vakoló kalán.
Tüpfel, der, pont, pettegetés.
Tüpfelchen, das, pontocska, kis pont.
Tüpfelig, adj., pettegetes, pontos.
Tüpfeln, bepettegetni, pontozni, megpettegetni.
Türk, der, török.
Türkenbund, der, törökcsalma.
Türkenkopf, der, törökfej.
Türkenkrieg, der, törökbáború.
Türkey, die, törökország vagy birodalom.
Türkinn, die, törökasszony.
Türkiſch, adj., török; z. B. Weizen, (Kukurutz, Mays) törökbúza, kukuricza, tengeri, málé; Bohne, törökbab.
Tulpe, die, tulipán.
Tummel, der, Unruhe, Rauſch, zürzavar, háborgás, tántorgás.
Tummelplatz, der, für Pferde, lótanító hely; Kampfplatz, csatamező vagy hely, vivóhely.
Tummeln, heftig bewegen, hajtogatni, fárasztani, hajhászni; Pferde, lovakat űzni, meghajtani, kergetni; ſich, d. i. eilen, sietni, nyakra főre sietni.
Tummeln, das, hajhászás, kergetés; sietés.
Tumult, der, lárma, zsibongás, lázzadás.
Tumultuiren, lármázni; fellázadni.
Tunke, die, mártás, mártanivaló lév.
Tunken, eintunken, mártani, belémártani.
Tupfen, ſt. berühren, megilletni.
Turban, der, turbán, csalma.
Turbiren, háborgatni.
Turnen, testigyakorlásokat tanulni vagy magát azokban forgatni.
Turner, der, testigyakorlásokat űző.
Turnier, das, vitézi lovagjáték, lovagvívás.
Turniren, vitézi lovagjátékot tartani.
Turnkunſt, die, testigyakorlás mesterségе.
Turnlehrer, der, testigyakorlást tanító.
Turnplatz, der, testigyakorlások helye.
Turnweſen, das, testigyakorlások.
Turteltaube, die, gerlicze.
Tuſch, der, tus, éljenzajda.
Tuſche, die, túsfesték.
Tuſchen, túsfestékkel vagy fekete festékkel festeni.
Tyrann, der, tirann, erőszakos, vagy kegyetlen uralkodó.
Tyrannei, die, tirannkodás, erőszakos kegyetlen uralkodás.
Tyrannenmord, der, tiranngyilkolás.
Tyrannenmörder, der, tirannölő.
Tyrannenmörderinn, die, tirannölőasszony személy.
Tyranninn, die, tirannasszony.
Tyranniſch, adj., tiranni, kegyetlenkedő; adv. tirannmódra, kegyetlenkedve.
Tyranniſiren, tirannkodni, kegyetlenkedni.

Digitized by Google

U.

Uebel, adj., ſt. ſchlecht, nicht gut, roosz, p. o. szokás; ſt. unangenehm, kedvetlen, rossz p. o. szag, büdösség; adv. nicht gut, rosszúl, nem jól; jem. übel behandeln, valakivel rosszúl bánni; ſich übel befinden, a) rossz állapotban lenni; b) rosszúl érzeni magát; mir wird, iſt übel, a' gyomrom kevereg, hányhatnám; das riecht übel, ennek rossz szaga van; etwas übel anwenden, rossz végre fordítni valamit; etwas übel auslegen, valamit rosszra magyarázni; etwas übel nehmen, nehezen szenvedni valamit.

Uebel, das, rossz, gonosz; oder ſt. Unglück, szerencsétlenség.

Uebelbefinden, das, egésségtelenség, rosszúllét.

Uebelberichtigt, adj., rosszhírű.

Uebelgelaunt, **Uebellaunig**, adj., kedvetlen, rosszkedvű.

Uebelgeſinnt, adj. und Subst. die Uebelgeſinnten, rossz indúlatú vagy rossz akaró.

Uebellaunigkeit, die, (Seekrankheit), gyomorémelygés.

Uebelbeſtand, der, illetlenség, rútság.

Uebelthat, die, rossz vagy gonosz cselekedet.

Uebelthäter, der, **Uebelthäterinn**, die, gonosztévő vagy rossztévő.

Ueben, gyakorlani, gyakorolni; ſt. ausüben, gyakorlani, üzni, p. o. valamelly mesterséget.

Ueber, adv. által; gegenüber, általellenben; über und über, d. i. gänzlich, egészen, telyességgel, egyáltaljában, mindenestúl; praep. felett; über die Maßen, mérték felett, mód nélkül; über die Hälfte, felénél több, felényinél több vagy többen; über acht Tage, egyhét múlva; über's Jahr, heute über's Jahr, esztendő múlva, mához esztendőre; über kurz oder lang, elébb utóbb, akármikor akkor; über Nacht, éjjel, ejtszakán által; über Hals und Kopf, nyakra főre.

Ueberackern, újra felszántani.

Ueberall, adv., mindenütt.

Ueberallher, adv., mindenünnen.

Ueberallhin, adv., mindenüvé.

Ueberantworten, általadni.

Ueberantwortung, die, általadás.

Ueberarbeiten, etwas, újra végig dolgozni, megjobbítgatni; ſich, megerőltetni magát a' dolgozással.

Ueberaus, adv., felettébb, felette, igen nagyon, rendkivűl.

Ueberbauen, ráépitni.

Ueberbein, das, holttetem.

Ueberbeugen, rágörbítni, ráhajtani; visszagörbítni.

Ueberbieten, jemanden, másnál többet ígérni; ſich, nagyon sokat ígérni.

Ueberbleiben, megmaradni.

Ueberbleibſel, das, maradék, fogyaték.

Ueberblick, der, általnézés, keresztűl nézése valaminek.

Ueberblicken, általnézni, éllátni.

Ueberbringen, jemanden etwas, általvinni, elhozni valakinek valamit.

Ueberbringen, das, die Ueberbringung, hirűladás, megjelentés; általadás.

Ueberbringer, der, megjelentő, hiradó; általadó, megadó.

Ueberdacht, adj., meggondolt, megfontolt.

Ueberdecken, béfedni, béterítni.

Ueberdenken, meggondolni, gondolóra venni.

Ueberdnken, das, meggondolás, megfontolás.

Ueberdieß, (über dieß), adv., ennek felette, ezen felyűl.

Ueberdruß, der, unalom.

Ueberdrüſſig, adj., unalmas, unatkozott, megunatkozott.

Ueberdüngen, bétrágyázni.

Uebereilen, überraſchen, véletlenül meglepni, rajta ütni véletlen; in Geſchäften, nicht mit gehörigem Bedacht handeln, siettetni valamit, sietni valamivel; ſich, nagyon sietni valamivel, hebeburgyálkodni.

Uebereilt, adj., sietvevaló, hebeburgya; adv. igen sietve, hebeburgyán.

Uebereilung, die, nagyon sietés, hirtelenkedés; hebeburgyaság.

Ueber einander, z. B. werfen, egymásra p. o. hányni.

Uebereinkommen, megegyezni valakivel valamin; öszveegyezni.
Uebereinkunft, die, egyezés, megegyezés, egyesség.
Uebereinſtimmen, meg-vagy öszveegyezni.
Uebereinſtimmend, Uebereinſtimmig, adj., meg-vagy öszveegyező.
Uebereinſtimmung, die, meg-vagy öszveegyezés, egyetértés, p- o. az emberek között.
Uebereſſen, magát étellel megterhelni, magát torkig tele enni.
Ueberfahren, z. B. über einen Fluß, általvinni hajón p. o. a' vízen; über den Haufen fahren, kocsival valakin keresztül menni; eltapodtatni, t i. kocsival gyermeket; fahrend hinüber gehen, általmenni, p. o. kocsin, hajón; mit einer Farbe, bémázolni t. i. festékkel.
Ueberfahrt, die, általmenetel vagy járás.
Ueberfallen, rajtaütni p. o. az ellenségen meglepni.
Ueberflechten, etwas, womit, felyül béfonni valamit, p. o. vesszővel.
Ueberfließen, kiáradni.
Ueberflügeln, z. B. den Feind, megkerülni p. o. az ellenséget.
Ueberfluß, der, bővelkedés p. o. valamiben; zum Ueberfluße, böséggel, eléggé, ellegendőképpen.
Ueberflüßig, adj., bővelkedő, bővséges, bőséges; unnöthig, szükségtelen; adv. bőven, böséggel.
Ueberführen, általvinni p. o. hajón; st. überzeugen, meggyőzni valami felől; des Diebſtahls, rábizonyítni valakire, hogy lopott.
Ueberführung, die, általvitel; reábizonyítása a' rossz tettnek valakire.
Ueberfuhr, die, általmenetel.
Ueberfuhrplätte, die, komp, hídas, dereglye.
Ueberfüllen, nagyon telle tölteni.
Ueberfüttern, túl a' rendén etetni, p. o. a' marhát.
Uebergabe, die, általadás.
Uebergang, der, általmenetel.
Uebergeben, általadni p. o. a' várost; ſich jemanden, magát valakinek megadni; als Lehrling, rábízni magát valakire, mint p. o. tanúló; st. ſich erbrechen, hányni, okádni.
Uebergehen, etwas, elkerülni, elmellőzni valamit vagy valakit; etwas mit Stillſchweigen, valamit elhallgatni; über etwas, z. B. einen Fluß, Berg hinweggehen, által vagy keresztülmenni, p. o. vízen, hegyen; zu etwas, általmenni, p. o. az ellenséghez; überfließen, kicsordúlni, mint az edényből a' bor, kifutni, mint a' forró étel; in etwas, z. B. in Wein übergehen, d. i. zu Wein werden, borrá változni; die Augen gehen ihm über, könnybe lábbadnak a' szemei; st. durchgehen, z. B. ein Feld, meg-vagy eljárni, p. o. a' mezőt; eine Rechnung, általnézni a' számadást.
Uebergehen, das, die Uebergehung, elmellőzés, elhallgatás.
Uebergewicht, das, fonthaladás, nyomaték; trop. Ueberlegenheit, elsőbbség, jelesebbség; haben, felyülhaladni valamivel, felyülmúlni, p. o. tekintettel, érdemmel, hatalommal.
Uebergießen, rátölteni; Pflanzen, nagyon megöntözni a' plántákat.
Uebergroß, adj. felette nagy.
Ueberguß, der, ráöntés, rátöltés.
Ueberhand nehmen, elhatalmazni, erőt venni.
Ueberhang, der, st. Vorhang, ablakkárpit; von Bäumen, általhajlás, t. i. a' fák ágainak általhajlása p. o. a' szomszéd kertbe; ein Oberarmwand, felső ruha vagy köntös.
Ueberhangen, rajta vagy felette függeni; által hajlani.
Ueberhängen, umhängen, ráakasztani, rávenni magára, p. o. a' köpönyeget.
Ueberhäufen, jemanden mit etwas, tetézni, megtetézni, p. o. valakit jótéteménynyel; ſich, megterhelni magát.
Ueberhäuft, adj., tetézett, halmozott; adv. tetézve, halmozva.
Ueberhäufung, die, halmozás, megtetézés, rakásra tódúlás.
Ueberhaupt, adv., általjában, közönségesen.
Ueberheben, jemanden eines Geſchäftes, megmenteni, megkémélleni, megszabadítni munkától; ſich einer Sache, elmellőzni, elmúlatni valamit; ſich erheben, magát magasztalni.
Ueberheben, das, megmentés, megkémellés.
Ueberhebung, die, megmentés; oder st. Uebermuth, felfúvalkodás.
Ueberhin, adv., st. vorüber, el; z. B. Schnee und Eis ſind überhin, a' hó és a' jég elment; st. ohnehin, imígyamúgy.
Ueberhobeln, meggyalúlni.

Digitized by Google

Ueberboch, adj, felette magas.
Ueberholen, einholen, utólérni, elérni; übertreffen, felyül haladni.
Ueberhören, zuhören, meg-vagy kihallgatni valakit; etwas nicht hören, nem hallani valamit vigyázatlanság miatt.
Ueberhüpfen, általugrani.
Ueberjagen, z. B. Pferde, megkergetni a' lovakat, vagy elfárasztani a' nagyon hajtás által.
Ueberirdisch, adj., földfeletti; st. himmlisch, égi, mennyei.
Ueberkaufen, sich, szerfelett sokat venni; felette drágán venni.
Ueberkleben, überkleiben, béragasztani.
Ueberkleid, das, felsőköntös.
Ueberkleistern, rácsirizelni.
Ueberklug, adj., szerfelett okos.
Ueberkochen, kifutni, elfutni, az erős forrásban.
Ueberkommen, általmenni vagy jönni; st. bekommen, kapni, venni.
Ueberkühlen, meghűlni.
Ueberkunft, die, általmenetel vagy jövetel.
Ueberladen, etwas, szerfelett vagy nagyon megterhelni, p. o. a' szekeret, hajót; sich mit Speisen, nagyon megterhelni a' gyomrát vagy magát.
Ueberladen, adj. igen megterhelt.
Ueberladung, die, megterhelés.
Ueberlang, adj., felette hosszú.
Ueberlassen, engedni, általengedni valakinek, rábízni valakire valamit; sich den Vergnügungen, a' testigyönyörűségeknek adni magát; sich selbst überlassen seyn, magára hagyva lenni.
Ueberlassung, die, általengedés.
Ueberlaufen, überfließen, kifutni; von Flüßen, kiáradni; zu den Feinden, az ellenséghez általmenni; Einen, a) valakit a' szaladásban megelőzni, b) mindúntalan a' nyakára járni valakinek.
Ueberläufer, der, szökevény, általszökött.
Ueberlaut, adj., z. B. igen nagy vagy hangos, p. o. kiáltás, nevetés; adv. igen nagyon, hangosan, p. o. hahotálni.
Ueberleben, etwas, megérni valamit, addig élni, hogy meglássa az ember; jemanden, tovább élni valakinél.
Ueberlegen, etwas, meggondolni, megfontolni, gondolóra venni valamit.
Ueberlegen, adj., erősebb, hatalmasabb; seyn, in jeder Hinsicht, minden tekintetben elébbvaló lenni valakinél.
Ueberlegenheit, die, nagyobb hatalom, erősebbség; többség.
Ueberlegung, die, meggondolás, megfontolás, okosság; ohne, meggondolatlanúl, meg nem gondolva; nach reiflicher, jól megfontolván vagy meghányván vetvén a' dolgot.
Ueberlesen, által olvasni.
Ueberliefern, általadni.
Ueberlieferung, die, általadás.
Ueberlisten, rászedni valakit, megcsalni.
Uebermachen, általküldeni, öszvecsinálni és elküldeni p. o. a' portékát.
Uebermachung, die, elküldés.
Uebermacht, die, nagyobb erő vagy hatalom; feleslegerő.
Uebermächtig, adj., felettébb hatalmas.
Uebermalen, újra befesteni.
Uebermannen, meggyőzni, felyül múlni erővel.
Uebermannung, die, meggyőzés, felyülmúlás.
Uebermaaß, das, bőség, feleslegség, nagyság, sokság.
Uebermäßig, adj., szerfeletti, felettébbvaló p. o. öröm; adv. szerfelett; mód nélkül, felettébb.
Uebermenschlich, adj., embererő feletti, emberi erőt feljülhaladó.
Uebermorgen, adv., holnapután.
Uebermuth, der, felfúvalkodás, dölyfösség, daczosság, kevélység.
Uebermüthig, adj., felfúvalkodott, dölyfös, kevély, daczos; adv. felfúvalkodva, kevélyen, dölyfösen, daczosan.
Uebernachten, hálni, meghálni valahol.
Uebernahme, die, általvétel v. vevés, magáravállalás.
Uebernatürlich, adj., természetfeletti, természetet feljülhaladó; adv. természet felett, természet szerént.
Uebernehmen, magáravenni, általvenni p. o. valakinek az adósságát; sich, sokba beleereszkedni, felettébb sokat venni magára.
Uebernehmer, der, általvevő, magára vállaló.
Ueberraschen, meglepni, hirtelen ráütni, rajta ütni.
Ueberraschung, die, meglepés, váratlan érkezés, rajtaütés.
Ueberrechnen, felvetni, öszveszámolni valakit.
Ueberrechnung, die, felvetés, felszámolás.
Ueberreden, jemand., rábeszélni valamire; sich von etwas, elhitetni ma-

gával valamit; ſich wozu überreden laſſen, rá hagyni magát valamire vetetni.

Ueberredung, die, rábeszélés, ravétel.

Ueberredungsgabe, die, rábeszélő tehetség.

Ueberreichen, általadni, általnyújtani.

Ueberreichung, die, általadás.

Ueberreif, adj., elérett, igen érett.

Ueberreiten, által lovagolni valamin; niederreiten, elgázoltatni, eltapodtatni valakit lovagolva; im Reiten zuvorkommen, valakinek elejbe lovagolni, felyülhaladni valakit lovaglással; durch Reiten zu ſehr angreifen, elfárasztani a' lovat, sebes lovaglás által.

Ueberreiter, der, kerülő, vizsgálódó, lóhátos csősz, vígyázó.

Ueberreſt, der, maradék, fogyaték.

Ueberrock, der, felső ruha v. köntös, téli kaput.

Ueberrücks, adv., hátrafelé, visszafelé.

Ueberrumpeln, hirtelen rajta ütni, menni, meglepni.

Ueberſäen, bévetni p. o. a' földet maggal; igen sürün vetni.

Ueberſalzen, igen megsózni.

Ueberſcharf, adj., felette éles.

Ueberſchatten, árnyékával befedni.

Ueberſchauen, általlátni rajta vagy felette, végig ellátni rajta.

Ueberſchicken, elküldeni, általküldeni valakihez.

Ueberſchiffen, által hajokázni; hajón által küldeni, általvinni.

Ueberſchiffen, das, általevezés, általhajókázás.

Ueberſchlämmen, béiszapolni.

Ueberſchlag, der, boríték; an einem Kleide, hajtóka, gallér; Berechnung, felszámolás, számbavétel, felvetés.

Ueberſchlagen, umſchlagen, reáborítni, béborítni, p. o. a' sebet; zurückſchlagen, felhajtani, mint p. o. a' ru[illegible] a gallérját; berechnen, felszámolni, [illegible]vetni; überblättern, elforgatni, t. i. a' könyvben a' mit keres az ember; das Waſſer, enyhülni, megenyhülni; überſchlagen laſſen, enyhitni, meghagyni enyhülni; was überſchlagen iſt, enyhes, enyhült, állott; ſich überſchlagen, d. i. rücklings fallen, hanyatt esni.

Ueberſchleichen, alattomban meglepni.

Ueberſchmieren, bémázolni.

Ueberſchnappen, rápattanni, rácsapódni, mint p. o. a' zár; wie die Stimme, általugrani, mint p. o. a' hangzat; trop. esztelenül cselekedni.

Ueberſchneyen, hóval bélepni vagy béesni.

Ueberſchreiben, eine Aufſchrift machen, ráirni a' felülirást; ſchriftlich melden, megirni, irásban hirül adni valakinek valamit; übertragen, z. B. aus einem Buche oder Schrift in eine andere, általirni, béirni.

Ueberſchreibung die, ráirás, felyüirás; megirás, hirüladás, t. i. irásban; általirás.

Ueberſchreiten, általhágni, általlépni rajta; die Wahrheit, túl menni az igazságon; die Gerechtſame, a' törvényt által hágni.

Ueberſchreitung, die, általlépés; Verletzung, megszegés, általhágás.

Ueberſchreien, kifogni valakin kiáltással.

Ueberſchrift, die, felülirás, ráirás, felirás, czim.

Ueberſchütten, etwas womit, rátölteni, beönteni, leönteni valamivel; ſt. überhäufen, z. B. mit Wohlthaten, jótéteményekkel tetézni valakit; megtetézni.

Ueberſchuß, der, maradék, t. i. a' summából.

Ueberſchwänglich, adj., böséges, bővelkedő, elégséges; adv. bőven, bőséggel, eléggé.

Ueberſchwänglichkeit, die, bőség, feleslegség.

Ueberſchwanken, überfließen, kicsordúlni, kifutni, mint a' tele edény.

Ueberſchwemmen, elborítni, mint az árviz valamit.

Ueberſchwemmung, die, áradás, vizár, vizáradás, viz özön.

Ueberſchwer, adj., igen nehéz.

Ueberſchwimmen, által úszni.

Ueberſegeln, által hajókázni, általevezni; im Segeln zuvorkommen, elejbe evezni, megelőzni az evezésben, elhagyni az evezésben a' másik hajót.

Ueberſehen, megnézegetni, általnézni p. o. számadást, irást; unbemerkt laſſen, észre nem venni, elmellőzni; nicht achten, fel se venni valamit; jemand. überlegen ſeyn, tovább látni másnál, felyül haladni mást, p. o. tudományban.

Ueberſenden, általküldeni, küldeni.

Ueberſendung, die, általküldés.

Ueberſetzen, act. z. B. jemanden über einen Fluß, általszállitni a' vizen valakit; jemand. beim Kaufe überſetzen,

d. i. zu viel fordern, nagyon drágán adni valakinek valamit; etwas in eine andere Sprache, lefordítni valamit más nyelvre, fordítni, p. o. magyarra, németre; neut. z. B. selbst über etwas gehen, schiffen, z. B. über einen Fluß, általevezni a' vízen; über einen Graben setzen, általugrani az árkon v. az árkot.

Uebersetzen, das, általevezés v. hajózás, általmenetel a' vízen.

Uebersetzer, der, in eine andere Sprache, fordító.

Uebersetzung, die, fordítás.

Uebersicht, die, Uebersehen, Ueberschauen, das, általnézés, megvizsgálás, summás előadás.

Uebersichtig, adj., csak felfelé látó, a' hibás szeme miatt.

Uebersieden, nagyon megfőzni.

Uebersingen, etwas durchsingen, általénekelni, végig elénekelni; im Singen übertreffen, felyül múlni valakit az éneklésben.

Uebersinnlich, adj., érzékfeletti.

Uebersinnliche, das, a' mit érzékekkel tapasztalni nem lehet.

Uebersommern, nyaralni, a' nyárt v. nyárat eltölteni.

Ueberspannen, kifeszíteni, ráhúzni valamire; mit der Hand, araszszal általfogni v. mérni; übertreiben, z. B. Forderungen, túl a' rendén megerőltetni, p. o. kívánságait v. abban túl a' renden menni; trop. z. B. überspannte Begriffe haben, megerőltetett v. nagyzó képzeteinek lenni valami felől.

Uebersparnung, die, kifeszítés.

Uebersphinnen, bé- v. körülfonni.

Uebersspringen, általugrani; etwas übergehen, elugrani p. o. egy két sort az olvasásban.

Uebersprung, der, általugrás; elugrás, elhagyás.

Uebersstäuben, béporozni.

Uebersstechen, elütni a' kártyát, feljebb ütni mint más.

Uebersstehen, kiállani, eltűrni, elszenvedni.

Uebersteigbar, übersteiglich, adj., megmászható, a' min által lehet menni.

Uebersteigen, z. B. den Berg, általmenni a' hegyen, meghágni a' hegyet; daher trop. z. B. das übersteigt meine Kräfte, az erőm felett van; das übersteigt allen Glauben, minden hitelt felyülmúl; es übersteigt die Zahl, meghaladja a' számot; alle Hindernisse übersteigen, minden akadályt meggyőzni.

Uebersteigen, das, Uebersteigung, die, általmenetel p. o. a' hegyen.

Uebersteigern, etwas, felverni az árát valaminek.

Uebersstimmen, voksok számával v. többségével győzni, voksokkal felyül haladni; eine Saite, a' húrt nagyon felhúzni.

Uebersstolz, adj., igen kevély.

Uebersstrahlen, egészen bésütni mint a' nap a' mezőt; súgárjaival felyül haladni.

Uebersstreuen, meghinteni, megszórni.

Uebersstricken, körülkötni, békötni t. i. kötő munkával harisnyatővel.

Uebersströmen, kiáradással elönteni; st. überfließen, kiáradni, eláradni rajta.

Uebersströmen, das, Uebersströmung, die, kiáradás, kiöntés, eláradás.

Uebertäuben, elkábítni.

Uebertheuer, adj., felette drága.

Uebertönen, erősebb hanggal elnyomni.

Uebertölpeln, jemand., megcsalni szembetűnő csalárdsággal, bolondá tenni.

Uebertölpelung, die, megcsalás.

Uebertragen, von einem Orte auf einen andern, máshová vinni, általvinni; befehlen etwas zu thun, valakinek meghagyni valamit, valakire rábízni t. i. parancsolva; für jemanden etwas übernehmen, z. B. Geschäft, Schuld, valaki helyett magára venni, v. vállalni, p. o. a' dolgot, az adósságot.

Uebertragen, das, Uebertragung, die, általvitel, általtétel.

Uebertragen, adj., z. B. Kleid, igen viselt, megavult, kopott p. o. ruha.

Uebertreffen, felyül haladni, meghaladni, felyülmúlni valakit, megelőzni p. o. tudományban.

Uebertreiben, zu sehr antreiben, nagyon v. erején felyül meghajtani, megerőltetni, elcsigázni; eine Sache zu sehr vergrößern, felette nagyítni valamit, tódítni p. o. valamelly dolgot v. történetet az előadásban; nichts übertreiben, mindenben megtartani a' mértéket.

Uebertreiben, das, Uebertreibung, die, nagyítás; d. i. Uebertreibung, már az soknál is több.

Uebertreten, gegen etwas handeln, általhágni, ellene cselekedni, megsérteni, tőle eltávozni; den Schuh, félre nyomni a' lábbelit; zu einer Partei,

Religion, általmenni p. o. valaki részére, egyik vallásból másikba; vom Waſſer, felyűl, rajta kimenni, kiáradni, mint p. o. a' víz, kiönteni.

Uebertreten, das, Uebertretung, die, z. B. eines Geſetzes, általhágás, megszegés, megrontás; ſt. Sünde, vétek, vétkezés.

Uebertreter, der, megszegő, általhágó.

Uebertretungsfall, der, z. B. im Uebertretungsfalle, ha valaki a' törvényt általhágja.

Uebertrieben, adj., felettébbvaló, nagyított, tódított; adv. felettébb, rendkívűl.

Uebertritt, der, általmenés, más rézhez állás.

Uebertünchen, befejéritni, bé-vagy kimeszelni.

Uebertünchen, das, Uebertünchung, die, bé- v. kimeszelés.

Uebervoll, adj., tetést tele, nagyon tele.

Uebervortheilen, rászedni, megcsalni valakit.

Uebervortheilung, die, rászedés, megcsalás.

Uebervachſen, jemand. oder etwas, elhagyni a' növésben; etwas wachſend bedecken, bénőni; z. B. das Fleiſch iſt mit Fett überwachſen, bénötte a' húst a' kövérség; ganz mit Laub überwachſen, bélevelesedett, bélombosodott.

Uebervältigen, jemand., erőt venni rajta, felyűlmúlni, meggyőzni, felyűlhaladni, elnyomni, megalázni.

Uebervältigung, die, meggyőzés, megalázás.

Uebervärts, adj., felfelé.

Uebervallen, wie ſiedendes Waſſer, kibuzogni, kiforrni, kifutni; trop. das Herz wallt über von Empfindungen, kiömlik a' szív.

Uebervehen, körűl bészőni.

Ueberveiſe, adj., szerfelett bölcs.

Ueberveiſen, meggyőzni valakit valami felől.

Ueberveißen, béfejéritni.

Ueberverfen, általvetni, keresztűl vetni rajta; ein Kleid, rávetni p. o. ruhát; trop. ſich mit jemanden d. i. zanken, öszveveszni, öszvekapni valakivel.

Uebervickeln, rátekergetni, rágöngyölgetni.

Ueberviegen, kelletinél többet nyomni; lenyomni a' fontmérőben a' más nehézséget; felyűlhaladni, többet érni.

Uebervichtig, d. i. ſehr wichtig, z. B. Vortheil, nagy v. szembetűnő haszon.

Uebervinden, Feinde, Hinderniſſe ꝛc., meggyőzni, felyűlmúlni, erőt venni rajta.

Uebervinder, der, győző, győzödelmes.

Uebervinderinn, die, győző, meggyőző.

Uebervindung, die, meggyőzés, felyűlmúlás, erőtvevés valamiben.

Uebervintern, telet tölteni, telelni; erhalten z. B. Obſt, kiteleltetni, télen által eltartani.

Uebervinterung, die, telelés, kitelelés.

Uebervitzig, adj., szerfelett elmés.

Uebervölken, felhővel bévonni, elborítni.

Uebervurf, der, palást, lebernyeg.

Uebervählen, fel-v. megszámlálni.

Uebervählig, adj., szám felettvaló.

Uebervählung, die, felszámlalás.

Uebervahl, die, feleslegszám.

Uebervaugen, jem., der nicht geſteben will, valakit elfogni, utólérni, rábizonyítni valakire valamit; jem., der nicht glauben will, meggyőzni valakit valami felől, elhitetni valamit valakivel.

Uebervaugend, adj., ſprechen, meggyőzőleg előadni valamit.

Uebervaugung, die, meggyőződés, meggyőzettetés.

Uebervaugungsmittel, das, meggyőző eszköz.

Uebervichen, ráhúzni, bévonni; Betten, a' vánkosokat, vánkoshéjjakkal béhúzni; etwas mit Farbe, bészínelni, béfesteni valamit; ein Kleid, köntöst v. ruhát másik felibe venni; mit Krieg, haddal megtámadni.

Uebervug, der, z. B. über ein Bett, héjj, tok, vánkoshéjj.

Uebervinnen, czínnel béfuttatni.

Uebervuckern, mit Zucker überziehen, nádmézzel, czúkorral bévonni; mit Zucker beſtreuen, nádmézzel béhinteni.

Uebervwerch, adv. keresztben, keresztűl.

Uebler, adj., rosszabb, alábbvaló; adv. rosszabbúl.

Ueblich, adj., szokott, szokásban lévő.

Ueblichkeit, die, szokás, szokásban létel; Reiz zum Erbrechen, z. B. Uebelichkeiten haben, gyomorémelygésének lenni.

Uebrig, adj. megmaradt; seyn, bleiben, megmaradni, hátra lenni; lassen, hagyni, meghagyni; das Uebrige, alles Uebrige, a' többi, a' többi mind.
Uebrigens, adv., egyébaránt, egyéberánt, többire; st. indessen, azonban.
Uebung, die, gyakorlás.
Uebungsstunde, die, gyakorlás órája.
Uebungszeit, die, gyakorlás ideje.
Ufer, das, part; das Donauufer, a' dunapart; Meerufer, a' tenger partja.
Uhr, die, óra; die Zeit von einer Stunde, óra.
Uhrband, das, órapántlika v. kötő.
Uhrfeder, die, órarugó.
Uhrgehäuse, das, óratok.
Uhrkette, die, áraláncz.
Uhrmacher, der, órás, óracsináló.
Uhrmacherkunst, die, órásság, órás mesterség.
Uhrschlüssel, der, órakulcs.
Uhrtasche, die, órazseb.
Uhrwerk, das, órajárómív.
Uhrzeiger, der, óramutató.
Uhu, der, fejes bagoly, nagy füles bagoly.
Ukas, der, Orosz Császári parancsolat.
Ulme, die, szilfa.
Ulmen, adj., szilfából való.
Um, praep. körül; um die Stadt spazieren gehen, a' város körül sétálni; eine Zeit, körül, — tájban, — kor; um acht Uhr, nyolcz órakor; um fünf Uhr herum, öt óratájban; in Hinsicht, z. B. es steht mißlich um eine Sache, rosszúl van v. rosszúl áll a' dolog; nach od. wechselweise, z. B. Einer um den Andern, egymás után; von, z. B. um eine Sache wissen, tudni a' dologról; Verlust, z. B. jem. um etwas bringen, megfosztani valakit valamitől: wegen, über, ér, miatt; z. B. um jem. besorgt seyn, valaki miatt buslakodni; um deßwillen, azért; um meinet — deinetwillen, én reám, te reád nézve, en érettem, te éretted; Conjunct. st. damit, auf daß, hogy, azért hogy; z. B. ich bin gekommen, um dich zu sehen, azért jöttem, hogy lássalak.
Umackern, újra felszántani.
Umändern, elváltoztatni, megváltoztatni.
Umänderung, die, el- v. megváltoztatás.
Umarbeiten, ismét v. újra kidolgozni, elejitől végig megjobbítni; vom Felde, újra megszántani, megkapálni.
Umarbeitung, die, z. B. einer Schrift, újra kidolgozás.
Umarmen, megölelni, általölelni.
Umarmung, die, megölelés.
Umbauen, körülépítni; oder st. anders bauen, újra v. másként építni.
Umbehalten, z. B. einen Mantel, magán megtartani, p. o. a' köpönyeget, nem vetni le.
Umbiegen, umbeugen, meghajtani, meggörbítni.
Umbilden, elformálni, által formálni.
Umbildung, die, elformálás, megváltoztatás.
Umbinden, körülkötni, békötni valamivel; felkötni, p. o. a' kötényt; ein Buch, újra v. másképpen kötni, p. o. a' könyvet.
Umbringen, jemanden, megölni.
Umdecken, z. B. ein Dach, újra fedni p. o. a' házat; den Tisch, újra teríteni az asztalt.
Umdrehen, megfordítni, másfelé fordítni; sich, fordúlni, megfordúlni; forogni.
Umdrehen, das, Umdrehung, die, fordítás, fordúlás, megfordítás.
Umdrucken, z. B. einen Bogen, újra nyomtatni.
Umduften, körülillatozni, jó illattal.
Umfärben, újra festeni, megfesteni.
Umfahren, zu Wagen, zu Schiffe, körüljárni, megkerülni, p. o. kocsival, hajóval, körülhajókázni.
Umfallen, elesni, eldúlni; vom Viehe, leesni a' lábáról és megdögleni.
Umfallen, das, elesés, eldülés.
Umfällen, levágni p. o. az élőfát.
Umfalten, újra öszvehajtogatni.
Umfang, der, körület, kerület; trop. kiterjedés, kerengés.
Umfangen, körülfogni, körülölelni; körülkerítni.
Umfassen, in sich fassen, magába foglalni, béfoglalni; umarmen, megölelni, megmarkolni, által ölelni t. i. kézzel.
Umflattern, körülrepdesni.
Umflechten, körülfonni, p. o. sövénnyel.
Umfliegen, körülrepülni.
Umfließen, körülfolyni.
Umfüllen, általtölteni más edénybe.
Umgänglich, adj., társalkodó, nyájas, barátságos.
Umgang, der, kerengés, körüljárás, forgás; Procession, pompajárás, pro-

Digitized by Google

czesszió; halten, pompajárást v. proczessziót tartani, búcsút járni; mit jemanden, társalkodás; perſönlicher, személyes társalkodás; heimlichen Umgang mit jemanden haben, alattomban valakivel tartani; ſchlechten Umgang haben, rossz emberrekkel társalkodni.

Umgarnen, körülhálózni; trop. törbe kerítni valakit.

Umgeben, etwas, körülvenni, békeríteni valamit p. o. kőfallal a' várost; ráadni p. o. a' köpönyeget valakire.

Umgebung, die, Umgegend, körület, környék, vidék; p. o. a' város környéke; ſt. Gefolge, késéró sokaság v. sereg.

Umgehen, um etwas herumgehen, körül járni valami körül v. valamit; einen Umweg machen, kerülni, kerülő úton menni, nagyot kerülni; mit etwas, valamivel bánni, valami körül forgodólni; mit jemanden, társalkodni valakivel; ſt. etwas vorhaben, beabſichtigen, valaminek lenni a' fejében, valaminek forogni elméjében, igyekezni valamin, szándékozni valamire; mit Betrug, Lügen umgehen, csalárdságban járni, hazugságban menni el v. azon törni a' fejét; partic. umgehend, z. B. mit umgehender Poſt, a' visszafordúló póstával.

Umgekehrt, partic. von umkehren, megfordított; adv. ſt. im Gegentheile, ellenben, megfordítva.

Umgeld, das, adó, vám t. i. az erős italoktól.

Umgießen, körülönteni; újra v. másképpen önteni valamit, p. o. formába.

Umglänzen, körülfényleni.

Umgraben, um etwas herumgraben, körülásni, p. o. a' fát, felásni a' fa körületét; felásni p. o. a' kertet, földet.

Umgrabung, die, körülásás; felásás.

Umgrenzen, határozni, határral körülvenni.

Umgreifen, által-v. béfogni.

Umgucken, körülnézni.

Umgürten, körülövedzeni; felkötni p. o. a' kardot.

Umhaben, rajta lenni; z. B. er hatte einen Mantel um, köpönyeg volt rajta.

Umhacken, mit der Hacke bearbeiten, fel-v. megkapálni, p. o. a' földet; einen Baum, levágni a' fát.

Umhalſen, megölelni.

Umhängen, um etwas, körülakasztani, körülterítni; jemanden, ráadni valakire; ſich, z. B. einen Mantel, rávenni magára a' köpönyeget.

Umhang, der, kárpit.

Umhauen, levágni, kivágni a' fát.

Umher, adv. ſt. herum, körül, körösköröl; z. B. umhergehen, körüljárni; umherſtellen, körülállani.

Umhin, adv, z. B. ich kann nicht umhin, dieſes zu thun, kéntelen vagyok ezt tenni.

Umhüllen, be-v. körültakarni.

Umhüpfen, körülugrálni.

Umkehr, die, visszatérés, visszafordúlás.

Umkehren, etwas, fordítni, megfordítni valamit; ſich, megfordúlni, visszatérni, visszafordúlni p. o. az útról; ſt. zerſtören, z. B. alles umkehren, felforgatni mindent.

Umkehrung, die, meg-v. elfordítás.

Umklaftern, öllel körülmérni.

Umklammern, által-v. körülmarkolni, általfogni körmeivel, mint a' madár.

Umkleiden, jemanden, másképpen öltöztetni, újra felöltöztetni valakit; ſich, másképpen öltözni.

Umkleidung, die, ruhaváltoztatás.

Umkommen, elveszni, elveszteni életét, erőszakosan halni meg; im Kriege, a' hadban elesni.

Umkränzen, megkoszorúzni.

Umkreis, der, kerület.

Umkreiſen, körülkerülni, megkerülni.

Umkriechen, körülmászni.

Umladen, z. B. Waaren, másképpen rakni; más szekérre rakni.

Umlagern, körülfogni táborral.

Umlauf, der, das Umlaufen, z. B. der Geſtirne, forgás, kerengés, kerülés, p. o. a' földnek forgása.

Umlaufen, um etwas laufen, körülfutni, körülötte futni; laufend einen Umweg machen, kerengeni, forogni, kerülni.

Umlegen, másképpen tenni v. rakni; ſich, d. i. umbiegen, meggörbulni, hátrahajlani; ein Schiff, más oldalára fektetni p. o. a' hajót.

Umlenken, megfordítni, elfordítni másfelé p. o. a' kocsit, hajót; trop. Herzen, megváltoztatni, más gondolatra v. érzésre venni p. o. a' szíveket; ſelbſt, változtatni útját.

Umliegen, körülötte feküdni.

Umliegend, adj., szomszéd, határos; die umliegenden Dörfer, a' köröskörül fekvő faluk.
Ummalen, körülfesteni; másként v. újra festeni.
Ummauern, körülkerítni fallal.
Ummünzen, újra verni a' pénzt.
Ummeſſen, újra mérni.
Umnageln, körül szegezni.
Umnagen, köröskörül rágni.
Umnähen, körülvarrni
Umnebeln, ködbe borítni.
Umnehmen, magára venni p. o. a' köpönyeget.
Umpacken, másképpen rakni, p. o. a' terhet.
Umpanzern, bépánczélozni.
Umpflanzen, körül plántálni; máshová ültetni a' növevényt.
Umpflügen, körülszántani; újra megszántani.
Umprägen, másképpen verni a' pénzt.
Umquartieren, z. B. Soldaten, más szállásra tenni, p. o. a' katonákat.
Umräumen, másképpen rakogatni.
Umreiſen, z. B. die Erde, körül útazni v. járni, p. o. a' földet; kerülni az útban.
Umreißen, lerontani, elbontani, p. o. az épületet; das Feld, felszántani a' földet.
Umreiten, körrüllóvagolni; eltapodtatni lóval; kerülni.
Umrennen, körülfutni v. nyargalni; nyargalásban, futásban elgázolni.
Umbringen, körülfogni, körülkeritni v. venni; Feinde, bekerítni az ellenséget.
Umriß, der, külső rajzolat, színrajzolat; trop. einen Umriß machen, lerajzolni v. ábrázolni.
Umrühren, meg- v. felkeverni.
Umrütteln, fel- v. megrázni.
Umſägen, lefűrészelni.
Umſatteln, másként v. újra nyergelni; más lovat nyergelni; trop. etw. Anderes ergreifen, változtatni az élete módjat.
Umſattelung, die, nyereg változtatás; trop. az életmód változtatása.
Umſäuſeln, körüllengedezni vagy fújni gyengén.
Umſatz, der, felváltás, elcserélés, a' portékának, pénznek felcserélése.
Umſchaben, megvakarni köröskörül.
Umſchaben, megváltoztatni.
Umſchaffung, die, megváltoztatás.
Umſchanzen, körülsánczolni.
Umſcharren, körülásni; felásni.
Umſchatten, körülárnyékozni.
Umſchattet, adj., árnyékos, homályos.
Umſchattig, adj., körárnyékos.
Umſchauen, ſich, körülnézni magát; hatranézni.
Umſcheeren, körülnyírni; másképpen nyírni.
Umſcheinen, világossággal környülvenni.
Umſchießen, lelőlni; ide 's tova futkozni.
Umſchiffen, körülhajókázni; egy hajóból másikba rakni a' portékát.
Umſchlag, der, takarék, boríték; auf Wunden ꝛc., szárazkötés, kötés p. o. sebre, daganatra.
Umſchlagen, z. B. ein Papier um etw., béborítni, bétakarni valamit valamibe; einen kranken Theil, békötni p. o. fájdalmas tagot valamivel, rátenni, ráborítni p. o. kötést a' sebre; umſtürzen, feltaszítni; einen Baum, levágni a' fát; ein Blatt, egy levelet fordítni; ſt. umfallen, felfordúlni, eldűlni, mint a' szekér; vom Weine, elromlani.
Umſchleichen, körülötte mászkálni.
Umſchleyern, patyolattal béfedni.
Umſchließen, békerítni, körülvenni v. fogni.
Umſchlingen, általölelni, körülfogni.
Umſchmeißen, eltaszítni; felfordúlni.
Umſchmelzen, megolvasztani, másképpen önteni p. o. a' harangot éc.
Umſchmieden, újra kikalapálni.
Umſchmieren, körülkenni.
Umſchnallen, rácsatolni; den Degen, felkötni a' kardot.
Umſchneiden, körülmetszeni; himezni, hámozni a' dolgot.
Umſchnüren, körülsinórozni.
Umſchränken, határba venni, meghatározni valamit, határt szabni valaminek.
Umſchränkung, die, meghatározás, határba vevés.
Umſchreiben, körülírni; újra vagy másképpen írni; durch mehrere Worte ausdrücken, hosszasan leírni v. előadni valamit.
Umſchreibung, die, körülírás, hosszas előadása.
Umſchrift, die, körülírás.
Umſchürzen, körülövedzeni.
Umſchütteln, meg- v. felrázni valamit p. o. az üvegben.
Umſchütten, feldönteni; kidönteni és más edénybe belétölteni; iſts verſchütten, elönteni.

Digitized by Google

Umſchwärmen, körülzsibongani, rajoskodni körüle.
Umſchweben, körüllebegni; eine Gefahr umſchwebt mich, környékez a' veszedelem.
Umſchweif, der, kerülés, kerengés; trop. Umſchweife machen, kicsapongani, kerengeni; ohne Umſchweife, ki vele egyenesen v. magyarán.
Umſchwimmen, körülúszni.
Umſegeln, körülhajókázni.
Umſehen, ſich, körülnézni magát, körüskörül nézgélni; ſich nach etwas, oder jemanden, keresni valamit, valakit szemével, széllyel nézni, hogy valamit, valakit találjon az ember; ſich nach Hülfe umſehen, segitség után látni, a' felöl gondoskodni; ſ. zurückſehen, hátra v. visszanézni, visszatekinteni.
Umſehen, das, körülnézés; széllyelnézés valahol; hátra v. visszanézés, hátratekintés.
Umſetzen, anders ſetzen, másképpen tenni v. rakni; máshova tenni; körülrakni valamivel; Waaren, elcserélni, eladni.
Umſetzung, die, z. B. der Gewächſe, általplántálás, általtétel; der Waaren, elcserélés.
Umſicht, die, körülnézés, széllyelnézés; trop. ſ. Behutſamkeit, vigyázás.
Umſichtig, adj., vigyázó, szemes, gondos.
Umſichtigkeit, die, vigyázóság, szemesség.
Umſinken, lerogyni, elhanyatlani.
Umſonſt, adv., ingyen; hijában; ohne Grund, ok nélkül.
Umſpannen, más lovakat fogni bé, v. változtatni, egy kocsiból másikba fogni a' lovakat; araszszal általfogni, megmérni v. elérni.
Umſpinnen, körülszöni.
Umſpringen, körülugrálni.
Umſtand, der, pl. die Umſtände, dolog, környülállás, környülmeny; wichtiger, fataler, fontos, bajos dolog; nach meinen Umſtänden, a' környülállásaimhoz képest, a' mint az állapotom engedi; ſich nach den Umſtänden richten, magát az időhöz és a' környülállásokhoz alkalmaztatni; günſtige, ungünſtige Umſtände, kedvező, mostoha v. nem kedvező környülállás v. környülmény; Umſtände machen magát vonogatni, sok czeremóniát csinálni; keine Umſtände machen, nem sokat czeremóniázni; ohne Umſtände, soha se czeremóniázzunk, soha se kell a' dolognak nagy fenekét keritni.
Umſtändlich, adj., környülállásos, szoros; ſeyn, hosszas lenni; adv. környülállásosan, hosszasan.
Umſtändlichkeit, die, környülállásos előadás, hosszaság.
Umſtecken, körüldugdosni v. tüzni p. o. a' fökötöt.
Umſtehen, körüle állani; die Umſtehenden, a' körülállók, jelenlévők.
Umſtellen, körülrakni; másképpen rakni.
Umſtimmen, más hangra venni p. o. a' hegedüt, klavirt; trop. jemanden, más gondolatra venni valakit.
Umſtimmung, die, más hangra vevés; eines Menſchen, más gondolatra v. értelemre vevés.
Umſtören, felforgatni.
Umſtoßen, fel- v. eltaszitni, el- v. feldönteni, feldütni; trop. etwas aufheben, z. B. ein Teſtament, a' testamentomot elrontani, semmivé tenni.
Umſtrahlen, köröskörül bésütni, t. i. sugárival.
Umſtreichen, körülkenni, békenni köröskörül.
Umſtreuen, körülhinteni.
Umſtricken, etwas, körülkötni, kötötvel; jemanden, békeritni, bészöni, bébonyolni.
Umſtrömen, körülfolyni.
Umſtürmen, z. B. vom Winde umſtürmet werden, körülvetetni a' szélvésztöl; trop. von Gefahren, körülvétetve v. hányattatva a' veszedelmektöl.
Umſtürzen, etwas, eldönteni, eldütni, felforditni; ſelbſt, eldülni, felfordúlni.
Umſtürzung, die, z. B. einer Säule, eldöntés, eldülés.
Umſturz, der, eldülés, felfordúlás; trop. Verfall, romlás, veszedelem.
Umtanzen, körülötte tánczolni.
Umtauſch, der, Umtauſchung, die, felcserélés.
Umtauſchen, el- v. felcserélni.
Umthun, ſ. anlegen, ráadni, magára venni, p. o. köpönyeget; ſich nach etwas, valamit nézni v. keresni.
Umtoben, körülötte tolongani, lármázni.
Umtönen, körülhangzani.
Umtragen, körülhordozni.

Digitized by Google

Umtreiben, körülhajgatni, forgatni.
Umtreten, letapodni; megváltoztatni, vélekedését.
Umtrieb, der, z. B. des Geldes, forgása p. o. a' pénznek; der Waaren, a' portékának kelete; des Blutes, a' vér kerengő forgása; plur. die Umtriebe, z. B. geheime, alattomos törekedés.
Umwachen, körülötte vígyázni.
Umwachſen, köröskörül nöni.
Umwälzen, hengergetni, görgetni; trop. den Staat, felforgatni.
Umwälzung, die, hengergetés, görgetés; trop. des Staats, a' köztársaság felforgatása.
Umwallen, körüljárni; lobogni, repſtni, mint a' haj, serény.
Umwandeln, körüljárni; umándern, elváltoztatni.
Umwandlung, die, elváltoztatás, elváltozás.
Umwandern, körüljárni.
Umweben, körülszőni.
Umwechſeln, cserélni, elcserélni, megcserélni.
Umwechslung, die, meg-v. felcserélés.
Umweg, der, kerülő, kerülés, kerülő út; einen Umweg machen, kerülni.
Umweben, körülfújni; fúvással eldűtni.
Umwenden, megfordítni; ſich, megfordúlni, visszanézni; ſt. umkehren, visszafordúlni, visszatérni; trop. jemanden, valakit más gondolatra térítni v. venni.
Umwendung, die, megfordítás, megfordúlás.
Umwerfen, etwas, magára venni v. nyakába kanyarítni p. o. a' köpönyeget; einen Wagen, felfordítni p. o. szekeret; umgeworfen werden, felfordúlni, eldűlni, p. o. kocsival.
Umwerfen, das, felfordítás; eines Wagens, feldűlés, felfordúlás.
Umwickeln, köröskörül rátekergetni v. bétakarni.
Umwinden, bégöngyölgetni, bétekergetni.
Umwinden, das, bégöngyölgetés, bétekerés.
Umwölken, felhővel béborítni, bévonni.
Umwölkt, adj., felleges, borongós, elborúlt, felhős.
Umwogen, hullámmal körűlvónni, körűlhullámolni.
Umwühlen, felforgatni, felhányni.
Umzählen, újra megszámlálni v. megolvasni, rendre számlálni.
Umzäunen, sövénynyel békerítni.
Umzäunen, das, békerítés, sövénynyel.
Umzäunung, die, sövénykerítés.
Umzeichnen, újra lerajzolni, másképpen rajzolni.
Umziehen, etwas womit, bévonni valamivel p. o. a' kárpitot; der Himmel umzieht ſich, béborúl az ég; ſt. umreiſen, béjárni, béútazni.
Umzingeln, z. B. eine Stadt, körűlfogni a' várost, bézárni; einen Feind, körűl-v. békerítni az ellenséget.
Umzug, der, kárpit, p. o. az ágy előtt.
Unabänderlich, adj.; változhatatlan; adv. változhatatlanúl.
Unabänderlichkeit, die, változhatatlanság.
Unabgenützt, adj., ép, nem vásott, el nem kopott v. koptatott.
Unabgerichtet, adj., tanítatlan, tanítás nélkűl való; adv. tanítás nélkűl.
Unabgeſondert, adj., elnem választot, együttlévő; adv. együtt.
Unabgetheilt, adj., osztatlan; adv. osztatlanúl.
Unabhängig, adj., független; adv. függetlenűl.
Unabhängigkeit, die, függetlenség.
Unabläßig, adj., szüntelenvaló; adv. szüntelen, szüntelenűl.
Unabſehbar, **Unabſehbarlich**, adj., elláthatatlan, végetlen.
Unabſichtlich, adj. nem készakartva való; adv. nem készakartva.
Unabwendbar, adj., elháríthatatlan.
Unachtſam, adj., vígyázatlan; adv. vígyázatlanúl.
Unachtſamkeit, die, vígyázatlanság.
Unadelig, adj., nem nemes, nemtelen.
Unächt, adj., hamis; nem igazi v. jóféle, költött; z. B. Kind, fattyú gyermek; Geld, hamis pénz; Juwelen, Perlen, nem jóféle v. hamis drágakő, drágagyöngy.
Unähnlich, adj, nem hasonló, külömböző, hasonlatlan; adv. külömbözőleg, hasonlatlanúl.
Unähnlichkeit, die, külömbözőség.
Unangebaut, adj., míveletlen, vetetlen, p. o. föld.
Unangefochten, adj., nem illetett, meg nem sértett.
Unangefragt, adv., z. B. etwas thun, kérdés nélkűl tenni valamit.
Unangekleidet, adj., még fel nem öltözött.

Digitized by Google

Unangemeldet, adv. z. B. kommen, bé nem jelentve jönni.
Unangenehm, adj., kedvetlen, nem kedves, kellemetlen; adv. kedvetlenül.
Unangemessen, adj., nem illő, illetlen hozzá.
Unangerührt, adj., meg nem illetett.
Unangesagt, adj., meg nem jelentett.
Unangesehen, adj., nem tekintetes, nem szembetünő; adv. st. ungeachtet, nem nézvén, nem tekintvén.
Unangetastet, adj., meg nem illetett.
Unangezeigt, adj., meg nem jelentett; adv. meg nem jelentve.
Unangezündet, adj., meg nem gyújtott, gyújtatlan.
Unannehmlich, adj., elfogadhatatlan, p. o. törvény; st. unangenehm, kedvetlen; adv. kedvetlenül.
Unannehmlichkeit, kedvetlenség.
Unansäßig, adj., meg nem telepedett, nem ott lakó.
Unansehnlich, adj., der Gestalt nach, szembe nem tünő, csekély; der Geburt, dem Stande nach, alacsony sorsú, tekintet nélkül való; nicht groß, z. B. Geschenk, Vermögen, Einkommen, csekély ajándék, vagyon, jövedelem.
Unansehnlichkeit, die, alacsonyság, csekélység.
Unanständig, adj., illetlen; adv. illetlenül.
Unanständigkeit, die, illetlenség.
Unanstößig, adj., botránkozástalan, botránkozás nélkül való; feddhetetlen p. o. magaviselet; adv. botránkozás nélkül.
Unanwendbar, adj., nem alkalmaztatható.
Unart, die, Fehler, hiba; unanständiges Betragen, illetlenség, illetlen magaviselet, pajzánság, erkölcstelenség.
Unartig, adj., illetlen magaviseletü, pajzán, helytelen p. o. magaviselet, erkölcstelen; adv. pajzánul, illetlenül p. o. viselni magát.
Unaufgehoben, adj., hirdetetlen; adv. hirdetetlenül.
Unaufgefordert, adj., kéretlen; adv. z. B. etwas thun, valamit kéretlenül v. önként tenni.
Unaufgeklärt, adj., von Sachen, homályban lévő, meg nem világosított, meg nem magyarázott; von Menschen, fel-v. meg nem világosodott.
Unaufgelöset, adj., feloldozatlan, meg nem fejtett; adv. feloldozatlanúl.
Unaufhaltbar, Unaufhaltsam, adj., zabolátlan, p. o. dühösség; adv. zabolátlanúl.
Unaufhaltbarkeit, die, zabolátlanság.
Unaufhörlich, adj., szüntelenvaló, szüntelen; adv. szüntelenül, szünet nélkül
Unauflösbar, Unauflösbarlich, adj, feloldozhatatlan, megfejthetetlen; trop. kimagyarázhatatlan.
Unauflösbarkeit, die, ki-v. megfejthetetlenség, kibonthatatlanság.
Unaufmerksam, adj., figyelmetlen, vigyázatlan, nem figyelmező; adv. figyelmetlenül, vigyázatlanúl.
Unaufmerksamkeit, die, figyelmetlenség, vigyázatlanság.
Unausbleiblich, adj., elmúlhatatlan; adv. elmúlhatatlanúl.
Unausführbar, Unausführlich, adj., végrehajthatatlan, kivihetetlen.
Unausführbarkeit, die, végrehajthatatlanság, kivihetetlenség.
Unausgearbeitet, adj., kidolgozatlan, ki nem dolgozott, készítetlen.
Unausgeführt, adj., végre nem hajtott, félbeszakadt, végezetlen.
Unausgeglichen, adj., meg nem intézett, elintézetlen, el nem igazított.
Unausgeliehen, adj., z. B. Capital, ki nem kölcsönözött, heverő.
Unausgelöscht, z. B. Feuer, el nem oltott; von Schriftzügen, ki nem törlött.
Unausgelöset, adj., kiváltatlan; ki nem oáltott.
Unausgemacht, adj., bizonytalan, nem bizonyos.
Unausgepackt, adj., ki nem rakott, kirakatlan p. o. portéka; von einem Kasten, kiüritetlen, ki nem üritett.
Unausgesetzt, adj., folytábanvaló, meg nem szünt, szakadatlan; adv. folytában, szakadatlanúl, megszünés nélkül, szüntelen.
Unauslöschbar, Unauslöschbarlich, adj., elolthatatlan, p. o. tüz; kitörölhetetlen, eltörölhetetlen, p. o. irás; trop. örökös, p. o. gyülölség.
Unaussprechlich, adj., kimondhatatlan; adv. kimondhatatlanúl.
Unausstehlich, adj., kiállhatatlan, szenvedhetetlen; adv. kiállhatatlanúl.
Unausstehlichkeit, die, kiállhatatlanság.
Unaustilgbar, adj., kiirthatatlan.

Digitized by Google

Unausweichlich, adj., el-v. kikerülhetetlen.
Unbändig, adj., szilaj, megszelídíthetetlen, féketlen, zabolátlan; adv. szilajúl.
Unbändigkeit, die, szilajság, vadság, megszelídíthetetlenség.
Unbärtig, adj., szakállatlan.
Unbarbirt, adj., beretválatlan.
Unbarmherzig, adj., irgalmatlan, könyörületlen; adv. irgalmatlanúl, könyörületlenül.
Unbarmherzigkeit, die, irgalmatlanság, könyörületlenség.
Unbeachtet, adj., elmellőzött, szemmel nem tartozott; bleiben, elmellőztetni, fel sem vétetni; laſſen, elmellőzni, fel sem venni.
Unbeantwortet, adj., felelet nélkül való; laſſen, p. o. einen Brief, nem felelni a' levélre.
Unbearbeitet, adj., munkálatlan; ſt. roh, míveletlen; von Steinen, pallérozatlan.
Unbeauftragt, adj., kéretlen.
Unbebaut, adj., vom Felde, míveletlen, szántatlan; Platz, üres.
Unbedacht, adj., laſſen, p. o. im Teſtamente, valakit elő se hozni, róla meg nem emlékezni, p. o. testamentomban.
Unbedachtſam, unbedächtig, adj., vígyázatlan, meggondolatlan; adv. vígyázatlanúl, meggondolatlanúl.
Unbedachtſamkeit, die, vígyázatlanság, meggondolatlanság.
Unbedauert, adj., meg nem szánt.
Unbedeckt, adj., fedetlen, béfedezetlen; ohne Schutz, védelem nélkül való, védetlen.
Unbedenklich, adj., kétségtelen.
Unbedeutend, adj., csekély, kevés, kicsiny.
Unbedingt, adj., feltételetlen; unbedingten Gehorſam leiſten, tökélletes engedelmességgel viseltetni valakihez; adv. feltételetlenül, teljességgel.
Unbeehrt, adj., tiszteletlen.
Unbeeidigt, adj., meg nem esketett, esketetlen.
Unbeendigt, adj., végezetlen, el nem végzett.
Unbeerbt, adj., p. o. ſterben, örökös nélkül halni meg.
Unbeerdigt, adj., eltemetetlen.
Unbefahren, adj., p. o. eine Straße, járatlan, méllyen nem járnak.
Unbefangen, adj., egyenes, egyszerű, szabados, p. o. minden előítélettől és indúlatosságtól ment; adv. egyenesen, szabadosan, szabadon, nyilván.
Unbefangenheit, die, egyenesség, szabados indúlat.
Unbefehligt, adj., parancsolat nélkül.
Unbefeſtigt, adj., erősítetlen, meg nem erősített.
Unbefeuchtet, adj., megnedvesítetlen.
Unbefiedert, adj., tollatlan.
Unbefleckt, adj., meg nem mocskolt; szeplőtelen, szűz, tiszta; adv. tisztán, szeplőtelenül.
Unbefohlen, adj., nem parancsolt, parancsolatlan; adv. parancsolat nélkül, parancsolatlanúl.
Unbefolgt, adj., nem teljesített.
Unbefördert, adj., hivataltalan, hivatalra feljebb nem emeltetett.
Unbefreit, adj., megszabadítatlan.
Unbefriedigend, adj., meg nem nyugtató, ki nem elégítő p. o. felelet.
Unbefriedigt, adj., meg nem nyugtatott, ki nem elégített.
Unbefruchtet, adj., tenyésztetlen.
Unbefugniß, die, jusstalanság, jussnélküllétel.
Unbefugt, adj., jusstalan; ich bin unbefugt dazu, arra nincs jussom v. szabadságom; törvénytelen; p. o. eine unbefugte Handlung, törvénytelen cselekedet.
Unbegabt, adj., megajándékozatlan.
Unbegehrt, adj., kéretlen.
Unbegleitet, adj., késéretlen.
Unbegnadigt, adj., megkegyelmezetlen.
Unbegraben, adj., el nem temettetett.
Unbegreiflich, adj., megfoghatatlan; adv. megfoghatatlanúl.
Unbegränzt, adj., határtalan, határ nélkül való.
Unbegründet, adj., fundamentomtalan, gyenge, erőtlen.
Unbegrüßt, adj., nem köszöntött.
Unbegünſtigt, adj., nem pártolt, pártolatlan.
Unbegütert, adj., jószágtalan.
Unbehaart, adj., kopasz, szőretlen.
Unbehaglich, adj., terhes, kedvetlen; adv. terhesen, kedvetlenül.
Unbeherzt, adj., bátortalan, bátorságtalan.
Unbeholfen, adj., esetlen, ügyetlen.
Unbeholfenheit, die, esetlenség.
Unbehülflich, adj., esetlen, ügyetlen, gyáva, ügyefogyott; nicht gefällig, szivességtelen.

Digitized by Google

Unbehülflichkeit, die, esetlenség, ügyetlenség; szivességtelenség.
Unbehutſam, adj., vígyázatlan; adv. vígyázatlanúl.
Unbehutſamkeit, die, vígyázatlanság.
Unbejahrt, adj, nem idős.
Unbekannt, adj., esmeretlen, unbekannterweiſe empfehle ich mich jemanden, esmeretlen létemre magamat ajánlom valakinek.
Unbekanntſchaft, die, esmeretlenség, járatlanság valamiben.
Unbekehrt, adj., meg nem jobbúlt.
Unbeklagt, adj., megkönnyezetlen, megsiratatlan.
Unbekleidet, adj., ruházatlan.
Unbekräftigt, adj., meg nem erősített.
Unbekränzt, adj., megkoszorúzatlan,
Unbekümmert, adj., nem búslakodó, búsúlatlan, valamivel nem gondoló; valamin nem aggódó; ſey unbekümmert, ne búsúlj, ne gondolj vele; adv. nem búsúlva, nem aggódva.
Unbeladen, adj., meg nem terhelt.
Unbelagert, adj., meg nem szállott, p. o. város.
Unbelauſcht, adj., z. B. mit jemanden reden, úgy beszélni valakivel, hogy senki se hallgatódzék.
Unbelebt, adj., eig., lelketlen; nicht lebhaft, nem eleven, lassú, rest; eine unbelebte Straße, emberektől üres út, útsza; Gegend, sivatag, puszta tájjék.
Unbelehrt, adj., meg nem tanittatott.
Unbeleſen, adj., olvasatlan, járatlan.
Unbeleſenheit, die, járatlanság.
Unbeleuchtet, adj., meg nem világosított.
Unbelohnt, adj., jutalmatlan, meg nem jutalmaztatott.
Unbemerkbar, **Unbemerkbarlich**, adj., észrevehetetlen.
Unbemerkt, adj., észre nem vett, p. o. hiba; adv. alattomban, észre nem véve.
Unbemittelt, adj., vagyontalan, nem vagyonos, tehetetlen.
Unbemüht, adj., um etwas, valaminek utánna nem járó v. nem látó.
Unbenannt, adj., nevezetlen, nevetlen.
Unbeneidet, adj., nem irígylett.
Unbenommen, adj., ſt. frei, el nem vétetett, szabadságunkban hagyatott.
Unbenutzt, adj., hasznavétetlen.
Unbepflanzt, adj., béültetetlen.
Unbequem, adj., alkalmatlan; adv. alkalmatlanúl.
Unbequemlichkeit, die, alkalmatlanság.
Unberitten, adj., paripátlan, lovatlan.
Unberückſichtiget, adj., etwas laſſen, tekintetbe nem venni valamit.
Unberühmt, adj., nem híres, el nem híresedett.
Unberührt, adj., meg nem illetett.
Unberufen, adj., hivatlan, nem hivatalos.
Unbeſäet, adj., bévetetlen, bé nem vetett.
Unbeſänftiget, adj., meg nem kérlelt, le nem csendesíttetett.
Unbeſchadet, adj., kár nélkűl.
Unbeſchädigt, adj., megsértetlen, ép, épségben lévő.
Unbeſcheiden, adj., orczátlan, szemérmetlen; adv. orczátlanúl.
Unbeſcheidenheit, die, orczátlanság, szemérmetlenség.
Unbeſchenkt, adj., jemanden von ſich laſſen, valakit ajándék nélkűl ereszteni el magától.
Unbeſchmiert, adj., kenetlen, bé nem kent.
Unbeſchnitten, adj., heréletlen; környűl metszetlen.
Unbeſcholten, adj., feddhetetlen, hibátlan.
Unbeſcholtenheit, die, feddhetetlenség, hibátlanság.
Unbeſchoren, adj., nyíretlen; adv. nyíretlenül; nyírbálatlan.
Unbeſchränkt, adj., határtalan.
Unbeſchreiblich, adj., leírhatatlan, kimondhatatlan nagy p. o. öröm; adv. kimondhatatlanúl.
Unbeſchrieben, adj., Papier, be nem írtt, tiszta papiros.
Unbeſchützt, adj., védetlen.
Unbeſchuht, adj., sarútlan.
Unbeſchuldigt, adj., vádolatlan.
Unbeſchwert, adj., meg nem terhelt; adv., könnyen, p. o. tenni.
Unbeſehen, adj., látatlan.
Unbeſetzt, adj., el nem foglalt.
Unbeſiegbar, adj., meggyőzhetetlen.
Unbeſiegt, adj., meggyőzetlen.
Unbeſohlt, adj., talpatlan.
Unbeſoldet, adj., zsoldatlan.
Unbeſonnen, adj., gondolatlan, vakmerő; adv. meggondolatlanúl.
Unbeſonnenheit, die, meggondolatlanság.
Unbeſorgt, adj., elhagyatott; gondnélkűlvaló.

Digitized by Google

Unbeſtändig, adj., állhatatlan; adv., állhatatlanúl.
Unbeſtändigkeit, die, állhatatlanság.
Unbeſtand, der, változandóság.
Unbeſtechlich, adj., megvesztegethetlen.
Unbeſtechlichkeit, die, megvesztegethetlenség, meg nem vesztegethetés.
Unbeſtellt, adj., z. B. Feld, míveletlen, p. o. mező; ein Brief, által nem adatott p. o. levél.
Unbeſtimmt, adj., határozatlan, bizonytalan, p. o. felelet; adv., meghatározatlanúl, bizonytalanúl.
Unbeſtochen, adj., meg nem vesztegettetett.
Unbeſtraft, adj., büntetlen.
Unbeſucht, adj., népetlen p. o. út.
Unbetaſtet, adj., nem illetett.
Unbethaut, adj., nem harmatos.
Unbetheilt, adj., nem részesült.
Unbetitelt, adj., czímetlen.
Unbeträchtlich, adj., csekély, nem sok, nem nagy; nicht unbeträchtlich, nem csekély, nem kevés.
Unbetriebſam, adj., rest, lassú.
Unbetriebſamkeit, die, restség, lassúság.
Unbewachſen, adj., bé nem nőtt, kopár.
Unbewacht, adj., őrizetlen.
Unbewährt, adj., meg nem bizonyított, nem próbált, a' ki próbát ki nem állott.
Unbewaffnet, adj., fegyvertelen.
Unbewandert, adj., járatlan valamiben.
Unbeweglich, adj., mozdúlhatatlan, mozgathatatlan; unbewegliche Güter, fekvő jószágok, ingatlan jószágok; adv., mozdúlhatatlanúl, állandóúl, állhatatosan.
Unbeweglichkeit, die, állandóság, mozdúlhatatlanság.
Unbewegt, adj., mozdúlatlan.
Unbeweibt, adj., feleségtelen, nőtelen.
Unbeweint, adj., megsiratatlan.
Unbewieſen, adj., be nem bizonyított.
Unbewölkt, adj., tiszta, kiderült.
Unbewohnbar, adj., lakhatatlan.
Unbewohnt, adj., lakatlan, elhagyott, puszta.
Unbewußt, adj., von Sachen, esmeretlen; das iſt mir unbewußt, a' felől semmit se tudok; er war ſich ſeiner unbewußt, magán kívül vólt.
Unbezahlt, adj., meg nem fizetődött, ki- v. megfizetetlen.
Unbezeichnet, adj., meg nem jelelt.
Unbezeugt, adj., be nem bizonyított.
Unbezogen, adj., von Saiten-Inſtrumenten, húratlan, fel nem húrozott.
Unbezweifelt, adj., kétségen kívül való.
Unbezwingbar, Unbezwingbarlich, adj., meghodíthatatlan; ein Ort, megvehetetlen p. o. hely.
Unbezwingbarkeit, die, meghódíthatatlanság.
Unbiegſam, adj., meghajthatatlan.
Unbild, das, rút forma v. ábrázat; pl. die Unbilde, etwas Entſetzliches, képtelenség, bosszúság.
Unbildlich, adj., z. B. ein unbildlicher Ausdruck, nem ábrázolatos kifejezés.
Unbildſam, adj., kiformálhatatlan.
Unbillig, adj., igazságtalan, helytelen; adv., igazságtalanúl, helytelenül.
Unbilligkeit, die, helytelenség, illetlenség.
Unbrauchbar, adj., haszontalan, használhatatlan.
Unbrauchbarkeit, die, használhatatlanság.
Unbrüderlich, adj., und adv., nem testvéri, testvérhez illetlen.
Unchriſt, der, nem keresztyén; istentelen ember, nem kegyes.
Unchriſtlich, adj., und adv., keresztyénségtelen, keresztyénhez illetlen, kegyetlenül.
Und, conj. és, 's; und auch, is; und zwar, még pedig; und zwar nicht, nem pedig, még pedig nem; zwei und zwei macht vier, kettő még kettő négy; fragend, z. B. und was macht mein Bruder? hát mit csinál a' bátyám? öfters wird und im ungriſchen ganz weggelaſſen, z. B. Tag und Nacht, éjjel nappal; und da er hörte, hallván pedig.
Undank, der, háládatlanság.
Undankbar, adj., háládatlan; adv. háládatlanúl.
Undankbarkeit, ſiehe Undank.
Undenkbar, adj., gondolhatatlan.
Undenklich, adj., régi, ember emlékezetét felyülhaladó.
Undeutlich, adj., homályos, nem világos, nem értelmes v. érthető, adv. homályosan, nem tisztán.
Undeutlichkeit, die, homályosság.
Undeutſch, adj., in Beziehung auf die Sprache, nem német, a' német nyelv természetével ellenkező; auf Sitten ꝛc. szokatlan a' németek között; adv. nem németül.
Undienlich, adj., haszontalan, használhatatlan.
Undienlichkeit, die, használhatatlanság.

Digitized by Google

Unding, das, semmiség, semmi, semmisem.
Unduldsam, adj., türedelmetlen.
Unduldsamkeit, die, türedelmetlenség.
Undurchdringlich, adj., általhathatatlan, általjárhatatlan; ein undurchdringliches Geheimniß, kitanulhatatlan titok.
Undurchsichtig, adj., általláthatatlan, által nem látható v. látszó, setét p. o. test.
Undurchsichtigkeit, die, által nem látszóság.
Uneben, adj., z. B. Weg, darabos, egyenetlen, hoporjás, p. o. út; st. schlecht, rossz, hitvány, alávaló; oder zu verachten, útálatos; das ist kein unebener Mensch, nem megvetendő ember az.
Unebenheit, die, z. B. der Wege, darabosság, egyenetlenség.
Unebene, die, hoporjás hely.
Unedel, adj., der Geburt nach, nem nemes, nemtelen; der Gesinnung nach, nemtelen, alacsony, alávaló; adv., nemtelenül, alacsony módon, p. o. tréfálni.
Unehelich, adj., z. B. Kind, házasságon kívül lett p. o. gyermek, fattyú gyermek.
Unehrbar, adj., tisztességtelen; adv., tisztességtelenül.
Unehre, die, szégyen, gyalázat, becstelenség.
Unehrerbietig, adj., becstelen, illetlen; adv. illetlenül (viselni magát).
Unehrlich, adj., becstelen; csalárd; adv. csalárdúl (cselekedni).
Unehrlichkeit, die, becstelenség; csalárdság.
Uneigennützig, adj., haszon nem vadászó; adv. haszon keresés nélkül.
Uneigennützigkeit, die, haszon nemvadászás.
Uneigentlich, adj., nem tulajdonképpen való; adv., nem tulajdonképpen.
Uneingedenk, adv., meg nem emlékezvén.
Uneingehüllt, adj., befedezetlen.
Uneingeladen, adj., hivatlan; adv. z. B. uneingeladen kommen, hivatlanul megjelenni.
Uneingeschränkt, adj., határtalan.
Uneingezogen, adj., magát meg nem vonó.
Uneinig, adj., meg nem egyező; seyn, egyenetlenkedni; mit sich selbst, magával ellenkezni; unter einander, egymással ellenkezni; adv., z. B. uneinig leben, ellenkezésben lenni.
Uneinigkeit, die, egyenetlenség, ellenkezés, háborúság.
Uneins, adj., meg nem egyező, egyenetlen; seyn, meg nem egyezni; werden, meghasonlani, öszveháborodni.
Unempfänglich, adj., el nem fogadható, alkalmatlan, t. i. valaminek elfogadására; unempfänglich für die Freude seyn, nem érezni az örömöt.
Unempfänglichkeit, die, eltompúltság, tompaság.
Unempfindbar, adj., érezhetetlen.
Unempfindlich, adj., vom Körper, nem érző, érzéketlen; vom Geiste, érzéketlen, ostoba, tompa érzésu; seyn, érzéketlen lenni valami eránt, meg nem indúlni valamin.
Unempfindlichkeit, die, érzéketlenség.
Unempfindsam, adj., érezetlen, nem érző.
Unendlich, adj., végetlen, véghetetlen, rendkivül sok, adv., végetlenül, véghetetlenül, p. o. örvendezni; unendlich groß, d. i. unermeßlich, megmérhetetlen.
Unendlichkeit, die, végetlenség, véghetetlenség.
Unentbehrlich, adj., szükséges; das ist mir unentbehrlich, e' nélkül el nem lehetek.
Unentbehrlichkeit, die, szükséges volt.
Unentdeckt, adj., fel nem talált.
Unentgeldlich, (unentgeltlich) adj., ingyenvaló; adv. ingyen.
Unenthaltsam, adj., magát meg nem tartózható, maga mérsékletlen; adv. mérsékletlenül.
Unenthaltsamkeit, die, magát meg nem tartózhatás, mérsékletlenség.
Unenthüllt, adj., felfedezetlen.
Unentkräftet, adj., el nem erőtlenített, ép.
Unentschädigt, adj., kárpótolatlan.
Unentschieden, adj., bizonytalan, kétséges.
Unentschlossen, adj., maga meghatározatlan, kétségeskedő; adv., kétségeskedve.
Unentschlossenheit, die, meghatározatlanság, állhatatlanság.
Unentstellt, adj., el nem rutított.
Unentweiht, adj., meg nem fertéztetett.
Unentwickelt, adj., ki nem fejlett v. fejtődött.

Digitized by Google

Unentziffert, adj., meg nem fejtett, fejtetlen, magyarázatlan.
Unerbaulich, adj., nem épületes, foganatlan.
Unerbittlich, adj., engesztelhetetlen, megkérlelhetetlen.
Unerbrochen, adj., z. B. vom Briefe, eltöretlen, p. o. levél.
Unerfahren, adj., tapasztalatlan, járatlan; adv, tapasztalatlanúl.
Unerfahrenheit, die, tapasztalatlanság, járatlanság.
Unerforderlich, adj., szükségtelen, nem szükséges.
Unerforschlich, adj., megfejthetetlen, kitanulhatatlan, végére mehetetlen.
Unerforscht, adj., ki nem tanúlt.
Unerfreulich, adj., kellemetlen.
Unerfüllt, adj., bé nem telyesedett.
Unerheblich, adj., csekély, szembe nem tünő; adv. csekélyen.
Unerheblichkeit, die, csekélység.
Unerhellt, adj., meg nem világosított.
Unerhört, adj., meg nem hallgattatott, p. o. kérés; feltsam, hallatlan p. o. dolog.
Unerinnert, adj., nem emlékeztetett.
Unerkannt, adj., meg nem esmert.
Unerkenntlich, adj., meg nem esmerhető; undankbar, háládatlan.
Unerklärbar, adj., megfejthetetlen, kimagyarázhatatlan.
Unerkünstelt, adj., nem mesterkélt.
Unerläßlich, adj., szükséges, megkívántató.
Unerlaubt, adj., tilalmas, nem szabados, nem szabad.
Unerlöst, adj., meg- v. ki nem szabadított.
Unermahnt, adj., meg nem intetett.
Unermeßlich, adj., megmérhetetlen, rendkivül sok, számtalan; Vermögen, szörnyü sok kincs v. pénz; adv. rendkivül, szörnyen.
Unermeßlichkeit, die, megmérhetetlenség.
Unermüdet, adj., fáradhatatlan; adv., fáradhatatlanúl p. o. munkálódni.
Unermüdlich, adj., elfáraszthatatlan.
Unermüdlichkeit, die, fáradhatatlanság.
Unerobert, adj., meg nem vett.
Unerössnet, adj., felnyitatlan, fel nem nyitott.
Unerreichbar, adj., elérhetetlen.
Unersättlich, adj., telhetetlen.
Unersättlichkeit, die, telhetetlenség.
Unerschöpflich, adj, kimeríthetetlen.
Unerschrocken, adj., rettenthetetlen, nem félő, meg nem ijedett.
Unerschrockenheit, die, rettenthetetlenség.
Unerschütterlich, adj., tántoríthatatlan, állhatatos; adv. tántoríthatatlanúl, állhatatosan.
Unerschwinglich, adj., z. B. Abgaben, elviselhetetlen, feletébbvaló.
Unersetzlich, adj., kipótolhatatlan, p. o. kár; die unersetzliche Zeit, visszaszerezhetetlen idő.
Unersetzt, kipótolatlan.
Unersprießlich, adj., haszontalan.
Unersteigbar, Unersteigbarlich, adj., meghághatatlan, megmászhatatlan, járhatatlan.
Unerträglich, adj., szenvedhetetlen; adv. szenvedhetetlenül.
Unerträglichkeit, die, szenvedhetetlenség.
Unerwachsen, adj., meg nem nött.
Unerwartet, adj., váratlan; adv. váratlanúl.
Unerwecklich, adj., felébreszthetetlen p. o. álom.
Unerweckt, adj, fel nem serkentett.
Unerweislich, Unerweisbar, adj., bébizonyíthatatlan.
Unerwiesen, adj., meg nem bizonyított.
Unerwogen, adj., megfontolatlan.
Unerzogen, adj., neveletlen; fel nem nött.
Unfähig, adj., zu etwas, valamire alkalmatlan, nem képes; ügyetlen; ungelehrig, taníthatatlan, nehéz eszü.
Unfähigkeit, die, nehéz fejüség, ügyetlenség, tehetetlenség.
Unfahrbar, adj., z. B. Straße, járhatatlan út.
Unfall, der, szerencsétlenség.
Unfehlbar, adj, csalhatatlan, bizonyos; adv. csalhatatlanúl, bizonyosan.
Unfehlbarkeit, die, csalhatatlanság.
Unfern, adv., közel, nem messze.
Unflath, der, mocsok, undokság; Mist, ganéj; Morast, sár, posvány.
Unfläthere, die, undokság.
Unfläthig, adj., undok, fertelmes, mocskos.
Unfleiß, der, lomhaság, korhelység.
Unfleißig, adj., lomha, korhely.
Unförmlich, adj., formátlan, éktelen, idomtalan, dísztelen.
Unförmlichkeit, die, dísztelenség, idomtalanság.
Unform, die, dísztelenség, képtelenség; illetlenség, rút, illetlen viselet v. cselekedet.
Unfrey, adj, nem szabados.

Digitized by Google

Unfreygebig, adj., szűk markú, nem adakozó.
Unfreundlich, adj., barátságtalan; Wetter, szomorú v. komor idő; adv., barátságtalanúl, komoran.
Unfreundlichkeit, die, barátságtalanság, komorság.
Unfreundſchaftlich, adj., barátságtalan, szívességtelen; adv. barátságtalanúl.
Unfriede, der, békételenség, visszavonás.
Unfriedfertig, adj., békételen.
Unfriedlich, **Unfriedſam**, adj., perlekedő.
Unfruchtbar, adj., terméketlen.
Unfruchtbarkeit, die, terméketlenség.
Unfüglich, adj., alkalmatlan, helytelen; adv. helytelenűl.
Unfug, der, st. Unrecht, törvénytelenség, igazságtalanság; st. Verdrüßlichkeit, bosszúság, baj; Muthwille, pajkosság, illetlenség; Muthwillen treiben, pajkosságot követni el.
Ungangbar, adj., járhatatlan, p. o. út; járatlan, nem forgó; p. o. pénz; ungewöhnlich, szokatlan.
Ungar, der, Magyar.
Ungariſch, adj., ſiehe Ungriſch.
Ungarn, das, Magyarország.
Ungeachtet, adj., kelletlen, p. o. portéka.
Ungeachtet, **obneracht**, adv. nem nézvén, jóllehet, noha, ámbár — még is; deſſen ungeachtet, mindazáltal.
Ungeackert, adj., szántatlan.
Ungeadelt, adj., meg nem nemesített.
Ungeändert, adj., meg nem változtatott.
Ungeahndet, adj., büntetetlen.
Ungeahnet, adj., nem is sejdített.
Ungebändiget, adj., szilaj, vad.
Ungebahnt, adj., járatlan, töretlen.
Ungebaut, adj., épitetlen; míveletlen, p. o. föld.
Ungeberdig, adj., helytelen viseletű v. testviseletű; zörgölődő, haragos, durczás; adv. ungeberdig ſich betragen, illetlenűl viselni magát, durczáskodni.
Ungebeſſert, adj., jobbitatlan, jobbúlatlan.
Ungebeten, adj., kéretlen; st. ungeladen, hívatlan; adv. z. B. ungebeten etwas thun, kéretlen tenni valamit; hívatlanúl.
Ungebildet, adj., formálatlan, pallérozatlan, kimíveletlen.
Ungebleicht, adj., fejéritetlen.
Ungebogen, adj., meg nem hajtott v. hajlott.
Ungeboren, adj., meg nem született.
Ungebräuchlich, adj, szokatlan.
Ungebrannt, adj., égetetlen.
Ungebraten, adj, sületlen.
Ungebraucht, adj., nem használt, használatlan.
Ungebrochen, adj., töretlen, egész, st. unverletzt, sértetlen; nicht gedämpft, z. B. Stolz, szelidítetlen p. o. kevélység.
Ungebühr, die, **Ungebührlichkeit**, sérelem; das Unanſtändige, illetlenség, helytelenség.
Ungebührlich, adj., illetlen, helytelen.
Ungebunden, adj., kötözetlen, meg nem kötött; kötetlen, p. o. könyv; in ungebundener Rede, folyó beszédben; unabhängig, szabados, szabad, le nem kötelezett; zügellos, zabolátlanúl.
Ungebundenheit, die, szabadság; szemtelenség, zabolátlanság a' beszédben 's cselekedetben v. tettben.
Ungedeckt, adj., fedetlen, p. o. ház; terítetlen, p. o. asztal.
Ungedeihlich, adj., foganatlan, sikeretlen.
Ungedruckt, adj., nyomtatatlan p. o. könyv.
Ungedrückt, adj., nyomatlan, nem nyomott.
Ungeduld, die, nyughatatlanság.
Ungeduldig, adj., nyughatatlan, békételen; adv. nyughatatlanúl.
Ungeehrt, adj., nem tisztelt.
Ungeeignet, adj., nem arra való.
Ungeendet, **Ungeendigt**, adj., végezetlen, el nem végzett.
Ungeerbt, adj., nem örökség szerént vett.
Ungeerndtet, adj., aratatlan.
Ungefähr, adj., történeti, történet szerént való, véletlen; adv. mintegy, körülbelől.
Ungefähr, das, történet, véletlen eset; durch ein Ungefähr, történetből, véletlenűl.
Ungefällig, adj., was nicht gefällt, nem tetsző, tetszetlen, kelletlen; nicht gefällig gegen Andere, szívességtelen, barátságtalan; adv. kelletlenűl; barátságtalanúl p. o. viselni magát.
Ungefälligkeit, die, barátságtalanság, parasztság.
Ungefälſcht, adj., valóságos, meg nem hamisított.
Ungefärbt, adj., festetlen.

Digitized by Google

Ungefaßt, adj., von Juwelen, bé nem foglalt, p. o. drágakő.
Ungefegt, adj., sepretlen.
Ungefeilt, adj., reszeletlen; trop. pallérozatlan.
Ungefeſſelt, adj., békózatlan, szabad, kötözetlen.
Ungefiedert, adj., tollatlan.
Ungeflickt, adj., meg nem foltozott.
Ungeflochten, adj., fonatlan.
Ungeflügelt, adj., szárnyatlan.
Ungefordert, adj., hívatlan, nem kívánt, önként való; adv. önként.
Ungefoppt, adj., nem zaklatott, nem herczehurczált.
Ungeformt, adj., formátlan, idomtalan; adv. formátlanúl.
Ungefragt, adj., kérdetlen.
Ungefüllt, adj, töltetlen, nem töltött.
Ungefürchtet, adj., nem félt, félelmet nem okozó.
Ungefüttert, adj., nem abrakolt vagy etetett; bélletlen p. o. ruha.
Ungegärbt, adj., csávátlan, kikészítetlen t. i. bőr.
Ungegeſſen, adj., még nem evett; oder ſt. nüchtern, éhgyomrú.
Ungeglätet, adj., simítatlan.
Ungegründet, adj., fundamentomnélkülvaló, fundamentomtalan, hijábavaló, hamis, költött.
Ungehalten, adj., unwillig, neheztelő, haragos, haraguvó; ſeyn, neheztelni.
Ungeheilt, adj., gyógyúlatlan.
Ungeheißen, adj., parancsolatlan.
Ungeheizt, adj., fütetlen.
Ungehemmt, adj., folyvást menő, meg nem akadályoztatott; adv. folyvást, akadály nélkül.
Ungeheuchelt, adj., tettetetlen, igaz, színmutatlan, képmutatás nélkül való; adv., tettetés vagy képmutatás nélkül.
Ungeheuer, adj., iszonyú, szörnyű, p. o. gonoszság, rettenetes; ungeheuer groß, irtóztató nagy.
Ungeheuer, das, csudaállat, rémség, szörnyeteg.
Ungehindert, adj., akadályozatlan.
Ungehobelt, adj., gyalulatlan; trop. pallérozatlan, durva.
Ungehöhnt, adj., kigunyolatlan.
Ungehört, adj., hallatlan, nem hallott.
Ungehörnt, adj., szarvatlan.
Ungehorſam, adj., engedetlen; ſeyn, nem engedelmeskedni; adv. engedetlenül: Subst. der, engedetlenség.
Ungekämmt, adj., fésületlen.
Ungekannt, adj., meg nem esmert.
Ungekaut, adj., rágatlan.
Ungekocht, adj., főtelen.
Ungekoſtet, adj., kostolatlan.
Ungekränkt, adj, sértetlen.
Ungekünſtelt, adj., egyűgyű, mesterkéletlen; egyűgyűen.
Ungeladen, adj., hívatlan, p. o. vendég; töltetlen, meg nem töltött, p. o. fegyver.
Ungeläufig, adj., z. B. Sprache, nem forgó, akadozó p. o. nyelv; lassú, késedelmes.
Ungeläutert, adj., tisztítatlan, tisztálatlan.
Ungelegen, adj., alkalmatlan; adv. alkalmatlanúl.
Ungelegenheit, die, alkalmatlanság, baj.
Ungelehrig, adj., taníthatatlan, nehéz eszű v. fejű.
Ungelehrigkeit, die, nehézfejűség.
Ungelehrſamkeit, die, tudománytalanság, butaság.
Ungelehrt, adj., tudatlan, nem tudós; adv. tudatlanúl.
Ungelenk, Ungelenkſam, adj., hajthatatlan, nem hajló, merevény.
Ungeleſen, adj., olvasatlan.
Ungelöſcht, adj., oltatlan, p. o. mész.
Ungelöthet, adj., öszve nem forrasztott.
Ungemach, das, vesződség, baj, viszontagság.
Ungemacht, adj., csinálatlan, készítetlen.
Ungemächlich, adj., alkalmatlan, vesződséges.
Ungemächlichkeit, die, alkalmatlanság, vesződség.
Ungemäht, adj., kaszálatlan.
Ungemäſtet, adj., hízlalatlan.
Ungemein, adj., szokatlan, különös; adv. különösen, rendkívül, felettébb.
Ungemengt, adj., elegyítetlen, tiszta, adv. tisztán.
Ungemeſſen, adj., méretlen.
Ungemünzt, adj., z. B. Silber, pénznek nem vert ezüst.
Ungenannt, adj., nem nevezett, nevezetlen.
Ungeneckt, adj., ingerletlen.
Ungenießbar, adj., hasznavehetetlen; von Speiſen, meg nem ehető.
Ungenöthigt, adj., nem kénszerített; ſt. von ſelbſt, önként.
Ungenügſam, adj., megelégedetlen.
Ungenügſamkeit, die, megelégedetlenség.

Digitized by Google

Ungeordnet, adj., rendetlen, elrendeletlen, rendbe nem szedett v. állított, p. o. katonák.
Ungepflanzt, adj., ültetetlen, plántálatlan.
Ungepflaſtert, adj., kövel kirakatlan.
Ungepreßt, adj., meg nem préselt.
Ungeprüft, adj., vizsgálatlan.
Ungeputzt, adj., tisztogatatlan, ki nem czifrázott.
Ungequält, adj., gyötretlen.
Ungerade, adj., uneben, ſchief, krumm, nem egyenes, egyenetlen, görbe; ungleich, von Zahlen, páratlan, p. o. szám; ſchief, ferde, kajsza, rézsutos.
Ungerächt, adj., bosszúlatlan, meg nem bosszúlt.
Ungeraſpelt, adj., ráspolyozatlan.
Ungerathen, adj., elfajúlt, erkölcstelen.
Ungeräuchert, adj., füstöletlen, fel nem füstölt.
Ungeräumig, adj., nem tágos.
Ungerechnet, adj., számba nem vett, nem számlált; adv. z. B. dieß ungerechnet, d. i. abgeſehen davon, nem számlálván, ezt belé nem tudván.
Ungerecht, adj, igazságtalan; adv. igazságtalanúl.
Ungerechtfertigt, adj., nem ment, ki nem mentetett; ſtatt nicht bewieſen, meg nem bizonyított.
Ungerechtigkeit, die, igazságtalanság.
Ungereimt, adj., reimlos, nem illő végezetű, p. o. szók; ſt. abgeſchmackt, illetlen, helytelen, képtelen.
Ungereimtheit, die, illetlenség, képtelenség.
Ungereinigt, adj., tisztítatlan.
Ungerieben, adj., morzsolatlan, reszeletlen.
Ungern, adv. nem örömest, kedvetlenül, kedve ellen, nehezen.
Ungeröſtet, adj., pirítatlan, perkeletlen.
Ungerufen, adj., hívatlan.
Ungerührt, adj., meg nem illetődött, megindúlatlan.
Ungerügt, adj., büntetetlen; ſt. ungetadelt, nem ócsárlott.
Ungerüſtet, adj., készítetlen; ohne Waffen, fegyvertelen, készületlen.
Ungeſäet, adj., vetetlen, el nem vetetett, p. o, mag.
Ungeſagt, adj., mondatlan.
Ungeſalzen, adj., sótalan, sajtalan; trop. abgeſchmackt, balgatag, képtelen.
Ungeſammelt, adj., öszveszedetlen.
Ungeſattelt, adj., meg nem nyergelt.
Ungeſättigt, adj., meg nem elégített, jól nem lakott.
Ungeſäuert, adj., savanyitatlan, kovásztalan.
Ungeſäumt, adj., ohne Saum, szegetlen; ſtatt ſchnell, gyors, haladék nélkülvaló, serény; adv. gyorsan, hirtelen, haladék nélkül, azonnal.
Ungeſchätzt, adj., megbecsületlen, árraszabatlan.
Ungeſchehen, adj., meg nem történt, lételen.
Ungeſcheit, (ungeſcheid), adj., értetlen, oktalan, tudatlan; adv. értetlenül, oktalanúl.
Ungeſcheidheit, die, oktalanság, ostobaság.
Ungeſchenkt, adj., ajándékozatlan.
Ungeſcheut, adj., ohne Scheu, tartózkodás nélkül, tartózkodatlan; ohne Ehrfurcht, szemérmetlen; adv. tartózkodás nélkül; szemérmetlenül, szemtelenül.
Ungeſchicklichkeit, die, tudatlanság, élhetetlenség; Unbehülflichkeit, ügyetlenség, esetlenség.
Ungeſchickt, adj., ügyetlen, élhetetlen; unwiſſend, tudatlan; plump, ungelenkig, esetlen, alkalmatlan; unförmlich, formátlan, rút; adv. ügyetlenül, élhetetlenül; tudatlanúl; esetlenül; rútúl.
Ungeſchlacht, adj., rauh, wild, durva, vad, pallérozatlan, p. o. ember; kietlen, sivatag, p. o. tájék; kemény, durva, p. o. levegő.
Ungeſchlachtheit, die, durvaság.
Ungeſchliffen, adj., köszörületlen; kipallérozatlan p. o. drágakő; trop. pallérozatlan, durva, bárdolatlan; adv. pallérozatlanúl, durván.
Ungeſchliffenheit, die, pallérozatlanság.
Ungeſchloſſen, adj., bézáratlan, bé nem zárt; pecsételetlen p. o. levél; fosztatlan, p. o. toll.
Ungeſchmälert, adj, meg nem csonkított, épségében lévő.
Ungeſchmack, adj., unſchmackhaft, ízetlen.
Ungeſchmeichelt, adj., hízelkedés nélkül való; oder ohne Liebkoſung, nyájaskodás nélkül való.
Ungeſchmeidig, adj., hajlatlan, nem hajlékony, velo bánhatatlan, nem engedő; adv. merőn, merevényen.
Ungeſchmeidigkeit, die, hajlatlanság, merevénység, durvaság.
Ungeſchminkt, adj., ki nem festett, kendőzetlen; trop. tiszta, igazi; adv. igazán, színlés nélkül.

Digitized by Google

Ungeſchmolzen, adj., olvasztatlan.
Ungeſchmückt, adj., czifrázatlan, együgyű, ékesítetlen.
Ungeſchnitten, adj., vágatlan, p. o. toll; heréletlen, erejeszegetlen.
Ungeſcholten, adj., dorgálatlan, feddhetetlen.
Ungeſchoren, adj., nyiretlen; im gemeinen Leben, békét hagyott, fel nem háborított; jemanden ungeſchoren laſſen, valakinek békét hagyni, valakit nem háborgatni, nem boszszantani; laß mich ungeſchoren, hagyj békét nekem.
Ungeſchwächt, adj., meg nem gyengített, ép.
Ungeſchwänzt, adj., farkatlan.
Ungeſegnet, adj., ohne Segenswunſch, z. B. von Aeltern, meg nem áldott; ohne Gottes Segen, unglücklich, szerencsétlen; adv. szerencsétlenül.
Ungeſehen, adj., látatlan.
Ungeſellig, adj., társalkodás kerülő.
Ungeſelligkeit, die, társalkodás kerülés, magánosság.
Ungeſittet, adj., erkölcstelen, rossz erkölcsű.
Ungeſotten, adj., fővetlen, főtelen.
Ungeſpalten, adj., hasítatlan.
Ungeſprächig, adj., szótalan.
Ungeſtärkt, adj., erősítetlen.
Ungeſtalt, ungeſtaltet, adj., formátlan.
Ungeſtattet, adj., meg nem engedett, tiltott.
Ungeſtillt, adj., vom Durſte ꝛc. enyhítetlen p. o. éhség, szomjúság; nicht geſäugt, nem szoptatott; nicht beruhiget, engeszteletlen.
Ungeſtochen, adj., ki metszetlen; ki nem szúrt.
Ungeſtohlen, adj., nem lopott, lopatlan.
Ungeſtopft, adj., dugatlan, bé nem dugott; töltetlen.
Ungeſtört, adj., háborítatlan, nem háborgatott, vagy akadályoztatott; jemanden ungeſtört laſſen, valakit meg nem háborítni, v. nem háborgatni; adv. háborgatás v. akadály nélkül, békével.
Ungeſtoßen, adj., tőretlen, p. o. bors.
Ungeſtraft, adj., bűntetetlen; adv., bűntetetlenül.
Ungeſtüm, adj., eig., z. B. Wetter, dühösködő, zivataros, kegyetlen, p. o. szélvész, idő; ungeſtüm ſeyn, dühösködni; Meer, háborgó, hánykódó, p. o. tenger; trop. Menſch, erőszakos, erőszakoskodó, heves, heveskedő; adv., erőszakoskodva, hevesen, heveskedve.
Ungeſtüm, der, (das), erőszakoskodás, dühösködés; trop. hevesség, heveskedés.
Ungeſucht, adj., keresetlen.
Ungeſund, adj., egésségtelen, beteges, p. o. test; der Geſundheit nicht zuträglich, nem egésséges, egésségtelen p. o. levegő.
Ungeſundheit, die, egésségtelenség, betegesség; Unzuträglichkeit, egésségtelen volta, p. o. a' levegőnek.
Ungetadelt, adj., feddetlen, meg nem feddett, nem ócsárlott.
Ungetauft, adj., keresztteletlen.
Ungetheilt, adj., osztatlan; iſts gemeinſchaftlich, köz, közönséges; trop. z. B. ungetheilten Beifall erhalten, mindenek dicséretét megnyerni; adv. osztatlanúl; etwas ungetheilt beſitzen, egyedül bírni valamit.
Ungetrennt, adj., elválasztatlan.
Ungetreu, adj., hitetlen; adv. hitetlenül.
Ungetröſtet, adj., vígasztalatlan.
Ungetrübt, adj., meg nem zavart.
Ungeübt, adj., gyakorlatlan; adv. gyakorlatlanúl.
Ungewachſen, adj., fel nem nőtt.
Ungewandt, adj., fordítatlan; ungelenk, esetlen, ügyetlen.
Ungewärmt, adj., melegítetlen.
Ungewarnt, adj., meg nem intetett.
Ungewaſchen, adj., mosatlan, mosdatlan.
Ungewäſſert, adj., öntözetlen; áztatatlan; nem vizezett, p. o. bor.
Ungewebt, adj., szövetlen.
Ungewechſelt, adj., cseréletlen.
Ungeweihet, adj., fel nem szentelt, felszenteletlen.
Ungewiß, adj., bizonytalan; eine ungewiße Antwort, kétséges felelet; adv. bizonytalanúl.
Ungewißheit, die, bizonytalanság.
Ungewitter, das, fergeteg, szélvész, zivatar.
Ungewöhnlich, adj, szokatlan, szokásban nem lévő; werden, megavúlni, kimenni a' szokásból; adv. szokáson kívül.
Ungewöhnlichkeit, die, szokatlanság.
Ungewölbt, adj., boltozatlan.
Ungewölkt, adj., felhőtlen, kiderült.
Ungewohnheit, die, szokatlanság.
Ungewohnt, adj., szokatlan, szokásban nem lévő.
Ungewürzt, adj., fűszeretlen, nem fűszerszámos.

Digitized by Google

Ungezählt, adj., számlálotlan.
Ungezähmt, adj., szelidítetlen, zabolátlan, p. o. kívánságok; adv. zabolátlanúl.
Ungezähmtheit, die, zabolátlanság.
Ungezahlt, adj., fizetetlen.
Ungezeichnet, adj., jegyzetlen.
Ungezeiget, adj., mutatatlan, nem mutatott.
Ungeziefer, das, statt Insect, bogár, bogarak; Wurm, féreg, férgek; Laus, tetü; Thierchen, ártalmas állatok, p. o. egerek, patkányok; Schimpfwort, gonosz ember, lator.
Ungeziemend, adj., illetlen; adv. illetlenül.
Ungezimmert, adj., faragatlan, bárdolatlan.
Ungezogen, adj., erkölcstelen, vásott.
Ungezogenheit, die, erkölcstelenség, vasottság.
Ungezüchtigt, adj., fenyítetlen.
Ungezügelt, adj., zabolátlan.
Ungezwungen, adj., kényszerítetlen, önkéntvaló; trop. natürlich, nicht affectirt, természeti, nem erőltetett, mesterkéletlen; adv. önként, minden erőltetés nélkül.
Ungezwungenheit, die, önkéntség, szabad akarat; természetiség.
Ungläubig, adj., nem hivő; theol. hitetlen; die Ungläubigen, a' hitetlenek.
Unglaube, der, hitetlenség, nem hivés.
Unglaublich, adj., hihetetlen; adv. hihetetlenül.
Unglaubwürdig, adj., hitelre nem méltó, hitelt nem érdemlő.
Ungleich, adj, nicht eben, egyenetlen, nem egyenes; verschieden, nem egyenlő, egyenetlen, különböző egymástól; nicht einerlei Wesen habend, egyenetlen, páratlan p. o. szám; adj., egyenetlenül; beim Comparat. statt weit, sokkal; z. B. ungleich besser, sokkal jobb.
Ungleichartig, adj., különböző nemü.
Ungleichförmig, adj., nem egyenlő, nem egy forma, különböző részü; adv. egyenetlenül, különbözőleg
Ungleichförmigkeit, die, különbözőség, egyenetlenség.
Ungleichheit, die, egyenetlenség, nem egyezőség, hasonlatlanság.
Unglimpf, der, embertelenség, kémélletlenség.
Unglimpflich, adj., embertelen, kémélletlen; adv., embertelenül, kémélletlenül.
Unglück, das, szerencsétlenség, baleset, szerencsétlen eset, viszontagság; eine unglückliche Lage, nyomorúság, bal sors; das wäre ein Unglück, az Isten mentsen meg attól.
Unglücklich, adj., szerencsétlen; ich bin unglücklich, oda vagyok! sich in einer unglücklichen Lage befinden, szerencsétlen, vagy nyomorult állapotban lenni; adv. szerencsétlenül.
Unglücksbote, der, szerencsétlenség követje.
Unglücksbotschaft, die, szerencsétlen követség.
Unglückselig, adj., boldogtalan.
Unglückseligkeit, die, boldogtalanság.
Unglücksfall, der, szerencsétlen eset, szerencsétlenség.
Unglücksgefährte, der, bajtárs.
Unglückskind, das, boldogtalan, mostoha sors fia; sok viszontagságot kiállott.
Unglücksstifter, der, szerencsétlenség szerző.
Unglücksstunde, die, szerencsétlen óra.
Unglückstag, der, szerencsétlen nap
Unglücksvogel, der, rosszat jelentő madár, trop. nagy veszedelmet okozó.
Unglückszeichen, das, szerencsétlenség jele, rossz jel.
Ungnade, die, statt Unglimpf, keménység, irgalmatlanság; Zorn, Ungunst, harag, kegyelemvesztés, neheztelő indúlat; in Ungnade fallen, elveszteni valaki kegyelmét, kiesni valaki kegyelméből; bei meiner Ungnade, kegyelmemnek elvesztése mellett.
Ungnädig, adj., kegyelmetlen, neheztelő, haragos; ungnädig seyn, valakire neheztelni, haragudni; adv. neheztelve, haragosan.
Ungrisch, adj., magyar; die ungrische Sprache, a' magyar nyelv; adv. magyarúl p. o. beszélni.
Ungrisch, der, eine Kupfermünze, ein Fünftel von einem Silbergroschen, (gem. Denari) kispénz, rézpénz neme, és az ezüstgarasnak ötödrésze; Halbungrisch, das Zehntel, felpénz, az ezüstgarasnak tizedrésze.
Ungrund, der, hamisság, semmiség.
Ungründlich, adj., fundamentom nélkül való, alaptalan, gyenge, ingó, csekély.
Ungültig, adj., semmi erejü, meg nem állható, hijjános, hijjában való; ein Testament ungültig machen, a' testamentomot v végrendelést megerőtlenitni, felforgatni, elroptani.

Digitized by Google

Ungültigkeit, die, semmi erejűség, hijjábanvalóság.
Ungünſtig, adj., neheztelő, rosszakaró; trop. unſern Abſichten nicht gemäß, alkalmatlan, vagy rossz p. o. idő; Umſtände, nem kedvező környülállások; adv. rossz kedvvel, neheztelőleg.
Ungut, das, Ungunſt, die, neheztelés, rossz akarat valaki eránt; etwas für Ungut nehmen, rossz néven venni valamit.
Ungütig, adj., barátságtalan, durva; erzürnt, kedvetlen, haragos, komor; adv. barátságtalanúl; kedvetlenűl, haragosan, rossz néven p. o. venni valamit.
Unhaltbar, adj., nem tartós, erőtelen; eine Stadt, Feſtung, ostromot ki nem álló város vagy vár; trop. ein unhaltbarer Grund, gyenge okoskodás.
Unhaltbarkeit, die, erőtelenség.
Unharmoniſch, adj., egyezetlen, nem egyező.
Unheil, das, gonosz, veszély, szerencsétlenség, veszedelem, baj; Unheil ſtiften, veszedelmet okozni.
Unheilbar, adj., gyógyíthatatlan.
Unheilig, adj., szentségtelen; von Menſchen, beavatatlan, t. i. a' szent dolgokba; adv. szentségtelenúl.
Unheiligkeit, die, szentségtelenség.
Unheilſam, adj., nem hasznos, nem idvességes, haszontalan.
Unheilſamkeit, die, haszontalanság.
Unhöflich, adj., embertelen, udvariságtalan, emberségtelen; adv. embertelenűl.
Unhöflichkeit, die, embertelenség, emberségtelenség, udvariságtalanság, parasztság.
Unhold, adj., idegen tőle, nem hajlandó; subst. der, bűbájos, varázsló.
Unholdinn, die, bűbájos v. varázsló asszony.
Unhörbar, adj., hallhatatlan, nem hallható.
Uniform, die, formaruha, pompaköntös; von Soldaten, katona öltözet.
Uniformiren, formaruhába öltöztetni.
Unintereſſant, adj., tetszetlen, kedvelletlen.
Unintereſſirt, adj., haszon nem vadászó.
Univerſal, adj., közönséges.
Univerſalerbe, der, egyedűlvaló örökös.
Univerſalgeſchichte, die, közönséges história.
Univerſalmedicin, die, mindenrevaló orvosság v. szer.
Univerſität, die, universzitás, főanyaoskola.
Unke, die, béka.
Unkenntlich, adj., nem esmérhető, esmérhetetlen.
Unkenntlichkeit, die, meg nem esmérhetőség, esmérhetetlenség.
Unkeuſch, adj, buja, fajtalan, szemérmetlen, tisztátalan; adv. buján, fajtalanúl, szemérmetlenül, tisztátalanúl.
Unkeuſchheit, die, bujaság, fajtalanság, szemérmetlenség, tisztátalanság.
Unklug, adj., oktalan; adv. oktalanúl.
Unklugheit, die, oktalanság.
Unkörperlich, adj., testetlen; adv. test nélkül.
Unkoſten, die, pl. költség.
Unkräftig, adj., ſchwach, erőtelen, foganatlan, sikeretlen; unwirkſam, gyenge, erőtlen, nem hathatós; ungültig, meg nem állható; adv. erőtlenűl, gyengén.
Unkraut, das, dudva, gaz, gyom, konkoly.
Unkriegeriſch, adj., nem hadakozó, nem vitéz.
Unkünſtlich, adj., nem mesterséges.
Unkunde, die, tudatlanság, járatlanság valamiben.
Unkundig, adj., nem tudó, tudatlan, járatlan valamiben.
Unlängſt, adv., nem régiben, a' minapában.
Unläugbar, adj., tagadhatatlan; adv., nyilván, tagadhatatlanúl.
Unlauter, adj., nem tiszta, zavaros, tisztálatlan; trop. nem igazi, görbe; adv. nem tisztán, nem igaz szívből.
Unlauterkeit, die, tisztátalanság, tökélletlenség; der Sitten, feslettség, rossz erkölcs.
Unleidlich, adj., abgeneigt, etwas zu ertragen, tűrni, szenvedni nem tudó; unerträglich, szenvedhetetlen, tűrhetetlen, z. B. Schmerz, Kälte, kiállhatatlan fájdalom, hideg; Menſch, szenvedhetetlen ember.
Unleidlichkeit, die, tűrni nem tudás; kiállhatatlanság.
Unleſerlich, adj., olvashatatlan, nem olvasható.
Unleutſelig, adj., emberségtelen.
Unlieb, adj., nem kedves, kedvetlen.
Unlieblich, adv., kellemetlen.
Unlöblich, adj., nem dicséretes.

Digitized by Google

Unluſt, die, kedvetlenség, rosszkedv; unalom; mit Unluſt, kéntelen, kelletlen.
Unluſtig, adj., kedvetlen.
Unmanierlich, adj., parasztos, gorombás, illetlen, illendőségtelen.
Unmannbar, adj., fel nem serdült, nem emberkoros.
Unmannbarkeit, die, fel nem serdültség.
Unmännlich, adj., férjfikorotlan; férjfiúhoz illetlen vagy nem illő; adv. puhán, nem férfiasan.
Unmännlichkeit, die, puhaság.
Unmaskirt, adj., álorczátlan.
Unmaßgeblich, adj., beſcheiden, szemérmes, érdemeivel nem kérkedő, emberséges; mein unmaßgeblicher Rath iſt der, én részemről azt tanácsolnám; das iſt meine unmaßgebliche Meinung, ez az én csekély vélekedésem; adv. szemérmesen, emberségesen; zu Einem, oder zu Mehrern, z. B. unmaßgeblich dächte ich, a' nélkül, hogy törvényt szabnék, ha szabad javasolnom.
Unmäßig, adj., mérsékletlen, mértékletlen, p. o. élet; Kälte, felettébvaló hideg; adv., mérsékletlenül, mód nélkül.
Unmäßigkeit, die, mérsékletlenség, mértékletlenség.
Unmelodiſch, adj, egyezetlen hangú, hangegyezetlen.
Unmenſch, der, nem ember, embertelen ember, emberiséget levetkezett.
Unmenſchlich, adj., embertelen, kegyetlen; adv. embertelenül, kegyetlenül.
Unmenſchlichkeit, die, embertelenség, vadság, nem emberiség, kegyetlenség.
Unmerklich, adj., észrevehetetlen; adv. észrevehetetlenül.
Unmerklichkeit, die, z. B. des Wachsthumes, alig észrevehető p. o. növekedés.
Unmilde, adj., kegyességtelen, nem adakozó.
Unmittelbar, adj., egyenes, közvetetlen; adv. közvetetlenül, egyenesen; unmittelbar darauf, tüstént azután, arra tüstént.
Unmöglich, adj., lehetetlen; adv. semmimódon nem, semmiképpen nem.
Unmöglichkeit, die, lehetetlenség.
Unmoraliſch, adj., erkölcsiségtelen, rossz erkölcsü, erkölcstelen; adv. erkölcstelenül.
Unmündig, adj., felserdületlen, iſjúkoros, nem emberkoros, serdületlen árva; er iſt noch unmündig, még fel nem serdült; még iſjúkoros.
Unmündigkeit, die, iſjúkorosság.
Unmütterlich, adj., nem anyai; adv. nem anyai módon.
Unmuth, der, bosszankodás, neheztelés.
Unmuthig, adj., neheztelő, haragos.
Unmuthsvoll, adj., bosszús, békételenkedő; adv. bosszúsan.
Unnachahmenswerth Unnachahmenswürdig, adj., követésre nem méltó.
Unnachahmlich, adj., követhetetlen.
Unnachſichtlich, adject., megbocsáthatatlan.
Unnachtheilig, adj., nem ártalmas.
Unnatürlich, adj., nem természeti, természettel nem egyező, természet ellen való; csudálatos; affectirt, erőltetett; adv. nem természeti módon, nem természetesen; csudálatosan; erőltetve.
Unnatürlichkeit, die, természet ellen valóság.
Unnennbar, adj., nevezhetetlen.
Unnöthig, adj., szükségtelen; adv. szükségtelenül.
Unnöthigkeit, die, szükségtelenség.
Unnütz, adj., haszontalan; untauglich, haszontalan; ſchlecht, semmirevaló p. o. ember; adv. haszontalanúl.
Unnützlich, adj., haszontalan; ſt. überflüßig, feleslegvaló.
Unnützlichkeit, die, haszontalanság, haszontalan volt.
Unordentlich, adj, rendetlen, rend nélkül valo p. o. beszéd, zürzaváros; keine Ordnung haltend, z. B. im Bezahlen, rendetlen lenni a' fizetésben; liederlich, rendetlen, zabolátlan, p. o. ember; adv. rendetlenül, rend nélkül; zabolátlanúl p. o. élni.
Unordnung, die, rendetlenség, zürzavar; rend nem tartás, p. o. a' fizetésben; rendetlen, zabolátlan élet.
Unparteylich, Unparteyiſch, adj., részre nem hajló; ein unparteyiſches Urtheil, részrehajlástalan, itélethozás; adv. részrehajlás nélkül, igazságosan.
Unparteylichkeit, die, részre nem hajlás.
Unpaß, adj., beteges.
Unpaſſend, adj., nem alkalmatos, hozzá nem illő.
Unpäßlich, adj., beteges.
Unpäßlichkeit, die, betegség.
Unperſönlich, adj., személyetlen, nem személyes; adv. személytelenül.
Unrath, der, unnütze Sachen, szemét, gaz; Koth, ganéj; Betrug, z. B.

Digitized by Google

Unrath merken, csalfaságot venni észre.

Unrathſam, adj., feleslegvaló.

Unräthlich, adj., verſchwenderiſch, vesztegető, tékozló.

Unräthlichkeit, die, vésztegetés, tékozlás.

Unrecht, adj., igazságtalan; der Abſicht nicht gemäß, nem valóságos, nem helyes, nem igazi; unbillig, nem igazi; helytelen, hamis, p. o. mérték, font; adv. unwahr, nem igazságosan, nem igazán, rosszúl, helytelenül; unbillig, igazságtalanúl p. o. cselekedni.

Unrecht, das, igazságtalanság; jemanden anthun, igazságtalanságot követni valaki ellen; leiden, igazságtalanságot szenvedni; dem Unrecht ſteuern, az igazságtalanságot megátolni; mit Unrecht, helytenül, igazságtalanúl.

Unrechtmäßig, adj., igazságtalan; ſtatt geſetzwidrig, törvénytelen; ſtatt unverdient, nem érdemlett, p. o. dicséret; adv. z. B. fordern, igazságtalanúl kívánni valamit valakitől; erben, törvénytelenül örökös lenni.

Unredlich, adj., hamisszívű, hitetlen, csalárd, álnok; adv. hitetlenül, csalárdúl, álnokúl.

Unredlichkeit, die, hamisszivűség, álnokság, hitetlenség.

Unregelmäßig, adj., regulátlan, rendetlen; fehlerhaft, hibás esetlen; adv. rendetlenül; hibásan.

Unregelmäßigkeit, die, regulátlanság, rendetlenség; hibásság, csetlenség.

Unreif, adj., éretlen p. o. gyümölcs; trop. meg nem ért, nem érett idejü; adv. éretlenül.

Unreife, die, éretlenség.

Unrein, adj., tisztátalan; nem tiszta, p. o. hang, szó, levegő; trop. szennyes, mocskos, bémocskolt; adv. tisztátalanúl, szennyesen, mocskosan.

Unreinigkeit, die, tisztátalanság; ſtatt Schmutz, szenny, mocsok.

Unreinlich, adj., tisztátalan, tisztaságot nem szerető.

Unrichtig, adj., nem helyes, helytelen; falſch, hibás p. o. számvetés; unrichtiges Maaß, Gewicht, nem helyes, nem igaz mérték, font; adv. helytelenül, rosszúl, p. o. ítélni; die Uhr geht unrichtig, az óra rosszúl jár.

Unrichtigkeit, die, helytelenség, helytelen volta valaminek.

Unruhe, die, eines Kranken, nyughatatlanság; der Seele, nyughatatlankodás; im Staate, zenebona, zürzavar, háborgás, lázadás; in der Uhr, billegő, órabillegő, nyugtalan.

Unruhig, adj., nyughatatlan, zürzaváros, háborgós p. o. idő; Meer, zajlo tenger; adv. nyughatatlanúl, háborogva.

Unrühmlich, adj., ohne Ruhm, nem híres; ohne Lob, nem dicséretes; nicht anſtändig, tisztességtelen, illetlen; adv. hír név nélkül; nem dicséretesen.

Unrühmlichkeit, die, hírnévtelenség; illetlenség.

Unſäglich, adj., kimondhatatlan.

Unſanft, adj., nem lágy, nem engedő, gyengéd; rauh, hart, durva, keményke; adv. nem gyengéden, durván.

Unſauber, adj., tisztátalan, mocskos.

Unſauberkeit, die, tisztátalanság.

Unſchadhaft, adj., sértetlen, sérelmetlen.

Unſchädlich, adj., nem ártalmas, ártalmatlan; adv. ártalom nélkül, ártalmatlanúl.

Unſchädlichkeit, die, ártalmatlanság, nem ártalmas volta valaminek.

Unſchätzbar, adj., megbecsülhetetlen; vorzüglich, igen jeles, rendkivül való, igen becses; adv. megbecsülhetetlenül.

Unſchätzbarkeit, die, megbecsülhetetlenség; nagy jelesség.

Unſcheinbar, adj., szembe nem tünő, szintelen, halovány.

Unſchicklich, adj., illetlen, éktelen; adv. illetlenül.

Unſchicklichkeit, die, illetlenség, éktelenség.

Unſchiffbar, adj., hajózhatatlan, nem hajókázható.

Unſchlitt, das, fadgyú.

Unſchlittkerze, die, Unſchlittlicht, das, fadgyúgyertya.

Unſchlüßig, adj., habozó, tétovázó; adv. habozva, tétovázva.

Unſchlüßigkeit, die, habozás, tétovázás.

Unſchmackhaft, adj., ízetlen, íztelen, p. o. ételek; adv. ízetlenül.

Unſchmackhaftigkeit, die, ízetlenség.

Unſchuld, die, ártatlanság; szemérmesség, szüzesség; Einfalt, együ-

gyűség; Rechtſchaffenheit, igaz lelkűség.

Unſchuldig, adj., ártatlan; tisztaéletű, szűz; jó, jámbor, igazlelkű; adv. ártatlanúl; szűzen; jólelkűleg.

Unſchwer, adj., nem nehéz, könnyű; adv. könnyen.

Unſelig, adj., boldogtalan, szerencsétlen, p. o. háború; gottlos, istentelen, p. o. gondolat; adv. boldogtalanúl, szerencsétlenűl.

Unſer, Gen. von uns, z. B. wie viel ſind unſer? hányan vagyunk? es ſind unſer zehn, tizen vagyunk; pron. poſeſs. unſer, unſere, unſer, a' mienk, a' mi-nk, a'—nk; unſer Vater, a' mi atyánk, mi atyánk; unſer Landgut, a' mi jószágunk, mi jószágunk; unſere Leute, a' mi embereink; unſer einer, a) egy közűlünk, egyikönk, b) egy illyen ember, mint mi; c) ich, wir, én, mi.

Unſerige, Unſrige, der, die, das, pron. a' miénk.

Unſertwegen, mi érettünk, mi miattunk.

Unſicher, adj., bátorságtalan; nem bátorságos; bizonytalan, nem bizonyos.

Unſicherheit, die, bátorságtalanság; bizonytalanság; des Weges, Meeres, nem bátorságos volta az útaknak, a' tengernek; ſt. Gefahr, veszély, veszedelem.

Unſichtbar, adj., láthatatlan, nem látható; adv. láthatatlanúl.

Unſichtbarkeit, die, láthatatlanság.

Unſinn, der, ostobaság, esztelenség, őrültség; in Worten, érthetetlenség, semmi értelem; Poſſen, ostobaság, bolondság, hijában valóság.

Unſinnig, adj., esztelen, eszement, őrült; ostoba, oktalan; adv. esztelenűl, ostobáúl.

Unſittſam, adj., szemérmetlen, szerénytelen; adv. szemérmetlenűl.

Unſittſamkeit, die, szemérmetlenség, szerénytelenség.

Unſorgſam, adj., gondatlan; adv. gondatlanúl.

Unſorgſamkeit, die, gondatlanság.

Unſtandesmäßig, adj., nem sorsához v. nem rangjához illő; adv. nem rangjához illőleg.

Unſtandhaft, adj., állhatatlan; adv. állhatatlanúl.

Unſtandhaftigkeit, die, állhatatlanság.

Unſtatthaft, adj., meg nem állható; trop. erőtlen, gyenge, foganatlan, sikeretlen, erő nélkűl való p. o. bizonyság; adv. foganatlanúl, sikeretlenűl.

Unſterblich, adj., halhatatlan; ſt. ewig, örökké való v. tartó; adv. halhatatlanúl; örökre, örök időre.

Unſterblichkeit, die, halhatatlanság.

Unſtern, der, ſt. Unglück, szerencsétlenség, vész, veszély.

Unſtrafbar, adj., büntelen, büntetést nem érdemlő.

Unſtrafbarkeit, die, büntelenség.

Unſträflich, adj., ártatlan p. o. élet; adv. ártatlanúl.

Unſträflichkeit, die, ártatlanság.

Unſtreitbar, adj., nem hadra termett.

Unſtreitig, adj., kétségtelen, kétség kívűl való; adv. kétség kivűl, kétség nélkűl.

Unſtudirt, adj., nem tanúlt v. tudományos, deáktalan; készűletlen; adv. készűletlenűl.

Untadelhaft, adj., feddhetetlen; adv., feddhetetlenűl.

Untadelhaftigkeit, die, feddhetetlenség.

Untauglich, adj., nem alkalmatos, alkalmatlan, hasznavehetetlen; adv. hasznavehetetlenűl.

Untauglichkeit, die, hasznavehetlenség, alkalmatlan volta valaminek.

Unten, adv. alatt, oda alatt, ott- itt-ide alatt; weiter unten, alább, von unten, alólról; ganz unten, legalól; unten hin, alá, alól; unten am Berge, a' hegy alján, alól a' hegyen; unten abhauen, alól elvágni; unten abſchneiden, alól v. alatt elmetszeni; unten her, unten hin, alólról, aláfelé; unten liegen, alá v. alatta feküdni.

Unter, praepos. m. Dat. a) alatt; z. B. unter dem Tiſche, az asztal alatt; unter dem Baum, a' fa alatt; unter der Bedingung, ollyan feltétel v. kötés alatt; b) között; einer unter ihnen, egy közöttök; m. Acc. alá; z. B. ſich unter einen Baum ſetzen, egy fa alá űlni. Noch merke man: 1) mit unter, d. i. a) zugleich mit, egyszer'smind, vele együtt; b) dann und wann, néha néha, közbe közbe; c) hier und da, imitt amott, hellyel hellyel; 2) unter ſich, d. i. unter einander, magok között; 3) unter einander, egymás között; ſich untereinander lieben, egymást szeretni; 4) unter jem. Augen, valaki szemei előtt.

Unterabtheilung, die, részelosztás.

Digitized by Google

Unteracker, belészántani a' földbe, p. o. a' trágyát.
Unterarm, der, hónaly. (aly).
Unterbalken, der, alsó gerenda.
Unterbank, die, alsó pad.
Unterbau, der, aláépítés.
Unterbauch, der, alsó has.
Unterbauen, aláépitni.
Unterbefehlshaber, der, alvezér.
Unterbehörde, die, altanács.
Unterbein, das, lábszár.
Unterbett, das, derékalj.
Unterbinden, alákötni, lekötni.
Unterbleiben, elmaradni, abbanmaradni.
Unterbleiben, das, elmaradás, abbanmaradás.
Unterbrechen, félbeszakasztani, p. o. az álmát, a' beszédet; in der Arbeit, megakadályoztatni valakit a' dolgában; die Ordnung, a' rendet megzavarni; megbontani; ein Spiel, félbehagyatni a' játékot.
Unterbrechung, die, félbeszakasztás.
Unterbringen, z. B. Gäste, befogadni szállásra v. szállást adni, p. o. vendégeknek a' vendégfogadóban; Pferde, a' lovakat békötni az istállóba; ſt. verſorgen, gondját viselni; trop. z. B. ſein Capital unterbringen, helyet találni valakinél a' tőkepénzének, azt kiadni; ſeine Kinder unterbringen, jól kiházasítni a' gyermekeit.
Unterbringen, das, die Unterbringung, béállítás valahová; helyreszerzés; gondviselés.
Unterbrochen, adj., félbeszakasztott, félbehagyott.
Unterdeſſen, adv., az alatt, azon idő alatt, azonban, azon közben, addig; ſt. jedoch, mindazáltal, mégis; übrigens, egyébaránt.
Unterdrücken, elnyomni, p. o. a' lázadást, a' hírt; den Zorn, haragját elfojtani, visszatartóztatni.
Unterdrücker, der, elnyomó; iſts Tyrann, hatalmaskodó.
Unterdrückung, die, elnyomás, elnyomattatás.
Untere, der, die, das, adj, az alsó, az alsóbb.
Untereggen, alája boronálni.
Untereinnehmer, der, adószedő, altiszt, pénzbeszedő-altiszt.
Unterfangen, ſich, bátorkodni, merészleni.
Unterfangen, das, bátorkodás.
Unterfläche, die, alap.
Unterfutter, das, béllés.
Unterfuttern, megbéllelni.
Untergang, der, z. B. der Sonne, napnyúgot, naplemenet, napenyészet, elnyugvás; eines Menſchen, Stadt ꝛc. elveszés, elpusztulás, végveszedelem.
Untergebäude, das, az épület alsó része.
Untergebene, der, die, más alattlévő.
Untergehen, von Himmelskörpern, lenyúgodni, lemenni, elenyészni; von Sachen, elpusztúlni, elveszni, elenyészni; von Schiffbrüchigen, elsüllyedni; von Schiffen, elmerúlni.
Untergeordnet, adj., alájavetett, alattalévő, alattvaló.
Untergeſchoben, adj., alattomban felcserélt, hamis, odalopott.
Untergraben, alájaásni, beásni; etwas z. B. die Freiheit, elrontani, megbuktatni, eltemetni p. o. szabadságát.
Untergraben, das, aláásás, beásás; felforgatás, elpusztítás.
Unterhalb, adv. — n alól; z. B. der Stadt, a' városon alól.
Unterhalt der, tartás, táplálás; Nahrung, ꝛc. élelem, eledel.
Unterhalten, alatta tartani, alá tartani; ſt. ernähren, tartani, táplálni, t. i. eledellel; Feuer, fenntartani, el nem hagyni alunni p. o. a' tüzet; ſt. beſchäftigen, foglalatoskodni; ſt. ergötzen, múlattatni, gyönyörködtetni; ſich, múlatni magát valakivel, múlatságból beszélgetni.
Unterhaltend, adj, tápláló; von Menſchen, múlattató, múlatságos; von Büchern, kellemetes, múlatságos, gyönyörködtető.
Unterhaltung, die, alátartás, táplálás, élelem; fenntartás, folytatás; múlatság, magamúlatás, beszélgetés.
Unterhandeln, z. B. wegen des Friedens, a' békességen alkudozni.
Unterhandlung, die, alkudozás; in Unterhandlung treten, alkudozásba ereszkedni; abbrechen, félbeszakasztani az alkudozást.
Unterhändler, der, Unterhändlerinn, die, alkudozó, közbenjáró.
Unterhaus, das, in England, alsó ház, a' Nagy Britaniai parlamentomban.
Unterhemd, das, alsó ing.
Unterhoſen, die, pl. lábravaló, gatya.
Unterirrdiſch, adj., földalatti, földalatt való.
Unterjochen, meghódoltatni, hatalma alá hajtani.
Unterjochung, die, meghódoltatás.

Digitized by Google

Unterkamm, der, des Hahnes, toka, tokataréj.
Unterkämmerer, der, alkamarás.
Unterkehle, die, lefüggő tar, lepenyeg.
Unterkiefer, die, alsó állkapcza.
Unterkleid, das, alsó köntös v. ruha.
Unterkommen, szállást találni; im Dienste, szolgálatot kapni; im Amte, hivatalra jutni, tisztséget találni.
Unterkommen, das, szállástalálás; szolgálat; hivatal, hivatalra lépés, tisztség.
Unterkönig, der, Vice-König, Viczekirály, király mássa.
Unterlage, die, polcz, polczalj.
Unterland, das, alföld.
Unterlaß, z. B. ohne Unterlaß, szünet nélkül, szüntelen.
Unterlassen, elmúlasztani, elmúlatni, abbanhagyni.
Unterlassen, das, Unterlassung, die, elmúlatás, elmúlasztás.
Unterlaufen, alája futni; mit Blut, elfutni alól, mint a' vér; mit unterlaufen, öszve elegyedve lenni, együtt lenni, közte közte megesni, megtörténni.
Unterleder, das, alsó bőr.
Unterlefze, Unterlippe, die, alsó ajak.
Unterlegen, alátenni; Pferde, lovakat változtatni, más lovakat fogni be; st. füttern, béllést tenni alá, megbéllelni.
Unterlehrer, der, altanító, alsóbb rendű tanító.
Unterleib, der, has.
Unterliegen, alatta feküdni; dem Feinde, megadni magát, az ellenségtől nyomattatni v. meggyőzettetni.
Unter-Lieutenant, der, alhadnagy.
Untermauern, kövel bérakni az alját.
Untermengen, öszveelegyítni.
Untermengt, adj., elegyes, eleges, elegyített, öszvekevert.
Untermengung, die, öszveelegyítés.
Unterminiren, alája ásni, mínákat ásni.
Untermischen, elegyítni, öszvekeverni.
Untermischt, adj., kevert, elegyített.
Unternähen, alája varrni.
Unternaht, die, alája varrás, alávarrás.
Unternehmen, valami fontos dologhoz fogni, hozzá fogni, hozzá kezdeni, magára vállalni.
Unternehmen, das, igyekezet, szándék.
Unternehmend, adj., bátor: mérész az iparkodásban, iparkodó, sereny.
Unternehmer, der, z. B. eines Baues, iparkodó, valamire igyekező.
Unternehmung, die, iparkodás, igyekezet, kezdés valamibe; szándék.
Unternehmungsgeist, der, iparkodó merészség, nagyokat próbáló elme.
Unter-Officier, der, altiszt.
Unterordnen, alája vetni, rendelni.
Unterpfand, das, zálog.
Unterpflügen, alájaszántani.
Unterreden, sich, valakivel beszélgetni.
Unterredung, die, beszélgetés.
Unterricht, der, oktatás, tanítás; genießen bei jemanden, valakitől tanúlni.
Unterrichten, tanítni, oktatni; st. benachrichtigen, tudósítni valakit.
Unterrichtet, adj., tanított, oktatott, tanúlt valamiben; tudósíttatott.
Unterrichter, der, al- v. kisbíró.
Unterrock, der, alsó köntös.
Untersagen, megtiltani valakinek valamit.
Untersagt, adj., megtiltott, tiltott, tilalmas.
Untersagung, die, megtiltás: tilalom.
Untersatz, der, Unterlage, alája, alap, gyámol.
Unterscheiden, megkülömböztetni, megválasztani, p. o. az igazat a' hamistól.
Unterscheidung, die, megkülömböztetés, elválasztás.
Unterscheidungszeichen, das, külömböztető jel.
Unterschenk, der, alpohárnok.
Unterschenkel, der, lábszár.
Unterschieben, eig. alája dugni, tolni v. elcserélni alattomban p. o. a' testamentomot, más hamissal, kis gyermeket más gyermekkel.
Unterschieben, das, Unterschiebung, die, alája tolás, alá taszítás; felcserélés, helybe tevés, alattomos elcserélés, odalopása a' hamisnak a' jó igazi helyébe.
Unterschied, der, külömbség; ohne Unterschied, minden megkülömböztetés nélkül; keinen Unterschied machen, nem tenni külömbséget; keinen Unterschied der Person machen, személy válogatás nélkül tenni valamit.
Unterschieden, adj., elválasztott, külön lévő; külömböző, külömbféle; sok, több, sokféle, többféle; zu unterschiedenen Malen, több v. sok izben; adv. többféleképpen.

Digitized by Google

Unterſchlächtig, adj., z. B. Mühle, alólcsapó malom.
Unterſchlagen, eltökítni, elsikkasztani p. o. pénzt, levelet; jem. ein Bein, gáncsot vetni valakinek, megbuktatni valakit.
Unterſchlagung, die, elsikkasztás.
Unterſchleif, der, eltökítés az adóból v. harminczadból; elsikkasztás; ſt. Diebshéblerei, orrgazdaság.
Unterſchreiben, alá v. alája irni, p. o. nevét valaminek; trop. ſt. beipflichten, ráállani valamire, megegyezni valamiben.
Unterſchreiben, das, aláírás.
Unterſchreiber, der, aláíró.
Unterſchrieben, adj., aláírt, alólírt.
Unterſchrift, die, aláírás.
Unterſchüren, z. B. Feuer, alája szítni p. o. tüzet.
Unterſenken, elmerítni, elsülyeszteni.
Unterſetzen, alá v. alája tenni.
Unterſetzt, adj., szömök, vaskos, köpczös.
Unterſiegeln, a' pecsétet aláütni, megv. lepecsételni, p. o. testamentomot, levelet 's a' t.
Unterſiegelung, die, meg-v. lepecsételés.
Unterſiegler, der, meg-v. bépecsétlő.
Unterſinken, elsülyedni, elmerülni, leülni a' fenékre.
Unterſinken, das, elsülyedés.
Unterſitz, der, alsó ülés.
Unterſt, zu unterſt, adv. legalól.
Unterſte, der, die, das, legalsó; von zweien, alattvaló, alsóbb; das Unterſte, legalsóbb, legalacsonyabb.
Unterſtechen, alá dugni, közibe dugni.
Unterſtehen, ſich, bátorkodni, merészelni.
Unterſtellen, alátenni, alája támasztani.
Unterſteuermann, der, alkormányos.
Unterſtock, der, alsó emelet; von einem Hemde, alsó dereka.
Unterſtopfen, alája tömni.
Unterſtreichen, alatta elhúzni.
Unterſtube, die, alsó szoba.
Unterſtützen, z. B. den Arm, alátámasztani, alája vetni p. o. a' karját v. kezét; mit etw., megtámasztani, támaszt vetni alá; ſt. beiſtehen, támogatni, gyámolítni, segítni.
Unterſtützen, das, die Unterſtützung, támasztás, támogatás, megtámasztás; iſts Stütze, támasz; trop. Hülfe, segítség, gyámol, segedelem.
Unterſuchen, megvizsgálni valamit, végire járni valaminek.
Unterſuchung, die, megvizsgálás.
Untertauchen, elmerítni, belémártani; ſich, lebukni a' víz alá.
Untertauchen, das, víz alá merítés, lebukás.
Unterthan, der, alattvaló, polgár, jobbágy; die Unterthanen, alattvalók, jobbágyok; adj. alattvaló; ſt. gehorſam, engedelmeskedő; ſeyn, engedelmeskedni.
Unterthänig, adj., alattvaló t. i. más hatalma alatt; ſt. gehorſam, engedelmes, engedelmeskedő; als Titel, z. B. Ihr unterthäniger Diener, alázatos szolgája az Urnak 's a' t. adv. ſich unterthänig bezeigen, engedelmességgel viseltetni; unterthänig bitten, danken, alázatosan kérni, megköszönni.
Unterthänigkeit, die, alattvalóság, szolgaság; engedelmesség; als Titel, z. B. ich bin mit aller Unterthänigkeit Ihr ꝛc., egész alázatossággal vagyok 's a' t.
Untertheil, der, alsó rész, legalsó rész.
Untertreten, z. B. unter einen Baum ꝛc. treten, alája menni, alá állani p. o. a' fa alá, a' fedél alá.
Unterverdeck, das, alsó fedelezet v. fedele a' hajónak.
Unterwachſen, z. B. mit Fleiſch, bénött, p. o. hússal.
Unterwärts, adv. aláfelé, lefelé.
Unterwegs, adv. az útban, út közben; zwei Tage unterwegs ſeyn, két napig lenni az úton.
Unterweiſen, oktatni, tanítni.
Unterweiſung, die, oktatás, tanítás.
Unterwelt, die, alsó világ.
Unterwerfen, maga v. más hatalma alá vetni; ſich jem., másnak hódolni; ſich den Geſetzen, magát a' törvényeknek alája vetni.
Unterworfen, adj., alattvaló, alája vetett, meghódoltatott, valakitől függő.
Unterwerfer, der, meghódoltató.
Unterwerfung, die, meghódolás, hatalma alá vetés.
Unterwühlen, alája vájni v. túrni, kivájni, kitúrni as alját.
Unterwürfig, adj., alája vetett, alatta lévő; machen, alája vetni, meghódoltatni.
Unterwürfigkeit, die, alatta létel, alattavalóság, engedelmeskedés.
Unterzahn, der, alsó fog.

Digitized by Google

Unterzeichnen, aláírni, p. o. nevét.
Unterzeichnung, die, aláírás.
Unterziehen, alája húzni; ſich Gefahren, magát veszedelemre kitenni; ſich Arbeiten, dolgot vagy munkát vállalni magára.
Unterziehung, die, belékapás, felvállalás.
Unterziehkleid, das, alsó ruha v. köntös.
Unterziehhoſen, die, lábravaló, gatya.
Unterzug, der, zur Stützung, támasz.
Unthat, die, gonoszság, gonosztett.
Unthätig, adj., munkátlan, henye, heverő, henyélő; adv. henyélve, restül, henyén, heverve.
Unthätigkeit, die, henyeség, heverés, munkátlanság.
Untheilbar, adj., eloszthatatlan.
Untheilbarkeit, die, eloszthatatlanság.
Untheilhaft, adj., nem részes, részetlen.
Untheilnehmend, adj., részt nem vevő, hideg.
Unthier, das, veszett állat, csuda állat; gonosz ember.
Unthunlich, adj., véghez vitetlen, lehetetlen; haszontalan; adv. képtelen módon.
Unthunlichkeit, die, hasznavehetetlenség.
Untiefe, die, gázlóhely, víznek csekély mélysége.
Untragbar, adj., meddő, terméketlen, p. o. állat, fa, ée.
Untreu, adj., hitetlen, hűségtelen, adv. hűségtelenül, hitetlenül.
Untreue, die, hitetlenség, hűségtelenség.
Untröſtbar, Untröſtlich, adj., vígasztalhatatlan, enyíthetetlen.
Untrüglich, adj., csalhatatlan; adv. csalhatatlanúl.
Untrüglichkeit, die, csalhatatlanság, bizonyság.
Untüchtig, adj., nem alkalmatos, ügyetlen; alkalmatlan.
Untüchtigkeit, die, ügyetlenség, hasznavehetetlenség, nem alkalmatos volta valaminek.
Untugend, die, ſt. Fehler, hiba, vétek.
Untugendhaft, adj., hibás, vétkes.
Unüberlegt, adj., meggondolatlan, meg nem gondolt.
Unüberlegtheit, die, meggondolatlanság.
Unüberſehbar, adj., elláthatatlan, végetlen, véghetetlen; megfoghatatlan.
Unüberſehbarkeit, die, elláthatatlanság, végetlen sokság v. nagyság.
Unüberſetzbar, adj., általtehetetlen.
Unüberſteiglich, adj., reámehetetlen; trop. felyülmúlhatatlan, meggyőzhetetlen.
Unüberwindlich, adj., meggyőzhetetlen p. o. hely.
Unüberwindlichkeit, die, meggyőzhetetlenség.
Unüberwunden, adj., meggyőzetlen, meg nem győzött.
Unüberzeugt, adj., meg nem győződött.
Unumgänglich, adj., elmúlhatatlan; iſts unvermeidlich, elkerülhetetlen; adv. elmúlhatatlanúl.
Unumgänglichkeit, die, elmúlhatatlanság.
Unumſchränkt, adj., határtalan, határ nélkül való; ein unumſchränkter Herr, mindenben szabados úr; adv. határtalanúl.
Unumſchrieben, adj., körül nem írt.
Unumſtößlich, adj., tántoríthatatlan; adv. tántoríthatatlanúl.
Unumſtößlichkeit, die, tántoríthatatlanság.
Ununterbrochen, adj, szakadatlan, szüntelenvaló; adv. szakadatlanúl, szüntelen.
Ununterſchrieben, adj., aláíratlan.
Ununterſucht, adj. vizsgálatlan.
Unväterlich, adj., nem atyához illő; adv. nem atyai módon.
Unveränderlich, adj., változhatatlan, nem változó; adv. változhatatlanúl.
Unveränderlichkeit, die, változhatatlanság.
Unverändert, adj., változatlan, nem változott, állandó; adv. változás nélkül, állandóúl.
Unverantwortlich, adj,, menthetetlen, kimenthetetlen.
Unverantwortlichkeit, die, menthetetlenség.
Unverbeſſerlich, adj., tökélletes; nem jóbbíthatatlan; megjobbíthatatlan; adv. tökélletesen; megjobbíthatatlanúl rossz.
Unverbeſſerlichkeit, die, tökélletesség; jobbíthatatlanság; megjobbíthatatlan rosszaság.
Unverbeſſert, adj., meg nem jobbított, jobbítatlan.

Digitized by Google

Unverbindlich, adj., el nem kötelező; le nem kötelező.
Unverbindlichkeit, die, kötelezetlenség, nem köteleztetés.
Unverblümt, adj., egyenes, nem czifrázott, p. o. beszéd; adv. egyenesen, nyilván, egyszerűen.
Unverborgen, adj., el nem titkolt; adv. nyilván.
Unverbrannt, adj., meg nem égett v. égetett.
Unverbraucht, adj., meg nem fogyasztott.
Unverbrennlich, adj., éléghetetlen.
Unverbrüchlich, adj., megsérthetetlen; Treue, tökélletes hüség v. hívség; adv. szentül.
Unverbrüchlichkeit, die, tökélletesség, szentség.
Unverbürgt, adj., bizonytalan.
Unverdächtig, adj., nem gyanús.
Unverdächtigkeit, die, teljes hitel.
Unverdaulich, adj., emészthetetlen.
Unverdaulichkeit, die, emészthetetlenség.
Unverdaut, adj., meg nem emésztett.
Unverdeckt, adj., fedetlen.
Unverderblich, adj., romolhatatlan.
Unverderblichkeit, die, elromolhatatlanság.
Unverderbt, **Unverdorben**, adj., el nem romlott, ép; adv. el nem romolva, épen.
Unverdient, adj., érdemetlen, nem érdemlett; adv. érdemetlenül, méltatlanúl.
Unverdrossen, adj., nem békételen, jó kedvű, serény; adv. jó kedvvel, serényen.
Unverdrossenheit, die, jó kedvűség, serénység.
Unverehlicht, adj., nőtelen, nem házas; von Frauenzimmern, férjhez nem ment.
Unvereidet, adj., meg nem esketett.
Unvereinbarlich, adj., öszve nem egyeztethető.
Unvereinbarlichkeit, die, nem egyeztethetőség.
Unverfälschlich, adj., meghamisíthatatlan.
Unverfälscht, adj., meg nem hamisított, ép, tiszta, igaz; adv. épségében, meg nem rontva, v. hamisítva.
Unverfänglich, adj., nem tekervényes, egyenes; adv. nem tekervényesen, nyilván, nyilt szívvel.
Unverfault, adj., meg nem rothadt.
Unverfertigt, adj., készítetlen.
Unverfolgt, adj., nem üldöztetett.
Unvergänglich, adj, el nem múló, nem múlandó, örökkévaló, örökös; adv. örökre, örökké.
Unvergänglichkeit, die, örökkévalóság.
Unvergeben, adj., z. B. ein Amt, még másnak nem adott, p. o. hivatal, tisztség.
Unvergeblich, adj., megbocsáthatatlan.
Unvergessen, adj., el nem felejtett, feledékenységbe nem ment.
Unvergeßlich, adj, elfelejthetetlen.
Unvergeßlichkeit, die, elfelejtbetetlenség.
Unvergleichbar, **Unvergleichlich**, adj., hozzá hasonlíthatatlan, párja nélkül való; ganz vorzüglich, igen v. felette jeles, felséges; adv. hozzá hasonlíthatatlanúl; felségesen.
Unvergleichbarkeit, die, jelesség.
Unvergolten, adj., jutalmazatlan.
Unvergrössert, adj., nem nagyított.
Unvergütet, adj., ki nem pótolt.
Unverhältnißmäßig, adj., aránytalan.
Unverhindert, adj., nem akadályoztatott; adv. szabadon, akadály nélkül.
Unverhört, adj., z. B. jemanden verurtheilen, tödten lassen, valakit minden kihallgatás nélkül megítélni, megöletni.
Unverhofft, adj., reménytelen, váratlan, nem reménylett; adv. reménytelenül.
Unverhohlen, adj., el nem titkolt; adv. nem titkolva.
Unverhüllt, adj., be nem takart, v. borított.
Unverkäuflich, adj., el nem adható.
Unverkennbar, adj., nyilvánvaló.
Unverkennbarkeit, die, nyilvánvalóság, nyilvánság.
Unverlangt, adj., nem kért v. kívánt.
Unverletzlich, adj., megsérthetetlen; adv. szentül.
Unverletzlichkeit, die, megsérthetetlenség.
Unverletzt, adj., meg nem sértett, épségében lévő.
Unverletztheit, die, épség.
Unverloren, adj., el nem veszett.
Unvermeidlich, adj., elkerülhetetlen, szükséges; adv. elkerülhetetlenül.
Unvermeidlichkeit, die, elkerülhetetlenség.
Unvermerkt, adj., észre nem vett; adv. észre nem véve, alattomban.
Unvermiethet, adj., ki nem adott t. i. bérben.

Digitized by Google

Unvermindert, adj., nem kevesített.
Unvermiſcht, adj., elegyítetlen, keveretlen.
Unvermögen, das, erőtlenség, tehetetlenség; szegénység
Unvermögend, adj., erőtlen, tehetetlen; szegény.
Unverhofft, adj., véletlen; adv. véletlenül.
Unvernehmlich, adj., érthetetlen, nem hallható; z. B. Rede, Stimme, lassú beszéd v. hang, mellyet jól nem lehet hallhatni; adv. érthetetlenül, homályosan.
Unvernehmlichkeit, die, érthetetlenség.
Unvernünftig, adj., oktalan, p. o. állat; albern, dumm, ostoba, esztelen; adv. oktalanúl; esztelenül, ostobáúl.
Unvernunft, die, oktalanság; ostobaság, esztelenség, bolondság.
Unverpachtet, adj., árendába ki nem adott.
Unverpfändet, adj., el nem zálogosítatott.
Unverpflichtet, adj., nem köteles.
Unverrichtet, adj., véghez nem vitt, végeztelen.
Unverriegelt, adj., záratlan, bé nem zárt, t. i. toló zárral.
Unverrückt, adj., helyéből ki nem mozdúlt v. mozdított; st. unbewegt, meg nem mozdúlt; beſtändig, állandó, állhatatos.
Unverſagt, adj., meg nem tagadott; meg nem ígért; hívatlan, p. o. ebédre, vacsorára.
Unverſchämt, adj., szemtelen; adv. szemtelenül.
Unverſchämtheit, die, szemtelenség.
Unverſchenkt, adj., el nem ajándékozott.
Unverſchloſſen, adj., bé nem zárt.
Unverſchnitten, adj., el nem vágott; heréletlen.
Unverſchont, adj., kéméletlen.
Unverſchuldet, adj., unverdient, meg nem érdemlett; ártatlan; nem adós.
Unverſchwiegen, adj., was nicht verſchwiegen wird, el nem hallgatott; hallgatni nem tudó, fecsegő.
Unverſehen, adj., előre el nem látott, véletlen.
Unverſehens, adv., véletlenül.
Unverſehrlich, adj., megsérthetetlen.
Unverſehrt, adj., megsértetlen; adv. megsértetlenül.
Unverſetzt, adj., el nem plántált; el nem zálogosítatott; adv. el nem plántálatlan; el zálogosítatlan.
Unverſiegelt, adj., megpecsételetlen.
Unverſöhnlich, adj., megengesztelhetetlen, megkérlelhetetlen; adv. engesztelhetetlenül.
Unverſöhnlichkeit, die, engesztelhetetlenség.
Unverſöhnt, adj., engeszteletlen.
Unverſorgt, adj., felneveletlen, neveletlen; z. B. unverſorgte Kinder, még nevelés alatt lévő gyermekek; Töchter, férjhez nem adott leányok; ſeyn, nem lenni még bizonyos keresetének, élelmének, hivatalának.
Unverſtand, der, tapasztalatlanság, tudatlanság; esztelenség, ostobaság.
Unverſtändig, adj., ész nélkül való, esztelen, oktalan; adv. esztelenül, ész nélkül.
Unverſtändlich, adj., érthetetlen, p. o. előadás, előbeszélés; homályos; adv. érthetetlenül, homályosan.
Unverſtändlichkeit, die, érthetetlenség, homályosság.
Unverſtellt, adj., nicht entſtellt, el nem csúfított; nicht verhehlt, el nem titkolt, nem színlett; nicht erdichtet, nem tettetett, tettetés nélkül való; adv. nyilván, nem titkolva.
Unverſtopft, adj., be nem dugult, be nem dugott
Unverſucht, adj., próbálatlan; nichts unverſucht laſſen, mindent megpróbálni v. elkövetni.
Unvertheidigt, adj., védetlen.
Unvertilgbar, adj., eltörölhetetlen, lepusztíthatatlan.
Unverträglich, adj., senkivel meg nem egyezhető, czivakodó, durva, háborúság szerző; widerſtreitend, összeférhetetlen; unverträglich ſeyn mit jemandes Würde, ellenkezni valaki rangjával.
Unverträglichkeit, die, durvaság; összeférhetetlenség.
Unverwahrt, adj., őrizet alá nem tétetett, őrizetlen, védetlen.
Unverwandelt, adj., el nem változott.
Unverwandt, adj., el nem fordított; jem. mit unverwandten Augen anſehen, el nem fordítni valakiről szemeit, reá függesztett v. merő szemekkel nézni valakit.
Unverwehrt, adj., meg nem tiltott, tiltatlan.
Unverweigerlich, adj., megtagadhatatlan; adv. minden magavonogatás nélkül.

Digitized by Google

Unverwelklich, adj., hervadhatatlan.
Unverwerflich, adj., meg nem vethető, alkalmatos.
Unverweslich, adj., rothadhatatlan, nem rothadható.
Unverweslichkeit, die, rothadhatatlanság.
Unverwilligt, adj., meg nem engedett.
Unverwirrt, unverworren, adj., öszve nem zavart, zavaratlan.
Unverwüstet, adj., el nem pusztított.
Unverzäunt, adj., kerítetlen t. i. sövénynyel.
Unverzagt, adj., elcsüggedetlen, nem félő: félemletlen; adv. félelem nélkül, el nem csüggedve.
Unverzagtheit, die, csüggedetlenség.
Unverzehrt, adj., megemésztetlen, meg nem emésztett.
Unverzeihlich, adj., megbocsáthatatlan, megengedhetetlen.
Unverzeihlichkeit, die, megbocsáthatatlanság.
Unverziert, adj., ékesítetlen.
Unverzinnt, adj., czínezetlen.
Unverzinset, adj., uzsorátlan, kammatalan p. o. pénz.
Unverzollt, adj., vámatlan; adv. vám nélkül p o. valamelly portékát bevinni valahova.
Unverzuckert, adj., nádmézetlen, czukorozatlan.
Unvollendet, adj., végre nem hajtott.
Unvollkommen, adj., nem tökélletes; tökélletlen; ists fehlerhaft, hibás; adv. tökélletlenül; hijánosan.
Unvollkommenheit, die, tökélletlenség; hijánosság.
Unvollständig, adj., hijános, fogyatkozásos, csonka, tökélletlen, nem egész; adv. hijánosan.
Unvollständigkeit, die, hijánosság.
Unvollzählig, adj., nem teljes számú, szamára nézve hijános.
Unvollzähligkeit, die, hijános számúság.
Unvollzogen, adj., végezetlen, végre nem hajtott.
Unvorbereitet, adj., előre készületlen, előre el nem készített.
Unvorgefaßt, adj., z. B. Meinung, nem előre képzelt balvélekedés.
Unvorsetzlich, adj., nem önkéntes, nem készakartvavaló; adv. nem készakartva.
Unvorsetzlichkeit, die, nem készakartosság.
Unvorsichtig, adj., vígyázatlan; adv. vígyázatlanúl.
Unvorsichtigkeit, die, vígyázatlanság.
Unvortheilhaft, adj., haszontalan, használatlan; unbequem, alkalmatlan.
Unwachsam, adj., vígyázatlan; adv. vígyázatlanúl.
Unwachsamkeit, die, vígyázatlanság.
Unwahr, adj., nem igaz, hamis, hazug, költött; adv. hamisan, höltve.
Unwahrheit, die, hamisság, költemény, hazugság.
Unwahrscheinlich, adj., nem hihető; adv. hihetetlenül.
Unwahrscheinlichkeit, die, hihetetlenség.
Unwandelbar, adj., változhatatlan, állandó; adv. változhatatlanúl, állandóúl.
Unwandelbarkeit, die, változhatatlanság.
Unwegsam, adj., járatlan p. o. út, járhatatlan.
Unwegsamkeit, die, járhatatlanság.
Unweiblich, adj., asszonyhoz nem illő; adv. nem asszony módon.
Unweise, adj., nem bölcs, ész nélkül való; adv. ész nélkül.
Unweit, adv. nem messze.
Unwerth, adv. méltatlan.
Unwesen, das, pajkosság, csintalanság.
Unwichtig, adj., hijános mértékü v. nehézségü; csekély, nem fontos p. o. dolog; adv. csekélyül, imigy amúgy, fel se véve.
Unwichtigkeit, die, mérték v. nehézség hibázás, hijánossága a' nehézségnek; csekélység.
Unwiderleglich, adj., megczáfolhatatlan.
Unwiderlegt, adj., meg nem czáfolt.
Unwiderruflich, adj., megmásolhatatlan; adv. megmásolhatatlanúl.
Unwidersprechlich, adj., nyilvánvaló, ellenmondhatatlan.
Unwiderstehlich, adj., ellenállhatatlan; adv. ellenálhatatlanúl.
Unwiederbringlich, adj., visszaszerezhetetlen, kipótolhatatlan; die Zeit, helyrehozhatatlan, többé vissza nem térő t. i. idő; adv. örökre.
Unwiederbringlichkeit, die, kipótolhatatlanság, visszaszerezhetetlenség.
Unwille, der, neheztelés, bosszúság.
Unwillig, adj., neheztelő, békételen, haragos; machen, megharagítni, megbosszantani valakit; werden, megneheztelni; ft. ungern, nem örömest való; adv. haragosan, bosszúsan; nem örömest.
Unwillkommen, adj., nem kívánatos, nem kedves.

Digitized by Google

Unwillkührlich, adj., nem készakartva való, nem szabadakaratbeli, nem önkéntvaló; adv. nem önként, akaratja ellen v nélkül.
Unwillkührlichkeit, die, nem önkéntvalóság.
Unwirksam, adj., munkátlan, nem munkás; sikeretlen, nem hathatós, erőtlen; foganatlan p o. orvosság; adv. sikeretlenül foganat nélkül.
Unwirksamkeit, die, munkátlanság, heverés; sikeretlenség, foganatlanság.
Unwirthbar, adj., sivatag, kietlen.
Unwirthschaftlich, adj., gazdasághoz nem értő, azzal nem gondoló; verschwenderisch, tékozló; adv. gazdaságtalanúl, vesztegetve.
Unwirthschaftlichkeit, die, vesztegetés.
Unwissend, adj., tudatlan, járatlan valamiben, tapasztalatlan; adv. nem tudva p. o. valamit cselekedni.
Unwissenheit, die, tudatlanság, tapasztalatlanság, járatlanság valamiben.
Unwitzig, adj., ízetlen elmésségü; adv. ízetlenül.
Unwürdig adj., méltatlan; ists unverdient, érdemetlen, valamit meg nem érdemlő; adv. méltatlanúl, érdemetlenül.
Unwürdigkeit, die, méltatlanság, érdemetlenség.
Unzählbar, **Unzählig**, adj., megszámlálhatatlan, számtalan, p. o. sokaság; Menschen, számtalan emberek; adv. számtalanúl.
Unzählbarkeit, die, számtalanság.
Unzahlbar, adj., megfizethetetlen.
Unze, die, két lat.
Unzeit, die, alkalmatlan idő, rossz kor; zur Unzeit, rosszkor.
Unzeitig, adj., roszkori, nem idejében való; nicht reif, éretlen, idétlen; adv. ideje előtt, rosszkor.
Unzeitigkeit, die, ideje múlasztása valaminek; éretlenség.
Unzerbrechlich, adj., eltörhetetlen.
Unzerbrochen, adj., eltöretlen.
Unzerbröckelt, adj., eltördeletlen.
Unzerdrückt, adj., széllyel nem nyomott.
Unzerhackt, adj., széllyel nem vagdalt.
Unzerlegbar, adj., széllyel nem szedhető.
Unzerlegt, adj., széllyel nem szedett.
Unzermalmt, adj., széllyel nem zúzott.
Unzerrissen, adj., széllyel nem szaggatott.
Unzerstörbar, adj., elronthatatlan.
Unzerstörbarkeit, die, elronthatatlanság.
Unzerstückelt, adj., daraboletlan.
Unzertheilt, adj., elosztatlan, el nem osztott.
Unzertrennlich, adj., elválaszthatatlan.
Unzertrennlichkeit, die, elválaszthatatlanság.
Unzertrennt, adj., elválasztatlan.
Unzierlich, adj., dísztelen; adv. disztelenül.
Unzierlichkeit, die, dísztelenség.
Unzucht, die, tisztátalanság, fajtalanság, fajtalan bujaság, paráználkodás, fertelmeskedés; treiben, paráználkodni.
Unzüchtig, adj., fajtalan, buja p. o. szerelem, parázna; adv. fajtalanúl, buja módon.
Unzüchtigkeit, die, fajtalanság, bujaság.
Unzufrieden, adj., megelégedetlen; mit sich selbst, magával meg nem elégedni; adv. meg nem elégedve.
Unzufriedenheit, die, megelégedetlenség, kedvetlenség.
Unzugänglich, adj., hozzá mehetetlen, hozzá nem közelíthető.
Unzugänglichkeit, die, hozzá nem közelíthetés.
Unzulänglich, adj., nem elegendő, elégtelen, nem elégséges; adv. nem eléggé.
Unzugänglichkeit, die, elégtelenség.
Unzulässig, adj., tilalmas, meg nem engedhető.
Unzulässigkeit, die, tilalmasság.
Unzuverlässig, adj., bizonytalan, kétséges; adv. bizonytalanúl, nem bizonyosan.
Unzuverlässigkeit, die, bizonytalanság.
Unzweifelhaft, adj, kétség kivül való; adv. ketség kivül.
Üppig, adj., bujálkodó, buja, p. o. élet; adv. bujálkodva, buján.
Üppigkeit, die, bujaság, bujálkodás.
Urahn, **Urahnherr**, (Grossgrossvater), der, ösnagyapa, valakinek a' nagy attyának az atya.
Urahn, **Urahnfrau**, die, ösnágyanya.
Uralt, adj., sehr alt, von Menschen, igen vén, agg; werden, megaggani; von Gewohnheiten ꝛc., igen régi, agg.
Urältermutter, die, ötödik nagy anya.
Urältern, die, ösösei.
Urältervater, der, ötödik nagyapa.
Uranfang, der, kajdani első kezdet.

Digitized by Google

Urbar, adj., mivelt, mivelhető, p. o. szántóföld; machen, mivelni, munkálni, p. o. a' földet, termékennyé tenni mivelés által.
Urbeginn, der, legelső kezdet.
Urbewohner, die, legelső lakosi valamelly helynek, földnek.
Urbild, das, eredeti kép.
Urenkel, der, második unoka, t. i. fiú.
Urenkelinn, die, második unoka, t. i. leány.
Urgeſchichte, die, kezdetbeli história.
Urgroßältern, die, ősősök, übök.
Urgroßmutter, die, ükanya, ősanya.
Urgroßvater, der, ősatya.
Urheber, der, szerző, kezdő, indító; der Welt, a' világ teremtője; von Unruhen, háboruság szerző, lázzasztó.
Urheberinn, die, kezdő, indító, t. i. asszony személy.
Uriasbrief, der, veszedelem postalevele, veszedelmet hirdető levél.
Urin, der, vizellet, húgy; laſſen, vizelleni; treibend, vizellet hajtó t. i. szer.
Urinblaſe, die, vizellet hójag.
Urinſalz, das, húgysó.
Urkraft, die, eredeti erő.
Urkunde, die, Zeugniß, írásbeli bizonyság; Beweisſchrift, hiteles bizonyságírás oklevél; Urkunden, oklevelek.
Urkunden, beurkunden, bizonyságot tenni.
Urkundlich, adj., bé-v. megbizonyító.
Urlaub, der, Erlaubniß, elmennivaló szabadság, t. i. egy időre, a' katonáknál.
Urne, die, veder, hamveder, a' régieknél.
Urquell, der, kútfő, forrás kezdete, első kezdet.
Urſache, die, ok; ohne Urſache, ok nélkül; aus der, od. wegen dieſer Urſache, azon okból.
Urſchrift, die, eredeti írás.
Urſprung, der, eredet, kezdet.
Urſprünglich, adj., eredeti; adv. erodetiképpen.
Urſtoff, der, eredeti matéria, alak.
Urtheil, das, itélet; ein ungerechtes, igazságtalan itélet; ein billiges, igazságos itélet; fällen, itéletet hozni; nach meinem Urtheile, itéletem szerént.
Urtheilen, itélni, itéletet hozni; von andern Perſonen, itélni valakiről, megitélni valakit, itélettel lenni; nachtheilig von jem., nem jó itélettel lenni valakiről; unpartheyiſch, részrehajlás nélkül itélni.
Urtheilskraft, die, itélő tehetség.
Urtheilsſprecher, der, itélet kimondó.
Urtheilsſpruch, der, itélethozás, hozott itélet.
Urwelt, die, az első világ.
Urwort, das, eredeti régi szó.
Urzeit, die, eredeti idő.
Uſurpator, der, bitangoló; országlás bitangoló.

V.

Vacant, adj., üres p. o. hivatal.
Vacanz, die, üresség; tanítás szünet, t. i. az oskolában.
Vagabund, der, kóborló, tekergő.
Vampyr, der, lidérez, denevér.
Vaſall, der, adózó birtokos.
Vater, der, atya, apa; mein Vater, atyám v. atyám uram! lieber Vater, edés atyám v. édes uram atyám! edés atyám uram; die Väter, d. i. Vorfahren, atyáink, eleink; ſt. Stifter, attya, kezdője, szerzője valaminek; der Vater des Vaterlandes, a' haza attya.
Vaterbruder, der, atyám ferjfi testvére.
Vatergüte, die, atyai jóság.
Vaterhand, die, atyai kéz.
Vaterherz, das, atyai szív.
Vaterland, das, haza, hon.
Vaterländiſch, adj., hazai, honi.
Vaterlandsliebe, die, hazaszeretet.
Väterlich, adj., atyai; atyaiképpen.
Vaterliebe, die, atyai szeretet.
Vaterlos, adj, atyátlan árva.
Vatermord, der, atyagyilkolás.
Vatermörder, der, atyagyilkos.
Vatermörderinn, die, atyagyilkos (leány).
Vatername, der, atyai név.
Vatersbruder, der, nagybátya, valaki attyának férjfitestvérje.

Digitized by Google

Vaterſchweſter, die, nagynéne, valaki attyának leánytestvérje.
Vaterſtadt, die, z. B. meine, születésem helye.
Vaterſtelle, die, atya helye; vertreten, attya helyett valakinek.
Vatertreue, die, atyai hűség.
Vaterunſer, das, az Úri imádság, a' mi atyánk.
Veilchen, das, tavaszi viola, ibolya, kék viola v. ibolya.
Veilchenblau, Veilchenfarben, Violett, adj., viola v. ibolyaszín, szederjes kék.
Veilchenkranz, der, violakoszorú.
Veilchenſaft, der, violanedv.
Veit, Vida, keresztnév.
Veitstanz, der, vidatáncz nevű nyavalya.
Ventil, das, levegőcsap.
Ventilator, der, levegőtisztító csap.
Verabfolgen, valamit kiadni, általadni.
Verabfolgung, die, kiadás, általadás.
Verabreden, szóval végezni valami eránt.
Verabredung, die, szóval végzés, összebeszélés.
Verabſäumen, elmúlasztani, elmúlatni valamit.
Verabſäumung, die, elmúlasztás, elmúlatás.
Verabſcheuen, megvetni, útálni valamit.
Verabſcheuung, die, megvetés, megútálás.
Verabſcheuungswerth, Verabſcheuungswürdig, adj., megvetendő, útálatra méltó.
Verabſchieden, valakit eleresztení, elküldeni p. o. a' szolgálatból, szabadsággal elbocsátni, obsitot adni, p o. katonának.
Verabſchiedung, die, eleresztés, elküldés, t. i. a' szolgálatból.
Verachten, megvetni.
Verächter, Verächterinn, die, megvető, megútáló.
Verachtet, adj., megvettetett; ſeyn od werden, megvettetni.
Verächtlich, adj., megvetendő, útálatos, alávaló, megvető; machen, útáltatni, legyalázni; adv. megvetve, megvetőleg, p. o. beszélni valakiről.
Verachtung, die, megvetés, megvettetés.
Veralten, megvénhedni, megöregedni, mint az ember; abgenutzt werden, elkopni, elavúlni, mint a' ruha, szokás, szó.
Veraltet, adj., vén, régi; megavúlt, p. o. szók ée.
Veränderlich, adj, változó, változandó, állhatatlan; adv. változva.
Veränderlichkeit, die, változóság, változandóság, állhatatlanság.
Verändern, változtatni, megváltoztatni; die Farbe, (von Menſchen), a' színében elváltozni; ſich, változni, megváltozni.
Veränderung, die, változás, megváltozás
Veranlaſſen, etwas, alkalmatosságot adni valamire, p. o. lázzadásra; jemanden wozu, indítni, bírni, rávenni valakit valamire.
Veranlaſſung, die, alkalmatosság valamire, indító eszköz, serkentő ok, indítás.
Veranlaſſer, der, alkalmatosságot szerző.
Veranſtalten, intézni, intézetet tenni, megtenni a' készületeket valamire; ein Gaſtmahl, vendégséget készíttetni v. adni.
Veranſtaltung, die, intézet, elintézés, intézet tétel, készület.
Verantworten, számot adni valamiről, magára vállalni valaminek a' védelmezését, mentését; ſich, magát menteni v. megmenteni, oltalmazni.
Verantwortlich, adj., védelmezhető; ſeyn für etwas, valamiről számot adni v. számolni; ſich verantwortlich machen, magára vállalni a' számadást valamiért.
Verantwortung, die, védelmezés, mentés, mentegetés; számadás; jemanden zur Verantwortung ziehen, számadásra vonni valakit; ſt. Riſico, veszedelem, vesződség; auf meine, deine Verantwortung, mind én reám, az én rovásomra, a' te rovásodra.
Verarbeiten, felmunkálni, elfogyasztani munka által, feldolgozni p. o. aranyat, ezüstöt, asszonyi ékességekre.
Verarbeitung, die, elfogyasztás, feldolgozás
Verargen, einem etwas, hibául, vétkül tulajdonitni valakinek valamit, rossz néven venni.
Verarmen, elszegényedni, szegénységre jutni.
Verarmung, die, elszegényedés.
Veräußern, etwas, eladni, más kezére bocsátni.

Digitized by Google

Veräußerung, die, eladás, más kezére bocsátás.
Verbacken, felsütni, p. o. a' kenyérnek.
Verband, der, kötés, bekötés, kötő.
Verbannen, számkivetni, számkivetésbe küldeni.
Verbannter, ein, számkivettetett.
Verbannung, die, számkivetés; das Verbannt seyn, számkivettetés.
Verbauen, bé'épitni, épitéssel bezárni; zum Bauen verwenden, épitésre költeni, beléépitni valamibe a' pénzt.
Verbeißen, z. B. Schmerz, elnyomni, eltitkolni a' fájdalmat; Worte, elnyomni, érthetetlenül mondani ki p. o. a' szót.
Verbeißen, das, eltitkolás, elnyomás.
Verbergen, elrejteni, eltitkolni; sich, magát elrejteni, elbújni.
Verbergung, die, eltitkolás, elrejtés.
Verbesserer, der, jobbító.
Verbesserlich, adj., megjobbítható.
Verbessern, jobbítni, megjobbítni, javítni, megigazítni; jobb lábra állítni.
Verbesserung, die, jobbítás, javítás, megigazítás.
Verbeugen, sich, meghajtani magát, meghajolni.
Verbeugung, die, magameghajtás.
Verbiegen, elgörbítni t. i. hibásan.
Verbiegung, die, elgörbítés.
Verbieten, megtiltani valamit; es ist mir verboten, meg van nekem tiltva, nekem nem szabad.
Verbieten, das, megtiltás, tilalom.
Verbilden, verkehrte Bildung geben, rosszúl tanítni, elfacsarni rossz nevelés által.
Verbinden, z. B. Wunden, bekötni a' sebet, a' beteg tagot; zusammenbinden, öszvekötni; sl. falsch binden, rosszúl kötni, elveszteni a' kötést; sich mit jemanden, valakivel egyesítni magát v. egyesülni; sich jemanden verbindlich machen, lekötelezni magát; ich bin Ihnen dafür sehr verbunden, ez által igen lekötelezett az Úr!
Verbunden seyn, von Wunden, békötve lenni; zu etwas, z. B. durch einen Eid, lekötelezve lenni, p. o. esküvés által; vereinigt seyn, öszvekötetésben lenni; sl. verbindlich seyn, lekötelezve lenni.
Verbindlich, z. B. machen, esküvéssel kötelezni valakit valamire; sich machen, magát kötelezni valamire.
Verbindlichkeit, die, z. B. des Gesetzes, a' törvények kötelező ereje; die Pflicht selbst, kötelezetés, kötelesség; sl. Gefälligkeit, kötelesség, emberségbeli v. nyájasságbeli kötelesség.
Verbindung, die, einer Wunde, kötés, békötés; Verknüpfung, öszvekötés, egyesítés, egyesülés; in Verbindung treten, egyességre lépni valakivel; stehen, öszvekötetésben, egyesülésben lenni.
Verbitten, engedelem kéréssel elhárítni az ajánlást, megkövetni és el nem fogadni a' mit ajánlanak; das verbitte ich mir, azt el nem fogadom!
Verbitten, das, kéréssel való elhárítás.
Verbittern, z. B. jemanden das Leben, valakinek az életét keserítni.
Verblättern, elforgatni, t. i. a' könyvben valamit.
Verbleiben, megmaradni.
Verbleichen, elhalaványodni; meghalni.
Verblenden, megvakítni.
Verblendung, die, vakság, megvakíttatás; sl. Gaukelei, szemfényvesztés,
Verblühen, elvirágzani.
Verblümt, adj., czifra, czifrázott, homályos a' czifraság miatt, p. o. a' beszédben; adv. czifrán, homályosan p. o. beszélni, tekervényesen p. o. felelni.
Verbluten, sich, sok vérének elfolyni.
Verblutung, die, vérzés, sok vér elfolyása.
Verborgen, adj. und partic. rejtett, elrejtett, titkos, titokban lévő; adv. titokban, elrejtve.
Verborgenheit, die, titokban létel, titkos v. rejtek hely.
Verbot, das, tilalom.
Verbrämen, megprémezni.
Verbrannt, adj., elégett, elégetett.
Verbrauchen, haszonra fordítni, használva elfogyasztani.
Verbrauchen, das, der Verbrauch, elfogyasztás, haszonra fordítás.
Verbrausen, elforrni, elfőni.
Verbrechen, etwas, gonoszt tenni, bünhödni.
Verbrechen, das, gonosz cselekedet v. tett, gonoszság.
Verbrecher, der, gonosztévő.
Verbrecherinn, die, gonosztévő asszonyszemély.

Digitized by Google

Verbrecheriſch, adj., gonosztévői, gonosz; adv. gonoszúl.
Verbreiten, terjeszteni, elterjeszteni; ſich, elterjedni.
Verbreitet, adj., elterjedt, elhatalmazott.
Verbreitung, die, elterjedés, elhatalmazás.
Verbrennen, elégetni, p. o. a' fát, elperkelni, elperzszelni, p. o. a' haját, megégetni p. o. az ujját.
Verbrennlich, adj., éléghető.
Verbrennung, die, meg- v. elégés, öszveégés; meg-v. elégetés.
Verbrüdern, ſich, meg-v. öszveatyafiságosodni, öszvebarátkozni.
Verbrüderung, die, megatyafiságosodás, öszvebarátkozás.
Verbürgen, ſich, für etwas oder jemanden, kezes lenni v. kezességet vállalni valamiért, valakiért.
Verbuhlt, adj., buja, bujálkodó.
Verdacht, der, gyanú, gyanakodás; erregen, gyanúságot támasztani.
Verdächtig, adj., gyanús; adv. gyanúsan p. o. beszélni.
Verdachtlos, adj., gyanúságtalan.
Verdämmern, eltölteni, elgátolni.
Verdammen, vom Richter, kárhoztatni, valamelly büntetésre ítélni; zum Tode, valakit halálra ítélni v. büntetni.
Verdammniß, das, kárhozat, elkárhozás.
Verdammt, adj., átkozott.
Verdammung, die, kárhoztatás.
Verdammungsurtheil, das, z. B. über etwas aussprechen, kárhoztatni valakit.
Verdammungswerth, Verdammungswürdig, adj., kárhozatra méltó, kárhoztatásra méltó.
Verdampfen, elgőzölögni, elpárologni.
Verdampfen, das, die Verdampfung, elgőzölgés, elpárolgás.
Verdanken, köszönni valamit valakinek, megköszönni.
Verdauen, emészteni, megemészteni, p. o. az ételt.
Verdaulich, adj., megemészthető.
Verdauung, die, megemésztés.
Verdeck, das, hajófedél v. tető.
Verdecken, befedni, eltitkolni.
Verdeckt, adj., befedett, eltitkolt.
Verdenken, jemanden etwas, d. i. übel deuten, rosszra magyarázni, rossz néven venni valakinek valamit; jemanden in Verdacht haben gyanakodni valakiről.
Verderben, elrontani, öszverontani, rongálni; zu Grunde gehen, elromlani.
Verderben, das, veszély, romlás.
Verderber, der, elrontó.
Verderblich, adj., ártalmas, veszedelmes, rongáló, dögleletes; adv. veszedelmesen.
Verderbniß, das, veszély, veszedelem.
Verderbung, die, elrontás.
Verdeutſchen, németre fordítni, németül kitenni.
Verdeutſchung, die, németre fordítás.
Verdichten, megsűritni.
Verdicken, megvastagítni.
Verdienen, z. B. Belohnung, Lob, érdemleni, megérdemleni valamit, érdemes lenni valamire; etwas erwerben, keresni p. o. pénzt, munkájával nyerni, érdemelni; ſich verdient machen, érdemessé tenni magát; partic. verdient, érdemlett.
Verdienſt, das, érdem; nach Verdienſt, érdeme szerént; der Verdienſt, d. i. Gewerb, Gewinn, kereset, nyereség.
Verdienſtvoll, adj., igen érdemes, nagy érdemű.
Verdingen, bérbe kiadni.
Verdolmetſchen, tolmácsolni.
Verdoppeln, kettőztetni; vermehren, vergrößern, nevelni, szoporítni, öregbítni, sokasitni.
Verdoppelung, die, kettőztetés, megkettőztetés, szaporítás.
Verdorben, adj., el-v. megromlott, megvesztegetett p. o. szív, erkölcs; Obſt, Waaren, elromlott, t. i. gyümölcs, portéka.
Verdorbenheit, die, romlottság, elromlás, megromlás, megromlottság.
Verdorren, elszáradni, elaszni.
Verdorrt, adj., el- v. megszáradt.
Verdrängen, elnyomni, eltolni, kiszorítni p. o. a' helyéből.
Verdrängung, die, elnyomás, kiszorítás.
Verdrehen, z. B. Gliedmaßen, kitekerni, kicsavarni p. o. a' tagot; trop. Worte, szavakat elcsavarni; Augen, a' szemeit felforgatni v. keresztbe forgatni; das Recht, az igazságot, a' törvényt v. annak értelmét elcsavarni; den Schlüſſel, a' kulcsot elfordítni.
Verdreher, der, a' törvény elcsavarója.
Verdrehung, die, elcsavarás.
Verdrießen, Unluſt verurſachen, ked-

vetlenséget okozni; es verdrießt mich zu leben, zu arbeiten, megúntam az életet, restellek dolgozni.

Verdrießlich, adj., z. B. Geschäft, unalmas munka, kedvetlen foglalatosság; mürrisch, kedvetlen, bosszús, haragos.

Verdrießlichkeit, die, bosszúság, kedvetlenség.

Verdrossen, adj., zu etwas, unalmas, kedvetlen, megunt, rest; adv. kedvetlenül.

Verdrossenheit, die, kedvetlenség valamire, restelés.

Verdrucken, rosszúl vagy hibásan nyomtatni.

Verdruß, der, kedvetlenség, baj, bosszúság.

Verduften, kiillatozni.

Verdunkeln, el-v. meghomályosítni.

Verdunkelung, die, el-v. meghomályosítás.

Verdünnen, vékonyítni, megvékonyítni, hígítni, ritkítni.

Verdünnung, die, vékonyítás, ritkítás, hígítás.

Verdunsten, verdünsten, elgőzölögni, elpárologni.

Verdursten, elveszni, elepedni a' szomjúság miatt.

Veredeln, nemesítni, nemesebbé tenni, megjavítni.

Veredelung, die, nemesítés, megjavítás.

Verehelichen, sich, megházasodni, t. i. a' férjfinak; férjhez menni, t. i. a' leánynak.

Verehelicht, adj., házas.

Verehelichung, die, házasság.

Verehren, tisztelni; jemanden etwas, d. i. schenken, ajándékozni, ajándékba adni.

Verehrer, der, tisztelő.

Verehrung, die, tisztelés, tisztelet; das Schenken, ajándékozás; das Geschenk, ajándék.

Verehrungswerth, Verehrungswürdig, adj., tisztelendő, tiszteletre méltó.

Vereiden, megesketni.

Vereidet, adj., megesketett, esküdt.

Vereidung, die, megesketés.

Verein, der, egyesület, egyesült társaság, szövetség.

Vereinbar, oder Vereinbarlich, adj., egyesíthető, megegyeztethető.

Vereinbaren, egyesítni, egyeztetni.

Vereinigen, öszve-v. megegyeztetni, egyesítni, megkapcsolni; sich, megegyezni, egyesítni magát valakivel.

Vereinigung, die, egyesítés, öszveegyesítés; st. Bündniß, szövetség, társaság.

Vereinigungsmittel, das, egyesítőmód.

Vereinigungspunct, der, egyesítő pont, egyesület pontja.

Vereinzeln, elszaggatva, egyenként eladni p. o. portékát.

Vereinzelung, die, egyenkéntvaló eladás.

Vereiteln, semmivé tenni, p. o. valami szándékát, sikeretlenné, foganatlanná tenni; vereitelt werden, semmivé tétetni.

Vereitelung, die, megsemmisítés, semmivé tétel.

Verengen, verengern, szorítni, keskenyítni, öszveszorítni.

Vererben, an etwas jemanden, örökségül hagyni valakinek.

Verewigen, örökítni, örökre fenntartani, örökösítni.

Verewigte, der, st. Verstorbene, a' boldogúlt.

Verewigung, die, örökítés, örökösítés, örökre fenntartás.

Verfahren, z. B. grausam mit jemanden, kegyetlenül bánni valakivel; sich, az útat elvétni; Waaren, elszállítni p. o. portékát valahová.

Verfahren, das, cselekedet, velebánás; übles, rosszúlbánás vele; gerichtliches, törvényes velebánás; der Waaren, elszállítás.

Verfall, der, eines Gebäudes, romlás, elromlás; trop. der Sitten, megromlás, megvesztegetett erkölcs; eines Staates, az ország, a' köztársaság veszedelme; in Verfall gerathen, alászállani, elaljasodni, romlásra jutni; der Verfall eines Wechsels, a' váltólevél kifizetése idejének utólsó pontja, ideje v. napja.

Verfallen, zusammenfallen von Gebäuden, le-v. öszvedűlni, öszveroskadni, bédűlni, mint az épület; mager werden, megsoványodni, elfogyni; auf etwas gerathen, jutni, esni valamibe; auf einen Gedanken, jutni valaminek eszébe; in eine Krankheit, betegségbe esni, megbetegedni; in Tragheit, elrestűlni; in Strafe, büntetésbe esni; zahlbar werden vom Wechsel, a' kifizetése idejének eljönni p. o. a' váltólevélnek; verfallen seyn, von Pfändern, idejének elmúlni, p. o. elmúlt a' zálog kiváltásának az ideje, 's a' t.

Verfallen, als partic. und adj., öszvedüledezett, p. o. épület; megsoványodott, sovány; von Wechseln,

Digitized by Google

kifizetendő, fizetés idejét elért, p. o. váltólevél; von Pfändern, idejemúlt, veszendő.

Verfallen, das, leomlás, ledülés; soványség; eines Wechsels, Pfandes, kitelt ideje, p. o. a' váltólevél kifizetésének, a' zálogkiváltásnak 's a' t.

Verfalltag, der, fizetés napja.

Verfallzeit, die, fizetés v. kiváltás ideje.

Verfassen, írásba foglalni, írni, feltenni írásban.

Verfasser, der, szerző, író.

Verfasserinn, die, szerző, író t. i. asszony személy.

Verfassung, die, írásba foglalás, feltevés; Zustand, állapot; die Verfassung eines Staates ändern, a' köztársaság polgári alkotmányát megváltoztatni.

Verfälschen, meghamisítni, elrontani

Verfälscht, adj., meghamisított, elrontott.

Verfälschung, die, meghamisítás, elrontás.

Verfänglich, adj., ravasz, kötelőzködő p. o. kérdés; adv. kötelőzködve.

Verfänglichkeit, die, kötelőzködés, ravaszkodás.

Verfärben, blaß werden, elhalványodni.

Verfaulen, elrothadni, megrothadni;

Verfaulenzen, elkorhelkedni.

Verfault, adj., rothadt.

Verfaulung, die, rothadás, megrothadás.

Verfechten, harczolni valamiért, oltalmazni, védelmezni valamit.

Verfechter, der, védő, védelmező, oltalmazó.

Verfechtung, die, oltalmazás, védelmezés.

Verfehlen, z. B. den Weg, eltéveszteni, p. o. az útat; den Zweck, elhibázni czélját.

Verfehlen, das, eltévesztés, elhibázás.

Verfeinden, sich mit jemanden, összeveszni, gyülölségbe esni valakivel.

Verfeinern, finomítni, pallérozni, die Sitten, az erkölcsöket kimívelni.

Verfeinerung, die, finomítás, pallérozás, kimívelés.

Verfertigen, készítni, elkészítni, csinálni.

Verfertiger, der, szerző, készítő, író.

Verfertigung, die, készítés, szerzés.

Verfinstern, moghomályosítni, elsetétíteni.

Verfinsterung, die, elsetétedés.

Verflechten, egymásba fonni, összefonni; verwickeln, belékeverni.

Verfliegen, elrepülni, elfutni; kigőzölögni, mint valaminek a' szaga, nedvessége; elmúlni, elrepülni, mint az idő.

Verfließen, elfolyni, mint a' víz; eltelni, elmúlni, mint az idő.

Verflossen, adj., elfolyt, elmúlt.

Verfluchen, megátkozni.

Verflucht, adj., átkozott.

Verfluchung, die, das Verfluchen, megátkozás.

Verfluß, der, elfolyás.

Verfolg, der, folyamat, következés.

Verfolgen, jemanden, üldözni valakit p. o. ellenségesképpen; ein Wild, űzni, kergetni p. o. a' vadat; sein Recht, jussaiból nem engedni, jussainak utánna járni; fortsetzen, valamit tovább folytatni, tovább is utánna látni v. járni valaminek.

Verfolger, der, üldöző, űző, kergető.

Verfolgung, die, üldözés, űzés, kergetés, folytatás.

Verfressen, elemészteni t. i. evés által, megenni.

Verfrieren, megfagyni.

Verfügen, rendelni, rendelést tenni valami eránt; sich wohin, valahová menni.

Verfügung, die, rendelés; eine treffen, rendelést tenni.

Verführen, z. B. Waaren, máshová szállítni, vinni p. o. portékát; trop. st. verleiten, z. B. zum Bösen, elcsábítni, p. o. valakit rosszra, elhódítni.

Verführer, der. z. B. der Jugend, csábító, elcsábító, rontó, ifjúság. rongáló, erkölcsvesztegető.

Verführerisch, adj, csábító, elcsábító, megvesztegető; adv. csábítólag, p. o. beszélni, írni.

Verführung, die, csábítás; Verderbung, erkölcsvesztegetés; der Waaren, a' portékák elszállítása.

Verfüttern, z. B. Hafer, zabbal tartani, zabot etetni; durchs Füttern verbrauchen, feletetni, felabrakolni, mind megetetni.

Verfüttern, das, felabrakolás.

Vergaffen, sich, elbámulni valamire, rábámulni.

Digitized by Google

Vergällen, megepésitni; megingerleni, megharagítni.
Vergangen, partic. von vergehen, adj., elmúlt, eltelt.
Vergangenheit, die, az elmúlt idő.
Vergänglich, adj., múlandó, elmúló.
Vergänglichkeit, die, múlandóság.
Vergatterung, die, z. B. ſchlagen, (bei Soldaten), öszvedobolás, dobolás által öszvegyűjtés.
Vergeben, z. B. ein Amt ꝛc., kiosztani, másnak adni p. o. a' hivatalt; ſeine Tochter jemanden, valakinek adni a' leányát t. i. házastársúl; verzeihen, megengedni, megbocsátni, p. o valakinek a' hibát; vergeben Sie, daß —, megengedjen az Úr, v. engedelmet kérek, hogy —; in der gem. Rede, st. vergiften, s. vergiften.
Vergebens, adv. híjában.
Vergeblich, adj., hijábanvaló, haszontalan, p. o. fáradtság; adv. híjában.
Vergeblichkeit, die, híjábanvalóság, haszontalanság.
Vergebung, die, oda adás, valakinek adás, osztása, p. o. a' hivatalnak; Verzeihung, engedelem, megengedés, bocsánat.
Vergegenwärtigen, jelenvalóvá tenni, az elmultat képzelni.
Vergehen, wie die Zeit, elmúlni, eltelni, mint az idő; untergehen, elveszni; alles Irdiſche vergeht, minden földi dolog veszendő; ſich, vétkezni, bűnhödni; verfehlen, z. B. den Weg, eltéveszteni az útat.
Vergehen, das, hiba, hibázás, vétek, bűn; elmúlás, eltelés.
Vergelten, z. B. eine Gefälligkeit, visszonozni a' szivességét; Gutes mit Böſen, a' jóért roszszal fizetni; auch visszafizetni v. adni, megjutalmaztatni; vergelte es Gott! fizesse meg az Isten.
Vergelter, der, visszonozó, megköszönő, megfizető, t. i. a' jótétért, megjutalmaztató.
Vergeltung, die, visszonnozás visszafizetés, megjutalmaztatás.
Vergeltungsrecht, das, z. B. ausüben gegen jemanden, jussa szerént visszonozni vagy visszaadni a' kölcsönt.
Vergeſſen, elfelejteni valamit, elfelejtkezni valamiről, nem emlékezni reá; ſich, d. i. etwas unwürdiges thun, valami illetlent v. helytelent tenni, hibázni.
Vergeſſen, das, elfelejtés.
Vergeſſenheit, die, feledékenység.
Vergeßlich, adj., feledékeny.
Vergeßlichkeit, die, feledékenység.
Vergießen, z. B. Blut, ontani p. o. vért; Thränen, sírni sokat sírni, könnyeket hullatni; verbleien, mit Blei befeſtigen, verlöthen, ónazni, ónnal forraszani.
Vergießen, das, die Vergießung, ontás, vérkiontás; ónazás, ónnal forrasztás.
Vergiften, jemanden, méreggel megétetni valakit; Speiſen, mérget keverni közzé; ſich, mérget venni bé.
Vergiftet, adj., méreggel kevert v. megkent, mérges.
Vergiftung, die, méreggel keverés, megmérgelés, méreggel megétetés.
Vergißmeinnicht, das, nefelejts, (virág).
Verglaſen, üveggé változni.
Vergleich, der, öszvehasonlítás; Uebereinkunft, egyezés, egyesség, megegyezés, öszvebeszélés valamiben; machen, megegyezni valamiben, egyességre lépni.
Vergleichbar, adj., öszvehasonlítható.
Vergleichen, hasonlítni valamit valamihez, v. valamivel; st. vereinigen, öszvebékéltetni, v. egyességre lépni valakivel, megegyezni, megbékélni.
Vergleichung, die, hasonlítás, öszvehasonlítás; machen, hasonlitást tenni, öszvehasonlítni; Vereinigung, öszveegyezés, öszvebékélés.
Vergleichungsgrad, der, Vergleichungsſtufe, die, der Comparativ, öszvehasonlítás lépcsője.
Vergleichungsweiſe, adj., hasonlítva, egybevetve, hasonlításképpen.
Verglichen, adj., öszvehasonlított.
Verglimmen, elaludni, elpislogni.
Verglühen, megszűnni tüzes lenni.
Vergnügen, st. befriedigen, megelégíteni; ergötzen, gyönyörködtetni; ſich, gyönyörködni p. o. valamiben
Vergnügen, das, gyönyörködés, gyönyörűség; mit Vergnügen, gyönyörűséggel, szivesen.
Vergnügt, adj., víg, jókedvű, vídám, v. örvendetes p. o. nap; megelégedő; adv. z. B. leben, vígan élni, megelégedve.
Vergnügung, die, gyönyörködtetés.
Vergolden, megaranyozni.

Digitized by Google

Vergoldung, die, megaranyozás.
Vergönnen, megengedni, hagyni valakinek valamit, nem irígyleni, nem bánni, hogy v. ha; es iſt vergönnt, lehet, szabad, nem bánom.
Vergönnung, die, megengedés, nem irígylés.
Vergöttern, istenek közzé számlálni, istenitni; trop. zu ſehr bewundern, igen csudálni.
Vergöttert, adj., istenné tett.
Vergötterung, die, istenítés.
Vergraben, elásni, beásni a' földbe; ſich in die Bücher, a' könyvei között lenni, mindég olvasni.
Vergrabung, die, elásás.
Vergreifen, ſich, d. i. falſch greifen, eltéveszteni a' fogást, kapást, mást venni, kapni, tévedésből; ſich an jemanden, valakit erőszakosan megsérteni, p. o. megütni, megverni; von Büchern, z. B. es hat ſich vergriffen, ennek a' könyvnek minden nyomtatványjai elkeltek; von Waaren, z. B. eine gute Waare vergreift ſich bald, a' jó portéka hamar elfogy; ſt. verrenken, kificzamítni; oder verletzen, megsérteni.
Vergreifen, das, die Vergreifung, elkapkodás; kificzamítás; megsértés.
Vergrößern, nagyobbítni, nagyítni, öregbíteni.
Vergrößerer, der, nagyobbító, öregbítő.
Vergrößerung, die, nagyobbítás; öregbítés.
Vergrößerungsglas, das, nagyítóüveg.
Vergrößerungsſpiegel, der, nagyítótükör.
Vergüten, z. B. den Schaden, kipótolni, helyrehozni, p. o, a' kárt.
Vergütung, die, kipótlas, helyrehozás.
Verhack, Verhau, der, útnak fákkalvaló bévágása vagy elrekesztése.
Verhauen, bévágni az útat fákkal.
Verhaft, der, fogság, őrizet, árestom; in Verhaft nehmen, fogságba tenni vagy vinni, megfogni.
Verhaften, megfogni, t. i. mint rabot, fogságba tenni.
Verhaftet, adj., megfogatott.
Verhaftung, die, megfogás, fogságba vivés.
Verhallen, elenyészni.
Verhalten, ſt. zurückhalten, visszatartóztatni, megtartatni magánál; verbeblen, eltitkolni; verhindern, akadályoztatni; behandeln, bánni vele; ſich, d. i. ſich betragen, von Menſchen, magát viselni; oder von andern Dingen, das heißt: beſchaffen ſeyn, z. B. wie verhält ſich die Sache? miben van a' dolog? ſie verhält ſich ſo ꝛc. a' dolog ebben van; oder das verhält ſich ganz anders, egészen másként van a' dolog.
Verhalten, das, (von Menſchen), viselet, magaviselet, maga megtartóztatás.
Verhältniß, das, erány, erányosság, ravitel; einerlei Verhältniß haben, egy erányban lenni egymáshoz; iſts Verbindung, öszveköttetés, egyesség; in einem genauen Verhältniße ſtehen mit jemanden, szoros öszveköttetésben lenni valakivel; nach Verhältniß, a' szerént, a' mint.
Verhältnißmäßig, adj., hozzáképestvaló, erányos; adv. ahozképest.
Verhaltungsbefehl, der, parancsolat, rendelés, mellyhez tartsa magát valaki, kiszabott parancsolat.
Verhandeln, d. i. verkaufen, eladni; etwas durch Verhandlungen zu Stande bringen, végezni valami felől vagy eránt, végre hajtani, p. o. békesség kötést.
Verhandlung, die, végzés, tanácskozás; gerichtliche, törvényes tanácskozás, végzés.
Verhängen, etwas, womit, béakasztani valamit p. o. előzővel, bévonni, p. o. az ablakot; den Zügel, a' gyeplőt megereszteni; ſt. erlauben' megengedni; Strafe über jemanden verhängen, büntetést csapni valaki fejéhez, vagy szabni valaki fejére.
Verhängniß, das, sors, balsors, Isteni végzés vagy látogatás.
Verhängnißvoll, adj., viszontagságokkal teljes.
Verhängt, z. B. mit verhängten Zügel, megeresztett kantárral v. gyeplővel.
Verhängung, die, bévonás; megeresztés; rendelés.
Verharren, megmaradni valami mellett.
Verharren, das, megmaradás.
Verharrlich, adj., állhatatos.
Verharſchen, von Wunden, behegedni, beforradni.
Verhärten, megkeményítni, megedzeni, p. o. a' vasat; hart werden, megkeményedni.
Verhärtung, die, keménység, megkeményítés; hasszorúlás.

Digitized by Google

Verhaßt, adj., gyűlölséges, gyűlöletes, útálatos; machen, gyűlölségessé tenni.
Verhätſcheln, elkényeztetni.
Verhätſchelung, die, elkényeztetés.
Verhau, der, fákkal bévágott hely.
Verhauen, levágni, elrontani a' vágás által, rosszúl vágni; im Kriege, den Weg verhauen, az útat fákkal bévágni vagy levágott fákkal béterítni.
Verhauung, die, levágás; az útnak elzárása, t. i. levágott fákkal.
Verhauchen, kifujni, kilehelleni.
Verhauſen, eltékozlani.
Verheben, rosszúl emelni; ſich, az emelésben megsérűlni.
Verheeren, pusztítni, elpusztítni.
Verheerer, der, elpusztító.
Verheerung, die, pusztítás.
Verhehlen, titkolni, eltitkolni; den Zorn, a' haragját nem mutatni.
Verhehler, der, eltitkoló.
Verhehlung, die, eltitkolás.
Verheimlichen, eltitkolni.
Verheimlichung, die, eltitkolás, elrejtés.
Verheirathen, z. B. eine Tochter, férjhez adni, kiházasítni a' leányát; den Sohn, megházasítni a' fiát; ſich, megházasodni; von Mädchen, férjhezmenni.
Verheirathet, adj., von Männern, feleséges vagy házas lenni; von Frauenzimmern, férjnél lenni.
Verheirathung, die, házasság, házasodás; férjhezmenés.
Verheißen, ígérni, megígérni.
Verheißung, die, ígérés, ígéret.
Verhelfen, jemanden zu etwas, rásegitni valakit valamire.
Verhenkert, adj., gonosz, tűzes, heves; adv. gonoszúl, tűzesen.
Verherrlichen, dicsőítni, magasztalni.
Verherrlichung, die, magasztalás, dicsőítés.
Verhetzen, öszveveszteni, egymás ellen felingerleni, fellovalni.
Verhetzer, der, fellovaló, felingerlő.
Verhetzung, die, felingerlés.
Verhinderer, der, akadályoztató.
Verhindern, akadályoztatni, megakadályoztatni; verhindert werden, valamiben megakadályoztatódni.
Verhinderung, die, akadályoztatás, megakadályoztatás.
Verhohlen, adj., eltitkolt, titkos; adv. titkosan.
Verhöhnen, nevetve kigúnyolni, kikaczagni, kinevetni.
Verhöhnen, das, die Verhöhnung, kigúnyolás, kinevetés, kikaczagás.
Verhör, das, z. B. der Zeugen, meghallgatás, vallatás, p. o. a' tanúknak, raboknak meghallgatása.
Verhören, kihallgatni a' tanúkat, kikérdezni, vallatni; nem jól, vagy rosszúl hallani valamit.
Verhudeln, elcsúfítni, elrontani.
Verhüllen, befedezni, bétakarni.
Verhüllen, das, befedezés, bétakarás.
Verhungern, éhel meghalni vagy elveszni.
Verhungert, adj., éhel elvesztett; éhelholt.
Verhunzen, elcsúfítni.
Verhüthen, etwas, megójni, megóvni, megőrizni.
Verhüthung, die, megóvás, megőrzés.
Verintereſſiren, interest vagy kamatot fizetni; ſich verintereſſiren, d. i. einträglich ſeyn, hasznos lenni jó hasznot hajtani.
Verirren, ſich, eltevedni.
Verirrt, adj., eltévedt.
Verirrung, die, eltévedés, eltévelyedés.
Verjähren, ſt. veralten, megavúlni, idő jártával erejét elveszteni; megörökösödni, megkorosodni, p. o. birtokában.
Verjährt, adj., megőrökösödött; megavúlt; korossága miattereje veszett.
Verjährung, die, megavúltság, megörökösödöttség.
Verjagen, elkergetni, elűzni, elhajtani.
Verjagen, das, die Verjagung, elkergetés, elűzés.
Verjager, der, elkergető.
Verjüngen, megifjítni; ſich, megifjodni; von lebloſen Dingen, megújúlni; kleiner machen, kissebbé venni; ein verjüngter Maaßſtab, kissebbre vett mérték.
Verjüngerung, die, megifjítás; kissebbre vevés.
Verkalben, elvetni a' borját.
Verkalken, mészszé változtatni, mészszé válni.
Verkälten, meghűtni; ſich, meghűlni, megfázni.
Verkältung, die, meghűlés, megfázás.
Verkauf, der, eladás; zum Verkauf bringen, valamit eladás végett kitenni, kirakni.
Verkaufen, árúlni, eladni; verkauft werden, eladatni, eladódni; das iſt zu verkaufen, ez eladó.

Digitized by Google

Verkaufen, das, eladás
Verkäufer, der, adó, eladó, árúló.
Verkäuferinn, die, eladó asszony.
Verkäuflich, adj., eladó, eladnivaló; könnyen eladható.
Verkehr, der, das ist Handel und Wandel, adásvevés, kereskedés; starker, lebhafter, adásnak vevésnek nagy divatja, nagy kereskedés; st. Umgang, közügy, közösülés.
Verkehren, kereskedni, kereskedést űzni; umgehen, társalkodni valakivel; umdrehen, megfordítni, kifordítni valamit; Augen verdrehen, a' szemeit felforgatni.
Verkehrt, adj., meg — vissza — kifordított; verdreht, elforgatott; trop. elcsavart; ein verkehrter Mensch, álnok ember; eine verkehrte Sitte, felfordúlt szokás; adv. z. B. etwas verkehrt nehmen, vissza fordítva, visszajára venni valamit; lesen, visszafelé olvasni; trop. hamisan, roszszúl, gonoszúl.
Verkehrtheit, die, álnokság, elfordúltság.
Verkehrung, die, el- v. megfordítás; elcsavarás, eltekerés.
Verkeilen, megékelni vagy ékezni.
Verkennen, meg nem esmerni, elesmerni, hibából másnak tartani; ich habe ihn verkannt, másnak néztem; jemandes guten Willen verkennen, valakinek jóra czélzó akaratját, jó czélját rosszra magyarázni, elesmerni.
Verkennung, die, meg nem esmerés, elesmerés.
Verketten, meg- vagy öszvelánczolni, trop. öszvefűzni vagy csatolni.
Verkettung, die, öszvelánczolás, lánczalvaló öszvefoglalás.
Verketzern, eretneknek tartani, v. állítni, eretnekíteni.
Verketzerung, die, éretnekítés.
Verkitten, öszvefoglalni, öszvefoorrasztani.
Verklagen, bé- vagy elvádolni valakit.
Verkläger, der, vádló, bévádló, vádoló; kereső.
Verklagte, der, bévádolt, bévádoltatott.
Verklagung, die, bévádolás.
Verklammern, vaskapcsokkal öszvefoglalni, öszveszorítni.
Verklammerung, die, öszvefoglalás.
Verklären, megdicsőítni.
Verklärung, die, megdicsőítés.
Verklatschen, jemanden, megszólláni, kissebbítni, szóba keverni valamit.
Verkloben, verkleiben, bémázolni, békenni, becsirízelni.
Verkleiden, felruházni; sich, idegen ruhába öltözni vagy lappangani; Wände, megbéllelni, p. o. a' falakat valamivel.
Verkleidung, die, öltözet felváltoztatás, színlő öltözet.
Verkleinern, kicsinyítni, kissebbítni; trop. gyalázni, becsmelni valakit.
Verkleinerung, die, kissebbítés; ócsárlás.
Verkleistern, becsirízelni, bémázolni; trop. z. B. Augen, megvakítni.
Verkleisterung, die, bémázolás; megvakítás.
Verklingen, elcsendesedni, elenyészni, mint a' hang.
Verknorpeln, megporczogósodni.
Verknüpfen, öszekötni, egyesítni kötés által, egybe kötni.
Verknüpfung, die, egybekötés, megkötés.
Verkochen, elfőzni.
Verkohlen, szénné elváltoztatni; szénné lenni.
Verkriechen, sich, elbújni, elmászni; trop. sich vor jemanden verkriechen müssen, d. i. weit unter ihm stehen, elbújhatni valaki előtt, sokkal utánna lenni valakinek a' jelességben.
Verkrümmen, meggörbűlni.
Verkrümmt, adj., meggörbült.
Verkrüppeln, elcsonkúlni, elnyomorodni.
Verkühlen, meghűlni.
Verkündigen, hirdetni, jelenteni.
Verkündiger, der, hirdető.
Verkündigung, die, hirdetés, jelentés.
Verkünsteln, elrontani sok mesterkélés által.
Verkuppeln, öszvekerítni a' szerelmeseket.
Verkürzen, megrövidítni, megkurtítni, rövidebbé tenni; sich die Zeit, eltölteni az idejét valamivel; eine Erzählung, a' beszéllést röviden befoglalni; eine Sylbe, a' szótagot megrövidítni.
Verkürzung, die, megrövidítés, kurtítás.
Verlachen, megnevetni, kinevetni.
Verlag, der, maga költségén való nyomtatás; nyomtatásbeli költség; a' kinyomtatott könyv.
Verlagsbuch, das, könyváros költségén nyomtattatott könyv; magához váltott könyv.

Digitized by Google

Verlagshandlung, die, önnön nyomtatványit árúló könyváros.
Verlangen, etwas, kívánni valamit, kívánságának lenni valamire; als impers. v. es verlangt mich, dich, uns ꝛc. nach etwas, óhajtok, kívánok, óhajtasz, óhajt 's a' t.
Verlangen, das, kívánság, oder statt Erwartung, el- vagy megvárása valaminek; mit Verlangen, kívánsággal, kívánva, óhajtva.
Verlangenswerth, adj, kívánatos.
Verlängern, meghosszabbítni, hosszabbra csinálni, megnyújtani; von der Zeit, meghosszabbítni, p. o. a' fizetés idejét; statt weiter hinaus schieben, másszorra halasztani, elhalasztani.
Verlängerung, die, meghosszabbítás, megnyújtás.
Verlarven, eig., fel- vagy béálorczázni; trop. eltitkolni.
Verlarvt, adj., álorczás; eltitkolt.
Verlassen, statt zurücklassen, elhagyni, hátra hagyni; die Schule verlassen, elhagyni az oskolát; seinen Posten, kirendelt helyét elhagyni; jemanden, valakitől elpártolni; von Allen verlassen werden, mindenektől elhagyattatni; sich, auf jemand, auf etwas, valamiben, valakiben bízni, támaszkodni; valamiben, valakiben helyheztetni bizodalmát.
Verlassen, adj., elhagyott, abba hagyott; hülflos, elhagyott, elhagyattatott, magára hagyatott.
Verlassenschaft, die, hagyomány, maga után hagyott jószág, örökség.
Verlassung, die, hátrahagyás; Entziehung seiner Hülfe, elhagyás, magárahagyás, odahagyás; Vertrauen, bizodalom, benne bízás.
Verlaß, der, hagyomány; st. Verabredung, öszvebeszélles, végzés.
Verlauf, der, elfolyás, p. o. idönek, víznek elfolyása, elmúlás; nach Verlauf einer Zeit, egy idő múlva; einer Sache, folyamat, valamelly dolognak folyamatja.
Verlaufen, sich, elfolyni, mint a' víz; statt sich verlieren, eltévedni, eltévelyedni, az útból kimenni, az útját eltéveszteni, félre menni; auseinander laufen, széllyelfutni vagy szaladni, széllyeloszlani; st. schnell vergehen, elmúlni, eltelni, elfolyni, mint az idő.
Verlaufen, adj., von Menschen, szökevény, elfutott; wie ein Kind, eltévelyedett; von Thieren, bitang; von der Zeit, elmúlt, eltelt.
Verläugnen, etwas, tagadni, eltagadni valamit; jemanden, valakinek otthon létét eltagadni; Gott verläugnen, megtagadni az Istent, az Istentől elpártolni; die Religion, vallását elhagyni; seine Natur nicht verläugnen können, természetét meg nem tagadhatni.
Verläugnen, das, die Verläugnung, tagadás, eltagadás; seiner selbst, maga meggyözése; statt Verstellung, tettetés.
Verläugner, der, tagadó.
Verläugnerinn, die, tagadó t. i. asszony személy.
Verlaut, der, hír, közhír; dem Verlaute nach, a' mint a' híre van.
Verlauten, sich lassen, mondani, szót ejteni, szót kiszalasztani a' száján; impers. z. B. es verlautet, ollyan hír van, ez a' híre.
Verleben, eltölteni, elélni p. o. idejét; seine Jahre in Trägheit verleben, esztendeit heverésben vagy korhelységben tölteni el.
Verlebt, adj., eltöltött, elélt; st. abgelebt, megélemedett, igen öreg.
Verlegen, más helyre tenni; an einen unrechten Ort legen, valamit félre tenni, el tenni, bizonytalan vagy rossz helyre tenni; statt versperren, z. B. den Weg, elzárni az útját; mit etwas verlegen, d. i. versehen, z. B. eine Stadt mit Waaren, elegendő portékát szállítni valamelly városba; ein Buch, valamelly könyvet maga költségén adni ki, nyomtattatni ki.
Verlegen, adj., durch Liegen verdorben, állott, az állásban elromlott; igen régi; statt ungewiß, bizonytalan; bestürzt, megháborodott, zürzavarban lévő, seyn, zürzavarban lenni.
Verlegenheit, die, statt Ungewißheit, bizonytalanság; Bestürzung, megháborodás, zavarodás, szorongattatás; hülfloser Zustand, szorúltság, szorúlt állapot.
Verleger, der, eines Buches, könyvet maga költségén nyomtattató.
Verlegung, die, eltevés, félre tevés, rossz helyre tevés; des Buches, valamelly könyvnek maga költségénvaló kinyomtattatása.
Verlehnen, költsönözni.
Verleiden, zuwider machen, unalmára, terhére tenni valakinek valamit.
Verleihen, an jemanden etwas leihen,

Digitized by Google

kölcsön adni, kölcsönözni; geben, adni, ajándékozni.
Verleihen, das, Verleihung, die, kölcsönözés; kölcsönadás.
Verleiher, der, kölcsönöző.
Verleiten, zu etwas, reávenni, elcsábítni valakit valamire; sich verleiten lassen, el hagyni magát csábíttatni.
Verleitung, die, olcsábítás, reávétel valami rosszra.
Verlernen, elfelejteni valamit, kitanulni belőle; statt entwohnt werden, elszokni róla,
Verlernen, das, elfelejtés, kitanulás belőle; elszokás.
Verlesen, elolvasni valamit.
Verletzen, megsérteni; oder statt verwunden, megsebesítni; trop. z. B. jemandes Ehre, guten Namen verletzen, valaki becsületét, jó hírét nevét megsérteni; das Recht verletzen, a' törvényt megrontani, az igazságot megsérteni.
Verletzen, das, Verletzung, die, megsértés, megsebesítés; sérelem.
Verletzer, der, megsértő.
Verletzlich, adj., megsérthető.
Verletzlichkeit, die, megsérthetőség.
Verläumden, rágalmazni valakit; megszóllani.
Verläumder, der, rágalmazó, emberszólló.
Verläumderinn, die, emberszólló, rágalmazó t. i. asszony személy.
Verläumderisch, adj., rágalmazó, rágalmazásra hajlandó; adv. rágalmazva.
Verläumdung, die, rágalmazás, emberszóllás.
Verlieben, sich, beleszeretni valakibe, szerelmes lenni, szerelembe esni; trop. nagyon megszeretni valamit.
Verlieben, das, beleszeretés; zum Verlieben, rendkivül kellemetes.
Verliebt, adj., szerelmes; wollüstig, buja szerelmes; adv. szerelmesen.
Verliegen, sich, sokáig heverni; sok heverésben elromlani.
Verlieren, elveszteni p. o. életét; den Verstand, megőrülni, megbolondúlni; die Freiheit, szabadságától megfosztatni; den Kopf, eig., fejét elveszteni; uneig., megzavarodni, az eszét elveszteni; den Muth, elcsüggedni, bátorságot elveszteni; die Gesundheit, megbetegedni; die Geduld, kifogyni a' béketürésből; verloren gehen, elveszni; den Proceß, elveszteni a' pert; die Schlacht, elveszteni az ütközetet; im Spiele, veszteni a' játékban; sich verlieren, eltünni, elvenni magát valahonnan, eltávozni; die Krankheit hat sich verloren, a' nyavalya megszünt, elenyészett; der Geruch verliert sich, a' szaga elmegy; trop. von Farben, kimenni, mint a' színe, p. o. a' ruhának, elhagyni a' színét; sich in Gedanken verlieren, elmerülni a' gondolkozásban.
Verlieren, das, elvesztés.
Verlies, das, fogság; tömlöcz; das Burgverlies, földalatti vártömlöcz.
Verloben, seine Tochter an jemanden, a' leányát valakihez férjhez adni; sich mit einem Mädchen verloben, eljegyezni valamelly leányt feleségül.
Verlöbniß, das, eljegyzés.
Verlöbnißring, der, jegygyürü.
Verlöbnißtag, der, eljegyzés napja, kézfogás.
Verlobte, der, völegény; die, menyasszony, mátka.
Verlobung, die, kézfogás, gyürüváltás, leányeljegyzés.
Verlodern, elégni; elaludni, kialudni, mint a' tüz.
Verlohnen, megjutalmaztatni; es verlohnt sich der Mühe, érdemes a' munkára, megfizeti a' munkát; es verlohnt sich nicht der Mühe, nem érdemli a' fáradtságot.
Verlohnen, das, megjutalmaztatás.
Verlöschen, elaludni.
Verlöschen, das, elaluvás.
Verlöthen, öszveforrasztani.
Verlöthen, das, öszveforrasztás.
Verlosen, sorsot vagy nyilat vetni v. húzni.
Verlosung, die, sorsvetés, nyilvetés v. húzás.
Verlust, der, elvesztés, veszteség; erleiden, veszteni; ersetzen, veszteségét vagy kárát kipótolni; mit Verlust des Lebens, élete veszedelmével.
Verlustig, adj., veszteséges; werden, valamit elveszteni, valamitől megfosztatni; machen, megfosztani, veszteséget okozni.
Vermachen, bécsinálni, bézárni, bédugni; z. B. im Testamente, hagyni valakinek valamit, p. o. testamentomban, testálni.
Vermächtniß, das, testamentom; hagyomány, testált jószág.
Vermachung, die, bécsinálás, bezárás, elrekesztés; orokségül hagyás, testálás.

Digitized by Google

Vermählen, kiházasítni; ſich, megházasodni, férjhez menni.
Vermählung, die, házasítás; Hochzeit, lakodalom.
Vermahlen, zu Mehle, liszté örleni, megörleni.
Vermahnen, inteni.
Vermahner, der, intő.
Vermahnung, die, intés.
Vermaledeyen, megátkozni.
Vermaledeyet, adj., átkozott.
Vermalen, durch Farben, felfesteni.
Vermaskiren, béálorczázni.
Vermauern, feldolgozni a' követ, t i. építésre; bérakni kővel v: kőfallal.
Vermauthen, megvámolni.
Vermehren, nevelni, sokasítni; nevelni, öregbítni; ſich, szaporodni, nőni; nevekedni, öregbedni.
Vermehrung, die, szaporítás, szaporodás, nevekedés, sokasítás.
Vermeiden, kerülni, távoztatni, elkerülni, eltávoztatni.
Vermeidlich, adj., elkerülhető.
Vermeidung, die, elkerüles, távoztatás, eltávoztatás.
Vermeinen, vélni, gondolni.
Vermeint, vermeintlich, adj., vélt, gondolt, annak tartott.
Vermelden, jelenteni, említni; laſſen, izenni, megizenni.
Vermengen, öszveelegyítni.
Vermengt, adj., elegyített.
Vermengung, die, öszveelegyítés.
Vermerken, észrevenni; auslegen, magyarázni.
Vermerkung, die, észrevétel.
Vermeſſen, ſtatt meſſen, meg- v. felmérni p. o. valamelly földet; ſich, hibásan mérni, eltévedni a' mérésben, elhibázni a' mérést; hoch betheuern, szentűl állítni, erősítni, főképpen esküvéssel; ſich rühmen, kérkedni, dicsekedni; bátorkodni, merészleni t. i. többet ígérni, állítni 's a' t.
Vermeſſen, adj., magameghitt, bizakodó, magában bízó; ſt. verwegen, vakmerő; adv. bizakodva, vakmerőn.
Vermeſſenheit, die, vakmeröség, merészség.
Vermeſſentlich, adj., merészen, vakmerően.
Vermeſſer, der, kimegyelő és felmérő, földmérő.
Vermeſſung, die, meg-felmérés.
Vermiethen, bérben kiadni.
Vermiethen, das, bérbeadás.
Vermiether, der, bérbeadó.
Verminderer, der, kicsinyítő, kevesítő.
Vermindern, kissebbítni, kevesítni; die Preiſe der Dinge, a' dolgok árát alábbszállítni; ſich, kevesedni; ſtatt nachlaſſen, von Krankheiten, alábbhagyni, szűnni.
Verminderung, der, kevesítés, kissebbítés; alábbszállítás, leszállítás, valaminek; enyhítés.
Verminderungswort, das, kicsinyítőszó (Diminutivum).
Vermiſchen, elegyítni, öszveelegyítni, öszvekeverni; ſich, öszveelegyedni vagy keveredni.
Vermiſcht, adj., öszvekevert, elegyes, elegyített; adv. keverve, elegyítve.
Vermiſchung, die, elegyítés, keverés, öszveelegyítés, vagy elegyedés, öszvekeverés.
Vermiſſen, hijjával lenni valakinek, valaminek, nem találni valamit, valakit; ich vermiſſe 5 Gulden vom Gelde, 5 for. hibázik a' pénzből.
Vermiſſen, das, hijjávallét, nemtalálás.
Vermitteln, eszközleni, kieszközleni a' békességet, közbenjárása által véghez vinni.
Vermittelſt, adv., mit dem Genit. durch, által; oder durch Abl. durch Hülfe, segítsége által, segítségével, -nál fogva, -nél fogva.
Vermittelung, die, kieszközlés, közbenjárás.
Vermittler, der, közbenjáró.
Vermittlerinn, die, közbenjáró t. i. asszony.
Vermodern, elrevesedni, elrothadni.
Vermodern, das, elrevesedés, elrothadás.
Vermöge, adv., szerént, által, ereje által vagy szerént, -nál fogva, -nél fogva.
Vermögen, d. i. ausrichten können, tehetni, megtehetni valamit; viel bei jemanden, sokat tehetni valakinél; ſtatt im Stande ſeyn, können, — hatni, — hetni, telni tőle; jemanden zu etwas vermögen, d. i. bewegen, etwas zu thun, valakit valamire bírni, reávenni.
Vermögen, das, Fähigkeit, Kraft zu etwas, tehetség, erő, érték; nach Vermögen, tehetség szerént; es ſteht in deinem Vermögen, kitelhetik tőled vagy hatalmadban áll; ſtatt zeitliche Güter, Beſitzungen ꝛc. jószág, vagyon, birtok, érték, vagyonbeli

Digitized by Google

tehetség; ists Reichthum, Geld, gazdagság, pénz; väterliches Vermögen, atyai örökség.

Vermögend, adj., hatalmas; hatalommal bíró; tehető, a' ki sokat tehet; tehetős, gazdag.

Vermögensſteuer, die, birtoki adó, vagyonra vagy birtokra vetett adó.

Vermögensumſtände, die, gazdaság állapotja, tehetősség.

Vermummen, bétakargatni.

Vermünzen, pénzre felverni, p. o. az ezüstöt.

Vermuthen, hozzávetni, gyanítni, vélni, vélekedni; ſt. erwarten, várni, gondolni, reményleni.

Vermuthen, das, Vermuthung, die, hozzávetés, gyanítás, vélekedés; várakozás.

Vermuthet, adj., vélt.

Vermuthlich, adj., hihető, vélhető, gyanítható; adv. hihetőleg, hihetőképpen, gyanithatóképpen.

Vernachläſſigen, elmúlatni, elmellőzni, nem gondolni vele.

Vernachläſſigung, die, elmúlatás, elmúlasztás, nem teljesítés, elmellőzés.

Vernageln, beszegetni valamit; szegekkel béverni, p. o. az ágyú sütőlyukát; ein Pferd, rosszúl patkolni meg a' lovat.

Vernageln, das, beszegezés.

Vernähen, mind felvarni, p. o. a' czérnát; einnähen, belévarni valamibe, p. o. a' pénzt.

Vernarben, bevarasodni, behegedni, mint a' seb.

Vernarren, ſich in etwas, oder jemanden, belébolondúlni valamibe, valakibe, bolondúl belészeretni.

Vernarrt, adj., belébolondúlt, valamibe, valakibe; fehr erſtaunt, a' kinek szeme szája elállott valamibe.

Vernaſchen, felnyalakodni valamit.

Vernehmen, hören, hallani, meghallani, megérteni; ſt. Nachricht erhalten, tudósíttatni valamiről, vagy valami felől, megtudni valamit; ſich vernehmen laſſen, d. i. ſagen, äußern, mondani, elbeszélni; ſich gegen jemanden vernehmen laſſen, valakire vagy valaki ellen beszélni; verhören, kihallgatni valakit, törvényesen kikérdezni valakit.

Vernehmen, das, hallás, meghallás, megértés, t. i. hírből; dem Vernehmen nach, a' mint beszéllik, a' mint híre van, a' mint hallani vagy hallom; das gute Vernehmen, jó egyetértés; oder iſt es Freundſchaft, barátság, egyesség; im beſten Vernehmen ſtehen, igen jó vagy legjobb egyetértésben lenni valakivel.

Vernehmlich, adj., verſtändlich, hallható, érthető, p. o. szó; adv. érthetőleg, fennszóval p. o. beszélni.

Vernehmlichkeit, die, érthetőség.

Vernehmung, die, d. i. im Verhör, kikérdezés a' törvényszék előtt.

Verneigen, ſich, magát meghajtani, meghajlani.

Verneigung, die, megameghajtás, meghajlás.

Verneinen, tagadni, nemmel felelni.

Verneinend, adj., tagadó; eine verneinende Antwort erhalten, kérésében meg nem hallgattatni; adv. tagadva.

Verneinung, die, tagadás.

Verneinungsfall, der, megtagadás.

Verneinungsſatz, der, tagadó tétel.

Verneinungsweiſe, adv., tagadva, tagadólag.

Verneuen, verneuern, megújjítni.

Verneuerer, der, újító, megújító.

Verneuerung, die, újítás, megújítás.

Vernichten, semmivétenni, megtörni p. o. az ellenséget, eltörleni p. o. törvényeket.

Vernichten, das, Vernichtung, die, semmivétel, eltörlés, végveszedelem, elrontás, elbontás.

Vernichter, der, eltörlő, elvesztő, felforgató.

Vernieten, megszegezni.

Vernünfteleі, die, haszontalan okoskodás.

Vernünfteln, haszontalan okoskodással feszegetni.

Vernünfteln, das, haszontalan okoskodás, csevegő beszéd, hajszálhasogatás.

Vernünftig, adj., értelmes, okos; Vernunft verrathend, okos, értelmes, józán, bölcs; der Vernunft gemäß, okossággal megegyező, okos emberhez illő; beſcheiden, szerény, illendő, józan; adv. okossággal, értelmesen, okossan, józanon; szerényen, illendően.

Vernünftigkeit, die, józanság, okosság.

Vernünftler, der, haszontalan okoskodó, hajszálhasogató, mindent feszegető.

Vernunft, die, ész, értelem, okosság; geſunde, józán okosság; mit Vernunft, d. i. behutſam, okosan; ſt. Ueberlegung, okoskodás.

Vernunftgrund, der, észok; okoskodás.
Vernunftlehre, die, okoskodás tudománya.
Vernunftlos, adj., oktalan, esztelen; adv. okosság nélkül, oktalanúl, esztelenül.
Vernunftlosigkeit, die, oktalanság, esztelenség.
Vernunftmäßig, adj., okossággal megegyező, okosanvaló; adv. okosan.
Vernunftmäßigkeit, die, okossággal megegyező valaminek.
Vernunftſchluß, der, okoskodás, okossági következtetés.
Vernunftwahrheit, die, okosságbeli nyilvánvalóság.
Veröden, öde machen, elpusztitni, pusztává tenni; öde werden, elpusztúlni, pusztává lenni.
Verödet, das, Verödung, die, elpusztítás; elpusztúlás.
Verödet, adj., elpusztúlt.
Verordnen, rendelni, parancsolni; anordnen, megrendelni, állitni; beſtimmen, meghatározni, szabni, rendelni, p. o. orvosságot; ein Geſetz, törvényt szabni.
Verordnung, die, rendelés; parancsolat; des Arztes, az orvos rendelése vagy hagyása.
Verordnungsmäßig, adj., rendelés szerént való, a' parancsolattal megegyező; adv. a' rendelés szerént.
Verpachten, árendába adni, kiadni p. o. jószágot.
Verpachtung, die, árendábaadás.
Verpacken, becsomózni, öszvecsinálni, ládákra rakni p. o. az elküldendő portékát; hibásan csinálni bé, nem rendes helyére rakni.
Verpalliſadiren, elpalánkolni.
Verpetſchiren, bépecsételni.
Verpfahlen, karókkal bekerítni, megerősítni.
Verpfänden, elzálogositni, zálogba vetni.
Verpfändung, die, elzálogosítás.
Verpfeffern, nagyon megborsolni.
Verpflanzen, máshová általplántálni, máshová ültetni; trop. általplántálni, általvinni.
Verpflanzung, die, általplántálás, elplántálás.
Verpflegen, beſorgen, gondját viselni, ápolni, ápolgatni; ſt. ernähren, táplálni, ápolgatni.
Verpfleger, der, ápolgató; tápláló.
Verpflegung, die, ápolgatás; táplálás, tartás.
Verpflichten, jemanden, kötelezni, lekötelezni valakit valamire; ſich, magát kötelezni valamire; jemanden ſehr verpflichtet ſeyn, sokkal tartozni valakinek.
Verpflichtung, die, kötelezés, kötelezteté.
Verpfuſchen, elkontárkodni valamit, himpellér módra elcsúfitni.
Verpichen, beszurkolni.
Verplaudern, z. B. die Zeit, elfecsegni, elcsacsogni, csacsogással eltölteni p. o. az időt.
Verplempern, ſich, vígyázatlanúl kiszalasztani valamit a' szaján.
Verpraſſen, elpazérolni.
Verpraſſung, die, elpazérlás.
Verprozeſſiren, perlekedés által elvesztegetni, elkölteni.
Verproviantiren, eleséggel megrakni.
Verpuppen, lárvává lenni, mint a' bogarak, elváltozni.
Verrammen, verrammeln, elzárni, bérakni a' bejárást.
Verraſen, mit Graſe bewachſen, bégyepesedni, bépázsitosodni.
Verrath, der, árulás.
Verrathen, elárúlni, p. o. a' titkot, kimondani, kinyilatkoztatni; eine Stadt z. B. dem Feinde, a' várost hitetlenül feladni, elárúlni.
Verräther, der, árúló, elárúló; des Vaterlandes, hazaárúló.
Verrätherei, die, árulás, elárúlás, hitetlenség.
Verrätherinn, die, árúló, t. i. asszony, leány.
Verrätheriſch, adj., árúló, hitetlen, hiteszegett; adv. hitetlenül.
Verrauchen, z. B. Tabak, felszivni, felpipázni a' dohányt; elgőzölni, elgőzölögni; trop. von geiſtigen Sachen, az erejének, szeszének elmenni; vom Zorne, a' harag megcsillapodott
Verräumen, tévesztésből félre eltenni.
Verrauſchen, elsuhanni, eltűnni.
Verrechnen, számba venni, a' számadásba belé számlálni; ſich, a' számadásban hibázni vagy hibát ejteni, rosszúl számolni.
Verrechnen, das, számbavevés, öszveszámolás; a' számolásban vagy számadásban ejtett hiba.
Verrecken, megdögleni.
Verreckung, die, megdöglés.
Verreden, geloben etwas nicht zu thun, fogadást tenni, hogy valamit nem cselekszik többé; ſich, d. i. im Reden

fehlen, elbotlani nyelvével, hibázni a'kimondásban.

Verreiſen, fortreiſen, elútazni: durch Reiſen verzehren, az útazásra elkölteni.

Verreiſen, das, elútazás.

Verrenken, z. B. ein Glied, kimenyíteni, kificzamítni, p. o. kezét, tagot; verrenkt werden, ſich verrenken, kimenyülni, kificzamodni; ein verrenktes Glied, kificzamodott tag.

Verrenken, das, Verrenkung, die, kificzamodás, kimenyülés.

Verrennen, nyargalás által elvárni az útat.

Verrichten, etwas, tenni, véghéz vinni, megcsinálni valamit; ſeine Geſchäfte verrichten, dolgaiban vagy dolgai után járni; viel zu verrichten haben, sok dolgának lenni.

Verrichtung, die, tevés, foglalatoskodás, dolog, munka.

Verriegeln, tolózárral bézárni, p. o. az ajtót.

Verringern, megkicsinyíteni.

Verrinnen, elfolyni, mint a'víz.

Verroſten, megrozsdásodni.

Verroſtet, adj., rozsdás, megrozsdásodott.

Verrucht, adj., gonosz, elfajúlt; adv. gonoszúl, elfajúltan.

Verruchtheit, die, gonoszság, elfajúltság.

Verrücken, elmozdítni, odább mozdítni, p. o. a'széket; trop. ſt. vereiteln, z. B. Plane, elrontani, felforgatni valaki szándékát, semmivé tenni; den Kopf verrücken, d. i. a) confus machen, valakinek a'fejét megzavarni; b) des Verſtandes berauben, megháborítni az elméjét.

Verrückt, adj. eig. félremozdított, helyéből elmozdított; trop. des Verſtandes beraubt, esztelen, eszement, bódúlt, megháborodott; werden, megháborodni elméjében, seyn, eszelősködni.

Verrücktheit, die, eszelősség, elmebéli megháborodás.

Verrückung, die, odább mozdítás, elmozdítás; megháborodás, t. i. elméjében.

Verrufen, in einen üblen Ruf bringen, rossz hírbe keverni.

Verrufen, adj., rosszhírű, z. B. Geld, forgásból kivett pénz.

Verrufung, die, forgásból a'pénznek kivetése.

Verrunzelt, adj., ránczos, öszverántczolt.

Vers, der, verssor, egy sor vers; Verſe machen, verseket csinálni, versot írni; Strophe, in einem Kirchenliede, vers, egy vers; eine Stelle in der Bibel, vers, mondás.

Verſäen, mind elvetni, p. o. magot.

Verſagen, ſt. verſprechen, megigérni valamit, másnak igerni, z. B. die Waaren ſind ſchon verſagt, a'portékákat másnak elígértem; ich bin ſchon verſagt, már másnak igérkeztem t. i. ebédre, vacsorára; meine Tochter iſt ſchon verſagt, az én leányom már el van igérve; abſchlagen, jem. etwas, megtagadni valakitől valamit, meg nem adni valaki kérését; das Gewehr verſagt, d. i. es will nicht losgehen, nem sül el a'puska.

Verſagen, das, Verſagung, die, elígérés, más helyre igérés; el-vagy megtagadás.

Verſalbuchſtabe, der, öregbetű, nagybetű, a'könyvnyomtatóknál.

Verſalzen, nagyon megsózni.

Verſalzen, adj., nagyon sós.

Verſalzen, das, nagyon megsózás.

Verſammeln, öszve gyüjteni, egybehívni; ſich, öszvegyülni, öszveseregleni, egybegyülekezni.

Verſammeln, das, öszvegyüjtés, egybegyüjtés.

Verſammler, der, öszvegyüjtő.

Verſammlung, die, gyülés, öszvegyüjtés, gyülekezet; des Volkes, népgyülés; eine halten, gyülést tartani; entlaſſen, eloszlatni a'gyülést.

Verſammlungsort, der, a'gyülés helye.

Verſanden, homokkal vagy fövennyel beterítni, elborítni.

Verſart, die, versnem.

Verſatz, der, elzálogosítás.

Verſatzamt, das, záloglóhely.

Verſauern, megsavanyodni.

Verſauert, adj., megsavanyodott, savanyú.

Verſäuern, nagyon megsavanyítni.

Verſäuert, adj., megeczetesedett.

Verſaufen, meginni, béinni, p. o. pénzét.

Verſäumen, elmúlatni, elmúlasztani p. o. az időt, a'múlasztással elveszteni; ſich, elmaradni, hátramaradni dolgában.

Verſäumen, das, elmúlasztás.

Verſäumniß, das, Verſäumung, die, elmúlasztás, idővesztés; wider unſern Willen, elmúlatás, hátramaradás;

Digitized by Google

jemanden ein Verſäumniß machen: valakivel eltöltetni az időt; hátráltatni valakit a' dolgaiban.
Verſchabt, adj., kopott, p. o. ruha.
Verſchachern, elárulgatni.
Verſchaffen, jemand. etwas, megszerezni valakinek valamit; ſich Anſehen, tekintetet szerezni magának; Genugthuung, eleget tétetni valakinek; Recht, igazságot tétetni; ſich ſelbſt Recht, a' maga jussait vagy igazságát kikeresni.
Verſchaffen, das, Verſchaffung, die, szerzés, megszerzés.
Verſchaffer, der, szerző, adó.
Verſchallen, hirlelődni.
Verſchämt, adj., szemérmes.
Verſchämtheit, die, szemérmesség.
Verſchänden, elcsúfítni.
Verſchanzen, bé- vagy korűlsánczolni.
Verſchanzen, das, bé-vagy körülsánczolás.
Verſchanzung, die, sánczok, sánczolat.
Verſcharren, el-vagy béásni a' földbe, p. o. kincset, elkaparni.
Verſcharren, das, el- v. béásás.
Verſcheiden, ſterben, meghalni.
Verſchenken, elajándékozni.
Verſchenken, das, Verſchenkung, die, elajándékozás.
Verſcherzen, verſchwenden, z. B. die Zeit, eltréfálni, tréfával eltölteni p. o. az időt; um etwas kommen, gondolatlanúl elvesztegetni, ellegyeskedni, kiadni rajta, lábával tapodni p. o. a' szerencséjét.
Verſcherzung, die, eltréfálás, ellegyeskedés.
Verſcheuchen, z. B. Vögel, elijeszteni, elrezzenteni, elkergetni, p. o. madarakat; trop. den Schlaf, elűzni az álmát.
Verſcheuchung, die, elrettentés, elűzés.
Verſchicken, jemanden, elküldeni valakit valahová; Waaren, küldeni, elküldeni, p. o. portékát.
Verſchicken, das, Verſchickung, die, elküldés; küldés, elküldés, szállítás.
Verſchieben, etwas, elmozdítni, eltólni, odább tólni p. o. asztalt; ſich, elmozdúlni a' helyéből; trop. ſt. aufſchieben, elhalasztani, másszorra halasztani.
Verſchieben, das, Verſchiebung, die, tolás; halasztás, elhalasztás, halogatás.
Verſchieden, adj., külömbféle, sokféle, seyn, külömbözni, külömböző lenni; adv. külömbféleképpen, sokképpen.
Verſchiedenheit, die, külömbség, külömbözés.
Verſchießen, z. B. Pulver, mind ellövöldözni, p. o. a' puskaport; trop. von Farben, elhagyni, meghagyni a' színét.
Verſchießung, die, ellövöldözés; a' színnek kimenése t. i. a' ruhából.
Verſchiffen, hajókkal elhordani.
Verſchimmeln, megpenészedni.
Verſchimmeln, das, megpenészedés.
Verſchimmelt, adj., penészes.
Verſchlafen, elaludni valamit, hosszas alvással elmúlasztani.
Verſchlafen, adj, álmos, aluszékony.
Verſchlafenheit, die, álmosság.
Verſchlag, der, deszkarekesz, eldeszkázat; deszkaláda.
Verſchlagen, d. i. verbrauchen, z. B. Nägel, mind felverni a' szeget, elfogyasztani; abſondern, elrekeszteni, p. o. szobát, t. i. deszkával; einen Ball, elütni félre p. o. a' laptát; Kunden, elidegenítni p. o. a' vásárlóit magától; von Schiffen, félre hajtani, elverni, mint a' szél a' hajót utjáról; ſich ſein Glück, önnön szerencséjét elrontani; es verſchlägt viel, sokat tesz az; es verſchlägt nichts, semmitse tesz a' dologra.
Verſchlagen, adj., ſchlau, ravasz, álnok, fortélyos; adv. ravaszúl, fortélyosan.
Verſchlagenheit, die, ravaszkodás, fortélyosság.
Verſchlämmen, béiszapozni, iszappal béborítni; elpazérolni, elvesztegetni.
Verſchlämmung, die, béiszapozás.
Verſchleichen, ſich, elsuhanni, elillatozni.
Verſchleimen, bényálozni, bényálkázni, bényálkásítni, béenyekesítni.
Verſchleimen, das, Verſchleimung, die, bényálkásodás, béenyekesedés.
Verſchleimt, adj., nyálas, nyálkás, enyekes, béenyekesedett.
Verſchleiß, der, eladás; eladó hely vagy bolt.
Verſchleißen, eladni.
Verſchlendern, z. B. die Zeit, heverve elvesztegetni, eltölteni, p o. a' napot, időt, ellenyélni, elkorhelykedni.
Verſchleppen, elhurczolni, elvinni.
Verſchleudern, z. B. Waaren, a' portékát olcsó áron elvesztegetni; ſein Vermögen, jószágát elpazérlani.

Verſchleudern, das, elvesztegetés, elpazérlás.
Verſchlevern, befedezni p. o. fátyollal, befátyolozni.
Verſchleverung, die, befátyolozás.
Verſchlieſen, ſich, elbújni.
Verſchließen, bézárni, bécsukni, p. o. az ajtót; elzárni valamit, p. o. a' ládába.
Verſchließen, das, Verſchließung, die, bezárás, becsukás; elzárás.
Verſchlimmern, elrontani, rosszabbá tenni; ſich, elromlani, rosszabbá lenni.
Verſchlimmerung, die, elrontás, megrosszabbítás; elromlás, rosszabb állapot.
Verſchlingen, egymásba szőni fonni, öszvebontani, p. o. fonalat; hinunter ſchlingen, lenyelni, elnyelni valamit; trop. durch Unmäßigkeit verzehren, felfalni, megemészteni p. o. vagyonát.
Verſchlingen, das, elnyelés, felfalás.
Verſchloſſen, adj., bézárt, bécsukott, p. o. ajtó; trop. elzárt, magába zárt; adv. bézárva, elzárva.
Verſchloſſenheit, die, magába zártság.
Verſchlucken, el- v. lenyelni p. o. ételt, italt; elharapni, p. o. betűt, szót.
Verſchlummern, elszunnyadni, elszunnyadással elmúlatni valamit.
Verſchlüpfen, elcsúszni.
Verſchmachten, elepedni, elveszni, megepedni, p. o. az hévség v. szomjúság miatt.
Verſchmachten, das, elepedés, elvesztés.
Verſchmachtet, adj., elepedett, elveszett; adv. elepedve.
Verſchmähen, ſchmähen, läſtern, szidni; szidalmazni; ausſchlagen etw., megvetni, fel se venni, p. o. ajándékot.
Verſchmähen, das, szidalmazás; megvetés.
Verſchmäher, der, szidalmazó; megvető.
Verſchmauſen, elvendégeskedni p. o. jószágot.
Verſchmelzen, elolvadni; mind elolvasztani.
Verſchmerzen, felejteni fájdalmát, megszűnni fájlalni; erdulden, eltűrni, elszenvedni.
Verſchmerzung, die, elfelejtés, eltűrés.
Verſchmieden, felkovácsolni.
Verſchmieren, békenni, bémázolni; mind felkenni, p. o. hájat; Papier, a' papirost befirkálni.
Verſchmitzt, adj., fortélyos, hamis, ravasz; adv. fortélyosan, ravaszúl.
Verſchmitztheit, die, ravaszság, fortélyosság.
Verſchnappen, ſich, szavával magát elárúlni, vigyázatlanúl szóllani; gondolatlanúl szollani, vigyázatlanságból kiszalasztani valamit a' száján.
Verſchnauben, kifujni magát, pihegni.
Verſchneiden, mind felvagdalni, felmetélni; durch Schneiden verderben, roszszúl vágni v. vagdalni el; elnyirbálni, elcsúfítni a' vágás által; elvágni a' hosszából, megkurtítni, elvagdalni, p. o. haját; kaſtriren, kiv. megherélni, kimetszeni.
Verſchneiden, das, Verſchneidung, die, elvágás, elvagdalás, elmetszés, elmetélés; kiherélés.
Verſchnitten, adj., elvágott, elvagdalt.
Verſchnittene od. Verſchnittener, ein, erejeszegett, herélt.
Verſchneyen, hóval béesni, bélepetni, hóval bélepve lenni.
Verſchneyt, adj., hóval lepett.
Verſchnitzeln, elfaragcsálni.
Verſchonen, jemanden, kémélleni; megkémélleni valakit; mit etwas, nem vetni valakire p. o. munkát.
Verſchonen, das, kéméllés; megkémélés valamivel.
Verſchont, adv., ment valamitől.
Verſchönern, szépitni, szebbítni, felékesítni, kicsinositni.
Verſchönert, adj., szépitett, kicsinosított, felékesitett.
Verſchönerung, die, szépités, kicsinosítás, felékesités.
Verſchrauben, bésrófolni; falſch ſchrauben, eltekerni a' srófját.
Verſchreiben, verbrauchen, mind felírni, p. o. téntát; Fehler begehen im Schreiben, hibásan irni; eltéveszteni az irásközben; jemand. ſein Vermögen, vagyonát valakinek törvényes irásban lekötni p. o. zálogúl; Waaren, portéka küldését rendelni levél által; Arzneien, orvosságot rendelni.
Verſchreiben, das, Verſchreibung, die, irással elfogyasztás; elhibázás az irásban; ſchriftliche Zuſicherung, irásban tett megigérés v. odaigérés, lekötezés; ſchriftliche Beſorgung einer Sache, irás, v. levél által való megrendelés; der Arznei, orvosságrendelés.
Verſchreien, in übeln Ruf bringen, va-

Digitized by Google

lakinek rossz hírét költeni, rossz hírbe keverni.
Verschreiung, die, hírnév vesztés, rossz hírbe keverés.
Verschroben, adj., trop. haszontalan rosz, elfordúlt; adv. rosszúl.
Verschrobenheit, die, elfordultság.
Verschrumpfen, öszvezsugorodni.
Verschub, der, st. Aufschub, haladék.
Verschulden, mit Schulden beladen, adósággal terhelni, daher: verschuldet, adós, sokkal adós, adósággal terhelt; sich versündigen, véteni, hibázni, vétkezni; verdienen, z. B. Strafe, megérdemleni p. o. a' büntetést; vergelten, visszafizetni, visszonozni.
Verschulden, das, hiba, vétek; ohne mein Verschulden, a' nélkül hogy hibáztam v. vétettem volna, minden hibám vagy vétkem nélkül.
Verschuldung, die, érdemlés, megérdemlés; vétség.
Verschütten, eig. el- v. kiönteni p. o. bort; bedecken, z. B. einen Brunnen mit Erde, földdel befedni a' kútat; st. versperren, elzárni, p. o. az útat.
Verschwägern, sich, öszvesógorosodni.
Verschwägert, adj., sógoros.
Verschwägerung, die, öszvesógorosodás.
Verschwärzen, megfeketítni; trop. rossz hírbe keverni el, rút színekkel írni le.
Verschwärzung, die, megfeketítés; rútúl lefestés.
Verschweigen, elhallgatni valamit; st. verhehlen, elrejteni, eltitkolni.
Verschweigung, die, elhallgatás; eltitkolás.
Verschwelgen, elpazérlani, eldorbézolni, elkorhelkedni.
Verschwelgung, die, elpazérlás, eldorbézolás.
Verschwellen, megdagadni; verschwollen, megdagadt.
Verschwemmen, megtömni, iszappal behordani.
Verschwenden, eltékozlani, eltékozolni, elvesztegetni, elpazérlani; Geld, Zeit verschwenden, a' pénzt, az időt vesztegetni.
Verschwenden, das, Verschwendung, die, tékozlás, vesztegetés, pazérlás, elvesztegetés.
Verschwender, der, tékozló, pazérló, vesztegető.
Verschwenderinn, die, pazérló asszony.
Verschwenderisch, adj., vesztegető, pazérló; von Sachen, pazérlott v. vesztegetett, p. o. költség; adv. vesztegetve, pazérolva.
Verschwestern, verschwistern, sich, öszveatyafisodni.
Verschwiegen, adj., elhallgatott, titkolt, eltitkolt; hallgató, hallgatni tudó, titoktartó.
Verschwiegenheit, die, hallgatás, hallgatóság, titoktartás.
Verschwinden, eltűnni, elenyészni; von Krankheiten, eltűnni.
Verschwinden, das, eltűnés, elenyészés.
Verschwistert, adj., öszveatyafiságosodott.
Verschwören, etwas, esküvéssel tagadni valamit, hittel fogadni, hogy nem — sich, a) öszveesküdni, esküdni; b) köztársaság ellen öszveesküdni.
Verschwören, das, Verschwörung, die, esküvéssel való fogadás, hogy nem—; öszveesküvés; eine Verschwörung machen, öszveesküdni; unterdrücken, az öszveesküvést elnyomni.
Verschworne, der, öszveesküdt, egy az öszveesküdtek közzül; die Verschwornen, az öszveesküdtek.
Versehen, st. besorgen, eljárni benne, folytatni valamit; st. verordnen, rendelni, meghatározni valamire; ausrüsten, versorgen mit etwas, felkészítni, felruházni valamivel; besorgen, verwalten, folytatni, viselni valamit, eljárni valamiben; fehlen, hibázni, véteni; sich etwas versehen, várni, gondolni, reményleni; sich an etwas versehen, megcsudálni valamit, t. i. terhes asszonynak; sich mit etwas versehen, magát elkészítni, felkészülni; part. u. adj. felkészítve, felkészülve, felruházva, a' kinek v. a' minek van, bíró valamivel.
Versehen, das, hiba, hibázás, vétség, vétek.
Versehung, die, Besorgung, valaminek viselése, folytatása, valamiben való eljárás, véghezvivés.
Versehren, megsérteni.
Versehrt, adj., megsértett.
Versenden, z. B. Waaren, küldeni, szállítni, elküldeni p. o. a' portékát.
Versendung, die, elküldés, szállítás.
Versengen, verbrennen, elperzselni, felégetni.
Versengen, das, elperzselés.
Versengt, adj., elperzselt.
Versenken, z. B. Steine, el- v. lemerítni; Schiffe, a' hajókat elsüllyesz-

Digitized by Google

teni; trop. z. B. in Elend verſenkt, búba merült, nyomorúságba veszödő.

Verſenken, das, Verſenkung, die, elmerülés, elsüllyedés.

Verſetzen, rosszúl, nem rendes helyére tenni; egy helyből más helyre tenni; ſt. verpflanzen, elrakni más helyre p. o. ültetményeket; Bäumchen, máshová ültetni, általültetni a' csemetéket; verpfänden, elzálogolni, zálogba adni; vertauſchen, elcserélni; vermiſchen, von Farben, elegyítni, öszveelegyítni, vegyítni, p. o. a' rezet a' czinnel; ſt. beibringen, adni valakinek; einen Schlag, megütni valakit, ráütni valakire; einen Stoß, Stich, megdöfni, megszúrni; antworten, felelni, visszonozni.

Verſetzung, die, máshovátevés; más rendelrakás; elzálogolás, zálogbaadás; a' szerek v. szinek vegyítése; öszveelegyítés; máshová elültetés, általültetés.

Verſetzungszeichen, das, (Muſik), változtató jel.

Verſeufzen, z. B. die Nacht, az éjtszakát sóhajtásban tölteni v. sóhajtozva tölteni el.

Verſichern, állítni, erősítni, p. o. valamit szóval; verſichert, bizonyos, meggyőződött; ſey verſichert, légy meggyőződve, hidd el; Zweifel benehmen, bizonyossá tenni valami felől; du kannſt verſichert ſeyn, bizonyos lehetsz benne; ſich einer Sache verſichern, a) végére járni valaminek, jól kitudakozni valamit, b) birtokába kerítni valamit; caviren, bátorságban tenni v. helyheztetni.

Verſicherung, die, állítás, erősítés, bizonyossátétel valami felől; Ueberzeugung, meggyőződés; Caution, védlés, elégtétel, kárvédlés.

Verſieden, elfőni; elfőzni.

Verſieden, das, elfőzés, elfövés.

Verſiegeln, le- v. bepecsételni p. o. levelet, testamentomot; trop. ſt. befeſtigen, megerősítni.

Verſiegeln, das, le- v. bepecsétlés; megerősítés.

Verſiegen, kiszáradni, felapadni; trop. elenyészni.

Verſiegler, der, lepecsételő, bepecsétlő.

Verſilberer, der, valaminek árost v. vevőt szerző.

Verſilbern, megezüstözni, ezüstel megfuttatni; trop. verkaufen, eladni, vevőt szerezni valaminek.

Verſilbern, das, Verſilberung, die, megezüstözés.

Verſilbert, adj., megezüstözött, ezüstös, ezüstel megfuttatott.

Verſingen, énekléssel elkölteni p. o. az időt.

Verſinken, elsüllyedni, elmerülni, mint p. o. a' hajó; trop. in Elend verſinken, nyomorúságba v. inségbe esni; in Uebermuth, dölyfösségbe jutni; in Schulden, adósságba keveredni.

Verſinken, das, elmerülés, elsüllyedés.

Verſinnlichen, érzősíteni, érezhetővé tenni, érzékíteni, érzékelhetővé tenni p. o. láthatóvá.

Verſinnlichung, die, érzékítés, érzősítés, érezhetővé tétel.

Verſitzen, üléssel elmúlatni, elüldögelni p. o. az időt.

Verſoffen, részeges, részeg, ivó, ittas, elrészegeskedett, beivott.

Verſöhnen, z. B. Parteyen, öszvebékéltetni valakit valakivel, megbékéltetni; jemanden, megengesztelni valakit; ſich mit jemanden, öszvebékélni valakivel.

Verſöhnen, das, Verſöhnung, die, öszve v. megbékéltetés; megengesztelés.

Verſöhner, der, öszvebékéltető; megengesztelő.

Verſöhnlich, adj., engesztelhető; adv, engesztelhetőleg.

Verſöhnlichkeit, die, engesztelhetőség.

Verſorgen, jemanden, gondoskodni felőle, gondját viselni valakinek, megszerezni valakinek a' szükséges dolgokat; ernähren, tartani, táplálni p. o. famíliát; ſeine Tochter, a' leányát férjhez adni; jemanden ein Amt verſchaffen, valakinek hivatalt szerezni.

Verſorger, der, gondoskodó, gondviselő, tápláló.

Verſorgerinn, die, gondoskodó t. i. asszony.

Verſorgung, die, Unterhalt, táplálás, tartás; gondviselés, gondoskodás; Amt, hivatal; Verheirathung, házasság.

Verſorgungsanſtalt, die, tápláló intézet, ápolóház.

Verſparen, aufheben, eltenni, tartani valamit másszorra, meghagyni; verſchieben, elhalasztani.

Verſpäten, aufhalten, halasztani, elhalasztani, halogatni valamit; ſich, elkésni, későn jönni vagy menni, elkésődni.

Verſpäten, das, Verſpätung, die, elhá-

Digitized by Google

lasztás, halogatás; elkésés, elkésődés, elkéslődés.

Verſpeiſen, fel- v. megenni, felélni az eleséget.

Verſperren, bérekeszteni, elzárni, p. o. az útját valaminek, becsukni, az ajtót, bezárni a' kaput valaki előtt; hindern, akadályoztatni.

Verſperren, das, Verſperrung, die, bérekesztés, bézárás, becsukás, elzárás.

Verſpeyen, megköpdösni.

Verſpielen, játékban veszteni, eljátszani; Geld, elveszteni pénzt; die Zeit, eljátszani az időt; trop. den Kürzern ziehen, veszteni, vesztő lenni, meggyőzetni.

Verſpielen, das, vesztés, elvesztés, eljátszás.

Verſpinnen, felfonni.

Verſplittern, p. o. die Zeit, elvesztegetni, p. o. az időt.

Verſpotten, kigúnyolni, kicsúfolni.

Verſpottung, die, kicsúfolás, kigúnyolás, kinevetés.

Verſprechen, ígérni, megígérni valamit; den Beſitz einer Sache zuſagen, oda ígérni v. elígérni valakinek valamit; ſeine Tochter jemanden verſprechen, (zur Ehe), a' leányát valakinek elígérni; ſich mit einer verſprechen, magának valakit eljegyezni, t. i. feleségül; daher: eine Verſprochene, eljegyzett személy, jegyes; Hoffnung machen, p. o. die Saaten verſprechen viel, a' vetések jó aratással biztatnak; der junge Menſch verſpricht viel, ez az ifjú nagy reménységet nyújt maga felől; ſich verſprechen d. i. im Reden verſehen, hibásan szólni, félre szólni, nem azt mondani a' mit akart.

Verſprechen, das, Verſprechung, die, ígérés; das Verſprochene, ígéret; ſein Verſprechen halten, ígéretét teljesíteni, ígéretének eleget tenni; das Irren im Reden, eltévesztése annak a' mit valaki mondani akart.

Verſprecher, der, ígérő, megígérő.

Verſprengen, p. o. Waſſer, elfecskendezni, p. o. a' vizet, bort; auseinander treiben, elszéleszteni, széljelszórni, széljelkergetni, p. o. a' nyájat, az ellenséget, lázzasztókat.

Verſpritzen, elfecskendezni, p. o. a' vizet; kiontani p. o. vérét.

Verſpüren, érzeni, észrevenni.

Verſtand, der, ész; keinen haben, esze nélkül lenni, nem lenni eszén; Einſicht, értelem, okosság; mit Verſtand, eszesen, okosan, ohne, ész nélkül; natürlicher, természeti okosság; gemeiner Menſchenverſtand, józan emberi okosság; geiſtige Fähigkeit, elme; einen durchdringenden Verſtand haben, éles elmével bírni; Urtheilskraft, ész, itélőtehetség; Ueberlegung, okosság; ohne Verſtand handeln, okosság nélkül cselekedni valamit; der Sinn eines Wortes, értelem, jelentés, ereje valamelly szónak v. kifejezésnek; Faſſungsvermögen, ész, foghatóság, tehetség.

Verſtandeskräfte, die, észbeli tehetség.

Verſtandesübung, die, észgyakorlás, ész gyakorlása.

Verſtandlos, adj., esztelen, eszetlen; adv. esztelenül.

Verſtandloſigkeit, die, esztelenség, eszementség.

Verſtändig, adj., eszes; klug, okos, értelmes; einſichtsvoll, értelmes, értelemmel bíró, hozzáértő; adv. okosan, észszel; értelmesen, eszesen, bölcsen.

Verſtändigen, belehren, értésére adni, megtanítni valamire, eszére adni valakinek valamit, megmagyarázni.

Verſtändlich, adj., érthető, megérthető, világos; adv. érthetőleg, világosan.

Verſtändlichkeit, die, megérthetőség, világosság.

Verſtändniß, das, Uebereinſtimmung, die, egyetértés; Eintracht, egyesség.

Verſtärken, vastagabbítni, erősebbítni, nagyobbítni valamit; trop. vermehren, p. o. eine Armee verſtärken, a' tábort szaporítni, erősebbé tenni; eine Stadt, a' várost megerősíteni, p. o. őrizettel; ſich, (vom Heerführer), sereget több néppel szaporítni.

Verſtärkung, die, megerősítés; szaporítás, öregbítés; ſt. Hilfstruppen, segítő sereg, segítség.

Verſtatten, engedni, megengedni.

Verſtattung, die, megengedés.

Verſtauben, verfliegen, elporlódni, elszállani, mint a' por.

Verſtäuben, széljel szórni, eloszlatni, mint a' port.

Verſtauchen, kificzamítni, kimenyítni.

Verſtechen, vernähen, bévarni, béaggatni, béöltögetni; vertauſchen, elcserélni; Trümpfe, elütni t. i. tromfal a' kártyát; ſich verſtechen, (beim Ku-

verſtechen), elvétni a' metszésben v. a' metszést.
Verſtechung, die, z. B. der Waaren, elcserélés.
Verſtecken, elrejteni, eldugni, elrekeszteni.
Verſtecken, das, elrejtés, eldugás.
Verſteckt, adj, elrejtett; halten, rejtekben tartani; adv. z. B. verſteckterweiſe, titkolva, rejtve.
Verſtehen, érteni, megérteni, általlátni, megfogni; ſo viel ich verſtehe, a' mennyire én értem; verſtehſt du, was ich meine? érted, mit mondok? ich verſtehe dich nicht, nem értelek, mit mondasz; das verſteht ſich, természetesen, arról kérdés sincs; ſich zu etwas verſtehen, d. i. ſich zu etwas entſchließen, ráállani, kész lenni valamire, megegyezni valamiben; ſich mit jemanden verſtehen, d. i. mit jemanden übereinſtimmen, egyetérteni, megegyezni valakivel; Kenntniß von etwas beſitzen, érteni p. o. németül, deákúl, tudni, p. o. muzsikát v. muzsikálni, érteni a' muzsikához; von Pfändern, z. B. ein verſtandenes Pfand, idejét multa zálog.
Verſtehen, das, értés, megértés, tudás.
Verſtehlen, ellopni; verſtohlenerweiſe, alattomban, lopva.
Verſteigen, ſich, igen magasra lépni, elragadtatni p. o. gondolkozásában; túl menni a' mértéken.
Verſteigerer, der, kótyavetyélő.
Verſteigern, elkótyavetyélni.
Verſteigerung, die, elkótyavetyélés, kótyavetye.
Verſteinern, in Stein verwandeln, kövé változtatni; verſteinert werden, kövé válni; trop. das partic. verſteinert, bálvánnyá valt, elálmélkodott, elbámúlt; adv. elbámúlva.
Verſteinerung, die, kövéválás; kövévált test. (Petrefactum).
Verſtellen, verunſtalten, kivenni a' formájából, elrútítni, elcsúfítni; nicht merken laſſen, tettetni, színleni valamit; ſich verſtellen, magát tettetni, eltitkolni a' mit gondol, érez.
Verſtellt, adj, formájából kivett, elrutított, elcsúfított; tettetett, eltitkolt, színlett; adv. z. B. verſtellterweiſe, tettetve.
Verſtellung, die, elcsúfítás; tettetés, eltitkolás, színlés, színmutatás.
Verſtellungskunſt, die, színmutatóság.
Verſterben, ſt. ſterben, meghalni; part. verſtorben, megholt.
Verſteuern, etwas, adót fizetni valamiről.
Verſteuert, adj., adó alá vetett.
Verſteuerung, die, adófizetés, adózás.
Verſtimmen, elrontani, leverni a' hangját; ſich, elromlani, leereszkedni t. i. a' muzsika hurjainak; trop. jemanden, valakit elkedvetlenítni.
Verſtimmt, adj., romlott hangú, leereszkedett hangú v. húrú; trop. elkedvetlenített, kedvetlen.
Verſtimmung, die, hangromlás v. leereszkedés.
Verſtöbern, auseinanderjagen, széljelkergetni, elkergetni, széljelszalasztani; vom Schnee, bélepni, béfúni, béhordani, mint a' hó az útat.
Verſtocken, hartnäckig machen, megmakacsítni, megátolkodni; durch Feuchtigkeit verderben, megdohosodni.
Verſtocken, das, makacsság, megátolkodás, nyakasság; megdohosodás
Verſtockt, adj., makacs, megátolkodott, nyakas; megdohosodott, dohos, p. o. búza; adv. makacsúl, megátolkodva.
Verſtohlen, adj, lopva való, alattomban való; adv., verſtohlener Weiſe, alattomban, lopva, titkon.
Verſtopfen, bédugni; verſtopfter Leib, szorult has.
Verſtopfung, die, bédugás, bédugulás; des Unterleibes, hasszorúlás.
Verſtören, háborgatni, megzavarni.
Verſtört, adj., megzavart.
Verſtoß, der, Fehler, hiba, vétek; Beleidigung, öszveütközés, öszveakasztás valakivel.
Verſtoßen, fehlen, hibázni, véteni; bei jemanden, valakit megsérteni, megbántani; von ſich ſtoßen, eltaszítni magától; ſeine Sachen, kiadni rajta, eladni; ſeine Frau, megvetni, magától elküldeni v. elhajtani a' feleségét; ein Kind, megtagadni gyermekét.
Verſtoßung, die, eltaszítás magától; einer Frau, feleség megvetés és elhajtás; eines Kindes, a' gyermek megtagadása.
Verſtreichen, durch Streichen verbrauchen, felkenni, felmázolni mind; verſtopfen, békenni, bémázolni; von der Zeit, eltelni, elmúlni, mint az idő.
Verſtreichen, das, Verſtreichung, die, békenés, bémázolás; eltelés, elmúlás.

Digitized by Google

Verſtreuen, mind elszórni; elszélesztени.
Verſtricken, mind felkötni, p. o. a' czérnát; tőrbe keverni.
Verſtümmeln, megcsonkítni.
Verſtümmelung, die, megcsonkítás.
Verſtümmelt, adj., megcsonkított.
Verſtummen, megnémúlni; ſt. ſchweigen, elhallgatni, elnémúlni; jemanden verſtummen machen, valakit elhallgattatni.
Verſtummen, das, megnémúlás.
Verſuch, der, próbatétel, igyekezet.
Verſuchen, überhaupt prüfen, megvizsgálni, megpróbálni, próbára tenni; koſten, kóstolni, p. o. bort, megkóstolni; einen Verſuch machen, próbálgatni, kitanúlni igyekezni, megpróbálni, meglátni akarni; ſich etwas verſuchen, z. B. in der Welt, sokat próbálni a' világon, sokat útazni, járni kelni; zum Böſen reizen, késérteni p. o. a' rosszra.
Verſuchen, das, Verſuchung, die, próbálás, vizsgálás, megpróbálás, megvizsgálás; zum Böſen, késértés a' rosszra; in Verſuchung führen, késértetbe vinni, gonoszra ingerleni.
Verſucher, der, késértő, gonoszra ingerlő.
Verſucht, adj, jártas valamiben, próbált, tapasztalt, p. o. katonák ée.
Verſudeln, bémocskolni.
Verſündigen, ſich, vétni, vétkezni, bűnhödni; ſich an jemanden, valaki ellen vétni.
Verſündigung, die, vétkezés, bűnhödés, vétség, vétés.
Verſüßen, megédesítni; trop. édesíteni, enyhítni, kellemessé tenni, p. o. a' munkát, az életét.
Verſüßen, das, megédesítés.
Vertagen, halasztani, elhalasztani.
Vertagung, die, halasztás, halogatás.
Vertändeln, elgyermekeskedni, hijábavalósággal eltölteni p. o. az időt.
Vertanzen, durchs Tanzen verbrauchen, eltánczolni, tánczolás által elvesztegetni, p. o. pénzt; verlieren, elveszteni, p. o. betegségét; verſäumen, elmúlasztani, eltánczolni, p. o. az időt.
Vertanzen, das, eltánczolás, tánczolás által vesztegetés.
Vertauſchen, el- v. felcserélni.
Vertauſchen, das, Vertauſchung, die, el- v. felcserélés.
...ufelt, adj., gottlos, gonosz, istentelen, átkozott; heftig, iszonyú; adv. átkozott módon; iszonyúan.
Vertheidigen, jemanden durch Worte, óltalmazni, védelmezni, védni valakit; ſich, magát védelmezni; eine Sache, a' dolog mellett harczolni; durch Waffen, védelmezni, harczolni.
Vertheidiger, der, überhaupt, véd, védő, védelem; beſ. oltalmazó, védelmező.
Vertheidigung, die, védés, védelmezés, oltalmazás.
Vertheidigungsmittel, das, védőeszköz, védelem, fegyver.
Vertheidigungsſchrift, die, védírás, védőírás.
Vertheidigungsſtand, der, védő állapot, kész védelem; ſich in Vertheidigungsſtand ſetzen, készülni a' védelemre v. védelmezésre.
Vertheilen, elosztani, elosztogatni, kiosztani mások között.
Vertheiler, der, el- v. kiosztó.
Vertheilung, die, el-, ki- v. felosztás.
Vertheuern, megdrágítni, p. o. a' gabonát.
Vertheurer, der, megdrágító.
Vertheurung, die, megdrágítás.
Vertbun, elvesztegetni, elköltени.
Vertbunlich, adj, bőköltő, vesztegető.
Vertical, adj., ſcheitelrecht, tetőpontos; adv. tetőpontosan.
Vertiefen, tief machen, kivölgyelni, méllyé v. méllyebbé tenni; trop. ſich in etwas, méllyen belémerülni v. elmerülni valamibe, p. o. a' tudományba; in Gedanken, im Nachdenken, mély gondolatokba, gondolkozásba merülve lenni; in Schulden vertieft ſeyn, sok adósságba lenni keverve.
Vertiefung, die, Vertiefen, das, mélyebbre csinálás; etwas Vertieftes, z. B. eine Kerbe, Hohlkehle, barázda, rovátk; trop. in Gedanken, elmerülés a' gondolkozásba.
Vertilgen, eltörleni, kiirtani.
Vertilger, der, eltörlő, kiirtó.
Vertilgung, die, eltörlés, kiirtás.
Vertoben, kidühösködni magát.
Vertrag, der, alku, egyesség, kötés; ſt. Bündniß, szövetség.
Vertragen, máshóvá vinni, másfelé, félre elvinni; ſt. erdulden, eltürni, elszenvedni, elbírni, kiállani; ſich mit jemanden gut vertragen, valakivel egyezni, egyességben lenni; ſich nicht vertragen, öszve nem illeni, nem egyezni vele.

Verträglich, adj., szelíd, jámbor, békesség szerető, mindennel könnyen megegyező; adv. szelíden, jámborúl.

Verträglichkeit, die, békeszeretés, megegyezés.

Vertragung, die, eltűrés, elszenvedés.

Vertrauen, bízni, bizodalmát helyheztetni valakibe; reábízni valakire valamit.

Vertrauen, das, bizodalom, bizakodás; ſetzen oder haben, bizodalmát helyheztetni valakibe; im Vertrauen geſagt! köztünk legyen mondva!

Vertrauensvoll, adj., bizodalommal teljes, biztos; adv. bizakodva.

Vertrauern, elgyászolni.

Vertráufeln, elcsepegni.

Vertraulich, adj., bizodalmas, meghitt, hiedelmes; adv. bizodalommal, meghitten, hiedelemmel.

Vertraulichkeit, die, meghittség, hiedelem, bizodalom.

Vertraut, adj., meghitt, bizodalmas, barátságos; adv. meghitten, meghitt barátságban.

Vertraute, der, meghitt, megbízott, meghitt biztos.

Vertreiben, jemanden, elűzni, elhajtani, elkergetni; Feinde, az ellenséget megszalasztani; trop. eine Krankheit, a' nyavalyát eloszlatni; ſich die Zeit, az időt tölteni.

Vertreiben, das, Vertreibung, elkergetés, elűzés, elhajtás, eloszlatás.

Vertreten, z. B. ſich den Fuß, rosszúl tett lépés által kificzamítni; ſt. zuſammentreten, meg-v. öszvetapodni p. o. a' pázsitot; den Weg, elállani az útját valakinek; an jemandes Stelle treten, valaki helyett lenni; trop. jemand. bei einem, d. i. a) vertheidigen, védni, védelmezni valakit valaki előtt; b) durch Fürbitte, szószóllója lenni valakinek, és helyette mást kérni; c) entſchuldigen, menteni valakit.

Vertreten, das, Vertretung, die, lábkimenyítés rosszúl tett lépés által; félrenyomás, elnyomás; valaki helyett létel, képviselés; védés, közbenjárás, szószóllás, mentés.

Vertreter, der, helyviselője valakinek, helyettelévő; közbenjáró, szószólló, védő, szavatos.

Vertrieben, adj., elűzött, elkergetett.

Vertriebene, der, hazájából kihajtatott, számkivettetett.

Vertrinken, z. B. die Zeit, ivással tölteni p. o. az időt; Geld, meginni p. o. a' pénzét; ivás által elűzni, p. o. a' búját, a' gondját.

Vertrocknen, elszáradni, mint p. o. a' könnyek; kiszáradni, mint a' fa, víz.

Vertrocknen, das, szárazság, száraz volta valaminek p. o. fának.

Vertrocknet, adj., el-v. kiszáradt.

Vertrödeln, Sachen, eladni, eladogatni; (verächtlich), elzsibvásárkodni; die Zeit, elhíjábavalóskodni; Geld, elhenyélni, elkorhelykedni.

Vertröpfeln, elcsepegni.

Vertröſten, jemanden, biztatni valakit, reménységet nyújtani valakinek; jemanden von einer Zeit zur andern, valakit időről időre biztatni; vertröſtet, reménységgel biztatott; ſich, reményleni; ſt. Muth einſprechen, neki bátorítni, valakit biztatni.

Vertröſtung, die, reménységnyújtás, biztatás, bátorítás.

Vertuſchen, etwas, eltitkolni, elsimítni, p. o. a' lopott jószágot.

Vertuſchen, das, eltitkolás.

Verüben, z. B etwas Böſes, elkövetni, véghez vinni t. i. valamelly rosszat, gonoszságot cselekedni; einen Mord, ölni.

Verübung, die, véghezvitel, elkövetés, t. i. a' gonosznak elkövetése.

Verunehren, megbecstelenítni; ein Mädchen, a' szüzet megszeplősítni.

Verunehrung, die, gyalázat, megbecsteleyítes; eines Mädchens, megszeplősítés.

Veruneinigen, öszveveszteni, békételenséget szerezni, p. o. a' két barátok között; ſich, öszveveszni, meghasonlani.

Veruneinigung, die, öszvevesztés; meghasonlás.

Verunglimpfen, becstelenítni, kissebbítni, rágalmazni valakit.

Verunglimpfung, die, becstelenítés, rágalmazás.

Verunglücken, szerencsétlen lenni, szerencsétlenül járni, zu Grunde gehen, elveszni, végveszedelemre jutni; von Schiffen, elsüllyedni; mißlingen, nem várt v. rossz kimenetelének lenni; einen Verluſt haben, kárt vallani; um ſein Vermögen kommen, minden vagyonától megosztatni.

Verunheiligen, megfertéztetni.

Verunheiligung, die, megfertézte

Verunreinigen, be-v. elmocskolni, elcsúnyítni.
Verunreinigung, die, bémocskolás, elcsúnyítás.
Verunſtalten, elcsúfítni, a' formájából kivenni, elrútítni, éktelenné tenni.
Verunſtaltet, adj., elrútított, elcsúfított, éktelen.
Verunſtaltung, die, elrútítás, elcsúfítás, éktelenség.
Veruntreuen, entwenden, elsikkasztani, eltökítni, ellopni hűségtelenül.
Verurſachen, okozni, p. o. bosszúságot, tenni, szerezni, csinálni; Streit, perlekedést támasztani; Bewunderung, csudálkozást gerjeszteni; Vergnügen, gyönyörűségére lenni.
Verurſacher, der, szerző, okozó.
Verurſacherinn, die, szerző, t. i. asszony, v. leány.
Verurtheilen, büntetni, p. o. pénzre; ítélni, p. o. halálra valakit, kárhoztatni.
Verurtheilung, die, büntetés, büntetésre ítélés, kárhoztatás.
Vervielfältigen, sokszorozni, sokasítni.
Vervielfältigung, die, sokszorozás, sokasítás.
Vervierfältigen, négyszerezni, négyezni.
Vervierfältigung, die, Vierfachmachung, négyszerezés.
Vervollkommen, tökélletesítni, tökélletessé tenni.
Vervollkommnung, die, tökélletesítés, tökélletesedés.
Verwachſen, zuwachſen, wie z. B. Wunden, benőni, béforradni; ineinander wachſen, öszvenőni, öszveforradni; durch Wachſen ungeſtaltet werden, kinőni a' formájából.
Verwachſen, adj., bénőtt; öszvenőtt; formátlan.
Verwachſen, das, Verwachſung, die, benövés, béforradás; öszvenövés; idomtalanság.
Verwahren, an einem ſichern Orte, eltenni, megőrízni, tartogatni; gegen etwas, megerősítni, p. o. a' várost kőfalakkal; ſich gegen etwas, magát valami ellen őrízni; ſich vor Kälte verwahren, magát a' hidegtől ójni; ſich verwahren, d i. ſichern, magát oltalmazni, bátorságba helyheztetni, őrízni.
Verwahrer, der, őrző.
Verwahrloſen, nem gondolni valamivel, vesztére hagyni valamit; Feuer, nem vigyázni a' tüzre.
Verwahrloſung, die, vesztére hagyás, vele nem gondolás.
Verwahrung, die, eltevés, gondviselés; jem. etwas in Verwahrung geben, valamit valakinek gondviselésére bízni; Befeſtigung, megerősítés; ſt. Gefängniß, őrizet, fógság, fogház, tömlöcz; Sicherung, bátorságba helyheztetés.
Verwahrungsmittel, das, őrző v. oltalmazó eszköz, védelem.
Verwaiſen, von Kindern, árvaságra jutni; von Aeltern, gyermekeitől mégfosztatni.
Verwaiſen, das, Verwaiſung, die, árvaság.
Verwaiſet, adj., von Kindern, árva, árvaságra jutott.
Verwalten, vernichten, véghez vinni, eljárni valamiben, folytatni valamit; ein Amt, hivatalt viselni; den Staat, a' köztársaságot kormányozni v. igazgatni.
Verwalten, das, Verwaltung, die, véghez vivés, eljárás valamiben, valaminek p. o. hivatalnak viselése, folytatása; des Staates, a' köztársaság kormányozása; fremder Güter, más jószágára való gondviselése.
Verwalter, der, gondviselő, igazgató; auf einem Gute, majoros.
Verwandeln, elváltoztatni; ſich im Geſichte, ábrázatban megváltozni; in etwas verwandelt werden, valamivé változni.
Verwandlung, die, elváltozás, megváltozás, általformálódás.
Verwandt, adj., atyafi, atyafiságban v. rokonságban lévő, rokon; trop. atyafiságos, hozzá hasonló.
Verwandte, der, atyafi, rokon.
Verwandtſchaft, die, rokonság, atyafiság, öszveköttetés, egyesség.
Verwaſchen, mind felmosni, p. o. a' szappant; z. B. Farben, elmosni, elvékonyítni p. o. a' festéket; ſt. verplaudern, elfecsegni, elcsacsogni, p. o. az időt; adj. ſt. plauderhaft, fecsegő, csacsogó.
Verwaſchung, die, der Seife, felmosás, mosás által való elfogyasztás.
Verwäſſern, igen megvizezni.
Verweben, mind felszőni; beleszőni, közészőni, beszőni.
Verwechſeln, umtauſchen, el-v. felcserélni; Geld, el-v. felváltani, p. o. pénzt, aranyot; Perſonen, eltéveszteni személyeket; ſt. vermengen, verwirren, öszvezavarni.

Verwechseln, das, Verwechselung, die, el-v. felcserélés; el-v. felváltás.
Verwegen, adj., vakmerő, merész; adv. vakmerőn, merészen.
Verwegenheit, die, vakmerőség, nagy merészség.
Verwehen, elfújni, elhordani; tele v. befújni p. o. hóval.
Verwehren, st. verhindern, verbieten, tiltani, megtiltani, gátolni, meggátolni, akadályoztatni.
Verwehren, das, eltiltás, akadályoztatás, megtiltás, meggátolás.
Verweichlichen, elpuhulni.
Verweichlicht, adj., elpuhúlt.
Verweichlichung, die, elpuhultság.
Verweigern, megtagadni, megvonni valakitől valamit.
Verweigerung, die, megtagadás, megvonás.
Verweilen, múlatni, késni.
Verweilen, das, késés, múlatság.
Verweinen, sírással tölteni, p. o. az időt; kisírni magát.
Verweis, der, dorgálás, feddés, pirongatás, szemre hányás, pirószó; geben, megdorgálni valakit, megpirongatni.
Verweisen, an jemanden, másra v. máshoz igazítni, útasítni; st. verbannen, elűzni, számkivetni valakit; Vorwürfe machen, megdorgálni, megpirongatni valakit.
Verweisen, das, Verweisung, die, máshová igazítás, útasítás; Verbannung, számkivetés; st. Vorwurf, megfeddés, megdorgálás.
Verwelken, elhervadni.
Verwelklich, adj., elhervadható.
Verwelkt, adj., elhervadt; adv. elhervadva.
Verwelkung, die, elhervadás.
Verwenden, wegwenden, el-v. félrefordítni; anwenden, z. B. Geld, Zeit, Mühe, fordítni, ráfordítni, költeni, p. o. pénzt, időt, munkát valamire; sich für jemanden, oder für etwas, közbe vetni magát valakiért, valamiért, fáradni érte; néha kérni, esedezni, valaki személyjéért.
Verwendet, adj., elfordított; adv. el-v. megfordítva.
Verwendung, die, el-v. magfordítás; reáfordítás, ráköltés, idejének és fáradtságának valamirevaló fordítása, haszonvétele valaminek valamire; fáradozás valaki dolgába.
Verwerfen, elvetni, rossz helyre vetni, félrevetni, valahová; st. durcheinander mischen, z. B. Worte, szelyél-v. öszvevissza elhányni p. o. a' szókat; sich, elhibázni a' vetést v. hajítást; trop. nicht annehmen, od. billigen, megvetni, helybe nem hagyni, el nem fogadni, p. o. tanácsot; st. mißgebären, von Thieren, megvetni, elvetelkedni.
Verwerfen, das, Verwerfung, die, megvetés, rossz helyre tevés; elhányásvetés; helybe nem hagyás, el nem fogadás.
Verwerflich, adj., megvetendő, helybe nem hagyható, el nem fogadható.
Verwerflichkeit, die, megvetendőség, el nem fogadhatóság.
Verwesen, elrothadni, elsennyedni, megbüzhödni.
Verweser, der, hivatalhelytartó, személyviselő, t. i. hivatalban.
Verweslich, adj., rothadandó, rothadó.
Verweslichkeit, die, rothadóság.
Verwesung, die, elrothadás.
Verwetten, a' fogadásban feltenni p. o. valamit, v. abba fogadni; a' fogadásban elveszteni.
Verwichen, adj., elmúlt, a' minapi; das verwichene Jahr, a' múlt esztendő; adv. a' minap, nem régében; oder st. neulich, a' falkában.
Verwickeln, etwas, belékeverni; jemanden, beléelegyítni, p. o. valamelly dologba; sich, belékeveredni.
Verwickelt, adj., belékevert, belékeveredett, öszvekevert, v. zavart, öszvebonyolódott; trop. beléelegyedett; adv. öszvezavarva.
Verwickelung, die, belékeverés, öszvezavarodás, öszvebonyolódás, zürzavar.
Verwildern, elvadúlni, vaddá lenni, elkorcsosodni; von Pflanzen, elaljasodni, elsatnyúlni; von Gegenden, elkietlenedni.
Verwildert, adj., elvadúlt, elkorcsosodott; elkietlenedett.
Verwilderung, die, elvadúlás, elkorcsosodás; elkietlenedés
Verwirken, d. i. begehen, cselekedni, elkövetni, vétkezni; das Leben, ollyan gonoszságot követni el, mellynek az élete is utánna vesz.
Verwirkung, die, elvesztése valaminek.
Verwirren, öszvezavarni, megzavarni, zavarodásba hozni; trop. háborgatni, megháborítni; sich, öszvezavarodni, belékeveredni.

Digitized by Google

Verwirrt, verworren, adj., öszvezavarodott, zürzavaros; trop. megzavarodott, megháborított; eine verwirrte Rede, elzavart beszéd; verwirrt im Kopfe, meghaborodott eszű, megtébolyodott; adv. zavarodva, rendetlenül, öszvehányvavetve.

Verwirrung, die, das Verwirren, zürzavar, rendetlenség; zavarodás, öszvezavarodás; des Verſtandes, elmebéli megháborodás.

Verwirrungsvoll, adj., zürzavaros; adv. öszvezavarodva.

Verwiſchen, eltörleni, letörleni, p. o. a' betűt, az írást; abtrocknen, megszárítni, megtörölni.

Verwiſchung, die, eltörlés, kitörlés; megtörlés.

Verwittern, wie z. B. Steine, elmállani, elporlani.

Verwittwet, adj., özvegy, özvegygyé lett.

Verwöhnen, rosszúl szoktatni, elrontani rosszúlszoktatás által.

Verwöhnung, die, rosszúlszoktatás.

Verworfen, elhánytvetett; trop. z. B. Menſch, rosszraelvetemedett, elfajúlt ember.

Verworfenheit, die, elfajúltság, elvetemedettség.

Verworren, adj., zavarodott, rendetlen.

Verworrenheit, die, zavarodás, rendetlenség.

Verwunden, megsebesítni, sebbe ejteni valakit; tödtlich verwundet werden, halálos sebbe esni, halálosan megsebesedni; trop. sebesítni, megsebhetni; Herzen, sérteni a' szíveket.

Verwunden, das, Verwundung, die, megsebesítés.

Verwundern, wunderbar ſeyn, oder vorkommen, csudának tetszeni, csudálkozásra gerjeszteni; das verwundert mich, azon csudálkozom; ſt. bewundern, csudálni; ſich, csudálkozni valamin, rajta.

Verwunderung, die, csudálkozás; in Verwunderung ſetzen, csudálkozásra indítni.

Verwunderungswerth, Verwunderungswürdig, adj., csudálkozásra mélto; adv. csudálatosan, csudálatos módon.

Verwunderungswürdigkeit, die, csudálatosság, csudálatos volta valaminek.

Verwundet, adj., sebes, megsebesített, megsebesedett.

Verwünſchen, átkozni, megátkozni; bezaubern, bájolás által elváltoztatni.

Verwünſchen, das, Verwünſchung, die, Verfluchung, megátkozás; als Fluch, átkozódás; Bezauberung, megbájolás.

Verwünſchungswerth, Verwünſchungswürdig, adj., megátkozandó.

Verwünſcht, adj., átkozott, megátkozott; od. ſt. abſcheulich, gonosz, útálatos, átkozott; bezaubert, megbájolt, megigezett; adv. átkozzottúl.

Verwüſten, pusztítni, elpusztítni, p. o. várost; ſt. verderben, z. B. Kleider, Bücher, elrontani, rongálni, elszaggatni, p. o. a' ruhát.

Verwüſten, das, Verwüſtung, die, pusztítás, elpusztítás, rontás; der verwüſtete Zuſtand, pusztaság, pusztúlás.

Verwüſter, der, pusztító, rontó.

Verwüſterinn, die, rontó, pusztító t. i. asszony.

Verwüſtet, adj., elpusztított, puszta.

Verwüthen, vertoben, megszűnni dühösködni, kidühösködni magát.

Verzagen, elcsüggedni, elhagyni magát; hoffnungslos ſeyn, kétségbe esni, minden reménységről letenni.

Verzagen, das, Verzagung, die, elcsüggedés; Hoffnungsloſigkeit, die, kétségbeesés.

Verzagt, adj., muthlos, elcsüggedt, kicsiny szívű, félénk; jemanden verzagt machen, elcsüggeszteni; hoffnungslos, kétségbe esett; adv. elcsüggedve; kétségbe esve.

Verzagtheit, die, elsüggedtség.

Verzählen, hibásan számlálni, elteveszteni a' számlálást; ſich, elhibázni a' számlálást.

Verzärteln, elkényeztetni, kényeztetni; ſich, elkényesedni.

Verzärtelt, adj., elkényeztetett.

Verzärtelung, die, kényeztetés, elkényeztetés.

Verzäunen, békerítni, sövénnyel béfonni v. békertelni.

Verzechen, meginni, beinni, p. o. pénzét, ruháját, ée.

Verzehnten, a' tizedet megadni.

Verzehren, z. B. Speiſen, megenni, megemészteni, p. o. eledelt; Geld, pénzt költeni; Hab und Gut, minden vagyonát megemészteni; das Seinige, a' magáét költeni, a' magáéból élni; ſich, megemésztődni.

Digitized by Google

Verzehren, das, Verzehrung, die, megv. elemésztés.

Verzehrend, adj., vom Feuer, megemésztő, elemésztő; von Krankheiten, hervasztó, fonnyasztó; eine verzehrende Krankheit, hervadozás, sinlődés; verzehrende Leidenschaften, emésztő indúlatosságok.

Verzehrer, drr, emésztő, megemésztő.

Verzehrerinn, die, megemésztő asszony személy.

Verzehrung, die, megemésztés; auszehrende Krankheit, száraz kórság v. betegség, hervadozás.

Verzeichnen, fehl zeichnen, elhibázni a' rajzolást, rosszúl rajzolni; etwas niederschreiben, feljegyezni, felírni.

Verzeichnen, das, Verzeichnung, die, elhibázása a' rajzolásnak; feljegyzés.

Verzeichniß, das, lajstrom, mutató tábla, feljegyzés.

Verzeihen, megbocsátni, megengedni.

Verzeihlich, adj., megbocsátható, megengedhető.

Verzeihung, die, engedelem, bocsánat, megengedés, megbocsatás; jemanden um Verzeihung bitten, valakitől engedelmet kérni.

Verzerren, herumreißen, elvonni egymástól, elszakasztani; zerrend verunstalten, z. B. den Mund, félrehúzni, elvonni, elhúzni p. o. a' száját.

Verzerrt, adj., félre vont v. húzott.

Verzerrung, die, félrehúzás.

Verzetteln, nacheinander fallen lassen, zerstreuen, elhullatni, elpotyogatni, p. o. búzát, gyümölcsöt, ée; elszéleszteni, elhányni vetni.

Verzettelung, die, elszélesztés.

Verzicht, der, lemondás valamiről; auf seine Gerechtsamen Verzicht leisten, lemondani a' jussáról.

Verziehen, falsch ziehen, z. B. im Spiele, hibás húzást tenni; schlecht erziehen, z. B. Kinder, rosszúl nevelni, p. o. gyermeket; st. verzerren, z. B. den Mund, elhúzni, félre húzni, p. o. a' száját; st. sich entfernen, elmenni, eltávozni; z. B. die Wolken verziehen sich, a' fellegek eloszlanak; das Gewitter hat sich verzogen, az égiháború elment, eltávozott; von Saiten auf musikalischen Instrumenten, leereszkedni mint a' húr a' muzsikán; st. verschieben, elhalasztani, halogatni p. o. más időre; st. verweilen, várakozni, maradni, késni.

Verziehen, das, Verziehung, die, z. B. eines Kindes, rossz nevelés; st. Verzug, várakozás.

Verzieren, felékesítni, felékesgetni, megczifrázni.

Verzieren, das, ékesítés, felékesítés, megczifrázás.

Verzierung, die, ékesség, czifrázás.

Verzinnen, megczínezni, czínnel megfuttatni.

Verzinsen, uzsorát v. interest adni, fizetni kamatot.

Verzinsung, die, kamatfizetés.

Verzogen, adj., el- v. félrevont, félrevongált; rosszúl nevelt.

Verzögern, aufhalten, z. B. Termin, halogatni, húzni, halasztani valamit; abhalten, z. B. Menschen, késleltetni, késni, tartóztatni, feltartóztatni valakit.

Verzögerung, die, halasztás, halogatás, húzás; kesleltetés, feltartóztatás.

Verzollen, vámot adni valamitől, megvámolni.

Verzollen, das, megvámolás, vámfizetés.

Verzucken, zerren, rángatni, félre vongálni.

Verzuckung, die, félre vonoglás, ínrángolódás, ínaknak rángalodása, görcs.

Verzuckern, megczukrozni, megnádmézelni.

Verzug, der, haladék, késés, késedelem; ohne Verzug, haladék v. késedelem nélkül, tüstént.

Verzweifeln, an etwas, kétségbe esni, valami felől.

Verzweifelt, adj., hoffnungslos, kétségbe esett; eine verzweifelte Lage, átkozott állapot; heillos, gonosz, rossz, átkozott; heftig, hartnäckig, iszonyú; irtóztató, felettevaló; adv. kétségbeesve; gonoszúl; iszonyúan, irtóztató módon.

Verzweifelung, die, kétségbeesés; jemanden zur Verzweiflung bringen; valakit kétségbe ejteni; in Verzweiflung kommen, kétségbe esni.

Verzweifelungsvoll, adj., egészen kétségbe esett.

Verzwicken, megcsonkítni.

Verzwickung, die, el- v. megcsonkítás.

Vesper, die, Nachmittagszeit, délest, délestidő; Nachmittagsgottesdienst, délesti isteni tisztelet, vecsernye; Sicilianische, a' sziczíliai öldöklés.

Digitized by Google

Vesperbrod, das, ozsonna.
Vesperzeit, die, délesti idő.
Vettel, die, verächtliche Benennung, eines alten Weibes, vén dada, agg dada, vén banya.
Vetter, der, übd. st. Anverwandte, rokon, atyafi; bes. Vaters Bruder, atyai nagybátya; Mutter Bruder, anyai nagybátya. Auch heißen Vettern die Geschwister Kinder, unokatestvérek.
Vetterlich, adj., den Vettern gehörig, rokoni, rokonoké; dem Anverwandten gemäß, rokonos, atyafiságos; geschwisterkindlich, nagybátyai; adv. rokonhoz illő módon.
Vetterschaft, die, rokonság.
Vice-Admiral, der, alhajósvezér.
Vice-Kanzler, al-v. viczekanczellár.
Vice-König, der, viczekirály.
Vice-Statthalter, der, alhelytartó.
Vidimiren, hivatalosan hitelesíteni.
Vidimirung, die, hivatalos hitelesítés.
Vieh, das, übd. barom; bes. jene Thiere, welche zur Feldwirthschaft verwendet werden, marha; großes, szarvas marha; kleines, apróbb marha; daher: das Pflugvieh, szarvas marha, göböly; Zugvieh, igás marha; Schafvieh, juhok, birkák.
Viehartznei, die, Thierartznei, baromorvosság.
Viehartzneikunst, die, baromorvoslás.
Viehartzt, der, baromorvos; marhaorvos.
Viehbremse, die, bögöly.
Viehdieb, der, baromlopó, marhazsivány.
Viehdiebstahl, der, marhalopás.
Viehfall, der, marhadög.
Viehfutter, das, takarmány, barmoknakvaló eleség.
Viehhandel, der, marhával kereskedés.
Viehhändler, der, baromkereskedő, marhával kereskedő.
Viehheerde, die, nyáj, csorda, baromcsorda.
Viehhirt, der, barompásztor, csordás; vom großen Viehe, gulyás.
Viehisch, adj., baromi; trop. von Leben, baromi élet; adv. barom módra.
Viehknecht, der, gulyás bojtár.
Viehkrankheit, die, marhanyavalya.
Viehmagd, die, barompásztor leány; tehenész leány.
Viehmarkt, der, barom-v. marhavásár; marhaárulás.
Viehreich, adj., sok marhájú.
Viehschwemme, die, baromúsztató.
Viehseuche, die, marhadög.
Viehstall, der, barom-v. marha istálló.
Viehsteuer, die, marhára vetett adó.
Viehtränke, die, marha itató.
Viehtrift, die, legeltetés.
Viehtrieb, der, marhahajtás.
Viehweg, der, marhacsapás.
Viehweide, die, marha legelő.
Viehzehent, der, marha dézma.
Viehzoll, der, marha vám.
Viehzucht, die, barom-v. marhatartás, baromtenyésztetés; Viehzucht treiben, marhát tenyésztetni, tartani.
Viel, adj., sok; viele, sok, sokan; od. st. zahlreich, számos, p. o. hallgatók; st. reichlich, elég, bő, böven; so viele, annyi, olly sok; wie viele? hányan? so viele nur, valahányan, valamennyen; zu viel, zu viele, igen sok, igen sokan; es sind unser viel, igen sokan vagyunk; adv. sokszor, sokan, sokat; so viel ich weiß, a' mennyire én tudom; so viel ich höre, a' mint én hallom; das ist mir gleich viel, az nekem mind egy; es liegt viel daran, sok függ attól; es liegt nicht viel daran, nem sokat tesz; viel vor dem Comparat. sokkal; z. B. viel mehr, sokkal több; viel weniger, sokkal kevesebb v. kevesebben; oder auch, annál inkább nem, annál kevésbbé; viel mehr, sött inkább.
Vielartig, adj., sok nemű.
Vielästig, adj., ágasbogas, sokágú.
Vieläugig, adj., sokszemű.
Vieldeutig, adj., sok jelentésű.
Vieleck, das, sokszeglet, sokszegletű test.
Vieleckig, adj., sokszegletű.
Vielerlei, adj., sokféle; wie vielerlei? hányféle? so vielerlei, annyiféle; auf wie vielerlei Art? hányféleképpen?
Vielesser, der, sokétű ember, nagyevő.
Vielfach, adj., sokszoros; st. häufig, gyakori; adv. sokféleképpen, sokképpen.
Vielfältig, adj., sokrétű, sokféle; adv. sokféleképpen.
Vielfältigkeit, die, sokféleség, sokképpen valóság.
Vielfärbig, adj., sokszínű.
Vielfraß, der, ein Thier, rozomák, torkos borz; von Menschen, nagyevő, nagy evő, nagy bélű.
Vielfräßig, adj., nagy evő, nagy bélű.

Digitized by Google

Vielfräßigkeit, die, nagy ehetőség.
Vielfuß, der, Insect, soklábú.
Vielfüßig, adj., soklábú.
Vielgeliebt, adj., igen kedves, szerelmes.
Vielgültig, adj., sokat érő.
Vielhalmig, adj., sokszárú p. o. gabona.
Vielhäutig, adj., sokbőrű.
Vielheit, die, sokság, sokaság.
Vieljährig, adj, sokesztendős v. esztendejű.
Vielleicht, adv., talán, meglehet.
Viellöcherig, adj., lyukacsos.
Vielmännerei, die, sokférjűség.
Vielmal, adv. sokszor, gyakorta, gyakran; wie vielmal? hányszor? ſo vielmal, annyiszor.
Vielmalig, adj., sokszori, gyakori, gyakortaváló.
Vielmehr, adj., sőtt inkább.
Vielnamig, adj., soknevű.
Vielſäulig, adj., sokoszlopos.
Vielſchreiber, der, a' ki sokot ír, sok munkát ír.
Vielſeitig, adj., sokoldalú; trop. sokféle.
Vielſeitigkeit, die, sokoldalúság.
Vielſpitzig, adj., sokhegyű.
Vielſtimmig, adj., sok hangú.
Vielſylbig, adj, sokszótagú.
Vieltheilig, adj., sokrészű.
Vieltönig, adj., sok hangú.
Vielumfaſſend, adj., nagy-v. széleskiterjedésű.
Vielvermögend, adj., hatalmas, sokat tehető.
Vielvermögenheit, die, sokat tehetőség.
Vielweiberei, die, sokfeleségtartás, feles nőszés.
Vielweniger, adv., annál inkább nem, annál kevésbbé, még inkább nem.
Vielwinkelig, adj., sokzugú.
Vielwiſſend, adj., sokat tudó.
Vielwiſſer, der, sokban tudós, soktudományú.
Vielwiſſerei, die, sokat tudós, mindenhez tudóság.
Vier, num. négy; viere, négyen; je vier, négyen; aus viere beſtehend, négyes, négyből álló; vier Tage, Jahre, négy nap, esztendő, négy napig, esztendeig; unter vier Augen, d. i. geheim, négy szem között, titokban; auf allen Vieren kriechen, négykézláb mászni.
Vierachtel-Takt, der, egynyolczadrészhang, v. időmérték.
Vierdrähtig, adj., négyszálú v. fonalú.
Viere, die, négy, négyes szám.
Viereck, das, négyszeglet, koczkaraja.
Viereckig, adj., négyszegletű.
Vieren, négyelni, felnégyelni.
Viererlei, adj., négyféle.
Vierfach, adj., négyszeres, adv. négyszeresen.
Vierfädig, adj., négyszálú.
Vierfältig, adj., négyszeres.
Vierfüßig, adj., négylábú, p. o. állatok.
Viergliederig, adj., négytagú.
Viergroſchenſtück, das, négygarasos.
Vierhändig, adj., négykezű.
Vierhundert, adj., négyszáz.
Vierhundertmal, adv., négyszazszor.
Vierhundertmalig, adj., négyszázszori.
Vierhundertſte, der, die, das, négyszázadik.
Vierjährig, adj., négy esztendős.
Vierköpfig, adj., négyfejű.
Vierling, der, egy negyedrész v. egy fertály p. o. mérő; eine Münze (Groſchel), pénz neme, negyedrész garas, fel poltra.
Viermal, adv., négyszer; viermal ſo groß, négyannyi.
Viermalig, adj., négyszeri.
Viermonatlich, adj., négyhónapi.
Vierpfünder, der, négyfontos golyóbisú ágyú.
Vierpfündig, adj., négyfontos, négyfontnyi.
Vierruderung, adj., négyevezős, v. evezőjű.
Vierſchröthig, adj., izmos, köpczös, erős.
Vierſaitig, adj., négyhúrú, z. B. Fortepiano; négyhúrú v. négy húrokkal felhúzott Fortepiánó.
Vierſeitig, adj., négyoldalú.
Vierſitzig, adj., négyülésű.
Vierſpannig, adj., négyarasznyi.
Vierſpännig, adj., négylovas, négyökrös t. i. szekér, kocsi.
Vierſpaltig, adj., négyhasadékú.
Vierſpitzig, adj, négyágú, p. o. villa.
Vierſtimmig, adj, négyhangú.
Vierſtündig, adj., négyórái, négy óráig tartó.
Vierſylbig, adj., négyszótagú.
Viertägig, adj., négynapi; Fieber, negyednapi hidegelés.
Viertauſend, négyezer; adv. négyezeren.
Viertauſendmal, adv., négyezerszer.

Vierte, der, die, das, negyedik; zum vierten Male, negyedszer, negyedikszer.
Viertehalb, adj., negyedfél.
Viertel, das, fertály, negyedrész; einer Stadt, része a' városnak.
Vierteljahr, das, egy fertály esztendő; alle Vierteljahr, minden fertály esztendőben.
Vierteljährig, adj., három hónapos, egy fertály esztendős; adv. három hónaponként.
Viertelu, félnegyedelni.
Viertelpfund, das, egynegyedrésze font, egy fertály font.
Viertelton, oder, Viertelston, der, negyedrészhang.
Viertelſtunde, die, fertályóra.
Viertelſtündig, adj., fertályórányi.
Viertens, adv., negyedszer.
Vierter, ein, negyedik.
Viertheil, das, negyedrész.
Viertheilen, el-v. felnégyelni, négy részse osztani.
Viertheilig, adj., négy rézre osztott, négy részű.
Viervierteltakt, der, négy negyedrész hangmérték.
Vierzackig, adj., négyágú.
Vierzähnig, adj., négyfogú.
Vierzeilig, adj., négysoros, négysorú.
Vierzehn, adj., tizennégy; adv. tizennégyen; in vierzehn Tagen, két hét múlva.
Vierzehnlöthig, adj., tizennégy latos, tizennégy próbás, p. o. ezüst.
Vierzehnmal, adv., tizennégyszer.
Vierzehnmalig, adj., tizennégyszeri.
Vierzehnte, der, die, das, tizennegyedik.
Vierzehntens, adv., tizennegyedszer.
Vierzig, adj., negyven; adv. negyvenen.
Vierziger, ein, negyvenesztendős t. ember.
Vierzigjährig, adj., negyvenesztendős, p. o. bor.
Vierzigmal, adj., negyvenszer.
Vierzigſte, der, die, das, negyvenedik.
Vierzigſtens, adv., negyvenedikszer.
Vierzigſtündig, adj., negyven órai v. órányi.
Vierzigtauſend, adj., negyvenezer.
Vierzigtauſendſte, der, die, das, negyvenezeredik.
Vignette, (vinyette), die, czímkép.
Viola, Alto Viola, die, Bratſche, Bratſchgeige, brácshegedű.
Viole, die, das Veilchen, viola, ibolya.
Violett, adj., violaszínű.
Violine, die, hegedű.
Violiniſt, der, hegedűs.
Violon, der, Baßgeige, bögő, bögőhegedű.
Violoncello, das, kis bögőhegedű.
Viper, die, vipera.
Virtuos, der, mívész, nagymester valamiben; in der Muſik, muzsikamester.
Viſier, das, am Helme, sisakszem; auf mathem. Inſtrum. átnéző; auf Schießgewehren, czélzó; Faßmeſſer, akómérték, okolófa v. vas.
Viſieren, nach etwas zielen, czélozni, irányozni; ein Faß, akólni, megakólni a' hordót.
Viſierer, der, akózó, akoló.
Viſierkunſt, die, czélozás mesterség; akózó mesterség.
Viſierſtab, der, akó, akolófa v. vas.
Viſierung, die, akólás, megakolás.
Viſitation, die, megvizsgálás, rendrevizsgálás; in Kirchen und Schulen, vizsgáló látogatás.
Viſitator, der, megvizsgáló; in Kirchen und Schulen, ekklézsia és oskola vizsgáló.
Viſite, die, Beſuch, látogatás; in die Viſite gehen, látogatni menni.
Viſitenkarte, die, látogatóbilet v. poléta.
Viſitenzimmer, das, látogató szoba.
Viſitiren, z. B. Leute, Güter, kivizsgálni, kikurkászni, kikeresni; Kirchen, Schulen, megvizsgálni.
Vitriol, der, gálicz, gáliczkő.
Vitriolartig, adj., gálicznemű.
Vitriolerde, die, gáliczföld.
Vitriolgeiſt, der, gáliczszesz.
Vitriolöhl, das, gáliczszeszolaj.
Vitriolſäure, die, gáliczsavany v. savanyúság.
Vließ, (Fließ) das, gyapj; das goldene, arany gyapj; der Orden des goldenen Vließes, az arany gyapjas rend; der Ritter davon, az arany gyapjas rendjének vitéze (rendvitéze).
Vocal, der, Selbſtlauter, magánhangzó.
Vocal-Muſik, die, szóbeli muzsika, éneklésből álló muzsika.
Vocativ, der, hívóeset, hívó ejtés.
Vögelchen, das madárka, madaracska.
Völkchen, das, népecske, kis nép.
Völkerrecht, das, népek v. nemzetek jussa.
Völkerreich, adj., népes p. o. város.

Digitized by Google

Völkerſchaft, die, nép, nemzet.
Völkerwanderung, die, népek költözködése, népvándorlás.
Völlerei, die, tobzódás, részegeskedés.
Völlig, adj., vollſtändig, teljes, egész, tökélletes; corpulent, izmos, testes, vastag; adv. teljesen, tökélletesen, egészen.
Völligkeit, die, teljesség, egészség.
Vogel, der, madár; trop. ein luſtiger Vogel, d. i. Menſch, furcsa, tréfás ember; ein liſtiger, ravasz ember; den Vogel kennt man an den Federn, szaván fogják el a' harist.
Vogelbauer, der, Vogelhäuschen, das, kaliczka, kalitka.
Vogelbeere, die, veres berkenye.
Vogelbeerbaum, der, berkenyefa.
Vogeldeuter, der, madarakból jövendölő.
Vogeldunſt, der, madársrét, legkissebb srét.
Vogelfang, der, madarászás, madárfogás.
Vogelfänger, der, madarász.
Vogelfrei, adj., számkivettetett, földönfutó, a' kit mindennek szabad megfogni vagy megölni.
Vogelfutter, das, madáreleség, madárétek.
Vogelgarn, das, madárháló.
Vogelgeſang, der, madárszó v. éneklés.
Vogelgeſchrei, das, madárcsevegés.
Vogelhandel, der, madárral kereskedés.
Vogelhändler, der, madáráros, madárral kereskedő.
Vogelhaus, das, madártartó.
Vogelhäuschen, das, kaliczka.
Vogelhecke, die, madárköltés v. szaporítás.
Vogelheerd, der, madarászóhely.
Vogelhütte, die, madarászó kunyhó,
Vogelkirſche, die, madárcseresznye; der Baum, madárcseresznyefa.
Vogelklaue, die, madárköröm.
Vogelkopf, der, madárfő.
Vogelkraut, das, lúdhúr, tik vagy tyúkhúr.
Vogelleim, der, madárlép v. enyv.
Vogelleimbeere, die, fagyöngy.
Vogelmarkt, der, madárpiacz; madárárulás.
Vogelmeier, der, tik — v. tyúkhúr.
Vogelmilch, die, sárma, madártéjfű.
Vogelneſt, das, madárfészek.
Vogelnetz, das, madárfogó háló.
Vogelpfeife, die, madársip.
Vogelpflug, der, madárrepülés.
Vogelſchießen, das, madárlövés.
Vogelſtellen, das, madárászás.
Vogelſteller, der, madarászó.
Vogelſtrich, der, madárköltözés.
Vogelwärter, der, madárász.
Vogelwicke, die, babó.
Vogelzug, der, madár költözés.
Vogler, der, madarász.
Volk, das, d. i. die gemeinen Leute, nép, köznép; ſämmtliche Bewohner einer Stadt, lakosok, polgárok, nép; ſtatt Nation, nemzet, nép; ein fremdes, idegen nép; ſtatt Soldaten, Armee, hadinép, katonaság, sereg, had, nép; die Völker ziehen nach Frankreich, a' hadak Franczia-országba takarodnak.
Volksfreund, der, nép barátja.
Volksglaube, der, köznép vélekedése.
Volksgunſt, die, a' nép kedvében járás.
Volksherrſchaft, die, a' népuralkodás v. országlás.
Volksliebling, der, a' nép kedvese.
Volkslied, das, köznépi dal.
Volksmenge, die, népszáma.
Volksſage, die, köznépi rege.
Volksſitte, die, népszokása.
Volksverſammlung, die, népgyülés.
Voll, adj., teljes, tele, töltött, megtöltött; eine Hand voll, egy maroknyi, egy tele marokkal; alle Hände voll zu thun haben, igen sok dolgának lenni, egészen el lenni foglalva; einen vollen Beutel haben, tele erszénnyének lenni; aus vollem Halſe ſchreyen, tele torokkal kiáltani; ſtatt trunken, ittas, boros, ſich voll trinken, tele inni magát; ſt. wohlbeleibt, teljes, tele; volle Backen, teljes ábrázat vagy orcza; ſtatt ganz, die gehörige Zahl habend, egész; ein volles Jahr, egész esztendő; eine volle Freude, egész öröm; der volle Mond, a' tele hold: adv. tele p. o. tölteni, irni.
Vollauf, adv., bőven, eléggé, bőségesen, úntig.
Vollblütig, adj., bővérű, véres.
Vollblütigkeit, die, bővérűség.
Vollbringen, véghezvinni, végrehajtani, elvégezni, teljesitni p. o. a' parancsolatot; es iſt vollbracht! elvégeztetett, vége van!
Vollbringen, das, Vollbringung, die, végrehajtás, véghezvivés, teljesités.
Vollbringer, der, végre hajtó, véghezvivő.
Vollbrüſtig, adj., mejjes, csecses.
Vollbürtig, adj., atyúl anyúl testvér.
Vollenden, elvégezni, végre hajtani;

Digitized by Google

vollkommen machen, tökélletességre vinni.
Vollender, der, elvégező, végrehajtó.
Vollendet, adv. st. völlig, tökélletesen, egészen; so, gar, sött, éppen.
Vollendung, die, végrehajtás, végrevitel, elvégzés.
Vollführen, elvégezni, véghez vinni.
Vollführer, der, véghezvivő.
Vollführung, die, véghez vivés, elvégzés.
Vollgeschrieben, adj., teleírott.
Vollgültig, adj., egész erejű, teljes erőben lévő; von Münzen, ép, hibátlan.
Vollgültigkeit, die, teljesség, épség.
Vollheit, die, teleség, telesléte valaminek; részegség, tobzódás.
Volljährig, adj., emberkoros.
Volljährigkeit, die, emberkorosság.
Vollkommen, st. ganz, egész, teljes, p. o. szám; ohne Fehler, tökélletes, t. i. a' maga nemében, p. o. ember, dolog; stark, dick, teljes, vastag; ächt, valóságos, igazi, p. o. filozofus; adv. egészen, teljességgel; tökélletesen.
Vollkommenheit, die, épség, teljesség, tökélletesség.
Vollmachen, megtölteni, tele tölteni; kipótolni a' számat teljesre; besudeln, öszvemocskolni; telecsúnyítni.
Vollmacht, die, teljes hatalom; die Schrift dazu, teljes hatalmat adó írás.
Vollmond, der, hold tölte.
Vollsaftig, adj., nedvvel teljes.
Vollsaufen, sich, meginni magát.
Vollständig, adj., egész, teljes, p. o. szám, győzödelem; st. vollkommen, tökélletes; adv. teljesen, egészen, tökélletesen.
Vollständigkeit, die, teljesség, egészség, hijátlanság, tökélletesség.
Vollstimmig, adj., teljes szavu vagy hangú.
Vollstopfen, tele tömni, megtömni, megtölteni.
Vollstrecken, végre hajtani, p. o. a' hozott ítéletet, teljesíteni.
Vollstrecker, der, végrehajtó.
Vollstreckung, die, végrehajtás, teljesítés.
Volltönend, adj., teljes v. telehangú.
Vollwichtig, adj., z. B. Dukaten, teljesmértékű v. nehézségű.
Vollwichtigkeit, die, teljes mértékűség.
Vollzählig, adj., teljes számú.
Vollzähligkeit, die, teljes számúság.
Vollziehen, végrehajtani, véghezvinni, teljesítni.
Vollziehen, das, Vollziehung, die, végrehajtás, véghezvitel.
Vollzieher, der, végrehajtó.
Vollzieherinn, die, végrehajtó, t. i. asszony szemely.
Vollzug, der, véghezvitel, bétöltés.
Volontär, der, szabadseregbeli katona.
Vom, praep. statt von dem, attúl, a' —tol, a' —ból, a' —ról.
Vomitiv, das, hánytató.
Von, praep. c. Dat. ról, ről; z. B. vom, d. i. von dem Felde kommen, a' mezőről jönni; tól, tőle, p. o. hallottam; tól vagy től fogva; von der Zeit an, attól az időtől fogva; c. Abl. —ból, — ből p. o. Bécsből jönni; statt aus, — ból, ből, p. o. ez fából van; von Haus zu Hause gehen, házról házra járni; von Zeit zu Zeit, oder von Tag zu Tage, időről időre, napról napra; von Außen, kívülről; von Innen, belölről; von vorn, elölről; von hinten, hátúlról; von dannen, onnan, onnan el; von neuem, újra, újolag; vonnöthen seyn, szükséges lenni; von nun an, ettől fogva, ezentúl; von oben, felyülről; von selbst, magában, magától.
Vor, praep. c. Dat. előtt; vor dem Thore, a' kapu előtt; vor mir, előttem; vor allen andern, mindenek előtt, mindenek felett; — tól, — től; vor einer Sache erschrecken, valamitől megijedni, miatt; vor Hunger sterben, az éhség miatt meghalni vagy elveszni; c. Accus. eleibe; vor den Spiegel treten, a' tükör eleibe állani.
Vorabend, der, innep szombatja.
Vorackern, előtte szántani; a' szántásban megelőzni.
Vorältern, die, z. B. unsere, az atyáink, régi eleink.
Voran, adv., elől, előre, p. o. sietni, menni, küldeni, ülni.
Vorarbeit, die, előrevaló munka, v. készület.
Vorarbeiten, valakit a' dolgozásban megelőzni; példát adni valakinek a' dolgozásban; előre dolgozni.
Voraus, adv., előre p. o. menni fizetni; zum Voraus, előre, eleve; statt vorzüglich, mások felett, etwas Voraus haben, mások felett bírni, valamivel.

Vorausbedingen, előre kikötni magának valamit.
Voraus bekommen, előre felvenni vagy kapni valamit.
Voraus bestimmen, előre meghatározni valakinek, p. o. az időt.
Voraus bezahlen, előre megfizetni.
Vorausbezahlung, die, előre megfizetés.
Voraus sagen, előre megmondani, megjövendölni.
Vorausſagung, die, előremegmondás, megjövendölés.
Vorausſetzung, die, előrevaló feltétel; unter dieſer Vorausſetzung, ezt feltévén.
Vorbauen, eleibe építni p. o. más épületnek; trop. ſtatt verhüthen, megelőzni valamit, elejét venni valaminek, p. o. a' rossznak.
Vorbedacht, der, előre meggondolás; mit Vorbedacht, meggondolva.
Vorbedächtig, adj., valamit előre meggondoló.
Vorbedeuten, előre megjelenteni, megmondani valamit.
Vorbedeutung, die, előrejelentés, előrevaló tudtáraadás, jelenség.
Vorbegriff, der, előrevaló képzelet.
Vorbehalt, der, kikötés; ſtatt Bedingung, feltétel; mit Vorbehalt des Rechtes, jussomat fenntartván vagy kikötvén.
Vorbehalten, ſich etwas, kikötni magának, fenntartani valamit.
Vorbei, adv., elötte el, előtt el; vor dem Lager vorbei, a' tábor előtt el; trop. eltölt, elmúlt, mint p. o. az idő, esztendő; es iſt vorbei, vége van, oda van.
Vorbenannt, adj., a' fennt nevezett.
Vorbereiten, előre elkészitni vagy készitni; ſich, magát valamire elkészitni.
Vorbereitet, adj., elkészült; adv. elkészülve.
Vorbereitung, die, elkészülés, előre készülés, készület.
Vorbereitungsmittel, das, készülés módja.
Vorbereitungsſtunde, die, keszülő óra.
Vorbereitungswiſſenſchaft, die, készitő tudomány valamire.
Vorbericht, der, előbeszéd, előszó.
Vorbeſagt, adj., a' fennt mondott, az említett.
Vorbeten, más előtt imádkozni.
Vorbeugen, előre hajtani v. görbitni; trop. verhüthen, elejét venni valaminek.
Vorbeugung, die, előre hajtás v. görbités; trop. eleitvevés, elhárítás.
Vorbild, das, zur Nachahmung, példa vagy mustrakép; Muſter, mustra, példa.
Vorbilden, eleibe ábrázolni, leábrázolni p o. betüket; lerajzolni, eleibe festeni.
Vorbildung, die, példázás.
Vorblaſen, z. B. auf der Flöte, előtte fújni a' flótán; jemanden im Blaſen übertreffen, a' flótafúvásban feljülmúlni.
Vorbote, der, hírmondó.
Vorbringen, durch Worte äußern, sagen, előadni, előterjeszteni, előbeszélni; eine Urſache, okát mondani vagy adni; ſtatt anführen, előhozni, említni; etwas zu ſeiner Vertheidigung, valamit hozni elő a' maga mentségére.
Vorbringung, die, előhozás, említés.
Vorbühne, die, a' játszószin eleje.
Vordach, das, eresz, esztercha.
Vorderarm, der, kézszár.
Vorderachſe, die, első tengely.
Vorderbug, der, szügy.
Vordere, der, die, das, adj., elsőbb, első, elől lévő
Vorderflügel, der, első szárny.
Vorderfuß, der, bei Thieren, az első láb; bei Menſchen, lábfej.
Vordergebäude, das, az előllévő épület; az épület első része.
Vordergrund, der, első rész, az alap első része.
Vorderhand, die, kézfej.
Vorderhaupt, das, búb, főnek első része.
Vorderleder, das, az előbőr.
Vorderleib, der, a' test elől álló részei, t. i, a' mejj, a' has.
Vorderſatz, der, der erſte Satz, az első tétel; in der Logik, tétel; die beiden Vorderſätze eines Syllogismi, az okoskodásnak két első tételei.
Vorderſegel, der, első vitorla.
Vorderſitz, der, elsőülés.
Vorderſte, der, die, das, adj., a' legelső.
Vorderſtube, die, első szoba.
Vorderſtück, das, első darab.
Vordertheil, der, első, elsőbb rész.
Vorderthüre, die, külső ajtó.
Vordertreffen, das, az első ütközetrend, első csata.
Vorderzahn, der, első fog.
Vorderzug, der, elöljáró sereg.

Vordrängen, előnyomni valakit; ſich, előre nyomúlni.
Vordringen, előre nyomúlni, kinyomódni.
Vordrucken, z. B. dem Buche etwas, a' könyv eleibe nyomtatni.
Voreilen, eleibe v. előre sietni.
Voreilig, adj., hirtelenkedő, sietséges; adv., hirtelenkedve.
Voreiligkeit, die, hirtelenkedés.
Vorempfinden, előre megérezni.
Vorempfindung, die, előérzés.
Vorenthalten, einem etwas, megtartóztatni, megfogni valakitől valamit.
Vorenthaltung, die, megtartóztatás, visszatartóztatás.
Vorerinnern, előre inteni.
Vorerinnerung, die, előre intés.
Vorerſt, adv., elébb.
Vorerwähnt, adj., az elébb említett; a' feljebb említett.
Vorerwieſen, adj., a' feljebb megbizonyitott.
Vorerzählen, etwas, valaki múlattatázára beszélni valamit.
Voreſſen, az ebéd elejbe enni, csemegézni valamit.
Voreſſen, das, előebéd, levesután csemege.
Vorfahr, der, z. B. im Amte, hivatalelőző, valaki előtt hivatalt viselt; eldődi; die Vorfahren, az eleink, eldődink, eldődeink, atyáink.
Vorfahren, előállani kocsival; jemanden, megelőzni valakit kocsival, eleibe hajtani valakinek, elkerülni valakit t. i. kocsival más kocsit; elébb elérni valahová t. i. kocsin.
Vorfall, der, das Hervorfallen, előesés, előreesés; ſtatt Zufall, eset, történet, die Vorfälle, esetek, történetek.
Vorfallen, hervorfallen, előre esni, kidűlyedni; ſich zutragen, megesni, történni, előfordúlni, előadódni.
Vorfallenheit, die, eset, történet.
Vorfechter, der, vivással példát adó.
Vorfinden, találni; ſich, találtatni.
Vorfordern, (fodern) előhívni, előidézni, oda kívánni.
Vorforderung, die, elő- vagy megidézés.
Vorführen, előhozni, elővezetni.
Vorgang, der, das Vorgehen, előmenés, előhaladás; trop. ſtatt Muſter, példa, példaadás; Begebenheit, történet, eset.
Vorgänger, der, elölmenő v. járó; Anführer, vezér; im Amte, hivatalbeli eldődi.
Vorgebäude, das, az elől álló épület.
Vorgeben, z. B. im Billardſpiele, előreadni, p. o. a' biliárd játékban; vorwerfen, elejbe adni; ſagen, mondani, költeni, hazudni.
Vorgeben, das, z. B. nach deinem, nach ſeinem Vorgeben, a' mint te mondod v. beszéled, a' mint ő beszéli vagy mondja.
Vorgebirge, das, sok, a' hegynek tengerbe bényúló alja v. foka.
Vorgeblich, adj., mondott; ſtatt ungegründet, tettetett, költött; adv. a' mint mondják.
Vorgebracht, adj., előhozott.
Vorgefaßt, adj., előre bévett, p. o. vélekedés; bészivott.
Vorgefühl, das, előrevaló érzés, előérzés.
Vorgehen, voran gehen, elől menni, előre menni; trop. einen Vorzug haben, megelőzni, feljülmúlni, p. o. mást; mit einen guten Beiſpiel, valakinek jó példát adni, jó példával menni elő; hervorragen, kiállani, kinyúlni a' többi közül; ſich ereignen, történni, esni.
Vorgemach, das, külső szoba, pitvar.
Vorgemeldet, adj., a' feljebb említett.
Vorgenannt, adj., a' fennt nevezett.
Vorgericht, das, első tábla.
Vorgeſetzte, der, előljáró valamiben; die Vorgeſetzten, az előljárók.
Vorgeſtern, adv. tegnapelőtt.
Vorgeſtrig, adj., tegnapellőtti.
Vorgreifen, elejbenyúlni; elejbe hágni valakinek, valaki hivatalos dolgába avatkozni.
Vorgreifung, die, eleibe hágás.
Vorhaben, etwas vor ſich haben, előtte lenni valaminek, mint ruhának; trop. jemanden vorhaben, d. i. prüfen, valakit maga előtt kikérdezni; ſtatt Willens ſeyn, szándékozni, szándékkal lenni.
Vorhaben, das, szándék, feltétel, igyekezet.
Vorhabend, adj., feltett, p. o. czél.
Vorhalle, die, z. B. eines Tempels, czinterem.
Vorhalten, z. B. einen Spiegel, elejbe tartani, p. o. tükröt; ſt. vorrücken, erinnern, valakit valamire emlékeztetni, szemére vetni valakinek valamit; zu Gemüthe führen, valakinek valamit szivére kötni.
Vorhand, die, elsőség, elsőbbség.

Digitized by Google

Vorhanden ſeyn, jelen lenni, itt vagy ott lenni; ſeyn, exiſtiren, lenni.
Vorhang, der, előző, fedező, ablakelőző, firhang, im Theater, kárpit.
Vorhangen, előtte függeni.
Vorhängen, elejbe függeszteni.
Vorhaus, das, pitvar, tornácz.
Vorhout, die, kupak.
Vorher, adv., előbb, az előtt; kurz vorher, kevéssel ez előtt; előre; z. B. in Compos. vorher geben, előre menni; vorher denken, előre meggondolni; vorher ſehen, előre nézni; vorher zeigen, előre megmutatni.
Vorherig, adj., előttevaló.
Vorheucheln, valaki előtt csapodárkodni.
Vorhimmel, der, az ég pitvara.
Vorhin, adv., előbb, elől.
Vorhof, der, pitvar, tornácz, udvar eleje.
Vorjährig, adv., tavalyi, múlt esztendei.
Vorig, adv., az előbbi, az előbbeni, a' múlt.
Voritzo, voritzt, vorjetzt, adv. most.
Vorkauen, vorkäuen, szájába rágni, p. o. a' kisdednek.
Vorkauf, der, előlvevés, mások előtt vevés.
Vorkaufen, mások előtt venni.
Vorkäufer, der, mások előtt vevő, előlvevő.
Vorkaufsrecht, das, előlvevés jussa.
Vorkehren, előtte sepreni; hervordrehen, előforditni; ſich zubereiten, valamihez v. valamire készülni.
Vorkehrung, die, Anſtalt, készület, előrevaló készület; Vorkehrung treffen, megtenni valamire az előrevaló készületeket.
Vorklage, die, előbbvaló panasz.
Vorkleben, elejbe ragasztani.
Vorkommen, zuvorkommen, megelőzni valamiben; bei jemanden, valaki elejbe menni; bei jemanden nicht, nem bocsáttatni valaki elejbe; angebracht werden, előfordúlni valaki előtt, fülébe menni valakinek; ſich ereignen, megtörténni, megesni; gefunden werden, találtatni; ſcheinen, tetszeni, látszani; es kam mir vor, als —, úgy tetszett nekem, mintha —.
Vorladen, előhívni, előidézni; vors Gericht, valakit törvény elejbe idézni.
Vorlängſt, adv., régenten. régen.
Vorlaſſen, előre ereszteni; zur Audienz, valaki elejbe ereszteni, béereszteni valakit más elejbe.
Vorlaſſung, die, béeresztés, elejbe bocsátás.
Vorlaufen, elől v. előre futni; im Laufen vorzukommen, a' futásban felyülhaladni, megelőzni valakit.
Vorläufer, der, előljáró, előlfutó.
Vorläufig, adj., előrevaló, előleges; eine vorläufige Erinnerung, előrevaló intés, emlékeztetés; adv., előre; etwas vorläufig melden, valamit előre jelenteni.
Vorlefze, die, ajak.
Vorlegelöffel, der, levesosztókalán.
Vorlegen, elejbe tenni, vagy taszitni; rátenni, p. o. lakatokat; Speiſen, ételeket rakni valaki elejbe; eine Frage, valamelly kérdést tenni fel valaki elejbe.
Vorlegen, das, elejbetevés, feltétel, elejbetétel.
Vorlegeſchloß, das, lakat.
Vorleſe, die, in den Weinbergen, előszüret; Vorleſen, vor Andern leſen, z. B. Trauben, elébb vagy korábban szedni vagy szüretelni t. i. szőlőt, mint más; z. B. eine Schrift, nagy fennszóval olvasni, elolvasni valaki előtt, p. o. irást.
Vorleſer, der, felolvasó, t. i. fennszóval.
Vorleſung, die, el- vagy felolvasás valaki előtt; Collegium, tanítás; eine öffentliche Vorleſung, közönséges helyenvaló tanítás.
Vorletzte, der, die, das, adj., az utolsó előtt való, végsőelőző.
Vorleuchten, előtte világolni, valaki elejbe világítni, elejbe tartani a' gyertyát.
Vorliebe, die, különös szeretet valami vagy valaki eránt.
Vorliegen, előtte feküdni v. lenni.
Vorliegend, adj., előttünk fekvő v. lévő.
Vorlügen, jemanden, hazudni valaki előtt.
Vormachen, z. B. einen Zaun, elejbe csinálni, valamivel elrekeszteni, fedezni, p. o. sövénnyel; ſtatt vorziehen, elejbe húzni, tenni; einem einen blauen Dunſt, valakit ámítni, elámítni.
Vormalen, valaki előtt festeni; zur Nachahmung, mustrát festeni valaki elejbe.
Vormalig, adj, elébbeni, hajdani.
Vormals, adv., ez előtt, hajdan, régen; régenten.
Vormauer, die, az elől álló fal, elő-

fal; Schutzwehr, bástyafal, kőfal, bástya.
Vormeſſen, valaki előtt felmérni, előtte mérni; zur Nachahmung, megmutatni előtte, hogy kell mérni.
Vormittag, der, délelőtt, délelőtti idő.
Vormittägig, adj., délelőtti, délelőttvaló.
Vormittags, adv., délelőtt.
Vormund, der, tútor, árvagyám, árvák gondviselője; feje v. elölülője a' külső (városi) tanácsnak, polgármester.
Vormundſchaft, die, tútorság, árvagyámság.
Vormundſchaftlich, adj., tútorsági.
Vorn, adv., elől, az elején; von vorn, elölről; a' kezdetén, elől, újra, újra elől.
Vornähen, elejbe varrni.
Vornageln, elejbe szegezni.
Vorname, der, vezeték név.
Vornehm, adj., nevezetes, jeles, előkelő, nemes származású, úri, a' főbbek közül való, fő; die Vornehmen im Staate, a' főfő emberek.
Vornehmen, ſich vor nehmen, maga elejbe venni vagy kötni; p. o. az asztalkeszkenőt; um zu unterſuchen, elővenni; jemanden, valakit kikérdezni, megleczkézni; etwas vornehmen, d. i. den Anfang machen, valamihez hozzá kezdeni; eine Reiſe vornehmen, útra menni; ſich etwas vornehmen, feltenni magában valamit.
Vornehmen, das, szándék, feltétel; der Reiſe, útra menés; Befragung, megkérdezés; Unterſuchung, megvizsgálás.
Vornehmlich, adv., különösen, kivált, kiváltképpen, nevezetesen.
Vornehmſte, der, die, das, adj., fő v. nagy rangból való, förangú, legfőbb rangú, legjelesebb; legnevezetesebb.
Vorpfeifen, vor jemanden pfeifen, valaki előtt sípolni; mit dem Munde, fütyölni.
Vorplaudern, valaki előtt fecsegni.
Vorpoſten, die, szélső vigyázat vagy őrizet, első vigyázó v. vigyázók.
Vorpredigen, valaki előtt predikálni; trop. Ermahnungen geben, valakinek jó intéseket adni.
Vorragen, kiállani, kitetszeni.
Vorrang, der, elsőség, első hely, fő polcz.
Vorrath, der, vagyon, gyűjtemény, bőség valamiből; von Lebensmitteln, eleségbeli vagyon, kész eleség, eleségbeli gyűjtemény, takarmány; für die Armee, élés, eleség.
Vorräthig, adj., készen lévő, hátralévő, meglévő, kész; ſeyn, készen lenni; haben, készen tartani valami végre; es iſt nichts mehr vorräthig, minek elfogyott, semmi sincs már belőle.
Vorrathsgewölbe, das, tárbolt, élésbolt, vagyontár, élés kamara.
Vorrathshaus, das, élésház, tárház.
Vorrechnen, valaki elejbe számlálni.
Vorrecht, das, előjuss, főbb juss, előbbvaló juss; szabadság v. privilegiom.
Vorrede, die, előljáró beszéd, előbeszéd, előszó.
Vorreden, valaki előtt beszélni; rábeszélni valamit valakire.
Vorredner, der, előbeszédíró v. szerző; auf den Theater, Sufflőr, súgó a' játékszínen.
Vorreiben, előtte dörgölni.
Vorreißen, hervorſtürzen, rá- v. kirohanni; zeichnen vor jem. előtte rajzolni; zur Nachahmung, eleibe rajzolni.
Vorreiten, elől v. előre lovagolni; im Reiten zuvorkommen, megelőzni valakit a' lovaglásban, v. felyülhaladni; jem. ein Pferd vorreiten, a' lovat valaki előtt lovagolva megvizsgáltatni, megpróbálni.
Vorreiter, der, elől lovagló, előlovag, csatlós.
Vorrichten, elkészitni, hozzákészitni, előre elkészitni, elintézni valamit.
Vorrichtung, die, előkészület, előrevaló készület.
Vorriechen, leghathatóssabb szagú lenni.
Vorritt, der, előllovaglás.
Vorrücken, előre taszitni v. mozditni, trop. ſt. vorwerfen, szemére vetni; mit der Armee, elnyomúlni, előre nyomúlni vagy menni; trop. in den Jahren, a' korban v. esztendejiben előhaladni, korosodni.
Vorrücken, das, előre taszítás, előbb mozdítás; előre nyomúlás v. menés; szemérevetés.
Vorrufen, előhívni.
Vorſaal, der, tornácz, folyosó.
Vorſagen, előtte mondani valamit, hogy az utánna mondja; ein Gebet, könyörögni, v. imádkozni valaki előtt; Regeln, regulát szabni; Lügen, hazudni valaki előtt; Schmeicheleien, valakinek csapodárkodni.

Vorſagung, die, előtte mondás; szabás, oktatás.

Vorſänger, der, előléneklő, énekkezdő, kántor.

Vorſatz, der, szándék, feltétel, feltett szándék; faſſen, feltenni magában valamit; ausführen, végre hajtani szándékát; mit Vorſatz, készakartva, szántszándékkal.

Vorſchein, der, megjelenés, megtetszés; zum Vorſchein kommen, előjönni, megjelenni; bringen, világosságra hozni.

Vorſcheinen, kitündökleni, kitetszeni.

Vorſchieben, elő- v. előre tolni; etwas vor etwas, elejbe taszítni v. tolni; einen Riegel, a' tolózárt rátolni; Stiefeln, megfejelni, p. o. a' csizmát.

Vorſchieben, das, előtolás; megfejelés, csizmafejelés.

Vorſchießen, st. hervorkommen, kihajtani, kibújni, mint a' gyenge plánták; hervorragen, kiállani, kinyúlni a' többi közül; vor jem. ſchießen, előbb kilőni a' puskáját mint más; im Schießen übertreffen, a' lövésben mást megelőzni, felyül haladni; Geld, pénzt adni valamire, pénzt kölcsönözni valaminek; den Lohn, előre kiadni valakinek a' bérét.

Vorſchießen, das, kihajtás; kiállás; előreadás.

Vorſchlag, der, Rath, Plan, javaslás, ajánlott javaslás, tanács; etwas in Vorſchlag bringen, javaslani, tanácsolni; einen annehmen, elfogadni az ajánlott feltételt; in der Muſik, elejbeütés, elölütés, t. i. a' muzsikában.

Vorſchlagen, eig., elejbe csapni, vetni; anrathen, javasolni, valamit valakinek, ajánlani, tanácsot adni.

Vorſchlagen, das, Empfehlung, javaslás, ajánlás.

Vorſchleppen, előhurczolni.

Vorſchmack, der, von etwas, szamat, főiz, p. o. a' bornak főize v. szamatja; trop. előízlés, elő ize valaminek; jem. einen Vorſchmack geben, megízleltetni valamit valakivel.

Vorſchmecken, kitetsző ízének lenni a' többi ízek felett.

Vorſchneiden, z. B. wie Schnitter, elől aratni, első lenni az aratók közt; zum Muſter ſchneiden, mustráúl vágni más előtt; das Fleiſch, feldaraboloni, felvagdalni a' húst mások elejbe.

Vorſchneider, der, felvagdaló.

Vorſchnell, adj., voreilig, nagyon hirtelenkedő, hebehurgya; adv., hirtelenkedve, hebehurgyán.

Vorſchnelligkeit, die, hirtelenkedés, hebehurgyaság.

Vorſchreiben, elejbe írni, p. o. a' könyvnek a' nevét; zur Nachahmung, másnak elejben írni valamit, a' mit kövessen; trop. Verhaltungsmaßregeln jem. vorſchreiben, elejbe szabni v. adni valakinek, hogy mihez tartsa magát.

Vorſchreiben, das, elejbeírás.

Vorſchreiten, elejbe lépni valakinek, elölépni.

Vorſchrift, die, írásmustra; trop. szabás, rendszabás, valaki elejbe szabott rend, sinórmérték; geben, rendet szabni valaki elejbe; nach Vorſchrift, a' meghagyás szerént; eine übertreten, általhágni a' rendszabást.

Vorſchriftlich, adv., a' rendszabás szerént, regulaszeréntvaló.

Vorſchritt, der, elölépés v. menetel.

Vorſchub, der, ſtatt Riegel, tolózár; trop. Hülfe, segítség, segedelem; thun, valakin segítni; an Stiefeln, fejelés, csizmafejelés.

Vorſchuh, der, fejelés csizma v. lábbeli.

Vorſchuhen, megfejelni a' lábbelit, csizmát.

Vorſchuß, der, das Vorſchießen des Geldes, előre kölcsönözés, pénzadás valami végre; das dargelihene Geld, előre kölcsönözött pénz, előre adott pénz; beim Weine, első must, must eleje.

Vorſchußweiſe, adv., előre adott pénzzel, pénzt előre adva.

Vorſchütten, elejbe tölteni.

Vorſchützen, mentség gyanánt hozni fel, okozni valamit.

Vorſchützen, das, mentség, okozása valaminek.

Vorſchwatzen, elejbe csacsogni.

Vorſchweben, előtte lebegni.

Vorſchwimmen, előre vagy elejbe úszni.

Vorſchwören, valaki előtt megesküdni; az esküvést előtte mondani, hogy más mondja utánna.

Vorſehen, előre nézni v. látni; ſich, magáról gondoskodni, magára vigyázni.

Vorſehung, die, előrelátás, gondviselés; die göttliche, az Isteni gondviselés.

Vorſenden, előre elküldeni.
Vorſetzen, elől v. elejbe tenni; zum Vorgeſetzten machen, z. B. in einer Provinz, valakit valamelly tartománynak kormányozójává tenni; ſt vorziehen, z. B. das Gute dem Böſen, feljebb becsülni p. o. a' jót, mint a' rosszat; zum Genuße vorſetzen, z. B. Fleiſch, Speiſen, feltenni valaki elejbe, p. o. a' hust, ételt; etwas, vor etwas, elejbe tenni más dolognak; ſich, feltenni magában valamit.
Vorſetzen, das, Vorſetzung, die, elejbetétel v. tevés; ſt. Vorzug, többre becsüles, feljebb becülés; Entſchluß, feltétel, feltett szándék.
Vorſetzlich, adj., készakartos, készakartvavaló, szantszándékos, szántszándékkalvaló; adv. készakartva, akartva, szántszándékkal.
Vor ſeyn, vor etw. ſeyn, ellenevaló lenni, ellene jó lenni; da ſey Gott vor! Isten őrizzen! Isten ne adja.
Vorſicht, die, Vorſichtigkeit, vigyázás, előrenézés, előre vigyázás, gondoskodás, szemesség; mit Vorſicht, vigyázva, szemesen; Vorſicht gebrauchen, vigyázni, vigyázvá, szemesen, okosan bánni; die göttliche Vorſicht, Isteni gondviselés.
Vorſichtig, adj., vigyázó, szemes, okos, előre vigyázó; adv. vigyázva, szemesen.
Vorſichtsmaßregel, die, vigyázás, szemesség.
Vorſingen, valaki előtt énekelni; zur Nachahmung, előre elénekelni előtte.
Vorſitz, der, első hely, elölülés; den Vorſitz haben, elölülni, elölülő lenni; bei einem Collegium, elölülés.
Vorſitzen, elölülő lenni, elölülni.
Vorſitzend, adj., elölülő.
Vorſorge, die, gondoskodás, előregondoskodás, gondosság; tragen, gondoskodni valami felől.
Vorſpann, der, befognivaló lovak, vontató lovak, igás lovak, (köz. forspont); Vorſpann geben, vontató lovakat v. forspontot adni; mit Vorſpann fahren, forspontal járni.
Vorſpannen, z. B. die Pferde, befogni v. elejbe fogni a' lovakat a' kocsinak.
Vorſpannung, die, elejbefogás.
Vorſpiegeln, jem. etwas, ámitásokkal kecsegtetni valakit.
Vorſpiegelung, die, kecsegtetés, puszta biztatás.
Vorſpiel, das, előjáték; im Theater, előrevaló játék.
Vorſpielen, jem. etwas damit er es höre oder nachahme, valaki előtt játszani, p. o. muzsikát, megmutatni miként játszék; als ein Spiel vormachen, játékot játszani valaki előtt.
Vorſprechen, előtte v. elölszóllani.
Vorſpringen, elő v. elejbe ugrani; im Springen übertreffen, meghaladni, valakit ugrásban.
Vorſprung, der, das Vorſpringen, elejbe ugrás, meghaladás; einen Vorſprung vor jem. haben, eig. előtte lenni valakinek, elébb járni valakinél; uneig. meghaladni, felyülmúlni mást; Hervorragung, kiállás.
Vorſtadt, die, külsőváros.
Vorſtädter, der, külsővárosi lakos.
Vorſtädtiſch, adj., külsővárosi.
Vorſtand, der, Caution, kezesség, elegendő bátorság; thun, kezesség állítás által eleget tenni; Erſcheinung vor Gerichte, megjelenés a' törvényszék előtt.
Vorſtehen, kitünni, kitetszeni.
Vorſtehend, adj., kitünő, kitetsző.
Vorſtecken, elejbe dugni.
Vorſtehen, hervorragen, kiállani közüle; előtte állani; einer Sache vorſtehen, valamelly dologra ügyelni, a' dolgot vinni, kormányozni; geſetzt ſeyn über ꝛc., elöljáró lenni; vor Gerichte ſtehen, a' törvényszék előtt megjelenni; übertreffen, meghaladni, felyülmúlni.
Vorſtehend, adj., a' fenntálló.
Vorſteher, der, elöljáró; kormányzó.
Vorſteherinn, die, elöljáró t. i. aszszony.
Vorſtehhund, der, vizsla, koppó, kopó.
Vorſtehung, die, kiállás; elöljáróság.
Vorſtellen, elejbe tenni; voran ſtellen, elől tenni; jem. aufführen, valakit valakinek bémutatni, elejbe vinni; zur Berathung vorſtellen, valamit elejbe tenni v. terjeszteni, megvizsgálás végett; die Stelle einer Perſon vertreten, z. B. auf dem Theater, mutatni, játszani p. o. valakinek a' személyjét a' játékszínen; ſt. abbilden, ábrázolni; lefesteni; z. B. was ſoll das Gemälde vorſtellen? mit ábrázol ez a' kép; — ſich etwas vorſtellen, gondolni magában, képzelni valamit, elgondolni; man kann ſich leicht vorſtellen, könnyű elgondolni v. képzélni; ſich etw. als unmöglich

vorſtellen, tehetetlennek tartani valamit.

Vorſtellung, die, das Vorſtellen, elejbetevés; auf dem Theater, előadás, játszás, játék p. o. játékszínen; Ermahnung, intés, elejbeterjesztés; Begriff, von etw., képzelet, gondolat; ábrázolás.

Vorſtellungskraft, die, Vorſtellungsvermögen, das, képzelő erő, képzelődés.

Vorſtopfen, bedugni.

Vorſtoß, der, az első taszítás; bei den Bienen, a' lép kenyere; ſt. Vorwurf, szemrehányás.

Vorſtoßen, előre taszítni; szemére hányni; hervorragen, kiállani körüle, kitetszeni; widerfahren, megtörténni.

Vorſtrecken, ausſtrecken, kinyújtani; im Voraus geben, előre adni; leihen, kölcsön adni, kölcsönözni valakinek.

Vorſtreckung, die, kinyújtás, kölcsönadás.

Vorſtreichen, előre simítni, p. o. a' haját.

Vorſtreuen, elószórni.

Vorſtricken, jem., megmutatni, hogy miként kösse valaki, p. o. a' harisnyát.

Vortanzen, előtánczolni.

Vortänzer, der, előtánczoló v. tánczos, tánczvezér.

Vortheil, der, Nutzen, haszon, előmenetel; Gewinn, nyereség; Kunſtgriff fortély, módja, nyítja valaminek; Bequemlichkeit, könnyebbség, könnyűség.

Vortheilhaft, adj., hasznos, előmeneteles, nyereséges, p. o. házasság; alkalmatos.

Vorthun, etwas, hervornehmen, elővenni valamit; etw. vor etw. thun, machen, binden, előtte tenni, előltenni, előre megteni valamit, elejbe kötni; Sprichw. Vorgethan und nachbedacht, hat Manchen in großes Leid gebracht, hebehurgyaságát sok ember megbánta.

Vortönen, előrehangzani, előlhangzani; jobban hangzani.

Vortrab, der, bei Soldaten, előljáró sereg v. csapat, előhad, előllévők, a' sereg első része v. előhad.

Vortrag, der, előadás, előterjesztés; einen Vortrag halten, tanítást tenni, tanítni; die Art und Weiſe vorzutragen, az előadás módja; einen guten Vortrag haben, jó módjának lenni az előadásban, a' tanításban; in der Muſik, előadás vagy játszás módja t. i. a' muzsikában; das Vorgetragene, beszéd.

Vortragen, előlvinni, vinni valaki előtt valamit; etw. abhandeln, előadni, előterjeszteni valami szóval v. könyvben; tanítni, tanítás formában előadni valamit; in der Muſik, kifejezéssel v. érzéssel játszani.

Vortrefflich, adj., jeles, derék, igen jeles, igen derék; adv. jelesen, derék módon, igen jól, derekasan.

Vortrefflichkeit, die, jelesség, derékség.

Vortreten, elől menni; elő állani.

Vortritt, der, elölmenés, elsőség.

Vortruppen, die, előljáró sereg.

Vortuch, das, előkötő, kötény, kötő.

Vorüben, előre gyakorlani magát.

Vorübung, die, előre gyakorlás.

Vorüber, ſ. Vorbei ꝛc.

Vorübergang, der, z. B. eines Sturmes, elmenetel, elmúlás.

Vorurtheil, das, balitélet, balvélekedés; előítélet, eleveitélés, haben, balvélekedésben lenni.

Vorwachs, das, sonkoly, lép kenyere.

Vorwägen, Vorwiegen, valaki előtt megmérni, felmérni fontal, megmázsálni.

Vorwahl, die, előválasztás, elölválasztás jussa.

Vorwalten, többet érni, többet nyomni; fennforogni v. lenni.

Vorwälzen, előre v. maga előtt hengergetni, görgetni; ſich, hengeregni, hengergőzni.

Vorwärts, adv. előre, előfelé.

Vorwand, der, szín, színlés v. színlett ok, palást; etw. zum Vorwand machen, valamit színleni, tettetni; unter den Vorwand der Religion etw. thun, a' vallás színe alatt valamit cselekedni.

Vorweben, elejbe szőni.

Vorweg, adv., ſt. voraus, előre.

Vorweinen, előtte sírni és az által nyerni meg.

Vorweiſen, előmutatni; ſ. vorzeigen ꝛc.

Vorwelt, die, a' régi világ, a' régiek.

Vorwenden, úgy mutatni, úgy tettetni, színleni.

Vorwerfen, z. B. Futter, vetni elejbe, odavetni elejbe v. elejbek; vorrücken, szemére vetni vagy hányni.

Digitized by Google

Vorwerfen, das, elejbevetés; szemrehányás.
Vorwerk, das, major, szállás, puszta.
Vorweſer, der, hivatalban valakit megelőző.
Verwimmern, sirva megmondani valamit.
Vorwinſeln, előtte siránkozni, nyavalyogni.
Vorwiſſen, előre tudni.
Vorwiſſen, das, előre tudás, tudat; mit meinen Vorwiſſen, az én tudtommal; mit jem. Vorwiſſen etwas thun, valakinek tudtával tenni valamit.
Vorwitz, der, újságon v. újságokon kapás; Mutwille, csintalanság, pajkosság; aus Vorwitz, csintalanságból.
Vorwitzig, adj., újságon kapkodó; pajkos, csintalan; adv. újságon kapkodva; csintalanúl.
Vorwort, das, Fürſprache, szószóllás, v. szóllás valaki mellett; Präpoſition, előljáró szó; im Ungariſchen, Vorwort und Nachwort, előlutóljáró.
Vorwurf, der, szemre hányás; bittere Vorwürfe machen, valakinek keserves szemrehányásokat tenni; Gegenſtand, Materie, Stoff, tárgy.
Vorzählen, elejbe számlálni valakinek, valaki előtt megszámlálni; aufzählen, előszámlálni, egyenként előadni.
Vorzählen, das, Vorzählung, die, elejbeszámlálás, előszámlálás.
Vorzeichnen, zur Nachahmung, valaki előtt lerajzolni, elejbe rajzolni valakinek; vorläufig zeichnen, előre lerajzolni.
Vorzeigen, előmutatni, megmutatni.
Vorzeiger, der, előmutató, mutató, megadó; z. B. Vorzeiger dieſes Briefes, ezen levél megadója, előmutatója.
Vorzeigung, die, mutatás, megmutatás.
Vorziehen, hervorziehen, előhúzni, elővonni, v. venni; vor etw. ziehen, elejbe vonni, húzni, előtte csinálni, p. o. árkot a' kőfal előtt; trop. höher ſchätzen, feljebb becsülni, elejbe tenni egy dolgot másiknak; od. ſt. lieber wollen, inkább akarni v. szeretni p. o. egy dolgot, mint mást.
Vorziehen, das, Vorziehung, die, előhúzás, kihúzás; das Ziehen vor etwas, elejbe vonás; Höherſchätzung, feljebb becsülés.
Vorzimmer, das, előszoba, béjáró szoba, külső szoba.
Vorzug, der, im Schachſpiele, előbbhúzás, előbbhúzás jussa p. o. a' sakkjátékban; der höhere Werth, elsőség, első rang; Vorzug haben, előbbvaló lenni másnál; jede gute Eigenſchaft, Talent, jeles tulajdonság, jelesség, jóság; äußere Vorzüge, külsőképpenvaló jeles tulajdonságok.
Vorzüglich, adj., jeles, derék, különösen jó, kiváltképpenvaló; vorzüglicher, jelesebb, előbbvaló, ein vorzüglicher Lehrer, jeles, v. derék tanító; adv. jelesen, különösen; beſonders, kiváltképpen.
Vorzüglichkeit, die, jelesség, előbbvalóság.
Vorzugsweiſe, adj., megkülömböztetve, megkülömböztetéssel; különösen p. o. valakit nevezni.
Votiren, voksolni.
Votum, das, voks, p. o. a' választásban.
Vulcan, der, tűzokádó hegy.
Vulcaniſch, adj., tűzokádó, vulkánnemű.

W.

Waare, die, áru, portéka, jószág; Eßwaare, eleség; grüne Waare, zöldség.
Waarenhaus, das, áruház, portéka tár.
Waarenkenner, der, áruértő, portékához értő.
Waarenkentniß, die, áruismerés v. értés, portékához értés.
Waarenlager, das, áruhely, áruraktár, portéka tartó hely; áruk, portékák t. i. egy rakáson.
Waarenpreis, der, portékaár; árukélet.
Waarenſtempel, der, árubélyeg, árujegy.
Waarenverzeichniß, das, árujegyzék.
Waarenzoll, der, áruvám.
Wabe, die, Waben, der, oder Waber, sejt, lép, lépes méz.
Wach, adj., éber, émett, ébrenlévő; adv. ébren, ébrente, émetten; ſeyn, ébren lenni; werden, felébredni.
Wache, die, őrizet, strázsa; strázsaállás, őrizés; halten, strázsálni; ſtehen, strázsán állani; Schildwache, őrálló, strázsa; ablöſen, a' strázsá-

kat felváltani; ausſtellen, kiállítni a' strázsákat; die Wache zieht auf, kiáll az őrizet; der Ort, őrizet v. strázsahely, strázsaház.

Wachen, nicht ſchlafen, nem aludni, ébren lenni, émni; Sorge tragen, vígyázni, gondoskodni valami felől; Wache halten, strázsálni, őrizeten lenni.

Wachen, das, ébren lét, émés, nem aluvás, éjtszakázás, ébren létel.

Wachfeuer, das, őrtűz, őzök tüze.

Wachgeld, das, őrbér.

Wachhabend, adj., strázsáló, őrző.

Wachhaus, das, őr- v. őrzőház, strázsaház.

Wachholder, der, Wachholderbaum, der, Wachholderſtaude, die, gyalog v. borókafenyő.

Wachholderbeere, die, fenyőmag, borókabogyó.

Wachholderbranntwein, der, borókapályinka, borovicska.

Wachholderöhl, das, fenyőmag- v. boróka olaj.

Wachholderſaft, der, fenyőmag- v. borókanedv.

Wachmeiſter, (unrichtig: Wachtmeiſter), der, strázsamester.

Wachparade, die, őrváltás, őrváltási pompa a' katonáknál.

Wachpoſten, der, őrállás, őrhely.

Wachs, das, viasz; weißes, fejér viasz; in Wachs boſſiren, viaszból kiformálni.

Wachſam, adj., vígyázó, szemes, ébrékeny; trop. figyelmetes valamire; adv. vígyázva, szemesen; figyelmetesen.

Wachſamkeit, die, vígyázóság, vígyázás, szemesség; figyelmetesség.

Wachsbaum, der, viaszfa.

Wachsbild, das, viaszkép.

Wachsbleiche, die, viaszfejérítés; viaszfejéritőhely.

Wachsblume, die, viaszvirág, viaszból csinált virág; eine Pflanze, viaszfű.

Wachsboſſiren, das, viaszbólformálás.

Wachsboſſirer, der, viaszbólformáló, viaszképcsináló.

Wachſen, nőni, növekedni; in die Höhe, felnőni; in die Breite, szélességében nőni; in Saamen, felmagzani; heranwachſen, felnőni, felserdülni; die Haare, den Bart wachſen laſſen, a' haját, a' szakállát megnőtetni, megnevelni; ſt. erzeugt werden, nőni, teremni; bei uns wächſt guter Wein, nálunk jó bor terem; das Getreide wächſt gut in dieſer Gegend, jó élet terem ezen a' vidéken; trop. z. B. der Fluß wächſt, nő a' folyóvíz, árad a' víz; der Mond wächſt, a' hold telik; die Zahl wächſt, a' száma növekedik t. i. valaminek; die Freundſchaft wächſt mit den Jahren, a' barátság növekedik az esztendők számával együtt; unvermerkt wachſen, észrevehetetlenül növekedni; öregbedni; von Perſonen, in einer Sache zunehmen, előmenni öregbedni, boldogúlni valamiben.

Wachſen, das, növés, növekedés; im Wachſen begriffen ſeyn, növésében lenni.

Wachſern, adj., viaszbólvaló, viasz.

Wachsfackel, die, viaszfáklya, viaszszövétnek.

Wachsfarbe, die, viasszín.

Wachsfarbig, adj., viasszínű.

Wachsflecken, der, viaszpecsét a' ruhában.

Wachsgelb, adj., viszsárgaságú, sárga mint a' viasz.

Wachshandel, der, viaszkereskedés.

Wachshändler, der, viaszáros.

Wachshändlerinn, die, viaszárosné.

Wachskerze, die, Wachslicht, das, viaszgyertya.

Wachskuchen, der, lép, sonkoly.

Wachsleinwand, die, viaszosvászon.

Wachsmaler, der, viaszfestő.

Wachsmalerei, die, viaszfestés.

Wachsmotte, die, viaszszipoly.

Wachsöhl, das, viaszolaj.

Wachsperle, die, viaszgyöngy.

Wachspreſſe, die, viaszsajtó.

Wachspuppe, die, viaszbáb.

Wachssalbe, die, viaszkenőcs.

Wachsſcheibe, die, lép; viasztábla, táblaviasz.

Wachsſtock, der, viaszgyertya, viasztekercs.

Wachstafel, die, lép; viasztábla.

Wachsthum, das, eig. növés, növekedés, öregbedés; uneig. boldogúlás, előmenetel; in den Wiſſenſchaften, a' tudományokbanvaló előmenetel.

Wachsziehen, das, viaszöntés.

Wachszieher, der, viaszöntő.

Wachtel, die, fűrj, fűr.

Wachtelfang, der, fűrjfogás, fűrjészet.

Wachtelgarn, das, fűrjfogó háló.

Wachtelhund, der, vizsla.

Wachtelkönig, der harizs.

Wachtelweizen, der, csormolya, csermolya.

Wachtſchiff, das, vígyázó hajó.

Wachtſtube, (Wachſtube), die, őrszoba, strázsaszoba.
Wachtthurm, der, vígyázó torony, őrtorony.
Wacke, die, od. Felsſtein, kőszikla.
Wackelig, adj., ingadozó, ingó.
Wackeln, ingani, inogni, ingadozni.
Wackeln, das, ingadozás, ingás.
Wacker, adj., betriebſam, eleven, serény, világravaló; brav, derék, jeles; adv. serényen, elevenen; derekasan, erősen, jól.
Waddick, die, Molken, savó.
Wade, die, lábikra, vastag hús, gáz.
Wadenbein, das, szárcsont.
Waden, (beſ. waten), gázolni, lábalni.
Wadſack, der, tarisznya.
Wächter, der, vígyázó; őrző, őr, kerülő csősz.
Wägekunſt, die, mázsálás v. fontmérés mestersége.
Wägemeiſter, der, mázsamester.
Wägen, fontolni, megfontolni, mérni megmérni, mázsálni, megmázsálni; trep prüfen, erwägen, megvizsgálni, megfontolni.
Wägen, das, fontolás, mérés, megmérés, megmázsálás.
Wäger, der, mérő, mázsáló.
Wählen, választani, p. o. bírákat; gewählt, választott; z. B. Worte, Ausdrücke, válogatott szavak, kifejezések.
Wählen, das, választás.
Wähler, der, választó.
Wähnen, vélni, vélekedni t. i. hibásan.
Wähnen, das, hibás vélekedés.
Währen, dauern, tartani; lange, sokáig tartani; immer, megmaradni, eltartani, örökké tartani.
Während, adj., tartó, szüntelenvaló; adv. alatt, ideje alatt; während der Mahlzeit, ebéd alatt, v. közben; während deſſen, az alatt, azonközben.
Währung, die, z. B. des Geldes, érték, meghatározott becse, p. o. a' pénznek; 100 Gulden Wiener Währung, száz forint a' Bécsi pénzbecs szerént, v. Bécsi forint szerént; ſt. Dauer, tartóság, tartás.
Wäldchen, das, erdőcske.
Wälzen, eig., hengerítni, hengergetni, hempelygetni; ſich, hengeregni, hempelyegni; trop. von ſich, elhárítni magáról p. o. vétket; auf einen Andern, másnyakára háritni p. o. a' bűnt vagy hibát.
Wälzen, das, hengerítés, hengergetés, hempelygetés.
Wännchen, das, szórólapátocska; kis edény, vizedény.
Wärme, die, melegség, meleg; gemäßigte, mérséklett meleg; trop. hévség, hevesség; mit Wärme, hevesen, tűzzel, tüzesen, buzgó indúlattal
Wärmemeſſer, der, hévmérő, melegmérő.
Wärmen, melegítni, megmelegítni, p. o. az ételt; ſich, melegedni.
Wärmen, das, megmelegítés, melegedés.
Wärmflaſche, Wärmpfanne, die, ágymelegítő t. i. edény.
Wärter, der, gondviselő, ápolgató, velebánó valamivel, gondviselő valamire, ápoló.
Wärterinn, die, ápoló, ápolgató asszony, dajka, betegek dajkája.
Wärzchen, das, an der Hand, szümölcsöcske; an der Bruſt, csecsbimbó.
Wäſche, die, fejérruha; beſchmutzte, szennyes ruha; weiße, tiszta ruha.
Wäſcher, der, mosó; Plauderer, fecsegő.
Wäſcherinn, die, mosóasszony, mósóné; Schwätzerinn, Wäſchermaul, fecsegő, t. i. asszony,
Wäſcherlohn, der, mosásbér.
Wäſſerchen, das, vizecske.
Wäſſerig, adj., vízes, vizenyős, p. o. föld; trop. z. B. eine wäſſerige Rede, puha beszéd.
Wäſſern, etwas befeuchten, vizezni, megvizezni, megöntözni, meglocsolni; den Wein, megvizezni, vízzel elegyítni, p. o. a' bort; in Waſſer einweichen, z. B. Fleiſch, vízbe áztatni, p. o. húst, halat; daher, gewäſſert, a) megnevesített, megvizezett, megáztatott; b) von Zeugen, habos: p. o. matéria.
Wäſſern, das, megöntözés, meglocsolás.
Waffe, die, fegyver, oltalom.
Waffelkuchen, der, (gewürfelte Form eines Kuchens), koczkás lepény, mézeskalács.
Waffen, die, pl. ſowohl natürliche als auch künſtliche, fegyver; mit Waffen verſehen, felfegyverkezett; tragen, ergreifen, fegyvert hordozni, fogni; niederlegen, lerakni a' fegyvert.
Waffenbruder, der, fegyver- v. katonatárs.

Digitized by Google

Waffenglück, das, hadi szerencse.
Waffenplatz, der, harcz mezeje.
Waffenrüstung, die, fegyverkészület.
Waffenschmied, der, fegyvermíves, fegyvercsiszár.
Waffenschmiede, die, fegyvermühely.
Waffenschmuck, der, pompás fegyver vagy fegyverek.
Waffenstillstand, der, fegyvernyugvás, fegyverszünet.
Waffentanz, der, fegyveres táncz.
Waffenträger, der, fegyverhordozó.
Waffenübung, die, fegyvergyakorlás, hadi gyakorlás.
Waffen, felfegyverkeztetni; sich, felfegyverkezni.
Wagamt, das, mázsáló hely.
Wagbalken, der, iga, fontrúd, mázsarúd.
Wage, die, zum Wägen, mérőfont, mérőserpenyő, mázsa, mázsáló; am Fuhrwerk, felhércz, a' szekeren.
Wagegeld, das, fontolás v. mázsálás bére.
Wagehals, der, vakmerő, mérész.
Wageknecht, der, mázsáló szolga.
Wagen, merni, mérészleni, bátorkodni valamit tenni; sein Leben, az életét koczkáztatni; sich, magát a' veszedelemre kitenni.
Wagen, das, merés, mérészlés; Risico, szerencséltetés.
Wagen, der, szeker; kocsi, hintó; ein Lastwagen, paraszt szekér; ein vierspänniger Wagen, négylovas kocsi v. szekér.
Wagenaxe, die, szekértengely.
Wagendecke, die, kocsifedél, szekérernyő.
Wagendeichsel, die, szekérrúd.
Wagenflechte, die, szekérkas.
Wagengeleise, das, kerékvágás, szekércsapás.
Wagenkasten, der, kocsikorbély.
Wagenkette, die, kocsiláncz.
Wagenleiter, die, szekéróldal.
Wagenmeister, der, kocsi gondviselő.
Wagenpferd, das, kocsibavaló ló.
Wagenrad, das, kocsi- v. szekér kerék.
Wagenremise, die, kocsi v. szekérszín.
Wagenrennen, das, versenfuttatás kocsival.
Wagenschmiere, die, szekérkenő, deget, dohat.
Wagensitz, der, ülés a' kocsiban.
Wagensperre, die, kerékkötő.
Wagenspur, die, kerékcsapás.
Wagerecht, adj., fonterányos.
Wagestück, das, merészség, merész cselekedet.
Wagner, der, bognár, kerekes, kerékgyartó, kocsicsináló.
Wagschale, die, mérőserpenyő.
Wahl, die, választás; eine Wahl treffen, választani, kiválasztani; die Freiheit zu wählen, szabad választás, szabadon való választás; jem. die Wahl überlassen, szabad választást engedni valakinek.
Wahlfähig, adj., választható, választó szabadsággal bíró.
Wahlfähigkeit, die, juss a' választásra.
Wahlfürst, der, választó herczeg.
Wahlherr, der, választó úr.
Wahlplatz, der, választó hely; Schlachtfeld, csatamező v. piacz.
Wahlrecht, das, választás jussa.
Wahlreich, das, választó ország.
Wahlspruch, der, választott mondás, rövid jeles mondás.
Wahlstadt, die, választó város.
Wahlstatt, die, csatamező, harcz piacz.
Wahlstimme, die, választó szó, voks.
Wahltag, der, választás napja.
Wahlzimmer, das, választás szoba.
Wahn, der, tévelygés, tévelygő vélekedés; in dem Wahne stehen, abban a' tévelygő vélekedésben lenni.
Wahnglaube, der, tévelygő hit.
Wahnsinn, der, őrültség, eszementség, eszelősség.
Wahnsinnig, adj., megtébolyodott, őrült; werden, megtébolyodni, megőrülni; adv. megtébólyodva, esztelenül.
Wahr, adj., igaz, igazi, való, valóságos; es ist wahr, az igaz, azt megvallom; nicht wahr? nem igaz? nem úgy van e'? etwas für wahr halten, valamit igaznak tartani; adv. igazán, valósággal; wahr reden, igazat beszélni; wahr werden, betellyesedni, bebizonyosodni.
Wahrhaftig, adj., igazi, valóságos, valódi; wahr redend, igazmondó, igazságszerető, igazságos; adv. valósággal, igazán.
Wahrhaftigkeit, die, igazmondóság, valódiság, igazságosság.
Wahrheit, die, igazság, igaz; in Wahrheit, valóban; die Wahrheit sprechen, igazat beszélni, azt mondani, a' mi igaz; wenn ich die Wahrheit sagen soll, ha igazat kell szóllanom v. igazat szóllván; hinter die Wahrheit kom-

Digitized by Google

men, kitudni az igazat, nyomában akadni az igazságnak.
Wahrheitseifer, der, buzgás az igazság mellett.
Wahrheitsforscher, der, igazságnyomozó.
Wahrheitsfreund, der, igazságszerető.
Wahrheitsliebe, die, igazságszeretet, igazság szeretése.
Wahrlich, adv. valóban, valósággal.
Wahrliebend, adj., igazságszerető.
Wahrnehmen, st. erblicken, megsejdíteni; észrevenni; Rücksicht nehmen, beforgen, tekinteni valamire, tekintetbe venni valamit.
Wahrnehmung, die, meglátás, észrevétel; tekintet.
Wahrscheinlich, adj., hihető; adv. hihetőképpen, a' mint látszik.
Wahrscheinlichkeit, die, hihetőség, hihető dolog.
Wahrsagen, etwas Wahres sagen, igazat mondani; vorher sagen, előre megmondani; weißsagen, jövendölni, jövendőt mondani.
Wahrsagen, das, Wahrsagung, die, jövendölés.
Wahrsager, der, jövendölő.
Wahrsagerinn, die, jövendölő asszony.
Wahrzeichen, das, jel, jelenség.
Waid, der, csülleng, festőfű, izacs, kék festőfű.
Waidbau, der, csüllengtermesztés.
Waidhandel, der, izacskereskedés.
Waise, der od. die, árva, árva fiú v. leány.
Waisenamt, das, árvákra ügyelő hivatal.
Waisengeld, das, árvák pénze.
Waisenhaus, das, árvák háza.
Waisenkind, das, árvagyermek.
Waisenmutter, die, árvák annya.
Waisenstand, der, árvaság.
Waisenvater, der, árva atya.
Wald, der, pl. die Wälder, erdő; bes. wenn er gebirgig ist, erdőség; einer Gottheit gewidmet, liget; ein anmuthiger, liget, csere.
Waldäsche, die, Leimbaum, töklevelű jávorfa.
Waldbaum, der, erdei fa.
Waldbiene, die, vad v. erdei méh.
Waldblume, die, erdei virág.
Waldbruder, der, Einsiedler, remete.
Waldesel, der, vadszamár.
Waldgesang, der, erdei ének.
Waldgegend, die, erdő tájjéka.
Waldgott, der, erdei isten.
Waldgöttinn, die, erdei istenasszony.
Waldhirsch, der, erdei szarvas.
Waldhollunder, der, fürtös bodza.
Waldhonig, der, erdei méz.
Waldhorn, das, trombitakürt; vadászkürt.
Waldhuhn, das, fajd, hófajd, gatyás fajd.
Waldig, adj., erdős, ligetes.
Waldkräuter, die, erdei fűvek v. növevények.
Waldlerche, die, erdei pacsirta.
Waldleute, die, pl., erdő lakosi.
Waldlilie, die, jerikói loncz v. rózsa, kecskeszakállfű, szulák.
Waldmann, der, erdei lakos, ember; ein Affe, orángutáng.
Waldmaus, die, erdei egér.
Waldmeise, die, erdei czinke.
Waldmensch, der, erdei ember; orángutáng.
Waldmeister, der, erdőmester.
Waldnutzung, die, erdőhasználás.
Waldnymphe, die, erdei nimfa.
Waldordnung, die, erdőrendtartás, erdő törvény.
Waldrede, die, bércse.
Waldrecht, das, erdei juss.
Waldsperling, der, erdei veréb.
Waldstrom, der, erdei sebes folyó, t. i. víz.
Waldtaube, die, vadgalamb.
Waldteufel, der, orángutáng.
Waldung, die, erdőség.
Waldvogel, der, erdei madár.
Waldweg, der, erdei út.
Waldwicke, die, ligeti babó.
Walke, die, kalló.
Walken, kallózni, ványolni.
Walken, das, ványolás, kallózás.
Walkenerde, Walkererde, die, kallóföld.
Walkenmühle, die, kalló.
Walkenmüller, der, kallós.
Wall, der, sáncz, töltés, földsáncz v. bástya.
Wallach, der, heréltló.
Wallachen, a' lovat kiherélni.
Wallen, Wellen schlagen, forrani, buzogva forrni, buzogni, mint a' tűznél lévő víz; vom Meere, hánykódni, mint a' tenger; vom Blute, pezsegni, mint a' vér a' hevesség miatt; von Leidenschaften, buzogni, felbuzdúlni; reisen, vándorlani, járnikelni, szarándokoskodni.
Wallen, das, buzgás, forrás, hánykódás; járáskelés.
Waller, der, vándorló, szarándok.
Wallfahrt, die, szarándokság.
Wallfahrten, szarándokoskodni.

Digitized by Google

Wallfisch, der, czethal.
Wallfischfang, der, czethalfogás.
Wallfischfänger, der, czethalfogó.
Wallnuß, die, dió; der Baum, diófa.
Wallrath, das, czetvelő.
Wallroß, das, rozmár.
Wallung, die, buzgás, forrás; hánykódás, a' tenger hánykódása; pezsgés, vérpezsgés; in Wallung kommen, forrni kezdeni; in Wallung bringen, felforralni, felhevítni.
Wallwurz, die, nadálytő.
Walten, st. regieren, igazgatni, uralkodni; Gott walten laſſen, rábízni t. i. az Istenre; ſchalten und walten, szabad tetszése szerént v. kénnyére bánni valamivel.
Walze, die, henger.
Walzen, hengerrel kinyújtani, p. o. a' szántóföldet; kidagasztani a' tésztát; forogni, forogva kerengni, német tánczot járni.
Walzen, das, hengerrelvaló kinyújtás; forogva kerengés, t. i. a' német tánczba.
Walzenförmig, adj., hengerformájú; hengeres.
Walzenſchnecke, die, hengercsiga.
Wamme, die, a' marhának lefüggő tarja, lepenyeg; bei Kirſchnern, die Bäuche an den Thierfellen, z. B. Fuchswamme, rókatorok, rókamál.
Wamms, das, derékravaló, mejjrevaló, lajbli.
Wand, die, pl. Wände, fal; des Schiffes, Berges, hajónak, hegynek ée. falforma óldala; ſpaniſche, olaszfal.
Wandel, der, Lebenswandel, élet, életmód; Handel u. Wandel, mindenféle kereskedés, életmód.
Wandelbar, adj., veränderlich, változó, állhatatlan, változandó.
Wandelbarkeit, die, változóság, változandóság.
Wandeln, gehen, járni, menni; leben, élni; ſt. verwandeln, elváltoztatni.
Wandelung, die, elváltoztatás; járáskelés.
Wanderbündel, das, vándortáska, turba.
Wanderer, Wandersmann, der, vándorló, vándor.
Wandern, vándorlani, gyalog útazni; als Geſell, vándorolni; trop. aus dieſem Leben, az életből elköltözni.
Wandern, das, Wanderung, die, menés, elmenetel; als Geſell, vándorlás; das Reiſen, útazás; der Völker, népek költözködése, népvándorlás.
Wanderſchaft, die, vándorlás.
Wanderſtab, der, vándorbot.
Wandflechte, die, fali zuzmó.
Wandhaken, der, falkampó.
Wandkraut, das, falfű.
Wandleuchter, der, falgyertyatartó.
Wandpfeiler, der, támaszoszlop a' fal mellett.
Wandſchrank, der, falbeli alkóviom.
Wanduhr, die, falóra.
Wange, die, orcza.
Wankelmuth, der, állhatatlanság, tétovázóság.
Wankelmüthig, adj., tétovázó, állhatatlan, ingadozó, habozó; ſeyn, tétovázni, habozni szándékában; adv. tétovázva, habozva, ingadozva.
Wankelmüthigkeit, die, habozás, ingadozás, tétovázó elme, állhatatlanság.
Wanken, ingani, ingadozni, hanyatlani; vom Weine, tántorogni a' bortól; wankend machen, megingatni, megtántorítni; trop. z. B. in ſeinen Entſchlüſſen wanken, a' szándékában ingadozni v. csüggedni; der Sieg wankt, a' győzödelem tétováz, haboz, bizonytalan.
Wanken, das, ingás, ingadozás, tétovázás, habozás.
Wann, adv., mikor, ha; dann und wann, néha néha, hébe korba.
Wanne, die, Futterwanne, szórólapát; zum Baden, ferdőkád.
Wannen, st. ſchwingen, szórni, szelelni.
Wannen, adv., z. B. von wannen? honnét? honnan?
Wanſt, der, has, pohos has, alsó has.
Wanze, die, büdösféreg, poloska, poloczka.
Wanzengeruch, der, poloskaszag.
Wanzenkraut, das, poloskakín, poloskavesztőfű.
Wanzig, adj., büdösférges, poloskás.
Wappen, das, czimer, família czimer.
Wappenfähig, adj., czímerjussos.
Wappenherold, Wappenkönig, der, czímerhordó.
Wappenkunde, die, czímertudomány.
Wappenkunſt, die, czímerértés, czímerek esméretének mestersége.
Wappenmaler, der, czímerfestő.
Wardein, der, Münzprüfer, pénzvizsgáló mester.
Warm, adj., meleg, p. o. víz, eső, levegő; es iſt warm, meleg van; werden, melegedni, megmelegedni; machen, megmelegítni; trop. jemand. warm machen, valakinek nyughatatlanságot okozni, valakit felingerle-

Digitized by Google

ni; adv. melegen, p. o. tartani magát; trop. ꝛ. B. vom Weine warm werden, felmelegülni, neki hevülni a' bortól.

Warnen, inteni, meginteni valakit, valakit intéssel óvni v. ójni p. o. a' veszedelemtől, kártól; ſich warnen laſſen, hallgatni, ügyelni az intésre.

Warnen, das, Warnung, die, intés, elöreváló megintés; zur Warnung dienen, tanúságul szolgálni vagy lenni.

Warner, der, intő.

Warte, die, vizsgálótorony.

Warten, jem. oder auf etwas, valakit várni, valamire várakozni; jemand. warten laſſen, valakit megvárakoztatni; ſt. beſorgen, gondoskodni valami felöl; ſeines Amtes, hivatalában szorgalmatosan forgolódni, eljárni hivatalban, kötelességében; pflegen, ꝛ. B. Kinder, a' gyermekekkel bánni, dajkálni; den Kranken, a' beteget ápolgatni.

Warten, das, Wartung, die, várás, várakozás; Pflegung, velebánás, ápolgatás, gondviselés.

Wartfrau, die, ápolgató asszony.

Wartthurm, der, vigyázó torony.

Warum, adv. u. conj., miért v. mért? a' miért, a' mért.

Warze, die, szömölcs, szümölcs; an der Bruſt, csecsbimbó, v. csecsbúb, csecsszem.

Warzig, adj., szömölcsös.

Was? pron., fragend, mi? mit? was iſt das? mi az? was willſt du? mit akarsz? od. ſt. warum, ꝛ. B. was weinſt du? miért sírsz? was für einer, eine, eines? micsoda? miféle? ꝛ. B. was ſind das für Bücher? micsoda v. miféle könyvek ezek? — als relat. pron. a' mi, a' mit, a' melly, a' mellyeket? was du ſagſt, das iſt wahr, a' mit mondasz, az igaz; ſt. etwas, valami; weißt du was Neues? tudsz valami újságot? — ſt. ſo ſehr als — ꝛ. B. lauf, was du kannſt, fuss, valamint csak tudsz.

Waſchbär, der, mosó medve.

Waſchbecken, der, mosdó edény v. medencze.

Waſchbläuel, der, mosó sulyok.

Waſchen, mosni, megmosni p. o. kezeit, lábait; ſich, ꝛ. B. das Geſicht, megmosdani; trop. jemand. den Kopf, megmosni valakinek a' fejét, megpirongatni valakit.

Waſchfaß, das, mosóedény, mosótál, mosdóedény.

Waſchgold, das, mosott arany, a' folyóvízekből kiszedett és kimosott arany.

Waſchhaft, waſchhaftig, adj., fecsegő; adv. fecsegve.

Waſchhaftigkeit, die, fecsegőség.

Waſchhandſchuhe, die, mosnivaló kesztyű.

Waſchhaus, das, mosóház.

Waſchherd, der, katlan, mosógócz.

Waſchkeſſel, der, mosóüst, vasfazék.

Waſchkorb, der, mosó kosár, fejérruhatartó kosár.

Waſchleine, die, ruhaszárító kötél.

Waſchtrog, der, Waſchwanne, die, mosóteknő.

Waſchwaſſer, das, mosdani v. mosnivaló víz.

Waſchweib, das, Waſchfrau, die, mosóné, mosóasszony.

Waſchzettel, der, mosnivaló ruhák lajstroma.

Waſen, der, pázsit, gyep.

Waſſer, das, víz; ein reißendes, wildes (Gießbach), sebes folyó víz; ſtehendes, álló víz; fließendes, folyó víz; ſüßes, édes; ſalziges, sósvíz; trinkbares, ivóvíz; Waſſer ſchöpfen, holen, vizet meríteni, hozni; ſt. Fluß oder Meer, víz, folyóvíz, tenger, tó; zu Waſſer und zu Lande, vízen szárazon; verſchiedene Arten flüßiger Körper, ꝛ. B. die Augen ſtehen ihm voll Waſſer, könnybe lábadtak szemei; das Waſſer läuft ihm über die Stirne, szintúgy foly a' verejték a' homlokáról; das Waſſer abſchlagen, vizelleni; von Juwelen, Perlen, fény, ragyogás; von Seidenſtoffen, ꝛ. B. der Taffet hat ſchönes Waſſer, szép habos tafota.

Waſſerader, die, vízér, víz v. forrás ere.

Waſſerampfer, der, vízi lórom v. lapu, vízi sóska.

Waſſeramſel, die, vízi rigó.

Waſſerbau, der, vízbenvaló épités.

Waſſerbaukunſt, die, vízi épitésmesterség.

Waſſerbecken, das, örvény torkolatja.

Waſſerbehältniß, das, víztartó, t. i. edény, csatorna.

Waſſerbeſchreibung, die, vízleirás.

Waſſerblaſe, die, buborék, vízbuborék.

Waſſerblatter, die, vizenyős himlő.

Waſſerblau, adj., tengerszín.

Waſſerbley, das, plajbász.

Waſſerbrey, der, vizes kása, kóficz, lisztes kása.

Digitized by Google

Wasserbruch, der, vízes sérültség.
Wasserbrunnen, der, kút.
Wasserbutte, die, vízhordó putton.
Wasserdamm, der, vízellenvaló gát, vízgat, töltés.
Wasserdampf, der, vízgőz.
Wasserdicht, adj., vízmegálló, a'min a' víz keresztül nem hat, nem jár.
Wassereimer, der, vízmerő veder.
Wasserfall, der, vízrohanás, vízzuhanás, vízeset v. esés.
Wasserfahrt, die, vízenvaló útazás mulatságból.
Wasserfarbe, die, vízszín; zum Malen, vízszín, festék.
Wasserfarbig, adj., vízszínű.
Wasserfaß, das, vízes hordó.
Wasserfeuerwerk, das, vízi tűzjáték.
Wasserfläche, die, víz szine, a'víz felső szine.
Wasserflasche, die, vizes palaczk.
Wasserfloh, der, vízi lábfarkú.
Wasserfluth, die, vízáradás.
Wasserfrosch, der, vízi béka.
Wasserführer, der, vízhordó; der es leitet, vízárkoló.
Wasserfurche, die, vízárok.
Wassergalle, die, am Himmel, szivárványszárny; auf den Aeckern, ér, patakér, forrás a'szántóföldeken.
Wassergang, der, vízmenetel.
Wassergefälle, das, vízmérték.
Wassergefäß, das, vízedény.
Wassergeflügel, das, vízimadarak.
Wassergelte, die, vizes dézsa v. sajtár.
Wassergeschirr, das, víz v. vizes edény.
Wassergeschwulst, die, vizenyős daganat.
Wasserglas, das, vizes v. ivópohár.
Wassergott, der, vízisten, Neptún.
Wassergraben, der, vízárok.
Wassergras, das, vízifű, hinár.
Wasserguß, der, záporszakadás.
Wasserhälter, der, víztartó edény.
Wasserholer, der, vízhordó.
Wasserholunder, der, vízi bodzafa, kányafa.
Wasserhose, die, forgószeles felhőszakadás.
Wasserhuhn, das, fú, hóda v. szárcsa.
Wasserhund, der, búvár v. úszó kutya.
Wasserjagd, die, vízi vadászat.
Wasserkanne, die, vizes kánta.
Wasserkasten, der, víztartó.
Wasserkessel, der, víztartó üst.
Wasserkolbe, die, gyékény, kákabot, buzogányos.
Wasserkopf, der, fejvízkórság.
Wasserkrug, der, vizeskorsó.
Wasserkunde, Wasserlehre, die, vízitudomány.
Wasserkunst, die, vízimestermív.
Wasserleiter, der, vízárkoló, vízelárkoló, a'vízet csatornára vevő.
Wasserleitung, die, vízárkolás, vízcsatorna.
Wassermalerei, die, vízzelfestés, vízzelvaló festés.
Wassermangel, der, víz szűke.
Wassermaaß, das, vízmérték.
Wassermaus, die, víziegér, partiegér.
Wassermelone, die, görög dinnye.
Wassermesser, der, vízmerőmív.
Wassermeth, der, márcz, vízmárcz.
Wassermolch, der, tói gyék v. göte.
Wassermücke, die, vízi szúnyog.
Wassermühle, die, vízimalom.
Wassermüllner, der, vízimolnár.
Wassermünze, die, vízi ménta.
Wassernuß, die, sulyom.
Wasserperle, die, hamis gyöngy.
Wasserpfahl, der, vízbenlévő karó.
Wasserpfeffer, der, vízibors.
Wasserpflanze, die, vízi növevény v. plánta.
Wasserpumpe, die, szivattyú, vízszivató, vízszivó.
Wasserquelle, die, vízforrás, forrás.
Wasserrabe, der, kormorán, vízi pelikán.
Wasserrad, das, vízi kerék.
Wasserrecht, das, vízárkolás jussa.
Wasserreich, adj., vizes, vízzel bővelkedő.
Wasserreich, das, vizek országa.
Wasserreise, die, vízi útazás.
Wasserrinne, die, vízicsatorna.
Wasserröhre, die, csöcsatorna.
Wassersäule, die, vízoszlop, víznek az oszlopa.
Wassersammlung, die, vízállás, v. gyűjtés.
Wasserschaden, der, vízi kárvallás, víz miatt esett kár.
Wasserscheidung, die, vízelvállás.
Wasserscheu, adj., víztől irtózó, vízkerülő.
Wasserscheue, die, víztől irtózás, vízkerülés.
Wasserschildkröte, die, vízi teknősbéka.
Wasserschlange, die, vízikigyó.
Wasserschlauch, der, víztömlő.
Wasserschnecke, die, vízi csiga.
Wasserschöpfen, das, vízmerítés, vízmerés.
Wasserschwalbe, die, partifecske.
Wasserseite, die, vízfelévaló oldal.
Wassersgefahr, die, vízi veszedelem.

Digitized by Google

Waſſersnoth, die, vízáradási inség.
Waſſerſpinne, die, vízi pók.
Waſſerſpritze, die, fecskendő.
Waſſerſtänder, der, halastó, tó.
Waſſerſtand, der, vízállás, víz magassága.
Waſſerſtrahl, der, víz sugára.
Waſſerſtrom, der, folyam, víz folyama.
Waſſerſtrudel, der, örvény.
Waſſerſucht, die, vízi betegség, vízkórság.
Waſſerſüchtig, adj., vizkórságos.
Waſſerſuppe, die, vízi leves.
Waſſertaufe, die, vízzelvaló keresztelés.
Waſſerthier, das, vízi állat.
Waſſerthor, das, vízi kapu.
Waſſertiefe, die, víz mélysége.
Waſſertonne, die, vizes hordó v. kád.
Waſſertragen, das, vízhordás.
Waſſerträger, der, vízhordó.
Waſſertrinken, das, vízivás.
Waſſertrinker, der, vízivó, vízisza, bornemisza.
Waſſertrog, der, vízes teknő,
Waſſertropfen, der, egy csepp víz, vízcsepp.
Waſſertümpfel, der, vízörvény.
Waſſeruhr, die, vízóra, vízi folyóra.
Waſſervogel, der, vízi madár.
Waſſerwage, die, vízeránymérték.
Waſſerwäger, der, vízmérő.
Waſſerwägung, die, vízmérés.
Waſſerwanne, die, kádacska.
Waſſerweide, die, vízi füz.
Waſſerwirbel, der, vízörvény.
Waſſerwoge, die, hullám, hab.
Waſſerzoll, der, vízvám.
Waſſerzober, Waſſerzuber, der, vízmerő cseber v. veder.
Waten, gázolni, által gázolni.
Wathe, (Wate, Watte) die, ein großes Schlepp- oder Zugnetz, húzó v. kerítő háló.
Watſcheln, liphecz módra menni, biczegni.
Watte, die, bélléspamut, béllelő pamut.
Wattiren, bélléspamuttal megbéllelni.
Wattſack, der, börzsák.
Wau, der, fogas rezeda, korbácsfű.
Webe, die, szövés.
Weben, szöni.
Weben, das, szövés.
Weber, der, takács, szövő.
Weberarbeit, die, takácsmunka, szövés.
Weberbaum, der, zugolyfa.
Weberblatt, das, Weberkamm, der, takácsborda.
Weberdiſtel, Weberkarde, die, takács macsonya, takács vakaró.
Weberei, die, szövés; Weberſtätte, szövő- v. takács műhely; Weberhandwerk, szövés mesterség,
Webereintrag, der, bélfonál.
Weberfaden, der, nyüst fonál.
Webergarn, das, szövő fonál.
Weberkarde, die, csapóecset, szomjuhozó lapu.
Weberknoten, der, takácskötés.
Weberſchiffchen, das, vetélő.
Weberſpule, die, cséve, fonálcséve.
Weberſtuhl, der, szövőszék.
Weberzettel, der, die Grundfäden beim Weben, Werfte, Aufzug, Kette genannt, mellyékfonál, felvont mellyékfonál a' szövőszékre; takácsrovás.
Weberzeug, das, szőtt matéria, szövevény.
Wechſel, der, Abwechslung, változás, megváltozás, változandóság; des Glückes, a' szerencse változandósága; der Zeiten, az idő változásai; der Jahreszeiten, az esztendő részeinek forgásai; ſt. Tauſch, cserélés, felcserélés; einen Wechſel treffen, cserélni; Geldverſchreibung, Wechſelbrief, váltólevél; einen Wechſel ausſtellen, váltólevelet adni magáról; Geld durch Wechſel übermachen, pénzt küldeni váltólevélben; in Wechſeln zahlen, váltokban fizetni.
Wechſelbalg, der, valtott gyermek.
Wechſelbank, die, váltótár, pénzváltó kassza.
Wechſelbrief, der, váltólevél.
Wechſelcours, der, váltófolyamat, váltóbecs folyamatja.
Wechſelfieber, das, változó hideglelés.
Wechſelgericht, das, váltótörvényszék, váltókereskedésre ügyelő törvényszék.
Wechſelgeſchäft, das, váltóval való kereskedés.
Wechſelhändler, der, váltó, pénzváltó.
Wechſelhandel, der, váltókereskedés.
Wechſeln, váltani valamit, változtatni p. o. a' ruháját; Geld, felváltani a' pénzt; Ringe, gyűrűt váltani; Briefe, levelezni valakivel; Worte, szóval öszvekapni, öszveszóllálkozni; ſtatt abwechſeln, verſchieden ſeyn, változni mint p. o. az idő; es wechſelt alles in der Welt, minden változik a' világon.

Digitized by Google

Wechſeln, das, Wechſelung, die, váltás, felváltás, változtatás, felcserélés; Abwechslung, változandóság.
Wechſelnd, adj., változó, egymást felváltó, változandó; veränderlich, nem állandó, változó; adv., változva, változtatva.
Wechſelrecht, das, váltójuss, váltókereskedői juss.
Wechſelſchuld, die, váltólevéli adósság.
Wechſelſchuldner, der, váltóbeli adós.
Wechſelſeitig, adj., kölcsönös; adv. kölcsönösen; felváltva.
Wechſelſeitigkeit, die, kölcsönösség.
Wechſelsweiſe, adv. kölcsönösen; von Zweyen, felváltva.
Wechsler, der, Banquier, pénzváltó, váltókereskedő.
Wecken, der, z. B. von Butter, vetélőformájú irósvaj; von Mehl, ein Gebäck, vetélőzsemlye.
Wecken, felkölteni, t. i. az álomból.
Wecken, das, felköltés.
Wecker, der, költő, felköltő; an der Uhr, serkentő, az órákban.
Wedel, der, legyező; Fliegenwedel, légycsapó.
Wedeln, csóválni; mit dem Schwanze, csóválni a' farkát; mit dem Fächer legyezni.
Weder, conj., sem; weder — noch, sem — sem, se — se; es hat weder Kopf, noch Füße, se füle se farka.
Weg, der, út, ein gerader, egyenes út; unter Weges, az úton, az útban, az útazás közben; def. um zu reiſen, járás, menés, út, mellyet az útazó tesz; jem. in Wege ſtehen, valakinek útjában lenni, valakit akadályoztatni; jemanden etwas in den Weg legen, akadályt tenni vagy akadályra lenni valakinek, megsérteni v. megbántani valakit; ſt. Art und Weiſe, ut, mód valamire; keines Weges, semmi módon nem, semmiképpen nem.
Weg, partic. félre, el, oda; weg damit, félre vele! weg mit dir! menj el! geh weg! lódulj, eredj, félre; in einem weg, egy folytában; ſchlechtweg, egyenesen, egy általjában.
Wegbleiben, elmaradni.
Wegbringen, elvinni.
Wegebau, der, útcsinálás.
Wegen, praep. —ért; miatt; —ból; —ből, —ra nézve, —re nézve.
Wegeſäule, die, útmutató oszlop.
Wegeſcheide, die, kétfelé való út.
Wegeſchnecke, die, úti csiga.
Wegeſtein, der, útikő.
Wegezehrung, die, úti költség.
Wegfangen, elfogni, elcsípni.
Wegfeilen, elreszelni, lereszelni róla.
Wegfliehen, elfutni.
Wegfreſſen, megemészteni.
Weggeben, odaadni, eladni.
Weggehen, eltávozni, elmenni.
Weggießen, kiönteni.
Wegjagen, elkergetni, elhajtani.
Wegkommen, eljönni, elveszni.
Weglaſſen, elbocsátni, elereszteni; el- v. kihagyni valamit.
Weglaufen, elfutni.
Weglegen, eltenni más helyre.
Wegnehmen, elvenni.
Wegputzen, eltisztítni, letisztítni.
Wegraffen, elkapni, elrántani; elpusztítni, mint p. o. a' pestis.
Wegreiſen, elútazni.
Wegreißen, elrántani valamit.
Wegrollen, elhengerítni; elhengeredni.
Wegrufen, elhívni.
Wegſam, adj., járható, járt, p. o. út.
Wegſchaffen, elküldeni, t. i. parancsolásképpen, elparancsolni.
Wegſchaufeln, lapáttal elhányni.
Wegſchicken, elküldeni.
Wegſchleifen, elköszörülni.
Wegſchnappen, elkapni valamit szájával; trop. jemanden etwas, elkapni valaki előtt valamit.
Wegſchneiden, elhajítni.
Wegſchütten, el- v. kiönteni valamit.
Wegſchwimmen, elúszni.
Wegſeyn, d. i. nicht da ſeyn, ott nem lenni, távol lenni; oda lenni; meghalva lenni; ſt. muthlos ſeyn, elcsüggedve lenni; vergangen ſeyn, elmult v. elmulva lenni.
Wegſpielen, z. B. vom Blatte, első látásra eljátszani p. o. kótából valamit.
Wegſprengen, zu Pferde, elnyargalni, elvágtatni.
Wegſtellen, el- v. máshová tenni.
Wegweiſer, der, útmutató.
Wegwenden, elfordítni.
Wegwerfen, elvetni, elhányni, elhajigálni; Geld, a' pénzt hijába kihányni, elvesztegetni.
Wegwiſchen, el- v. letörleni.
Wegziehen, elköltözni.
Wegzug, der, elköltözés.
Weh! interj., jaj! oh! oh jaj.
Wehe, adj., jaj; wehe thun, a) fájni; b) jemanden, megbántani, megsérteni.
Wehe, das, jajgatás.
Wehe, das u. die, fájdalom; keserv; ſt. Geburtswehe, szülő fájdalom.
Wehklagen, jajgatni.

Wehen, fújni, fúni; der Wind wehet, a' szél fúj.
Wehmuth, die, bánat, búslakodás.
Wehmüthig, adj., szomorú, bánatos, fájdalmas; adv fájdalmasan.
Wehr, die, védelem; ſich zur Wehr ſtellen, magát védelmezni; ſt. Waffe, fegyver.
Wehren, Einhalt thun, megakadályoztatni, ellent állani valaminek, erővel ellenzeni valamit; ſich, magát védelmezni, oltalmazni.
Wehrgehäng, das, kardszíjj.
Wehrhaft, adj., felfegyverkezett.
Wehrlos, adj., fegyvertelen.
Wehrſtand, der, Soldatenſtand, katonaság.
Weib, das, Frauenzimmer, asszony, asszonyszemély; ein altes, vénasszony; ein wohlgebildetes, szépformájú v. testalkotású asszony; ein beſcheidenes, szerény asszony; Ehefrau, feleség, házastárs; ein junges, ifjú asszony, menyecske.
Weibchen, das, menyecske; von Thieren, nőstény.
Weiberarbeit, die, asszonyi munka.
Weiberart, die, asszonyok módja.
Weiberfeind, der, asszonygyűlölő, asszonyok ellensége.
Weiberfluß, der, hónapszám.
Weiberfreund, der, asszonyok barátja.
Weibergeklatſch, Weibergeſchwätz, das, asszonyi szóhajtás v. mendemonda.
Weibergezänk, das, asszonyi perlekedés, veszekedés.
Weiberhaft, adj., asszonyos; adv. asszonyosan.
Weiberhaß, der, asszony gyűlölés.
Weiberhaube, die, asszonyi fökötő.
Weiberherrſchaft, die, asszony uralkodás.
Weiberherz, das, asszonyi szív.
Weiberklage, die, asszonyi panasz.
Weiberkleid, das, asszonyi ruha.
Weiberkleidung, die, asszonyi öltözet.
Weiberkrieg, der, asszonyi harcz.
Weiberliebe, die, asszonyi szerelem.
Weiberliſt, die, asszonyravaszság, asszonyi fortély v praktika.
Weibermacht, die, feleség hatalma.
Weibermährchen, das, vénasszonyi mese, v. mendemonda.
Weibernarr, der, asszonyokba bolondult.
Weibervantoffel, der, eig., asszonyi czipő; uneig. ſt. Weiberherrſchaft, asszonyuralkodás, a' hol az asszony parancsol a' háznál, darunter ſtecken, kontytól függeni.
Weiberraub, der, asszonyok elragadozása.
Weiberrecht, das, asszonyok jussa.
Weiberrock, der, asszonyi köntös, szoknya.
Weiberſcham, die, asszonyi szeméremtest.
Weiberſcheu, die, asszonykerülés.
Weiberſchmuck, der, asszonyi ékesség.
Weiberſtimme, die, asszonyi hang.
Weiberſtube, die, asszonyi szoba, asszonyok lakása.
Weiberſucht, die, asszonyokba bolondúlás.
Weiberſüchtig, adj,, asszonyok után való járás.
Weibertbränen, die, asszonykönny, asszonysírás.
Weibertracht, die, asszonyviselet.
Weibertreue, die, asszonyi hűség v. hívség.
Weibertücke, die, asszonyi álnokság.
Weibertugend, die, asszonyi virtus v. jó erkölcs.
Weibiſch, adj., asszonyi; ſt. unmännlich, weichlich. asszonyos, puha; werden, elpuhúlni; adv. asszonyosan, puhán.
Weiblich, adj., asszonyi, asszony nemre tartozó; weibliche Schönheit, asszonyi szépség; adv. asszonyi módón.
Weiblichkeit, die, asszonyi természet v. szokás; weibliches Geſchlecht, az asszonyi nem.
Weibsbild, das, asszonyszemély, fejérszemély, fejérnép.
Weibsleute, die, asszonyck, asszonyszemélyek.
Weibsperſon, die, asszonyszemély, asszony.
Weibsvolk, das, asszonyok, fejérnép, asszonyi állat.
Weich, adj., lágy, puha; adv. puhán, lágyan; weich machen, meglágyítni, megpuhítni; weich werden, meglágyúlni, megpuhúlni; weiches Holz, lágy fa, p. o fenyő fa; weicher Ton, lágy hang (a' muzsikában).
Weiche, die, lágyság, puhaság; die Weichen an der Seite des Körpers, az emberi vagy állati testnek vékonya.
Weichen, 1) d. i. zurücktreten, elmenni a' helyéről, másnak engedni a' helyéről, másnak engedni a' helyét, kimozdúlni a' helyéből, odább menni; aus dem Wege, kitérni az útból; ſt. nachgeben, engedni, p. e. a' nagyobb erőnek v. az elébbvalónak; 2) (von weich) weich machen,

z. B. im Waſſer, vízbe áztatni, általáztatni, p. o. tőke halat; weich werden, z. B. im Waſſer, megázni, általázni.

Weichen, das, 1) kimozdúlás a' helyéből; engedés valakinek; 2) megpuhítás, megpuhúlás.

Weich gebacken, adj., újsütés, puha, p. o. kenyér.

Weichgeſchaffen, adj., lágyszívű.

Weichheit, die, lágyság, puhaság.

Weichherzig, adj., lágy v. gyengeszívű; ſt. mitleidig, szánakozó; machen, szánakozásra indítni valakit; werden, szánakozásra indúlni; adv. szánakozva.

Weichherzigkeit, die, lágyszívűség, szánakozó szív v. indúlat.

Weichlich, adj., lágyacska, gyengécske; verzärtelt, puha, p. o. nevelés; adv. lágyan; puhán.

Weichling, der, puha, asszonyos ember.

Weichſel, die, medgy v. meddj; der Baum, medgyfa.

Weichſelwein, der, medgyvíz, medgybor.

Weichſelzopf, der, lengyelhaj, lengyelhajcsapzás.

Weide, die, Futter, für Thiere, takarmány a' marhának, t. i. fű, széna a' mezőn; der Ort zum Weiden, legelő, legelőhely; auf die Weide treiben, kihajtani a' legelőre t. i. a' marhát, barmot; auch trop. Nahrung, z. B. der Seele, ꝛc. táplálat; oder ſt. Vergnügen, gyönyörűség; Augenweide, szemlegeltetés.

Weide, die, ein Baum, fűz, fűzfa; der damit bewachſene Ort, fűzes hely.

Weiden, das Vieh, legelni; auf der Weide freſſen, legeltetni; trop. Vergnügen finden, legeltetni, gyönyörködtetni szemeit valamin.

Weiden, das, legeltetés; marhalegeltetés.

Weiden, adj., fűz, fűzfából való.

Weidenaſt, der, fűzfahej.

Weidenbaum, der, fűzfa.

Weidenblatt, das, fűzfalevél.

Weidenbuſch, der, fűzfa bokor, fűzbokor, fűzes, rekettye.

Weidenflechte, die, fűzcserény.

Weidengerte, Weidenruthe, die, fűzfavessző.

Weidenholz, das, fűzfa.

Weidenkohle, die, fűzfa szene, fűzfaszén.

Weidenkorb, der, fűzkosár, rekettyekás.

Weidenlaub, das, fűzlomb.

Weidenrinde, die, die äußere, fűzfakéreg; die innere, fűzfahárs.

Weidenruthe, die, fűzfavessző.

Weidenſchwamm, der, fűzfagomba.

Weideplatz, der, legelőhely.

Weiderecht, das, legelő, legeltetés jussa.

Weiderich, der, csővirics, nyelesvirág.

Weidgeſchrei, das, vadászok kiabálása.

Weidlich, adj., tűrtig, brav, derék, jeles, bátor, erős; adv. bátran, jól, derekasan.

Weidmann, der, vadász.

Weidmänniſch, adj., vadászói; adv. vadász módon.

Weidmeſſer, das, vadászkés.

Weidtaſche, die, vadásztarisznya.

Weidwerk, das, Jägerei, vadász mesterség; ſt. Jagd, vadászat; ſt. Wild, vadászható vadak.

Weidwort, das, vadász kifejezés.

Weife, die, motóla, kerekmotóla, gombolyító.

Weifen, motólálni, felmotólálni a' fonalat.

Weigern, ſich, vonogatni magát, nem akarni, nem vállalni, tagadni, szabadkozni.

Weigern, das, magavonogatás, szabadkozás.

Weih-Biſchof, der, felszentelt püspök, czímes püspök.

Weihe, die, felszentelés; ſ. das Weihen.

Weihe, der, kánya.

Weihen, felszentelni, p. o. templomot; ſich, szentelni, ajánlani magát; geweihet, szentelt, ajánlott, felszentelt.

Weihen, das, die Weihung, Weihe, felszentelés, szentelés, ajánlás.

Weiher, der, tó, halas tó.

Weihfeſt, das, felszentelés innepe.

Weihkeſſel, Weihbrunnen, der, szenteltvíztartó.

Weihnachten, die, karácsón.

Weihnachtsabend, der, karácsón szombatja.

Weihnachtsfeiertag, der, karácsón innepe.

Weihnachtsfeſt, das, Krisztus születése innepe.

Weihnachtsgeſchenk, das, karácsoni ajándék.

Weihnachtslied, das, karácsoni ének.

Weihrauch, der, temjén, tömjén.

Weihrauchfaß, Weihrauchgefäß, das, temjénező.

Weihwaſſer, das, szentelővíz.
Weihwedel, der, szentelő ecset.
Weil, Conj. eine Urſache anzeigend, mivel, minthogy, mivelhogy; ſo lang als, miolta; ſt. indem, az alatt hogy, az alatt míg.
Weiland, (wailand) adv., ſt. ehedem, hajdan, néha napján; in Titeln, z. B. der weiland hochgelehrte Herr, a' néhai tudós úr.
Weilchen, das, egy kis v. kevés idő; warte ein Weilchen, várj egy kevéssé v. egy kevés ideig.
Weile, die, idő, időköz, kor, időkor; ſt. Verzögerung, időhaladék; über eine kleine Weile, rövid idő múlva, csak hamar azután; die lange Weile, magamegúnás, haben, megúnni magát, semmi dolgának nem lenni; ſich vertreiben, megunt idejét tölteni valamivel; vor langer Weile, unalomból, magameguntából.
Weilen, késni valamivel.
Wein, der, bor; unvermiſchter, szín bor, tiszta bor; rother, veres bor; weißer, fejér bor; neuer, új v. idei bor; alter, ó bor; der Wein wird je älter je beſſer, mennél óbb a' bor, annál jobb; der Wein iſt kahnig, virágos a' bor; Wein abziehen, koſten, lehúzni, kóstolni a' bort; ſt. Weinſtock, Trauben, bor, szőlő, Wein pflanzen, szőlőt ültetni; Wein leſen, szüretelni.
Weinart, die, bor neme, — féle bor.
Weinartig, adj., bor nemű.
Weinapfel, der, borízűalma.
Weinbau, der, bortermesztés, szőlőmivelés.
Weinbauer, der, szőlőmivelő, szőlős gazda.
Weinbeere, die, szőlő, szőlőszem, szőlőfürt, szőlőgerézd.
Weinbeerſtiel, der, szőlőkocsány.
Weinbeerhülſe, die, szőlőhéjj.
Weinbeerkern, der, szőlőmag.
Weinberg, der, szőlőhegy, szőlő.
Weinbirne, die, szőlő izű körtvély.
Weinblatt, das, szőlőlevél.
Weinblüthe, die, szőlővirág v. virágzás; szőlő virágzás ideje.
Weinbutte, die, putton.
Weinen, sírni; laut, ríni mint a'gyermek; vor Freuden, örömében sírni.
Weinen, das, sírás.
Weinenswerth, adj., siralomra méltó, siralmas.
Weinerlich, adj., siránkozó; adv. siránkozva.
Weineſſig, der, boreczet.
Weinfächſer, der, porhajas.
Weinfarbe, die, borszín.
Weinfaß, das, boros hordó.
Weinflache, die, boros palaczk.
Weinfleck, der, borpecsét a' ruhában.
Weingäbelchen, das, szőlőkacs.
Weingarten, der, szőlő, szőlő v. szőlőskert.
Weingärtner, der, vinczellér.
Weingebirge, das, szőlőhegy.
Weingefäß, Weingeſchirr, das, boros edény.
Weingegend, die, bortermő vidék.
Weingeiſt, der, égettbor; borszesz, a' bornak szesze.
Weingeländer, das, lugas.
Weingeruch, der, borszag, borszesz.
Weingeſchmack, der, boriz.
Weingeſenk, das, bujtás, homlítás.
Weingewächs, das, bortermés.
Weinglas, das, boros pohár.
Weingott, der, boristen; Bakos, Bacchus.
Weinhacke, die, szőlőkapa.
Weinhandel, der, borkereskedés, borárosság.
Weinhändler, der, borkereskedő, boráros.
Weinhaue, die, szőlőkapa.
Weinhaus, das, borház, bormérő korcsma, csapház.
Weinheber, der, borszívó, lopó.
Weinhefen, die, borseprő.
Weinhügel, der, szőlőhegy.
Weinhüther, der, szőlőpásztor.
Weinig, adj., borízű.
Weinjahr, das, bortermő esztendő.
Weinkalteſchale, die, borczibere (lév neme).
Weinkanne, die, boros kanta v. kanna.
Weinkauf, der, borvevés, borvásárlás.
Weinkaufer, der, borvásárló.
Weinkeller, der, pincze; ſt. Weinhaus, bormérő korcsma.
Weinkelter, die, borpréshajtó.
Weinkoſten, das, borkóstolás.
Weinkoſter, der, borkóstoló.
Weinkranz, der, szőlőlevél koszorú; borczégér.
Weinkrug, der, boros korsó v. kancsó.
Weinlägel, der, boros csobány, csobolyó.
Weinlager, das, bortartó hely; das Gerüſt, worauf er liegt, gantár; der Vorrath davon, borvagyon; der Bodenſatz, bor sepreje.

Digitized by Google

Weinland, das, bortermő föld v. tartomány.
Weinländer, der, bortermő földről való.
Weinlaub, das, szőlőlevél.
Weinlaube, die, lugas.
Weinlese, die, szüret; halten, szüretelni.
Weinleser, der, szüreteló.
Weinmährte, die, eine Art saurer Suppe, borczibere.
Weinmaaß, das, bormérték.
Weinmeth, der, mézesbor.
Weinmonat, der, mindszent hava.
Weinmost, der, must.
Weinpfirsich, die, borízű baraczk.
Weinpresse, die, sajtó, prés.
Weinranke, die, szőlővessző, venyike.
Weinraupe, die, iloncza.
Weinrausch, der, mámor, bortólvaló megittasodás v. részegség.
Weinraute, die, kerti ruta.
Weinrebe, die, szőlővessző.
Weinreich, adj., borral gazdag v. bővelkedő.
Weinrose, die, sárga rózsa.
Weinsäure, die, boriz.
Weinsäuerlich, adj., borízű.
Weinsaufen, das, mértékletlen borivás.
Weinsäufer, der, nagy borivó.
Weinschank, der, bormérés.
Weinschärfe, die, borcsípősség.
Weinschenke, die, bormérő csapszék.
Weinschenker, der, bormérő csapláros, korcsmáros.
Weinschlauch, der, bortömlő.
Weinschmaus, der, borozás.
Weinstecken, der, szőlőkaró.
Weinstein, der, borkő.
Weinsteinsalz, das, borkősó.
Weinstock, der, szőlőtő, szőlőtőke, szőlő.
Weinsuppe, die, borleves.
Weintonne, die, boros hordó v. kád, bocska.
Weintragend, adj., bortermő.
Weintraube, die, szőlő, szőlőfej vagy gerizd.
Weinträubchen, das, szőlőfejecske, gerizdecske.
Weintreber, Weintrester, die, törköly, bortörköly.
Weintrinken, das, borivás, borital.
Weintrinker, der, Weintrinkerinn, die, borivó.
Weintropfen, der, borcsepp, egy csepp bor.
Weintrunken, adj., ittas, boros.
Weinverfälscher, der, borhamisító.
Weinverfälschung, die, borhamisítás v. elrontás.
Wein-Visirer, der, borakózó, borakó.
Weinvorrath, der, kész bor egy rakáson, egy helyen, borvagyon.
Weinwachs, der, bortermés.
Weinwetter, das, jóidőjárás a' szőlőre, borérlelő idő.
Weinwirth, der, korcsmáros.
Weinzehent, der, bortized v. dézma.
Weinzeichen, das, borczéger v. czímer.
Weinzoll, der, borvám.
Weinzuber, der, borcseber, bocska.
Weise, adj., okos, bölcs p. o. ember, mondás, cselekedet; adv. bölcsen.
Weise, der, bölcs, bölcs ember.
Weise, die, Art, Beschaffenheit, mód; auf welche Weise? mi módon? auf diese, jene, illyen, ollyan módon, illyenképpen; auf keine, semmimódon sem, semmiképpen sem; ſt. Art, Sitte, Betragen, mód, módja valaminek, szokás; auf eine wunderbare Weise, csudálatos módon; nach Art und Weise der Vorfahren, eldődeink v. eleink szokások szerént; jedem gefällt seine Weise, kinek kinek a' maga módja v. szokása tetszik; ſt. Melodie, az éneklés módja.
Weisen, zeigen, mutatni, megmutatni, p. o. valakinek az útat; trop. z. B. Soldaten in ihre Quartiere, útasítni küldeni, p. o. a' katonákat kvártélyaikra; einen Verbrecher aus der Stadt, a' gonosztévőt a' városból kiküldeni, kiűzni; sich weisen lassen, hallgatni valaki intő beszédére v. oktatásaira.
Weisen, das, mutatás, megmutatás.
Weiser, der, a) an der Uhr, mutató, óramutató; b) Mutterbiene, oder Weisel, anya a' méhek között, királyné.
Weiserlos, adj., von Bienen, anyátlan méhek.
Weisheit, die, bölcsesség.
Weisheitslehre, Weisheitsregel, die, bölcsesség tudománya vagy regulája; bölcsességre tanítás.
Weisheitslehrer, der, bölcsességre tanító.
Weisheitsvoll, adj., bölcsességgel jes.
Weislich, adv. bölcsen.
Weissagen, jövendölni, előre megmondani valamit.
Weissager, der, jövendölő, jövendőmondó.

Weissagerinn, die, jövendölő asszony.
Weissagerisch, adj., jövendölői; adv. jövendölő módon.
Weissagung, die, jövendölés.
Weisung, die, mutatás; Befehl, meghagyás, rendelés, parancsolat.
Weiß, adj., fejér; wie Schnee, hófejérségű; machen, fejérré tenni; megfejéritni; werden, megfejéredni, fejérré lenni; trop. jemanden etwas weiß machen, d. i. ihn täuschen, elhitetni valakit valamivel, elámítni valakit; sich weiß brennen, hibáját palástolni, magát minden módon tisztítni, mentegetni.
Weißbacken, das, fejér kenyér sütés.
Weißbäcker, der, zsemlyesütő.
Weißbier, das, fejérser.
Weißbirke, die, fejér nyírfa.
Weißbrod, das, fejér kenyér.
Weißbuche, die, fejér gyertyánfa.
Weißbuchen, adj., fejérgyertyánfa.
Weißbürste, die, meszelő.
Weißdorn, der, csere galagonya.
Weißdrossel, die, éneklő rigó vagy húros madár.
Weiße, die, fejérség; das Weiße im Eye, tojás fejére; im Auge, szemfejér, a' szem fejére.
Weißen, meg- v. befejérítni, ki- v. bémeszelni, p. o. a' falat.
Weißer, der, fejérítő.
Weißfichte, die, lúcz- v. szurkos fenyő.
Weißfisch, der, dévér ponty.
Weißgärber, der, írhatímár, lágyvarga, bőrgyártó, csávás varga.
Weißgrau, adj., ősz, p. o. haj.
Weißhaarig, adj., fejér szőke v. őszhajú.
Weißhafer, der, fejérzab.
Weißkohl, der, Weißkraut, das, fejér káposzta.
Weißkopf, der, fejérhajú ember.
Weißkram, der, gyólcsal vagy vászonnalvaló kereskedés.
Weißkrämer, der, gyólcsos, gyólcsáros.
Weißkohl, der, fejér káposzta.
Weißlich, adj., fejéres.
Weißschimmel, der, fejérszürke ló.
Weißsprenkelig, adj., iromba szürke.
Weißtanne, die, fejérfenyő.
Weißwurz, die, sokbötykű gyöngyvirág, erdei sülyfű.
Weit, adj, messzetartó v. kinyúló, hosszú, hosszas, p. o. út; bő, tágas, p o. ruha; tágas, p. o. gyűrű; adv. messze, messzire, távol; so weit, addig, eddik, annyira, ennyire; weiter, tovább, további; bei weitem, sokkal; bei weitem nicht, koránt sem; weit und breit, körülbelöl, mindenfelöl; es weit bringen, sokra vinni valamit, sokra menni valamiben.
Weite, die, messzeség, távolyság; tágasság, szélesség, bőség; hosszasság.
Weitläufig, adj., távolrólvaló; környülállásos, bő; z. B. im Reden, Schreiben, bőbeszédű, szószaporító, hosszas; adv. távolról; környülállásosan, bőven; ritkán, egymástól távol.
Weitläufigkeit, die, hosszasság, környülállásosság; ismét; szószaporítás, bőbeszédűség.
Weitschichtig, adj., ritka, egymástól távolálló; adv. ritkán.
Weitschweifig, adj., szószaporító, hosszas, bőbeszédű; adv. hosszasan, szószaporítva.
Weitschweifigkeit, die, hosszasság, bőség; bőbeszédűség, szószaporítás.
Weitsichtig, adj., messzelátó.
Weizen, der, búza; der türkische, török búza, kukoricza, tengeri.
Weizenacker, der, Weizenfeld, das, búzaföld.
Weizenbau, der, búzatermesztés.
Weizenbier, das, búzaser.
Weizenbrod, das, búzakenyér.
Weizenernte, die, búzaaratás.
Weizengraupe, die, búzadara.
Weizengries, der, búzadara, kásadara.
Weizenkleye, die, búzakorpa.
Weizenkorn, das, búzaszem.
Weizenkuchen, der, búzalepény.
Weizenmalz, das, szalados.
Weizenmehl, das, búzaliszt.
Weizenspreu, die, búzapolyva.
Weizenstoppel, die, búzatarló.
Weizenstroh, das, búzaszalma.
Welch ein, eine, eines, melly, millyen!
Welcher, welche, welches, pron. interrog., mellyik, ki? relat. a' ki, a' melly, a' mi; indirect. akárki, akármi, akármellyik; st. einige, egynéhány; welcher Gestalt, d. i. wie beschaffen? micsodás, millyen? oder wie, mimódon, miképpen; welcherlei, millyen, micsodás, minémű, miféle.
Welk, adj., hervadt, elhervadt; seyn, elhervadva lenni; adv. hervadva.
Welken, d. i. welk werden, hervadni elhervadni.
Wellbaum, der, st. Axe, tengely; Hebelbaum, emelőrúd, csapófa.
Welle, die, übertr. hab, duzma; auf

großen Wässern, hullám; Wellen werfen, habzani, hullámlani, mint a' tenger; buzogni, mint a' forróvíz v. lobogni; st. Cylinder, henger, küllő; ein Bündel Reisholz, nyaláb, galnyaláb, facsing, facsák, fasing.

Wellenförmig, adj., habos; adv. habosan.

Wellenreich, adj., hullámos, hullámló.

Wellenschnecke, die, hengercsiga.

Wels, die, ein Fisch, harcsa.

Welsch, adj., d. i. italisch, olasz, olaszországi; adv. olaszúl

Welschland, das, olaszország.

Welt, die, das Universum, világ, az egész világi teremtés, ég, föld, ée. von Erschaffung der Welt an, a' világ teremtéstől fogva; der Erdkreis, világ, a' föld kereksége; auf die Welt kommen, a' világra születni; die Menschen, világ, a' most élő emberek, az emberi nemzet; die heutige, jetzige, a' mai világ v. emberek; sich in die Welt schicken, magát a' világhoz, az emberekhez alkalmaztatni; in der großen Welt leben, a' nagy világban, nagy társaságok között élni, forogni; Menschen von einer gewißen Classe, z. B. die gelehrte Welt, a' tudós világ, a' tudósok; die junge Welt, az ifjú emberek; die schöne, a' szép világ, az asszonyi v. a' szép nem; die große, a' nagy világ, a' nagyok, nagy emberek; feine Lebensart, nagy világbeli v. úri pallérozottság, udvariság; viel Welt haben, sok úri pallérozottsággal bírni; keine haben, járatlan lenni az udvariságban; Menschenkenntniß, nagy világbeli esméret, nagy világbanvaló jártasság; z. B. er hat Welt, jártas a' nagy világban, tudja magát a' nagy világhoz alkalmaztatni; er hat keine, járatlan a' nagy világban; theol. die Welt hassen, a' földi dolgokat v. a' világot megvetni; der Welt absterben, a' világiakkal felhagyni v. lemondani rólok.

Weltall, das, a' világ, a' teremtett világ.

Weltalter, das, világ ideje v. világkora.

Weltaxe, (achse), die, földtengely, földsark, égsark.

Weltbau, der, a' világ alkotmánya.

Weltbegebenheit, die, történet, történt dolog.

Weltbeherrscher, der, a' világ úra, Isten; trop. fejedelem.

Weltbekannt, adj., országszerte v. az egész világ előtt esmeretes.

Weltberühmt, adj., világszerte esmeretes, híres.

Weltbeschreiber, der, világleíró.

Weltbeschreibung, die, világleírás.

Weltbezwinger, der, világhódító v. győző.

Weltbrauch, der, világszokás.

Weltbürger, der, világi közpolgár.

Welterlöser, der, Weltheiland, der, szabadító, idvezítő, megváltó.

Welterlösung, die, szabadítás, idvezítés, váltság.

Weltgebäude, das, a' világ alkotmánya.

Weltgegend, die, égtájék; földtartománya.

Weltgeist, der, a' világ lelke; trop. der Hang zum Irdischen, a' világ szeretete, a' világiakhoz való ragaszkodás.

Weltgeistliche, der, világi pap.

Weltgeistlichkeit, die, világi papság.

Weltgericht, das, ítélet napja, utólsó ítélet.

Weltgeschichte, die, világi történet; világ históriája, közönséges historia.

Welthandel, der, földi viselt dolog.

Weltherrschaft, die, világbírás.

Weltkarte, die, földképe.

Weltkind, das, világfija, világiakhoz ragaszkodó.

Weltklug, adj., világban jártas, tapasztalt, okos; im tadelnden Sinne, csak a' földiekhez értő.

Weltklugheit, die, világi okosság; tadelnd, földi bölcsesség.

Weltkörper, der, világi test.

Weltkreis, der, földkereksége.

Weltkugel, die, földgolyóbis.

Weltkundig, adj., világszerte híres, nevezetes.

Weltlauf, der, világ szokása, az emberek szokása.

Weltlehre, die, világ tudománya.

Weltleute, die, világesmerő emberek.

Weltkinder, die, világ fiai.

Weltlich, adj., világi, földi; oder st. vergänglich, múlandó, hijábanvaló; nicht geistlich, z. B. Amt, világi vagy polgári hivatal; üppig, eitel, hiú, világhoz ragaszkodó; adv. világi módon; nem egyházi módon; hiún, világ fijához illő módon.

Weltlicht, adv., világosság, világfényje.

Weltliebe, die, a' világ szeretete.

Weltlust, die, bujaság, világi gyönyörüség, a' világban gyönyörködés.

Weltmann, der, világfija, a' világiak-

ban gyönyörködő; világban jártas ember, pallérozott világi v. udvari ember.

Weltmeer, das, nagy tenger.

Weltmensch, der, világfia, világban gyönyörködő.

Weltpol, der, égsark.

Weltpriester, der, világi pap.

Weltregierung, die, a' világ kormányozása v. igazgatása.

Weltrichter, der, az emberi nemzet bírája.

Weltschöpfer, der, a' világ teremtője v. alkatója.

Weltsinn, der, világiakhoz való ragaszkodás.

Weltsystem, das, a' világ alkotmánya.

Welttheil, der, világ része.

Weltweise, der, bölcselkedő, bölcstudós.

Weltweisheit, die, bölcselkedés, bölcsesség tudománya, filozofia.

Wem? kinek?

Wendehals, der, nyaktekercs.

Wendekreis. Wendezirkel, der, naptérítő kerület.

Wendeltreppe, die, kerengő grádics.

Wenden, fordítni, megfordítni, p. o. szekeret; st. umwenden, z. B. den Braten, forgatni a' pecsenyét; das Heu, megforgatni a' szénát, ein Kleid, megfordítni a' ruhát; den Rücken wenden, d. i. sich entfernen, hátat fordítni; sich rechts und links wenden, jobbra, balra fordúlni; Geld auf etwas, pénzt költeni v. fordítni valamire; sich mit dem Schiffe, Wagen wenden, megfordúlni a' hajóval a' kocsival.

Wenden, das, fordítás, megfordítás; fordúlás, megfordúlás.

Wenig, adj., der, die, das Wenige, kevés, keveset; adv. wenig oder wenige, kevesen; zu wenig, igen kevés; es waren unser wenige, kevesen voltunk; so wenig als nichts, annyi mint semmi; Conj. so wenig — als, szintúgy nem — mint; je weniger — desto, minél kevésebbé — annál inkább; nichtsdestoweniger, mindazáltal; wenigstens, zum wenigsten, legalább; weniger, kevesebb, kevésbbé.

Wenigkeit, die, kevés, csekélység, kicsinység, kevés volta valaminek; meine Wenigkeit, az én csekély személyem.

Wenn, Conj. ha; wenn gleich, ha szinte; wenn nur, bár csak; wenn auch, ha mindjárt — is, ha szinte — is; als wenn, mint ha; adv. mikor, es sey wenn es wolle, akármikor legyen is; wenn er doch käme! bárcsak eljönne!

Wer, wer? ki, kicsoda? st. welcher, z. B. wer von uns beiden? melyik a' kettő közzűl; st. jemand, valaki; es ist wer da, valaki van ott.

Werbegeld, das, foglaló, felpénz p. o. az új katonának, beállás bére, t. i. a' katonák közzé; katonaszedésre való pénz, toborzópénz.

Werben, szedni, fogni, fogdosni p. o. katonákat, toborzani; um ein Amt oder einen Dienst werben, hivatalt vagy szolgálatot keresni; um ein Mädchen werben, valamelly leányt megkéretni v. megkérni, t. i. jövendőbéli házastársúl.

Werben, das, Werbung, die, keresés, kérés; von Soldaten, katonaszedés v. fogdosás, toborzás; auf Werbung seyn, katonaszedésben, toborzásban forgolódni.

Werbeplatz, der, katonaszedés helye, beállás helye, toborzóhely.

Werber, der, von Soldaten, katonaszedő v. fogdosó, toborzó.

Werden, lenni, lenni valami vagy valamivé; z. B. ein Handwerker, mesterember lenni; ein Soldat, katonává lenni; Doctor, doktorrá tétetni; zum Bettler, kóldússá lenni; mit adj. gesund werden, meggyógyúlni; blaß werden, elhalaványodni; krank werden, megbetegedni; als Hülfswort, z. B. ich werde schreiben, írni fogok; du wirst, fogsz; passive; z. B. gelobt werden, dicsértetni; gefragt werden, kérdeztetni.

Werdend, adj. lévő, kezdő.

Werder, der, eine Insel in einem Flusse, folyóvízi sziget.

Werfen, hajítni, vetni, hajigálni v. hányni p. o. köveket; auf den Kopf werfen, a' fejéhez vágni valamit; ins Gefängniß, fogságba vagy tömlöczbe vetni; den Feind, megszalasztani az ellenséget; die Kleider von sich, lehányni a' ruhát magától; sich vor jemanden auf die Knie werfen, térdre esni valaki előtt; sich jemanden in die Arme werfen, valakinek karjai közzé sietni; trop. valakinél keresni menedéket; alles durch einander werfen, mindent öszvevissza hányni; die Schuld auf jemanden werfen, valakit okolni; von Thieren,

Digitized by Google

z. B. Junge werfen, fiadzani, elleni, kölykezni.
Werfen, das, hajítás, vetés, hányás, hajigálás.
Werft, das, hajóépítőhely.
Werfte, die, des Webers, melljékfonál a' takácsoknál.
Werg, das, csepű, kócz,
Werk, das, pl. die Werke, eine vollbrachte Verrichtung, cselekedet, munka; gute, böſe Werke, jó, rossz cselekedetek; ſt. Arbeit, munka; das angefangene Werk vollenden, az elkezdett munkát végrehajtani; insbeſondere jedes vollendete Product, munka, készítmény, készített munka; ein vortreffliches, jeles vagy derék munka; ein unvollendetes, hijános munka; von Büchern, z. B. ein nützliches Werk ſchreiben, hasznos munkát írni; das Werk in einer Uhr, az óra mívkészülete v. belső míve.
Werkbiene, die, munkás méh, mézgyűjtő méh.
Werkchen, das, munkácska, kis munka.
Werkleute, die, munkások, napszámosok.
Werkmeiſter, der, mívmester v. mívész.
Werkſchuh, der, lábnyom t. i. mérték.
Werkſtatt, die, Werkſtätte, műhely.
Werkſtellig machen, végre hajtani valamit.
Werktag, der, dologtévőnap, munkanap, hétköznap.
Werkthätig, adj, munkás; adv. munkásan, cselekedettel.
Werkzeug, das, műhszer, mívszer, t. i. a' mesteremberekнél, míveseknél.
Wermuth, der, üröm, fejér üröm.
Wermuthwein, der, ürmös bor.
Werſte, die, orosz mértföld.
Werth, adj., becses, drága, kedves; z. B. werther Freund! kedves barátom! jemanden werth ſchätzen, valakit becsülni, becsben tartani; ſt. würdig, méltó; die Sache iſt nicht werth, daß ꝛc., nem méltó a' dolog, hogy ée.; es iſt der Mühe nicht werth, nem érdemli meg a' fáradtságot; werth ſeyn, érni, megérni; z. B. wie viel iſt das Buch werth? mennyit ér ez a' könyv? es iſt 5 fl. werth, megér 5 forintot.
Werth, der, becs; ár; einer Sache einen Werth beilegen, valamelly dolgot nagy becsben tartani; ſich einen Werth beilegen, magáról igen sokat tartani; jemanden nach ſeinem innern Werthe ſchätzen, valakit belső érdeme szerént bécsülni.
Werthgeſchätzt, adj., kedves, drága kedves, becses.
Werthlos, adj, csekély, alávaló.
Werthſchätzung, die, becsesség, kedvesség, becsbentartás, becsülés.
Weſen, das, létel, mivólt, miség, vólt; ein ſtilles, csendes, szelíd természet; versteckte, alattomosság, alattomos mivolt; die Beſchaffenheit eines Dinges, minéműség, mivolt, ereje, lelke valaminek; ein ſelbſtſtändiges Ding, valóság, való; ein unendliches, végetlen valóság; ſt. Geräuſch, lárma; was iſt das für ein Weſen? micsoda lárma az? — viel Weſens von etwas machen, nagy lármát csinálni valamivel, feneket keritni valaminek.
Weſenslos, adj., hijú, hijábanvaló.
Weſentlich, adj., wirklich, valóságos, valódi, igazi; die vornehmſten Beſtandtheile von etwas enthaltend, mivoltos, voltaképpen való p. o. tulajdonság: summás; z. B. der Brief war des weſentlichen Inhaltes, a' levélnek summás értelme e' volt; adv. valósággal, valóban, igazán; vorzüglich, voltaképpen, mivoltosan; nothwendig, szükségesképpen.
Weſpe, die, darázs.
Weſpenneſt, das, darázsfészek.
Wen, conj., kié? a' kié?
Weßhalb oder weßwegen, adv., miért, a' miért, a' mellyért.
Weſt, der, die Abendgegend, nyúgot, napnyúgot, enyészet, a' napnyúgoti tájék; aus Weſten, napnyúgotról, enyészetről; der Weſtwind, napnyúgoti szél.
Weſte, die, derékravaló, lájbli.
Weſtlich, adj., nyúgoti, napnyúgoti, enyészeti; adv. nach Weſten zu, nyúgotra, napnyúgotra, enyészetre.
Weſtſeite, die, nyúgoti rész v. oldal.
Weſtwärts, adj., nyúgot v. enyészet felé.
Wette, die, fogadás; was gilt die Wette? mibe fogadunk? eine Wette gewinnen, verlieren, megnyerni, elveszteni a' fogadást; um die Wette laufen, versent futni.
Wetteifer, der, vetélkedés.
Wetteiferer, der, vetélkedő.
Wetteifern, vetélkedni valakivel.
Wetten, fogadni, felfogadni, valakivel valamiben; zehn Gulden gegen einen

Digitized by Google

wetten, 10 forintot tenni egyre a' fogadásban.

Wetter, das, időjárás, időváltozás, idő; heiteres, ſtürmiſches, regneriſches, trockenes, veränderliches, rauhes Wetter, tiszta, zivataros, esős, száraz, változó, komor vagy durva idő; ein Gewitter, égiháború, menydörgés; das Wetter hat eingeſchlagen, leütött a' menykő; potz Wetter! mi a' menykő! — ſt. Sturm, szélvész, fergeteg.

Wetterableiter, der, menkőfogó.

Wetterbeobachter, der, időjárásvizsgáló.

Wetterdach, das, eszterhaereszally.

Wetterfahne, die, vitorla a' házfedelén

Wetterglas, das, időmérő; zur Schwere der Luft, levegőmérő; zur Wärme und Kälte, hévmérő.

Wetterhahn, der, vitorlakakas.

Wetterlauniſch, adv., változó vagy rosszkedvű.

Wetterleuchten, villámlani.

Wetterleuchten, das, villámlás.

Wettermann, der, ein Schimpfwort, lator, istentelen, gaz ember.

Wettern, ſt. donnern, dörögni, zengeni, mint az ég; es wettert, dörög az ég, menydörög v. villámlik; trop. káromkodni, szitkozódni.

Wetterprophet, der, időpróféta, időjövendölő.

Wetterprophezeihung, Wetterprophezeyung, die, időjövendölés.

Wetterſchaden, der, zivatarveszély, zivatar v. égiháború által okozott kár.

Wetterſeite, die, az időjárásnak forduló oldala vagy része valaminek.

Wetterſtrahl, der, villám.

Wettervogel, der, poling snef.

Wetterweib, das, istentelen asszonyszemély.

Wetterwendiſch, adj., állhatatlan, mint az idő.

Wetterwolke, die, égiháborús felhő.

Wettkampf, der, küzdés, bajvivás.

Wettlauf, der, versentfutás.

Wettläufer, der, versentfutó.

Wettſtreit, der, vetélkedés.

Wetzen, dörgölni valamihez, valamin húzni; ſcharf machen, fenni, köszörülni, megfenni p. o. a' kést.

Wetzen, das, megfenés.

Wetzſtein, der, fenkő, köszörűkő.

Wichſen, mit Wachs überziehen, megviaszolni, p. o. czérnát, asztalt, háspallót; Stiefeln wichſen, német csizmát kifényesítni t. i. feketítő viasszal; ſt. prügeln, megverni.

Wichſen, das, megviaszólás.

Wicht, der, z. B. ein armer Wicht, szegény v. nyomorult ember; ein elender Wicht, hitvány gazember.

Wichtig, adj., ſchwer, nehéz, sokat nyomó; ſein gehöriges Gewicht habend, mértékes, mértékmegütő; z. B. der Ducaten iſt wichtig, ez az arany megüti a' mértéket; trop. ſtatt viel geltend, anſehnlich, fontos, p. o. ok, nyomos, p. o. megmutatás; nevezetes; p. o. dolog; großen Einfluß habend, z. B. ein wichtiger Mann, sokat tehető, p. o. ember; adv. fontosan, nyomosan.

Wichtigkeit, die, nehézség; mértékütés, mértékesség, mértékmegütés; fontosság, nyomosság; ein Mann von großer Wichtigkeit, nevezetes vagy nagy tekintetű ember.

Wicke, die, babó, bükkön.

Wickel, der, d. i. Knäuel, gombolyag, csomó; Hülle, takaró, boríték; z. B. Haarwickel, hajtekerítő.

Wickelband, das, Wickelſchnur, die, pólya, gyermekfásli.

Wickelkind, das, bépólált gyermek; pólás gyermek.

Wickeln, z. B. auf einen Knäuel, gombolyagra tekerni, felgombolyítni p. o. czérnát; in etwas, bétakargatni, bétakarni, p. o. papirosba; Haare, a' haját bétekergetni; ſich in einen Mantel, magát köpönyegbe bétakarni; trop. ſich aus einem Handel wickeln, kifejteni magát valami kedvetlen dologból.

Wickenklee, der, spanyol lóhere.

Wickenfutter, das, babótakarmány.

Wickenſtroh, das, babószár, v. szalma.

Widder, der, kos; ein Sternbild, kos, (csillagzat).

Wider, praep., ellen, —nak, —nek, neki; wider meine Gewohnheit, szokáson ellen; wider jemanden ſtreiten, kämpfen valaki ellen v. valakivel harczolni; den Kopf wider die Wand rennen, a' falnak menni fővel; er iſt wider mich, ellenem van.

Widerhaken, der, kampó, horog.

Widerlegen, megczáfolni, p. o. okoskodásokat; Irrthümer widerlegen, a' hibás vélekedések felől valakit meggyőzni.

Widerlegung, die, megczáfolás.

Widerlich, adj., kellemetlen, úntato,

Digitized by Google

csömört v. undorodást okozó; adv. kellemetlenül.
Widerlichkeit, die, kellemetlenség, untatósság.
Widernatürlich, adj., természet ellen való.
Widerrathen, nem javasolni, ellenzeni valamit, ellene lenni valaminek, leverni valakit valamiről.
Widerrechtlich, adj., törvény ellen való, törvénytelen; adv. törvénytelenül.
Widerrechtlichkeit, die, törvénytelenség.
Widerrede, die, ellenmondás; ohne Widerrede, a) minden ellenmondás nélkül; b) willig, örömest, készséggel; c) gewiß, bizonyosan, kétségkívül.
Widerreden, ellene mondani, szóllani.
Widerruf, der, visszavétel; megmásolás; ohne Widerruf, megmásolatlanúl.
Widerrufen, megmásolni a' szavát, visszahúzni az állítását.
Widerruflich, adj., visszahúzható, megmásolható.
Widerrufung, die, visszahúzás.
Widersetzen, sich, ellentállani, magát ellene szegezni valaminek.
Widersetzlich, adj., ellenkező, ellentálló, magát ellene szegező; adv. ellenkezőleg, nyakasan.
Widersetzlichkeit, die, ellenkezőség, nyakasság.
Widersetzung, die, ellentállás, ellene szegezés.
Widersinn, der, ellenkezés, ellenkező indúlát; ſt. Unſinn, esztelenség, képtelenség.
Widersinnig, adj., képtelen, képtelenül.
Widerſpenſtig, adj., nyakas, makacs; adv. nyakasan, makacsúl.
Widerſpenſtigkeit, die, nyakasság, makacsság.
Widerſpiel, das, ellenkező, ellenkező része vagy visszája valaminek.
Widerſprechen, ellene szóllani vagy mondani; ſich, ellenkezni magával.
Widerſprechen, das, elleneszóllás, ellenkezés.
Widerſprechend, adj., ellenkező, meg nem egyező; ſt. ungereimt, képtelen.
Widerſprecher, der, ellenmondó, ellenemondó.
Widerſpruch, der, ellenmondás; ohne Widerſpruch, a) eig. minden ellenmondás nélkül; b) willig, örömest, készséggel; c) ohne Zweifel, kétségkívül; keinen Widerſpruch erfragen, nem szenvedhetni, ha valaki ellene szóll; trop. ellenkezés, nem egyezés; mit ſich im Widerſpruch ſeyn, maga magával ellenkezni.
Widerſtand, der, ellentállás; thun, ellent állani.
Widerſtehen, ellene állani, ellene szegezni magát, p. o. valamelly dolognak.
Widerſtehlich, adj., elleneállható.
Widerſtehung, die, elleneállás.
Widerſtreben, ellenetörekedni.
Widerſtreben, das, ellenetörekedés.
Widerſtreber, der, ellenetörekedő.
Widerwärtig, adj., entgegen geſetzt, ellenkező, ellene lévő; ſt. widerſpenſtig, nyakas, makacs, durczás; moros, komor, haragos; unangenehm, keserves, valakinek ellenére lévő, igen kedvetlen.
Widerwärtigkeit, die, z. B. des Geruches, der Stimmen, kedvetlen érzés, ellenkezőség; Unglück, viszontagság, baj; pl. viszontagságok.
Widerwille, der, Ekel, Unwille, Zorn, kedvetlenség, kéntelenség, irtózás valamitől, ellenkező indúlat valaki eránt; haben, ellenkező indúlattal lenni v. viseltetni valaki eránt, neheztelni valakire; erregen, bosszankodást indítni; mit Widerwillen, d. i. a) mit Zorn, haraggal, neheztelve; b) mit Abneigung, kéntelenségből, kedvetlenséggel.
Widmen, ſt. weiden, szentelni; ajánlani p. o. könyvet valakinek; ſich, ajánlani magát, adni magát p. o. a' tudományokra; dem Vaterlande, magát a' hazájának vagy a' haza szolgálatjára szentelni.
Widmen, das, szentelés, ajánlás.
Widrig, adj., ellenkező p. o. szél; widrigen Falls, különben; widriges Schickſal, ellenkező szerencse; unangenehm, kedvetlen, terhes, unalmat okozó; eine widrige Stimme, kedvetlen hang, szó; adv. kedvetlenül; widrig riechen, ſchmecken, nehéz szagú lenni, kedvetlen ízű lenni.
Widrigkeit, die, kedvetlen érzés, unalom.
Wie, bei Fragen, miképpen, hogyan? mint? wie ſo? hogy hogy? wie oft? hányszor, mennyiszer? wie viel? hány? wie weit? mennyire? meddig? wie groß? millyen nagy vagy mekkora? wie? d. i. auf welche Art? miképpen, mi módon? wie vielmal?

Digitized by Google

hányszor? wie vielerlei? hányféle? wie vielfach? hányszoros? als relat. adv. a) vor Verbis, miképpen, mi módon, mint; z. B. ich kann nicht begreifen, wie es möglich gewesen ist, én meg nem foghatom, mi módon lehetett az; so wie sich die Sache verhält, úgy a' mint a' dolog van; b) vor adj. u. adv. z. B. sieh, wie gütig er ist. nézd, millyen jó ember ő; als Conj. mint, a' mint; wie ich höre, a' mint hallom; st. als, mint; er ist wie du, ollyan ő is, mint te; wie, — so, valamint, — ugy; wie sehr? mennyire? wie auch, úgy szinte, és, osztán.

Wiedehopf, der, banka, babuka.

Wieder, adv., ismét, újra, újolag.

Wiederabgehen, abtreten, ismét elmenni.

Wiederanfangen, újra elkezdeni; neutr. elkezdődni.

Wiederaufnahme, die, újra felvételés.

Wiederaufstehen, újra felkelni; von den Todten, feltámadni.

Wiederbekommen, vissza kapni v. szerezni; von neuem bekommen, újra kapni; dagegen bekommen, visszont venni, más helyébe kapni.

Wiederbezahlen, vissza fizetni, p. o. a' kölcsön vett pénzt.

Wiedereinführen, ismét béhozni p. o. szokást.

Wiedererholen, sich, ismét magához jönni.

Wiedererfahren, megtörténni, megesni.

Wiedergabe, die, visszaadás.

Wiedergeben, visszaadni, helyre állitni.

Wiedergeburt, die, újjászületés.

Wiedergenesung, die, felgyógyulás.

Wiederhall, der, térthang, ekhó; visszahangzás.

Wiederholen, megújítni, visszonozni, ismétlni; ismét elmondani, újra előhozni; zu wiederholenden Malen, több izben, többször, gyakran.

Wiederholung, die, megujítás, ismétlés, újra elmondás.

Wiederkäuen, újra megrágni; von Rindern, kérődzni.

Wiederkäuen, das, újramegrágás; kérődzés.

Wiederkommen, visszajönni.

Wiederkunft, die, visszajövetel.

Wiederschall, der, visszaverthang, visszahangzás.

Wiederschein, der, visszaverődött sugár v. világosság.

Wiedersehen, visszanézni; einander, újra v. ismét meglátni egymást.

Wiedersehen, das, újralátás, ismétlátás, v. meglátás.

Wiedertäufer, der, újrakeresztelő.

Wiedertönen, visszahangzani.

Wiederum, praep., ismét, újjolág.

Wiedervereinigen, ismét egyesitni, újra öszveegyeztetni.

Wiedervereinigung, die, újraegyesités.

Wiedervergeltung, die, visszafizetés v. kölcsönözés.

Wiege, die, bölcső.

Wiegen, z. B. ein Kind, rengetni, ringatni a' gyermeket; sich hin und her, magát ide 's tova hintálni; st. wägen, mérni, fontolni, nehézségének lenni; leicht wiegen, keveset nyomni.

Wiegen, das, ringatás, rengetés; nyomás.

Wiegenband, das, bölcső madzag v. kötő.

Wiegenfest, das, születésnap v. innep.

Wiegenlied, das, gyermekaltató dal vagy ének.

Wie gern melly örömest.

Wiehern, nyeritni.

Wiehern, das, nyerités.

Wie hoch? millyen magas? mekkora? — von Sachen, millyen drága? millyen drágán? wie hoch kömmt das Buch? mennyibe kerül ez a' könyv?

Wie lange? meddig?

Wie mancher, mennyi, melly sok.

Wiese, die, rét, kaszáló.

Wie sehr, mennyire.

Wiesel, die, menyét, menetke.

Wieselfarbig, adj., menyétszinű.

Wild, adj., vad; wie Thiere, Pflanzen, vad állatok, plánták, fák; roh, vad, durva; ungebändigt, szilaj, p. o. ló; ohne Erziehung, Cultur, pallérozatlan; wildes Fleisch, vad hús; adv. vadan; durván, vadúl.

Wild, das, vadállat; vad; vadak, vad állatok.

Wildbahn, die, Jagdbezirk oder Gehege, vadászok köre, kerített vadászóhely; das Jagdrecht, vadászójuss; der ungebahnte Weg neben dem Fahrwege, nyomás, útmellyék.

Wildbraten, der, ungebraten, vadpecsenye; gebraten, vadsült.

Wilddieb, der, vadlopó.

Wildfang, der, vadfogás, vadállat fogás v. kerités; das gefangene Wild, vadállat; ein wilder, zügelloser Mensch, vad, bárdolatlan ember.

igitized by Google

Wildfleiſch, das, vadhús, vadállat húsa.
Wildfremd, adj., csupa, idegen, egészen járatlan valahol.
Wildhafer, der, vadzab, üres zab.
Wildheit, die, vadság p. o. az állatokban; in der Wildheit aufwachſen, vadságban felnőni; ſt. Muthwille, szilajság, pajkosság; Roheit, pallérozatlanság, bárdolatlanság.
Wildlager, das, vadak tanyája.
Wildling, der, vad csemete.
Wildniß, die, eine ungebaute, wüſte Gegend, sivatagság, kietlenség, pusztaság, sivatag pusztaság; ein einzelner Ort, sivatag hely; Wald, sivatag erdő.
Wildpret, das, das jagdbare Thier, vad, ennivaló vad; mehrere Stücke, vadak; ſchwarzes, vad disznó; rothes, szarvas, őz; das Fleiſch, vadhús.
Wildſchur, die, farkasbunda.
Wildſchütz, der, tolvaj vadász.
Wildſchwein, das, vaddisznó.
Wille, der, akarat, ſeinen (freien) Willen haben, szabad akaratjának lenni; Vorſatz, feltétel, akarat; etwas Willens ſeyn, valamit akarni, valamelly feltett szándékkal lenni; Gefallen, Neigung, Wunſch, akarat, kívánság; der letzte Wille, végső akarat, végrendelés, testamentom; Einwilligung, megegyezés, egyetértés, akarat; es iſt mit meinem Willen geſchehen, az én akaratommal vagy megegyezésemmel történt; mit der praep. um, ért; ums Himmelswillen, az Istenért p. o. kérlek, v. az Isten szerelméért.
Willensäußerung, die, akarat nyilatkoztatás.
Willenslehre, die, in der Theol. az akaratrólvaló tudomány.
Willensmeinung, die, akarat, tetszés, ítélet, gondolat; akarat jelentése.
Willfahren, kedvét, tetszését vagy kérését tölteni vagy telyesíteni valakinek.
Willfährig, adj., kedve szerént való, kedvét töltő, engedő, engedelmes; adv. kedve szerént, engedve, készséggel.
Willfährigkeit, die, engedelmesség, készség, kedvtelyesítés.
Willig, adj., hajlandó, kész valamire; adv. készen, örömest.
Willigen, etwas, oder in etwas, helybe hagyni, megnyúgodni valamiben, jóvá hagyni valamit.
Willigkeit, die, készség; mit Willigkeit, örömest, készséggel.
Willigung, die, helybe v. jóváhagyás, megegyezés.
Willkommen, adj., z. B. Gaſt, várt, kedves, p. o. vendég, adv. z. B. jemanden willkommen heißen, valakinek eljövetelén vagy megérkezésén örvendeni, azt szerencséltetni; ſey willkommen, Isten hozott! herzlich willkommen! szívesen örvendek, hogy szerencsém van hozzád!
Willkommen, der, d. i. Begrüßung, köszöntés, idvezlés; eine Art Becher, vendégpohár; den Willkommen trinken, szerencsés megérkezéséért inni valakinek; trop. eine gewiſſe Anzahl Schläge, für Züchtlinge, im Zuchthauſe, béköszöntő verés t. i. a' fenyítékházban.
Willkühr, die, tetszés, szabadakarat, kény, önkény; nach Willkühr, tetszése szerént.
Willkührlich, adj, szabad, szabados, tetszése szerént való; önkéntvaló; adv. tetszése szerént.
Wimmeln, pezsegni, nyüszögni.
Wimmer, die, Baumaſt, görcs, p. o. a' fában.
Wimmern, nyöszörögni, nyivogni; wie kleine Kindern, nyivácsolni.
Wimmern, das, nyöszörgés, nyivogás.
Wimpel, der, vitorlazászló a' hajókon.
Wimper, die, an den Augen, szempilla, szemszőr.
Wimpern, ſtatt blinzeln, pislogni.
Wind, der, szél; ein ſtarker Wind, nagy vagy erős szél; der Wind geht, szél fúj; erhebt ſich, hirtelen támad, legt ſich, a' szél egészen megszűnik; wendet ſich, megfordúl; phr. etwas in den Wind ſchlagen, fel se venni valamit; in den Wind reden, hijába vesztegetni a' szót vagy beszélni; Blehung in Gedärmen, hasbanlévő szél; von den Winden geplagt werden, a' szelektől gyötrettetni; trop. Wind machen, kérkedni, dícsekedni; Wind bekommen von etwas, d. i. geheime Nachricht, alattomban tudósítást venni valami felől.
Windbeutel, der, szeles, szélfánk, szeleburdi, hebehurgya; kérkedékeny, hazug, magát hánytató.
Windbeutelei, die, szeleburdiság, kérkedés, magahánytatás.
Windblatter, der, szélhójagos himlő.
Windbruch, der, im Forſtweſen, szél-

Digitized by Google

törés, szél által lett kitörése a' fának; in der Chirurgie, szeles sérülés.
Windbüchse, die, szélpuska.
Winde, die, ein Werkzeug zum Heben, csiga, terhet felfelé tekerő csiga; zum Winden, gombolyító; eine Pflanze, fulák, szulák.
Windei, das, fiatlan tojás, mellyet a' tyúk kakas nélkül tójik, és ki nem kél.
Windel, die, póla, pólya.
Windeln, bépólálni p. o. a' kisdedet.
Winden, sich, tekeredni; összetekergődzni mint a' kigyó; aus den Händen, kitekerni valaki kezéből valamit; Blumenkränze, virágkoszorút fonni; um etwas, valamire tekerni, feltekerni, felgombolyítni; in die Höhe, valamit csigán feltekergetni.
Winden, das, feltekerés, t. i. csigán; gombolyítás.
Windfackel, die, szövétnek; szurokfáklya.
Windfahne, die, jelzászló.
Windfang, der, szélfogó.
Windgalle, die, szelet jelentő napsugárai a' felhőkben.
Windgeschwulst, die, felpuffadás.
Windgott, der, szélisten.
Windhafer, der, vad vagy üres zab.
Windhund, der, agár.
Windig, adj., szeles, p. o. idő; statt lügend, prahlend, hazug, kérkedő, dicsekedő; adv. kérkedve, dicsekedve; z. B. es sieht noch windig mit der Sache aus, még nagyon bizonytalan a' dolog.
Windkolik, die, szélcsikarás, köldökcsömör, szélkólika.
Windlicht, das, fáklya.
Windloch, das, szelelő lyuk.
Windmacher, der, szelelő, kérkedékeny.
Windmacherei, die, szelesség, kérkedékenység.
Windmonat, der, Sz. András hava, November.
Windmühle, die, szélmalom.
Windmüller, der, szélmolnár.
Windofen, der, szellőhajtó kemencze.
Windröhre, die, szélcső.
Windschief, adj., megvetemedett, finta, kajsza.
Windseite, die, a' szél felől való oldal v. rész.
Windspiel, das, agár; damit jagen, agarászni.
Windstille, die, szélnyugvás, szélszünet.
Windstoß, der, szélrohanás.
Windstrich, der, szélmutató vonás.
Windsucht, die, puffasztó kórság.
Windwage, die, szélmérő, t. i. a' szélorgonában.
Windwassersucht, die, felpuffasztó vízkórság.
Windwehe, Windwehe, die, fuvat, hófúvás, fuvatag
Windwirbel, der, forgószél.
Windwolke, die, szélleljáró felhő.
Wink, der, intés, jeladás; auf den Wink, egy intésre v. jeladásra; jemanden einen Wink geben, jelt adni, vagy inteni valakinek.
Winkel, der, szeglet, szög; zug, rechter, gerader, fertályszeglet v. zug; stumpfer, tompa zug; spitziger, hegyes zug; Schlupfwinkel, zugoly, sarok, rejtekhely; in allen Winkeln, d. i. überall, mindenütt; aus allen Winkeln, mindenünnen; im Winkel, d. i. heimlich, alattomosan, titkosan; zu Winkel kriechen, elrejteni magát, lappangani.
Winkelchen, das, szegletecske.
Winkelehe, die, alattombanvaló házasság.
Winkeleisen, das, szegletmérő vas.
Winkelhaken, der, szegletmérő.
Winkelig, adj., szegletes.
Winkelmaaß, das, szegletmérő vagy mérték.
Winkelmesse, die, titkos mese.
Winkelrecht, adj., fertályszegletű, a' szeglet mérővel megegyező.
Winkelschule, die, alattombanvaló oskola.
Winkelzug, der, magamentegetés, kopaszmentség.
Winken, inteni, intéssel jelenteni, jelt adni; mit den Augen, a' szemével inteni, hunyorítni, kacsintani; mit dem Kopfe, a' fejével inteni.
Winken, das, jeladás, intés; mit den Augen, hunyorítás, kacsintás.
Winseln, nyöszörögni, nyivákolni.
Winseln, das, nyivákolás.
Winter, der, tél; im Winter, télen; ein starker, kemény v. erős tél; ein gelinder, lágy tél; ihn wo zubringen, valahol telelni, a' telet eltölteni.
Winterabend, der, téli estve.
Winterapfel, der, telelő alma.
Winterarbeit, die, téli munka.
Winterbirn, die, telelő körtvély.
Winterfeld, das, őszivetések, őszi vetés alá való föld.

Winterfenſter, das, téli ablak.
Winterfroſt, der, téli hideg.
Winterfrucht, die, őszivetés v. termés, őszi élet v. gabona.
Winterfutter, das, téli takarmány.
Wintergerſte, die, őszi árpa.
Wintergetreide, das, őszi élet.
Wintergewächs, das, kitelelő plánta v. növevény.
Winterhafer, der, őszi zab.
Winterhaft, adj., téli; adv. téli módon.
Winterholz, das, télire való fa.
Winterkälte, die, téli hideg.
Winterkleid, das, téli ruha v. köntös.
Winterkohl, der, telelő káposzta.
Winterkorn, das, őszi rozs.
Winterkreſſe, die, rézsuka.
Winterlager, das, téli kvártély.
Winterlich, adj., téli.
Winterluft, die, téli levegő.
Wintermonat, der, téli hónap; November, Sz. András hava.
Wintermütze, die, téli süveg vagy kucsma.
Winternacht, die, téli éjtszaka.
Winterobſt, das, téli v. telelő gyümölcs.
Winterpallaſt, der, téli palota.
Winterpelz, der, bunda.
Winterquartier, das, téli kvártély v. szállás.
Winterregen, der, téli esőzés.
Winterreiſe, die, téli útazás.
Winterrock, der, téli köntös.
Winterroſe, die, téli rózsa.
Winterſaat, die, őszivetés.
Winterſchein, der, November újsága.
Winterſchlaf, der, téli álom.
Winterſchuhe, die, pl. téli lábbelik.
Winterſeite, die, téli rész v. oldal.
Winterſonne, die, téli nap.
Wintertag, der, téli nap.
Winterweizen, der, őszi búza.
Winterweſte, die, téli lájbli.
Winterwetter, das, téli idő,
Winterwohnung, die, téli lakás vagy szállás.
Winterzeichen, das, téli jel.
Winterzeit, Winterszeit, die, téli idő, tél.
Winzer, der, vinczellér.
Winzermeſſer, das, metszőkés.
Winzig, adj., klein, oder kleinwinzig, piczíny, igen piczíny; wenig, igen kevés.
Wipfel, der, tető, csúcs, teteje valaminek, búb, buga.
Wipfeln, a' tetejét leszaggatni, leszedni, lebugázni.
Wippen, csoválni.
Wir, mi, mink; wir ſelbſt, mi magunk.
Wirbel, der, des Hauptes, főtető, búb; des Waſſers, örvény; des Windes, forgás, kerengés; an Violinen, ꝛc. húrtekerő; am Fenſter, fordító.
Wirbelbein, das, forgócsont.
Wirbelhaft, adj., örvényes.
Wirbelig, oder Wirbelicht, adj., örvényes; im Kopfe, szédelgős.
Wirbeln, keregni, forogni.
Wirbeltanz, der, forgótáncz.
Wirbelwind, der, forgószél.
Wirken, ſtatt kneten, (ſelten) gyúrni, dagasztani; weben, szőni, megszőni valamit; thun, handeln, tenni, cselekedni; viel für jemanden wirken, sokat véghez vinni valakiért; ausrichten, megtenni, véghez vinni; Wirkung haben, erejének, hathatóságának lenni, hathatós lenni; die Sonne wirkt auf die Erde, a' napnak ereje kihat a' földre; die Arznei wirkt ſtark, nagy ereje van az orvosságnak, nagyon hathatós az orvosság.
Wirken, das, hathatósság, erő.
Wirker, der, szövő, takács.
Wirklich, adj., valóságos, igazi, igaz; adv. valósággal, valóságosan, igazán.
Wirklichkeit, die, valóság; in der Wirklichkeit, valósággal; zur Wirklichkeit bringen, valamit teljesítni; kommen, bételjesedni.
Wirkſam, adj., hathatós, hatalmas, erős, foganatos; adv. hathatósan.
Wirkſamkeit, die, hathatósság, foganat, erő.
Wirkung, die, foganat, erő; oder Erfolg, kimenetel, következés.
Wirkungskreis, der, munkásság határa, igyekezet határa; einen Wirkungskreis haben, sokat megtehetni, hatalmának szélesen kiterjedni.
Wirren, kuszálni, felborzasztani, zavarni; ſich, kuszálódni; zavarodni.
Wirrkopf, der, zavaros fejű ember.
Wirrwarr, der, zűrzavar.
Wirſing, der, (Wirſch-Herzkohl), téli fodros v. kékkáposzta.
Wirtel, Wertel, (Spinnwirtel), der, orsókarika.
Wirth, der, im Hauſe, gazda, házi gazda; ein guter, jó gazda, jó gazdálkodó kein guter ſeyn, nem jó gazda lenni, rosszúl gazdálkodni;

tized by Google

im Gaſthofe, vendégfogadós; in einer Schenke, koresmáros.

Wirthbar, adj., lakható.

Wirthinn, die, gazdasszony, házi gazdasszony; vendégfogadósné, korcsmárosné.

Wirthſchaft, die, gazdaság, házi gazdaság; Haushaltung, gazdáskosság; Schenkwirthſchaft, korcsmárosság; Sparſamkeit, takarékosság, gazdáskodás.

Wirthſchaften, gazdálkodni, gazdáskodni; Landwirthſchaft treiben, mezei gazdaságot űzni.

Wirthſchafter, der, für ſich, gazda ember, gazdaság folytató, gazdálkodásra ügyelő; auf dem Lande, gazda, majoros.

Wirthſchaftlich, adj., gazdaságos, gazdálkodó; ſtatt ſparſam, takarékos; adv. gazdaságosan.

Wirthſchaftlichkeit, die, gazdálkodóság, gazdálkodás; takarékosság.

Wirthſchaftsangelegenheit, die, gazdasági dolog.

Wirthſchaftsbuch, das, gazdaságbeli könyv, gazdakönyv.

Wirthſchaftscaſſe, die, gazdasági pénztár.

Wirthſchaftsgebäude, das, gazdasági épület, majorház.

Wirthſchaftskalender, der, gazdasági kalendáriom.

Wirthſchaftsverwaltung, der, gazda, gazdaságkormányzó, majoros, gazdaságra ügyelő.

Wirthshaus, das, vendégfogadó; Schenkhaus, csapszék, korcsma.

Wiſch, der, törlő ruha v. rongy; papiros darabocska; alávaló csekély kis munka v. írás.

Wiſchen, törölni, letörölni; aus den Händen, kezei közűl kicsúszni.

Wiſcher, der, törlő; ſt. Verweis, pirongatás, pironszó.

Wiſchtuch, das, törlő kendő.

Wiſſen, tudni; etwas nicht wiſſen, valamit nem tudni; ich weiß nicht, nem tudom; ich weiß es wohl gut, jól tudom; gewiß, bizonyosan tudom.

Wiſſen, das, tudás, tudat; ohne mein Wiſſen, tudtom nélkűl; meines Wiſſens, tudtomra, a' mennyire tudom.

Wiſſend, adj., tudó, a' ki tud valamit, valami felől; bekannt, tudva lévő, esmeretes.

Wiſſenſchaft, die, tudomány; die Wiſſenſchaften, a' tudományok.

Wiſſenſchaftlich, adj., tudományos, tudománybeli; adv., tudományosan, tudomány szerént.

Wiſſenswürdig, adj., tudni méltó.

Wiſſentlich, adj., tudvavaló, akartva való; adv. z. B. etwas wiſſentlich thun, tudva cselekedni valamit; ſt. vorſetzlich, készakartva.

Wißbegierde, die, tudnikívánás, tudnivágyás.

Wißbegierig, adj., tudnikívánó vagy vágyó.

Wißmuth, der, vízmútércz.

Wittern, durch Geruch empfinden, megérezni, megszagolni, mint a' kutya v. a' vad valamit; trop. verſpüren, merken, előre megérzeni valamit; ſt. donnern, dörögni, zengeni, mint az ég.

Wittern, das, dörgés, égzengés.

Witterung, die, Wetter, idő, időjárás v. változás; Empfindung, megszagolás, megsejdítés; iſts Spur, nyomdok.

Wittfrau, Wittwe, die, özvegy asszony.

Wittwengehalt, der, Wittwengeld, das, özvegyi fizetés.

Wittwenſitz, der, Witthum, das, özvegyi lakás.

Wittwenſtand, der, özvegység, özvegyi állapot.

Wittwer, Wittmann, der, özvegy ember.

Witz, der, találós ész v. elme; elmésség; feiner, kellemetes játsziság v. elméskedés; ſchaler, idomtalan elméskedés.

Witzelei, die, elméskedés, csevegő beszéd.

Witzeln, elméskedni, elméjével játszani, fecsegni, gáncsoskodni.

Witzig, adj., elmés, játszi eszű v. elméjű; adv. elmésen.

Witzigen, eszesebbé, vigyázóbbá v. okossá tenni.

Witzigung, die, intés, megintés; zur Witzigung, dienen, intésül szolgálni.

Witzling, der, kelletlen elméskedő.

Wo, adv., valahol p. o. olvastam; fragend, wo? hol? wo iſt er? hol van? — als eine relative Partikel, a' hol; z. B. wo Geld iſt, da iſt Alles, a' hol pénz van, ott minden van; ſt. wenn, ha; z. B. wo ich nicht irre, ha nem hibázok; wo mir recht iſt, ha jól emlékezem.

Wobei, (bei welchem, welcher) pron. a'hol; fragend, mi mellett? minél? miről?

Digitized by Google

Woche, die, hét; auf die Woche, jövő héten; die Wochen bei Frauen, betegágy; in die Wochen kommen, meggyermekezni, lebetegedni; st. Werktage, im Gegensatze der Festtage, hétköznapok.
Wochenarbeit, die, hétimunka.
Wochenbett, das, gyermekágy, gyermekszülő asszonyágya.
Wochenfieber, das, gyermek ágyas hideglelés.
Wochengeld, das, egy héti költség.
Wochenkleid, das, hétköznapi ruha.
Wochenlohn, der, héti bér.
Wochenmarkt, der, héti vásár.
Wochenpredigt, die, hétköznapi predikáczió.
Wochentag, der, hétköznap.
Wöchentlich, adj., hetenkéntvaló; adv. hetenként.
Wöchner, der, hetes; er ist jetzt Wöchner, d. i. er hat den Dienst diese Woche, ő most a' hetes.
Wöchnerin, die, gyermekágyas asszony.
Wodurch? durch was, welches? (fragend) mi által? mivel? hogy? — relat. part. a' melly által, a' mi által.
Wofern, conj. st. wenn, ha csak, ha; oder statt dafern, a' mennyiben.
Wofür? st. für was oder welches? miért? — rel. part. a' miért, a' mellyért.
Woge, die, hab, hullám.
Wogegen, st. gegen welches, mi eránt; st. wofür, a' mellyért, a' miért.
Wogig, adj., habos, hullámos.
Woher? honnét? honnan? — a' honnét, a' honnan.
Wohin? hová? — a' hova; irgendwohin, valahová.
Wohinaus? adv., hova? merre?
Wohl, adv., jól, helyesen; ich befinde mich wohl, a) jól vagyok, jól érzem magamat; b) jól van dolgom; leben Sie wohl! éljen szerencsésen az úr! Istennek ajánlom az Urat; st. zwar, ugyan; er hat wohl Geld, aber keinen Verstand, van ugyan pénze, de nincs esze; st. vielleicht, talám; glauben Sie wohl, daß —, talám azt gondolja az Ur, hogy —, st. gewiß, bizonyossan, minden bizonnyal; ja wohl! úgy vagyon! valóban! dehogy nem! — st. leicht, könnyen; nicht leicht, nem könnyen; st. sogar, sőt.
Wohl, das, boldogság, java valakinek; des Staats, az ország v. a' státus java; zum Wohle gereichen, javára szolgálni.
Wohlan! adv., nosza! rajta! — jól van, nem bánom.
Wohlanständig, adj., illendő, illő.
Wohlanständigkeit, die, illendőség.
Wohlauf seyn, egészséges lenni.
Wohlbedacht, adj., jól meggondolt.
Wohlbedacht, der, meggondolás.
Wohlbedächtig, adj., meggondoló.
Wohlbefinden, das, jó állapot; egésség.
Wohlbehalten, adj, ép; adv., épen.
Wohlbekannt, adj., jól esmeretes.
Wohlbekommen, hasznára v. egésségére válni; ich wünsche Ihnen wohl zu bekommen! kivánom, hogy egésségére váljék, v. kedves egésségére kivánom az Urnak.
Wohlbeleibt, adj., testes, vaskas.
Wohlberedt, adj., igen beszédes, igen ékesen szólló.
Wohlbetagt, adj., megélemedett.
Wohlbewandert, adj., jártas.
Wohledel, adj., Wohledler! (Titel) nemes, nemzetes!
Wohledelgebohren! adj., tekintetes!
Wohlehrwürdig! adj., tiszteletes! tisztelendő!
Wohlerfahren, adj., nagy tapasztalású.
Wohlergehen, das, szerencsés állapot, p. o. jó egésség; als Wunsch, auf dein Wohlergehen! a' te egésségedre! a' te javadra.
Wohlerzogen, adj., jól nevelt.
Wohlfahrt, die, boldogúlás, előmenetel.
Wohlfeil, adj., olcsó; adv. olcsón.
Wohlfeilheit, die, olcsóság.
Wohlgebaut, adj., jólépült, jólépített; st. wohlgebildet, derek termetű, szép, szép termetű.
Wohlgebohren, Titel, z. B. Wohlgebohrner Herr! Nagyságos, Méltóságos Ur!
Wohlgefallen, tetszeni.
Wohlgefallen, das, tetszés, gyönyörködés, valamiben; st. Belieben, tetszés, kény; nach meinem Wohlgefallen, kényem v. tetszésem szerént; st. Neigung, hajlandóság.
Wohl gehen, jól menni; szerencsésen folyni; es geht mir wohl, jól vagyok, jó állapotban vagyok.
Wohlgemeint, adj., jóakaró.
Wohlgeneigt, adj., jóakaró.
Wohlgeordnet, adj., jólrendelt, jó rendben lévő.
Wohl gerathen, szerencsésen folyni, jól menni; diszleni, mint a' gabona.
Wohlgerathen, adj., díszlett; von Kindern, jó reménységű, p. o. gyermek.

Digitized by Google

Wohlgeruch, der, jóillat.
Wohlgeſchmack, der, jó v. kedves íz.
Wohlgeſinnt, adj., jóindulatú.
Wohlgeſittet, adj., jóerkölcsű.
Wohlgeſtaltet, adj., szép v. derékter-metű.
Wohlgewogen, adj., jóakaró.
Wohlgewogenheit, die, jóakarat, kegyesség.
Wohlgezogen, adj., jólnevelt.
Wohlhabend, adj., tehetős, birtokos.
Wohlhalten, ſich, magát jól viselni.
Wohlklang, der, helyes hang; jó vagy kellemetes hangzás.
Wohlklingen, jól vagy helyesen hangzani.
Wohlklingend, adj., szépen- vagy jól hangzó.
Wohlleben, jól v. vígan élni; lebe wohl, Isten hozzád! élj szerencsésen!
Wohlleben, das, vígan v. jólélés, vigélet.
Wohlmeinend, adj., gondolatival jóra czélozó, jóindúlatú, jólgondolkozó.
Wohlredenheit, die, ékesen szóllás, ékesszóllás.
Wohlriechend, adj., jóillatú.
Wohlſchmeckend, adj., jóízű.
Wohlſeyn, jól lenni, jól érezni magát.
Wohlſeyn, das, egésség, épség; ſich im beſten Wohlſeyn befinden, igen jó egésségben lenni; auf dein Wohlſeyn, a' te egésségedre! — Glück und Heil, boldogság, szerencse, jó v. szerencsés állapot.
Wohlſtand, der, illendőség, t. i. a' maga viseletben; kívánt v. szerencsés állapot.
Wohlthat, die, jótétemény, jótett.
Wohlthäter, der, jóltévő.
Wohlthätig, adj., jóltévő; adv. jóltévő módon.
Wohlthätigkeit, die, jótévőség.
Wohlthun, d. i. Wohlthaten erweiſen, jót tenni valakivel, jóltenni; ſtatt recht thun, jól cselekedni; nűtzen, használni.
Wohlthun, das, jól- v. jótétel.
Wohlverdient, adj., igen érdemes.
Wohlverhalten, das, jó erkölcs, jó maga viselet; fedhetetlen élet; Tapferkeit, vitézség.
Wohlverſtanden, adv., úgy értvén, hogy — azt akartam mondani, hogy — tudniillik, néha; jól meg kell érteni a' dolgot.
Wohlweiſe, adj., igen bölcs; adv. igen bölcsen.
Wohlwiſſend, adj., jóltudván.
Wohlwollen, das, jóakarat.
Wohlzufrieden, adj., igen megelégedett.
Wohnen, lakni; trop. lakni; z. B. in meinem Herzen wohnt keine Ruhe, nincs az én szívemben helye a' nyugodalomnak.
Wohnen, das, lakás, lakozás.
Wohnhaft, adj., lakó, lakozó; ſeyn, lakozni valahol.
Wohnhaus, das, lakó ház, lakhely.
Wohnplatz, der, lakhely.
Wohnplätzchen, das, hajlék.
Wohnſitz, der, lakás, lakhely.
Wohnſtube, die, Wohnzimmer, das, lakószoba.
Wohnung, die, lakás; haben, lakni; wo nehmen oder aufſchlagen, lakását valahova v. valahol venni, valahol letelepedni; auf dem Lande haben, falun lakni, mezei jószágában lakni.
Wölben, boltozni, bolthajtásra venni; ſich wölben, boltosodni, ernyődzni.
Wölben, das, boltozás, bolthajtás alá vevés.
Wölbung, die, boltozat, holthajtás.
Wolf, der, farkas; das Wundreiben zwiſchen den Beinen, far feltörése, ſich einen reiten, feltörni a' farát a' lovaglásban.
Wolfsart, die, Wolfsgeſchlecht, das, farkas fajta; farkasszokás.
Wolfsbiß, der, farkasharapás.
Wolfseiſen, das, farkascsapta.
Wolfsfang, der, farkasfogás.
Wolfsgarn, das, farkasfogó háló.
Wolfsgrube, die, farkasverem.
Wolfshunger, der, farkasi éhség.
Wolfsjagd, die, farkasvadászás.
Wolfsklaue, die, farkaskörröm.
Wolfsmagen, der, telhetetlen gyomor.
Wolfsmilch, die, eig., farkastéj; eine Pflanze, kutyatéj, farkastéjfű, szettyín.
Wolfspelz, Wolfsbalg, der, farkasbőr.
Wolfszahn, der, farkasfog.
Wolgern, keverni, öszvekeverni, öszvegöngyölgetni valamit.
Wölkchen, das, felhöcske.
Wolke, die, felhő, felleg; trop. z. B. Staubwolke, porfelleg; Unglück, z. B. ſchwarze Wolken ſtehen über meinem Haupte, szerencsétlenség fenyeget; ein Fleck auf Edelſteinen, homály, hab, p. o. a' drágakövön.
Wölken, felhővel bévonni, béborítni; ſich, felhőzni, fellegzeni, béborúlni.

Digitized by Google

Wolkenbruch, der, felhőszakadás, égszakadás.
Wolkenhimmel, der, béborúlt ég.
Wolkenſäule, die, felhőoszlop.
Wolkig, adj., felhős, felleges.
Wolle, die, der Schafe, gyapju; der Pflanzen, lágyszőr, szősz, t. i. a' plántákon.
Wollarbeit, die, gyapjubólvaló munka, gyapju munka.
Wollarbeiter, der, gyapjuból dolgozó.
Wollbereiter, der, szövő gyapju készitő.
Wollblume, die, szapúka, nyúlhere fű.
Wollen, adj., gyapju, gyapjuból való.
Wollen, akarni; nicht, nem akarni; lieber, inkább akarni; wir wollen ſehen, lássuk, majd meglátjuk, majd meglássuk; ſt. begehren, wünſchen, kívánni, akarni; zu wünſchen, ſt. befehlen, z. B. ich will es ſo haben, úgy akarom, hogy legyen; zulaſſen, z. B. ſo Gott will! ha Isten akarja! wollte Gott, daß ꝛc. adná Isten, hogy.
Wollen, das, akarás.
Wollenartig, adj, gyapju nemű
Wolletragend, adj., gyapjas, gyapjuhordozó.
Wollhandel, der, gyapjukereskedés.
Wollhändler, der, gyapjukereskedő.
Wollicht, adj., gyapjuhoz hasonló; ſt. weich, szőszös.
Wollig, adj., gyapjas.
Wollkämmer, der, gyapjugyarató v. kártó.
Wollmarkt, der, gyapjupiacz; gyapjuvásár.
Wollrad, das, gyapjugombolyitó.
Wollreich, adj., gyapjas.
Wollſack, der, gyapjas zsák.
Wollſchur, die, juhnyírés.
Wollſpinner, der, gyapjufonó.
Wollſpinnen, das, gyapjufonás.
Wolluſt, die, jedes erlaubte Vergnügen, gyönyörűség, gyönyörködés; das ſinnliche, thieriſche Vergnügen, bujaság, bujálkodás, buja szerelem; der Wolluſt fröhnen, bujálkodni.
Wollüſtig, adj., gyönyörűségeket vadászó; bujálkodó; buja, bujasággerjesztő; fajtalan; adv. buján, bujálkodva; fajtalanúl.
Wollwage, die, gyapjumázsa.
Wollwäſcher, der, gyapjumosó.
Wollweber, der, gyapjuszövő.
Wollweberei, die, gyapjuszövés.
Wollzehent, der, das, gyapju dézma v. tized.
Womit? ſt. mit was od. welchem, welche, welches? mivel? miáltal? — relat. particul. a' mellyel, a' mivel.
Wonne, die, örvendezés, örvendés, gyönyörűség.
Wonnegefühl, das, gyönyörködés.
Wonnemonat, das, Május hónapja.
Wonnetrunken, adj., gyönyörűséggel eltett, gyönyörködő.
Wonnevoll, adj., gyönyörűséggel teljes.
Wonnig, adj., örvendetes, örömmel telyes.
Woran? frag. miről? minn? r. p. hogy, mint.
Worauf? mire? — a' mellyre, a' mire.
Woraus? miből? — a' mellyből, a' miből.
Worein? mibe? — a' mibe, a' mellybe.
Worfeln, z. B. Getreide, szórni, megszórni, p. o. gabonát.
Worfeln, das, szórás.
Worfſchaufel, die, szórólapát.
Worftenne, die, szérű, a' mellyen szórnak.
Worgen, ſich, ökröndeni.
Worin? miben? — a' miben a' mellyben.
Wornach? mire? mihez? miszerént? — a' mire; a' miszerént.
Wort, das, szó; von Wort zu Wort, szóról szóra; pl. Worte, beszéd szó; wechſeln, öszvekapni szóval; ſt. Verſprechen, ígéret, szó; ich habe ihm mein Wort gegeben, szavamat adtam vagy megígértem; ſein Wort halten, szavát megtartani v. szavának állani; ein Mann von Wort, szavahihető ember, szava megálló.
Wortarm, adj., szűkszavú, p. o. nyelv.
Wörtchen, das, szócska.
Wörtlich, adj., szószeréntvalo; adv. szószerént; szórólszóra.
Worterklärung, die, szómagyarázat v. magyarázás.
Wortforſcher, der, szónyomozó.
Wortforſchung, die, szónyomozás.
Wortgepränge, das, szóvalpompázás.
Wortkram, der, szószaporítás.
Wortreich, adj., bőszavú.
Wortſpiel, das, szóvaljátszás.
Wortſtreit, der, szónvivás, szóvitatás.
Wortverſtand, der, szóértelem, szóér-

telmo; szószeréntvaló értelme valaminek.
Wortwechſel, der, öszveszóllálkozás, öszvekapás szóval.
Worüber? mi felett? min? vagy minn? — a' minn, a' mi felett.
Worunter? mi alatt? — a' melly, alatt, a' mi alatt.
Woſelbſt? hol? a' hol, a' mellyen.
Wovor? mi előtt? a' mi előtt.
Woywode, der, Vajda, t. i. Oláhországban ée.
Woywodſchaft, die, vajdaság.
Wozu? mire? a' mire, a' mellyre.
Wrak, der u. das, des Schiffes, hajódarab, hajótöredék.
Wucher, der, uzsora.
Wuchern, Wucher treiben, uzsoráskodni, törvénytelen hasznot v. interest kívánni pénzétől; trop. d. i. ſeine Fähigkeit zu ſeinem und anderer Beſten anwenden, tehetségeivel, adományaival másoknak szolgálni v. használni.
Wuchern, das, uzsoráskodás.
Wucherer, der, uzsoráskodó, uzsorás.
Wuchergeiſt, der, fukarkodás, pénzhalászó uzsoráskodás.
Wuchergeld, das, uzsorával nyert pénz.
Wuchergeſetz, das, uzsoráskodás ellen hozott törvény.
Wucherlich, adj., uzsoráskodva.
Wuchs, der, Wachsthum, növés, nevekedés; ſt. Statur, termet; einen ſchönen Wuchs haben, szép termetű lenni.
Wühlen, vájni, ásni, áskálni.
Wünſchen, kívánni, óhajtani valamit; jemanden alles Gute wünſchen, valakinek minden jót kívánni; ich wünſchte, ich wollte wünſchen, kívánnám, szeretném, bárcsak.
Wünſchen, das, kívánás, óhajtás, szerencsekívánás.
Wünſchenswerth, Wünſchenswürdig, adj., kívánható, óhajtható; kívánságra méltó.
Würde, die, Würdigkeit, Verdienſt, méltóság, érdem; jemanden nach Würden loben, valakit érdeme szerént dícsérni; ein beſonderer Vorzug in der bürgl. Geſellſchaft, méltóság, p. o. királyi méltóság; oder ein ehrenvolles Amt, nagy hivatal; zu hohen Würden gelangen, méltóságos hivatalokra emeltetni; ſt. Anſtand, illendőség, méltóság; mit Würde handeln, méltóságához illendő módon bánni v. cselekedni.
Würdevoll, adj., méltósággal teljes, méltóságos.
Würdig, adj., méltó t. i. valamire, hozzá illő; érdemes; ein würdiger Mann, igen érdemes ember; auch als Titel: tiszteletes, tisztelendő; adv. méltán, méltóképpen.
Würdigen, méltóztatni valamire, p. o. valakit; ſt. ſchätzen, becsülni, méltónak tartani.
Würdigkeit, die, becs, érdem; nach Würdigkeit, érdeméhez képest.
Würdigkeit, die, becsülés, méltóztatás valamire.
Würfel, der, koczka, koczkatest; zum Spielen, koczka, játszókoczka; ſpielen, koczkázni.
Würfelbein, das, koczkacsont.
Würfelchen, das, koczkácska.
Würfelförmig, adj., koczkaformájú, koczkaszabású; adv. koczkaformára.
Würfelicht, adj., koczkásan.
Würfeln, koczkázni, koczkát játszani; würfelförmig machen, koczkásan kiformálni v. elvagdalni, megkoczkázni.
Würfelſpiel, das, koczkajáték.
Würfelſpieler, der, koczkázó, koczkás.
Würfeltrichter, Würfelbecher, der, koczkavető pohár, fapohár.
Würgen, zu erwürgen ſuchen, fojtogatni; ſich, nehezen és heregve lehelleni, fuldoklani; erwürgen, tödten, megfojtani, megölni.
Würgen, das, megfojtás; fojtogatás.
Würgengel, der, öldöklő angyal.
Würger, der, megfojtó, fojtogató.
Würmchen, das, férgecske.
Würſtchen, das, kolbászocska.
Würzbüchſe, die, fűszeres berbencze.
Würze, die, eig. fűszer, fűszerszám; trop. sava valaminek, fűszer; z. B. der Freundſchaft, des Lebens, a' barátság, az élet fűszere.
Würzelchen, das, gyökerecske.
Würzen, fűszerezni, megfűszerezni, megfűszerszámozni.
Würzen, das, Würzung, die, megfűszerezés.
Würzhaft, adj., fűszerszámos.
Würzkrämer, der, fűszeráros.
Würzkram, der, fűszerárosság, fűszeres bolt.
Würznelke, die, szegfűvirág.
Wüſt, adj., kietlen, puszta; elvadúlt, vad, durva, p. o. erkölcs; adv.

Digitized by Google

pusztán; wüſt machen, elpusztítni; werden, elpusztúlni; trop. zabolátlanúl, rendetlenül.
Wüſte, die, pusztaság, sivatagság, kietlenség.
Wüſten, pusztítni, pazérlani, vesztegetni; mit ſeinem Gelde, vesztegetve bánni, p. o. a' pénzével.
Wüſtenei, die, pusztaság, kietlenség, sivatagság.
Wüſtling, der, zabolátlan életü ember semmirekellő.
Wüſtung, die, ein jetzt unbebautes Feld, míveletlen szántóföld.
Wüten, dühösködni, fenekedni, kegyetlenkedni.
Wüten, das, dühösködés.
Wüthend, adj., dühösködő, dühös.
Wütherich, der, dühös ember.
Wüthig, adj., dühös, veszett p. o. kutya.
Wund, adj., sebes, megsebesedett; wund machen, megsebesíteni; jem. wund ſchlagen, megsérteni valakit v. megsebesíteni ütéssel.
Wundarznei, die, sebszer.
Wundarzneikunſt, die, seborvosi tudomány; sebészség, sebésztudomány.
Wundarzt, der, seborvos, sebész.
Wundbalſam, der, sebrevaló balzsam.
Wunde, die, seb; tödtliche, halálos seb; friſche, nyers v. új seb; eine beibringen, megsebesíteni valakit; eine bekommen, megsebesedni, sebet kapni; daran ſterben, sebeiben meghalni.
Wundeiſen, das sebmetszö.
Wundenfrei, adj., sebektölment.
Wunder, das, Wunderung, die, csudálkozás; es nimmt mich Wunder, csudálkzom rajta; jedes Wunderbare, csuda; es wäre kein Wunder, nem volna csuda; ſt. Wunderthat, csudatétel; Wunder thun, csudát tenni.
Wunderbar, adj., csudálatos; adv csudálatosan.
Wunderbarkeit, die, csudálatosság.
Wunderbild, das, csudatévő kép.
Wundercur, die, csudagyógyítás, csudával határos gyógyítás.
Wunderding, das, csuda dolog.
Wundergabe, die, csudatévő erő; csuda tehetség v. talentom.
Wundergeburt, die, csudaszülemény.
Wundergeſchichte, die, csuda történet, csudálatos eset.
Wundergeſchöpf, das, csuda teremtés.
Wunderglaube, der, csudatévő hit; csudálatos nagy hit.
Wundergroß, adj., csuda v. csudálatos nagyságú, szörnyű nagy.
Wunderkind, das, csudafi, csudagyermek.
Wunderklein, adj., iszonyú v. szörnyű kicsiny.
Wunderlich, adj., ccudálatos, ritka; eigenſinnig, komor, makacs, durczás, bosszús; adv. csudálatosan, csudásan.
Wunderlichkeit, die, d. i. ein mürriſches Weſen, komorság, kedvetlen komor magaviselet.
Wundermann, der, csudatevő ember, rendkívülvaló ember.
Wundern, ſich, csudálkozni valamin.
Wundern, das, csudálkozás.
Wundernswerth, Wundernswürdig, adj., csudálkozásra méltó, csudálatos.
Wunderring, der, csudatévő gyürü.
Wunderſalz, das, csudasó.
Wunderſchön, adj., csuda szépségü, rendkívül szép.
Wunderſelten, adj., igen ritka; adv. igen ritkán.
Wunderthat, die, csudatett.
Wunderthäter, der, csudatévő.
Wunderthätig, adj., csudatévő; csudálatos, csudás.
Wunderthier, das, csudaállat.
Wundervoll, adj., csudálatos.
Wunderwerk, das, csudamív.
Wunderzeichen, das, csudajel, csudatünemény.
Wundeſſenz, die, sebgyógyító szernedv.
Wundfieber, das, sebrölvaló hidegle lés, sebhideglelés.
Wundmaal, das, sebhely.
Wundpflaſter, das, sebrevaló flastrom, sebír.
Wundſalbe, die, sebkenőcs.
Wunſch, der, kívánás, kivánság.
Wurf, der, vetés, p. o. koczkavetés, hajítás; einen thun, vetni, hajítni.
Wurfgarn, Wurfnetz, das, kerítő v. kivető háló.
Wurfpfeil, der, hajító nyil.
Wurfſchaufel, die, szórólapát.
Wurfſpieß, der, hajító dárda.
Wurfſtein, der, hajító kő.
Wurm, der, pl. die Würmer, féreg, pl. férgek; im Leibe, giliszta, bélféreg; am Finger, körösm szálka; Hundswurm, dühféreg, ebféreg, a' veszett kutya nyelve alatt; trop. der arme Wurm (von Kindern), szegény gyermek; ſt. Unſinn, dühö-

Digitized by Google

dés, dühösség; ſt. Zorn, harag, bosszankodás; nagender Kummer, epesztő bú, bánat.
Wurmarznei, die, giliſztahajtó szer.
Wurmdoctor, der, giliſzta nyavalyát orvosló Doktor.
Wurmförmig, adj., féregformájú v. szabású.
Wurmig, adj., férges.
Wurmkrankheit, die, bélgiliſztában szenvedés, giliſztásság.
Wurmkraut, das, giliſztahajtó fű, giliſzta varadics.
Wurmmittel, das, giliſztahajtó szer.
Wurmſame, der, czitvormag, czitvorfű.
Wurmſtich, der, im Holze, szúrágás; im Obſte, férgesség.
Wurmſtichig, adj., szúette; férges.
Wurſt, die, hurka; Bratwurſt, kolbász; Würſte machen, hurkát v. kolbászt tölteni.
Wurſtmacher, Würſtler, der, hurkatöltő.
Wurſtſchlitten, der, vadász szánka.
Wurſtſuppe, die, hurka leves.
Wurſtwagen, der, vadász vagy nyerges kocsi.
Wurzel, die, gyökér; ſchlagen, gyökeret verni, meggyökeredzni; mit der Wurzel ausreißen, a) eig. gyökerestől kiszakasztani; b) uneig. gyökerestől kiirtani; in der Rechenkunſt, számgyök v. gyökér; trop. Urſprung, Quelle, eredet, kútfő, származás, törzsök; Nachkömmling, maradék.
Wurzelgewächs, das, gyökérvetemény, ennivaló gyökerű kerti vetemény.
Wurzelig, adj., gyökeres.
Wurzeln, meggyökeredzeni.
Wurzelwort, das, törzsökszó.
Wurzelzahl, die, gyökszám, gyökérszám.
Wuſt, der, vihar, szenny, szemét, hányt vetett rakás.
Wuth, die, Raſerei, dühösség, düh; heftiger Zorn, dühösködés, dühös harag, mérgelődés, bosszankodás.

Z.

Zacke, die, der Zacken, fog, ág, valaminek foga v. ága, p. o. villa ága.
Zackig, adj., ágas, ágasbogas.
Zäckchen, das, eine kleine Spitze, fogacska, ágacska.
Zäh, zähe, adj., szívós, p. ö. bőr, nyúlós, p. o. enyv; trop. z. B. ein zähes Leben, lassú, tartós élet; ein zäher Schuldner, lassú v. nehéz fizető; adv. szívósan, tartósan.
Zähigkeit, Zähheit, die, szívósság, nyúlósság, tartósság.
Zählbar, adj., megszámlálható.
Zählbarkeit, die, megszámlálhatóság.
Zählen, számlálni, megszámlálni; ſtts zuſammenrechnen, öszveszámlálni; unter die Gelehrten, a' tudósok közé számlálni; ſt. haben, z. B. er zählt viele Freunde, sok baráti vannak.
Zählen, das, számlálás, megszámlálás.
Zähler, der, számláló.
Zähmen, szelidítni, megszelídítni, p. o. vadakat; trop. a) von Menſchen, szelidítni, zabolázni, megzabolázni, fennyítni; von Leidenſchaften, zabolázni, megzabolázni p. o. indulatosságokat; ſich, magát mérsékelni v. meggyőzni.
Zähmen, das, szelidítés, megszelidítés; trop. zabolázás, megzabolázás.
Zähmer, der, megszelidítő, zabolázó.
Zähnchen, das, fogacska.
Zähneln, fogának nőni; apró fogakat csinálni, p. o. az óra kerékneк.
Zähnklappern, das, fogvaczogás.
Zähnknirſchen, das, fogcsikorgatás.
Zährchen, das, könnyecske, könnyűcske.
Zähre, die, könnyű, könny, könycsepp v. hullatás.
Zängelchen, das, fogocska.
Zänker, der, veszekedő, czivakodó, czivódó, koczódó.
Zänkerei, die, czivakodás, veszekedés.
Zänkiſch, adj., veszekedő, czivakodó, czivódó.
Zäpfchen, das, im Halſe, nyelvcsap, nyelvcsapocska.
Zärtlich, adj., lágy, gyenge; szives, szívből származó, szívesen szerető, nyájas; érzékeny; adv. lágyan,

Digitized by Google

gyengén; szívesen, szíves szeretettel.
Zärtlichkeit, die, gyengédség, szíves szeretet, érzékenység, szivesség.
Zärtling, der, kényen nevelt v. elkényeztetett gyermek.
Zäſerchen, das, rostocska.
Zäumen, z. B. Pferde, bezabolázni p. o. a' lovakat, felkantározni; határba tartani, zabolázni.
Zäumen, das, felkantározás.
Zäunchen, das, kis sövény.
Zäunen, sövényt fonni.
Zagen, rettegni, félni, csüggedezni.
Zagen, das, rettegés, félelem.
Zagbaft, adj., rettegő, félő, csüggedező; adv. rettegve, csüggedezve.
Zaghaftigkeit, die, félénkség, csüggedezés.
Zahl, die, szám; Zahlfigur, számjel v. betű, szám; römiſche, arabiſche Zahlen, római, arábiai számok; mehrere Einheiten zuſammengenommen, sokaság, szám; die Zahl iſt richtig, a' szám megegyez; eine voll machen, annyira menni a' számának; eine vermindern, valaminek a' számát kevesítni.
Zahlbar, adj, fizetni való, megfizetendő, mint p. o. a' váltólevél.
Zahlbuchſtabe, der, számbetű.
Zahlen, fizetni, megfizetni; baar, készpénzel fizetni.
Zahlen, das, fizetés, meg-v. lefizetés; leiſten, fizetni, megfizetni; große machen, nagy summákat kifizetni.
Zahler, der, fizető.
Zahlfigur, die, számjel.
Zahllos, adj., számtalan.
Zahlmeiſter, der, fizető tiszt.
Zahlperle, die, öreg szem gyöngy.
Zahlpfenning, der, számláló pénz, dántes.
Zahlreich, adj., számos, nagy számú, nagy számból álló, p. o. gyülés; néha: sok, nagy; adv. számosan; sokan.
Zahltag, der, fizetés napja.
Zahlung, die, fizetés megfizetés.
Zahlungstermin, der, megfizetésnek rendelt napja.
Zahlwoche, die, fizető hét.
Zahlwort, das, számszó, számláló szó, szám.
Zahlzeichen, das, számjel.
Zahm, adj., szelíd; machen, szelídíteni; iſts bändigen, megszelídíteni; werden, megszelidülni.
Zahn, der, pl. die Zähne, fog; ein hohler, odvas fog; ein fauler, redves fog; einen ausreißen, a' fogat kihúzni; die Zähne fallen aus, kihullanak a' fogak; ſie fletſchen, a' fogait vicsorítni v. vicsorgatni; trop. z. B. vom Anker, a' vasmacska fog v. ága; vom Kamme, a' fésü fogai; der Säge, a' fürész fogai.
Zahnarzt, der, fogorvos.
Zahnbuchſtabe, der, fogbetü.
Zahnbürſte, die, fogtisztító kefe, fogkefe.
Zahnen, fogainak jönni.
Zahnen, das, fogjövés.
Zahnfäule, die, fogveszés.
Zahnfieber, das, foghideglelés.
Zahnfiſtel, die, folyóseb a' fognál.
Zahnfleiſch, das, íny, foghús.
Zahngeſchwür, das, fogkelevény, inykelevény.
Zahnhöhle, die, fogodva, fogüreg.
Zahnkraut, das, fogasír.
Zahnlos, adj., fogatlan.
Zahnlücke, die, fogcsorba v. híjj, csorhaság.
Zahnlückig, adj., csorba.
Zahnmittel, das, fogszer, fogorvosság.
Zahnpulver, das, fogtisztító por, fogpor.
Zahnrad, das, fogaskerék.
Zahnreihe, die, sor fog, fog sorja.
Zahnſchmerz, der, fogfájás; haben, a' fogainak fájni.
Zahnſtecher, der, fogvájó, fogpiszkáló.
Zahnzange, die, fogvonó, foghúzó fogó.
Zange, die, fogó, harapófogó.
Zangenkäfer, der, ollóbogár.
Zank, der, czivódás, veszekedés, czivakodás, kocódás t. i. szóval.
Zankapfel, der, a' veszekedés v. czivakodás magva.
Zanken, czivódni, veszekedni, czivakodni, kocódni; vor Gericht, perlekedni.
Zanken, das, veszekedés, kocódás.
Zankgeiſt, der, czivakodó, kocódó.
Zankſucht, die, veszekedő vágy, vágyás a' veszekedésre.
Zankſüchtig, adj., veszekedésre vágyó.
Zapfen, der, zum Zuſtopfen, z. B. im Faſſe, csap, p. o. a' hordóban; im Halſe, nyelvcsap, nyeldeklőcsap; an Bäumen, z. B. an Tannen, fenyőtoboz.
Zapfenbohrer, der, csaplyuk furó.
Zapfenſtreich, der, hazatakarodo, takarodó, t. i. dobverés.

Zappeln, viczkándozni, mint a' kis gyermek a' ferdőben, a' hal a' vizben; trop. in Verlegenheit seyn, küzdeni, bajlódni; jemanden zappeln lassen, a' bajlódónak nem mindjárt menni segítségére.

Zappeln, das, viczkándozás.

Zart, adj., gyenge, p. o. leányka; st. weich, sanft, empfindsam, lágy, érzékeny, p. o. gyolcs; adv. gyengén; st. herzlich, szives, p. o. szeretet.

Zartgefühl, das, gyengédség, szives érzés, a' szív érzékenysége, szivesség.

Zartheit, die, gyengeség; érzékenység, szivesség.

Zaser, die, rost.

Zaserig, adj., rostos; adv. rostosan.

Zauber, der, szemfényvesztés; megigézés; st. Reiz, Anmuth, igézés, megigézés, igéző szépség, megbájolás.

Zauberei, die, Zauberwerk, das, das Zaubern, varázslás, szemfényvesztés, megigézés.

Zauberer, der, szemfényvesztő, alakos, varázsló.

Zauberformel, die, Zauberſegen, Zauberſpruch, der, igézőszó v. beszéd.

Zauberinn, die, varázsló asszony.

Zauberiſch, adj., szemfényvesztő, varázsló; adv. varázsló módon.

Zauberkraft, die, igéző erő.

Zauberkunſt, die, szemfényvesztő mesterség.

Zauberlaterne, die, szemfényvesztő lámpás, tolvajlámpás.

Zauberlied, das, bájoló ének.

Zaubermittel, das, varázsló v. igérő eszköz v. szer.

Zaubern, igézni, megigézni, megbájolni.

Zauberring, der, varázsló gyűrű, bájgyűrű.

Zauberſpiel, das, varázslás, szemfényvesztés.

Zauberwort, das, bájoló szó, igéző szó.

Zauderer, der, késedelmező, vesztegló.

Zauderhaft, adj., lassú, késedelmes; adv. késedelmezve.

Zauderhaftigkeit, die, lassúság, késedelmesség.

Zauderinn, die, késedelmes asszony.

Zaudern, késni, késedelmeskedni, vesztegleni.

Zaudern, das, késedelmezés, késedelem.

Zaudernd, adj., késedelmező; lassú; adv. késedelmezve.

Zauen, ſich, sietni; mit etwas, siettetni valamivel.

Zaum, der, kantár, zabola; im Zaume halten, zabolán tartani, p. o. a' lovat; die Begierden, az indúlatosságokat zabolázni.

Zaumlos, adj., zabolátlan, féketlen.

Zaun, der, sövény, gyepű; lebendiger, eleven v. ültetett sövény p. o. gelegonyából.

Zaunglocke, die, hőlye.

Zaunkönig, der, csaláncsattogató.

Zaunpfahl, der, sövénykaró, palánk.

Zaunrebe, die, gőnye.

Zauſen, tépni, megtépni.

Zauſen, das, megtépés, megczibálás.

Zeche, die, st. Zunft, czéh, mesteremberek czéhe; st. Gelag, iddogálás, dőzsölés, ivás, borivás, dobzodás; der Saufbetrag, bor ára; die Zeche bezahlen, a) eig. a' bor árát megfizetni; b) uneig. meglakolni valamiért.

Zechen, borozni, iddogálni, dőszölni, inni, t. i. mértékletlenül.

Zechen, das, borozás, dőzsölés.

Zecher, der, borivó, borozó, dőzsölő, dobzódó.

Zechfrei, adj., a' ki a' bor árába nem fizet.

Zechgeſell, der, ivótárs, dobzodó társ, dőzsölő pajtás.

Zechgeſellſchaft, die, borivó társaság.

Zechſchweſter, die, dőzsölő asszony.

Zehe, die, lábujj; die große, nagy lábujj, lábujj hüvelyk.

Zehend, das, tized.

Zehent, der, tized, dézma; den Zehenten einfordern, a' tizedet beszedni; entrichten, kiadni a' tizedet, a' dézmát.

Zehentbar, adj., tizeddel adozó, tizedes, dézmás.

Zehentgetreide, das, dézmagabona.

Zehn, adj., tíz, tizen.

Zehne, die, tíz, tizes szám.

Zehner, der, tizes, tizes szám; als Geldſtück, tizes, tízkraiczáros.

Zehnerlei, adv., tízféle.

Zehnfach, adj., tízszeres; adv. tízszer.

Zehnjährig, adj., tizesztendős.

Zehnmal, adv. tízszer.

Zehnmalig, adj., tizszeri.

Digitized by Google

Zehnmann, der, tizedes; das Amt desſelben, tizedesség.
Zehnmonatlich, adj., tízhónapi; adv. tízhónaponként.
Zehnruderig, adj., tíz evezős.
Zehnſäulig, adj., tízoszlopos.
Zehntägig, adj., tíznapi.
Zehntauſend, adj., tíz ezer.
Zehnte, der, die, das, tizedik.
Zehntens, adv. tizedszer.
Zehren, emészteni, enni inni, élni, p. o. maga pénzén; vermindern, fogyasztani, elfogyasztani, vermindert werden, fogyni, elfogyni, elsoványodni.
Zehrer, der, evő ivó, emésztő, fogyasztó.
Zehrfrei, adj., ingyen élő, szabadon elő valakinél.
Zehrgeld, das, Zehrpfennig, der, útravaló.
Zehrung, die, élelem, élés, eleség, táplálat; útravaló.
Zeichen, das, jel; geben, jelt adni; machen, ſetzen, jelt tenni valahová, megjelelni valamit; ein eingebranntes Zeichen, belésütött jegy, bélyeg; daher: a) Zeichen im Felde, hadi jel, jeladés; z. B. zum Angriffe geben, jelt adni az ütközetre; b) ein Anzeichen einer künftigen Sache, jel, jelenség; c) Sternbild, csillagzat.
Zeichenbuch, das, rajzolókönyv, rajzkönyv.
Zeichendeuter, der, jelmagyarázó.
Zeichendeuterei, die, jelek elmagyarázása.
Zeichenkunſt, die, rajzolás mestersége, rajzmesterség.
Zeichenlehrer, Zeichenmeiſter, der, rajzoló mester.
Zeichenpapier, das, rajzolópapiros.
Zeichenſchule, die, rajzoló iskola, rajziskola.
Zeichnen, rajzolni, lerajzolni valamit; mit einem Zeichen verſehen, jelelni, megjelelni valamit.
Zeichnen, das, rajzolás mestersége; megjelelés.
Zeichner, der, rajzoló.
Zeichnung, die, rajzolat.
Zeidelbär, der, d. i. Honigbär, méhész medve.
Zeideln, d. i. Bienenſtöcke ſchneiden, kast herélni, lépet metszeni.
Zeidler, der, méhász.
Zeigefinger, der, mutatóújj.
Zeigen, mutatni, megmutatni; beweiſen, megmutatni, megbizonyítni; ſich, kitetszeni; es wird ſich zeigen, majd megtetszik, v. kitetszik.
Zeigen, das, mutatás, megmutatás, bebizonyítás.
Zeiger, der, mutató, megmutató, bébizonyító; des Weges, útmutató; an der Uhr, óramutató.
Zeihen, ſt. überführen, vádolni, valamivel, elérni, utólérni valakit valamiben, rábizonyítni valakire, hogy p. o. hazudott.
Zeilchen, das, sorocska.
Zeile, die, sor, rend; ein paar Zeilen, egy két sor; von Zeile zu Zeile, rendről rendre, sorról sorra.
Zeilenweiſe, adv., soronként, sorban.
Zeilgerſte, die, soros árpa.
Zeilig, adj., sorokra osztott, soros.
Zeiſig, der, csíz, csízpinty.
Zeiſiggrün, adj., czízszínű zöld.
Zeit, die, 1) idő; mit der Zeit, idővel, annak idejében; zu rechter Zeit, jókor; es iſt die höchſte Zeit, mindjárt kifogyunk v. kimaradunk az időből; alles hat ſeine Zeit, mindennek van ideje; vor kurzer Zeit, rövid v. kevés idővel ez előtt; der Lauf der Zeit, az idő folyta v. folyása; die Zeit im Frühling, Sommer, Herbſt, Winter, tavaszi, nyári, őszi, téli idő; 2) die Tageszeit, idő, a' napnak ideje v. órája; 3) einzelne Theile der Zeit, idő, környülállás; ſich in die Zeit ſchicken, magát az időhöz alkalmaztatni; gute Zeiten, kedvező, jó idők; 4) öfters wird Zeit als adverb. gebraucht, z. B. von Zeit zu Zeit, időről időre, néha; zur Zeit, most, most még; zu Zeiten, néha, néha néha; bei Zeiten, jókor, jó eleve; Zeit meines Lebens, miólta élek; vor Zeiten, régenten, hajdan; eine Zeit lang, egy darab ideig, egy ideig.
Zeitalter, das, időkor, idő.
Zeitbeſchreiber, der, Chronolog, időszámoló.
Zeitbeſchreibung, die, időszámolás, v. leírás.
Zeitbuch, das, időkönyv, krónik.
Zeitdauer, die, időtartás, időköz.
Zeitfolge, die, időrend, időkorrend.
Zeitforſcher, der, idővizsgáló.
Zeitforſchung, die, idővizsgálás.
Zeitgeiſt, der, az idő lelke, az ezen időben élő embereknek gondolkozása.
Zeitgenoße, der, kortárs, azon időbéli, egy időbéli, egy időben élt.

Zeitgeſchichte, die, a' mi időnk históriája.
Zeither, adv., eddig; azólta, attólfogva.
Zeitherig, adv., eddigvaló.
Zeitig, adj., d. i. reif, wie z. B. das Obſt, érett, ért, megért p. o. gyümölcs; ſt. ſchleunig, jókori, jókor v. idején való, hamar, p. o. tél; gegenwärtig, itzt ſeyend, mostani; der zeitige Bürgermeiſter, a' mostani polgármester; adv. jókor, hamar, idő előtt, igen korán, idején, korán.
Zeitigen, zur Reife bringen, érlelni, megérlelni; reif werden, érni, megérni.
Zeitigkeit, die, jókoriság; érettség.
Zeitigung, die, Beſchleunigung, megérlelés; Reife, érettség.
Zeitkunde, die, időtudomány.
Zeitlang, adv., egy darab ideig, egy ideig.
Zeitlauf, der, időfolyta.
Zeitlebens, adj., életemben, teljes életemben, miólta élek.
Zeitlich, adj., jókori, idején való; ſt. irdiſch, z. B. Güter, Vermögen, világi, birtokok, vagyon; auch als subst. das Zeitliche, világi dolgok, világi élet; adv. jókor, jó idején, hamar.
Zeitlichkeit, die, a' földi v. világi dolgok, múlandoság.
Zeitmangel, der, időrövidsége.
Zeitmaaß, das, Zeitmeſſer, der, időmérő.
Zeitordnung, die, időrend.
Zeitperiode, die, időszak, időszakasz.
Zeitpunct, der, idő, időpont; in der Geſchichte, időszak.
Zeitraum, der, időköz.
Zeitrechner, der, időszámláló.
Zeitrechnung, die, időszámlálás.
Zeitregiſter, das, időlajstrom.
Zeitſchrift, die, folyóírás.
Zeitumſtände, die, az idők környülállásai.
Zeitung, die, újság, újságlevél, újságok; ſt. Nachricht, hír, tudósítás.
Zeitungsartikel, der, újságbeli czikkely.
Zeitungsblatt, das, újságlevél, hírlap.
Zeitungsexpedition, die, újságszállító tisztség.
Zeitungslexicon, das, újsági szókönyv.
Zeitungsnachricht, die, újságbéli hír v. tudósítás.
Zeitungsſchreiber, der, újságíró.
Zeitungsſtyl, der, újságbeli írásmód.
Zeitungsträger, der, újsághordozó.
Zeitverluſt, der, időveszték.
Zeitvertreib, der, időtöltés, mulatság.
Zeitwort, das, időjelentő szó; Gramm. ige (ein Verbum).
Zellchen, das, kamarácska; léplyukacska.
Zelle, die, kamara, kis szoba; im Bienenſtocke, léplyuk.
Zellengewebe, das, reczemív a' testekben, reczézet.
Zellig, adj., léplyukacsos.
Zelt, das, sátor; aufſchlagen, sátort vonni v. állítni; abbrechen, rontani v. bontani; das Feldherrnzelt, a' fővezér sátora.
Zeltbett, das, sátori ágy.
Zeltchen, das, sátorocska.
Zeltdach, das, négyoldalú sátorfedél.
Zeltel, das, szelet, darab, p. o. csokoládé.
Zelter, der, lépőlő, léptető, léptetve járó ló.
Zeltgenoß, Zeltgeſell, der, pajtás, kenyeres pajtás.
Zeltgeſellſchaft, die, pajtásság.
Zeltleinwand, die, sátorvászon.
Zeltmacher, der, sátorcsináló.
Zeltpflock, der, sátorczövek v. karó.
Zeltſtange, die, sátorfa.
Zenit, der, tetőpont.
Zent, der, törvényhatalom.
Zentgericht, das, itélőszék.
Zentgraf, der, itélő biró.
Zentner, der, mázsa, 100 font.
Zentnerlaſt, die, mázsányi tereh; trop. felette nagy v. nehéz tereh.
Zentnerſchwer, adj., egy mázsányi, mázsányi nehéz, egy mázsa, a' mi egy mázsát nyom; trop. igen nehéz.
Zentnerweiſe, adv., mázsánként.
Zephyr, der, napnyúgoti szellő, estveli szellő, zefir.
Zepter, der, királyipálcza.
Zerarbeiten, magát a' dologgal megemészteni.
Zerbeißen, elharapni, széljelharapni; von Mäuſen, széljelrágni.
Zerberſten, széljelszakadni v. repedni, megpukkanni.
Zerbrechen, széljeltörni, eltörni; összetörni.
Zerbrechen, das, eltörés.
Zerbrechlich, adj., töredékeny.
Zerbrechlichkeit, die, töredékenység.
Zerbröckeln, elmorzsálni, széljelmorzsálni.
Zerdrücken, széljelnyomni.
Zerfallen, in Stücke fallen, széljelhul-

Digitized by

lani; ſich theilen, feloszlani, oszlani, t. i. részekre; mit jemanden, meghasonlani egymás között.
Zerfeilen, széljelreszelni.
Zerfetzen, széljeltépni v. szaggatni, öszve v. széljelvagdalni.
Zerfetzt, adj., széljeltépett, elszaggatott, diribre darabra szaggatott v. vagdalt; öszvemarczangólt p. o. hús.
Zerfleiſchen, széljelvagdalni v. darabolni.
Zerfleiſchen, das, széljeldarabolás.
Zerfließen, széljelfolyni; trop. in Thränen zerfließen, könnyekre fakadni.
Zerfreſſen, széljelrágni, öszveharapdálni; meg- v. elenni, mint p. o. a' rozsda valamit.
Zergangen, adj., széljelment.
Zergehen, széljelmenni; elolvadni.
Zergehen, das, széljelmenés; elolvadás.
Zergliederer, der, tagokra felvagdaló, felmetsző.
Zergliedern, tagonként v. részenként felvagdalni, feldarabolni valamit, bonczolni; trop. z. B. einen Gedanken, részenként felosztani és megmagyarázni.
Zergliedern, das, Zergliederung, die, felvagdalás, feldarabolás; trop. részenkéntvaló felosztás és magyarázás, bonczolás.
Zergliederungskunſt, die, bonczoló mesterseg.
Zerhacken, széljelvagdalni.
Zerhauen, darabokra vágni, széljelvagdalni; nagyon megverni.
Zerkauen, széljel- v. megrágni.
Zerknirſchen, fogaival széljeltörni v. szúzni; trop. ein zerknirſchtes Herz, törődött szív, p. o. bánatjában.
Zerknirſchung, die, széljelzúzás; trop. des Herzens, a' szivnek mély fájdalma.
Zerkochen, széljelfőzni, igen elfőzni; széljelfőni.
Zerkratzen, széljelvakarni, öszvekarczolni.
Zerlegen, széljelszedni, elszedni egymástól p. o. az órát.
Zerleger, der, széljelszedő.
Zerlegung, die, széljelszedés.
Zerlumpt, adj., rongyos, elrongyollott.
Zermahlen, széljelőrleni, öszve- vagy megőrleni.
Zermalmen, széljelzúzni, öszvetörni.
Zermalmen, das, Zermalmung, die, öszvetörés, széljelzúzás.
Zernagen, széljel v. öszverágni.
Zerplatzen, széljelrepedni; megpukkadni p. o. bosszúságában.
Zerquetſchen, széljel- v. öszvezúzni.
Zerreiben, széljelreszelni t. i. reszelővel, széljelmorzsálni.
Zerreißen, act. széljelszakasztani, széljel- v. öszveszaggatni, valamit; trop. félbeszakasztani p. o. a' barátságot; jemandes Herz zerreißen, valaki szivét széljelszakasztani; neutr. széljelszakadni, elszakadni; z. B. der Strick zerriß, elszakadt a' kötél; daher: zerriſſen, szakadozott; rongyos.
Zerreißen, das, el- v. széljelszakasztás; széljelszaggatás.
Zerren, vongálni, ide 's tova ránczigálni, rángatni; das Maul zerren, száját vonni, félrehúzni, mint a' síró gyermek.
Zerrütten, megzavarni, megrongálni, megrázni és az által megrontani.
Zerrüttung, die, megrongált állapot.
Zerſchlagen, széljelverni, öszvezúzni; el- v. széljeltörni valamit; nagyon megverni; ſich, széljeloszlani, elmúlni, semmivé lenni, die Heirath hat ſich zerſchlagen, a' házasságból semmi se lett.
Zerſchmelzen, el- v. széljelolvasztani; neutr. elolvadni.
Zerſchmettern, szeljelzúzni.
Zerſchneiden, széljelvágni, elvagdalni, öszvevagdalni.
Zerſpalten, elhasítni; neutr. elhasadni, széljelhasadni, elrepedni.
Zerſplittern, széljelforgácsolni, apró darabokra széljelhasogatni; neutr. elhasogatódni, széljeldarabolódni.
Zerſprengen, széljelvettetni p. o. a' kösziklát puskaporral; den Feind, széljelverni p. o. az ellenséget.
Zerſpringen, széljelugrálni v. ugrani; trop. vor Verdruß, bosszúságában megpukkadni.
Zerſtauben, széljelszórni, elszéleszteni, széljelverni.
Zerſtechen, öszveszurkálni.
Zerſtören, elrontani, felforgatni, feldúlni, elpusztítni, p. o. házakat, városokat; ſt. vernichten, semmivé tenni.
Zerſtörer, der, lerontó, felforgató, pusztító.
Zerſtörung, die, el- v. lerontás, felforgatás, feldúlás, pusztítás.
Zerſtoßen, meg- v. öszvetörni, p. o. mozsárban.
Zerſtreuen, z. B. die Feinde, elszéleszteni, p. o. az ellenséget; eine Verſammlung, eloszlatni a' gyülést; ſich, eloszlani, elszéledni; jemanden zer-

Digitized by Google

ſtreuen, d. i. ſeine Aufmerkſamkeit auf etwas anders lenken, valakit mulattatni; daher, ſich zerſtreuen; a) aus Lichtſinn, az eszével széljeljárni; b) zur Erholung, a' gondját elúzni, magát mulatni.

Zerſtreut, adj., széljelszórt, széljelálló; trop. széljeljáró eszű, szilált eszű. rajoskodó; adv., széljelszórva; rajoskodva.

Zerſtreuung, die, elszélesztés, eloszlatás; rajoskodás, észkóborlás, széljeljáró ész; magamulatás, felvidúlás.

Zerſtückeln, széljeldarabolni, elosztani.

Zertheilen, széljelosztani, eloszlatni, elszeleszteni, elosztani; elosztogatni, széljelosztogatni; ſich, eloszlani, elszéledni.

Zertheilung, die, elosztás, eloszlas, eloszlatás.

Zertheilungsmittel, die, oszlató eszköz v. szer.

Zertrennen, z. B. ein Kleid, széljelfejteni, elfejteni p. o. a' ruhát.

Zertrennen, das, Zertrennung, die, széljelfejtés, elfejtés.

Zertrennlich, adj., elfejthető.

Zertreten, széljeltapodni, eltapodni valamit.

Zertrümmern, darabokra tördelni.

Zerzauſen, öszveborzazni, öszvekuszálni, felbuglyazni, p. o. a' hajat.

Zeter! interj. jaj! Zeter ſchreyen, jajgatni, óbégatni, sikoltani.

Zetergeſchrei, das, jajgatás, sikoltás; vor Gericht, vádoló kiabálás.

Zettel, der, czédula.

Zettelchen, das, czédulácska.

Zeug, der, 1) Stoff zu Kleidungsſtücken, u. d. gl. matéria, szőtt matéria, szövemény, szövevény, wollener Zeug, gyapjú szövemény; ſeidener, selyem matéria, matéria; 2) Zeug, das, d. i. Werkzeug, szerszám, mív, eszköz, in pl. eszközök, mívek; meiſtens in Compos. üblich, z. B. Reißzeug, rajzoló eszköz; Schreibzeug, író eszköz; ſt. Ding, dolog, närriſches, dummes Zeug, bolondság, ostobaság; ſchlechtes Zeug, alávaló dolog v. dolgok, alávalóság; verächtlich, z. B. liederliches Zeug, gaz nép.

Zeuge, der, tanú, bizonyság, tanúbizonyság.

Zeugefall, der, d. i. Genitiv, második ejtés.

Zeugen, ein Zeugniß ablegen, tanú lenni, mint tanú bizonyítni.

Zeugen, Kinder, nemzeni p. o. magzatokat.

Zeugen, d. i. von Zeug, adj., matéria, materiából való, szőtt matéria, v. szövemény p. o. köntös.

Zeugenausſage, die, tanú vallása.

Zeugenverhör, das, tanúkkihallgatása.

Zeugfabrik, die, szörmatéria fabrika.

Zeughandel, der, matériával kereskodés.

Zeughaus, das, Zeugkammer, die, fegyvertár, fegyveres ház.

Zeugkleid, das, szövemény köntös.

Zeugmacher, Zeugwirker, der, matéria szövő.

Zeugmeiſter, der, fegyvertár gondviselő.

Zeugniß, das, bizonyság, bizonyságtétel, tanúbizonyság; ablegen, tanúbizonyságot tenni; ſchriftliches, bizonyságlevél, írásbeli bizonyság.

Zeugung, die, das Zeugen, nemzés.

Zeugungsglied, das, nemzőtag.

Zeugungskraft, die, nemzőerő.

Zeugwärter, der, fegyvertár őrző.

Zibebe, die, malozsa.

Zibeth, der, czibét.

Zibethkatze, die, Zibeththier, das, petymeg czibét.

Zicke, die, kecske.

Zickelchen, das, ein junger Bock, fiatal kecskebak, gödölye; eine junge Ziege, kecskefi gödölye.

Zickeln, Junge werfen, von Ziegen, meggidázni, megfiadzani.

Zickzack, der, girbegurbaság.

Ziege, die, kecske.

Ziegel, der, tégla; gebrannter, égetett tégla; ungebrannter, vályog; ein Dachziegel, cserépzsindely; ein Hohlziegel, öblös cserépzsindely; Ziegeln machen, téglát vetni; brennen, téglát égetni.

Ziegelbrenner, der, téglavető v. égető.

Ziegelbrennerei, die, téglaégetés; téglaégető v. vető hely; Ziegelofen, Ziegelhütte, ſ. d. Art.

Ziegeldach, das, cserépfedély, cserépzsindely fedél.

Ziegeldecker, der, cserepes, cserepes házfedő.

Ziegelerde, die, téglának való föld.

Ziegelfarbe, die, téglaszín.

Ziegelfarbig, adj., téglaszínű.

Ziegelhütte, die, téglavető.

Ziegelform, die, téglaforma, az a' forma, mellybe a' téglát vetik.

Ziegelmauer, die, téglafal.

Ziegelmehl, das, téglapor.

by Google

Ziegelofen, der, téglaégető kemencze.
Ziegelroth, adj., téglaszinű.
Ziegelſcheune, die, téglavető állás, téglavető.
Ziegelſtreicher, der, téglavető t. i. ember.
Ziegenbart, der, kecskeszakáll.
Ziegenbock, der, kecskebak, bak.
Ziegenböckchen, das, gödölye.
Ziegenfell, das, kecskebőr.
Ziegenfleiſch, das, kecskehús.
Ziegenhaar, das, kecskeszőr.
Ziegenheerde, die, kecskenyáj.
Ziegenhirt, der, kecske pásztor, kecskés.
Ziegenkäſe, der, kecsketúró.
Ziegenmelker, der, kecskefejő; Nachtrabe, lappantyú madár, kecskefejő.
Ziegenmilch, die, kecsketéj.
Ziegenſtall, der, kecskeól, akol.
Ziegenwolle, die, kecskeszőr.
Zieger, der, kecsketúró, kecskesavó.
Ziegler, der, der Meiſter einer Ziegelbrennerey, téglavető mester; st. Ziegelbrenner, téglavető, téglaégető.
Ziehbrunnen, der, kút, húzó kút, kávás v. gémes kút.
Ziehеimer, der, merítő veder.
Ziehen, húzni; an etwas, húzni valamit; jemanden bei Haaren, hajánál fogva húzni valakit; den Mund, a' száját elvonni, félrevonni; Schiffe ans Land, a' hajókat a' szárazra kihúzni; den Hut, levenni a' kalapját; den Degen vom Leder, kardot húzni, rántani; die Glocken, harangozni; Draht ziehen, drótot húzni; Lichter, gyertyát mártani; ein Loos, sorsot húzni v. vonni; eine Wand, falat rakni; Wein in Bouteillen, a' bort butelliákra lehúzni; Truppen zuſammen ziehen, összehúzni a' sereget; jemanden zu Rathe ziehen, valakitől tanácsot kérdeni; jemanden zur Tafel, valakit asztalához ültetni, ebédre hívni v. marasztani; jemand. zur Rechenſchaft, számadásra vonni valakit; st. dehnen, húzni, meghúzni, megnyújtani, p. o. a' szót, a' hangot; st. erziehen, von Menſchen, Thieren, Pflanzen ꝛc., z. B. Kinder groß ziehen, a' gyermekeket nagyra felnevelni; ein junges Thier groß ziehen, kis gyenge állatot nagyra nevelni; Blumen aus Samen ziehen, virágot termeszteni magról; ſich, vonúlni, takarodni; ſich, nyúlni; kiterjedni, messzire nyúlni; wandern, von Thieren, takarodni, költözködni, mint a' bujdosó madarak télire; aus einem Quartier ins andere, költözni, költözősködni, lakását változtatni.
Ziehen, das, húzás; der Worte, meghúzás, megnyújtás; das Gehen, Wandern, menetel, menés, költözés.
Ziehgeld, das, nevelésbér.
Ziehkind, das, nevendék fiú v. leány.
Ziehkopf, der, köppöly.
Ziehmaſchine, die, húzómív.
Ziehmutter, die, gyámanya.
Ziehochs, der, jármas ökör.
Ziehpflaſter, das, szivóflastrom.
Ziehrad, das, terhet felfelé tekerő kerék.
Ziehſeil, das, alatság, vontató kötél a' hajón.
Ziehung, die, vonás, húzás p. o. lottérián.
Ziel, das, czél, határ, vég; trop. Abſicht, czél, szándék, feltétel, igyekezet határa.
Zielen, nach etwas, czélozni, irányozni p. o. valamire; auf etwas, czélozni, t. i. szavával valamire; zur Abſicht haben, czélozni, czéljának lenni, irányozni valahova, arra mutatni, oda vágni; ich weiß, worauf das zielt, tudom én hova vág, hova czéloz az.
Zielen, das, czélozás.
Zieler, der, czélozó, czélzó.
Ziemen, illeni, illendő lenni.
Ziemer, der, Rückenſtück eines zerlegten Hirſches, szarvasczímer; Ochſenziemer, bikacsök v. csék.
Ziemlich, adj., mittelmäßig, meglehetős, nem kevés, nem kicsiny, középszerű; adv. meglehetősen, középszerűn.
Zier, die, ékesség.
Zieraffe, der, ein affectirter Menſch, nyalka, hetyke ember, csecsebecs ember.
Zierath, die, czifraság.
Zierblume, die, ékes virág, disz virág.
Zierde, die, ékesség, disze valaminek.
Zieren, ékesítni, díszesítni, felékesítni; ſich, a) felczifrázni magát, czifrálkodni, b) magát színlésből vonogatni; trop. zur Zierde dienen, díszt adni v. szerezni, ékességre szolgálni.
Zieren, das, ékesítés, ékesgetés; das Affectiren, negédeskedés.
Zierer, der, ékesítő.
Ziererey, die, negédeskedés.
Ziergärtner, der, virágos kertész.

Ziergarten, der, mulató v. virágos kert.
Zierlich, adj., ékes, díszes, szép; eine Rede, jeles beszéd; adv. ékesen, díszesen, szépen, csinosan.
Zierlichkeit, die, ékesség, díszesség, csinosság.
Zierung, die, ékesítés.
Zieſelmaus, die, mogyorópele.
Zieſer, der, Zieſererbſe, die, Kicher, czíczerborsó.
Ziffer, die, számjel, számbetű, szám, p. o. Római v. Arabiai számok; zuweilen ſt. geheime Schrift, titkos v. titok betű; mit Ziffern ſchreiben, titkos betűkkel írni.
Zifferblatt, das, számtábla, számmutató tábla az órán.
Ziffern, számot vetni.
Zigeuner, der, czigány.
Zimmer, das, im Pelzhandel 40 Stück Felle, 40 darab prémbőr egy csomóban.
Zimmer, das, szoba; Schlafzimmer, halószoba; Speiſezimmer, ebédlőszoba; Heizzimmer, fűthető szoba, ház; das Zimmer hüthen, a' szobát őrízni, otthon ülni.
Zimmerarbeit, die, ácsmunka.
Zimmeraxt, die, bárd, ácsbárd.
Zimmergeſell, der, ácslegény.
Zimmerhandwerk, das, ácsmesterség.
Zimmerholz, das, épületfa, épitnivalófa, épületrevalófa.
Zimmermann, der, ács, ácsmester.
Zimmermeiſter, der, ácsmester.
Zimmern, megfaragni, bárdolni t. i. a' fát; készítni, faragva készítni.
Zimmern, das, bárdolás, faragás.
Zimmernagel, der, léczszeg.
Zimmerplatz, der, foragó hely.
Zimmerſpäne, die, bárdforgács.
Zimmerwerk, das, ácsmunka.
Zimmt, Zimmet, der, Zimmtrinde, die, fahéj, (fűszerszám).
Zimmtbaum, der, fahéjas babér, fahéjfa.
Zimmtfarbe, die, fahéjszín.
Zimmtfarbig, adj., fahéjszínű.
Zimmtgeruch, der, fahéjszag.
Zimmtholz, das, fahéjfa.
Zimmtöl, das, fahéjolaj.
Zimmtrinde, die, fahéjkéreg.
Zimmtwaſſer, das, fahéjvíz.
Zink, der, czinkércz, czink.
Zinke, die, hegye v. foga, csúccsa valaminek.
Zinken, der, ein Blasinſtrument, tárogató, síp.
Zinkenbläſer, der, tárogatós, sípos.
Zinn, das, czín, fejérón.
Zinnbergwerk, das, czínbánya.
Zinnern, zinnen, adj., czínből való, czín.
Zinngeſchirr, das, czínedény.
Zinngieſſer, der, czínes, czínöntő.
Zinnkraut, das, Kannenkraut, kannamosó zsurló, zsurlófű, surlófű, lófarkfű.
Zinnprobe, die, czinpróba.
Zinnober, der, czinóbriom.
Zinnoberfarbe, die, czinóbriomszín.
Zinnoberroth, adj., czinóbriompiros.
Zins, der, adó; Grundzins, földbér; Hauszins, házbér; Intereſſe, interes, kamat; Geld auf Zinſen geben, ausleihen, pénzt adni ki kamatra v. interesre; aufnehmen, pénzt venni fel kamatra v. interesre.
Zinsacker, der, bérlelt szántóföld.
Zinsbar, adj., bérthajtó, adófizető, béres, p. o. föld.
Zinsbarkeit, die, bérfizető, adófizető állapot.
Zinsbuch, das, adókönyv.
Zinsbauer, der, zsellér.
Zinſen, die, interes.
Zinſen, bért fizetni; interest fizetni.
Zinsfrei, adj., házbért nem fizető.
Zinsgetreide, das, adózásbeli gabona, dézma élet.
Zinsgroſchen, der, adózásbeli garas.
Zinsherr, der, házigazda v. Úr, hitelező, a' kinek adót v. bért fizetnek.
Zinstag, der, bérfizetés napja, adózás napja.
Zipfel, der, szárnya, széle v. csúccsa a' köntösnek, vánkosnak.
Zipfelchen, das, szélecskéje, szárnyacskája, csúccsa a' köntösnek.
Zipfelig, adj., szárnyas, csúcsos.
Zipperlein, das, köszvény.
Zirbelbaum, der, mandola fenyő, czirbolyafenyő.
Zirbelnuß, die, czirbolyamag.
Zirkel, der, als Werkzeug, czirkalom; eine runde Figur, karika, karikarajz, kereksség; einen Zirkel ziehen, karikát húzni; trop. eine Verſammlung von mehreren Perſonen, esmerősökből álló társaság, kör, esmerősök köre.
Zirkelbogen, der, karikarész.
Zirkelfläche, die, karikalap.
Zirkelförmig, adj., karikaformájú; adv. karika formára.
Zirkellinie, die, kerekített linea v. húzás.

Digitized by Google

Zirkeln, czirkalommal kimérni v. megmérni, karikát kerekíteni v. csinálni czirkalommal.
Zirkelpunkt, der, a' karika közép pontja.
Zirkelring, der, karikagyűrű.
Zirkelrund, adj., kerek, karika kerekségű, karikakerek.
Zirpen, csiripolni mint a' fiók veréb, szóllani mint a' trücsök.
Zirpen, das, csiripolás.
Ziſcheln, súgni, suttogni, susogni.
Ziſcheln, das, suttogás, susogás.
Ziſchen, sziszegni mint a' kigyó, süvöltő hangot adni.
Ziſchen, das, sziszegés, süvöltő hang.
Ziſer, Ziſererdſe, die, csicseri bükkön v. borsó, cziczerborsó.
Zither, die, csitera.
Zitteraal, der, sajgató hal.
Zitteräſpe, die, remegő nyárfa v. reszkető levelű nyárfa.
Zitterfiſch, der, szibbasztó rája, görcshal.
Zittergras, das, rezge, rezgefű.
Zittern, reszketni, remegni, rezegni.
Zittern, das, reszketés.
Zitternadel, die, rezgötő.
Zitternd, adj., rezgő, reszkető, remegő.
Zitwer, der, czitvor.
Zitwerſame, der, czitvormag.
Zitwerwurzel, die, czitvor gyökér.
Zitz, der, czicz, cziczkarton.
Zitzfabrik, die, cziczkartonfabrika.
Zitze, die, csecsbimbó.
Zobel, der, das Thier, czoboly; das Fell, czobolybőr.
Zobelfang, der, czobolyfogás.
Zobelpelz, der, czobolyköntös.
Zober, Zuber, der, cseber.
Zofe, die, szobaleány.
Zögern, késni, késedelmezni valamivel, húzni, halasztani valamit, veszteglení.
Zögern, das. Zögerung, die, késedelmezés, halogatás, veszteglés.
Zögerer, der, késedelmező, veszteglő.
Zögling, der, nevendék, tanitvány.
Zöllner, der, vámos, vámszedő.
Zoll, der, 1) ein Längenmaaß, hüvelyk, íz, egy íznyi hosszúság; 2) Abgabe, vám; entrichten, vámot fizetni; auf etwas legen, vámot vetni valamire; einfordern, vámot kérni; trop. Pflicht, tartozás, kötelesség.
Zollamt, das, vám, vámtisztség.
Zollbar, adj., vámfizető.
Zollbeamte, der, vámtiszt, vámos.
Zollbereiter, der, lovas vámőr.
Zolleinnehmer, der, vámszedő, vámos.
Zollen, vámot fizetni, megadni; adózni.
Zollfrei, adj., vámtól ment.
Zollfreiheit, die, vámtólvaló mentlétel.
Zollhaus, das, vámház.
Zollmaaß, das, hüvelykmérték.
Zollpachter, der, vámárendáló.
Zollſchreiber, der, vámírótiszt.
Zollſtab, der, ölmérő.
Zolltarif, der, Zollregiſter, das, vámmutató lajstrom.
Zollweiſe, adj., ízenként, hüvelykszerént.
Zone, die, Klima, das, égally.
Zopf, der, tekertt haj, czaf.
Zopfband, das, hajtekerő pántlika.
Zorn, der, harag.
Zornig, adj, haragos, mérges; ſeyn, haragos lenni, haragudni; machen, megharagítni valakit v. haragra ingerleni; zum Zorn geneigt, haragra hajlandó; voller Zorn, haragos, mérges, bosszús; adv. haragosan, mérgesen.
Zote, die, (Zotte), fürt, öszvecsapzott fürt, p. o. a' gyapjas vagy szőrös állatokon; ein pöbelhaft-widrig-ſchmuziger Ausdruck, ein höchſt unanſtändiger gegen die Sittlichkeit anſtoßender Scherz, csélcsapszó, bujaszó, fajtalan beszéd, trágárbeszéd.
Zotenreißen, das, szóval való fajtalankodás, tisztátalanság, fajtalanság.
Zotenreißer, der, csélcsapbeszédű, szóval fajtalankodó.
Zotig, zottig, zottelig, adj., fürtös, bozontos, bojhos, bannyas, p. o. kutya.
Zotteln, ſich ſchwerfällig bewegen, csammogni, kammogni, kommogni, mint a' medve; herunter hangen, köröskörül csüngeni.
Zu, praep. mit Dat. hoz, hez; z. B. zu wem wollen Sie? kihez akar az Úr menni? — zu Tiſche gehen, asztalhoz ülni; — ra, — re, zu Papier bringen, papirosra tenni v. írni; zu Hülfe kommen, valakinek segitségére menni; — on, — en, ein Treffen zu Waſſer und zu Lande, ütközet a' tengeren v. a' szárazon; vor den Namen der Städte, — ban, — ben, p. o. Posonyban, Berlinben; zu Mittag, délben; zu der Zeit, akkor; zu einer andern Zeit, máskor v. másszor; zu rechter Zeit, jókor; zu viel, igen sok; zu ſpät, igen ké-

Digitized by Google

sön; zu sehr eilen, feletto igen sietni.
Zubeißen, belélharapni; enni.
Zubereiten, készítni, elkészítni; sich, elkészülni valamire.
Zubereitung, die, elkészítés.
Zubinden, elkötni, p. o. a' zsákot.
Zubringen, oda vinni v. hozni valakihez; z. B. die Frau hat dem Manne ein schönes Vermögen zugebracht, ez az asszony a' férjéhez szép vagyont vitt magával; von der Zeit, tölteni, p. o. időt; st. zutrinken, inni, p. o. valaki egésségéért.
Zubringen, das, oda vitel.
Zubuße, die, Beitrag, pótlás, pótlóköltség, segedelem valamire.
Zucht, die, d. i. Erziehung, Unterweisung, fenyíték, nevelési fenyitek; gute oder schlechte, jó v. rossz fenyíték; strenge, kemény v. szoros fenyíték; st. Züchtigung, megfenyítés; Sittsamkeit, jó erkölcs, erkölcsiség; von Thieren, junge Zucht, d. i. junges Vieh, fiatal marha, az állatok fijai, kölykei; Fortpflanzung der Thiere, tenyészés, tenyésztetés, tartás.
Zuchtamt, das, fenyitéktartás.
Zuchtbiene, die, eine Biene zur Zucht, tenyészőméh; Mutterbiene, anyaméh.
Zuchthaus, das, fenyítékház, fenyítőház.
Zuchthengst, der, ménló, csödör.
Zuchtlos, adj., erkölcstelen, fenyítetlen.
Zuchtlosigkeit, die, erkölcstelenség, zabolátlanság.
Zuchtmeister, der, fenyítőmester.
Zuchtochs, der, csorda bikája.
Zuchtruthe, die, fenyítő vessző.
Zuchtsau, die, magló v. eme disznó.
Zuchtstute, die, kanca.
Zuchtvieh, das, szaporítni v. tenyésztetni való marha.
Zucken, z. B. die Achsel, vonítni p. ó. vállat; rángatódni, rándúlni.
Zucken, das, Zuckung, die, rángatódás; ists Convulsion, vonoglás, inrángatódás.
Zucker, der, nádméz, czúkor.
Zuckerbäcker, der, czukorsütéményes.
Zuckerbäckerei, die, die Werkstaat, czúkorsütemény műhely; die Kunst, czúkorsütényesség; das Backwerk, czúkorsütemény.
Zuckerbrezel, das, czúkros perecz.
Zuckerbrod, das, czúkros czipó.
Zuckercandis, der, sárga nádméz vagy czúkor.
Zuckererbse, die, czúkorborsó.
Zuckerhut, der, egy süveg nádméz v. czúkor.
Zuckermelone, die, sárga dinnye.
Zuckern, megczukrozni.
Zuckerpapier, das, nádméztakaró papiros.
Zuckerrohr, das, czúkornád.
Zuckerschachtel, Zuckerbüchse, die, czúkros katulya v. berbencze, czúkortartó.
Zuckersieder, der, nádmézfőző.
Zuckersiederei, die, nádmézfőzés, nádmézfőzőhely.
Zuckersüß, adj., édes mint a' czúkor.
Zuckerwerk, das, czúkormív; czúkorsütemény.
Zuckerwurzel, die, mézes bolonyik, édes murok.
Zudecken, befedni, beborítni v. takarni, p. o. a' fazekat fedővel; eltakarni, p. o. képet; trop. mit Prügeln, meghányni valakit; sich, z. B. im Bette, betakaródzni.
Zudecken, das, elfedezés, bétakarás.
Zudem, adv., azonkívül v. felyül.
Zudenken, jemanden etwas, valakinek szánni v. elszánni valamit.
Zudrängen, sich, oda vagy előtolakodni.
Zudrehen, bétekerni, bécsavarni; den Rücken, valakinek hátat fordítni.
Zudringen, oda tolakodni.
Zudringlich, adj., magát unszoló, alkalmatlankodó; adv. alkalmatlankodva.
Zudringlichkeit, die, maga únszolás, erősködő maga ajánlás, erősködés.
Zudrücken, folyvást nyomni; bényomni; öszvenyomni.
Zueignen, jemanden etwas, tulajdonítni valakinek valamit; sich, magának tulajdonítni; widmen, z. B. ein Buch, ajánlani valakinek p. o. könyvet.
Zueignen, das, Zueignung, die, tulajdonitás; Dedication, ajánlás.
Zueignungsschrift, die, ajánlólevél t. i. a' könyvben.
Zueilen, oda sietni, sietni valamihez.
Zuerkennen, ítélni, ítélet által tulajdonítni valakinek valamit; eine Strafe, büntetést hozni valakire.
Zuerkennen, das, odaítélés; einer Strafe, büntetés hozás.
Zuerst, adv., először, első ízben.
Zufahren, weiter fahren, mit dem Wagen, tovább v. folyvást menni, foly-

Digitized by Google

tatni a' hajtást, kocsival 's a' t.; fahr zu! indúlj! siess! hajts! gerade zu fahren, egyenesen menni.

Zufall, der, történet, eset; szerencse, bizonytalanság, véletlen eset.

Zufallen, béesni, bécsapodni mint a' fedele valaminek; bézáródni, mint a' szemek; statt zu Theil werden, neki jutni, reá maradni, mint az örökség.

Zufällig, adj., történetbeli, történetből eső; zufälliger Weise, történetből, véletlenül; adv. történetből.

Zufälligkeit, die, történetiség, véletlenség.

Zufliken, béfoltozni.

Zufliegen, oda repülni.

Zufließen, hozzá folyni.

Zuflucht, die, menedék, menedékhely; nehmen, menedékhelyet valakinél keresni.

Zufluchtsort, der, menedékhely.

Zufluß, der, odafolyás, tódúlás; fig. Menge, sokaság, rakás, sereg; Hülfsmittel, segítség, segedelem; Gewinn, jövedelem, nyereség.

Zu folge, szerént.

Zufrieden, adj., csendességben levő, nyúgvó, csendes; vergnügt, megelégedett, vídám; adv. csendességben, békével; jemanden zufrieden lassen, valakinek békét hagyni; jemanden zufrieden stellen, valakinek eleget tenni, kedvét tölteni, kielegítni valakit; sich zufrieden geben, megnyúgodni valamin, megelégedni valamivel; zufrieden leben, megelégedve élni.

Zufriedenheit, die, megelégedés, helybehagyás; vídámság, csendesség, csendes elme.

Zufrieren, megfagyni.

Zufügen, tenni, okozni.

Zufügung, die, tevés, okozás, tétel.

Zufuhre, die, szállítás, p. o. eleség, szállítás a' táborhoz.

Zuführen, szállítni, p. o. eleséget valahova; oda vinni.

Zufüllen, bétölteni, hozzá tölteni; megtölteni, béhányni az árkot.

Zug, der, z. B. der Luft, a' levegő folyása, húzódása, járása; der Truppen, a' sereg menetele; Zug, d. i. Procession, pompás menetel sorban, sorjárás; das Glas in einem Zug leeren, a' poharat egy húzomban kinni; Zug im Bretspiele, húzás, menés, p. o. az ostáblán; Zug mit der Feder, húzás, vonás, línea húzása pennával; Zug des Gesichts, az arázat vonása; mehrern Dinge, die ziehen z. B. ein Zug Ochsen; egy igabeli ökör, egy járombeli ökör; ein Zug Pferde, egy kocsibeli v. igabeli ló; sind es zwei, két ló; vier, négy ló; ein Zug Saiten, egy felvonás húr; in letzten Zügen seyn, halálán lenni, haldoklani.

Zugabe, die, ráadás.

Zugang, der, hozzájárúlás, hozzámenés.

Zugänglich, adj., hozzájárulható.

Zugbrücke, die, felvonó híd.

Zugeben, hozzá- v. ráadni, p. o. az eladásban valamit; etwas einräumen, eingestehen, megengedni valamit, hogy t. i. igaz, megvallani; erlauben, megengedni valamit, ráállani valamire; engedelmet adni reá; ich gebe es zu, megengedem, nem bánom.

Zugeben, das, engedelem, megengedés.

Zugedacht, adj., valakinek szánt, elszánt.

Zugehen, schnell gehen, sietni a' menésben, sietve előre menni; Gehe zu! eredj hamar! siess! lódúlj! eredj menj el! — sich nicht schließen, z. B. die Thür geht nicht zu, az ajtó nem tevődik bé, nem záródik bé; das Kleid geht nicht zu, a' ruhát nem lehet bégombolni; geschehen, erfolgen, esni, megesni, történni; wie geht es zu, daß er nicht kam? mi eshetett, hogy el nem jött? es geht natürlich zu, az igen természetes; spitzig, rund zugehen, hegyes végű lenni, gömbölyű végű lenni.

Zugehör, Zubehör, die, z. B. bei Schneidern, hozzátartozó v. tartozandó, a' hozzávaló.

Zugehören, hozzátartozni, valakié lenni; das gehört mir zu, az az enyim.

Zugehörig, adj., tartozó, hozzátartozó, valakié, valakihez tartozó.

Zugemüse, das, főzelék.

Zugesellen, hozzátenni, hezzáadni t. i. társúl; sich jemanden, hozzáállani valakihez.

Zugestehen, statt zugeben, megvallani; erlauben, megengedni valamit, engedelmet adni valamire.

Zugestehen, das, megengedés, megvallás; engedelem; statt Bekenntniß, megvallás, vallástétel.

Zugethan, adj., gewogen, kedvező, valaki pártján lévő; anhänglich seyn,

z. B. einer Religion, valamelly vallásnak sorsosa.
Zugfisch, der, bujdosó hal, költöző halak, mint a' hering.
Zuggarn, das, kerítőháló.
Zugießen, hozzá tölteni.
Zugleich, adv., egyszersmind; együtt, egyszerre, ugyan azon időben.
Zugloch, das, szellőlyuk, szellőző lyuk.
Zugluft, die, szellőfolyás v. szivárgás.
Zugnetz, das, kerítőháló.
Zugochs, der, jármos ökör.
Zugpferd, das, igásló.
Zugpflaster, das, szívóflastrom, hójag húzó flastrom.
Zugreifen, hozzányúlni, neki állani kézzel.
Zugseil, das, igás barom, húzó marha, p. o. jármos ökör.
Zugvogel, der, bujdosó madár, mint a' fecske, golya, ée.
Zugweise, adv., seregenként, fótjával; mit Zügen, z. B. trinken, több húzomban, fel-felhajtva, p. o. inni; in Zügen, z. B. marschieren, sorban, sorjával, sorcsapatban, t. i. menni.
Zugwind, der, szélfolyás t. i. a' szobán keresztűl.
Zugwinde, die, csiga, terehemelő v. feltekerő csiga.
Zuhäckeln, béaggatni kapcsokkal.
Zuhäkeln, békapcsolni.
Zuhängen, béakasztani p. o. előzővel.
Zuhalten, zuschließen, béfogni, p. o. a' szemeit; den Mund, béfogni valakinek a' száját; das Haus, bézárva v. bétéve tartani a' házát; mit jemanden, d. i. unerlaubten Umgang haben, alattomban valakivel tartani; sein Versprechen halten, z. B. der Schuldner hält zu, az adós megtartja a' fizetés idejét v. idejére fizet.
Zuhauen, darabokra vagdalni; jól megverni.
Zuhefteln, hékapcsolni.
Zuheilen, bégyógyítni, p. o. a' sebet; neutr. bégyógyúlni.
Zuhorchen, hallgatódzni.
Zuhören, hallgatni valamit v. valakire, ráhallgatni, figyelmezni.
Zuhören, das, hallgatás, ráhallgatás, figyelmezés, ráfigyelmezés.
Zuhörer, der, hallgató.
Zuhörerinn, die, hallgató, t. i. aszszony v. leány.
Züchtig, adj., szemérmes, szűz, tiszta gondolkozású; adv. szemérmesen, szűzen.
Züchtigen, megfenyítni, fenyítni.
Züchtigung, die, fenyítés, megfenyítés.
Züchtling, der, fenyítőházbeli rab.
Zücken, rántani, kirántani 's neki fogni valaminek; ein Schwert, kardot rántani p. o. valakire.
Zügel, der, kantár, kantárszár; den Zügel schießen lassen, eig. neki eresztení a' kantárt; uneig. vor Begierden, nem zabolázni testi kívánságait, szoros fenyítékben tartani; mit verhängtem Zügel, neki eresztett kantárral, sebesen.
Zügellos, adj., kantártalan; trop. zabolátlan, p. o. testi kívánság, fenyítékre nem ügyelő p. o. ember; adv. kantár nélkűl; zabolátlanúl.
Zügellosigkeit, die, zabolátlanság.
Zügeln, eig., felkantározni, bézabolázni, zabolán tartani; trop. z. B. die Leidenschaften, indúlatosságait zabolázni.
Zünden, meggyúlni, megyúladni, mint a' tapló; in Brand setzen, meggyúladni, p. o. a' házat.
Zündholz, Zündholzchen, das, gyújtóforgács, kéngyertya.
Zündkraut, das, gyújtópor, gyújtószer.
Zündkugel, die, gyújtógolyóbis.
Zündloch, das, gyújtólyuk.
Zündlunte, die, gyújtókanócz.
Zündpfanne, die, gyújtóserpenyő.
Zündruthe, die, ágyúkanócz.
Zündschwamm, der, gyújtótapló.
Zünftig, adj., czéhes, mellynek czéhe van; zur Zunft gehörig, czéhbeli.
Züngelchen, das, nyelvecske; an der Wage, Schnalle, a' mérőfont, a' csat nyelvecske; das Blättchen an der Flöte, csapintó pléh a' flótán.
Zürnen, haragodni, haragudni; sehr zürnen, bosszankodni.
Zürnen, das, haragvás, harag.
Zujagen, folytatni a' vadászást; sebesen hajtani, t. i. a' lovakat.
Zujauchzen, örömében kiabálni valakinek v. valaki felé.
Zukehren, jemanden etwas, valaki felé fordítni valamit; den Rücken, valakinek hátát fordítni.
Zukommen, hozzá menni v. jönni, eljönni; illetni valakit.
Zukunft, die, jövendő, jövendőség; in Zukunft, jövendőben, ezután.
Zukünftig, adj., jövendő; adv. jövendőben, ezután.
Zulage, die, pótlás, pótolás; im Gelde, pótló pénz v. költség.

Digitized by Google

Zulangen, hozzá nyúlni, p. o. az ételhez; lang genug ſeyn, elérni, kiterjedni, bizonyos távolságig; hinreichen, elegendő lenni.
Zulänglich, adj., elég, elegendő.
Zulaſſen, oda bocsátni v. ereszteni; erlauben, megengedni.
Zuläſſig, adj., oda ereszthető; megengedhető.
Zulaſſung, die, oda eresztés; megengedés.
Zulauf, der, tódúlás, öszvesereglés.
Zulaufen, oda tódúlni, oda v. hozzá futni; nach etwas hin laufen, valami felé futni, neki futni valaminek; ſpitzig zulaufen, hegyesen végeződni.
Zulegen, hozzá tenni v. adni, szaporítni; zuſchreiben, tulajdonítni valakinek valamit; zuſammenlegen, öszvetenni; jemanden zulegen, d. i. ſeine Partei nehmen, valaki részére allani, hozzá állani valakihez.
Zuletzt, adv., utóljára, végtére.
Zum, ſtatt zu dem, ahoz; ſ. zu.
Zumachen, bétenni, p. o. az ajtót.
Zumal, adv., kivált, főként, kiváltképpen.
Zumauern, kőfallal bérakni.
Zumeſſen, felmérni, p. o. gabonát; ſt. zuſchreiben, jemanden etwas, tulajdonítni valakinek valamit.
Zumuthen, ſt. verlangen, kérni, kívánni valakitől valamit; ſt. vorausſetzen, daß — előre feltenni, hogy —
Zumuthung, die, kérés, kívánság.
Zunächſt, adv., legközelebb, igen közel.
Zunageln, bészegezni.
Zunähen, bévarrni.
Zunahme, die, nevekedés, öregbedés, növés; Fortſchritt, előmenetel.
Zuname, der, vezetéknév; ein zugegebener Name, külömböztető név.
Zunder, der, tapló, kiütő tapló.
Zunderſchwamm, der, tapló tinórú, szürkehasú tinórú, taplógomba.
Zünehmen, an Zahl, Umfang ꝛc. nevekedni, nőni, öregbedni, néha: sokasodni, szaporodni; der Mond nimmt zu, a' hold telik; in Wiſſenſchaften zunehmen, a' tudományokban előmenni v. előmenetelt tenni; im Stricken die Maſchen verdoppeln, venni hozzá, szaporítni a' szemeket a' kötésben, p. o. harisnyakötésben.
Zunehmen, das, nevekedés, szaporodás, előmenetel.
Zuneigen, hozzá hajlani.
Zuneigung, die, eig., hozzáhajlás; uneig., hajlandóság.
Zunft, die, czéh, mesteremberek czéhe.
Zunftgenoß, der, czéhbeli társ.
Zunftmäßig, adj., a' czéh rendtartásaival vagy szabásaival megegyező; adv., a' czéhez illendően.
Zunftmeiſter, der, czéhmester.
Zunftweiſe, adv., czéhenként.
Zunge, die, nyelv t. i. a' szájban, die Zunge löſen, felvágni valakinek a' nyelvét; es ſchwebt mir auf der Zunge, a' nyelvem hegyén forog; ſein Herz auf der Zunge haben, azt beszélni a' mit gondol valaki; mit doppelter Zunge reden, most így, majd amúgy beszélni; die Zunge zähmen, a' nyelvét zabolázni; ſt. Sprache, nyelv, beszéd; z. B. mehrere Zungen ſprechen, többféle nyelveken beszélni; daher trop. das, was einer Zunge ähnlich iſt, z. B. die Zunge an der Wage, nyelv, nyelvecske, a' mérőfont v. mázsa nyelve; Erdzunge, tengerbe bényúló földcsúcs; an der Schnalle, a' csat peczke, nyelve.
Zungenband, das, nyelvhártya.
Zungenfiſch, der, nyelvelő félszegúszo.
Zungenförmig, adject., nyelvszabású, nyelvforma.
Zungenkraut, das, nyelvfű, nyelvlevelű fű.
Zu nichte machen, semmivé tenni.
Zunicken, inteni fejet bicczentve; ráhagyni fejbicczentéssel.
Zunöthigen, ſich, magát rátolni valakire.
Zuordnen, hozzá v. mellé rendelni; zugeordnet, mellérendelt.
Zupaſſen, hozzá illetni; hozzá illeni.
Zupfen, tépni, rángatni, ránczigálni.
Zupfen, das, tépés, rángatás.
Zupflügen, bészántani.
Zupfſeide, die, tépett selyem.
Zur, ſt. zu der, a' hoz; ſ. zu.
Zurathen, javasolni valamit.
Zurathen, das, javaslás; ſtatt Rath, tanács.
Zurechnen, valakinek felszámolni; trop. zuſchreiben, z. B. die Schuld von etwas, valakinek a' hibát tulajdonítni.
Zurechnen, das, Zurechnung, die, felszámolás valaki részére; der Schuld, a' hibának tulajdonítása t. i. másnak.
Zurecht, mit Verbis; z. B. zurecht bringen, z. B. einen Irrenden, a' tévelygőt útba igazítni.

Digitized by Google

Zurecht finden, ſich, eligazodni valahol, útba igazodni.
Zurechtkommen, éppen jókor jönni; mit etwas, eligazítni valamit; mit jemanden, meg tudni egyezni valakivel.
Zurecht legen, helyére tenni valamit.
Zurecht machen, elrendelni valamit; ſich zu etwas, hozzá készülni valamihez.
Zureden, rábeszélni valakit valamire, javasolni valamit valakinek; ſt. ermahnen, inteni.
Zureden, das, javaslás; ſt. Rath, tanácsadás; Ermahnung, intés; Bitten, kérés; es hilft kein Zureden, siketnek beszél itt az ember.
Zureichen, oda nyújtani; elég v. elegendő lenni.
Zureichend, adj., elég, elegendő.
Zurichten, zubereiten, készítni, elkészitni, megkészítni, p. o. ételeket; Leder, a' bőrt valami végre elkészítni; Leinwand, Tuch, a' vásznot, a' posztót kisimítni; trop. z. B. ſich zurichten, d. i. beſchmutzen, magát elmocskolni; jemanden übel, d. i. durch Prügel verunſtalten, valakit nagyon megverni, öszve meg öszve verni valakit.
Zurichten, das, Zurichtung, die, elkészítés; kicsinosgatás, kifényesítés, kisimítás.
Zurichter, der, elkészítő.
Zuriegeln, tolózárral bezárni, p. o. az ajtót, kaput.
Zurück, adv., vissza, hátra.
Zurück begeben, ſich, visszatérni, visszamenni.
Zurück begehren, visszakívánni.
Zurück behalten, megtartani magánál, vissza nem adni.
Zurückbekommen, visszakapni, visszanyerni.
Zurück berufen, vissza híni valakit.
Zurück beugen, vissza hajtani v. görbitni.
Zurückbleiben, hátra maradni, otthon v. ott maradni, messze hátra maradni; im Lernen, elmaradni a' tanulásban.
Zurückbringen, visszahozni.
Zurückfallen, visszaesni.
Zurückgabe, die, visszaadás.
Zurückgang, der, visszamenés v. menetel.
Zurückgehen, visszamenni, visszatérni, visszafelé menni; im Lernen, a' tanulásban hátra felé menni; ſich zerſchlagen, elbomlani, mint p. o. a' házasság.
Zurückhalten, hindern zu gehen, fel- v. visszatartóztatni, nem ereszteni, magánál megtartani; etwas, magánál megtartani, ki nem adni valamit; jem. vom Studieren, valakit a' tanulástól elfogni; ſich, magát megtartóztatni; ſeinen Zorn, haragját elnyomni; ſtatt verſchweigen, elhalgatni, magában tartani; ſein Verbergen, eltitkolni p. o. gyűlölségét.
Zurückhaltend, adj., visszatartóztató, valamit magában tartogató, titkolódzó; ſt. vorſichtig, vigyázó; kaltſinnig, hideg, ki nem ereszkedő.
Zurückhaltung, die, visszatartóztatás, titkolódzás, eltitkolás, magában tartás.
Zurückholen, visszahozni.
Zurückjagen, jemanden, visszakergetni; ſchnell zurückreiten, vissza nyargalni.
Zurückkehren, visszafordúlni az útból, visszatérni; mit dem Beſen, visszasepreni valamit a' seprűvel.
Zurückkommen, visszajönni v. térni.
Zurückkunft, die, visszajövetel v. érkezés v. térés, megjövetel.
Zurücklaſſen, hátrahagyni.
Zurücklaufen, visszaszaladni v. futni.
Zurücklegen, d. i. rückwärts legen, hátra tenni; auf ſeinen Ort, visszatenni; bei Seiten legen, félretenni, eltenni, p. o. pénzt; vollenden, végezni, elmenni, hátrahagyni, t. i. útat.
Zurücklegung, die, hátra v. visszatevés; elmenés.
Zurückleſen, vissza felé olvasni.
Zurücknehmen, visszavenni; ſein Wort, visszahúzni, megmásolni p. o. szavát, igéretét.
Zurückprallen, visszapattanni.
Zurückprellen laſſen, visszarugni.
Zurückrechnen, visszafelé számlálni, vetni.
Zurückreiſen, visszaútazni.
Zurückreiten, visszalovagolni.
Zurückſchicken, visszaküldeni.
Zurückſchlagen, visszaverni p. o. az ellenséget; ein Kleid, ein Tuch, zurückſchlagen, hátra hajtani a' ruha szélit v. szárnyát kifordítni t. i. a' köntösnek, posztónak; ſich ſchnell zurückbewegen, vissza pattanni vagy ütődni; vissza ütni, az ütést visszaadni.
Zurückſchreiben, vissza írni, felelni.
Zurückſenden, visszaküldeni.

Digitized by Google

Zurückſetzen, visszatenni; félretenni, eltenni; herabſetzen, a) dem Range nach, megalacsonyítni, megalázni, a' rangjánál alább tenni; b) hinten an ſetzen, utánna tenni másnak; aufſchieben, halasztani, halogatni; verringern, kicsinyítni, kissebbitni.

Zurückſetzen, das, Zurückſetzung, die, visszatevés, félretevés; megalacsonyítás, megalázás; habogatás, halasztás; iſts Vernachläßigung, Verachtung, elmellőzés, megvetés.

Zurück ſeyn, hátra lenni.

Zurückſpringen, vissza ugrani.

Zurückſtehen, hátra állani vagy lenni; alább való lenni; nem érni a' többivel v. mással; távol állani; zurück geſetzt werden, megvettetni, fel sem vétetni.

Zurückſteigen, vissza hágni v. mászni.

Zurückſtellen, vissza állítni, helyheztetni v. tenni.

Zurückſtoßen, vissza taszítni v. vetni.

Zurücktragen, vissza vinni, hordani.

Zurücktreiben, vissza űzni, kergetni, verni.

Zurücktreibung, die, visszaűzés, visszaverés.

Zurücktreten, vissza lépni, hátra lépni, hátrálni; vom Meere, vissza folyni, menni, takarodni, apadni; wie Blattern, Säfte, vissza verődni, menni.

Zurücktreten, das, visszamenetel vagy lépés, visszatakarodás.

Zurücktretend adj., von Waſſer, visszatakarodó, apadó.

Zurückwälzend, vissza hengerítni.

Zurückweichen, engedni, hátrálni.

Zurückweiſen, visszaigazítni, útasítni; widerlegen, z. B. Beſchuldigungen, visszavetni, megczáfolni p. o. vádokat.

Zurückwerfen, visszahajítni v. vetni; den Feind in die Stadt, az ellenséget a' városba vissza űzni.

Zurückzählen, visszafelé számlálni.

Zurückzahlen, visszafizetni.

Zurückziehen, visszahúzni, vonni; ſich, magát visszahúzni, vonni; ſich von jem. magat valakitől elvonni; die Hand von jem. valakiről a' kezeit levenni, valakit magára hagyni; ſein Verſprechen, az ígéretét v. szavát visszavenni, megmásolni; neutr. ſt. zurückgehen, visszamenni v. költözni; z. B. aus der neuen Wohnung in die alte zurückziehen, az új szállásból a' régibe vissza költözni.

Zurüſten, készítni, hozzákészítni; ſich zum Treffen, az ütközethez készülni.

Zurüſtung, die, hozzákészület.

Zuruf, der, kiabálás, kiáltás valakihez.

Zurufen, kiabálni, kiáltani valakihez.

Zuſage, die, ígéret, megígérés, szó, ígérettétel; jem. geben, szavát adni, megígérni valakinek; halten, szavát megtartani.

Zuſagen, ígérni, megígérni; dienlich ſeyn, hasznos v. használatos lenni; übereinſtimmen, megegyezni vele, öszveegyezni.

Zuſammen, adv. együtt; alle zuſammen, mind együtt, öszveséggel, egyesülve; in den Comp. öszve od. össze,

Zuſammenberufen, öszvehívni.

Zuſammenbiegen, öszvehajtani.

Zuſammenbinden, öszvekötni.

Zuſammenbitten, öszvehívni; zugleich oder in Geſellſchaft bitten, együtt hívni.

Zuſammenbrechen, öszvetörni, el- v. széljeltörni.

Zuſammenbringen, öszveszedni, öszve v. együve gyűjteni; ſt. vereinigen, egyesítni, öszveegyeztetni.

Zuſammenbringen, das, öszveszedés, egyesítés, öszveszerzés.

Zuſammendrängen, öszveszorítni; partic. zuſammengedrängt, öszveszorított.

Zuſammendrehen, öszvetekerni.

Zuſammendrücken, öszvenyomni vagy szorítni.

Zuſammeneilen, öszve v. együve sietni.

Zuſammenfahren, zuſammenbringen, z. B. zu Wagen, ꝛc. öszvehordani p. o. szekeren, hajón; ſt. erſchrecken, megrettenni, meghökkenni; neutr. zuſammenfahren, együtt menni t. i. kocsin, hajón; wie Milch, megaludni, mint a' téj.

Zuſammenfahren, das, öszvehordás, rakásra hordás; der Milch, megalvás, öszveállás; Schaudern, reszketés, rázkódás.

Zuſammenfallen, öszverogyni; von Gebäuden, öszvedűlni.

Zuſammenfaſſen, öszvefogni, együvefogni; kurz, valamit röviden előadni, egybefoglalni, öszvehúzni.

Zuſammenfegen, öszvesepreni.

Zuſammenfinden, öszvetalálkozni.

Zuſammenflechten, öszvefonni.

Zuſammenflicken, öszvevarrogatni, megfoltozgatni.

Digitized by Google

Zuſammenfließen, öszve vagy együve folyni.
Zuſammenfrieren, öszveſagyni.
Zuſammenfügen, öszvetenni, öszveragasztani, öszveereszteni p. o. a' fát.
Zuſammenfügen, das, Zuſammenfügung, die, öszvetétel, öszverakás, egyesítés, öszveragasztás, v. eresztés.
Zuſammengeben, össveadni, egyesítni, p. o. a' házasúlandókat.
Zuſammengehen, együtt menni; von lebloſen Dingen, öszvehúzódni.
Zuſammengehören, együve tartozni, öszvevaló lenni.
Zuſammengehörig, adj., együvevaló, öszvevaló.
Zuſammengewöhnen, a) andere, együve szoktatni, öszveszoktatni; b) ſich, együve v. öszveszokni.
Zuſammengießen, öszvetölteni.
Zuſammengrenzen, határos lenni egymással.
Zuſammenhacken, öszvevagdalni, apróra vagdalni.
Zuſammenhaben, együtt bírni valamit.
Zuſammenhalten, öszvefogni, öszvefogva tartani; das Seinige, a' vagyonát kémélni, azzal takarékosan bánni; vergleichen, öszvehasonlítni, egymásmellé tartani, egybevetni; einig ſeyn, együve tartani, öszvetartani, együtt barátkozni, egymás között szoros egyességben lenni.
Zuſammenhalten, das, Zuſammenhaltung, die, Vergleichung, öszvehasonlítás, egybevetés; Eintracht, együvetartás, egyetértés.
Zuſammenhang, der, öszveköttetés; der Rede, a' beszédnek egymásból folyása; im Zuſammenhange reden, folyvást, egy folytában beszélni.
Zuſammenhangen, öszveragadni, egymásból folyni, öszvefüggésben lenni egymással.
Zuſammenhangend, Zuſammenhängend, adj., folytában való, egymásbólfolyó, öszvefüggő; adv. folyvást, egy folytában, öszvefüggve.
Zuſammenhauen, öszvevagdalni.
Zuſammenheften, öszveaggatni vagy varrni.
Zuſammenheilen, bégyógyúlni, öszveforradni.
Zuſammenjagen, öszvekergetni vagy hajtani.
Zuſammenkaufen, öszvevásárlani vagy venni.
Zuſammenkehren, öszvesepreni.
Zuſammenketten, öszvelánczolni.
Zuſammenklang, der, öszvehangzás, hangegyezés, együtthangzás.
Zuſammenkneten, öszvegyurni, öszvedagasztani.
Zuſammenknüpfen, egybe v. öszveköti; egyesítni.
Zuſammenkommen, öszvegyűlni vagy jönni, — seregleni; um jemand. zu ſprechen, valakihez menni t. i. beszélgetés végett.
Zuſammenkoppeln, öszveſűzni v. kötözni.
Zuſammenkrümmen, etwas, öszvegörbítni; ſich, meggörbedni, öszvekuczorodni.
Zuſammenkunft, die, öszvejövetel vagy gyűlés, öszvetalálkozás, egybejövés.
Zuſammenkuppeln, öszvekeritni a' szerelmeseket.
Zuſammenlauf, der, öszvefutás, öszveszaladás; öszvetódúlás.
Zuſammenlaufen, öszvefutni v. szaladni; wie Milch, öszvefolyni; wie Tuch, Blätter, öszvemenni, öszvezsugorodni.
Zuſammenlaufen, das, öszvefutás v. szaladás; der Milch, a' téjnek öszvefutása; des Tuches, öszvezsugorodás
Zuſammenleben, együtt élni.
Zuſammenlegen, öszvetenni, öszvehajtogatni p. o. az asztalkeszkenőt; einen Brief, a' levelet öszvehajtani; Geld, pénzt öszveadogatni valami végre; ſich, együve feküdni.
Zuſammenlegen, das, Zuſammenlegung, die, öszvetevés v. rakás.
Zuſammenleimen, öszveenyvezni.
Zuſammenleſen, d. i. ſammeln, öszveszedni; együtt olvasni valakivel p. o. könyvet.
Zuſammenlöthen, öszveforrasztani.
Zuſammenmengen, Zuſammenmiſchen, öszveelegyítni, öszvekeverni, öszvezavarni.
Zuſammennageln, öszveszegezni.
Zuſammennähen, öszvevarrni.
Zuſammennehmen, öszvevenni, öszvefogni p. o. ruháját; ſich, minden erejét öszveszedni.
Zuſammenpacken, öszverakni v. csomózni.
Zuſammenpaſſen, öszveilleni.
Zuſammenpreſſen, öszvesajtolni, öszveszorítni.
Zuſammenquetſchen, öszvezúzni.
Zuſammenraffen, öszvekaparni, p. o. pénzt; trop. z. B. Truppen, nyakra főre sereget szedni öszve; eine zu-

ſammengeraffte Armee, gyülevész sereg.
Zuſammenrauben, z. B. Geld, öszveragadozni.
Zuſammenrechen, öszvegereblyélni.
Zuſammenrechnen, öszveszámlálni, felszámlálni, felvetni, öszveadni a' számot, számát.
Zuſammenreiben, öszvedörgölni, egymáshoz dörgölni.
Zuſammenreihen, öszvefűzni.
Zuſammenreimen, z. B. Verſe, a' versorok végét egyeztetni, öszverímelni; vereinigen, öszveegyeztetni, egymással megegyeztetni.
Zuſammenreiſen, együtt útazni.
Zuſammenreiten, együtt lovagolni.
Zuſammenrinnen, öszvefolyni; wie Milch, öszvefutni, mint a' téj.
Zuſammenrollen, öszvegöngyölgetni v. tekergetni.
Zuſammenrotten, Zuſammenrottiren, ſich, öszveverődni, öszveállani, p. o. czimborás társaságba, öszveczimborásodni.
Zuſammenrücken, etwas, öszvetenni, egymásmellé v. egymáshoz közel tenni v. taszítni, p. o. székeket; näher rücken, közelebb menni egymáshoz, egymás mellé űlni v. állani; von Soldaten, összébb szorúlni.
Zuſammenrühren, öszvekeverni.
Zuſammenrütteln, öszverázni.
Zuſammenrufen, öszvehívni; egybegyűjteni.
Zuſammenrunzeln, öszveránczolni, p. o. homlokát.
Zuſammenſcharren, öszvekaparni, p. o. pénzt egy rakásra.
Zuſammenſchicken, ſich, öszveilleni.
Zuſammenſchieben, öszvetaszítni vagy tolni, közelebb taszítni egymáshoz.
Zuſammenſchießen, z. B. einen Menſchen, agyon lőni, lelőni; ein Haus, öszve- v. lelövődözni p. o. házat; Geld, pénzt öszveadni v. adogatni, öszvetenni; vom Waſſer, öszverohanni, v. gyülni, rohanva öszvefolyni.
Zuſammenſchlagen, wie Uhren, együtt v. egyszerre ütni, mint két óra ha egy időben üt; wie Wellen, öszveverődni, mint a' hullámok; Breter, öszveállítni, öszveszegezni a' deszkákat; Hände, öszvecsapni a' kezeit v. a' két kezét; ſich, d. i. vereinigen, öszvecsatolni magát, egyesűlni, öszveállani t. i. egy társaságba.
Zuſammenſchmelzen, öszvevolvasztani.
Zuſammenſchmieden, öszvekalapálni; trop. ausſinnen, kikoholni valamit.
Zuſammenſchnallen, öszvecsatolni.
Zuſammenſchnüren, öszve v. befűzni.
Zuſammenſchreiben, öszveírni.
Zuſammenſchrumpfen, öszvezsugorodni, mint a' gyümölcs.
Zuſammenſchütten, öszvetölteni.
Zuſammenſchweißen, öszveforrasztani.
Zuſammenſetzen, öszvetenni, öszverakni; ſich, öszveűlni, együve v. egymásmellé űlni.
Zuſammenſetzen, das, Zuſammenſetzung, die, öszvetétel vagy tevés; der Worte, a' szék öszverakása.
Zuſammenſingen, együtt énekelni.
Zuſammenſinken, öszverogyni, lerogyni.
Zuſammenſitzen, együtt űlni.
Zuſammenſpannen, z. B. Pferde, együve v. öszvefogni a' lovakat.
Zuſammenſparen, megzsugorgatni.
Zuſammenſpeiſen, együtt ebédelni.
Zuſammenſperren, együve zárni.
Zuſammenſpielen, együtt játszani; együtt muzsikálni.
Zuſammenſtecken, együve dugni; die Köpfe, öszvedugni a' fejeket; beyſammen ſeyn, együtt lenni v. múlatni; iſts heimlich, együtt lappangani.
Zuſammenſtellen, öszve v. együve állítni.
Zuſammenſtellung, die, öszveállítás, egybevetés, öszvehasonlítás.
Zuſammenſtimmen, z. B. muſ. Inſtrumente, együve v. öszveigazítni a' muzsika szerszámokat; neut. egyezni, p. o. a' muzsika szerszámoknak; trop. übereinkommen, öszveegyezni, egyezni egymással.
Zuſammenſtimmend, adj., egyhangú, egyező hangú; trop. öszve v. megegyező; adv. egyezőleg; egyetértve.
Zuſammenſtoppeln, öszveszedegetni v. keresgélni.
Zuſammenſtoßen, öszveütni p. o. poharakat; öszveütődni; ſt. angrenzen, határos lenni vele; z. B. unſere Felder ſtoßen zuſammen, a' mi földjeink határosok egymással, egymás mellett feküsznek.
Zuſammenſtoßen, das, öszveütődés; der Schiffe, a' hajók öszvecsapódása; Zuſammenfügung, öszveragasztás, egyesítés; Verbindung, öszveköttetés.
Zuſammenſtrömen, öszvefolyni, mint a' nép.
Zuſammenſtürzen, öszveomlani.

Digitized by Google

Zuſammenſuchen, öszvekeresgélni.
Zuſammentönen, együtt hangzani.
Zuſammentragen, öszvehordani, együve vinni v. hordani.
Zuſammentragen, das, öszvehordás.
Zuſammentreffen, ſt. zuſammenſtoßen, öszveütödni; wie Heere, öszvecsapni; begegnen, öszveakadni; zufällig, öszvetalálkozni; wie Umſtände, öszvejönni, öszveütközni.
Zuſammentreffen, das, öszvejövetel, öszvetalálkozás.
Zuſammentreiben, öszvehajtani, öszveverni p. o. a' marhát.
Zuſammentreten, z. B. mit Füßen, öszvetapodni; ſich vereinigen, egyesülni, öszveállani, t. i. társaságba.
Zuſammentreten, das, öszvetapodás.
Zuſammentretung, die, egyesülés, társaságba állás.
Zuſammentrinken, együtt inni.
Zuſammentrommeln, öszvedobolni.
Zuſammenverbinden, egyesítni, öszvekötni.
Zuſammenverſtehen, ſich, egyet érteni.
Zuſammenwachſen, öszvenöni v. forradni.
Zuſammenweben, öszveszöni; együtt szöni.
Zuſammenwehen, együve vagy öszve fújni, öszvehordani, mint a' szél a' havat.
Zuſammenwerfen, öszvehányni, rakásra hányni; zerſtören, lehajigálni, hajigálással öszvedönteni.
Zuſammenwickeln, öszvegöngyölgetni.
Zuſammenwinden, öszvetekergetni.
Zuſammenwirken, öszveszöni; zugleich handeln, egy végre dolgozni, egyesített erövel dolgozni, együve hatni.
Zuſammenzählen, öszveszámlálni vagy vetni.
Zuſammenzählen, das, öszveszámlálás.
Zuſammenzechen, együtt idogálni vagy dorbézolni.
Zuſammenziehen, öszvehúzni, p. o. a' homlokát; trop. eine Armee, a' sereget öszvehúzni; eine Rede, a' beszédet rövidre öszvehúzni; in ein Quartier, azon egy szállásra költözni.
Zuſammenziehen, das, öszvehuzás; der Armee, a' seregnek öszvehúzása.
Zuſatz, der, pl. die Zuſätze, hozzáadás, toldalék, hozzátétel; zur Beſoldung, pótlás, pótlék, fizetéspótlás; ohne Zuſatz, d. i. rein, z. B. Gold, Silber, tiszta, csupa arany, ezüst.
Zuſaufen, ráköszönni valakire a' poharat.
Zuſaufen, das, ráköszönés, t. i. a' pohárnak ráköszönése és általadása.
Zuſcharren, békaparni földdel.
Zuſchauen, nézni, megnézni valamit; hozzálátni valamihez.
Zuſchauen, das, nézés.
Zuſchauer, der, néző.
Zuſchauerinn, die, néző, t. i. asszony v. leány.
Zuſchicken, oda v. hozzá küldeni valakihez valamit; ſich zu etwas, készülni valamihez.
Zuſchicken, das, oda v. hozzáküldés.
Zuſchieben, oda v. hozzátaszítni valakihez valamit; trop. jem. die Schuld zuſchieben, valakire hárítni a' hibát; vorſchieben, rátolni a' tolózárt.
Zuſchießen, dazu fügen, geben, hozzáadni v. tenni, t. i. a' summához, pótolni a' summát.
Zuſchlag, der, ráütés, ráütéssel való odaengedés t. i. a' kótyavetyén, a' legtöbbet ígérő szavára.
Zuſchlagen, folyvást ütni, verni; prügeln, derekasan verni valakit; die Thür, becsapni az ajtót; ein Faß, béfenekelni a' hordót; bei einer Auction, ráütni dobbal a' kótyavetyén t. i. a' többetígérőre a' mit kótyavetyélnek.
Zuſchließen, bézárni, bécsukni.
Zuſchnallen, becsatolni.
Zuſchnappen, nach etwas ſchnappen, valamihoz a' szájával hozzákapni; das Schloß iſt zugeſchnappt, rácsattant, rácsapódott a' zár; die Thür, az ajtó bécsapódott.
Zuſchneiden, vágni; wacker ſchneiden, folyvást vágni; Breter, felvagdalni p. o. deszkát; Tuch, z. B. zu einem Kleide, szabni, ki- v. megszabni, p. o. a' posztót v. matériát ruhának.
Zuſchnitt, der, szabás, a' szabás által adott formája t. i. a' ruhának; formaszerént való szabás.
Zuſchnüren, béfüzni.
Zuſchrauben, bésrófolni.
Zuſchreiben, jem. etwas beilegen, valakinek valamit tulajdonítni; die Schuld von etwas, valami hibának az okát valakinek tulajdonítni, valakit okolni; ſich etwas allein zuſchreiben, egyedül magának tulajdonítni valamit; jem. etwas zuſchreiben, d. i. auf ſeine Rechnung, valamit valaki részére, mint neki járó pénzt béírni; ſt. benachrichtigen, megírni v. írásban jelenteni valakinek valamit; dediciren, ajánlani valakinek p. o. könyvet.

Digitized by Google

Zuſchreibung, die, tulajdonítás, rendelés, írással való útasítás.
Zuſchreiten, raſch gehen, sebes lépést menni.
Zuſchreyen, neki kiáltani valakinek.
Zuſchrift, die, levél, valakihez intézett levél; Dedication, ajánló levél.
Zuſchüren, Holz, fát rakni a' tüzre. a' tüzet szítni; trop. egymás ellen késztetni, ingerleni a' veszekedőket.
Zuſchuß, der, pótlás, pótlék, toldalék.
Zuſchütten, hozzá tölteni; béhányni, bétöltögetni p. o. az árkot.
Zuſchwellen, bedagadni, mint az ablak.
Zuſchwören, ráesküdni valamire, esküvéssel fogadni valakinek valamit.
Zuſehen, nézni, p. o. tánczot; Sorge tragen, látni, gondoskodni felőle; ſich hüten, vígyázni magára.
Zuſehen, das, nézés.
Zuſehend, oder Zuſehends, adv., nyilván, szem látomást.
Zuſeher, der, nézö.
Zu ſehr, felette igen.
Zuſenden, oda- v. hozzá küldeni; elküldeni.
Zuſetzen, hozzá tenni; den Topf, a' fazekat, (az ételeket) a' tüzhöz tenni; durch Zuſätze vermehren, pótolni, toldani, megtoldani; verlieren, z. B. Vermögen zuſetzen, valami költséget a' magáéból pótolgatni; jem. zuſetzen, d. i. ſtark in ihn dringen, kénszerítni, únszolni, p. o. szóval kéréssel v. más módon.
Zuſichern, valakinek igérni, bizonyosan oda igérni vagy bizonyossá tenni felöle.
Zuſiegeln, bépecsételni.
Zuſpeiſe, die, főzelék, zöldség.
Zuſperren, bézárni, bécsukni.
Zuſpitzen, meg- v. kihegyezni.
Zuſpitzen, das, ki- v. meghegyezés.
Zuſprechen, z. B. Muth, valakit bátorítni; Troſt, vígasztalni; zu jem. ſprechen, valakihez hozzá szóllani; oder grüßen, valakit köszönteni; beſuchen, bészóllani valakihez, bénézni, rövid időre meglátogatni valakit; zuerkennen, valakinek ítélni t. i. törvény szerént.
Zuſprechen, das, Anrede, megszóllítás, hozzászóllás; Begrüßung, köszöntés, rövid látogatás.
Zuſpringen, hozzáugrani; segítségül lenni valakinek.
Zuſpruch, der, Anrede, megszóllítás; Begrüßung, Beſuch, rövid látogatás; viel Zuſpruch haben, sok látogatóinak lenni, a' kit sokan megkeresnek; mündliche Tröſtung, vigasztalás, bíztatás.
Zuſpünden, béaknázni, bedugni a' hordót.
Zuſtand, der, állapot; in gutem, oder ſchlechten Zuſtande ſeyn, jó, v. rossz állapotban lenni.
Zuſtehen, illetni valakit, illeni valakihez.
Zuſtellen, általadni p. o. levelet.
Zuſtimmen, megegyezni valamiben.
Zuſtimmung, die, megegyezés.
Zuſtopfen, bédugni p. o. a' lyúkat.
Zuſtoßen, taszítni, neki taszítni; widerfahren, történni, véletlenül esni v. történni.
Zuſtrömen, oda v. hozzáfolyni; trop. tódúlni, tólúlni.
Zuſtutzen, felkészítni; ſchmücken, felczifrázni, felékesgetni.
Zuthat, die, hozzáadás, hozzáadnivaló, hozzávaló, p. o. a' ruhához, ételhez, ée.
Zutheilen, jem. etwas, adni valakinek valamit, részeltetni valamiből.
Zuthun, zumachen, betenni; die Augen, a' szemeit béhunyni.
Zuthun, das, segítség; ohne mein Zuthun, az én segítségem nélkül.
Zutragen, oda v. hozzá hordani; ſich, történni, megesni.
Zuträglich, adj., hasznos, előmenetes, jó, javára szolgáló; adv. hasznosan, haszonnal.
Zuträglichkeit, die, hasznosság, haszna valaminek.
Zutrauen, beilegen, tulajdonítni valakinek valamit; Glauben beimeſſen, hinni, elhinni; ich traue es ihm zu, elhiszem felöle.
Zutrauen, das, bizakodás, bizodalom; zu jem. haben, d. i. a) ihm glauben, hinni valakinek; b) vertrauen, bizodalommal lenni valakihez valaki eránt; zu ſich, magához való bizodalom, bizakodás.
Zutraulich, adj., bízó, bízakodó, bizodalmas, meghitt; adv. bizva, bizakodva, bizodalmasan.
Zutraulichkeit, die, bizakodás.
Zutreffen, übereinſtimmen, megegyezni, p. o. mint a' számvetések egymással, öszveütni; eintreffen, bételyesedni, bételni.
Zutrinken, jem. ráköszönni valakire a' poharat.
Zutritt, der, szabad bémenetel valahihez, bémenetelrevaló szabadság, béjárás.
Zuverläßig, adj., bizonyos, reátámasz-

kodható; adv. bizonyosan, okvetetlenül, rábízhatóképpen.
Zuverläßigkeit, die, bizonyosság; Glaubwürdigkeit, hitelesség.
Zuverſicht, die, bizodalom, bizakodás, ragaszkodás, hiedelem.
Zuverſichtlich, adj., bizakodó, erős, bizonyos; adv. bizakodva, bízvást.
Zuverſichtlichkeit, die, bizakodás.
Zu viel, adj., igen sok, felettébbvaló; adv. felettébb, igen nagyon, igen sokat.
Zuvor, adv., elébb, az előtt, annak előtte; kurz zuvor, kevéssel az előtt; in den Compos. előre.
Zuvor andeuten, előre megjövendölni.
Zuvorbedenken, előre meggondolni.
Zuvorbereiten, előre elkészítni.
Zuvorbeſtimmen, előre meghatározni.
Zuvörderſt, adv., mindenekelőtt vagy -felett, legelőször, legelsőben, kivált, kiváltképpen.
Zuvorkaufen, előre venni.
Zuvorkommen, megelőzni valakit.
Zuvorkommend, adj., megelőző, p. o. jóság.
Zuvorkoſten, előre megkóstolni.
Zuvorlernen, előre megtanúlni.
Zuvormerken, előre észrevenni.
Zuvorthun, előre megtenni valamit.
Zuwachs, der, Wachsthum, termés, termésbeli jövedelem; junger Zuwachs, új termés v. növés; Vermehrung, szaporodás, nevekedés, előmenetel; jährlicher, az esztendőnként való termésszaporodás.
Zuwachſen, teremni valakinek; iſts dazu kommen, hozzá járúlni; von Wunden, bénőni mint a' seb.
Zuwage, die, nyomtaték, p. o. a' húsra.
Zuwägen, kimérni valaki számára.
Zuwägen, das, ki- v. odamérés.
Zuwege bringen, végre hajtani, véghezvinni valamit.
Zuwehen, szelelni reá, szellőt hajtani reá.
Zuwehen, das, rászelelés.
Zuweilen, adv., néha, némellykor, néha néha.
Zuweiſen, z. B. dem Kaufmanne Kunden, vevőket igazítni v. küldeni a' kalmárhoz.
Zuwenden, zukehren, z. B. Geſicht, oda- v. felé fordítni, p. o. orczát, hátát; jem. etwas d. i. verſchaffen, hozzá juttatni valakit valamihez.
Zuwerfen, odahajtani, odavetni valakinek valamit; trop. Küſſe, valakinek csókot hányni; fortfahren zu werfen, folyvást hányni, hajigálni; durch Werfen verſchließen, z. B. eine Thür zuwerfen, béhányni, bécsapni p. o. az ajtót — od. ausfüllen, z. B. einen Graben zuwerfen, telehányni az árkot.
Zuwider, praep. mit dem Dat. ellene, ellen; dem Geſetze zuwider handeln, a' törvény ellen cselekedni; die Sache iſt mir zuwider, ellenemre van a' dolog, ezt a' dolgot nem szenvedhetem; der Menſch iſt mir zuwider, ezt az embert ki nem állhatom.
Zuwinken, inteni felé v. neki.
Zuwölben, béboltozni, bébolthajtásolni.
Zuzählen, hozzá v. odaszámlálni.
Zu Zeiten, néha.
Zuziehen, béhúzni, bévonni; bétenni p. o. az ajtót; jemanden zu Rathe, valakit meghívni, odahívni p. o. tanácskozásba; ſich jemand. Feindſchaft, ellenségévé tenni magának valakit; ſich Haß zuziehen, gyülölségbe keverni magát; ſich ſelbſt den Tod, önnön magának halált okozni.
Zuziehen, das, Zuziehung, die, bétakarás, bévonás, bétakarás, öszvehúzás; zu Rathe, megkérés, felvevés, p. o. tanácsra; mit Zuziehen ſeiner Freunde, barátjait a' tanácskozásban meghallgatván.
Zwacken, zwicken, csípni, megcsípni, csíptetni valakit; trop. ſt. jemanden ums Geld bringen, valakit megrántani; a' pénzét kicsikarni; veriren, durchhecheln, herczehurczálni valakit, sértegetni, csipkedni.
Zwacken, das, csipés, csipkedés.
Zwang, der, magaerőltetés; ſich Zwang anthun, magát erőltetni; das Zwingen, durch äußere Umſtände, kénszerítés, kéntelenség, erőltetés; jemand. Zwang anthun, valakit kénszerítni; aus Zwang, kéntelenségből; ohne, önként, minden kénszerítés nélkül; der Stuhlzwang, hasmenésreváló erőltetés, erőlködés.
Zwangdienſt, der, kénszerített vagy kéntelen szolgálat.
Zwängen, erőszakkal öszvenyomni v. belényomni valamibe.
Zwanglos, adj., szabad, nem kéntelen; adv. szabadon, kénszerítés nélkül.
Zwangloſigkeit, die, kénszeritetlenség.
Zwangsmittel, das, kénszerítő eszköz v. mód.
Zwangspflicht, die, teljes kötelesség.

Digitized by Google

Zwangsweise, adv., kénszerítve.
Zwanzig, num., húsz; adv. húszan.
Zwanziger, der, húszas, húszkrajczáros, t. i. pénz; ein Wein, húszasos, húszkrajczáros, p. o. bor; eine Person 20 Jahr alt, húsz esztendős.
Zwanzigjährig, adj., húszesztendős.
Zwanzigmal, adv., húszszor; zum Zwanzigstenmale, húszadikszor; zum Zwanzigsten, od. Zwanzigstens, húszadszor.
Zwanzigmalig, adj., húszszori.
Zwanzigste, der, die, das, húszadik.
Zwanzigtausend, num., húszezer.
Zwar, adv., ugyan, jóllehet, ámbár, igaz ugyan hogy; und zwar, még pedig.
Zweck, der, Ziel, czél, feltett szándék v. czél, igyekezet tárgya, a' cselekedet czélja; erreichen, elérni czélját v. szándékát; verfehlen, elhibázni czélját, szándékában nem boldogúlni.
Zwecke, die, czövegszeg, faszeg, p. o. csizmasarkábavaló.
Zwecken, abzielen, czélozni; das zwecket dahin, az oda czéloz.
Zwecklos, adj., czélatlan, minden czél nélkül való, hijábanvaló, meggondolatlan, haszontalan; adv. hijában, haszontalanúl, czél nélkül.
Zwecklosigkeit, die, hijábanvalóság, czélatlanság.
Zweckmäßig, adj., czélerányos; okos, czélravaló; adv. czélerányosan, okosan.
Zweckmäßigkeit, die, czélerányosság, okosság.
Zween, zwo, s. zwei.
Zwei, (zwey), numer., kettő, két; adv. ketten.
Zweiblätterig, adj., kétlevelű.
Zweideutig, adj., kétértelmű, kétséges; adv. kétértelműleg, kétségesen.
Zweideutigkeit, die, kétértelműség.
Zweidrähtig, adj., kétnyüstös, kétsodrású.
Zweidrittel, das, kétharmadrész.
Zweieckig, adj., kétszegletű.
Zweier, der, félkrajczár, kispénz.
Zweierlei, adj., kétféle.
Zweifach, adj., kettős, kétszeres; adv. kettősen, kétszeresen.
Zweifädig, adj., kétszálas; kétsodrású.
Zweifalter, der, pillangó.
Zweifarbig, adj., kétszínű.
Zweifältig, adj., kettős, kétszeres.
Zweifel, der, kétség, kételkedés; haben, kételkedni, kétségben lenni; in Zweifel setzen, kétségbe hozni; heben, benehmen, valakinek kétséget elvenni, kivenni valakit a' kétségből; ohne Zweifel, kétségkívül, kétségnélkül.
Zweifelhaft, adj., kétséges, bizonytalan; seyn, kétséges lenni, kételkedni; jemand. machen, kételkedővé tenni valakit; adv. kételkedve.
Zweifelhaftigkeit, die, kételkedés, kételkedő állapot.
Zweifelmuth, Zweifelmüthigkeit, die, kétségeskedés.
Zweifelmüthig, adj., kétségeskedő.
Zweifeln, kételkedni, kétségeskedni.
Zweifeln, das, kételkedés.
Zweifelsfrei, adj., kétségtől ment; adv. kétségkívül.
Zweifelsgrund, der, kételkedés oka.
Zweifelsknoten, der, bökkenő.
Zweifelsucht, die, kétségeskedés.
Zweifelsüchtig, adj., kétségeskedő.
Zweifler, der, kételkedő.
Zweiförmig, zweigestaltig, adj., kétformájú.
Zweifüßig, adj., kétlábú.
Zweig, der, eig. ág; ein junger, fiatal ág; Nebenzweig, gaj; grüne Zweige bekommen, zöldülni, levelesedni; sich in Zweige ausbreiten, elágasodni, elágadzani; auf keinen grünen Zweig kommen, dolgának jobbra nem fordúlni; trop. st. Familie, nemzetség v. família ága; st. Kind, gyermek, maradék.
Zweigipfelig, adj., kéthegyű, kéttetejű.
Zweiglein, Zweigchen, das, ágacska, gajjacska.
Zweigliederig, adj., kéttagú.
Zweihändig, adj., kétkezű.
Zweihenkelig, adj., kétfülű, p. o. edény.
Zweihörnig, adj., kétszarú.
Zweihufig, adj., kétkörmű, hasított körmű.
Zweihundert, num., kétszáz.
Zweihundertmal, adv., kétszázszor.
Zweihundertmalig, adj., kétszázszori.
Zweihunderttausend, num., kétszázezer.
Zweijährig, adj., kétesztendős.
Zweikampf, der, Duell, das, személyes viadal, páros vivás, bajvivás, bajnokviadal.
Zweiköpfig, adj., kétfejű.
Zweileibig, adj., kéttestű.
Zweilöcherig, adj., kétlyukú.
Zweilöthig, adj., kétlatos.
Zweimähdig, adj., kétszerhasználható, p. o. rét.
Zweimal, adv., kétszer.
Zweimalig, adj., kétszeri.

Digitized by Google

Zweimonatlich, adj., kéthónapi.
Zweipfündig, adj., kétfontos.
Zweiräderig, adj., két kerekű.
Zweiruderig, adj., két evezős.
Zweischattig, adj., kettős árnyékú.
Zweischichtig, adj., két rétegű.
Zweischneidig, adj., kétélű.
Zweischürig, adj., z. B. Wolle, Wiese, kétnyírésű p. o. juh; kétkaszállású, p. o. rét.
Zweiseitig, adj., kétoldalú; adv. két oldalról.
Zweisitzig, adj., kétülésű.
Zweispaltig, adj., hasított.
Zweispännig, adj., Wagen, kétökrös, p. o. szekér; zwei Spannen lang od. breit, két arasznyi.
Zweispitzig, adj., Gabel, kétágú, kéthegyű p. o. villa; Berg, két csucsos, p. o. hegy.
Zweistimmig, adj., kéthangú, kettőshangú, p. o. ének.
Zweistündig, adj., kétórái, kétóráig tartó p. o. verekedés.
Zweisylbig, adj., két szótagú.
Zweitägig, adj., kétnapi, két napig tartó, p. o. ütközet.
Zweitausend, num., kétezer; adv. két ezeren.
Zweitausendjährig, adj., kéteresztendei.
Zweitausendmal, adv., kétezerszer.
Zweitausendste, der, die, das, kétezeredik.
Zweite, der, die, das, második.
Zweitel, das, fél, fele valaminek.
Zweitens, adv., másodszor.
Zweitheilig, adj., kétrészű, kétrészből álló, ketté osztott; adv. két részre osztva.
Zweizack, der, kétágú villa.
Zweizackig, adj., kétágú.
Zweizahn, der, eine Pflanze, farkasfogfű.
Zweizeilig, adj., két soros, két sorú.
Zweizüngig, adj., kétnyelvű; trop. kétszínű, csapodár.
Zwerch, adv., st. quer, keresztül, keresztben.
Zwerchfell, das, kereszthártya.
Zwerg, der, törpe, p. o. ember, fa.
Zwergbaum, der, törpefa.
Zwergbirke, die, törpe nyírfa.
Zwergbohne, die, gyalog paszuly.
Zwergerbse, die, gyalog borsó.
Zwergmispel, die, Zwergmispelbaum, der, alacsony naszpolya.
Zwetschke, die, Pflaume, szilva; der Baum, szilvafa.
Zwetschkenbrandwein, der, szilvapálynka, szlivovicza.

Zwickel, der, an Strümpfen, bokaczifra a'harisnyában; am Hemde, pálha, ereszték, az ingben; st. rothe Rübe, czékla, veres répa.
Zwickelbart, der, hegyes bajusz.
Zwicken, csípni, megcsípni; csikarni, p. o. pénzt.
Zwicken, das, csipés, csikarás.
Zwickmühle, die, malomjáték.
Zwickzange, die, szőrtépő fogó.
Zwieback, der, kétszersült, t. i. kenyér; piskóta.
Zwiebel, der, vereshagyma; hagymagyökér, hagyma, mint a'tulipán, jáczintus, ée.
Zwiebelfeld, Zwiebelland, das, vereshagymaföld.
Zwiebelgewächs, das, hagymás plánta, hagymagyökerű növevény.
Zwiebelhandel, der, hagymával kereskedés.
Zwiebelhändler, der, Zwiebelhändlerinn, die, vereshagyma áros.
Zwiebeln, martern, plagen, gyötreni, kínozni.
Zwiebelstängel, der, vereshagyma szár.
Zwiebelsuppe, die, vereshagymás leves.
Zwiefach, adj., kétszeres; adv. kétszeresen.
Zwier, kétszer.
Zwiespalt, der, Uneinigkeit, die, egyenetlenség, viszálkodás, vonakodás, háborúság.
Zwietracht, die, viszálkodás, egyenetlenség, meghasonlás, visszavonás, háborúság; ist's Haß, gyülölség.
Zwillich, der, sáhos v. sávolos vászon, gyolcs.
Zwilling, Zwillingsbruder, der, iker, kettős gyermek; Zwillinge, kettősök, ikrekek; egyhasiak, egyszerrelettek.
Zwillingsschwestern, die, kettősleánytestvérek, egyhasiak.
Zwingen, st. zwängen, erővel beléverni, belédugni p. o. a'dugót a'palaczkba; jemand. kénszeritni, erőltetni valakit; sich, erőltetni magát; den Widerstand eines Dinges mit Gewalt überwinden, erővel meggyőzni, kénszeritni valamit; trop. das part. gezwungen, nicht natürlich, kénszeritett, erőltetett, nem természeti; z. B. ein gezwungener Ausdruck, erőltetett kifejezés; gezwungenes Lächeln, erőltetett mosolygás; adv. kéntelenségből; erőltetve, p. o. irni.
Zwingen, das, kénszerités, erőltetés.
Zwinger, der, kénszerítő.

Digitized by Google

Zwirn, der, czérna, czérnaszál; von Flachs, lenczérna.
Zwirnband, das, fűző, galand.
Zwirnen, sodorni czérnát; adj. czernábólvaló, czérnából készült, czérna.
Zwirnfaden, der, czérnaszál.
Zwirnhandel, der, czérnával kereskedés.
Zwirnhändler, der, czérnaáros.
Zwirnrad, das, czérnasodró kerék, viszáló, czérnaviszáló.
Zwirnſtrumpf, der, czérnaharisnya.
Zwiſchen, praepos. mit Dat. között, köztt; mit Acc. közé, közzé; in Compos. wird köz, közte vorgeſetzt.
Zwiſchenfall, der, közbe jött eset.
Zwiſchengang, der, köztevaló út vagy menetelt.
Zwiſchengeſang, der, közbevetetének.
Zwiſchenmauer, die, közfal.
Zwiſchenort, der, közben fekvő hely.
Zwiſchenraum, der, köz, hézag.
Zwiſchenrede, die, közbevetett beszéd.
Zwiſchenregent, der, közbenuralkodó.
Zwiſchenreich, das, közbenuralkodás v. országlás.
Zwiſchenſatz, der, közbevetett mondás vagy tétel.
Zwiſchenſpiel, das, közbevaló játék v. ének; beim Choralſpiel, közjáték.
Zwiſchenſtunde, die, közbevetett óra, két óra közé.
Zwiſchenweg, der, közbenvaló út.
Zwiſchenwort, das, közbevető szó.
Zwiſchenzeit, die, időköz, között lévő idő, p. o. két történetnek.
Zwiſt, der, Zwiſtigkeit, die, czivódás, vészekedés, békételenség, háborúság, perpatvar, egyenetlenség, viszálkodás.
Zwitſchern, csiripolni, csivogni, csiribelni.
Zwitſchern, das, csivogás, csiripelés.
Zwitter, der, köznemű, kétnemű, nős; ſt. Baſtard, von Menſchen und Thieren, korcs; im Bergbaue: unreines Zinn, ónércz.
Zwitterbaum, der, nősfa.
Zwittergeburt, die, kétformázatú szülemény, magzat.
Zwitterweide, die, nősfűz.
Zwölf, adj., tizenkettő; adv. tizenketten; es hat 12 geſchlagen, tizenkét óra, elütötte a' tizenkettőt.
Zwölfeck, das, tizenkétszegű rajz.
Zwölfer, der, tizenkét krajczáros, négy garasos t. i. darab pénz.
Zwölferlei, adj., tizenkétféle.
Zwölffach, adj., tizenkétszeres; adv. tizenkétszeresen.
Zwölffingerdarm, der, gyomorvégkurka.
Zwölfhundert, num., tizenkétszáz, ezerkétszáz.
Zwölfjährig, adj., tizenkétesztendős.
Zwölflöthig, adj., tizenkét latos; von Silber, tizenkét próbás ezüst, háromnegyedrészű ezüst, mellynek egy negyedrésze nem ezüst.
Zwölfmal, adv., tizenkétszer.
Zwölfmalig, adv., tizenkétszeri.
Zwölfpfünder, der, tizenkét fontos golyóbisú ágyú.
Zwölfpfündig, adj., tizenkét fontos.
Zwölfſtündig, adj., tizenkét órái.
Zwölftägig, adj., tizenkét napos vagy napi.
Zwölftauſend, num, tizenkétezer.
Zwölftauſendſte, der, die, das, tizenkétezeredik.
Zwölfte, der, die, das, tizenkettődik; zum zwölftenmale, tizenkettődikszer.
Zwölftel, das, Zwölftheil, der, tizenkettődrész.
Zwölftens, adv., tizenkettődször.
Zwölftheilig, adj., tizenkét részből álló, tizenkét részű.

Namen

der

Städte, Marktflecken und Dörfer

1) in ungarn.

Abrahamsdorf, Ábrahámfalva.
Acscha, Ácsa.
Alhau, Alhó.
Allerheiligen, Mindszent.
Altdorf, Ófalú.
Altenburg, Óvár.
Alt-Ofen, Ó Buda.
Altsohl, Zólyom.
Andau, Tarcsa.
Andre, Endréd; Sanct Andre, Sz. Endre.
Apetlan, Bánfalva.
Apfelsbach, Almás.
Auguſtin, Ágostyán, Agostonfalva.
Auſtern, Uszor.
Autz, Dravecz.
Backsdorf, Bácsfalva, Batizfalva.
Badersdorf, Padfalva.
Bädersdorf, Pösöny.
Ballenſtein, Borostyán.
Ballsdorf, Harikócz.
Bartfeld, Bártfa.
Baumgarten, Pankort.
Bauſchendorf, Busócz.
Bernau, Pornó.
Bernſtein, Borostyánkö.
Berſenburg, Bars.
Beſchnowa, (Alt und Neu-), Ó és Új Becsenyö.
Beßnachdorf, Béznákfalva.
Bibersburg, Vöröskö.
Bichs, Bük, Bügh.
Birgrund, Viborna.
Birkenland, (eine Gegend im Saboltſcher Com.), Nyírség.
Biſchdorf, Püspöki.
Blaſenſtein, Detrekövár.
Blauenſtein, Kékkö.
Böjding, Böd.
Börgetz, Ebergetz, Ebergöcz.
Bolfau, Bolfö.
Botzdorf, Batizfalva.
Breitenbrunn, Széleskút.
Bries, Breznóbánya.
Brodersdorf, Pordány.
Brückl, Abda.
Burg, Ovár.
Burgersdorf, Bánya.
Butſching, Búcsú.
Cſchirben, Csorba.
Dachſendorf, Torcs.
Debretzin, Debreczen.
Dernau, Dernö.
Deutſchbron, Német-Próna.
Deutſchendorf, Poprád.
Deutſch-Pilſen, Börzsön.
Dienſtdorf, Danisócz.
Diln, Dilln, Dülln, Bela-Bánya, auch Fejér-Bánya.
Dobſchau, Dobsina.
Donnerſtmarkt, a) Csötörtök; b) Csötörtökhely.
Dotis, Tata.
Dreßenmarkt, Derecske.
Drau (Fluß), Dráva.
Dudlsdorf, Tarodfa.
Drumling, Drumoly.
Dürnbach, Szuha.
Dundelskirchen, Fejéregyháza.
Durdorf, Duránd.
Eberau, Monyorókerék.
Eckersdorf, Szakonyfalu.

Digitized by Google

Edlitz, Abdalócz.
Einsiedl, Remete.
Eisdorf, Szakócz.
Eisenburg, Vasvár.
Eisenstadt, Kis-Márton.
Eltsch, Jólsva.
Elentendorf, Körtvélyes.
Emaus, Árnodfalva.
Eperies, Eperjes.
Erlau, Eger.
Eßegg, Eszék.
Fidiß, Fűzes.
Fidisch, Gyepű-Füzes, Kő-Füzes.
Fischerdörfl, Pinnyéd.
Fölk oder Völkl, Felka, Velka.
Forchtenau, Fraknóalya.
Forchtenstein, Fraknó.
Frankenar, Frankó.
Fratzendorf, Vereknye.
Frauendorf, Kilithi; Kis-boldog-asszony.
Frauenheit, Lók.
Frauenkirchen, Boldog-Asszony.
Frauenmarkt, Báth.
Freistadl, Galgócz.
Fünfkirchen, Pécs.
Gaas, Kertes.
Garz, Gergő.
Gattendorf, Gátha.
Georgenberg, Szombathfalva.
Gereschdorf, Sz. Gróth.
Gerischdorf, Gyiróth.
Getzendorf, Gödör.
Gießing, Kövesd.
Gießhübl, Kis-Iblye.
Gindenbach, Pinkató.
Gissingen, Németh-Újvár.
Glasenhag, Szklennó.
Glossing, Kolosvár.
Gols, Gálos v. Gallos.
Gran, Esztergom; der Fluß, Garan, Garan víze.
Graßdorf, Keresztes.
Groß-Mutschen, Udvard.
Groß-Petersdorf, Német Szent Mihály.
Groß-Rauschenbach, Nagy-Rőcze.
Groß-Schützen, Nagy-Lévárd.
Groß-Steffelsdorf, Rimaszombat.
Groß-Wardein, Nagy-Várad.
Groß-Türwall, Torbagy.
Gutenstein, Jó-kő.
Gülden-Maroth, Arany-Maroth.
Gülden-Megyesch, Aranyos-Medgyes.
Güns, Kőszeg.
Hagensdorf, Karacsfa.
Halbthurm, Féltorony.
Hamitz, Havardos.
Hammersdorf, Szamfalva.
Hansdorf, Janócz.
Hanselbeck, Erd.
Hannsdorf, Jánosfalva.
Hasendorf, Zaizfalu.
Heiligbrunn, Szentkút.
Heiligenkreuz, Szent-Kereszt.
Heiligenstein, Hegykő.
Heils, Vis.
Hendorf, Ertsény.
Hitrig, Hered.
Hiserwitz, Hezér.
Hochstraß, Öttevény.
Holing, Boz.
Hochofen, Pojnik.
Hornstein, Szarvkő.
Honigsdorf, Henig.
Hundertmark, Százvásár.
Jablina, Jobbágyi.
Jakobsdorf, Jakabfalva, Jakabvágás.
Jakobshof, Jakabháza.
Jaleuau, Gelénfalva.
Jännersdorf, Janafalva.
Jazyger-District, Jászság.
Jeckelsdorf, Jekelfalva.
Jeschkodorf, Jeszkófalva.
Jetzendorf, Gödör.
Johannisdorf, Ganócz.
Joß oder Jooß, Jásó.
Joiß, Nyulás.
Kabersdorf, Kabóly.
Kaisersdorf, Császárfalu.
Kaisersmark oder Kesmark, Késmárk.
Kaling, Kalnok.
Kall, Sajtóskal.
Kaltenbrunn, Hidegkút.
Kaltenstein, Levél.
Kapsdorf, Káposztafalva.
Karlburg, Oroszvár.
Karlstadt, Károlyvár.
Karlsdorf, Károlyfalva.
Karpfen, Karpona.
Kaschau, Kassa.
Katharein, Sz. Katalin.
Kirchdorf, Szepes-Várallya.
Kittsee, Köpcsény.
Kledern, Cselesztő.
Kleindörfl, Kisfalu.
Kleinen, Kelenye.
Kleinmetschen, Pervány.
Kleinmürbisch, Medvecza.
Klieb, Szebekléb.
Kliesch, Kollos.
Klingenbach, Klimpa.
Klosing, Kollosvár.
Kloster-Kühhorn, Znió-Várallya.
Kniesen, Gnézda.
Kolmhof, Kopház.
Kolotsch, Kalocsa.
Kolz, Kolcsva.

Digitized by Google

Komorn, Komárom.
Koſcharowitz, Kovácsi.
Kotichzicken, Sárosszék.
Königsaden, Királyfalva.
Königsberg, Újbánya.
Königsdorf, Királyfalva.
Köppern, Ulocza.
Kremnitz, Körmecz-Bánya.
Krensdorf, Tormafalu.
Kreuz oder Kreutz, Kerseztfalu; Német Keresztúr.
Kroisbach, Rákos.
Krottendorf, Békafa.
Kunzendorf, Vilkócz.
Landſee, Lanzsér.
Langewieſen, Murány-Hosszúrét.
Lanſitz, Cseklész.
Laſan, Ledény.
Laßon, László.
Leichsilſen, Börsöny.
Leiden, Lébény.
Lekätſchdorf, Lukácsháza.
Leopoldsdorf, Leopoldváros.
Lettensdorf, Lethanfalva.
Leutſchau, Löcse.
Levenz, Léva.
Libethen, Libetbánya.
Libing, Rendek.
Lita, Kaproncza.
Litzldorf, Lödös.
Lockehaus, Lenka.
Loipersdorf, Csötörtök.
Loſſing, Locs.
Luißind, Lovaszád.
Lutzen, Lucsony.
Lutzmannsburg, Locs.
Magendorf, (Groß- und Klein), Nagy és Kis Magyar.
Magersdorf, Nagyfalu.
Maſulnitz, Maholány.
Mannersdorf, Kéthely.
Manſchein, Muzsai.
Wargetzen, Margitfalva.
Margarethen, Sz. Margita.
Marksdorf, Márkusfalva.
Martinsberg, Sz. Márton.
Mattersdorf, Nagy Márton.
Matzau, Mátyásfalu.
Matzdorf, Matyejócz.
Maut, Vámosfalu.
Meiersdorf, Majorosfalu.
Mengsdorf, Menkusfalva.
Menhardsdorf, Verbó.
Michlsdorf, Strázsa.
Mierlingsdorf, Mérem.
Milchdorf, Tejfalu.
Miſchendorf, Miske.
Modern, Moder.
Moldau, Sepsi.
Moldwiſch, Medgyes.
Moſchendorf, Német Sároslak.
Mückendorf, Szárazvám.
Münichhof, Malomháza.
Münichmarhof, Barátmajor.
Narein, Náraj.
Nahring, Narda.
Naſenweiſe, Vizes-Rét.
Neckenmarckt, Nyék.
Nehre, Stráska.
Netzdorf, Nedecz.
Neuberg, Újhely.
Neudorf, Igló; Újfalu.
Neudörfl, Tap-Sz. Miklós.
Neuhäuſel, Érsek-Újvár.
Neuhaus, Dobra.
Neumarkt, Farkasdifalva.
Neumarkt, Kethely.
Neuſatz, Ujvidék.
Neuſiedl, Nézsider, Nézider.
Neuſohl, Besztercze-Bánya.
Neuſtadt, Nagy-Bánya.
Neuſtadt an der Wag, Vág-Újhely; an der Kiſchutza, Kisútcza-Ujhely.
Neuſtift, Újszalonk, Pinkaféj.
Neutra, vitra.
Nikelsdorf, Miklósdi.
Nikitſch, Füles.
Nußdorf, Diós.
Oberufer, Fő-Rév.
Oedenburg, Soprony.
Oedſomerein, Puszta-Somorja.
Ofen, Buda.
Olbendorf, Sz. Lörincz.
Old, Újtó.
Olznau, Olznó.
Ortau, Ortava.
Opitz, Ebedecz.
Orbensdorf, Orbánfa.
Ottenthal, Ompithál.
Packſelten, Karasztos.
Padler, Polanicz.
Pallersdorf, Bezenye.
Pame, Kövtvélyes.
Pernſtegen, Pereszteg.
Peſth, Pest.
Peterwardein, Pétervárad.
Petersdorf, Sz. Péter.
Petersdorf, (Groß- und Klein-), Nagy és Kis Sz. Mihály.
Petersdorf, Péterfalva.
Pildein, Belléd.
Pfaffendorf, Papfalva.
Pilgersdorf, Pergelin.
Piling, Büks.
Pinier, Pinnyéd.
Pinkafeld, Pinkafej.
Plamenau, Lamacs.

Digitized by Google

Plasenstein, bess. Blasenstein, Detrekő-Várallya.
Platten-See, Balaton tava.
Plautsch, Palocsa.
Pleschnitz, Pleißnitz, Pelsőcz.
Plintenburg, Visegrád.
Plotzenstein, Podhradgya.
Podersdorf, Pátfalva.
Pödersdorf, Pösöny.
Pösing, Bazin.
Polisch, Pila.
Poschendorf, Pósfalva.
Potzneusiedl, Lajosfalva.
Prandorf, Baka.
Preßburg, Pozsony, Poson.
Priwitz, Privigye.
Pudlin, Pudlein, Podolincz.
Pukanz, Bakabánya.
Pullendorf, Pula.
Purbach, Feketeváros.
Püschtin, Pöstyén.
Raab, Györ, Nagy Györ; der Fluß, Rába vize.
Rabenstein, Hollókő.
Rabnitz, Ramócz.
Rackendorf, Ragendorf, Rajka.
Raidling, Rönök.
Rannersdorf, Szamand.
Ranitzhof, Kapi.
Rattersdorf, Röth.
Ratschdorf, Récse.
Rauschenbach, Röcze.
Rechnitz, Rohoncz.
Recken, Rekenye.
Reiding, Romócz.
Riedlingsdorf, Rödön.
Rißdorf, Ruszkonócz.
Rochendorf, Német Sidány.
Rochs, Rókus.
Rohrbrunn, Nádkút.
Rosenau, Rozsnyó Bánya.
Rothenthurm, Veresvár.
Rottersdorf, Róth.
Rundenthurm, Börcs.
St. Andre, Sz. Endre.
St. Georgen, Sz. György.
St. Martin, Sz. Márton.
Sachsenstein, Saskő.
Salz, Sajó.
Sandorf, Csún.
Schading, Sal.
Schalmersdorf, Salomonfa.
Schanschendorf, Csemes.
Schaschin, Schoßberg, Sasvár.
Schatmansdorf, Cseszte.
Schemnitz, Selmecz-Bánya.
Schildinz, Csatár.
Schintau, Szempte, Sempthe.
Schlagendorf, Szalók.
Schlaining, Szalonak.
Schlattendorf, Zalatna.
Schloßdorf, Saskő Várallya.
Schmögen, Smizsán.
Schmölnitz, Szomolnok.
Schoßberg, Sasvár.
Schönbrunn, Feketekút.
Schöndorf, Csém.
Schritling, Csörölnek.
Schütt, Insel, Csallóköz.
Schüttern, Söjtör.
Schützen, Lövö; Groß-Schützen, Nagy Levárd.
Schwäke, Cséke.
Sedinetz, Össöd.
Segedin, Szeged.
Segersdorf, Illésfalu.
Senitz, Szénásfalu.
Siebenlinden, Héthárs.
Siegelsberg, Pergh.
Siegendorf, Czinfalva.
Siegersdorf, Rorváth-Sidány.
Silein, Sólna.
Skalitz, Szakolcza.
Smolenitz, Szomolyán.
Solmersdorf, Salamonfa.
Sommersdorf, Szomorfalva.
Sommerein, Somorja.
Spatzing, Spacza.
Stampfen, Stomfa.
Stedersdorf, Micske.
Steffensdorf, Csepánfalva.
Stegersbach, Sz. Elek.
Stein am Anger, Szombathely.
Steinberg, Köhalom.
Steinfurt, Lápócz.
Stinkenbrunn, Büdöskút.
Stuben, Stubnya.
Stuhlweißenburg, Székes-Fejérvár.
Straßsommerein, Hegyeshalom.
Sumetendorf, Szombatfa.
Surgetin, Szederkény.
Tatzmandorf, Tarcsa.
Telnitz, Vitténcz.
Teplitz, Teplicska.
Ternowetz, Tövisfalva.
Theben, Dévén.
Theisholz, Tiszolcz.
Thomasberg, Sz. Tamás.
Theiber, Döbör.
Tirnau, Nagy-Szombat.
Todersdorf, Dobrafalva.
Tolnau, Tolna.
Töning, Zsira.
Treffen, Strázsa.
Tschakathurn, Csáktornya.
Tschobing, Csó.
Tundelskirchen, Fejéregyháza.
Ujnitz, Olsnitz, Mura Szombat.

Digitized by Google

Ungraden, Magyarsalva.
Unter-Rabnitz, Alsó-Ramócz.
Waag, ein Fluß, Vág vize.
Waldorf, Leszna.
Wallendorf, Olaszfalu.
Walpersdorf, Borbála.
Waltersdorf, Cselle.
Wappendorf, Kis-Újfalu.
Wardein, Várad.
Warischdorf, Barom.
Wart, Ör.
Wartberg, Szencz.
Watzen, Waitzen, Vácz.
Weiden, Védeny.
Weindorf, Üröm.
Weinern, Pracsa, Szöllős.
Weinitz, Bajmócz.
Weißkirchen, Medve.
Weißsee, Fejértó.
Weppendorf, Vép.
Wieselburg, Mosony.
Wolfau, Bolfő.
Zackersdorf, Csákány.
Zeben, Kis-Szeben.
Zinkendorf, Nagy-Czenk.
Zips, Szeppesség.
Zipser-Gespannschaft, Szepes Vármegye.
Zipserhaus, Szepesvár.
Zuckerbach, Szabár.
Zuckersdorf, Csukard.

2.) in Siebenbürgen.

Agneten, oder Engetten, Sz. Ágota.
Almen, Szász Almás.
Altenburg, Abendbánya, Körösbánya.
Andreßdorf, Oláh-Andrásfalva.
Appesdorf, Csicsóholdvilág.
Armenienstadt, Szamosujvár.
Baaßen, Felső-Bajom.
Baumgarten, Bongárd.
Bekokten, Báránykút.
Bell, Boja.
Bendesdorf, Sz. Benedekfalva.
Beyersdorf, Király Némethi.
Birthhelm, Berethalom, Gyertán.
Bistritz, Beszterce.
Blasendorf, Balásfalva.
Bodendorf, Szász Buda.
Bögendorf, Bogács.
Brenndorf, Rotfalva.
Brodsdorf, Al- és Fel- Kenyér.
Bros, Szászváros.
Bunsdorf, Alsó-Bajom.
Burgberg, Vurpod.
Burzenland, Brasso-Vidéke.
Buß, Buzd.
Dendorf, Szász Dállya.
Donnersmarkt, Monora.
Dornstadt, Dreykirchen, Tövis.
Dulenbach, Illenbach.
Dreystühler Stuhl, Háromszék.
Dunersdorf, Dános.
Durrbach, Dipse.
Eibesdorf, Oláh Ivánfalva.
Eisenmarkt, Vajda Hunyad.
Elienmarkt, Illye.
Elisabethstadt, Erzsébetváros, Ebesfalva.
Elsterdorf, Szereka.
Engelthal, Indogály.
Enyeden, oder Straßburg, Nagy Enyed.
Erlenmarkt, Egerbrgy.
Fegendorf, Mikeszág.
Frauendorf, Asszonyfalva.
Geist, Apácza.
Gieß-Hübel, Kis Lúdas.
Girelshaus, Fenyőfalva.
Goldenmarkt, oder Klein-Schotten, Zalathna.
Groß-Alisch, Nagy-Szőlős.
Großdorf, Szélistye.
Graß-Schenk, Nagy-Sink.
Groß-Schlatten, Abendnya.
Groß-Scheuern, Nagy-Csür.
Haarbach, Hortobágyfalva.
Hallwalgen, Hófüvilág.
Hammersdorf, Sz. Erzsébet.
Hannerbach, Glimboka.
Harnsdorf, Hortobágyfalva.
Hellau, Nagy-Disznód.
Hennsdorf, Hégen.
Hermanstadt, Nagy-Szeben.
Hetzeldorf, Eczel.
Heydendorf, Besenyő.
Honigberg, Hermány.
Hotzing, Hátszég, Haczeg.
Jakobsdorf, Gyakos.
Jalmarkt, Gyalu.
Jerischmarkt, Aranyos Gyéres.
Johannsdorf, Szász Sz. Iványi.
Johannisberg, Sz. Jánoshegy.
Käbisch, Kövesd.
Kaltbrunnen, Hidegkút.
Kaltwasser, Hidegviz.
Karlsburg, Károly-Fejérvár, Gyula Fejérvár.
Kastenholz, Hermány.
Klausenburg, Kolosvár.
Kleinscheuren, Kis-Csür.
Kleinschlatten, Kis-Zalathna.

Digitized by Google

Kloßdorf, Miklóstelke.
Kokelburg, Kükóllővár.
Kreisch, Kersd.
Kreutz, Szász Keresztúr.
Kronstadt, Brassó.
Langenthal, Hosszú-Aszó.
Lechnitz, Lekencze.
Leschkirch, Ujegyház.
Ludesdorf, Ludvég.
Mackersdorf, Markos.
Maldorf, Domál.
Marienburg, Földvár.
Martinsdorf, Mártonfalva.
Marosch, ein Fluß, Maros vize.
Matesdorf, Mátéfalva.
Mediasch, Medgyes.
Mehburg, Bene.
Mergeln, Morgonda.
Michelsberg, Kis-Disznód.
Michelsdorf, Mihályfalva.
Mückendorf, Moha.
Mühlenbach, oder Müllenbach, Szász-Sebes.
Neppendorf, Kis Torony.
Neidhausen, Nethus.
Neudorf, Újfalu.
Neumarkt, Maros-Vásárhely.
Niklasmarkt, Gyergyó Sz. Miklós.
Oderheg, Udvarhely.
Offenburg, Offenbánya.
Petersdorf, Péterfalva.
Petersburg, Sz. Péter.
Probsdorf, Ekemező.
Puschendorf, Poçstelke.
Radlen, Rados.
Reen, Szász Régen.
Reichesdorf, Riomfalva.
Reißmarkt, Szerdahely.
Renethal, Ruduly.
Reps, Köhalom.
Reteschdorf, Reten.
Reußen, Rusz.
Reuß-Dörfel, Rosz-Csúr.
Rohrbach, Nádpatak.
Rosenau, Rozsnyó.
Roth, Zágar.
Rothberg, Veresmart.
Salzburg, Vizakna.
Schaaß, Segesd.
Schäßburg, Segesvár.
Schewisch, Alsó-Sebes.
Schlattendorf, Zalathna.
Schnackersdorf, Szúnyogszeg.
Scholten, Szász-Csanád.
Schwarzwasser, Szecsel.
Schönberg, Lesses.
Sendorf, Solna.
Sommerburg, Zombor.
Stein, Garad.
Stelzenburg, Szelindek.
Tartlan, Prásmár.
Tatarloch, Tatárlaka.
Thorenburg, Thorda.
Waltenberg, Vilák.
Warthe, Limba.
Weinberg, Borberek.
Weindorf, Borband.
Weißkirch, Fejértemplom.
Weißkirchen, Fejéregyház.
Zeiden, Feketehalom.
Zillenmarkt, Zilah.
Zippendorf, Szepnyér.

Verzeichniß

einiger Manns- und Weiber-Namen.

Abel, Ábel.
Abraham, Ábraham.
Adalbert, Adalbert.
Adelgunde, Adelgunda.
Adolf, Adolf.
Agathe, Agátha.
Agnes, Ágnes.
Albrecht, Albert, Albert.
Alexander, Sándor.
Alexius, Alexis, Elek.
Aloiſius, Alozíus, (Aloyzius).
Amalie, Amália.
Ambroſius, Ambrus.
Anna, Anna.
Anaſtaſius, Anasztázius.
Andreas, András.
Anton, Antal.
Auguſt, Ágoston.
Balthaſar, Boldizsár.
Barbara, Borbála.
Bartholomäus, Berthalan.
Beatrix, Beatrix.
Benedikt, Benedek.
Benjamin, Benjamin.
Bernhard, Bernárd, Bernát.
Bertram, Bertók.
Blanca, Blanka.
Blaſius, Balás.
Brigita, Brigitta.
Bruno, Brúno.
Charlotte, Karolína.
Chriſtian, Kerestél.
Chriſtina, Kristína.
Chriſtoph, Kristóf.
Daniel, Dániel.
David, Dávid.
Demetrius, Demeter.
Demian, Demjén.
Dietrich, Ditrik.
Dominik, Domokos, Domonkos.
Dionyſius, Dienes.
Dorothea, Dorothea, Dorottya.
Eduard, Eduárd.
Egid, Egidius, Egyed.
Eleonore, Eleonóra.
Elias, Eliás.
Eliſabeth, Erzsébet, Erzsi.
Eliſäus, Elizéus.
Emerich, Imre.
Emilie, Emília.
Erneſtine, Ernesztína.
Ernſt, Erneszt.
Eva, Éva.
Ferdinand, Ferdinand.
Franz, Ferencz.
Franziska, Francziska.
Friedrich, Fritz, Friderik.
Gabriel, Gábriel.
Georg, György.
Gertrude, Gertrúd.
Gervaſius, Gyárfás, Járfás.
Gottlieb, Teofil.
Gregor, Gergely.
Guſtav, Gusztáv.
Hanne, Hannchen, Johanna.
Hans, János.
Heinrich, Henrik.
Helena, Hona.
Henriette, Henrika.
Hermine, Hermine.
Hilarius, Hilárius.
Hiob, Jób.
Jakob, Jakab.
Jeremias, Jerémiás.
Jeſaias, Jezájás.
Ignaz, Ignácz.
Immanuel, Emánuel.
Jodokus, Joſt, Jobſt, Jodók.
Johann, János; Johann Baptiſt, oder der Täufer, keresztelő János; Johann Chriſoſthom., aranyszájú János.
Johanne, Johanna.
Jonas, Jónás.
Joſeph, József.
Joſepha, Józséfa.
Iſabelle, Izabella.
Iſaak, Izsák.
Judith, Judit, Jutka, Juczi.
Julie, Julianna, Julis, Juli.
Karl, Károly.
Karoline, Karolína.
Kaſpar, Gáspár.
Katharina, Katalin, Kati.
Klara, Klára.
Klemens, Kelemen.
Koloman, Kálmány.

Digitized by Google

Konrad, Konrád.
Konſtantia, Konstánczia.
Kosmus, Kozmus.
Kunigunde, Kunegunda.
Ladislaus, László.
Leonhard, Lenhárd.
Leopold, Leopold.
Lieschen, Liſe, Erzsébet, Ör' se, Er' si.
Lorenz, Lőrincz.
Lotte, Lottchen, Karolina.
Lucia, Lucie, Lucza,
Ludwig, Lajos.
Luiſe, Aloyzia, Aloizia.
Lukas, Lukács.
Magdalena, Magdalena, Magdolna.
Margarethe, Margarétha, Margit, Margita.
Marianne, Mariechen, Marie, Mária, Mariska, Mari.
Markus, Márkus.
Martha, Mártha.
Mathäus, Máthé.
Mathilde, Mathilda.
Mathias, Mátyás.
Melchior, Menyhárt.
Michael, Mihály.
Moritz, Móricz.
Nikodem, Nikodém.
Nikolaus, Miklós.
Otto, Ottó.
Oswald, Osváld.
Paul, Pál.
Pauline, Paulina.
Peter, Péter.
Philipp, Fülöp, Fülep.
Quirin, Quirinus, Kvirínus.
Raimund, Raimundus.
Raphael, Ráfael.
Reinhard, Rainhárd.
Rochus, Rókus.
Röschen, Rózsi.
Rudolph, Rudolf.
Salomon, Salomon.
Samuel, Sámuel.
Sara, Sára, Sára.
Sebaſtian, Sebestyén.
Sigismund, Zsigmond.
Simon, Simon.
Sophie, Sofia, Zsofia.
Stanislaus, Staniszlausz.
Stephan, István.
Suſanna, 'Su'sánna, 'Suzsi.
Thereſe, Terézsia, Thrézsi.
Thomas, Tamás.
Tobias, Tobiás.
Ulrich, Ulrik.
Urban, Orbán.
Urſula, Urſchula, Urſchel, Orsolya.
Valentin, Bálint.
Veit, Vida.
Vincenz, Vincze.
Wenzel, Venczel.
Wilhelm, Vilhelm.
Wilhelmine, Vilhelmina.
Wolfgang, Farkas.
Zacharias, Zakháriás.
Zachäus, Zakhéus.

Digitized by Google

Bey Mich. Lechner, Universitäts-Buchhändler in Wien,

in der Essiggasse, unweit der k. k. Briefpost, und in allen Buchhandlungen in den Provinzen, ist um beygesetzte Preise in Conv.-Münze zu haben:

Richter und Schuster

ungarisch-deutsches und deutsch-ungarisches Handwörterbuch

nach v. Márton, Páriz-Pápai, der königl. Akademie der Wissenschaften zu Pesth, Holzmann, Scheller und Kraft bearbeitet, und sowohl mit Anwendung der neuesten ungarischen Orthographie, als auch mit Aufnahme aller in der ungarischen Sprache bereits eingeführten neuen Wörter und Ausdrücke vermehrt, zum Gebrauche beyder Nationen. 2 Bände. 93 Bogen stark. Wien 1837 u. 1838. Pränumerations-Preis 6 fl.

Márton, J. v., Professor der ungarischen Sprache und Literatur an der k. k. Universität zu Wien, Verbesserungen und Ergänzungen zu dem von Richter und Schuster herausgegebenen Ungarisch-Deutschen und Deutsch-Ungarischen Handwörterbuche. 2 Abth. Wien 1838. 36k.

Servais, C. M. de, französisches ABC Buch, oder erste Anleitung, die französische Sprache und Orthographie durch die leichteste Methode zu lehren und zu lernen, in Uebungen und moralischen Erzählungen dargestellt. Nebst den allgemeinen Grundregeln dieser Sprache, einem Vocabulair und kleinen Gesprächen. Für Kinder und Anfänger. Wien 1815. 30 kr.

Silbert, Joh. Pet., Lehrbuch der französischen Sprache. Wien 1816. 2 fl.

Sum, Adelbert, methodisches Lehrbuch zum Beybringen sämmtlicher Redetheile der deutschen Sprache. Wien 1829. 48 kr.

Lunzer, Vincenz, die Sprachlehre (d. i. die allgemeine oder philosophische) dargestellt, als Sprachwissenschaft (Phaosophie), nach der streng wissenschaftlichen Methode des Herrn Bergraths Mohs. Mit einem Kupferstich-Abdruck. Wien 1836. 48 kr. auf Velinp. 1 fl. 36 kr.

Veltaire, M., nouveau Dictionnaire françois allemand pour servir à la connoissance des régimes et des différentes significations des verbes les plus usités, oder: Neues Wörterbuch der französischen Zeitwörter, in Hinsicht ihrer verschiedenen Bedeutungen und der Endungen, welche sie regieren. Wien 1802. 1 fl.

Neuester österreichischer Briefsteller, zum Behufe aller Menschenclassen in den k. k. Staaten. Enthaltend: 1. Anweisung zum Briefschreiben. — Von der Correspondenz. — Von Beobachtung der Regeln. — Titulaturen. 2. Von Briefen. Glückwünschungs-, Condolenz- und Trostbriefe. Bewerbungs-, Einladungs-, launige, Bericht-, zärtliche, Danksagungs- und Freundschafts- und vermischte Briefe. 3. Von Handlungs- und Frachtbriefen. 4. Wechselbriefe und Anweisungen. 5. Eingaben an Sr. Majestät und an Landesbehörden. — Cessionen. — Vollmachten. — Quittungen. — Reverse. — Recepisse. — Verträge. — Testamente und verschiedene andere Aufsätze; wie auch die Nahmen der vorzüglichsten Städte in deutscher und französischer Sprache. Mit 1 Titelk. Wien 1837. 45 kr.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

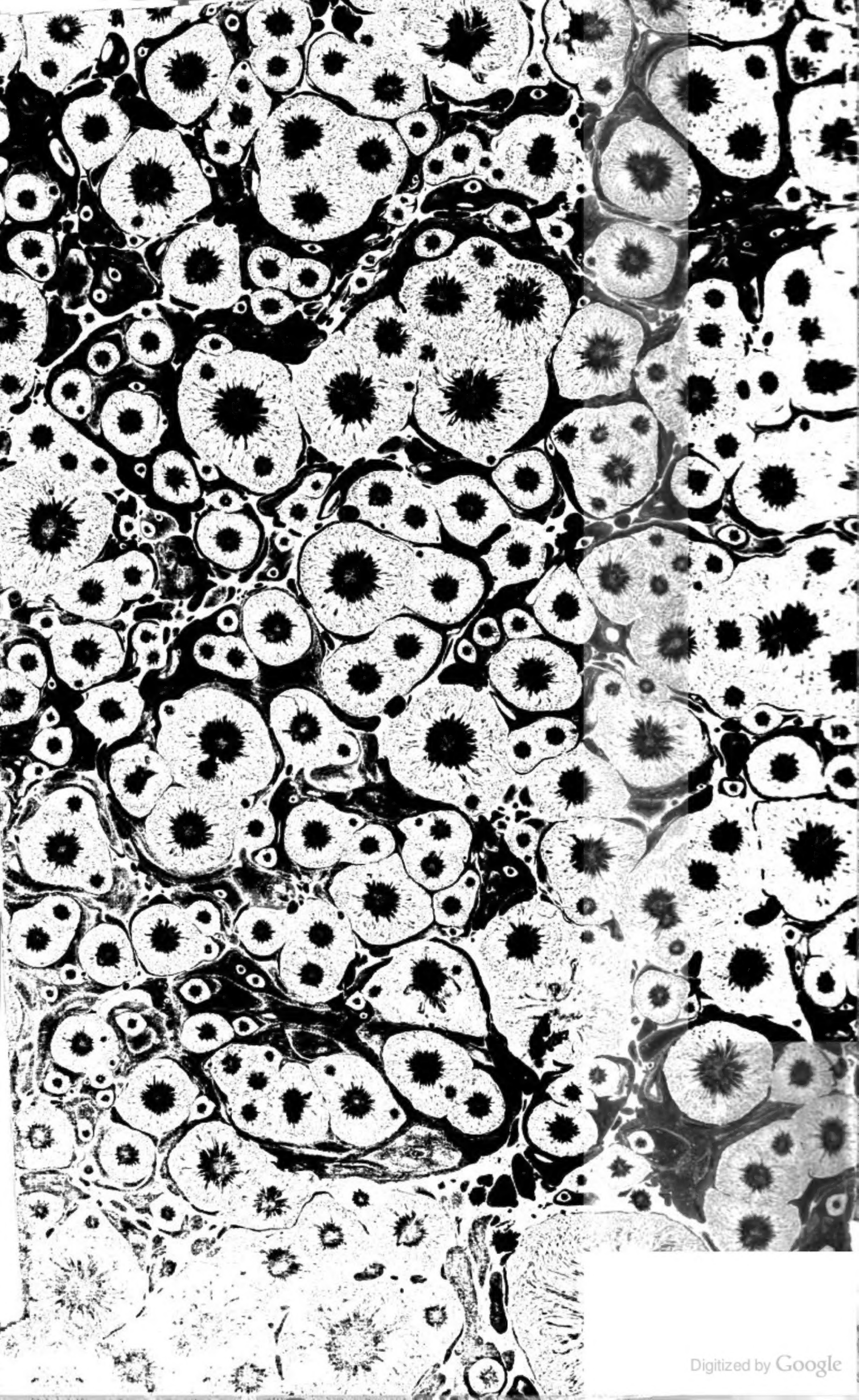
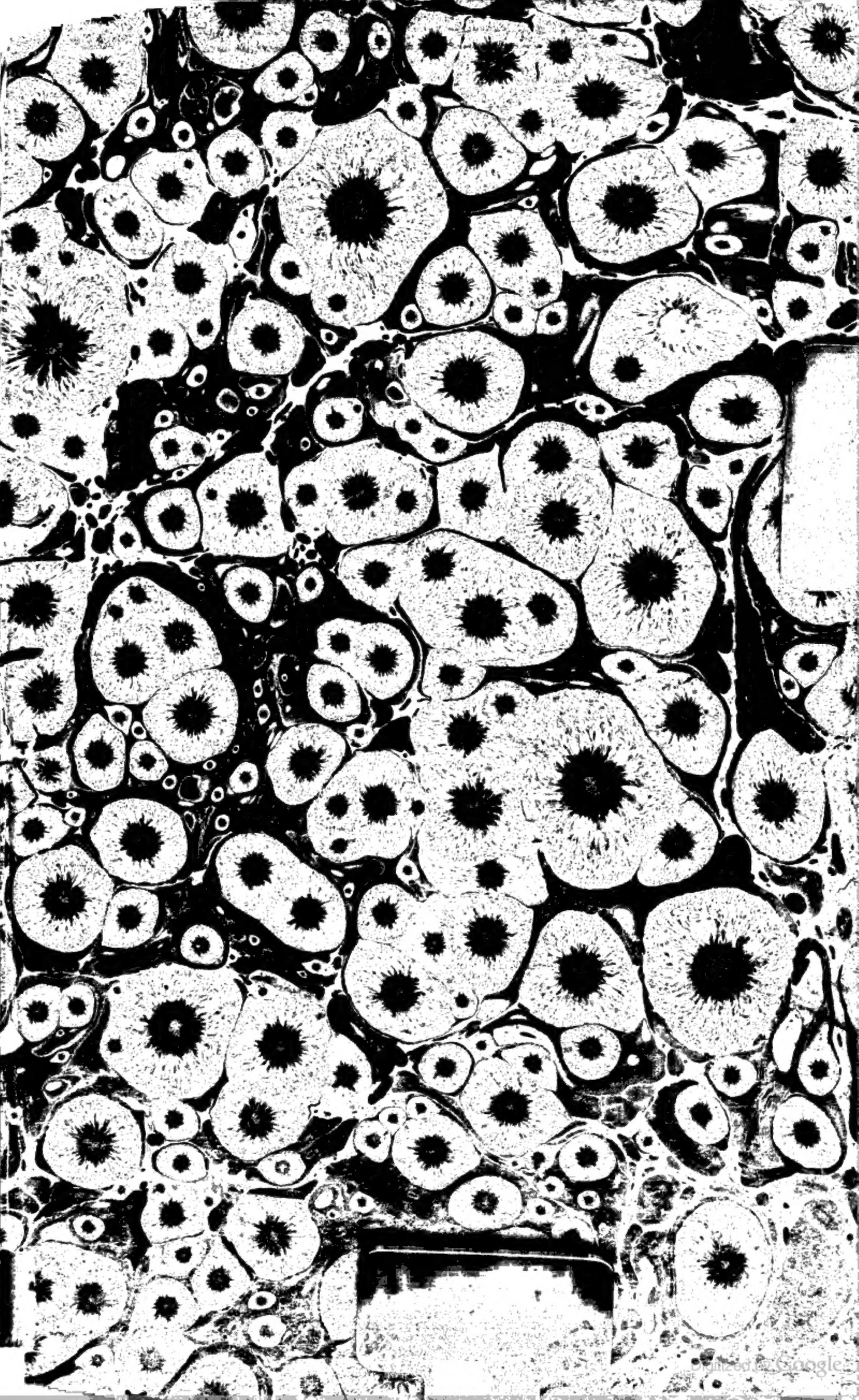
Digitized by Google